

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

AHMED BİN BÂLÎ – MECMA ‘Ü’L-MÜCERREBÂT
(GİRİŞ-İNCELEME [SES BİLGİSİ]-METİN-DİZİN [1-115. VARAKLAR ARASI]-SÖZLÜK)

BİRİNCİ CİLT

NUŞİN SUNAR

Temmuz-2014

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

AHMED BİN BÂLÎ – MECMA ‘Ü’L-MÜCERREBÂT
(GİRİŞ-İNCELEME [SES BİLGİSİ]-METİN-DİZİN [1-115. VARAKLAR ARASI]-SÖZLÜK)

BİRİNCİ CİLT

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
NUŞİN SUNAR

Danışman
Doç. Dr. Şaban DOĞAN

Bolu-2014

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE,

Nuşin Sunar'a ait Ahmed bin Bâlî – Mecma'ü'l-Mücerrebât (Giriş – İnceleme [Ses Bilgisi]-Metin-Dizin [1-115. varaklar arası] - Sözlük adlı çalışma, jürimiz tarafından Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir. 08/08/2014

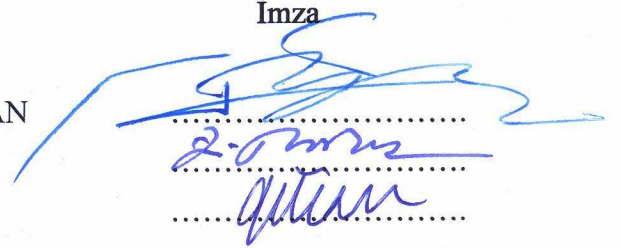
Akademik Unvan, Ad ve Soyad

Üye (Tez Danışmanı) : Doç. Dr. Şaban DOĞAN

Üye : Prof. Dr. Zafer ÖNLER

Üye : Prof. Dr. İ. Gülsel SEV

İmza

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Erol ÖZTÜRK
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖZET

SUNAR, Nuşin

Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Şaban DOĞAN

Ağustos, 2014,

Oğuz ağız özelliklerine dayalı bir yazı dili olan Eski Oğuz Türkçesi, 13.–15. yüzyıllar arasında kullanılmıştır. 16. yüzyıldan itibaren Osmanlı Türkçesi devri başlar. Kimi kaynaklar 16. yüzyılı Eski Oğuz Türkçesinden Osmanlı Türkçesine geçiş devri olarak kabul eder. Yüzyılın bu özelliği dikkate alındığında 16. yüzyılda kaleme alınmış metinler üzerinde yapılan çalışmalar Eski Oğuz Türkçesinden Osmanlı Türkçesine geçiş devrinin özellikleri üzerine yapılacak çalışmalara önemli katkılar sunacaktır. Üzerinde çalıştığımız Mecma'ül Mücerrebât isimli eser de 16. yüzyıl tıp metinlerinden olması hasebiyle önemli bir çalışmadır. Eser Necmeddîn Mahmud bin İlyas eş-Şirâzî'nin El-Havî fî İlmi't-Tedâvî adlı eserinin tercümesidir. Ahmed bin Bâlî, döneminin ünlü âlimlerinden Molla Arap'ın talebelerinden olup tahsilini tamamladıktan sonra bir süre kadılık mesleğinde bulunmuşsa da sonradan bu meslekten feragat ederek teorik ve pratik olarak tıp ilmi ile iştigal etmeye başladı.

Yukarda kısaca tanıtılan Mecma'ül-Mücerrebât adlı eser (1b-116a varaklar arası) üzerine yapılan bu çalışma giriş, metin, inceleme, dizin, sözlük bölümlerinden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde, Anadolu'da Türkçe yazılmış tıp metinleri hakkında kısa bilgiler verildikten sonra üzerinde çalışılan eser ve yazarı hakkında daha ayrıntılı bilgiler aktarılmış; yine bu bölümde çalışmanın amacı, kapsamı ve çalışmada kullanılan yöntem hakkında bilgiler verilmiştir.

İnceleme bölümü, art zamanlı ve eş zamanlı yöntem kullanılmak suretiyle metnin fonetik özelliklerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Bu bölümün nasıl meydana getirildiği yöntem başlığında detaylı olarak anlatılmıştır.

Metin bölümü, metnin çeviriyazıya aktarımından ibaret olup bu bölüm metnin her varacağına sayfa numarası ve satır numaraları verilmek suretiyle oluşturulmuştur.

Çalışmanın son bölümü eserin gramatikal dizininden oluşmaktadır. Bu bölümde eserde geçen her kelimenin eserin hangi sayfasında ve kaç kez geçtiği, hangi işletme eklerini aldığı gösterilmiş ayrıca her madde başı kelimeye anlam da verilmek suretiyle eserin sözlüğü oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mecma'ül-Mücerrebât, İmlâ Özellikleri, Ses Bilgisi, Gramatikal Dizin.

ABSTRACT

SUNAR, Nuşin

Master Thesis, Department of Turkish Language

Thesis Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Şaban DOĞAN

August, 2014,

As a literary language Ancient Oğuz Turkish which is based on properties of Oğuz accent had been used between 13th and 15th centuries. The age of Ottoman Turkish begins from 16th century on. Some of the sources accept that the 16th century is the transition period from Ancient Oğuz Turkish to Ottoman Turkish. With the consideration of the properties of this century, the investigations on the texts written in 16th century will contribute to the researches of the transition age from Ancient Oğuz Turkish to Ottoman Turkish. The work we are dealing with named as *Mecma'ü'l-Mücerrebât* is also an important work by being among the medical texts from 16th century. The work is the translation of the book *El-Havî fî İlmi't-Tedâvî* which was written by Necmeddîn Mahmud bin İlyas eş-Şirâzî. Even though Ahmed bin Bâlî was working as a kadhi after the completing his study as a student of Molla Arap who was a famous scholar of his own age, he subsequently relinquished his job of kadhi and dealt with the science of theoretical and practical medicine.

This study dealing with the work *Mecma'ü'l-Mücerrebât* (from 1b to 116a) that is mentioned shortly above is consisting of introduction, text, analysis, index and dictionary.

In the introduction, after giving information about the medicine texts written in Turkish in Anatolia, more detailed information is given about the work studied and its writer; moreover, in this chapter the information about the purpose of the study, the content and the method used on the study are given.

The analysis chapter is aiming at the detection of phonetic properties of the text by using diachronic and synchronic methods. It is described in method section in a detailed way that how this chapter was constructed.

The text chapter which consists of transcription is generated by giving page and line numbers to the every single leaf of the text.

The last chapter of the study consists of grammatical index. In this chapter, the dictionary of the study is generated by showing every word in which pages and how many times they exist and which inflectional suffixes they take and by giving meaning to every entry.

Keywords: *Mecma'ü'l-Mücerrebât*, Orthography, Phonetic Information, Grammatical Index.

BEYAN

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum, Mecma'ü'l-Mücerrebât (1-115. varaklar arası) başlıklı çalışmanın yazılmasında, bilimsel ve etik kurallara uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin tamamının ya da bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitede bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim. 08/08/2014

Nuşin SUNAR

TEŞEKKÜR

Bu eseri çalışmam için beni yönlendiren, çalışmamın her aşamasında eksikliklerimi ve yanlışlarımı göstererek bana rehberlik eden, engin bilgi ve tecrübesinden ziyadesiyle faydalandığım değerli hocam Doç. Dr. Şaban DOĞAN'a, özet bölümünün İngilizceye çevirisi hususunda bana yardımcı olan Erkam GÜLLÜOĞLU ve Okt. Dr. Uluhan ÖZALAN'a, bu yorucu çalışma süresince bana güvenen, maddi veya manevi desteklerini asla esirgemeyen biricik aileme ve değerli arkadaşlarıma, özellikle de ömür yoldaşım sevgili Havva TUNÇ'a sonsuz şükranlarımı sunarım.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ CİLT

ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
BEYAN.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
BÖLÜM 1 GİRİŞ	1
1.1. XVI. Yüzyılda Yazılmış Başlıca Türkçe Tıp Eserleri.....	3
1.1.1. Alâim-i Cerrâhîn.....	3
1.1.2. Terceme-i Mucizü'l-Kânûn fi't-Tıbb.....	3
1.1.3. Terceme-i Risâle-i Bîh-i Çînî.....	4
1.1.4. Terceme-i Zahîre-i Harzemşâhî.....	4
1.1.5. Terceme-i Mâlâ Yeseu't-Tabîb Cehlehü.....	4
1.1.6. Menâfiü'n-Nâs.....	4
1.1.7. Rebû's-Selâme.....	5
1.1.8. Dürr-i Manzum.....	5
1.1.9. Terceme-i Müfredât.....	5
1.2. Mecma'ü'l-Mücerrebât.....	5
1.3. Ahmed bin Bâlî.....	7

1.4. Araştırmanın Amacı.....	7
1.5.Kapsam.....	7
1.6. Yöntem.....	7
BÖLÜM 2 : İMLÂ ÖZELLİKLERİ.....	10
2.1. Arapça-Farsça ve Diğer Alıntı Sözcüklerin İmlâsı.....	10
2.2. Arapça ve Farsça Tamlamaların Durumu.....	11
2.3. Bazı Ünlü ve Ünsüz Harflerin İmlâsı.....	11
2.3.1. Kapalı ê'nin İmlâsı.....	11
2.3.2. Medli Elifin (Ė) Kullanımı.....	12
2.3.3. Ünlülerin İmlâsı.....	14
2.3.3.1. a Ünlüsünün İmlâsı.....	14
2.3.3.2. e Ünlüsünün İmlâsı.....	14
2.3.3.3. ı, i Ünlülerinin İmlâları.....	14
2.3.3.4. o, ö Ünlülerinin İmlâları.....	15
2.3.3.5. u, ü Ünlülerinin İmlâları.....	15
2.3.4. Ünsüzlerin İmlâsı.....	16
2.3.4.1. ç Ünsüzünün İmlâsı.....	16
2.3.4.2. ğ Ünsüzünün İmlâsı.....	16
2.3.4.3. p Ünsüzünün İmlâsı.....	16
2.3.4.4. s Ünsüzünün İmlâsı.....	17

2.3.5. Bazı Kelime ve Eklerin İmlâları.....	17
2.3.5.1. Bazı Kelimelerin İmlâsındaki Farklılıklar.....	17
2.3.5.2. ne Kelimesinin İmlâsı.....	18
2.3.5.3. kadar Kelimesinin İmlâsı.....	18
2.3.5.4. ile Kelimesinin İmlâsı.....	18
2.3.5.5. sonra Kelimesinin İmlâsı.....	18
2.3.5.6. i- Cevher Fiilinin İmlâsı.....	19
2.3.5.7. de Bağlacının İmlâsı.....	19
2.3.5.8. ki Bağlacının İmlâsı.....	19
2.3.5.9. için Edatının İmlâsı.....	20
2.3.6. Zamir n'sinin İmlâsı.....	20
BÖLÜM 3: SES UYUMLARI.....	21
3.1. Ünlü Uyumları.....	21
3.1.1. Artlık-Önlük Uyumu.....	21
3.1.2. Dudak Uyumu.....	21
3.2. Ünsüz Uyumları.....	22
BÖLÜM 4: SES DEĞİŞMELERİ.....	24
4.1. Yalnızca Ünlüleri Etkileyen Değişimler.....	24
4.1.1. Genişleme.....	24
4.1.2. Darlaşma.....	25

4.1.3. Düzleşme.....	26
4.1.4. Yuvarlaklaşma.....	28
4.1.5. Ünlü Kısılması.....	29
4.1.6.Ön Damaksıllaşma.....	30
4.1.7. Art Damaksıllaşma.....	31
4.1.8. Ünlü Türemesi.....	32
4.1.8.1. İç Ses Türemesi.....	32
4.1.8.2. Son Ses Türemesi.....	33
4.1.9. Ünlü Düşmesi.....	33
4.2. Yalnızca Ünsüzleri Etkileyen Değişimler.....	34
4.2.1. Ünsüz Tekleşmesi.....	34
4.2.2. Ünsüz İkizleşmesi.....	35
4.2.3. Ünsüz Düşmesi.....	36
4.2.3.1. Ön Ses Düşmesi.....	36
4.2.3.2. İç Ses Düşmesi.....	36
4.2.3.3. Son Ses Düşmesi.....	37
4.2.4. Ünsüz Türemesi.....	38
4.2.5. Aykırılma.....	38
4.2.6. Ötümlüleşme.....	39
4.2.7. Ötümsüzleşme.....	41

4.2.8. Göçüşme.....	42
4.2.9. Dudaksıllaşma.....	43
4.2.10. Yutulma.....	43
4.2.11. Konson Kaynaşması.....	44
4.2.12. Sızıcılaşma.....	44
4.2.13. Süreksizleşme.....	45
4.2.14. Akıcılaşma.....	46
4.2.15. Ön Damaksıllaşma (Ünsüzü Öne Alma).....	47
4.2.16. Art Damaksıllaşma (Ünsüzü Arkaya Alma).....	47
4.3. Hem Ünlü Hem de Ünsüzleri Etkileyen Değişimler.....	47
4.3.1. Büzülme.....	47
4.3.2. Erime.....	47
4.3.3. Hece Düşmesi.....	48
BÖLÜM 5: NÖBETLEŞMELER.....	49
5.1. Ünlülerdeki Nöbetleşmeler.....	49
5.1.1. Geniş Ünlü ~ Dar Ünlü Nöbetleşmesi.....	49
5.1.2. Yuvarlak Ünlü ~ Düz Ünlü Nöbetleşmesi.....	49
5.1.3. Ön Ünlü ~ Art Ünlü Nöbetleşmesi.....	50
5.1.4. Ünlülerin Ø ile Nöbetleşmesi.....	51
5.1.5. Uzunluk ~ Kısalık Nöbetleşmesi.....	55

5.2. Ünsüzlerdeki Nöbetleşmeler.....	56
5.2.1. Ötümlülük ~ Ötümsüzlük Nöbetleşmesi.....	56
5.2.2. Ünsüzlerin Ø ile Nöbetleşmesi.....	59
5.2.3. İkiz Ünsüz-Tek Ünsüz Nöbetleşmesi.....	63
BÖLÜM 6: METİN.....	64

İKİNCİ CİLT

BÖLÜM 7: DİZİN.....	254
SONUÇ.....	623
Tablo 1: Kullanılan çeviri yazı (transkripsiyon) işaretleri	626
KAYNAKLAR.....	627

BÖLÜM 1

1. Giriş

Eski Oğuz Türkçesi, Zeynep Korkmaz tarafından Anadolu Selçuklu Devleti'nin kuruluşundan ve 11-13. yüzyıllar arasındaki yoğun göçlerle Anadolu'nun Türkleşmesinden sonra, Oğuzca temelinde kurulup gelişen ve 13. yüzyıldan 15. yüzyıl ortalarına kadar süregelen yazı dili şeklinde tanımlanır. Korkmaz, Eski Türkiye Türkçesi ya da Eski Anadolu Türkçesi olarak da adlandırılan bu dönemi Selçuklu Dönemi Türkçesi, Beylikler Dönemi Türkçesi ve Osmanlıcaya Geçiş Dönemi Türkçesi olmak üzere üç alt devreye ayırmıştır. Ahmet Bican Ercilasun'a göre Eski Oğuz Türkçesi 13. yüzyılda başlayıp 16. yüzyıl başlarına kadar devam eder ve 16. yüzyılda yerini Osmanlı Türkçesine bırakır (*bk.* Ercilasun 2004:429-453). F. Kadri Timurtaş ise 15. yüzyılım ikinci yarısının bir geçiş devresi olmakla beraber Eski Anadolu Türkçesinin hususiyetlerinin 16. yüzyıl boyunca devam ettiğini, hatta 17. yüzyılda da kendini gösterdiğini ifade eder (Timurtaş 1976, Kulaç 2012'den).

“13. yüzyılda Anadolu sahasında yazı dili olarak şekillenmeye ve kullanılmaya başlanan Oğuz Türkçesiyle bu yüzyıldan itibaren birçok telif ve tercüme eser verilmiş, Anadolu Selçukluları devrinde ilmî ve edebî eserlerde yazı dili olarak kullanılan Arapça ve Farsça yerini yavaş yavaş Türkçeye bırakmaya başlamıştır. Anadolu sahasında tıp alanında verilen ilk Türkçe eserler ise 14. yüzyıla rastlar. 14. ve 15. yüzyıllarda Anadolu coğrafyasında Türk hekimler çok önemli tıbbî eserler vermişlerdir. Bu eserlerin bir kısmı incelenmiş ve metin olarak yayımlanmıştır ancak bunun yeterli olduğu söylenemez (Doğan 2010: 9).” 16. yüzyıl Osmanlı sahası Türkçe tıp metinleri genel

olarak tercüme metinlerdir. Tercümenin yanı sıra bu metinlere müellifler tarafından bazı eklemeler de yapılmıştır.

16. yüzyılda, Osmanlı sahasında pozitif bilimlerin bir önceki yüzyıla göre bir duraklama sürecine girdiğini söylemek mümkündür. Bu durumun elbette birden fazla sebebi vardır. Bunlar; dönemin siyasi şartları, Osmanlı İmparatorluğunun doğal sınırlarına ulaşması nedeniyle ortaya çıkan bir takım siyasi, ekonomik ve sosyal problemler ve İslam dünyasında Sünnî-Şii çekişmesinin had safhaya çıkması şeklinde sıralanabilir. Bütün bu sebeplerden dolayı 16. yüzyıl Osmanlı sahasında, 15. yüzyıla göre pozitif bilimlere olan rağbet azalmıştır. Aynı dönemde Avrupa’da pozitif bilimler hususunda önemli gelişmeler yaşanırken, sınırları Avrupa içlerine kadar genişlemiş olan Osmanlı İmparatorluğunda Avrupa’daki bu önemli bilimsel gelişmelerin pek de etkili olmaması dikkate değerdir. “Anatomi, hep İbni Sina’nın ve nihayet İbn Nefis’in anatomi ve fizyolojisi, tıp, ufak tefek gözlemlerin eklenmesiyle, Galenos ve İbni Sina’nın tıbbıdır. Kısacası Türkiye bu devirde müspet ilimler noktasından, dışarıya karşı kuvvetli bir setle kapanmış ve adeta batıyla hiçbir teması olmamış gibidir. Fatih’in ölümünden 1603’e kadarki dönemde Osmanlılarda, pozitif ilimler alanında belirli bir durgunluk olduğu, hiç değilse eski hareketli gelişmenin aynı hızla devam etmediği” görülmektedir. “Bunun sebepleri hakkında *ihtiyatlı bir varsayıma girişerek* İmparatorluğun sınırlarının çok genişlemesi, devamlı harpler (*istila humması*), ulemânın bu dönemde olayların çok içinde yaşamaları, padişahların özel eğilim ve merakları” gibi gerekçelerin yanı sıra “bu yıllarda İmparatorluğun ihtişam ve kudretinin doruğuna erişmesinin bir doygunluk hissinin doğmasına ve atılım gücünün azalmasına yol açabildiği gibi bilimsel gelişmeyi de yavaşlatabileceği -klasik görüş olarak- kabul edilebilir (Adıvar 1991: 125).”

1.1. XVI. Yüzyılda Yazılmış Başlıca Türkçe Tıp Eserleri

1.1.1. Alâim-i Cerrâhîn

İbrahim bin Abdullah tarafından 16. yüzyılının ilk yarısında yazılmış önemli bir eserdir. “Eser Çintar adlı Yunanca cerrahi kitabının tercümesi olması yanında Türk tıp üstadları Hacı Paşa, Sabuncuoğlu, şirvânlı, Akşemseddin’den ilaç terkiplerini de içerir (Bayat 2003: 258).” “Cerrah İbrahim, Batıdaki çağdaş yayınlarla karşılaştırıldığı zaman elde taşınan ateşli silah yaralarından ve tedavilerinden ilk bahseden yazarlardan biridir. Bu da cerrahi tarihi bakımından önemlidir (Adıvar 1991: 62).” Eser toplam yirmi iki babdan oluşup her bab fasıllara ayrılmıştır. Cerrah İbrahim eseri yazarken Hacı Paşa, Beşir Çelebi, Hekim şükrullah el-şirvânî, Akşemseddin, şerefeddin Sabuncuoğlu gibi hekimlerin tecrübelerine de değinmiştir.

1.1.2. Terceme-i Mucizü’l-Kânûn fi’t-Tıbb

“16. yüzyıl hadis, tefsir, belâgat âlim ve ediplerinden biri olan Muslihiddîn Mustafâ bin şaban Sürûrî (897-969/1492-1562) tarafından tercüme edilen tıbbî bir eserdir (Doğan 2010: 164).” Eser, Ebu’l-Hasan ‘Alâuddîn b. Hazm b. el-Nafîs el-Karşî’nin Mucez adlı eserinin tercümesidir. Çeşitli konularda eserler veren Sürûrî’nin Arapça ve Türkçe toplam otuz eseri vardır. “şehzade Sultan Mustafa’nın doktorlarından birinin bir ilaç tarifini öğrenmek istemesi üzerine bu eserin önemini şehzadeye anlatan müellif, şehzadenin emriyle Türkçe açıklamalı bir şekilde tercüme eder (Doğan 2010: 164, Güleç 2001’den).”

1.1.3. Terceme-i Risâle-i Bîh-i Çînî

“Muslihü’-d-dîn Mustafâ bin Şaban Sürûrî tarafından yapılmış bir başka tercümedir. Tıp ile ilgili olan bu eserini, diğer eserlerinde olduğu gibi çevresindekilerin ısrarı sonucu tercüme etmiştir (Doğan 2010: 164,165, Güleç 2001’den).” “1543 yılında ortaya çıkan bîh-i çînî adlı ilaç hakkında Hintçe yazılan risâle Mahfî-i Gîlânî tarafından 1556 yılında Farsçaya çevrilmiş, Surûrî Farsça çeviriden Türkçeye tercüme etmiştir (Doğan 2010: 165, İhsanoğlu 2008’den).”

1.1.4. Terceme-i Zahîre-i Harzemşâhî

Eser, meşhur Osmanlı tarihçisi İdrîs-i Bitlisî’nin oğlu Ebu’l-Fazl Mehmed bin İdris bin Hüsâmeddin tarafından yapılan Ebu İbrahim Cürçânî’nin Zahir-i Harzemşâhî adlı eserinin tercümesidir. “Eser, Kânûn el-’ilâc ve Şifâ el-Emrâz li Külli Mizâc adıyla da bilinir (Doğan 2010: 165).”

1.1.5. Terceme-i Mâlâ Yeseu’t-Tabîb Cehlehû

“Sultan Üçüncü Murad zamanında Osmanlı Divân-ı Âlî kâtiplerinden Hasan ibni Abdurrahman Efendi tarafından Yusuf bin İsmail bin İlyas el-Hûyî el-Bağ-dâdî el-Kutbî el-Şâfî (H.754-M.1353)’nin Mâlâ Yeseu’t-Tabîb adlı eserine bazı ilâvelerle yapılan bir tercümedir (Doğan, 2010: 165-166).” “Hasan bin Abdurrahman’ın mukaddimedeki ifadesine göre eserin tercümesi sırasında Hoca Sadettin ile Tabib Sinan Efendi’nin yardımlarını görmüş, kitap Bakkalzâde Molla Muhyiddin’in önünde okunmuştur (Doğan 2010: 165, İhsanoğlu 2008’den).”

1.1.6. Menâfiû’n-Nâs

1566 yılında tamamlanarak II. Selim’e sunulan eser Hekim Nidâî tarafından yazılmıştır. Eser toplam altmış babdan oluşturulmuştur. “Türkiye’de ve dış ülkelerde çok sayıda nüshasının bulunması; eserin, devrinin çok meşhur ve rağbet edilen bir ürünü

olduğunun göstergesidir (Doğan 2010: 165)." Eserle ilgili, 1990 yılında Sadettin Özçelik tarafından Malatya İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Nidâî Mehmed Çelebi – Menâfiü'n-Nâs (Metin – Dil Özellikleri – Söz Dizini) adlı bir doktora çalışması yapılmıştır.

1.1.7. Rebûî's-Selâme

Bir mukaddime, yedi bab ve bir hatimeden müteşekkil olan eser Nidâî tarafından kaleme alınıp II. Selim'e ithaf edilmiştir.

1.1.8. Dürr-i Manzum

"Risâle-i Tıb ve Manzûme-i Tıbb adlarıyla da bilinen (Doğan 2010: 165, İhsanoğlu 2008'den)" eser Nidâî tarafından 1567 yılında tamamlanarak II. Selim'e sunulmuştur. Manzum bir tıp kitabı olan eser dört bab ve bir mukaddimeden meydana gelmektedir.

1.1.9. Terceme-i Müfredât

Abdurrahman bin Yusuf Aksarâyî (öl. 950/1543) tarafından İbni Baytar'ın aynı adlı eserine yapılan tercümedir.

1.2. Mecma'ü'l-Mücerrebât

Necmeddîn Mahmud bin Ziyaeddîn İlyas Şirâzî'nin (öl. 1330) Havî-i Sagîr adıyla meşhur olan (Adıvar 1991: 70) El-Havî fî İlmi't-Tedâvî adlı eserinin tercümesidir. Eser Ahmed bin Bâlî tarafından tercüme edilmiştir.

Eserin 3a varağının 5. ve 6. satırlarındaki *"bu kitâbı beş maqâle üzerine kılduk"* ifadesinden anlaşılacağı üzere eser beş makaleye, makaleler bablara ayrılır. Mütercim her babın sonuna birer fasıl eklemiştir.

“Eser; iç hastalıkları, hummalar, dış hastalıkları, basit ve mürekkeb ilaçlardan bahseder. Helva pişirme, helvanın faydaları gibi bazı bölümlerle sona erer (Doğan 2010: 165, İhsanoğlu 2008’den).”

Eserin hangi tarihte yazıldığıyla ilgili Bursalı M. Tahir, Osmanlı Müellifleri adlı eserinin ikinci cildinin “*Tabibler Faslı*”nda “bu büyük eserin 987 (1579) tarihinde yazılan bir nüshası”nı (Bursalı 1975cII: 197) gördüğünü söylemiştir. Eserin İstanbul ve Kahire’de olmak üzere bilinen iki nüshası vardır. Ancak Kahire nüshasına ulaşamamış; kataloglarda Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Tıbbî Türkî Talat 3 arşiv numarasında kayıtlı olduğu ifade edilen eser bu arşiv numarasında bulunamamıştır. Bu çalışmada eserin İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi 190 arşiv numarasında kayıtlı nüshası kullanılmıştır. Nüsha talik hatla yazılmış olup her sayfasında 27 satır bulunan 338 varaktan ibarettir. 1b ve 82a varakları 26 satırdır. Bu nüshanın son varağında eserin 987 senesinin Rebî’ü’l-evvel ayının onuncu gününde tamamlandığı ve yazımının yüz yirmi gün sürdüğü ifade edilmektedir. Verilen bilgiler ışığında üzerinde çalıştığımız nüshanın miladî 7 Mayıs 1579 Perşembe günü tamamlandığı anlaşılmaktadır.

1.3. Ahmed bin Bâlî

Osmanlı ulemâ ve tabiplerinden olan Ahmed bin Bâlî’nin hayatı hakkındaki bilgiler azdır. Saruhan (Manisa) Sancağı sınırları içindeki Akhisar kazasına bağlı Marmara nahiyesinde doğmuştur.¹ Kaynaklarda doğum ve ölüm tarihi hakkında herhangi bir bilgiye ulaşamamıştır. Hayatı hakkında ulaşabildiğimiz yegâne bilgi ise

¹ bk. Bursalı Tahir M. Osmanlı Müellifleri, İstanbul, Meral Yayınları, c.II, Tabibler Faslı, s. 193-247, 1975: 197.

“meşhur Molla Arap’ın talebelerinden olup tahsilini ikmalden sonra bir müddet kadılık mesleğinde bulunmuşsa da sonradan bu meslekten feragatla ilmen ve amelen tıp ilmi ile meşgul olmaya başlamış” (Bursalı 1975cII: 197) olduğu bilgisidir ki bu bilgi metnin 2b varağının 24. satırından 3a varağının 4. satırına kadar olan kısımda Ahmed bin Bâlî tarafından da bizzat beyan edilmiştir. Bu bölüm aşağıdadır:

ve dahı işbu fakîr ve haķîr muhtâcû'l- 'avnillâh ve rahmetühü aḥmed bin bâlî fakîr sabıķān mevālî 'azām ḥuzûrlarında ma'ķulât ve menķulât uşul ve fûrû' kitâblarında iştiğâlde iken aḥyānen kütüb-i tıbbā dahı müṭâla'a ķılup ehlinden mevāzi'-i müşķile-i tefṭiṣ ve tefeḥḥüz edüp esrâr-ı tıbbā ıtlâ' olduğdan sonra sulṭānû'l- 'ulemā mevlānā 'arab ḥizmetlerinden mülāzım olup ḳazādan tedrîsden sevķ âlehî ferāğat edüp bu 'ilm-i şerîfün 'ılmen ve 'amelen taḥşîline bi-ķadrü'ṭ-ṭāķatî'l-beşeriyye meşğul olduğ kütüb-i mu'teberden vesā'îr mücerrebâtıdan cem' edüp ḥāvî-i şağîrî türķî tercüme edüp her bâbmuḡ nihāyetinde bir faṣl çeküp sâ'îr mücerrebāt ilḥaķ eyledük mecma'ü'l- mücerrebāt dēyü ad ḳoduķ (2b/24-27,3a/01-04)

1.4. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı Mecma'ü'l-Mücerrebât (1b-116a) adlı eseri çeviriyazıya aktarmak ve eseri ses bilgisi bakımından inceleyip dizin ve sözlüğünü hazırlamaktır.

1.5. Kapsam

Araştırmada eserin İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde bulunan nüshasının 1b-116a varakları kullanılmıştır. Araştırma; metnin çeviriyazıya aktarımı, imlâ ve fonetik özellikleri, gramatikal dizini ve sözlüğünü kapsamaktadır.

1.6. Yöntem

Araştırma; Giriş, İnceleme, Metin ve Dizin bölümlerinden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde, 16. yüzyılda Anadolu’da yazılmış Türkçe tıp metinleri hakkında kısa bilgiler verildikten sonra üzerinde çalışılan eser ve yazarı hakkında daha ayrıntılı bilgiler aktarılmış; yine bu bölümde çalışmanın amacı, kapsamı ve çalışmada kullanılan yöntem hakkında bilgiler verilmiştir.

Metnin imla özellikleriyle başlayan inceleme bölümünde, art zamanlı ve eş zamanlı yöntem kullanılmak suretiyle metnin fonetik özellikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Fonetik özellikler, ses değişimleri ve nöbetleşmeler olmak üzere iki ana başlık altında ele alınmıştır. Ses değişimleri incelenirken ele alınan bütün ses olaylarının ve örneklerin, varsa Eski Türkçe biçimleri de tespit edilip metindeki biçimleriyle karşılaştırılmıştır. Yine bu başlıkta incelenen her örneğin ve ses olayının Türkiye Türkçesindeki biçimleriyle karşılaştırılması yapılmıştır. Nöbetleşmeler incelenirken eklerdeki nöbetleşmelerin yanı sıra kelime kök ve gövdelerindeki nöbetleşmeler de tespit edilmiştir.

Metin bölümü eserin incelenen kısmının (1b-116a) çeviriyazıya aktarımından oluşmaktadır. Her sayfanın başlangıcına sayfa numaraları, her satırın başına satır numaraları yazılmıştır.

Eser genel olarak harekesizdir. Ancak çoğunluğu Türkçe olmak üzere az sayıda kelime harekelenmiştir. Eserde bazı kelimelerin hem harekeli hem de harekesiz biçimleri bulunmaktadır. Yine aynı kelimenin farklı şekillerde harekelendiği örnekler de mevcuttur. Harekelenmeyen kelimeler dönemin dil özellikleri ve ses uyumu esas alınarak; aynı kelimenin birbirinden farklı harekelendiği durumlarda metne müdahale edilmemiş, bu kelimeler harekelendikleri biçimleriyle okunmuştur.

Dizin bölümünde metinde geçen bütün kelimeler gramer özellikleri dikkate alınarak anlamlarıyla birlikte gövde halinde verilmiştir. Anlam verilmeden önce, Türkçe

kelimeler ve özel isimler hariç kelimenin hangi dilden alındığı kısaltmalarla belirtilmiştir. Gövde halindeki bazı kelimelerin kökleri ile kelimeyi gövde haline getiren yapım eklerinin farklı menşeli olmasından ötürü bu kelimelerin kökenleri yazılırken birden fazla kısaltma kullanılmıştır. Kökenleri bilinmeyen kelimelerde bilinmezliği göstermek için soru işareti (?); madde başı kelimelerin metinde farklı biçimleri varsa (*bk.*) kısaltması ile göndermeler yapılmıştır.

Madde başı kelimenin gövdesi fiil ise aldığı ek veya eklerden (-) ile, isim ise aldığı ek veya eklerden (+) ile ayrılmıştır.

Madde başı kelimelerin karşısına kelimenin metindeki anlamı yazılarak, metnin hangi sayfa ve satırında olduğunu gösteren numaralar verilmiştir. Anlamı bulunamayan kelimelerin yanlış okunmuş olma ihtimali olabileceği için, orijinal metindeki biçimleri çeviriyazılı metnin ilgili sayfa ve satırına kopyalanmıştır.

Dizinde kelimenin önce eksiz kullanımları, ardından alfabetik sırayla ekli kullanımları gösterilmiştir. Madde başı olan kelimenin metinde kaç defa geçtiğini belirten toplam sayı, kelimenin anlamı yazıldıktan sonra gösterilmiştir.

BÖLÜM 2

2. İmlâ Özellikleri

Kaynaklarda Eski Oğuz Türkçesi, Eski Anadolu Türkçesi, Eski Türkiye Türkçesi, Eski Osmanlıca vb. terimler kullanılan “Eski Oğuz Türkçesi 13. yüzyılda başlar ve 16. yüzyıl başlarına dek sürer. 16. yüzyılda yerini Osmanlı Türkçesine bırakır (Ercilasun 2012: 438).” Bu bakımdan 16. yüzyılı Eski Oğuz Türkçesinden Osmanlı Türkçesine geçiş dönemi olarak düşünmek mümkündür. Bu sebeple de 16. yüzyıl metinleri üzerine yapılacak çalışmalar önemlidir. Çalıştığımız eser de 16. yüzyılda kaleme alınmıştır.

Metin harekesizdir ancak müstensih bazı kelimeleri harekelenmiştir ki bu kelimeler genellikle metinde sıkça geçen kelimelerdir. Ancak bu “sıkça geçen kelimeler” de sadece bir defaya mahsus harekelenmiş veya aynı kelime birden fazla harekelenmişse de farklı yerlerde farklı harekelenmiştir.

Metnin imlâ özelliklerini ana hatlarıyla şu şekilde vermek mümkündür:

2.1. Arapça-Farsça ve Diğer Alıntı Sözcüklerin İmlâsı

Müstensih, Arapça ve Farsça kelimeleri genellikle kelimelerin özgün imlaları ile yazmıştır. Bununla birlikte Türkçeye bu dillerden giren kelimelerin imlâsında tutarsızlıklar da söz konusudur. Bu tutarsızlıkların en önemli sebebi şüphesiz müstensih dikkatsizliğidir. Nitekim sadece Arapça ve Farsçadan alınan kelimelerde değil Türkçe kelimelerde de birçok yazım yanlışları vardır. Metinde alıntı kelimelerde görülen tutarsızlık ve farklılıkların bazıları şunlardır:

ferah (56b/21) (فرح) ~ ferāḥ (23a/07) (فراح),

ḥazer (18b/12) (حزر) ~ ḥazer (25a/03) (حذر),

ḥavāyic (6a/11) (حوایج) ~ hevāyic (87a/22) (هوايچ),

bārid (5b/23) (بارد) ~ bārit (42a/17) (بارت),

kesāfet (52a/24) (كسافت) ~ keṣāfet (100b/17) (كثافت),

rāstuḥ (99b/15) (راستخ) ~ rāstuk (31b/15) (راستق),

ıstamḥīḳūn (38a/21) (اصطمخیقون) ~ ıstamḥīḳūn (9b/22) (اسطنحیقون) ~ ıstamḥīḳūn (113a/24) (اصطنحیقون)

2.2. Arapça ve Farsça Tamlamaların Durumu

Metindeki bazı tamlamaların hem Arapça hem de Farsça biçimlerinin kullanıldığı görülmektedir. Aynı anlama gelen tamlamalar aynı satır veya sayfada hem Arapça hem de Farsçadaki biçimiyle görülmektedir. Bu çeşitliliğin metindeki bazı örnekleri şunlardır:

mā'ū'l-'asel (23b/12) (مأالعل) ~ mā'-i 'asel (14b/24) (مأ اسل),

ḥabbū'r-rummān (100a/20) (حبالرمان) ~ ḥabb-ı rummān (74a/02) (حب رمان)

2.3. Bazı Ünlü ve Ünsüz Harflerin İmlâsı

2.3.1. Kapalı ê'nin İmlâsı

Müstensih harekelediği kelimelerde kapalı ê'yi esre ile göstermiş ancak harekesiz kelimelerde esre yerine bazen (ه) kullanmış, bazen de kullanmamıştır. Metinde kapalı ê'nin imlâsına ilişkin bazı örnekler şunlardır:

vèrür (63b/01) (ویرر) ~ vèrmekde (39a/01) (ورمکه),

yèrlerde (63a/24) (یرلرده) ~ yèr (112a/27) (یر),

bèş (71b/10) (بش), yèl (94b/17) (یل)

2.3.2. Medli Elifin (ا) Kullanımı

Metinde medli elifin genellikle Arapça ve Farsça kelimelerdeki standartlaşmış kelimelerin imlâsında kullanıldığı görülmektedir. Bunların dışında bazı Türkçe kelimelerde genellikle söz başı /a/ sesini göstermek amacıyla da kullanılmıştır. Bazı kelimelerde söz içinde de kullanıldığı görülmektedir. Metinde medli elifin kullanıldığı bazı Türkçe kelimeler şunlardır:

açlık (40b/22) (أجلق),	aşurı (13b/01) (آشوری),
aça (79b/08) (آچا),	acığduğın (83a/14) (آجقدوغن),
acı (22a/20) (آجی),	adlu (5b/06) (آدلو),
ayva (17a/18) (آیوه),	ağaç 20a/13 (آغج),
yaprağı (25b/13) (پیرآغی),	alma (4a/24) (آلمه),
alın (3b/23) (آلن),	alıbildükçe (39a/09) (آلبلدکجه).

Metinde medli elifin kullanıldığı bazı alıntı kelimeler şunlardır:

āsumānī (6a/17) (آسمانی),	āletdür (38b/26) (آلتدر),
āşarların (29b/04) (آثرلرین),	ābdār (60b/13) (آبدار),
mārmāhūz (27a/12) (مآرماخوز),	gāh (60a/05) (گاه).

Metnimizde Türkçe kelimelerde medli elifin sadece uzun ünlüleri işaretlemek için kullanıldığını söylemek zordur. Zira Ana Türkçede uzun ünlülü olduğu bilinen ya da Eski Oğuz Türkçesinde uzun ünlülü olduğu düşünülen kelimelerin tamamı medli

elifle gösterilmediği gibi medli elifin kullanıldığı kelimelerin önemli bir kısmının Ana Türkçede ve Eski Oğuz Türkçesinde uzun ünlülü olmadığı bilinmektedir. Aşağıda medli elifle yazılıp Ana Türkçe ve Eski Oğuz Türkçesinde uzun ünlülü olan ve olmayan kelimeler liste halinde verilmiştir. Ana Türkçedeki uzun ünlülü kelimeler için Talat Tekin (Tekin 1995) Eski Oğuz Türkçesindeki uzun ünlülü kelimeler için Zeynep Korkmaz (Korkmaz 2005) tarafından hazırlanan listeler kullanılmıştır. Aşağıdaki örnekler metnin ilk 70 varacağı taranarak elde edilmiştir.

Medli Elifle Yazılmış Asli Uzun Ünlülü Kelimeler:

ak (4a/17) (آق) > ak,	arınmış (4b/06) (أَرْنَمِشْ) > arınmış,
aşlar (4b/20) (أَشْلَر) > aşlar,	açlıkda (8a/03) (أَجْلَقْدَه) > açlıkta,
az (10b/14) (أَز) > az,	vardur (15b/25) (وَأَرْدَر) > vardır,
av (22b/01) (أَو) > av,	ağı (32a/05) (أَغِي) > ağı,
aşağa (68b/02) (أَشْغَه) > aşağı,	ayda (49b/24) (أَيْدَه) > ayda

Asli Uzun Ünlülü Olmadığı Halde Medli Elif ile Yazılan Kelimeler:

anuñ-ıla (1b/06) (أَنُوكْلَه) > onunla,	anadan (7a/08) (أَنَادَن) > anadan,
avuc (15b/03) (أَوْج) > avuç,	acı (22a/20) (أَجِي) > acı,
yaprağı (25b/13) (يَابَرَأَغِي) > yaprağı,	ağa (71a/12) (أَكَه) > ona
añsuzdan (27a/06) (أَكْسُوزْدَن) > ansızın,	ayasında (68a/09) (أَيْسِنْدَه) > ayasında,
bal (34b/26) (بَال) > bal,	alup (34b/26) (أَلُوب) > alıp,
altışar (35b/10) (أَلْتَشَار) > altışar,	açılur (44a/01) (أَجْلُور) > açılır,
ayru ayru (55b/01) (أَيْرُو أَيْرُو) > ayrı ayrı,	alnında (68a/07) (أَلْنِنْدَه) > alnında

2.3.3. Ünlülerin İmlâsı

2.3.3.1. a Ünlüsünün İmlâsı

/a/ ünlüsü kelime başında medli elif (ā), elif (ʾ) ve harekeli kelimelerde üstünlü elif (ạ̄); kök hecede elif (ʾ), üstünlü elif (ạ̄), hareke (ạ̄) ve işaretli olarak; kelime sonunda he (a), daha az olarak da elif (ʾ) ile gösterilmiştir:

aşurı (13b/01) (أشوري),	aldura (31a/26) (الدرة),
kaynaması (41a/03) (قَيْنَمَسِي),	şoḡra (65a/16) (صكره),
katalar (76b/05) (قتلر),	tatlu (48a/08) (طائلو),
kehrübā (21a/02) (كهربا),	mümiyā (10a/10) (موميا)

2.3.3.2. e Ünlüsünün İmlâsı

e ünlüsü kelime başında elif (ʾ), üstünlü elif (ẹ̄); kök hecede işaretli ve harekeli kelimelerde üstün (ẹ̄), kök heceden sonra işaretli, he (e) ve harekeli kelimelerde üstün (ẹ̄) ile kelime sonunda ise he (e) ile gösterilmiştir:

ebemgümeci (54a/23) (ابم كومجى),	ege (41a/16) (آگه),
sen (84a/23) (سن),	eleyeler (101a/12) (اليلر),
göbege (101b/12) (كوبكه)	

2.3.3.3. ı, i Ünlülerinin İmlâları

ı, i ünlüleri kelime başında elif (ʾ), kesreli elif (i), elif-ye (i); kelime ortasında harekeli kelimelerde kesre (i), kesreli ye (i); harekesiz kelimelerde ye (i) ve işaretli, kelime sonlarında harekeli kelimelerde kesreli ye (i) ve harekesiz kelimelerde ye (i) ile gösterilmiştir. Ayrıca bazı kelimelerde, 3. teklik şahıs iyelik eki ne harfle ne de harekeyle gösterilmiştir:

isteyücek (68b/04) (استيوجك),	igneyile (68b/07) (اكنيله),
‘uşfur tohmı ile (10b/06) (عصفر تخمی ايله),	kış (11b/23) (قيش),
gölmiş (68b/12) (كُولْمِشْ),	katı (2a/02) (قتی),
ellerin (11b/26) (اللين),	‘ilācı (11a/09) (علاج),
sıfatı (36b/22) (صفت),	şan‘atı (31b/19) (صنعت)

2.3.3.4. o, ö Ünlülerinin İmlâları

o, ö ünlüleri kelime başında harekeli kelimelerde ötreli elif-vav (أو), ötreli elif (أ), elif (إ) harekesiz kelimelerde elif-vav (او); kelime ortasında harekeli kelimelerde ötreli vav (و) ve ötre (ؤ), harekesiz kelimelerde vav (و) ve işaretli olarak gösterilmiştir:

oğlana (96b/01) (او غلنه),	olsa (4a/20) (أولسا),
şovukluğu (4a/26) (صُوقْلُغِي),	oturmakdan (30b/08) (ايتورمقدن),
bögregi (101a/15) (بوكركي),	ovmak (15a/09) (أومق),
olsa (16a/16) (ألسا)	

2.3.3.5. u, ü Ünlülerinin İmlâları

u ve ü ünlüleri kelime başında harekeli kelimelerde ötreli elif-vav (أو), ötreli elif (أ), harekesiz kelimelerde elif-vav (او), elif (إ); kelime ortasında harekeli kelimelerde ötreli vav (و) ve ötre (ؤ), harekesiz kelimelerde vav (و) ve işaretli olarak; kelime sonlarında ise vav (و) ve ötreli vav (و) ile gösterilmiştir:

uyuk (15a/09) (أيوق),	uyuk (15a/12) (اويوق),
uyudur (15a/08) (ايودر),	şovukluğu (4a/26) (صُوقْلُغِي),
getürür (15a/12) (كتورر),	tatlu (48a/08) (طاتلو)

2.3.4. Ünsüzlerin İmlâsı

Metinde bazı ünsüzlerin imlâsında özel durumlar söz konusudur. Özellikle Türkçe kelimelerdeki /ç/ ve /p/ ünsüzlerinin kullanımında bir düzensizlik vardır. Şöyle ki, metnin genelinde bu ünsüzlerin (ب) ve (ج) harfleriyle gösterildiği görülmektedir; “Arap yazısının Türkçenin ses yapısını karşılamadaki yetersizliği dolayısıyla özellikle ilk dönem metinlerinde ön ve son seslerde ç ve p fonemleri bulunan kelimelerin bu fonemleri b ve c harfleri ile karşıladıkları bilinmektedir (Korkmaz 2005a: 500).”

2.3.4.1. ç Ünsüzünün İmlâsı

ç ünsüzü metinde genel olarak cim (ج) ile gösterilmiştir. Bununla birlikte bazı kelimelerde çim (چ) ile gösterildiği örnekler de mevcuttur. Ancak bu örnekler çok fazla değildir.

çok (46b/13) (جوق)	~	çok (71b/15) (چوق),
içeler (69a/14) (اچلر)	~	içeler (69a/20) (اچلر)

2.3.4.2. η Ünsüzünün İmlâsı

Damaksı n (η) ünsüzü metnin tamamında kef (ك) ile gösterilmiştir. Ancak sayısı çok fazla olmayan birkaç örnekte nun-kef (نك) ve üç noktalı kef (كٓ) şeklinde gösterildiği de görülmektedir.

kalınsa (31a/15) (قَلْنَكْسَه)	değlü (103b/17) (دكلو),	göñülleri (53b/06) (گوڭلری)

2.3.4.3. p Ünsüzünün İmlâsı

Metinde p ünsüzü genel olarak be (ب) ile gösterilmiştir. Bununla birlikte bazı sözcüklerde pe (پ) ile de gösterilmiştir. Ancak bu örnekler çok fazla değildir.

kepek (20b/16) (كپك)	~	gelüp (83a/16) (كلوب)

2.3.4.4. s Ünsüzünün İmlâsı

“Uygur yazı dili geleneğinin Anadolu’da bir süre devam etmesi ve bu yazının ince ve kalın sıradan s ünsüzleri arasında bir ayırım yapmaması dolayısıyla Arap alfabesine göre sad (ص) ile yazılması gereken kalın sıradan bir kısım Türkçe kelimelerin sin (س) ile yazıldıkları görülür” (Korkmaz 2005: 499). Metinde yukarda söz edilen duruma örnek olabilecek imlâ biçimleri bulunmakla birlikte Türkçe kelimelerde genel olarak kalın s için sad (ص) kullanılmıştır. Arapça-Farsça kelimelerin imlasında da genel olarak özgün imlâya sadık kalınmakla birlik se (ث), sin (س) ve sad (ص) harflerinin birbirlerinin yerine kullanıldığı örnekler de mevcuttur.

paş (41a/06) (پاش) ~ pas (39b/20) (پاس),

şarmusak (103b/24) (صرمىق) ~ sarmusak (27b/12) (سرمىق),

kuşa (11a/25) (قشا) ~ kuşa (23a/27) (قوصه),

ısıcağ (39a/21) (اسجاق) ~ ışıcağ (13b/15) (اصجق),

kesāfet (52a/24) (كسافة) ~ keşāfet (82b/27) (كتافت)

2.3.5. Bazı Kelime ve Eklerin İmlâları

Metinde bazı kelimelerin imlâsında farklılıklar görülmektedir. Ekler genellikle kelimeye bitişik yazılmıştır ancak düzenli ve istikrarlı olmasa da ayrı yazılan ekler de mevcuttur. Kelime ve eklerdeki bazı imla farklılıkları şunlardır.

2.3.5.1. Bazı Kelimelerin İmlâlarındaki Farklılıklar

Kök halindeki kelimelerde görülen imlâ farklılıkları genellikle yabancı dillere ait olan veya alıntı kelimelerde görölse de bazı Türkçe kelimelerde de imlâ farklılıkları görülmektedir. Bu kelimelerin bazıları şunlardır:

isder (116a/05) (اسدر) ~ ister (116a/05) (استر),

kalıñısa (31a/15) (قَلْنِكِسَه) ~ kaluñ (68b/03) (قالوك),

ḥatun (103a/10) (خاتون) ~ kaṭun (95a/19) (قاتن),
 kaṭılmaya (80a/23) (قاتلمیه) ~ kaṭulur (106b/07) (قتولور),
 kuru (103a/12) (قوری) ~ kuru (111a/02) (قرو),
 ṭoldura (42a/01) (طولدره) ~ ṭolṭuralar (42b/22) (طولطورلر),
 uyḥuda (50b/10) (اویخوده) ~ uyukusu (36a/26) (ایوقوسی) ~ uyḥudan (28b/18)
 (أیوق) ~ uyuk (15a/09) (أیوق) ~ uyuk (4b/22) (أویخو) ~ uyuk (4b/22) (اویقودن)

2.3.5.2. ne Kelimesinin İmlâsı

Bu kelime metnin tamamında kendinden sonra gelen “kadar, kim” kelimelerine bitişik, “var” kelimesinden de ayrı yazılmıştır.

ne kadar (103b/22) (نقدر), ne kim (64b/22) (نکم), ne varısa (5b/16) (نه وارسه)

2.3.5.3. kadar Kelimesinin İmlâsı

Bu kelime kendisinden önce gelen “ne” kelimesine bitişik, “şol” kelimesiyle ayrı yazılmıştır. Bununla birlikte kendinden önce gelen “ol” kelimesine kimi yerde bitişik kimi yerde de ayrı yazılmıştır.

ol kadar (33a/17) (اول قدر), ol kadardur (106b/22) (اولقدردر),
 ne kadar (103b/22) (نقدر), şol kadar (4a/26) (شول قدر)

2.3.5.4. ile Kelimesinin İmlâsı

Metinde ile kelimesinin imlâsında bir tutarlılık yoktur. Bazen ekleşerek kendinden önceki kelimeye bitişik, bazen de ayrı yazılmıştır.

‘uṣfur toḥmı ile (10b/06) (عصفر تخمی ایله),
 gökçek ètmeg-ile (11a/10) (کوکچک اتمکله)

2.3.5.5. sonra Kelimesinin İmlâsı

Metinde sonra kelimesi sad (ص) ve geniz n’ siyle yazılmakla birlikte kendisinden önceki ayrılma hal eki almış kelimeye birkaç örnek dışında bitişik yazılmıştır. Ancak

sadece bir örnekte sad (ص) yerine sin (س) ile yazılmış olup kendisinden önceki ayrılma hal eki almış kelimeye bitişik yazılmamıştır.

olduğdan sonra (28b/02) (اولدقدن سكره),

arınduğdan sonra (11a/23) (ارندقدن سكره),

andan sonra (37a/26) (اندنسكره),

olduğdan sonra (112b/08) (اولدقدنسكره),

yoğurduğdan sonra (11b/13) (يو غردقدنسكره),

altmışdan sonra (13a/21) (التمشدن سكره)

2.3.5.6. i- Cevher Fiilinin İmlâsı

Metinde i- cevher fiili genellikle kendinden önceki kelimeye bitişik yazılmıştır.

ède-y-idi (15b/27) (ايدیدی), olmağdan ise (106b/03) (اولمقدن ايسه),

gerek-ise (2a/02) (كركسه), yatur-iken (112a/16) (ياتوركن),

var-ıymış (100b/06) (واريمش), bu-y-ıymış (64a/16) (بويمش)

2.3.5.7. de Bağlacının İmlâsı

de bağlacı metinde iki örnekte kendinden önceki kelimelerden ayrı yazılmış bunların dışında sürekli bitişik yazılmıştır.

ğayet de (78b/07) (غایتده), ve de (84b/06) (وده),

ikisi de (91b/02) (اكسده), dāḥilde de (14a/04) (داخلده ده),

nev'inde de (31b/25) (نوعنده ده)

2.3.5.8. ki Bağlacının İmlâsı

ki bağlacı metinde kendinden önceki sözcükten ayrı yazılmıştır.

görmez misin ki (1b/14) (گورمز ميسن كه), hekîmden ki (2a/18) (حكيمدن كه),

şudā' ki (5b/08) (صداع كه), gerek ki (31a/17) (كرك كه)

2.3.5.9. içün Edatının İmlâsı

Bu edat metinde “içün” şeklinde kullanıldığında bir örnek hariç kendinden önceki sözcükten ayrı yazılmıştır. Ancak “çün” şeklinde kullanıldığında kendinden önceki sözcüke bitişik yazılmıştır.

maraz içündür (2b/05) (مرض ایچوندُرُ),	etmegiçün (81a/12) (اتمکیجون),
anuçün (2a/16) (انوکجون),	olduğıçün (9b/11) (اولدغی جون),
olduğıçün (35a/23) (اولوغجون),	olduğıçündür (56b/26) (اولدغیجوندر),

2.3.6. Zamir n'sinin İmlâsı

Zamir n'si metnin tamamında nun (ن) ile gösterilmiştir.

nev'inde de (31b/25) (نوعنده ده), ayasında (68a/09) (آیسنده)

BÖLÜM 3

3.1. Ünlü Uyumları

“Türkçe sözlerde kök hece ünlülerinin taşıdıkları kalınlık-incelik, düzlük yuvarlaklık niteliklerine göre öteki heceler ünlülerine yaptığı etki sonucunda ortaya çıkan benzeşme sistemi (Korkmaz 2007: 229)” olarak tanımlanan ünlü uyumları Türkçede kalınlık-incelik (damak) ve düzlük-yuvarlaklık (dudak) olmak üzere iki çeşittir.

3.1.1. Artlık-Önlük Uyumu

Türkçenin temel ses uyumu olarak nitelendirilen ve sözcükte kalın sıradan ünlüleri kalın sıradan, ince sıradan ünlüleri ince sıradan ünlülerin takip etmesi esasına dayanan bu uyum “Türkçenin bütün dönemlerinde sağlam olarak bulunmaktadır. Kalınlık-incelik uyumu, Eski Anadolu Türkçesinde hemen hemen tam olduğu (Doğan, 2009: 42)” gibi metindeki Türkçe sözcüklerde de sağlamdır.

başlamışdur (72a/01) (باشلمشدر),

bebegin (32a/02) (ببکین),

günlerinde (109a/25) (گونلرنده),

oturmasun (16a/18) (اتورمسون),

öñürdi (109a/26) (اوکردی),

ayağlarından (18a/08) (ایقلرندن),

elünile (71a/01) (الوكله),

uyuşukluk (24a/05) (ایوشقلق)

3.1.2. Dudak Uyumu

Türkiye Türkçesinde kurallaşmış olan dudak uyumu için Eski Anadolu Türkçesinde aynı yargıya varmak mümkün değildir. “Bu uyum Türkçenin ilk devirlerinden beri kurallaşıp sağlam kaideler ortaya koymamıştır (Timurtaş 2005: 43).” Eski Anadolu Türkçesinde çeşitli sebeplerle (dudak ünsüzleri, ğ/g ünsüz düşmeleri vb.) yuvarlak ünlülü şekil alan ya da yuvarlaklıklarını koruyan ünlüler bu uyumsuzluğun en temel sebebi olarak değerlendirilmektedir. Eski Anadolu Türkçesinin bu özelliği işbu metinde de geçerlidir. Keza metinde düzlük-yuvarlaklık uyumu sağlam değildir.

eyegü (106b/02) (ایگو),

denlödür (88b/26) (دکلودر),

yağlular (5a/02) (یاغلولر),

delügin (41b/02) (دلوکن),

kızduralar (100b/22) (قزدرلر),

çekirdeksüz (4a/19) (چکر دگسوز),

çekilü (35b/14) (چکلو),

degülise (93b/05) (دکولسه)

3.2. Ünsüz Uyumları

“Eski Türkçede ötümlülük-ötümsüzlük bakımından ünsüzler arasında bir uyum yoktur. Aynı uyumsuzluk Eski Anadolu Türkçesinde de devam etmektedir” (Şahin 2003: 41). “Eski Anadolu Türkçesinde bazı ünsüzlerin sürekli ötümlü olması, uyumsuzluğun önemli sebeplerindendir (Gülsevin ve Boz 2004: 96).” “Eski Anadolu Türkçesinde; ötümlü şekilleriyle kalıplaşmış olan ekler, kelimenin kök veya tabanı ötümsüz bir ünsüzle de bitse her zaman ötümlü olarak kullanılırlar (Şahin 2003: 41).” Metnimizde de bu durum devam etmektedir. Söz konusu ekler (*bk.* Gülsevin ve Boz 2004: 96) ve metnimizdeki örnekleri şunlardır:

3.2.1. Bulunma Eki +*dA*

bağırsakda (84b/03) (بغرسقده),

eņekde (48a/07) (اڭکده)

3.2.2. Ayrılma Eki +*dAn*

başdan (10b/26) (باشدن),

göbekden (103b/06) (کوبکدن)

3.2.3. Bildirme 3. Teklik Kişi Eki +*dUr(Ur)*

dönmekdür (53b/06) (دنمکدر),

olmağdur (107a/12) (اولمقدر)

3.2.4. Bildirme 3. çokluk kişi eki +*dUrAr(UrAr)*

vāşıldurlar (112b/11) (واصل درلر)

3.2.5. Görülen geçmiş zaman eki -*dI*

hōş oldı (25a/22) (خوش اولدی)

3.2.6. Sıfat-fiil eki -*dUK*

şoğduğına (8b/09) (صوقدو غنه)

3.2.7. İsimden isim yapma eki $+dU$

güvüldüsi (10b/04) (كُؤْلْدِسِي)

3.2.8. Fiilden fiil yapma eki $-dUr$

yapuşdura (9b/18) (يَإِشْدُورَه)

BÖLÜM 4

4. Ses Değişimleri

Ses değişimleri verilirken Eski Türkçeden metnin Türkçesine, yani 16. yüzyıl Oğuz Türkçesine ve 16. yüzyıl Oğuz Türkçesinden günümüz Türkiye Türkçesine art zamanlı yöntem kullanılmıştır. Günümüz Türkiye Türkçesi ve 16. yüzyıl Oğuz Türkçesi, Eski Türkçenin devamı olmadığı gerçeğinden hareketle Eski Türkçe ile metnimiz arasında karşılaştırmalar yapılırken değişim (>) işareti yerine denklik (:) işareti kullanılmıştır.

4.1. Yalnızca Ünlüleri Etkileyen Değişimler

“Ünlü değişimleri benzeşme, aykırılaşma, ünlü ve ünsüzlerin etkisiyle ses değişimleri, asli uzun ünlülerin genişlemesi olmak üzere dört temel başlık altında incelenir. Ünlüler benzeşerek, dilin kurallarına uygun bir şekilde ünlü uyumu oluştururlar. Bazı durumlarda da kelimelerdeki ünlüler aykırılaşarak değişikliğe uğrarlar. Bu durumda ünlü uyumu bozulur. Bunda kelimedeki ünsüzlerin baskın bir rolü vardır (Coşkun 2010: 50).”

4.1.1. Genişleme

“İlk hecesi +art, +geniş, bir ünlü içeren yalın ya da türemiş iki heceli bir sözcüğün, ikinci hecesi /ğ/ ile başlıyor ve uyumsal, dar bir ünlü içeriyorsa, özensiz hızlı sesletimde o tür bir sözcüğün ikinci ünlüsü genişler, ya da süre olarak önceki ünlüye katılır. Burada ayrıca hece atışı yapılmadığı için, eskilere göre bir *hece düşmesi* oluyor denir. Oysa değişim iki aşamalıdır: uyum (ı) ve bileşme (ıı). Ünsüzlük silimi, hece atışı eksilmesi (iii) (Demircan 2013: 72).” “Genişleme olayı, Türk yazı dillerinde pek görülmez (Karaağaç 2010: 98).”

$ı > a$

almanın (104a/26) (المدين) > almadan

i > e

bizler (51b/05) (بیزلر) > bezler

u > o

Her ne kadar Arap harfli metinlerde uzun u (ü) ve uzun o (ō) seslerinin imlâlarının ayırt edilebilmesi pek mümkün olmasa da aşağıdaki örnekler genel temayüle uyularak uzun u (ü) şeklinde okunmuştur.

efyün-ıla (106a/25) (افیونله) > afyonla,

enīśün-ıla (10b/23) (انیسونله) > anasonla,

kemmün (100b/25) (کمون) > kimyon

4.1.1.1. Eski Türkçeden Metin Türkçesine

ı : a

ıgaç : ağaç (21a/04) (اغج)

u : a

ortu : orta (75b/08) (اورته)

ü > e

töpü : depesine (47b/08) (تپسینه)

4.1.2. Darlaşma

“Geniş ünlü ile biten bir tabana -()yor, -(y)AcAk, (y)An, ... eklerinden biri, ya da geçiş sesi olarak /y/ alan bir ek geldiğinde, /y/ nin [+yüksek=dar] olmasından dolayı kökün son [+geniş] ünlüsü uyumsal özellikleri koruyarak darlaşır. Geçişte yalnızca ünlü-ünsüz karşıtlığı kalır” (Demircan 2013: 72). “Darlaşma olayı ilk, iç ve son hecede olmak üzere kelimenin her yerinde olabilmektedir (Duman 1995: 190).”

e > i

encīr-ile (39b/19) (انجيرله) > incirle, eyüsi (104a/22) (ايوسي) > iyisi,

arešto (103b/03) (ارسطو) > aristo, çeynemege (45b/15) (چينمكه) > çiğnemeye

ö > ü

gögercinler (24a/01) (كوكرجنلر) > güvercinler

4.1.2.1. Eski Türkçeden Metin Türkçesine

a : ı

taş : tış (47a/13) (طش)

a : i

amtı : imdi (69a/01) (امدى)

e : i

ekinti : ikinci (114a/26) (اكنجى), er- : māni' idi (67a/07) (مانع ايدى),

eşid- : işitmez (64b/10) (اشتماز)

4.1.3. Düzleşme

“Anlam ayırıcı özelliklerin, daha doğrusu (ötümlü-ötümsüz, düz-yuvarlak, ... gibi) karşıtlıkların belli sesel çevrelerde ortadan kalkmasına düzlenme (neutralisation) denir (Demircan, 2013: 69).” Yuvarlaklaşmanın tersi olan bir ses olayıdır. Yuvarlak olan dudak ünlülerinde görülen bir değişmedir. Küçük ünlü uyumu dediğimiz dudak benzeşmesinin, ters yönde gerçekleşmesidir: kapıg > kapu > kapı, büt- > bit-, buğar > bığar, pığar, büre > pire, bildük > bildik, fursat > fırsat, furun > fırın. Bir dudak ünlüsünün dudak ünlüsü özelliği yitirerek düz ünlü haline gelmesidir: o, u > a, ı; ö, ü > e, i (Karaağaç 2010: 75).”

u > i

açukdadur (15b/24) (اجوقدمدر) > açıktadır, altundur (62b/09) (التوندر) > altındır,

aķşurmağun (81a/26) (اقصرمغك) > aksırmanın, alup (100b/11) (الوب) > alıp,

azcuķ (37b/23) (ازجق) > azıcık, adlu (5b/06) (آدلو) > adlı,

açmayup (34a/16) (اجميوب) > açmayıp, arduç (44b/06) (آردوچ) > ardıç,

aldura (31a/26) (الدره) > aldıra, ayru (55b/01) (آيرو) > ayrı,

aşurı (13b/01) (آشورى) > aşır, aru (59b/25) (أرو) > arı

ü > i

getürmeyeler (87b/25) (كتورمیلر) > getirmeyeler, etsüz (28a/17) (اتسوز) > etsiz,

erügi-y-ile (3b/13) (اروكيله) > eriğiyle, gèrü (35a/03) (كرو) > geri,

eksük (106a/16) (اكسوك) > eksik, bişüreler (101b/02) (بشرلر) > pişireler,

çekilü (35b/14) (چكلو) > çekili, degüldür (102b/21) (دكولدر) > değildir,

delügine (48b/24) (دلكنه) > deliğine, eyüsi (104a/22) (ايوسى) > iyisi,

geçülende (10a/12) (كجولنده) > geçilende, güneşün (31a/22) (كونشك) > güneşin,

içerü (44a/02) (اچرو) > içeri, kendü (11a/21) (كندو) > kendi

4.1.3.1. Eski Türkçeden Metin Türkçesine***u : a***

ortu : orta (75b/08) (اورته)

u : i

yokaru : yukarıdur (8a/19) (يقاريدر), arukuru : arkurı (84a/24) (أرفورى),

ançulayu : ancılayındur (49b/26) (انچیلندر), bulun- : bulunmağ (25a/19) (بولنمق)

ü : i

kirü : geriye (99b/13) (کریه), kümüş : gümüş (42a/22) (کُمِش),

üçün : içün (107a/02) (ایجون), bütür- : bitürür (37b/12) (بتورر),

tüpüt : misk-i tibetī (58b/05) (مسک تبتی)

ö : e

töpü : depesine (47b/08) (دپسینه)

4.1.4. Yuvarlaklaşma

“İki yuvarlak ünlü arasında kalan bir düz ünlü, (a.2)’ye göre darlaşmaya ek olarak, uyum yüzünden [+yuvarlak] olur (ı). Bu değişim, aynı hece başında bulunan dudak sesleri /v/ (gerçekte [w]) ile /b/ ve /m/ den sonra da oluşur (ıı) (Demircan 2013: 72).” “Türk dili tarihinde oldukça değişik nedenlerle ortaya çıkmış yuvarlaklaşmalar görülür. Eski Anadolu Türkçesi, bu olayın en yaygın görüldüğü yazı dilidir (Karaağaç 2010: 100).”

a > o

anuñ (41a/12) (انك) > onun,

i > ü

bögrilce (8a/06) (بُؤْغِرِلْجِه) > börülce

i > u

dīvārında (34b/21) (دیوارنده) > duvarında

ı > u

yavrusı (30b/16) (یاورسی) > yavrusu

4.1.4.1. Eski Türkçeden Metin Türkçesine

i : ü

kiçig : küçük (21a/25) (كوجك), temir : demür-ile (101a/09) (دُمُرْلَه),

tiyin : dëyü (88a/08) (ديو)

ı : u

oķı- : okumaķdan (37a/01) (اقومقندن),

adı : ayru (55b/01) (أيرو),

açığ : açuķdadur (15b/24) (اچوقددر),

başlıg : başludur (51a/08) (باشلودر),

kapıg : kapularına (2b/16) (قپولرنه),

udlık : uyluĝa (84a/24) (ايلوغه),

udı- : uyudukda (30a/05) (أئودقده)

4.1.5. Ünlü Kısalması

“Günümüz Türkçesinde, çekim eksiz tek heceli kelimelerde uzun ünlü bulunmadığı için, tek heceli Eski Türkçe kelimelerdeki uzun ünlüler, kısa halleriyle kullanılmaktadır. Bazı alıntı kelimelerdeki uzun ünlüler de kısaltılmaktadır. Kısalma yoluyla benzeşmede, kelimedeki kısa bir ünlü, uzun ünlüyü kendisine benzettir.

Türkiye Türkçesinde asli uzun ünlü bulunmadığı için, Eski Türkçe ve bazı alıntı kelimelerdeki uzun-geniş ünlüler, Türkiye Türkçesinin bu karakteristik yapısına uyarak kısaltılmaktadır (Coşkun 2010: 54).”

āvāz (15a/10) (أواز) > avaz,

bābadya (100a/18) (بابديه) > papatya,

bādincān (36b/26) (بادنجان) > patlıcan,

cāmlara (5b/04) (جاملره) > camlara,

cānavarlar (20a/20) (جانورلر) > canavarlar,

cānlu (41a/08) (جانلو) > canlı,

dīvārında (34b/21) (ديوارنده) > duvarında,

ķaṭā’īf (111b/26) (قطائف) > kadayıf,

kelbetānsuz (51a/26) (كَلْبَتَانْسُوز) > kerpetensiz, rāstūķ (29a/19) (راستوق) > rastık,

līmūn (60b/02) (ليمون) > limon,

serhōş (16a/20) (سرخوش) > sarhoş

mādde (10b/12) (ماده) > madde,

nīlūfer (105a/01) (نيلوفر) > nilüfer

4.1.6. Ön Damaksıllaşma

“Ağız boşluğunun arka bölümünde ve dilin arka bölümünün damağa doğru yükseltilmesiyle çıkarılan art veya kalın ünlülerin (back vowels, dark vowels, velar vowels), ağız boşluğunun ön bölümünde ve dilin ön bölümünün damağa doğru yükseltilmesiyle çıkarılan ön veya ince ünlü (front vowel, bright vowel, palatal vowel) durumuna gelmesi olayıdır. bazı ünlü veya ünsüzlerin etkisiyle sözün türlü hecelerindeki kalın ünlülerin veya ünlülerden birinin ince sıraya geçmesi biçiminde görülür (Karaağaç 2010:98).”

a > e

alma (96b/26) (المة) > elma,

hemān (100a/01) (همان) > hemen,

ķardaşlara (1b/17) (قرداشلره) > kardeşlere,

kettān (100a/17) (كتان) > keten,

rāziyāne (105a/23) (رازيانه) > rezene,

şadef (24b/02) (صدف) > sedef,

yārān-ıla (18b/25) (يارانله) > yaren-ile,

zarba (23b/25) (ضربه) > darbe,

kāhrubāya (28a/06) (كاهربايه) > kehribara

ı > i

daḥı (100a/11) (دخى) > dahi,

ķankısı (55b/22) (قنقىسى) > hangisi,

rıtl (104a/11) (رطل) > litre,

şıklet (13a/25) (تقلىت) > siklet

u > ü

nīlūfer (105a/01) (نيلوفر) > nilüfer

4.1.6.1. Eski Türkçeden Metin Türkçesine

a : e

ay- : eytdi (61b/13) (ايتدى),

tınla- : dinlemek (22b/01) (دكلمك),

yana : yene (100b/04) (ينه), yaşıl : yeşil (11b/14) (يشل)

a : i

amtı : imdi (69a/01) (امدى)

i : i

bıç- : bıçerler (44a/16) (بجرلر), ıt : it (108a/08) (ايت),

yaşıl : yeşil (11b/14) (يشل), amtı : imdi (69a/01) (امدى)

i : ü

yorı- : yürümege (84a/06) (يورمكه)

o : ü

yorı- : yürümege (84a/06) (يورمكه)

4.1.7. Art Damaksıllaşma

“Ağız boşluğunun ön bölümünde ve dilin ön bölümünün damağa doğru yükseltilmesiyle çıkarılan ön veya ince ünlülerin (front vowels, bright vowels, palatal vowels) ağız boşluğunun arka bölümünde ve dilin arka bölümünün damağa doğru yükseltilmesiyle çıkarılan art veya kalın ünlü (back vowel, dark vowel, velar vowel), durumuna gelmesi olayıdır. Bazı ünlü veya ünsüzlerin etkisiyle sözün türlü hecelerindeki ince ünlülerin veya ünlülerden birinin kalın sıraya geçmesi biçiminde görülür (Karaağaç 2010: 99).” Metin Türkçesinden Türkiye Türkçesine doğru art damaksıllaşma olayı sadece alıntı kelimelerde tespit edilebilmiştir.

e > a

efyün-ıla (106a/25) (افيونله) > afyonla, fâ’ide (17b/15) (فأيدة) > fayda,

enīsün-ıla (10b/23) (انيسونله) > anasonla, hestelik (35b/06) (خسته لك) > hastalık,

heftede (18a/19) (هفتده) > haftada, hevālara (9a/04) (هوالره) > havalara,

serhōş (16a/20) (سرخوش) > sarhoş, jeyveyi (86b/21) (ژيويه) > cıva,

meymündan (64a/13) (مئيموندن) > maymundan

i > ı

za‘îf (11a/27) (ضعيف) > zayıf

ü > u

dürrâc-ıla (77a/11) (دراجله) > turaçla

4.1.8. Ünlü Türemesi

“Türeme, seslerin kendi yapıları veya birbirleriyle etkileşimi sonucunda ortaya çıkan bir ses olayıdır; fakat ses türemeleri, genellikle, seslerin söyleyiş kolaylığıyla ilgili görülür. Türkçede hem yapımlık hem çekimlik, hem ünlü, hem ünsüz, hem de yarı ünlü türemeleri görülür. Türkçenin iç ögelerinde ve iç ses olarak görülen türemeler, tam bir düzenlilik içinde çalışan yardımcı seslerdir. Türkçede görülen ön ve son ses türemeleri ise, genellikle alıntı sözlerin ses yapısından kaynaklanmaktadır. Türkçede görülen iç ses türemelerinin anlam ayırıcı özelliği yoktur; bu türemeler, ses çıkışında kolaylık ihtiyacıyla ortaya çıkarlar (Karaağaç 2010: 94).”

4.1.8.1. İç Ses Türemesi

“Bir sözün ilk ve son sesleri arasında, çeşitli nedenlere bağlı olarak, yeni seslerin ortaya çıkışı, iç ses türemesi olarak bilinir. Genellikle, sözün çıkarılışını kolaylaştırmak için, ünsüzler arasına ünlü veya ünlüler arasına ünsüz eklenmesi biçiminde görülür.

Türkçenin hece yapısına aykırı olan yabancı sözlerde söyleyişi kolaylaştırmak için ünsüz demetleri arasına ünlü getirilir.

Belirlenemeyecek kadar çeşitli nedenlerle, Türkçe veya alıntı sözlerde iç ses türemeleri görülür. Güçlendirme ve küçültme sıfatları yapan ekler almış bazı Türkçe sözlerde söz ile ek arasında iç ses türemesi olur.

Bu düzensiz iç ses türemeleri yanında, Türkçede görülen asıl iç ses türemesi, yardımcı ses (binde, bridge, linking, connecting vowel or consonant) olayı olarak bilinir. Yardımcı ses, söz yapım veya çekiminde, söz kök ve gövdelerine yapımlık veya

çekimlik bağılı birimler getirirken, söyleyiş sıkıntısını gidermek için bu birimler arasına giren ünlü veya ünsüzdür.

Bu olay, bazı dillerde sözler arasında da görülür; böyle durumlar ise, genellikle sözlüğe yansımayan çekimli değişmeler (Sandhi) olarak bilinir (Karaağaç 2010: 95-96).”

yumşak (101a/27) (يمشق) > yumuşak,

tükrügi (44a/26) (توكركى) > tükürüğü

4.1.8.1.1. Eski Türkçeden Metin Türkçesine

yımşak : yumuşğak (28a/19) (يمشغق)

4.1.8.2. Son Ses Türemesi

“Herhangi bir türetmelik nedeni olmaksızın, sözün söylenişinde kolaylık sağlamak kaygısıyla bir sözün anlamını etkilemeden, değiştirmeden bu sözün sonuna bir ses veya hece eklenmesi, son ses türemesi olarak bilinir. Söz sonunda ünlü veya ünsüz türemesi biçiminde görülür. Türkçede pek görülmeyen bir ses olayıdır (Karaağaç 2010: 96).”

serv (44b/06) (سرو) > servi

4.1.9. Ünlü Düşmesi

Vurgusu az olan veya vurgusuz hale gelen ünlülerin düşmesi hadisesidir.

Son hecesi dar ünlülü olan iki veya daha çok heceli bir kelimeye bir ünlü eklenirse, kelimenin sondan bir önceki hecesindeki dar ünlü, vurgusunun zayıflaması sebebiyle düşer.

Bazı kelime birleşmelerinde, kullanım sıklığından dolayı 3. teklik şahıs iyelik ekinin düştüğü görülür.

“Bazı alıntı kelimelerin sonundaki ünlülerin, geniş de olsa düştüğü görülür. Sondaki geniş seslerin, zaman içinde daralıp daralmadıkları, araştırılması gereken bir konudur.

Bazı kelime birleşmelerinde baskın durumda olan ünlülerin yanındaki geniş ünlünün bir süre sonra düştüğü görülür. Türkçede en baskın ünlüler, sırasıyla a ve e ünlüleridir.

Bazı kelimelerdeki dar ünlüler, konuşma esnasında da düşürülmektedir. Bu şekiller, yazıda kullanılmaz.

Bazen geniş ünlünün de düştüğü görülmektedir. Ancak geniş ünlüler, düşmeden önce belirli bir zaman diliminde daralmış olmalıdırlar (Coşkun 2010: 59-60).”

ışıcağ (109b/01) (اصق) > sıcak, enār-ıla (44a/03) (انارله) > narla,

karañulukda (12a/03) (قراڭولده) > karanlıkta

4.1.9.1. Eski Türkçeden Metin Türkçesine

türük : türkīde (12a/01) (تركیده)

4.2. Yalnızca Ünsüzleri Etkileyen Değişimler

4.2.1. Ünsüz Tekleşmesi

“Yalnız şeddeli Arapça alıntı kelimelerde, kelimelerin iç ses ünsüzlerindeki asli ikizliğin tekleşme yoluyla kaybolması olayı” (Korkmaz, 1992:163). “Türkçede esas olarak bazı gelişmeler (ekleşme, birleşme) sonucu bir araya gelenlerin dışında aynı cinsten iki ünsüz yan yana bulunmaz. Yabancı (çoğu Arapça) kelimelerdeki ikiz ünsüzler iç seste çoğu kere tekleşmeye uğrarlar (Duman 1995: 34-36).”

kerre (23b/10) (كر) > kere, ammā (2b/08) (اما) > ama,

dürrāc (58a/25) (دُرّاج) > turaç, ḥabb (114a/04) (حَبّ) > hap,
 ḥammām (112a/13) (حَمَام) > hamam, summaḳ (102a/01) (سَمَاق) > sumak,
 kettān (100a/17) (كَتَان) > keten, kemmün (100b/25) (كَمُون) > kimyon

4.2.2. Ünsüz İkizleşmesi

“İç seste iki ünlü arasında bulunan bazı ünsüzlerin iki ayrı heceye ait olmak şartıyla yinelenmeleri olayıdır.

Türkçenin söz varlığında birkaç istisna dışında ikiz ses yoktur ve bunlar da değişik ses olaylarından kaynaklanmaktadır. İç seste iki ünlü arasında bulunan ve vurguyu üzerinde bulunduran ikinci hece başındaki ünsüzler, ilk açık hece ünlülerinin etkisi altında, açık hecenin zayıflığını örtmek üzere ikizleşirler. Bu olay sonunda açık ilk heceler zayıflıktan kurtulmakta ve birer kapalı hece dönüşmektedir.

Asıl birim ile bağlı birim arasındaki aynı iki ünsüzün yan yana gelmesinin bu olayla ilgisi yoktur.

Eski Türkçede ve öteki Türk lehçelerinde görülebilen ikizleşme olayı, Türkiye Türkçesinin yazı dilinde pek görülmez. Bazı Anadolu ağızlarında devam edegelen bir olaydır.

Bazı Türk yazı dillerinde uzun ünlülerin kaybından ortaya çıkmış ikincil ses niteliğindeki ikizleşmeler de vardır (Duman 1995: 34-36).” Eserde; ünsüz ikizleşmesi ile ilgili, metin Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasında herhangi bir değişiklik tespit edilemediğinden, sadece Eski Türkçe ile Metin Türkçesi arasındaki denklik örnekleri verilmiştir.

töpü: deppesine (49b/03) (دَپْسَنَه), kop- : ḳoppa (45a/03) (قوپّ),
 kapıḡ : ḳappaḳların (29b/02) (قَبْقَلَرِين), yip : ippı (86b/15) (اِپّی),
 elig : elli (115a/25) (اَلّی)

4.2.3. Ünsüz Düşmesi

“Türkçede akıcılığı sağlamak için, bazı ünsüzlerin düştüğü görülür (Coşkun 2010: 101).” “Kelime içinde (bir ünsüzden önce), kelime sonunda veya kaynaşma olayı ile iç seste r, n, l, f gibi akıcı ve sızıcı ünsüzler ile y, g, ğ, k, h gibi ünlüleşme ve sızıcılaşarak erime özelliği taşıyan ünsüzlerin kaybolması olayı (Korkmaz 1992: 162-163).”

4.2.3.1. Ön Ses Düşmesi

“Boğumlanma şartları, tekrarlı kullanımlar (reduplikeler) gibi çeşitli sebeplerle kelimenin başındaki sesin düşmesi olayı” (Korkmaz 1992: 18). “Bir kelimenin başındaki sesin kaybolması (Topaloğlu 1989: 116-117).”

“Ön seste ünsüz düşmesi için yapılan tanımların ortak noktasını kaybolan ünsüzün konumu oluşturmakta. Dilcilerin hem-fikir oldukları bu tanımlardan çıkaracağımız sonuç; kelime başındaki bir ünsüzün herhangi bir sebeple ve iz bırakmadan kaybolmasıdır (Boz 2012: 33).”

yinme (24a/03) (ينم) > inme, yılğun (65b/02) (يلغون) > ılgın

4.2.3.1.1. Eski Türkçeden Metin Türkçesine

bol- : ol- (56a/15) (اولسه), yip : ip (86b/15) (اىپى)

4.2.3.2. İç Ses Düşmesi

“Kelime içinde aynı hecede bulunan iki ünsüzden birinin söylenişi kolaylaştırmak gayesiyle düşmesi: arslan > aslan, rastla- > rasla- (Korkmaz, 1992:82). Kelime içindeki bir sesin kaybolması: arslan > aslan (Topaloğlu 1989: 86).”

“Tanımlar ve örnekler arasındaki tek ortak yan, ünsüzlerin kelime içinde kaybolması. Oysa kaybolmaya bağlı olarak gerçekleşen ünlü uzamasına

değinilmemiştir. Burada ünsüz kaybolması sonucu oluşan uzun ünlünün, *düşme* sonucu değil, komşu ünlünün açıklığında bir *erime* sonucu olduğu kanaatindeyiz. Biz, iç seste ünsüz düşmesini; kelime içindeki bir ünsüzün herhangi bir sebeple ve iz bırakmadan kaybolması olarak tanımlıyoruz (Boz 2012: 33).”

büyücek (45b/26) (بويچك) ~ büyük+cek,

uvacuk (107b/27) (أوجق) ~ uvağ+cuk,

yumşacuk (86b/25) (يمشحق) ~ yumşak+cuk,

çörecükler (11b/13) (چورچكلر) ~ çörek+cükler

4.2.3.3. Son Ses Düşmesi

“Kelimede son ses durumunda olan sesin düşmesi olayı: serbest > serbes, çift > çif (Korkmaz 1992: 137).” “Kelime sonunda bir sesin kaybolması: yaylag > yayla, arığ > arı (Topaloğlu 1989: 130).”

“Burada da tanımlar ve örnekler arasındaki ortak yan, ünsüzlerin kelime sonunda kaybolması. Ancak bir ünlüyü takiben gelen akıcı ve sızıcı bir ünsüzü, o vokalin açıklığında erimesini *ünsüz düşmesinden* ayırmak gerekiyor. Ön ve iç seste olduğu gibi *son ses ünsüz düşmesi*; bir ünsüzün, herhangi bir sebeple ve iz bırakmadan kaybolmasıdır (Boz 2012: 33-34).”

ol ‘uzvun (91b/25) (اول عضوك) > o uzvun,

şol (99a/27) (شول) > şu

4.2.3.3.1. Eski Türkçeden Metin Türkçesine

başlıg : başlu (51a/08) (باشلودر),

kamag : kamu (18b/26) (قمو),

kapıg : kapu (2b/16) (قپولرنه),

katıg : katı (101a/13) (قتی),

ölüg : ölü (23a/22) (أولمی دُر),

süçig : süci (28a/26) (سوجی),

tirig : diri (23a/24) (ديريدر),

elig : elli (115a/25) (اللی),

sub : şu (33a/01) (صو)

4.2.4. Ünsüz Türemesi

“Türkçede çeşitli fizyolojik veya başka sebeplerle meydana gelen anorganik (türeme, seconder) ünsüzler (b, p, m, d, t, n, l, r, k, h, y, v) oldukça fazladır (Eckmann 1953, 1955, Duman 1995’ten).” “Bu ünsüzler duruma göre kelimenin başında, ortasında ve sonunda türeyebilmektedirler. Türkçenin hemen bütün şive ve lehçelerinde görülen bu gelişme, Türkçeye sonradan girmiş yabancı kelimelerde de görülmektedir. Esasen, başka birçok ses olaylarında olduğu gibi, ünsüz türemesi de yalnız Türkçede görülen bir olay değildir (Eckmann 1955, Duman 1995’ten).”

urılmış (114b/16) (اورلمش) > vurulmuş,	ıçkırık (107a/19) (اچقرق) > hıçkırık,
ingeç (57b/14) (انگج) > yengeç,	çitlemük (17b/24) (چتلمک) > çitlembik,
kırlağış (35a/04) (قرلغج) > kırlangış,	penîr (102b/22) (پنیر) > peynir

4.2.4.1. Eski Türkçeden Metin Türkçesine

ur- : vurmak (75a/20) (ورمق)

4.2.5. Aykırılma

“Bir dil biriminde yer alan seslerin çıkış yeri veya çıkış biçimi bakımından birbirinden uzaklaşması, aykırılma olarak bilinir. Türkçe, ait olduğu dil ailesinin diğer üyeleri gibi, aykırılmanın değil, benzeşmenin görüldüğü bir dildir. Türkçede aykırılma, genellikle, yabancı dillerden alınmış ve söyleyiş güçlüğü çekilen sözlerde görülür. Bu değişme, bir sözde yan yana veya birbirine yakın duran ve çıkış yeri ve çıkış niteliği bakımından birbirinin tıpkısı veya benzeri olan iki sestten birinin, bu aynılık veya benzerlikten uzaklaşması olayıdır. Türkçede aykırılma, genellikle, yabancı dillerden alınmış ve söyleyiş güçlüğü çekilen sözlerde görülür. Bu olay, daha

çok *r, l, m, n, z, s*, gibi akıcı ve sızıcı seslerin tekrarını önleme çabasından doğmuştur. Aykırılışmaları, tıpkı benzeşmeler gibi, yerlerine ve yönlerine göre sınıflandırmak mümkündür:

Aykırılışmalar, yerlerine göre, yani birbirini etkileyen seslerin birbirlerine yakın veya uzak oluşlarına göre sınıflandırılabilir: Yakın aykırılışma, uzak aykırılışma, gerileyici aykırılışma, ilerleyici aykırılışma (Karaağaç 2010: 63-65).”

tennürda (37a/18) (تَنورده) > tandırda,

etmekçiler (41a/02) (اتمكچيلر) > ekmekçiler,

kelbetānsuz (51a/26) (كَلْبَتَانَسُوزْ) > kerpetensiz,

serv (44b/06) (سرو) > selvi

4.2.6. Ötümlüleşme

“Eğer ünsüzler söylenirken, ses telleri büzülüp kısılıyorsa ve sesin oluşumunda ünlünün etkisi yoksa ötümsüz ünsüzler oluşur. Ötümsüz ünsüzlerde gürültü kuvvetlidir. Bundan dolayı ötümlü ünsüzlere göre ötümsüz ünsüzlerde havanın şiddeti kuvvetlidir. Bundan dolayı ötümlü ünsüzlere göre ötümsüz ünsüzlerde havanın şiddeti kuvvetlidir. Bu nedenden, ötümsüz ünsüzlerin güçlü ünsüzler diye de adlandırıldığı olur: *p, t, f, k, ḳ, ṣ, ç, s* vb.

Eğer ünsüzlerin çıkarılışında, ses telleri büzüşmezse ve çıkarılan ünsüz üzerinde ünlünün büyük katkısı bulunuyorsa, ötümlü ünsüz oluşur. Ötümlü ünsüzler söylenirken ise, havanın şiddeti ötümsüz ünsüzlere göre hafiftir. Buna bağlı olarak ötümlü ünsüzlere güçsüz ünsüzler denir: *b, d, v, g, ğ, j, c, z* vb.

İşte ötümsüz ünsüzlerin ses yolunu genişleterek çıkarılan eşleri olan ötümlü ünsüzlere dönüşmeleri, ötümlüleşme olarak bilinir: *p > b, t > d, f > v, k > g, ḳ > ğ, ṣ > j, ç > c, s > z* vb. Türkçenin ötümlü ve ötümsüz ünsüzleri, tam bir düzenlilik içinde

çalışırlar; bu uyum, iç sesteki ünsüzler ile ünsüzler arasında görülür (Karaağaç 2010: 90-91).”

p > b

pohını (39a/12) (پوخی نی) > bokunu

t > d

tabl (40b/27) (طبل) > davul, taşlarda (106b/21) (طاغلرده) > dağlarda,

taşılır (33b/18) (طاغیر) > dağılır, taşlardan (83b/01) (طلاقدن) > dalaktan,

taracuktur (84a/02) (طَرَجُتُر) > daracıktır, doğru (87a/02) (طوغری) > doğru,

toğuzuncı (15b/24) (طوقزنجی) > dokuzuncu,

tolaşdurup (41a/18) (طولشدورب) > dolaştırıp,

toymaya (104a/02) (طویمیه) > doymaya,

tuşakdadur (51a/07) (طوطقدمدر) > dudakdadır

f > v

benefşe (100a/19) (بنفشه) > menevşe,

k > ğ

kankısı (55b/22) (قنقسی) > hangisi

ş > z

şamğ-ıla (32a/13) (صمغله) > zamkla

4.2.6.1. Eski Türkçeden Metin Türkçesine

p : b

tüpüt : misk-i tibetī (58b/05) (مسك تبتی)

ç : c

süçig : süci (28a/26) (سوجی)

t : d

töpü: deppesine (49b/03) (دپسینه),

anta : anda (92a/01) (انده),

amtı : imdi (69a/01) (امدی),

atlıg : adlu (5b/06) (آدلو),

küntüz : gündüz (33b/27) (کوندز),
 tiyin : dēyü (88a/08) (دیو),
 tıŋla- : diŋlemek (22b/01) (دکلمک),

temir : demür-ile (101a/09) (دَمُرْلَه),
 ti- : dērler (84b/11) (درلر),
 tört : dört (102a/07) (درت)

k : g

keç- : geçer (60b/22) (کچر),
 kergek : gerek (26a/03) (کرك),
 kirü : geriye (99b/13) (کریه),

kel- : gelür (84a/06) (کلور),
 kir- : girmeye (59b/27) (کرمکه),
 kör- : görelüm (59a/19) (کورلوم)

4.2.7. Ötümsüzleşme

“Ötümlü ünsüzlerin ses yolunu darlaştırarak çıkarılan eşleri olan ötümsüz ünsüzlere dönüşmeleri, ötümsüzleşme olarak bilinir: $b > p$, $d > t$, $v > f$, $g > k$, $ğ > k$, $j > ş$, $c > ç$, $z > s$ vb. Türkçede ötümlüleşme, asıl ve bağlı biçim birimleri arasında tam bir düzenlilik ve uyum içinde gerçekleşirken, ötümsüzleşme, oldukça değişik yer ve koşullarda pek az görülür (Karaağaç 2010: 91).”

b > p

barmağ (111a/19) (برمق) > parmak, ‘acāyibdür (101b/06) (عجاییدر) > acayıptir,
 beksimed (103a/05) (بکسمد) > peksimet, bülüc (114a/03) (بلج) > piliç,
 bādincān (36b/26) (بادنجان) > patlıcan, şarābdan (22a/17) (شرابدن) > şaraptan,
 kitāblarda (67a/17) (کتابلرده) > kitaplarda, bınarında (37a/21) (بکارنده) > pınarında

d > t

dārçīnī (112b/23) (دارجینی) > tarçın, daş (50a/09) (داش) > taş,
 depesinde (14a/21) (دپسینه) > tepesine, dürrāc (58a/25) (درّاج) > turaç
 derledükden (116a/26) (درلدکدن) > terledikten, dürlü (109a/14) (درلو) > türlü,
 dıǵalar (10a/22) (دقّلز) > tıklar, dırnağı (35a/17) (درنغی) > tırnağı,
 ditremege (28b/14) (دترمکه) > titremeye, dörd (10a/05) (درد) > dört,
 durunçdur (62a/11) (درونچدر) > turunçtur, dutalar (101b/01) (دوتلر) > tutalar

v > f

uvacuk (107b/27) (أوجق) > ufacık,

uvağ (109b/03) (أواق) > ufak

g > k

reng (50a/13) (رنك) > renk

ġ > k

ağsurmak (16b/11) (اغسرمق) > aksırmak

c > ğ

‘ilācda (100a/22) (علاجده) > ilaçta,

birinc (102b/03) (برنج) > pirinç,

ṭūrāc (53b/01) (طوراج) > turaç,

türunc (29b/22) (تورُنْج) > turunç,

bilic (105a/25) (بليج) > piliç,

mizācdan (26a/01) (مزاجدن) > mizaçtan,

şatranc (22b/01) (شطرنج) > satranç,

cıblamak (89b/11) (جبلْمق) > çıplamak

4.2.7.1. Eski Türkçeden Metin Türkçesine

b : p

boğ : pohını (39a/12) (پُوخى نى)

g : k

kiçig : küçük (21a/25) (كوجك) > küçük

4.2.8. Göçüşme

“Düzensiz ses olayları arasında sayılan göçüşme, dillerin canlı yapılarından kaynaklanan diğer değişikliklerden uzakta, onlardan daha mekanik bir özelliğe sahiptir. Göçüşmelerde, diğer ses olaylarında gördüğümüz yer ve zamana bağlı belirli ölçüleri bulamayız ve diğer ses olayları kadar yaygın olmamakla birlikte, dillerden yine de eksik olmazlar.

Gerçekleşme biçimine göre çeşitli sınıflandırmalara tabi tutulmasına rağmen, türlerini henüz net olarak belirleyip adlandıramadığımız göçüşme, bir söz içindeki iki ses biriminin göçüşmesidir, yer değiştirmesidir. Nöbetleşme veya öğelerin sıralanışındaki değişiklik olarak da tanımlanan göçüşme, Türkçede daha çok *ç, s, d, t, z, ş, v, f, n, y* gibi diş ve dudak, bilhassa da *r, l* akıcı ünsüzleri taşıyan sözlerde görülür. Göçüşmenin daha çok yukarıdaki sesleri taşıyan sözlerde görülmesi, Türkçe gibi diğer dillerde de görülen bir özelliktir (Karaağaç 2010: 77).”

“Göçüşme olayının aslında çok çeşidi olmasına rağmen dil bilgisi kitaplarında ve terim sözlüklerinde genel olarak uzak ve yakın olmak üzere iki çeşidi konu edilmiştir (Üçok 1951: 199).”

rıtl (104a/11) (رطل) > litre, çölmegi (65b/06) (چلمگی) > çömleği,
felesgene (48a/03) (فلسكنه) > fesleğen, amrūd (59b/07) (امرود) > armut,
soğulcan (103b/25) (صغلجان) > solucan, şarmusak (103b/24) (صرمسق) > sarımsak

4.2.8.1. Eski Türkçeden Metin Türkçesine

koñ : koyun (41a/27) (قيون)

4.2.9. Dudaksıllaşma

“Yuvarlak ünlüler olarak bilinen dudak ünlüleri ile dudak ünsüzleri yanındaki ünlü ve ünsüzlerin yuvarlaklaşması veya dudak ünsüzüne dönüşmesi olayıdır (Karaağaç 2010: 71).”

bögreklere (106b/04) (بوگرکله) > böbreklere,
ünükden (84a/02) (اوکدن) > ümükden,
oñurğa (25a/13) (اوکورغه) > omurga

4.2.10. Yutulma

Bir kelimedede, vokalden önceki konsonun, vokalin açıklığının etkisiyle niteliğinin silinerek uzunluğa sebep olmadan düşmesidir (*bk.* Tuna 1986).

bādrencbüye (10b/15) (بادرنجيوه) ~ bādençbüye (58a/02) (بادنچيوه),
dirhem (113a/16) (درهم) ~ diremün (55a/20) (درمك),
tarılğana (72b/14) (طارلغنه) > darlana, bögrilce (8a/06) (بُوگرلجه) > börülce,
yumuşğak (28a/19) (يمشغق) > yumuşak

4.2.10.1. Eski Türkçeden Metin Türkçesine

kulkak : kulağ (101b/26) (قولق), kergek : gerek (26a/03) (كرك)

4.2.11. Konson Kaynaşması

“İki veya ikiden çok dil birimin, aynı işi yapan tek bir birimle göçüşmesine kaynaşma denir (Karaağaç 2010: 83).”

yengeçden (67a/08) (ينكجدن) ~ yeñeçler (67a/03) (يكنچلر)

4.2.12. Sızıcılışma

“Patlayıcı ünsüzler, yerlerini zaman içinde sızıcı ünsüzlere bırakabilirler. Bu ses olayında, açıklık bakımından benzeşme söz konusudur. Bunun sebebi, en az çaba harcama kanunu gereği, engelsiz söyleyiş isteği ve komşu seslerin etkisidir. Bu değişim, tonlu ünsüzden tonlu ünsüze, tonsuz ünsüzden tonsuz ünsüze olduğu gibi, tonlu ünsüzden tonsuz ünsüze de olabilir (Coşkun 2010: 97).”

katun > ħatun (57b/01) (خاتون) ~ kaçun (95a/19) (قاطن),

düglegi (113b/05) (دكلكى) ~ düvlegi (48b/18) (دولكى),

ağacınuŋ (101b/26) (اغچنك) > ağacının,

dögülmüş (103b/24) (دكلمش) > dövülmüş,

gögercinler (24a/01) (كوكرچنلر) > güvercinler,

sögmek (20a/19) (سوكمك) > sövmek,

geñşek (105b/24) (ككشك) > gevşek,

egrice (39b/26) (اكرجه) > eğrice,

eyrehti (26b/12) (ايرلتي) > eğrehti,

ķankısı (55b/22) (قنقىسى) > hangisi,

ţabl (40b/27) (طبل) > davul,

öyleden (108a/18) (اويلدن) > öğleden,

kaçan (102a/12) (قجان) > haçan²

çeynemege (45b/15) (چینمه) > çiğnemeye,

zencebîl (105a/27) (زنجبیل) > zencefil,

sibistân (107b/04) (سبستان) ~ sifistân (94a/01) (سفستان),

pārsīce (29a/18) (پارسیجه) ~ fārsīde (29a/22) (فارسیده) > farsça

4.2.12.1. Eski Türkçeden Metin Türkçesine

katun : hatun (57b/01) (خاتون),

eb : evinde (71a/17) (اونده),

bar : vardır (100a/04) (وارد),

bar- : varmışdır (110a/19) (واریشدر),

bir- vërdügi (82a/09) (ویردگی)

4.2.13. Süreksizleşme

Aynı zamanda akıcı veya sızıcı olan sürekli ünsüzlerin herhangi patlayıcı-süreksiz ünsüzlere dönüşmesi olayıdır.

aḥşamlarda (41b/13) (اخشاملرده) > akşamlarda,

hinnā-y-ıla (33b/09) (حنایله) > kınayla,

hatunların (94b/11) (خاتونلار) > kadınların,

koḥar (108b/14) (قوחר) > kokar,

koḥulayalar (3b/19) (قوخلایار) ~ koḥlayalar (65a/26) (قوخلایالر) > koklayalar,

koḥulu (53b/03) (قورخولو) ~ koḥulusı (97b/25) (قورقولسی) > korku,

lāziverd (35b/10) (لازورد) ~ lācverd (61b/01) (لاجورد) > lacivert,

poḥını (39a/12) (پوخی نی) ~ bokınun (101b/11) (بوقنك) > bok,

rāstūh (31a/09) (راستوخ) ~ rāstūḡ (29a/19) (راستوق) > rastık,

uyḥuda (6a/02) (اویخوده) ~ uyḡudan (28b/18) (اویقدن) > uyku,

² “haçan” örneği günümüz Doğu Karadeniz Ağzlarında yaygın bir biçimde kullanılmaktadır.

4.2.14. Akıcılışma

“*b, d, g, ğ* gibi ötümlü patlamalı ünsüzlerin, *r, l, m, n, y, v, ğ* gibi sürtünücü olmayan, bol sesli akıcı ünsüzlerden birine veya yarı-ünlüye dönüşmesi olayıdır.

Türkçenin herhangi bir yer ve zaman diliminde iç ve son seslerde görülen *m, n, ŋ* geniz ünsüzleri ile *v, y, ğ* yarı ünlüleri, *b, d, g, ğ* ünsüzlerinin dal sesleri olarak ortaya çıkmışlardır ve anlam değiştirici değildirler.

Bu *b, d, g, ğ* ötümlü patlamalı ünsüzleri, en titreşimli, dolayısıyla en çok enerji isteyen sesler olarak, bütün dillerde aynı değişmelere uğrarlar. Bu sesler bilhassa iç ve son ses durumunda olduklarında, yaşayabilmek için, ya ötümsüzleşir ya da genizsi sesler haline gelirler; eğer bu yolu izlemezlerse, akıcılara, sızıcılara, yarı ünlülere dönüşürler veya sıfır birim halini alırlar. Söz konusu seslerdeki bu değişimler, bütün diller için ana ses değişimleridir ve dille rin tarihlerinin büyük kısmını bu seslerdeki değişimler oluşturur (Karaağaç 2010: 62-63).”

benzer (63a/20) (بكر) ~ menzer (44a/23) (مكر) > benzer,

benefşe (100a/19) (بنفشه) > menevşe ~ menekşe

çatlamağa (14a/06) (چاتلمغه) > çatlamaya,

güvüldemege (40b/24) (گُولْدَمَك) ~ gürülmek (40b/27) (گورلمك) > gürüldemek,

öğkendedür (108b/27) (اوگكندمدر) ~ öyken (53b/09) (ويكن)

4.2.14.1. Eski Türkçeden Metin Türkçesine

adak : ayak (100a/07) (ايق),

edgü : eyü (95a/05) (ايو),

ked- : geydügi (20a/19) (كَيْدُكِي),

tod- : toymaya (104a/02) (طويميه),

udı- : uyumağdan (52a/01) (ايومقندن),

udlık : uyluğa (84a/24) (اويلوغه)

4.2.15. Ön Damaksıllaşma (Ünsüzü Öne Alma)

“Bir ünsüzün çıkış yerinin, ağzın ön bölümüne doğru alınması veya ön damak, diş veya dudak olarak değişmesi olayıdır. Bir sesin boğumlanma noktasını değiştirerek damak sesine dönüşmesidir. Bu olay, dillerde, tersi olan ünsüzü arkaya alma olayından daha sık görülür (Karaağaç 2010: 81).”

ıbrığ-ıla (22a/07) (ابريغله) > ibrikle, vakt (3a/25) (وقت) > vakit

4.2.16. Art Damaksıllaşma (Ünsüzü Arkaya Alma)

“Sürtünmesiz ve zayıf ünsüzlerin ağzın arka boşluğuna doğru alınarak, daha güçsüz ünsüzler haline gelişlerinde görülür. Bu olayda, ağzın ön boşluğunda çıkarılan ünsüzlerin çıkış yerleri, dil arkasının arka damağa veya yumuşak damağa doğru yaklaşması söz konusudur. Dillerde sık görülen bir olay değildir (Karaağaç 2010: 82).”

hestelik (35b/06) (خسته لك) > hastalık

4.3. Hem Ünlü Hem de Ünsüzleri Etkileyen Değişimler

4.3.1. Büzülme

“İki vokal arasında (genellikle kelime içinde) bir sürekli konsonun, bu vokallerle birlikte tek bir uzun vokal haline gelmesidir (Tuna 1986: 42).”

yigirmi (104b/25) (يكرم) > yirmi, rāziyāne (105a/23) (رازيانه) > rezene,

soğulcan (103b/25) (صغلجان) > solucan

4.3.2. Erime

“Bir kelimedede, vokalden sonraki konsonun o vokalin açıklığı etkisiyle, niteliği silinerek vokal içinde onu uzatmak suretiyle kaybolmasıdır (Tuna 1986: 41).”

riyvend-i ċīnī (107a/01) (ريؤند چيني) ~ rāvend-i ċīnī (105b/10) (راوند چيني)

4.3.3. Hece Düşmesi

“Bir sözdeki hecelerden birinin terk edilmesi olayıdır. Ses bakımından birbirine benzer veya eşit seslerden oluşmuş iki heceden birinin zamanla eriyip düşmesi biçiminde gerçekleşir (Karaağaç 2010: 75).”

sekiz on > seksen (89a/16) (سكسان) > seksen,

toğuz on > toğsan (86b/24) (طوقسان) > doksan,

zātü'r-riyye (65b/21) (ذات الرية) > zatürre,

devişürmişdür (38b/10) (دوشُرْمِشْدُر) > devşirmiştir

BÖLÜM 5

5. Nöbetleşmeler

“Eklenmeye bağlı olarak hem ses olayına uğramış hem de uğramamış biçimlerin dilde aynı anda kullanılıyor olmasına nöbetleşme denir (Demir ve Yılmaz 2011: 107).”

Bu bölümde nöbetleşme olarak incelenen ses olayları için, eklenmeye bağlı olmaları ve hem ses olayına uğramış hem de uğramamış biçimlerin dilde aynı anda kullanılıyor olmasından dolayı nöbetleşme terimi tercih edilmiştir.

Metinde eklerdeki nöbetleşmelerin yanı sıra kelime kök ve gövdelerinde de nöbetleşmeler görülmektedir. Bu nöbetleşmeler de tespit edilip belirtilmiştir. Metindeki nöbetleşmeler incelenirken kullanılan tanımların tamamı Türkçe Ses Bilgisi (Demir ve Yılmaz 2011) adlı kitaptan alınmıştır.

5.1. Ünlülerdeki Nöbetleşmeler

5.1.1. Geniş Ünlü ~ Dar Ünlü Nöbetleşmesi

“Türkçede, geniş /a/, /e/ ünlüleri belli koşullar altında dar /ı/, /i/, /u/, /ü/ ünlüleriyle nöbetleşir (Demir ve Yılmaz 2011: 108).” Metnimizde de bu nöbetleşme örnekleri görülmektedir.

taş (63a/17) (طاش) ~ tış (47a/13) (طش)

5.1.2. Yuvarlak Ünlü ~ Düz Ünlü Nöbetleşmesi

“Eylem tabanlarının sonundaki dar-yuvarlak /u/, /ü/ ünlüleri konuşma dilinde, ünlüyle başlayan ve bu nedenle /y/ yardımcı ünsüzünü alan eklerin önünde düzleşerek /ı/, /i/ olur (Demir ve Yılmaz 2011: 108).” Metnimizdeki bazı örnekler aşağıdadır:

arı (11b/11) (أر) ~ aru (59b/25) (أرو),

azacıķ (88b/14) (أزجق) ~ azcuķ (37b/23) (ازجوق),

bilic (105a/25) (بليج) ~ büluc (114a/03) (بلوج),

içeri (23b/06) (إچر) ~ içerü (44a/02) (إچرو),

ķaşılr (26a/14) (قصلور) ~ ķatulur (قنولور)³,

ķurı (104b/27) (قرى) ~ ķuru (111a/02) (قرو),

sidigünde (42a/07) (سیدگنده) ~ sidükde (32a/10) (سیدگده),

yağlıdur (29b/09) (یاغلیذر) ~ yağlu (110a/03) (یاغلو),

güvüldisi (14b/10) (کُولْدِسی) ~ güvüldüsi (10b/04) (کُولْدِسی),

meşridīŧüs (16b/05) (مشریدیطوس) ~ meşrūdīŧüs (65b/20) (مشرودیطوس)

5.1.3. Ön Ünlü ~ Art Ünlü Nöbetleşmesi

“Standart Türkçede, eklenme sırasında köke ait ön ünlünün art ünlüye değıştiğı tek örnek *ben* ve *sen* zamirlerinin yönelme eki *-(y)A* aldıklarında görülür:

ben+e > bana, sen+e > sana

Bu nöbetleşmenin açıklanabilir tarihsel nedenleri vardır. Yönelme eki Eski Türkçede *-KA* şeklindedir. Eklendiğı adların *-n* ile sonlanması durumunda iki ünsüz birleşerek /ŋ/’ye dönüşür. /ŋ/’nin ise artdamaksıllaştırıcı bir etkisi vardır. Gelişme şöyle

³ “Asıl edilgenlik eki budur. Hem I, hem de U ünlüleri ile kullanılabilir” (Gülsevin-Boz 2004: 116).

kurgulanabilir: *ben-ke* > *ben-ge* > *beḡe* > *baḡa* > *bana*; *sen-ke* > *sen-ge* > *seḡe* > *saḡa* > *sana* ((Demir ve Yılmaz 2011: 109).”

Metnimizdeki örnekler aşağıdadır:

benüm (2a/09) (بنوم) ~ baḡa (2a/09) (بكا),

kāhrubāya (28a/06) (كاهربايه) ~ kehrübā (21a/02) (كهريا),

na'nā (77b/01) (نعنا) ~ na'nelü (92b/02) (نعنه لو),

pārecük (77a/21) (پارچك) ~ pārecuḡları (65a/12) (پارمچقلى)

5.1.4. Ünlülerin Ø ile Nöbetleşmesi

“Türkçede çok sayıda kök ve gövde, hem çekim hem de yapım eklerinin bir bölümünden önce ikinci veya son hecedeki ünlülerini yitirebilmektedir. Bunların büyük bir bölümü ikinci hecedeki dar ünlüyle ilgilidir:

burun > *burnu*, *kavuş-* > *kavşak*

Kaynaklarda konuyla ilgili bilgiler oldukça genelleyici ve karışıktır. Mevcut yayınlarda eklenmeyle ilgili bu olay *vurgusuz orta hece düşmesi* olarak adlandırılmakta ve düşmenin ünlüyle başlayan eklerden önce olduğuna işaret edilmektedir. Ancak konu genellemelerde dile getirilenlerden daha karmaşıktır. Bu ses olayı her şeyden önce belli durumlarla sınırlıdır ve benzer yapıda olan her sözcükte veya ünlüyle başlayan her ekten önce görülmez.

Ünlülerin sıfırla nöbetleşmesi hem Türkçe kökenli sözcüklerde hem de alıntı sözcüklerde görülür. Ancak Türkçe sözcüklerde ve alıntılarda farklı gelişmeler söz konusudur ((Demir ve Yılmaz 2011: 109).”

“*İsim Tabanlarında: Dar ünlü ~ ø* nöbetleşmesinin görüldüğü iki heceli bir grup sözcük vardır. Bu sözcüklerin ilk heceleri açık, ikinci heceleri ise dar ünlülü ve kapalıdır. Ayrıca kapalı olan ikinci heceleri *ğ-n, ğ-r, ğ-z, ğ-s* ya da *l-n, r-n, m-z, n-z, v-ç* ve *y-n* ünsüz dizilişindedir: *ağız, burun* vb. Bu tür hece yapısına sahip sözcükler ünlüyle başlayan, vurgulanabilir bir ek aldıklarında ikinci hecedeki dar ünlü sıfırla nöbetleşir (Demir ve Yılmaz 2011: 110).”

“Ünlüyle başlayan eklerden önce sıfırla nöbetleşmenin yaygın görüldüğü sözcük gruplarından biri organ adlarıdır. Bu nedenle bu ses olayının organ adlarına özgü olduğu gibi bir kanı uyanabilir” (Uzun 2006: 63). “Ancak burada belirleyici olan sözcüğün organ adı olması değil, organ adlarının çoğunlukla yukarıda belirtilmiş olan hece yapısını taşımalarıdır. Hece yapıları farklı organ adlarında sıfırla nöbetleşme gerçekleşmez.

Ayrıca benzer hece yapısında olup organ adı olmayan az sayıda ad kökünde, ekin veya birleşik sözcüklerde ikinci sözcüğün ünlüyle başlaması durumunda nöbetleşme görülmesi de bunu kanıtlar: *kayın > kaynana, uğur > uğru, yalın > yalnız* (Demir ve Yılmaz 2011: 110).”

“Bazı sözcüklerde ikinci hecedeki dar ünlü sıfırla nöbetleşirken aynı yapıda olan bazı sözcüklerde nöbetleşme olmamasıyla ilgili bir başka görüş de Tekin’e aittir. Tekin, Farsça asılları uzun ünlülü olan *ahır* (< Far. *āhūr*) ve *havuç* (< Far. *hevič*) örneklerinden

hareketle, ikinci hecedeki dar ünlünün düşmediği *ağıl*, *ağız* “ilk süt”, *gelin*, *deniz*, *domuz*, *koyun* (hayvan adı), *kayın* (ağaç) gibi sözcüklerde de ikinci hecenin uzun ünlülü olabileceğini öne sürer (Tekin, 2005a:492). Ayrıca *deniz* ve *gelin* sözcüklerinin ünlülerinin Türkmencede düştüğünü hatırlatır.

Benzer yapıda olan iki sayı adı da *on* sözcüğüyle birleşik oluştururken ikinci hecedeki dar, vurgusuz ünlü sıfırla nöbetleşir:

dokuz on > doksan, sekiz on > seksen

Bu sözcükler yukarıdaki birleşikler dışında ünlülü kullanılmaktadır: *sekiz*, *dokuz*. Ayrıca bunlara ünlüyle başlayan ek getirilmesi durumunda da ünlüleri sıfırla nöbetleşmez: *sekiz-e*, *dokuz-u* gibi.

Türkçe sözcüklerde dar ünlülerin sıfırla nöbetleşmesi, dar bir ünlüden önce daha alışılmıştır. Söyleyişte geniş ünlülerden önce de nöbetleşme görülebilir, ancak dar ünlünün korunduğu biçimler de kullanılır: *burun > buruna ~ burna*, *karın > karna ~ karma* (Demir ve Yılmaz 2011: 110).” Metnimizdeki örnekler aşağıdadır:

ağızdadur (44b/20) (اغزدددر) ~ ağzında (43b/26) (اغزنده),

alın (3b/23) (الن) ~ alnından (22a/21) (الننندن),

bağır ~ bağrını (53b/05) (باغرني),

boyunda (23b/15) (بوينده) ~ boynına (47b/04) (بويننه),

burundan (12b/02) (بورندن) ~ burnından (38a/26) (بورنندن),

göğüsde (79b/02) (کوکسده) ~ göğsinde (54a/18) (کوکسنده),

göğülleri (53b/06) (کوگلری) ~ göğlüm (83b/03) (کوکلوم)

“**Alıntılarda:** Arapça, Farsça ve Batı dillerinden alınan ve Türkçede sözcük sonunda bulunamayan ünsüz çiftleriyle biten sözcüklerde, sözcüğün Türkçeye uyarlanması sonucu araya giren dar, kısa, vurgusuz ünlüler, ünlüyle başlayan ekler veya yardımcı eylemlerden önce sıfırla nöbetleşir: *hüküm > hükmü ~ hükmet-, isim > ismi* (Demir ve Yılmaz 2011: 111).”

Metnimizdeki bazı örnekler aşağıdadır:

aşıl (6a/03) (أَصِل) ~ aşıldan (31a/05) (أَصْلَدَن),

emirden (51b/03) (أَمِرْدَن) ~ emrinden (115b/22) (أَمْرَدَن)

benefş-ile (13a/09) (بَنْفَشِلَه) ~ benefşe-y-ile (12b/20) (بَنْفَشِيلَه),

mārmāhüz (24b/02) (مَارْمَاهُوز) ~ mārūmāhüz (15a/09) (مَارْمَاهُوز),

māyehūş (109b/19) (مَاهِي خُوش) ~ māyehūş (45a/08) (مَاهِي خُوش)

“**Eylem Tabanlarında:** İlk hecesi açık, kapalı ikinci hecesi -yXr-, -vXr-, -ğXr-, -kXr-, -pXr-, -yXl-, -nXl-, -vXş-, ve -kXl- yapısında olan iki heceli eylemlere ünlüyle başlayan veya yardımcı ünlü alan yapım eklerinden biri geldiğinde, ünlüleri sıfırla nöbetleşmektedir (Demir ve Yılmaz 2011: 113)”:

ķavrulmıř (101a/06) (قورلمش) ~ ķavurılmıř (90b/24) (قورولمش),

koḡulaya (9a/14) (قوڭوليه) ~ koḡlayalar (65a/26) (قوڭلايالار),

segirdür (21a/26) (سكردر) ~ segrişmek (16b/22) (سكريشمك),

şıyırup (97b/16) (صيروب) ~ şıyrıla (97b/05) (صيريله),

tükrügi (44a/26) (توكركى) ~ tükürmege (72a/23) (تكرمكه),

yumışana (116a/24) (ييميشنه) ~ yumşak (101a/27) (ييمشق),

uyhuda (6a/02) (اويخوده) ~ uyuḡu (4b/22) (اويغۇ),

Diğer Durumlar: Yukarıda verilen düzenli durumlar yanında ünlülerin sıfırla nöbetleştiği başka örnekler de vardır.

“Kimi sözcüklerde *-cXk* küçültme ekinde önce de nedeni açıklanamayan bir sıfırla nöbetleşme örneği görülür (Demir ve Yılmaz 2011: 116)”:

ısıcak (39a/21) (اسجاق) ~ sıcak (98b/10) (سجاق),

azacık (88b/14) (ازجق) ~ azcuḡ (37b/23) (ازجق)

5.1.5. Uzunluk ~ Kısalık Nöbetleşmesi

Metnimizde aynı kelimenin hem uzun hem de kısa ünlüyle yazılmış biçimleri bulunmaktadır. Uzunluk kısalık nöbetleşmesi olarak değerlendirilebilecek bu örneklerden bazıları aşağıdadır.

def̣'a (101a/10) (دفعه) ~ def̣ā (95a/15) (دفعه),

ısbānaḡ-ıla (19a/23) (اسبانقله) ~ ısfanāḡ-ıla (21b/06) (اسفناخله),

panbukdan (41a/23) (پنبقڊن) ~ panbūk (37b/07) (پنبوق),

turb (104b/04) (ترب) ~ türb (40a/25) (تورب)

5.2. Ünsüzlerdeki Nöbetleşmeler

5.2.1. Ötümlülük ~ Ötümsüzlük Nöbetleşmesi

“Ötümlülük, bir sesin oluşumu sırasında ses tellerinin titreşmesi, ötümsüzlük ise titreşmemesi anlamındadır.

Tek Heceli Türkçe Sözcüklerde: Tek heceli sözcüklerde söz sonunda ötümlülük-ötümsüzlük karmaşık bir konudur ve bazı durumlar ancak tarihi dönemlerin yardımıyla açıklanabilir. Yapılan araştırmalar, milat sıralarına tarihlenen Ana Türkçe döneminde sözcüklerin ilk hecesinde uzun ünlüler bulunduğunu ortaya çıkarmıştır (Tekin, 1995).

Bir grup tek heceli sözcükte eklenme olmadan da söz sonundaki ünsüz ötümlüdür. Bunun nedeni ünlülerinin Ana Türkçe döneminde uzun olmasıdır. Buna karşılık benzer hece yapısında olan ancak ünlüsü Ana Türkçede kısa olan tek heceli sözcüklerde söz sonundaki ünsüzler ötümsüz kalır.

Ana Türkçede ünlüsü uzun olan çok sayıda tek heceli sözcük ise söz sonunda ötümsüz ünsüz bulundurur; ancak bu ünsüz, ünlüyle başlayan bir ek gelmesi durumunda ötümlüleşir. Tek heceli sözcüklerin sonundaki ünsüzlerin eklenmede ötümlüleşmesi uzun ünlülerin bıraktığı seslik izlerdir:

āk > ak > aġar-, āt- > at- > adım, kōk > gök > göğ-ü, tūp > dip > dib-i, ūç > uç >

uc-u

Bir kısım sözcükte ise ötümlüleşme gerçekleşmez. Çünkü bu sözcüklerin ünlüleri Ana Türkçede kısadır. Kaynaklarda, bu farklılığın benzer iki biçimin karışacak olmasıyla açıklandığı da görülmektedir. Ancak bu yaklaşım doğru değildir. Doğal dilde eşesli başka sözcükler de vardır, ama kullanımları sırasında karışma görülmez:

ak- > ak- > ak-ar, at- > at- > at-ım, kök > kök > kök-ü, sap > sap > sap-ı, üç > üç > üç-ü (Demir ve Yılmaz 2011: 117-118)”.

Metnimizde görülen tek heceli Türkçe kelimelerde gerçekleşen ötümlülük-ötümsüzlük nöbetleşmesi örnekleri aşağıdadır:

diplerinde (35a/27) (دبلىرنده) ~ dibinden (35b/25) (دبندن),

uçları (70b/04) (اوجلرى) ~ ucında (68b/03) (اوجنده),

dörd (76b/27) (درد) ~ dört (102b/06) (درت),

şançmak (70a/24) (صنچمق) ~ şancur (68b/21) (صنجر),

etdüğü (108b/23) (اتدوگى) ~ edemez (109a/27) (ايدمز),

gitdükce (72b/02) (گتدکجه) ~ gidince (35a/02) (گدينجه)

“**Çok Heceli Türkçe Sözcüklerde:** Çok heceli Türkçe sözcüklerde söz sonu ötümsüz /ç/, /t/, /k/ ünsüzlerinin eklenmede ünlüden önce ötümlüleşmesi genel bir kuraldır ve tek heceli sözcüklerdeki durumun aksine, ünlü uzunluğuyla ilgisi yoktur. *ağaç > ağacı, bıyık > bıyığı* (Demir ve Yılmaz 2011: 118)”.

Metindeki bazı örnekler aşağıdadır:

ağaçları (51a/23) (اغجلى) ~ ağacından (40b/01) (اغاجندن),

kanat ~ kanadından (30b/15) (قندندن),

ağrı- ~ ağrıda (32a/02) (اغرده),

akıtmakdır (16b/19) (اقتمقدر) ~ akıdalar (107a/26) (اقدلر),

bekdaş (15b/01) (بكداش) ~ bektaş (34b/16) (بكتاش),

büyüt ~ büyüdür (67a/15) (بُيُودُر),

ilet- ~ ilede (84a/14) (الده),

bebek ~ bebegi (32a/04) (بيكى),

bögrekler (10a/23) (بُوكُرْكُلُر) ~ bögregi (49a/07) (بوكركى),

çekirdek (33b/07) (جكردك) ~ çekirdeginden (92b/08) (جكردكندن),

aralıklarına (112a/04) (ارلقلرنه) ~ aralığında (70b/24) (ارالغنده),

bırak- ~ bırağup (103a/17) (برغوب),

buçuk (101b/25) (بحق) ~ buçuğar (14b/01) (بُجُغُر),

ıbrık (20b/22) (ابريق) ~ ıbrığ-ıla (6a/25) (اِبْرِغِلَه),

yaprak (85b/05) (بيراق) ~ yaprağın (8b/25) (بيراغن)

“*Alıntı Sözcüklerde:* Eklenmede ötümsüz ünsüzlerin ötümlüleşmesi Türkçenin baskın yapısal özelliklerinden biri olduğundan, alıntı sözcüklerin sonundaki ötümsüz ünsüzler de eklenmede iki ünlü arasında kalınca çoğunlukla bu eğilime uyarlar (Demir ve Yılmaz 2011: 119).” Metnimizde alıntı sözcüklerde görülen nöbetleşmenin eklenme dışında da örnekleri vardır:

bārid (104b/14) (بارد) ~ bārit (42a/17) (بارت),

ḥurād (97b/16) (خُرَاد) ~ ḥurāt (100a/13) (خُرَات),

su‘ūd (7b/25) (سُعُود) ~ su‘ūt (20b/24) (سُعُوط),

dürrāc-ıla (77a/11) (دُرَّاجِلَه) ~ tūrāc (53b/01) (طُورَاج)

5.2.2. Ünsüzlerin Ø ile Nöbetleşmesi

“Türkçede eklenme sonucu ortaya çıkan ünsüz türemesi büyük ölçüde, bazı dil bilgisi kitaplarında *yardımcı ünsüz* olarak tanımlanan /y/, /ş/, /s/, /n/ ünsüzlerinin çekimde ortaya çıkan görünüşleriyle ilgilidir. Artzamanlı bakış açısıyla Türkçenin tek yardımcı ünsüzünün /y/ olduğu, diğerlerinin farklı işlevlerden geliştiği bilinmektedir. Yine de eş zamanlı bakış açısıyla, bu sesler, sadece çekimde ortaya çıktıkları için yardımcı ses gibi davrandıkları kabul edilebilir. Bunlar, çekimsiz durumda görünmedikleri için aynı zamanda sıfırla nöbetleşme örneğidirler. Bu ünsüzlerin görünüşleri şöyle özetlenebilir (Demir ve Yılmaz 2011: 122)”:

“*y ~ ø nöbetleşmesi:* Ünlüyle biten bir sözcüğe, ünlüyle başlayan bir ek gelmesi durumunda, Türkçedeki ikiz ünlüden kaçınma eğilimi nedeniyle araya bir /y/ sesi girer (Demir ve Yılmaz 2011: 123).”

şudan (19a/26) (صودن) ~ şuyıdur (59b/03) (صويدر),

almadur (61b/07) (المادر) ~ alma-y-ıla (102b/07) (المه يله),

ara-*Up* ~ arayup (61a/12) (ارايوب),

ışladum (25a/20) (اصلدُم) ~ ışlayup (53a/07) (اصليوب),

bağlar (103b/11) (باغلر) ~ bağlaya (97a/17) (بغليه),

bilegü-y-ile (32a/13) (يله كويله),

buru-y-ıla (101b/11) (بورويله) ~ burular (103a/23) (بورولر),

gecenüñ (53b/24) (كجنگ) ~ gece-y-ile (49a/21) (كجيله),

hınnā-y-ıla (33b/09) (حنایله),

igne-y-ile (35a/12) (اكنيله) ~ igneler-ile (78b/25) (اكنلرله)

“ş ~ ø nöbetleşmesi: Ünlü ile biten sayı adlarına üleştirme eki -*Ar* eklendiğinde arada bir /ş/ sesi türer (Demir ve Yılmaz 2011: 123)”:

yedişer (14a/27) (يدى شر), ikişer (98b/27) (اكثر), altışar (60a/01) (التشر)

“s ~ ø nöbetleşmesi: Ünlüyle biten adlara üçüncü tekil kişi iyelik eki eklenirken arada bir /s/ sesi türer. Tarihsel bakış açısıyla bu sesin bir yardımcı ses olmayıp Ana Altayca dönemine ait bir çoğul ekinin kalıntısı olduğu biliniyorsa da bugünkü Türkçe açısından bir sıfırla nöbetleşmedir (Demir ve Yılmaz 2011: 123).”

arğa (98a/01) (ارقە) ~ arğası (52a/01) (ارقەسى),

qoqlar-ıla (40b/10) (قوخلرله) ~ qoqları (61b/18) (قوخلوسى),

“**n ~ ø nöbetleşmesi:** *Bu, şu, o ve kendi* zamirlerinin çekiminde, üçüncü kişi iyelik eki almış sözcükler durum eki aldıklarında, ilgi ekinin başında ve aitlik eki - *ki*’den sonra zamir *n*’si olarak bilinen bir ses türer (Demir ve Yılmaz 2011: 123)”:

‘ağabince (76a/09) (عقبچه), böcegini (29a/24) (بوجکنى), bunu (41b/26) (بونى),

buğārına (27b/25) (بخارنه), buğlarından (43a/04) (بوطلرندن),

çevresinde (11b/24) (چورسندە), civārında (84b/09) (جوارنده),

çuqlurından (71a/23) (چوقرندن), depesinde (14a/21) (دېسېندە),

ehlinden (2b/26) (اهلندن), saçından (78b/26) (صاجندن),

eşsesine (15b/20) (اکسە سېنە), gözinde (105a/21) (گوزنده),

hepsinden (98a/02) (هېسندن), poqlını (39a/12) (پوخلى نى)

“**k ~ ø nöbetleşmesi:** Standart Türkçede, eklenme sırasında, yardımcı ses olarak nitelenenler dışında, ünsüzlerin sıfırla nöbetleşmesinin en bilinen örneği /k/ ile biten sözcüklerin -*cAk*, -*cXk*, -*rAk* gibi yapım ekleri öncesinde bu sesi yitirmeleridir.

Dikkat edilirse bu nöbetleşmenin görüldüğü örneklerde sadece söz sonunda değil, ekin sonunda da bir /k/ sesi vardır. Tek örnekte -*mAn* eki öncesinde de

gerçekleşen bu olay örneksime yoluyla ortaya çıkmış olmalıdır: *küçü-men*. Aynı sözcükler başka ekleri aldıkları zaman sonlarındaki /k/ sesi düşmez:

büyükçe, alçaktan vb.

Bu nedenle bu tür örneklerde sıfırla nöbetleşmenin nedeni, benzer seslerin tekrarı sonucu ortaya çıkan kakofoniden kaçınmak olmalıdır (Demir ve Yılmaz 2011: 124).”

büyük+cek > büyücek (45b/26) (بويجك),

eksük+cek > eksücek (104a/18) (اكسوجك),

uvağ+cuk > uvacuk (107b/27) (أوجق),

yumşak+cuk > yumşacuk (86b/25) (يمشجق)

“*t ~ ø nöbetleşmesi*: Arapça kökenli olup Türkçede /e/ ünlüsü ile biten bazı sözcükler Arapça zarf yapım eki *-An* aldıklarında arada bir /t/ sesi türer. Bu /t/ sesi Arapçada söz sonunda /e/ okunan /te/ harfidir. Eklenme sırasında yeniden ortaya çıkmaktadır (Demir ve Yılmaz 2011: 123).”

def’aten (5b/11) (دفعَة),

fecā’aten (64a/18) (فجاءَة),

ḥaḳīḳaten (109a/06) (حقيقتًا),

mecmū’aten (81b/15) (مجموعَة)

“*v ~ ø nöbetleşmesi*: Yine ünlü ile biten Arapça ve Farsça kökenli sözcüklere *nispēt -i*’si denilen ünlü eklendiğinde arada /v/ türer (Demir ve Yılmaz 2011: 123).”

uḥrevī (2b/11) (أخروى),

demevīnün (3a/17) (دموى نك),

ṣafrāvīnün (4a/03) (صفر اوينك),

sevdāvī (7b/07) (سوداوى)

5.2.3. İkiz Ünsüz-Tek Ünsüz Nöbetleşmesi

Genellikle Arapçadan alıntı bazı kelimeler, alıntı yapıldığı dilde ikiz ünsüzlükten Türkçede bu ikiz ünsüzler tekleşir. Ancak bu kelimeler ünlüyle başlayan bir ek aldıklarında, Türkçeye geçtiğinde tekleşmiş olan ünsüz ikizleşir.

Metinde /p/ sesinin ikiz-tek nöbetleşmesiyle ilgili yukarıdaki tanımdan daha farklı bir durum söz konusudur. Şöyle ki /p/ sesinin sadece alıntı kelimelerde değil, Türkçe kelimelerde de ikiz-tek nöbetleşmesine girdiği örnekler de mevcuttur.

köppügi (31a/10) (كُڭبِي) ~ köpük (20a/26) (كُڭك),

köppüg-ile (46a/21) (كُڭكَلَه) ~ köpüg-ile (17a/19) (كُڭكَلَه),

küppe koyalar (18b/19) (كُڭوَه قَوِيلِر) ~ küpe koyalar (18b/17) (كُڭوَه قِيَالِر),

keppek (101a/02) (كُڭك) ~ kepek (15b/03) (كُڭك),

koppara (48a/22) (قَوِيرَه) ~ koparmağ (98a/18) (قَوِيرَمَق),

ippi (86b/15) (اِيپِي) ~ ip (86b/15) (اِيپ)

METİN

[1b]

¹ elḥamdü'l-lillāhi rabbi'l-'ālemīn ve's-ṣalavātu ve's-selāmu 'alā ṭabīb-i ḳulübü'l-'ārifīn muḥammedi'l-muṣṭafā el-meb'ūs ² ilā kāfeti'l-maḥlūkīn ve 'alā ilā ve aṣḥābü't-ṭayyibīnū't-ṭāhirīn bilmek gerekdür ki ḥaḳīḳatta ḥekīm allāhü te'ālā ³ dur her nesne ki şādır olur anuñ 'ilmi ve ḥikmeti-y-iledür beden-i insānda ṭabī'at dērler bir nesne ⁴ ḥalk eylemişdür ki dā'imā bi'izni'llahi te'ālā bedenüñ sıḥḥatin ve selāmetin ister ehl-i ḥikmet aña ḥarekātā ⁵ ve sekānāta mebde' olduğı i'tibār-ıla ṭabī'at dērler ve ḳuvvet daḥı dērler ğayrda mü'eşşir olduğı ⁶ i'tibār-ıla ve nefis daḥı dērler kemāl-i beden anuñ-ıla olduğı i'tibār-ıla ma'nīde ṭabīb bu ⁷ ṭabī'atdur cemī' kemālāt-ı mürekkebātı cāmī'dür meşelā mu'ādınuñ ṭabī'atı ve şüret-i nev'iyyesi ⁸ ancak ḥıfz terkīb edüp 'anāşır-ı 'erba'ı ihyazına mütelāşī olup gitmege ḳomayup ⁹ ḥıfz eylemekdür ve nebātātıñ ṭabī'atı ve şüret-i mezkūr-ı ḥıfzı tamām etdükdün sonra arzdan ¹⁰ ve mā'dan vesā'ır erkāndan eczā aḥz edüp kendü ve māddesine ḥatm eyleyüp tağziye ¹¹ ve tenmiye ve tevlīd mişl eylemekdür görmez misin ki bir fidan dikseñ biter yevmen fi-yevmā ¹² büyür ve toḥmlar ve çekirdekler ḥāşıl olur mişli daḥı yine biter bu şürete nefis-i nebātī dērler ¹³ ve ḥayvānātıñ şüret ve ṭabī'atı nebātātıñ mezkūr ef'ālī tamām etdükdün sonra ḥissi ve ḥareketi ¹⁴ irādiyye daḥı şādır olmaḳdur buña nefis-i ḥayvānī dērler ve nefis-i insāniyye mezkūr ef'ālūñ ¹⁵ cemī'sin itmām etdükdün sonra idrāk-ı külliyyāt şādır olur bedende muṣarīf olup bi't-ṭabī' ¹⁶ ta'ayyuc-ı bedene meşğöldür kaçan ḥilāf-ı ṭab' bir nesne 'arız olsa anuñ def'inde ṭabī'at ¹⁷ 'āciz olıcak ṭabīb geçen ḳardaşlara lāzımdur ki ṭabī'atıñ fi'line nāzır olup aña göre ¹⁸ 'ilāc edeler meşelā ḳabz vāḳı' olup def' edemese evvelā müleyyin ğıdālar-ıla pazı suyu ¹⁹ yā isfanāḥ-ıla vesā'ır müleyyin ğıdālar-ıla telyīn edeler eger vefā etmese şāflar ve ḥuḳneler-ile ²⁰ def' olına eger marīz ḳatı za'īf olsa eyü ğıdālar-ıla taḳviyyet edeler ğıdāyı men' etmeyeler ²¹ egerçi buḥrān daḥı olur-ısa tā kim ḳuvvet sāḳıṭ olmaya eger vācibü'd-def'-i ḥılt olup ṭabī'at ²² anuñ def'inde 'āciz olur-ısa ṭabī'ata i'ānet edeler meşelā derlemeg-ile def' etmek ister-ise ²³ eyyām-ı buḥrānda der-cegīr ṭurur vāfircedür geyüp döküp ḥalāş edemez mu'arriḳāt ²⁴ vardur bābında gelür anlarıñ-ıla derledeler ḥalāş ola eger ṭabī'at ishāl-ile def' etmek ²⁵ isteyüp 'āciz olur-ısa müşhil vėrmeg-ile i'ānet edeler eger ḳatı etmeg-ile def' etmek ister-ise ²⁶ ḳuşdurur nesneler vardur anuñ-ıla i'ānet gerekdür eger ru'āf-ıla eger idrār-ıla vāḳt-ı

[2a]

¹ 'acizde mu'arriḳ ve ḥazzlar gerekdür ve eger mezkūr istifrāğlar ifrāt olur-ısa ḥabs etmege meşğül ² olalar ve istifrāğ demek 'āmmdur gerek-ise ḳatı ile gerek-ise ishāl-ile ve gerek ru'āf-ıla gerek idrār-ıla ³ ve ğayri nesneler-ile ki ḥalt ḳıḳar istifrāğ dērler ve daḥı bu 'ilm-i ṭıbb ğāyet gökçek 'ilmdür bu ⁴ 'ilmüñ tamām-ı esrārına kimesne vāḳıf

olamaz meger ki 'ulemā ve ehl-i hikmet olanlar ve bu 'ilm-i şerīfün ⁵ taḥṣīlī gāyet vācibdür şerīfdür zīrā allāhü te'ālā enbiyāya emr eylemişdür ki isti'māl olına ⁶ meşelā ḥazret-i müsā es-selām marīz olduğda mu'alecāt iltifāt etmeyüp ḥekīm allāhdur ⁷ deyüp turduḡda ḥazret-i ḥaḡḡdan cebra'īl ḥazreti-y-ile ḥiṭāb oldı kim etrīd ān ⁸ tebeṭele ḥikmetī bi-tevekkelike 'alā-men evde'el-menāfi' fī hāze el-'aḡāḡr fī-'izzetī ve celālī lā-şefīk ⁹ ḥattā teste'amele mā-'ayyenüh fi-isti'māle ḡabrī ya'nī yā müsā baṡa tevekkül sebebi-y-ile benüm ḥikmetlerümi ¹⁰ ibṭāl mi etmek istersin bu devālarda menāfi' kim ḡalḡ eyledi 'azm ü celālüm ḡaḡḡı ol ta'yīn ¹¹ olınan devāları isti'māl etmeyice şifā olmaz dēyü ḡiṭāb eyledi ḥazret-i müsā hemān ol ¹² devāyı isti'māl eyledi ḡalāş oldı ve eydürler ol marāz vaḡt-ı āḡirde bi-'aynihi yene ¹³ 'avdet eyledi ol mu'ayyen devāyı ne ḡadar ki isti'māl eyledi daḡı bedter oldı 'āciz ¹⁴ olup ḡibel-i bādiyeye teveccüh eyledi yene ḡiṭāb geldi ki evvelā marāz 'arīz olduğda ¹⁵ hemān bārī te'ālāya tevekkül edüp edviyyede maḡlūḡ olan menāfi'e inkār gösterdüḡ ¹⁶ ḡālīyen 'arīz olduğda allāhü te'ālāyı yād etmeyüp hemān edviyyeye i'timād eyledüḡ anuḡ-çün ¹⁷ nāfi' olmadı dēnildi ma'lüm ve meḡşüf oldı kim 'ilm-i ṭıbb şer'ī imiş ve daḡı marīz ¹⁸ eger ṭabīb ancaḡ edviyyeye i'timād etmeyüp aşl-ı ḡekīmden ki ḡālīḡ-ı cemī' eşyā'dur ¹⁹ isti'ānet etmek gerek imiş ve daḡı ümmü seleme ḡatun südlüḡen iḡerken resül ('a. m.) ²⁰ üzerine gelüp eytdi kim inne ḡādd deyüp sināmekī iḡmege emr eyledi emr-i uşül aşlınca ²¹ vücüba delālet eyler ma'lüm oldı şer'ī imiş ve daḡı buyurdı kim tedādev afānallāhü ²² te'ālā lem-be-ḡalaḡ dāi' ḡattā ḡalaḡ.ıla devā' illā es-sām ya'nī dermānsuz dert yoḡdur illā ecele ²³ dermān yoḡdur ve daḡı buyurur kim ḡayruma tedāvi' temme's-su'üṭ ez-zerür ve el-ḡacāmat bu ²⁴ mezkūrlar 'ilm-i ṭıbbuḡ şer'ī olduğına delālet eyler bu 'ilm şerīf 'ilmdür mevzü'-i beden-i ²⁵ insāndur eşref-i maḡlūḡātdandur ve 'uḡalā ve fuṡalā bu 'ilmün efzaliyyetine mu'teriflerdür allāhü ²⁶ te'ālā buyurur kim ve mā-ḡalaḡatü'l-cinne ve'l-ins illā lī-'abdün ey lī-'arifün çünki insānuḡ ²⁷ ḡalaḡdan maḡşüdi ma'rifetü'l-lāhdur bu ma'rifet daḡı iki ṭarīḡden biri-y-ile ḡāşıl olur biri

[2b]

¹ taşfiyet-i bāṡın ve biri istidlāl-i 'aḡlīdür taşfiye-y-ile ḡāşıl olmaḡa az mizāc fark eyler ḡāyet ² şaḡīḡ mizāc gerekdür hem sülūkide ḡavā'id-i ṭıbb bile ve illā ḡaṭā vāḡı' olup aḡlāṡuḡ iḡtirāḡ ³ olur mālīḡülyā 'arīz olur ve istidlāl-i 'aḡlī-y-ile daḡı az mizāc müteḡammil olur bunlar ehline ⁴ ma'lüm ve meḡşüfdur be-her ḡāl şıḡḡat-ı beden vācibdür şıḡḡat 'ilm-i ṭıbb-ıla olur zīrā 'ilm-i ⁵ ṭıbb ḡıfz-ı şıḡḡat ve izāle-i marāz iḡündür eger ṭabīb müzāvele-y-ile ve tekrār tecrube-y-ile ed- ⁶ viyede mevzü' olan menāfi'e 'ālim olup maḡallinde isti'māl eylese bi-iḡnullāḡ şıḡḡat dā'īm ⁷ ve marāz zā'īl olur ve bu 'ilmün faṡīletine delāīl-i 'alaḡiyye çoḡdur mufaşşalātda mezkūrdur ⁸ ammā bu 'ilm

hiç şüphe yoktur ki gâyet gereklü 'ilmdür daķā'îķına ve haķāîķına 'uķālā ve 'ulemā⁹ vāķıf olurlar 'acebdür kim 'ulemādan bu 'ilme tālible ve rāģıblar yokdur ğāliben vech-i a'rāzları¹⁰ budur ki şimdiki zamānda 'ilm-i tıbbuñ bile sā'îr 'ulūmuñ daķı taķşılden maķşūd-ı 'izzet-i¹¹ dünyeviye ve cem'-i māldur bu maķşūdun huşūlına ķazā ve tedrīs vāfı ve kāfıdır uhrevī¹² şevāb ve i'ānet zu'afā olma-y-ıcaķ ģalaķuñ bevlene ve birāzına nāzır olup yürümekden¹³ żarūrī istinkāf ederler ve daķı hem ekşer taķīb geķenler ceheledür anlaruñ sülükinde münselik¹⁴ olmaķ 'ārdur ve ekşer kimesne ehli nā-ehlden fark eylemezler nā-ehle ehliyyet bildürmek emri¹⁵ 'asīrdür ve daķı kütüb-i mu'teberde meştürdur ki 'āķil olan kimesneler 'emrāya var bāb-ı¹⁶ devlet ve 'āzamet-i şevket şāķibi kimesnelere ictināb etmek gerekdür zīrā anlaruñ ķapularına¹⁷ ekşeriyyā eţibbādan ifrāţ mülāzemet edüp atāliye ģased edüp mehmā-emken aţālda-¹⁸ dur emri hüd allāhuñdur ķuvvet müsā'ade etmeyüp 'alīl allāh emrine varduķda şöyle¹⁹ etdi ve böyle etdi yenbaģı bu-y-ıdı etmedi deyü mühemelāt-ı kelimāt vāķı' olup ehlüñ²⁰ 'arzuñ 'arzına ģalel getürürler meger erbāb-ı devlet 'ilm-i tıbbuñ ķavā'idine 'ālim olup²¹ allāh emrine muţı' ola ve 'ilm-i tıbbā tālīb olanlara şöyle gerekdür ki fuķarāya ve şalaķāya ve²² zu'afāya mehmā-emken mu'āvenet-i ķaşd edeler ģaraż-ı dünyeviye olmaya marīze şefķat²³ ve merĥamet edeler er-rızķ-ı 'alā allāh deyüp izāle-i marāza bi-'avnullāhü te'ālā iştiģālda olalar²⁴ ve daķı işbu faķīr ve haķīr muhtācū'l-'avnullāh ve rahmetühü aĥmed bin bālī faķī sabıķān mevālī²⁵ 'azām ģuzūrlarında ma'ķülāt ve menķülāt uşul ve fūrū' kitāblarına iştiģālda²⁶ iken aĥyānen kütüb-i tıbbā daķı müţāla'a ķılup ehlinden mevāzi'-i müşķile-i teftiş ve²⁷ tefahĥuş edüp esrār-ı tıbbā ıtlā' olduķdan şonra sultānū'l-'ulemā mevlānā 'arab ģizmetlerinden

[3a]

¹ mülāzım olup ķazādan tedrīsdan sevk āleĥī ferāģat edüp bu 'ilm-i şerīfün 'ilmen ve 'amelen² taķşīline bi-ķadrü't-tāķatū'l-beşeriyye meşģül olduķ kütüb-i mu'teberden vesā'îr mücerrebātdan³ cem' edüp ģāvī-i şaģīri türķī tercüme edüp her bābınuñ nihāyetinde bir faşl çeküp⁴ sā'îr mücerrebāt ilĥaķ eyledük mecma'ü'l-mücerrebāt deyü ad ķoduķ kitāb-ı āĥire daķı ihtiyāc⁵ ķalmadı faķīrdan yādigār ķalup ģayr du'ā ile yād edeler bu kitābda her 'ilāc⁶ ki mevzi'inde vāķı' ol siĥir gibi eşerleri zāĥir olur bu kitābı beş maķāle üzerine⁷ ķılduķ evvelki başdan ayaģa deñlü her 'uzva maĥşuşī 'ārız olan emrāz⁸ muhtaşşa beyānındadır ikinci maķale ģummālar ve buĥrān ve 'alāmāt-ı şālīĥe ve 'alāmāt-ı⁹ reddiyye beyānındadır ve üçüncü maķale 'azā-i zāĥire vāķı' olan emrāz beyānında-¹⁰ dur evrām ve beşür gibi ve dördüncü maķale müfredād beyān eyler ve beşinci maķale mürekkeb-i¹¹ edviyye beyān eyler eşrībe ve ma'ācīn vesā'îr mürekkebāt ve ne vech-ile terkīb o-¹² lunur ve nece isti'māl olunur anı beyān eyler ammā evvelki

maḳāle ki başdan ayağa ¹³ denlü ‘uẕv-ı maḥşüşa ‘ārız olan emrāz beyān eyler yüz yigirmi beş bāb ¹⁴ üzerinedür evvelki bāb şudā‘dadur ya’nī baş ağrısındadır bundan ¹⁵ ḥālī degül ki ḥarāretten ola yā bürüdetden ola eger ḥarāretten olur-ısa yā sü’-i ¹⁶ mizācı mādđī ola yā ğayri mādđī ola şol şudā‘ ki ḥārr mādđī ola yā kıandan yā ¹⁷ şafrādan olur ammā şudā‘-ı demevīnün sebebi başuñ tamarları kıan-ıla mümtelī olup temđīd ¹⁸ eylemekdür bu imtilā daḥı iki nev’ üzerinedür bir nev’i imtilā-yı bi-ḥasebi’l-ev’īdür ¹⁹ ve bir nev’i daḥı imtilā-yı bi-ḥesebi’l-kuvvetdür ammā imtilā-yı bi-ḥasebi’l-ev’īnün ‘alāmeti ²⁰ levn kıızıl ve beden şaḳīl ve kāhil olup tamarlar gerilmekdür ve yüzinde gözinde şıḳlet ²¹ ve ḥarāret olmak ve tamarlar zāhir olmak ve çok gerinmek ve eşnemek ve uyumak ve uyur ²² gibi ḥālet ve nabz ‘azīm olmak ve fikrler ve ḥavāss kelāl üzere olmakdur ve ağzı ²³ tatlu ve boğazı ḥuşūnet üzere olmakdur ve yorğun gibi ḥālet ki aña ā’yā der- ²⁴ ler ve aḥyānen ednā sebab-ile burundan ve diş etlerinden kıan gelmek ve kıārūre bulanuk ²⁵ ve kıızıl yā şufret üzerine olmakdur eger cümle-y-ile vakt evvel bahār olup etlü ²⁶ kimesne olup ve mizācı ḥārr ve yigid kışi olup sābıḳān kıan tevīd eyler nesneler yemek ²⁷ etler ve şarāblar gibi vāḳı’ olsa şāhiddür ki mezkūr ‘alāmetler ḥaḳḳdur mādde demevīdür

[3b]

¹ ammā imtilā-yı bi-ḥesebi’l-kuvvetün ‘alāmeti nabz za‘īf ve iştihā sāḳıṭ ve ḥarekātın şaḳīl ² olmak sür‘at-i infī‘āl ve levnün ḥumreti az olmak ve kıārūrede nuẕc olmakdur ‘ilāc ³ kıfālden kıan almak ve ḥacāmat eylemek eger çıkan kıan bulanuk ve kıara yā kıızıl ğālīz ⁴ olup sinn ve kuvvet vefā eyler-ise çok kıan çıkaralar ve illā kuvvete göre çıkaralar ve bārid ⁵ nesneler-ile tebrīd edeler ve fākiye maṭbūḥı-y-ıla ṭabī‘atı telyīn edeler eger ḥummāsı ⁶ daḥı olur-ısa mā’-i şa‘īr içeler ve eger ḥummāsı ve su‘ālī yoğ-ısa on direm temr-i hindī ⁷ ve on direm daḥı şīrḥışt yā terencübīn alup ezüp içeler yāḥūd fākiye ⁸ şu-y-ıla ṭabī‘atı telyīn edeler erük şuyı ve ‘unnāb ve temr-i hindī ve sibistān ve ⁹ benefşe ve nīlüfer ve terencübīn birer miḳdār alup kıaynadup on direm kıadar ḥıyārşenber ¹⁰ balın ḥall edüp içürelər yāḥūd benefşe ve nīlüfer her birinden beş direm ve ¹¹ hindibā toḥmı üç direm ve ak şeker ve terencübīn her birinden onar direm alup ¹² kıaynadalar ezeler ve süzeler içeler ve ğıdāsı müzevvere ya’nī etsüz muḳaşşer mās ¹³ ve bādem içi-y-ile ola yāḥūd tağ erügi-y-ile bādem içi ve mişmiş-ile ola yāḥūd ¹⁴ temr-i hindī ve şeker ve bādem içi-y-ile ola yāḥūd on direm benefşe murabbāsı ve on ¹⁵ direm terencübīn kıaynadup süzeler içeler yāḥūd enāreyn ki içi açulusıyla ¹⁶ şıḳılmış ola nışf rıṭl alup on direm ak şeker ve on direm daḥı terencübīn ¹⁷ kıatup içeler yāḥūd iki cüz’ gül yağı ve bir cüz’ gülāb ve rub’ cüz’ sirke-i şarb ¹⁸ sirke olmasa azcuḳ ziyādece kıatarlar bir ağzı ğıñ şīşeye kıoyup çalkayalar ¹⁹ tā kim mümtezic ola daḥı kıoḥulayalar ve bir pāre başına

süreler yâ bir pâre kettân bezin ²⁰ ısladalar uralar ve yalnızuz gülâb yâ sirke dahı kifâyet eyler ve bezr-i kaçünâ-y-ıla ²¹ sirke alup muhkem hâlî edüp uralar yâhüd hıtmî lu'âbı-y-ıla sirke uralar ²² yâhüd burnına bârid yağlardan kabağ yağı yâ benefşe yâ nîlüfer yağı yâ söğüt ²³ yağı gibi yağlardan burnına su'ût edeler faşl eger şudâ alın tarafından ²⁴ olur-ısa ki muqaddem-i rās derler kandan olur 'ilâcî kan çıkarmakdur faşd yâ ²⁵ hacâmat-ıla hemân sâ'at sâkin olur yâhüd eyü efyün-ı mışrî koğulaya ve burun ²⁶ içine ve tuluğlarına süreler yâhüd 'unnâb şarâbın ve mercimek şorbâsın içeler yâhüd ²⁷ yâbis kişnîc yeyeler hemân sâ'at sâkin eyler şifâda eydür cânib-i veca'da

[4a]

¹ kîfâlden faşd edeler şudâ 'âmm olur-ısa ne tarafda ziyâde-y-ise ol tarafından ² alalar ve iki baldırlarından hacâmât edeler ve kâfür koğulamak demevî şudâ'a 'acâyib ³ nâfi'dür ammâ şudâ'-ı şafrâvî'nün sebebi şafrâ çıkup baş tamarlarına tölmağdur ⁴ 'alâmeti levn aşfer olmak ve başında iltihâb ya'nî 'alevlenmek ve ziyâde 'aşaş ve ağzı ⁵ acı olmak ve nabzı serî' ve iştihâ sâkıt olmak ve bevli ibtidâda nârî ve vakt-ı ⁶ tezinde ebyaz ve rakîk olmak zîrâ mādde dimâğa çıkar ve şudâ hafîfçe ve tîzcek ⁷ zâ'îl olmağdur laţîf ve rakîk olduğu sebebden eger zamân yaz günü yâ güz günü ⁸ olup şafrâvî kimesne dahı olup tahfîf-i beden olup sâbıkân tedbîri dahı ⁹ şafrâ ziyâde eyler nesneler yemek olur-ısa şahiddür ki şafrâ sebebden şudâ 'ârız ¹⁰ olmışdur 'ilâcî demevî 'ilâcına qarîbdür ammâ bu kadar vardır ki ¹¹ şafrâvîde bârid raţb nesnelere ziyâde meyl etmek gerekdür ve faşd etmegi terk ¹² etmek gerekdür ve tabî'atı şaru helîlec maţbûhı-y-ıla ishâl etmek gerekdür ve sikencübîn-i ¹³ sâdec ve gül şarâbı ve bârid yemişler rubbı-y-ıla 'unnâb ve erük gibi yâ alma ayva gibi ¹⁴ ve benefşe şarâbı ve haşhâş şarâbı ve benefşe murabbâsı dahı eyüdür su'âl ve buhûhat ¹⁵ olur-ısa ve ğıdâsı arpa şuyı ola hummâsı olur-ısa eger hummâsı yoğ-ısa muqaşşer ¹⁶ mâş ısfânâh-ıla bâdem içi-y-ile müzevvere ola eger su'âl ve buhûhat yoğ-ısa içgü- ¹⁷ si-y-ile şağılmış rummâneyn ola ak şeker ve terencübîn-ile ola ve ğıdâsı tağ erügi-y-ile ¹⁸ yâ temr-i hindî-y-ile yâ habb-ı rummân-ıla yâ hatun tuzluğu ola ammâ bâdem içi ve şeker ve ¹⁹ kışmış ile giderse bile ola kışmış bir çekirdeksüz üzümdür eger şudâ ²⁰ müştedd olur-ısa mağüfdür ihtimâldür ki hârr sersâm 'ârız ola olmayu olsa ²¹ vâcibdür ki fâkihe şu-y-ıla ishâlde mübâlağa edeler ve huğne-i leyyin edeler ve burnına ²² bârid yağlar-ıla su'ût edeler kabağ yağı ve söğüt yağı ve 'avratlar südi-y-ile ve dahı ²³ enfa' oldur ki deppesine yaş kabağı kazıyalar uralar ve yaş hıyâr veyâ mârûl ve- ²⁴ yâ söğüt yaprağı ve bâğ yaprağı ve alma ayva yaprağı her kanqısı olur-ısa müfreden ²⁵ ve mürekkeben cā'îzdür ve bunların biri-y-ile sirke-y-ile yağı edeler eger yalnızuz bârid şu ²⁶ dahı başına şol kadar dökeler ki şovukluğu

dimāğına geçe cā'īzdür ve kāfūr ve şandal ²⁷ ve gülāb ve rayihāsı gökçek nesneler koḥulamak eyüdü ve ṭuluḡlarına ve alnına ve deppesine

[4b]

¹ şandal ve gül ve kāfūr ve bezr-i ḳaṭūnā sögüt yağı-y-ıla yā benefşe yağı-y-ıla ṭılā' edeler ya'nī süreler ² eger şudā' ifrāt olur-ısa kāfūrdan azcuḳ bile ḳatalar eger başında ḡalīẓ buḡār olup ³ ḳulaḳlarda güvülmek olur-ısa ḳatı müberridlerden ihtirāz edeler yaluḡuz bābadya yağı-y-ıla sirke-y-ıla ⁴ ṭılā' edeler ve ṭabī'atı telyīn edeler şol ḡuḳne-y-ıla ki anda mülattıf nesnelerden bile ola bābadya ⁵ gibi ve ṭoraḳ otı gibi ve boy toḡmı gibi ve ḡayri bunlara beḡzer nesneler var-ısa ve cüllāb-ı ⁶ buyan dibi ki arınmış ola irice dögeler üç direm ve benefşe üç direm ve aḳ şeker ⁷ ve terencübīn her birinden on direm alup ḳaynadup cüllāb edüp bir def'a içeler her ⁸ içdükce bu ḳadar içeler ve ḡıdāsı muḳaşşer noḡūd ve māş-ıla bādem içi-y-ıla ola ve ayaḳların ⁹ issi şu-y-ıla kepeg-ile yuyalar eger şudā'-ıla ṭarılmaḳ ve ıztırāb ve gözleri şaru olur-ısa ¹⁰ māyhōş enār şıḳup gülāb ve sirke ḳatup içeler ve yoḡurd üzerine gelen şu ki ¹¹ ekşi şudur eyüdü ve ḡıdāsı bāridler gerekdür ve ḳurı erük ve ḳurı zerdālū şuları ¹² ḡāyet eyüdü ve ayva armüd daḡı eyüdü yūnus ḡekīm eydür eger ḡārr şudā'-ıla seher ¹³ bile olur-ısa hīḳ bundan enfa' nesne olmaya ki benefşe yağı-y-ıla 'avratlar südin cem' edüp ¹⁴ ḳar-ıla şovudup burnına su'üt edeler ve cālīnūs ḡekīm eydür ḡāḡ olur ki şudā'-ı ¹⁵ ḡārr şırf şarāb içmekden 'ārız olur ḡumār derler ḡuşuşan dimāḡ za'īf olup ¹⁶ eski şarābı şusuz içeler hemān dimāḡa ma'deden buḡār çıkar 'ilācı sikencübīn ¹⁷ issi şu-y-ıla içüp ḳuşmaḳdur ve ayaḳların kepeg-ile issi şu-y-ıla muḡkem ovalar yuyalar ve gül ¹⁸ yağı-y-ıla sirke süreler ve sādec sikencübīn ve şarāb-ı ḡışrām daḡı eyüdü ve uyudur ¹⁹ nesneler-ile ne ḡīle ederler-ise edeler uyuya ve ḡıdāsı ḡatun ṭuzluḡı ve mercimeḡ-ile ²⁰ ve summaḳlu ve ḳoruḳlu aşlar gibi ola cālīnūs eydür şol şudā' ki ḡumārdan yā güneş ²¹ issisinden 'ārız ola hemān tīzcek 'ilāc ederler-ise zā'īl olur ammā eger müzmin ²² olsa 'ilācı 'asīr olur ve daḡı eydür şol kimesne ki uyuhu 'aḳabince şudā' 'ārız ²³ olsa hemān tīzcek yemek yeye ve daḡı ḡārr şudā'ı iḡdāş eyler nesnelerdendür ḡammāmda ²⁴ ḳoḳ oturmaḳ ve güneşde ve od yanar yerde ve tütünlü yerlerde oturmaḳ ve ²⁵ ṭabī'at yābis olmaḳ ve şırf şarāb içmek ve şoḡan şarmusaḳ ve gendene ve ḡurmā ve ²⁶ ve esrār ve cırcır ve boy toḡmı ve issi nesneler-ile buḡūr terekkübi ve misk ve ḡālye ve issi ²⁷ otlar ve şabr ve yaramaz ḳoḡar nesneler cīfeler gibi ve ışlanmış ḳoḳmuş nesneler gibi ve kibrit

[5a]

¹ ve ḳaṭrān ve za'ferān bi'l-ḡaşşıyye şudā' vērür eger ekl-ile eger ḳoḳmaḡ-ıla ve başa bi'l-ḡaşşıyye zarar ² vērür nesnelerdendür südler ve cerbler yaḡlular balıḳlar yavrular

yemek ve sirke ³ koçulamağ eyüdüdür yemek zarardur ve kerefis eyü degüldür bu bir devādūr ki şafrāy ⁴ āsānılg-ıla ishāl eyler şaru helīlec kabından on direm yā yigirmi direm alup irice ⁵ dögeler üç rıtl şu katarlar rıfğ-ıla kaynadalar tā kim bir rıtl kala süzeler yigirmi direm şeker ⁶ yāhūd on beş direm terencübīn katarlar içeler eger su'āl birle olur-ısa helīlec içmeyeler ⁷ işbu devāy ⁸ isti'māl edeler nāfi' ola beş direm kuru benefşe ve nīlūfer dört direm ⁹ ve 'unnāb ve sibistān ve tatlu erük her birinden yigirmişer dāne ola ve hindibā tohmı ¹⁰ ve buyan dibi ve ebegümeci tohmı her birinden üç direm alup üç rıtl şu katarlar ¹¹ kaynaya nısf kala andan sonra yigirmi direm şeker katup ve on direm hıyārşenber balı ¹² katup ezeler süzeler içeler bu bir habbdur ki şafrāy ishāl eyler dimāğdan kuvvet-ile ¹³ cezb eyler zararı dahı olmaz bedeni eyü pāk eyler kuru benefşe bir mişkāl ve azrak ¹⁴ maḥmūde ki ayvada yā almada bişmiş ola nısf dāniğ ve iki habbe ve ak türbūd kazınmış ¹⁵ ve muşammağ ve yumşak dögülmüş bādem yağı-y-ıla ovulmuş ola bir direm ve şaru helīlec bir direm ¹⁶ ve buyan balı nısf direm alup dögeler şu-y-ıla halı edüp habblar edeler cümle bir ¹⁷ şerbetdür şabāh-ıla içeler bu dahı bir habbdur ki şafrāy rıfğ-ıla sürer bir mişkāl ¹⁸ kuru benefşe ve şırhışt bir mişkāl ve buyan balı bir dāniğ cemī'sin dögeler eleyeler ¹⁹ hıyārşenber balı-y-ıla ma'cūn edüp yudalar cümle bir şerbetdür seherden yudalar eger habblardan ²⁰ istikrāh ederler-ise nısf dāniğ maḥmūde-i meşviyye alup eyü sükkerī erük şarābı-y-ıla ²¹ içeler şafrāy eyü ishāl eyler 'acāyib nef' eyler şıfat-ı şarāb-ı ıccāş ya'nī erük ²² şarābı eyü etlü erük alup pāk edeler andan sonra üç barmağ kadar üzerine şu ²³ koyalar kaynadalar tā kim müherrā bişe ezeler süzeler şāfi edüp kaynadalar nısf kala andan ²⁴ sonra şeker katarlar tā kim māyhōş ola ve kıvām vermege kabil ola elli direm içeler ²⁵ hārr şudā'a gāyet nāfi'dür ve hārr hummālara ve yerekāna nāfi'dür ve şol kimesneler ki ²⁶ maṭbūhlar ve habblar ve kavī müşhiller içmege istikrāh edeler gāyet eyüdüdür şıfat-ı tılā' ²⁷ ki hārr şudā'a nāfi'dür bir sā'atde sākin eyler efyūn iki habbe ve haşhāş ²⁸ kabı bir direm dögeler saḥğ edeler mārūl şu-y-ıla tılā' edeler yāhūd mārūl tohmın mārūl

[5b]

¹ şu-y-ıla saḥğ edüp tılā' edeler ve mārūl yemek eyüdüdür nāfi'dür şıfat-ı habb sağırlar için ihzār ² olunur helīlec-i aşferi bir zarfa koyup şu koyalar tā kim dört barmağ üzerine gele ağızın bağlayalar ³ iki hefte güneşde koyalar andan sonra süzeler helīlec üzerine gayri şu koyalar yine güneşe koyalar ⁴ andan ol suyu cem' edüp cāmlara koyalar hırka-y-ıla bağlayalar tā kim gubār koyulmaya habblar edeler ⁵ dört diremden yedi direme değılü miqdār-ı şerbetdür cüllāb-ıla yudalar rıfğ-ıla ishāl eyler ⁶ helīlec maṭbūhı eyledüğü fā'ideyi verür faşl 'anī menī adlu kitābda yoğurd eyüdüdür ⁷ nāfi'dür ve yoğurd üzerine gelen şu ol dahı enfa'dur ve yoğurda hıyār toğrayup ⁸ yemek nāfi'dür cālīnūs eydür şol

şudâ' ki çok zamân eglenür gerek hârr gerek bârid ⁹ başın kazduralar eger hârr şudâ'-ısa bârid tılâ'-ıla eger bârid şudâ'-ısa hârr tılâ'-ıla ¹⁰ tılâ' edeler ammâ efyün isti'mâli gâh olur ki göz qarardur ve dahı eydür gâh olur ki ¹¹ katı şudâ' sebeb-ile şavt kesilür eger def'aten 'arız ola başa issi şu dökeler ve burnına dühn-i ¹² neftî tırmazular tızcek söyleye ebü bekir rāzī eydür eger şafrādan olan şudâ'da gül yağın ¹³ bir pāre kettān bezine ısıcağla sürüp ursalar hemān ol sâ'at def' eder mücerrebdür ¹⁴ ve dahı eydür tabanı altına benefşe yağısına tuz katup sürmek hemān sâ'at giderür ¹⁵ ve sirkede ıslanmış hıyār için yemek nāfi'dür ve ekşi nesneler ki şafrā giderür yemek ¹⁶ nāfi'dür sikencübīn ve ekşi enār ve ğayri bunlara benzer ne var-ısa şifāda eydür şudâ'-ı ¹⁷ hārrda mezkūr şerbetler ve ğidālar eydür eger nuzc zāhir olup inhiṭāt vaqtı ola ¹⁸ istifrāğ-ı mādde edeler ve arpa şu-y-ıla büluc şorbāsın veler işbu lu'ük nāfi'dür ¹⁹ rāvend-i şinī nişf mişkāl şaru helīlec bir direm muḳl-ı azrak ve maḥmūde her birinden nim direm ²⁰ ve beş direm hıyārşenber balı ıccāş şarābı beş direm bādem yağı helvā ola bir direm ²¹ halṭ edeler yeyeler ammā şol şudâ' ki bârid ola ve mādđī ola balğamdandır yā sevdādandır ²² ammā balğamdan olan şudâ'ın sebebi başın tamarlarına balğam tırmazdur yāhūd dimāğın ²³ ğışālarına bürüdet 'arız olup mizācın bârid eylemiş ola yāhūd bârid hevāya ²⁴ başın açmışdur yāhūd bi'l-kuvve bârid nesneler yemişdür dimāğının mizācı bârid ²⁵ eylemişdür dimāğına varan ğidāyı balğama müsteḥīl kılar hażm-ı şālīş ve hażm-ı rābi' ²⁶ ihtilāl üzere olduğı sebebden 'ālāmeti baş katı ağırmak ve şaḳīl olmak ve ağrısı ²⁷ enşe tarafına mā'īl olmak ve yüzde ḥumret olmamak ve başın selmesi bârid olmak

[6a]

¹ ve müzemmin olmak ve nabz baṭī' olmak ve kārūre ak olmak ve bulanık olmak ve ağzında burnında ² ruṭūbet olmak ve uyḥuda ağzından ruṭūbet akmak ve ḥavāss mükedder olmak ve başına ³ issi nesneler-ile tekmīd olınsa rāḥat olmak bu aşıl şudâ' pīrlere ve bârid yerlerde ⁴ ve kış günlerinde ve ni'met ve rāḥat issi kimesnelere ve balğamī kimesnelere ve 'avratlara ve bârid ⁵ raṭb nesneler tenāvül eyler kimselere ekşer 'arız olur ve bu aşıl şudâ' ziyāde müzemmin ⁶ olsa maḥūfdur ādemi kör eyler ve laḳva ve şara' ve fālic ve sekte eyler gerekdür ki bu emrde ⁷ ihmāl ve müsāhele etmeyeler eger ibtidāda 'ilāc eyleseler āsānılg-ıla mündefi' olur ve ⁸ illā 'asīr olur 'ilācı dimāğı yāhūd cemī' beden bile tenḳıye eylemekdür balğam zā'īl eyler nesneler ⁹ ki ayāricler ve ḥabblar-ıla ve ğidāyı talṭīf eyler ya'nī i'tidāle qarīb ğidālar yeye katı ¹⁰ hārr dahı olmaya ki ziyāde tağlīz etmeye ve açlık çekmek nāfi'dür ve yābis ğidālar yeye ¹¹ ḳalyeler gibi ḥavāyic noḥūd ve ğayri nesneler ki aṣa ḳatarlar ḥarārete mā'īl ola gerekdür ki ¹² şabāhlarda buyan dibi üç direm ḳaynadalar on direm gülbeşeker alup şuyına ḳatarlar ¹³

cüllāb edüp her şabāh bu kadar içeler ve ğidāsı nohūd-āb ve on iki direm ‘uşfur ¹⁴ tohumun içi bile katalar tā kim kārūrede nuzc zāhir olunca bu tedbīrden tecāvüz ¹⁵ etmeyeler nuzc ki oldı işbu ḥabb-ı şabrı vèreler şıfat-ı ḥabb-ı şabr şabr-ı usķūtūrī ¹⁶ bir mişkāl ve türbūd kazınmış dögölmiş bādem yağı-y-ıla ovulmuş ola bir direm ḥabbū’n-nīl ¹⁷ kurtum-ı hindī dahı dèrler āsumānī çiçeği olur şarmaşuķdur anı talebe hücreleri öñünde dikerler ¹⁸ meşhürdür ve ğārīķün her birinden nısf direm ve şahm-ı hançal bir dāniķ milh-i hindī ¹⁹ bir bucuķ dāniķ ve muķl ve maştakī ve keşīrā her birinden bir dāniķ dögeler eleyeler ḥarīrden ²⁰ geçüreler yaş rāziyāne şu-y-ıla yoğurup nohūd kadar ḥabblar edeler cümle bir şerbetdür ²¹ şehir vaktında yudalar nısf-ı nehāra varınca şabr edeler tā kim şālih ishāl ola ²² ve ba’de’t-tenķiyye başına sezāb yağı yā süsam yağı yā yāsemīn yağı dürteler eger bu tedbīr- ²³ ler-ile ḥalāş olmasa dahı şudā’dan baķiyye kalsa ḥabb-ı ayāric vèreler nūṭul ²⁴ ya’nī başa nesne ķaynadup dökmeķ bābadya ve iklīl-i melik ve merzencüş şebş her birinden ²⁵ bir tutam alup beş rıtl şu-y-ıla ķaynadalar ısıcağla başına ıbrığ-ıla dökeler su’ūt ²⁶ bārid şudā’a nāfi’dür mürr-i şāfi ve günlük ve ḥuzaż ve cünd-i bīdeste ve za’ferān ²⁷ ve şa’ter ve ak biber ve kara biber her birinden bir direm misk nısf dāniķ dögeler eleyeler

[6b]

¹ merzencüş şu-y-ıla ķurşlar edeler gölgede ķurıdalar ḥācet vaktında bir pāre eridüp burnına ² su’ūt edeler tılā’-ı nāfi’ şudā’-ı bāride eyüdür şabr ve cünd-i bīdeste ve ķuşt-ı mürr ³ ve şamğ-ı ‘arabī ve za’ferān her birinden iki direm ve anzerūt ve kündüs her birinden üçer direm ⁴ dögeler ḥarīrden geçüreler şu-y-ıla ḥalt edüp bir pāre kāğıda sürüp ağrıyan ⁵ yerlere sür zimād yaş ķarğa dñlegi kökin ve afsentīn ikişer direm şu-y-ıla ve zeyt-ile ⁶ ķaynadup bişüreler andan şonra bu şāfi şudan başına yaķu edeler şıfat-ı ḥabb-ı uştuḥīķūnī’l- ⁷ kebīr balğamı rıfķ-ıla ishāl eyler zararı yoķdur dimāğı füzül den pāk eyler şudā’-ı ⁸ bāridi def eyler ki müzemmin ola giderür ‘azīm şerīf ‘amel vardur helīlec-i kābilī altı direm ⁹ ve emlec afsentīn ğārīķün her birinden iki direm maḥmūde üç direm eftīmūn ¹⁰ beş direm ayāric-i fayķarā yedi direm ve türbūd yedi direm ve ķaranfūl bir direm ve kerefis ¹¹ tohmı ve asārūn ve enīsūn her birinden ikişer direm dögeler eleyeler kefi alınmış bal-ıla ¹² yā cüllāb-ıla ma’cūn edeler ḥabblar edeler miķdār-ı şerbet bir mişkāl ola ḥabb ki ¹³ başı tenķiye eyler ve ma’deyi pāk eyler ayāric-i fayķarā altı direm türbūd ve helīlec ve ¹⁴ eftīmūn her birinden üç direm milh-i neftī ve kerefis tohmı her birinden iki direm ve ¹⁵ kıızıl gül iki bucuķ direm miķdār-ı şerbet iki direm su’ūt şudā’-ı bāride çörek ¹⁶ otı bir direm ve burçaķ iki direm ferfiyūn bir dāniķ dögeler eleyeler burnına su’ūt ¹⁷ edeler faşl ‘anī menī ki maşūrīdür eydür kibrit ve cünd-i bīdeste ve ḥabbū’l-ğār ¹⁸ berāber alup muḥkem saḥķ edüp gül yağı-y-ıla ezüp bir pāre nesneye

sürüp alınca uralar ¹⁹ nāfi'dür cālīnūs eydür ben bir devā eyledüm ki ğayri devāya hıç ihtiyāc ²⁰ yokdur ferfiyün alup laṭīf yağ-ıla merhem édüp başa süreler hemān sâ'at ²¹ bārid şudā'ı sâkin eyler ve dahı eydür bārid şudā'a ḥardalı başa tekmīd eyleseler ²² müzemmin bārid şudā'ı giderür ve ḥardal yağı dahı eyüdür ḥalāş eyler mā-lā yes'de ²³ eydür merzencüş şuyın alup su'üt etseler dimāğı bārid hılṭlardan pāk ²⁴ eyler ve buḥārına başın ve burnın dutmaḵ ve istinşāk eylemek başa şuyın dökmekden ²⁵ nāfi'dür aqvādur sedfīd müciz şerhinde eydür bir ḥabbe mümiyāyı alup merzencüş ²⁶ şu-y-ıla burnına su'üt etseler bārid şudā'a ve şara'a ve baş degzinmege nāfi'dür ²⁷ mu'aṭṭıs kündüs muḥkem saḥḵ édüp bir pāre bēze koyup ba'de't-tenkıyye koḵsalar

[7a]

¹ aḵşurdur dimāğı pāk eyler ebü bekir rāzī eydür eger baş ağrısı kafādan yaña olsa ² balğamdan olur gerekdür ki sikencübīn-ile türb şuyın içüp kuşa ve sonra toraḵ otın ³ kaynadup şuyın issi şu içinde oturup kuşa balğamı pāk éde hemān sâ'at ⁴ şudā'ı gide inşā'allāhü te'ālā ve eger bir mişkāl ayāric-i fayḳarāyı benefşe ve buyan şuyı ⁵ içinde ezüp birer ḳaşuḵ ğargara édeler dökeler hemān sâ'at def' eyler bi-izni'l-lāh ⁶ ve aḳ şemse'd-dīn ḥazretleri mücerrebātındandır yigirmi direm sināmekī ve yigirmi direm ⁷ şeker ve beş direm maşdakī şakızı yumşak dögeler eleyeler her gün acla iki direm ⁸ yeyeler anadan toğma baş ağrısın giderür şekerden bedel 'asel ḳatup ma'cün ⁹ eylemek dahı cā'īzdür ve eger bābadyayı kaynadup başa ursalar ve buḥārına ṭursalar ¹⁰ ğāyet nāfi'dür mücerrebdür ve başda ve dimāğda bürüdet olsa iki direm ḳaranfül ¹¹ ve iki direm zencebīl ve dört direm egir ve üç direm mevīzec ayru ayru dögeler eleyeler ¹² cem' édüp başını ḳazıdup üzerine ekeler bir sâ'at miḳdārı şabr édeler eger bir def'a ¹³ nef'i zāhir olsa tekrār édeler mücerrebdür merāren ve eger baş ağrısı eger bārid eger ḥārrdur ¹⁴ bir miḳdār dahı sezāb ve bir miḳdār rāziyāne toḥmı ve biraz ḳına-y-ıla ḳaralar ṭabanı ¹⁵ altına yaḳalar baş ağrısın giderür mücerrebdür ve dahı ümügi ḳazıdalar şağ ṭuzı yumşak ¹⁶ dögüp çig yumurda şarusı-y-ıla ḳarışdurup başına uralar ṭāḳat yēdükçe ṭura ¹⁷ andan sonra gidere yērine bir pāre mümü yaşsıca eyleye ol yēre ura ṭura şaru şuların ¹⁸ çeke aḳıda tekrār mücerrebdür ammā sevdādan olan şudā'uñ sebebi baş ṭamarlarına sevdā ¹⁹ mümtelī olsa 'alāmeti beden aruḵ ve rengi ḳaraya mā'īl olmaḵdur ve bevli dahı ²⁰ ḳaraya mā'īl olmaḵdur ve ṭa'āma kāzib iştihā ğālib olmaḵdur ve dahı veca' ḥaff ²¹ olup çok fıkrlar eylemekdür ve 'aṭaş ve iltihāb az olmaḵdur ve nabż ince ve baṭī' ²² olmaḵdur ve ḳārūre aḳ ve raḳīḵ olmaḵ veyā ğalīz olmaḵdur eger ol kimesne ²³ ḳırḳ yaşıdan ziyāde olup güz günleri dahı olsa delālet eyler ki şudā' sevdādan ola ²⁴ 'ilāci sevdāyı ishāl eylemekdür ḳara helīlec ve eftīmün ve ğārīḳün ve uşṭü- ²⁵ ḥüdüs ve besfāyic ve ayāricler-ile ve ḥabblar-ıla tenkıyye édeler ve dahı ḥārr ²⁶ raṭb yağlardan

ışıcakla başına sürmekdür nercis yağı ve bādem yağı ²⁷ gibi ve bu cüllābı dā'īm isti'māl eyleye oğul otından iki direm alup üç direm

[7b]

¹ buyan dibi kabın giderüp irice dögeler kaynadalar kuvveti řuya çıka süzeler on direm şeker katup ² her gün bu kadar içeler ve ğıdāsı nohūd řu-y-ıla on iki direm 'uşfur tohımı içi-y-ile ola ³ tā kim nuzc bulınca yemek içmek bu tedbīr üzere ola andan şonra ħabb-ı řabr-ıla yā ħabb-ı ayāric-ile ⁴ tenkıye edeler yāhūd şabrı ışlada şuyın içe yāhūd bu ħabbı isti'māl ede şıfat-ı ħabb ⁵ iki direm eftīmün ve ğārīkūn ve türbūd ve uştühüdüs ve besfāyic her birinden bir direm ⁶ yumşak dögeler ħarīrden geçüreler dağı bādem yağı-y-ıla ovalar andan şonra rāziyāne řu-y-ıla ⁷ ħabblar edeler cümle bir şerbetdür dimāğı sevdāvī marāzlardan pāk eyler eyü müshildür ⁸ zararı yokdur yūnus ħekīm eydür sevdādan 'arīz olan řudā'uñ 'alāmeti ağırsı ⁹ za'īf olmağdur cālīnūs eydür ben müzemmin sevdāvī řudā'da ħardalı kavurup bařa ¹⁰ ururum ħalāř eylerdi ve yağın dağı sürerüm ħalāř eylerdi ve dağı eydür senüñ üzeriñe ¹¹ vācibdür sevdāvī řudā'da tekrār be- tekrār ħabblar ve müshiller isti'māl olına zīrā ¹² sevdā degme belā-y-ıla gitmez ve ekşilerden ğāyet şakınalar gāh olur ki řudā' başda ¹³ ğalīz rīh olmağdan olur ki ğalīz buĥārlar çıkar 'alāmeti veca' bir yerden bir yere ¹⁴ intikāl eylemekdür ve kulağlarda güvüldi olmağdur ve řudā' ħaff olmağdur ve tamarlar ¹⁵ ve siñirler katı katı atmağdur ve boyun tamarları ki vidācdur tölmağ ve gerilmekdür 'ilāc ¹⁶ yeli taĥlīl eyler nesneler isti'māl eylemekdür rāziyāne tohımı ve kerefis tohımı üçer direm alup irice ¹⁷ dögeler kaynadalar dağı şuyın alup on direm ak şeker katalar bir def'a içeler her gāh ¹⁸ bu kadar řabāhlarda isti'māl edeler ve ğıdāsı eger ħarāret olmaz-ısa nohūd-āb ola ¹⁹ ve dağı persiyavşan ve kekik ve merzencüş ve rāziyāne ve bunların emřālī otlardan ²⁰ kaynadup bařa dökeler ki tā dimāğa ħarāret geçe fařl nefīsī eydür rīh-i ğalīz mütevellid ²¹ olmağ sebebi oldur ki za'īf ħarāret ğalīz māddeye mütē'allik olur ğalīz buĥārlar ²² iĥdāř eyler kaçan ħarāret zā'il olsa ol buĥār dağı ziyāde ğalīz olur rīh ²³ ħādiř olur řifāda eydür mezkūr ayāric-i fayķarā bir direm cāvřīr ve cünd-i bīdeste ²⁴ ve efyün her birinden nışf direm misk bir dāniķ cümlesin saĥķ edüp bir dāniķ kadar ²⁵ alup su'üd edeler yāhūd 'avratlar südi-y-ile ezüp kulağına tāmzuralar ve řu içmekde ²⁶ mařtakī-y-ile kaynamış řu içe ve balğamīde mezkūr müshiller-ile ishāl ħācet olur-ısa edeler ²⁷ ve řol řudā' ki ma'deden çıkup müřāreket-ile ħādiř olur yā ma'denüñ sü'-i mizācından

[8a]

¹ ola yāhūd fāsīd ħıltlar-ıla ma'de mümtelī olmuşdur anuñ-çün ola eger ma'de mümtelī olmağ ² balğamī ħılt münşab olmağdan olur-ısa 'alāmeti göñül dönmek ve ğıřyān ya'nī

kuşacağı gelmek ³ ve ekşi ekşi gegirmek ve tuhme olmak ve ağızda tükrük çok olmak ve açlıkda hiffet bulup ⁴ toklukda ziyāde olmakdur ‘ilacı torak otı ve kavun çekirdegi üçer direm alup şu-y-ıla ⁵ kaynadalar dahı süzeler şuyına üç direm tuz ve yigirmi direm bal katalar içeler dahı tahrik ⁶ edüp kuşalar yāhūd kızıl bögrilce ve pazu tohmı lahana tohmı ve yarpuz ve deniz tuzu her ⁷ birinden üçer direm alup kaynadalar türb yemekden sonra yāhūd tuzlu balık yā- ⁸ hūd tuzlu pāçe yēyüp kuşalar ve münāsib buhūrlar edeler ‘anber ve misk gibi ⁹ ve ğıdāsı nohūd-ıla şa’ter-ile bışmış ola eger kusmağ-ıla çāre olmasa işbu hūkne-i ¹⁰ hādd-ile ihtikān edeler sināmekī beş direm boy tohmı ve kettān tohmı onar direm encīr ¹¹ ve ‘unnāb ve sibistān yigirmişer dāne ve hasek ki demür dikenı dērler ve bābadya ve torak ¹² otı birer tutam benefşe ve nīlüfer ve hıtmī üçer direm altı rıtl şuda kaynadalar ¹³ tā ki iki rıtl kalınca şāfī edeler būrak-ı ermenī ve tuz birer buçuk direm ve ‘asel ¹⁴ ve şırlıgun yağı onar direm ba’zı ba’zına hālť olına hūkne olına ve dahı hārr cevārişler ¹⁵ isti’māl edeler ki balgam mütevellid olmaya faşl kaçan maştakī şakızı-ıla zencebīl çeyneseler ¹⁶ dimāğdan çok balgam indürür eger kundüsü sahk edüp bir seyrek beze koyup koğulasalar ¹⁷ dimāğı pāk eyler kuvvet-ile aksurdur eger ma’deye şafrā dökülmekden şudā’ olsa ‘alāmeti ¹⁸ gönül dönmek ve ağız acı ve ‘ataş çok olmak ve çağnamak ve katı taralmak ma’dede ağız ¹⁹ ki göbekden yukarıdur katı issi olmak ve gegirmek gegirdükde mühmel rāyiha gelmek ve acla ²⁰ ziyāde olmak ve toklukda sākin olmak ve gözi şaru olmak ve ma’dede buru olmak ²¹ şafrā kusduğda eyü olmak ‘ilacı issi şu-y-ıla sikencübīn içüp kusmak ve sirkede ²² etmek ışladup yemek yā ekşi enārda yā ekşi korusuğda yā ekşi yoğurdda etmek toğra- ²³ yup yemektür ve tabī’atı fevākih maṭbūhı-y-ıla ve erük şarābı-y-ıla ve temr-i hindī şeker-ile ve terencübīn ²⁴ onar direm alup içeler ve ğıdāsı müzevvere ya’nī etsüz temr-i hindī ve bādem içi-y-ile yāhūd ²⁵ ısfānah ve bādem içi-y-ile ola ve başa takviyyet edeler bārid nesneler koğulamak-ıla ve hıyār şuyı ²⁶ ve şandaleyn ve gül şuyı gibi ve nīlüfer yağı ve ‘avratlar südi ve sirke gibi ve benefşe yağı ²⁷ ve nīlüfer ve gül yağı su’üt eylemek eyüdür eger ma’dede sevdāvī hılt dökülmekden buhār

[8b]

¹ çıkup şudā’ hādiş olsa ‘alāmeti ma’dede ağız ki göbek üzerindedür hūrfet ve ağızda ekşilik ² olmakdur ve ta’āma iştihāsı ziyāde olup ekşi ekşi gegirmekdür ki mühmel koğur ve sevdāvī ³ nesneler kusduğda hiffet bulmakdur ‘ilacı sevdā kusmakdur issi şu-y-ıla ve cüllāb-ıla ki oğul ⁴ otı-y-ıla ola iki direm ve on direm şeker-ile içeler ve ğıdāsı korusuğ şuyı-y-ıla ve ‘uşfur tohmı şuyı ⁵ ve efiṣmūn habbı ve maṭbūhı ve başa takviyyet etmek gerek hārr raṭb nesneler nercis gibi ve ⁶ yāsemīn ve ‘anber gibi koğulamak-ıla ve ıtrifīl isti’māl eylemek ve merzencüş şuyın burnına su’üt ⁷ eylemek ve misk ve kalye-i

misk istinşâk eylemek gibi ammâ eger şudâ' maddesüz sü'-i mizâcdan ⁸ 'ārız olsa yâ hârr ola yâ bārid ola eger hârr olur-ısa esbāb-ı hāricīden hādīs ola ⁹ sü'ü'l-mizāc-ı hârr muhtelif sebebden olur güneşde veyâ od katında çok zamān tırnış ¹⁰ ola dimāğa te'sīr eylemiş ola veyâ ğayri bunlara benzer nesneler sebebinden ola 'alāmeti ¹¹ mezkūr sebep bi'l-fi'il mevcūd ola yâ geçmiş ola ve ziyāde şuşamak ve başı katı issi ¹² olmak ve ağzında tükruk az olmak ve burnı ve dili yābis olmak bārid nesneler hōş ¹³ gelmekdür ve bevlī birāzı mu'tedil olmak ve kulağda güvüldi olmak ve 'ilācı şovuk şu-y-ıla ¹⁴ yâ karlu şu-y-ıla sikencübin içmek yāhūd tohmekān ki semüz otudur elli direm şuyın alup ¹⁵ şeker katup içmekdür yāhūd hıyār şuyı yâ karpuz şuyı her kanķısı olur-ısa ¹⁶ otuz direm alup şeker katup içeler yāhūd on direm temr-i hindī şeker-ile içeler ¹⁷ yāhūd erük şarābı yā alma şarābı yā kōruk şarābı gül şu-y-ıla içeler ğıdāsı mās ¹⁸ yā temr-i hindī yā habbū'r-ummān-ıla ola ve başı bārid nesneler-ile tebrīd eylemekdür benefşe ¹⁹ ve kāfūr ve alma gibi bunların te'sīri tīzdür nāfi'dür ve başa sirke ve bārid yağlar ²⁰ dürtmek ve bārid yerlerde sākin olmakdur yāhūd sü'ü'l-mizāc-ı hārr muhtelif dāhilden ²¹ ola hārr nesneler yemekden hādīs ola meşelā zencebīl ve biber ve nānhāh gibi nesneler ²² yemekden ola 'alāmeti bu mezkūrlar kable vāķı' olmak ve burnı kurı ve katı 'ataş ²³ ve fikrinde hālel vesvās ve seher olmak 'ilācı başı tebrīd eylemekdür nūtulāt-ı bāride ²⁴ ve ādetān-ı bāridelerden benefşe yağı ve nīlūfer yağı ve kabaķ yağı gibi ve yaş kabaķı kazıyup ²⁵ uralar ve çiçeği ve yaprāğı dāhı eyüdü ki başa uralar yāhūd sōğüt yaprağın sirke-y-ile ²⁶ uralar ve iki şandal ve gül şuyı uralar ve bārid cüllāblar içeler temr-i hindī gibi ve ekşi ²⁷ ve tatlu enār ki içlūsi-y-ile şıķup içeler ve sikencübīn-i sādec eyüdü ve karpuz şuyı eyüdü

[9a]

¹ ve ṭabī'atı telyīn eylemek fevākih şu-y-ıla ve terencübīn ve şīrhīşt-ıla eyüdü ve şudâ' kim ğamdan 'ārız ² ola bu mākūledendür ve bunun 'ilācı uyumak ve mizācı tartīb eylemekdür ve mārūl ve hıyār ³ ve karpuz yemekdür ve ğıdālardan kabaķ aşı bülūc-ile yā arpa şu-y-ıla ola eger hārāret olur-ısa eyüdü ⁴ yāhūd sü'ü'l-mizāc-ı bārid muhtelif ola yā esbāb-ı hāricīden ola şovuk hevālara toķunmak ⁵ gibi ve şulara toķunmakdan hādīs olmuş gibi 'alāmeti mezkūr sebebler sābık olmak ⁶ ve baş şakīl ve hiss mükedder olmak ve ağzı enşe ṭarafına mā'īl olmak ve başa nesneler ⁷ hōş gelmek ve sākin olmakdur 'ilācı bu cüllābı içe rāziyāne tohmı ve buyan dibi üçer ⁸ direm gülbeşeker-i sūkkerī yā 'aselī on direm ğıdāsı müzevvere nohūd ve 'uşfur tohmı ve dāhı ⁹ hārr cevārişler yemekdür ve hārr otlar-ıla tekmiđ eylemek ve hāmmām ve hārr otlar kaynadup buhārına ¹⁰ tırnākdur yāhūd esbāb-ı dāhīlīden ola bārid nesneler içmek gibi ki dimāğa zarar vērür ¹¹ efyūn gibi ve kāfūr gibi ve katı şovuk şu içmek gibi 'alāmeti mezkūr sebebler

sābık ol-¹² maḳdur ve başı bürüdet üzerine olmak ve ısıcaḳ tutmaḳ ḥōş gelmekdür ‘ilācı¹³ ḥārr otlar ḳaynadup şuyın başa dōkmek tā issisi dimāğa yētişe bābūnec ve iklīl ve verseme¹⁴ ve merzencūş ve güyegü otı ve yarpuz ve şīḥ-i ermenī gibi ve ḥārr nesneler ḳoḳulaya nesrīn¹⁵ ve süsen ve misk gibi ve gülbeşeker yēmek ve noḥūd-āb ve ḳāḳule ola ve ıtrıfīl-i kebīr ve tiryāk-ı¹⁶ erba’a yēyeler ḳable’t-ṭa’ām ve ba’de’t-ṭa’ām ḳaçan şudā’ ḡāyet ziyāde olsa aḡrısına¹⁷ ṭāḳat getürmese ḳorḳudur ki a’mā ola ḡāh olur ki ba’zı kimesnelerde şudā’ ziyāde olur¹⁸ bir vech-ile ki gözlerin açmağa ḳādir olmaz şanur ki başın tokmaḡ-ıla dōgerler yāḥūd¹⁹ bıçḳu-y-ıla keserler ve ḳaraṇu yērler sever ve şu’lelere bakmağa ḳādir olmaz ve gözi kökleri²⁰ aḡrur bu aşıl şudā’ ‘ilācı ḳabūl ētmez ve göze şu inmege ve a’mā olmağa mü’eddī²¹ olur bu aşıl şudā’a beyza dērler bu aşıl şudā’ dimāḡının mizācı za’īf olup²² aḥlāt def’ edemeyüp tīz ḳabūl ēdegen olur ‘ilācı dimāḡı ve başı taḳviyyet ētmekdür²³ münāsib nesneler ḳoḳulamaḡ-ıla mizāca göre eger mizāc ḥārr olsa bāridler-ile andan şonra²⁴ başı ve cemī’ bedeni yaramaz ḥıltılardan ve ruṭūbetlerden pāk eylemekdür ayāricler-ile ve ḥubūblar-ıla²⁵ ve ḥabb-ı şebyārlar-ıla ve ḥādd ḥuḳneler-ile ve şāflar-ıla ve bu cüllāb iče benefşe ve buyan dibi pāk²⁶ olmış ola üçer direm irice dōḡup oṇad ḳaynadup on direm aḡ şeker ḳatup içeler²⁷ ḡıdāsı noḥūd-āb māş-ıla ki mürdümükdür muḳaşşer ola ve bādem içi-y-ile ve bu daḥı nāfi’dür ki yaş sezāb

[9b]

¹ zeyt yaḡı-y-ıla şol ḳadar ḳaynadalar ki zeyt yaḡı yeşil ola ve sezāb zebūl bula andan şonra² başa ısıcaḳla zīmād ēdeler ammā bu ‘ilāclar ziyāde olmaḡdan ve şu inmekden ḥıfz eyler³ ḡālīben tamām zā’īl olmaz ‘ilāc şöyle gerekdür ki ziyāde olmaya ve şu inmegi men’ eyleye şıfat-ı⁴ ḥabb bu ḥabb daḥı beyza olan şudā’a nāfi’dür şabr-ı usḳūtūrī bir bucuḳ direm ehlīlec-i⁵ aşfer bir direm maştakī şakızı bucuḳ direm dōgeler ḥarīrden eleyeler kerefis şu-y-ıla ḥabblar ēdeler⁶ cümle bir şerbetdür ammā ḥabb-ı ḳūḳıyā ḡāyet nāfi’dür şan’atı budur ‘uşāre’-i afsentīn⁷ bir direm şabr-ı usḳūtūrī bir direm saḳmūniyyā nışf dāniḳ şaḡm-ı ḥanḳal iki dāniḳ dōgeler⁸ eleyeler kerefis şu-y-ıla ḥabblar ēdeler bu bir şerbetdür ikinci bāb şakīḳa aḡrısındadır⁹ şakīḳa başuṇ bir ṭarafı aḡrımaḳdur cemī’ başa ‘āmm olmaduḡı mādde az olduḡı sebebden¹⁰ başuṇ ne ṭarafı za’īf olsa ol ṭaraf ḳabūl eyler bunun sebebi hemān mezkūr şudā’¹¹ sebebīdür bunda bir ṭarafda olduḡı-çün şakīḳa dērler ve bunun mu’ālecesinde veca’¹² cānibine iḳdām ve himmet gerekdür eger sebeb ḳan olur-ısa ‘alāmeti mezkūr demevī şudā’¹³ ‘alāmetidür ve ‘ilācı ḳīfāl ki baş ṭamarıdur ḳan almaḡ ve fākih şu-y-ıla ve ḥıyārşenber¹⁴ maṭbūḥı-y-ıla ṭabī’atı telyīn eylemekdür ve safrāwī şakīḳanın ‘alāmeti hemān mezkūr¹⁵ safrāwī şudā’ ‘alāmetidür ve ‘ilācı daḥı hemān oldur ve şiryān ṭamarların muḥkem¹⁶ yapışur nesnelere efyūn ḳatup

yayuşdurmakdur meşelâ şamğ-ı ‘arabî ve efyün ¹⁷ ve mārūl tohmı ve keşîrâ-y-ıla bir kâğıda yapışdurup tuluḡda oynar tamarlar üzerine ¹⁸ yapışdura yāhūd şiryānı kaṭ’ edeler lakin haşarludur ammā bārid balğamî ¹⁹ yā sevdāvî ‘alāmetleri ve ‘ilācları balğamî ve sevdāvî şudā’ ‘alāmetlerine ve ²⁰ ‘ilāclarına qarībdür şakīka-i balğamiyyeye bu cüllāb nāfi’dür rāziyāne tohmı iki direm ²¹ gülbeşeker on direm rāziyāne tohmını kaynadalar şuyına gülbeşekeri ezüp içeler ġidāsı ²² nohūd-āb ‘uşfur tohmı-y-ıla tamām nuzc buldukda işbu ḥabb-ı ıstāḥikūn birle tenkıye ²³ edeler şan’atı budur sekbīnc yēdi direm ġārīkūn on direm şabr yigirmi direm muḳl ²⁴ ve kuşt ve ḥabbū’l-belesān ve faḳḳāhū’l-azḥır ikişer direm za’ferān nışf direm ²⁵ eftīmūn ve şahm-ı ḥanzal beşer direm maştakī şakızı bir direm dögeler ḥarīrden eleyeler kerefis ²⁶ şu-y-ıla ḥabblar edeler miḳdār-ı şerbet bir mişḳāl ‘ilāc-ı sevdāvî bu cüllāb içe bādrençbüye ²⁷ iki direm buyan dibi üç direm kaynadup şuyın alup on direm şeker kaṭup nuzc

[10a]

¹ bulınca her gün bu kadar içmek gerekdür ġidāsı nohūd-āb bādem yağı-y-ıla tamām nuzc buldukda ² ḥabb-ı eftīmūn-ıla tenkıye edeler ve başa taḳviyyet edeler ḥārr raṭb hōş koḳular-ıla ve ḥārr raṭb ³ otlar kaynadup başa dökeler ve kaṭı issiden ve kaṭı şovukdan ihtirāz edeler ve daḥı devā-yı ⁴ misk balğamî ve sevdāvî şakīkaya ġāyet nāfi’dür şan’atı budur cünd-i bīdester bir bucuḳ ⁵ direm nānhāh ve za’ferān ve bezr-i kerefis dörd direm afsentīn-i rūmī şabr altışar direm ⁶ sünbül-i hindī ve sādec-i hindī ve mürr ve misk ikişer direm dögeler eleyeler kefi alınmış ‘asel- ⁷ ile ma’cūn edeler miḳdār-ı şerbet bir direm on direm şeker cüllābı-y-ıla içeler faşl ⁸ fevā’īd-i müteferriḳa mine’l-kütüb mā-lā yes’de eydür kaçan mürri sirke-y-ile saḥḳ edüp ġalīzce ⁹ olduğda başa ve tuluḡlara sürseler şakīkalar ağrısına ve sebebi ma’lūm degül baş ağrılarına ¹⁰ nāfi’dür ve sedīdī eydür bir ḥabbe mümiyā alup merzencüş şu-y-ıla su’üt eyleseler ¹¹ şakīka ağrısına nāfi’dür kaçan bürüdetden olsa reyḥān çok koḳusa nāfi’dür ¹² mücerrebdür taḳvīm-i ebdānda eydür şakīka yābis mizāclusını geçülende ve güz günlerinde ¹³ ve yābis yerlerde ekşer vāḳı’ olur göze ḳorhulu marāzdur sebab aḥlāt-ı reddiyye ¹⁴ ‘alāmeti göz köklerine ki bir taraḑda ola veca’ bile yetişmekdür istifrāğ kuşdurur ve ¹⁵ sebab olan ḥıltı ishāldür ve ol yaḡa burnına bādem yağı ve merzencüş şu-y-ıla ¹⁶ su’üt etmekdür eger ‘ilāc nāfi’ olmayup sākın olmaz-ısa ol taraḑdan şiryān ve ḳulaḳ ¹⁷ arduğı tamarı ehline kaṭ’ etdürmek gerekdür ammā şiryānda ḥaṭar vardır ol tamarı açup ¹⁸ iki taraḑın muḥkem bağlayup ortasından ālet kızdurup kaṭ’ edeler ki gey ola ḳan tura ¹⁹ üstād kimesne bulmak gerekdür ġāyet eyü ‘ilāc budur ve daḥı ġāh olur ki ziyāde şudā’ ²⁰ sebebden kişinūḡ āvāzı ve üni çıḳmaz olur tutilur gerekdür başına çok zamān issi şu ²¹ dökeler ve ḳulaḡına gül yağı ṭamzuralar issice ola ve ḳulaḡına ol yaḡ-ıla ışlanmış penbe ²² dıḳalar şudā’dan bir nev’ raḥimde yāhūd

nefās-ı kan orjad arınmaduğı sebebeden hādīs ²³ ola yāhūd bögrekler ağrısından ‘arız olur ‘ilācı dahı ol zahmetleri zā’ıl eylemekdür ²⁴ üçünci bāb düvādudur baş degzinmekdedür insān şöyle taḥayyül eyler ki eṭrāfında ²⁵ olan eşyā kendü üzerine degzinür sebep ḥām ḡalīz keymūs dimāḡuñ tecvīflerine ²⁶ yāhūd tamarlarına tırur kızduḡca buḡarlar hādīs olur ve ḡalīz rīḥler hādīs olur ²⁷ müteḥallil olmaz hareket eyler rūḥ-ı nefsanī’i bile taḥrīk eyler ol aḥlāt yā dimāḡa

[10b]

¹ dökülmüşdür tırur yāhūd āḥir ‘uzuvlardan çıkar eger aḥlāt-ı balḡamī nefs-i dimāḡda olursa ² ‘alāmeti pelīd olmaḡ ve çok uyumaḡ ve tükruk çok olmaḡ ve kārüre ağ bulanuḡ olup ³ ‘aṭaş az olmaḡ ve cevāb vermekte kāhil olmaḡ ve nabz baṭī’ ve leyyin olmaḡ ve kulaḡ ⁴ güvüldüsi dā’īm olmaḡ eger başı teshīn etseler devvār sākin olmaḡ ‘ilācı enīsün ve oḡul otı ⁵ ve lisānū’s-şevr ikişer direm ve gülbeşeker-i ‘aselī on direm kaynadup bu kadar cüllāb her gün ⁶ içüp nuzc vèreler ḡidāsı noḡūd-āb ‘uşfur toḡmı ile tamām nuzc bulduḡda ayāric ⁷ ḥabbı-y-ıla ve ḥabb-ı şebyār-ıla ve ḥabb-ı şabr-ıla tenkıye edeler andan şonra mā’-i ‘asel içinde şabr ⁸ ve ayāric yāhūd çörek otı toḡmı yā ḡardal yā biber kaynadup ḡargara edeler ve marīze emr ⁹ edeler ki cünd-i bīdester ve kündüs ve çörek otı ve merzencüş ve fülful istinşāk ede ¹⁰ ve dahı bābadya ve iklīl-i melik ve kekik ve merzencüş ve ayvaṭane ve versemi ve reyḡān ve defne ¹¹ yaprağı ve bunlara beñzer mülattıf nesnelerden kaynadup şuyına yüzün ve burnın tuta ¹² ve dahı ḡukne-i ḡādde edeler tā kim mādde aşāḡa müncezib ola eger aḥlāt-ı sevdāvīye sebep ¹³ olsa ‘alāmeti vesvās ve ḡiddet sümük ve keşret-i süküt ve keşret-i fıkır ve göz ḡararmaḡ ¹⁴ ve seher olmaḡ ve dil yābis olmaḡ ve tükruk az olmaḡ ve ḡara nesneler taḥayyül eylemek ve kārüre ¹⁵ bulanuḡ olmaḡ ve nabz ḡatı ve za’īf olmaḡ ‘ilācı bādrencebüye ve buyan dibi ¹⁶ irice döḡülmüş ikişer direm kaynadup şuyın alup on direm aḡ şeker ḡatup içeler ¹⁷ her gün bu kadar içeler ḡidāsı noḡūd-āb ve muḡaşşer māş bādem içi-y-ile ola tamām ¹⁸ nuzc bulduḡda bedeni ve dimāḡı eṭīmün ḥabbı-y-ıla yā maṭbūḡı-y-ıla yā helīlec maṭbūḡı- ¹⁹ y-ıla yā türbūd-ile tenkıye etmekdür ve dimāḡı taḡviyyet etmekdür ḡārr raṭb nesneler ki ḡōş ²⁰ büy olalar ḡoḡulamaḡ-ıla ve su’üt-ıla ve ḡarḡaralar ki balḡamīde mezkürdur edeler ḡāḡ olur ki ²¹ baş degzinmek imtilā ‘akabince hādīs olur ‘ilācı ḡusmaḡ-ıla ve ma’deyi arıtmaḡ-ıla ve balḡamī ²² yā sevdāvī olanlar ıṭrīfīl isti’māl edeler ḡāḡ ḡāḡ ve eski gülbeşeker yeyeler birer ²³ dāniḡ enīsün-ıla ve maştakī-y-ile eger aḥlāt şaḡrāvīyyeden olur-ısa ‘alāmet ḡalaḡ ve iltihāb ²⁴ başda ziyāde olmaḡ ve aḡız acı ve levni şaru olmaḡ ve tīzcek deverānı zā’ıl olmaḡ ²⁵ ve şaru nesneler taḥayyül eylemek ve iştihā sāḡıṭ olmaḡ ve bevl nārī olmaḡ ve müberrid nesneler-ile ²⁶ rāḡat olmaḡ ve nabz serī’ ve baş issi olmaḡ ‘ilācı

kusmak ve başdan ve cemî' bedenden helîlec ²⁷ maṭbūhı ki maḥmûde-y-ile ola içüp şafrâyı pāk etmekdür ve hindibā toḥmı ve buyan dibi

[11a]

¹ kaynadup şuyına on direm şeker katup cüllâb édüp içmek ve ğıdâsı mâş-ı muḳaşşer ve bâdem içi-y-ile ² müzevver şorbâ édüp içmek ve başı taḳviyyet etmekdür benefşe ve nîlüfer ve ayva alma gibi nesneler-ile ³ ve gül şuyı ve sirke ve mersin ḳoḳulamak-ıla eger ḳâfâdan olsa 'alâmet ḥumret ve ağzı tatlu ⁴ ve başı şaḳîl olmak ve issi olmak ve tamarlar mümlevv olmak ve gözlerinden yaş gelmek 'ilâcı ⁵ baş tamarından ḳan almak ve baldırlarında ḥacâmat etmek ve bu cüllâb içmek on direm temr-i hindî ⁶ şeker-ile cüllâb édüp içeler yâḥüd enâr şuyın şeker-ile yâ sikencübîn-i sâdec gül şu-y-ıla onar direm ⁷ ola içeler fâkihe şu-y-ıla yâ maṭbūhı-y-ıla içeler eger baş degzinmek ma'deden olsa 'alâmeti göñül ⁸ dönmek ve dâ'îm gegirmek ve hażm yaramaz olmak ve sâbık tuḥme olmak ve ma'de za'îf olmak ve dahı ⁹ gâh baş degzinmek artup gâh yine sâkin olmak 'ilâcı aḥlât-ı fâsideden ma'deyi arıtmakdur ¹⁰ kusmak-ıla ve ma'denüñ ḥâlin ıslâḥ-ıla ve hażmı gökçek etmek-ile ve taḳviyyet etmek-ile ve tenḳiye etmek-ile ¹¹ ḥubûblar-ıla ve ma'cünlar-ıla ḥıyârşenber ma'cünü gibi ve cevâriş-i sefercel vesâ'îr cevârişler ki ma'deye ¹² ḳuvvet ve hażmı eyü eyler maşṭakî cevârişi ve 'üd ve 'anber cevârişi gibi ve dahı gülbeşeker iki direm râziyâne ¹³ toḥmı-y-ıla içmekdür eger ḥılt bârid olsa ve ṭabî'atı ḥuḳne-i ḥâdd-ile tâ kim mâdde aşâğa münceżib ¹⁴ ola ve bu ḥuḳne ğâyet nâfi'dür bu 'illete sinâmekî yedi direm ḳanṭariyün-ı raḳîḳ üç direm ¹⁵ kettân toḥmı ve boy toḥmı ve ḥıtmî ve kepek ve arpa cevâbı ve ḳurı benefşe ve gül her birinden birer ṭutam ¹⁶ bu mecmû'ı üç rıtl şu-y-ıla kaynadalar tâ kim bir rıtl ḳala andan şonra şâfî édüp deñiz tuzından ¹⁷ bir direm ve on direm şîre ve büraḳ-ı ermenî nişf direm ve mürri dërler bir nesne olur on ¹⁸ direm katup ḥuḳne edeler rıtl yüz kırḳ diremdür mürri ne aşıl nesnedür bu bâbuñ ¹⁹ âḥirinde zıkr edelüm inşâ'allâh yâḥüd ma'deyi bu ma'nî-y-ile pāk edeler yaş türb dögeler ²⁰ yaprağı-y-ıla bir pâre 'asel ḳatalar ve bir pâre tuz ḳatalar içüp ḳusalar yâḥüd turb ²¹ toḥmı ve ṭoraḳ otı toḥmı yâḥüd ṭoraḳ otı kendü ağacı-y-ıla onar direm ve ḳavun köki beş ²² direm üç rıtl şuda kaynadalar tâ kim bir rıtl ḳala andan şonra şâfî edeler bir pâre tuz ²³ ve bir pâre 'asel katup ḳarişdurup içeler ḳusalar ma'de arınduḳdan şonra on direm ²⁴ gülbeşeker-i sükkerî olsa bir buçuḳ dâniḳ ya'nî bir aḳçe ağırı eger kusmaḳda zaḥmet çeküp ²⁵ götürmez-ise gerekdür ki issi şu-y-ıla sikencübîn yâ 'asel katup ḳusa ihmâl etmeye ²⁶ tavuḳ yünine şılḡun yağı yâ bâdem yağı dürtüp boğazına şoḳup ḳusa ²⁷ gâh olur ki baş degzinmek yürek za'îf ve ḥafaḳân olup ḳuvvet sâḳıṭ olmaḳdan olur

[11b]

¹ nitekim nā-kıhlara ‘arız olur ‘ilacı yüregi takviyyet etmek-ile şarāb-ı ütrüc ve kızu kulağı şarābı ² ve alma şarābı gibi nesneler-ile ve dahı müferrihāt-ı muḳavvī-y-ile ve kan ziyāde eyler nesneler-ile gāh olur ki ba‘zı ³ āhir ‘uzvlar müşāreketi-y-ile ‘arız olur ‘alāmeti yine ol ‘azānuḡ zaḥmeti ‘alāmetidür ve ‘ilacı ⁴ dahı yine ol ‘uzvuḡ ‘ilacıdur ve başı ve dimāḡı takviyyet eylemekdür tā kim çıkan buḡarı ve fażalayı ⁵ ḳabül etmek-ile gāh olur ki ba‘zı kimesnenüḡ dimāḡı ḥārr olur buḡar çok çıkar başı degzinür ⁶ ‘ilacı bārid ḳoḳular-ıla ve su‘ütler-ıla ve sirke ve gül şuyı yıylamaḳ-ıla ve ayran içmeg-ile ve rummāneyn ⁷ şeker-ile içmek gibi ve başına gül yağı dürtmeg-ile ve ḥatun tuzluḡı ve ekşi enār ḳatup ⁸ şorbālar yemek gāh olur ki baş degzinmek ḳatı düşmekden ve döḡülmekden ḥādiş olur ‘ilacı ⁹ kan almak dimāḡdan māddeyi gidermekdür başa takviyyet etmekdür gāh olur ki şovuk yel ¹⁰ ḳoyup başa ziyāde te‘şīr etmekden ‘arız olur ‘ilacı başı teşḥīn eylemek ḥārr kimātlar-ıla ¹¹ ve yaḳular-ıla ve ḳalyeler yemekdür eyü ve arı ekmeg-ile vallahü a‘lem bi‘ş-şevāb temm-i māḳālū‘l-ḥāvī ¹² mürri dērler bir nesne olur şan‘atı oldur ki yarpuz ve semiz otı her birinden otuz ¹³ rıtl unı yoḡuralar ammā ḥamīr ve tuz ḳatmayalar muḥkem yoḡurduḡdan şonra çörecükler edüp ¹⁴ ḳurudalar dahı döḡeler yumşak ola ve yarpuzı dahı döḡeler bir yeşil nesnede yoḡuralar ¹⁵ yigirmi direm tuz-ıla ve bir rıtl rāziyāne ve rub‘ rıtl çörek otı ḳatalar kırḳ gün ¹⁶ güneşde tura issi günlerde günde üç def‘a şabāḥ öyleyin aḥşam ḳarışduralar ¹⁷ üzerine şu şaḳalar ḳaçan ḳurusa bir çölmege ḳoyalar üzerine ol ḳadar yine şu ḳatalar ¹⁸ iki hefte tura şabāḥ ve aḥşam ḳarışduralar ḳaynamaḡa başlasa ḳoyalar tā kim sākin ola ¹⁹ sākin olıcaḳ süzeler şāfi edeler köppüḡini yine ol yeşil zarfa ḳoyalar o ḳadar yine şu ²⁰ ḳoyalar yine güneşde iki hefte tura şabāḥ aḥşam ḳarışduralar yine şāfi edüp ²¹ evvelki mürriye ḳoyalar yine köppüḡine evvelki gibi şu ḳoyalar yine böyle edeler dahı ḥıfz edeler ²² istikrāḥ ederler-ise ‘unnāb ḳatalar faşl takvīm-i ebdānda eydür bārid mizāclarda ḳoçlarda ²³ ve ḳış günlerinde ve bārid yerlerde bu maraz ekşer vāḳı‘ olur ammā maḥūf degüldür sebab ²⁴ balḡam yā şafrā yā demdür ki dimāḡuḡ çevresinde müstedir tamarlar vardur cem‘ olmuşdur ²⁵ taḥlīli ‘asīrdür degzinür tırur ‘alāmet oldur ki başı degzinür ḥattā düşer yā düşe- ²⁶ yazar ‘ilacı ḥabb-ı şabr-ıla tenḳıye vaḳt-ı heyecānda ellerin ayakların ovalar muḥkem ve ²⁷ sikencübīn içeler tedbīr-i āḥir merzencüş ḳoḳulayalar ve noḡud şuyı ḳoḳulaya

[12a]

¹ dördüncü bāb sedrededür seder lüḡatde başaruḡ taḥayyürine dērler türkide göz ḳararmakdur ² ḳaçan ḥādiş olsa ol kimesne şöyle mebhūt ḳalur gāne başına bedenden tütün çıkar ³ ḳaraḡuluḡda ḳalur gibi gözleri ḳararur ve ḳulaḳlarında güvüldi olur ve bu marazuḡ ⁴ māddeşi sevdāvidür ve sebebi bu mādde mesāliki ve mecārī tazviḳ eyler rūḥ-ı ⁵

nefsānī ‘alā mā-yenbağī sülük etmekden men’ eyler dimāğun tamarlarına ve fażālarına varmağa ⁶ komaz dimāğī bārid kıılır uyuşur ‘alāmeti havāss pelīd olmak ve başı şakīl ⁷ olmak ve fikr-i fāsıdler eylemekdür şöyle çok zamān sākin olup kıalmağdur ‘ilācı ⁸ bādrençbüye iki direm on direm şeker-ile cüllāb edüp her gün şabāh bu kıadar içmekdür ⁹ ğıdāsı nohūd bādem içi-y-ile yemekdür nużc bulduğıdaki kıārūrede göre tenkıye eyleye ¹⁰ maţbüh-ı eftīmün-ıla ve bu ħabb-ı ayāric-ile şan’atı kıara helīle ve enīsün birer direm ¹¹ kıurı benefşe iki direm türbūd kıazınmış ve bādem yağı-y-ıla ovulmuş ola ve ustūhūdüs ¹² ve besfāyic ve eftīmün bu dördinden birer buçuğ direm döğüp ħarīrden geçürüp ¹³ rāziyāne şu-y-ıla ħabblar edüp şehir vaqtında isti’māl edeler cümle bir şerbetdür ve ¹⁴ ‘akabince kıızıl şeker cüllābın ısıcağ şu-y-ıla içeler eger bu tedbīr-ile gitmez-ise ħuğne-i ¹⁵ ħādde-y-ile ‘alā vechü’t-tedric ħuğne edeler bu tedbīr bedende ve dimāğda mādde ¹⁶ çok olsadur ammā eger bu seder düşmekden yā żarb yemekden dimāğdan māddeyi ¹⁷ gidermekdür kıuvvet yeter-ise faşd edeler ve başı tozdan ve güneşden ħıfz edeler ¹⁸ tā kim ağısurmaya dimāğī ħareket etmekde ve başa bu yağıyı edeler müm gül yağı ve ¹⁹ benefşe yağı ve keşīrā-y-ıla yağı edüp uralar gāh olur ki seder ħārr ve bārid ve şudā’dan ²⁰ ħādiş olur ammā nādir olur ‘ilācı dağı yine şudā’-ı ħārr ve şudā’-ı bārid ‘ilācıdur ²¹ bi-ħesebi’l-vācib temm mağalū’l-ħavī faşl tağvīm-i ebdānda eydür ekşer bu marāz ²² bārid mizāclara kıoçlara ve kıış günlerinde ve bārid ve raţb yerlerde ħādiş ²³ olur sebebi muğaddem dimāğda balğam ve ma’deden buğār çıkmagdur ‘alāmeti a’zālar ²⁴ müsterħī olmak ve müteħayyir olmak ħabb-ı ayāric ve ħabb-ı kıūkıyā-y-ıla tenkıye sikencübīn-ile ²⁵ kıusmak misk kıoçulamak ve şarāb-ı ‘ūd içmek ve şakız ve günlük çeynemek başına ²⁶ münāsib olan nūţul eylemekdür beşinci bāb sersāmdadur bu bir veremdür ki ²⁷ dimāğda iki ħicābuğ birinde yā ikisinde bile olur sebebi kıandur yā şafrādur

[12b]

¹ ‘alāmeti eger kıandan olsa gülegen olur ve dili ħaşīn olur ve başı ağırur hezeyān söyler ² yüzi ve gözi kıatı kıızıl olur ve nabz ‘azīm ve kıārūre kıızıl ve bulanuğ olur gāh gāh burundan ³ kıatre kıatre kıan gelür ve rüşenlük sevmez ve kıatı ħummāsı olur ve başı şakīl olur ‘ilācı ⁴ dağı müstağkim olmadan ve za’īf olmadan baş tamarından kıfālden kıan almak kıuvvet ve ⁵ kıudret yètdükçe ağıdalar eger faşda tāğat getürmese yāğūd müstağkim olup za’īf ⁶ olduğıda olsa çāre edeler ki ne mekāndan olur-ısa kıan kııkaralar burnın kıanadmağa ⁷ çāre edeler ve fākihe şu-y-ıla tağī’atı telyīn edeler zerdālū ħōşābı ve erük şarābı-y-ıla ⁸ ve bu cüllābı her şabāh içeler ‘unnāb ve erük yigirmişer dāne ve temr-i hindī ve şeker ve ⁹ terencübīn onar direm bu miğdār her şabāh içeler ve ğıdāsı arpa şuyı benefşe ve ¹⁰ nīlüfer ve ‘unnāb ve sibistān-ıla ve ħaşğāş-ıla eger su’ālī var-ısa bu cüllāb içeler ¹¹ hindibā toğmı nīlüfer benefşe üçer direm ‘unnāb sibistān yigirmişer dāne ve ağı şeker ¹² on direm ğıdāsı

arpa şuyı benefşe nîlüfer-ile beşinci gün müşhil vèreler altıncı ¹³ gün vèrmeyeler eger kârürede nuzc zâhir olmasa sekizinci gün vèreler ¹⁴ ta'cîl-i müşhil vèrmek bu marazda evlâdur bu maṭbūhı vèreler sināmekî yèdi direm ¹⁵ kuru benefşe beş direm nîlüfer dört direm hindibā toḥmı üç direm erük 'unnāb ¹⁶ sibistān yigirmişer dāne bir bucuḳ men şuda kaynadalar tā kim nısf rıtl şu kıala bu ¹⁷ şuda şîrhışt ve terencübîn ve hıyārşenber onar direm ezeler süzeler şāfî édüp ¹⁸ içeler aḥşama yakın arpa şuyı içeler eger sersāmda hezeyān ve ihtilāṭ-ı 'aql ¹⁹ 'ārız olsa lehālîḥ muḳavvî dimāḡı hem bârid şandal ve gül şuyı ve hıyār şuyı ²⁰ ve sirke ve 'avrat südi ve gül yaḡı ve ellerin ayakların issi şu-y-ıla benefşe-y-ile kepeg-ile ²¹ hıṭmî-y-ile ve azcuḳ tuz-ıla ve daḡı başına yaş kıabaḳ ve hıyār kıazıyup uralar ve bârid ²² nesneler kıoḡulayalar yābis benefşe ve gül ve ḥaşḥāş çiçeḡi ve nîlüfer ve alma ve kıabaḳ ²³ çiçeḡi ve yapraḡı ve oturduḡı yere sōḡüt yapraḡı döşeyüp gül şuyı şaḡup üzerine ²⁴ yatup uyuya ve elli mişḳāl kadar kıarpuz şuyına on direm şeker kıatup içeler ²⁵ ve hıyārı döḡüp şuyın şıḡup şeker kıatup içeler eger sihrî olsa ḥaşḥāş ²⁶ ḡāyet nāfi'dür ve bezr-i kıaṭünā lu'ābı cüllāb-ıla eyüdü eger şafrādan sersām olsa ²⁷ kıarānîṭis-i ḡālîş derler 'alāmeti yüzi gözi ve dili şaru olmaḡ ḡuzürü az olmaḡ

[13a]

¹ hezeyān çok söylemek ve seher olmaḡ baş ḡaff gözi ve burnı yābis olmaḡ 'aṭaş ² ziyāde olmaḡ ve ḡuzüb olmaḡ bed-ḡü olmaḡ ve kârüresi şaru ve nārî olmaḡ ³ ve nabz seri' olmaḡ ve 'ilāca 'ināyeti başın tebrîd ve tartîb étmeḡe şarf étmek gerekdür ⁴ ve başına gül yaḡı-y-ıla sirkeyi vāfir dökmekdür ve başa benefşe yaḡı ve gül yaḡı ve kıabaḳ yaḡı ⁵ vāfir dürtmekdür tā kim dimāḡı ḡavî olup māddeyi kıabül étmeye ve fākihe şu-y-ıla ve ⁶ maṭbūhı-y-ıla ve zerdālū ḡōşābı-y-ıla ve ekşi ṭatlu enār kim içḡüsü-y-ile şıḡılınmış ola ⁷ ṭabî'atı telyîn eylemekdür ve bu şarābı şabāḡlarda içmekdür hindibā toḥmı üç direm ⁸ 'unnāb ve erük yigirmişer direm ḡıdāsı bu kı münḡaşıra ola kı arpa şuyı sibistān ve 'unnāb ⁹ ve ḥaşḥāş-ıla ve benefş-ile bişmiş ola veyā şarāb-ı ḥaşḥāş ve şarāb-ı benefşe içe ¹⁰ yā benefşe murabbāsı şarāb-ı ḥaşḥāş-ıla ve mezkür ve lehālîḥ edeler ve mezkür kıabaḳ ve hıyār ¹¹ kıazındısın ve mārül ve it üzümü döḡüp başına uralar ve yaş sōḡüt yapraḡı üzerine ¹² gülāb şaḡup ve şandal eküp üzerine yatalar nāfi'dür ve gerekdür kı yatduḡı yer ¹³ mu'tedil ola ve hem şüretler ve naḡşlar olmaya ve bu ḡuḡne nāfi'dür kepek seyrek ¹⁴ bezde ola ve yābis benefşe ve hıṭmî toḥmı ve arpa kı muḡaşşer bulḡur gibi döḡülmiş ¹⁵ her birinden bir avuc 'unnāb ve sibistān onar dāne nîlüfer dört direm sināmekî ¹⁶ beş direm dört rıtl şuda kaynadalar bir bucuḳ rıtl kıala on direm şeker ve on direm ¹⁷ benefşe yaḡı kıatup ihtikān olına ḡimayyāt-ı ḡāddelerde bu ḡuḡne'i isti'māl olunur ¹⁸ şıfat-ı ḡuḡne'-i āḡir ḡarāret-i ḡarībeyi sevindürür ve 'aṭaş-ı iltihāb def' eyler yigirmi ¹⁹ dört direm arpa şuyı ve lu'āb-ı bezr-i kıaṭünā ve ṭatlu bādem yaḡı ve kıabaḳ yaḡı her ²⁰ birinden on ikişer

direm muhkem qarışdura hıķne  de hummāyı ve iltihābı def  tmede ²¹  acebd r ba  zı h z k  abibler eydür altmışdan şonra şafr v  y  demev  sers m ²²  ar z olsa hal ş mümkün olmaz bukr t eydür sers mun  em  env    katt ldur ²³ bunun ekşer h d ş ş rib-i humre ve helv lar ve etler ve issi güneşe  okunan kimesne- ²⁴ lere  ar z olur ve dağı kaŗan h dd humm larda mar z  avdan kaŗa ve başında ağrı ²⁵ ola d   m ve hem şıklet ola hem n cezm eyle kim ol kimesne sers m olmışdur ²⁶ eger sers m sevd dan olsa  al meti çok hezey n söylemek ve  aralmak ve başında ²⁷ h ffet olmak ve  ork k olmak ve ağlamak ve seher ve  aklı z   l olmak ve burnı y bis olmak

[13b]

¹ lehv ve  arab üzere olmak rub   gibi iki gün aşurı  aklı z   l olmak ve gözleri a uk ²  alup mebh t olmak nab   a  f ve ba   ve şağ r olmak ve muhtelif gergin olmak ve ³   r re  araya m   l ve  al z olmak bu nev  i  amusından  fetd r ve geç h ş l olur ⁴ ve  il cı h ķneler-ile ve h bblar-ıla sevd yı ish l eylemek ve arpa cev b ve terenc b n ⁵ içmek ve benefşe ve buyan dibi   er direm on direm şeker-ile c ll b  d p i e her şab h ⁶ bu  adar i e ve   d s  arpa şuyı ve noh d ve h şh ş-ıla ola nu c bulıcağ h ķne-y-ile ⁷ ve h bb-ıla ish l  de ve bu ma b h  i e şan çatı sin mek  y di direm buyan dibi ⁸  azınmış irice d g lmış ve  ur  benefşe ve n l fer ve hindib  tohm  ve keş r tohm    er ⁹ direm ve r z k  üzüm on direm ve baldırıkara ve uş h dus ve besf yic dörder ¹⁰ direm g l yaprağı gerek y bis gerek ra b olsun beş direm ve b dren b ye iki direm ¹¹    rıtl şuda  aynadup bir buçuk rıtl  ala on direm h y rşenber  aselin  atup ¹² ezeler süzeler ve on beş direm terenc b n  atup içeler t  kim ş lih ish l  de ¹³ a şama y kın noh d-ıla arpa şuyı i e andan şonra b badya ve benefşe ve  ora  otı ¹⁴ ve rey  n   aynadup şuy n başına dökeler t  kim dim ğına geçe ve h rr ra b yağları ¹⁵  ışca   d p başına dürteler b dem yağı ve ş lg n yağı ve  avrat südi gibi ¹⁶ eger balđamdan olur-ısa leřerđas d rler  al meti esnemek ve k hil olmak cev b v rmekde ¹⁷ Üşenmek çok uyum k ve d   m leyyince humm  olmak mebh t müteğayyir olmak ve i til t-  ¹⁸  akl ve çok s kit olmak ve nisy ndur  il cı   er direm b dren b ye ve buyan ¹⁹ dibi ve on direm şeker-ile c ll b  d p her gün bu  adar i e ve noh d-ıla arpa cev b ²⁰ i e nu c bulıcağ  ab  çatı ish l  de müşhil h bblar-ıla mezk r h ķneler-ile ve başa sirke ²¹ ve g l b ve g l yağı v fir d rte şonra mu allil y  ular ve n   llar b badya ve  ora  ²² otı ve dağı bunların gibi nesneler-ile andan şonra müşk ve çörek otı ve k nd ş birle ²³ a şurdalar ve bu ş fları isti  m l  deler n fi  d r ş ğ r  di bir direm ş hm-  ²⁴ h nz l nışf direm b ra  h t m    er direm şekeri  akd  d p bu edviyyeleri ²⁵ sa k  d p üzerine ekeler ş flar  deler benefşe y  b d yağı-y-ıla getüreler nev  -i   ir ²⁶ sers mdan bir nev  d r   yet h b şd r  al meti hem n şafr v   al met ²⁷ belki dağı eşdetd r evvel gün hem n dil ve  ta  lar şararur burnı ve dili  urur

[14a]

¹ eger üç günden geçer-ise şafrāvī ‘ilācı gibi ‘ilāc edeler māšrā bu daḥı sersām kabīlindendür ² māšrā yūnānī isimdür ḥaḳīḳatde felḡamūnī derler zīrā demevī veremdür ḥārrdur ³ şafrā daḥı maḥlūṭdur buḡa felḡamūnī ismi ıtlāk olduḡı baṣuḡ ḥāricinde felḡamūnī ⁴ verem olduḡı sebebdendür eger dāḥilde de olsa sersāmuḡ ḡāyet eşdeddidür ⁵ münazırda ḡāyet kabīḥdür yüz katı aḥmer ve şişkin ve kabarcuḳlar olup gözleri ⁶ ṭomuldur gerilür katı veca’ olur ḥattā başı çatlamaḡa yakın olur gönli dutılır ⁷ ‘ilācı hemān kīfālden ḳan almak ḳuvveti yetdükçe aḳıda ve fākihe şu-y-ıla telyīn edeler ⁸ bākī ‘ilācı demevī sersām ‘ilācıdur temme’l-ḥāvī faşl taḳvīm-i ebdānda eydür bu maraz ⁹ ekşer ḥārr mizāclarda ve şıbyānda ilk yazın ve cenübī yollarda ḥādiş olur ¹⁰ maḥūf marazdur ḡıdāsı arpa şuyı ve şarāb-ı ḥaşḥāş ve ṭebāşīr māyeḥōş ¹¹ enār ve ḥalīb bezr-i baḳl altıncı bāb sübāt ya’nī şaḳīl ve ṭavīl uyumaḳ otururken göz- ¹² lerin yumar iḳdām eylesen çağırsaḡ gözlerin açar yine yumar sebep māddesüz sü’-i ¹³ mizāc-ı bārid raṭbdur dimāḡa ‘arız olur edviyye’-i müteberride ve maḥūre nesneler efyūn ¹⁴ gibi ve baldıran gibi yemiş ola yāḥūd başına def’at ifrāt-ı şovuk ṭoḳunmuş ola ¹⁵ ‘alāmeti sābıḳān mezkūr sebebler vāḳı’ olmaḳ ve baṣuḡ melemes bārid olmaḳ ve levni ¹⁶ kemüdet üzerine olmaḳ ve nabz gergin olmaḳ ve baṭī olmaḳ ve ḳārūre aḡ olmaḳ bunamış ¹⁷ ḳoçlar gibi ḥālet olmaḳ ‘ilācı ol edviyyenūḡ zararın def’ eylemekdür dimāḡuḡ mizācın ¹⁸ tebdīl eylemekdür ḥārr mūlaṭṭıf yağlar sürmeg-ile zanbaḳ ve yāsemīn ve ṭoraḳ otı ve bābadya ¹⁹ yaḡı gibi ve daḥı iki direm enīsūn on direm ‘aselī gülbeşeker-ile cüllāb edüp her gün ²⁰ bu ḳadar iḳe ḡıdā noḥūd şu-y-ıla ‘uşfur toḥmı ola yāḥūd dimāḡda ḡāyet bārid ²¹ mādde olmaḳdan ḥādiş ola ‘alāmeti depesinde şıḳlet ve burnından aḡzından şu ²² aḳmaḳ ve ḳaşı gözi segirmek ve ziyāde çağırsaḡ iḳdām eylesen güc-ile ve zaḥmet-ile ²³ uyana eger bu emrde ihmāl olınsa sekte yā şara’ yā fālic yā laḳvaya intıḳāl eyler ²⁴ ‘ilācı bādrencbüye ve enīsūn ve lisān-ı sevr ikişer direm ḳaynadup on direm sükkerī ²⁵ gülbeşeker-ile cüllāb edüp iḳe ḡıdāsı noḥūd şuyı ‘uşfur toḥmı ola biber ve dārḳīnī ²⁶ ve nānḥāḥ ḳata andan sonra bu ḥuḳne-y-ile tenḳıyeede şıfat-ı ḥuḳne ḥasek ṭoraḳ otı ²⁷ bābadya ve sināmekī yedişer direm buyan dibi üç direm boy toḥmı beş direm rāziyāne toḥmı

[14b]

¹ kerefis toḥmı ikişer direm uşak ve muḳl bucuḡar direm ve sekbīnc ve bir dāniḳ altı rıtl şuda ḳaynadalar tā kim ² iki rıtl ḳala şāfī edüp üzerine bucuḳ direm būraḳ-ı ermenī ve bucuḳ direm deniz ṭuzı ḳatalar ³ mezkūr mürri ezüp on direm zeyt yaḡı ve on direm ‘asel ḳatup ḥuḳne edeler ⁴ şarāb-ı bādrencbüye devā-yı misk bu ‘illete nāfī’dür ve dimāḡı ayāric ḥabbı-y-ıla ⁵ ve lügāzyā-y-ıla pāk edeler ve ḥārr yağlar istinşāk edeler ḥārr gökçek rāyiḥalu nesneler ḳoḳulamaḳ ⁶ merzencüş ve verseme ve güyegü otı gibi eyüdür ve marīzi

acıkdırmak ve ıtrîfil ⁷ yemek ve mizâcî tebdîl eylemek gerekdür gâh olur ki sübât başa buhâr çıkmakdan olur nitekim hârr ⁸ hummâlarda 'ilâcî ol hummânun 'ilâcî budur gökçek koçur nesneler koçulamak gâh olur ki ⁹ ma'deden buhârlar çıkmakdan olur 'alâmet sâbık tuhmeler ve imtilâ olmak ve kulaç ¹⁰ çigildisi ve güvüldisi ve açlıkda hıffet bulmakdur 'ilâc kasmağ-ıla ma'deyi pāk ¹¹ eylemek ve hıkkne ve habblar-ıla ishâl etmek yâhüd tuluğına nesne toçunmakdan yâ düşmekden rûh-ı ¹² nefsâniyyenün mesâliki tutilup zâhire rûh sülûk etmedügi sebebden ola 'ilâcî ¹³ kesir ve zarba ve saķat 'ilâcîdur ve râdi'lerden muğâş gibi mâş gibi gül gibi şandal ¹⁴ gibi nesneler isti'mâl eylemekdür yâhüd cigerde verem olmakdan ola 'alâmeti zâtü'l- ¹⁵ kebed 'alâmetidür 'ilâcî dağı oldur şıfat-ı devâ ki bedeni ve dimâğı ve ma'deyi ¹⁶ teshîn eyler ve bu 'illete gâyet nâfi' olur zencebîl ve biber ve egir ve çörek otı ¹⁷ ve kış ki mürri ola her birinden beş direm kırı sezâb yaprağı ve kaşnı onar ¹⁸ direm ve cünd-i bîdeste iki buçuk direm döğüp harîrden eleyüp kefi alınmış bal-ıla ma'cün ¹⁹ edeler günde bir mişkâl içeler ve bu 'illete yalunuz egiri muhkem saşk edüp 'asel-ile ²⁰ ma'cün edüp yemek nâfi'dür ve zencebîl bal-ıla nâfi'dür ve çörek otı bal-ıla nâfi' ²¹ ve üzüm ve koz yemek nâfi'dür ve sezâb ve hindüstân kozı yemek nâfi'dür ve kalyeler ²² ve muţbahına büzür ekilmiş ola eyüdü ve bu maraşa nâfi'dür nohüd şuyı ve zeyt ²³ ve kemmün ve toraç otı ve hardal köppügi ve koz yağı ve şarâb içmek gâyet zararlıdır ²⁴ ammâ mâ'-i 'asel eger sâdec eger koçulu edviyyeler-ile nâfi'dür şıfat-ı mâ'-i 'asel ²⁵ bir rıtl bal altı rıtl şu kaynadalar cüllâb kıvâmın bula bişmege yakın olıcağ ²⁶ biber karanfûl zencebîl kırfa hülincân maştakî birer mişkâl saşk edüp bir ²⁷ kîseye koyup içine koyalar bile bişe isti'mâl edeler nâfi'dür

[15a]

¹ yedinci bâb seherdedür uyumamak sebebi dimâğa yübüset galebe eylemekdür ziyâde gamdan yâ çok ² istifrâğdan yâ çok zamân güneşde yürümekden yâhüd bir nesneye meşğûl olup çok ³ zamân uyumamakdan yâ seferden olur cālînüs eydür bir eri gördüm bir nesne hıfzında ⁴ uyumadı ahlât-ı 'aql ve cünün 'arîz oldı 'alâmet başı hafîf olmak dili ve burnı ⁵ kırı olmak 'ilâcî dimâğun mizâcın tartîb eylemekdür baş üzerine 'avrat südin ⁶ şagmağ-ıla ve müstağrıķ benefşe yağı dürtmeg-ile ve kabaķ yağı ve başına haşhâş ve benefşe ⁷ ve nîlüfer ve mârûl ve arpa kaynamış şular dökmek ve hammâma çok girmek ve mürettîb nesneler ⁸ koçulamak ve mürettîb uyudur nesneler istinşâķ etmek haşhâş yağı gibi ve yaş mârûl ⁹ şuyı gibi nesneler ola ve mârûmâhüz ve tüffâh koķa ve dağı çok ovmaķ uyuk getürür ¹⁰ ve âheste âvâz işitmek yel esmek ve şu aķmaķ âvâzı gibi ola eyüdü ve kaķı yürümek ¹¹ ve zaķmet çekmek uyuk getürür ve dağı öküz bâbünci ve za'ferân ve toraç otı ve işte ¹² etrâfına düşmek eyüdü ve bâdem içi yemek ve haşhâş yemek uyuk getürür ve yaş ¹³ toraç otın bir buçuk rıtl alup başa kosalay uyuk getüre ve

mürettib hāmmām gāyet nāfi'dür ¹⁴ eger uyuk getürmese eyü 'alāmet degüldür vesvās ve cünün olmağdan kōrku vardur ¹⁵ her şabāh on direm benefşe şarābı yā haşhāş şarābı ılıcağ şu-y-ıla içmek nāfi'dür ¹⁶ gıdāsı māş-ı mukaşşer yaş kabağ-ıla ısfānāh-ıla yaş kişnīc-ile ve başına ılıcağ şu dōkmeklik ¹⁷ nāfi'dür ve dahı ve efyün koçulamağ ve yebrūh koçulamağ uyuk getürmekde gāyet eyüdü ¹⁸ ve ta'am yēyüp siñirdükde hāmmāma girmek eyüdü ve tīz tuzlu nesnelerden ihtirāz ¹⁹ etmek gerekdür gāh olur ki ziyāde veca' yā hummā yā imtilā yā ta'am yēyüp siñirmemek seher getürür ²⁰ 'alāmeti bu sebebler vākı' olmağ 'ilācı hummā 'ilācı veca' 'ilācı ve beden arıtmağdur imtilādan ²¹ olur-ısa ve hażmı eyü eylemek eger hażm yaramazlığından olur-ısa temme'l-hāvī faşl muḥammed ²² ibn-i zekeriya eydür efyün ve yebrūh ve mārūl ve arpa unı bu cümleden yoğurup alma gibi ²³ nesne düzüp koçulamağ uyuk getürür sekizinci bāb sübāt-ı seherīdedür sebebi sübāt ²⁴ sebepleri-y-ile seher sebepleri cem' olmağdur balğamuñ safrā-y-ıla ihtilātından ḥāşıl olur ²⁵ 'alāmeti gāh olur ki katı uyur gāh olur ki seher olur gāh yüzi gözi şişkin ²⁶ olur gāh olmaz 'ilācı gālib olan hılṭı ishāl eylemekdür şıfat-ı ḥabb ki ishāl ²⁷ eyler benefşe iki direm türbūd bir direm helīlec-i aşfer bir direm rāziyāne toḥmı kerefis toḥmı

[15b]

¹ ḥacı bekdaş tuzı her birinden buçuğ direm maḥmüde-i meşvī nişf dāniğ döğüp eleyüp rāziyāne ² şu-y-ıla ḥabblar édeler seher vaqtında tenāvül édüp üzerine iki üç kaşuk ılıcağ şu içeler şıfat-ı ḥuḳne ³ sināmekī beş direm baldırıḳara beş direm benefşe üç direm nīlüfer üç direm bir avuc kepek kīsede ⁴ ola boy toḥmı bir avuc 'unnāb ve sibistān onar dāne bābünecl iklīl-i melik yēdişer direm üç rıtl ⁵ şuda ḳaynadalar tā bir buçuğ rıtl ḳalıncadan sonra ḥıyārşenber on direm şırlığan yağı ⁶ ve 'asel on beşer direm būrağ-ı ermenī ve tuz buçuğ direm döğeler o şuya ḳatalar ḥuḳne édeler ⁷ nev'-i āḥir bu 'illetden bir nev' vardur şiḥüş dērler sebebi sevdādur kim dimāğa çıkar 'alāmet-i ⁸ şiḥüş 'ayn ya'nī gözleri tomalmağ ve ḥareketleri fāsıd olmağ bu ḥālet ki gelene vaż' ⁹ üzerine yatsa ol vaż' üzerine ḳalmağ 'ilācı bedeni tenḳıye etmekdür ḥādd ḥuḳne-y-ile eger müteḥammil ¹⁰ olmaz-ısa bir rıtl pazı şuyı ve kepek şuyı ve ḥıtmī ve bir direm būrağ-ı ermenī ve şırlığan ¹¹ yağı on direm şeker on beş direm şaḥm-ı ḥanḳal bir buçuğ dāniğ ḳaynadalar ḥuḳne édeler ¹² ve eger vācib olur-ısa ḳīfālden ḳan alına ve baldırlardan ḥacāmat olına eger ḳan almağa ¹³ ḳudret yoğ-ısa her şabāh bādrençbüye ve enīsün ikişer direm ve 'aselī gülbeşeker on ¹⁴ direm cüllāb édüp her gün bu miḳdār içeler ve gıdāsı noḥūd şu-y-ıla 'uşfur toḥmı eger ¹⁵ nużc ḳāḥir olsa ḥabb-ı eftīmün yā maṭbūh-ı eftīmün bu tedbīr-i hummā-y-ıla cem' olmasadur ¹⁶ ammā eger ḥarāret-i mizāc-ıla bile seher vākı' olsa gerekdür ki başına ḳabağ yağı ve bādem yağı ¹⁷ ve benefşe yağı ve nīlüfer yağı her ḳanḳısı olur-ısa dürteler ve dahı bābadya ve ṭorāğ ¹⁸ otı ve benefşe ve haşhāş ve mārūl

tohmı gibi nesneleri kaynadup şuyın başına tedric-ile ¹⁹ dökeler ki nütül derler başına siye ve gıdası serî'ü'l-hazm gıdalar ola harîre gibi bādem yağı-y-ıla ²⁰ yāhūd şırlıgün yağı-y-ıla bişmiş ola yeyeler ve eşsesine muhallil yakular uralar gāh olur ki ²¹ hām balgāmuñ cem' olmasından buhārlar hādiş olur sübāt-ı seherî ihdāş eyler 'alāmet ²² marīz hemān şöyle gözlerin belerdür yatur 'ilācı hemān sübāt 'ilācıdur hūkneler ve habblar ²³ ve dühn-i zanbağ ki aña cünd-i bīdester yāhūd ferfiyün kıtalar eşselerine süreler ²⁴ tokuzuncı bāb şara'dadur ya'nī açukdadur sebebi bir süddedür ki tuhām-ı südde degüldür ²⁵ dimāğda sinirde mecrālar vardır ki rūh-ı nefsanī anlardan sülük edüp a'zāya ²⁶ hareket andan nāşī olurdu ol mecrālarda südde olur dahı rūh-ı nefsanī yol bulmaz ²⁷ ki geçüp a'zāyı tahrik ede-y-idi pes a'zālar müteşennic olur gāh olur ki ağzında köppük

[16a]

¹ olur sebab rīh-ile ruḥbet karışmağdur 'alāmet havāss yaramaz olmak ve nefes habs olur bir ² zāhir sebab olmadın gāzab eyler ve başı şakıl olmak ve ol başı ağrımak ve levni şaru olmak ³ ve bir nev'i vardır ki mādde dimāğunı tecvīflerinde olur ve bir nev'i vardır ki ma'de-y-ile ⁴ müşārikdür ve ba'zı olur ki bir gayri 'uzvdan olur ammā eger dimāğa mahşüş olup ⁵ balgāmī mādleden olur-ısa 'alāmeti havāss mükedder olmak ve mütehayyir olmak ve pelīd olmak ⁶ ve levn ebyaz olmak ve ağzı yarı çok olmak şara' tutduğda ağzında köppük ⁷ ve burnında sümük olmak ve kārūre ak ve gālīz olmak ve nabz batı olmak ve muhtelif ⁸ olmak ve kaşları segirmek ve dili müteharrik olmak müstevī olmamağdur 'ilāc dimāğı ⁹ ve bedeni tenkıye etmekdür ayāric habbı-y-ıla ve habb-ı şabr-ıla ve türbūd maṭbūhı-y-ıla ve kavī hūkneler-ile ¹⁰ ve her şabāh bu miqdār cüllāb içe rāziyāne tohmı ve enīsün ve bādrenbüye üçer ¹¹ direm ve sükkerī gülbeşeker on direm ve gıdası nohūd şuyı 'uşfur tohmı-y-ıla ve azcuğ ¹² dārçinī-y-ile nuzc bulduğda işbu habb-ıla tenkıye edeler şıfat-ı ayāric-i faykārā ve türbūd ¹³ ve şabr her birinden nısf mişkāl enīsün ve habb-ı nīl her birinden nısf direm ¹⁴ şahm-ı hanzal milh-i hindī her birinden rub' mişkāl muḳl ve keşirā ve maştakī her birinden ¹⁵ bir dāniğ döğeler eleyeler rāziyāne şu-y-ıla habblar edeler cümle bir şerbetdür yā habb-ı kükıyā ¹⁶ yāhūd habb-ı ıştıbhīkūn içeler ve maşrū'unı tedbīrinde mübālağa ¹⁷ talṭif gerekdür şakınmak gerekdür bedenine katı issi ve katı şovuk tokunmaya ¹⁸ ve dahı akar şuya bakmağdan hıfz edeler ve yel eser yerlerde oturmasun ¹⁹ ve hammāmda oturmasun ve buhār vērür nesneler yemesün soğan ve şarmusak gibi ²⁰ ve yüce yerlerden aşağı bakmasun ve serhōş olmasun ve ata binmesün ²¹ ve berrāk nesnelere bakmasun ve döner nesnelere degirmen ve tolab gibi bakmasun ²² ve kerefis yemekden şakınsun zīrā şara'ı tahrik eyler hāşıyyet-ile ve gālīz ²³ gıdālardan ihtirāz eylesin bakla ve mercimek gibi ve şıgır eti ve teke eti ve ²⁴ bādılcan ve yoğurd ve koz ve hurma ve mincer edviyyeler ki hārri ola şakınalar biber ²⁵ ve hardal gibi

ve dahı başını eger vaqt-ı sara'ıda teshîn eyleseler tîz ayıla ²⁶ ve gerekdür ki ğıdâsı nohûd şuyı tavuk eti-y-ile ve tûrac ve çil eti-y-ile dârçînî-y-ile ²⁷ muṭayyeb ola yêyeler ve burnına zanbak yağın su'ûṭ edeler ki anda cünd-i bîdester ezilmiş ola

[16b]

¹ yâhûd mâ'-i 'aselde ḥall edüp nöbet vaqtında boğazına dökeler yâhûd şelîşâ ki ekşüs ² dërler merzencüş şuyında ezüp burnına tırmazular ve bu tiryāk-ı erba'a-ıla mizâcî ta'dîl ³ edeler şıfat-ı tiryāk cınṭıyânâ-yı rûmî ve zirâvend-i ṭavîl ve ḥabbü'l-ğâr ya'nî defne yemişi ⁴ ve mürri-î şâfî berâber alup döğüp eleyüp kefi alınmış bal-ıla ma'cün edeler bir mişkâl şerbetdür ⁵ ve gâh gâh meşridîṭûs ve ma'cün-ı sîsâlîdis isti'mâl edeler şıfat-ı sîsâlîdis ⁶ 'âkırkarḥâ ustûḥûdus onar direm ğârîkûn beş direm kurdumânâ kaşnısı zirâvend-i müdahrec ⁷ ikişer direm dögeler eleyeler sekbînc-ile ve başal-ı 'unşul şu-y-ıla ma'cün edeler ve bir mişkâl isti'mâl edeler ⁸ eger sevdâdan olur-ısa 'alâmeti korkmak ve çok zamân şâmit olup tınmamak ve yüregi ⁹ uyanmak ve sâbıkân zûnün kâziye ve köpügi ekşi olmak 'ilâcî dimâğî tenkîye eylemekdür ¹⁰ eftîmün ḥabbı-y-ıla yâ maṭbûhı-y-ıla ve başı taḳviyyet edeler eyü koḳar ḥârr nesneler-ile zerrîn ¹¹ kadaḳ ve merzencüş ve bâbadya gibi koḳalar ve ağsurmak müşk ve ğâlye ve çörek otı ¹² gibi nesneler-ile ve mülâttîf nûṭûl edeler ya'nî bâbadya ve toraḳ otı ve merzencüş ve iklîl ¹³ gibi nesneleri ḳaynadup başa dökeler ve şarâb-ı bâdrençbüye tiryāk-ı erba'a-y-ıla yâ meşridîṭûs-ıla ¹⁴ içeler ve dahı burnına fâvâniyâ ki aṇa ayu güli dërler ve 'üdü's-şalîb dërler muḥkem saḥḳ ¹⁵ edüp burnına üfüreler 'acâyib ḥâşiyyesi vardur sevdâvî şara'da eyüdür ve dahı ¹⁶ ayâric-i fayḳarâ-y-ıla ğarğara edeler yâ ḥall-i 'unşul ve ḥardal ve 'asel birle yâhûd ḳandan ¹⁷ ola 'alâmeti oldur ki ḳan ğalebesi zâhir ola burnından ḳatre ḳatre ḳan gele ve tîz ¹⁸ ḳan gelür yerlerden ḳan gelmek maḳ'ad gibi ve diş etleri gibi ve yüzi gözi kızıl ¹⁹ olmaḳdur 'ilâcî ḳan aḳıtmakdür ḳuvveti yêtdükçe ve ğıdâyı az yemek ve başı gül yağı dürtmeg-ile ²⁰ ve sirke ve gül şuyı yıylamağ-ıla taḳviyyet êtmekdür ve yemişler şuyın içmekdür ammâ eger ma'de şirketinden ²¹ olur-ısa 'alâmet nöbetden öñürdi gönli dönme ve ma'desi sinjirmek ve lez' olmak ḥuşuşan ²² ḳarın aç ola ve tuṭaḳlar seğrişmek ki ḳusmak ister ve ağız yarı ve lu'âb aḳmak ve ṭabî'atı ²³ leyyin olmak ve bevl-i idrâr olmak ve ḳuşıcaḳ şara' sâkin olmak ve ḳarnı tok ve tuḥme ²⁴ olsa ḳatı şara' olmak 'ilâcî evvelâ ḳusmak toraḳ otı ve kengen ve 'asel ve tûz-ıla ²⁵ andan sonra ḥabblar-ıla ve ma'cünlar-ıla ishâl eylemek ma'cün-ı ḥıyârşenber ve ma'cün-ı şehriyârân ²⁶ gibi ve ma'deyi taḳviyyet eylemek ve hażmı gökçek êtme cevâriş-i maşṭakî ve cevâriş-i 'üd gibi nesneler-ile ²⁷ ve ma'cün-ı felâsife ve maṭbûḥ içe kim anda türbûd ve 'aselî gülbeşeker ve enîsün ve bâdrençbüye ola

[17a]

¹ ve üç güne denli her gece bir buçuk direm ayāric ‘asel-ile karışmış ola yēyüp yata gıdāsı nohūd ² şu-y-ıla ‘uşfur tohumı ola ve dārçīnī ve kişnīc bile katup içe ve müberriz kalyeler yēyeler çil etleri-y-ile ³ ve tavuk etleri-y-ile ve fistuk ve kışmış yēye ammā eger bir āhir ‘ūzv müşārik olmuş ola ayaklar- ⁴ dan baldırlardan veyā rahmden yā memelerden çıkmış olur-ısa bārid mādde sebebdan yā ⁵ ġalīz rīh sebebinden ki bu a‘zālarda hādīs olur mesālik habs olup rūh-ı hayvānī ⁶ nūfūz eylemegi sebebdan ve mādde o ‘ūzvda mūncemid qalur fāsīd olur bārid olur semmī ⁷ olur bu bārid semmī keyfiyyet siñirlerden dimāğa yētişür rūh-ı nefsanīyye’ye keşāfet vērür ⁸ dimāğ andan mūte’ezzi olur mūnkabız olur teşennūc ‘ārīz olur ‘alāmet bu mevzi’lerden ⁹ yukaru nesne çıkmak anlamakdur yāhūd qarınca yürür gibi çıkmakdur tā başa erişür ¹⁰ ve gerinür ve siñirler ve a‘zālār çekilür ‘ilācı ol ‘ūzvı takviyyet eylemek ve hālını ıslāh ¹¹ eylemek ve bedeni fāsīd balğamdan ve yaramaz fūzūldan pāk eylemekdür hābb-ı kükıyā-y-ıla ve ¹² hābb-ı ayāric-ile ve cālīnūs ayārici-y-ile ve lūğāziyā-y-ıla ve tedbīrde mūlaṭṭıf ve mūsahḥan ¹³ gıdālār yemek ve hārr yağlar ve ‘ūzvı teshīn eylemek kurıca şīşler urmāğ-ıla ¹⁴ ve çok ovmağ-ıla eger şafrādan ola bu nādīr olur ve hem tīz zā’ıl olur ‘alāmet yūzi gözi ¹⁵ şaru olmağ ve iltihāb artuğ ihtilāt-ı ‘aql ve ıztırāb ziyāde olmağ eger oğlancuqlara ¹⁶ ‘ārīz olsa ki ammā şıbyān dērler hārāret-i mizāc-ıla hādīs olur ‘ilācı şafrāyı helīlec ¹⁷ maṭbūhı-y-ıla ve yemişler maṭbūhı-y-ıla ve mūleyyin ṭebāşīr kurşları-y-ıla ve mizācı tebdīl edeler ¹⁸ dimāğı takviyyet eyler rubblar-ıla alma rubbı ve ayva rubbı gibi ve kuzu kulağı rubbı ve ağaç ¹⁹ kavunı rubbı gibi ve ayakları köpüg-ile tuz-ıla ovalar gāh olur ki ‘akreb şokmağdan şara’ ²⁰ hādīs olup kaçan siñirler üzerin şokşa ‘alāmeti ‘akreb şokduğda ²¹ hādīs olmağ ‘ilācı on direm gülbeşeker ve rāziyāne tohumı iki direm kaynadalar tiryāk-ı ²² erba’a bir direm kadar ezüp bile içeler gıdāsı nohūd şuyı ‘uşfur tohumı ola gāh olur ki ²³ soğulcan ve hābbü’l-kar’ ki namāzboz dērler bunlar çok olmağdan şara’ hādīs olur bunların ²⁴ yaramaz buḥārları çıkdığı sebebdan ‘alāmeti beniz şaru olmağ ağız yarı ²⁵ çok akmağ ve tīz acıkmağ ve bunun şu’üdan ihsās eylemek ve karnında v³ca’ olmağ ²⁶ ‘ilācı ol nesneleri katl eylemekdür ve çıkarmağdur ve gerekdür ki her şabāh nışf rıtl ²⁷ ya’nī yētmış iki direm tāze süd içeler on direm ak şeker-ile ve gıdāsı nohūd şuyı

[17b]

¹ ‘uşfur tohumı-y-ıla üç gün tamām olıcağ dördüncü gün şīh-i ermenī ve birinc-i kābilī mukaşşer ve türbūd ² ve serḥas ve kuşt-ı mürr ve kanbīl bir direm hābb-ı nīl nışf direm dögeler eleyeler nışf rıtl tāze ³ süd üzerine şačalar içeler aḥşama deñli şabr edeler tā kim cemī’sin dōke gidere eger dōkmese ⁴ üzerine issi şu-y-ıla on direm eyü sirke içe gıdāsı mā’-i aḳt içeler ya’nī keş şuyın ⁵ çok şarmusağ-ıla gıdā edeler andan şonra yigirmi direm

maḥūfdur ki nöbeti tîz tîz ¹¹ gelür-ise ve teşennücden olur-ısa sebebi bütün dimāğda süddedür yâ balğamdan yâ sevdādan ¹² içeler miḳdār-ı şerbet arpa ağırlı ola mücerredür şeyḥ ebü 'alî eydür rîḥ-i şıbyān dërler oğlancuḳ- ¹³ lara çok 'arîz olur bir nesne zıkr edelüm ki ekseriyā ḥalāş ḥaşıl ola 'ilacı budur ¹⁴ sa'ter ki anı ḳoştanîniyyede 'acüzeler kekik dërler ve cünd-i bîdester ve kemmün üçünden ¹⁵ berāberce alup dögeler saḥḳ edeler üç ḥabbe ḳadar içürelər bizüm üstādımız re'îsü'l- ¹⁶ eṭibbā mevlānā ḥacı ḥalîfe ḥazretleri daḥı tekrār tecribe eyledüm ḡāyet nāfi' buldum ¹⁷ dediler ve bür'ü's-sā'a' şara'a eṭfîmün ve 'āḳırḳarḥā ve ustūḥüdüs ve besfāyic ¹⁸ birer miḳdār alup dögeler eleyeler rāzıḳî üzüm-ile ma'cün edüp nöbetten evvel ḳoz ḳadar ¹⁹ yeye ol heftede nef'i zāhir ola ḥāvî-i kebîrde yehüdî ḥekîm eydür eger şara' ²⁰ sevdāvî olur-ısa mâlihülyāya intikāl eyler ve mâlihülyādan şara'a intikāl eyler ²¹ ammā eger şara' balğamî olur-ısa fālice ve fālicden şara'a intikāl eyler onuncı bāb ²² nisyāndadur nisyān dedükleri yâ zıkrde fesādur yâ fıkrde yâ taḥayyülde fesāddur ²³ sebebi dimāğda balğam olup ücrā-yı dimāğa ruṭubet verüp anda bir nesne munṭabî' ²⁴ olmaḳdan men' eyler erimiş müm gibi kim bir şüreti ḳabül eylemez 'alāmeti oldur ki ²⁵ çok uyumaḳ ola ve burnı delükleri ruṭubet üzerine ola ve başı şaḳîl ḥavāss ²⁶ mükedder ola ve gözinde yaş ola 'ilacı dimāğı ayāric ḥabbı-y-ıla yâ ḥabb-ı ḳüḳiyā-y-ıla yâ ²⁷ luḡāziyā-y-ıla tenḳıye eylemekdür ḡargara mā'-i 'asel kim içinde yarpuz ve ḥardal ḳaynamış ola

[18b]

¹ ve kündüs çörek otı ḥardal birle aḡsurtmaḳ andan şonra nüṭüllar ve ḥārr yağlar-ıla dimāğun mizācın ² tebdîl eylemek zanbaḳ yağı gibi ve mışır benefşesi yağı ve ḳuşt yağı gibi ve nemmām ki versemi ve ³ merzencüş ve ne kim bunlara beñzer var-ısa daḥı cünd-i bîdester ḳoḳulamaḳ ve ṭaḡ yarpuzı ⁴ ve misk ve cevz ve persiyavşan gibi ḳoḳa ve zencebîl murabbāsı ve filasḡı daḥı şālih'dür ⁵ ve ḥall-i 'unşul ve sikencübîn-i 'aselî nāfi'dür ve her gün bu ḳadar cüllāb içe rāziyāne ⁶ toḥmı bir direm bādrençbüye iki direm ve buyan dibi üç direm ve 'aselî gülbeşeker on ⁷ direm ḡıdāsı noḥüd şuyı ile 'uşfur toḥmı ve dārçinî ve biber tamām nużc bulıcaḳ ⁸ ayāric ḥabbı-y-ıla ve ḥuḳne'-i ḥadd-ile ki mezkûrdur şara'da ṭabî'atı ishāl etmek gerekdür ⁹ ve bu bābda dimāğı tecfîf etmekde ve ḥıfz ziyāde etmekde maştakînün ve günlüğün ¹⁰ 'acāyib ḥaşıyyeti vardır ve egir murabbāsı daḥı eyüdür nisyānı zā'îl eyler rûfes ḥekîm ¹¹ eydür şol nisyān kim bedenün şıḥḥatinde ola şara' ve sekte olmağa delālet eyler nisyān ¹² olan kimesne şovuk şu içmekden ḡāyet ḥazer etmek gerekdür ve mārul yemekden ve ḡayri ¹³ bārid köḡ-ile yenür nesnelerden ve ḡāḥ ḡāḥ gülbeşeker isti'māl edeler sükkerî eger 'aselî ¹⁴ yāḥüd filasḡı yâ ıṭrîfîller isti'māl edeler şu yerine mā'-i 'asel içe ve şarāb-ı ¹⁵ reyḥān muvāfıḳdur şıfat-ı şarāb-ı reyḥānî bir eyü küp alup pāk yumaḳ gerekdür ¹⁶ andan şonra şāfî müm-ıla misk ve ned birle mümlamaḳ

gerekdür ve üzüm şuyın kim kışmış ¹⁷ yā rāzīkī ola onadur ve aķ edüp yüz rıtl alalar küpe koyalar her otuz rıtl ¹⁸ içün iki rıtl aķ şeker koyalar andan sonra қaranfıl dārçīnī besbāse cevz üçer ¹⁹ direm bir pāre kettān bēzini kese edüp koyup küppe koyalar ağızın şıvayalar altı ²⁰ ay tura eger қatı hārr olmak hācet olur-ısa şeker yerine ‘asel koyalar ve dahı ²¹ nisyān zā’īl eyler nesneler toppalaķ zencebīl egir biber dār-ı fūlfūldür ve dahı ²² muḥallil otlar қaynadup buḥārı burnına gitmek eyüdü bābadya ve merzencūş ve bunlara ²³ beñzer ne kim var ve şol nesneler kim zihīn şāfī eyler esirmekden ve ğamdan ve қorқmaқdan ²⁴ ve bunların gibi nesnelerden ictināb eylemekdür ve gāh gāh mübāheşe eylemekdür ve ders ²⁵ etmek ve yārān-ıla muşāḥabet etmek ve sürür ve neşāt ve eyü āvāzlar dınlemek bunlar ²⁶ kamu zihni ziyāde eyler şıfat-ı devā kim zihni ziyāde ve dimāğda balğam cem’ ²⁷ olmaқdan hıfz eyler fūlfūl ve dār-ı fūlfūl ve egir ve dārçīnī ve kırfā ve sūnbūl her birinden

[19a]

¹ onar direm ve sūnbūl-i hindī beş direm cevz üç direm za’ferān iki direm ‘ūd iki direm ² misk bir dāniķ ḥarīrdēn geçürüp kefi alınmış bal-ıla ma’cūn edeler bir mişķāl kadar isti’māl edeler ve ³ şol nesne kim dimāğın cevherin ḥāşiyet-ile ziyāde eyler cevz-i hindī ve dürrāc ve tavuķ ⁴ ve çil eti şorbāsıdır ehren ḥekīm eydür insān nisyāndandır şol ḥiddet vardır ki her nesne’i ⁵ unudur ḥattā kendü nefsin dahı unudur ma’cūn-ı lübbān nāfī’dür günlük ve egir ve toppalaķ onar ⁶ direm dār-ı fūlfūl zencebīl beşer direm döğeler eleyeler ḥarīrdēn geçüreler kefi alınmış bal-ıla ma’cūn ⁷ edeler bir mişķāl miķdārı isti’māl edeler ve dahı egir murabbāsın her gün yemek nāfī’dür nisyānı ⁸ giderür gāh olur ki nisyān sevdādan olur ziyāde yübüsetden zihinde şarra munṭabī’ olmaz ⁹ ‘alāmet dā’īm seher olmak ve burnı yābis olmak ve müselsel tekellüm eylemez eger zamān güz günü ¹⁰ olsa kūḥūlet ve yābis mizāc ve bādıncānī olsa delālet eyler ki sevdādandır ¹¹ ‘ilāc bedeni ve dimāğı tenķiye eylemek ḥabb-ı eftīmūn-ıla ve maṭbūhı-y-ıla ve başına benefşe yā şırlığun ¹² ve mısır benefşesi yağı dürteler ve her şabāḥ nīlūfer ve bādrencbūye ikişer direm ve on ¹³ direm aķ şeker cūllāb edüp isti’māl edeler ve ğıdāsı māş noḥūd-ıla bādem içi-y-ile müzevvere ¹⁴ ola ya’nī etsüz ola ve dā’īm ḥammāma gire başın қazıda ve başına қabaķ ve benefşe ve mısır benefşesi ¹⁵ ve bādem bunların yağından dürteler ve başına hārr ve mürettīb nesnelerden nūṭūl edeler ¹⁶ gāh olur ki nisyān mücerred ḥarāretten ki bile mādde olmaya ḥādiş olur ‘alāmet rengīn ¹⁷ nesneler ve odlar taḥayyūl eylemek ve burnı ve ğenzi қurı ve ağızında yübüset ve başı ¹⁸ issi olmak ‘ilācı eger başında şafrā var-ısa gidereler ve dimāğı tarṭīb edeler bārid ¹⁹ raṭb nesneler қaynadup başına nūṭūl edeler ya’nī ıbrığa koyup tedrīc-ile başına dökeler ²⁰ dimāğına erişe benefşe nīlūfer gibi ve benefşe қabaķ yağı-y-ıla müstağrıķ başını yağlayalar ²¹ ve her şabāḥ cūllāb içeler benefşe

şarābı ve terencübīn onar direm ve ğıdāsı ħarīre un-ıla ²² şeker-ile bişüreler yāhūd ‘unnāb ve sibistān onar dāne benefşe beş direm ve şeker ve terencübīn ²³ onar direm kaynadalar şāfī edeler içeler ğıdāsı māş ola bādem içi-y-ile ve ısbānağ-ıla ve ²⁴ kabağ-ıla ve başına ısıcağ tatlu şu dökeler ve rāzıķī üzüm yeyeler ve cevz-i hindī bu ‘illete nāfī’dür ²⁵ temme’l-ĥavī faşl sedīd eydür başuñ enşe tarafın ħardal-ıla zımād eyleseler nisyān giderür ²⁶ mā-lā yes‘de eydür bir mişkāl günlügi şuda ısladup dahı her gün acla ol şudan ²⁷ içseler balğam ve belādeti ve nisyān zā’īl eyler mücerrebdür ve ĥavī-i kebīrde eydür ebü cürayh

[19b]

¹ eydür eger bir mişkāl günlügi şuda ısladup içseler her gün böyle etseler ħıfzı ve zihni ² ziyāde eyler ammā şudā’ vērür kan iħrāk eyler on birinci bāb ³ mālīhülyādudur mālīhülyā oldur ki ādemüñ fikri ve zannı tabī’ī olmaya ‘abeş nesneler zann ⁴ ede ğayri vāķı’ korkmaya çok nesnelerden korkmağdur sebab nefs-i dimāğda sevdā ola ⁵ yāhūd cemī’ bedende sevdā tola yāhūd merākda ya’nī karnında ĥāricī ğışā vardır ⁶ anda sevdā ola ammā nefs-i dimāğda olsa yā cemī’ bedende olsa ‘alāmet evvelā beden ⁷ aruğ ve levni sevāda mā’īl olmak ve sābıkān sevdā arturur nesneler isti’māl eylemek yā ğāyet ⁸ zahmet ve meşakķat çekmiş duruşmış ola ve nabz şalb ve baṭī ola ve ihtilāf ola ⁹ ve kārüre şāfī ola sābıkda tuħme qaralar ola ve bedende kılı çok bitmek dā’īm ğuşşalu ¹⁰ olmak ve ħalvet-i sümük çok zamān sākıt olup ve çok fikrler eylemek ve yer çok bakmak ¹¹ ekşer mālīhülyā aruğ naḥīf kimesnelere ‘ārız olur ‘ilāc şāfin tamarından faşd edüp ¹² kuvvet miķdārı kan akıtmak şāfin bir tamarıdır ki incüklerde olur iç yüzde topuķlara ¹³ iner topuğun iç yüzinde zāhir olur ve başına müstağrıķ benefşe ve kabağ yağı ve bādem yağı ¹⁴ sürmekdür ve dimāğı eftīmün ħabbı-y-ıla yā maṭbūhı-y-ıla ishāl edeler ammā mu’ālecde gerekdür ki ¹⁵ tenķiyeden fāriğ olmaya tekrār be-tekrār tenķiyeler gerekdür zīrā sevdāyı tenķiye eylemek ¹⁶ müşkildür geç nuzc bulur ve geç zā’īl olur her şabāh benefşe şarābı ve terencübīn onar ¹⁷ direm içeler ğıdāsı nohūd şuyı bādem içi ve ısfanāh ola tamām nuzc bulıcağ ¹⁸ tenķiye ede mezkūr ħabblar-ıla ve kara helīle ve şaru helīleden maṭbūh içe ve ħuķne-i ¹⁹ leyyine ve ĥādde kim sübāt ve nisyān bābında mezkūrdur bi-ħesebi’l-vācib edeler ve dā’īm ²⁰ başına ‘avrat südin şağalar ve tāze süd dökeler ve dahı gerekdür ki tuzlu balıķdan ²¹ ve kadīdden ve kelemden ve mercimekten ve bāķlādan ve şayd etlerinden ve sığır etlerinden ²² ve keçi etinden ve tuzlu penīrden ve turb ve ħardal ve cemī’ ħārrlardan ekşilerden ²³ ve tuzlu ve tīz ve kābız nesnelerden ihtirāz edeler ve bedenden sevdā çıķduķdan şonra ²⁴ lezīz ta’āmlar ki laṭīf ola ve şol ta’āmlar ki lezzeti olmaya ta’‘a ola eyüdü ve raķīķ ²⁵ pālüzlar ki sükker-ile ve bādem yağı-y-ıla bişmiş ola isti’māl edeler ve kuzı eti ve oğlağ eti ²⁶ ve semüz tavuğ ve nışf şu-y-ıla memzüc ħamr ve

dā'īm hammāma girmek eyüdü ve zahmet ²⁷ meşakkat çekmekden ferāḡat éde cemī' bedeni semürdür nesneler yemek münāsibdür eger balḡamuḡ

[20a]

¹ ihtirākından olur-ısa 'alāmeti gençlerinden ruṡubet ve lu'āb akmak ve sıklet ve belādet olmakdur ² ve oturmakda ve ṡurmakda kāhil olmak ve cevāb vermekden erinmek ve sākin olmak ıztırāb ³ ve hareket az eylemek ve bedenüḡ ḡarāreti az olmak 'ilāc šāfından yā bāselīḡden faşd édeler ⁴ bāselīḡ aşıḡa gevde ṡamarıdur ve bu cüllāb içe bādrencbüye ve nīlüfer ve buyan dibi ⁵ kazınmış üçer direm kaynadup šāfī édüp şuyına on direm sükkerī gülbeşeker katup ⁶ dā'īm bu kadar içe ve ḡıdāsı noḡüd şuyı ve 'uşfur toḡmı ola tamām nużc bulıcaḡ eftīmün ⁷ ḡabbı-y-ıla yā maṡbūḡı-y-ıla tenḡıye ola eger bu ḡabbdan ve maṡbūḡdan istikrāḡ eyleyse ⁸ yēdi direm sināmekī ve bādrencbüye ve nīlüfer üçer direm ak şeker on direm kaydada ⁹ šāfī éde şuyına yēdi direm ma'cün-ı necāḡ katalar içinde ḡall édeler yāḡūd beş ¹⁰ mişḡāl katalar bi-ḡesebü'l-mizāc seḡer vaktında içeler ḡabb bu ḡabb daḡı nāfi'dür yigirmi direm ¹¹ eftīmün ve besfāyic ve ayāric-i fayḡarā onar direm ḡārīḡün beş direm hindī ṡuz üç direm ¹² ustūḡūdüs yēdi direm dōḡeler eleyeler ḡabblar édeler miḡdār-ı şerbet üç direm ola ve devā'ü'l-misk ¹³ ḡulv nāfi'dür şıfatı budur bādrencbüye aḡaç ḡavunı ḡabı ve ḡaranfūl maşṡakī ve kırfa ¹⁴ cevz ḡāḡule nār-müşḡ behmen-i ebyāż ve aḡmer durunc ve zurunbād ve za'ferān ve bādrūc ¹⁵ toḡmı ve ferencmüşḡ toḡmı ikişer direm misk-i ḡālış-i tibetī bir dāniḡ kırḡ dāne ehlīlec-i ¹⁶ kābilī ve otuz dāne emlec üç rıṡl şuda kaynadup bir rıṡl ḡala andan şonra šāfī édüp ¹⁷ üzerine edviyye' ki dōḡulmuş ve elenmiş ola katup ma'cün éde bir mişḡāl içe eger ¹⁸ mālīḡülyā şafrādan muḡterik olsa 'alāmeti hezeyān söylemek ve seher ve ḡalkımak ve ¹⁹ ḡok ıztırāb ḡaḡırmak ḡakımak ve söḡmek ve dōḡmek ve geydüḡi libāsı paralamak ḡok ²⁰ ola aşfer levn ola ve aşlan gibi yırtıcı cānavarlar gibi baḡar ola eger sābıḡān ḡārr ²¹ nesneler yemiş ola šāḡiddür ki ihtirākdan olmışdur 'ilācı dimāḡı ve bedeni ²² benefşe ḡabbı-y-ıla yā helīlec-i aşfer maṡbūḡı-y-ıla yā eftīmün maṡbūḡı-y-ıla yā ma'cün-ı necāḡ-ıla ²³ tenḡıye édeler ve başına benefşe ve ḡabak ve bādem yaḡı gibi müreṡṡıb yaḡlardan vāfir süre- ²⁴ ler ve başına vāfir tāze süd dōkeler ve daḡı seher olmakdan ve aḡlıḡdan ve şusuz- ²⁵ luḡdan ve ta'abbüd ve tenḡa ḡomaḡdan ve ḡaḡabdan ḡıfz édeler ve başın söḡüt yapraḡı ²⁶ ve benefşe ve ḡıṡmī ve köpük birle yuyalar ve mümkün olduğḡa dimāḡı tebrīd ve tarṡıb ²⁷ édeler ve ḡāfil olmayalar yüregın ve ma'desın ḡarāreti ve bürüdeti ḡadar taḡviyyet édeler

[20b]

¹ eger sevdā ḡöyünmekden ḡādiş olsa 'ilācı ḡüç olur ve ḡeç ḡāşıl olur keşret-i hemmdür ² ḡam-ıla hemmün farkı oldur ki hemmde rūḡ ḡuvvet-ile ḡāḡ dāḡile ḡāḡ ḡārice hareket

eyler zīrā ³ maṭlūb-ı emr mümkindür ve ḥuṣūl mercüdur ve ğamda maṭlūb-ı kuvvet olmuştur ḥuṣūl-ı mercü ⁴ degüldür rūḥ hemān dāḥile ḥareket eyler dāḥilde muḥtekin ve maḥbūs kılur ḥarāret ğalebe ⁵ eyler ve dahı ‘alāmeti çok yaramaz fıkrlar ve çok yaramaz taḥayyüller eylemek ve çok feza’ ve ağlamak ⁶ ve ḥalvet-i sümük ‘ilācı dimāğı ve cemī’ bedeni aḥlāṭ-ı sevdāviden pāk eylemek eftīmün ⁷ ḥabbı ve maṭbūhı ayāric-i rūfes ve ayāric-i cālīnūs ve ayāric-i lügāzyā ve ma’cün-ı ⁸ necāḥ-ıla her kankısı olur-ısa tekrār be- tekrār tenkıye gerekdür ve her şabāḥ bu cüllāb içe ⁹ bādrençbüye ve lisān-ı şevr ve nīlüfer ve benefşe-i yābis üçer direm ve sükkerī gülbeşeker ¹⁰ on direm mezkūrları kaynadup şāfi’ edüp şuyında gülbeşekeri ḥall edüp her şabāḥ bu kadar ¹¹ içe ve ğıdāsı noḥūd şuyı ‘uṣfur toḥmı-y-ıla muḳaşşer māş tamām nużc göricek kārūrede ¹² maṭbūh-ı eftīmün yāḥūd maṭbūh-ı helīle-i esved içeler mā’-i cūbn ya’nī sūd kesügi eftīmün-ıla ¹³ nāfi’dür mā’-i cūbn şan’atı bir rıtlı ya’nī yüz kırk direm keçi sūdin kaynadalar üzerine ¹⁴ on iki direm kadar sikencübīn katalar indürelər kaynamağı degicek süzüp içeler ve koca ḥarūs ¹⁵ şorbāsın besfāyic-ile nāfi’dür ve cālīnūs ayāricinün bu ‘illetde ‘acāyib ḥāşşası ¹⁶ vardur ḥuḳne bu ḥuḳne’-i leyyine-y-ile ḥuḳne edeler kettān toḥmı boy toḥmı ḥıtmī ve kepek ¹⁷ ve arpa şuyı ve kırı benefşe yāḥūd yaş ve nīlüfer ve bābadya ve bunlara benzer nesneler ¹⁸ kaynadup ḥuḳne edeler ve dahı sürür vērür nesneler ve anı germiyyete getürür ve neşāt ¹⁹ vērür nesneler isti’māl etdürmek nāfi’dür ve mürettıb yağlar benefşe kabaḳ bādem yağı ²⁰ gibi ve ısıcaḳ tatlu şu başına dürtmek ve dökmeḳ nāfi’dür ve bu nev’ine bu nūṭül ²¹ nāfi’dür eyüdü hem ruṭūbet vērür benefşe eger kırı eger yaş ve ḥaşḥāş kabı ²² ve mārūl toḥmı ve ḥıtmī toḥmı ve arpa cevāb birer avuc kadar kaynadalar şuyın ıbrık ²³ birle başına az az muttaşıl dökeler andan şonra üzerine memeden sūd şağalar yāḥūd ²⁴ panbuğı tāze sūd-ile ğarḳ edüp başına koyalər ve mezkūr yağlar-ıla burnına su’üt ²⁵ edeler ve her şabāḥ lisān-ı şevr şuyına on direm şeker katup ve içinde bir mişkāl ²⁶ işbu müferriḥ ma’cündan katup içeler şıfat-ı müferriḥ kızıl gül ve topalak ve karanfül beşer direm ²⁷ besbāse ve kırfa ve ferencmüşk toḥmı üçer direm ve ḥālīş misk bir dānik ve ağaç kavunı kabı

[21a]

¹ kazınmış bir direm muḥkem dögeler eleyeler alma şarābı-y-ıla ma’cün edeler devā’ü’l- misk nāfi’dür delinmekde ² incü ve büssed ve kehrübā ve ḥām ıbrışım maḳāş-ıla kesilmiş ola ikişer direm misk-i bentī ḥālīş ³ bir bucuḳ mişkāl ferencmüşk toḥmı ve nemmām toḥmı ve merzencüş toḥmı ve maştakī ve cevz ve biber ⁴ ve dār-ı fūfūl ve dārçinī ve karanfül ve kākule ve sādec-i hindī ve ağaç kavunı kabı ve behmen-i ⁵ ebyaḳ ve aḥmer ve bādrūc toḥmı her birinden bir bucuḳ direm ḥarīrden geçüreler kefi alınmış ⁶ bal-ıla ma’cün edeler bir mişkāl isti’māl edeler mālīḥülyā-yı merākī karnında şiş olur ⁷ ḥılt-ı balğamīden sūdde olduğı sebebden bundan buḥārlar çıkar ‘alāmeti qarın ⁸ şişmek ve

yumşak olmak ve gögsi tar olmak ve buhârlar kalkduğun ihsâs⁹ etmek tütün gibi genzine gelür ve ağzında ruṭubet ve ekşi ekşi gegirmek ve haẓm¹⁰ za'îf olmak ve ifrât ḳarın acıkmak ma'desine sevdâ döküldüğü sebebdan 'ilâc¹¹ ol yerden sevdâyı ishâl eylemek leyyince maṭbûḥlar-ıla ve ḥuḳneler-ile kim ḥâdd olmaya¹² ve her gün bâdrençbüye ve lisânü's-şevr bir direm ve on direm gülbeşeker-i sükkerî¹³ cüllâbı içe ve ğidâsı tavuk-ıla zîrbâc ola dârçinî-y-ile ve şeker-ile sirke-y-ile¹⁴ bişürürler bir aşdur sele mâ gibi tamâm nuẓc bulduḳda on direm ḥıyârşenber¹⁵ ve on direm lisân-ı şevr şuyında ezeler süzeler içeler ḳarın üzerine ol¹⁶ verem mevzi'ine bâbadyayı ḳaynadup dökeler ve toraḳ otı ve ferencmüşk¹⁷ ḳaynadup dökeler ve süsen yağı ve zanbaḳ yağı dürtmek daḥı eyüdürr ammâ bu¹⁸ mezkûrlar mizâcda ḥarâret olmasıdur eger ḥarâret olsa istifrâğ¹⁹ ve ishâl terk olunmak gerekdür ki dimâğun mizâcın tartîb edeler üzerine²⁰ süd şağmağ-ıla ve çok ılıcaḳ şu dökmeğ-ile ve üçer direm nîlüfer ve hindibâ²¹ toḥmı ve it üzümü bunları ḳaynadup şuyına onar direm daḥı şeker ve terencübîn²² ḳatup cüllâb ola içeler yâ benefşe şarâbı yâ ḥaşḥâş şarâbı on direm²³ alup ışıcaḳ şu-y-ıla içeler ğidâsı arpa şuyı ola yâḥüd mâş bâdem²⁴ içi-y-ile ḳabağ-ıla müzevvere ya'nî etsüz ola nev'-i âḥir mâlihülyâdan ḳaṭrab²⁵ dërler ḳaṭraba benzer ḳaṭrab bir küçük nesnecükdür ki şu üzerinde yüzer²⁶ gâh o yaṇa gâh bu yaṇa segirdür hîç bir sâ'at ḳarâr eylemez bu maraẓun şâḥibi²⁷ daḥı ol ḥayvâncük gibidür ḳarâr eylemez sebep sevdâ göyünmişdür 'alâmeti hîç

[21b]

¹ bir zamân râḥat olmaz ḥareket eyler hîç bilmez ki nere müteveccihdür âdemden ḥazer eyler² 'ubüs oluca ve taḳṭîb oluca ya'nî gülmez yüzlü ve ekşi yüzlü olur 'ilâc dimâğun³ mizâcın tartîb eylemekdür vâfir benefşe yağı yâ nîlüfer yâ ḳabaḳ yağı dürteler ve bu⁴ cüllâb içüp nuẓc bulduḳdan sonra tenḳıye edeler ḳurı benefşe yâḥüd yaş ola⁵ beş direm ve on dâne 'unnâb ḳaynadup on direm şeker ḳatup her şabâḥ içeler⁶ ğidâsı mâş müzevveresi bâdem içi-y-ile ısfanâḥ-ıla ḥaşḥâş-ıla yaş ḳabağ-ıla ola⁷ ve dâ'îm müreṭṭîb ḥammâma gire tamâm nuẓc bulıcaḳ eftîmün maṭbûḥı-y-ıla dimâğı tenḳıye⁸ edeler nev'-i âḥir gâh olur ki cünün vesvâs 'arîz olur ḥâdd ḥummâlardan sonra⁹ sebebi ḥârr buhârlar çıḳmaḳdur ḥummâların mâddesinden 'ilâc mizâcun dimâğın¹⁰ tartîb eylemekdür üzerine süd şağmağ-ıla ve ḥıyârı rendeleyüp yâ ḳazıyup¹¹ yâḥüd yaş ḳabağı rendeleyüp başına urmaḳ ve başına ışıcaḳ şu dökmeḳ¹² ve daḥı on direm sikencübîn elli direm semüz otı şu-y-ıla ḳatup içeler ve mârûl¹³ yemek ve hindibâ ki acı mârûldur ve baḳlati'l-ḥamḳâ ki semüz otıdur yemek nâfi'dür ammâ¹⁴ ḥavî-i kebîrde şâḥib eydür sikencübîn içmek sevdâvî emrâza yaramazdur zîrâ ki¹⁵ sirke çok isti'mâl olınsa sevdâ tevli'd eyler ğidâsı arpa şuyı bilic-ile yâ-¹⁶ ḥüd oğlaḳ eti-y-ile gâh olur ki ḥârr nesneler yemekden biber gibi zencebîl gibi ve şol¹⁷ ta'âmlar ki buḥâr vërür nesneler ḳatılmış ola şoğan şarmusaḳ gibi

ve turb gibi ¹⁸ nesneler yemekden hâdiş olur yâhüd güneşde çok oturmuş yâhüd yürümiş ¹⁹ huşuşan issi günlerde güneş issisi dimâğına yübüset vermişdür gâh olur ki ²⁰ çok fikr eylemiş bir nesne üzerine yâ 'ilm ifrâţ iştiğâl eylemiş anca rakîk ²¹ müşkilât hallinde safî vâfir eylemişdür 'ilâcî gerekdür ki dimâğı bârid yağlar ²² ki merâren mezkûrdur yağlamakdur ve başına vâfir ıscak şü dökme ve süd şağmak ²³ ve burnına benefşe yağı ve 'avrat südi su'ût eylemek ve hatunlara mâlihülyâ az ²⁴ vâkı' olur eger bunlara 'arız olsa müşkildür sebebi kavî olmağa dâ'ldür ekşer ²⁵ hayz-ı kanı muhtebe olmakdan hâdiş olur 'ilâcî hayz-ı kanın taltîf ²⁶ edüp idrâr eylemekdür bu cüllâb dâ'im içmekdür persiyâvşân ve buyan dibi ²⁷ ve arduc yemişi üçer direm ve on direm şeker gıdâsı nohüd şuyı 'uşfur tohmı-y-ıla

[22a]

¹ ola ve zîrbâc nohüd-ıla ve sirke-y-ile ve za'ferân ve şeker-ile bişürüp yeye hamk ve ru'ünet ² ya'nî ahmaq dërler bunlardur ve miqdârından ziyâde ref'et taleb eylemek ve şöhet ³ libâsların geymek ve 'abes tahayyüller eylemek ve fevkü'l-hadd tekebbürlemek bu cümle mâlihülyânun ⁴ envâ'ındandur sebebi ef'al-i fikriyyede âfet olmak ve harfiyye ve şabâvet ya'nî bunamış gibi ⁵ ve oğlancuklar gibi hâlet olmak 'ilâcî dimâğun mizâcın tartîb eylemekdür hârr ratb ⁶ yağlar-ıla nercis yağı ya'nî zerrîn kadh ve yâsemîn yağı gibi yağlar dürtmeg-ile ⁷ ve mürettîb otlar kaynadup başına ıbrıg-ıla dökme ve gıdâsı mâ'-i lahm ve nohüd şuyı ve tavuk ⁸ dürrâc ve çil eti-y-ile ve zîrbâc ve bunların emşâli nesneler-ile temme'l-hâvî faşl ⁹ hâvî-i kebîrde iskender hekîmden nakl eyler eydür mâlihülyânun 'ilâcında ta'cîl-i ¹⁰ halâş etmek ardınca olalar ki eger tavîl olur-ısa dimâğında sü'-i mizâc muhkem olur ¹¹ tabî'î gibi olur halâş mümkün olmaz ibn-i serâfiyün eydür kaçan mâlihülyâlu kimesneden ¹² kan almak taleb olınsa gerekdür ki vâsi'ce içeler zîrâ maddesi galîzdür tar ¹³ olsa çıkmaz kalur cālînüs eydür kaçan mâlihülyâda ishâl eylemek iste- ¹⁴ seğ gerekdür ki kavî edviyye-y-ile ishâl edesin zîrâ maddesi 'asîrû'l-hurücdur ve iskender ¹⁵ hekîm eydür aşhâb-ı mâlihülyâda şağın kim ziyâde hârr ayâricler-ile ishâl etdürmege ziyâde ¹⁶ cünuna yetişdürür gâyet yübüset ve hiddet verür şâbit hekîm eydür dimâğı tartîb ¹⁷ dimâğı tartîb etmekde memzuc şarâbdan özge nesne yokdur ve dahı kaçan hârr ¹⁸ hummâlar 'akabince cünün vesvâs olsa 'ilâclarun enfa' râhat olmak ve uyutmak ¹⁹ ve başına issice şuyı çok dökme ve başına tâze südi panbuğ-ıla ısladup kımak ²⁰ ve acı mârûl ki aña bustânî hindibâ dërler anı yemek ve mârûl ve hıyâr yemek ve rakîk ²¹ ince hamr içmek alnından faşd etdürmek gâyet nâfi'dür manşürî eydür bu sözler ²² güzîde sözlerdür mu'temeddür dër muhammed ibn-i zekeriyâ eydür zarûrî işe ²³ meşgûl olmak ki ol işde 'azîm fâ'ideler ola ve 'azîm havf ve seferler ve bir ²⁴ yerden bir yere intikâl edüp nefis gâyet meşgûl ola gayri nesnelerden fâriğ ²⁵ ola

enfa'dur çok kimesneler ki evi üzerine yıkılmağdan ve evi yanmağdan ve şuya ²⁶ düşmekden ve bunların emşālī 'azīm emrler sebebi-y-ile nefsi-i zarūrī müştāğil olup ²⁷ ğayri emrlerden ğaflet sebebi-y-ile bu marazdan ħalāş oldılar ve eger bunlar mümkün

[22b]

¹ olmaz-ısa av eylemek ve şatranc ve tāvelī ve sāzendeler ve güyendeler dinlemek ve şuluca şarāb ² i'tidāl-ile içmek ğāyet nāfi'dür hāvī-i kebīrde eydür her gün otuz direm afsentīn ³ 'uşāresin vericek ğāyet eyüdür hażmı gökçek eyler ve dā'īm afsentīn içmeg-ile ⁴ çok kimesne ħalāş olmuştur ve eftīmün ğāyet enfa'dur mā-lā yes'de ⁵ eydür tavuk yağını mālīhūlyā olan kimesnenün sürmek 'acāyib nāfi'dür huşušan ⁶ kim tekrār üç dört def'a süreler fā'idesi zāhir ola hāvī-i kebīrde rufes ⁷ hekīmden nakl edüp eydür eger mālīhūlyā evālīde tedārik olunmayup merküze ⁸ ve mütemekkin olur-ısa 'ilācı k̄abül eylemek 'asīr olur ve eger mālīhūlyālu kimesnelerde ⁹ yaş bārid zāhir olsa mevte delālet eyler meşelā yan başlarında ve şadrında ¹⁰ ve zāhir-i bedende hādīs olsa ve ħarāret dahı olsa eyü degüldür 'aşk ¹¹ hāvī-i kebīrde eydür bunlar ishāl sebebi-y-ile teşennüc 'arız olur ve yübüset 'arız ¹² olduğı sebebdan ammā eger teşennüc hādīs olsa gerekdür ki ısıcağ şu içine ¹³ oturdalar ve memzüc ħamrda ıslanmış etmek yedüreler ve rubb-ı hısrım bārid ¹⁴ şu-y-ıla memzüc edüp içüreler ve uyudalar ğāyet eyüdür 'aşk bu dahı mālīhūlyāya ¹⁵ k̄arībdür belki andan bir nev'dür ba'zı ħükemā eydür ki bu 'aşk bir vesvās ¹⁶ marazdur insānda hādīs olur fikr-i ferāsetin ba'zı şüretlere düşürmeg-ile ¹⁷ ve müstahsen 'add etmeg-ile tahşīl zamānında fakīr dahı çok şühteler gördüm ¹⁸ birbiri-y-ile bir şehre varup ittifāk ederler gel sen fülān maĥbūbı sev ben fülān ¹⁹ maĥbūbı seveyin derler ittifāk edüp ihtiyār-ıla her biri maĥbūbını ta'yīn ²⁰ edeler benümkinün fülān yeri ğāyet ĥübdur āhir eydür benümkinün fülān yeri ²¹ ğāyet ĥübdur göre baķışına gözeldür bağrum k̄opparur şöyle böyle ²² derken ol maĥbūb dahı bunların keşret-i müşāhedesin görüp şīve ²³ etmeg-ile başlar anı görürler gerçek 'aşıklar olur ba'zı ħükemā eydür bu 'aşk bir ²⁴ cünün ehlidür ve ba'zıları eydür maĥbūbuñ 'uyüb göze görünmemekdür ğāliben ²⁵ bunlar ba'de'l-vuķū' 'arız olur 'alāmāt-ı 'aşk levni aşfer olmağ ²⁶ ve göğsin geçürü geçürü şolumağ ve ğaflet ve ħayret ve mebhūt olup tırmağ ²⁷ ve çok fikr eylemek ve uyumamağ ve nabz serī' ve sağīr olmağ ve muĥtelif ve k̄atı olmağ

[23a]

¹ 'ilācı nefsi bir āhir yere meşğül kılmağ bir vech-ile kim bi'l-külliyat nefsi müteveccih ola ve nakli ² ve sefer gibi yāĥūd şayd ve şatranc ve çalıcılar ve bunların gibi dahı ne kim var-ısa ³ ve eyü laţīf ğıdālar ve dimāğun mizācın tartīb eylemek müreţţib yağlar-ıla ve k̄albe ⁴ ve dimāğa takviyyet eylemek ile ve ol maĥbūbı görmemeg-ile ba'zı ħükemā eydür

aşhâb-ı ⁵ mâlihülyânun geç şihhat bulduğundan üşenmek zîrâ sevdânun nuzcı 'asîrdür ⁶ ve tahlîlî şa'iddür katı ilhâh ister der şol edviyye ki 'aşık anı isti'mâl ⁷ eylese kalbi ferâh ola ve 'aşk andan zâ'îl ola şıfat bādrencebüye ve lisānū's- ⁸ şevr ve incü ve māmîrân ve mürr veyâhüd merzencüş ve sa'ter-i fārisî ve hām 'ūd ⁹ ve büssede her birinden bir mişkāl yumşak dögeler alma şu-y-ıla halı edeler içeler bir mişkāl ¹⁰ kadar isti'mâl edeler on ikinci bâb sekteededür sekte cemî' a'zâ hissdan ¹¹ ve hareketden kalmakdur dimāğun bütüninde tamām südde olmakdan ki rûh-ı hayvânî ¹² yürekden dimāğa çıkmağa mâni' olur ve rûh-ı nefsanî dimāğdan cemî' a'zāya ¹³ nüfûz etmekden men' eyler bu 'illet def'aten vākî' olur harekâtdan hîç nesne kalmaz ¹⁴ illâ hemân teneffüs kalur sebep gālîz lüzce balgāmî hıltdur gâh olur ki kan gālîb ¹⁵ olmadan olur dimāğı ve cemî' şerā'în kan-ıla tolmağdan bu sekteye hunnāk-ı kalbî derler ¹⁶ 'alâmet eger balgâmdan olur-ısa baş şakîl olmak ve baş degzinmek ve kulağlar ¹⁷ gürölmek ve çekilmek ve harekâtda kâhil olmak ve göz kararmak ve cemî' a'zâ sıjirmek ¹⁸ ve çok uyumak ve dişlerin kıcırdatmak ve tamarları tolu olmak ve eṭrâf şovuk olmak ¹⁹ ve sümük ve tükrügi çok olmak eger sekte de ağızda köppük ve güc-ile şolumak olsa ²⁰ bu ikisi 'illetün kuvvetine ve geç inhilâlîne delâlet eyler bukrâṭ hekîm eydür eger sekte ²¹ kavî olsa halâş mümkün degüldür eger za'îf olsa 'ilâc âsân degüldür ²² eger mesküt ölümüdür dirimi ma'lûm olmasa gözi kapağın açalar şübhe yokdur ²³ ki meyyitün gözi hadd kıısı gâ'ib olur yâhüd atılmış panbuğ alup burun delüklerine ²⁴ koyalar eger penbe hareket eyler-ise diridür ve illâ olmışdur tedbîri oldur ki ²⁵ yedi gün geçince 'ilâc etmeyeler kıımıldatmayalar yata yedi gün geçdükte 'ilâcî ²⁶ evvel bir tavuk yâ güvercin yünjine zeyt yağı bulaşdurup yâ süsen yağı bulaşdura ²⁷ dahı boğazına şokalar çıkaralar tahrik edeler tā kim kuşa ve burnına misk ve kündüş

[23b]

¹ ve çörek otı dögüp saḥk edüp üfüreler ve dahı meşridîṭüs yâ tiryāk-ı kebîr her kanķısı ² bulınsa bir mişkāl alup mā'-i 'asel içinde hall edüp içüreler tekrâr yedüreler eger bulunmasa ³ enîsün ve kemmün ve maştakî kaynadup 'aselî gülbeşekeri şuyında ezüp içüreler ⁴ ve başını kazıdalar cünd-i bîdester ve biber ve ferfiyün ve zencebîl ve kündüş ve çörek otı ve ⁵ karanfûl ve kākule birle tılâ edeler ve dahı başına kiremüdden bir taķıyye gibi nesne edeler üzerine ⁶ bir issi nesne koyalar kim harâreti içeri geçe ve hukne kim hârr ola ki anda kanṭariyün-ı rakîķ ⁷ ve şahm-ı hanṣal ve ferfiyün ve bunların emşālî ney-ise ve dahı bu cüllâbı her şabâh içeler ⁸ enîsün ve rezene tohmı ve şıgır dili üçer direm ve 'aselî gülbeşeker on direm ve gıdâsı ⁹ noḥüd şuyı 'uşfur tohmı-y-ıla ve serçe eti-y-ile ve gögercin ve çil eti-y-ile biber dārçînî-y-ile bişmiş ola ¹⁰ ve dimāğını tenķıye edeler ayâric ḥabbı-y-ıla ve luğāziyâ ḥabbı-y-ıla her hefte bir kerre yâ iki kerre ¹¹ ishâl edeler kuvvete göre ve dahı gârgara edeler ve burnına ṭurna ödin ṭamzuralar ¹² ve merzencüş ve

mā'ü'l-'aselden ğayri içmeyeler yigirmi dört günden tecāvüz¹³ édince bu tedbiri édeler eger bu 'illet hālāş bulsa fālic yāhūd laķva olur māddenün¹⁴ kılletine keşretine göre eger mādde qālīl olsa laķva olur keşir olsa fālic olur eger¹⁵ mādtesi qan olsa ya'nī eger sekte qandan olsa 'alāmeti boyunda şah tamarun ğayri¹⁶ iki büyük tamarlar vardur aña evdāc tamarları dērlē ol tamarlar memlū olup zāhir¹⁷ olmak ve ğayri tamarlar dahı kezālik burnından gāh gāh qan tamlamak ve diş etlerinden¹⁸ ednā sebeb-ile qan gelmek şolumaşı dahı teneffūs etmeye eger bu zaħmet gider olsa fālice¹⁹ intikāl eylemez 'ilāc kıfālden faşd eylemek ve baldırlarından hacāmat eylemek kuvvete²⁰ göre qan çıkmāqdır ve dimāğı benefşe habbı-y-ıla tenkıye eylemekdür ve bu cüllāb içmekdür²¹ on direm şeker-ile mu'tedil müferrih-ile bir direm qadar ola yāhūd üç direm buyan köki-y-ile²² ve ğıdāsı müzevvere ola māş-ıla nohūd ve bādem içi-y-ile andan şonra huķne éde eger qavī²³ olmaya andan şonra mā'-i 'asel-ile ğargara éde gāh olur ki sekte düşmekden zarb vāķı²⁴ olmaqdan başına baş kemügi yarılır dahı ğışālarda verem olur rūh-ı nefsanıyyenün²⁵ mesāliki münsedd olur 'alāmeti sābıķān zarba yā suķuť vāķı²⁶ olmaqdır 'ilācı qan almak²⁶ mizāca göre aķa andan şonra başına hōş koķular-ıla takviyyet ve su'ūtlar ki bārid ola²⁷ ve lihālīhler ki dimāğı qavī eyler bāķī 'ilācı evrām-ı dimāğı 'ilācı gibidür faşl

[24a]

¹ mā-lā yes'de eydür eger gögercinler besleseler yā altında yā üstinde yā qurbında tursalar ² hādrdan ve fālicden ve sekteden ve cumü'dan emīn olalar ve sübāt dahı olmaya mücerredür³ on üçünci bāb fālicdedür felc bedenün bir tarafı eli ve ayağı müsterhī olmak ki aña yinme⁴ ten dērlē sebebi balġamī hılt rūh-ı nefsanıyyenün mesālikin tutmaqdır ol mesālik kim sinirlerde⁵ ola hāzer olur şonra fālice intikāl éder ya'nī ol tarafda elde yā ayakda uyuşukluk⁶ zāhir olur dahı şonra 'ilāc olinmaz-ısa fālic olur 'alāmet hiss ve hareket bāıl olmak⁷ gāh olur ki nabz baťı' ve mütefāvit olur ve qārūre aķ olur hām olur ve tükruģi çok olur⁸ ve uyuk ziyāde ve 'aťaş az olur gāh olur ki qārūre kızıl yā şaru olur cigeri⁹ za'if yā cigerde verem olduğı sebebden eger meflūcuñ 'uźvı kendürüğinde olup¹⁰ ol bir tarafından ince kiçürek olmaz-ısa mümkindür ki hālāş ola eger incelmiş olur-ısa¹¹ 'ilācı müşkildür 'ilācı gerekdür ki dördünci güne deñlü hıç 'ilāc olinmaya zīrā¹² eger nesne verürsen māddeyi tahrik édüp ol za'if 'uźva dökülür 'illet dahı ziyāde olur¹³ dördünci günden tecāvüz édicek her gün bu qadar cüllāb içe rāziyāne toħmı ve enīsün ve¹⁴ bādrenbüye ikişer direm 'aselī gülbeşekeri mezkūrları qaynadup şuyında ezüp içe¹⁵ ve ğıdāsı nohūd şuyı ve 'uşfur toħmı ola ve bir pāre biber ve dārçinī bile muťayyeb édeler¹⁶ altı güne deñlü yāhūd sekiz güne deñlü yemesi içmesi böyle ola hıç şu içmeye¹⁷ hemān şu yerine mā'-i 'asel yā uşul şuyı içe tamām nuźc bulıcaķ eger qārūre¹⁸ ebyaź bulanuķ ola müşriķ olmaya ve kıvām ğālīz ola ma'lümdür ki dahı nuźc bulmadı¹⁹

ķārūresi şāfī ola ne ziyāde ğalīz ne ziyāde raķīķ ola ve rūsübı ebyaz²⁰ ola ve emles ola ve müctemi' ola ve ķārūrenün dibine ine delīldür ki nużc olmışdur²¹ hemān ħabb-ı şabr vèreler ve ħuķne-i ħādd-ile ħuķne èdeler şıfat-ı ħabb-ı şabr şabr-ı uskūturī²² bir mişķāl büzīdān ve māhīzehre ki şıġır kıyruġı dèrler ve türbūd ve bādem yaġı-y-ıla²³ olmuş ola her birinden bir direm ğārīķün ve şahm-ı ħanzal ve enīsün her birinden nışf²⁴ direm hindtuzı beşer buçuķ dāniķ döğeler ħarīrdan eleyeler rāziyāne şu-y-ıla ħabblar èdeler vaķt-ı seherde²⁵ cümlesin yudalar iki üç kaşuķ ısıcaķ şu içeler āķir-i nehāra deġlü şabr èdeler tā kim şālih²⁶ ishāl ola āķir-i nehārda ya'nī aķşama yaķın müzevver noġūd-ıla 'uşfur toġmı-y-ıla ve serçe²⁷ eti-y-ile ġıdālana ve üç günden sonra bu ħuķne'i èdeler ħuķne defne yapraġı ve ķuşt ve

[24b]

¹ ve merzencüş ve boy toġmı ve ħasek ki demür dikenı dèrler ve iklīl-i melik ve kene otı yapraġı yāġūd ħabbı² ve marmāġüz ve yaş şadef ve kelem ve toraķ otı ve ayvaţane ve kettān toġmı ve arduc yemişi³ her birinden onar direm şahm-ı ħanzal ve enīsün bir direm ķantariyün-ı raķīķ iki direm bu cümle⁴ dört rıtl şuda ķaynadalar tā kim bölükde bir bölük ķala andan sonra süzeler şuyına⁵ on direm zeyt yaġı ķatalar ve mezkūr mürriiden on beş direm ķatalar ve yigirmi direm 'asel⁶ ķatalar hindī tuzı ve buraķ-ı ermenī ve muķl her birinden buçuķ direm döġüp ekeler ħuķne⁷ èdeler eger seĥc veyā zaġīr olmaķdan ħavf èderler-ise tuzdan ve buraķdan bedel gendeneyi⁸ döġüp şıķup şuyın ķatalar ve eger bu ħuķneye taĥammül edemez dèrseġ işbu ħuķneyi eyle⁹ ħuķne kettān toġmı ve pazı ve kene otı yapraġı ve toraķ otı ve nānġāh ve merzencüş ve üzerlik¹⁰ ve iklīl-i melik ve 'uşfur toġmı ve boy toġmı her birinden bir tutam üç rıtl şuda ķaynadalar¹¹ tā kim yarısı ķala içinde şeker ve 'asel ve mürri onar direm ve zeyt yaġı on beş direm¹² ħuķne èdeler ve bu maraţa tīz fā'ide eyler ma'cün-ı meşridīţūs ve tiryāk-ı kebīr ve bilāder¹³ cevārişi her ķanķısı kim bulına bir mişķāl alup bādrencbüye şarābında ħall¹⁴ èdüp içeler heftede bir kerre isti'māl èdeler eger bu mezkūr tedbīrler-ile 'alāmet ħalāş¹⁵ olup ħōş olur-ısa pes gerekdür ki ol ma'lül a'żāya ķuşt yaġı ve nārdīn¹⁶ yaġı ve zanbaķ yaġı ve süsen yaġı ve ferfiyün yaġı ve cünd-i bīdester yaġı ve çörek otı¹⁷ yaġı ve sezāb yaġı şahm-ı ħanzal yaġı ve aķ neft ve ħardal yaġı bu mezkūr yaġlardan¹⁸ her ķanķısı gerekse nāfi'dür dā'īm dürtmek gerekdür ve daġı biber ve dārċīnī ve ısırgan¹⁹ dikenı toġmı her ķanķısı olur-ısa şaķız-ıla çeynemek nāfi'dür ve daġı ħılţun baķıyyesin²⁰ dimāġdan tenķıye eyler misġ-ile ve ķaraca ot ile ve nüşādur-ıla ve fülful-ile ve buraķ-ıla ve²¹ şarmusaķ şu-y-ıla ve kündüs-ile 'uţās ya'nī aġsurtmaķ yāġūd cünd-i bīdester tūsüc ķadar²² ya'nī iki ķaba alup zeyt yaġında yā zanbaķ yaġında ezüp burnına tāmzuralar ve daġı²³ ħārr reyġānlardan süsen ve nesrīn ve nercis ve yāsemīn gibi ķoķulamaķ nāfi'dür ve daġı²⁴ sikencübīn 'unşul-ı züfā-yı

yābis-ile nāfi'dür ve dahı ayāric-i faykārā içmek her iki heftede ²⁵ bir kerre nāfi'dür ve uşul şuyı kim zıkr olunır rāziyāne köki ve kerefis köki ve azhır ²⁶ yedişer direm rāziyāne tohmı ve kerefis tohmı ve enīsün tohmı üçer direm nānhāh ve zīrāvend ²⁷ ve çörek otı ikişer direm bu cümle yedi rıtl şuda kaynaya hattā üç rıtl kıla süzeler

[25a]

¹ şāfi edeler her gün yigirmi beş direm içeler bal-ıla yā fāniz-ile her kankısı olur-ısa on direm ² ola ve dahı gerekdür her heftede bir kerre meşridītüs yā tiryāk-ı kebīr on direm bādrençbüye ³ şarābı-y-ıla içeler ve dahı geç yemek yemekden hāzer gerekdür tıbb-ı kādīmde eydür eger dilerseñ ki ⁴ hıç fālic zahmetin görmeyesin uyumayasın illā meger ki karnın hafıf ola ya'nī tokla ⁵ uyumayasın ve dahı hammāmda başına issi şu dökmekden hāzer eyle ve dahı nebīzlerden ⁶ ve cemī' müsekkerlerden hāzer eyle eger fālic hārāret-i mizāc-ıla olur-ısa evvelā teskīn-i hārāret gerekdür ⁷ alma şarābı-y-ıla ve sikencübīn-i sādec-ile ve ğıdāsı müzevver ola zīrbāc-ıla eger hārāret sākin olsa ⁸ andan şonra 'ilāclara ibtidā eyleye hāzer dahı fālicden bir nev'dür 'ilāc ⁹ dahı hemān anuñ 'ilācıdur faşl cālīnūs eydür a'rāz-ı balğamiyye eger fālic eger ra'se ¹⁰ eger şara' ve bunların emşāli emrāz oğlancuqlara 'arız olsa bālig olduğda zā'il ¹¹ olur meger yaramaz tedbīr edeler yehūd hekīm eydür yābis hammām-ıla çok meflūcları ¹² hālāş eyledüm lükā oğlu koştā eydür eger meflūc olan kimesne onad vech-ile ¹³ söyleyüp söylemesinde hālel yoğ-ısa ma'lūmdur ki 'illet onurğa iliklerindedür ¹⁴ 'ilācī āsāndur eger kelāmında ıztırāb olur-ısa 'illet dimāğındadır 'ilācī ğāyet ¹⁵ müşkildür bukrāt hekīm eydür eger fālic kavī olsa 'ilāc mümkün degüldür eger za'if ¹⁶ olsa āsān degüldür ve meflūcuñ gevdesine issi şu dökmek ve girmek ğāyet zararlıdır ¹⁷ meger kim ma'denī şular yāhūd münāsib odlar şuyı ola am mā şovuk şu dökmek nāfi'dür ¹⁸ zīrā 'aşabları muhkem eyler cālīnūs eydür bu 'illetde bir devā isti'māl eyledüm her ¹⁹ yerde bulunmak mümkündür bu 'illetde kāfi şāfi buldum tekrār tecrube eyledüm devā budur ²⁰ çörek otını bir kerre şarb sirkede ısladım şonra ğubār gibi saḥḥ eyledüm sirke-y-ile ezdüm ²¹ burnına su'üt eyledüm ve bir def'a meflūca emr eyledüm istinsāḥ eyledi ve bir def'a ²² zeyt yağı-y-ıla saḥḥ eyledüm burnına su'üt eyledüm hōş oldı ve ba'zı kādīm hekīmler ²³ eydür çörek otını ve şabrı ve būrakı muhkem saḥḥ edüp eski yıllamış zeyt yağı-y-ıla ²⁴ burnına su'üt eylemek nāfi'dür eger su'üt 'akabince dimāğa hurfet 'arız olup taḥammül ²⁵ mümkün olmasa kız emzürür 'avrat südin su'üt edeler ve kettān bezin ol süde ²⁶ ısladup başına uralar ve dahı kar tuzu ve kızıl büre zeyt yağı-y-ıla saḥḥ eyleyüp ²⁷ hammāmda dürtmek nāfi'dür ve biberi dahı zeyt-ile saḥḥ eyleyüp dürtmek eydür ve bundan

[25b]

¹ dahı kavīdūr ki cünd-i bīdesteri zanbağ yağında saḥk edeler tā kim mehrem ola ḥammāmda dürtüneler ² ve dahı bu ma'cūnı tenāvül edeler meflūcuḡ mizācın tebdīl eyler ve zāhir fā'ide eyler ḡāyet nāfi'dür ³ şıfat-ı ma'cūn egir ve biber ve zencebīl ve çörek otı ve kemmūn berāber alup bal-ıla ma'cūn edüp ⁴ dahı nānḡāh ve torağ otı ve enīsūn kaynadup şuyında ol ma'cūndan ezüp içeler ⁵ ve şābit ḡekīm eydür meflūclara şāfi şı içmek cemī' şerbetlerden ḡayrludur dürlü mezkūr- ⁶ lar manşūrīdendür mā-lā yes' nām kitābda eydür şol kimesne kim sezābdan her gün bir mişḡāl ⁷ içse fālic zaḡmetin zā'īl eyler mücerrebdür gerek toḡm olsun gerekse yaprağı ve dahı eyüdür ⁸ ḡabb-ı şanavber için muḡkem bal-ıla lu'ūḡ eyleyüp her gün üç direm kadar acla yēseler ⁹ fālice fā'ide vērūr mücerrebdür ve dahı eydür pelīd külinüḡ şuyını alup zeyt yağına ḡalt ¹⁰ edüp bedene sürmek 'arağ getürür ve siḡirler aḡrılarına ve fālice nāfi'dür ve şifāda eydür ¹¹ mā'-i 'asel 'aḡaş vaktında içe ḡayri nesne içmeye fāliclere bundan enfa' nesne olmayadur ¹² ve dahı eydür kaplan yağı fāliclere dürticek ḡiç bundan enfa' nesne olmaya ḡiç ¹³ bir devā buḡa mu'ādil olmaya mā-lā yes'de ya'nī aḡu aḡacı yaprağı bundan kötülerüḡ ¹⁴ ve kötürümleḡ dizi gözine yaḡu eyleseler egerçi ki meşelā zeyt yağı-y-ıla eski kötürüm dahı ¹⁵ olur ḡalāş eder taḡvīm-i ebdānda eydür bu maraḡ ekşer bārid raḡb mizāclara ve ḡoçlara ¹⁶ ve kış günlerinde ve bārid raḡb yerlerde olur sebebi dimāḡdan balḡam iner siḡire dökülür ¹⁷ yedinci günden sonra ayāric-i fayḡarā ile türbūd yāḡūd şaḡm-ı ḡanḡal ve neḡfī ḡuz-ıla ¹⁸ müshil ve her gün yēdi direm gülbeşeker enīsūn kaynadup şı-y-ıla içeler ḡıdāsı noḡūd ¹⁹ şı-y-ıla dārḡīnī torağ otı-y-ıla ola nuḡc bulduḡda mezkūrlar-ıla ishāl edeler ve ²⁰ bu 'illette yaḡlar vardur isti'māl olunur ferfiyūn yağı ve cünd-i bīdester yağı ve çörek ²¹ otı yağı ve ḡuşt yağı ḡamu yaḡlardan bu 'illete nāfi'dür ve bu 'illette gerekdür ki eḡse ²² siḡirlerinden oḡurḡa kemüklerinden ve ma'lül 'uḡvları bile tekmiḡ edeler yāḡūd irice ²³ ḡırḡa-y-ıla süreler ḡıza dahı yağı süreler ammā evvelā tenḡıye gerekdür on dördünci bāb ²⁴ teşennücdedür teşennüc siḡirler ḡerü ve mebdā'ına çekilmekdür büzülmekdür iki dürlüdür ²⁵ bir nev' ruḡūbet sebebindendür ki siḡirleri ḡoldurur 'āzalelere ḡolar zarūrī ²⁶ ḡolanda noḡşān ḡāşıl olur def'aten ḡādiş olur şifāda eydür bārid balḡamdan 'āriḡ ²⁷ olmaḡ ekşerdür ikinci nev' çok istifrāḡ olmaḡdan 'āriḡ olur siḡirlere cūfāf ve yübüset

[26a]

¹ 'āriḡ olur ve tedriḡ-ile ḡādiş olur ve mizācdan ve seninden ve ḡurduḡı yerden ² ve sābıḡān olan tedriḡden istidlāl olunur buḡa teşennüc-i yābis dērler ammā bilmek gerekdür ³ 'ilm-i ḡıbbda istifrāḡ ḡıkr olınsa 'āmmdur gerekse ishāl gerek ḡatı gerek ḡan aḡmaḡ ve ḡayri her ne ⁴ kim bedenden ḡıḡar istifrāḡ dērler 'alāmet-i teşennüc-i imtilā'ī oldur ki

def'aten 'ārız ola ⁵ sebep zāhir olmaya ammā balğam galebese ola 'ilāc eger imtilā'ī olsa ya'nī ruṭūbetden olsa ⁶ hemān fālic 'ilācıdur bedeni tenkıye eylemekdür ayāric ḥabbı-y-ıla ve şabr ḥabbı-y-ıla rıfķ-ıla ishāl olına ⁷ ve ammā nużc vère andan ishāl éde her şabāḥ buyan dibi üç direm gülbeşeker-i sükkerī on ⁸ direm cüllāb éde içe ğıdāsı noḥūd şuyı ve 'uşfur toḥmı yā dühn-i zeyt yāḥūd koz yağı ⁹ katalar ve bedeni ḥurū' yağı-y-ıla ve kuşt yağı-y-ıla ve zanbaķ ve cünd-i bīdester ve ferfiyün ve verseme ¹⁰ ve merzencüş vesā'ır bunlara beñzer yağların sürmek eyüdü nāfi'dür bir teşennüc ki ruṭūbetdendür ¹¹ 'ilācı geñezdür tīz zā'ıl olur ve gerekdür ki tuz-ıla ve ḥardāl-ıla tekmiğ edeler ve daḥı bābadya ¹² ve toraķ otı ve kekik ve iklīlül-melik bunlardan kaynadup şuyın a'zā üzerine dökmekdür ¹³ nütül étmekdür ḥāvī-i kebīrde eydür gāḥ olur ki teşennüc şöyle tutuşur boyun ve baş ¹⁴ tolışur çeñe kaşılır gāḥ olur ki gögsi ve yağrını bile egilür şümün éder müleyyinler-ile ¹⁵ zımād ve kettān toḥmı yağı ve ḥıtmī ve oñurğaları ovalar ve daḥı boynına keçe bağlayup dā'īm ¹⁶ üzerine issi yağlar dökeler ve issi yağlar içine ābzen edeler ammā nev'-i şānī ki teşennüc-i yābisdür ¹⁷ 'ilācı kabül étmek ğāyet 'asīrdür ḥalāş bulmaz illā nādir olur şifāda eydür bir nev'i ¹⁸ 'ilāc kabül étmez illā gelür ki oğlancuķlarda ola bunlarda daḥı zamān-ıla olur nādir olur ¹⁹ sebebi çok istifrāğ kabül étmek ğāyet olmaķdur yāḥūd dā'īm seherdür yāḥūd ²⁰ çok zamān ḥareket édüp yāḥūd hemm çekmişdür yā ğam çekmişdür yā maraż-ı ḥādd ²¹ çekmişdür taḥlīl çok olmışdur hemm ve ğam nedür mezkürdur ğam geçmiş nesneye melül ²² olmaķdur ve hemm gelecek nesneye teşvīş çekmekdür ifrāt olacaķ marażdur 'ilācı ²³ bedeni tartīb eylemek müreṭṭīb nesneler-ile 'avrat südin içmek gibi ve eşek südi ²⁴ eyüdür ve arpa şuyı bādem yağı-y-ıla ve ḥarīre bişüreler nişāsta-y-ıla ve semüz etler-ile ²⁵ kuzu ve oğlaķ eti ve bülüc eti ve tāze tatlu şu balıģı ki şaģır ola yeyeler ²⁶ ve raķīķ şarāb ki memzüc ola içeler ve benefşe yağı-y-ıla ve kabaķ yağı-y-ıla ve kuşt yağı-y-ıla ²⁷ ve 'avrat südi-y-ile ve benefşe yağı-y-ıla ovalar yāḥūd ḥaşḥāş şarābı yā benefşe şarābı içeler

[26b]

¹ ḥāvī-i kebīrde eydür müteşennic olan 'użv bir pāre kıyruķ yağın uralar daḥı şarılı tura tā kim kıoķa ² andan şonra bir daḥı eyle edeler tekrār be-tekrār böyleler nāfi'dür ābzen mārül yaprağı ve ³ kabaķ yaprāğı ve yaş benefşe ve nīlüfer ve ḥıtmī ve ḥaşḥāş yaprağı ve ḥaşḥāş kendüsü ⁴ ve pazu yaprāğı kaynadup şuyına gire otura çok zamān girüp oturduķdan şonra bu ⁵ kırūṭıyı dürtüne ki benefşe yağı ve müm ve keşīrādan düzülmüş ola ve tatlu ⁶ enār şuyı ve kıarpuz şuyı ve ḥıyār şuyı şeker-ile içeler ve benefşe şarābı ve ḥaşḥāş ⁷ şarābı nāfi'dür ve ğıdāsı māş müzevveresi bādem içi-y-ile ve kabaķ ve ısfānaḥ ve semüz otı ⁸ ve pazu-y-ıla ola gāḥ olur ki teşennüc 'akreb şoķmaķdan ḥādiş olur 'ilācı tiryāķ-ı erba'a ⁹ şeker cüllābı-y-ıla içe ve ğıdāsı noḥūd şuyı ola gāḥ olur ki teşennüc siñir üzerinde cerāḥat

¹⁰ olmakdan hâdiş olur 'ilâcî dahî ol cerâhatuñ 'ilâcîdur gâh olur ki ¹¹ şogulcan ve namâzboz çok olmakdan hâdiş olur 'ilâcî dahî şogulcanları öldürmek ¹² yavşan-ıla ve delüce bakla-y-ıla ve kıyada yatan eyrelti köki-y-ile aña serhas-ı rûmî derler ¹³ ve turb-ıla ve kuşt-ıla ve kanbîl-ile ve dahî ne kim bunlara benzer var-ısa temdîd ve günâb ¹⁴ dahî teşennücden bu ikisi dahî bir nev'dür illâ bu kadar var ki temeddüd sinirler iki cānibden bile ¹⁵ çekilmekdür ve kezâz bir teşennücdür göğüs kemüklerinden ibtidâ eyler 'ilâcî hemân teşennüc 'ilâcîdur ¹⁶ esbâb-ı 'alâmetde şerh-i nefîsde temeddüd sinirün iki cānibden teşennücine derler öñüne ve ardına ¹⁷ meşelâ hîç bir tarafa meyl eylemez ne münbasıt olur ne münkabız olur teşennüc-ile fark yokdur ki ¹⁸ teşennüc münkabız olur ammâ sebebede müşârikdür ya'nî imtilâ'î ve istifrâğî olur ammâ kezâz ¹⁹ şol teşennücdür ki boğaza yakın göğüs kemüklerinden iki isim ter-kuvedürler ibtidâ' eyler ²⁰ tola öñüne yâ ardına çeker yâ iki tarafa bile çeker gâh olur ki her temeddüde kezâz derler ne 'użvda ²¹ gerekse olsun gâh olur ki dâhilden cümüda verür nesnelerden 'arîz olan temeddüde ²² kezâz derler efyün yemekden 'arîz olan gibi ve bârid şu içmekden 'arîz olan gibi ammâ ²³ kezâzdan imtilâ'îsi oldur ki bârid ruṭubetler sinirlerün lîflerine toluṭ ṭurmaḳdan ²⁴ ve muncemid olmakdan gerekse incimâd hâricden gerekse dâhilden olsun şalâbet ²⁵ üzerine ṭurur inḳıbâz 'asîr olur 'użv egilmez toṭuda noḳşân dahî olmaz ²⁶ mādde raḳîḳ ve şalb olup 'aşablar teşerrüb etmedügi sebebeden mekzüzuñ 'alâmet yüz aḫmer ²⁷ yâ aḫzar ola yâ kemüdet üzerine ola ve gözleri toṭalmıṣ ola güle ṭurur gibi görine

[27a]

¹ ve bevlinde ihtibâs ola gâh olur ki kan işeye esbâb-ı temeddüd ve kezâz teşennücde mezkûrdur ² on beşinci bâb laḳvadadır ve dahî ihtilâcda ve zükâmdadır laḳva bir 'illetdür ki ³ yüzde gözde balıḳ etleri vardur anlara ḡalîz ve bârid hılt dökülür aḡzı gözi eger bir ⁴ gözün kapatmaḳda 'âciz olur kaçan üfürse aḡzınun bir tarafından yel çıkar bir tarafından çıkmaz ⁵ ve mûm üfürse söndürmez 'ilâcî gerekdür ki yedi güne varınca 'ilâc etmeyeler ahlâṭ taḫrîk ⁶ etmeyeler zîrâ korḳu vardur ki aḡsuzdan helâk ola yâḫüd sekte hâdiş ola yediden ⁷ şonra fâlic 'ilâcî gibi 'ilâc edeler ayâric-i fayḳarâ ile ve mâ'-i 'asel-ile ki kebere köki ḳaynadup ⁸ şuyın ḳatalar azcuḳ büraḳ ḳatalar ḡarḡara edeler ve dahî merzencüş yaḡı-y-ıla ṭurna ⁹ ödin ḳatup burnına su'üt edeler ve bâb-ı fâlicde mezkûr olan ḡarr ḡuḳne-y-ile ihtikân ¹⁰ edeler bir ḳaraṇu yerde otura şînî aynaya naḡar ede otura ve tamâm tenḳıye etdükden şonra ¹¹ mülattıf otlar ḳaynadup buḡına yüzün gözün ṭuta ṭura nemmâm gibi merzencüş ¹² ve güyegü otı ve nesrîn ve persiyavşan marmâḫüz gibi ve cünd-i bîdester ve bunlara ¹³ benzer otlar şuyına ṭurmaḳ nâfi'dür ve dahî günlük ve şaḳız ve ḳaşnı gibi nesneler ¹⁴ çeynemek ḡâyet nâfi' 'acâyib te'sîri vardur bu bâbda ve dahî aḡzında cevz ve biber ¹⁵ ve ḳaranfûl ve dâr-ı fûlfûl gibi nesneler ṭutmaḳ ḡâyet nâfi'dür ve

dağı rāziyāne tohmı ve bādrenbüye¹⁶ ve lisānū's-şevr üzer direm ve 'aselī gülbeşeker on direm cüllāb edüp her şabāh içeler¹⁷ ve ğıdāsı nohüd şuyı ve 'uşfur tohmı ve dārçīnī ve biber nānhāh ile ola eger bu 'ilāclar-ıla¹⁸ hālāş olamasa hıķne'-i leyyine eyleye müceffif devālardan ihtirāz eylemek ta'cīl eylemek¹⁹ eger şol yaņada vāķı' olsa 'ilāc 'asīrdür ve altı aydan geķse 'ilāc mümkün olmaz²⁰ faşl cevzü'l-ķay' dērler bir cevz vardur andan bir direm ve enīsün bir mişķāl ve bir miķdār²¹ 'asel ķatup issi şu-y-ıla içseler ķuşdurur ğalīz fużülü ve şafrāyı çıkarur fālice²² ve laķvaya ve veca'-ı muġāşıla ve veca'-ı zahere ve ğayri bunların gibi emrāza nāfi'dür ve mā-lā yes'de²³ eydür tırna ödin pazı yaprağı şu-y-ıla burnına su'üt etseler üç güne deñlü elbette²⁴ laķvayı giderür faşl hāvē-i kebīrde eydür zencebīl egir alup muķkem dögeler eleyeler bal-ıla²⁵ ma'cün edüp ķoz ķadar isti'māl edeler mücerredür ve dağı hardalı muķkem dögüp sirke-y-ile²⁶ hālť edüp ķeņesine tīlā edeler 'acāyib nāfi'dür faşl ihtilācdadur göz segirmek²⁷ ve yüz segirmek ve ğayri 'użvlarda dağı vāķı' olur eger çok vāķı' olsa mümted olsa

[27b]

¹ ķorķudur ki laķva ola şara' ola ve sekte ve teşennüc ve temeddüd meşellü marāzlardan ķorķu vardur² sebebi ruţübet-i balġamiyyedür ki yelmeşik ola harāret-i ğarīziyye'i tahlīl eyler ve riyāh eyler yā buhār³ eyler mesāmmlardan çıķmaz ğalīz olduğı sebebeden ammā kuvvet-i dāfi' muttaşıl def' eylemek⁴ ister edemez mādde-y-ile ķekişür ihtilāc hādiş olur 'ilācı balġamı bedenden gidermekdür⁵ müşhil habblar-ıla ve ayāricler-ile ve tedbīr edüp laţif şarāb ki bādrenbüye şarābın tiryāķ-ı⁶ erba'a-y-ıla yāhūd yāhūd rāziyāne tohmı-y-ıla içe ğıdāsı nohüd şuyı dārçīnī-y-ile ve fālicde⁷ mezkūr olan yaķular-ıla ve tekmiğler-ile ki teşhīn eylerdi 'ilāc edeler ve ol siñirün⁸ biri hārır yağlar-ıla muķkem ovalar nārdīn yağı ve zanbaķ yağı ve ķuşt yağı gibi yağlar-ıla⁹ ovalar faşl zūkāmdadur zūkām ruţübet-i hıltıyyedür ki burun delüklerine iner¹⁰ sebebi sü'-i mizācdur ki hārır ola dimāġa 'arız olur esbāb-ı hāriciyyeden meşelā başa¹¹ güneş issisi geķmek gibi yāhūd başa issi yağlar sürmek gibi yāhūd tīz issi nesneler¹² yemek gibi sarmusaķ ve şoġan ve hardal ve ğayri bunlara beņzer nesneler yemek gibi başda olan¹³ fużülü arıdur burun delüklerine deġer 'alāmeti burnı gicimek ve yüz ve gözi kıızıl olmak¹⁴ 'ilācı baş tamarından ķan almak tāķatine göre māddeyi taġalluz eder dimāġı tebrīd edeler her¹⁵ şabāh bu cüllāb içe 'unnāb on dāne aķ şeker on direm 'unnābı ķaynada şuyına şekerı¹⁶ ķata cüllāb ede içe her gün bu ķadar içe ğıdāsı yaş bādem içi-y-ile ola eger baş aġrısı¹⁷ ve su'al dağı olsa benefşe'-i yābis eger ķurı bēş direm şeker-ile yāhūd şeker murabbāsı ola¹⁸ eger seher olur-ısa haşhāş şarābı içe ve māş bādem içi-y-ile müzevvere ede ve haşhāş ve mārūl¹⁹ tohmı dağı ķata eger sebebi başa şovuk ķoymaķdan mesāmmları sedd edüp buhārlar içinde habs²⁰ olmaķdan 'arız olsa 'alāmet bu sebebler vāķı' olmaķdur 'ilācı başı issice tıtmak²¹ ve

irice nesne-y-ile sürmek ve müsahhan kimâdlar eylemek ve burnına ned buhür eylemek ve issi edviyyeler ²² koçulamağ ve hammâma girmekdür eger kabz olur-ısa sinâmekî beş direm benefşe ve nîlüfer üçer direm ²³ ve buyan dibi üç direm ve persiyāvşān ki baldırıkara dërler dört direm ve şeker ve ²⁴ terencübîn on direm bu edviyyeleri kaynadup şağup şuyına şeker ve terencübîni katup ²⁵ içmekdür ve ğıdāsı mās müzevveresi ve nohüd ve dağı issi otlar buhârına tırmağ merzencüş ²⁶ ve torağ otı bâbadya ve iklîlü'l-melik gibi eger südde olsa yā'nî tıtilsa nesne gelmese ²⁷ 'anber cülcülān ki simsimdür türki şüşamdur ki çörece ekerler ve kâğıd ve bunların emsâli

[28a]

¹ nesneler dütüzdürmekdür ki süddeyi feth eyler şıfat-ı ned 'üd-ı hindîden bir pâre yumşak dögeler ² harîrden eleyeler ve bir pâre miski sağk edeler ve 'anberi 'üda ve miske katalar ma'cün edeler mermer ³ üzerine yazalar kaç' kaç' keseler buhür edeler kalbe kuvvet vërür ve ağılara fā'ide vërür ⁴ ve dimāğa sühünet vërür kızdurur gāh olur ki 'anber ve misk berāber alurlar bir pâre kâfūr ⁵ katalar bu dağı nāfi'dür şifāda eydür bārid zükāma işbu buhür ğāyet nāfi'dür şıfat ⁶ günlük ve kara günlük ve su'd ve senderūs kahrubāya benzer bir şamğdur dördinden berāber alup ⁷ dögeler habblar edeler vaqt-ı hācetde buhür edeler fî'l-hāl süddeyi feth eyler on altıncı bāb ⁸ el ayak ditremekdedür bu bir 'illetdür ki a'zā-yı mürekebbiye hādiş olur 'uzv hāmil olur ⁹ götüren kuvvet vardır ki aña kuvvet-i muharrike dërler ol kuvvete za'f 'arız olur hareket-i irādiyye ile ¹⁰ sebāt-ı irādiyye bir ğayri irādeyi tahrik eyler muhteliş olur dağı in'āş ve ditremek hādiş ¹¹ olur sebebi sü'-i mizācdur yā sādec yāhüd mādde-y-ile siğirlere 'arız olur ekşer ¹² meşāyihe çoçlara 'arız olur ve dağı şol kimesneler ki şarāb ya'nî hamr yāhüd bārid ¹³ şu içmege meşğül ola ifrāt eder anlara 'arız olur gāh olur ki ziyāde ğazabdan ¹⁴ ve ziyāde korkmağdan ve ziyāde lezzetden 'arız olur 'ilāc cüllāb içe rāziyāne tohmı ¹⁵ ve enīsün ikişer direm ve 'aselî gülbeşeker on direm bunların cüllāb ede her gün bu kadar ¹⁶ cüllāb içe ğıdāsı nohüd şuyı ve 'uşfur tohmı ve azcuğ za'ferān ve dārçini ve ¹⁷ biber-ile müzevvere ya'nî etsüz şorbā bişüre içe andan şonra nuzc bulıcağ ki kārūrede ¹⁸ zāhir ola bedeni tenkiye edeler ayāric habbı-y-ıla ve habb-ı şabr-ıla ve tenkiyeden şonra hārr ¹⁹ yağlar yeye yumuşğak ve finduğ yağı ve koz yağı ve kene otı yağı ve bān yağı gibi ²⁰ yağlar yemek nāfi'dür ve dağı siğirler bitügi yere ekseler ve bağında onurğa kemükleri üstünü ²¹ kuş yağ-y-ıla ve zanbağ yağ-y-ıla issi yerlerde muhkem ısıcağla süreler ve güneşde yā hammāmda ²² otura derleye ve hindüstān kozı ve tavşan yabanîsin yemek hāşiyetlüdür ammā şol ²³ ditremek ki māddesüz sādec bürüdetden olur-ısa sebebi ifrāt-ıla şovuk hevāya toğunmağ ²⁴ yā ifrāt şovuk şular içmekden ola 'ilāc a'zāyı teşhîn eylemek ya'nî kızdurmağ ²⁵ hārr yağlar-ıla ki mezkürdür cünd-i bîdester yağı gibi bal-ıla kaşnı yemek eger hamr içmege ²⁶

ya'nî süci içmege mülâzım olmağdan 'arîz olsa içmekden fâriğ olmak ve dimâğını ²⁷ mersin yağı-y-ıla ve söğüt yağı-y-ıla ve gül yağı-y-ıla takviyyet eylemekdür ğıdâsı mercimeg-ile kelem ola

[28b]

¹ gâh olur ki ziyâde istifrâğdan ya'nî bedenden ziyâde nesne çıkmakdan çok ishâl olmak veyâhüd ² kan akmak ve çok derlemek ve çok tahlîl olduğdan sonra yübüset gelmiş olur-ısa bu nev'ün ³ 'ilâcı müşkildür belki kâbil 'ilâc degüldür hele yarı mürettıblar münâsibdür benefşe şarâbı gibi ⁴ ve alma şarâbı gibi ve ğıdâsı mâş ve yaş kabağ ve bâdem içi ve harîre şeker-ile ve bâdem yağı-y-ıla ve dağı ⁵ dürtmek muhallil yağlar-ıla ovmağ nâfi'dür bâbadya yağı gibi ve ğayri bunlar ki beşinci makâlede ⁶ zıkr olına inşâ'allâhü te'âlâ göresin ve bu marâz yigidlere 'arîz olmaz meger ki şırf hamr çok içeler ⁷ şâhib-i hâvî eydür ben bir kimesne gördüm bu 'illet aña 'arîz olmuş şuya çok tuz katup ⁸ tuzlu şuyı çok içdi ishâl oldu bu 'illet andan zâ'îl oldu ve 'akreb şokmakdan ⁹ dağı 'arîz olur ve ğayri ağulu nesneler şokduğında 'arîz olur 'ilâc bādrençbüye şarâbı ¹⁰ ile tiryāk-ı erba'a içmekdür ğıdâsı nohüd müzevveresi ve cālînüs eydür çoçlara ednâ sebebden ¹¹ 'arîz olur faşl mâ-lâ yes'de eydür eger hammaında sezâb yağından altı direm kadar içseler ¹² ditremek giderür mücerrebdür ve fâlici dağı giderür mücerrebdür ve teşennüc dağı ve ğayri 'aşabî marâzlara nâfi'dür ¹³ giderür mücerrebdür ve yâbis sezâbdan gerek varak gerek tohmı olsun her gün bir direm kadar içseler ¹⁴ ditremege ve ğayri 'aşabî marâzlara nâfi'dür mücerrebdür on yedinci bâb za'f-ı başardadır ¹⁵ ya'nî göz görmek za'îf olmak sebebi ruṭbet ve bürüdet ki maddî ola ya'nî balğamî hılṭ ¹⁶ sebeb-ile ola 'alâmeti göz yaşarmak ve çapaqlanmak hummâsı ve elemi ve humreti olmaya ve hem gözi ¹⁷ evvelki hâlınden büyük görine velâirî mu'ahhâ insânü'l-'ayn ya'nî eynde görenler görmeye ve ta'âmdan ¹⁸ sonra ya uykudan sonra huşuşan ki tuhme olduğda ziyâde olur 'ilâcı her şabâh râziyâne ¹⁹ tohmı ve buyan köki ikişer direm alup kaynadup on direm şeker katup cüllâb ede içe ve ğıdâsı ²⁰ nohüd-ıla bâdem içi-y-ile bişe bunun ğayri ğıdâ yemeye andan sonra kârürede 'alâmet nuzc ²¹ olıcağ dimâğı ayâric-i faykarâ habbı-y-ıla yâhüd benefşe habbı-y-ıla ki türbüd ve maḥmüde-i meşvî ²² muḳavvî ola tenkıye edeler ve mâ'-i 'asel-ile ve râziyâne ve ayâric-ile dâ'îm ğargara edeler meşelâ ²³ râziyâneyi kaynadup şuyın mâ'-i 'asele katup ayâric bile katup ğargara edeler ve rüşenâ-yı ²⁴ kebîr-ile göze tekeḥḥül edeler ve bâselîğden mümessig-ile ve ğayri bunların emşâli ekḥâl-ile ²⁵ iktihâl edeler yâhüd sü'-i mizâc ḥârr maddî ola eger kandan olur-ısa 'alâmeti zâhirdür ²⁶ demevî 'alâmetdür ve egir-ile şakızı katup çeyneyeler 'ilâcı faşddur hacâmatdur ve toklukdan ²⁷ ihtirâz eylemekdür ve 'unnâb on dâne ve benefşe beş direm şeker ve terencübîn onar direm cüllâb

[29a]

¹ edüp her şabâh içeler ğıdâsı mâş bâdem içi-y-ile ısfânağ-ıla ve dimâğı tenkıye edeler benefşe habbı-y-ıla ² ve göze bürüdet vërür nesneler-ile tebsîr eylemekdür ve hem gözi yaşarda ya'nî göze bir nesne çala ki göz ³ yaşarmak lâzım gele şuyın aķıda kim mādde bile ħurûc edüp tenkıye hâşıl ola hısrımî tütüyâlar gibi ⁴ faşl za'f-ı başara müte'allık fevâ'id beyân eyler eger za'f-ı başar sebebi ruṭubetden olur-ısa ⁵ 'ilâcî habb-ı kûkıyâ içmek ve ğıdâsı müceffif nesneler ola ve turb çok yeyüp kūsmağa mülâzım ⁶ ola ve bu otı dā'im göze çeke yigirmi direm yumşak döğüp yaş merzencüş şu-y-ıla ⁷ ışladalar kırıya dağı zencebîl ve biber ve dār-ı fülful ve māmîrân içini ikişer direm nüşâdur ⁸ bir direm cümlesin ol marâz-ıla döğeler dağı yaş râziyâne şuyıla o ânda ezeler kıoyalar ⁹ yine kırıya andan şonra yumşak döğeler isti'mâl edeler ve bu ma'cûmı yeye kim gözi tîz eyler ¹⁰ fâ'idesi zâhirdür zencebîl ve ayâric-i faykârâ yigirmi beşer direm râziyâne şuyı otuz direm ¹¹ birbirine kıarışdura her gün bir finduk kıadar yeye nâfi' ola ve dağı kütüb-i mu'teberde çok ¹² yerde mezkûrdur ki şalgâmı bişmiş-ile ve çig-ile ve oda gömüp çok yemek nâfi'dür bî-naẓîrdür ¹³ ve aķ şemse'd-dîn hâzretleri eydür eger dârçînî yumşak döğüp göze çekseler zulmetin ¹⁴ giderür ve nûrın tîz eyler ve za'fin giderür ve dağı râziyâne şuyına bal kıatup göze ¹⁵ çekseler za'f-ı başarı gidere ve dağı eydürler yüz direm bala üç yüz direm râziyâne ¹⁶ şuyın kıatup bir şîşeye kıatup issi güneşe kıarşı aş kıosalar tâ kim yine yüz direm ¹⁷ 'asel kıalınca andan şonra şaklayup göze çekseler nef'i zâhir ola inşâ'allâhü te'âlâ ¹⁸ ve dağı oğlan aş kıerler pârsîce cāvşîr kıerler issidür kıurıdur döğüp göze ¹⁹ göze çekseler nûrın ziyâde eyler ve eger râstûk taşın döğüp tütüyâya kıatup göze ²⁰ çekseler nâfi' ola gözi kıören eder eger zifti kıöyündürüp gözi anuñ tütünine kıuta-²¹ lar gözi rûşen eyler ve hem yaş kıelmesin keser zencebîl dağı gözi rûşen eyler ve aķ ²² şemse'd-dîn eydür veda' kim aña it boncuğı kıerler fârsîde sipîd mûhre kıerler ²³ kıöyündürüp göze kıekerler-ise çöngelemiş kıözlere cilâ vërür mâ-lâ yes'de eydür ²⁴ kıonuzlan kıöceğini iki pâre eyleseler başı kıarafın giderüp şol kıölüne bir mîl ²⁵ şokup kıarışdurup ol ruṭubeti-y-ile göze çekseler başara kıuvvet vërür za'fin ²⁶ ve ğışâsın giderür ve dağı eydür emleci muhkem saħķ edüp berâber şeker kıatup bâdem ²⁷ yağı-y-ıla ovalar her şabâh acla beşer direm alup issi şu-y-ıla içeler za'f-ı başarı ve zulmetin

[29b]

¹ giderür mücerrebdür ve şifâda eydür kem'et kıerler türkîce kıomalandur kıöz edviyyelerinde aşlağ edviyyeden ² kıaçan üşmüdi bunun-ıla murabbâ edüp göze çekseler kıöz kıappaķların kıavî eyler ve rûḫ-ı bâşareyi ³ ziyâde eyler kıuvvet ve kıiddet vërür ve göze şu inmegi def eyler ve dağı eydür kıaçan senderüsü ⁴ mâ'-i 'asel-ile göze kıamzursalar göze cilâ vërür âşkıların zâ'il eyler mâ-lâ yes'de eydür ⁵ yıllamış kıeyt yağı kıözün nûrın ziyâde

eyler hāşşasıdır on sekizinci bāb ⁶ remededür remed dēdükleri bir hārr veremdür ki mültehimde ya'nī gözün ağında gicimekten acımağa ⁷ hālī olmaz ve şıklet olur verem demün bedende a'zādan bir 'uzvda yāhūd cümle bedende ⁸ şiş olmağa dērler mültehimde gözün zāhirındağı tabaçasına dērler cevheri ebyaz etdür ⁹ yağlıdır gözün cemī' 'azolelerine muhteliḏdür gözün cemī' ücrāsın setr eylemişdür ¹⁰ eger remed kıandan olur-ısa 'alāmeti veca'-ı lez'-ile ya'nī yaķar ve tuluñları kıatı kıatı atar verem zāhir ¹¹ olur ve göz yaşarmak ve gözde tahaddür ve kıatı kızarmak ve çapak ve şıklet olur eger şafrādan ¹² olur-ısa 'alāmet gicimek ve kıatı kızarmak ve lezi' ola ya'nī ziyāde batar ve dem' ya'nī yaşarmak ¹³ olmaya 'ilācı kīfālden kıan almakdır ammā cānib-i 'alīlden alalar evvel-emrde yaķar acıdır ¹⁴ edviyyelere muķayyed olmayalar ki gözi dahı ziyāde incidürler zīrā göz zekiyyū'l-hissdür ¹⁵ ve dahı ṭabī'atı telyīn olına fākihe şu-yıla ve benefşe ḥabbı-yıla ve her şabāḥ on dāne ¹⁶ 'unnāb ve benefşe eger kıurı eger yaş beş direm on direm şeker-ile cüllāb edüp içeler ¹⁷ ğıdāsı mās bādem ve ısfānaḥ-ıla ola eger şafrādan olsa ekşi enār ve tatlu ¹⁸ enārı içi içgüsi-y-ile şıkup şeker-ile yā temr-i hindī-y-ile yāhūd erük ve 'unnāb ile on ¹⁹ direm şeker kıatup içeler ve ṭabī'at ishāl olına şaru helīlec maṭbūḥı-y-ıla ve evvel-emrden ²⁰ yumurda ağı-y-ıla 'avrat südin ṭamzuralar ve göze şandal ve gül şuyı ve yaş kişnīc şuyı ²¹ yā kişnīc-ile yaķu edeler yā ḥuzaż-ıla ve aķāķıyā-y-ıla ve māmīşā-y-ıla yaķu edeler ve ğıdāsı ²² bārid ve raṭb nesneler ola meşelā türunc müzevveresi bādem içi-y-ile ve şeker-ile içeler ²³ zīrā kıatı ekşi żarar vērür ve dahı şıyāf-ı ebyaz-ıla ve kāfurī şıyāf-ıla ve efyünī şıyāf-ıla ²⁴ iktiḥāl edeler eger ziyāde veca' müştedd olur-ısa ve batmak ve iltihāb ḥarāret ğālib olur-ısa ²⁵ göze bārid raṭb lu'āblardan ṭamzuralar bezr-i kıaṭunā lu'ābı gibi ve ayva çekirdegi lu'ābı ²⁶ gibi ve kız emzürür 'avrat südi-y-ile ṭamzuralar ve göze bārid 'uşāreler-ile yaķu edeler ²⁷ mārūl 'uşāresi ve semüz otı 'uşāresi ve kişnīc 'uşāresi gibi yā yābis it

[30a]

¹ üzümü 'uşāresi yā yābis ebemgümeci yā kıabaķ ve bunların gibi dahı ne ki var-ısa 'uşāreleri ya'nī ² şıkındısı alup yaķu edeler eger mādde göze dökölmiş olsa it üzümü şu-y-ıla ve ³ kıabaķ şu-y-ıla yaķu edüp yüzi gül şu-y-ıla ve kıar-ıla yumaķ gerek eger remedün sebebi balġamī ⁴ olur-ısa 'alāmet ziyāde şişmekdür ve az kızarmak ve ziyāde veca' olmak ve çapak ve ⁵ gözyaşı çok olmak ve kıappaķları uyudukda birbiri-y-ile yapışmak ve başında şıklet olmak ⁶ 'ilācı dimāğı tenķıye eylemekdür müşhil ḥabblar-ıla ve ayāricler-ile ve ğārīķün ve türbūd ve şaḥm-ı ⁷ ḥanḫal bunların mişli nesneler-ile ishāl eylemekdür ve mütevassıṭ ḥuķneler eylemekdür eger veca' ⁸ ifrāṭ olsa şabrı ısladup hindibā şu-y-ıla ve it üzümü şu-y-ıla içeler buķrāṭ ḥekīm ⁹ eydür remed kim raṭb ola selīmdür ammā geç gider eger yābis olsa tīz zā'il olur ¹⁰ ammā gözde kıurūḥ ya'nī cerāḥat ihtimāli vardır eger

remedün sebebi sevdādan olur-ısa ‘alāmeti ¹¹ gözün yübüseti olup kapakları yapışmamağdur bu verem nādir olur olıncağ baş ¹² ağrısı-y-ıla olur ‘ilācı dimāğı tartīb eylemek benefşe şarābı-y-ıla ve haşhāş şarābı-y-ıla ve ¹³ cüllāb-ıla benefşe nīlūfer ve sibistāndan şarāb-ıla ki şekerden olmuş ola ve ğıdāsı ¹⁴ müreṭṭıblar-ıla ola māş müzevveresi gibi bādem içi-y-ile ısfānağ-ıla ve arpa şu-y-ıla ola ve müreṭṭıb ¹⁵ ola hammāma çok gire ve yakular ve kaṭreler ve müreṭṭıb nesneler-ile istinşāk ve kavī ¹⁶ istifrāğları terk edeler şol nesneler ki hāşıyyet-ile remed andan ‘arız olur edeler ¹⁷ hurmādur ve tatlu yaş üzumdür ve kavundur ve bāzıncāndur ve kozdur şābit hekīm ¹⁸ eydür çok zamān hammāmı terk eylemekden remed ḥādış olur mesāmmlar münsedd olduğu ¹⁹ vāsıṭa-y-ıla faşl mā-lā yes’de eydür anzurūtı saḥk etseler yumurda ağı-y-ıla yā ‘avrat ²⁰ südi-y-ile yā keçi südi-y-ile andan şonra yine kurısa remede bundan ekseler tamām fā’ide vēre ²¹ ve daḥı eydür māmīşā evrām-ı ḥārrlarda ve ibtidā’-i remedde ve göz kapaklarının ḥarāretinde ²² ve bişmesinde bir vech-ile fā’ide vērür ki hīç buña yetişür bir ‘ilāc yokdur şāf-ı ‘alā’ī ²³ bu bir şāfdur gözün ekşer marāzlarına fā’ide vērür göze kuvvet vērür gicimesi ve başın veremden ²⁴ giderür ammā faḳīr daḥı göz yaşarmağda ve bişmekde ve acısın gicisin kesmekde ve başıraya ²⁵ kuvvet vērmekde bī-naẓīr gördüm meşhūrdur mücerrebdür mu’temeddür şıfatı budur tütıyā-yı kirmānī ²⁶ ve zencebīl onar direm ‘urūḳ-ı şağır ki zerdeçüb dērler ve dār-ı fūlfül ve eflāḥ tuzı şıyāf-ı māmīşā ²⁷ beşer direm ve şaru helīlec kabı ve za’ferān ve keşīrā ikişer direm nüşādur bir direm māmīrān-ı çīnī bir direm

[30b]

¹ ve ḥuzağ-ı mekkī üç direm terbiyet edüp qoruk şu-y-ıla şıyāf edüp gölgede qurıdalar ammā milḥ-i ² hindī yā eflāḥ tuzı muḥkem dögeler daḥı leyyince od üzerinde qavuralar yine muttaşıl ola ³ andan ‘amel edeler miqdār-ı şāf arpa qadar daḥı büyücek ola belki üzerine bir kaṭre ⁴ gülāb tamzurup ezeler gülābuñ rengi müteğayyir olduğdan şonra göze çekeler ve daḥı göz marāzların ⁵ ḥarāretten ola ibtidāda summağ şuyın çekseler gözi kavī eyler ve mādde dökülmegi men’ eyler ⁶ hüşüşan ki gülāb-ıla ıslanmış ola ğāyet nāfi’dür bür’ü’s-sā’a nām kitābda eydür maḥz-ı ⁷ güneşde yürümekden göz heyecāna gelüp ağrısı ‘ilācında efyün ezüp gözine tılā ⁸ ede eger od yanına çok oturmağdan ‘arız olsa balğam arturur nesneler ve helīlec-i ⁹ kabilī ile iktiḥāl edeler hemān sā’at eyü olur on toquzuncı bāb ṭarfdadur ṭarf ¹⁰ gözde tāze qandur ki mülteḥimiye degüldür bir nesne toqunmağdan yırtılır yā qatı çağır- ¹¹ mağdan yā qatı güc-ile ḥareketden yā ṭabīḥ urmağdan ḥādış olur ‘ilācı evvelā faşl ¹² yā hacāmat andan şonra ṭabī’atı telyīn edeler bu cüllāb içeler yigirmi dāne ‘unnāb ve benefşe ¹³ beş direm on direm şeker ve on direm terencüb-ile cüllāb ede içe ve ğıdāsı māş ¹⁴ müzevveresi bādem içi-y-ile andan şonra yemişler şu-y-ıla yāḥūd

yemişler maṭbūhı-y-ıla telyān¹⁵ edeler ve daḥı hemān gözine gögercin yavrusın bulup kanadından kan alup ışıcaḳla¹⁶ ṭamzuralar yāhūd ḳaz yā ördek yavrusı kanadından kan alup ṭamzuralar gerek müfred¹⁷ gerekse ṭīn-i ermenī-y-ile ḥalt edüp ṭamzuralar yāhūd yumurda ve gül yağı-y-ıla muḥkem ḳarıṣdurup¹⁸ göze uralar ve daḥı ḳız oḒlan emzürür ‘avrat südin göze ṭamzuralar ve ibtidāda¹⁹ rādi‘ler nāfi‘dür māmīṣā gibi ṭīn-i ermenī gibi gül gibi ammā intihāda bu yaḳu-y-ıla²⁰ yaḳu edeler iklīl-i melik ve dem-i aḥaveyn ve buyan dibi ve za‘ferān ve yumurda ṣarusı ki²¹ gül yağı-y-ıla muḥkem ḳarıṣmış ola eger göz müteverrim olsa düşmekden yāhūd zarbdan²² ‘ilācı ḳīfālden kan almak ve ḥacāmat eylemek ve bu cüllāb içmek ‘unnāb ve benefşe²³ murabbāsı terencüb-ile ola ve ṭabī‘atı yemişler ṣu-y-ıla yā maṭbūhı-y-ıla telyān eylemekdür²⁴ ḡıdāsı mercimeg-ile bādem içi ve ḳabāḳ ve biṣmiş nesneler-ile ve bu ‘illete bu ṣiyāf nāfi‘dür²⁵ ṣan‘atı isfīdāc-ı maḒsül on direm anzurūt üç direm niṣāsta ve keṣīrā ikiṣer²⁶ direm efyün niṣf direm dögeler Ḓubār gibi saḥḳ edeler ṣiyāflar edeler yigirminci bāb²⁷ ṣufrededür ṣufre bir siṗir gibi etdür göz ḳapaḒında burundan yaṗa bekārda olur

[31a]

¹ ḳuyruḒı ṭarafına uzanur ḥattā gözün ḳarasını daḥı Ḓāḥ olur ki örter bu sebeb-ile müṣābih olur² farḳı oldur ki ṣufrede bir cānibden belürür aṣlı görünür sebelde cemī‘ cānibden³ olur degirmi olur aṣlı görünmez ‘ilācı ibtidāda eger raḳīḳ olsa bāselīḳden⁴ kan alalar ve dimāḒı tenḳıye edeler balḒamī lüzce ḥıltlardan ve bu ‘illetün ṣāḥibin⁵ ṣaḳınalar süd yoḒurd aṣlından ve cerb yaḒlu nesnelerden ve Ḓalīṣ yemeklerden ki balḒam arturur⁶ ola ḥazer edeler ve her ṣabāḥ üç direm buyan dibi ve rāziyāne toḒmı iki direm ve ‘aselī⁷ gülbeṣeker on direm cüllāb edüp içeler ve Ḓıdāsı noḥūd ṣu-y-ıla müzevvere ve ‘uṣfur toḒmı-y-ıla⁸ ve ḳıl ve tavuḳ ve keklik eti-y-ile ve bedeni ayāric ḥabbı-y-ıla ve cālīnūs ayārici-y-ile tenḳıye edeler⁹ ve göze ḥādd ya‘nī tīz edviyyeler-ile sürme çekeler rāstūḥ ṭaṣı gibi nūṣādur ve keḳi¹⁰ ödi ve bal köppüḒi ve daḥı ṣiyāf-ı dīnārḳün ve ḳayṣer ve bāselīḳün ve rūṣenāyī¹¹ bunlar ḥaylī nāfi‘dür ṣan‘at-ı ṣiyāf-ı dīnārḳün iḳlīmīyā-yı zeheb ve isfīdāc¹² onar direm keṣīrā ve mürr beṣer direm rāstūḥ ṭaṣı iki direm büssed ve incü demü‘l-aḥaveyn¹³ dörder direm ve zerdeḳüb bir direm zırnīḥ-i aḥmer ve ṣeker-i ṭaberī ve aḳāḳıyā her birinden¹⁴ buḳuḳ direm efyün yēdi direm za‘ferān iki direm niṣāsta iki direm dögeler eleyeler yumṣaḳ¹⁵ saḥḳ edeler ṣāflar edeler eger ṣufre Ḓalīṣ ve ziyāde ḳalıṗ-ısa ki müzemmin ola geṣt¹⁶ gerekdür ya‘nī ṣoymaḳ gerekdür Ḓayri ḳāre yoḒdur ya‘nī tenḳıyeden ṣoṗra ṣoyalar¹⁷ tenḳıye ḥabblar-ıla ve ayāricler-ile gerek ki mezkürdur yigirmi birinci bāb sebeldedür¹⁸ bir perdedür göze ‘arīz olur göz ṭamarları Ḓalīṣ ḳandan mümtelī olup ol¹⁹ ṭamarlar ḳızarur birbirine ulaṣur ṭolaṣur bitiklerine ve göz ḳarasına bile ulaṣur²⁰ Ḓözde uvacuḳ ṭamarlar ḳoḒdur birbiri-y-ile muttaṣıl olıcaḳ perde olur Ḓözden²¹

dem'ler ve yaşlar gelür gicişmek 'arız olur ol kimesne şu'lelü nesnelere bakmağa ²² kâdir olmaz za'f-ı başar hâşıl olur kaçan güneşün zü'na karşı olsa ²³ akşurmak hâdiş olur ba'zı eṭibbâ mücerred tamarların mümtelî olup birbiri-y-ile ulaşmasından ²⁴ hâşıl olmaz belki dimâğdan ğalîz nesne iner ğışâ hâdiş olur der 'ilâcî ²⁵ faşd eylemekdür gâh gâh ishâl eylemekdür ve acıla hammâma girmek 'âdet édine ve alnından ²⁶ kan aldura ve mezkûr helîlec maṭbûhı-y-ıla ishâl eyleye ve hamr içmegi ve tatlıları ve ²⁷ süd ve yoğurd cinsini ve et yemegi ve hurmâ ve huşuşan ki koz yemegi terk eyleye ve tozdan

[31b]

¹ tütünden ve çok söylemekden ve uykusuzluğdan ve cimâ'dan ihtirâz éde ve her şabâh beş ² direm benefşe ve on dâne 'unnâb ve on direm ak şeker ve on direm terencübîn-ile cüllâb ³ édüp içe ve ğıdâsı bâdem içi-y-ile mâş müzevveresi kârûrede tamâm nuzc olıcağ ⁴ bu maṭbûhı içeler şıfat-ı maṭbûh sinâmekî beş direm benefşe beş direm nîlüfer ⁵ dört direm şaru helîlec kabı ve kâbilî helîle kabı ve kara helîle yedişer direm kıvıl ⁶ gül beş direm türbüd kazınmış irice döğölmiş iki direm üç rıtl şu-y-ıla kaynadalar ⁷ tâ kim bir rıtl kıla ve hıyârşenber ve terencübîn onar direm kıtup ezeler süzeler ve ⁸ yarım dâniğ maḥmûde meşvî ola almada yâ ayvada şehir vaktında içe yâhûd benefşe ⁹ habbı içe eger bu 'ilâc fâ'ide vermese sebel ğalîz olsa muhkem olsa 'ilâcî ¹⁰ kesmekdür bunların gibi emrler için müte'ayyin erler vardur meleke bulmuşlardur ¹¹ anlara işmarlana ṭabîb emr eyleye ba'de't-tenkıye anlar işleye ammâ şimdiki zamânda ol ¹² erler bu aşıl işler işlemeg-ile ba'zı yerler göstermeg-ile mâhir ṭabîb delîl dahı ¹³ budur ki fülân üstâd ṭabîb geçır elinden gelmezdir cümle dahı bu muḳaddesi teslîm eyler ¹⁴ i'tikâd eyler i'tikâdü'l-câhil kezzebü'l-ḥumâr ekşer sebel ruṭûbeti ğâlib kimesnelere ¹⁵ ve hamr isti'mâl eyler ve tatlılar ve süd yoğurd isti'mâl eyler kimesnelere 'arız olur ve dahı ¹⁶ bu marâz sârîdür ve hem mîrâşdur ve bu marâza ḥâdd şiyâf nâfi'dür bâselîkûn ¹⁷ gibi ve dînârçün ve rûşenâyî ve şiyâf-ı kılķand gibi ba'zı üstâd keḥḥâllar eydür ¹⁸ şiyâf-ı kılķandı ğalîz sebelde isti'mâl eyledüm bir nece günden sonra gördüm raķîķ ¹⁹ ve yufķa olmuş zâ'îl oldu şan'atı râstuk taşı beş direm zencâr iki ²⁰ direm nüşâdur ve büraķ ve zırnîḥ maş'ad ola ve kılķand be-durum döğeler saḥķ ²¹ édeler ğubâr gibi ola bir hefte tura andan sonra şiyâf édeler faşl esbâb-ı 'alâmât ²² hâcib eydür sebel bir ğışâdur ya'nî perdedür göz tamarları ki mülteḥimde ve ķarniyyede ²³ olur şişer ve tamarlar arasında ba'zı nesneler olur tamarlara tolaşır sebebi ol tamarlar ²⁴ mümtelî olur demevî fużûldan ve ğalîz buḥârlardan tolar taḥlîl müşkil olur ²⁵ bu üç nev' üzere olur bir nev'i sebel-i raṭb demeg-ile ma'rûfdur bu nev'inde de ²⁶ ya'nî göz yaşarmak ve kıpaķlarda ruṭûbet ifrâṭ olur bu ki kıṭ'-ile ve ḥadîd-ile 'ilâc ²⁷ ikinci nev'i sebel-i yâbis demeg-ile ma'rûfdur bu nev'inde ruṭûbet inen olmaz ve göz

[32a]

¹ yaşı akmaz hemān şahīḥ göz gibi olur ammā perdesi vardır ki sebeldür üçüncü nev'i ² oldur ki ğışā ğalīz ve müstahkim ola görmegi men' eyleye ve göz bebegin ağrıda 'alāmeti ibtidāda ³ olup rakīk olanun 'alāmet oldur ki görmegi inen ziyāde men' eylemeye zīrā ğışāsı ⁴ ya'nī perdesi yokdur kaçan gözin açsañ ḥadağa üzerinde ya'nī göz bebegi üzerinde ⁵ örümce ağı gibi kızıl uvacuk tamarlar görürsen 'ilācı kıfālden kan almak ve ayāricler ⁶ cinsi-y-ile ishāl eylemek ve dā'im hāmmāma acla girmekdür ve kehllerden ḥādd kehller çekmekdür ⁷ bāselīkūn gibi ve 'alāmet ğalīz ve kalın olanun 'alāmeti oldur ki mezkūr tamarları ⁸ katı mümtelī ve kebīr görürsen ve hem görmegi ziyāde men' eyler 'ilācı kesmekdür ehline ⁹ ısmarla ki kesmek şan'atdur ve dahı tebsīrde eydür kaçan sebel yaşşı olsa ¹⁰ baķır büredesin bir gün bevlde ya'nī sidükde yatura dahı ol bevli göze tāmzura mücerredür ¹¹ ve kızıl şāf dahı ki nāfi'dür ve dahı sebel-ile göz kapağında uyuz olsa şiyāf-ı ¹² summak ya'nī summak şiyāfi ğāyet nāfi'dür şan'atı iki direm anzurūt yumşak saḥk ¹³ edüp ıslanmış şamğ-ıla yoğurup şāflar edeler gölgede kurıdalar bileğü-y-ile ezüp ¹⁴ göze tāmzuralar yigirmi ikinci bāb gözde cereb olsa ya'nī göz kapağının iç ¹⁵ yanında ḥuşūnet ve ḥumret ve gicimek ḥādiş olsa buña cereb dērler bu üç nev'dür ¹⁶ biri oldur ki münbasit ola bu oldur ki az ḥuşūnet ve çok ḥumret ola ikinci ¹⁷ nev'i ḥaşafī dērler bu oldur ki ḥuşūnet ziyāde ve ḥumret ve ğalīz az ola üçüncü ¹⁸ oldur ki hem ḥuşūneti ve hem ğılzı ve ḥumreti ziyāde ve kavī ola 'ilāc evvelkinün ¹⁹ 'ilācı ishāl-ile bedeni tenkiye eylemek eger vācib ise ya'nī kan çok olsa faşd edeler ²⁰ ve şol edviyyeler ki ḥārr ola hem cilā vère iktihāl edeler rūşenāyī gibi ve şiyāf-ı aḥmer ²¹ ve şiyāf-ı aḥzar gibi eger cereb-ile remed dahı olsa remede şālīḥ olur nesneler bile ²² ḥatm edeler eger ḥikke yāḥūd beşre-y-ile olsa müleyyin edviyyeler muvāfıkdur ve bedeni ²³ tenkiye edeler helīlec-i aşfer maṭbūḥı-y-ıla yā eftīmūn ḥabbı-y-ıla yā maṭbūḥı-y-ıla tenkiye eylemek ²⁴ gerekdür aşlah müshil budur ve hāmmāma müdāvemēt etmekdür cālīnūs eydür cerebe ²⁵ bundan eyü nesne olmaya ki göz kapağın dürüp kehl gibi saḥk olınmış māzüyü ²⁶ ekeler bir sāt tura andan sonra uyuya bu cerebün aşlı keser elbet yine 'avdet ²⁷ eylemez eger eskise müzmin olsa nev'-i şālīşe dönse 'ilācı bedeni yemişler şu-y-ıla

[32b]

¹ yā maṭbūḥı-y-ıla tenkiye edeler ve benefşe murabbāsı ve terencübīn onar direm alup isti'māl ede ² ve ğıdāsı māş ve ısfānah ola ve göz kapağın şeker-ile aḥşam şabāḥ ovalar eger bu nev'-ile ³ āmākda ya'nī göz bınarlarında ḥikke olsa 'ilācı hindibā alup dögeler yoğuralar gül ⁴ yağı-y-ıla gül şuyı sürüp yatacak vaktın göze bağlayalar eger bu kifāyet etmezse şiyāf-ı ⁵ ebyaz ve şiyāf-ı ābār-ı derīc eger cürmi ve ḥuşūneti kim kapağda olur ḥikk etmek istersen ⁶ şöyle ḥikk edesin kim kanaya andan sonra ḥādd edviyyeler koyasın

ammā gerekdür faşd ve tenkıye o-⁷ ldukdan sonra edeler tā kim tahlīl olandan ekşer mādde dökülmesün tenkıye-y-ile mādde gidicek⁸ bu aşıl havfdan halāş olunur faşl takvīm-i ebdānda eydür cereb ve hıkke ruṭubet⁹ ḡālib mizāclarda ve қоçlarda ve oḡlancuklarda müreṭṭıb zamānda ve müreṭṭıb yerlerde¹⁰ çok vākı' olur maḥūf degüldür sebeb mālih ruṭubetdür yāḥūd tozda ve tütünde¹¹ ve güneşde çok olmaḡdan olur yāḥūd remedün tedbīrinde fesād olmaḡdan¹² olur mā-lā yes'a kitābında eydür ekşi enār şuyından alup gözdeki cerebi ḥakke edeler¹³ ya'nī it siyegi ki farāsiyün derler 'uşāresinden alup yaḡu edeler göz қаpaḡın dürüp¹⁴ uralar cerebi zā'īl eyler mücerrebdür ve daḡı eydür kaçan on iki direm summaḡ yetmiş iki direm¹⁵ şuda қaynadalar tā kim kuvveti şuya çıқа andan sonra ol şuya bir pāre biz bandurup¹⁶ daḡı ol gözde kim cereb ola yā ekkāl ola yā ḥidde yā selāḡ ya'nī çumlaz ola¹⁷ tekmīd edeler ya'nī odı қoyalar fā'ide verür mücerrebdür ve göz marāzları kim ḥarāretten¹⁸ ola summāḡ şuyın çekseler gözi қavī eyler ve mādde inmegi men' eyler ḥuşuşan ki ḡulāb-ıla¹⁹ ışlanmış ola ḡāyet nāfi'dür yigirmi üçüncü bāb göze řu inmekdedür bu bir ruṭubet²⁰ ki göz bebeginde тұrur rūḡ-ı bāřıra ve nūr mecrāların тұtar mubařřırāna varmaḡa²¹ māni' olur yāḥūd zıll ve işbāḡ gelüp kuvvet-i bāřıraya munṭabi' olmaḡdan men' eyler²² iḡtilāf mezhebin üzerine sebebi dimāḡuḡ mizācında bürüdetdür yāḥūd²³ esbāb-ı bādiyedür başına nesne ṭoқunmaḡ gibi düşmekden yā zarb yemekden dimāḡı²⁴ ḥarekete gelür bütün dimāḡdan ba'zı nesne iner göz delüklerinde тұrur ol²⁵ sıñır ki mücevvefdür ruṭubāt-ıla ṭolar ḡāḡ olur ki müzemmin baş aḡrısı sebeb ola²⁶ řu inmek 'alāmeti oldur ki gözi önlerinde iplik gibi ve sigil gibi yā tütün gibi²⁷ yā қıl gibi yāḥūd muḡtelif řu'leler gibi ve daḡı bu ḡayālāt ḡāḡ olur ki başa ma'deden buḡār

[33a]

¹ çıḡmaḡ-ıla olur böyle olsa řu inmege 'alāmet olmaz bu ikisinün arasına fark oldur ki² eger imtilādan sonra ve tuḡme oldukdan sonra ya'nī ṭoқla olsa ma'deden buḡār çıḡmaḡdan³ olur eger açlıḡda daḡı ber-қarār-ı dā'īm olur-ısa řu inmek 'alāmetidür 'ilācı ibtidāda⁴ bedeni ve dimāḡı ayāric ḡabbı-y-ıla ve ḡabb-ı қūқıyā-y-ıla tenkıye eylemekdür her řabāḡ üç⁵ direm rāziyāne toḡmı ve üç direm bādrençbüye ve buyan köki қazınmıř iki direm ve 'aselī⁶ ḡülbeşeker on direm cüllāb edeler içe ve ḡıdāsı müzevvere noḡūd-ıla ve 'uşfur toḡmı-y-ıla⁷ ve tenkıye tamām olıcaḡ ayāric-i fayқarā ile ve mā'-i 'asel-ile ḡargara edeler ve daḡı⁸ bārid raṭb ṭa'āmlardan yař nesnelerden ve yemişlerden ve cimā'dan ve imtilādan⁹ ve ḡamr içmekden ictināb edeler ve ḡādd keḡller isti'māl edeler řiyāf-ı merārāt¹⁰ ya'nī otlar-ıla olan řiyāf ve bāselīḡün gibi ve daḡı ibtidāda bu řāf nāfi'dür¹¹ şıfat teke ödi on direm himmete bir miřḡāl řaḡm-ı ḡanṡal қатарlar ammā keḡl gibi meshūḡ¹² olmiş ola ve buḡuḡ direm eḡyün ve niřf nüřādur ve sekbīnc bir buḡuḡ direm¹³ havānda

mezkûr öd-ile ezeler tâ kim münhall ola andan sonra gölgede kurıdalar ¹⁴ yaş râziyâne şu-y-ıla yâhûd yaş sedef şu-y-ıla şiyâf edeler isti'mâl edeler ¹⁵ gülâb-ıla hall edüp göze tamzuralar ve dahı yalunuz odı mîl-ile göze çekeler ve dahı ¹⁶ teke ödinden yâ turna ödinden yâ laqlak yâ ördek ödinden birin alup ¹⁷ iki ol kadar yaş râziyâne şuyı bir şîşeye katup fîn-i hikmet-ile sıvayup ¹⁸ yumşacuk od üzerinde koyup hılâl-ıla karışduralar tâ kim mümtezic ola andan ¹⁹ sonra gâh gâh mîl-ile göze çekeler açılıca gâyet nâfi'dür ve dahı her yılda bir kerre ²⁰ yâ iki kerre mezkûr habblar-ıla ve ayâricler-ile ve maṭbūḥlar-ıla dimāğı tenkîye eylemek ²¹ gâyet nâfi'dür za'f-ı başara eyüdü göze hiddet vērür ve şu inmeden hıfz ²² eyler fâ'idesi çokdur râziyâne şu-y-ıla veyâ sezâb ve egir kaynadup şuyın ²³ alup ve bunların emsâli şu-y-ıla tenâvül edeler yâ dâr-ı fülful yâ mîrân yâ zerdeçûb-ıla ²⁴ tenâvül edeler ve dahı kaşnıyı yemek nâfi'dür eger şu inmek müstaḥkim olsa görmegi ²⁵ tamâm men' eylese kadḥ étmege kâbil ise kadḥ étmekden gayri çâre yokdur ²⁶ kadḥ-ı kâbilî oldur ki ak ola ve şâfî rakîk ola şöyle kim güneşün nûrından ²⁷ yâ çerâğün nûrından ba'zı nesnecük ekleye kâbil oldur ammâ kâbil olmayan

[33b]

¹ beş nev'dür biri ğamāmîdür ve bulud gibidür ve biri rîbağîdür zeyve gibidür ve biri ² caşşîdür kireç gibi ve biri aşmâncünîdür ve biri münteşirdür rakîkdür henüz ³ dahı tamâm inmemişdür şıfat-ı kehl bu bir kehdür ki gözi iti eyler hem şu inmegi ⁴ men' eyler tütüyâyı alup yaş râziyâne şu-y-ıla ısladalar kurıdalar yine tekrâr ıslada ⁵ yine kurıya üç def'a tamâm olıcağ zencebîl ve biber ve dâr-ı fülful ve mâ'-i mîrân ⁶ her birinden tütüyânun 'aşrı kadar râziyâne şu-y-ıla saḥk edeler kurıdalar ⁷ hıfz edeler isti'mâl edeler gâh olur ki bir çekirdek misk katalar gâyet nefîs olur ⁸ faşl mâ-lâ yes'a kitâbında eydür mârûl yaprağın kurıdup muḥkem döğüp hâşş ⁹ hınnâ-y-ıla başa yaḳalar şu inmek 'alâmatı olan kimesneye nâfi' ola ḥalâş ede ¹⁰ ve dahı eydür kaçan eski zeyt yağın yusalar dahı göze dâ'im çekseler bu bir ¹¹ devâ-yı şerîfdür dâ'im isti'mâl olınsa kadḥ eylemek yerin tutar göze şu indügi ¹² vaḳt huşuşan ki göze tamzura dahı mîl-ile ova eski zeyt oldur ki yıllamış ola ¹³ ve dahı eydür ḥumârun gözine dâ'im nazar edüp turmak gözün şıḥḥatin ibkâ' eyler ¹⁴ ve göze şu inmegi men' eyler mücerredür ve dahı eydür şoğan şuyın şıkup ¹⁵ alup göze çekmek gözün zulmetin giderür ki ruṭubetden ola ve göze şu ¹⁶ inmiş olsa ibtidâda men' eyler yigirmi dördünci bâb ceherdedür ceher ¹⁷ oldur ki gündüz görmez ola ve gece göre sebeb rûḥ-ı başare az olmağ yâ katı ¹⁸ rakîk olmağ şemsün nûr-y-ıla tağılır gider karanınlıkda müctemi' olur 'ilâcî ¹⁹ dimāğın mizâcın takviyyet eylemekdür müreṭṭib ğidâlar-ıla ve kanı tağlîz eylemekdür ²⁰ lüzce yelmeşik nesneler yemeg-ile yaş ve pâce ve herîse ve yaş üzüm ve yaş encîr ²¹ yemek gibi ve dahı mârûl yemek za'îf başara kuvvet vērür ammâ kavî başara za'f ²² vērür ve ḥıyâr yemek gibi ve her şabâḥ 'unnâb-ıla şeker

cüllāb ede içe ve ğıdāsı mā'-i ²³ lahm ve pāçe ve oğlak ve herīse kıızı eti-y-ile bışmış ola ve dağı hōř ²⁴ kōkulu nesneler kōkmağ-ıla dimāğa kuvvet veler benefşe ve nīlüfer gibi ve ğayri ²⁵ bārid nesneler gibi ve göze kōruk bürüdi-y-ıla ve bunun emřāl mubarrıklar-ıla iktihāl edeler ²⁶ yigirmi beşinci bāb a'řādadur a'řā oldur ki cehere zıdd ola ya'nī gece ²⁷ görmez ve gündüz görür sebeb ğalīz buhārlardur dimāğa çıkar rüh-ı başareye

[34a]

¹ keřāfet vürür ğalīz eyler ve güneşün ziyāsı-y-ıla ve uyanıklık hareketi-y-ile ol buhārlar ² laťif ve raķīk olur gündüz görür 'ilācı her řabāh rāziyāne tohmı ve buyan dibi ³ üçer direm ve 'aselī gülbeşeker on direm cüllāb edüp içe ve ğıdāsı nohūd şuyı ⁴ ve 'uşfur tohmı tavuk eti-y-ile keklik ve çil eti-y-ile biber ve hardal ve zencebīl muťayyeb ⁵ ola ve dimāğı ayāric ħabbı-y-ıla ve ħabb-ı kükıyā-y-ıla tenkıye edeler ve aķşurdur nesneler ⁶ kōka müřg-ile cünd-i bīdeste-ile ve kündüş-ile ve biber-ile ve dağı mülāťťif şulara tura ⁷ bābadya gibi tōrak otı gibi ve rāziyāne buťakları gibi ve ħasek ya'nī demür dikenini gibi kaynadalar ⁸ şuyına yüzün gözüni bürüyüp turalar ve dağı kānbīl ve biber ve dār-ı fūlfūl ⁹ yumşak dōgeler teke ciğerinün kebābı üzerine ekeler ve bışerken zāhir olan şudan ¹⁰ alalar göze çekeler şıfat-ı řāf bu 'illete nāfi'dür misk ve za'ferān ve tūrna ödi ¹¹ ve şebüt derler bir nev'ā balıkdur anuñ ödi ve keçi ödi berāber alup dōgeler eleyeler ¹² saħk edeler ğubār gibi řiyāf edeler rāziyāne řu-y-ıla ezeler göze tāmzuralar yigirmi altıncı bāb ¹³ beyāzdadur beyāz oldur ki gözde karniyyede aķluk zāhir olmaķdur ekşer ħudüş ¹⁴ gözde kārĥa olup ağıryup gözi çok yummaķdan 'arız olur ğāh olur raķīk ¹⁵ ve ğāh olur ğalīz olur ve oğlancuklara remedden şonra ekşer 'arız olur gözlerin ¹⁶ çok zamān açmayup tūrmaķdan ve mādde dökülmekden olur gözdeki fuzulātı ¹⁷ řu'leler taħlīl eyler çok zamān gözüni açmamağ-ıla taħlīl olmaz fuzulāt mütemekkin ¹⁸ olur bu marāz ĥādiř olsa eşeri bi'l-külliyen gitmek tāmā'un eylememek gerekdür tamām biri ¹⁹ olmaķ az olur 'ilācı dimāğı ayāric ħabbı-y-ıla ve ħabb-ı benefşe-y-ile tenkıye edeler ve ayāric-i ²⁰ cālīnüs-ıla dağı tenkıye edeler ve kable't-tenkıye her řabāh buyan dibi-y-ile ki kızınmış ²¹ irice dōğölmiř ola kaynadalar şuyın řāf alup on direm gülbeşeker kātup ²² cüllāb edüp içeler ğıdāsı 'uşfur tohmı-y-ıla nohūd-āb ola ba'de't-tenkıye cālī ²³ keħller-ile iktihāl edeler ĥarm derler iki dürlü olur biri řīĥ-i muħarriķ ve sādenc-i ²⁴ mağsül her birinden bir cüz' muħkem dōgeler göze ekeler kūrūĥa eyüdür karniyyede ²⁵ olan çukurları tōldurur ve biri dağı yumurda kābına veler ki tuz-ıla remād-ıla ²⁶ ya'nī kül-ile muħkem yuyalar ki iç yüzünde olan kabuğı gide řu üzerine ĥiç ²⁷ nesne çıkmaz ola andan şonra şuyı neřf olup gitdükde muħkem dōğüp ĥarīrden

[34b]

¹ geçüreler göze çekeler gözün kırūhına ve beyāzına ve yaşarmağa ve göze mādde inmege nāfi'dür ² şıbyān 'ilācı ya'nī oğlancuklar gözine beyāz düşse bu şiyāf-ıla 'ilāc olına şan'atı ³ günlük ve anzurūt ve şabr ve mür ve dem-i aḥaveyn ve kehl ve iklīmiyā-yı fızza berāber alalar ⁴ yumşak dögeler şu-y-ıla yoğuralar şiyāf edeler isti'māl edeler günde bir kaç def'a ammā evvel ⁵ ḥammāma gire yāhūd ḥammām içinde yāhūd gözünü şu buḥārına tuta andan sonra ⁶ isti'māl eylemek te'sīrde kavī olur ve daḥı şıcan necsi ve serçenūḡ ve şıbyānuḡ ⁷ ya'nī oğlancukların necsi ve zebedü'l-baḥr ve būraḡ-ı ermenī ve meshūkūniyā ki şırça köpükdür ⁸ ve ābanōs ve egir ve zencār ve uşak ve şakāyık-ı nu'mān ve 'asel hep bu mezkūrlar nāfi'dür ⁹ şıfat-ı zerūr bu bir zerūrdur ki beyāzı ḡal' eyler zebed-i baḥr ki deniz köpügidür ve ¹⁰ anzurūt ve kızıl sükker her birinden bir cüz' ve etmekçiler büresi rub' cüz' muḡkem saḡḡ ¹¹ edüp göze ekeler eger beyāz fālik olsa bu şiyāf isti'māl olına ki beyāzı ¹² ḡal' eyler giderür sekbīnc ve uşak ve anzurūt ikişer direm ve zebed-i baḥr ve etmekçiler büresi ¹³ bir direm ve zencār nısf direm dögeler eleyeler rāziyāne şu-y-ıla yā sezāb şu-y-ıla şiyāf ¹⁴ edeler ve ḡacet vaktında egir ḡaynadup şuyında bu şiyāfdan ezüp beyāz ¹⁵ olan yeri ovalar şıfat-ı devā-yı āḡir etmekçiler büresi ve milḡ-i enderānī ya'nī ¹⁶ ḡacı bektaş tuzı ve şırça köpügi eger bulunmaz-ısa aḡ erimiş şırça ve ¹⁷ ḡalye taşı bu ikisinden onar direm alup bir tavaya ḡoyalar erideler üzerine gelen ¹⁸ köpügi alalar mezkūrlar-ıla isti'māl edeler faşl mā-lā yes'a kitābında eydür 'avsecūḡ ¹⁹ yapraḡın dögüp şuyın göze yēdi gün birbiri ardınca göze ṡamzursalar gözün ²⁰ beyāzın giderür gerek eski gerek ḡādīş olsun mücerrebdür 'avsec böḡürtlen dikenidür ²¹ ki bāḡlar dīvārında olur ḡara tüt gibi yēmişi vardur ve daḥı eydür emlec iki direm ²² alup irice dögüp ṡatlu şuda iki sā'at ıṡladup şıḡa şuyın alup yine ²³ āḡir emlec ḡatup ıṡlada yine şıḡa üç def'a tekrār ēde daḥı göze ṡamzura beyāzın ²⁴ gidere mücerrebdür devā-yı āḡir eger göze aḡırmaḡdan sonra aḡlık düşse dimāḡı ²⁵ tenḡiyeden sonra eger faşd eger ishāl ola gerekdür ki gözün kızarması gitdükden sonra ²⁶ bir miḡdār bal alup iki bal ḡadar şu ḡatup üç baḡşda biri ḡalınca ²⁷ ḡaynadalar köpügin alalar daḥı ḡaynarken bir miḡdār dögölmiş senderūs ḡatalar eriyē bal-ıla

[35a]

¹ ḡarışa andan sonra indüreler iki günde bir ḡammāmdan ḡıkup yāhūd şu buḥārına gözi ² ṡutalar andan sonra göze ol baldan sürme gibi çekeler eger gözleri kızarsa kızılı gidince ³ şabr edeler daḥı ḡerü isti'māl edeler ammā eger göz aḡı ziyāde ḡalın olur-ısa müşkindür ⁴ ve daḥı kırḡaḡıḡ boḡın ḡām bal-ıla ḡall edeler göze çekeler aḡın gidere bi-iznī'llahī te'ālā mücerrebdür ⁵ meşhūrdur aḡ şemse'd-dīn ḡazretlerinden menḡüldür yigirmi yēdinci bāb ⁶ gözde ḡıl munḡalib olsa ya'nī egilse bu marāz gözde ve ḡapaḡda fāsīd ⁷ ruṡūbet ḡoḡ olsa

hâdiş olur 'ilâcî her şabâh on direm gülbeşeker-i 'aselî⁸ ola cüllâb edüp içe gıdâsı nohûd şu-y-ıla 'uşfur tohmı ve dârçînî-y-ile bişe⁹ andan sonra dimâğı tenkıye edeler habb-ı kükıyâ-y-ıla vesâ'îr ayâricler-ile ve maṭbūḥlar-ıla¹⁰ ki anda bucuğar direm türbûd ve ġârîkûn ve ayâric ola andan sonra ḥâdd kehlîler-ile ki¹¹ mûlaṭṭıf ve mûnaḳḳî ola iktihâl edeler ve rûşenâyî gibi şiyâf-ı aḥẓar ve bâselîkûn¹² gibi kehlîler-ile tekrâr iktihâl êtdükden sonra ol kılı yolalar yerini tağlayalar igne-y-ile¹³ ve daḥı yoldukdan sonra encîr südi-y-ile yâhûd kurbâğa kanı-y-ıla yâhûd zanbaḳ¹⁴ çiçegin döğüp saḥḳ edüp ekeler yâhûd kirpi ödin yâhûd yerbü' ödin¹⁵ cünd-i bîdeste-ile gögercin yavrusının kanı-y-ıla tılâ edeler eger kıl bir yâ iki olsa¹⁶ sâ'îr kıllara yapışduralar yâhûd ince igne-y-ile kirpik yöresinden geçüreler ehline¹⁷ ma'lûmdur ve bunun aḥsen 'ilâcî ġâyet eyü 'ilâc olur ki araẓa ve eşek dırnağı¹⁸ ve nüşâdur ki muḥarriḳ ola berâber alalar eski sirke-y-ile ḥalt edeler ol kılları yolup¹⁹ yerine bunu yaḳu edeler kıllar çok olsa teşmîr gerekdür ya'nî ba'zı göz²⁰ kapağından kaṭ' ederler yâhûd dikeler ve bu kehl nâfi'dür şadeḫ-i muḥarriḳ ve maṣṭakî²¹ şakız ve kaṭrân berâber döğeler eleyeler zâc-ıla karışduralar daḥı saḥḳ edeler karışa²² bunun ile iktihâl edeler ve bunun ġâyet eyü 'ilâcî eger râzî olur-ısa teşmîrdür zîrâ²³ göz kapağı birbirine kıbuşmaz kaşırâḳ olduğı-çün eger teşmîre râzî olmaz-ısa²⁴ 'ömri oldukça bu belâya şabr eylesin faşl eger göz içinde kıl bitse hüdhûd²⁵ kanın göze çekeler ayrıḳ kıl bitmeye gözi görür ola yigirmi sekizinci bâb²⁶ fî-intişârü'l-eşğâr ya'nî kirpik yolınmak intişâr-ı eşğârın sebebi ḥâdd ruṭûbetdür²⁷ kirpik diplerinde ḥâşıl olur gıdâsı bu ruṭûbet-i fâsidiye karışur ve bu ruṭûbet-i

[35b]

¹ fâside yâ şafrâdan yâ sevdâdan olur 'alâmeti kapaḳları katı katı olur kızarur² hem kirpikler yolınur gâh olur ki bu intişâra ḥârr marâzlarda çok yatmaḳdan 'arîz³ olur 'ilâcî eger ruṭûbât-ı fâsideden olur-ısa dimâğı tenkıye edeler ol ruṭûbât⁴ eger şafrâvî eger sevdâvîdür tenkıye oldukdan sonra müreṭṭıb nesneler yemek içmek gerekdür⁵ ve başına müreṭṭıb tatlu yağlar dürteler benefşe yağı gibi ve nîlüfer ve kabaḳ yağı ve gıdâsı⁶ mâş ve nohûd-ıla ve bâdem içi-y-ile eger çok zamân ḥestelik çekmekden hâdiş olur-⁷ ısa ishâl eylemek terk olına ve göze ḥacer-i ermenî-y-ile iktihâl edeler marâz 'aḳabince olına⁸ ġâyet nâfi'dür ve daḥı bu devâ işğâr yine bitürür fârisî kâmiş köki ve ḥurmâ çekirdegi⁹ ve şîḥ ve günlük ve duḥân her birinden onar direm sünbül-i hindî ve ḥabbü'l-belesân¹⁰ altışar direm ḥacer-i lâziverd yigirmi direm kehl edeler mîl-ile göze her gün isti'mâl¹¹ edeler ihmâl ve imhâl êtmeyeler eger uzayup müzmin olur-ısa nâsür olmağa mü'eddî¹² olur gâh olur ki delinür burun delüklerinden şaru şu ve irin çıkar aḳar yigirmi¹³ toḳuzuncı bâb ḥavldadur ya'nî göz egilmek şaşı bakmaḳ sebeb dimâğın¹⁴ ġışâlarında teşennüc olmaḳdur ṭabi'ata şulbe gözlerden çekilü ifrât-ı yübüset¹⁵ olduğı sebebdan ifrât-ı yübüset

dağı ahlāt-ı erba'adandur tūbāt-ı bedenden ¹⁶ ifrāt-ı nesne gitmekden 'arız olur yāhūd hādd marāzlar-ıla muḳāvēmet olur nitekim ¹⁷ serāseme şafrāvīde olur 'ilācı dimāğun mizācı tartīb olunmaḳdur müreṭṭīb ¹⁸ şerbetler-ile benefşe şarābı ve ḥaṣḥāş şarābı ve benefşe ve nīlūfer her birinden ¹⁹ dörder direm ve şeker ve terencübīn onar direm cüllāb edüp içe ğıdāsı māş bādem ²⁰ içi-y-ile kabağ-ıla müzevvere ola ve başına benefşe ve nīlūfer yağı-y-ıla müstağırık süre ²¹ ve tāze süd içe ve dağı başına müreṭṭīb nūṭullar edeler ki anda benefşe eger kurı ²² eger yaş ve kabağ yaprağı ve söğüt yaprağı ve ḥaṣḥāş yaprağı ve bunların ²³ emsāl nesneler ḳaynamış ola nūṭul edeler ya'nī şuyını başına ıbrığ-ıla dökeler yāhūd ²⁴ sebebi dimāğun ğışāları ruṭūbetden memlū olmaḳdan ola 'alāmeti teşennüc-i imtilā'-²⁵ İnün 'alāmetidür 'ilācı her şabāh buyan dibinden ve rāziyāne toḥmı ikişer direm ²⁶ gülbeşeker on direm cüllāb edüp içeler ğıdāsı noḥūd şu-y-ıla 'uşfur toḥmı ola ²⁷ tamām nużc bulıcaḳ bedeni ve dimāğı tenḳıye edeler ḥabblar-ıla ve ayāricler-ile ḥabb-ı ayāric

[36a]

¹ ve ayāric-i cālīnūs ve luğāziyā gibi müşhiller-ile başına ḥārr yağlar dürteler bābadya yağı ve ² toraḳ otı yağı ve zanbaḳ ve nercis yağı gibi yāhūd emzüren ḥatun yaramaz tedbīr ³ eylemişdür emzürmekde ve uyutmaḳda 'ilācı oğlana ikdām edeler cānib-i ḥilāfına naẓar ⁴ ede dā'īm ve mubaḥḥar ğıdālardan ve ḥārr ve müceffif ğıdālardan perḥīz edeler yāhūd ḥalefice ⁵ ola buña 'ilāc yoḳdur otuzuncı bāb ḳamlede ya'nī göze bit ve sirke düşmekdedür ⁶ bu gözde ruṭūbet ve ḥarāret ğayri ṭabī'ī olmaḳdan 'arız olur ki ṭabī'at göz ḳapaḳlarına ⁷ def eylemişdür 'ilācı ṭabī'atı ishāl eylemekdür ayāric ḥabbı-y-ıla ve ḳūḳıyā ḥabbı-y-ıla ve maşṭakī-y-ile ⁸ ve dağı ğarğara ede ayāric-i fayḳarā ve mā'-i 'asel-ile ve gözi tuzlu şu-y-ıla yuya andan şonra ⁹ acı zerdālū çekirdegi yağı-y-ıla ve acı bādem yağı-y-ıla andan şonra mevīzec-ile şabr-ıla tılā ¹⁰ edeler yāhūd būraḳ-ı ermenī yumşak dögüp üzerine ekeler zīrā bundan cemī' ḳamleler ¹¹ dökülür ḳaçar yāhūd şāb ya'nī yumşak saḥḳ edüp ekeler yāhūd maḳtül zīve ¹² ḥinnā-y-ıla tuz-ıla süreler gāh gāh deñiz şu-y-ıla yā tuzlu şu-y-ıla yuyalar ve dağı ḳatlı ¹³ eyler keḥller çekeler ki ḳamlı ḳatlı ede yāhūd zırnīḥ-i aḥmer mevīzec-ile şamğ-ı 'arabī-y-ile ¹⁴ dögeler tılā edeler ve bu zaḥmetlū kimesneye gerekdür ki ṭoḳla yatmaḳdan ve tuḥme ve imtilā olmaḳdan ¹⁵ ihtirāz ede ve dā'īm acla ḥammāma gire otuz birinci bāb gözde olan ḳarḫalar bildürür ¹⁶ sebebi ḥādd muḥterik māddeledür bu ḳurūḥun sā'ir ṭabaḳalarda ḥudūşı mümkindür ammā ¹⁷ mülteḥimden ya'nī gözün ağından ve ḳarniyyeden ya'nī gözün ḳarasından ve ğıbbīden ğayri yerlerde ¹⁸ ḳıḳsa ḥiss-ile zāhir olmaz 'alāmet dem'dur ya'nī göz yaşarmaḳ ve ıgne batır gibi ¹⁹ veca' ve şanca şanca ağırmaḳ 'ilācı ḳīfālden faşd ve ḥacāmatdur ve etlū ve ṭatlu ²⁰ nesnelerden ihtirāz eylemekdür ve ayāric ḥabbı-y-ıla ve ḥabb-ı benefşe-y-ile bedeni ve dimāğı tenḳıye

²¹ eylemekdür ve buyan dibi ve şeker-ile cüllāb içe ve ğıdāsı nohūd-āb ve māş ola ²² bu dedüğümüz harāret ve hummā olmaduğı yêrdedür ammā eger mizācda harāret ve gözde humret ²³ ve başda hummā olsa ‘unnāb ve benefşe ve ak şeker ve terencübīn-ile cüllāb gerekdür ğıdāsı ²⁴ müzevvere māş bādem içi-y-ile yāhūd arpa şuyı benefşe ve haşhāş-ıla ve tabī’atı fākihe ²⁵ şu-y-ıla yā maṭbūhı-y-ıla ishāl edeler yā helīle maṭbūhı-y-ıla yā nuḳū’ı-y-ıla ishāl edeler eger ²⁶ uyukusu gelmez-ise ziyāde şaṇçsa şarāb-ı haşhāş ve dimāğun mizācın ²⁷ tartīb eylemekdür mezkūr müreṭṭib yağlar-ıla ğıdāsı māş müzevveresi kabağ-ıla ve bādem içi-y-ile

[36b]

¹ faşl zerūr-ı aşfer göz ağrısı ki yaşlıktan ola fā’ide kıla ve eski göz ağrısın zā’ıl ² kılur on direm anzurūt ve şāf-ı māmīşā beş direm ve şabr ve za’ferān her birinden buçuk ³ direm efyün iki direm döğüleni yumşak dögeler eleyeler göze çekeler otuz ikinci bāb hurka-i ‘ayndadur ⁴ ya’nī gözde ziyāde harāret hādiş olmaḳdadur sebebi hādd safrāwī hılṭlar gözün ṭabakātına ⁵ dökülmekdür ‘ilācı koruk bürüdü çekeler ve yaş hindibāyı dögeler gül yağı-y-ıla göze yaḳu ⁶ edeler eger kifāyet eyler-ise hōş ve ilā faşd ve hacāmat-ıla ve fākihe şu-y-ıla ve maṭbūhı-y-ıla ⁷ yāhūd helīlec-i aşfer maṭbūhı-y-ıla yā naḳī’i-y-ile tabī’atı telyīn edeler eger seherle ve ziyāde ⁸ żarbān-ıla olur-ısa haşhāş şarābı içeler ve dimāğı tartīb eylemek mezkūr müreṭṭib ⁹ yağlar-ıla eyüdü ve her şabāh ‘unnāb ve erük her birinden onar dāne ve hindibā toḫmı ¹⁰ üç direm ve ak şeker on direm ve terencübīn on direm cüllāb edüp içeler ve ğıdāsı ¹¹ māş ve kabağ ve bādem içi-y-ile müzevvere ola ve tenḳıye tamām olıcaḳ göz yaşardur kehlle-ile ¹² iktihāl edeler şan’at-ı kehl ki gözi yaşardur fülful ve dār-ı fülful birer direm za’ferān ¹³ dört direm huzaż altı direm sünbül dört direm kāfūr bir dāniḳ yumşak dögeler ¹⁴ eleyeler hācet vaktında isti’māl edeler gāh gāh hammāma gireler eger bu devā-y-ıla ḫalāş olmasa dimāğı ¹⁵ ayāric ḫabbı-y-ıla ve benefşe ḫabbı-y-ıla ki türbūd ve ġārīḳūn-ıla muḳavvī ola tenḳıye edeler ve daḫı ¹⁶ buyan dibi üç direm sükkerī gülbeşeker on direm cüllāb edüp içeler ğıdāsı nohūd ¹⁷ şuyı ḳuzu eti-y-ile ve arı pāk etmeg-ile ve yemişlerden encīr ve yaş üzüm ve ḳurı ¹⁸ üzüm ve bunların emşālī nesneler ola nużc bulduḳdan sonra tenḳıye edeler faşl ¹⁹ zerūr-ı kāfūrī bir zerürdür ki gözün harāretin giderür göyünmiş şādef ve delüksüz ²⁰ incü ikişer direm nişāsta bir direm kāfūr bir dāniḳ dögeler eleyeler göze çekeler ḫāvī-i kebīrde ²¹ ibn-i māseviyeden naḳl edüp eydür ki işbu bürüd göz yaşarmağa ‘acāyib nāfi’dür ²² hattā ġarab daḫı giderür şıfatı ḳara helīle çekirdegi dögecek ve saḫḳ edecek ḳadar göyündüreler ²³ ve emlec ve māzü berāber alup dögeler harīrden geçürüp saḫḳ edeler göze kehl gibi çekeler ²⁴ ‘acāyib nāfi’dür otuz üçüncü bāb gözi hıfz etmekde ve cilā vèrmekdedür gerekdür ²⁵ nūr-ı başırayı ve gözün şıḫḫatin hıfz etmekde cimā’dan ve muttaşıl sıjırdan ve etler ²⁶ ve tuzlu nesneler

ve mercimek ve bāklā ve bādīncān yemekden ictināb edeler gözi ²⁷ hārr hevālar ve kıtā bārid hevālar ve toz ve tütün ve kıtā çağırmağdan ve çok kitābet

[37a]

¹ etmekden ve ağlamağdan ve seherden ve berrāk nesnelere bakmağdan ve ince yazılar okumağdan şakınalar ² ve dağı dā'īm başa ısıcağ şu dökeler ve başa benefşe ve kabağ ve bādem yağı gibi yağlar-ıla tedhīn ³ edeler ve bu kehlī gāh gāh çekeler hindī tütüyā ve kirmānī tütüyā beşer direm iklīmiyā-yı fızza ⁴ ve iklīmiyā-yı zeheb ve nuḥās-ı muḥarriğ ve zebedü'l-baḥr ve kehl-i ıṣfahānī ve şādenc onar direm ⁵ dögeler eleyeler rāziyāne şu-y-ıla terbiyet edeler ya'nī kaynadalar şāfī edeler üç gün ve bir kerre ⁶ dağı helīleci kaynadup şuyunda terbiyet edeler andan sonra isti'māl edeler şıfat-ı kehl-i ⁷ āḥir görmege kuvvet vērür ve göze ḥiddet vērüp ḥıfz eyler ve cilā vērür kehl sekiz ⁸ direm ve merkaşīşā beş direm iklīmiyā-yı zeheb mağsül on iki direm ve delinmemiş ⁹ incü üç direm ve kızıl la'l bucuğ direm ve za'ferān bucuğ direm ve sādec-i hindī iki ¹⁰ direm ve misk yarım dāniğ dögeler eleyeler ve saḥğ edeler ğubār gibi heftede bir kerre ¹¹ göze çekeler yā iki kerre çekeler bi-ḥesebi'l-ḥāl manşūrīde eydür raşğ dēdiler ¹² iki dem' ve göz yaşarmağ dērler sebebi baş ve dimāğı yaş buḥārlar-ıla muḥtelī olmağdur ¹³ 'ilācı ayāricler-ile tekrār be-tekrār tenkıyedür ve müceffif ğıdālara mā'ıl olmağdur ¹⁴ ve her gün acla buğday savıķı isti'māl eylemekdür ve bu kehlī isti'māl eylemekdür ¹⁵ şıfat-ı kehl tütüyā on direm helīlec-i aşfer ezindisi üç direm şabr iki direm ¹⁶ fülful iki direm yumşaq dögüp ḥarīrden geçürüp göze çekeler ve ḥammāmda ¹⁷ her gün derleyeler acla ola ve muḥammed bin zekeriyā eydür bīmāristānuñ mücerrebātındandur ¹⁸ ki helīleci ḥamīr-ile kaplayup tennürda kiremüd üzerinde koyalar tā kızınca ḥamīr ¹⁹ ki kızara helīleci çıkarup kabın alalar yumşaq saḥğ edeler bir dāniğ za'ferān-ıla ²⁰ göze çekeler bu 'acāyibdür gözyaşın kesmekde ğarībdür ve dağı manşūrī ²¹ eydür ğarab dērler gözde qarḥa olup yine gitdükde göz bıñarında ²² nāşür ḥādiş olmaz illā qarḥadan sonra ḥādiş olur bunun tamām 'ilācı ²³ key eylemekdür ba'zı 'ilāclar vardur ki bir aya deñlü şıḥḥat vērür ammā yine ²⁴ 'avdet eyler yine 'ilāc edeler āḥir-i 'ömre deñlü böyle merāren eyler şıfat ²⁵ şabr ve günlük ve anzurūt ve demü'l-aḥaveyn ve kehl ve cülnār ve şeb berāber ²⁶ zencār rub' cüz' edeler andan sonra nāşürī şıķalar içinde ne var-ısa çıķa ²⁷ gide andan sonra nāşür olan tarafına yatup uyuya andan sonra bu şiyāfdan

[37b]

¹ şu-y-ıla ezeler göze ṭamzuralar bir zamān ve bir sā'at tura yine ṭamzuralar üç dört kerre böyle edeler andan sonra ² iki üç sā'at kadar uyuya yarındası yine böyle ede bir hefte tamām böyle ṭamzuralar ḥattā ³ şöyle ki şıķsalar hıç nesne çıķmaz ola ve dağı bir ḥırķa

üzerine bir oğlancuğı işedeler⁴ nāşür bābında mezkûrdur hādd devālar vardır ol devālara bu hırkayı mülevves⁵ eylerler nāşūra şoqalar yāhūd zencār ve şeker ve uşak bir fetīlcük ederler⁶ şoqarlar ve efzalı oldur ki ol nāşūra mīl şoqup derinlūği ma'lūm ola⁷ andan sonra ol mīle panbūk tōlayup devāya bulaşdura dağı şoqalar tōlduralar⁸ mā-lā yes'de eydür kaçan bābadyayı sahk ēdūp ğaraba ve nāşūra yağı eyleser⁹ hālāş eyler ve dağı eydür kaçan it üzümün pazuya azcuğ mürekkeb-ile hālē ēdūp¹⁰ göze yağı eyleseler hālāş eyler ve kitāb-ı rahmetde eydür kehillerūñ 'ināyeti nāfi'¹¹ üşmüddür zīrā hāzret-i resūl şalā-allah 'aleyhi ve sellem eydür iktihālū ebā el-'uşmud fāne yeheddū'l-¹² başar ve yebnetū's-şu'r ya'nī üşmūd göze hiddet verür ve kılı yine bitürür ve mekhel ya'nī¹³ kehl koyıcağ nesne şırçadan gerekdür ğayrisı 'abesdür otuz dördünci bāb¹⁴ veca' üzerinedür ya'nī kulağ ağrısındadır eger sebebi kandan olur-ısa 'alāmeti¹⁵ başında hārāret yüzinde humret olmak ve başı ağrımak ve şakīl olmak ve gözün yaşarmak¹⁶ ve hayāline kızıl nesneler çok gelmek 'ilācī kīfālden faşd ēdūp kuvvete göre kan¹⁷ çıkarmak ve kulağa semüzlik ot şuyın tāmzurmak ve 'avratlar südi gül yağı-y-ıla tāmzurmak¹⁸ yāhūd kabağ ve hıyār kazındısın gül yağı-y-ıla kulağa tāmzurmak ve kulağa bārid nesneler¹⁹ yağı eylemek mārūl ve şandal ve kişnīc ve semüz otı ve ebemgümeci ve uruz otı gibi²⁰ ve başına vāfir bārid yağlardan dürtmekdür benefşe gül ve nīlüfer ve haşhāş yağı gibi²¹ ve dağı kulağa yumurda ağın benefşe gül yağı-y-ıla muhkem hālē ēdūp tāmzurmakdur ve dağı²² gül yağı iki direm ve sirke bir direm ve kōruk şuyı nısf direm muhkem zārb ēdūp hālē²³ edeler ve kulağa tāmzurular azcuğ şabr ēdūp yine panbuğ-ıla arıdalar çıkaralar iki üç²⁴ def'a böyle edeler ve her şabāh beşer direm benefşe ve 'unnāb on dāne ve sūkker ve terencübīn²⁵ onar direm alup cüllāb ēdūp içe ve dağı benefşe murabbāsı ve terencübīn onar direm²⁶ ve ğıdāsı müzevver māş ve bādem içi-y-ile ve bedeni tenķiye ēde yemişler maţbūhı-y-ıla ve şaru²⁷ helīle maţbūhı-y-ıla şafrā ğalebesinden olur-ısa 'alāmet ağrısı katı olup

[38a]

¹ şanca şanca gelmek ve hārāret ve iltihāb ziyāde olmak ve yüzünün rengi şaru olmak ve başı² katı issi olmak ve bārid hevāya müştāk olmak ve şovuk şuyı çok içmek 'ilācī³ kulağa mezkūr bārid yağlardan tāmzurmak ve tībī'atı yemişler nakī'i-y-ile ve terencübīn⁴ ve şırhīşt-ıla telyīn eylemek eger ağrı bir vech-ile katı olup şabr olunmasa bir habbe⁵ efüyn gül yağı-y-ıla ezūp kulağa tāmzurular ve her şabāh enār-ı şīrīn ve enārlar şen⁶ içi içğüsü-y-ile şıķup yigirmi beş direm alup on direm terencübīn ve on direm⁷ şeker tātup içeler eger mizācında hārāret olur-ısa ğıdāsı eger hārāret yoğ-ısa⁸ arpa şuyı ola ve māş müzevveresi bādem içi-y-ile ola yāhūd balğam ola 'alāmeti veca'⁹ ola ammā kulağda hummā ve hārāret ve iltihāb olmaya ve başında sıklet ve burnında ve ağzında¹⁰ ruţūbet

çok ola müsahhan kimādlar-ıla veca' sākin olmak ve müberrid tedbīrlər vāqı' olmış ¹¹ ola 'ilācı her şabāh rāziyāne tohmı ve bādrenbūye ikişer direm gülbeşeker ki sükkerī ola ¹² on direm cüllāb edüp içeler ve ğıdāsı nohūd şuyı ve 'uşfur tohmı tavuk eti-y-ile çil ¹³ eti-y-ile ve ḥabb-ı ayāric ve ḥabb-ı kūkıyā-y-ıla dimāğı pāk edeler ve ayāric-i faykārā mā'-i 'asel-ile ¹⁴ yāhūd sikencübīn 'aseli-y-ile ğargara edeler tenkıyeden sonra kulağına ḥārr yağlar ¹⁵ tamzurular türb yağı ve kuşt yağı ve nārdīn yağı ve zanbağ yağı gibi yāhūd kulağına ¹⁶ merzencüş sıkup şuyın tamzura ğāyet mücerreb ve nāfi'dür yāhūd acı bādem ¹⁷ yağı-y-ıla türb şuyın ḥalt edüp kulağına tamzurular eger veca'-ıla kulağdan ruṭubet ¹⁸ daḥı akar-ısa bir pāre turna ödin acı bādem yağına katup eridüp kulağına tamzurular ¹⁹ yāhūd sevdāvī eger kulağ ağrısı sevdādan olur-ısa hemān balğamī 'alāmeti gibidür ²⁰ ammā sevdāvīde sıklet olmaz ve burun delükleri yābis olur 'ilācı ḥārr ve raṭb ²¹ şerbetler ve ğıdālar gerekdür ve dimāğı tenkıye gerekdür ḥabb-ı ıştamḥīkūn ve ḥabb-ı ²² eṭīmūn ve maṭbūhı-y-ıla ve başına tāze süd dökeler ve kulağına ḥārr yağlar tamzurular ²³ nercis yağı ve tatlu bādem yağı gibi yāhūd kulağda verem ve beşreler olmağdan ²⁴ ḥāşıl ola 'alāmeti veca' müştedd ve iltihāb ve kulağ ve ıztırāb ziyāde olmak ²⁵ ve yüzi kızıl ve başında alnında sıklet olmağdur ğāh olur ki gözleri yaşarur ²⁶ ve burnından ve gençzinden ruṭubet ve iriğ gelür ve ḥummāsı olur 'ilācı kan almak ²⁷ ve ṭabī'atı yemişler şu-y-ıla telyīn eylemekdür yā şīrhīşt ve terencübīn-ile yāhūd maṭbūh

[38b]

¹ fākihe yā maṭbūh-ı ehlīlec-ile telyīn edeler ve kable't-tenkıye her şabāh on dāne 'unnāb ² benefşe eger kurı eger yaş beş direm ve ak şeker on direm cüllāb edüp içeler ve ğıdāsı ³ arpa şuyı ḥāşḥāş ile ve kulağına şiyāf-ı ebyaz-ıla 'avrat südin erideler tamzurular ⁴ eger 'avrat südin kulağına şağşalar veca' teskīn eyler ve daḥı nerd dērler bir nev'ā-yı ⁵ tılā vardur yaş kişnīc şu-y-ıla tılā edeler ve şandaleyn it üzümü-y-ile olur anı edeler eyüdü ⁶ eger bu tedbīrlər-ile veca' sākin olur-ısa ḥōş ve illā bu yağı-y-ıla zımād edeler şan'atı ⁷ nīlüfer üç direm bābadya benefşe ḥıtmī ve köki beşer direm muḳaşşer bakla ve arpa ve onar direm ⁸ mecmū'ın yumşak dögeler it üzümü şu-y-ıla ma'cūn edeler gül yağı süreler ve yaş ⁹ kişnīc katarlar yoğurular yağı edeler ve daḥı etlü nesnelerden ve ḥādd ve mubāḥḥar nesnelerden ¹⁰ ihtirāz edeler eger bu tedbīr-ile gitmez-ise ma'lümdür ki verem müctemi' olup iriğ deyişür- ¹¹ mişdür gerekdür ki kulağına boy tohmı lu'ābı kettān lu'ābı ve mürr ve 'avrat südi-y-ile ḥalt ¹² edüp tamzurular ve daḥı kettāndan fetīl edüp 'asele bandurup dögölmiş anzerūta ¹³ bulayup kulağına şokalar çürükden kulağı arıda ve çeke gidere eger kulağda bākī ğālīz ¹⁴ nesne kalur-ısa iklīl ve bābadya ve torak otı ve benefşe ve ḥıtmī demürden bir kumkumda ¹⁵ kaynadup emzigine kulağın tuta ve daḥı beşreden ve veremden olan kulağ ağrısına ¹⁶ eyü gelüp sākin eyler devālardandır bir ḥabbe efyūn-ı

mişrî ve iki habbe cünd-i bîdester¹⁷ ‘avrat südi-y-ile ezüp tınzuralar yâhüd kulağda kırt olmağdan ‘arız olur¹⁸ ‘alâmeti kıatı gıcimek ve hareketin anlamak ahyânen çıkmak ‘ilâcı ol kırtları öldürmek¹⁹ ve çıkarmak kulağa yaş merzencüş şu-y-ıla şîh ezüp tınzurmağdur yâhüd²⁰ seftâlû yaprağı şuyın tınzurmak yâhüd sirke-y-ile bûrak-ı ermenî tınzurmak yâhüd²¹ afsentîn şuyın tınzurmak andan sonra mîle yün tılayup kulağı arıtmakğdur²² ve aksurtmakğdur faşl mücizde ve şerhlerinde eydür kulağ ağrısı eger bârid²³ hılîf eger rîhî olsun hamr ki şırf ola ve hem ısıcağla içeler rîhleri tahtlîl²⁴ eyler ve balğamı tahtlîl eyler zîrâ ki ziyâde harâreti vardır ve harâret-i ğarîziyyeye in‘âş²⁵ vürür veca‘ı sâkin eyler zîrâ ki segir vürür ve eyüdür ve hem kuvvâ-yı tabî‘iyyeyi kavî²⁶ eyler ki veca‘-ıla muğâvemet eden bu kuvvetğdur ve harâret-i ğarîziyyeyi kavî eyler ki âletğdur²⁷ ve hem hissi ibtâl eyler ve mücizde eydür eski yağı veca‘ı teskîn eyler zîrâ ki rehâvet

[39a]

¹ ve ifzâc vèrmekde kıoyar sedîdî eydür kıaçan şarmusağ zeyt yağında kıaynadup şâfî² edüp kulağa tınzursalar rîhden ve bürüdetden olan kulağ ağrısına ğâyet nâfî‘ğdur³ kavî tahtlîl eyler ve kıaçan zerdâlû çekirdeği yağın kulağa tınzursalar ağrısın teskîn⁴ eyler mücerrebdür muğammed bin zekeriya eydür kulağ cerâhatı eski olsa ağ merhem gül⁵ yağında erideler kulağına kıoyalar ve ol cerâhat kim anuğ üzerine çok zamân⁶ geçmiş ola anuğ ‘ilâcı oldur ki şabr ve anzerût ve ğünlük ve mürr ve iki kıardaş⁷ kıanı her birinden ikişer direm alalar yumşak dögeler andan sonra bir fetîl edüp bal-ıla mülevveş⁸ edeler mezkûr otları birbirine halî edüp ol fetîli bulanduralar tamâm⁹ alıbildükçe yapıssa dağı kulağa kıoyalar tura ol cerâhatı onara eger¹⁰ cerâhat kulağ içinde olsa bu mezkûr otları bal şerbetinde halî edeler kulağa¹¹ tınzuralar hûş ola eger kulağ cerâhatı köhne olup nâşür olmuş olsa¹² mezkûr edviyyeler kârı kıalmasa bu ‘ilâcı edeler ki kıatı mücerrebdür demür poğını dögeler¹³ bir ay miğdârı sirkede ışladalar dağı kulağa tınzuralar nâşürin ğidere hûş¹⁴ ede ve cālînûs eydür kulağ cerâhatından iriğ yâ kıan ğelse bal şerbetin¹⁵ ısıcağla kulağa tınzuralar ğusl ede arıda andan sonra anzurût ve demü‘l-ağaveyn¹⁶ ve ğünlük ve şabr yumşak dögüp fetîle bal bulaşğdurup mezkûr otları¹⁷ yumşak dögüp ol fetîle ekeler ve kulağa kıoyalar ğâyet mücerrebdür ağrısın ğiderür¹⁸ ve ‘acüzeler arasında mücerrebdür ki ilğun ağacın çölmekde kıaynadup buğârına¹⁹ turalar kulağ içine ğide tahtlîl eder ağrısın sâkin eder mücerrebdür ve summâğ²⁰ şuyın kulağa tınzursalar ğelen iriği kıat‘ eyler cālînûs eydür vâcibğdur²¹ her nesne kim kulağa tınzuralar elbette ısıcağ etmek ğereğğdur kulağ tağammül edebildükçe²² issice ola ve dağı eydür muğaddirlere inen muğayyed olmağ yokğdur meğer ğışâ²³ olmağ ihtimâl ola veca‘ şabr eylemeye sedîdî eydür kulağdan şaru şu²⁴ ve iriğ ğelse anzurûti ‘asel-ile fetîl edüp kulağa şokşalar halâş²⁵ ede bir nece def‘a isti‘mâl edeler hâvî-i kebîrde eydür kıaçan kulağda veca‘²⁶ olup hem iriğ ağşa enâr

ķabı ve ŗeb ve za'ferān ve efyūn ve cūnd-i bīdester ²⁷ ve gūnlūk ve mūrr sirke-y-ile ve bal-ıla ma'cūn ēdūp ķulaġa ŗamzursalar nāfi' ola ve eger

[39b]

¹ ve eger ĥārr olsa yaŗ ķabaķ ŗu-y-ıla gūl ŗuyı ŗamzurmak 'acāyib nāfi'dūr otuz beŗinci bāb ² ŗamemdedūr ya'nī ķulaķ ŗaġırlıġındadır eger ŗaġırlıķ ĥalaķī olsa yāĥūd ķatı ķoçlarda ³ olsa 'ilācı yokdur ammā eger ŗafrādan olsa nitekim ĥādd marāzlarda ve ŗafrāwī ⁴ ĥummālarda dimāġa ŗafrā çıķmak 'arız olur 'alāmeti mezkūrlar vāķı' olmaķdır 'ilācı ⁵ benefŗe ŗarābı terencūbīn ile yāĥūd benefŗe murabbāsı terencūbīn ile onar direm ola ⁶ yāĥūd 'unnāb ve erūk onar dāne terencūbīn ve ŗīrhıŗt onar direm alalar cūllāb ēdūp ⁷ iķeler her gūn bu ķadar iķeler ġıdāsı arpa ŗuyı eger ĥummā-y-ıla olur-ısa ve illā māŗ müzevveresi ⁸ bādem iķi-y-ile ve ŗabī'atı ishāl eylemek yemiŗler ŗu-y-ıla yā maŗbūĥı-y-ıla yā helīlec maŗbūĥı-y-ıla ⁹ ki ŗzerine nıŗf dāniķ maĥmūde ekilmiŗ ola tamām tenķıye olduķdan ŗonra ekŗi ¹⁰ enār ŗuyı kim ķabuġı-y-ıla ķaynamıŗ ola ŗıķılmiŗ ola ķulaġa ŗamzuralar yāĥūd bir pāre gūl yaġı ¹¹ ŗamzuralar eger ŗaġırlıķ balġamdan 'arız olsa 'alāmeti baŗ ŗakīl olmaķ ve uyuk çok ¹² olmaķ ve ĥavāss belādet ŗzerine olmaķ ve gōzde zulmet olmaķ 'ilācı her gūn bu cūllābı ¹³ iķe enīsūn rāziyāne toĥmı ŗķer direm ve gūlbeŗeker-i 'aselī on direm ġıdāsı noĥūd ŗu-y-ıla ¹⁴ 'uŗfur toĥmı fūlfūl eger tamām nuzc olsa ķārūrede belūrse ĥabb-ı ayāric ve ĥabb-ı ¹⁵ ķūķıyā ve ĥabb-ı luġāziyā ve ĥabb-ı ıŗŗamĥīķūn gibi nesneler-ile dimāġı tenķıye ēdeler ¹⁶ ve ķulaġına ĥārr yaġlardan zerdālū ķekirdegi yaġı ve acı bādem yaġı ve sedef yaġı ¹⁷ ve zanbaķ yaġı gibi ŗamzuralar yāĥūd ŗaĥm-ı ĥanżal yaġı merzencūŗ ŗu-y-ıla ve bir sehlce ¹⁸ ŗurna ŗdi bile ķatup ķulaġa ŗamzuralar yāĥūd ĥardalı muĥkem yumŗaķ dōġup ķurı ¹⁹ encīr-ile dōġup ma'cūn ēdūp fetīl ēdeler ķulaġa ŗoķalar gāĥ olur ki ŗamem ķulaķda ²⁰ sūdde olduġı sebebden olur ki ķulaķda çok kir ve pas ŗolmiŗ ola gūneŗe ²¹ ķarŗu baķmaķ zāĥir olur gōrinūr 'ilācı ķulaġa ŗatlu bādem yaġı ve 'avratlar ²² sūdi ŗamzuralar ve ķulaġı ķulaķ ķurıdılıcaķ-ıla pāk ēdeler faŗl mūcizde eydūr āfāt-ı ²³ sami' eger vesāĥdan ya'nī kir pas olmaķdan olur-ısa cebelī bādem ŗaruĥān elinde ²⁴ aĥa delūce bādem dērler ŗaġda biter ķatı uvacuķ acı bādemdūr anuĥ yaġından ²⁵ gece-y-ile ķulaġa ŗamzuralar ve gūndüz ĥammāma ġirūp issi mermere ķulaġın urup yana yata ²⁶ uyuya ŗabī'at def' eyleye yāĥūd egrice maĥŗŗūŗca ālet vardur anuĥ-ıla çıķaralar ²⁷ gāĥ olur ki dūŗmekden yā ŗarb ŗoķunmaķdan ķuvvet sāmī' olduġı mafrūŗ ŗıġırlere

[40a]

¹ āfet yētiŗūr ŗaġırlıķ 'arız olur buĥa 'ilāc yokdur gāĥ olur ki dimāġına ziyāde ² yūbüset 'arız olur ŗāġir olur 'alāmeti yūzi kiķirek olur ve gōzi ķuķurlanur ve burnı ³ incelūr ve

dağı ziyāde cü' ya'nī açlık ve seher ve ifrāt-ı ta'b ve zahmet çekmek 'ilācı ⁴ dimāğı tartīb eylemek başına taze süd dökmeg-ile ve mürettib nütullar etmeg-ile ve mürettib ⁵ yağlar tamzurmağ-ıla benefşe yağı ve şırlıgün yağı ve kabak yağı gibi ısıcağ edüp ⁶ kulağa tamzurular ve mürettib ta'amlar yemek gibi māş ve kabak gibi oğlağ eti-y-ile faşl ⁷ sedīdī eydür ubhel ki arduc yemişidür şırlıgün yağında demür kepçede kaynadalar tā kim ⁸ karara ol yağdan kulağa tamzurular gāyet nāfi'dür şagırlığı giderür ve şahin ödin ⁹ tamzursalar türb şu-y-ıla nāfi'dür şagırlığın giderür ve keçi ödin kulağa tamzursa şagırlığı ¹⁰ gide ve reyhān tohmin yağ-ıla kavurup kulağa tamzursalar şagırlığın gidere hāvi-i kebīrde eydür ¹¹ eger şagırlık hālāf olur-ısa yā katı müzemmin olur-ısa çāre yokdur ammā eger hādd marāzıdan ¹² sonra vākı' olsa kendü gider yāhūd ishāl-ile gider eger gālīz hılṭ sebebi-y-ile olsa ¹³ 'ilācı faşd-ıla ishāl-ile ve gārgaralar-ıla ve su'utlar-ıla olur isti'māl edeler sezāb ¹⁴ suyu koyalar ve odlar ve cünd-i bīdester gibi otuz altıncı bāb deviy ve tanīn- ¹⁵ dedür deviy bir şavtdur ki ādem anı işidür hāricden degül deviy-ile tanīnū ¹⁶ farkı oldur ki tanīn şavtı incedür ve deviyün yumşak ve yoğundur sebebi gālīz ¹⁷ yeldür başda gālīz füzüldan münhall olur 'alāmeti başda sıklet olmak zīrā ki ¹⁸ başda gālīz füzül vardır rīh andan hādiş olur sıklet zarūrīdür ¹⁹ ve temeddüd ya'nī çekilüp gerilmek ve şavt şadā dā'īm olmak ammā açlıkda hafif ve ²⁰ toklukda keşir olmak 'ilācı her gün üçer direm enīsün ve üçer direm rāziyāne ²¹ tohmi ve dört direm kazınmış irice döğölmiş buyan dibi ve 'aselī gülbeşeker on direm ²² cüllāb edüp içeler ve gīdāsı nohūd suyu ve enīsün ve dārçīnī ve azcuğ za'ferān- ²³ ıla müzevvere edeler andan sonra ayāric habbı-y-ıla dimāğı tenkıye edeler habb-ı ıştamhīkūn ²⁴ dağı eyüdür ve gārgara edeler ayāric-ile ve mā'-i 'asel-ile ve dağı kulağa süsen yağı ve ²⁵ kuş yağı veyāhūd türb şıkup suyun alup azcuğ cünd-i bīdester katalar ²⁶ ısıcağla tamzurular ve dağı hārr edviyyeler ve mülattıf otlar kaynadup suyu kulağın ²⁷ tutalar buhārı kulağa gide bābadya ve torağ otı ve iklīl-i melik ve şīh ve türmüs ve defne yaprağı

[40b]

¹ ve türb yaprağı gibi yāhūd mī'a-yı sā'ile menteşe elinden gelür kara günlük ağacından ² akar bir direm alup tamzurular yāhūd mısıır benefşesi yağı yāhūd süsen yağı üç direm ³ her kanķısı olur-ısa anda mī'ayı hāl edüp kulağa tamzurular ve dağı her gün hammāma girmek ⁴ nāfi'dür gāh olur ki ziyāde yübüset sebebi-y-ile olur 'alāmeti açlıkda ziyāde ve toklukda ⁵ hafif olmakdur 'ilācı dimāğın mizācın tartīb eylemekdür başa ısıcağ şular ⁶ dökeler ve taze südler dökeler ve dağı üç sirke bir gül yağı katup kaynadalar tā kim yağ kala ⁷ andan sonra tamzurular ve benefşe yağı ve mürettib ta'amlar yemek ve dā'īm hammāma girmek gāh olur ki ⁸ kuvvet-i sāmi'anun za'findan 'arız olur nitekim nākıhlara 'arız olurdu 'ilācı her ⁹ şabāh şarāb-ı hummāz ya'nī ekşi kulağ şarābı yā alma şarābı her

kanķısı olur-ısa ¹⁰ on direm içeler ğıdāsı mā'-i laħm ve dimāġı takviyyet eylemek münāsib koħular-ıla kulaġa ¹¹ gül yağın ıamzuralar şıfat-ı şıyāfat sami'ün şıķletin ve daħı deviysin giderür şaħm-ı ħanżal ¹² bir direm ve etmekçi büresi nışf direm cünd-i bīdester ve zīrāvend-i müdahrec nışf ¹³ direm 'uşāre-i afsentīn ya'nī afsentīni dōġup şıķalar şuyın alalar kışt-ı mürr ¹⁴ ve ferfiyün her birinden rub' direm dōġeler eleyeler şıġır ödi-y-ile ma'cün edeler ve şāflar edeler ¹⁵ ħācet vaktında mercimek ķadar alup ezüp bir iki ķatre acı bādem yağ-y-ıla kulaġa ¹⁶ ıamzuralar faşl ħāvī-i kebīrde 'acāyib devādur kulaķ aġırlıġına ve dürlü dürlü āvāzlar ¹⁷ gelmege ve ıanīne eyüdur ħarbaķ-ı ebyaz bir mişķāl cünd-i bīdester rub' diremden rub' eksük ¹⁸ naıtrün iki dāniķ ve bir ķaşuķ sirke-y-ile ma'cün edüp kulaġa ıamzuralar 'acāyib nāfi'dür ¹⁹ bür'ü's-sā'ada eydür eyü efyün şuda ezüp bir ķatre ıamzuralar fı'l-ħāl sākin eyler ²⁰ ħāvī-i kebīrde eydür kulaķda olan rīħ içün bundan enfa' nesne olmaya ki mercimek ²¹ ķadar cünd-i bīdester alup nārdīn yağında ezüp kulaġa ıamzuralar ve daħı eydür ²² cemī' evcā'-ı üzne açlık ve ishāl nāfi'dür ve süküt ve rāħat olmak eyüdur imtiħān ²³ edeler kulaġa gül yağı koyalar eger sākin eder-ise ħārr ve illā felā ħāvī-i kebīrde acı bādem ²⁴ yağı veca'-ı üzne ve güvüldemege ve ıanīne eyüdur otuz yedinci bāb ħıfz-ı sami'dedür ²⁵ ol kimesne ki ķuvvet-i sāmi'aya ħalel gelmesün der gerekdür ki ġālīz ğıdālardan ²⁶ eger bārid eger ħārr ve mubaħħarlardan ve rīħlerden eger bārid eger ħārr şaķınalar ve ķatı āvāze- ²⁷ toķunmaķdan ıabl ve gök gürölmek gibi ve her yelde dimāġı tenķıye ede ħabblar-ıla

[41a]

¹ ayāricler-ile ve kulaķdan ķürüġi pāk etmek-ile kulaķ arıdacaķ-ıla ve ġāħ ġāħ kulaġa zanbaķ yağın ² ıamzuralar yine penbe-y-ile pāk edeler yāħüd sirkeye etmekçiler büresin ekeler ķaynasa gerekdür ³ ķaynaması dińicek kulaġa dökeler yine arıdalar bir nece def'a böyle edeler yāħüd ġece-y-ile ⁴ yağı koyalar şabāħ issice şu-y-ıla tekmiğ edeler ķürüġi nesi çıkar akar gider yāħüd ħammāma ⁵ gire kulaġı mermer üzerine ķoya ıura ıııcaķ buħār gire tekrār ede tā kim ķürüġi aķa ⁶ gide ve daħı gereklüdur ki kulaġı ġāħ ġāħ arıdalar pāk edeler tā kim kir paş ıuraraķ ⁷ müteħaccir olup çıkması müşkil olmaya kulaġı aġır olmaya otuz sekizinci bāb ⁸ hevāmm ve mā' ya'nī kulaġa şu girmek ve ġayri cānlu nesnecükler girmekdedür ammā cānlu ⁹ nesne girmek 'alāmeti oldur ki ġāħ ħareket eyler ġāħī dińer sākin olur 'ilācı ol ħayvān ¹⁰ öldürücü nesneler ıamzurmak yavş gibi ķanbīl ve kışt-ı mürr ve şeftālü yapraġı şuyı ¹¹ gibi ve ġayri bunların gibi ve daħı şabrı şuda ezüp kulaġa ıolduralar nāfi'dür yāħüd ¹² afsentīn türkīde pelīn derler ören yavşanı daħı derler anuń şıķındısın koyalar ¹³ yāħüd kebire yā türmüs ki delüce bakladur yāħüd yarpuz şuyı yāħüd şaħm-ı ħanżal ¹⁴ ķaynadup şuyın alalar yāħüd keçi ödi ıamzuralar ammā eger şu girse 'alāmeti sābıkda ¹⁵ şuda yüzmek yā ħammāma girmek kulaġa şu girmek 'ilācı ol

ķulağı ıarafına ¹⁶ başın ege dağı eli ayasın ķulağına ıtuta muķkem bir ayağı üzerine ķalğıya tā kim gele ¹⁷ ķıķa yāhūd ıoraķ otınuķ budakların alalar yā rāziyānenūn budakların alalar ¹⁸ yāhūd kiķirek ķamıř alup panbuķ ıtolaşdurup neķē yağına yazıyup yağına ¹⁹ banduralar āhir ıarafın ķulağına řoķalar panbuğ-ıla berkideler ki hevā girmeye ol yağılu ²⁰ panbuğı yaķalar yaluńlana yana ammā ķulağına yaķın gelicek hemān defāt ııķaralar şuyı ²¹ cezb eyler yāhūd panbuķdan bir fetīl ēdeler bir ıarafı ķözölmiř ola ķulağına ²² muķkem ıtıķalar ķarıřduralar ol yaņa bu yaņa tekrār böyle ēde kim şuyı cezb ēde ²³ yāhūd bir mīle panbuķ şaralar muķkem şöyle kim ķulaķda panbuķdan nesne ķalmalu olmaya ²⁴ güneşde ķoyalar ıtura andan şonra ķulağına řoķup ķarıřdura ola kim şuyın ²⁵ gidere ve dağı gül yağı yā benefşe yağı yā nīlüfer yağı yā řırlıģan yağı ıřıcaķ ²⁶ eyleyüp ķulağına ıtamzur tekrār ıtamzuralar fařl eger ķulağına řu girse ıtutılsa turbı dögeler ²⁷ şuyına ķoyun yā keçi ödin ķarıřduralar ķulağına ıtamzuralar bi-izni'l-lāh řifā bula şuyın gidere

[41b]

¹ otuz ıtokuzuncı bāb bevāsīr-i enfdedür eger ħulkī olsa 'ilācı yoķdur eger burnuķ ² iķinde et bitüp gelür-ise ki delügi sedd ēde gāh olur ki burnuķ delügin ıtoldurur ³ buņa bevāsīr-i enf dērler 'ilācı evvel ķīfālden fařd ve ħacāmatdur ve maıbüh ⁴ fākihe-y-ile ve maıbüh helīle-y-ile tenķiyedür her řabāħ 'unnāb ve şeker-ile cüllāb iķe ⁵ ve ğıdāsı mās ya'nī mürdümük dērler bādem iķi-y-ile müzevvere iķüp mādde nuzc ⁶ bulduķdan şonra dağı merhem-i zencār nāfi'dür yāhūd bir fetīl ēdüp yař ⁷ řoģanı dögeler ol fetīle bulanduralar nāfi'dür ve dağı bevāsīr-i enfı az az giderüp ⁸ zā'īl eyler 'ilāclardandur incitmek ve acımaķ olmaz ammā tadrīc-ile giderür faķīr ⁹ dağı tecribe eyledüm bir heftede nef zāhir oldu řan'at budur ekři enār ¹⁰ ķabın alalar yumřaķ dögeler eleyeler řu ııķar ķoyalar ķarıřduralar tā kim ħamīr gibi ola ¹¹ fetīlcük ēdeler uzunca ola burnına řoķalar ıtura ğecede ve ğündüzde ikişer ¹² evķātda ıtura ħāvī-i kebīrde iřāķ ħekīmden menķüldür ki zāc-ı aģzarı kehl ¹³ gibi saħķ ēdüp aģřamlarda řabāħlarda burnına üfürseler ħalāř eyler ¹⁴ ve dağı bevāsīr-i enfı ķal' eyler giderür devālardandur bir dağı řan'at zāc ¹⁵ bir cüz' ve zencār rub' cüz' bir fetīle bulaşduralar burna řoķalar eger zencār merhemi ¹⁶ fā'ide vermese 'ilācı kızmaķ ve kesmekdür fařl ħāvī-i kebīrde eydür burunda ¹⁷ zā'īd et biter ebyāz olur 'ilācı āsāndur ammā eger kemüdet yā ħumret üzerine ¹⁸ olur-ısa ħayli 'asīrdür zīrā ebyāz levn olsa veca' olmaz esved ¹⁹ yā aģmer olsa veca' olur kırķıncı bāb fıķdān-ı şemmedür ya'nī burun ²⁰ koķu ıtuy mamaķ sebebi ğalīz ħıltıdur ki dimāğda cem' olmişdur ²¹ baģlanmiřdur ķalmıřdur 'ilācı evvelā gerekdür üç direm rāziyāne ve on direm ²² şeker-ile cüllāb ēdüp her řabāħ bu ķadar isti'māl ēde ğıdāsı noħūd şuyı ²³ bādem iķi-y-ile yā 'uşfur toħmı-y-ıla ķārūrede nuzc eşeri zāhir olıcaķ ħabb-ı ²⁴ ayāric-ile ve ħabb-ı ķūķıyā-y-ıla bedeni ve dimāğı tenķiye ēdeler tamām tenķiye olıcaķ ²⁵ kündüs-ile ve ķörek otı-y-ıla

ve biber-ile ve misg-ile akşurdalar şıfat-ı devā bu ²⁶ bir eyü devādur ki cālīnūs bunı vaşf eyledi çörek otı saḥḳ olına ²⁷ tā kim ğubār gibi ola andan sonra eski yıllamış zeyt yağına ḥalt̄ edeler muḥkem

[42a]

¹ kārīşa andan sonra ağzın şu-y-ıla taldura başını ardına kaldura ne kadar kaldurabilür-ise ² andan sonra bu devāyı burnına dökeler yine çıkaralar üç gün böyle edeler eger veca' ve ³ ḥurfet 'ārız olur-ısa benefşe yağı tāmzuralar ve daḥı kibrīt koḳmaḳ eyüdü ⁴ eger bu zahmet ğalīz ḥılt̄ sebebden 'ārız olsa sinirde kalmışdur 'ilācı ⁵ kūtūrāt ya'nī nesneler tāmzurmaḳ isti'māl edeler çörek otı gibi kim muḥkem dögeler eleyeler ⁶ ğubār gibi ola andan sonra pazu şuyına yā merzencüş şuyına yāḥüd yarpuz ⁷ şuyına yā deve sidigünde ezeler ḥall ola burnına tāmzuralar ve burunda zūkām ⁸ olmağa 'ilāclar yukaru teşennüc bābında mezkūrdur kırk birinci bāb ⁹ burun koḳusındadır sebebi müte'affin aḥlāt olmaḳdur 'ilācı her şabāḥ ¹⁰ on dāne 'unnāb on dāne erük ve on dāne sibistān on direm şeker-ile cüllāb edüp ¹¹ içeler ğıdāsı māş ve bādem içi-y-ile müzevvere ola ve ṭabī'atı telyīn eylemek fākihe ¹² şu-y-ıla ve zerdālū ışlandusı-y-ıla ve daḥı ḥardalı dögüp sikencübīn-ile ğargara ¹³ edeler ve burnına yarpuzı dögüp saḥḳ edüp üfüreler ve dā'īm burnına ¹⁴ yarpuz şu-y-ıla yāḥüd 'arabī develer sidüğü-y-ile yuyalar yāḥüd mürr-i şāfī alup ¹⁵ yarpuz şuyında erideler burnına su'üt edeler kırk ikinci bāb ¹⁶ kurūḥ-ı enfedür sebebi fuzüldur ki dimāğdan ol yere dökülür ve nefse ḥummā verür ¹⁷ laṭīf taḥlīl olur ğalīzi müteḥaccir olur kalur tūrarak baş bārit olur ¹⁸ eger yaş olur-ısa 'ilācı kīfālden kan almaḳdur ve incüklerden ḥacāmat eylemekdür ¹⁹ kuvvete göre kan çıkarmaḳdur ve 'unnāb-ıla şekerden cüllāb edüp içmekdür ğıdāsı ²⁰ māş-ıla ya'nī mürdümüg-ile bādem içi-y-ile müzevvere edeler ve benefşe ḥabbı-y-ıla veyā maṭbūḥ-ı ²¹ fākihe-y-ile dimāğı tenkiye eylemekdür ve daḥı isfīdāc ya'nī nüstübeç ve mürr ²² ve gümüş ḥabaşı ve yanmış kurşun ve gül yağı-y-ıla düzülmüş merhem isti'māl edeler ²³ eger yābis olur-ısa on direm benefşe şarābı ve on direm terencübīn-ile cüllāb ²⁴ edüp içeler ve ğıdāsı māş ve noḥūd-ıla ola ve daḥı benefşe yağı ve şāfī müm ²⁵ yāḥüd şıgır incügi iligi ve ayva çekirdegi lu'ābı muḥkem zarb edüp ḥalt̄ ²⁶ edeler fetīle bulaşdurup burna şokalar eger karḥa eski olsa şabāḥ burnın ²⁷ sirke-y-ile yuyup daḥı ak ḥarbak tere toḥmı ve biber dögüp eleyüp burnına üfüreler

[42b]

¹ faşl manşūrīde eydür eger kurūḥ yābis olsa tavuḳ yağı ve müm ve gül yağı-y-ıla ² kīrūfī edeler daḥı burnını issice şu-y-ıla aḥşamlarda ve şabāḥlarda yuyalar daḥı isti'māl ³ edeler yāḥüd ak müm ve şıgır incügi iligi benefşe yağı-y-ıla erideler süreler kırk üçüncü bāb ⁴

ru'āfdadur eger burun kanamak buhrān sebebden olur-ısa 'alāmeti demevī yā şafrāwī hummāda ⁵ buhrān günlerinde wāqı' olmaqdur tutmağa şurū' etmeyeler meger ki ifrāt-ı marīz katı ⁶ za'īf ola yāhūd āhir sebebden 'arīz ola eger kanuñ hiddetinden olur-ısa 'alāmeti ⁷ az az gelmek ve hem rakīk olmak 'ilacı tebrīd eylemek ve tağlīz eylemek bārid nesneler ura- ⁸ lar her gün on dāne 'unnāb kaynadup on direm sikencübīn-i sādec-ile içmekdür ⁹ yāhūd şarāb-ı tuffāh on direm gülāb on direm karışdurup içeler ğıdāsı hatun ¹⁰ tuzluğu-y-ıla müzevvere yā erük yā temr-i hindī bādem içi-y-ile ve başına şovuk şu dökeler ve şovuk ¹¹ şuyı yaş kişnīc şu-y-ıla halı edüp kar-ıla şovudup istinsāk edeler ve kolların ¹² ve buğların bağlayalar muhkem andan sonra şovuk şuya ellerin ayakların şokalar ve başına kil-i ¹³ ermenī ve nişāsta sirke-y-ile karışdurup süreler ve burnına büssed ve incü ikisin de göyündüre- ¹⁴ ler sahk edeler berāberce burnına üfüreler ve burnına yaş kişnīc şuyına azcuğ ¹⁵ kāfūr katup tamzuralar eger kan çokluğundan olur-ısa 'alāmeti çok gelmek 'ilacı ¹⁶ kīfālden kan almak kurur şeyler müte'addid talak yā sāğ tarafa kan kanķı burundan ¹⁷ gelür-ise ol tarafa üç dört şışeler uralar ziyāde çekeler ve daħı ğāyet şovuk ¹⁸ şu içmek nāfi'dür ekşi yogurdu ayran edüp içmek nāfi'dür mercimek ve korus ¹⁹ ve summak ve cemī' bārid hem kābız nesneler müfīddür eger yılan şokmağdan kanasa ru'āf ²⁰ 'arīz olsa 'ilac yokdur faşl şifāda eydür örümcek evinden fetīl ²¹ eyleyüp kātibler mürekkebine bandurup üzerine döğölmiş günlük yā degirmen tozin ²² ekeler daħı burnına tolturalar mücerrebdür ammā evvel gül şu-y-ıla ve sirke-y-ile yuyalar ²³ tā kim tamarlar ağrıya devā yetişe andan sonra mezkūrı eyleyeler ve daħı mercimek kadar ²⁴ efyün yemek ğāyet mücerrebdür kanı kat' eyler ve eger eşek südin burnına tamzursalar bir ²⁵ sā'atde diñdüre eger yeşil zācī kim aña rümca kulķandis derler eger şu-y-ıla ²⁶ ezüp buruna tamzuralar ru'āf diñdüre kat' eyleye eger kırlağıç ödin yumşak ²⁷ döğüp harīrden geçürüp burnına üfürseler diñdüre ve eger na'ne şuyın eşek teresi

[43a]

¹ bir pāre kāfūr-ıla kat' eyleye manşūrīde cālīnūs eydür eger kan katı ğalīz ² akşa şakin tekāsül ve ihmāl etmege ki kuvvet sākıt olur 'ilac mümkün olmaz ³ 'ilac kuvvet-ile olur 'ilac hemān muķābilden kan almak gerekdür andan sonra koltuğdan ⁴ ibtidā edüp şaralar eli ayasına gelince ve buğlarından hāyalar kurbından ibtidā edeler ⁵ tā topuğlara vara muhkem şaralar andan sonra ol taraftan kurı şışeler ⁶ uralar yāhūd çölmek uralar eger kurı şışe ururlar birkaç yerlere urup ⁷ muhkem çekeler kırk dördünci bāb emrāz-ı lisānadadur ya'nī dile 'arīz ⁸ olur marazlardadur lisānuñ veremi eger kandan olur-ısa 'alāmeti dili kızıl olmak ⁹ ve hurķat harāret olmak lu'āb az akmak 'ilacı kīfālden faşd edüp kuvvete göre ¹⁰ kan çıkarmak ve huķneler-ile telyīn eylemekdür eger müşhil içmege kādīr olur-ısa maṭbūh ¹¹ fākihe terencübīn-ile ve şīrhīst-ile yā hıyārşenber yāhūd mā'-i

fākih ve zerdālū hoşābı ¹² ğıdāsı mā'-i şa'īr ola eger şafrādan olsa beşreler olur cemī' dilde ve cem' ve lehīb ¹³ ve hırkat ve şufret levn ve şuşamak çok olur 'ilācı her şabāh temr-i hindī on direm ¹⁴ ve tağ erügi ve 'unnāb her birinden yigirmi dāne ve sūkker yigirmi direm yāhūd ekşi enār ¹⁵ ve tatlu enārı içi içgüsi-y-ile şıkalalar yāhūd hıyār şuyı yā karpuz şuyı ğıdāsı ¹⁶ arpa şuyı ve maṭbūh-ıla ṭabī'atı telyīn olına şan'atı yēdi direm sināmekī ve onar direm ¹⁷ erük ve 'unnāb ve sibistān ve üçer direm benefşe ve nīlūfer hindibā tohmı ve altı direm ¹⁸ şaru helīle kabı ve on beş direm temr-i hindī ve beş direm kızıl gül yaprağı ve dört ¹⁹ direm it üzümü ve terencübīn ve şīrhışt on beş direm yāhūd terencübīn bulunmaz-ısa ²⁰ yigirmi direm hıyārşenber katalar ve daḥı bu hıḳne-y-ile ihtikān edeler şan'atı beş ²¹ direm sināmekī ve üçer direm benefşe ve hindibā tohmı ve yigirmişer dāne 'unnāb ve sibistān ²² ve kepek ve hıṭmī ve kabı çıkmış arpa her birinden bir avuc alup bir seyrek beze koyup ²³ bile kaynadalar ve bir avuc daḥı pazu yaprağı bu mecmū'ı üç rıtl şuda kaynadalar ²⁴ tā kim iki rıtl kala ve daḥı on beş direm hıyārşenber ve on beş direm şeker katup ²⁵ ezeler ve şırlıgün yağı on direm ve mūrī ve terencübīn onar direm ve tuz ve būrak ²⁶ buçuğar direm katalar hıḳne edeler iki nev'inde daḥı rubb tūt-ıla yāhūd summak şu-y-ıla ²⁷ yāhūd ekşi ve tatlu enār şu-y-ıla ağzında tūtalar maḫmaza edeler yāhūd yigirmi

[43b]

¹ dāne 'unnāb alalar ve kızıl mercimek ve it üzümü onar direm alalar kaynadalar şāfī edeler ve yaş ² kişnīc şuyı ve tūt şarābı katup ḥall edeler daḥı maḫmaza edeler yāhūd balğamdan 'arız ³ ola ağız şuyı çok aḳa ve hem dili aḳ ola 'aṭaş az ola 'ilācı her şabāh üç ⁴ direm buyan dibi ve on direm şeker-ile cūllāb edüp içe ğıdāsı noḥūd şu-y-ıla bādem içi ⁵ ve bārid raṭb ğıdālardan ve şerbetlerden ihtirāz ede ve bundan ayāric ḥabbı-y-ıla yāhūd ⁶ ḥadd hıḳneler ile tenḳıye edeler ḥārr tohmı ve ḥārr kökler kaynadup mā'-i 'asel-ile maḫmaza ⁷ edeler yāhūd encīr ve toraḳ otı ve kettān tohmı lu'ābı ve bezr-i ḳaṭūnā lu'ābı kaynadup ⁸ ğargara edeler ve dilini bal-ıla ve güyegü otı-y-ıla ve yarpuz-ıla ovalar ve her nesne kim ağızdan ⁹ şu aḳıdur anuḡ-ıla dili ovalar yāhūd sevdādan ola eger lisānuḡ veremi sevdādan ¹⁰ olsa 'alāmeti dili ḳatı yābis olmak ve ḳara olmakdur 'ilācı üç direm buyan ¹¹ dibi arınmış irice döğölmiş ola kaynadalar on direm şeker katup her şabāh bu ¹² kadar içeler ve ğıdāsı müzevvere noḥūd şuyı bādem içi ola ve daḥı ğālīz ta'āmlardan ¹³ ve sevdā arturur nesnelerden ihtirāz edeler ve effīmūn ḥabbı-y-ıla yā maṭbūhı-y-ıla ishāl ¹⁴ edeler ve daḥı keçi sūdi-y-ile bir pāre benefşe yağı yā ḳabaḳ yağı yā nīlūfer yağı katup ¹⁵ maḫmaza edeler yāhūd encīr şu-y-ıla kettān tohmı lu'ābı katup maḫmaza edeler yāhūd ¹⁶ dili ḳaz yağı-y-ıla ve tavuḳ yağı-y-ıla bir pāre sūsen yağın yā bezīr katalar ovalar ve daḥı ¹⁷ rāziyāne şu-y-ıla yā gendene şu-y-ıla hıyārşenberi ḥalt edüp maḫmaza edeler gāh olur

ki ¹⁸ ağulu nesne içmekden dilde verem ‘arız olur ‘ilacı semüm ‘ilacıdur faşl hāvī-i ¹⁹ kebīrde eydür imtinā’-ı kelām ki himayyāt-ı hādde vākı’ olur ‘azalda cūfāf olduğu ²⁰ sebebdan ve teşennüc olduğu ecluden olur başına tāze sūd şağalar ve boynına ve ²¹ enşesine yağ dürteler gāh olur ki sersāmdan sonra dilinde şıklet bākī kalur gerekdür ki ²² dil altında iki tamar vardur anlardan faşd edeler hāvī-i kebīrde eydür huşūnet-i lisān ²³ ki hummāda olur kafaşı üzere uyumaya ağzın açamaz illā azcuğ açar gerekdür ki ²⁴ ‘ataş kaş’ eyler habblardan ağzında tutalar ve dilini lu‘āblar-ıla ovalar ve kettān bēzi-y-ile ²⁵ dilin delk edeler tā kim huşūnet kōpu gide andan sonra lu‘āblar-ıla delk edeler ve erük ²⁶ çekirdegi için ağzında tutalar yāhūd sibistān tutalar yāhūd hicāzī sūkker tutalar ²⁷ kırk beşinci bāb kula’ dadur kula’ ağızda beşrelerdür yā karhalar dur ki munteşir olur

[44a]

¹ büyür açılır ‘alāmeti dili kızarmakdur ve harāreti dahı olmakdur ve yayılup gitmekdür dilde ² ve cemī’ ağızda olur hattā gāh olur içerü boğaza bile varur ol kim ‘amīk olsa cālīnūs ³ kula’ demez kurūh-ı habīşdür der ‘ilacı otuz altı direm ekşi enār-ıla tatlu enār ⁴ suyu kim içi içgüsi-y-ile şıkılmış ola alup on direm terencübīn ve on direm şeker ⁵ katup her şabāh bu kadar içeler gıdāsı māş müzevveresi bādem içi-y-ile ve tağ erügi ⁶ ve temr-i hindī şeker-ile ve fākihe şu-y-ıla yā zerdālū hōşābī-y-ıla tabī’atı telyīn edeler yā ⁷ yā maṭbūh fākihe-y-ile eger faşd hācet ola kan gālebesi ola ve şabī olmaya kīfālden ⁸ yā zaḳḳın altından kan alalar ve günde üç dört kerre ağzı sirke ve gülāb ve gül yağı-y-ıla ⁹ yuyalar ve ağızda summağ ve cūlnār ve kurı gül ve ṭebāşīr ve mercimek tutalar ve dahı ¹⁰ bu zerūrī ekeler kurı kişnīc kızıl gül summağ mercimek fūfel ve ṭebāşīr ve cūlnār ¹¹ berāberce alalar azcuğ kāfūr yā efyūn katalar dōgeler eleyeler ekeler devā-yı āhir ¹² kula’a fā’ide eyler nef’i beyyindür zāhirdür kızıl gül summāğ cūlnār nişāsta semüz otı ¹³ mārūl şandaleyn ve ṭebāşīr fūfel her birinden onar direm ve kāfūr yarım dāniğ dōgeler ¹⁴ eleyeler dil üzerine ekeler sonra gülāb-ıla gül yağı-y-ıla sirke-y-ile maḫmaza edeler yāhūd ¹⁵ semüz otı tohmı ve şiyāf-ı māmīşā ve muḳaşşer mercimek ve kurı kişnīc ve ṭīn-i kīmūliyā ki berrāḳdur ¹⁶ ṭebāşīre beñzer derzīler anuñ-ıla kumaş biçerler her birinden üçer direm za’ferān ve kāfūr ¹⁷ her birinden nısf dāniğ dōgeler muḥkem eleyeler ekeler eger kula’ ruṭūbet-i balğamiyye sebebdan ‘arız ¹⁸ olsa ‘alāmeti dili aḳ olmak ve ‘ataş az olmak veca’ az olmak şişkin gibi ola ¹⁹ ‘ilacı her gün üç direm rāziyāne ve sūkkerī gülbeşeker-ile cūllāb ede içe ve gıdāsı ²⁰ noḥūd şu-y-ıla bādem içi müzevveresi ola ve dimāğī ayāric ḥabbī-y-ıla ve maṭbūh-ı türbūd-ile ²¹ tenḳiye edeler ve ‘āḳırḳarḥā ve ṭorāḳ otı tohmı ve nānhāh ḳaynadup şu-y-ıla ġargāra edeler ²² ve māmīrān ve türb tohmı ve ‘āḳırḳarḥā’ sirke-y-ile ḳaynadup şu-y-ıla maḫmaza edeler yāhūd ²³ zeytūn yaprağı ve merzencūş ve birincāsef ki bābūnece meñzer otdur ḳayalarda ²⁴ ve ḳoşantıyyede ḳadīm binālarda ḳoḳ

biter ve iklîl-i melik ve kettân tohmı lu'âbı ²⁵ kaynadalar şu-y-ıla mazmaza edeler yâhüd kulâ' sevdâvî hıltdan 'arîz ola ²⁶ 'alâmeti dili qaralmağa mâ'îl olmak ve ziyâde lez' ve yübüset olup tükürüğü az ²⁷ olmak ve ağzından nesne akmamak 'ilâcı tenkıyedür eftîmün habbı-y-ıla yâ maṭbûhı-y-ıla

[44b]

¹ ve diline kaz yağı ve şığır incüğü iligi ve benefşe yağı ve bâdem yağı süreler ve ibtidâda sirkede ² mâzü ve cülnâr ve summak kaynadup mazmaza edeler ve 'illetün evâhirinde encîr ve torak ³ otı ve iklîl-i melik ve bâbadya kaynadup mazmaza edeler eger beşreler kararup müte'affin oluban ⁴ bir zamân râyihler gelürse zâc ve kalķatâr ki zâcdan bir nev'dür şaru zâcdur ⁵ ve yarpuz ve cülnâr ve kıızıl gül ve summak ve şeb-i yemânî berâber alup dögeler eleyeler üzerine ⁶ ekeler ammâ önjürdi sirke ve de gül şuyında arduc yaprağı ve serv ağacı yemişi ve yarpuz ⁷ kaynadup ağzın yuyalar dahı sonra mezkûrları ekeler faşl kânûnda eydür gâh olur ki ⁸ oğlancuklarda kulâ' 'arîz olur ya'nî ağzında ve dilde kabarcuklar 'arîz olur ekşer bu ⁹ maraz şabîlere 'arîz olur zîrâ ki bunların dilinün ve agzınun derisi yufķacuk olur ¹⁰ kulâ'un ğâyet yaramazı kara kömür gibi olur maḥûfdur kâtildür ammâ ağ ola yâ kıızıl ola ¹¹ eyüsidür 'ilâcı kulâ' edviyyelerinden hafîfcesi mârûl şuyı ve it üzümü şuyı ¹² ve semüz otı şuyı kifâyet eyler eger kifâyet etmese buyan dibi muḥkem saḥķ edüp ekeler ve dahı ¹³ mürr ve mâzü ve günlük kuşûrı yumşak saḥķ olına 'asele ḥalt olına süreler kifâyet eyler ¹⁴ gâh olur ki yalunuz rubb-ı tüt ki ekşi ola kifâyet eyler gâh olur ki kırķ rubb kifâyet eyler ¹⁵ gâh olur ki 'asel şarâbı-y-ıla yâhüd mâ'-i 'asel-ile ağzı yuyup mezkûr müceffif- ¹⁶ lerden biri-y-ile isti'mâl eylemek nâfi' olur eger dahı akvâcaya ḥâcet olur-ısa 'urûķ-ı ¹⁷ şaĝir ki zerdeçubdur ve enâr kabuğı ve cülnâr ve summak her birinden altı direm ve mâzü ¹⁸ dört direm ve şeb-i yemânî iki direm dögeler eleyeler ekeler ve sedîdî eydür oğlancuklar ¹⁹ kulâ'ına lisân-ı sevr nâfi'dür huşuşan ki muḥarriķ ola ya'nî göyünmiş ola ekeler ve ṭebâşîr ²⁰ kurûḥa ve beşüre ki ağızdadur nâfi'dür ve dahı eydür kâfûrı şuda ḥall edüp ²¹ gül şu-y-ıla mazmaza edeler ḥarâretten olan kulâ'a ğâyet nâfi'dür ve ṭîn-i ermenî ²² nâfi'dür ve mâzü şıbyânda olana nâfi'dür ve ğayriye dahı nâfi'dür mücerrebât ²³ sinirlüce ot eger çeyneseler ağız ağrısın giderür oğlancuklara dögüp şuyın ²⁴ çıkarup ağza sürseler ağrısına ğâyet nâfi'dür mücerrebdür ve ṭebâşîr dahı o- ²⁵ glancuklara nâfi'dür eger terḥûnı şeb birle dögüp gölgede kurıdalar ağza ²⁶ ekeler ḥoş eyler mücerrebdür ve zeytün yaprağı sirke-y-ile kaynadup mazmaza ederler-ise ²⁷ ağız ağrısın giderür taķvîm-i ebdânda eydür kıızıl gül ve cülnâr ve summak ve kişnîc ve gül yağı

[45a]

¹ ve mûm ve kâfûr-ıla merhem édüp ağza süreler ağız ağrısına gâyet nâfi'dür hâvî-i kebîrde eydür ² habîs kulâ' için şeb ve mâzû berâber alup ğubâr gibi dögüp ağzı bunun-ıla ova- ³ lar tâ kim kuşûr koppa gide eger zeyt yağına barmağ bandurup süreler ki sirke-y-ile maзмаза ⁴ edeler gâyet eyüdür kırk altıncı bâb sukût-ı lihâdadur ya'nî dılcük inmekdedür ⁵ sebeb hârr ve hâdd hılt dılcüğe ve boğaza dökülmekdür 'alâmeti humret ve lehîb ya'nî yalunlanmak ⁶ ve ziyâde veca' ve katı şuşamak 'ilâcî faşd eylemekdür maţbüh-ı fâkihe-y-ile yâ fâkihe şu-y-ıla ⁷ ishâl eylemek ve dahı sirkede mersin ve gül ve cülnâr ve summak bişürüp maзмаза eylemekdür ve ⁸ kızıl tüt rubbı-y-ıla ve mâyhöş enâr şu-y-ıla ğargara eylemekdür ve dahı işbu zerûrî ⁹ üzerine ekeler şıfatı zerûrî kurı gül ve cülnâr ve mâzû ve kişnîc ve fûfel ¹⁰ ve summak berâber alup dögüp eleyüp isti'mâl edeler sirke ve gül şu-y-ıla ğargara édüp ¹¹ ve nüşadurı saħğ édüp üfüreler nâfi'dür gâh olur ki balğamî hıltıdan 'arız ¹² olur çeneye ve dılcüğe balğamî hılt dökülür dılcük iner 'alâmeti rengi ağ olmak ¹³ ve veca' ve ağrı ve göyünmek olmamak ve tükruk çok olmak gâh olur ki dil müsterhî ¹⁴ olur 'ilâcî ayâric habbı-y-ıla ve türbüd maţbühı-y-ıla taḫî'atı telyîn eylemekdür ve dahı ¹⁵ 'âkırkarhâ ve mürri-y-ile maзмаза ve ğargara eylemek yâhüd türb tohmı ve torağ otı tohmı ¹⁶ ve râziyâne tohmı mâ'-i 'asel-ile kaynadup ğargara eyleyeler yâhüd encîri kaynadalar ¹⁷ şu-y-ıla ğargara edeler hâvî-i kebîrde eydür gâh olur ki yukârda dılcüğe ruṭûbet iner ¹⁸ dökülür dahı dılcük iner uzanur verem hâdiş olur hattâ teneffüsü men' eyler eger ¹⁹ tavîl olsa kesmekde haṭar yokdur ammâ eger degirmi ve ğalîz olur-ısa yâ aħmer ²⁰ veyâ esved olur-ısa kesmekde haṭar vardur kırk yedinci bâb ağız kokuşındadır ²¹ gâh olur ki ma'dede harâret olmağdan 'arız olur 'alâmeti oldur ki müreṭṭıb ğıdâlar ²² yese yâ çok ta'âm yese kokuşu hafîf ola yâhüd ğâ'ib ola 'ilâcî ²³ ma'denün harâretin gidermek enâr şu-y-ıla şeker ve terencübîn içeler yâ temr-i hindi şeker-ile ²⁴ ve terencüb-ile yâhüd hıyâr şu-y-ıla yâhüd karpuz şuyına şeker katup içeler ²⁵ yâhüd zerdâlü hüşâbı-y-ıla yâhüd sâdec sikencübîne kar katup içeler ²⁶ yâhüd her şabâh on dâne 'unnâb ve on direm şeker ve üç direm sevîķ-i şa'îr ya'nî ²⁷ arpa kavudı cüllâb édüp içeler ve ğıdâsı ekşi enâr-ıla yâ kuruğ-ıla yâ hatun tuzluğu-y-ıla

[45b]

¹ yâ kabağ-ıla şorbâ édüp yeyeler ve ta'âm tîzce yeyeler ve dahı harâreti ma'deden olana ² yaş zerdâlü ve erük ve şeftâlü ve karpuz ve hıyâr ve sevîķ-i şa'îr kar-ıla ve ³ gül şu-y-ıla şabâhlarda ğıdâ yemezden evvel yeyeler ve cemî' nesneler ki ma'deyi gâyet tebrîd ⁴ nâfi'dür gâh olur ki ağız kokuşu ma'dede müte'affîn balğam olmağdan 'arız olur ⁵ 'alâmeti açlıkda toklıkda berâber olmak 'ilâcî ma'deyi heftede bir yâ iki kerre ⁶ kuşmağ-ıla pāk éde torağ otı şuyı ve turb tohmı bal ve tuz ve kavun çekirdegi ⁷ kaynadup şuyın

içeler ve her heftede şabrdan iki habbe afsentīn şuyında ⁸ hall edüp içeler ve her şabāh sükkerī gülbeşeker on direm ve sükkerī sikencübīn on ⁹ direm cüllāb edüp içeler ve ğidāsı māş ve nohūd bādem içi-y-ile müzevvere ola ¹⁰ ba'zı evkātta ıtırīl-i şağīr vèreler yāhūd zencebīl murabbāsı ve dahı kebābe ¹¹ ve 'ūd-ı hām ve zencebīl ve topalak her kankısı olur-ısa bir mişkāl alup muhkem döğüp ¹² eleyeler ve bal-ıla yoğurup habblar edeler ağzında tutalar ğalīz ta'āmlardan ki balğam ¹³ arturur balık ve süd ve yoğurd ve kuzı eti gibi ola ihtirāz edeler ¹⁴ ve gāh olur ki helīlec ve belīlec murabbāsı ki bal-ıla murabbādur yeyeler ve şakız ve günlük ¹⁵ ve kākule ve karanfıl gibi nesneler çeynemege müdāvim ola gāh olur ki ağız kokuşu ¹⁶ diş etlerinde hārr mādde yā fāsīd ruṭubet olduğu sebebeden 'alāmeti ¹⁷ diş etleri şişmek ve ağrımak anlardan fāsīd ruṭubetler gelmek 'ilācī faş ¹⁸ ve hacāmat ve 'unnābdan ve erükden onar dāne ve temr-i hindī on direm cüllāb ¹⁹ edüp içeler ve ğidāsı māş bādem içi-y-ile müzevvere yāhūd hatun tuzluğu ²⁰ yā tağ erügi bādem içi-y-ile müzevvere ola ve et yemek ve ğāyet tatlılar yemek ²¹ terk eylemekdür ve benefşe habbı-y-ıla dimāğı tenkıye eylemekdür ve tabī'atı helīlec ²² maṭbūhı-y-ıla ve eftīmün maṭbūhı-y-ıla ve yemişler hōşābı-y-ıla ki nısf dāniş ²³ meşvī maḥmūde kātılmış ola içüp telyīn eylemekdür ve sirkede māzū ve cūlnār ²⁴ ve mersin kaynadalar şuyın mażmaza edeler faşl kemāliyyede eydür yaş mersin ²⁵ yaprağın ala kıvıll üzüm ki çekirdegi çıkmış ola ikisin bile havāna koya ²⁶ muhkem döge tamām hall ola dahı nohūddan büyücek habblar edeler dahı hacet ²⁷ vaktında iki dāne şabāh vaktında iki dāne ahşam yutsun ağız hōş koka

[46a]

¹ takvīm-i ebdānda eydür şakız çeyneye ve topalak süre ve kebābe ve karanfıl ve 'ūd ve ² zencebīl sedīdī eydür hall-i 'unşul mażmaza edicek diş etlerine kuvvet vèrür ³ ve kokuşın zā'il eyler kırk sekizinci bāb havānīkdedür ihtināk oldur ki ⁴ yürege ve öykene hevā varmakda 'asr ve zahmet çeker sebebi levzeteynde verem ⁵ olmağdur levze oldur ki boğazın iki tarafında sinirsegi etdür ki dil altından ⁶ ibtidā eyler ammā demevī ve ammā şafrāvī eger demevī 'alāmet imtilā olmağ ⁷ bedende tamarlar zāhir olmağ ve yüzi kıvıll olmağ ve boğazda harāret ve göyünmek ⁸ ve şanca şanca ağrımağ ola ve ağız yarı tatlı olmağ ve sābıkda tedbiri ⁹ sinnī 'ādeti delīldür 'ilāc tīzcek kīfālden kan alalar ve incüklerden ¹⁰ hacāmat edeler ve iki bağırını arasına boynına yakın yerde şīşe çekmek eger kan ¹¹ çıkaralar eger kırıla şīşe ola nāfi'dür ve memelere ve baldırlarda dahı şīşe uralar ¹² eger kırıla eger kan çıkaralar māddeyi boğazdan ırak edeler ne hīle bulurlar-ısa ¹³ ve dahı evā'ilde rādi'ler-ile ğargara edeler 'unnāb şuyı ve kıvıll mercimek ve it ¹⁴ üzümü şuyı ve yaş kişnīc şuyı gibi ve kara tüt rubbı gibi yāhūd 'unnāb ve mercimek ¹⁵ mukaşşer ve mārūl tohmı ve hindibā tohmı ve kişnīc kaynadalar şuyın ğargara edeler ve tabī'atı ¹⁶

fākiye şu-y-ıla veyā maṭbūḥ-ı fākiye-y-ile ishāl edeler eger nesne yudmağa kâdir ¹⁷ olmasa vâcibdür ki ḥuḳne'-i leyyine olına şıfat-ı ḥuḳne'-i leyyine sināmekī ve benefşe ¹⁸ ve nīlūfer ve erūk ve 'unnāb ve sibistān ve hindibā toḥmı ve kepek ve ḥıtmī ve pazu ¹⁹ yaprağı ve ḥıyārşenber şırlıgun yağı ve terencübīn ve mürri bir pāre aş ²⁰ tuzu bu mezkūrlar emşālī nesneler-ile ḥuḳne edeler ve dā'īm ²¹ ayakların issi şu-y-ıla köppüg-ile ve benefşe-y-ile ovalar her şabāḥ 'unnāb ve erūk ²² onar dāne ve temr-i hindī ve terencübīn ve şırḥışt onar direm alalar ve cüllāb ²³ edüp içeler ve ğıdāsı mā'-i şa'īr ve kabz var-ısa hıç kabz-ıla kıomayalar ²⁴ müleyyin ḥuḳne edeler ve daḥı sirke-y-ile ğargara edeler ve ekşi enār içi içğüsü-y-ile ²⁵ şıķalar ğargara edeler yā kişnīc şuyı yā summak şuyı ve gülāb-ıla ğargara edeler ²⁶ yāḥūd māddeşi safrāwī ola 'alāmeti ağırsı ğāyet ola ve iltihāb ve tıralmak ²⁷ ve ziyāde 'aṭaş ve ḥurfet ve ağızında yübüset ve açlık çok ola ve uyumaya ve

[46b]

¹ ve ıztırāb ziyāde ola 'ilācı kıan almak ṭabī'atı telyīn eylemek yemişler şu-y-ıla ve ² maṭbūḥı-y-ıla ve ğargara edeler tüt rubbı-y-ıla ve şarāb-ı 'unnāb-ıla ve ekşi enār şuyı tatlu ³ tatlu enār şuyı şeker-ile ve terencübīn-ile içeler ve zerdālū ḥöşābı içeler veyāḥūd ⁴ 'unnāb ve mercimek kıaynadalar ve ekşi ve tatlu enār kıatalar ve sirke ve yaş kışnīc şuyı ve ⁵ ve şarāb-ı tüt ve ḥıyār şuyı ve mārūl şuyı her kıankısı olur-ısa eger müfred eger mürekkeb ⁶ içeler ğıdāsı mā'ü's-şā'īr eger fā'ide vermez-ise mezkūr ḥuḳneyi edeler ve çalkoyun ⁷ yaturmayalar ve daḥı şol ip ki anuḡ-ıla ef'ī yılan boğarlar safrāwī ḥunnāķda ⁸ 'acāyib ḥāşşası vardır ki boğazına tıķalar yāḥūd sülḥafāt kıanın yā'nī ⁹ boḡa kıanın boğazına dökeler yāḥūd boğazına cāzib zımād-ıla yā'nī taşradan yaķular ¹⁰ edeler ammā eger dimāğı kıavī olur-ısa cāzib yaķu edeler yāḥūd balğamī ola 'alāmeti ¹¹ ḡarāret olmaya veca' az ola ve rengi ak ola ve ağızı yarı çok ola ve yüzde ¹² gözde şiş şekli ola ve nesne yudunmaķda ziyāde zaḡmet çeke zīrā verem ¹³ büyük olur mādde çok olduğı sebebden ve ağızında tuzluluk ve bürāķiyet ¹⁴ ola 'ilācı ğargara edeler yaş kıoz kıabın ki taşradağı gök kıabdur alalar sirkede ¹⁵ kıaynadalar ğargara edeler veremleri def' etmekde 'acāyib ḥāşşası vardır ammā ¹⁶ tenkıyeden şonra ola a'zā'-i re'islere dökülmeye ve ḥuḳne-i ḡaddlar-ıla ṭabī'atı ¹⁷ telyīn edeler ve daḥı ḡadd şāflar edeler şāḡm-ı ḡanżal ve bürāķ-ı ermenī ve tuz-ıla ola ¹⁸ yāḥūd encīr kıaynadup ğargara edeler yāḥūd 'aselī sikencübīn ḡardal ve türb ¹⁹ toḡmı-y-ıla ğargara edeler yāḥūd türb şuyı ḡardal-ıla ve mevīzec-ile ve 'ākırķarḡā-y-ıla ²⁰ ğargara edeler ve kıoz rubbı-y-ıla bürāķ-ıla ğargara edeler ve boğaza bürāķ üfüreler ²¹ yā kıaşnı üfüreler ve bu devā balğamī ḡunnāķa nāfi'dür şıfat türb toḡmı ve ²² ḡardal ve üzerlik toḡmı ve kıaşnı berāberce alup muḡkem dögüp eleyüp boğaza ²³ üfüreler andan şonra mā'-i 'asel-ile ğargara edeler her şabāḥ rāziyāne toḡmından üç ²⁴ direm ve on direm

şeker-ile cüllāb édüp içeler ve ğıdāsı nohūd-āb ve bādem içi-y-ile ola ²⁵ yāhūd hunnāk sevdāvī ola ‘alāmeti ağzı ekşi olmak ve tükürüğü az olmak ²⁶ ve şişi katı ola yumşak olmaya ve maḥnūkuḥ levni qaraluğa mā’īl ola ‘ilācı ²⁷ evvelā bāselīkden faşd etmekdür ve hacāmat eylemekdür baldırlarından ve ayakların ve baldırların

[47a]

¹ dā’īm ovmağdur kepeg-ile ve hıtmī-y-ile ve bābadya ki kaynamış ola ve daḥı işbu huḳne-y-ile ² ihtikān edeler şıfat budur sināmekī beş direm ve buyan dibi üç direm ve bābadya ³ ve toraḳ otı her birinden bir tutam ve boy toḥmı on direm ve qanṭariyün-ı raḳīḳ iki direm ⁴ türbūd iki direm ve merzencüş iki direm cemī’in üç rıtl şuda kaynadup tā bir bucuḳ ⁵ rıtl kalınca andan sonra on beş direm hıyārşenber içi ve mürri on direm ⁶ ve zeyt yağı on direm ve yāsemīn yağı on direm süzeler şāfī edeler būraḳ-ı ermenī ⁷ niş direm ve şahm-ı hanṣal rub’ direm koyalar ihtikān edeler ve daḥı toraḳ otı ⁸ ve versemi kaynadalar suyun ğargara edeler ve daḥı tāze süd-ile encir kaynadup şu-y-ıla ⁹ ğargara edeler çağırmağdan söylemekden ve arḳası üzerine yatmağdan ihtirāz ¹⁰ edeler delüce dedükleri ḥār veremdür ki boğazuḥ iki tarafında ‘uḫvlarda olur ¹¹ sebebi beden qan-ıla mümtelī olmak ve etler tatlu nesneler çok yemek ve ḥamr içmek ve ¹² qan almak hacāmat etmegi ve müshālāt içmegi terk eylemekdür ‘alāmeti boğazuḥ ¹³ tış yüzinde gāh olur kim bir ḥumret zāhir ola hilāl şekilde bir kulağdan ¹⁴ bir kulağa vara ve ağzı yarı aḳa nesne yutmağa kādir olmaya eger güc-ile ¹⁵ yutmağ istese burnından çıka ve söylemege kādir olmaya ve gözleri ṭomala ¹⁶ zīḳ-ı nefes ola eger söyler-ise gençzinden söyleye ‘ilācı kıfālden qan ¹⁷ alup kuvvete göre qan çıkarmağdur ve tüt rubbı-y-ıla ğargara eylemek ve yaş kişniç ve ¹⁸ it üzümü şuyı ve mercimek ve hıyārşenber her gün elli altmış kerre bunlaruḥ-ıla ¹⁹ ğargara edeler andan sonra yine faşd edeler eger kuvvet vefā eyler-ise üç def’a ²⁰ faşd edeler ve mā’-i fākihe-y-ile ve maṭbūḥı-y-ıla ve naḳī’i-y-ile ya’nī ḥöşābı-y-ıla ṭabī’atı ²¹ telyīn edeler eger yutmağ mümkün olmasa mezkūr müleyyin huḳneler-ile tekrār be-tekrār ²² huḳne edeler eger tevātür-ile ya’nī tīz tīz şolumağa başlayup ihtināk ziyāde olur-ısa ²³ vācibdür ki taşradan cāzib yaḳular uralar ihmāl olinmaya bu hunnāk ğāyet ²⁴ mühmel hunnākğdur ve ağzına mā’-i şā’ir dökeler ve enār şu-y-ıla sirke dökeler eger dört ²⁵ günden geçe ümīzdür ki dişi-y-ile aḳa ve daḥı gerekdür ki tāze süd-ile merev ve ḥamir ²⁶ lu’ābı-y-ıla ğargara edeler eger verem münḥall olup boğazı açılrsa yudğunmağa ²⁷ başlasa gerekdür ki her şabāḥ zerdālū ḥöşābı elli direm ola ve on direm terencübīn

[47b]

¹ ve on direm şîrhışt katup içeler ve tabî'atı kabz olmağa komayalar ve gîdâsı arpa şuyı ² bādem yağı-y-ıla yāhūd arpa unı-y-ıla hārîre ve bādem şîresi yāhūd yağı-y-ıla ola faşl ³ hāvî-i kebîrde eydür eger kettān ipligi-y-ile ef'î yılanı boğsalar ol ipligi hunnāk olanuñ ⁴ boynına taqşalar eyü ola ve boynuñ iki tarafında olan veremi def' eyler manşürîde ⁵ eydür havānîk dedükleri dîlcükde çeñede veremdür sebep kan galebese hiddetidür ⁶ ve muhammed bin zakeriyā eydür eger ağrısı olmasa balgamîdür eger katı veca' olsa kalandur ⁷ ve dahı eydür eger mañnüka ziyāde zaḥmet olup boğulmağa qarîb olsa vācibdür ki kavî ⁸ huḳneler edeler ve iki kolından bile kan alalar ve depesine hacāmat edeler ve eñegi altından dahı ⁹ hacāmat edeler kuvvete göre kan çıkaralar eger bunlaruñ-ıla çāre olmasa dil altından ve gözi ¹⁰ bıñarından ve altından kan alalar ve boğazına şıgır ödi-y-ile ve qarğa düglegi şu-y-ıla ve kañtariyün-ıla ¹¹ ve sirke-y-ile yaḳu edeler ve üzerine kırlağıcı göyündürelər külini tılā edeler ve yemek dahı nāfi'dür ¹² ve eydürler ki hemān sâ'at hunnākı sâkin eyler ve dahı eydür işbu devāyı boğazına üfüre- ¹³ ler 'acāyib nāfi'dür şıfatı üzerlik toḥmı ve türb toḥmı ve hıltî ve mürr ve bürak-ı ermenî ¹⁴ ve nüşādur berāber kehl gibi dögeler üfüreler ve muhammed bin zakeriyā eydür eger hunnāk-ıla hummā bile ¹⁵ olsa katı mañüfdur zîrā hummā ziyāde nefes verüp almaḳ ister ve nefes yolu hōd ¹⁶ tutilmışdur pes yürege tîz zamānda sü'-i mizāc 'arîz olur sedîd eydür uşak ¹⁷ dërler bir şamğ vardır bal-ıla lu'ük edüp yēseler balgamî hunnāka ve zîk-ı nefese fā'ide ¹⁸ eyler ve eger şuda ḥall edüp ğargara eylese çok balgam getürür dimāğı pāk eyler ¹⁹ ve şifāda eydür tatlu ırmaqlarda olan ingeci çigle dögüp yusalar süzseler ²⁰ bir üsküre kadar alup ğargara eyleseler hunnāka fā'ide eyler ve dahı yaş kozuñ kök ²¹ kabın alup şuyın üzüm bekmezi-y-ile kañnadup koyuca ola andan şonra şaklayalar ²² ḥācet vaḳtında ğargara edeler boynında ve boğazında olan veremlere ğāyet fā'ide ²³ eyler giderür mücerredür cemî' 'ilāclardan bu aḳvādur huşuşan balgamî ola ve diş etlerinde- ²⁴ ki veremleri dahı zā'îl eyler eger bürak ve hıltî ve nüşādur saḥḳ edüp boğaza üfür- ²⁵ seler mühlet vermeyüp tîzcek deşe aḳıda ve dahı tüt rubbı-y-ıla it poḥı ya'nî ²⁶ kelbün aḳ poḥı-y-ıla ḥalt edüp ğargara edeler hunnāk ağrısı hemān sâ'at sâkin ola ²⁷ meşhürdur tekrār tecrîbe olinmışdur eger boğazda zaḥmet olsa hılt nāzil olsa

[48a]

¹ gerek dîlcük gerek boğazuñ iki tarafı olsun ümüğine işbu yaḳuyı edeler şıfat cevz ² alup muḥkem dögeler dahı bir yumurdayı kañkana edüp yağ-ıla bişüreler dahı cevzi üzerine ³ eküp ümüğine uralar nāfi' ola meşhürdur eger kañkanaya felesgene dërler bir ot ⁴ vardır çingeneler satarlar yumşak dögüp ekseler ümüğine ursalar ğāyet nāfi'dür ⁵ ve kemmün ve cevz dahı bile etseler eyüdür ğāh olur ki boğazda beşür 'arîz olur ⁶ ya'nî

boğazda beşreler olur katı hâdd olur şafrādan yā demden olur ekşer boğazda ⁷ ve kızıl onurğada olur kurı enekde nādir çıkar ‘alāmeti onurğa yeri ağrımağ ⁸ ve hūrfet ola huşūşan nesne yudarken ve huşūşan ki ekşi ve katı tatlu ola ⁹ yā tuzlu ola ‘ilācī kīfālden kan almakdūr ve her şabāh on direm ‘unnāb şarābı ¹⁰ içeler yāhūd erūk şarābı yāhūd sikencübīn içeler ğıdāsı arpa şuyı bādem yağı-y-ıla ¹¹ yā bezr-i kaṭūnā lu‘ābı-y-ıla yāhūd ayva çekirdegi lu‘ābı-y-ıla yāhūd arpa unı-y-ıla nişāsta ¹² ile benefşe yağı-y-ıla yā bādem yağı-y-ıla harīrde bişürüp yēyeler ve tatlulardan ve etlü ¹³ nesnelerden ve ekşilerden ve katı şovuk şulardan ihtirāz edeler eger kurıca olur-ısa ¹⁴ ya‘nī yaşugur-ısa kīrūṭī-y-ile ve ak mūlahham-ıla ‘ilāc edeler ve dahı erūk yaprağın alalar ve ağacı dahı eyūdūr ¹⁵ şarāb-ıla kaynadalar ġarğara edeler boğaza ve ağza nāzileler inmegi men‘ eyler ġāyet eyūdūr ¹⁶ kırk toközuncı bāb boğaza sülük kemük ve diken tırmağdadūr ‘alāmeti rakīk ¹⁷ kan tükürmek ve tırılğanmağ ve ġam-gīn olmağ ve kaşbe’-i riyeye az vāqı’ olur ‘ilācī ¹⁸ eger görünür-ise ālet-ile alalar eger görünmez-ise ‘ilācī oldūr ki eger yuğaruya mā’īl ¹⁹ olur-ısa eñseden uralar çıka düşe ammā eger boğazda hiddet olur-ısa ovmağdan ²⁰ şakınalar ki dahı ziyāde merküz olmaya ve müzelliğ nesneler yēyeler hattā tayrına gide yāhūd ²¹ muhkemce iplig-ile sünger yā bir pāre et bağlayup yudalar tā kim tıran nesneyi ²² anaru geçe andan şonra tızcek çekeler ola kim kōppara çıkara ve dahı bakla unı-y-ıla ²³ ve nişāsta-y-ıla ve bādem yağı-y-ıla hasā bişüreler yumşada tayrıncağ ede dahı kuşalar ²⁴ tā kim sühulet-ile çıka ammā sülük yapışmağā ‘ilāc gerekdūr ki sirke-y-ile ġarğara edeler eger ²⁵ tuz katarlar-ısa dahı eyūdūr ve sirkeye hardal yāhūd tere tohmı yāhūd şarmusağı dōğup ²⁶ sirkeye katarlar ġarğara edeler yāhūd zācī dōgeler üfüreler yāhūd issi hammāmda otura ²⁷ tā uyuya şöyle kim uşşı ‘aklı gitmege yakın kıala andan şonra bir pāre karı ağzında tıtalar

[48b]

¹ sülük gele çıka istirāhat içün tonun çıkaralar mücerrebdūr ellinci bāb ² isnāndadūr eger harāretten olur-ısa ‘alāmeti katı ağrıya kıalağ üzere ola şovuk nesneler ³ hōş gele ġāh olur ki diş etlerinde verem ve şiş olur ve humret ve zārbān ya‘nī şanca ⁴ şanca ağrımağ olur ‘ilācī kīfālden kan alalar ve hacāmat edeler ve alnından kan alalar ⁵ ve maṭbūh-ı fākihe-y-ile ve helīle maṭbūhı-y-ıla ishāl edeler ve dahı ağzında gül şuyı ve ⁶ sirke ve aş tuzı azcuğ katarlar ağızda tıtalar eger veca’ müştedd olup kıalağ ve ıztırāb ⁷ artuğ olur-ısa gül şu-y-ıla sirke ve azcuğ kāfūr katup mażmaza edeler yāhūd şarb ⁸ sirke ve gül yağı ve hıyār şuyı ve mārūl şuyı ve yaş kişnīc şuyı ve semüzlük ot şuyı ⁹ bir habbe efyün-ıla mażmaza edeler ve her şabāh temr-i hindī ve şeker onar direm cüllāb edeler ¹⁰ içeler yāhūd on dāne ‘unnāb ve ak şeker on direm cüllāb edüp içeler ve ğıdāsı ¹¹ māş müzevveresi bādem içi-y-ile ve temr-i hindī şeker-ile yāhūd rummāniye bādem içi-y-ile

yāhūd¹² çınār yaprağı şarb sirkede kaynadup mażmaża édeler yāhūd bürüdetden ola¹³ ‘alāmeti hārr nesnelerden sükün bulmak ve humret ve zarbān olmamak ve şovuk nesneler¹⁴ hoş gelmeyüp dahı ziyāde olmak ‘ilācı bedeni ve dimāğı ayāric habbı-y-ıla ve habb-ı¹⁵ şabr-ıla yā maṭbūhı türbūd-ile tenkıye eylemekdür ve ğıdāsı nohūd şuyı ‘uşfur tohmı-y-ıla¹⁶ ve bir pāre dārçīnī ve şol sirke-y-ile mażmaża édeler ki anda güyegü otı ve ‘ākırkarhā¹⁷ ve zūfā ve kebere köki kaynamış ola ve dişleri ayāric-i faykarā ile ovalar ve mā’-i ‘asel-ile¹⁸ mażmaża édeler ki anda zūfā ve yarpuz ve ‘ākırkarhā ve karga düvlegi köki kaynamış¹⁹ ola ve diş etlerin ‘ākırkarhā ve burağ ve zencebīl ve biber ve şaytarac-ı hindī²⁰ döğüp ve saḥk édüp katı katı süreler yāhūd bişmiş şarmusağı dişine uralar²¹ yāhūd şahm-ı hanzal eyü sirkede kaynadalar dişine ura yāhūd sirke-y-ile kaynadup²² uralar yāhūd erük şamgın ve koz şamgın dişine uralar yāhūd bu devāyı²³ diş üzerine uralar hemān ol vaktde sākin éde şıfat ‘ākırkarhā bir direm²⁴ nüşādur ve efyün nişf direm yumşak döğeler diş delüğine tıduralar yāhūd yēnür²⁵ dişe çörek otın ve hardalı tıduralar eger bunun-ıla sākin olur-ısa minnet hudāya²⁶ ve illā üzerine bir pāre fulüniyā-yı rümī yāhūd fārisī kıoya tekmiđ éde eger bunun-ıla²⁷ dahı çāre olmasa işbu devāyı édeler ki diş tağıda gidere şıfat encīr südi

[49a]

¹ ve zencebīl murabbāsı sirke-y-ile ve bağır túbālī mecmū’an yanmış dişlere uralar tağıda gidere ve ² eger geç tağıda marīz tağıdıca taḥammül étmese dişi çıkaralar yāhūd key édeler ³ gāh olur ki diş ağrısı ma’deden olur ‘alāmeti ta’ām yēdükce ziyāde harekete gelür ⁴ ‘ilācı ma’deyi kuşmağ-ıla tenkıye édeler mahrūk ot şu-y-ıla ve kavun tohmı ve turb ⁵ şuyı ve bal ve tuz katarlar içeler kuşalar ve ıtırıl ve cevāriş-i maştakī yā cevāriş-i ⁶ ‘ūd isti’māl édeler ve ğıdāsı mā’-i lahm ola ve ziyāde toklukdan şakına gāh olur ki ⁷ dişlerde kıurd olur çürük dişlerde olur ‘ilācı şarmusağ-ıla ve keçi böğregi yağı-y-ıla ⁸ ve gendene tohmı-y-ıla ve turb tohmı-y-ıla buḥūr édeler gāh olur ki dişler hareket éder eger ⁹ koçlukdan yā kıarılıkıdan hareket eyler-ise ‘ilācı yokdur ammā eger ruṭübet dökölüp ¹⁰ siñiri ve diş etleri süst étmekden olur-ısa yāhūd ma’de ağzında ruṭübet ¹¹ sebebinden olur-ısa diş etlerin kavī eyler kıābız edviyyeler-ile süreler gül kıurısı ¹² ve cülnār ve summak ve ğayri bu nesnelere benzer ne var-ısa ve bu devā-y-ıla dişleri ¹³ ve etlerini süreler ve diş etlerin berkidür ve müteharrik dişlere fā’ide eyler summak ve gül ¹⁴ tohmı ve ceft-i bellüt ve şeb-i yemānī ve topalak ve gül ve tarāşīs ve fūfel ve ilğun ¹⁵ yemişi ve şandal-ı ebyaz ve rāmek ve helīle-i aşfer ve mersin tohmı berāber üçer direm ¹⁶ döğeler eleyeler harīrden geçüreler geçede süreler tā şabāha denlü tura ve ağzı gülāb-ıla ¹⁷ ve sirke-y-ile yuyalar eger şeb gülāb-ıla sirke-y-ile kaynadup mażmaża étseleler dişleri kavī eyler ¹⁸ ve bu ‘illetler kimesnelere gerekdür dişe yapışur nesnelerden ihtirāz édeler koçlu

¹⁹ helvā gibi ve maştakī ve günlük gibi faşl manşürīde cālīnūs naql eder ²⁰ efyūn yāhūd bezr-i benc üzüm şīresi-y-ile yāhūd bal-ıla ma'cūn edüp baķla ķadar ²¹ gece-y-ile yudalar uyudur veca'ı sākin eyler ve eger manşürīde eydür diş diplerinden ²² balģam cezb etmekde bundan enfa' nesne olmaya ki şahm-ı hanżalı sirkede bişüreler ²³ mażmaża edeler eger bārid olur-ısa şarābda ķaynadalar ve tīzcek veca'ı teskīn ²⁴ eyler ve daķı eydür şābitden rivāyet eyler şābit eydi ķadīm řabībler cem' olup ²⁵ ittifāķ eylediler diş 'ilācında ağızda isti'māl olunur nesnelerde sirke-y-ile ²⁶ tuzdan ķayrlu nesne olmaya zīrā bunlar veca'ı sākin eyler ve hem zā'īd ruřubetleri ²⁷ zā'īl eyler bāride ve ķarra daķı nāfi'dür muķammed bin zekeriya eydür efyūn yā bezr-i benc

[49b]

¹ dişe süricek ağırsın sākin eyler ve daķı eger diş ağırsı 'ilācından ümīd kesilse ² dişüñ etrāfına ķamīr edüp diş ķurdaģusı gibi kepçecük edeler zeyt yaģını ķaynadalar dişüñ ³ deppesine dökeler hemān sā'at ağırsın sākin eyler ammā ol diş řaģılmaķ gitmek yüzün tutar ⁴ şāhibü'l-irşād eydür veca' ifrāřı ziyāde olduģı vaķtlarda isti'māl olunur edviyyeler- ⁵ dendür diş diplerine 'āķırķarķā-y-ıla kāfūr yayışdurmaķ ģall olup gitdükde yene tekrār ⁶ yapışdurmaķ gerekdür sonra gül yaģına penbe bulaşdurup yapışduralar ģacı pāşā şifāda ⁷ eydür 'acāyib ķavī devādur diş ağırsına tiryāķdur cünd-i bīdeste ve ģiltīt ķaşnı ⁸ ve biber ve mür-i şāfī ve zīrāvend-i müdahrec ve mī'a ve efyūn ve şīķ ve zencebīl her birinden ⁹ berāber alup muķkem dōģup eleyüp bal-ıla ma'cūn edüp bir pāre penbe-y-ile diş diplerine ¹⁰ yapışdurı ķoyasın ve şifāda eydür ģāyet ķavīdür bir ķīrāt efyūn alup gül yaģında ¹¹ eridüp panbücuģ-ıla diş diplerine yapışduralar ağırsın sākin eyler ve mücizde eydür issi ¹² etmek ıřırmaķ yā issi yumurda şarusı ıřırmaķ bürüdetden olına keyfiyyet-ile nāfi'dür ¹³ ve ģarāretten olına ģāşşası-y-ıla ve ģarāret-i ģarīziyye in'āş-ıla nāfi'dür ammā eger veca' ¹⁴ dişde kendüde olur-ısadur irşādda eydür veca' dişde kendüde olduģunuñ ¹⁵ nişānı oldur ki diş etlerinde elem ve şiş olmaya bilesin ki dişde kendüdedür ve daķı ¹⁶ eydür sirke-y-ile tuz ķarra ve bāride nāfi'dür ve sirkenüñ diş ağırsında çok fā'ideleri ¹⁷ vardır eger bürüdetden olur-ısa bal-ıla ģalt olına eger ģarāret-ile olur-ısa şu-y-ıla ģalt ¹⁸ olına mażmaża edeler mā-lā yes'a ķitābında eydür kāfūruñ dişleri çürümekden şaklamaķda ¹⁹ 'azīm ģāşşası vardır eger çürümüş dişlerüñ delüģine kāfūrı ķoysalar ziyāde çürümekden ²⁰ men' eyler mücerredür sedīd eydür mücerreb sününlardandır dişleri ģıfz eyler şāķīķ eyler ²¹ keçi geyik boynuzı göyünmiş ola ve ilģun yemişi ve şopalak ve gül ve sünbül-i řabīb ya'nī ²² sünbül-i hindī her birinden bir direm ve ģacı bekdaş tuzı rub' direm hem muķkem dōģup yumşadup ²³ dişlere süreler ve mücizde eydür südlü nesnelerüñ köki dişlere ģāşıyyet-ile nāfi'dür ²⁴ eger şarābda bunlardan birinüñ kökini ķaynadalar ayda iki kerre mażmaża edeler ol

kimesne ²⁵ hîç dişler ağrısın görmeye hem hâşıyyet-ile ve hem keyfiyyet-ile ve dahı tuzı bal-ıla dişlere ²⁶ sürmek dahı ancılayındur ammā eger göyünmiş olsa kavī olur göyündürmek tarīķi ²⁷ oldur ki tuzı bala bulaşduralar dahı demürden bir nesne içinde yaķalar eger sedefi

[50a]

¹ dögseler dişē dürtseles derhāl ağrısın gidere ve sıñırlüce ot iki dürlü olur büyügi ² eyüdü eger kaynadup dişē ağızda mażmaża eyleseler yerlü diş ağrısın derhāl ³ sākin eyler taķvīm-i ebdānda eydür eger harāretten olur-ısa gülābda summāk ezüp bir pāre ⁴ katup mażmaża edeler ve ol diş üzerine panbuğ-ıla diş üzerine koyalar eger bürüdetden ⁵ olsa mā'-i 'aselde züfā kaynadup mażmaża edeler ve zerdālū çekirdegin tuz-ıla döğüp ⁶ sirke-y-ile ma'cün edüp dişine penbe-y-ile koyalar mā-lā yes' kitābında eydür yılan kavını ⁷ kebere yaprağı-y-ıla kaynadup mażmaża eyleseler ağrısın diñdüre def'atı mücerrebdür ve sedīd ⁸ eydür senderūs diş ağrısın diñdürmekde buña hemtā ve beñzer yokdur bür'ü's-sā'ada ⁹ eydür üç dāne mevīzeci bir pāre panbuğa şarup şu-y-ıla ıslada iki daş arasında ¹⁰ döge agrur diş üzerine kıya hemān teskīn eyler yāhūd sükkeri tağlayalar kırūtī ¹¹ eyleyeler bir pāre panbuğı ol diş üzerine koyalar ağrısın ve kıamaşmasın giderür ¹² elli birinci bāb fı-emrāzi'l-isnān ya'nī dişler marāzında ve diş etleri marāzlarında- ¹³ dur eger dişlerün rengi şaru yāhūd kıara yā yeşil yā ğayri reng olsa 'ilāci ¹⁴ bedeni ve dimāğı tenkıye eylemekdür ne hıltdan olur-ısa rengi delālet eyler vesā'ır 'alāīm ¹⁵ görüle ol hılť ishāl olına ve dahı kebere kökin ve rāziyāne kökin kaynadup ğargara ¹⁶ edeler ve edviyyeler cilā verür dişleri pāk eyler keçi geyik boynuzı ve fārisī kıamış ¹⁷ köki gibi ve dahı dişleri bu devā-y-ıla ovalar şıfat tağ keçisi ki iyyel derler ¹⁸ anuñ boynuzın göyündüreler ve deve kıuşı yumurdası kıabı ve arpa unı hep ¹⁹ muħarriķ ve göyünmiş ola ve deniz köpügi ve şīh ve sereťān ikisi de göyünmiş ola ²⁰ üçer direm sünbāde taşı nışf direm dögeler harīrdan eyleyeler dişleri süreler ²¹ bu bābda ğāyet kavīdür āhir mercimek muķaşşer ya'nī kıabuğı çıķmış irice döğölmiş ²² ve hıtmī şarb sirke-y-ile kaynadalar mażmaża edeler āhir it üzümü şuyın sirke-y-ile ²³ mażmaża edeler āhir çekirdegi çıķmış hanızal ve biber iki direm sirke-y-ile kaynadalar ²⁴ mażmaża edeler ğāh olur ki dişler üzerine kemreler 'arız-ı müteħaccir olur sebeb ²⁵ ma'deden buħārlar çıkar eyyām-ıla tıñar tıñur 'ilāci ma'de ağızın müşhil ²⁶ ħabblar-ıla ve kıuşmağ-ıla pāk eylemekdür ve zerdālū hışābı yemek ve fākihe şuyı ğāh ğāh ²⁷ cilā verür nesneler sürmek ve misvāk eylemek ve balık ve ħelvālar ve ğayri bunların emşāli

[50b]

¹ nesnelerden ihtirāz eylemek gāh olur ki dişlerde giçik ‘arız olur sebebi tīz nesneler yemek ve ġalīz ² ve bulanuk nesneler içmekdür ki ahlāt-ı ġalīz hāşıl olup diş diplerine gelür ³ gicişmek ‘arız olur ‘alāmeti dişler dibinde kıatı gicişmek ‘arız olur şöyle ki ⁴ şabrı kıararı kıalmaz dişlerin birbirine sürer ‘ilācı her şabāh elli direm sādec ⁵ sikencübīn yigirmi direm yāhūd kıarpuz şuyı otuz altı direm on direm şeker-ile ⁶ içeler yāhūd onar dāne ‘unnāb ve erük kıaynadalar ak şeker-ile cüllāb içeler ve ġidāsı ⁷ māş ya’nī mürdümük müzevveresi yāhūd kıabaķ ve oġlaķ ve bülüc eti-y-ile yēyeler ve bedeni ahlāt-ı ⁸ reddiyyeden ve tīz hıltılardan pāk ēdeler fākihe maţbūhı-y-ıla ve helīlec maţbūhı-y-ıla ⁹ ishāl ēdeler yāhūd kıuzı kıulaġı kökin sirkede kıaynadup maţmaţa ēdeler ve ¹⁰ şarb sirke-y-ile ġulāb hālť ēdüp maţmaţa ēdeler gāh olur ki uyħuda dişlerin kııcırdadurlar ¹¹ ekşer oġlancuķlara ‘arız olur ve ‘avratlara ve yüklölere ve kıoçlara sebeb çençelerün ¹² siñirleri za’īf olup ve dimāġlarından füzöl inüp dişleri dibine ¹³ dökölmeķdür eger oġlancalarda olsa bülügda yene zā’īl olur ammā eger ‘avratlarda ¹⁴ ve kıoçlarda olur-ısa başın ve dimāġın tenkıye eylemek gereķdür ayāric habbı-y-ıla ve şabr ¹⁵ habbı-y-ıla ve kıūkıyā-y-ıla ve boyunların mu’aţtar hārr yaġlar-ıla yaġlamaķdur süsen yaġı gibi ¹⁶ ve zanbaķ yaġı ve mısır benefşesi yaġı gibi ve bunların emşālī ve her şabāh ikişer ¹⁷ bādrençbüye ve rāziyāne toħmı kıaynadup on direm ‘aselī ġülbeşeker-ile cüllāb ēdüp ¹⁸ içeler ve ġidāsı noħūd şuyı ve ‘uşfur toħmı gāh olur ki dişlerün şuyı gider kıatı nesneler ¹⁹ çeynemege taħammöl eylemez ve issi yā şovuk nesnelere kıatlanmaz ekşer kıoçlara ‘arız olur az ²⁰ olur ki yigidlere daħı ‘arız olur dimāġları bārid olduġı sebebden ‘ilācı ²¹ her şabāh iki direm rāziyāne toħmın kıaynadup ‘aselī ġülbeşeker-ile cüllāb ēdüp içeler ²² ġidāsı ‘uşfur toħmı-y-ıla noħūd şuyı içeler ve ayāric habbı-y-ıla yā ayāric-i cālīnüs-ıla ²³ tenkıye ēdeler ve dişlere tekmiğ ēdeler kıoz içi yā yumurda şarusı kıavrulmuş ola ²⁴ ısıcaķ ısıcaķ tekmiğ ēdeler yāhūd sirke-y-ile şoġanı kıavuralar başalar ve dişleri ²⁵ defnel yēmişi-y-ile ve toraķ otı-y-ıla ve zīrāvend-i müdahrec-ile ovalar ammā diş etleri ²⁶ maraźların bildürür eger verem hārr olsa ‘alāmeti levni kıızıl ve şanca şanca aġrımaķ ²⁷ ġöyünmek kıan çıķmaķ ‘ilācı kıīfālden kıan almaķ ve hacāmat eylemek her şabāh onar dāne

[51a]

¹ ‘unnāb ve erük kıaynadup on direm ak şeker-ile cüllāb ēdüp içeler yāhūd onar direm ² temr-i hindī ve terencübīn ve sükker-ile cüllāb ēdüp içeler yāhūd ekşi enār ve tatlu enār ³ şuyından otuz altı direm ve onar direm terencübīn ve sükker-ile içeler ġidāsı müzevver taġ ⁴ erüğinden temr-i hindīden yāhūd līmūndan yā nārencden bādem içi-y-ile şeker-ile müzevvere ⁵ ēdeler ve taḃī’atı ishāl ēdeler fākihe maţbūhı-y-ıla yā helīle maţbūhı-y-ıla

ve dahı cehāreki ⁶ faşd eylemek nāfi'dür cehārek fārsīdür 'arabīde dört tamar demekdür iki tamar üstün tutağda ⁷ ve iki tamar altın tutağdadur bunları faşd eylemek ağıza ve diş etlerinde olan marāzlara ⁸ nāfi'dür ammā bunun bir neşteri vardur degirmi başludur ve dahı şarb sirke-y-ile ⁹ gülāb-ıla mażmaza yāhūd summağ şu-y-ıla sirke-y-ile mażmaza eger bu devā isti'māl olına ¹⁰ şāfī kāfīdür cūlnār ve māzū serv māzūsı ve ekşi enār akmā'ı ya'nī şol nesne ¹¹ ki çiçek andan zāhir olur ve tēbāşīr ve gül yaprağı ve tārāşīş ve fūfel ve summağ berāber ¹² alalar dögeler eleyeler diş etlerine başalar veremini şişlerini zā'il eyler 'acāyib menfa'ati vardur ¹³ yāhūd 'aşāü'r-rā'ī-y-ile ya'nī kuş teresi-y-ile ve it üzümü-y-ile ve şarb sirke-y-ile ve gülāb-ıla mażmaza ¹⁴ edeler yāhūd summağ şu-y-ıla sirke-y-ile mażmaza edeler ve gerekdür ki şovuk şudan ve etlerden ¹⁵ ve tatlulardan perhīz edeler māyehōş enār şovudalar ve armūd ve yaş zerdālū ¹⁶ ve şeftālū ve ekşi alma yēyeler ve dahı 'umürı ya'nī arasında olan etler günde birkaç ¹⁷ kerre ovalar gāh olur ki diş etlerinde kurūh ve nevāşır olur 'ilācı mūte'affin olanların ¹⁸ gidermekdür ve bedeni ve dimāğı mezkūr hābbı ve ayāricler-ile ve hābb-ı şebyārlar-ıla tenkıye ¹⁹ eylemekdür ve ferfiyün isti'māl edeler diş etlerin muhkem ovalar tā kim mūte'affin etleri ²⁰ yēye gidere andan şonra cūlnār ve māzū ve summağ ve serv kıozağı sirkede kıaynadup ²¹ mażmaza edeler tā kim diş etleri muhkem ola ba'zı tībīler ki inmegi revā göreler mezkūr ²² 'ilāclar fā'ide eylemez-ise faşl erük yaprağın şarāb-ıla kıaynadup ğārgara eyleseler boğaz nevāhīsine ²³ ve diş etlerine nāzile inmegi men' eyler huşuşan tağ erügi ola ve ağaçları dahı eyüdüdür ammā dişlerde ²⁴ olıcağ mażmaza edeler eger ağacı eger yaprağı şarāb-ıla yā sirke-y-ile kıaynadup mażmaza edeler eger semüz otı ²⁵ başda zahmetden bir pāre şiş olsa bunun şu-y-ıla unı yoğuralar dahı elün üzerine yağı ²⁶ edeler fā'ide eyler mücerredür bür'ü's-sā'a nām kitābda eydür kelbetānsuz çıkarmak tārīkı ²⁷ oldur ki 'ākırkarhādan ba'zı alup şarb sirkede bir ay mıqdārı ısladup diş üzerine kıoyalar ol vaqtda kııkara

[51b]

¹ elli ikinci bāb zūkām ve nezlededür dimāğdan burun delüklerine yaş hılıl ² inmekdür sebebi yā sü'-i mizāc hārr olmağdur 'alāmeti gözleri kıızıl olmağ ve lez' ³ ve hıddetdür ve burnı gicimekdür 'ilācı evvel-i emirden eger kıuvvet vefā edüp ve demevī mizāc olup ⁴ ve yigid kışi olup ve bahār günleri yāhūd yaz günleri olur-ısa kıfālden kıan almağdur ve dahı ⁵ ba'zı bizler kıızdurup başa birbiri ardınca mūtevātir kıomak gerek tā kim hārāret dimāğa geçe ⁶ ve tārū-y-ıla tuz-ıla dahı kıızdurup yine ancılayın tekmīd edeler tā kim hārāret dimāğa erişe ⁷ gāh olur ki bu mezkūrlar-ıla hālāş olur ve enşesi üzere yatmağdan hāzer edeler ve dahı ⁸ her şabāh beş direm benefşe ve on dāne 'unnāb-ıla on direm şeker cūllāb ede içe ğıdāsı ⁹ māş müzevveresi bādem içi-y-ile ve ısfanāh-ıla ola eger beden

mümtelî olur-ısa benefşe habbı-y-ıla yâ benefşe ¹⁰ şarâbı-y-ıla ve terencübîn ve hıyârşenber ve şîrhışt-ile tabî'atı telyîn edeler ve ğıdâsı az yeyeler ¹¹ ve başın açmağdan ve etler ve tatlular ve mubaḥḥarlar türb ve koz gibi nesnelerden ḥazer edeler yemeyeler ¹² ve gerekdür ki ibtidâda gülâb-ıla ğarğara edeler ve tenkıyeden sonra ḥammâma gireler ve bârid yağlar-ıla ¹³ istinşâk edeler benefşe ve nîlüfer yağı gibi eger çok zamân akmış olur-ısa sirkede ¹⁴ kepegi ısladalar buḥârına turalar ve kâfûr ve şandal-ı aḥmer ve ebyaz ve kişnîc buḥûr edeler nâfi'dür ¹⁵ eger merâret dimâğda kendüde olur-ısa gâh olur ki ḥummâ-y-ıla bile olur 'alâmeti başuḡ ¹⁶ derisi issi olmağ ve ğâyet 'ataş olmağ yaluḡlanmağ ve sovuğ hevâlardan ve şovuğ ¹⁷ nesnelerden râḥat olmağ ve nabz serî' olmağ ve kârûre aq olmağ 'ilâcı tabî'atı yemişler ¹⁸ şu-y-ıla ve maṭbūhı-y-ıla ve hıyârşenber-ile ve terencübîn-ile ve şîrhışt-ile telyîn eylemekdür ¹⁹ ve her şabâḥ on direm benefşe şarâbı ve on direm terencübîn cüllâb edeler içeler ve ğıdâsı ²⁰ arpa şuyı yâḥûd sü'-i mizâc-ı bârid dimâğına ğâlib ola yâ dimâğ bârid olsa ²¹ dimâğa çıkan buḥârlar taḥlîl olunmaz muḥtebes olur qalır ğalîz olur dâ'im nâzile ²² ḥadîş olur 'alâmeti dimâğdan ruṭûbetler aqmağ ve burnı delükleri yaşarmağ ve anlamağı ²³ ve idrâkı kem ve şıklet ve kâhil olmağ ḥadîş olur ve ḥarr hevâlardan râḥat olmağ olur ²⁴ 'ilâcı her şabâḥ buyan dibinden üç direm alup ve aq şeker on direm cüllâb içeler ve ğıdâsı ²⁵ noḥûd-ıla bâdem içi ve tavuğ ve çil eti ve başını kimâtlar-ıla kızdurmağ ve başına bâbadya ve ²⁶ toraq otı ve iklîl-i melik ve benefşe qaynadup şuyın dökeler eger başdan inen raqîk ²⁷ olur-ısa gerekdür ki çörek otı ve enîsün koqulayalar ve tabî'atı telyîn olına benefşe

[52a]

¹ habbı-y-ıla ve ayâric habbı-y-ıla ve arqası üzerine yatmaya tâ kim mâdde küse dökülmeye ve qatı uyumağdan ² şaḡına gâh gâh gecelerde iki üç def'a yoqlayalar qorqudur ki gögsine çok nesne ³ döküle boğa eger bir taş kızdurup üzerine sirke-y-ile gülâb dökseler buḥârını istinşâk ⁴ etseler nâfi'dür az olur ki bu nezle dâ'im olsa sille mü'eddî olur ḥuşuşan ki keseleri ⁵ ve öykenleri za'îf ola 'alâmeti su'âldür ya'nî tükürmekdür 'ilâcı her şabâḥ ⁶ benefşe ḥamîresi ve terencübîn onar direm alup cüllâb edüp içeler ve ğıdâsı arpa ⁷ şuyı ve baqla-yı yemâniye ki sirkenden bir nev'dür ve sarmağ ki lâḥana derler bâdem yağı-y-ıla ⁸ yâḥûd buğday ezile ḥarîre bâdem içi-y-ile ola yâḥûd baqla unı-y-ıla ve bâdem ⁹ yağı-y-ıla ḥarîre yeyeler yâḥûd ekmeg-ile aq şeker ve bâdem yağı ve ekşiler ve tuzlular ¹⁰ ve kekre nesneler ve ḥurmâ ve şoğan ve gendene ve bâdincân yemeyeler eger zükâm intihâya ¹¹ vara ḥammâma gire ve bâbadya ve iklîl-i melik ve şîḥ ve yarpuz ve merzencüş ve nemmâm ¹² ve ayva qaynadalar buḥârına burnın tular ve eger senderûs yâ günlüğü yâ kettân ¹³ bezin yâ kâğıd yâ şeker-i ṭabarzad

göyündürseler burnın tutsalar ruṭubet akmaq ¹⁴ men' eyler ammā gerekdür nesne akmağı zükāmun āhirinde men' edeler ve dahı 'ākil olan ¹⁵ kimesne gerekdür ki zükāmda ve nezlede ihmāl etmeye zīrā ki zükām ve nezle tīzcek sill ¹⁶ eyler huşuşan ki inen hılt ḥādd ola şafrāvī ola bālgamı mālih ola faşl ¹⁷ şifāda eydür zükām füzül-ı raṭb dimāğun iki evvelki baṭınından burun delüklerine dökülür ¹⁸ ve nezle ol füzül-ı raṭbe boğaza ve civārlarına ve öykene ve ma'deye dökülmekdür derler ammā ¹⁹ bu ikisinün sebebi sü'-i mizāc-ı ḥārrdur ki dimāğa 'arız olur esbāb-ı ḥāriciden ²⁰ şemsün ḥarāreti gibi ve ḥārr yağlar sürme gibi ve ğayri bunlara beñzer nesneler gibi ki dimāğa ²¹ ḥarāret verüp anda olan füzülü eride indüre cemī' bedenden dahı füzül müncezb ²² olup gele döküle yāhūd nefsi-i dimāğda ḥarāret ola cemī' bedende bile ola ya- ²³ lmaya yāhūd dimāğun sü'-i mizāc-ı bārid ola esbāb-ı ḥāriciden başa şovuk te'sīr eylemek ²⁴ gibi başun cildine kesāfet verüp mesāmeleri sedd eylemiş ola çıkan buḥārları ²⁵ ḥabs eylemiş ola taḥlīl olmağa māni' ola yāhūd nefsi-i dimāğda bürüdet ²⁶ ola zīrā dimāğ bārid olsa dimāğa vāşıl olan ğidā nużc bulmaz ve çıkan ²⁷ buḥārlar dahı müteḥallil olmaz tūrarak füzula münkalıb olup dā'im inmege başlar

[52b]

¹ yāhūd cemī' bedende ve başda imtilā olmağdan olur huşuşan ki dimāğda ziyāde ² ola bu dört nev' üzeredür nev'-i evvel dimāğda muḥtekin olan buḥārlara şafrā ³ ğālib olmağdur ikinci nev' dimāğda muḥtekin olan buḥārlara demevī buḥārlar ⁴ ğālib olmağdur üçüncisi muḥtekin olan buḥārlara balğamī buḥārlar ḥādiş olmağdur ⁵ envā'un eslemi bu nev'dür dördünci sevdāvī buḥārlar ğālib olmağdur bu nev'i ⁶ nādir vākı' olur faşl manşürīde eydür kaçan burun delüklerine ğālīz rīḥ ⁷ südde olsa üzerlik toḥmı ve ak biber ğubār gibi saḥḥ edeler buruna üfüreler ve ⁸ cālīnūs eydür bahārda bir nece def'a ayāric-ile ve şaḥm-ı ḥanżal-ıla ishāl olinsa ⁹ burun delükleri ki tūtilur nāfi' ola ve cālīnūs eydür eger nezle yāhūd zükām ¹⁰ şovukdan olsa nużc bulmadan ḥammāma girmeyeler ammā eger başına katı güneş ıssısı ¹¹ geçse yāhūd ḥārr nezlesi olsa ḥammāma girse cā'īzdür ve cālīnūs eydür ḥammāmda ¹² ve güneşde derlemek nezle olmağı men' eyler zīrā ki bedenden nezle ḥādiş olıcağ ¹³ füzül çıkar gider faşd eylemekden bu yiñer gider illā meger ki bedende ḥarāret ola ¹⁴ ve ḥumret ola ve bukrāt ḥekīm eydür şol kimesne kim başında zükām ve nezle ola dahı ¹⁵ gögsine kaşbe'-i riyeden çerī ine tūra öksürmeg-ile nesne çıkarmaya yigirmi ¹⁶ güne değlü iriñe döner ve cālīnūs eydür balğam-ı mālih olsa sill eyler ğāyet ¹⁷ yaramazdur em'āya inse iner dahı kūrūḥ eyler ve cālīnūs eydür balğam-ı ḥāmız ¹⁸ ve mālih kūrūḥ eyler rebv eyler sill eyler ḥunnāk eyler bağırsaklarda olsa kılunc ¹⁹ eyler ma'dede olsa ḥazmı fāsıd eyler bukrāt ḥekīm eydür her şabī kim ḥadaya ²⁰ ola yāhūd rebvden su'al ola bülügdan öñürdi olsa

mühlikdür ²¹ kânunda eydür gâh olur ki oğlancuklara zükâm ve su'âl 'arız olur ²² gerekdür ki emr edesin ki başına issice şuyı dökeler ve diline haylice bal dürteler ²³ andan sonra dilinüñ diplerin barmağ-ıla kıcığlayasın tâ kim çok balğam kuşa şifâ ²⁴ bula yâhüd şamğ-ı 'arabî ve keşîrâ ve ayva çekirdegi ve buyan balı ve şeker penîr alalar ²⁵ her gün bir pâre alup tâze süd-ile içürelers elli üçüncü bâb ²⁶ ağızdan kan akmağ ve lu'âb akmağdadur eger kan akmağ ağızda qarha olmağdan ²⁷ oldı-y-ısa 'ilâcî qarha 'ilâcîdur mezkûrdur eger diş etlerinde emrâzdan

[53a]

¹ oldı-y-ısa mezkûrdur eger ağızda ve dilde olan yaruqlardan gelür-ise 'ilâcî ² her şabâh üç direm benefşe ve on dâne 'unnâb ve on direm şeker-ile cüllâb edüp ³ içeler ğıdâsı mürdümük bâdem içi-y-ile ve dağı bezr-i kaşünâ lu'âbı ve ayva çekirdegi ⁴ lu'âbı bâdem yağı-y-ıla ve benefşe yağı-y-ıla hâlî edüp diline sürelers yâhüd yumurdanun ⁵ içinde inceçük kab vardur anı yapışduralars ve bu bürüd nâfi'dür tebaşîr ⁶ kebâbe nişâsta ve kurı kişnîc ve kabı çıkmış mercimek ve semüz otı tohumı ve kızıl gül ⁷ yaprağı berâber alup dögeler eleyeler dile sürelers yâhüd gülâbda summağ ışlayup ⁸ sürelers ve dağı kâfur ve ak şandal ve muşşer mercimek ve summağ dögeler eleyeler ekeler ve dağı ⁹ dil yaruqlarına tavuk yağı ve kaş yağı ve bunların emsâl sürmek nâfi'dür ammâ seylânü'l-¹⁰ lu'âb ağızdan lu'âb akmağ eger harâret ile çok ruṭubetden olur-ısa 'alâmeti ¹¹ açlıkda ve ğıdâyı az yêdukde çok gelmekdür 'ilâcî eger kan ğâlib ola bâselîkden ¹² kan alalar kuvvete göre kan çıkaralar ve her şabâh on direm ayva şarâbı yâ alma şarâbı ¹³ gülâb-ıla içeler yâhüd alma yaprağı yâ ayva yaprağı kaynadup maşmaza edeler yâ-¹⁴ hüd hindibâ ki acı mârûldur tâzeyle bu maşsür tuz-ıla yeyeler ve mucizde eydür ¹⁵ müşterek 'ilâcdur hindibâyı bir direm tuz-ıla her şabâh süfuf edüp yeyeler ¹⁶ yâhüd bürüdet-ile balğamî ruṭubetden ola 'alâmeti balğam ğalebesinün 'alâmetidür 'ilâcî ¹⁷ her şabâh on direm sükkerî gülbeşekeri cüllâb ede içe ve ğıdâsı noḥüd ve 'uşfur ¹⁸ tohumı ve tavuk eti ve ma'deyi arıdalar mâ'-i 'asel içüp kuşmağ-ıla yâhüd türb ¹⁹ ve tohumı ve torak otı tohumı ve buyan dibi ve tuz kaynada şuyın içe kuşa ve dağı ²⁰ her gün yâ her gece ıtrıfîl-i şağîr yeye eger ayâric-ile muşavvî olsa dağı nâfi'dür ²¹ yâhüd cevâriş-i 'üd yâ cevâriş-i maştakî her kanķısı olur-ısa bir mişkâl ²² yeyeler ve dağı bal-ıla etmek yeyeler ve kâķule ve dârçînî çeyneyeler yâ günlük çeyneyeler ²³ ve yaş yemişlerden kavundan hıyardan mârûldan ve ğayri şulu nesnelerden ²⁴ ictinâb edeler eger oğlancukların ağızından akşa akâķıyâ ki gülâb-ıla ²⁵ ıslanmış ola mesh edeler nâfi' ola eger gece-y-ile akar-ısa maşşuşca ma'lûmdur ²⁶ ki şoğulcandandır 'ilâcî bâbında gelür inşa'allâh takvîm-i ebdânda eydür ²⁷ martüblara ve oğlancuklara ve koçlara çok 'arız olur maḥûf degüldür

[53b]

¹ sebebi ruṭubetdür dimāğdan iner yāhūd ma'dede balğamdur 'ilāc da ṭurāc kavurması ² yemek ve şakız-ıla günlük çeynemekdür manşürīde eydür eger ağızdan çıkmak kağıрмаğ-ıla gelür-ise ³ korhulu degüldür zīrā başdan yā ṭamağdan ve dīlcükden ve ol yaṇalardan gelür k̄ābızlar-ıla ⁴ ġargara kifāyet eyler tūt rubbı gibi ve summak ve enār suyu gibi eger kuşmağ-ıla gelür-ise maḥūf ⁵ degüldür 'alāmeti ġalīz olsa uyuşmış gelmekdür def'aten bevl gelmekdür ve iki bağırını ⁶ arası ağrımak ve göñülleri dönmekdür kuşıcak inlemekdür yemege iştihāsı olmamak 'ilācı ⁷ kan almak summak ve koruk aşu gibi k̄ābızlar yemek eger su'āl-ile olsa korkuludur zīrā ⁸ göğüsden gelür elli dördünci bāb su'āldedür su'āl öyken bir mü'eddī nesneden ⁹ incinüp hareket eylemekdür anı kendüden def' etmek ister eger sebep öyken düvüğünde ¹⁰ tozdan ve tütünden ve ġayri nesnelerden huşūnet olmak ola 'ilācı huşūneti ¹¹ gidermekdür on direm benefşe şarābı içmeg-ile yā şarāb-ı haşhāş-ıla ġidāsı mürdümük ¹² müzevveresi bādem içi-y-ile yāhūd ısfanāḥ yāhūd bakla unı-y-ıla bādem içi-y-ile şeker-ile ¹³ yāhūd nişāsta bādem yağı ve şeker-ile ḥarīre bişüreler su'ālün bu kısmı selīmdür sille ¹⁴ ve zātı'r-riyyeye ve zātü'l-cenbe intikāl eylemez yāhūd su'ālün sebebi öykende ¹⁵ yā cigerde verem olmağdan olur inşā'allāh tafşīl-i bābında gelür ġāh olur ki su'āl ¹⁶ zūkām 'akabince ḥadīş olur sebebi ġalīz yelmeşik hılṭdur 'ilācı her şabāḥ üç ¹⁷ direm buyan dibi ve on dāne sibistān ve üç direm persiyāvşān ve üç direm ¹⁸ daḥı yābis züfā ve on direm ak şeker cüllāb edüp ışıcağla içeler ġidāsı mās ¹⁹ noḥūd-ıla berāber ola bādem içi-y-ile müzevvere edeler yeyeler yāhūd sebebi dimāğdan ²⁰ raḳīk ṭurı nesne inmekdür 'alāmeti yābis su'āldür nesne çıkarmaz zīrā ziyāde ²¹ raḳīk olıcağ yel önince gelmez yel arasından çıkar gider mādde yerinde kalur ²² fāsīd olur ve uyuk 'akabince ziyāde olur zīrā uyḥuya meşğül olur ²³ def' edemez irkilür kalur uyandukda def' etmege meşğül olur ve gecelerde ²⁴ ziyāde olur zīrā gecenün bürüdeti-y-ile ḥāricī mesāmeler münsedd olur ḥārice taḥlīl ²⁵ az olur öykene ziyāde nāzil olur eger bu su'āl müzemmin olsa uzasa sill-ile ²⁶ intikāl eyler maḥūfdur 'ilācı her şabāḥ haşhāş şarābı içmekdür ve ġidāsı mās ²⁷ müzevveresi bādem içi ısfanāḥ ola ve ağzında işbu ḥabb ṭuta şıfat nişāsta

[54a]

¹ bādem içi ve ayva çekirdegi ve buyan balı ve haşhāş berāber alup muḥkem dögeler ḥall ola eleyeler ² ayva çekirdegi lu'ābı-y-ıla yoğurular yāhūd bezr-i ḳaṭünā lu'ābı-y-ıla yoğurular ḥabblar edeler ³ ağzında ṭutalar māddeyi tağlīz eyler seyelāndan men' eyler ve esbāb-ı 'alāmet şerḥinde ⁴ nefīsī eydür haşhāş kabı ve bezrū'l-benc ve bakla kabı-y-ıla bile irice dögeler ve mersin ⁵ yaprağı ve mārūl toḥmı ve kurı gül ḳaynadalar ġargara edeler ve başını ḳazıdalar ve irice ⁶ nesneler-ile muḥkem ovalar şöyle kim kızara veca'

sebebi-y-ile mādde yukaruya meyl eyler ve mesāmeler ⁷ açılır taḥlīl olur eger bunun-ıla çāre olmasa encīrī kaynada ḡalīzce ola ḡardalı qarışdura ⁸ daḡı başına süre tura tā kim kabarcuklar ola bir zamān oñulmaḡa qomaya şaru şular ⁹ çıka gide muciz şerḡinde eydür eger su‘āl nezleden olur-ısa mu‘aṭṭıslar-ıla māddesin ¹⁰ ṭarīḡ-i enfe meyl ētdürelər ve nezle ḡabs olına kaşbe’-i riyyeye nāzil olmaya şarāb-ı ¹¹ ḡaşḡaş içmeg-ile ki ḡaşḡaşuḡ kabı-y-ıla toḡmından bişmiş ola mā’-i şa‘īr-ile içeler ¹² eger yābis kişnīc-ile ve bezr-i ḡaşḡaş-ıla bişmiş ola ve daḡı muḡalliz nesneler-ile ḡarḡara ¹³ ēdeler ḡaşḡaş kabı ve tūffāḡ toḡmı köki gibi nesneler kaynadup ḡarḡara ēdeler ve noḡūd ¹⁴ kadar fulūniyā yemək nezleyi ḡabs ētmekde ‘acāyib te’şīri vardur ve daḡı mercimek ve ¹⁵ ‘unnāb ve sibistān ve ḡıṭmī ve ebegümeci ve ḡaşḡaş ve kab kaynadalar şu-y-ıla ḡarḡara ēdeler ¹⁶ ve daḡı kab şu-y-ıla ḡarḡara eylemek katı bürüdet sebebi-y-ile māddeyi taḡlīz eyler nezleyi ¹⁷ men’ eyler ḡāḡ olur ki su‘āl nefsi öykenüḡ ruṭübeti ziyāde olmaḡdan ḡādiş olur ¹⁸ ‘alāmeti göḡsinde ḡarḡara olmaḡdur ḡuşuşan uyḡudan şonra ola ve çok ruṭübet ¹⁹ ḡetürmekdür ḡoçlara ve marṭüblara çok ‘arız olur ‘ilācı her şabāḡ üç ²⁰ direm buyan ve on dāne encīr ve rāzıḡı üzüm on direm kaynadup şuyın içeler ve ḡıdāsı ²¹ noḡūd ve bādem içi-y-ile müzevvere ola andan şonra ki nużc bula işbu maṭbūḡ-ıla ma‘deyi ²² tenḡıye eyleye şıfat beş direm sināmekī ve üç direm buyan köki ve on dāne encīr ²³ ve on beş direm kızıl üzüm ola ve rāziyāne toḡmı ve ebegümeci toḡmı ve baldırıḡara ve ²⁴ hindibā toḡmı ve benefşe ve nīlüfer her birinden üçer direm ve ‘unnāb ve sibistān onar ²⁵ dāne üç rıṭl şuda kaynadalar tā kim bir rıṭl ḡala andan şonra indürelər on direm ḡıyārşenber ²⁶ ve on direm terencübīn ḡatup ezüp süzeler içeler ve aḡzında bu ḡabb ṭutalar ḡabb ²⁷ budur şıfat buyan balı beş direm rāziyāne toḡmı ve biber ve yaşşı kemmün ve acı bādem içi

[54b]

¹ her birinden ikişer direm kaşnı bir direm dögeler eleyeler bal-ıla yoḡuralar ḡabblar ēdeler yaşşıca ola ² yāḡūd zūfā şarābı on direm alalar issi şu-y-ıla ḡall ēdüp içeler ḡıdāsı noḡūd şuyı ³ ḡāḡ olur ki su‘āl öyken mizācı ḡārr olmaḡdan ḡādiş olur ‘alāmeti nabz serī’ ⁴ olmaḡ ve ‘aṭaş ziyāde olmaḡ ve yüzinde ḡumret olmaḡ ve su‘āl yābis olmaḡ ‘ilācı ⁵ her şabāḡ on direm lu‘āb-ı bezr-i ḡaṭūnā ve on direm ayva çekirdeḡi lu‘ābı ve on direm ⁶ şeker-ile cüllāb ēdüp içeler yāḡūd otuz altı direm semüz otı şuyı ve on direm şeker-ile içeler ⁷ ve göḡsin ḡīrūṭī-y-ile ovalar benefşe yaḡı nīlüfer yaḡı mārūl şu-y-ıla yā kişnīc şu-y-ıla ⁸ ḡīrūṭī ēdüp göḡsine süreler ve ḡıdāsı mürdümük müzevveresi yaş ḡabaḡ-ıla ve dili altında ⁹ sıfistān yā ayva çekirdeḡi şeker-i ‘uşer ki ta‘la dērler aḡızda ṭutalar yāḡūd mürev toḡmı ¹⁰ ki lisān-ı şevrden bir nev’dür ‘acem diyārından ḡelür anuḡ lu‘ābın ve ayva çekirdeḡi lu‘ābın ¹¹ ve bezr-i ḡaṭūnā lu‘ābın ve bādem yaḡın ḡatup ḡall ēdeler sā‘at

be-sā'at yalayalar gāh olur ki ¹² öykenün mizācında bürüdet sebebdan su'āl 'ārız olur 'alāmeti 'aşaş az olmak ¹³ hārr hevālardan ve hāmmām hevāsından rāhat olmak 'ilācı her şabāh züfā şarābı on ¹⁴ direm alalar issi şu-y-ıla hāl edüp içeler yāhūd 'aselī gülbeşeker on direm ve kırı encīr ¹⁵ on dāne ve kıvıl üzüm on direm ve persiyāvşān ki baldırıkara dērlər üç direm ¹⁶ ve dört direm buyan dibi kaynadalar içeler ve gıdāsı nohūd-ıla 'uşfur tohmı yāhūd kıgī ¹⁷ ma'cün üç direm kadar yēyeler ve gögsine süsen yağı yā nesrīn yağı veyā fıstıq ¹⁸ yağı dürteler gāh olur ki su'āl yübüsetden 'ārız olur 'alāmeti nabz katı olmak ¹⁹ ve yürüse hareket eylese ve 'aşaş vaktında ziyāde olmak ve hāmmāma girse sākīn ²⁰ olmak 'ilācı her şabāh bezr-i katünā lu'ābı on direm ve eşek südi on direm ²¹ on direm şeker-ile içeler yāhūd otuz altı direm hıyār şuyı on direm şeker ²² ve on direm terencübīn içeler eger hūmmāsı dahı olur-ısa arpa şuyı oğlak pāçesi-y-ile ²³ ola faşl manşürīde cālīnūs eydür eger su'āl-ile çıkan gālīz olsa ²⁴ züfā-y-ıla ve yarpuz-ıla talṭīf eyleye eger rakīk olsa nişāsta birinc-ile taḡlīz ²⁵ eyleye eger yelmeşik hılṭ olur-ısa sikencübīn-ile ve tīz nesneler-ile taḡṭī eyleye eger ²⁶ olsa hattā marīz za'īf olsa müşhil gerekdür eger söylese yā ağızın açsa öksürmek ²⁷ tutsa 'illeti içeriden degüldür belki öyken düdüğü haşīn-vārī olmışdur

[55a]

¹ yāhūd şovuk yetişmişdür yehūd hekīm eydür yābis su'āl için sudan yegrek nesne ² olmaz şābit eydür kırı encīri bādem-ile ve koz-ıla yemek müzemmin eski su'āl def eyler ³ ve dahı manşürīde bir 'acāyib devā vardır ki göğüsden mādeleri çıkarmakda ḡāyet ⁴ nāfi'dür şıfat yarpuz ve buyan dibi ve hardal ve yaşşı kemmün ve biber ve ısrırgan ⁵ diken tohmı ve enīsün berāberce alalar bal-ıla ma'cün edeler bir kaşuk isti'māl edeler ve ibn-i ⁶ serāfiyūn eydür ḡārīkūnuḡ ve eftīmūnuḡ bu 'illeti gidermekde hāşiyeti vardır ⁷ çok ādem gördüm hemān bu ikisi-y-ile 'illetden berrī oldılar fakīr dahı tecrube eyledüm ⁸ ḡārīkūna berāber buyan balı katup bir direm vērüm hālāş oldu sedīd ⁹ eydür arpa şuyı benefşe ma'cünü bādem yağı gökçek nesnedür māddeye nuzc vērür ¹⁰ çıkarmağa āsān eyler mā-lā yes'de eydür bādem yemek ve hālībin yemek yāhūd yağın ¹¹ keşīrā-y-ıla sükker-ile yemek yābis su'āle nāfi'dür mücerrebdür ve zebed ya'nī kaymak bal-ıla hālṭ ¹² edüp yalamak su'āle ve öksürükde hılṭ çıkarmakda 'acāyib nef'i vardır ve sedīd ¹³ eydür kettān tohmın bal-ıla hālṭ edüp yēseler göğüsde olan hılṭları çıkarur ¹⁴ eger biber katup yēseler su'ālī def eyler mā-lā yes'de eydür eger encīr ve boy tohmı berāber ¹⁵ alup kaynadsalar müherri olsa andan şonra süzseler aña bu kadar 'asel katup kaynadalar ¹⁶ lu'ūḡ ola yābis su'āle ve ribve 'azīm nāfi' ola kaçan su'āl yābis olsa ¹⁷ ve hırkat ve seher olsa mārūl yēse bundan enfa' nesne olmaya ve kaçan kepek ¹⁸ şuyın çıkarup harīre eyleseler farāsiyūn-ı yābis ya'nī kırı it siyegi bile katsalar ¹⁹ şāfi edüp

içseler ifrâ-ı su'âli giderür 'acâyib mücerrebdür gâyeti beş altı def'ada ²⁰ giderür gâriķün miķdâr-ı şerbeti bir diremün üç bölükde biridür iki direme varınca ²¹ eger gâriķuna berâber buyan balı kıatup isti'mâl etseler eski su'âle ki balğamî ola ²² gâyet nâfi'dür mücerrebdür eger 'aseli şerbet edüp içseler gögsi fuzûldan arıdur ²³ ve cimâ'a kuvvet verür ve bir direm maştakî öksürmege eyüdü fuzûl çıkarmaķda ²⁴ mu'indür eger finduķ alup dögseler bal şerbeti-y-ile içseler eski su'âli giderür ²⁵ eger şâm şakızın arpa harîresine kıatup yese eski su'âle nâfi'dür giderür ve ²⁶ ba'zı kimesne yumurdaya öñü soyıdalar su'âl def' eyler bir iki direm kifâyet eyler mücerrebdür ²⁷ eger su'âl yâbis olsa kıavun toħmı üç direm ak haşhâş beş direm bâdem içi

[55b]

¹ muķaşşer on direm ayru ayru döğeler bir yere kıarışduralar berâber nebât şekerı kıatalar üç baħs ² edüp üç gece yeyeler nâfi'dür mücerrebdür eger dârçinî zencebîl maştakî şakızı ve şâm ³ şakızı ılıcaķ şu-y-ıla içmek nâfi'dür inşâ'allâhü te'âlâ takvîm-i ebdânda eydür rufûdun yumurda ⁴ yeyeler yâhüd tâze kıaymaķ şeker-ile nâfi'dür şifâda eydür kibrît balğamî öksürüğe eyüdü ⁵ nużc verür ve göğüsde olan irinleri çıkarur tîz zamânda ve ribve fâ'ide verür ⁶ yumurdayı rûfudun-ıla içecek miķdâr-ı şerbet kibrît-i aşferden iki dâniķ ve on kırâta ⁷ ve irice eger bâdem yağın şaru müm-ıla revğan eyleyüp göğse ve iki boğazın arasına ışıcağla ⁸ dürteler nâfi'dür beşîr çelebî mücerrebâtındandur kıara yandağı şabâħdan öyleye denlü ⁹ kıaynadalar şuyın süzeler şeker kıatalar her şabâħ bir kıaşuķ içeler mücerrebdür bilmek gerekdür ¹⁰ eţibbâ kıatında hulkum öyken düdüğine derler ve bunun ağzına hancere derler on ¹¹ altı 'azalları vardır ve daħı aşağıda inşâ'allah lu'ûķlar bâbında ve eşribe ¹² bâbında ve mu'âcîn bâbında ve ħubûblar bâbında def'-i su'âl için mezkûr nesneler vardır ¹³ anlara daħı nazar olına elli beşinci bâb âvaz ve şavt müteğayyir olmaķdadur ¹⁴ eger sebeb âvâz boğulmaķ sebebi bedende kıan çok olup öyken düdüķleri mümtelî ¹⁵ olmaķdan 'arız olsa 'alâmeti levn kıızıl olmaķ ve kıârûre ġalîz ve kıızıl ¹⁶ olmaķdur ağzı yarı kıatlu olmaķ 'aķaş ve nabz 'azîm olmaķ 'ilâcî kıîfâlden ¹⁷ kıan almaķ ve ħacâmat etmek kuvvete göre kıan çıkarmaķ ve her ġün onar dâne 'unnâb ¹⁸ ve sibistân ve üç direm benefşe yaş eger kıurı kıaynadup cüllâb edüp içeler ve ġıdâsı ¹⁹ mürdümük yaş kıabağ-ıla müzevvere edeler yâhüd on direm haşhâş şarâbı içeler nâfi'dür ²⁰ yâhüd başdan ine öyken düdüķleri tola 'ilâcî yine oldur sebebi ħarâret-ile ²¹ olur-ısa 'alâmeti şafrâvî ħummâlar 'akabince olmaķdur 'ilâcî eşek südi yâ keçi südi ²² içmekdür ve arpa şuyı yâ ħıyâr şuyı yâ kıarpuz şuyı her kıankısı olsa otuz ²³ altı direm ola ve onar direm şeker ve terencübîn-ile içeler ġıdâsı mürdümük bâdem içi ²⁴ ve ısfânaħ-ıla yâhüd ebemğümeci yaprağı-y-ıla yâhüd buğday unı özi-y-ile oğlaķ ²⁵ pâçesi-y-ile ola yâhüd bürüdet sebebi-y-ile ola 'alâmeti şovuķ hevâya toķunmaķ ²⁶ 'ilâcî persiyâvşân ve buyan

dibi üçer direm ve ‘aselî gülbeşeker on direm cüllâb ²⁷ édeler içeler ğıdâsı nohûd ‘uşfur tohmı-y-ıla ve bu habb dil altında tuta şıfat

[56a]

¹ hardal kavrulmuş ola ve bādem içi biber ve dār-ı fūlfül ve rāziyāne tohmı üçer direm za‘ferān ² nişf direm dögeler eleyeler cüllāb-ıla habblar édeler yaşıca ola yāhūd sü’-i mizāc raṭbdur ³ düdük ağzında ‘ilācı her şabāḥ on direm gülbeşeker ve rāziyāne tohmı ve enīśün-ıla ⁴ cüllāb édeler içeler yāhūd çörek otın üç direm alup mā’-i ‘aselde kaynadup ⁵ içeler yāhūd on direm zencebīl murabbāsı içeler yāhūd yübüset-ile ola ‘alāmeti ⁶ āvāzı boğulmak nabz gerilmiş olmak ve kārüre şāfī olmak ‘ilācı benefşe ⁷ şarābı yā nīlūfer şarābı yā bezr-i kaṭünā lu‘ābı her kankısı olur-ısa on direm ola ⁸ ve on direm şeker-ile içeler ğıdâsı tavuk şorbāsı ve tāze süde etmek toğraya ⁹ yeye ve gögsine ve üñüğine benefşe yağı yāhūd kīrūṭī benefşe yağı-y-ıla ve şāfī müm-ıla ¹⁰ süreler gāh olur ki hareket édüp derleyüp gelüp kaftanın çıkarmakdan ḥādiş ¹¹ olur ‘ilācı eger āvāz tutulmak ziyāde olsa faşd édeler ve illā on dāne ¹² ‘unnāb beş direm benefşe sükker-ile cüllāb édüp içeler ğıdâsı māş müzevveresi ve ¹³ bākla bādem içi-y-ile yemek ve hammāma girmek gāh olur ki katı çağırmağdan āvāz ¹⁴ tutulur boğulur hancerede huşünet ve verem olur ḥāvī-i kebīrde eydür āvāz ¹⁵ tutulmak yā ruṭübetden yā yübüsetden olur eger yübüsetden olsa sābıkān katı ¹⁶ çağırmağdan olur ve ḥārr ta‘āmlar yemekden olur ‘alāmeti ḥulḳda veca’ ve huşünet ¹⁷ olmağdur eger ruṭübetden olur-ısa sābıkān müreṭṭīb nesneler yemiş ola veca’ ¹⁸ daḥı olmaya ‘ilācı kan almağdur ve on direm kadar benefşe şarābı içmekdür ¹⁹ yāhūd on dāne sibistān ve ḥıṭmī tohmı ve ebemgümeci tohmı üçer direm ak şeker ²⁰ on direm cüllāb édeler içeler ve ğıdâsı ḥarīre édeler buğday unından yā bākla ²¹ unından bādem içi ve ak şeker-ile bişe ve gögsin ve üñüklerine kīrūṭī ²² süreler tatlu bādem yağı ve nişāsta ve keşīrā ve ḥıṭmī çiçegi ve yumurda şarusı ²³ ki rufūdun ola gāh olur ki katı şovuk şu içmekden yā qar yemekden boğulur ²⁴ ‘alāmet hemān ‘aḳabince tīzcek olmağdur ‘ilācı semüz otı şuyı otuz ²⁵ altı direm ve on direm şeker-ile içmek yāhūd enār-ı şīrīn şuyı otuz altı ²⁶ direm ve terencübīn on direm katup içeler ve ğıdâsı müzevver kabak ve ısfānāḥ ²⁷ yāhūd ebemgümeci yaprağı-y-ıla bişmiş ola ḥāvī-i kebīrde eydür marīzün

[56b]

¹ yāhūd katı çağırılmış kimesnenün āvāzı boğulsa gerekdür ki ḥıyār çekirdegi ve keşīrā ² ve buyan balı ve nişāsta ve bezr-i kaṭünā lu‘ābı-y-ıla ve bir pāre cüllāb-ıla habblar édeler yeyeler ³ ve daḥı eydür çağırmağdan hancerede a‘yā ‘arız olsa müleyyin ta‘āmlar ve müfred ⁴ edviyyelerden aşlah nesne olmaya faşl mansürī kebīrde eydür başdan

gögse ⁵ dökülen ruṭubetlere nāfi'dür günlügi 'asel birle cem' edüp kaynadalar ġalīz ola ⁶ finduḵ kadar isti'māl edeler eyüdü eger boy toḥmın encīr-ile ve ḥurmā-y-ıla kaynadup ⁷ müherrā bişdükdēn sonra bal-ıla kıvāma getürüp yalaşalar şavtı şāfī eyler ve boğazı ⁸ yumşadur ve çok ġalīz balğam getürür ve eski su'āle ve ribve ġāyet eyüdü ⁹ ve buyan dibi ağızda çeyneyüp şuyın yudsalar āvāzı şāfī eyler ve su'āle ¹⁰ ve 'aşaşa eyüdü elli altıncı bāb emrāz-ı ḳalbeddür evvelā bilmek gerekdür ki ¹¹ cemī' a'zā-yı re'islerün a'zam ve eşrefi yürekdür zīrā cemī' a'zānuḡ kıvām ¹² ve i'tidālī rūḡ-ı ḥayvāniyyenün i'tidālī-y-iledür rūḡ-ı ḥayvānī ḳuvvet-i ḥayvāniyyenün ¹³ ve ḥarāret-i ġarīziyyenün mürekkebidür ḳuvvet-i ḥayvāniyye ve ḥarāret-i ġarīziyye rūḡ-ı ḥayvānī-y-ile ¹⁴ ḳā'īmdür yürek ḳuvvet-i ḥayvāniyyenün ve ġarīziyyenün ma'denidür ḳuvvet-i ḥayvāniyye bedende ¹⁵ olan ḳuvvetlerün cemī'sine isti'dād ve ḳābiliyyet vērür ḳuvvet-i nefsanīyye olsun ¹⁶ gerek ḳuvvet-i ṭabī'iyye olsun ve ḳuvvet-i ḥayvāniyye cemī' ḳuvvetlerün evvelidür ki rūḡ-ı ¹⁷ ḥayvāniyye yürekde aḥlāṭuḡ laṭīfinden mütekevvīn olduḵda evvelā ḳuvvet-i ḥayvāniyye ¹⁸ ḥalḳ olunur bi-iznullāhi te'ālā ve aristōtālīs eydür a'zādan evvel ¹⁹ ḥarekete gelen yürekdür yene āḥir-i 'ömrde sākin olan yürekdür ve daḡı eydür ²⁰ nefsi i ḥayvāniyye içün ḳuvvet-i fā'ile vardur inbisāṭ ve inḳıbāz andan ²¹ şādır olur ve ḳuvvet-i mütefā'ile vardur ġazab vāḳtında ve feraḡ ve çok ġam ²² ve ḥüzn ve ḥicālat vāḳtında bu infī'aller ḳalbde ve yürekde rūḡa 'ārız ²³ olur ve daḡı yürek sā'īr a'zā gibi āfete taḥammül eylemez eger verem 'ārız ²⁴ olsa hemān helāk olur zīrā ki ḥayāta maḡaldür ve re'is-i külldür ammā ḥarāret-i ²⁵ ġarīziyyenün ma'deni olduḡunuḡ beyānı zīrā bir kimesnenün yüregi yarsalar ²⁶ daḡı eli şoḡşalar bir sā'at taḥammül eylemezler ziyāde ḥarāret olduḡı-çündür ²⁷ çünki ḳāziye böyledür vācibdür ki yüregi ve i'tidāl mizācını mümkün olduḵça

[57a]

¹ bi-'avni'l-lāhī ḥıfz ṭaleb olına ki allāh āfetlerden şaḳlaya bu bābda tafşīl ² etmek istedüm edviyye-i ḳalbiyyenün müfredātın ve mürekkebātın zıkr eyleyem tā kim mu'ālece ³ olan kimesne zaḡmet çeküp ṭaleb eylemeye ve yürece ḳuvvet vērür nesneleri ve ⁴ neşāṭ vērür nesneleri zıkr eyleyem ve za'f ve ḥüzn vērür nesneleri zıkr eyleyem ⁵ bilmek gerekdür ki ferec ḳalbe ḳuvvet vērür zīrā ki ferece iki nesne lāzımdur biri ⁶ ḳuvvet-i ṭabī'iyye ḳavī olmak ve ikinci rūḡ-ı münḡalḡal olmak zīrā rūḡ-ı ḥayvānī ferec ⁷ ḡālinde bedene münbasıṭ olur yayılır ve ḡārice meyl eyler nefsi ḥarekete getürür ve ḳuvvet-i ⁸ ṭabī'iyye ḳavī olıcaḵ üç dürlü emr lāzım olur ki ferecün esbābındandır biri ⁹ rūḡuḡ mizācı mu'tedil olur ikinci rūḡuḡ bedeli taḡlīlden ziyāde olur ¹⁰ ve üçüncü rūḡı ziyāde taḡallüliden ḥıfz eyler ve daḡı rūḡ münḡalḡal olıcaḵ ¹¹ iki emr lāzım olur biri rūḡuḡ inbisāṭına ḳābiliyyet gelür kıvām laṭīf olduḡı ¹² sebebdēn ikincisi rūḡa ġidā vērür

mādde yürece çok gelür inbisāt-ıla ¹³ ve ğam qalbi za'f eyler iki emr lāzım olur birisi kuvvet-i tabi'yye za'f olur ¹⁴ ziyāde müteḥallil olduğu sebebden ve ḥarāret-i ğarībe ziyāde olur nefsün ıztırāb ¹⁵ sebebinden ve ikincisi rūḥ bürüdet sebebden mütekāşif olur şıkılur ziyāde ¹⁶ münqabız olur zīrā ḥarāret-i ğarīziyye munṭafī olur soyınur ve mütevātir ferah ¹⁷ olmāk rūḥı ferah için müfīd kıılır ve muttaşıl ğam rūḥı ğam 'urūzına ve ¹⁸ ḥavf ve ḥacel ve ğazab ve ğayri a'rāz-ı nefsāniyyeden ki kuvvāyı taḥlīl eyler ¹⁹ 'urūza isti'dād vērür zīrā ki rūḥı ziyāde taḥrīk eyler ve müsahḥandur ²⁰ ve qalbe za'f vērür ve bu sebeblerden qalbe envā' sü'-i mizāc 'arız olur ²¹ eger qalbün sü'-i mizācı ḥār olsa 'alāmeti ziyāde 'aṭaş ve nabz 'azīm ²² ve serī' olmak ve kārüre kıızıl ve ğalīz olmak ve şadı kıatı ḥār ²³ olmak ve bārid hevādan rāḥat olmak ve göyünmek ve tarılğanmak ıztırāb ²⁴ édüp ibsim? yā tomamak ve tīz kaçımāk ve qanında ziyāde ḥarāret olmak ²⁵ 'ilācı her şabāḥ üç direm nīlüfer on direm şeker-ile cüllāb édüp ²⁶ içmek yāḥūd alma şarābı on direm gülāb on direm lisān-ı şevr şuyı ²⁷ on direm cüllāb édüp içeler yāḥūd ḥummāz şarābı ya'nī ekşi qulaq otı şarābı

[57b]

¹ yāḥūd turunc şarābı on direm gülāb-ıla ve şıgır dili şarābı-y-ıla içeler ğıdāsı müzevver ḥatun tuzluğı ² bādem içi-y-ile yāḥūd bülüc eti-y-ile yāḥūd turunc ekşisi-y-ile ve qızı qulağı ekşisi-y-ile yāḥūd ³ on direm alma şarābı alup bir direm qurı kışnīc ve rībās nışf direm aq ⁴ ṭebāşīr rub' direm döğeler eleyeler daḥı mezkūr alma şarābı-y-ıla qarışdurup lu'ük edeler ⁵ eger ḥarāret kıatı ziyāde olur-ısa yoğurduḡ üzerine gelen şuyı nışf rıtlı ya'nī ⁶ yetmiş iki direm on direm beksimed toğrayup yeyeler ve gögsine şandaleyn gül ⁷ şu-y-ıla yaqu edeler ve geysüsine gülāb-ıla şandal şačalar ve şovuk yerlerde şimāle qarşu ⁸ gülāb-ıla şulanmış ola yatalar ve bu devā daḥı nāfi'dür on direm ṭebāşīr ve beş ⁹ direm kıızıl gül ve semüz otı toḡmı üç direm ekşi yoğurd şuyında ısladalar ki ¹⁰ üç rıtlı ola ve bir rıtlı içeler ve daḥı bu müferriḥ nāfi'dür şıfat-ı müferriḥ ¹¹ mārūl toḡmı muqāşşer ve qavun toḡmı muqāşşer ve ḥıyār toḡmı muqāşşer ya'nī kabuğı çıkmış ¹² beşer direm semüz otı toḡmı üç direm delinmedük incü ve büssed ve kehrübā her ¹³ birinden bir mişkal şandal mişkalān 'ūd-ı hindī ve durunc ve zurunbād ve ¹⁴ behmen-i ebyaz her birinden iki direm ve ırmaqlarda olan ingeç muḥarriḡ ola ve ¹⁵ ibrişīm kırkılmış her birinden bir bucuq direm kākule şığār ve ṭebāşīr üçer direm ¹⁶ kıızıl gül dört direm za'ferān nışf mişkal kāfur ki saḡk olınmış ola nışf ¹⁷ dāniḡ misk ve 'anber her birinden bir dāniḡ lisān-ı şevr ya'nī şıgır dili beş direm ¹⁸ cemī'sin ki yumşak döğüp eleyeler alma şarābı-y-ıla yāḥūd ayva şarābı-y-ıla yā qızı ¹⁹ qulağı şarābı-y-ıla ma'cün edeler müferriḥ-i āḡir bāriddür nāfi'dür kıızıl gül ²⁰ ṭebāşīr her birinden bir direm qurı kışnīc şandal-ı muqāhiri her birinden nışf ²¹ direm semüz otı toḡmı ve ḥıyār toḡmı muqāşşer ve

kabak çekirdegi muşşer ikişer direm lisānū's-²² şevr bir direm anberbārīs üç direm delinmedük incü bir dāniķ kehrübā ve büsşed²³ her birinden bir dāniķ ve nişf dāniķ cemī'sin dögeler eleyeler sükkerī cüllāb-ıla ki²⁴ anda gülāb kıtılup kıvāma gelmiş ola miķdār-ı şerbet on direm āhir müferriḥ ğāyet²⁵ zāhir nāfi'dür delinmedük incü ve büsşed onar direm kehrübā beş direm şandaleyn²⁶ her birinden sekizer direm lisān-ı şevr on direm ferencmüşk altı direm hindibā²⁷ toḥmı beş direm ve durunc üç direm sādec-i hindī dört direm kıızıl gül altı direm

[58a]

¹ zurunbād dört direm ve ṭebāşīr sekiz direm sināmekī altı direm bezr-i ferencmüşk ve ² bādrençbüye toḥmı her birinden dört direm za'ferān iki direm kāfūr-ı riyāḥī bir direm ³ 'anber-i eşheb bir buçuķ direm misk-i ḥālīş iki dāniķ ḥām 'ūd on mişķāl yābis ⁴ kişnīc beş direm aķ ḥaşḥāş on direm qurı benefşe ve ṭīn-i ermenī her birinden ⁵ dört direm dögeler eleyeler alma şarābı-y-ıla ma'cün édeler ve müferriḥ-i yāķūtīnün bu bābda ⁶ ve yüregün mizācın tebdīl etmekde ve takviyyetde ve tefrīḥde 'acāyib nef'i vardır ⁷ şıfatı budur delinmedük incü altı direm büsşed dört direm yāķūt-ı rumānī ve kıızıl ⁸ şandal ve ṭīn-i maḥtüm ve bādrençbüye ve behmen-i ebyaz her birinden ikişer direm ṭılā'ü'z- ⁹ zehab ve 'aķīķ-i yemānī ve ḥacer-i yeşb ve sādec-i hindī ve zurunbād ve durunc-ı 'aķrebī ¹⁰ her birinden bir mişķāl ve ḥacer-i lāziverd bir buçuķ mişķāl la'l-ı aḥmer ve kehrübā ve nīlüfer ve ¹¹ kışr-ı enberbārīş ve qurı kişnīc ve gül toḥmı ve 'ūd-ı hindī ve ağaķ kavunı kabı ¹² ve lisānū's-şevr ve behmen-i aḥmer ve bezr-i hindibā ve ibrişīm-i muḥarriķ her birinden üçer ¹³ direm ve ṭebāşīr yēdi direm ve şandal-ı maķāşır ve kıızıl gül beşer direm ve kāfūr-ı ¹⁴ riyāḥī ve 'anber-i eşheb ikişer mişķāl misk-i tibṭī nişf mişķāl ve şīr-i emlec ve ¹⁵ ehlīlec-i kābilī ve şarāb-ı sefercel yigirmişer direm gülāb ve şeker-i ṭabarzad ve şarāb-ı ¹⁶ tüffāḥ ve ṭatlu enār şuyı her birinden kırķ direm cemī' dögüle ve elene mezkūr ¹⁷ rubblar-ıla ma'cün édeler çīnī zarfa kıoyup kırķ gün miķdārı arpada kıoyalar ¹⁸ ṭura yāḥūd bārid mizāc olsa 'alāmet ķārüre aķ olmaķ ve nabz ¹⁹ baṭī olmaķ ve şaġīr olmaķ ve mütefāvit olmaķ ya'nī sükün zamānı ṭabī'ī ḥāletden ²⁰ baṭī olmaķ ve nefes za'īf olmaķ ve kuvvet münḥall olmaķ ve kāhil olmaķ ve çok ²¹ uyumaķ ve beşere levni aķ olmaķ yāḥūd şaru olmaķ ve ṭarāveti ve nażāreti gitmiş ola ²² ve kıorķaķ ola ve aruķlaya ve ḥārr hevādan rāḥat ola oddan vāfir ḥaẓẓ éde ²³ 'ilacı her şabāḥ bādrençbüye ve lisān-ı şevr üçer direm ve sükkerī gülbeşeker on ²⁴ direm alalar cüllāb édüp içeler ve ğıdāsı noḥūd şuyı ve 'uşfur toḥmı çil eti-y-ile ²⁵ ve keklik eti-y-ile ve dürrāc eti-y-ile ve bedeni balġamdan tenķiye édeler eger ķalbün sü'-i ²⁶ mizācı sevdādan yā balġamdan olur-ısa eftīmün maṭbūḥı-y-ıla yā ma'cün-ı necāḥ-ıla ²⁷ ishāl édeler sināmekī yēdi direm ve bādrençbüye üç direm ve kıızıl şeker on direm

[58b]

¹ kaynadalar süzeler şāfī edeler içinde yedi direm necāh ma'cün ezeler içeler tenkıyeden şonra ² her gün müferrih ma'cündan yeyeler miqdār-ı şerbet bir mişkāl alma rubbı-y-ıla yā hummāz rubbı-y-ıla ³ on direm ola şıfat-ı ma'cün-ı müferrih maştakī ve hām 'ūd şamğ ve dārçīnī ⁴ ve kıaranfūl ve sūnbūl ve cevz ve kebābe ve kākūle ve kaşrā turunc her birinden bir mişkāl ⁵ misk-i tibetī bir dāniğ dögeler eleyeler mezkūr fākiheler rubbı-y-ıla ma'cün edeler ve gögsine ⁶ hōş koğu ve sūhūnet vērūr edviyyeler-ile yağu edeler sūnbūl gibi ve topalak ve süg ⁷ ve kıaranfūl gibi nesneler-ile yağu edeler ve mu'aṭṭar kalyeler nāfi'dür gāyet ve dağı devā'ü'l-misk ⁸ eger hūlv eger mürri bir mişkāl alup on direm bādrencbüye şarābı-y-ıla hāl edüp içeler ⁹ yāhūd bu devā-yı miski isti'māl olına ki semūma ve ağılu nesneler şokduğına ¹⁰ ve ısırdığına nāfi'dür maştakī ve sūnbūl ve dārçīnī ve kıaranfūl ve cevz ve kebābe ¹¹ ve kākūle-i kebīr ve şağīr ve topalak ve azhır ve ağaç kavunı kabı ve 'ūdını ve bādrūc ¹² tohmi ve ferencmüşk tohmi ve bādenrbüye tohmi ve rāziyāne tohmi ve merzencüş ve nemmām ve ¹³ zencebīl ve dār-ı fūlful onar direm ve misk-i hālīş-ı ceyyed bir mişkāl ve hām ibrişim bir ¹⁴ rıtl alalar şuda ısladalar andan şonra şāfī edüp şuyına mezkūr edviyyeleri ¹⁵ koyalar güneşde tā kim ol şuyı uça siğe gide andan şonra helīlec-i kābilī murabbāsınun ¹⁶ balı-y-ıla ma'cün edeler bu mezkūr 'illete gāyet nāfi'dür bu devā' nāfi'dür hafaķāna ¹⁷ kim bārid kīmüdan hādīs olmuş ola kehrübā ve cünd-i bīdeste ki kıunduz hāyasıdur ¹⁸ beşer direm ağaç kavunı kabı üç direm ferencmüşk tohmi dört direm muhkem dögeler eleyeler ¹⁹ alma şarābı-y-ıla ma'cün edeler yāhūd yüregün sü'-i mizācı yübüsetden ola 'alāmeti ²⁰ bedeni aruğ ve nahīf olmak ve nabz şağīr ve mütevātir olmak ve kārüre ağ olmak ²¹ ve bir nesneden geç münfa'il ola ve geç zā'il ola 'ilācı her şabāh üçer direm ²² nīlüfer bādrenrbüye kaynadup on direm ak şeker kıatup cūllāb edüp içeler ²³ gıdāsı müzevver mürdümük muķaşşer bādem içi-y-ile ve ısfānah-ıla ve yaş kabaķ ve arpa şuyı ²⁴ dağı bādem yağı-y-ıla ve keçi südi yā eşek südi ve tatlu şulu hāmmām ve gögsine ²⁵ benefşe yağı-y-ıla şāfī mūm azcuķ keşīrā dögölmiş kıatarlar süreler ve dağı yübüsete ²⁶ ve hafaķāna sevdāviye işbu kıurş nāfi'dür şıfat sādec ve toppalak ve ²⁷ nānhāh ve uşne ve enīsün üçer direm büssed ve incü beşer direm eftīmün üç direm

[59a]

¹ dögeler eleyeler eftīmün şu-y-ıla ma'cün edeler kıurşlar edeler miqdār-ı şerbet üç direm ve bu ² ma'cünü yeyeler nāfi'dür kıalbün her hālīne büssed ve kehrübā ve incü ve ferencmüşk ve süg ³ ve ağaç kavunı kabı altışar direm ve hām ibrişim ve bādrenrbüye onar direm senderūs ⁴ üç direm kıurı kıışnīc ve bādrūc ikişer direm behmen-i ebyaz ve ağımer beşer direm ⁵ maştakī şakızı üç direm misk ve 'anber birer direm dögeler

harîrden eleyeler kefi ⁶ alınmış bal-ıla ma'cün edeler miqdâr-ı şerbet bir mişkâl yâhüd kalbün sü'-i mizâcî ⁷ ruḡubetden ola 'alâmeti nabz leyyin ve baṭî olmak ve kârûre ak ve ġalîz ⁸ olmak ve kâhil olur ve belâdet üzere olmak ve çok tükürmek ve iştihâ az olmak ⁹ ve tîz münfa'il olup yine tîz zâ'il olmak 'ilâcî her şabâḥ üç direm bādrençbüye ¹⁰ ve 'aselî gülbeşeker on direm cüllâb edüp içeler ve ġidâsî noḡüd şuyı ve 'uşfur ¹¹ toḡmı-y-ıla ve dürrâc eti-y-ile ve tavuk ve keklik eti-y-ile ve ġayri bunlara benzer ve mu'tedil ¹² hareket eyleye lâ-serî'en ve lâ-baṭî'en eger beden mümtelî olmuş olur-ısa eftîmün ¹³ ḡabbı-y-ıla ve ḡabb-ı ayâric-ile ki eftîmün-ıla muḡavvî ola tenḡıye edeler ve beden pāk ¹⁴ olıcaḡ işbu devâdan veler bir mişkâl tenâvül edeler şıfat maştakî şaḡızı ¹⁵ ve 'üd ve dârçînî ve ḡaranfûl ve sünbül ve misk ve cevz ve kebâbe ve ḡâḡule ve ağaç ḡavunı ¹⁶ ḡabı beşer direm ve misk bir dâniḡ döğeler eleyeler ve alma şarâbı-y-ıla ma'cün edeler miqdâr-ı ¹⁷ şerbet bir mişkâl yâ ḡummâz şarâbı-y-ıla ya'nî ḡuzı ḡulaġı ve ağaç ḡavunı şarâbı-y-ıla içeler ¹⁸ ḡafaḡân yürek oynamaktadır bir nesneden incinür anı def' etmek için dıtrir ¹⁹ eger bedenün imtilâsından incinür-ise görelüm eger imtilâ ḡandan olur-ısa 'alâmeti ²⁰ benzi kızıl olmak ve ağzı lezîz ve mizâcında ḡarâret olmak ve iştihâ az olmak ²¹ ve çok derlemek ve nabz serî' ve 'azîm olmak ve kârûre kızıl ve ġalîz ola ²² 'ilâcî bâselîḡden ve şâfinden faşd edeler eger marîz taḡammül eyler-ise ve her ²³ şabâḥ on direm sikencübîn-i sâdec gülâb-ıla yâhüd şarâb-ı tüffâḡ yâ rîbâs ²⁴ yâ ḡummâz şarâbı yâhüd yoġurduḡ üzerine gelen şuyı ḡurş-ı kâfûr-ıla ġidâsî ²⁵ ḡatun ṡuzluġı yâ ekşi ḡulaḡ müzevveresi yâ yoġurtlu aş oġlaḡ eti-y-ile ola ²⁶ eger imtilâ şafrâdan olur-ısa 'alâmeti 'alevlenmek ve ḡurḡat ve ġâyet 'aṡaş ve ²⁷ sür'atü'l-infi'âl ve sür'at-ı nabz ve tevâtürî ve ağrı acı olmak ve yüzi şaru

[59b]

¹ olmak ve kârûre nârî olmaktadır 'ilâcî hemân mezkûr demevî 'ilâcdur velî faşd ² olınmaya ve ḡalbe taḡviyyet ve tebrîd edeler ḡurş-ı kâfûr ve sikencübîn-i sâdec ve rā'ib şuyı ³ bunda ihtilâf vardır ibn-i telmîd eydür süd kesüġünün şuyıdır ve şâḡib-i ⁴ zaḡîre eydür şol şaru şâfî şudur ki ayranun üzerine gelür ve göġsine ⁵ bârid ṡılâlar süreler ve bârid yaḡular yaḡıyalar şandal-ı kızıl ve ak ve akâḡıyâ ve ḡurı ḡişnîc ⁶ ve gülâb-ıla ve daḡı kettân bezin geyeler ki şandal ekilmiş ola şovuk ḡurı yerlerde otura ⁷ ki şovuk şu-y-ıla ve gülâb-ıla şulanmış ola ve yemişlerden alma ayva amrûd yeyeler ve bu devâyı ⁸ isti'mâl edeler ki ḡârr ḡafaḡâna nâfî'dür şıfat mârül toḡmı ve ḡavun ve ḡarpuz ⁹ toḡmı ve ḡabaḡ çekirdeġi içi ve ḡıyâr çekirdeġi içi beşer direm semüz otı toḡmı ḡuzı ḡulaġı ¹⁰ toḡmı üçer direm ak ṡebâşîr dörd direm iki şandal üçer direm ḡurı ḡişnîc üç ¹¹ direm hindibâ toḡmı dört direm ḡatun ṡuzluġı beş direm cümlesin yumşak döğeler eleyeler ¹² alma şarâbı-y-ıla ma'cün edeler miqdâr-ı şerbet bir mişkâl on direm alma şarâbı-y-ıla

içeler¹³ gâh olur ki hafakân sevdâvî hıltlar yürek tamarlarına tolmakdan 'arız olur¹⁴ korkak olmak ve bed-nefes olmak ve âdemden kaçmak ve yaramaz fikrler eylemek ve yaramaz¹⁵ korkulu düşler görmek 'ilâcı bedeni sevdâvî hıltlardan pāk eylemek eftīmün¹⁶ habbı-y-ıla yā maṭbūhı-y-ıla yā helīlec maṭbūhı ki eftīmün-ıla muḳavvīye ola yāhūd¹⁷ sināmekī ile necāh ma'cūnın hālṭ edüp yemeg-ile bedeni tenḳıye edeler bākī 'ilâcı¹⁸ hemān ḳalbūn sü'-i mizāc-ı yābis 'ilâcı gibidür ve her şabāh bādrencebüye ve nılüfer¹⁹ üçer direm ve ak şeker on direm alalar cüllāb edüp içeler ğıdāsı zīrbāc bādem-ile²⁰ şeker-ile ve mizāca ruṭūbet vērür mürettīb yağları ki hōş-büy ola gögsine dürtmeg-ile²¹ ve devā'-yı misk yeye gâh olur ki hafakân çok ḳan gidermekden 'arız olur yā kendüsi²² akmaḳdan olur yāhūd çok zamān açlık çekmiş riyāzat etmiş ola yāhūd²³ yemekde içmekde gökçek tedbīr etmemiş ḳan az hāşıl olmuş yā raḳīḳ ve fāsıd²⁴ olmuştur 'ilâcı eyü hılt eyler ta'āmlar yemekdür ve bedeni semürtmekdür ḳuzı²⁵ etleri ve aru etmekler ve yumurda rūfudun-ıla ve bedeni lezīz yağlar-ıla yağlamak ısıcaḳla²⁶ ve ol sebepleri terk eylemekdür ve huṣūra rāḫat olmağa ve uyumağa ve ḥammāma²⁷ girmege ve müsemminlere meşgūl olalar bu bir devādur ki bedeni tīz semürdür

[60a]

¹ buğday unı ve birinc unı ve nohūd unı otuz altışar direm ve semüz ot tohmı on iki direm² tüder-i aḫmer ve ebyaz onar direm bādem içi fistuḳ içi finduḳ içi on ikişer direm³ muḫkem dögeler sāde yağı ki şıḡır yağı ola ve azcuḳ 'asel yāhūd şeker otuz altı direm⁴ her şabāh on iki direm yemek gerekdür ve ğıdāsı her ne yese ola ve daḫı on iki direm tāze⁵ süd on direm şeker-ile ve arı pāk etmek tāze süd ve şeker-ile gâh olur ki hafakân ma'dede⁶ ḡalīz hılt olmaḳdan olur ma'denūn aḫvālinden ma'lüm olur 'ilâcı her şabāh buyan⁷ dibi üç direm ve on direm ak şeker-ile cüllāb edüp içeler ve ğıdāsı nohūd 'uşfur tohmı-y-ıla⁸ müzevvere andan sonra ma'deyi ḳuşmağ-ıla arıdalar toraḳ otın ve ḳavun çekirdeğın ḳaynadup⁹ bir pāre deniz tuzı ve bir pāre bal ḳatalar ısıcağla suyn içeler tavuḳ yünjine¹⁰ şırlıḡan bulaşdurup boğazına şoḳup ḳuşalar ḳaḳan ma'de pāk olsa cevāriş-i¹¹ maşṭakī ve cevāriş-i 'ūd ve cevāriş-i 'anber ve daḫı mezkūr ḫārr müferriḫler-ile ma'deyi¹² ve yüregi taḳviyyet edeler ve eger ḡalīz lüzce balğamdan sevdā olur-ısa 'alāmeti balğam-ıla¹³ sevdā ḳuşmaḳdur ve ağızı ekşi olmaḳdur ve fikri yaramaz olmaḳdur pes vācibdür¹⁴ bu ḥabb-ıla tenḳıye olına şıfat-ı ḥabb ak türbūd ve eftīmün her birinden bir direm¹⁵ hāşā ve şaḫm-ı ḫanṣal ve ḡarīḳūn ve ḫacer-i ermenī her birinden bir dāniḳ maḫmūde-y-ile yā ayvada¹⁶ yā ayvada bişmiş ola nişf dāniḳ ḫacı bekdaş tuzı bir dāniḳ ustūḫūdüs¹⁷ nişf direm muḳl bir dāniḳ edviyyeleri dögeler ḫarīrden eleyeler rāziyāne şu-y-ıla¹⁸ ma'cūn edeler yāhūd şāhter şu-y-ıla ma'cūn edeler ḥabblar edeler seḫer vaktında¹⁹ yudalar öyleye deḡlū şabr edeler nef'i zāhir olur-ısa mezkūr

cevārişlerden ²⁰ isti'māl edeler eger balğam-ıla şafrā olur-ısa 'alāmeti balğam-ıla şafrā kuşmağdur 'aşaş ²¹ ve yaluklanmak olur 'ilāc her şabāh üç direm hindibā tohmı ve buyan dibi on direm ²² şeker-ile cüllāb edeler içeler ve ğıdāsı nohūd müzevveresi ve māş bādem içi-y-ile ve işbu ²³ habb-ıla ma'deyi tenkıye eylemek şıfat-ı habb türbūd ve eftīmün ve sināmekī ve şāhterēc ²⁴ her birinden bir direm şaru helīle ve kızıl gül ve hācer-i lāziverd-i mağsül her birinden ²⁵ nışf direm dögeler eleyeler bādrencbüye şu-y-ıla yā rāziyāne yā şıgır dili şu-y-ıla ²⁶ habblar edeler şehir vaktında yudalar öyleye deñlü şabr edeler andan sonra onar direm ²⁷ ak şeker ve gülāb ve şıgır dili şuyı üç direm dahı reyhān tohmı cüllāb edeler içeler

[60b]

¹ ve aḥşamda mā'-i laḥm tenāvül edeler ve andan sonra yürege ve qalbe kuvvet verür nesneler tenāvül ² edeler alma rubbı gibi ve ayva rubbı ve ḥummāz rubbı ve līmün rubbı gibi ve ğıdāsı enār müzevveresi ³ ve ḥatun tuzluğı müzevveresi ve temr-i hindī ve bādem içi ak şeker-ile faşl ḥavf ve vahşet ⁴ ve ḥafaḳān için ḥāvī-i kebīrde ğāyet 'acāyib devālardandur dārçīnī ve sūnbül-i 'aşaḳfīr ⁵ ve zurunbād ve durunc ve bādrūc ve bādrencbüye dögeler eleyeler lisān-ı sevr şu-y-ıla ḥalt ⁶ edeler bir direm alup on iki direm ḥamr-ıla yāḥūd müşelşel-ile içeler 'acāyib fā'ide eder ⁷ bilmek gerekdür kuvvet-i qalbün ve za'f-ı qalbün sebepleri ğāh olur ki qanun mizācına tābi' ⁸ olur eger bedende qan vāfir olup mu'tedil ve şāfī olsa bu aşl qanun şāḥibi ⁹ feraḥ ve neşāt üzerine olur ve kuvvet-i qalbi olup muḳdim olur ednā sebeblerden ¹⁰ ğam-ğīn olmaz zīrā bundan mütevellid rūḥ eyü naḳī ve kıvām mu'tedil olur eger ¹¹ bu aşıl qan şāfī ve ziyāde ḥarāreti olur-ısa mā şāḥibi yine feraḥ üzere olur ¹² lakin tīz kaḳığan olur zīrā qan tīz müşte'il olur ve tīz ḥarekete gelür eger qan ¹³ raḳīḳ āb-dār ve şulu olur-ısa şāḥibi ḳorḳaḳ olur za'īfū'l-qalb olur ¹⁴ feraḥa ve ğazaba inen ḳābil olmaz zīrā bu aşıl qandan mütevellid ola rūḥ ¹⁵ az müşte'il olur geḳ ḥareket eyler ve tīz münbasıt olmaz mizācı bārid olur ḥārice ¹⁶ meyli geḳ olur eger qan ğalīz ve bulanuḳ olsa ve ḥarāreti ziyāde olsa ¹⁷ bu aşıl qanun şāḥibi kaḳımağa ve ğama ḳābil olur hem şābit olur tīz zā'il olmaz ¹⁸ ammā ğam ḳābil olduğının sebebi zīrā rūḥ bulanuḳ olduğudur ve ammā ¹⁹ kaḳımaḳ ḳābiliyyeti zīrā ḥarāreti vardur ammā şābit olup tırduğı keşīf ²⁰ ğalīz olduğı sebebdendür zīrā kızsā geḳ şovur ve eger şovusa geḳ kızar ²¹ eger qan raḳīḳ olsa şafrāvī olsa tīz heyecāna gelür ve ḥarekete gelür ²² ve tīz geḳer ve feraḥda olur eger qan ğalīz olsa bulanuḳ olmasa lakin ²³ ḥarāret ziyāde olsa şāḥib ḳavī qalb bahādır olur ḳatı kaḳığan olur ²⁴ inen ğam-ğīn olmaz eger qan ğalīz olsa ammā bulanuḳ olmasa ve bürüdete mā'il ²⁵ olsa şāḥibi ḳorḳaḳ olur ve feraḥ üzere olur ve umūrında kāhil olur ²⁶ belīd olur ammā ḳorḳaḳ ve belīd olduğı

kan bārid olup ve hārice inbisāt ²⁷ az olduğu sebebden olur ammā feraḥ olduğu kan şāfī olduğu sebebden olur

[61a]

¹ eger kan ḡalīz olup hem bulanık hem bārid olur-ısa şāḥib çok ḡam-ḡīn olur hem ² korḡak ve ādemden kaçığan olur ḡüznde olur belīd olur ‘azīm emrlerden a‘rāz ³ eder oturur ḡazabı sākin olur ṭabībe gerekdür ki bu mezkūr sebeblerde te‘emmül eyleye ⁴ ve ma‘lüm edinüp yüregün sü’-i mizācına sebebden ḡādīs oldı bile aḡa göre ⁵ mu‘ālece etmege ḡādir ola ve daḡı gerekdür yürege müte‘allik edviyyelerün mizācın bile ve ⁶ daḡı ḡalbe menfa‘ati ḡāṣiyyet-ile midür yāḡūd keyfiyyet-ile midür ve daḡı anda bile ⁷ kim şol edviyye kim ḡāṣiyyet-ile nāfi‘dür ‘azīm nāfi‘ ve hem te‘şīr tīz olur keyfiyyet-ile ⁸ nāfi‘ olına nisbet zīrā kim ḡāṣiyyet bir ṭabī‘atdur ki feyz-i ilāḡiden vücūd-ı ⁹ sermedīden ve ‘ālim-i ‘ulvīden ‘anāşırdan mürekkeb olan ecsāmda olur ḡuşuşan ¹⁰ ki keyfiyyet-i devā ḡāṣiyyete muvāfaḡat eyler-ise te‘şīr daḡı serī‘ olur vaḡtā kim ¹¹ bu mezkūrlar muḡarrer oldı-y-ısa ḡalbe ḡāṣiyyet-ile ḡuvvet vērür edviyyeleri zıkr ¹² edelüm tā kim yürege mu‘ālece eyler kimesneler arayup bulmaḡda zaḡmet çekmeyeler ve ¹³ fā‘idelerin bileler imdi yürege ḡāṣiyyet-ile ḡuvvet vērür edviyyelerdendür yāḡūt ¹⁴ yāḡūtun ḡalbe ḡuvvet vērüp ve feraḡ vērüp ve aḡulu nesnelere muḡāvemmet ¹⁵ etmekde ‘acāyib te‘şīri vardır ve şöyle dēmezler ki yāḡūtun şüret-i nev‘iyyesi ¹⁶ ḡārr ḡarīzīden münfa‘il olur daḡı andan şonra fi‘li şādır olur zīrā ki ¹⁷ yāḡūtun cevheri nitekim zāḡir olur münfa‘il olmaḡdan ḡāyet ba‘īddür şöyle ¹⁸ benzer ki ḡarāret-i ḡarīziyyenün yā ḡuvvetde te‘şīr yokdur ve birisi kehrübādur ikinci ¹⁹ derecede bārid yābisdür ve ḡökçek rāyiḡası vardır ve şī‘ā‘iyyeti vardır ²⁰ bunun taḡviyyeti ḡalbde ve ḡafaḡān zā‘īl etmekde ve feraḡ vērmeḡde ḡavī ḡāṣiyyeti ²¹ vardır ve münevver olup şī‘ā‘ī olduğu ve muḡkem olduğu bi‘l-ḡāṣiyye taḡviyyet-i ²² ḡalb eylediḡi fi‘line mu‘ayyendür ve cevher-i rūḡa metānet vērür ve ma‘deyi ²³ ḡavī eyler ve biri kündürdür ya‘nī ḡünlükdür ḡārrdur ikinci derecede yābisdür ²⁴ evvelki derecede yürekde olan rūḡa ve dimāḡda olan rūḡa ḡuvvet vērür ²⁵ ve buḡūr eylemek vebāya nāfi‘dür biri lü‘lüdür ya‘nī incüdür nūrāniyyesi olmaḡda ²⁶ ve şu‘lesi olmaḡda kehrübāya benzer ammā bu kehrübādan daḡı aḡvādur ve incünün ḡalbe ²⁷ ḡuvvet vērmeḡde ‘azīm ḡāṣiyyeti vardır ḡāyet bārid yābisdür ḡamı ḡüzni zā‘īl

[61b]

¹ etmekde ‘azīm nef‘i vardır miḡdār-ı şerbet iki dāniḡdür ve biri lāziverddür ya‘nī lācverd ² ikinci derecede ḡārrdur yürege ḡuvvet vērüp feraḡ vērmeḡde ‘azīm ḡuvveti vardır ³ miḡdār-ı şerbet bir diremdür ve birisi lisān-ı şevrdür ya‘nī şıḡır dilidür evvelki ⁴ derecede ḡārrdur raṭbdur yürege ḡuvvet vērüp feraḡ vērmeḡde ‘azīm fā‘idesi vardır ⁵

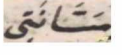
ğāyet ve rakīk sevdāyı ishāl étmesi dahı mu'ayyendür ve biri kümmesrādur ya'nī amrūd⁶ bāriddür ve kâbızdur yürege kuvvet ve ferah vermek hāşiyetidir ve biri tūffāhdur⁷ ya'nī almadur yürege kuvvet ve ferah vürür amrūddan bu aqvādur hōş kokuşu dahı⁸ kuvvet vermesine mu'ayyendür huşuşan ğidā'ıyyeti mu'ayyendür rūha fā'ide vürür⁹ ğidāsı ile ve ta'dīl eyler hāşiyet-ile nāfi'dür biri seferceldür ya'nī ayvadur¹⁰ bārid yābisdür yürege ma'deye kuvvet vürür bunun tefrīhi almadan za'īfdür¹¹ ammā takviyyeti ekşerdür rivāyet olındı kim hāzret-i resül (s.a.v.) hīç dahı¹² ayvayı görmemiş idi şahābelerden biri şāmdan bir ayva getürdi hāzret-i resüle¹³ 'aleyhi's-selāma vürdi hāzret-i resül eytdi allāhü ekber kâlbe kuvvet vürür dēdi ve biri¹⁴ küzbere'-i yābisdür ya'nī qurı kişnīcdür ikinci derecede bārid üçünci derecede¹⁵ yābisdür ve bunun hāşiyeti yürege kuvvet vermekdür huşuşan hārr mizāclarda¹⁶ kabz ve hōş kokuşu mu'ayyendür miqdār-ı şerbet bir diremdür berrī kâfurdur¹⁷ üçünci derecede bārid yābisdür bunun kavī hāşiyeti vardur cevher-i rūha¹⁸ mülāyemetde ve hōş kokuşu hāşşasına mu'ayyendür miqdār-ı şerbeti bir dāniqdür¹⁹ biri hācer-i ermenīdür yürege kuvvet ve ferah vürür hāşşası-y-ıla ve rūhdan buhārı²⁰ ve duhānı kim sevdāvidür gidermesi-y-ile nāfi'dür biri tebaşīrdür yürege kuvvet²¹ ve ferah vermekte hāşiyeti vardur ve şol hafākān gidermekde 'azīm fā'idesi²² vardur ki yürek ferāhınınu hāreterinden 'arız olmuş ola beşzer ki rūhda²³ nūrāniyyet ihdāş eyler biri tarhaşkūkdur ya'nī biri hindibādur ki aña güneyik²⁴ dērler bunun hāşiyeti ve tiryākiyyeti vardur anuñ-çündür ki bir ki müte'allik edviyyelere²⁵ eger yaqu ve eger şerbetdür halı ederler ve hārr yābisdür ikinci derecede ammā²⁶ evvelki derecede bāriddür ikinci derecede yābisdür demek kavli eşahhdur biri²⁷ tīn-i mahtūmdur hāreterde bürüdetde mu'tedildür kâlbe kuvvet ve ferah vermekte

[62a]

¹ 'acāyib hāşiyeti vardur ve hem 'azīm tiryākiyyeti vardur ağılara cemī'sine muķāvemmet eyler² beşzer ki rūha nūrāniyyet vürür ve ta'dīl eyler ve lüzüçeti dahı mu'ayyendür biri zurunbāddur³ ikinci derecede hārr yābisdür tefrīh etmekde hāşiyeti vardur biri za'ferāndur⁴ ikinci derecede hārr evvelki derecede yābisdür cevher-i rūhı takviyyet etmekde ziyāde⁵ hāşiyeti vardur ve müferrih-i kâlbdür zīrā ki rūha nūrāniyyet ve inbisāt vürür⁶ muhkemlik dahı vürür mu'aṭṭar olduğı mu'ayyendür ve eger çok yēseler rūhı başı etmekde⁷ ve hārice tahrik etmekde ifrāt eyler hattā ğidā vürür mādleden münkaṭı' olmak 'arız⁸ olur mevt 'arız bilā-şek biri dārçīnīdür kâlbe ferah vürür mu'aṭṭar olduğı dahı⁹ mu'ayyendür tiryākiyyeti vardur ikinci derecede hārr yābisdür biri verd-i aḥmerdür¹⁰ hafākāna bi'l-hāşşıye nāfi'dür 'ıtrıyyeti mu'ayyendür aḥşānuñ külliyesine nāfi'dür¹¹ biri duruncdur ikinci derecenüñ evvelinde hārr yābisdür

taḳviyyet-i ḳalbe ¹² ‘acāyib ḥāṣiyyeti vardır ve tefrīhi vardır ve bārid ḥafaḳāna ḳatı fā’ide vērür ¹³ ve cemī’ ağulara eger bārid eger ḥārrdur muḳāvemeti olmaḳda ḥāṣiyyeti ve tiryāḳiyyeti ¹⁴ vardır biri ehlīlec-i kābilīdür ve biri helīle-i hindīdür ikinci derecede bāridler ve yābislerdür ¹⁵ ḳalbe taḳviyyet edüp feraḥ vèrmekde ḥāṣiyyeti vardır müferrihlere giderürler biri ¹⁶ büsdedür evvelki derecede bārid ikincide yābisdür ḳalbe ḳuvvet vērür ḥā- ¹⁷ ṣiyyet-ile ve feraḥ vērür ve rūḥa nūrāniyyet vèrmesi ḥāṣṣasına mu’ayyendür ve ¹⁸ biri bādrencbūyedür ikinci derecede ḥārr yābisdür ḳalbe ḳuvvet vērür ve müferrihdür ¹⁹ ve ḥafaḳān giderür emrāz-ı ḳalbe şifā vèrmekde ‘acāyib ḥāṣṣası vardır cemī’ ²⁰ aḥṣāya daḥı fā’ide vērür miḳdār-ı şerbeti yaşının üç direm yābisinün iki direm ²¹ biri bādrūcdur ḥūrf daḥı dèrler ḥorasān diyārında olurmuş ḥārr yābisdür ²² ikinci derecede ḳalbe feraḥ vèrmesi vardır biri temr-i hindīdür ikinci derecede ²³ bārid yābisdür ḳalbe ḳuvvet vèrmek ḥāṣiyyetidür beñzer ki bu ḥāṣiyyet şafrāviyyete ²⁴ mā’īl mizāca göre ola zīrā ta’dīl eyler tebrīd-ile ve hem ishāliyyeti daḥı vardır ²⁵ şafrā giderür biri enār-ı ḥulvdür ḥāṣiyyeti ḳalbe ve rūḥa ḳuvvet vērür mu’tedildür ²⁶ ḥuṣūşan cigerde olan rūḥa ḳuvvet vèrmek ziyādedür biri şandaldur ikinci ²⁷ derecede bārid ve üçüncü derecede yābisdür şudā’a ve ḥafaḳāna nāfi’dür tefrīhde

[62b]

¹ taḳviyyetde ḥāṣiyyeti vardır ve ḥōş ḳoḳusu mu’ayyendür ve rūḥ münbasıṭ olur olur ² biri rībāsdur ‘acem ṭarafında olur bārid yābisdür ṣānīde ağaç ḳavunı ekşisi ḳuvvetinde- ³ dūr eyüsi şīrāz ṭağlarında biter bunun ḥāṣṣası ḳalbe ḳuvvet vērür ve ḥafaḳāna kim ⁴ ḥārr ola ṭā’ūna nāfi’dür biri şeqāḳuldur ikinci derecede ḥārr evvelki derecede ⁵ raṭbdur taḳviyyet-i rūḥda ḥāṣṣası vardır biri ḳāḳule ve biri ḳaranfūl ve biri dārḳīnī ⁶ kırkısı bu üçünün ḳalbe ḳuvvet vèrüp ve feraḥ vèrmekde ḥāṣṣası vardır ḥarār- ⁷ tleri ve yübüsetleri ikinci derecenün āḥirindedür biri fistuḳdur ‘ıtrıyyet ⁸ ve ḳabz ve lüzūcet vērür beñzer ki ḳalbi müferriḥ olduḡı bu sebebden ola anuñ ⁹ içün tiryāḳlardan ma’dūddur biri zehebdür ya’nī altundur eyüsi oda girmemiş ¹⁰ ve nemlenmemiş ḳarışmamış ola ‘azīm ḥāṣiyyeti vardır ḳalbe ḳuvvet ve feraḥ vèrmekde ¹¹ bunun ḥükmi hemān yāḳūt ḥükmi gibidür ve gümüş gibidür ammā yāḳūtdan ednādur ve gümüşden ¹² a’lādur ḥarārete mā’īldür şerbeti iki dāniḳdür biri gümüşdür bārid yābisdür ḳalbe ¹³ feraḥ ve ḳuvvet vèrmek ḥāṣṣasıdur miḳdār-ı şerbeti bir dāniḳdür biri ‘anberdür ikinci ¹⁴ derecede ḥārr yābisdür metāneti ve lüzūciyyeti vardır ḳalbe ḳuvvet ve feraḥ vèrmekde ¹⁵ ziyāde ḥāṣiyyeti vardır ḳavī ḥōş ḳoḳusu vardır anuñ-çün cemī’ eczāyı bendinde ¹⁶ olan rūḥları muḳavvīdür ve ziyāde eyler miskden i’tidāli ekşerdür biri ¹⁷ ‘ūddur ‘anbere ḳarībdür aḥkāmda ‘azīm taḳviyyeti vardır ve feraḥı vardır ḳalbe ¹⁸ biri na’na’dur ḳalbe

ferah vermekde ve takviyyet etmekde hāşiyeti vardır 'ıtrıyyeti ¹⁹ mu'ayyendür biri süsündür hārr yābisdür evvelde tabī'atı kalbe takviyyet vermekde ²⁰ ve ferah vermekde za'ferāna qarībdür ve kalbe takviyyet etmekde za'ferāndan ²¹ bu aşıladur biri sünböldür kalbe ferah vermekde 'azīm hāşşası vardır ²² ve kalbī muḳavvīdür biri su'd ya'nī topalak hārr yābisdür ikinci derecenün ²³ evvelinde ve kalbe takviyyet ve ferah vermekde 'azīm hāşşası vardır biri selīhedür ²⁴ hārr yābisdür üçüncü derecede kalbe kuvvet ve ferah vermek hāşiyetidir ²⁵ biri sādencdür hārr yābisdür ikincide ba'zıları yebes-i şālīşdedür ²⁶ kalbe kuvvet ve ferah verür biri felencmüşkdür hārr yābisdür ikinci derecenün ²⁷ evvelinde ve ba'zıları eydür evvelīdedür kalbe ferah ve kuvvet verür 'ıtrıyyeti mu'ayyendür

[63a]

¹ biri fādāniyādur 'ūd-ı talībdür ayu güli dərler hārāretde bürüdetde mu'tedildür ² ammā kavī tecvīf ve ḳabz vardır bunun dimāğda olan ruḫa eyü takviyyeti vardır ³ ve dimāğdan fuḫulı def' eyler 'azīm te'sīri vardır kalbe takviyyet etmekde eyüdür ⁴ biri mümıyādur ikinci derecede hārr yābisdür rūḫların cemī'sin takviyyet ⁵ etmekde 'azīm fā'idesi vardır lüzüçeti ki metānet verür mu'ayyendür biri ⁶ nīlüferdür derece'-i evvelde bārid raḫbdur ba'zıları ikincidedür rūḫ-ı ḫayvāniyyenün ⁷ takviyyetinde 'aceb hāşiyeti vardır biri nemmāmdur parsama dərler dimāğda olan ⁸ rūḫı takviyyet etmekde 'azīm fā'idesi vardır biri āsdur ya'nī mersindür ⁹ bārid yābisdür ikincide rūḫa mülayimdür ve illā ḳabzı vardır talṭīf-ile ¹⁰ rūḫa metānet verür ve tenḳıye eyler anuḫ-çün ḫafaḳāna nāfi'dür biri meşri- ¹¹ dīḫüsdur evvelde hārrdur şānīde yābisdür hāşşası başdan ¹² ve yürekden sevdāyı ishāl eylemekdür kalbī müferriḫ ve muḳavvīdür zīrā ¹³ rūḫun cevherin dimāğdan ve yürekden şāfī kılar beḫzer ki bunun bir ¹⁴ hāşiyeti vardır ki mezkūr vechlerden ḫāricdür zīrā kalbi takviyyet ¹⁵ etmekde ḳatı ziyāde men'i vardır ve fıkri müzekkīdür biri ermāldür ¹⁶ hārr yābisdür rūḫı kavī eyler hāşiyet-ile 'ıtrıyyeti mu'ayyendür biri ütrüncdür ¹⁷ ya'nī ağaç ḳavunudur muḫtelif kuvvetleri vardır taş ḳabı hārr yābisdür ¹⁸ ikincide ve ekşisi bārid yābisdür üçüncide ḳaşrı veyā budağı ve çiçegi ¹⁹ müferriḫātdandır tiryāḳıyyeti vardır ve çekirdegi müşterek tiryāḳdur ağulara ²⁰ beḫzer ki kalbe takviyyet eyledügi cevher-i rūḫı metīn ētdügi sebebden ola ²¹ ve ekşisi hārr yürece kuvvet verür ve hārr ḫafaḳāna nāfi'dür biri ibrişīmdür ²² bürüdet-ile hārāretde mu'tedildür eyüsi oldur ki pāk arı ola kavī ²³ müferriḫlerdendür ve muḳavvīlerdendür kalbī ve efzalı ḫāmdur ve bi'l-hāşşıye ²⁴ müferriḫdür rūḫa nūrāniyyet verür cemī' yerlerde olan ervāhı kavī eyler ²⁵ biri emlecdür ikincide bārid ba'zıları hārrdur dər ammā yübüseti müfreddür ²⁶ ḫilāf yoḫdur hāşiyeti kalbe kuvvet ve ferah vermekdür ve

cigeri ta'dīl ²⁷ eyler ve bedeni semürdür ve başara kuvvet vērür bārid qalbe bunun bürüdeti i'tidāl vērür

[63b]

¹ hārr yüreklere i'tidāl vērür benefşe emlecün qalbe kuvvet vermesi ekşerdür tevaḥḥuşda ² menfa'atindense zīrā ki zihne ve hıfza kavī fā'ide vērür ḥāşıl-ı kelām ḥāşiyet-ile ³ yürege katı nāfi' edviyyelerdendür biri behmenān ikisi de hārr yābisdür şānīde ⁴ qabzları vardır taltīf-ile ve bunun kavī ḥāşiyeti vardır qalbe kuvvet ve feraḥ ⁵ vērür biri besfāyicdür müferriḥdür ammā bi'z-zāt degüldür belki sevdāyı ishāl ⁶ etdüğü sebebeden yürekden hārrdur şānīde yābisdür şālīşde biri cedvārdur ⁷ hārr yābisdür laṭīfdür qalbe kuvvet vērür müferriḥlerdendür ve tiryāk-ı a'zamdur ⁸ bişe vāfirelerün lez'ine fā'ide eyler ve qalbe nāfi'dür ḥāşşası-y-ıla biri nār- ⁹ müşkdür evvelki derecede hārr ikincide yābisdür ḥāşiyet-ile qalbe kuvvet vērür ¹⁰ biri nārendür ya'nī turuncdur kabı hārr yābisdür ikincide ve ekşisi ¹¹ bārid yābisdür üçüncü derecede ve çekirdegi hārr yābisdür ve ḥāşiyet-ile ¹² qalbe kuvvet vērür hemān cemī' ef'ālde ütrüncdür biri nabkdur bārid yābisdür ¹³ evvelde ḥarāreti sākin eyler takviyyet eyler müferriḥdür biri yumurda şarusıdur ¹⁴ qalbe takviyyet vermekte gāyet nef'i vardır bunda üç ma'nī cem' olmuştur ¹⁵ biri tīz kana müsteḥīl olmak ikinci fużül az olur üçüncü yürek gıdā ¹⁶ edindüğü kana mücānisdür tīzcek yürege varur bu ma'nīlerden ötürü ¹⁷ yürege münāsibdür mā'-i laḥm egerçi ki gıdā-yı sırfdur ammā za'f-ı qalb ¹⁸ mu'ālecesinde ḥayli medaḥil vardır bu sebebeden edviyye-i qalbiyyeden 'add olındı ¹⁹ mā'-i laḥmun eyüsi oldur ki şaḥīḥü'l-beden-i ḥayvāndan ola şişek eti gibi ²⁰ ve oğlaḳ eti gibi ammā eyü kuşlar eti tavuḳ eti gibi dürrāc eti gibi ²¹ keklik ve çil eti gibi ve ördek gibi enfa' eşyādandandır za'f-ı qalb ²² içün ekşer eṭibbā' mā'-i laḥmı şanurlar ki eti şuda ḳaynadurlar şuyın alurlar ²³ mā'-i laḥm dērler nefsi-i emrde mā'-i laḥm bu degüldür mā'-i laḥm oldur ki mezkūr ²⁴ etlerden ḳar'ı enbalīḳ-ile istiḥrāc edeler faşl manşūrīde muḥammed bin ²⁵ zekeriyā eydür ḳaçan hārr ḥafaḳānda emr gālīz olsa efyün isti'māl ²⁶ olına ve daḥı eydür şol kimesneler kim nöbet-ile ḥafaḳān tutar anların gibi ²⁷ kimesneleri çok gördüm elli yaştan tecāvüz eylemez hīç biri çöküp

[64a]

¹ şeyḥūḥet sanına varmadı ve daḥı eydür şol kimesneler kim hārr ḥafaḳān vardır anlara ² vācibdür ki gāyet bārid şehirler varalar eger hārr şehirlerde olalar 'ömrleri ³ ḳaşır olur bi'izni'l-lāhi te'ālā eger çāre olmasa ki bārid şehre varalar gerekdür ki ḳar ⁴ ve ḳavz yerlerde otura ḥammāma hīç girmeye ve zaḥmetlü iş işlemeye ve ta'b çekmeye ⁵ ve nefesin tutmaya ve yünus ḥekīm eydür şol ḥafaḳān kim ḥāmīle ḥatunlara 'arız ⁶ olur issi

şuyı içüp yabca yabca yürüsün ve geyrekleri arasın yumşak ⁷ yün eger koyun yünj eger ğayri ğāyet yumşak yün ola ol mevzi'î bunun-ıla örte ⁸ kıya cālīnūs eydür bir kimesnenün yüregiñün derisi göyünse helāk olur ve eydür ⁹ eger yürekde qarha ya'nī yaş bārit çıkısa burnıñun şol tarafından kan ¹⁰ akar ve helāk olur ve dağı eydür yüregün libāsına evrām ve dağı eydür yüregün libāsına ¹¹ verem 'arız olur eger verem hār olsa şāhibi tīz helāk olur eger verem bārid ¹² olsa şāhibi az az za'īf olur naḥīf olur çok zamān gider sonra helāk olur ¹³ ve eydür bunu bir meymünden eyledüm ki günden güne za'īf olup aruqlardı ¹⁴ āhir öldi yardum karnın yüregine nazar eyledüm yüregiñün libāsında verem gördüm ¹⁵ ğalīz muḥkem ve içinde ruṭubet var bildüm ki anuñ günden güne za'īf olduğına ¹⁶ sebeb bu-y-ımış ve dağı bir hurūs gördüm günden güne aruqlar sonra karnın ¹⁷ yardum yüregi yanında bir nesne çıkmış bildüm ki insānuñ dağı ḥālī böyledür ¹⁸ ve muḥammed bin zekeriya eydür ekşer fecā'aten ölmek yürekde ḥarācāt ve evrām olmağdan ¹⁹ olur bunun üzerine istidlāl olunur bedende lehīb ve ḥarāre ḥadden ziyāde ²⁰ olur vesā'ir evrāmda böyle olmaz nefesi 'azīm olur ya'nī kaba kaba şolur ²¹ ammā kifāyet eylemez 'acāyib emrler görürsen eger ğaşy ola tedārik ile öñürdi ²² ehline i'lām ile bunun ğalīb ḥālī helākdur ammā çıkmaduk cānda ümīd vardur ²³ bu ḥaṭar üzerine 'ilāc ile bāselīkden kan aldur bundan ḥayrludur ba'zı şerā'inden ²⁴ kan almak dā'īmā cur'a cur'a qar şuyın içür şovuk yerlerde otursun dā'īm ²⁵ gögsine qar kı eger şiryāndan faşd etmek dilerseñ bedenden elden aşagdan ²⁶ alasin cā'īzdür ki ḥalāş ola muḥammed bin zekeriya eydür emrāz-ı kalbde 'ilāca kabil ²⁷ oldur ki mizācı tebdīldür müstaḥkim olmuş olmaya ve za'īf ve ğaşy ve ḥafağāndur ki

[64b]

¹ müstaḥkim olmaya bunların ğayri kabil degüldür ve ḥafağān ekşeriyyā ḥarāretten olur 'ilāc ² şol tarafda bāselīkden kan almakdур ve süzülmüş ayran içmekdür ḥāwī-i kebīrde ³ eydür çok kimesne faşd ile ḥalāş oldu elli yedinci bāb ğaşy olmağdadur ⁴ ğaşy cemī' ḥavāss mu'aṭṭal olmağdur kalb za'īf olduğı sebebden ḥayvānī rūḥlar ⁵ anda cem' olur yāḥūd çok istifrāğ ve ifrāt taḥallül olduğı sebebden ola yāḥūd ⁶ a'rāz-ı nefsāniyyeden gāh olur ki kalbün sü'-i mizācından 'arız olur gāh olur ki ⁷ rahmün ihtinākından olur yaramaz buḥār çıkar kalbe varur gāh olur ki nesne şokmağdan ⁸ ve āğulu nesne yemekden olur gāh olur ki şiryān veridiniñ mesāliki mesdud olur ⁹ gāh olur ki ebher yolun mesāliki mesdud olur 'alāmetü'l-ğaşy benzi şaru ve nabz ¹⁰ şağīr ve za'īf olmağ eger çağırsalar onad işitmez dīvār ardından ırakdan ¹¹ çağırurlar gibi işidür ve eṭrāf bārid olmağ ya'nī el ve ayak ve kulak gibi ba'īd a'zālar ¹² bārid olmağ 'ilāc eger za'f-ı kalbden 'arız olur-ısa 'ilāc za'f-ı kalbde mezkurdur ¹³ eger çok istifrāğ olmağdan 'arız olur-ısa cemī' beden takviyyet olına ve kalb ¹⁴ takviyyet olına bu cüllāb-ıla ḥummāz

şarābı yā alma şarābı yā turunc şarābı her kankısı ¹⁵ ele girer-ise on direm alalar on direm gülāb ve on beş direm ak şeker-ile cüllāb ¹⁶ edüp içeler gıdāsı mā’-i lahm ola ve yumurda şarusı nīm-reşt ola ve her nesne kim tīz ¹⁷ gıdā olur ve tīz hazm olur eyüdü ve mizācı tartīb edeler mümkün olduğça nefīs ¹⁸ gıdālar ve nefīs şerbetler-ile eger ziyāde veca’ sebebden olsa sebebi zā’īl edeler istifrag ¹⁹ etmeg-ile ya’nī yā ishāl yā kuşmak veyā ğayri istifraglar ve maḥaller nesneler ki muvāfık ²⁰ ola ḥācete göre eger veca’ ifrāt olup mühl vèrmez-ise ḥaffice maḥaller-ile ‘ilāc ²¹ ola kifāyet etmese fulūniyā-yı rūmī gibi ve bezrū’l-benc ve mārūl tohmı ve ḥaṣḥāş ²² tohmı yā lüffāḥ ki kırıdandır ve bunlara benzer ne kim var eger a’rāz-ı nefsanıyyeden olsa ²³ yüzine gülāb ve şovuk şu saçalar ve ellerin ve ayaklarına daḥı saçalar katılık anşuzda ²⁴ saçalar tā kim ṭabī’at mütenebbih olup rūḥ-ıla ve kan-ıla ve ḥarāret-i ğarīziyye-y-ile ḥārice meyl ²⁵ edeler ve nefīs koḳular koḳulaya ṭa’āmlardan eger bārid ve eger ḥār ki ḥōş-büy ola koḳulayalar ²⁶ ve bārid yemişler şarābın içe alma rubbı ve rībās rubbı ve ḥummāz ve sikencübīn gibi her ²⁷ kankısı kim ele girer on direm alalar ve on direm daḥı gülāb katup içeler ve gögsin

[65a]

¹ iki şandal ve gülāb ve kāfūr-ıla yaḳu edeler ve gıdāsı müzevvere ola enberbārīş-ile yā’nī ḥatun tuzluğı ² ve bādem içi-y-ile şeker-ile bişe eger ḳalbün sü’-i mizācından oldı-y-ısa ḳalbün mizācın ta’dīl ³ edeler gıdālar ve şarāblar ki muvāfıkdur ve ḳalbe ferah vèrür mezkūr müferriḥler ki za’f-ı ⁴ ḳalb ve sü’-i mizāc-ı ḳalbde zıkr olunmuşdur ‘ilāc edeler eger nesne şoḳmaḳdan ve zehr ⁵ yemekden ‘arız oldı-y-ısa tiryāḳlar ve fāzüherler ki inşā’allah gelür anlar-ıla ‘ilāc olına ⁶ eger şiryān verīdinün mesāliki tutilmaḳdan ‘arız olsa şiryān veridi oldur ki ⁷ nefes vèrüp alduḳda hevā öykenden ḳalbe varduḳda bu şiryāndan sülük eyler ⁸ mesdūd olsa ḥāl nece olur ma’lumdur ‘ilācı şiryānı taḳviyyet edüp ḳavī müferriḥler ⁹ vèrmeg-ile ve mesāliki tefṭīḥ etmekdür müfettiḥler-ile sikencübīn-i ‘unşulī gibi ve büzürī gibi ¹⁰ her kankısı kim ola on direm alup hindibā şu-y-ıla isti’māl edeler ve gıdāsı tavuḳ-ıla zīrbāc ¹¹ ola şan’at-ı zīrbāc bir rıtl et yāḥūd tavuḳ ya’nī yüz kırk direm et yā tavuḳ ¹² alup uvacuḳ toḡrayalar dārçīnī pārecuḳları daḥı koyalar ve muḳaşşer noḥūd ve ¹³ şırlığun yağı ḳatalar andan şonra şu ḳatalar tā kim şu üzerine gele ḳaynadalar kefin alalar ¹⁴ andan şonra nişf rıtl ya’nī yetmiş iki direm sirke koyalar ve rub’ rıtl ya’nī otuz altı direm ¹⁵ cüllāb ve on iki direm ṭatlu bādem içi ḳatalar eger cüllābdan bedel otuz altı direm ṭīn ¹⁶ ve şeker ḳatsalar cā’īzdür ammā gerekdür ki bādem ve sirke-y-ile gülāb-ıla dögeler andan şonra et üzerine ¹⁷ koyalar andan şonra bir direm kişnīc dögüp eleyüp ḳatalar ve ‘ūd ve sezāb ḳatalar andan şonra ¹⁸ za’ferān-ıla rengīn edeler eger lezīz olmaḳ isterler-ise za’ferān nişāsta ve çölmek ¹⁹ gülāb-ıla mesh

olına eger ebherīnün mesāliki mesdūd olsa ‘ilācī ‘asīrdür ve müşkildür ²⁰ zīrā bu ‘illet müşkildür zīrā ebherī oldur ki rūḥ-ı kalbden cemī’ a’zāya bundan ²¹ sirāyet ve sülük eyler a’zāya rūḥ feyz olunmaz ašlā ve rūḥı ta’dīl eyler hevā ²² daḥı sülük eylemez ḥattā ma’dında ḥāl üzerine bākī kala-y-ıdı fecāt ya’nī aḥsuzda ²³ fevt olur bukrāt ḥekīm eydür bir kimesne kim ḫatı ḡaşıy olsa zāhir sebebi daḥı olmaya ²⁴ o kimesne aḥsuzda fevt olur ammā şöyle beḡzer ki sebebi zāhir olmaya ḡaşıy şiryān-ı ²⁵ ebherīnün mesāliki tutilmaḡdur ammā her ḥālde ‘ilācī bir mişkāl devā’ü’l-misk on direm ²⁶ alma şarābı-y-ıla içeler ve ḥōş koḡular koḡlayalar ve ayakların ve ellerin ovalar taḥrīk edeler ²⁷ faşl manşürīde eydür şol kimesne kim aḡa ḥārr zamānda ḡaşıy olmaḡ ‘ādet

[65b]

¹ olmuşdur gerekdür ki müceffif nesneler isti’māl olına türāb-ı keder gibi ve tīn-i ermenī gibi ve mersin ve māzü ² ve yılḡun yapraḡı gibi ve bunların emsāli müceffifleri saḡḡ edüp işbu yağ-ıla ovduḡdan sonra ³ üzerine ekeler şıfat-ı dühn ayva alma alalar arıdalar pāk edeler nişf rıtlı ya’nī yetmiş ⁴ iki direm her birinden alalar ve ḡurı gül kırḡ direm beş rıtlı şuda ḡaynadalar ḥattā rub’ kala ⁵ andan sonra muşaffā edeler nişf ḡadar gül yaḡı ḡatalar ḡaynadalar muzā’af ḡadar da ya’nī ⁶ bir çölmeḡe ḡoyalar ve bir āḡir çölmeḡe daḥı şu ḡoyalar evvelki çölmeḡi bu şunun içine ḡoyalar ḡaynadalar ⁷ iki çölmek birbirinün içinde olur şol ḡadd ḡaynadalar kim hemān yaḡı kala yāḡūd ⁸ ba’zı ḡābız yağlar-ıla gül yaḡı mersin yaḡı ve şaḡız yaḡı gibi ve daḥı manşürīde ⁹ ḡaşıy ‘ilācī yüzine başına şovuk şu uralar yāḡūd ḡulāb uralar ki şovumuş ola ¹⁰ ve mā’-i laḡm ve ḡökçek şarāb ve devā’ü’l-misk ve alma ayva rubbı gibi ve ḡabanlarına ḡar ve buz ¹¹ sürüp ovalar ve ma’desi ve cigeri üzerine ḡurı şışeler uralar ve boḡazına bir ¹² yünḡi yağlayup şoḡalar tā kim ḡuşa ve ḡatı ḡatı yēlpazeler uralar uralar ve burnına ¹³ misk üfüreler ve biber tozun üfürüp aḡsurdalar ve taḥrīk edeler ḡaḡıralar ve burnına ¹⁴ münkir koḡular yıyladalar kibrīd ki eger ēyle ḥōş ola ve illā ḡulaḡına yaḡın yerde ḡabl ¹⁵ ḡalalar ve illā igne-y-ile ve ḡayri nesneler-ile dürteler acıdalar ve çimdüreler ve şıḡirler olduḡı ¹⁶ yerler ve ḡiss ḡālib olan yerleri acıdalar ve ḡoltuḡların ve buḡların ḡıcıḡlayalar ¹⁷ ve ḡabanı altından ḡaşıyalar eger ayılmaz-ısa etḡrafına key edeler ve manşürī kebīrde eydür ¹⁸ za’f-ı ḡalbün ‘alāmeti ḡafaḡāndur ki ḡarāret ve sür’at-i nabz olmaya ve zīḡ-ı nefes ¹⁹ olmaḡdur ve ḡaşıye şebīḡ ḡālet olmaḡdur ḥattā ḡaşıy olmaḡa ḡarīb olmaḡdur ²⁰ ḡuşuşan ki ḡareket eyleye ‘ilācī devā’ü’l-misk ve meşrūdītüs elli sekizinci bāb ²¹ zāt-ı riyyededür zātü’r-riyye bir veremdür ḡārrdur riyyede olur māddesi ya ²² demevīdür yā şaḡrāvīdür yāḡūd bir māddedendür ki başdan dökülür eger ḡandan olur-ısa ²³ ‘alāmeti ḡatı veca’dur zārbān-ıla ya’nī şoḡuldamaḡ-ıla ve ḡatı zīḡ-ı nefes olur ve ḡöz- ²⁴ leri ḡızıl ve ḡāyet ‘aḡaş ve iki yaḡaḡları ḡızıl olur zīrā ḡıḡan buḡārı ḡabül ²⁵ eyler ve hevā-yı bāriden ḡuzür eyler ve

dili ve burnı yābis olur ve nabzı ‘aẓīm hem ²⁶ mevcī olur mevcī oldur ki ‘ızamda şağırde muhtelif ola ve yüce yatmağda ve ²⁷ aşağa yatmağda ve sür‘atde ve baṭu‘da ihtilāf üzere ola ammā leyyin ola ya‘nī yumşak ola

[66a]

¹ ve kārūre katı şaru ola ve ḥummā dā’īm ve su‘āl kā’īm olmağdur ‘ilācı evvel yā ikinci yā üçüncü ² gün za’īf olmadan bāselīkden faşd edeler yāhūd nehr-i bedenden eger çıkan kan ³ gālīz kara olur-ısa çok aqıdalar eger raķīķ ve tırı olur-ısa kırk direm miķdārı ⁴ aqıdalar ve her gün dörd direm nīlüfer ve benefşec ve onar dāne sibistān ve ‘unnāb ve ⁵ onar direm aķ şeker ve terencübīn alup cüllāb edüp içeler ve ğıdāsı arpa şu-y-ıla benefşe ⁶ ve nīlüfer ve ‘unnāb ve sibistān ola ve ḥaṣḥāş-ıla bişmiş ola benefşe şarābı-y-ıla ⁷ ve bādem yağı-y-ıla ve daḥı bezr-i kaṭünā lu‘ābı ve ayva çekirdegi lu‘ābı ve benefşe yağı ⁸ onar direm azcuķ aķ şeker-ile lu‘ūķ edüp yalayalar altıncı yā sekizinci gün ṭabī‘atı telyīn ⁹ eder ammā sādisde telyīn-i evvelī ve lāyığdur zīrā bu aşıl ḥārr marāzlarda tevaķķuf ¹⁰ etmek eyü degüldür işbu maṭbūḥ-ıla telyīn olına şıfat-ı maṭbūḥ yēdi direm sināmekī ¹¹ ve üçer direm benefşe eger yaş eger yābis ve nīlüfer ve hindibā toḥmı ya‘nī acı mārūl toḥmı ¹² ve yigirmişer dāne ‘unnāb ve sibistān ve üç direm ebemgümeci toḥmı bu mecmū‘ı üç rıṭl ¹³ şuda kaynadalar tā kim bir rıṭl qala andan şonra oddan indürelər karışduralar ezeler ¹⁴ ve terencübīn ve şırḥışt on beşer direm yāhūd yigirmi direm ḥıyārşenber katalar ¹⁵ süzeler eger zamān bahār yāhūd yaz günü olur-ısa şehir vaķtında içeler eger ¹⁶ kış günü olur-ısa kuşlukda içeler şabr ēde tā kim bir nece def‘a icābet ¹⁷ ēde kuvvete ṭāķate göre andan şonra üç direm bezr-i kaṭünā ve on direm aķ ¹⁸ şeker-ile cüllāb edüp içeler ve āḥir-i nehārda kırk direm kadar arpa şuyı ¹⁹ bezr-i kaṭünā lu‘ābı-y-ıla ve benefşe yağı-y-ıla yāhūd bādem yağı-y-ıla içeler marāzuḡ ²⁰ yēdinci güninde bu cüllābı içe aķ şeker ve gülāb eleyüp müşk onar direm ve bezr-i ²¹ kaṭünā iki direm ve āḥir-i nehārda bir kere mā’-i şa’īr ki keşķ olmış ola mezkūr ²² şıfat üzerine eger ḥummā zā’īl olur-ısa ḥōş ni‘metdür ve illā eger a‘rāz ²³ sākin olmasa mezkūr maṭbūḥ yene verile on sekizinci gün ḥattā mādde ²⁴ bi’l-küllıyye istifrāğ olına gide eger mādde şafrādan olur-ısa ‘alāmeti yaluḡlanmaķ ²⁵ katı ḥummā ve ‘aṭaş ve tarılğanmaķ ve kırı öksürmek ve zīķ-ı nefes ve bārid ²⁶ hevāya ġāyet iştıyāķ ve gögsi ḥārr olmaķ hep bunlar müştedd ola ²⁷ ‘ilācı hemān demevī ‘ilāc gibidür ammā faşd olınmaya ve daḥı tebrīde ve tartībe

[66b]

¹ ziyāde mā’īl olmaķ gerekdür ağızında bir dāne sibistān ṭuta bir daḥı ve bir daḥı tekrār ² be-tekrār ağızında birer dāne ṭuta nāfi’dür ve gögsine benefşe yağı ve ṭatlu bādem ³ yağı döğölmiş ve elenmiş keşīrā katalar ve azcuķ müm katalar kaynadalar tā kim erıye ⁴

mahlût ola dürteler eger mādde hādd olup dimāğdan dökülür-ise sill-i intikāl eyler ⁵ hāvī-i kebīrde zātü'l-cenb-ile zātü'r-riyyenün farkı zātü'r-riyyede zīk-ı nefes ⁶ gāyet ziyāde olur nefes vērüp almağa kâdir olmaz illā meşakkât-ile nesne getürür ⁷ ve şadrda veca' olur zātü'l-cenbde öksürüp nesne getdürmege kâdir olur ⁸ 'azīm nefes eyler ve nesne ki getürür muhtelifdür ve veca'ı yanındadır ammā ⁹ zātü'r-riyyede 'alāmet hādd hummā ve şadrda şıkket iki bağrın arasında veca' ¹⁰ ve iki yanında ve bel'de ağırı yağrın üzerine yatup sâ'ir veca' üzere ¹¹ yatmamak ve dili haşin olmak ve gözinün hareketi batı olmak ve dili yoğun olmak ¹² faşl-ı fı'l-sillet sill öykende bir qarhadur ya'nı irinlenmiş çibāndur ¹³ yā zātü'r-riyye olmuştur sonra qarha olmuştur qarha 'ibāretdür teferruğ-ı ¹⁴ ittışālden ki iriğe dönmiştür yāhūd zātü'l-cenbdür sille intikāl eylemiştür ¹⁵ bunun esbābı çokdur hāşıl-ı kelām budur ki öksürdükde kan getürse ¹⁶ 'akabince sill 'arız olağan olur 'alāmet hafıfçe hummādur ve yüzinde ¹⁷ humret ve tırnakları çukurlanur zīrā etleri gitmiştür ve öksürdükce balğama ¹⁸ benzer irin getürmekdür ba'zı kimesneler vardır ki başından gögsine gālīz ¹⁹ yelmeşik ruṭubet-i balğamiyye iner su'āle mübtedā' olur dā'im öksürür balğam ²⁰ getürür hemān meslül gibi olur pes meslüle bu aşıl su'ālün farkı ²¹ gerekdür ki ma'lüm ola aña göre 'ilāc olına fark budur ki eger öksürse ²² şuya tükürse bir iki sâ'at kadar тұrup şuya batır-ısa middeğdür eger ²³ batmaya balğamdur ve dağı bir şakşıya qor koyup öksürüp tükürseler kaynayup ²⁴ köpürdükde qoqlar eger mühmel qoqusı var-ısa middeğdür ve illā balğamdur ve ²⁵ dağı silde gāh olur ki kan çıkar ve huşkrīs çıkar ya'nı çibān üzerinde ²⁶ kaymak bile çıkar ve yüzi şu bulanur aruqlanur burnı açılır 'ilācı her şabāh ²⁷ on direm haşhāş şarābı yā benefşe şarābı içeler ammā on direm dağı terencübīn

[67a]

¹ bile qatarlar yāhūd on dāne sibistān yā on dāne 'unnāb kaynadalar dağı on direm ² terencübīn ve on direm aq şeker-ile cüllāb edüp içeler ve gıdāsı arpa şuyı ki ³ anda ırmaqlarda ve tatlu şularda olan yengeçler bile bişmiş ola ammā gerekdür ⁴ ayakların ve kışaqların keseler dağı bağ çubuğın yaqup külin alup tuzlaya ⁵ qatup ğusl edeler yuyalar tā kim üzerinde kiri pası gide andan sonra ⁶ arpa-y-ıla kaynadalar içeler eyü gıdā olur müberrid ve müreṭṭib olur ve hem qarhalara cilā ⁷ vērür şol ruṭubetler kim oñulmağa māni' idi anları giderür ğusl eyler hem çok ⁸ gıdā vērür eger yengeçden istikrāh eyler-ise arpa şu-y-ıla pāçe bişüreler yāhūd ⁹ nişāsta ve haşhāş ve bādem yağı bir harīre bişüreler ve bedeni bādem yağı ve ¹⁰ benefşe yağı ve kabak yağı gibi yağlar-ıla ovalar eger arpa şuyından istikrāh eyler-ise ¹¹ māş ya'nı mürdümük müzevveresi bādem içi-y-ile ısfānāh-ıla ve semüzlük otı-y-ıla ve ¹² kabağ-ıla yemek eyüdür ve mu'ālece olan kimesneye vācibdür ki sille mu'ālece etmekde ¹³ qarha emrini gāyet ri'āyet eyleye

evvelā cilā vērür ve şadīd ve huşkrīş gibi ¹⁴ nesneleri pāk eyler nesneler vèreler tā kim karha oñulmağ mümkün ola ve su'ālin teskīn ¹⁵ edeler müsekkınler-ile zīrā su'āl karhayı büyüdür vāsi' eyler ve dağı bu iki ¹⁶ emr ri'āyet olduğda mūlahham ve oñuldur nesneler vèreler muttaşıl cālī ve ğassāl ¹⁷ vèrmek veyā muttaşıl mūlahham vèrmek mūnāsib degüldür nitekim cāhiller kitāblarda ¹⁸ görürler fūlān eyüdü ve fūlān eyüdü ammā bilmezler ki ol fūlān maražuñ nesine ¹⁹ müfīddür ve ne vağtda fā'ide vèrür taşavvur ve ta'ağkūl etmezler cālīler vèr- ²⁰ dükden şonra mūlahhamlar dağı vèrmek gerekdür ve ābzen mu'tedil hammām ve hammām- ²¹ dan şonra müreṭṭīb müberrid yağlar-ıla gevdesin ovalar mağşūd tartībdir ²² zīrā bu sill-ile hummā-yı dıka benzer hummā vardır belki kānūnda ve mücizde ²³ hummā-yı dığ lāzımdur pes tartībıyeye muhtācdur ve dağı sūd kesüğü şuyı ²⁴ 'azīm nāfi'dür ibtidāda eger intihāda zīrā hem müreṭṭıbdur ve hem müsemmindür bel- ²⁵ ki etden bunun ğıdā vèrüp semürtmesi artuğdur ammā gerekdür ki içeler ve ²⁶ etmeg-ile yeyeler ve ishālden ve telyīnden ihtirāz edeler ve zahmet meşakkat çekmekden ²⁷ şakınalar ve ğazabdan ve cimā'dan ve çok söylemekden ihtirāz edeler ve

[67b]

¹ ve meslüllara bu kūrş nāfi'dür kaçan öksürdükde kan gelse ve midde gelse şıfat-ı kūrş ² ṭīn-i rūmī ve ṭīn-i ermenī ve nişāsta her birinden beşer direm ingeç muharriğ ola on direm ³ ve ṭebāşīr ve keşīrā altışar direm buyan balı üç direm dögeler eleyeler ayva çekirdegi lu'ābı-y-ıla ⁴ halṭ edüp kūrşlar edeler miğdār-ı şerbet iki direm ola kūrş-ı āhir nāfi'dür hıyār tohumı ⁵ ve kıssā tohumı dörder direm ṭebāşīr ve muharriğ ingeç ikişer direm ve nişāsta ve keşīrā birer direm ⁶ dögeler eleyeler cüllāb-ıla yoğurular habblar edeler miğdār-ı şerbet iki direm yigirmi dört direm cüllāb-ıla ⁷ içeler yāhūd elli direm arpa şu-y-ıla içeler lu'ūğ-ı nāfi' bakla muqaşşer ve kıssā tohumı ve kabak ⁸ tohumı ve hıyār tohumı kaşrları çıkmış onar direm şamğ-ı 'arabī keşīrā nişāsta yedişer direm bādem ⁹ içi muqaşşer on iki direm kavun tohumı muqaşşer on direm kıvıl üzüm çekirdegi çıkmış ve bādem ¹⁰ yağında kaynamış bişmiş on iki direm ayva çekirdegi on direm bādem bādemi dögeler ¹¹ ve tohumları dögeler ve üzümü dögeler dağı cem' edeler iki rıtl şuda kaynadalar bişüreler tā kim yarım ¹² rıtl kıala ve bir rıtl ak şeker koyalar yumşacuk od üzerinde kaynadalar tā kim ğalīz ola ¹³ her gün on direm kadar yalayalar rıtl yüz kırk dört diremdür ve aruqlamış ¹⁴ za'īf olmuş meslüllara bu şarāb nāfi'dür dört rıtl enār-ı şīrīn şuyı ¹⁵ ve bir rıtl dağı şāmī alma şuyı ve iki rıtl şeker kamışı şuyından alalar kaynadalar ¹⁶ tā kim nişf kıala miğdār-ı şerbet on direm hekim ibn-i maseviye eydür şara' ve sill ¹⁷ bu iki marağ mümkün degüldür ki 'ilāca kābil ola bunun 'ilācı faşldur andan şonra ¹⁸ bir devā vaşf eyledi meslüllara nāfi'dür dedi şıfat-ı devā budur keşīrā

şamğ-ı¹⁹ ‘arabî ve lisân-ı sevr ve buyan dibi nişâsta her birinden üçer direm tîn-i ermenî²⁰ dört direm ve kızıl gül beşer direm kabağ tohumu ve hıyâr tohumu mukaşşer olalar altışar direm²¹ göyünmiş ingeç ve mukaşşer bâdem onar direm dögeler eleyeler ma’cün edeler şerbet bir mişkâl²² manşürîde bukrâf eydür bir kimesne kim öksürür iriñ getürür eger ak²³ ve şâfî gelür-ise eyüdür eger yaramaz қоқар ve bulanuk gelür-ise helâka delâlet eyler²⁴ ve dahı eydür bir kimesne kan tükürür-ise andan şoñra iriñ tükürür-ise andan şoñra öykeninde²⁵ qarha olsa dâ’îm öksürse tükürse dahı şoñra münkaṭı’ olsa helâka delîldür²⁶ ve dahı eydür bir kimesnenün öykeninde veca’ olsa şoñra sersâm olsa bu şerrdür²⁷ eyü degüldür ve dahı eydür ayaklarında verem olsa ya’nî şiş olsa öykeninde veca’

[68a]

¹ dahı vardır bu delîl-i hayrdur ve hâvî-i kebîrde eydür ruṭubet-i ğâlib su’âle eyüdür² şeb altı direm ve efüyn dört direm ve bârzü altı direm mî’a dört direm cem’³ edüp finduk kadar isti’mâl edeler ve eydür şadr ve riyye raṭb olsa zâcdan⁴ enfa’ nesne olmaya bir direm isti’mâl edeler ve sülük kurûhın taḥfîf etmekde ‘acâyib⁵ fâ’idesi vardır ve cālînüs eydür zât-ı riyye ve zât-ı cenb olan kimesnenün içi⁶ gitse şerrdür zîrâ mevte delâlet eyler ki kuvvet-i ṭabî’iyye mağlûb olmışdur ve dahı eydür⁷ baş barmağı eṭrâfında bir yeşil nesne zâhir olsa ve alnında kızıl renglü beşreler⁸ olsa kana benzer nesneler şızup çıkşa ve ibtidâ-yı veca’da çok akşursa dördüncü⁹ günde fevt olur el-ḥukmu’l-lâh ve dahı eydür şol kimesne kim sill olsa anuñ eli ayasında¹⁰ bakla gibi nesne zâhir olsa elli iki günden şoñra fevt olur ve dahı eydür şol kimesne¹¹ kim anuñ öykeninde qarha olsa ve meskeni yâbis yer olsa tedbîr etseler şifâ bula ve¹² dahı eydür bir kimesne görmedüm ki sillden ḥalâş olmuş ola ḥekîm muḥammed bin zekeriyâ eydür¹³ bir kimesne ki öksürür midde getürür eger azcuḳ ḥummâcuğı dahı olsa ma’lumdur ki sill¹⁴ olmuşdur ve dahı eydür eger sill ḥummâsuz olsa ak ve ğalîz nesneler tükürür olsa¹⁵ ṭabîḥ züfâ ve baldırıqara ve tağ yarpuzu ve şaru encîr ve çekirdegi çıkmış üzüm¹⁶ kaynadalar şuyın içürelere ve boy tohumu lu’ûkı eyüdür ve encîr şuyı eyüdür şifâda eydür¹⁷ maştakî şakızı bağırsakları kavî eyler ve veremlere eyüdür ve göğüsden ve öykenden su’âl-ile¹⁸ nesne gelmeği âsân eyler bir direm kadar isti’mâl olına ve dahı şol şu ki şakız-ıla¹⁹ kaynaya bârid marâzlara eyüdür ve rîḥden olan veca’lara eyüdür şovudup içmek²⁰ gerekdür şovuk şu zarar gibi degüldür manşürî kebîrde eydür eger sill eski olsa²¹ ‘ilâca kâbıldür ammâ eger ibtidâda kâbil-i ‘ilâcdur tamâm ḥalâş olur evvel ve ḥiddetinde²² vâcibdür ki su’âl teskîn olına ve başından gögsine nesne inmekden ḥıfz olına²³ ba’zı nesneler isti’mâl olına eger başdan nezle iner-ise kîfâlden faşd olına ve-²⁴ sâ’îr ‘ilâclar mezkûrdur elli toközuncü bâb fî-zâtü’l-cenb ve’ş-şevşatih²⁵ zât-ı cenb şol veremdür ki iç yüzde eyegülerde ğışâ vardır ya’nî şaru yerde²⁶ vardır ol ğışâda verem

olsa yā hicāb-ı hācizde verem olsa zātü'l-cenb-i hālîş ²⁷ dërler eger tarafda olsa haţar ve a'râz ziyâde olur hicāb-ı hāciz oldur ki

[68b]

¹ geyrekler altından tā oñurğa kemüklerine varur bir ğışādur yukaru hānda öyken ve yürek ² olur ve aşğa hānda bağırsaqlar ve ma'de vesā'ır ahşā olur göresin koyun nimelerinde iç ³ yüz ve eyegüler ucında kitāb kabı kadarca kaluñ ğışā vardur anuñ bir pāresi ⁴ cigerde kalur kaşāblar cigeri çıkarmak isteyücek ol ğışāyı yararlar ba'zı pāresi cigere ⁵ muttaşıl ve ba'zı āhiri nimede kalur bu ğışāya hicāb-ı hāciz dërler bu ğışāda verem olsa ⁶ zātü'l-cenb dërler eger kandan olsa 'alāmeti lāzım hummādur veca' nāhisdür ya'nī ⁷ igne-y-ile dürterler gibi veca'dur nefes vërdükce şanca şanca gibi olmağ eyegüler altında ⁸ ammā cālīnūs eydür zātü'l-cenbde veca' zārbānī olmaz zīrā zārbān şiryānuñ zārbından ⁹ ve urmasından hāşıl olur ol mevzi'de şiryān yoğdur ammā veca'-ı nāhis ve ¹⁰ veca' ve harr olur ya'nī igne-y-ile sūñu-y-ile dürterler gibi ağrur ve dağı kerb ya'nī ğam-ğīn ¹¹ olmağ ve yaluklanmağ ve 'aşaş ve zīk-ı nefes olmağ zīrā verem nefes mecrāların şakız ¹² hem mezkūr hicāb nefes āletlerinüñ birisidür ve nabz serī' olmağ ve ğulmiş gibi ¹³ olmağ ve münşārī olmağ münşārī nabz oldur ki serī' ola ve mütevātir ola ve gergin ¹⁴ ola ve icrāzāsı aşğa ve yukaru olmağda muhtelif ola ve şalābetde ve leyyinde muhtelif ¹⁵ ola ve dağı kārüre şaru yā kızıl ola ğālīz ola gāh ola kim ihtilāt-ı 'aql ola ¹⁶ ve su'ālī ola zīrā ki öyken mücāvirdür incinür hem ba'zı mādde tereşşüh-ile öykene ¹⁷ varur anuñ-çün öksürür eger katı rakīk olsa nesne çıkmaz eger ğālīz olsa humret ¹⁸ mā'ıl nesne gelür ibtidāda hāvī-i kebīrde zātü'l-cenb-ile zātü'r-riyye içün ¹⁹ farkı beyān eyler ikisine bile 'asr-i nefes ve su'āl ve tağīrū'n-nefes ve hummā lāzımdur ²⁰ ammā zātü'l-cenbde veca' yanında olur ve zātü'r-riyyede şadrında olur ve zātü'l- ²¹ cenbde nesne-y-ile delerler gibi şancur ve zātü'r-riyyede sıklet olur ve zātü'l- ²² cenbde nabz şalb ve münşārī olur ve zātü'r-riyyede mevcī olur leyyin olur ²³ ve zātü'l-cenbde mādde ekşer şafrāvī olur ve zātü'r-riyyede ekşer balğamī olur ²⁴ 'ilācı evvelki gün ve ikinci ve üçünci günlerde cānib-i muhālifden faşd olına bāselīğden ²⁵ ammā üçünci günlerden şonra da veca' cānibinden faşd olına zīrā ki evvelki ikinci üçünci ²⁶ günlerde zāhir budur ki mādde tamām dökülmedi ıztırābdadur dağı muğadder ve merküz ²⁷ olmadı kābildür ki müteverrim olan mevzi'den ırak yerlere cezb olına cānib-i

[69a]

¹ veca'dan teb'īd olına imdi bu günlerde gerekdür ki eger veca' şolda-y-ısa sağ tarafdān ² faşd olına eger sağda-y-ısa şoldan faşd olına bi-'avni'l-lāhi te'ālā mağşūd müyesser ola

³ mādde cānib-i āhire müteveccih ola zīrā mādde mütevezza' ve münkasım olıcağ tarafeyn ya'nī ⁴ cānib-i veca' ve cānib-i muhālif selāmet üzere olur bi-izni'l-lāhi te'ālā ve şonralarda veca' ⁵ tarafından faşd olmağdan maşşūd oldur ki çünki mādde muşarrer oldı hareketden ve ⁶ heyecāndan sükün buldı mevzi'de tırdı gerekdür ki ol mevzi'den māddeyi istifrag ⁷ edeler tenkıye faşd edeler bes vācibdür ki veca' tarafından faşd olına bu sebebden ⁸ derler ki kan şol hıdde aça ki reng-i kanı ve qaraluğa meyl edince aça zīrā ol ⁹ mevzi'de olan kan harāret-i ġarīziyye sebebi-y-ile sevāda mā'il olur ve dağı vācibdür ki ¹⁰ kanı kuvvete göre çıkaralar eger mizāc kavī ve zamānı bahār günü ve marīz taħammül eyler-ise bir ¹¹ rıtl kadar ya'nī yüz kırk dört direm kadar kan çıkaralar eger za'if ve aruğ olur-ısa ¹² kırk direm kadar akıdalar ve her şabāh benefşe eger yaş eger kurı ve nılüfer her birinden ¹³ üçer direm ve sibistān ve 'unnāb onar dāne alalar kaynadalar on direm şeker katup ¹⁴ cüllāb edüp içeler ve ġıdāsı arpa şuyı ki anda benefşe ve nılüfer ve haşhāş ¹⁵ ve 'unnāb ve sibistān bile ola ve benefşe şarābı-y-ıla ve bādem yağı-y-ıla yeyeler eger nuzc tām ¹⁶ zāhir olur-ısa altıncı günden te'hīr olmıyaya ve tevakkuf etmeyeler işbu maṭbūh-ıla ishāl ¹⁷ edeler şıfat yedi direm sināmekī ve benefşe beş direm ve nılüfer dört direm ve sibistān ¹⁸ ve 'unnāb onar dāne ve hindibā tohmı üç direm üç rıtl şuda kaynadalar tā kim bir rıtl ¹⁹ kala ve on direm şırhışt ve on direm terencübīn katup ezeler ve yigirmi direm ²⁰ hıyārşenber katalar süzeler şehir vaktında içeler eger yaz günü olur-ısa ammā eger kış ²¹ günü olur-ısa kuşluğın içeler şabr edeler tā kim şālih ishāl olunca ishālden fāriğ ²² olduğdan şonra bu şerbeti içeler bezr-i kaṭūnā lu'ābı ve ayva çekirdegi lu'ābı ve ak ²³ şeker on direm katalar içeler ve āhir-i nehārda otuz direm arpa cüllābı benefşe şarābı-y-ıla ²⁴ ve bādem yağı on direm katup içeler ve göğsin ve eyegülerin kīrūfī-y-ile ki bādem yağı-y-ıla ²⁵ ve benefşe yağı-y-ıla ve keşīrā ve hıtmī kim dögölüp harīrdan geçmiş ola ve şāfī mūm-ıla ²⁶ ovulmuş ola süreler mümkün olduğca bārid şu içmekden men' olına eger dağı bākī ²⁷ veca' ve hummā olur-ısa mezkūr maṭbūhı bir dağı veler sekizinci günde yā onuncı günde

[69b]

¹ veler hafv etmeyesin maṭbūhı veresin meger kuvvet za'if ola ve marīz taħammül etmeye ammā cālīnūs ² eydür eger hummā ġāyet katı ziyāde olur-ısa müşhil vermekden ihtirāz edeler faşd-ıla kanā'at ³ edeler manşūrīde eydür zātü'l-cenbūn ilācında cānib-i veca'ından bāselīkden faşd ⁴ edeler illā meger kim imtilā katı ziyāde ve illet dağı bunca gün geçmiş ola cānib-i muhālifden ⁵ alalar bu sözden ve yukarı tafşīlden zāhir oldı kim faşd etmekde māddenün keşretine ⁶ ve kılletine göre edeler eger kalīl olsa ibtidāda cānib-i veca'ından alınmağ cā'izdür ḥads-ıla ⁷ ma'lūm olur cānib-i veca'ından alınsa zahmet ziyāde olmaz mādde kalīldür faşd-ıla istifrag ⁸ olan yerine gelenden az olur

tahlîl olur gider ve hekîm iskender eydür faşd olinsa ve beden ⁹ arinsa ol ağrıyan mevzi'e kırı şîşe uralar çeker 'acâyib göreler ki gâyet tîz hâşıl ¹⁰ ola hîç gayrı 'ilâca muhtâc olmaya bir kavm bile bunu tecrîbe-y-ile ma'lûm eylemişler i'timâd ederler ¹¹ eṭibbâya mürâca'at etmezler eger mādde şafrāvî kan olsa 'alâmeti hummâ-yı muḥarrike ve öksürür ¹² şaruya mā'îl nesne tükürür ve nabzı serî' ve mütevâtir olur ve gâyet 'ataş ve bârid hevâya ¹³ ziyâde iştîyâk olur ve nesne batar gibi ağrımak ziyâde olur ve hezeyân herze söyler ¹⁴ zîrâ ki mādde laṭîfdür dimâğa tîz çıkar ve kârûre nârî reng olur ibtidâda ¹⁵ 'ilâcı yine faşd eylemekdür ammâ cānib-i veca'ından eylemek gerekdür zîrâ şafrāvîde verem ¹⁶ olduğu mevzi'e mādde müncezib olup dökülmek ihtimâl-i ba'îddür şafrâ kana nisbet ¹⁷ azdur hem mevzi'den tîz gidermek maḳşüddür zîrâ ekkâldür ḥâddur hem tîz ¹⁸ nâfi' olur ve dahı her şabâḥ on direm benefşe şarâbı yâḥûd benefşe murabbâsı ¹⁹ yâḥûd şarâb-ı ḥaṣḥâş on beş direm terencübîn-ile yâḥûd on dâne 'unnâb ²⁰ alalar ve onar direm ak şeker ve terencübîn-ile cüllâb edüp içeler gıdâsı arpa şuyı ²¹ benefşe yağı-y-ıla ve benefşe şarâbı-y-ıla ki onar direm ola kâtarlar içeler andan sonra demevîde ²² mezkûr maṭbûḥ-ıla telyîn olına andan sonra tenkıye tamâm olıcaḳ mizâcı tebrîde ²³ ve tartîbde mübâlağa edeler şol şerbetler-ile zararlı olmaya tuḥmugân toḥmının ḥalîb ²⁴ ya'nî kerâvet toḥmının dögüp ḥall edüp şu-y-ıla ezerler kettân bezi içine koyarlar ²⁵ şıkarlar uralar yine şıkarlar ak süde beñzer şuyı çıkar ol şuya ḥalîb ²⁶ derler andan yigirmi direm kadar alup on direm ak şeker-ile içeler yâḥûd ²⁷ yarpuz şuyı yâ ḥıyâr şuyı her kanḳısı olur-ısa yigirmi dört direm miḳdârı

[70a]

¹ alup on direm şeker yâḥûd on direm terencübîn katup içeler gıdâsı arpa şuyı ² bâdem yağı-y-ıla ola eger hummâsı dahı bâkî olur-ısa ammâ eger hummâsı gitmiş olur-ısa mâş ³ şorbâsı bâdem içi-y-ile kabağ-ıla müzevvere ola yâḥûd ısfânâḥ-ıla yâ semüzlük otı-y-ıla ⁴ yâ mârûl-ıla yâ ebemgümeci-y-ile yâ laḥana-y-ıla ve yemişlerden enâr ve mârûl ve şâmî alma ⁵ şarâbı ve bunlara beñzer ne kim var eger mādde balğamî kan olur-ısa bu zâtü'l-cenbûn ⁶ gâyet eslemidür 'alâmeti kârûre ak olmaḳ ve galîz olmaḳ ve hummâsı ziyâde ⁷ olmamaḳ ve 'ataş az olmaḳ ve nü'âs çok olmaḳ ya'nî ağnamaḳ çok ola ⁸ ve yatışmaḳ ve ağrı az ola ve çıkan nesne ak olmaḳ ve azcuḳ humret olmaḳ ⁹ ve nabz baṭî olmaḳ ve ağzında tükruk ziyâde olmaḳ 'ilâcı bâselîḳden kan ¹⁰ alup az aḳıtmaḳ ve dahı her şabâḥ on dâne sibistân ve buyan dibi ve it üzümü ¹¹ üçer direm ve ak şeker ve terencübîn onar direm kaynadup cüllâb edüp içeler ve gıdâsı ¹² arpa şuyı azcuḳ noḥûd-ıla bişe kârûrede nuzc tām ola bu maṭbûḥ-ıla ṭabî'atı ¹³ telyîn olına şıfat beş direm sinâmekî ve buyan dibi ḳazınmış irice dögülmüş ¹⁴ üç direm hindibâ toḥmı benefşe ve nîlüfer ve ebemgümeci toḥmı her birinden üçer direm ¹⁵ kıvıllı üzüm on direm kırı encîr

on dāne üç rıtl şuda kaynadalar¹⁶ tā kim bir rıtl kıla ya'nī yüz kırk dört direm ve içinde onar direm hıyārşenber¹⁷ ve terencübīn ezeler süzeler şabāh içeler ahşama deñlü şabr edeler çok def'a¹⁸ istifrāğ ola ya'nī ishāl ola andan sonra on direm ak şeker ve bezr-i kaṭūnā¹⁹ yāhūd reyḥān tohmı iki direm katup içeler ve āḥir-i nehārda yukarda zıkr²⁰ olınan üzere arpa şuyı içeler eger buñ-ıla tenkıye oldı-y-ısa hōş²¹ ve illā def'a dahı bu maṭbūhdan içeler tā kim mādde bi'l-külliyen gide eger²² mādde sevdāvī kan kim muḥterik ola bu zātū'l-cenbūñ ġāyet ahbesidür²³ ve tīz katl eyler 'alāmeti ḥummāsı katı ziyāde olmaḥdur ve dili kara olmaḥ²⁴ katı şançmaḥ ve dili iri olmaḥ ve nesne tükürmek güç olmaḥ ve bir inende²⁵ sesilmek ve ihtilāṭ-ı 'aql ve kalkımaḥ ve nefes ḥabīs olmaḥ kaḫımaḥ²⁶ 'ilācı kan almaḥ ve her şabāh üç direm benefşe ve on dāne sibistān²⁷ ve on direm ak şeker on direm dahı terencübīn-ile cüllāb edüp içeler ve ġıdāsı

[70b]

¹ arpa şuyı benefşe şarābı-y-ıla ve ṭabī'atı telyīn olına şol maṭbūh-ıla kim balġamīde zıkr olındı² ve ḥuḳneler-ile kim leyyin ola ḥādd olmaya ve bākī 'ilācı balġamī zātū'l-cenbūñ 'ilācı gibidür³ ammā şevşat şevşat şol veremdür ki ḥādiş olur azlā'-ı ḥalef üzerinde⁴ olan ḥicāba 'arız olur azlā'-ı ḥalef ol eyegülerdür ki uçları gelüp gögse⁵ muttaşıl olmaya bel uçlarında hemān ġużrūf ya'nī kemürdek ola bu on eyegüdür⁶ beşi sağ tarafda ve beşi dahı şol tarafda olur bu nev'i zātū'l-cenbūñ⁷ ġāyet yaramazıdur bunun a'rāzı müştedd olur-ısa bir envā'ından 'aṭaş gibi⁸ ve yaluklanmaḥ gibi ve ṭarılğanmaḥ ve kalak ya'nī ārām olmaz ve ḥummā ve uyumamaḥ veca'⁹ ve katı naḥs hīç bir vaz' ve bir şekil üzerine yatup uyumaz ġālib müştedd olur¹⁰ manşürīde eydür zātū'l-cenb bir sāmıdur ve şevşat veremdür ki ḥicābda¹¹ olur yāhūd şol 'āzalede olur ki ḥicābdadur yāhūd mu'ālīk-i kebeddedür¹² ya'nī cigerün yağları ve bendleri vardur ki ciger anlaruñ-ıla berkinmişdür yāhūd¹³ mu'ālīk-i tıḥāldadur ya'nī ṭalağūñ bendlerindedür 'ilācı hemān tīzcek kan¹⁴ alup çok kan çıkaralar kuvvete göre her şabāh benefşe ve nīlüfer üçer direm¹⁵ şeker ve terencübīn onar direm alalar cüllāb edüp içeler ġıdāsı arpa şuyı mezkūr¹⁶ şıfat üzerine içeler ve işbu ḥuḳne-y-ile ihtikān edeler evvel-i emrde ḥuḳne¹⁷ gerekdür şıfat-ı ḥuḳne yedi direm sināmekī nīlüfer ve kurı benefşe üçer direm¹⁸ ve bir avuc gibi kīseye koyulmuş ola ve bir avuc ḥıtmī ve bir avuc arpa bulğur¹⁹ gibi döğölmiş ve pazu yaprağı bir tutam 'unnāb ve sibistān yigirmişer dāne²⁰ üç rıtl şuda kaynadalar tā kim bir rıtl kıla andan sonra indürelər on direm²¹ hıyārşenber ve ak şeker ve terencübīn on beşer direm ve on direm dahı mürri katalar²² ve şırlıgun yağı ve ṭatlu bādem yağı onar direm ve aş tuzı bir dāniḳ katalar²³ ḥuḳne edeler ve bākī 'ilācı ve tedbīri mezkūr zātū'l-cenb 'ilācıdur ġāh olur ki²⁴ verem eyegüler aralığında 'azallar ya'nī balık etleri vardur bu 'azallarda ḥādiş²⁵ olur buña zātū'l-cenb-i müġālaṭ derler

‘alāmeti ḥummā-yı dā’īmdür katı naḥs ²⁶ olur ya’nī şanca şanca aḡrur ve nabz münşārī olur ya’nī eczāsı muḥtelif ²⁷ olur kimi mürtefi’ kimi münḥafiz ve kimi yumşak kimi kat olur ve kārūresi şaru olur

[71a]

¹ ve zīḡ-ı nefes olur gāh olur ki verem ṭomalur ṭaşrada zāhir olur elūḡ-ile degseḡ ² ziyāde müte’ellem olur ki gāh olur ki ṭaşradan deşilür gāh olur ki neşter-ile deşilmege ḥācet ³ olur eger kara olur-ısa eyü degüldür ‘ilācı bāselīḡden faşd eylemekdür ve kan çıkar ⁴ muḡadder kuvvete göre ve cüllāb içe benefşe şarābı ve nīlüfer şarābı onar direm alup ⁵ katup içeler ve ḡıdāsı arpa şuyı mezkür şıfat üzere ve bākī ‘ilācı zātü’l- ⁶ cenb ‘ilācıdur gāh olur ki verem ḥicāb-ı kāsımda olur yukarda ma’lüm ve ⁷ mezkür oldu kim göbekde yukaru göḡüs kemükleri nihāyet bulduḡı yerden ⁸ baḡrına varınca bir ḡışā vardur aḡa ḥicāb-ı ḥāciz derler yukarusına göḡüs ⁹ evi derler yürek ve kızıl öyken ol cānibde olur ve ol ḡışānuḡ aşaḡası ¹⁰ bir ḡāne daḡıdur bunda ciger ve ṭalak ve baḡırsaklar ve ma’de vesā’ir aḡşā ¹¹ olur ammā ol yukaru ḡāne kim göḡüs evidür bu daḡı iki kısımdur bir ḡışā ¹² vardur ki aḡa ḥicāb-ı kāsım derler meşelā eger gidenden aşaḡaca göḡsüḡ yukaru ¹³ tarafında bir çukurcuḡ yer vardur göḡüs çukuru derler andan aşaḡa göbege ¹⁴ ṭoḡrı bir şınur vardur iki memenuḡ ortasından gider yine göbekden yukaru ¹⁵ bir çukurca yer daḡı vardur aḡa varur bu şınurda eyegülerüḡ başları cem’ ¹⁶ olur bu şınurdan farazā bir ṭabaḡ kāḡıd şokşan çāk-ı yaḡrına oḡurḡa ¹⁷ kemüklerine muttaşıl olsa göḡüs evinde iki ḡāne olur biri sağ yaḡa ve biri ¹⁸ şol yaḡa olur ol kāḡıd gibi ḡışāya ḥicāb-ı kāsım derler bu ḥicāb göḡüs ¹⁹ tarafından indükde varur öykene uğrar öykene muttaşıl olur bir ḥicāb- ²⁰ da verem olsa bu vereme zātü’ş-şadr derler ve daḡı bu ḥicābuḡ ba’zı āhiri ²¹ öykenden geçüp oḡurḡa kemüklerine varur muttaşıl olur bu ḥicābuḡ bu tarafında ²² verem olsa bu vereme zātü’l-maraż derler zātü’ş-şadrüḡ ‘alāmeti ²³ ḥummā lāzım olmaḡ ve katı aḡrımaḡ şanca şanca aḡrımaḡ göḡüs çukurında tā aşaḡa ²⁴ göbege yakın kemükler nihāyet bulduḡı yere varınca uzun veca’ olmaḡ başın ²⁵ yukaru kaldursa veca’ ḡādiş olur ifrāt-ıla kaldurmaḡa kādir olmaz ²⁶ zīrā ki verem gerilür zārūrī veca’ ḡādiş olur ve aşaḡa daḡı başın ²⁷ egmege kādir olmaz zīrā ol ḡışā şıkışur daḡı veremde veca’ ziyāde olur

[71b]

¹ hīç bir ṭarafa yatamaz ıztırāb ve ḡış olur ve nabz serī’ olur ve sağīr olur ve kārūre ² nārī olur ve iki yanında yatsa ve arḡası üzerine yatsa rāḡat olur uyusa ³ cā’īzdür ve ‘alāmeti zātü’l-maraż iki yaḡrını arasında veca’ olmaḡ arḡası üzerine ⁴ yatup uyumaz ve sağ tarafına ve şol tarafına dönmez bakmaz kaçan öksürse şöyle ⁵ katı ḡalak ve ıztırāb ḡādiş

olur ki taḥammül eylemez ve ‘ilāc-ı hü mā ya’nī ikisinin de ‘ilāc⁶ evvelā faşd ola bāselīkden ve bākī ‘ilācī zātü’l-cenbün ‘ilācıdur ammā bunda⁷ gerekdür ki kıṛūṭiler yaḳular zātü’ş-şadrda gögsine uralar ve zātü’l-marażda⁸ iki yaḡrını arasına uralar ḥāvī-i kebīrde eydür her yarı ki eyegülerde veca’ olsa⁹ zātü’l-cenb olmak lāzım degüldür meger ki öksürdükde mülevvin nesne getüre¹⁰ zātü’l-cenb olur faşl şeyḥ ebü ‘alī eydür zātü’l-cenbün beş ‘alāmeti vardur¹¹ biri ḥummā lāzım olmak zīrā verem yürege yaḳındur ve ikinci veca’ nāḥis olmak¹² eyegüler altında zīrā verem olduḡı yēr ‘aẓzaldur ‘aẓzal ḥūd ma’lumdur sıḡirden¹³ ve ribātlardan ḥāşıldur veca’ iḥsās eyler ve çok olur veca’ öksürdükde¹⁴ zāhir olur gāh olur ki naḥs-ıla temeddüd ya’nī ol ‘uzva gerilmek ḥādīs olur¹⁵ mādde çok olmaḡa delālet eyler ve naḥs-ı mādde ‘uzva nüfūz etdüğine delālet eyler¹⁶ üçüncü ‘alāmet zīk-ı nefes olmaḡdır dördüncü nabz münşārī olmak ve beşinci¹⁷ ibtidāda su’āl yābis olmak gāh olur ki ibtidāda daḡı su’āl-ile mādde çıkar¹⁸ ḡāyet eyülüge delālet eyler manşūrīde muḥammed bin zekeriyā cālīnūsdan naḳl eyler¹⁹ eydür ki eger zātü’l-cenbde öksürmeg-ile tükürmeg-ile on dört güne deḡlü pāk²⁰ olup arınmaz-ısa iriḡe döner eger kırk güne deḡlü iriḡ daḡı pāk olmaz-ısa²¹ ḳarḡa olur ve daḡı eydür bu ‘illetde ḥaşḥāş şarābın vèrmekden iḥtirāz²² edün ki öksürmegi tükürmegi sedd eyler mādde-i ‘illet ziyāde olur ḥaşḥāş²³ şarābına iḥtiyāc o vaḡtdadur ki mādde raḳīḳ ola ḥādde ola māddeyi²⁴ ḡālīz eylemek maḳşūd ola içüreler ḡālīz ede dökülmekden şaḳlaya allah²⁵ şaḳlasun pes evā’ilde ḥīn-i nüzülda münāsibdür ve daḡı muḥammed bin zekeriyā²⁶ eydür zātü’l-cenbde ekşer nevā’ib-i ḡubār olur ya’nī gün aşırı olur eger²⁷ nevbet-i şānī gelmezden evvel nużc ‘alāmeti belürse maraż ḳaşır olup tīz ḫalāşa

[72a]

¹ delālet eyler ve eger öksürmekde nesne çıkşa ḡālīzce olsa nużca başlamışdur ve ² eger çok tükürse veca’ı daḡı az ola tamām nużca delālet eyler ve şonra az gelse³ ammā ḡālīz olsa ḥiç veca’ daḡı olmasa maraż nihāyet bulmışdur tamām olmışdur⁴ ve daḡı eydür ḡardal birle yaḳu etmek nāfi’dür ḳayḡ olmak iḥtimālī olıcaḳ uyur⁵ ḡıltı ḡārice cezb eyler ve daḡı eydür tenḳiyeden şonra şīşeler uralar ḳurıla çekeler⁶ bātında olan veremlerde bundan aşveb nesne olmaz zīrā ki māddeyi ḡārice⁷ cezb eyler ve ḳış günlerinde sikencübīn ısıcaḳla içeler ve yaz günlerinde bāridle⁸ içeler şovuk şudan iḥtirāz edeler zīrā ki nużcı geç eder marażı uzadur ve⁹ cālīnūs eydür zātü’l-cenbde onuncı güne deḡlü faşd eylerem eṭibbādan¹⁰ bahāyim sözlerine iltifāt eylemezem ki eydürler dördüncü günden şonra faşd¹¹ eylemek cā’iz degüldür derler ve daḡı eydür bir kimesne zāt-ı cenbden fevt olsa¹² ol mevzi’e baḳsaḡ göğermen görürsin ibn-i serāfiyün eydür ḳaçan midde ve¹³ iriḡ şadrda çok olsa öksürmeg-ile tükürmeg-ile çıkarmak

mümkin olmasa ¹⁴ ma'lüm olur maraz bir tarafdanda bir yanına dönse hażhaza eyler ya'nı yoğurd ¹⁵ tulumu gibi öter ile olsa inceçük gey demür-ile deleler iriğini çıkaralar ¹⁶ andan sonra 'ilac edeler sedid eydür encebāruñ cemī' eczāsı gāyet kâbızdur ¹⁷ ve hāşiyeti oldur ki her ne yerden ki kan gelür aña eyüdür ya'nı gerekse kaşbe-yi ¹⁸ riyyeden gelsün gerek şadruñ hicāblarından gelsün gerek tamarlar ağız açılmağdan ¹⁹ gelsün ve gayri her nesneye müfiddür ibn-i baytār eydür çok kimesneleri halāş ²⁰ eyledüm öykenlerinde karha olmuş-ıdı ucu geçmiş-ıdı derece-i zubüle varmış-ıdı ²¹ kuşduğda mühmel koğar kan ve iriğ gelür-ıdı ve kan iriğ işer-ıdı halāş ²² oldu miğdār-ı şerbeti bir buçuk diremdür şifada eydür kürrāşdan ya'nı gederne- ²³ den lu'ük etseler her veca' ki şadr olur ve öykende kan tükürmege ve karhaya ²⁴ nāfi'dür ve muḥammed bin zekeriya eydür cāhil tabībler ciger altında galiz yel var ²⁵ şanurlar devā'-i misk ve gayri hārr nesneler verürler bilmezler ki zātü'l-cenbdür ²⁶ marizi helak eylerler altmışıncı bāb ma'denün sü'-i mizacındadır ²⁷ ma'denün sü'-i mizacı eger sādec harāret-ile olur-ısa ya'nı maddesüz olur-ısa 'alāmeti

[72b]

¹ şuşamağdur ve ma'de ağız yābis olmağ ma'de ağız göbek üzerinde göğüs kemüğünde ² üç barmağ miğdārı aşığaca olur şol tarafa mā'il olur gitdükce sağ tarafa gider hattā ka'r-ı ³ ma'de sağ tarafda olur ve dahı ağız yarı az olmağ dühhānī gegirmek zīrā harāret-ile ⁴ gıdā muhterik olur tütün gibi buhārlar çıkar ve latif gıdālar kuş etleri gibi yese fāsıd ⁵ olur ammā galiz gıdā yese fāsıd olmaz ekşi nesnelere müştāk olur ve ta'āma iştihā az olur ve ağız yarı balığ koğar gibi koğmağdur 'ilacı her şabāh sādec sikencübīn ⁷ ekşilig-ile mā'il ola on direm alup on direm dahı gülāb katup içeler yāhūd alma ⁸ rubbı yā koruğ rubbı yā turunc rubbı yā līmün rubbı her kankısı olur-ısa on direm ⁹ alup on beş direm gülāb katup kar-ıla yā buz-ıla şovudup içeler ve dahı ta'āmdan ¹⁰ öğürdi şovucağ şu içmek nāfi'dür ve dahı karlu yoğurd ayrıntı içmek gāyet ¹¹ nāfi'dür ve gıdāsı hatun tuzluğ müzevveresi yā temr-i hindī yā tağ erügi bādem içi-y-ile ¹² şeker-ile mażīre derler bir aş vardur nefis gıdādur bunlara yāhūd sü'-i mizac hārr ¹³ ola mādī ola ya'nı şafrā-y-ıla ola eger şafrāvī olsa 'alāmeti katı şuşamağ şu ¹⁴ içse şuşalığı kanmaya yalunlaya ve tarılğana ve ağız acı ola ve dili şaru ola ¹⁵ kuşduğda şafrā çıkmāğ yā ishāl-ile çıkmāğ ve kārūre şaru olmağ yedükden sonra ¹⁶ gegire mühmel koğa 'ilacı ma'deyi pāk etmekdür kuşmağ-ıla sikencübīn issi şu-y-ıla içe kuşa ¹⁷ eger bunun-ıla kuşamasa kavun çekirdegi ve buyan dibi kazınmış ve irice döğölmiş ola ¹⁸ ve torağ otı ve türb tohumı dahı günlük irice döğüle kaynadup şuyın içüp kuşalar ¹⁹ andan sonra fevākih şu-y-ıla yā maṭbūhı ile ishāl edeler yāhūd erük şarābı-y-ıla terencübīn ²⁰ ve şırhışt katup içeler andan sonra ma'denün mizacın tebdil edeler bārid rubblar-ıla ²¹ ve bārid kurşlar-

ila tebāšīr kūrşı gibi ki mezkūrdur ve sikencübīn-i sefercelī nāfi'dür ²² nef'i beyyindür şıfat ekşi ayva alalar muhkem sileler yaralar için arıdalar ammā ²³ kabın şoymayalar ekşer nef'i kabındadır andan şonra toğrayalar taşdan havānda ²⁴ dögeler şuyın şıklar alalar anuñ rub'ınca eyü sirke katalar ve nişfinca şeker meşelā dört yüz ²⁵ direm ayva şuyı ve yüz direm eyü sirke ve iki yüz direm şeker ve eger sirke katı şarb ²⁶ olur-ısa şekerı üç yüz direm yā dört yüz direm katarlar sirkenün ekşiligine tatlu- ²⁷ lıgına göre şeker koyalar andan şonra kaynadalar ammā odı katı olmaya hattā kıvām bulsa

[73a]

¹ za'if ma'deyi kavī eyler ve harāretin sākin eyler gāyetdür ve dahı sādec meybih nāfi'dür ² şıfat-ı meybih ekşi ayvayı dögüp şıqup şuyın alalar iki yüz direm ve üzüm şıresi ³ yüz direm ve ak şeker elli direm kaynadalar tā kim kıvām bula ve dahı bu devā bu gāyet nāfi'dür ⁴ nef'i beyyindür şafrāvī olsa şan'atı dögölmiş elenmiş gül kūrısı on direm ve ak ⁵ tebāšīr beş direm ve summak arınmış ve helīlec-i aşfer üçer direm maştakī şakızı bir direm ⁶ ve rāmek nişf direm ve tabarзад şeker cemī'si kadar cemī'in dögeler harīrden eleyeler ⁷ şabāhlarda üç direm kadar süfuf-ıla şovuk şu-y-ıla yēyeler ammā eger sü'-i mizāc ⁸ ma'dede harāret-ile ruṭubet olur-ısa 'alāmeti gönli dönmeḳ kuşacağı gelmek ve ta'āma ⁹ iştihāsı az olmaḳ ve ağızında tükruk çok olmaḳ huşuşan ma'de ta'āmdan ¹⁰ hālī olduḳda ve ta'ām fesād üzere müteğayyir olmaḳ ve ruṭubet kuşmaḳ 'ilāc ¹¹ tızcek sikencübīn-ile ve issi şu-y-ıla kuşmaḳ ardınca olmaḳdur eger kifāyet etmeyüp ¹² kuşmaz-ısa turb şuyı turb tohmı şuda kaynadalar içecek vaḳt on direm kadar ¹³ şırlıḡan yağı katup içüp kuşalar ve her şabāḥ on direm gülbeşeker ve on direm sādec ¹⁴ sikencübīn ve onar direm gülāb ve lisān-ı şevr şuyın katalar içeler ḡıdāsı zīrbāc ¹⁵ noḡūd-ıla ve bādem içi-y-ile ve eyü sirke-y-ile yāḡūd turunc ekşisi-y-ile noḡūd-ıla ve bādem ¹⁶ içi-y-ile bişüreler ve ma'deyi pāk edeler tekrār be-tekrār kuşmaḡ-ıla ve işbu süfuf nāfi'dür ¹⁷ şıfat kıızıl gül ve ak tebāšīr onar direm summak on üç direm kūrı kişnīc ki ¹⁸ sirkede ıslanmış ola beş direm dögeler eleyeler harīrden geḡüreler miḡdār-ı şerbet ¹⁹ üç direm māyeḡōş enār şu-y-ıla yā sādec sikencübīn-ile yā sikencübīn-i sefercelī-y-ile ²⁰ her kanḡısı olur-ısa on direm ḡāḥ olur ki ma'denün sü'-i mizāc ²¹ ḡārr yābis olur māddesüz 'alāmeti bedeni aruḡ olmaḳdur ve tabī'at kabz olmaḳ ve 'aṡaş ziyāde ²² olmaḳ ve dili yābis olmaḳ 'ilāc her şabāḥ semüz otı tohmı alup dögüp şu-y-ıla ²³ kese içinde ezüp südin çıkaralar yigirmi dört direm kadar yene on direm şeker ²⁴ katup içeler yāḡūd karpuz şuyın yigirmi dört direm alup onar direm şeker ²⁵ ve terencübīn katalar içeler ve ḡıdāsı māş bādem içi-y-ile ısfanāḡ-ıla müzevvere edeler ²⁶ ya'nī etsüz bişüreler yāḡūd mārūl birle bişüreler mümkün olduḡça ma'denün tebrīdine ²⁷ ve tarṡibine ve taḡviyyetine meşḡul olasın keḡi südin içmeg-ile ve eşek südin içmeg-ile

[73b]

¹ ve arpa şu-y-ıla ve ma'deyi bu yaqu-y-ıla takviyyet edeler ak şandal ve kızıl şandal ve gülâb ve semüz otı ² şuyı ve mārūl şuyı ve hindibā şuyı ve söğüt yaprāğı şuyı ve yaş kabak kabınuş şuyı ³ berāber alup kāfūrdan yarım dāniḵ ḵatalar yaqu edeler ḵurş-ı nāfi' ḥatun tuzluḡ.1{tuzluk} yēdi direm ⁴ tīn-i ermenī dōrt direm şandal kabak çekirdegi içi ḥıyār çekirdegi içi ve şenḥıyār çekirdegi ⁵ içi ak tēbāşīr semüz otı toḥmı her birinden bēş direm kızıl gül altı direm dōgeler eleyeler şu-y-ıla ⁶ yoḡuralar ḵurşlar edeler miḵdār-ı şerbet bir bucuḵ direm yigirmi dōrt direm ḵadar ḵoruḵ şu-y-ıla ⁷ içeler yāḥūd ma'denūş sü'-i mizācı bārid yābis ola 'alāmeti 'aṭaş az olmaḵ ve ṭa'ām ⁸ siḡirmek yaramaz ola ekşi ekşi gegire ve nabz baṭī' ola ya'nī geḵ geḵ ola hem şaḡīr ola ⁹ ve iştiḥāsı ḵoḵ ola tuḥme daḥı ola bu aşıḷ marāz mu'ālece ḵabūl eylemek ba'īddūr cidden ¹⁰ 'ilācı her şabāḥ üç direm bādrenḵbüye ya'nī oḡul otı gülbeşeker ki sükkerī ola on ¹¹ direm cüllāb edüp içeler ḡıdāsı müzevvere noḥūd-ıla ve bādem içi-y-ile ve 'uşfur toḥmı içi-y-ile ¹² ve ma'deyi ḥārr yağlar-ıla ovalar süsen yaḡı gibi ve nercis yaḡı gibi ve mışır benefşesi ¹³ yaḡı gibi ve zanbaḵ yaḡı gibi yağlar-ıla ma'desin ovalar ve ıtrıfıller yēyeler ve helīlec murabbā- ¹⁴ sı ve ḵil eti ve tavuḵ ve keklik eti gibi ve dürrāc eti gibi ḡıdālar yēyeler zımād ya'nī ¹⁵ bu yaqu ḡāyet nāfi'dür sūnbūl ve maşṭakī ve azḥır ki mekke ayruḡı dērler ve nānhāḥ ¹⁶ üçer direm ve ṭopalaḵ ve ḵaşabū'z-zerīr bēşer direm dōgeler eleyeler ayva şu-y-ıla ḵarışduralar ¹⁷ yaqu edeler ve daḥı bu devā ḵatı nāfi'dür ekşi ayva şuyı bēş rıṭl ve eski ¹⁸ ḥamr bēş rıṭl ḵaynadalar ammā odı ḵatı olmaya tā nışf ḵalınca andan şonra iki ¹⁹ rıṭl tīrād-ı 'asel ḵatalar yine ḵaynadalar ḥattā cüllāb ḵıvām olinca andan şonra ²⁰ zencebīl bir direm dārḵīnī iki direm maşṭakī ḵaranfūl ḵāḵule za'ferān ḵırfa her ²¹ birinden bir direm cemī'in alalar bir bēze ḵoyalar āḥir-i ḵaynamaḵda içine ḵoyalar iki kere ²² ḵaynaya andan şonra indürelər keseyi ḵıḵaralar oḡad muḥkem ḵıḵaralar yigirmi dōrt direm ²³ ḵadar isti'māl olına yāḥūd ma'denūş sü'-i mizācı ḥārr raṭb ola māddesi olmaya ²⁴ 'alāmet öḡürmek ve ḵuşmaḵ ve aḡzı şuyı ziyāde olmaḵ ve aḡızdan aḵmaḵ ve ṭa'ām ²⁵ müteḡayyir olmaḵ 'ufūnet olmaḡ-ıla ve başı ḵoḵ aḡrıya zīrā ḥārr buḥārlar ḵıḵar ²⁶ 'ilācı her şabāḥ sikencübīn-i sādec on direm ve dōḡulmuş gül üç direm maşṭakī ²⁷ bir dāniḵ ḡıdāsı ḥatun tuzluḡı müzevveresi yāḥūd ḥabb-ı rummān ve bādem içi ve tavuḵ

[74a]

¹ ve ḵil eti-y-ile ve bāḵī 'ilācı himmet ma'denūş mizācını tebrīd ve taḥffif ētdürtmek ardınca olalar ² ve işbu süfūf nāfi'dür şıfat-ı ḥabb-ı rummān ki ḵavrulmuş ola on direm ve ṭarāşīş ³ üç direm ḥabbū'l-ās ya'nī mersin toḥmı üç direm ve maşṭakī şaḵızı nışf direm ve ṭopalaḵ bir direm ⁴ cemī'in dōgeler eleyeler miḵdār-ı şerbet iki direm ve on

direm ayva şarābı-y-ıla içeler yāhūd ⁵ ma'denūñ mizācı bārid ola mādde olmaya 'alāmeti hażm-ı ta'ām za'īf olmak ve tabī'atı ⁶ leyyinet üzerine olmak ve qarın nafh üzerine olmak ve ta'āma iştihāsı ziyāde olmak ve ⁷ ma'deden ta'āmı geç inmek ve ekşimek ve gegirmek ve ağzında tükruk çok olmak 'ilācı her şabāh ⁸ rāziyāne tohmı ve bādrencbüye ve şıgır dili her birinden üçer direm ve 'aselī gülbeşeker on direm ⁹ cüllāb edüp içeler ve ğıdāsı nohūd 'uşfur tohmı-y-ıla ve dārçīnī-y-ile ve qalyeler ve münāsib ¹⁰ bezler-ile ve zencebīl murabbāsı on direm tenāvül ede yāhūd cevāriş-i misk veyā cevāriş-i ¹¹ maştakī her kanxısı olsa dört buçuğ direm kadar isti'māl olına ve işbu cevāriş ¹² nāfi'dür bu 'illete şıfat günlük ve nānhāh ve maştakī şakızı altışar direm biber ¹³ ve azhır ki mekke ayruğıdur ve habbū'l-ğār ya'nī defne yemişi ve 'üd-ı hām üçer direm dögeler ¹⁴ eleyeler çekirdegi çıkmış üzüm-ile ma'cün edeler iki direm kadar tenāvül edeler yāhūd bārid ¹⁵ raṭb lüzce balğam-ıla ola ya'nī yelmeşik yapışuğ balğam-ıla ola 'alāmeti ekşi ekşi gegir- ¹⁶ mekdür ve qarında nafh olmağdur ve tuhme olmağdur ve ta'āma iştihā az olmak ve tīz ¹⁷ ta'āmlara mā'īl olmak ve ğışyān ya'nī kuşacağı gelmek ve 'aṭaş az olmak ve tükruk ¹⁸ çok olmak ve ağzı yarı akmak huşuşan ki uyudukda levni beyāza mā'īl olmak ¹⁹ ve kārüre az olmak ve hām olmak ve nabz geç geç hareket etmek ve yumşak olmak ve balğam ²⁰ kuşmak 'ilācı ma'deyi kuşmağ-ıla pāk eylemekdür turb tohmı ve buyan dibi ve 'asel ve ²¹ tuz ve kavun çekirdegi-y-ile irice dögeler kaynadalar şuyın içüp kuşalar ve her şabāh ²² bu cüllāb içe enīsün ve rāziyāne ve buyan dibi kazınmış irice dögölmiş üçer ²³ direm ve 'aselī gülbeşeker üç direm edviyyeleri kaynadalar şuyın alalar gülbeşekeri ²⁴ ezeler süzeler cüllāb edeler içeler ve ğıdāsı müzevvere nohūd ve 'uşfur tohmı-y-ıla ve dārçīnī ²⁵ ve za'ferān ve biber-ile bişmiş ola ve qalyeler mübezzir ve muṭayyeb ola ve daḥı zencebīl ²⁶ murabbāsı yemek yāhūd kemmünü bir mişkāl kadar ve tabī'atı ishāl edeler ayāric habbı-y-ıla ²⁷ yā ayāric-i cālīnūs-ıla yā luğāziyā-y-ıla yāhūd hādd huḳne-y-ile ihtikān edeler ve ma'deyi

[74b]

¹ zanbağ yağı-y-ıla yā mışır benefşesi yağı-y-ıla yā süsen yağı-y-ıla ovalar yāhūd cevāriş-i günlük isti'māl ² edeler ki bu 'illete nāfi'dür şıfat biber ve dār-ı fülful üçer direm ve günlük on beş direm ³ ve hülincān ve zencebīl on ikişer direm ve cevz ve qarānful üçer direm aḳ şeker cümle kadar ⁴ dögeler harīrden eleyeler kefi alınmış 'asel birle ma'cün edeler miḳdār-ı şerbet bir mişkāl yāhūd bārid ⁵ yābis ola sevdāvī mādde-y-ile ola 'alāmeti ma'de göyünmekdür ve ta'āma iştihā ziyāde ⁶ olmak ammā hażm za'īf olmak ve nafhı çok ve ağzı ekşi olmak ve levni şaru ve qaraya ⁷ mā'īl olmak ve kārüre ğalīz ve sevāda mā'īl olmak ve nabz geç ve şağır olmak ⁸ ve katı tīz tīz hareket eylemek ve çok kere ekşi ve diş kamaşdurur nesneler kuşmak ⁹ ve ṭalağı büyük olmak ve dili

yābis olmak ve ‘ataş olmak ve tükruği az olmak ve ¹⁰ ahyānen ṭabī‘atı yumşak olmak ‘ilācı ma‘deyi kuşmağ-ıla pāk eylemekdür ve ṭabī‘atı ishāl ¹¹ eylemekdür eftīmün ḥabbı-y-ıla yā maṭbūhı-y-ıla ve her şabāḥ on direm bādrencebüye şarābı ¹² içmek ve ğıdāsı müzevver noḥūd-ıla ‘uşfur toḥmı-y-ıla ve daḥı ıtrıfıllar ve gülbeşekerler ola ¹³ ve enīsün ve rāziyāne bunları ıtrıfıl-ile ḥalt̄ edüp tenāvül edeler ve daḥı ma‘deyi ¹⁴ işbu kemmün cevārişi-y-ile kızduralar şıfat kemmünü sirkede bir gün bir gece ısladalar kurıdalar ¹⁵ daḥı yüz direm alalar ve yigirmi direm zencebıl ve biber on direm ve nānhāḥ ve qurı sedef yaprağı ¹⁶ beşer direm cümlesin dögeler ḥarīrden eleyeler bunun mişli bal-ıla ki kefi alınmış ola ma‘cün ¹⁷ edeler yāḥūd bārid raṭb ola mādde olmaya ‘alāmeti tükruk çok olmak ve ağzı ¹⁸ yarı akmak ve ‘ataş az olmak ve yaş ğıdālardan nefret etmek ve cerb yemeklerden nefret ¹⁹ etmek ve gönli dönmek ğışyān gelmek ve ṭa‘āmı ma‘dede ağzından tīz inmek ve şovuk şudan ²⁰ ve yaş yemişlerden ve köki yaş nesnelerden incimek ‘ilācı her şabāḥ üç direm enīsün ²¹ ve üç direm daḥı rāziyāne ve on direm gülbeşeker-i ‘aselī ola cüllāb edüp içmek ve ğıdāsı ²² mā’-i laḥm tevābil-ile ya’nī ḥavāyicler-ile ve ḳalyeler mübezzir ola yāḥūd tavuk eti ve çil ²³ eti ḥarr ḥavāyic-ile ve ıtrıfıllar ve zencebıl murabbāsı ve cevāriş-i maştakī isti‘māl ²⁴ etmek eyüdü yāḥūd ‘aselī gülbeşeker on direm maştakī şakızı ve ‘ūd-ı ḥām her ²⁵ birinden nişf direm dögeler eleyeler gülbeşeker-ile yoğuralar tenāvül edeler ve ma‘deye maştakī ²⁶ yā ‘ūd yağ-y-ıla ovalar gāḥ olur ki bu ‘illet-ile ma‘denün ruṭubeti sebebinden ve kuşur-ı ²⁷ haızmdan ve tuḥmeden içi gitmek ‘arız olur ma‘cün-ı ḥabsü’l-ḥadīd ğāyet nāfi‘dür

[75a]

¹ şıfat şaru helīle ve ḳara helīle ve belīlec ve şīr-i emlec ḳaçan şīr-i emlec dēseler murād olan ² şol emlec kim südde ıslanmış ziyāde ḳabzı gitmiş olandur her birinden on beşer ³ direm ve on direm ḥabs-i ḥadīd kim yumşak kehl ve ğubār gibi dögüldükden sonra sirkede ⁴ bir hefte ıslanmış ola yene ḳurımış ola ḳavuralar tā ḳavurınca andan sonra ‘ādet ⁵ üzere kefi alınmış ‘asel-ile ma‘cün edeler daḥı yēdi gün isti‘māl edeler her gün bir mişkāl ⁶ yā iki mişkāl tenāvül edeler ma‘deye ḳuvvet vērür ve ruṭubetlerin ki zā’iddür giderür ve ishālī ⁷ ḳaṭ‘ eyler ve yüzün rengini gökçek eyler ve bevāsīr ḳanın ḳaṭ‘ eyler ve ḥayz ḳanın ve idrār-ı ⁸ bevli keser ve haızma ḥüb eyler ve şavtı şāfī eyler ve cemī‘ ḳuvvā-yı ṭabī‘iyyeyi ḳavī ⁹ eyler mücerrebdür yāḥūd yābis ola mādde olmaya ‘alāmeti bedeni aruḳ olmak ve ‘ataş ¹⁰ olmak ve dili yābis olmak ve tükruği az olmak ve müreṭṭib ğıdālardan fā’ide görmek ¹¹ ‘ilācı her şabāḥ üç direm nīlüfer on direm şeker-ile cüllāb edüp içe yāḥūd ¹² otuz altı direm enār-ı şīrīn şuyı on direm şeker-ile yāḥūd otuz altı direm ḳarpuz ¹³ şuyı on direm şeker-ile yāḥūd otuz altı direm semüz otı şuyı on direm şeker-ile ¹⁴ ve ğıdāsı müzevvere mürdümük yaş ḳabağ-ıla ve bādem içi-y-ile ve daḥı

oğlak eti yā büluc ve-¹⁵ yāhūd çay balığı yāhūd temr-i hindī bādem içi-y-ile ısfānaḥ-ıla ola faşl¹⁶ takvīm-i ebdānda eydür ma'dede ḥarāret olmak ḥārr mizāclarda yigidlerde ve¹⁷ yaz günlerinde ve issi yerlerde ekşer vākı' olur ammā maḥūf degüldür sebebi ḥārr¹⁸ nesneler yemek ve çok ta'b ve zahmet çekmek erimekdür ve 'alāmeti 'aşaş ve ma'de¹⁹ ağzında ya'nī göbekden yukarı göğüs kemüğine yakın yerde ḥarāret olmak²⁰ ve ol araya şovuk şu vurmaḥ ḥōş gelmek ve şovuk şu içmek fā'ide vèrmekdür²¹ istifrāğa ḥācet yokdur 'ilācı alma rubbı ve kuruḥ rubbı ve kurş-ı kâfūr²² ve māyeḥōş enār eger ḥarāret şafrā-y-ıla olsa maḥūfdur ifrāt-ı veca' ihtimālī²³ vardur sebebi ma'de ağzına şafrā dökülmekdür 'alāmeti ağız acı olmak ve ğışyān²⁴ ve ğaşy olmak ḥarāret 'alāmetinün 'ilācı sikencübīn issi şu-y-ıla içüp kuşmaḥ²⁵ ammā öñürdi balık ve arpa suyu ve keşkī yemek gerek ve yukarda mezkūr şarābları²⁶ isti'māl edeler eger bürüdet-ile ruṭubet olur-ısa ekşer bārid mizāclarda ve çoçlarda²⁷ ve şovuk zamānda ve şovuk yerlerde olur sebebi bārid nesneler yemek ve yemekde içmekde ifrāt etmek

[75b]

¹ 'alāmeti 'aşaş az olmak ve ma'de ağzında issi nesneler komaḥ ḥuzūr vère ve ḥārr nesneler yemek² nāfi'dür 'ilācı istifrāğı terk olına ve gülbeşeker yeye ve gül suyu içe ki anda şakız ve 'ūd³ kaynamış ola ve dahı şakız ve enīsün ve kerefis toḥmı ve tağ yarpuzu kaynadup suyun içe⁴ eger bürüdet balğam-ı sevdā-y-ıla olur-ısa 'alāmeti ağzında ekşilik olmak 'ilācı ayāric⁵ ḥabbı-y-ıla ve ḥabb-ı zeheb-ile istifrāğ ve sikencübīn içmek ve issi şu ve tuz-ıla kuşmaḥ ammā⁶ öñürdi turb yeye ve 'aselī gülbeşeker şakız-ıla ve gül suyu içe ki anda maştakī ve 'ūd⁷ kaynamış ola ammā ma'denün yübüseti eger yābis mizāclarda ve kühület derecesinde⁸ ya'nī orta yaşlı kimesnelerde ve güzın vākı' olur 'alāmeti bedeni kırı olmak ve aruḳlamaḥ⁹ ve ğıdāsı büluc eti kabağ-ıla ve ısfānaḥ-ıla isfīdāc bişe ya'nī ğayri ḥavāyic koymaya ve tāze¹⁰ süd içe ḥāvī-i kebīrde eydür eger ma'dede şafrā olsa ta'ām yèdukce katı eylese ta'āmdan¹¹ evvel kuşmaḥ gerek tā kim şafrā gide yèduğı ḥazm ola ve şol kimesne kim ma'desinde¹² balğam lüzce ola yèduğın yene kuşa gerek ki türb yèyüp kuşmağ-ıla ma'deyi balğamdan¹³ arıdalar tā kim ma'de pāk ola altmış birinci bāb veca'-ı ma'dededür sebebi¹⁴ ma'denün sü'-i mizācı olur-ısa 'alāmetleri-y-ile ve 'ilācları-y-ıla eger ḥılṭī eger sādec¹⁵ hep mezkürdür ammā eger rīḥden ya'nī yèlden olur-ısa ki ma'deyi germeg-ile ola 'alāmeti¹⁶ karḳara eylemek ve geyrekleri altında gerilmek ve gegirmek ve inçkurmaḥ ve naffāḥ nesneler yèdukce¹⁷ ağzı ziyāde olmak ve yemek siñdükden şonra şol tarafda ṭalak üzerinde veca'¹⁸ olmak ve gegirmeg-ile ve ğayri ṭarīḳ-ile yā yèl çıksa sākin olmak ve ḥuşūr etmek ve ṭalak¹⁹ üzerlerin başduḳda karḳar etmekdür 'ilācı yèl sürer nesneler yemek ve ḥazmı eyü²⁰ etmek ve her şabāḥ rāziyāne toḥmı ve enīsün üçer direm alup kaynadalar suyun alup²¹

on direm kıatup iřladalar dađı řıkalar cüllāb ēdūp içeler ve ğıdāsı mūzevvare nođūd-ıla ²² ola ve yēli giderūr cevāriřler yēyeler mezkūr cevāriř-i kemmūn gibi ve ıtrıfıller tenāvūl ²³ ēdeler ve mařtakī řakızı ve ğūnlūk ve nānhāh çeyneyeler ve zencebīl murabbāsı yēyeler ve řaru ²⁴ kepegi řuz-ıla issi eyleyūp kettān bezrine kıatup tekmīd ēdeler ya'nī aĝrıyan ²⁵ mevzū'ı sūreler ovalar ve açlık nāfi'dūr ve ma'desi ūzerini issi řu-y-ıla ²⁶ yumak yāhūd bābadya ve řorak otı ve iklīl-i melik ve merzencūř ve verseme ve bunun ²⁷ gibi otlardan kıaynadup dađı bir bardaĝa kıoyup az az ma'de ūzerine dōkeler ve bu sūfūfi

[76a]

¹ isti'māl ēdeler řıfat enīsūn ve rāziyāne tođmı ūer direm ve nānhāh bir direm ve kerevyē ² ki řām řarafından gelūr bir direm ve aķ řeker cemī'si kıadar dōgeler eleyeler řabāhlarda ³ yēyeler ve ma'deye mařtakī řakızı yaĝı sūreler řıfat řırlıĝun yaĝı yā zeyt yaĝı ⁴ her kıankısı gerekse olsun otuz bēř direm ve otuz direm dađı mařtakī řakızı bir ⁵ kııerek ōlmeĝe kıoyalar andan řonra bir būyūk ōlmeĝe dađı řu kıoyalar kıaynadalar ol ⁶ řakızlu ōlmeĝi bu kıaynar řu içine kıoyalar ki içine řu ĝirmeye kıaynadalar tā kim řakız ⁷ yaĝ içinde eriyē eridūkten řonra indūreler řakıayalar ma'desi ūzerine sūreler ⁸ yāhūd bir řa'am yēmiřdūr ki ma'deyi incidūr yā çok olduĝı sebebden yāhūd ⁹ keyfiyyeti cihetinden incidūr veca' ihdāř eyler 'alāmeti řa'am yēmek 'aķabince veca' ¹⁰ hādiř olmak ve heyecāna gelmekdūr 'ilācı ol řa'amı kıay' eylemek ya'nī kıuřmak ve issi ¹¹ řu-y-ıla řırlıĝun yaĝı iūp yene kıuřmak ki bāķī kıalan řa'am ve fuzūl ma'deden ¹² arına pāk ola ve her řabāh cevāriř-i 'ūd ve cevāriř-i mařtakī her birinden bir ¹³ direm alup cüllāb ēdūp içeler ve ğıdāsı būlūc ola ve yēmeĝi az az yēye ĝūnde ū ¹⁴ dōrt kerre yēye ve eĝer řa'amun keyfiyyetinden olsa ol řa'amı terk ēde muvāfiķ ğıdā yēye ¹⁵ yāhūd veca' ma'denūn řa'findan 'ārız ola 'alāmeti řa'am yēse veca' hādiř ¹⁶ ola eĝer yene kıuřsa sākın ola 'ilācı ma'deyi kıavī eylemek ve eĝer içinde yaramaz ¹⁷ hılt var-ısa arınmak ve her řabāh bēř direm it ūzūmi ve bādrencbūye ¹⁸ ū direm ve on direm aķ řeker-ile cüllāb ēdūp içeler ve ğıdāsı nođūd mūzevveresi ¹⁹ 'uřfur tođmı-y-ıla eĝer yaramaz hılt var-ısa bēř miřķāl hıyarřenber ma'cūnı alup ²⁰ on direm pāk řu içinde ezūp řeřer vaķtında içeler yāhūd yēdi direm sināmekī ²¹ ve it ūzūmi bēř direm ve buyan dibi kıazınmıř ve irice dōĝūlmıř ū direm ve on ²² direm aķ řeker cemī'sin kıaynadalar sūzeler řāfi ēdeler ve bēř miřķāl hıyarřenber ²³ ma'cūnı kıatup ezūp ve řeřer vaķtında içeler řabr ēdeler tā kim řālīh ishāl ēde ²⁴ ve dađı marīzi ĝālīř řa'amlar ki hařmı ĝē ola herīseler gibi ve teke eti gibi ve bunların ²⁵ emřālī řa'amlardan men' ēdeler ve naffāh habblardan ihtirāz ēdeler bōĝrilce gibi ve ²⁶ ĝayri ve bu cevāriři her heftede ū def'a tenāvūl ēdeler ammā kıable't-řa'am ²⁷ ya'nī řa'amdān ūnūrdi yēyeler řa'if ma'deyi kıavī eyler eyūdūr řıfat nānhāh ve ğūnlūk

[76b]

¹ beşer direm topalak ve sünbül üçer direm dögeler eleyeler kefi alınmış bal-ıla ma'cün edeler miqdār-ı şerbet ² bir mişkaldür kaçan veca' sākin ola bu cevārişi tenāvül edeler za'īf ma'deyi kavī eyler ³ ve ādeme cemi' evkātda muvāfiqdur şıfat ağaç kavunı ekşisin şıklar şuyından ⁴ bir rıtl alalar ve alma şuyı nişf rıtl kaynadalar ammā odı katı olmaya tā yarısı ⁵ kıla andan şonra buña aķ şeker kıtalar bir rıtl ve tabar zad 'asel bir rıtl ve gülāb nişf ⁶ rıtl kıtalar kaynadalar tā kim müte'aķķıd ola andan şonra za'ferān ve kıaranfūl ve maştakī ⁷ şakız her birinden üçer direm eyü 'ūd on direm bādrenbüye üç direm dögeler ⁸ saħķ edeler ğubār gibi ola ol müte'aķķıd olan sükkerün ve 'aselün üzerine ekeler ⁹ kıarışduralar 'ūd-ıla ve çinīde hıfz edeler miqdār-ı şerbet bir direm ola ¹⁰ faşl manşürīde muħammed bin zekeriya eydür ma'dede şafrāvī marazlarda bundan ¹¹ enfa' bir nesne görmedüm ayāric-i fayķarāyı alalar afsentīn kaynadup şuyında ezeler ¹² içeler buña hemtā yokdur ve cālīnūs eydür bir kimesne kim ma'desini hārr hıltlar- ¹³ dan pāk etmek istese beş direm afsentīn-i rūmī alsın ve yigirmi direm ¹⁴ kıızıl gülī iki rıtl şuda kaydada tā bir rıtl kıla andan şonra süze şāfī ede ¹⁵ şeker-ile içe yā şabr içe rıtl yüz kırk dört diremdür cālīnūs eydür ayāric ¹⁶ şol yerlerde nāfi'dür ki anda ruṭubāt hıltı eger ğayri hıltı ola ¹⁷ istifrāġa hācet ola ammā eger mizācı hārr yābis olsa yā bārid olsa ¹⁸ 'azīm zararı vardur ve eger veca' ma'dede yelden yā süddeden olsa yā şovukdan ¹⁹ olsa çok olur ki ħamr kim raķīķ ola ve şırf ola içeler yatalar uyuyalar ²⁰ uyandukda şaħīh ve sālīm bula eger veca' bürüdetden olsa sebebi ma'dede ²¹ balġam ħabs olınmışdur ve 'alāmeti 'ataş az olmaķ imtilā olduķda veca' ²² ziyāde olmaķdur ve nesne yēyüp bārid nesne içdükde kuşmaķdur 'ilācı ²³ evvelā ma'deyi sikencübīn-i 'aselī ṭoraķ otı kaynadup şuyın kıatup içeler ²⁴ kuşalar ve ṭoraķ otınuġ budakları toħmından aķvādur andan şonra ayāric ²⁵ içe tā kim ma'de pāk ola andan şonra kene otınuġ yaġın uşul şu-y-ıla ²⁶ içe manşürīde eydür kaçan ma'de üzerine zarb toķunsa gerekdür ki ²⁷ on direm kehrübā ve beş direm gül ve üç direm maġsül aķāķıyā ve şeker dörd direm sünbül

[77a]

¹ ve iklīl-i melik on direm ve maştakī dörd direm ve ğünlük kıabı dörd direm ve ² ṭīn-i ermenī on direm ve za'ferān iki direm ve serv kıozı üç direm ve şıġır dili ³ şu-y-ıla ma'cün edüp altı direm kıadar sükker cüllābı-y-ıla isti'māl edeler ve daħı ⁴ eger veca' hārr olsa māddesi olmasa sebebi hemān ma'denün mizācına ħarāret ğālib ⁵ olmışdur 'alāmeti mizācını tebdīl eyler devālar tenāvül edeler ve müreṭṭīb ⁶ nesneler yēse daħı ziyāde olmaķ ve daħı ħurūc eden nesnelerden māddesi delālet ⁷ eyler zāhir olmaķ ve bevli şāfī olup ve raķīķ olmaķdur 'ilācı ekşi ⁸ yoġurd ayrıntı kıoruk şu-y-ıla ħalt olına içeler yā ağaç kavunı ekşisi-y-ile yā ⁹ rībās şu-y-ıla ve ma'desine gül ve şandal ve

kāfūr-ıla yaķu édeler ve sükkerī¹⁰ gülbeşeker kıızıl gül-ile ve tebāşīr-ile ma'v édeler ve ğidāsı ekşiler-ile ve kābızlar-ıla¹¹ ve dürrāc-ıla ve keklık eti-y-ile ola eger göbekden yukaru ve gögsine muttaşıl yerde¹² ve geyr altlarında kıatı nesne olsa eger veremden eger süddeden olsun¹³ kaşķatı olur tırur anuķ gibi şalābetlere 'ırāk şābūn-ıla çiçek balı yo-¹⁴ ğurup yaķu eyleseler ol şalābeti zā'īl eyler mücerrebdür meşhürdür 'acāyibdür¹⁵ altmış ikinci bāb qarāķardadır ve qarında nafh olmaķdadur sebebi¹⁶ ma'denūķ būrūdet ğālib olup yā naffāh nesneler yā yaş yemişler yemek¹⁷ sebebinden hażmı za'īf olmaķdur yāhūd harāret ğālib olup hażm¹⁸ eylemez buķār hādīş olur nafh olur 'ilācı her şabāh üç direm rāziyāne toķmı¹⁹ alup kaynadup şuyına on direm 'aselī gülbeşeker katalar ezeler cüllāb édüp²⁰ içeler ve ğidāsı müzevvere ya'nī etsüz şorbā noķūd-ıla ve 'uşfur toķmı-y-ıla bir²¹ pārecük dārĉinī ve azcuķ za'ferān katalar ve ğālīz ta'āmlardan ve nafh²² eyler nesnelerden ihtirāz édeler ve bārid nesnelerden ve ekşilerden şaķınalar ve artucaķ²³ hareket eyleyeler tekmīd édeler ya'nī taruyı ve kepegi tuz-ıla issi édeler kettān bēzinden²⁴ keseye kıoyalar daķı ķarnın uralar tekrār kızduralar yine uralar ve bu devā²⁵ daķı nāfi'dür iki direm zencebīl ve üçer direm ğünlük ve sūnbūl ve nemmām toķmı²⁶ ya'nī verseme toķmı ve altı direm andüz muķkem saķķ olınmış ola ve taķ²⁷ yarpuzı ve sedef yapraķı ikişer direm ve kekik otı ve nānhāh birer direm ve şaķız

[77b]

¹ bir bucuķ direm cümlesin cem' édeler iki direm alup kemmūn şu-y-ıla yā na'nā şu-y-ıla yā taķ yarpuzı ² şu-y-ıla içeler eger bu tedbīr-ile gitmeye gerekdür ki cevāriş-i kemmūnī yā felāfūlī yā şehriyārān tenāvūl ³ édeler yāhūd ḥabbū'r-reşād ya'nī tere toķmı bir direm ve on direm 'aselī gülbeşeker kaynadalar ⁴ kıatı issi-y-ile içeler eger tabī'atı nafh-ıla ve rīḥ-ile ishāl daķı olsa gerekdür ki ḥabb-ı reşād ⁵ kıurıla ve kemmūn ki sirkede ışlanmış ola üçer direm muķkem dōğeler içeler ğidāsı gerdenāc ⁶ dērler bir nev'ā aşdur ḥāvī-i kebīrde eydür eger çörek otı ki şūnīz dērler ve defnel ⁷ yemiş ve sezāb alup şu-y-ıla kaynadup şuyın alup yaķ-ıla yine ol şuyı yaķda ⁸ kaynadalar tā kim ol şu gide yaķını kıarına muķkem sūreler kıarın şişmesin giderür yēllerin ⁹ taķıdır ve çörek otı yaķı 'acāyibdür yēl giderür yāhūd cevāriş-i 'anber yā 'ūd ¹⁰ yā maşţakī cevāriş-i her kıanķısı kim bulınsa ta'āmdan şonra bir mişķāl yēyeler aķlıķa ¹¹ ve şusuzluķa şabr édeler ḥāvī-i kebīrde kıarında ve geyreklerde olanı taķıdır giderür ¹² ki kıūlunca müşābihdür ḥūlīncanı alup yumşak dōğeler bal-ıla ma'cūn édüp şabāh ve aḥşam ¹³ kıoz kıadar yēyeler altmış üçünci bāb şehve-i kelbiyede veca'-ı baķarīde ve ifrāṭ-ı ¹⁴ 'aşaşdadur ammā şehvet-i kelbiye iştihā ğālib olmaķ me'külāta ḥarīş olmaķ tīz tīz ¹⁵ yemek taleb eylemek nitekim 'ādet-i kelbedür sebebi yā sū'-i mizāc-ı bārid ola ki ma'denūķ aķzına ¹⁶ keşāfet vermişdür 'alāmeti nafh ve şıķlet ve 'aşaş az olmaķ ve ma'de gerilmek ¹⁷ ve aķzı yarı

çok akmak ve ṭabī'atı yumşak olmak ve az sıjirmek 'ilācı ma'deyi ¹⁸ teshīndür ve her şabāh üç direm rāziyāne tohumu ve 'aselī gülbeşeker on direm ¹⁹ alalar cüllāb édüp içeler ve ğıdāsı müzevvere nohūd şuyı ve 'uşfur tohumı-y-ıla ve ondan sonra ²⁰ eger ishāl yoğ-ısa yā ayāric ḥabbı-y-ıla yā şabr ḥabbı-y-ıla veyā şabruṇ naḳī'i-y-ile ishāl edeler ²¹ kaçan ma'de ahlāt-ı sevdāvī fāsıd ve nā-pāk ola gerekdür ki her şabāh bir direm ²² ıtırıfıl-i şağır yā ıtırıfıl-i kebīr tenāvül ede ve ğıdāsı müzevvere nohūd şuyından ve ²³ semüz yā 'alā etlerden ve azcuḳ biber ve dārçinī ve azcuḳ za'ferān katalar ṭa'ām bişüreler ²⁴ ve dahı ğālīz ve kızıl ḥamr içmek nāfi'dür ve günlük ve kemmün çeynemek eyüdü yāhūd ²⁵ ma'deye sevdā dökülmekden ola 'alāmet marīz ma'desinde ziyāde ḥurḳat ve göyünmek ²⁶ anlaya bir nesne yemeyince şabrı qararı qalmaz ve 'aşaş az olmak ve ekşi nesne gegirmek ²⁷ ve tükruk çok olmak ve 'ilāc ma'deyi sevdādan pāk eylemek eftīmün ḥabbı-y-ıla ve maṭbūhı-y-ıla

[78a]

¹ ve her şabāh üç direm bādrençbüye ve on direm ak şeker-ile cüllāb edeler içeler ğıdāsı ² nohūd şu-y-ıla 'uşfur tohumı-y-ıla müzevvere yāhūd issi şu-y-ıla sikencübīn ve tuz ve türb ³ tohumı ve 'asel-ile içüp kuşa ve cerb yağlı yemekler yeye eger kuvvet koysa bāselīğden ⁴ faşd eylemek nāfi'dür ve ṭalağun kızdurmak yāhūd beden ḳatı münḥalḥal ya'nī ḳaba ve ⁵ gençek olmakdan ola 'alāmeti taḥalḥulun esbābı sābıḳ olmakdur meşelā çok hareket ⁶ ve issi hevālarda yürümek ve ḥammāmda çok oturmak gibi ve ifrāt uyumamak ve ğam-ğīn olmak ⁷ ve ifrāt-ı hareket ve hażmda āfet olmamak ve birāzı ṭa'āmı ḳadar olmamakdur 'ilācı ⁸ ğālīz hażmı güç ṭa'āmlar yemek meşelā hevüc-ile bişmiş ḳalyeler yemek ve pāçe ve baş ve herīse ⁹ yemek gibi ve marīzi şovuk şu içinde otura ve bārid yerlerde sākin ola ve bedeni ¹⁰ benefşe yağı-y-ıla ovalar ve günde dört beş kere yeyeler ammā az az yeyeler ḥattā eyü hażm ¹¹ ola ve bedeni ṭa'āmdan sonra mersin yağı-y-ıla ve söğüt yağı-y-ıla ovalar yāhūd istifrag ¹² olmışdur yā çok zamān açlık çekmişdür cemī' a'zā ğıdā ṭaleb eyler nā-ḳahruṇ ¹³ iştihāsı bu yoldandur 'alāmeti istifraglar olmuş ola istifragdan murād ¹⁴ bedenden nesne çıḳmakdur ne ṭarīḳ-ile gerekse olsun çok açlık geçmişdür ¹⁵ ve uyumamak ve ṭabī'atı yābis olmak ḳabz-ıla olmak ve ziyāde 'aşaş olmak 'ilācı ¹⁶ çok ğıdā verür yemekler yedürmekdür günde üç dört kere ammā az az yedür- ¹⁷ mekdür ve zaḥmetlü işlerden ve yürümekden ve ata binmekden ve bedenī hareketlerden ve ¹⁸ nefsanī hareketlerden şaḳınalar ve bedenden nesne taḥlīl eyler a'mālden şaḳınalar ve ¹⁹ ṭabī'atı ishālden ve müceffif ḥammāmdan şaḳınalar yāhūd şoğulcanlar ve ḥabbü'l-ḳar' ²⁰ vardur ma'dede olan keylusi emerler a'zā ğıdādan ḥālī ḳalur 'alāmeti gāh ²¹ gāh hareketi zāhir olur ve gāh olur ki ba'zı gelür çıkar 'ilācı anları ḳatlı édüp ²² çıkarmakdur inşā'allāhü te'ālā bābında gelür yāhūd ma'de ağızında ekşi

balgamlar ²³ müctemi' olmuşdur 'alāmeti 'aşaş az olmak ve ağzı ekşi olmak ve ekşi nesne ²⁴ gegirmek ve ruṭübetē mā'īl çok birāz çıkmakdur eṭibbā necsūn ḥurūcından pūr eridmeg-ile ²⁵ ta'bīr ederler 'ilācı ma'deyi pāk eylemekdür her şabāḥ üç direm bādrençbüye ²⁶ ve üç direm buyan dibi kızinmış irice döğölmiş kıynadup on direm 'aselī ²⁷ gülbeşeker-ile cüllāb edüp içeler ve ğıdāsı müzevver noḥūd bādem içi-y-ile yāḥūd

[78b]

¹ 'uşfur toḥmı biber-ile ve kireveyā-y-ıla ve nānḥāḥ ile ve dārçīnī-y-ile ve daḥı toraḳ otı ve buyan dibi ² ve turb toḥmı ve azcuḳ kengerzed ve tuz ve bal kıynadalar şuyın içüp kıuşalar ve ma'deyi kıuşmağ-ıla ³ pāk edükden şonra on direm gülbeşeker-i 'aselī ola üç direm rāziyāne ve bir direm şakız-ıla ⁴ çeyneyeler ve ğıdāsı āḥir-i nehārda noḥūd unı 'uşfur toḥmı-y-ıla ve tavuḳ ve keklik eti-y-ile eger ⁵ bu tedbīr-ile pāk olmaz-ısa tīzce ḥabb-ı ayāric ve ḥabb-ı şabr-ıla ishāl eyleyeler ammā cū'-ı ⁶ baḳarī bülīmüs daḥı dērler a'zā ğāyet cāyi' olur ğıdāya muḥtāc olur ammā ma'de ta'āmdan ⁷ nefret eyler ma'denün şiba'ı olur a'zānuḡ ğāyet de cū'ı olduğı sebebden buḡa cū' ⁸ dērler ve illā ḥaḳīḳatde şiba'dur zīrā ma'de toḳdur ammā buḡa baḳarī demek sebebinde ⁹ sedīdī eydür bu marāz ekşer baḳara 'ārız olur anuḡ-çün cū'-i baḳarī dērler ammā ¹⁰ na'īsī esbāb-ı 'alāmet şerḥinde bu sebeb şuy degöldür belki murād bu nev'ā cū'-i baḳara ¹¹ teşbīḥ etmekdür nitekim baḳar 'aẓīm cismdür bu aşıl cū' daḥı 'aẓīm cū'dur zīrā ¹² a'zānuḡ cū'ı ma'denün şiba'ı var-iken 'aẓam cū'dur 'ızamda müşābih olduğı ¹³ sebebden buḡa cū'-i baḳarī dērler dēyü redd eyledi 'alāmeti beden naḥīf olmak ve ¹⁴ aruḳ olmak ve iştiḥā bāṭıl olmak ve kıuvvet za'īf olmak ve ma'de ağıрмаḳ ve aḡyānen ¹⁵ ğaşıy olmak zīrā ki ma'de ḳalbe ḳarībdür ve sü'-i mizācı ḳalbe daḥı sirāyet eyler ¹⁶ ekşer bu marāz şovuḳlarda sefer eden kimesnelere 'ārız olur ḥuşuşān kim sābıḳān ğıdāyı ¹⁷ az yēyüp açlık çekmiş ola sedīd eydür ekşer emrde bu marāzdan öñürdi ¹⁸ şehvet-i kelbiye 'ārız olur daḥı şehvet bāṭıl olur bu marāza intikāl eyler ve ¹⁹ çok olur ki zücācī balğam ma'dede olur ma'denün mizācı ifsād eyler kıuvvet-i ²⁰ cāzibesin za'īf eyler iştiḥāsın sāḳıṭ eyler ta'āma meyl ḳalmaz 'ilācı ²¹ ğaşıy ḥālinde yüzine bārid şı vurmaḳ gül şı-y-ıla ve müşḳ yayılmaḳ ve 'anber ²² ve yekbunī feslegen yıylamaḳ ve ned yıylamaḳ ve mey-i süsen ya'nī süsen şarābı yıylamaḳ ²³ ve eṭrāfını mışır benefşesi yağı-y-ıla ve zanbaḳ ve nercis yağı-y-ıla ovmaḳ gerek ve ²⁴ ve ma'desini süğ ve rāmeg-ile ve ṭopalaḳ ve verseme-y-ile zımād edeler ya'nī ma'desine ²⁵ bunlaruḡ-ıla yaḳı edeler ve ḳulaḳların muḥkem ovalar ve gevdesine yā ayaklarına igneler-ile ²⁶ dūrte ve şaḳından kıllar çekeler eger 'aḳlı gele bu cüllābı içüreler on direm ²⁷ şarāb-ı bādrençbüye ve on direm 'aselī gülbeşeker ve üç direm enīsün-ıla cüllāb

[79a]

¹ edüp içeler ve ğıdāsı mā'-i lahm ola tavuḡ yā keklik yā dürrāc yā çil eti-y-ile ola dārçīnī ² ve azcuḡ za'ferān bülüce ola ve şarāb-ı reyḡānı içmek 'azīm nāfi'dür ve alma şuyına ³ etmek toğraya ğıdā edine andan şonra ma'de ağızın ıtırıl yemeg-ile ve ḡarr cevārişler ⁴ yemeg-ile cevāriş-i kemmün gibi ve 'üd ve ġayri cevāriş gibi ve ġayri yāḡüd ma'desi ⁵ ağızında ziyāde za'f olmaḡdur ve ḡarāret olmaḡ ve cemī' bedende taḡallül ola ⁶ tamarlar bedel mā'-i taḡallüli şavura şavura tüküre tā ma'de ağızından şavurmağa başlaya ⁷ 'alāmeti kerebdür tarılğanmaḡ ve yaluḡlanmaḡ ve 'aşaş ve ṭabī'atı yābis olmaḡ ⁸ kaçan acıkşa yemek bulmasa hemān ġaşy olur 'aklı gider kuvvet sākıṭ olur ⁹ zīrā ğıdā hemān ma'de ağızında ḡalmışdur ol daḡı az ḡalsa ġaşy olur 'ilācı ¹⁰ her şabāḡ on direm sikencübīn-i sādec ve on direm şarāb-ı tüffāḡ ve on beş direm ¹¹ gülāb içeler yāḡüd şarāb-ı tüffāḡ ve gülāb on direm şovuk şu-y-ıla içe ¹² ve ğıdāsı müzevvere ḡatun tuzluğı ve temr-i hindī ve ṭağ erügi her ḡanḡısı olur-ısa ¹³ bādem içi-y-ile yāḡüd ḡoruk yā tüffāḡ şuyı yā sefercel şuyı her ḡanḡısı olur-ısa ¹⁴ etmek toğraya yēye 'aşaş-ı müfriṭ sebebi ma'de ağızında tuzlu balğam olmaḡ ¹⁵ yāḡüd ḡatı yābis ġalīz ḡılıṭ olmaḡ balğam-ı ḡaşşī yā sevdā-yı iḡtirākī ola ¹⁶ bu 'aşaşa 'aşaş-ı kāzib dērler 'alāmeti şu içmeg-ile 'aşaş sākin olmaya ¹⁷ bile şuya şabr etmeg-ile sākin olur 'ilācı ḡuşmaḡdur türb şu-y-ıla ve sikencübīn-i ¹⁸ sādec-ile ve issi şu-y-ıla ma'deyi pāk edeler tekrār be-tekrār ḡuşmağ-ıla ğıdāsı ¹⁹ zīrbāc ola noḡüd-ıla ve bādem içi-y-ile ve sükker-ile ve sirke-y-ile bişmiş ola yāḡüd ²⁰ ma'denüḡ ḡarāretinden yā yübüsetinden yā ikisinden bile 'ilācı her şabāḡ ²¹ sikencübīn-i sādec ve gülāb ve hindibā şuyı her birinden onar direm ola ²² cüllāb edüp içeler yāḡüd ekşi enār ve māyehōş enār her birinden otuz ²³ altışar direm ve on direm ak şeker-ile yāḡüd ḡoruk şuyı yā ḡoruk ²⁴ şarābı her ḡanḡısı olur-ısa on direm yāḡüd semüz otı toḡminuḡ şuyı ²⁵ otuz altı direm ak şeker on direm yāḡüd ḡarpuz şuyı otuz ²⁶ altı direm yā temr-i hindī ve ak şeker on direm bārid şu-y-ıla ḡall edüp içeler ²⁷ ve ğıdāsı müzevvere ḡoruk yā temr-i hindī yā ḡatun tuzluğı-y-ıla ola her ḡanḡısı olur-ısa

[79b]

¹ bādem içi ve şeker-ile ola yāḡüd 'aşaş gögsün ḡarāretinden ola yā öyken ḡarāretinden ² yā yürek ḡarāretinden ola 'alāmeti ġam-ğīn olmaḡ ve yaluḡlanmaḡ ve göğüsde iḡrāk ³ ve bārid hevāya müştāk olmaḡ 'ilācı her şabāḡ şarāb-ı tüffāḡ yā līmün yā şandal ⁴ şarābı ḡar-ıla şovumuş ola ve gögsine gülāb-ıla ezilmiş şandal birle yaḡu edeler ⁵ ve ğıdāsı arpa şuyı gül yağı-y-ıla ve gögsine ḡabak çendeler ve ḡıyārı çendeler ⁶ yaḡu edeler süreler ve söğüt yaprağı şuyı gülāb-ıla şandal-ıla gögsine süreler ve ⁷ bārid yerlerde otura ki gülāb-ıla şulanmış ve eṭrāfına ḡar ve buz ḡoyalar şimāle ⁸ ḡarşu uyuya ve başın açā bārid hevā istinşāk ede yāḡüd 'aşaş ve ḡarr ġalīz ⁹ nesneler ve mu'aṭṭış nesneler yemekden ola

şoğan ve şarmusak gibi ve tuzlu balık ve ¹⁰ katı tatlılar gibi ‘alāmeti bunlar sābikān vāḳı’ olup ‘aḳabince ‘aṭaş ḥādiş olmak ¹¹ ‘ilācı sikencübīn-i sādec on direm ve otuz altı direm karpuz şuyı yāḥūd ¹² semüz otı toḥmı şuyı bu daḥı otuz direm ola şeker-ile ḥall édüp ḳar-ıla şovudup içeler ¹³ ve ğıdāsı ḥatun tuzluğı yā ḳoruḳ-ıla māyehōş yemişler yēye ve yoğurd ayrıanı ¹⁴ ḳar-ıla şovuda yēye yāḥūd ‘aṭaş eski şarāb içmekden ola ‘ilācı şādefü’l- ¹⁵ berd şu içmek yemezden evvel ve daḥı karpuz şuyı yā ḥıyār şuyı her ḳanḳısı ¹⁶ olur-ısa otuz altı direm ve nısf direm daḥı ṭebāşīr ḳatup içeler yāḥūd ¹⁷ ‘aṭaş müshil ‘aḳabince ola kim ziyāde ‘amel édüp ruṭübāt çok taḥlīl o- ¹⁸ lmişdur ‘ilācı hindibā şuyı yigirmi direm ve on direm daḥı aḳ şeker ḳatup ¹⁹ içeler yāḥūd on direm alma şuyı ḳar ḳatup içe ve ğıdāsı ḳoruḳdan yā ḥatun ²⁰ tuzluğından yā turuncdan müzevvere édeler eger seḥc olmaḳdan ḥavf yoğ-ısa ammā ²¹ müshilden iki gün sonra isti’māl édeler ammā eger ‘aṭaş ma’dede ḥarāretinden yā yürek ²² ḥarāretinden olur-ısa işbu ḳurş nāfi’dür şıfat aḳ şandal ve kızıl şandal ²³ ve şenḥıyār çekirdegi içi ve ḥıyār çekirdegi içi ve ḳabak çekirdegi içi her birinden ²⁴ üçer direm şamğ-ı ‘arabī nişāsta ve keşīrā her birinden nısf direm ve semüz otı toḥmı beş ²⁵ direm aḳ ṭebāşīr iki direm dögeler eleyeler bezr-i ḳatūnā lu’ābı-y-ıla yoğurular ḳurşlar ²⁶ édeler gölgede ḳurıdalar miḳdār-ı şerbeti bir mişḳāl ola sikencübīn-i sādec-ile yāḥūd semüz ²⁷ otı toḥmı südi-y-ile içeler faşl esbāb-ı ‘alāmātda ve şerḥ-i nefīsde eydür ‘aṭaş

[80a]

¹ şadrda ḳalbde olur ve öykende olur ve ma’dede olur bunların farkı oldur ki eger ḥarāret ² şadrda ve yürekde ve öykende olur-ısa bārid hevā istinşāk eylese tīz sākin ³ olur şovuk şu içse geç sākin olur zīrā hevā yürece ve öykene tīz varur ammā ⁴ eger ḥarāret ma’dede olsa bārid şu içse tīz sākin olur ve bārid hevānuñ ⁵ te’sīri az olur bu zāhirdür zīrā ma’idenün ḥarāreti hevā-y-ıla sākin olmaḳ ḳalbe ḳarīb ⁶ ve mücāvir olmaḳdan gelür nitekim yüregün ḥarāreti şu-y-ıla sākin olduğı ma’dede mücāvereti ⁷ olduğı-çündür bu ‘üzvların her birinün bürüdeti āḥırün bürüdetini müstelzimdür ⁸ ve ḥarāreti ḥarāretini müstelzimdür ammā şovuk şunun ḳalbe te’sīri var ve şovuk hevā ⁹ istinşāk etmenün ma’dede te’sīri var şovuk şu içmenün ḳalbe te’sīri aḳvādur ¹⁰ şovuk hevānuñ ma’dede te’sīrinden altmış dördüncü bāb ḥazmun yaramazlığında ¹¹ ve ḥazmun bātil olmasındadır bu üç nev’ üzerindedür evvelki nev’ ma’īde ¹² za’fındadır ‘alāmeti ṭa’ām ma’deden geç nāzil olur ve hem ma’dede sıklet ve temeddüd ¹³ olur ya’nı ma’dede gerilür zīrā ṭa’ām ma’dede ğarından ṭaşra çok ṭurıncaḳ ¹⁴ rīḥ ve naḥḥ ḥāşıl olur ve hem ğıdā ma’dede müteḥalḥal olur ya’nı ḳabarur zārūrī ma’dede ¹⁵ gerilür ikinci nev’ ṭa’ām ‘alā mā-yenbağī ḥazm olmaz ‘alāmeti ma’dede göyünmek ve ¹⁶ gerilmek tütün gibi nesne çıḳmaḳ ve geyrekleri altında temeddüd ya’nı gerilmek ve naḥḥ ¹⁷ ve ḳarḳara olmaḳ içi

geldükde müntin koçmak ya'nî tabî'iden ziyâde mühmel koçmak ¹⁸ üçüncü nev'i tuhme olmak tuhme ta'âmı ma'dede hiç kaç'a hazm olmamasına derler ¹⁹ 'alâmeti ma'de şakîl olmak ve göñli dönmek ve karçara etmek ve nafı olmak ve gegirmek ²⁰ rāyihası olmamak nev'-i evvelün 'ilacı ma'deyi takviyyet eylemek bārid şerbetler-ile ve ²¹ bārid rubblar-ıla māyehōş enār rubbı gibi ve alma rubbı ve turunc ve līmün rubbı gibi ²² her kaçısı olur-ısa on direm gülāb-ıla yāhūd on direm sikencübīn-i sefercelī ve gülāb ²³ onar direm hālť edüp içeler ammā rubb oldur ki yā şeker yā 'asel katılmaya kaynaya ğalīz ²⁴ hemān bekmezdür ammā şarāb fülān ki derler yā şeker yā 'asel katmağ-ıla olur ve ğıdāsı ²⁵ zīrbāc büluc eti-y-ile ve bu süfuf nāfi'dür şıfat kızıl gül ve kurı kişnīc beşer ²⁶ direm veyā kemmün ikisi bile sirkede ıslanmış yine kurumuş ola üçer direm ²⁷ aq tebaşīr nışf direm ve şenhiyār ve hiyār tohminuñ içi her birinden dörd direm

[80b]

¹ dögeler eleyeler şehir vaktında şöyle kurıla yeyeler eger sü'-i mizāc bārid olsa her şabāh 'aselī ² gülbeşeker on direm ve şakız ve 'ūd-ı hindī her birinden nışf direm 'ūd ve maştakī ³ şakız yumşak dögeler gülbeşeker-ile hālť edüp yeyeler ammā nev'-i şānīnün 'ilacı eger sebebi bārid ⁴ hılťlardan olur-ısa gerekdür ki ma'deyi pāk edeler issi şu bal ve türb şuyı ⁵ ve kengerzed-ile kuşalar ve her şabāh enīsün ve rāziyāne tohmı her kaçısı olur-ısa ⁶ üç direm ve 'aselī gülbeşeker on direm cüllāb edüp içeler eger bürüdet kavī olur-ısa ⁷ devā-yı misk eger helvā eger mürr nāfi'dür yāhūd tiryāk-ı ermenī bir direm şehir ⁸ vaktında tenāvül ede ve ğıdāsı büluc tavuk ve dürrāc eti yāhūd çil eti münāsib ⁹ havāyic-ile ve büzür-ıla yāhūd işbu cevārişi veler şıfat sünbül ve şakız ¹⁰ ve karanfıl ve cevz ve besbāse her birinden ikişer direm ve enīsün ve kerefis tohmı her birinden ¹¹ bir buçuk direm 'ūd-ı hindī dört direm ehlīlec-i kabilī hamrda ıslanmış kavrulmuş ¹² dört direm dögeler eleyeler harīrden geçürler kefi alınmış bal-ıla ma'cün edeler miqdār-ı ¹³ şerbet bir buçuk direm bu zahmete ğāyet nāfi'dür eger sebebi harāret-ile hılť olur-ısa ¹⁴ 'ilacı her şabāh sikencübīn-i sādec yāhūd sikencübīn-i sefercelī her kaçısı ¹⁵ olur-ısa on direm gülāb-ıla içeler yāhūd alma şarābı on direm rub' direm tebaşīr ¹⁶ katup içeler ve ğıdāsı enerbārīş yā ekşi enār yā yoğurd-ıla ve tavuk eti-y-ile ola ¹⁷ ve işbu kurş dahı nāfi'dür şıfat enerbārīş ya'nī hatun tuzluğu altı direm ¹⁸ ve tīn-i ermenī ve tebaşīr ve şandal ve bezr-i baklati'l-hamkā ya'nī semüz ot tohmı her birinden ¹⁹ dört direm dögeler eleyeler baklati'l-hamkā tohminuñ şu-y-ıla ma'cün edüp kurşlar edeler ²⁰ her biri bir mişkāl ola hācet vaktında şıgır yoğurdınun hāl edeler ²¹ içeler yāhūd sikencübīn-ile hāl edüp içeler ammā nev'-i sālişün 'ilacı ya'nī çok ²² ta'ām yeyüp tuhme olmanun 'ilacı gerekdür ki ol ta'āmı kuşalar issi şu ki anda torak ²³ otunun budakları kaynamış ola ve bal ve tuz katup kuşalar yāhūd sikencübini ²⁴ sırlıgun yağı-y-ıla içe kuşa yāhūd tatlu

ķavun çok y y p ķuřalar ve daķı ²⁵ gerekdür ki bir gün y  iki gün a ķoyalar şab hlarda on direm gülbeşeker ve nışf direm ²⁶ maştak  řaķızı çeyneyeler yudalar ve alıķa şabr  deler eger ķabz olur-ısa sefercel  ²⁷ m şhilden beş direm alup issi şuda hall  d p içeler amm  ķabz  dört beş

[81a]

¹ günlük olur-ısa müşhil v rmekden iķtir z gerekdür muķ ttardur ve daķı cehd eyleye ķuřmaķa ² m l zım ola eger geņezlig-ile ķuřamaz-ısa gerekdür ki şehriy r n ten v l  de ve eger alıķa ³ řabr  demey-ise ikinci g n y  h rinde tavuķ ten v l  de amm  eger dib c biş re az yıye ⁴ ve ma'desini g rk püresi-y-ile ķızdurup tekm d  deler y h d kiremüd ķızdurup başalar ⁵ bu uşullere tekm d-i y bis d rler tekm d-i raťb oldur ki bir nesneyi ķaynadurlar ⁶ şuyına sünger yı bir h rķa bandururlar daķı ıřıcaķla aņa başalar ve daķı eger yaz ⁷ güni olur-ısa ve  este daķı yigid olur-ısa b rid řuya şalduralar t  kim  ar ret-i ⁸ ğar ziyye d h le m ' l olup haşm  ķav  eyleye ve ma'desini řaķız yaķı-y-ıla ovalar ⁹ řan'at  mezķ rdur ve n rd n yaķı-y-ıla ya'n  sünbül yaķı-y-ıla ovalar ve řu içmeyeler elbet ¹⁰ t  kim ma'deye reh vet v rmeye altmış beşinci b b fuv ķdadur ya'n   nkuruķ- ¹¹ dadur fuv ķ ma'dede řab 'at  arekete gelmekdür bir m 'ezz  nesne vardur an  def ¹²  tmeg-i n ol ma'deyi inciden y  lezz ' hılt y  h dd hılt ola 'al meti ¹³ ma'den y  urķat  göyünmiş ve ķuřduķca şafr  y  sevd  ķuřmaķd r 'il c  ¹⁴ sikenc b n-ile ve issi řu-y-ıla ve bal-ıla ve řoraķ otı-y-ıla ve turb toķmı-y-ıla ve türb yapraķı-y-ıla ¹⁵ řıķılmıř řu-y-ıla y h d řol řu-y-ıla ķuřalar ki anda bögrilce ve ķavun çekirdegi ¹⁶ ve bal ve řuz ķatılup ķaynamıř ola içeler ķuřalar ķaan ma'de arasına yaramaz ¹⁷ h ltlardan p k olsa bezr-i ķať n  lu' b  ve ayva çekirdegi lu' b  gibi sükker ¹⁸ ķatup içeler benefşe yaķı b dem yaķı beşer direm ķatalar bile içeler ğid s  arpa şuyı ¹⁹ b dem yaķı-y-ıla y h d m ř müzevveresi ya'n  mürdümük müzevveresi b dem yaķı-y-ıla ķabağ-ıla ²⁰ y h d müberrid ola sükker-ile y  sebebi ma'dede riћ ola řabaķ tda  abs olmış ola ²¹ vey h d ma'de ağzında  abs olmış ola ekşer bu nev'  oğlancuķlara ' r z ²² olur ve tuķme olmaķ 'aķabince olur 'il c  on direm gülbeşeker ve şağ yarpuzı ²³ y  maştak  řaķızı y  kemmün y  zenceb l y  n nh h her ķanķısı olur-ısa nışf direm ²⁴ alalar gülbeşeker-ile çeyneyeler şuy n yudalar ve kemmün cev rişi bir direm y  maştak  ²⁵ cev rişi y  misk y  'anber ķanķısı olur-ısa bir miřķ l ve řaķız ve günlük eyneye ²⁶ ve aķřurmağuņ 'ac yib te'ř ri vardur  nkuruğuņ m ddesin def  tmekde y h d ²⁷ çok ğal z řa'tüm y mekden ' r z olur 'al meti mezķ r ğal z řa't m  çok y mek

[81b]

¹ sābıkān vākı' olmuş ola ve mu'tedil hareketi terk etmiş ola ve hāmmāmı terk etmiş ola 'ilācı ² ma'deyi kuşmağ-ıla pāk etmek gerekdür ve ğıdāyı az yemek ve işbu süfufi yemektür şıfat yaşşı kemmün ³ ve nānhāh ve enīsün ve kerefis tohmı berāber alalar dögeler eleyeler hārīrden geçüreler süfuf edüp yeyeler ⁴ yāhūd kekik ve güyegü otı çeyneyeler yāhūd şovuk şu içmekden yā qar yemekden ma'deye ⁵ bürüdet 'arız olmuş ola keşāfet vère kuvvet-i dāfi'a anı def' etmek ister 'alāmeti ⁶ 'aşaş az olmak ve tükruk ve ağzı yarı çok olmak ekşer bu nev'i қоçlara 'arız olur ⁷ ve oğlancuqlara dağı 'arız olur hārāretleri az olduğı sebebden ve 'ilācı on direm ⁸ oğul otı şarābı içmek yāhūd enīsün ve rāziyāne tohmı üçer direm on direm 'aselī ⁹ gülbeşeker-ile cüllāb edüp içeler ve ğıdāsı nohūd şuyı 'uşfur tohmı-y-ıla ve dağı bunlara tahrīk ¹⁰ etmek ve hicālat vèrmek bühtān etmek gibi yā yaramaz āhir-ile hicālat vèrmek ve ğāzab ¹¹ vèrmek ve cemī' a'rāz-ı nefsāniyyeye nāfi'dür āhir def' at zāhir olur ve dağı ağzın ¹² ve burnın tutup mümkün oldukça katlana nefesin vèrüp almaya ve dağı açlığa ve ¹³ şusuzluğa şabr ede zīrā bu mezkūrlar kamu hārāret-i ğarīziyyeyi harekete getürür ve ¹⁴ şeverān vèrür mādde mündefi' ola ve dağı ma'deyi süsen yağı-y-ıla ve mısır benefşesi yağı-y-ıla ¹⁵ ve bābadya yağı-y-ıla her kankısı olur-ısa müfreden ve mecmū'aten ovalar ve bunların emşāli yağlar-ıla ovalar ¹⁶ gāh olur ki çok istifrāğ 'akabince gerekse ol istifrāğ ishāl-ile olsun ¹⁷ gerek kuşmağ-ıla olsun yübüset vèrür teşennüc-i yābis 'arız olur bu aşıl ¹⁸ fuvāk hātarludur ğāyet helāka delālet eyler 'ilācı her şabāh gülāb ve bezr-i kaçūnā ¹⁹ lu'ābı ve ayva çekirdegi lu'ābı ve tatlu bādem yağı ve benefşe yağı her birinden onar ²⁰ direm alalar cüllāb edüp içeler yāhūd karpuz şuyı yā hıyār şuyı yā semüz otı ²¹ tohmı şuyı her kankısı olur-ısa yigirmi dört direm ve ak şeker on direm katalar içeler ²² ve ğıdāsı arpa şuyı qar-ıla şovumış ola on direm bādem yağı-y-ıla yā benefşe yağı-y-ıla ²³ yā benefşe şarābı-y-ıla yā haşhāş şarābı-y-ıla onar direm ola yāhūd yaş kabağ arpa-y-ıla ²⁴ bişmiş ola ve ma'deyi kīrūtī-y-ile yağı edeler kabağ şu-y-ıla yā hayy-ı 'ālem şuyından ²⁵ ya'nī uruz otı şuyından ve hıtmī çiçeginden ve keşīrā ve benefşe yağı ve kabağ yağı ²⁶ ve şāfi mūm-ıla düzölmiş kīrūtī süreler ammā bu aşıl fuvākdan degmede hālāş olmaz ²⁷ faşl esbāb-ı 'alāmātda eydür gāh olur ki fuvāk cigerde 'azīm verem olmağdan

[82a]

¹ olur ki ma'de-y-ile ciger müşārikdür büyük verem olıcağ ma'deyi şıkar incidür 'alāmeti ² hādd hummā olmak ve 'ilācı verem 'ilācıdur mücizde eydür eger mādde balgāmī olur-ısa kuşmağ-ıla ³ ve ishāl-ile ma'deyi pāk edeler ve afsentīn 'uşāresin alup ayāric-i faykārā-y-ıla içeler ⁴ afsentīn hem ma'deyi kavī eyler eger safrāvī olsa müşhil nuķū'lar-ıla ishāl edeler ⁵ yā tabīh fākihe-y-ile andan sonra ma'de ağzın kavī edeler qurı

kişnīc ve kızıl gül-ile ⁶ ve balgamiyye ve bārid olana fulūniyā eyüdü amma eger şafrāvī olsa arpa şuyunda ⁷ haşhāş kabı ve gül dügmecügi kaynamış ola ve üzerine azcuğ tēbāşīr ekeler gāyet ⁸ nāfi'dür hīç bu kadar bu kadar mucizde eydür ekşi ayvayı çok yemek hemān fuvāk ⁹ ihdās eyler sü'-i mizāc yābis ve kabz vėrdügi altmış altıncı bāb ¹⁰ ta'āma iştihā bātıll olmağ yāhūd iştihā eksük olmağdadur amma iştihā ¹¹ bātıll olmağ sebebi ma'denüñ mizācı hārr olmağdan olur-ısa 'alāmeti ifrāt-ı 'ataş ¹² ve hārr gıdālardan nefret etmek ve gegirdükce tütün gibi nesneler gelmek ve şovuk şu içdükce ¹³ rāhat olmağ 'ilācı her şabāh ekşi ve tatlu enārı içi içgüsi-y-ile muhkem şıķup ¹⁴ şuyın alalar otuz altı direm kadar şuya ak şeker katalar yāhūd on ¹⁵ direm temr-i hindī ve on direm şeker şovuk şu-y-ıla ezüp süzüp içeler yāhūd ¹⁶ sādec sikencübīn yā koruğ rubbı ya'nī koruğ bekmezi yā alma şarābı on direm kadar ¹⁷ miğdār-ı şerbetdür ve gıdāsı koruğlu hatun tuzluğı müzevveresi bādem içi-y-ile ve ¹⁸ şeker-ile ola yāhūd ma'īdeye şafrāvī hılt tuzlu balğam dökülmekden 'arız ¹⁹ ola 'alāmeti ma'de göyünmek ve gönli dönmek ve kuşmak ve katı 'ataş ve şovuk ²⁰ şuya müştāk olmağ ve ağzı acı olmağ yā tuzlu olmağ 'ilācı ma'deyi kuşmağ-ıla ²¹ tenkıye edüp pāk etmekdür issi şu-y-ıla sikencübīn ve şırlığun içüp kuşmağ-ıla ²² yāhūd torağ otı tohmı ve kavun çekirdegi tohmı kaynadalar ve süzeler dağı şuyına bir ²³ pāre 'asel ve bir pāre tuz katup içeler kuşalar dağı koruğ rubbı gibi ve sikencübīn-i ²⁴ sefercelī gibi ve hatun tuzluğı şarābı gibi vesā'ır müberridāt-ıla sirke-y-ile ²⁵ işlenmiş ola ma'deyi takviyyet etmek ardınca olalar ve gıdāsı mezkūr ekşiler-ile ²⁶ bişmiş ola ve līmün-ıla ve büluc eti-y-ile bişmiş ola yāhūd ma'dede yelmeşik balğamī hılt

[82b]

¹ olduğı sebebden ola 'alāmeti 'ataş olmağ yā az olmağ hārr nesnelere müştāk olmağ ² ve tīz nesneler yemek istemek 'ilācı ma'deyi kuşmağ-ıla pāk eylemek türb tohmı yāhūd yaprağı ³ şuyı yāhūd kengerzed kaynadalar şuyunda azcuğ 'asel hāl edüp içeler kuşalar ⁴ ma'de arınsa gerekdür ki on direm 'aselī gülbeşeker üç direm rāziyāne tohmı-y-ıla tenāvül ⁵ edeler yāhūd 'ūd yā 'anber cevārişi tenāvül edeler yāhūd sikencübīn-i sefercelī 'asel ⁶ birle bişmiş ola şıfat iki yüz altmış direm şahīh ayva şuyın alup altmış ⁷ beş direm dağı sirke katup ve yüz kırk dört dağı 'asel katalar kaynadalar ⁸ kıvām ola amma odı katı olmaya kim yanar andan şonra indürelər on direm kadar isti'māl edeler ⁹ yāhūd bu süfufi isti'māl edeler ki ma'denüñ bürüdetine ve za'fina nāfi'dür şıfat ¹⁰ nānhāh ve şuda biten yarpuz ve rāziyāne tohmı her birinden beşer direm ve şakız ve sünbül ¹¹ ve karanfıl ikişer direm yumşak dögeler bir direm kadar kırıla yeyeler yāhūd ma'dede ¹² müte'affin hıltıdan ola 'alāmeti ağız kokuşu ve içi geldükde tabī'iden hāric ¹³ mühmel kokuşmak ve gönli dönmek kuşacağı gelmek ve 'ataş gāyet olmağ 'ilācı ma'deyi ¹⁴

sikencübîn-ile issi şu-y-ıla içüp kuşmak ma'deyi pāk êtdükden sonra fâkih şu-y-ıla ¹⁵ yâ maṭbūhı-y-ıla telyîn eyledükden sonra ma'deyi taḳviyyet êdüp hem mu'aṭṭar etmek gerekdür ¹⁶ ve cevâriş-i 'anber ve 'üd cevâriş-i-y-ile ve ğayri bunlara benzer nesneler ma'deyi ḳavî ¹⁷ ve muṭayyeb êdeler yâhüd bedenün ğıdâdan istiğnâsı vardır ahlâṭ-ı balğamiyyeden ¹⁸ imtilâsı olduğı sebebden ṭabî'at bunların inzâcına ve ıslâhına meşğûl olur ¹⁹ bunun emsâli ayuya ve ğayri hayvânlarâ çok vâkı' olur kışın çok zamân ²⁰ ğıdâdan istiğnâ gelür bedenlerinde hām hılṭlar vardır ki yazda ve güzde ²¹ müctemi' olmışdur ziyâde 'alâmeti imtilâdur ve çok zamân rāḥat olup sâkin ²² olmak ki mādde hareket-ile müteḥallil olmayup fuṣulât çok cem' olmuşdur ²³ 'ilâcı az yemekdür tâ kim ṭabî'at fi'lini tevzî' ve taḳsîm etmeyüp müstaḳil ²⁴ hılṭun def'ine meşğûl ola ve çok hareket etmek ve riyâzat etmekdür ²⁵ ve ḥammâmda çok derlemek ve iştiḥâ getürür nesnelerdendür soğan ve turşî ²⁶ ve kebere turşısı ve şalgam turşısı ve şarmusak turşısı yâhüd bedenün cildi ²⁷ keşâfet üzerine ve şalâbet üzerine olduğı sebebden mesâmeler ṭar olup

[83a]

¹ ve münsedd olduğı eclden taḥlîl az olur bu sebebden ğıdâya ihtiyâc az olup ² yemege içmege çok zamân şabr eylerler anuñ-çündür bağa cinsi ve keler ve yılan cinsi ³ yemekden içmekden çok zamân şabr eylerler yemezler 'alâmeti bedenün derisi yumşak ⁴ olmayup belki keşîf ve ḳatı olmakdur ve açlığa çok şabr etmekdür ğıdâ taleb ⁵ etmemekdür 'ilâcı buyan dibin ḳaynadup ak şeker-ile cüllâb êdüp içmekdür ⁶ ve ğıdâsı noḥüd şuyı bâdem içi ve 'uşfur toḥmı-y-ıla ola ve bu nütûlî isti'mâl ⁷ êde şıfat bâbadya ve iklîl-i melik ve nemmâm ve defne yaprağı ve ṭoraḳ otı ⁸ her birinden birer ṭutam ṭatlu şu-y-ıla ḳaynadalar ıbrığ-ıla bedene dökeler bir irice ⁹ nesne-y-ile bedeni ovalar ve daḥı bedeni süsen yağ-y-ıla ḥarnub yağ-y-ıla ovalar ¹⁰ ve ḥammâmda derleyeler tâ kim mesâmeler açıla yâhüd ma'deye ṭalaḳdan sevdâ az gele ¹¹ döküle şehvet-i ṭa'âma münebbih olmaya 'alâmet açlığa şabr eyler gönli yemek ¹² istemez zîrâ cü'a tenbîḥ eden sevdâ-y-ıdı gelüp dökülmedi ammâ ṭa'âm ¹³ yêse onad ḥazm eyler ve ekşice nesneler ki ḳâbîz daḥı ola hemân sevdâ ¹⁴ 'amelin eyleyüp iştiḥâ çeke gele ṭa'âm taleb êde acıḳduğın ṭuya 'ilâcı ¹⁵ hemân himmet ṭalāğun süddelerin fetḥ etmege meşğûl ola tâ kim mesâlik açıla sevdâ ¹⁶ 'alâ-mâ-yenbağı kemâ-kân gelüp ma'deye döküle iştiḥâ gele her şabâḥ sikencübîn ¹⁷ büzüri on direm alalar issi şu-y-ıla ḥall êdüp içeler ve ğıdâsı zîrbâc ¹⁸ ya'nî sirke-y-ile ve şeker-ile bişmiş tavuk eti ola yâhüd her şabâḥ kebere turşısı ¹⁹ yâ zeytün turşısı yêye ammâ kuşmağun bu marazı zâ'îl etmekde 'acâyib ²⁰ te'sîri vardır mezkûr kuşdurıcaḳ nesneler-ile kuşalar yâhüd şol ²¹ siñir ki dimâğdan ma'denün ağızına gelürdi dimâğun altıncı ceft ²² siñiridür ma'de ağızı ḥarîr ve tîz nesneleri anuñ-ıla egler-

idi ol ²³ sinirün hissi bāṭıl olduğu sebebden ola ki tamarlar ki a'zānuñ ğıdāya ²⁴ ihtiyācı olduğda ma'de ağzından imtişāş ederler-idi keyūs ²⁵ şoralar-ıdı taḳazī ederler-idi anlaruñ taḳazāsın ol sinirler hiss ²⁶ eyler-idi cū'a ve açlığa andan mütenebbih olur-ıdı hiss bāṭıl olıcaḳ ²⁷ açlığa şabr olunur ādemün gönli ta'āma mā'īl olmaz iştihā olmaz

[83b]

¹ ve daḫı ol sevdā kim bi-izni'l-lāhi te'ālā talaḳdan gelüp aḫyānen ma'de ağzına tamlar daḫı ² ma'de ağzına lez' vērür-idi yüregi yavuncudur-idi anuñ-çün halk ³ yüregüm yavunçdı gönüm yemek ister derler bes ol sinirde olan hiss ⁴ bāṭıl olıncaḳ bu ma'niler eglenmez ta'āma iştihā daḫı olmaz 'alāmeti tīz ⁵ nesneler yēdükde anuñ ḥiddetin anlamaz meşelā felāfūlī derler bir ma'cūn vardur ⁶ anı ve anuñ emşālini yēdükde anuñ ma'de yakmasın ve fuvāk gelmez ve gönül aḳtarılmaz ⁷ zīrā ma'de ağzı mütē'ezzi olmaz incinmez ammā ma'denün sā'īr ef'ālī eger hażmı ⁸ ve eger ta'am-ı imsāk ve eger def'i şaḫīḥdür 'ilācı her şabāḥ üç direm bādrenbūye ⁹ ve on direm daḫı 'aselī gülbeşeker cüllāb edüp içeler ve ğıdāsı noḫūd müzevveresi ¹⁰ 'uşfur toḫmı-y-ıla andan şonra dimāğı tenḳıye edeler ayāric ḥabbı-y-ıla ve ḥabb-ı şabr-ıla ve ḥabb-ı ¹¹ ḳāḳıyā-y-ıla ve zencebīl murabbāsı daḫı ğāyet eyūdür andan şonra dimāğı taḳviyyet ¹² edeler ḳavī muḳavviler-ile eger ma'ācīn eger edhān ve eger münāsib rāyiḥalar egerçi ¹³ ki bu marāz 'ilācı ḳabūl eylemek ğāyet 'asīrdür ḫuşūşan ol sinirün bu ¹⁴ āfeti sādec sū'-i mizāc ola ve eger mādđī daḫı olur-ısa tekrār be-tekrār ¹⁵ müshiller ister cemī' beden bile mütē'ezzi olur müshilden zaḫmet gelür ḥāvi-i ¹⁶ kebīrde eydür toraḳ otı-y-ıla ḫuḳne eylemek ma'denün istirḫāsına ve ta'āma ¹⁷ iştihā za'īf olmağa ve gegirmege ve ma'denün veremine nāfi'dür altmış ¹⁸ yēdinci bāb ḳūluncdadur ḳūlunc em'ā marāzlarındandır ma'deye em'ā ¹⁹ muttaşıldur zīrā ki ma'deden ta'am hemān bağırsaklara iner ba'zı hażmdan ²⁰ bāḳī nokşān var-ısa bağırsaklar anı tamām eyler māsārīḳā ki uvacuk tamarlardır ²¹ cigere keylūs anlardan varur ol tamarlaruñ ba'zı ma'dede ve ba'zı bağır- ²² saklardadır anuñ-çün ḳūlunc-ı ma'de ma'de marāzlarınuñ arasında getirilmişdür ²³ ḳūlunc bağırsaklarda olur ḳatı veca'dan şāḫibi içinden nesne çıḳmaḳda ²⁴ ḳatı zaḫmet çeker ihtibās sebebinden ilādes dēdükleri veca' ḳūluncdan ²⁵ bir nev'dür em'ā-yı duḳāḳda olur ya'nī ince bağırsaklarda olur ince ²⁶ bağırsaklar üçdür biri işnā 'aşerīdür bu işnā 'aşerī on iki barmaḳdur ²⁷ birbirine mażmūm olduğu ḫāldē anuñ-çün buña işnā 'aşerī derler ve ma'denün

[84a]

¹ dibine muttaşıldur bunun ağızına bevṡāb dērler bu işnā ‘aşerī ma’deden yukāru kızıl ² üñükden azcuḵ ṡaracūḵdur ve müstaḵīmdür aşāḡaya mā’īldür hīḵ i’ūcāc ve ³ egrilik yokdur ve ikincisi buña muttaşıl bağırsāḵdur šā’īm dērler buña šā’īm dedükleri ⁴ ekşer aḡvāldē ṡa’āmdan ḡālīdūr allāhū te’ālā öd içinde şafrāyı maḡzūn ḵomışdur ⁵ aḡyānen şafrādan bir ḡişşe gelūr bu šā’īm dedükleri bağırsāḡa dökülūr bağırsāḡa lez’ ve ḡiddet ⁶ vērūr ḡiss-i ḡālībdūr ḡarekete gelūr ma’deden inen eşḡālūñ yūrūmege sebep olur ḡuvvet-i ⁷ dāfi’e mütenebbih olur def’e başlar ve hem şafrā ḡārrdur eşḡāle rīḡḡat vērūr seyelāna ve ⁸ ḡuvvet-i dāfi’ūñ def’ine mu’īn olur ve hem bu šā’īm daḡı müstaḵīmdür i’ūcāc ve egrilik ⁹ yokdur eşḡāl tīz gider ekşer aḡvāldē eşḡālden ḡālī olduğına sebep budur ¹⁰ şafrā indükce ḡālī bulur yūrūr tīz sürer ve üçüncisi duḡāḡ dēmeg-ile meşḡūr ¹¹ bağırsāḵdur šā’īme muttaşıldur ve bu duḡāḡ dedükleri bağırsāḡ da egri būgridūr ḡat ¹² ḡatdur allāhū te’ālā böyle ḡalḡ eyledüḡi ḡālīben bu ola kim ma’deden inen eşḡālī def’aten ¹³ ḡurūc ētmeyüp bir zamān ṡura tā kim māsārīḡā ḡidā olmaḡa ḡābil şıḡālden nesne ¹⁴ bāḡī ḡalmış ise anı ḡazm olduğda cigere ilede anda aḡlāṡ-ı erba’a ḡāşıl ola ¹⁵ ekşer bu üçünci bağırsāḡda ḡādīş olur ilāves dedükleri ḡulunc yūnān dilinde ¹⁶ ilāves dēmek yā rabb sen esirge dēmek olur müşkil marāzdur ḡaṡarludur zāīrā inceḡūk ¹⁷ bağırsāḡlarda olur bunlar nāzīkdūr hem ḡiss-i ḡālībdūr veca’ı iḡsās ēder ¹⁸ cürmi daḡı raḡīḡdūr yarılmaḡı yırtılmaḡı tīz ḡabūl eyler yoḡun bağırsāḡlar gibi ¹⁹ degüldür em’ā-yı ḡilāzda ya’nī yoḡun bağırsāḡlar daḡı üçdür birisi a’verdūr ²⁰ ve bu a’ver vāsī’ bağırsāḡdur azcuḡ arḡa ṡarafına mā’īldür bu daḡı ma’de gibidūr ²¹ ma’dede münḡazım olmayan gelūr bunda ḡazm olur cigere yakındur ādeme ²² fatḡ zaḡmeti ‘arız olduğda bu bağırsāḡdur gelüp ḡāyaya nāzil olan ²³ ve ikincisi ḡolon dēmeg-ile meşḡūr bağırsāḡdur a’vere muttaşıldur yoḡun bağırsāḡdur ²⁴ cigere ḡarīb saḡ ṡarafdan arḡurı şol ṡarafa gider tā şol uyluḡa ḡarīb ²⁵ varur ḡulunc marāzı ekşer bu bağırsāḡda olur ḡolonda ḡādīş olduğı sebebdē ²⁶ ḡulunc dērler duḡāḡda olan ilāvese ḡulunc dēmek mecāzdur ḡaḡīḡī ḡulunc bu ²⁷ ḡolonda olana dērler ve bu ḡolona muttaşıl bir büyük bağırsāḡ daḡı vardur aña

[84b]

¹ müstaḵīm dērler bağırsāḡların āḡiridūr bu ḡāyet büyükdūr büyüklükde ma’deye ḡarībdir ² bir ṡarafı ḡalḡa-yı dūbūre mūntehī olur şeyḡ ebū ‘alī eydür ḡulunc-ı ḡaḡīḡī olur ki ḡolon ³ dedükleri bağırsāḡda ola ḡulunc ismi daḡı bundan müstaḡdur bu ḡulunc-ı ḡaḡīḡī ⁴ beş nev’ üzerinedūr evvelki nev’i oldur ki birāz ya’nī şeḡl bağırsāḡda ⁵ olmuş ola zaḡmet-ile şeḡl ḡetürmek istese benādīḡ ḡele noḡūd ḡadar yā artuḡ ⁶ ola ikincisi oldur ki ḡoḡ ḡālīz balḡam a’verde yāḡūd ḡolonda mūctemi’ ⁷ ola bu ḡulunca südedī dērler üçüncisi oldur ki rīḡī ḡālīz buḡārlar ⁸ cem’ olmuş ṡaḡlīl müşkil olmuş ola

buña k̄ülunc-ı rīhī d̄erler dördüncisi ⁹ oldur ki bağırısakda yāhūd civārında yāhūd ciger gibi ve bögrek gibi verem olmuş ¹⁰ ola buña veremī d̄erler beşincisi oldur ki bağırısak t̄olsa dukākūñ āhiri ¹¹ yerinden irile buña k̄üluncü 't-tavānī d̄erler k̄üluncuñ sebebi eger ġalīz zücācī ¹² balġam ola kim eşķāle k̄arışa eşķālī ṭabī'ī hurūca k̄omaya 'alāmeti veca' müştedd olmak ¹³ ve ihtibās olmak ve ṭa'āma iştihā olmamak ve sābıkān tuhme olmak ki balġam mütevellid ¹⁴ olmak bundan hāşıl olur ve sābıkān ġalīz nesneler yemek ve k̄ülunc olmazdan evvel ¹⁵ balġam çıkmağ ve sābıkān şekl ve birāz k̄alīl olmak ki tedric-ile habs olına 'ilācī ¹⁶ üç direm rāziyāne tohmı ve üç direm kerefis tohmı ve üç direm daḥı bādrencbüye ¹⁷ tohmı ve on direm 'aselī gülbeşeker birle cüllāb edüp içeler ve yemegi te'hīr eylemek ¹⁸ tā veca' sākin olunca ve daḥı ṭabī'atı telyīn olına yedi direm sināmekī ve üç direm ¹⁹ bādrencbüye ve iki direm rāziyāne tohmı kaynadup ak şeker k̄atalar süzeler yedi mişķāl yāhūd ²⁰ altı mişķāl yāhūd beş mişķāl mizāca ve kuvvete göre k̄atalar ḥall edeler içeler yāhūd ²¹ müşhil-i sefercelī beş mişķāl issi şu içinde ḥall edüp içeler ve daḥı veca' olduğu ²² maḥali ṭuz-ıla keppeg-ile ve ṭaru-y-ıla ki k̄azınmış ola tekmiḍ edeler ya'nī bir nesneye koyup ²³ ol maḥalli ovalar ve daḥı āb-zende otura bābadya ve iklīl-i melik ve ṭorak otı ve ayva ṭuta ²⁴ ve ḥasek ya'nī demür bıtrağı ve kelem ve nemmām ki versemi d̄erler ve defnel yaprağı ve it üzümü ²⁵ kaynadalar şuyına issice-y-iken oturlar eger veca' sākin olup ṭabī'at münḥall olur-ısa ²⁶ ḥōş ni'metdür minnet ḥudāya ve illā sekbīnc ḥabbın v̄ereler yāhūd işbu ḥabbı içeler ²⁷ ki k̄ülunca ġāyet nāfi'dür sıfat ayāric-i fayķarā ve türbūd her birinden birer direm

[85a]

¹ ve şaḥm-ı ḥanṣal rub' direm milḥ-i hindī bir dāniğ muḳl-ı azrak iki dāniğ muḳlı issi şuda ² ḥall edeler vesā'īr edviyyeyi muḥkem dögüp eleyüp bu şu-y-ıla ma'cün edüp ḥabblar edeler ³ bu cümle tamām bir şerbetdür şehir vaktında yudalar şabr edeler tā kim eyü ishāl ede gāh ⁴ olur ki veca'-ı k̄ülunc bögrek veca'ına müşābih olur beynehümā fark k̄ülunc veca'ı ⁵ münbasıṭ olur şağdan ibtidā eyler şola varur gāh aşağı gāh yukarı gider ⁶ ve hem k̄üluncuñ veca'ı k̄atı müştedd-dür gāh olur ki ġaşı olur ve şovuk şovuk derler ⁷ bögregün veca'ı bir yerde ṣābit ṭurur hem bevli habs olur yāhūd az az ⁸ gelür kum-ıla gelür gāh olur ki veca' rahme ve ciger veca'ına ve ma'de veca'ına beñzer ⁹ ve şoġulcanlar veca'ına beñzer farkları a'rāz hāşşaları-y-ıla zāhirdür ¹⁰ ammā maġşa daḥı müşābihdür maġsuñ veca'ı lezzā'dur ve ekkāldür hem bir iki ¹¹ sā'atden içi gelür huşuşan ki k̄atı issi şu içe ṭabī'atı tīz gelür ve k̄üluncuñ ¹² veca'ı esbābından ma'lum olur sābıkān tuhme olmağdan ve şehvet-i ṭa'ām sāķıṭ ¹³ olmağdan yaş yemişler ve mārul ve ḥıyār gibi yāhūd sebebi ġalīz rīhdür ¹⁴ bağırısakların ṭabaķalarında habs olmuş ola bağırısakları gerer 'alāmeti muḳaddimen ¹⁵ k̄arķara ve nafḥ ola veyā yemişler yemek

'akabince ola veca' intikāl eylemek ve kıatı ¹⁶ veca' olmak gāh olur ki içi gelür rakīk yelmeşik nesne gelür ve veca'ı bur- ¹⁷ ğı-y-ıla delerler gibi gelür ve uvacuk uvacuk gegirmek ve çuvāldız baturur gibi veca' ¹⁸ 'ilācı her şabāh üçer direm rāziyāne ve enīsün ve nānhāh ve on direm dahı ¹⁹ 'aselī gülbeşeker cüllāb edüp içeler ve ğıdāsı nohūd 'uşfur tohmı-y-ıla ve tabī'atı ²⁰ habb-ı müntesibīn-ile yāhūd cevāriş-i sefercelī yā kemmūnī ki mezkūrlardur yāhūd ²¹ işbu habbı isti'māl edeler şıfatı kerefis tohmı ve enīsün nānhāh her birinden ²² bir direm cünd-i bīdester ya'nī kımız hāyası rub' mişkāl cemī'in yumşak dögeler ²³ habblar edeler bir mişkāl kadar tenāvül edeler yāhūd bu şāfi isti'māl edeler ²⁴ şıfat hıtmī ve bürak her birinden bir cüz' ve şahm-ı hanzal nısf cüz' maḥmūde ²⁵ rub' cüz' yumşak dögeler kıızıl şeker 'akd olına edviyye üzerine dökeler şāflar ²⁶ edeler şāf-ı āhir nāfi'dür şıgır ödi ve bürak ve şahm-ı hanzal ve hıtmī üçer ²⁷ direm sekbīnc bir buçuk direm ve muql nısf direm cemī'in yumşak dögeler ve muqlı

[85b]

¹ ve sekbīnci issi şu-y-ıla ezeler ve edviyye bunun-ıla hāl olına isti'māl olına eger ² bu 'ilāclar-ıla hālāş olınmasa işbu hıkmı-y-ile ihtikān edeler şıfat-ı hıkmı ³ sināmekī on direm yā yēdi direm ve on dāne ak encīr ve yigirmi dāne 'unnāb ve ⁴ sibistān otuz dāne kıızıl üzüm on beş direm ve ḥasek ve bābadya ve iklīl-i melik ⁵ ve torak otı birer tutam ve pazı yaprağı ve kelem dört beş yaprak benefşe ve kepek ⁶ ve hıtmī seyrek kettān bezine koyalar dahı cemī'sin üç rıtl şuda kaynadalar tā kim bir ⁷ rıtl kala nısf rıtl alalar ve on direm mürri katalar ve bal ve zeyt yağı on beşer ⁸ direm ve bürak ve milh buçuğar direm ve hıkmı edeler ışıcaqla hıkmı-i āhir lüzce balğamdan ⁹ olan külunca nāfi'dür sināmekī beş direm yā yēdi direm ak encīr on dāne ve ¹⁰ 'unnāb yigirmi dāne ve sibistān otuz dāne ḥasek ve torak otı onar direm ¹¹ 'uşfur tohmı irice dögölmiş ve hurū' ya'nī kene otı irice dögölmiş yēdişer direm ¹² kantarıyūn-ı rakīk ve ğalīz üçer direm persiyāvşān ki baldırıkara dērlər dört ¹³ direm sedef ve yonca yaprağı pazı kelem bir deste iklīl ve bābadya birer avuc boy ¹⁴ tohmı ve kettān tohmı beşer direm kerefis tohmı ve rāziyāne tohmı ve enīsün üçer direm ve yonca ¹⁵ tohmı dört direm kepek ve hıtmī üçer direm ki bir kīseye koyalar altı rıtl şuda kaynadalar ¹⁶ hattā bir rıtl kala nısf rıtlın süzüp alalar on iki direm şırlıgun katalar ve ¹⁷ on iki direm dahı mürri katalar ve on beş direm dahı kıızıl şeker katalar ve buçuk ¹⁸ direm bürak-ı ermenī eger 'illet kavī olup tabī'at muḥtebes olur-ısa ve lüzce yelmeşik ¹⁹ balğam çok olur-ısa şırlıgun yerine zanbak yağın yā ḥasek yağın yā torak otı ²⁰ yağın katalar ve şeker yerine bal katalar ihtikān edeler gāh olur ki şāflar-ıla hālāş ²¹ olunur hıkmıye ḥācet qalmaz ve karnını bu yāğ-ıla yağlayalar şıfat-ı dūhn ²² sezāb ya'nī sedef şuyı ve kelem yaprağı şuyı her birinden otuz altı direm şu alalar ²³ ve kerefis tohmı ve sezāb tohmı beşer direm ve sezāb yaprağı ve

yonca yaprağı üçer ²⁴ direm yumşak od üzerinde cümlesin kaynadalar iki yüz altmış direm şu katalar ²⁵ kaynadalar tā kim nısf kala süzeler şāfī edeler şırlıgun yağı yā zanbak yağı yüz ²⁶ otuz direm kadar katalar kaynadalar tā kim yağ kala edeler ve dahı işbu devā ġāyet nāfi'dür ²⁷ şıfat-ı devā kerefis tohmı ve rāziyāne tohmı ve nānhāh üçer direm ve yonca tohmı dört direm

[86a]

¹ dögeler eleyeler harīrden geçür kefi alınmış bal-ıla ma'cün edeler hācet vaktında bir mişkāl ² isti'māl edeler yāhūd küluncuñ sebebi verem ola hārr verem bağırsaqlardan bir yerde ³ hādiş ola yāhūd em'ā civārında bir 'uzvda ola dahı bağırsağı şıka yel ve şekl ⁴ çıkmāğı men' ede 'alāmeti katı veca' olmak ve kavī 'ataş olmak ve şāfrā kuşmak ⁵ zīrā hummā ve ziyāde veca' sebebden ma'dede şāfrā mütevellid olur eger kan ġālib ise ⁶ tamarlar mümlevv olur ve zarbān olur zīrā şiryānlar çokdur ve verem mevzi'inden ⁷ intikāl eylemez ve hüdüş tedric-ile az az olur zīrā verem az az büyür 'ilācı evvelā ⁸ faşd gerekdür eger marīz kavī olur-ısa bu 'illetde hārr edviyyeler isti'māl etmekden ⁹ şakınalar ve ol veca' olduğu yere şovuk hırkalar koyalar gülāb-ıla ve sirke-y-ile şovumış ¹⁰ ola koyalar ibtidāda gerekdür tā kim mādde bārid ola ve mesāmeler tar ola gelüp ¹¹ dökülmege māni' ola ve dahı benefşe ve hıtmī ve arpa unı ve bābadya gibi nesneler kaynadup ¹² suyn tanṭīl edeler nütül etmek oldur ki ba'zı münāsib nesneleri kaynadup suyn ¹³ ıbrığa koyup murād olan yere yukardan dökmekdür ki mevzi'e nüfüz ede ve ¹⁴ issice yağlar-ıla ol mevzi'i ovalar benefşe yağı gibi ve bābadya yağı gibi ve dahı ¹⁵ her şabāh beş direm it üzümü ve hindibā tohmı üç direm ve ak şeker on direm ve ¹⁶ ve terencübīn on beş direm ve ġıdāsı māş ya'nī mürdümük bādem içi-y-ile müzevvere ve ¹⁷ tabī'atı telyīn olına işbu maṭbūh-ıla şıfat-ı maṭbūh sināmekī beş direm 'unnāb ¹⁸ ve sibistān yigirmişer dāne persiyāvşān ve hıtmī tohmı üçer direm it üzümü üç ¹⁹ direm üç rıtl şuda kaynadalar hattā bir rıtl kala ve içinde on beş direm ²⁰ hıyārşenber fülüsın ezeler ve on beş direm dahı terencübīn katalar içeler yāhūd ²¹ bu 'illetün şāhibi issi şu içe bādem yağı-y-ıla ve tecerru' ede az az içe tekrār ²² be-tekrār ve tavuğı kaydada etmegi için toğraya yeye ammā tavuk semüz ola ²³ yāhūd her şabāh benefşe şarābı ve terencübīn onar direm içeler yāhūd benefşe ²⁴ şarābı ve şīrhışt onar direm issi şu-y-ıla hall edüp içeler yāhūd 'unnāb ²⁵ ve erük onar dāne ve benefşe ve nīlüfer üçer direm ve ġıdāsı māş müzevveresi ²⁶ yāhūd arpa suyn yāhūd bu hıkmāne-y-ile ihtikān şıfat-ı hıkmāne benefşe ve nīlüfer ²⁷ üçer direm sināmekī yedi direm arpa irice dögölmiş ve hıtmī ve kepek birer avuc

[86b]

¹ ikisin bile keseye koyulmuş gerek ve ebemgümeci yaprağı ve pazu birer tutam üç rıtl şuda ² kaynadalar tā kim bir rıtl kıla ve süzeler on direm hıyārşenber ve terencübīn ve şeker ³ on beşer direm ve benefşe yağı on direm ve issilice hıḳne edeler eger ziyāde lez' ⁴ ve ḥiddet ve ḥarāret ḳavī olur-ısa hıḳne arpa şuyı ve 'unnāb ve sibistān ve ḥıtmī ⁵ ve karpuz şuyı ve ebegümeci şuyı ve kıbaḳ şuyı ve bezr-i ḳatūnā şuyı her birinden ⁶ on beşer direm ve benefşe yağı ve kıbaḳ yağı ve nılüfer her ḳankısı olur-ısa ⁷ yigirmi direm cemī'in ḥaltı edüp hıḳne edeler ısıcaḳla ve ğıdāsı cerb şorbālar ⁸ bādem yağı-y-ıla ve semüz tavuḳ-ıla yāḥūd bağırsāḳlar ṭolmaḳdan ola yāḥūd ḳarv ⁹ sebebi-y-ile ola ḳarv ḥāyanuḅ cildi büyümeḳdür ve bağırsāḳ ḥıṣṣanuḅ ve ḥāyanuḅ ¹⁰ kīsesine inmek 'alāmeti ḳatı ḥareket 'aḳabince olmaḳ yā ḳaḳımaḳ yā düşmek ¹¹ yāḥūd fatḳ olmaḳdan ḥādış ola 'alāmeti sebeb vāḳı' olmaḳ veca' ¹² mekānında lāzım ve şābit olmaḳ ve āḥir-i mevzi'e intikāl etmemek ve fāḥiṣ ¹³ ve mütezāyid olmaya 'ilācı marīzūn ḳarnın uzluḡ-ıla şıḡayalar ve taḥrīk edeler ¹⁴ ḡāḥ o yaḅa ḡāḥ bu yaḅa ḳımıldadalar tā kim yerine vara ayakların yuḳaru ḳaldıralar ¹⁵ taḥrīk edeler yāḥūd ayaḡına ip daḳalar ḳalduralar ippı taḥrīk edeler tā kim bağırsāḳ ¹⁶ yerine vara ve her şabāḥ beş direm it üzümi ve on direm aḳ şeker-ile cüllāb ¹⁷ edeler içeler ve ğıdāsı noḥūd şuyından ve çok bādem yağı-y-ıla veyā şırlıḡun ¹⁸ yağı-y-ıla bişe eger bağırsāḳ yerine varmasa 'alīle zeyve bir direm yā bir mişḳāl ¹⁹ ammā ḡayri maḳtül gereḳdür ve bir mişḳālden ziyāde olmaya içe daḥı çok yürüye ²⁰ kim zeyve gelüp çıḳa ve aşıḡa aşıḡa ḳarnın şıḡayalar ammā rıfḳ-ıla ve āsānıḡ-ıla ²¹ şıḡayalar tā kim jeyve gele çıḳa esbāb-ı 'alāmāt şerḥinde ve nefīsde jeyveyi ²² yuyalar daḥı andan içüreler bunun ṭarīḳı oldur ki helīle ve belīle ve emlec ²³ şuda bir gece ıṣladalar andan şonra ol şu-y-ıla jeyveyi ovalar ḥattā şāfī ²⁴ ola ve ehl-i şan'at bir nev'ā daḥı yudalar ṭoksan mişḳāl jeyve alurlar ²⁵ bir çölmege ḳoyarlar yüz kırḳ dört direm ḳadar şu ḳoyarlar yumşacuḳ ²⁶ od-ıla ḳaynadurlar her-bārı kim şuyı gitse yene şu ḳoyarlar tā kim ḳarası ²⁷ şuya çıḳa ve ḡall ḡīşş ḳalmaya gide ammā jeyve maḳtül gerekmez zīrā maḳtül

[87a]

¹ olıcaḳ 'urūḳa nüfūz eyler ḳātil olur on iki direm ḳadar yā yigirmi dört ² direm ḳadar içeler zīrā aḡırlıḡı-y-ıla tīzcek iner bağırsāḳları ṭoḡrı ³ eyler açar gitdükden şonra yürüye ḳarnın aşıḡasına şıḡayalar tā kim jeyve ⁴ gele çıḳa çıḳduḳdan şonra semüz otı ḳaynadup şuyın içeler eger jeyve çıḳmasa ⁵ veca' ziyāde olup jeyve zaḥmet vērse başın aşıḡa aşalar tā kim gele ⁶ aḡzından çıḳa ammā eger fatḳı ve ḳarvı olsa 'ilācı inşā'allāḥü te'ālā gelür ⁷ yāḥūd ḳüluncuḅ sebebi bağırsāḳlarda yābis şeḳl benādıḳ gibi olmaḳ ifrāt-ı ⁸ ḳabz olmaḳdan sebebi ḳābız nesneler yemek veyāḥūd ṭa'am az yemekden ṭabī'at ⁹ ziyāde

şovudur kurudur yâhüd bağırsakların harâreti gâlibdür yâ ma'denün ¹⁰ ve cigerün harâreti gâlibdür ruṭubât taḥlîl eyler yâhüd münḥalḥal bedendür ¹¹ taḥallül çok olur yâhüd idrâr-ı bevli ziyâdedür ruṭubetleri ol ṭarafa ¹² meyl eylemişdür yâ hevânun harâreti veyâ zahmet çok çeker ruṭubetlerin ¹³ taḥlîli çok vâkı' olur 'alâmeti eger kâbiz nesneler yemekden yâ az yemekden ¹⁴ olsa sâbıkân bunlar vâkı' olmak eger bağırsak yâ ma'de yâ ciger harâretinden ¹⁵ olsa ziyâde 'aṭaş ve iltihâb ve birâzı gelse müte'affin koḡmak eger ¹⁶ bedende teḥallül sebebinden oldu-y-ısa ki çok yürümüş hareket etmiş ¹⁷ zahmet çekmiş ola bunlar sâbıkân vâkı' olmak 'alâmetdür eger bağırsak- ¹⁸ lar yâbis olmakdan olur-ısa ġıṣyân ve acı gelmek 'alâmetdür 'ilâcı eger ¹⁹ yâbis şekl ve kabz sebebinden olur-ısa her şabâḥ on direm benefşe ²⁰ şarâbı ve on beş direm terencübîn cüllâb édüp içeler ve ġıdâsı mäs ²¹ ya'nî mürdümük ve noḡüd çok bâdem yağı-y-ıla yâ semüz tavuḡ yâ semüz et şu-y-ıla ki ²² hevâyic katılmaya yâhüd yigirmi dört direm benefşe şarâbı ve terencübîn on direm ²³ ve on beş direm ḡıyârşenber fülüsü ve on direm daḡı şırḡışt issi ²⁴ şu-y-ıla ḡall édeler içeler yâhüd bu devâyı içüreler ki bağırsaklarda nesne müteḡaccir ²⁵ olsa ġâyet eyüdü şıfat kettân toḡmı ve boy toḡmı ve tere toḡmı onar direm iki ²⁶ rıṭl şuda ḡaynadalar tâ kim bir rıṭl ḡala andan şonra on beş direm terencübîn ²⁷ ḡatalar ḡall édeler ve on direm şırlıḡun yağı ḡatalar eriye daḡı süzeler

[87b]

¹ şâfî édeler yigirmi direm veler içe eger bağırsaklar harâretinden olsa 'ilâcı her şabâḥ ² on direm aḡ şeker ve on direm terencübîn ve yigirmi direm daḡı ḡarpuz suyu cem' ³ édeler cüllâb édeler içeler ve ġıdâsı mürdümük bâdem içi-y-ile ve yaş ḡabaḡ-ıla yâhüd ⁴ işbu ḡuḡne-y-ile ihtikân édeler şıfat-ı ḡuḡne bâbadya iklîl ḡurı benefşe yâ yaş ⁵ ve nîlüfer ve ebeḡumeci toḡmı ve ḡıṭmî yaprağı ve kepek ve arpa irice döḡulmuş ve leblâb ⁶ ve persiyâvşân her birinden bir ṭutam cemî'sin üç rıṭl şuda bişüreler tâ kim bir ⁷ rıṭl ḡala süzeler şâfî édeler daḡı bezr-i ḡatünâ lu'âbı ve kettân toḡmı lu'âbı ve benefşe ⁸ yağı ve ḡıyârşenber ve terencübîn onar direm ezeler süze ḡuḡne édeler eger çok ⁹ yürümekden ve ziyâde hareketden oldu-y-ısa ki taḡlîl ziyâde olmuş ola 'ilâcı ¹⁰ her şabâḥ benefşe murabbâsı yâ benefşe şarâbı her ḡankısı olur-ısa on direm içeler ¹¹ yâhüd on direm ḡaşḡaş şarâbı içeler ġıdâsı ḡarîrdür nişâsta bâdem yağı-y-ıla ¹² yâhüd buḡday ḡalîmesi-y-ile semüz et ve bedeni ve ḡarnını ḡîrûṭî-y-ile ovalar ki ¹³ benefşe yağı ve ḡıṭmî ve keşîrâ ve müm-ıla düzülmüş ola yâhüd nişâsta-y-ıla bâdem ¹⁴ yağı-y-ıla bişmiş ḡelwâ yâhüd ḡaymaḡ-ıla şeker-ile etmek yeyeler yâhüd mäs'-i laḡm ki cerb ¹⁵ ola yeyeler bârid yerlerde oturalar ve sedîdî eydür ḡülunc ekşeriya balḡamdan 'arız ¹⁶ olur andan şonra rîḡden 'arız olur ve ḡürşî eydür ekşeriya ḡülunc rîḡden ¹⁷ ve yelden olur ve şekl yâbis olup kabz olmakdan olur ekşer sebebi bu iki ¹⁸ olur ve alma ve armüd ve ayva ve ekşi

yemişler ve kabak ve hıyār yemekden olur ¹⁹ huşuşan bunların birisinin ‘akabince çok şu içeler yā raḳīḳ şarāb içeler ²⁰ ve dahı kâbız nesneler yemek ve yel geldükde ḥabs etmek şabr etmek ve ayak yolına ḥacet ²¹ olduğda taḥammül edüp şabr etmek eyü degüldür kılunca sebep olur ammā ilāves dedükleri ²² kılunc bu ol kıluncdur ki mezkūr ince bağırsaklar ki üç bağırsakdur biri işnā ²³ ‘aşerīdür ve biri şā’īmdür ve üçünci duḳāḳdur bu duḳāḳ dedükleri bağırsakda ²⁴ şekl ya’nī fuzulāt muḥtebes olur bu ḡāyet müşkildür huşuşan ki kuşduḳda aḡzından ²⁵ şekl ve necs gele ‘alāmet veca’ şol ḥadde ziyāde ola kim ṭāḳat getürmeyeler ²⁶ ve aḡzından necs gele ve gözleri çukurlana ve nabż za’īf ola ve kuvvet sākıt ²⁷ ola ve ḡaşy ola kerb ve ıztırāb ziyāde ola ‘ilācı eger ṭāḳat getürmeyüp

[88a]

¹ ziyāde veca’ olup kuvvet sākıt olmak ihtimāl olur-ısa fulüniyā-yı rümī vèreler tā kim ² ḥissi ibtāl ede veca’ı idrāk eylemeye şıfat-ı fulüniyā-yı rümī ki eblādise ³ nāfi’dür aḳ biber ve bezr-i benc onar direm ve efyün beş direm za’ferān üç direm ⁴ ferfiyün ve ‘ākırḳarḥā her birinden bir direm alalar dögeler ḥarīrden eleyeler kefi alınmış ⁵ bal-ıla ma’cün edeler miḳdār-ı şerbet bir dirhemi üç bölük edeler bir bölüğü yudalar ⁶ eger sākin olur-ısa tekrār yemesinler zīrā ḥarāret-i ḡarīziyyeyi za’īf eyler ‘ilācı ⁷ ḥaḳīḳī eylemekden ḡāfil olmasınlar māddenün ihrācına çāre gerekdür fulüniyā kıluncun ⁸ māddesin dahı ziyāde eyler maḳşūd ziyāde veca’ idrāk olunmasun dēyü taḥzīr ⁹ gerekdür ammā ma’cün-ı şehriyārān yā felāfulī yā müşhil-i sefercelī yā cevāriş-i temr her ¹⁰ ḳanḳısı olur-ısa beş mişḳāl yā yedi mişḳāl tenāvül edeler yāḥūd sināmekī ¹¹ ve bādrencbüye ve rāziyāne ve enīsün üçer direm ve aḳ şeker on direm ḳaynadalar ¹² süzeler şāfi edeler yedi mişḳāl hıyārşenber ma’cünı-y-ıla ḥall edüp şehir vaktında ¹³ içeler āḥir-i nehāra deḡlū şabr edeler tā kim ishāl ola ṭabī’at münḥall ola eger münḥall ¹⁴ olmaz-ısa işbu ḥuḳne-y-ile ihtikān edeler şıfat-ı ḥuḳne bābadya ve ṭoraḳ otı ¹⁵ ve boy toḥmı ve kerefis toḥmı ve rāziyāne toḥmı onar direm encīr yigirmi dāne ve sekbīnc ve muḳl ¹⁶ ve cāvşīr ikişer direm beş rıtl şuda ḳaynadalar tā kim bir rıtlı ḳala andan sonra ¹⁷ nişf alalar zeyt yaḡı ḥurū’ yaḡı yā şırlıḡan yaḡı her ḳanḳısı olur-ısa on ¹⁸ direm ve ‘asel-i ṭabarzad on beş direm ve mürri on direm ve būraḳ ve aş tuzı ¹⁹ her birinden bir direm ısıcaḡla ḥuḳne edeler ve cevāriş-i şehriyārānı bu bābda ²⁰ ḡāyet zāhir fā’idesi vardır şıfat helīlec-i kābilī ḳabı belīlec ve emlec onar direm ²¹ ve biber iki direm ve dār-ı fülful üç direm zencebīl ve dārḳīnī üçer direm ḳāḳule ²² iki direm ve ḳāḳule’-i şaḡīr ve şaytarac-ı hindī beşer direm ve nār-müşk dört direm ²³ ve türbūd ḳazınmış on iki direm maḥmüde beş direm ve za’ferān on direm ṭabarzad ²⁴ şeker otuz direm dögeler eleyeler cemī’ edviyye ḳadar bal-ıla ma’cün edeler miḳdār-ı ²⁵ şerbet üç direm ola ve ḳarnın bu

yağ-ıla yağlayalar sezāb şuyı ve kerefis ²⁶ şuyı her birinden elli direm ve kemmün ve nānhāh ve kerefis tohmı beşer direm cemī' sin kaynadalar ²⁷ tā kim şülüş kıala zeyt yağı yā şırlığun yağı nişf rıtlı leyyince ola kaynadalar tā kim

[88b]

¹ şu gide yağ kıala andan şonra marīzūn karnına muhkem süreler yāhūd işbu cevāriş-i sefercelīyi ² tenāvül edeler şıfat veca' ziyāde olup ğaşy olup şafrā kuşar-ısa türbūd kızınmış ola ³ otuz direm maḥmūde on direm maştakī şakızı ve karanfıl ve zencebıl ve biber ve dār-ı fūlfıl ⁴ ve cevz ve kırfa her birinden onar direm ekşi ayvayı dögüp şuyın alalar ve şāfı olmuş ⁵ bal her birinden yüz kırk dört direm alalar bu ikisin yumşak od-ıla kaynadalar tā kim mün'aḳkid ⁶ ola andan şonra bākī edviyye yumşak dögeler eleyeler karışduralar miḳdār-ı şerbet üç direm ola ⁷ ve daḥı bu 'illetün şāhibine gerekdür ki bir iki gün ta'am yemege şabr edeler kudret olur-ısa ⁸ huşuşan kim ğalīz nesne yemekden ğāyet ictināb gerekdür ve mu'tedil hareket edüp ⁹ yürümege ikdām edeler ve āb-zene oturmak daḥı eyüdür bābadya ve toraḳ otı ¹⁰ ve iklıl ve nemmām ve ḥasek yağın ve ḥurū' ve şa'ter ve fūteyc ve it üzümü kaynadalar şuyına ¹¹ oturlar ve bağırsaklara ḥasek yağın yā toraḳ otı yağın yā bābadya yağın yā mısır ¹² benefşesi yağın müfreden cā'iz cem'i daḥı cā'izdür veca' mevzi' ine süreler kaçan ¹³ yemek istese az az yemek gerekdür noḥūd şuyı ve 'uşfur tohmı ve çil eti ve dürrāc eti ve ¹⁴ ve keklik eti gibi yeyeler bukrāt ḥekīm eydür eyü ḥamrı issi edüp şöyle şırfca azacıḳ ¹⁵ azacıḳ içmek bu 'illete nāfi'dür eger em'ā arınsa ammā daḥı baḳiyye nesne kıalsa bu şiyāf ¹⁶ isti'māl olına şıfat-ı şiyāf būraḳ-ı ermenī ve hindī tuz ve şaḥm-ı ḥanḳal beşer direm ¹⁷ sekbīnc üç direm şaḥm-ı ḥanḳalı dögeler ve bākīsin erideler buña karışdura şāflar edeler ¹⁸ āḥir şāf terencübīn ve būraḳ-ı ermenī ve şābün ikişer direm cemī' dögeler karışdura ¹⁹ şāflar edeler faşl maşşūrīde muḥammed bin zekeriyyā eydür her veca' kim baḥında ola ²⁰ aña ishāl nāfi'dür meger kim veremden ola kıurūḥdan ve çibānlardan ola şıfat-ı ḥabb ²¹ 'acāyibdür veca' teskīn eylemekde ve ḥabī' atı telyīn eyler rāvend-i çīnī ve muḳaşşer bādem ²² içi ve helīlec-i aşfer her birinden bir cüz' ve anzurūt nişf cüz' ve za'ferān rub' cüz' ²³ ḥabblar edeler şerbeti kuvvete göredür ḥabb-ı āḥir aḳvādur ve nef'i cemī' envā'-ı kıulunca ²⁴ 'āmmıdur nāfi'dür ki bārid ola şabr on direm ve südlügen on direm ve maḥmūde ²⁵ iki bucuḳ direm ve būraḳ iki direm ve muḳl bir direm şaḥm-ı ḥanḳal üç direm uvacuḳ ²⁶ ḥabblar edeler miḳdār-ı şerbet bir bucuḳ diremden iki direme deḡlūdür ve daḥı bu devānuḡ ²⁷ 'acāyib nef'i vardur şıfat enīsün ve kerefis tohmı ikişer direm ve türbūd dört direm

[89a]

¹ ve kurt poñı üç direm döğeler eleyeler miqdār-ı şerbet iki buçuk diremdür ve cālīnūs ² dahı taşdıķ edüp eydür çok kimesneleri gördüm kıluncda bu devāyı içdiler ³ hālāş oldılar yine eydür bu 'illet 'avdet etmedi eger kılunc bağırsaklarıñ ⁴ yübüsetinden 'arız olsa 'alāmeti kārın aruk olmaķ ve yufka olmaķ ve ziyāde ⁵ 'ataş olmaķdur 'ilacı ta'āmdan evvel yağ yemek ve hāmāmā girmek ve cerb nesneler yemek ⁶ eger müştedd olur-ısa kūrş-ı benefşe isti'māl edeler kırı benefşe on direm keşirā ⁷ ve nişāsta ve terencübīn beşer direm ve maħmüde üç direm miqdār-ı şerbet iki direm ⁸ yāhūd süd kesügi-y-ile maħmüde kim ayva içinde bişmiş ola bir aķçe ağırı az ⁹ ziyāde katalar içeler zīmād ya'nī bir yakudur ki tabī'atı telyīn eyler çörek ¹⁰ otı ve mevīzec ve şıgır ödi döğeler saħķ edeler göbegine yaķu edeler eger dilegice ¹¹ telyīn oldu-y-ısa gidereler āhir zīmād çörek otı ve delüce baķla ve defnel yemişi ¹² döğeler eleyeler şıgır ödi-y-ile kārışduralar göbegine uralar āhir zīmād şaħm-ı hanzal ¹³ beş direm ve maħmüde bir buçuk direm gendene şu-y-ıla ma'cün edeler göbegine kārına yaķu ¹⁴ edeler ve bir kimesne kim kılunc erişe kene otı yağın içmege meşğül ola uşul ¹⁵ şu-y-ıla hıķne muħammed bin zekeriya eydür hıķnelerde hıç buña mu'ādil hıķne yokdur ¹⁶ naṭrūn-ı iskenderānī sekiz direm issi şu-y-ıla ve zeyt yağı-y-ıla ki cümle seksen direm ¹⁷ kadar ola hıķne edeler 'acāyib göresin balgamları çıkarmaķda kābız hılṭları ¹⁸ çıkarmaķda 'acāyib nāfi'dür hem zaħmeti ve hem hıffeti vardur buña mu'ādil bir ¹⁹ nesne yokdur elbette mā-lā yes'de eydür şırāra ya'nī ençiñ gecelerde öter ²⁰ ve ocaķ kenārında öter çekirge gibi nesnedür kırıdsalar andan üç dāne ²¹ yāhūd beş dāne yā yedi dāne nihāyet on dāne maraṣuñ kuvvetine ve za'fina göre ²² ve 'adedde ya'nī sağışda ol kadar biber-ile saħķ edüp issi şu-y-ıla yāhūd cüllāb-ıla ²³ 'aselī eger sükkerī olsun içeler hemān vaħyan tīzcek hālāş eyler mücerrebdür manşürī ²⁴ kebīrde eydür bu bir şāfdur ki aşığdan yelleri sürer çıkarur yaş sezāb ²⁵ yaprağı ve kemmün ve nānhāh ve etmekçi büresi berāber alup döğeler bal-ıla hālṭ edüp ²⁶ bir pāre bēze bulaşdurup burna şoķalar ammā ol bēze iplik bağlanmış gerekdür ²⁷ bir pāre ṭura çeküp çıkaralar yine baturup ve burna yine şoķalar çıkaralar tekrār be-tekrār

[89b]

¹ edeler 'acāyib nāfi'dür huşuşan ki rihī kılunc ola enfa'dur altmış sekizinci bāb ² kuşmaķda ve tehevvu'da ve ġışyāndadur katı ma'denün hareketidür bir nesnenün ihracı ³ içün ol çıkan nesnenün hareketi dahı ma'denün hareketine mu'īndür ammā tehevvu' kuvvet-i ⁴ dāfi'e hareket gelmekdür ġayri nesnenün hareketi mu'īn degüldür hemān kırıla öğürmekdür ⁵ ammā ġışyān ma'denün bir hāletidür kuşmağa ol sebeb olur ya'nī göñli dönmeķ ⁶ ve bulanmaķdur bu aħvālün esbābı muhtelifdür eger hılṭ ma'de içine

dökülmüş olsa ⁷ kuşmak 'arız olur eger ma'denün cürmine nüfuz etmiş girmiş olur-ısa tehevvu' 'arız ⁸ olur ya'nî kuru kuru ögürür nesne çıkarmaz eger tenāvül olınan ya'nî yenilen nesnenün ⁹ keyfiyyeti yaramaz olup yāhūd miqdār ziyāde olur-ısa ğışyān hādīs olur ammā ol ¹⁰ ahlāt ki ma'deye dökülür eger şafrāvī olur-ısa 'alāmeti ağzı acı olmak ve 'ataş ¹¹ ziyāde olmak ve iltihāb ve yalunlanmak ve cıblamak ve dilinde yübüset ve kuşdukca şafrā ¹² çıkmakdur 'ilācī kuşdukca ma'deyi şafrādan pāk eylemekdür issi şu-y-ıla sikencübīn ¹³ içe kuşa yāhūd kavun çekirdegi ve köki kaynadup sikencübīn içmek kuşmak yāhūd ¹⁴ ebegümece şu-y-ıla sikencübīn içe kuşa yāhūd tāze balık yeye dahı üzerine kavun ¹⁵ yeye üzerine issi şu-y-ıla sikencübīn içe tavuk yā gögercin yelegi-y-ile ki şırlıgan ¹⁶ yağı sürülmüş ola boğazına şoka tahrik ede kuşa kaçan ma'de şafrādan ¹⁷ arınsa her şabāh ekşi enār ve tatlu enār şuyın hālī edeler otuz altı direm ¹⁸ kadar alup on direm ak şeker alup cüllāb edüp içeler yāhūd şarāb-ı rummān ¹⁹ minna'na' yā koruk şarābı yā alma şarābı her kanķısı olur-ısa on direm alup ²⁰ on direm dahı gülāb katup şerbet edüp içeler ve ğıdāsı enār müzevveresi ²¹ bādem içi-y-ile ve tavuk eti-y-ile yā temr-i hindī yā hatun tuzluğı-y-ıla pişe eger kuşmak ²² ifrāt olur-ısa ma'deye yaķu edeler alma ayva ve şandal ve gülāb ve kāfūr ve bir ²³ pāre misk yāhūd bu süfūdan her gün bir mişkāl alup koruk rubbı-y-ıla ve enār ²⁴ ve tüffāh her kanķısı olur-ısa on direm ve gülāb-ıla isti'māl edeler şıfat-ı süfūf ²⁵ kızıl gül ve tebāşīr ikişer direm ve rāvend-i çīnī ve kehrübā ve 'ūd-ı hām her birinden ²⁶ bir bucuķ direm ve summak ve enerbārīş habbı ve habb-ı rummān her birinden beşer direm ²⁷ ve fistuķ kabuğın ki taş kabıdur bir direm cemī'in yumşak dögeler eleyeler süfūf edeler

[90a]

¹ yāhūd ma'deye işbu tılayı edeler şıfat süg ve akāķıyā ve ka'k ya'nī beksimed ve şandal ² ve gül ve topalak her birinden beşer direm dögeler eleyeler yaş mersin yaprağın dögeler şuyın ³ alup yoğurular yaķu edeler yāhūd fistuğun taş kabın üç direm 'ūd-ı hām bir ⁴ bucuķ direm maştakī şakızı iki direm dögeler eleyeler koruk şarābı-y-ıla içeler şıfat-ı şarāb kim ⁵ şafrāvī kuşmağa nāfi'dür ekşi enār şuyı ve ayva şuyı ve alma şuyı ve koruk şuyı ⁶ ve hatun tuzluğı şuyı her birinden iki yüz altmış direm ve gülāb yüz otuz direm ⁷ ve temr-i hindī altmış direm bir çölmege koyalar kaynadalar ammā odı katı olmaya tā ⁸ nişf kalınca andan şonra şakız ve hām 'ūd ikişer direm dögeler ammā katı yumşak degül ⁹ bir kettān bezine koyalar çölmege koyalar bir iki aşca kaynaya andan indürelər dahı ¹⁰ kettān bezin el-ile ovalar ki kuvvet çıka dahı bir rıtl ak şeker katarlar yene od ¹¹ üzerine koyalar azcuķ od-ıla kaynadalar tā kim kıvām bula andan şonra indürelər hıfz ¹² edeler miqdār-ı şerbet on direm ola ammā ger kuşmak buhrān sebebeden olur-ısa kaç ¹³ olmak cā'iz degüldür meger kim ifrāt ola ammā eger ma'deye gelen

ahlāt balgāmī¹⁴ yā sevdāvī olur-ısa ‘alāmeti ‘aşaş ve lehīb az olmak ve çıkan nesne ekşi¹⁵ yā tuzlu olmak yā tatlı olmak ve karkara ve nafı ve yaş gıdâlardan ve cerb yemekden¹⁶ nefret eylemek ‘ilâcı ma‘deyi kuşmağ-ıla pāk êde mā’-i ‘asel ve torak otı ve tuz¹⁷ ve kenger ve bezr-i hıtmī ve ebegümeci ve buyan dibi ve aş tuzı ve türb tohmı ve¹⁸ ve yaprağı her kankısı olur-ısa yalunuz yā cümle yā ba’zı şu-y-ıla kaynadalar şırlığan¹⁹ yağın katalar içeler kuşalar ammā gerekdür ki önjürdi tuzlu nohüd şuyın içeler²⁰ andan sonra kuşduricek nesne içeler kuşalar eger bu tedbîr-ile ma‘de pāk olmasa²¹ bundan kavice nesne şurū’ edeler zîrā sevdā ve balgam degme zahmet-ile çıkmaz²² zîrā bārid ve galizlerdür ammā külunca muqayyed türb tohmı ve yaprağı şuyı ve turbuñ²³ kendü şuyı ve hardal tohmı ve kengerzed ve cevzü’l-kay kaynadalar ve bal ve tuz katalar ve kuşalar²⁴ kaçan ma‘de balgāmī ve sevdāvī ahlātından pāk olsa her şabāh ‘aselī gülbeşeker²⁵ on direm ve bādrenbüye üç direm alalar cüllāb edüp içeler yāhüd onar direm²⁶ helīlec-i kabilī ve zencebīl murabbāsı tenāvül edeler yāhüd günlük cevārişi yā ‘anber²⁷ cevārişi yā ‘ūd cevārişi her kankısı olur-ısa bir mişkāl yāhüd devā’-i misk

[90b]

¹ helvā bir direm isti‘māl edeler ve yemişlerden ictināb edeler ve süd ve balık ve cerb² nesnelerden ihtirāz edeler ve mu‘tedil hareket edüp seyr edeler ve gıdāsı nohüd³ şuyı ve ‘uşfur tohmı ve dārçīnī ve dürrāc ve çil eti münāsibdür ve maṭbahına tavuğ⁴ ve mürri-y-ile sirke-y-ile ve na‘ne turşısı eyüdü şarmusağ şogan sezāb ve kerefis⁵ nāfi’dür ve dahı işbu süfuf nāfi’dür balgāmī kuşmağı kaṭ’ eyler şıfat⁶ günlük ve şakız beşer direm hām ‘ūd yedi direm ḥabbü’r-rummān on beş direm⁷ ve karanfıl dört direm ve ağaç kavunu kabı ve ferencmüsk onar direm ve cevz ve⁸ kākule ve besbāse ve topalak ve na‘nā her birinden dört direm ve kıvıl gül altı direm⁹ ve sünbül ve süg beşer direm dögeler eleyeler ḥarīrden geçüreler şerbet üç direm yāhüd¹⁰ işbu kurşı içeler balgāmı ve sevdāyı kaṭ’ eyler ve ma‘deye kuvvet vērür za‘fın giderür¹¹ şıfat fistuğ kabı ve gül her birinden dört direm ve ‘ūd ve şakız üçer¹² direm süg beş direm dögeler eleyeler alma şu-y-ıla ma‘cün edeler ve kurşlar edeler¹³ miqdār-ı şerbet bir mişkāldür ammā el-ğışyān ya‘nī kuşacağı gelmek sebebi eger¹⁴ gıdāyı çok yemekden olur-ısa ‘ilācı kuşmağdur issi şu ve sikencübīn ve¹⁵ kavun çekirdegi ve torak otı tohmı ve gayri nesne kuşdurıcılardan andan sonra¹⁶ ma‘deyi kavī edeler na‘ne-y-ile bişmiş enār şarābı yā koruğ şarābı yā ayva şarābı¹⁷ ve līmün şarābı ve turunc şarābı her kankısı olur-ısa on direm gülāb dahı¹⁸ on direm karlu şovuk şu-y-ıla yāhüd enāreyn ki içi içgüsi-y-ile şıkılmış¹⁹ ola otuz altı direm ve on direm ak şeker-ile içeler ve gıdāsı ḥatun tuzluğı²⁰ yā koruğ-ıla ola gāh olur ki kuşmağā sebeb ma‘denün sü’-i mizācı ve za‘fı olur²¹ ‘ilācı ma‘deyi on direm enār bekmezi-y-ile üç direm na‘ne-y-ile ammā kan kuşmağ²² ve kan tükürmek gāh olur ki

țamarlardan ve ba'zı țamaruñ ağızı açılır veyā yarılr ²³ yā kesilür 'ilācı eger kuvvet kavīce olur-ısa bāselīkden faşd edeler ve ²⁴ her şabāh şamğı ve sıñırluce ot tohmı ve bezr-i kațünā ve tīn-i ermenī küllisi kavurılmış ²⁵ ola birer mişkāl alalar tīn-i ermenī ve şamğı dögeler ğayrisin dögmeyeler birbirine karışduralar ²⁶ rubb-ı ās-ile ya'nī mersin rubbı-y-ıla ma'cün edeler yalayalar yāhūd kehrübā kurşı ve tēbāşīr ²⁷ kurşı ki mūmessek ola her birinden bir direm alalar on direm ayva rubbı-y-ıla ya'nī ayva bekmezi-y-ile

[91a]

¹ halť edüp tenāvül edeler yāhūd ayva şuyın otuz altı direm alalar ve günlük ² ve şamğ ve tīn-i ermenī ve cūlnār ve summağ ve dem-i ahaveyn üçer direm alalar dögeler ³ ol ayva şuyı içine koyalar halť edeler içeler yāhūd kestane ve keçi boynuzı dērler ⁴ yēnür üçer mişkāl alalar dögeler ayva şu-y-ıla ma'cün edüp tenāvül edeler yāhūd ⁵ ayva şuyı ve sıñırluce ot şuyı ve gülāb onar direm ve cūlnār kurşı ⁶ bir mişkāl cem' edüp cūllāb edeler içeler yāhūd bağ tegeli şuyı ve gülāb ⁷ onar direm ve kil-i ermenī kavurulmuş ola ve şamğ-ı 'arabī kavurulmuş ola her birinden ⁸ bir mişkāl ve sıñırluce ot tohmı bir mişkāl cūllāb edeler içeler yāhūd işbu kurşdan ⁹ kuzı kulağı tohmı günlük üçer direm ve kızıl gül ve cūlnār ve summağ ve şandal her ¹⁰ birinden dört direm ve kurtum ve şeb-i yemānī ve aķāķıyā ve kehrübā ve 'uşāre'-i hayüfestīdās ¹¹ bir direm cemī'in yumşak dögeler summağ şu-y-ıla ma'cün edeler yā gülāb-ıla kurşlar edeler ¹² bir mişkāl kadar mīkdār-ı şerbetdür otuz altı direm semüz otı tohmı-y-ıla ki kavurulmuş ¹³ ola isti'māl edeler ve ma'desine yaķu edeler iki şandal ve aķāķıyā ve süg ve rāmek ¹⁴ ikişer direm yumşak dögeler gülāb-ıla yāhūd tegegi şu-y-ıla azcuķ sirke ki ekşisi ¹⁵ hūb ola ve azcuķ mersin şu-y-ıla halť edeler ma'de üzerine yaķu edeler ¹⁶ ve ğıdāsı summağ-ıla bādem içinden ve tavuķ-ıla ve kışmış-ıla yāhūd kuzı kulağı ¹⁷ yā hatun tuzluğı bādem içi-y-ile ve marīze emr edesin ki şamm būkm otura az ¹⁸ söyleye rāhat ola eger kan kuşmağ düşmekden yā zarb yemekde göğüsde ¹⁹ nefes yollarında inşudā' yā inķıtā' ola 'ilācı her şabāh kurş-ı kehrübā- ²⁰ dan bir mişkāl ve tīn-i kıbrısī ve 'uşāre'-i hayüfestīdās ve nişāsta ve ²¹ şamğ-ı 'arabī ve keşīrā her birinden nışf direm semüz otı tohmı kim kavurulmuş ola ²² anuñ şuyı bunlaruñ-ıla cūllāb edüp içeler ve daķı zarb yerini mürdümüg-ile ²³ ve muğāş-ıla ve aķāķıyā ve tīn-i ermenī ve şabr ve mürr her birinden üçer direm dögeler eleyeler ²⁴ mersin şu-y-ıla halť edüp ol mevzi'e yaķu edeler eger kan kuşmağ-ıla ²⁵ su'āl daķı olur-ısa ve ziyāde öksürüp tükürür-ise 'ilācı her şabāh bu ²⁶ cūllābı içe semüz ot tohmı ve şamğ-ı 'arabī kavurulmuş olalar ve kurş-ı kehrübā ve tīn-i ²⁷ kıbrısī her birinden bucuķ direm 'unnāb şarābı-y-ıla içeler yā haşhaş şarābı-y-ıla her

[91b]

¹ kanķısı olur-ısa on direm ola yāhūd siñirlüce ot şuyı on direm alalar bunun-ıla ² içeler ve ğıdāsı mürdümük bādem içi-y-ile ikisi de kavrulmuş ola tavuķ eti-y-ile ve çil ³ eti-y-ile ve bülüc eti-y-ile yāhūd işbu kūrşdan bir mişkāl alup semüz otı toħmın kāvurup ⁴ otuz altı direm ola şu-y-ıla içeler şıfat-ı kūrş semüz otı toħmı ve keşirā ve aķ haşhāş ⁵ üçer direm tīn-i kıbrısī ve tīn-i maħtüm ve kehrübā ve ‘uşāre’-i lihıyetü’y-teys ve summaķ ⁶ ve nişāsta ve aķāķıyā ve keçi geyik boynuzı göyünmiş ikişer direm cümlesin dögeler bezr-i ⁷ kaṭünā lu‘ābı-y-ıla yoğurular kūrşlar édeler şıfat-ı kūrş-ı āħir ki fā’idesi ve nef’i ⁸ zāħir olur büsşed ve kişnīc-i yābis ve lük ve incü ve tağ keçisi boynuzı muħarriķ ⁹ ve it boncuğı muħarriķ ya’nī göyünmiş ve ‘uşāre’-i lihıyetü’t-teys ve aķāķıyā ve tīn-i ermenī ¹⁰ ve nişāsta ve summaķ ve semüz otı toħmı ve dem-i aħaveyn her birinden beşer direm tebaşīr ¹¹ şamğ ikişer direm yumşak dögeler eger su‘āl kaṭı tuzlu getürmez-ise summaķ şu-y-ıla ¹² karışduralar eger su‘āl-ile çıkan kaṭı tuzlu olur-ısa siñirlüce ot şu-y-ıla karışduralar ¹³ kūrşlar édeler ve hāmmāmdan ve kaṭı çağırmaķdan ve ğāzabdan ve ğayri a‘rāz-ı nefsanıyyeden ¹⁴ ihtirāz eylesin ve rāħat olsun bārid yerlerde ve şimāl yelleri eser yerlerde otura ¹⁵ eger bu ‘illet-ile hūmmā yoğ-ısa gerdenāc bülüc ve tavuķ ve çil yāhūd kōruklu yā summaķlu ¹⁶ tavuķ yeyeler eger hūmmā ve su‘āl olur-ısa ğıdāsı hārire ola nişāsta ve haşhāş ¹⁷ dögölmiş ola azcuķ şeker-ile ola eger ‘ataş ‘arız olsa içecegi şuya tīn-i ¹⁸ kıbrısī yā tīn-i ermenī yā tebaşīr koyalar yāhūd işbu süfūfdan bir mişkāl alup ¹⁹ haşhāş şarābı-y-ıla yā ‘unnāb şarābı-y-ıla yā semüz otı şu-y-ıla içeler şıfat-ı süfūf ²⁰ kuzı kulağı toħmı ve kehrübā ve tebaşīr her birinden dört direm rāvend-i çīnī ve aķāķıyā ²¹ üçer direm ve semüz otı toħmı şamğ-ı ‘arabī ve keşirā ve nişāsta ve kişnīc kavrulmuş ola ²² ve tağ keçisi boynuzı göyünmiş altışar direm ve tīn-i kıbrısī on direm ve bezr-i ²³ kaṭünā ve siñirlüce ot toħmı ikisi de kavrulmuş ola üçer direm bezr-i kaṭünā- ²⁴ dan ğayrisin yumşak dögeler miķdār-ı şerbet iki direm gāh olur ki ma’deye āħir yerden ²⁵ kan gelür dökülür bilmez burun kanı gibi ki ma’deye aķa ‘alāmeti ol ‘uźvuñ ²⁶ āfetidür ‘ilācı ol ‘uźvuñ ‘ilācıdur gāh olur ki ma’dede kan uyuşur toñar ²⁷ ‘alāmet ditremek ve bārid ‘araķ ya’nī şovuk der dōkmek ve ğaşı olmak ve

[92a]

¹ ve kerb ve gönli dönmeķ ‘ilācı issi şu-y-ıla anda toraķ otı ve yarpuz ve tuz ² kaynamış ola içüp kuşmaķdur ve daħı tavşan māyesin bādrençbüye şu-y-ıla ³ cüllāb édüp içmek nāfi’dür mücerrebdür ammā her hayvānuñ māyesinde bu hāşşa ⁴ vardur lakin tavşan māyesinde ziyādedür eger kan tükürmek göğüsde ve ⁵ öykende baş bārit ve tākil olmaķdan olmuş ola ol daħı nezleden yā ⁶ ğayriden ola işbu kūrşı içürelər nāfi’dür şıfat kuzı kulağı toħmı ve ⁷ siñirlüce ot toħmı üçer direm tīn-i kıbrısī ve şādenc bir taşdur

hacer-i ⁸ dem d rler ve  eb   r ve delinmedük inc  her birinden dört direm kehr b  ve ⁹  eb ve göyünmiş  a  keçisi boynuzı ni  sta ve ke  r  ve li yet 't- ¹⁰ teys 'u  resi yumşak dögeler eleyeler si irl ce ot  u-y-ıla y - ¹¹ h d bezr-i  at n   u-y-ıla  ar  duralar  ur lar  edeler bir mi   l  adar isti'm l ¹²  edeler ve gögsine bu yakuy   edeler semüz ot  şuyı g l yağı-y-ıla m m-ıla   r    ¹³  edeler uralar h v -i keb rde eydür 'avratlara  u mak ' r z olsa t ze ¹⁴    r s din azcu  birinc-ile h r re eyleyüp y mek 'ac yib n f 'd r ¹⁵ altmış  ok zunc  b b hay adadur hay a ğayri m nha ım a l  -ı h reket  ¹⁶ gelmekdür f sid olduğı sebebd n ol h l  kim h f fd r  afr v d r  u ma -ıla ¹⁷    ar ol kim  al  zd r ma'd n   dibine   km  d r ish l-ile def  olur hem ¹⁸  u ar hem ish l olur 'al meti  afr v   u mak ve güli dönmek ve çatı  aralm   ¹⁹ yalunlanmak ve ma'd de çatı h r ret ve göyünmek ve ve ma'desi ve ba ır a ları a rım   ²⁰ h   r bulmayup ol ya a bu ya a dönmek ve    r b ve el ayak şovumış ²¹ ve yüzi ve burnı  oyulınmak g h olur ki ifr    eder  a y olur ve  uvvet ²² s    t olur ve nab  dağı s    t olur eli ayağı b rid olur 'il c  eger ²³ sebep  av  olup ve mar  z mu temmil olur-ısa istifr  g isr f üzere dağı ²⁴ degül-ise gerekdür  ab 'ata i' net  edeler yardım  edeler çok ıssi şuya ²⁵ şırlığan yağın  atup v fir öğeler t  kim f sid h l lar arına p k ola ²⁶ y   d b dem yağın   e tekr r be-tekr r t  kim ma'd e p k ola eger ma'd e arınup ²⁷ ish l dağı isr f olsa gerekdür en r s f f  b   mi   l ve  eb   r  ur  

[92b]

¹ ki mümessek ola bir mi   l on direm ayva rubb -y-ıla v reler ve  ıd s  summak-ıla b dem   i-y-ile ² y   d na'nel  en r  ar b  y  m ye    en r  ar b  y   d ayva ve amr d şuyı ³ y  alma  ar b  her  ank s  olur-ısa on direm ve  eb   r n  f direm y   d mümessek ⁴  eb   r  ur   bir mi   l y   d fistu -ı nemek  a   ab n bir mi   l alalar dögeler eleyeler ⁵ ayva  ar b -y-ıla y  ayva  ar b -y-ıla y  alma  ar b -y-ıla öğeler y   d  ara t t ki dağı  ızıl h m ⁶ ola  urudalar dögeler sa    edeler  ar  u-y-ıla v reler y   d işbu dev y  v reler ki  u ma ı ⁷ hem ish li keser eger h r ret-ile ve leh b-ile olur-ısa    yet eyüdür şıfat-ı dev   ızıl g l sa   ⁸ olınmış ve summak çekirdeginden arınmış ola b   er direm ve  eb   r iki direm ve   n-i ermen  ⁹    direm dögeler eleyeler    direm  adar alup ekşi en r  u-y-ıla öğeler alma  u-y-ıla y  ayva ¹⁰  u-y-ıla her  ank s  olur-ısa otuz altı direm  adar ola ve ma'desi şandal ve küfür ve a   y  ¹¹ ve   n-i ermen  ve mersin şuyı ve ayva  u-y-ıla yakı  edeler uralar ve üzerine  ar-ıla şovumış ¹² kett n bezin uralar t  kim ma'desi  ovuya ve mar  z dipler ki b rid y rlerde ki şulanmış ola ¹³ g l b-ıla ve poyr za  ar u y rlerde oturalar ve gökçek r y h u b rid nesneler şandal ve ¹⁴ ayva ve alma ve g l b ve k f r gibi nesneler  ok dalar eger hay a isr f olup ve nab  ¹⁵ dağı  a' f f olur-ısa ki  uvvet s    t olmağa  ar b  ola ve el ayak şovumış ve ¹⁶ ve  a y

olmak ibtidā ede vācibdür ki gāyet şovumış gülāb yüzine saçalar ¹⁷ ve bazuların ve baldırların bir gece bağlayalar ve yağrını ve ayakları ovala muhkemce vaqtā ki ¹⁸ kendüye gele ayva şarābı yā alma şarābı yā māyeḥōş enār şarābı içürel ve ğıdāsı ayva ¹⁹ yā alma şuyına etmek banup yēyeler yāḥūd beksimed ki simīdden ola alma şuyında ²⁰ ıslanmış ola yēyeler yāḥūd süzülmiş şıgır yoğurdı ayrıanı kim uvacuk taşlar yā demür ki ²¹ gāyet kızarmış ola içine koyalar ayrıanı bunun-ıla birkaç def'a tağlayalar yine süzeler ²² içe gāyet nefīsdür faḳīrānedür ammā çok muḳavvim şerbetlerden eyüdü ma'de ḥarāretin ²³ ve ciger yangının almakda ḥübdür yāḥūd aña bir dāne tavuk ve çil etlerin summak-ıla ²⁴ yēyeler eger marīz ma'dede ya ma'de etrāfında ḥurkat ve 'alevlenmek olur-ısa arpa ²⁵ sevīḳin ya'nī arpa kavudın qar-ıla şovumış şu-y-ıla içeler yā igde sevīḳin yēyeler ²⁶ yāḥūd ma'deye yaḳu edeler ayva döğölmiş ve arpa kavudı ve aḳāḳıyā ve şandal-ı aḥmer ²⁷ ve ebyaz ve tīn-i rūmanī ve gülāb ve bāğ çiçeği ve bāğ tegeği şu-y-ıla yāḥūd tatlu enār

[93a]

¹ şuyı ve ekşi enār şuyı ve aḳ şeker yētmış iki direm ḳaynadalar tā kim ḳıvām ola sevīḳ-i nabḳ ve ² sevīḳ-i rummān birer avuc ḳatalar içeler yāḥūd işbu süfūdan isti'māl ede ekşi ḳulaḳ ³ toḥmı toḥmı ve ḥatun tuzluğı ḥabbı ve üzüm çekirdeği altışar direm ve teḃāşīr ve kızıl ⁴ gül ve mersin toḥmı üçer direm döğeler inen yumşak olma üç direm miḳdārı ḳadar-ıla ⁵ isti'māl edeler eger ishāl ziyāde olsa ve yaz günü dahı olsa gerekdür ki marīzi ⁶ şovuk şuya taldurular bir miḳdār tura eger hayza-y-ıla ḥummā olmasa ve ḥarāret ⁷ olmasa ve ma'deden giden ve aşāğdan giden balḡamī olsa işbu devā gāyet nāfi'dür ⁸ günlük üç direm ve kızıl gül yaprağı ḳurısı yumşak döğölmiş elenmiş altı direm ve ⁹ 'ūd ve süğ ve ḳaranfūl üçer direm sūnbūl ve tīn-i ḥorāsānī ve kebābe her birinden bir ¹⁰ direm on direm enār şarābı ki mūnḳatı' ola ma'deye çok yere ḳurı şīşeler uralar ¹¹ yāḥūd ayaklarına ve baldırlarına ḳurı şīşeler uralar yāḥūd elleri ve ayakların mersin ¹² şu-y-ıla ve tīn-i ermenī-y-ile ovalar eger 'alīl ḥalāş olur-ısa mu'tādī olduğı ğıdāları ¹³ def'-i kemā-kān yemeye belki az az laṭīf ğıdālar yēyeler çil eti ve dürrāc eti enār-ıla ve ¹⁴ ḳoruḳ-ıla ve summak ve ḥatun tuzluğı-y-ıla yā gerdēnāc yā maṭbūḥına bişürel ve enār-ıla ¹⁵ maşüş bişürmek gökçek ğıdādur bunlara tedrīc-ile ḡalīzine intikāl edeler zımād ¹⁶ nāfi' bir yaḳudur ki hayzaya cemī' evḳātında nāfi'dür lıḥyetü't-teys ve aḳāḳıyā ve summak ¹⁷ ve cūlnār ve kemmūn ve tīn-i ermenī ve şandal ve enār ḳabı ve sevīḳ-i 'ades ya'nī mercimek ¹⁸ kavudı ve arpa sevīḳi berāber alalar döğeler eleyeler mersin yaprağı şu-y-ıla ve ayva şu-y-ıla ¹⁹ ve alma şu-y-ıla ve bāğ tegeği şu-y-ıla ḳarışduralar ma'deye yaḳu edeler yētmışinci bāb ²⁰ maḡaşdadur ve ḳarāḳarda maḡaş bağırsaḳlarda evcā' ḥādış olmaḳdur göbek ²¹ burmak bu beş nev' üzerinedür bir nev'i bağırsaḳlarda yēl ḥabs ola

bağırsakları ²² gerer veca' vürür sebebi kök ve yaş yemişler yā hām yemişler yā yel eyler nesneler yemektür ²³ 'alāmet mezkür sebebler vākı' olmak ve qarākar etmek ve nafı ve karın gerilmek inen ²⁴ karında sıklet olmamak ve yel çıkdıka veca' sakin olmak 'ilacı yeli tahlıl ²⁵ eyler nesneler yemek kerefis tohumu gibi ve enısün gibi ve rāziyāne ve nānhāh gibi ve her şabāh ²⁶ rāziyāne ve enısün yā nānhāh ve şa'ter üçer direm alalar kaynadalar on direm gülbeşeker- ²⁷ ile cüllāb edüp içeler ve gıdāsı nohūd suyu 'uşfur tohumu-y-ıla yāhūd kemmüniden bir mişkāl

[93b]

¹ rāziyāne şu-y-ıla içeler ve bir direm kemmünī yeyeler yāhūd bu süfufdan bir mişkāl kadar-ıla yeyeler ² sezāb ve biber berāber alalar dögeler eleyeler kırıla yudalar eger mağas-ıla ishāl olur-ısa ³ habbü'r-reşād üç direm ve reyhān tohumu üç direm demürden kepçe içinde kırıla ⁴ kuralar gülāb-ıla yaş edeler yudalar yāhūd bir mişkāl süfuf-ı mukliyatā şovuk şu-y-ıla ⁵ içeler eger tabī'at mütehallil degül-ise ya'nī içi gelmez-ise işbu süfufi isti'māl edeler rāziyāne ⁶ tohumu kerefis tohumu ve sedef yaprağı üçer direm nānhāh ve şa'ter her birinden dört direm kıvıl ⁷ şeker edviyyenün nısfı kadar dögeler eleyeler üç direm kadar süfuf tenāvül edeler ve karnına ⁸ tuz-ıla kepeg-ile yā taru-y-ıla kimād edeler kızdurup uralar yeyeler tahlıl eyler ikinci nev'i ⁹ bağırsaklara hādd şafrā dökülmekden ola 'alāmeti 'ataş ve iltihāb 'alevlenmek ¹⁰ ve göyünmek ve sıklet ve ziyāde lez' ve şafrā gelmek ve tarılğanmak ıztırāb ve rih ya'nī ¹¹ yel çıkdıka sakin olmamak 'ilacı her şabāh cüllāb edüp içe ikişer direm ¹² bezr-i katünā ve sinjirlüce ot tohumu ve feslegen tohumu on direm şeker-ile yāhūd reyhān ¹³ tohumu ve bezr-i katünā tohumu ve sinjirlüce ot tohumu üçer direm ve kabak çekirdegi içi ve hıyār ¹⁴ içi onar direm ve ak tēbāşir ve tīn-i ermenī her birinden nısf direm bezr-i katünā bile ¹⁵ reyhāndan gayrisin dögeler eleyeler cümlesin gül yağı-y-ıla ovalar yā tatlu bādem yağı-y-ıla ovalar ¹⁶ dört mişkāl kadar içeler ve gıdāsı mürdümük müzevveresi bādem içi-y-ile ve yaş kabağ-ıla ¹⁷ ve karnına bādem yağın ışıcaqla uralar tamzuralar ve hamr içmekden ihtirāz edeler üçüncü ¹⁸ nev'i bağırsakların mizācına hārr devālar ve hārr gıdālar ki keyfiyyeti tiz ola bunlar ¹⁹ gibi nesnelerin isti'mālinden hāret 'arız ola 'alāmeti 'ataş ve lehīb ve hurkat ²⁰ bağırsaklarda ve şafrā çıkmak ve yene yene çıkmak ve ma'dede hāret olmak 'ilacı ²¹ mizācı tebdil eylemek māyeḥōş enār şu-y-ıla bezr-i katünāyı gülāb-ıla urup ²² ve gül yağı katup içeler gül yağı veca'ı rehāvet vermeg-ile def' eyler ve her şabāh ²³ māyeḥōş enār suyu otuz altı direm ve ak şeker on direm yāhūd bezr-i katünā iki ²⁴ direm gülāba urup içeler yāhūd semüz ot tohumu dört direm ve nısf direm tēbāşir on direm ²⁵ ak şeker-ile ve gıdāsı mürdümük bādem içi-y-ile müzevver ola dördüncü nev'i sebep būrakī mālīh ²⁶ hıldan ola 'alāmeti lez' ola ve sıklet-i şafrā ve beden ziyāde ola ve qarāka ve

‘ataş²⁷ olmak ve birāz-ıla balğam çıkmak ‘ilacı bağırsakları tenkıye eyler hıkneler-ile ki anda türbüd

[94a]

¹ ve besfāyic ola benefşe ve sifistān hem lez’i teskīn eyler ġarvıyet-ile ve yalnız şu içürmeyeler ² men’ edeler her şabāh bēş direm sināmekī ve on direm kızıl şeker-ile cüllāb edüp içeler ³ ve ġıdāsı nohūd müzevveresi ve işbu maṭbūh-ıla ishāl edeler bēş direm sināmekī ve kıurı ⁴ benefşe ve rāziyāne tohmı ve it üzümü üçer direm ve türbüd kıazınmış iki direm ⁵ ve ‘unnāb ve sibistān onar dāne cümlesin üç rıtl şu-y-ıla kıaynadalar tā kim bir rıtl ⁶ kıala andan sonra on bēş direm hıyārşenber için alup kıoyalar ezeler ve on direm dahı ⁷ terencübīn ve sükker-i aḥmer on direm süzeler şāfī edeler şehir vaktında içeler bēşinci nev’i- ⁸ nūñ sebebi ġālīz yelmeşik zücācī hılt bağırsaklarda eglenmiş kıalmışdur def’ ⁹ olunmaz ġālīz olduğı sebebden ve kıuvvet za’īf olduğı sebebden ‘alāmeti ‘ataş ¹⁰ az olmak ve tükruk çok olmak ve veca’ bir mevzi’de lāzım sābit olmak ve birāz-ıla ¹¹ aḥyānen mezkūr balğam çıkmak ‘ilacı bağırsakları tenkıye eylemek eger göbekden yukarı ¹² bağırsaklarda olur-ısa kıuşmağ-ıla eger aşağı bağırsaklarda olur-ısa ḥādd hıkneler-ile ¹³ ve her şabāh bu cüllāb içe rāziyāne tohmı ve buyan dibi kıazınmış ola irice döğölmiş ¹⁴ ola üçer direm ve ‘aselī gülbeşeker üç direm ve ġıdāsı nohūd şuyı ‘uşfur tohmı-y-ıla ¹⁵ ve dārçīnī ve biber ve azcuķ za’ferān-ıla ve dahı issi şu-y-ıla kıuşa ki anda toraķ ¹⁶ otı ve turb tohmı ve yaprağı şuyı ve turb kendünün şuyı kengerzed-ile tuz-ıla bal-ıla ¹⁷ ve bāb-ı kıuluncda mezkūr olan ḥādd hıkne-y-ile ihtikān edeler kıaçan ma’dede ve ¹⁸ bağırsaklar eşkılden ve füzülden pāk olsa her şabāh cevāriş-i ‘ūd yā ġünlük ¹⁹ cevārişi yā maştakī cevārişi yā ‘anber cevārişi her kıankısı olur-ısa bir mişkāl ²⁰ tenāvül edeler yāḥūd kemmünīden bir mişkāl tenāvül edeler ve ġıdāsı kıalyeler mu’aṭtar ²¹ edviyyeler-ile şovuk şu içmegi men’ edeler ammā kıarkara naffāh nesneler yemekden yāḥūd ²² miķdārdan taşra çok yemekden yāḥūd kıeyfiyyeti yaramaz nesne yemekden ḥādiş ²³ olsa bögrilce gibi ruṭubet fāzlıyyesi vardır ḥarāret-i ġarīziyye anuñ taḥlīline ²⁴ kıavīce olmayıcaķ yel ḥādiş olur naffāh olur ve eger ta’ām çok yense yene ḥarāret ²⁵ ḥazmdan ‘āciz olur rīḥ ḥādiş olur ve eger kıeyfiyyeti yaramaz olsa şu şıgırı eti ²⁶ gibi yāḥūd ma’denün ḥarāreti ifrāt olmak yā bürüdet ġālib olmak ḥazm etmekde ²⁷ kāmil olmaya ‘ilacı taķlīl ġıdā ve kemmünī ma’cün ve nānhāh gibi nesneler yemek ve münaffih nesnelerden

[94b]

¹ ictināb etmek gerekdür bākla gibi ve nohūd-ıla encīr ve bögrilce ve yaş üzüm ve kıavun ve hıyār ² vesā’īr yaş türler gibi ve dahı ve dahı riyāzat eyleye ya’nī çok yürüye i’tidāl-

ile tā kim derlemege ³ mā'īl ola ve ma'desin ovalar ve hāmmāma girmek eyüdü yāhūd işbu sūfuf isti'māl ⁴ éde kim bu 'illete nāfi'dür şıfat habbū'r-reşād ya'nī tere tohumı nānhāh ve kerefis tohumı ve rāziyāne ⁵ ve tağ yarpuzı ve nemmām ve enīsün üçer direm kızıl şeker yigirmi direm dögeler eleyeler beş ⁶ direm tenāvül édeler faşl mā-lā yes'de eydür habb-ı gār ki defnel yemişidür kırisından ⁷ alup muhkem yumşak sahk édüp üç direm kadar içeler hemān sā'at mağaş sākin ⁸ eyler ve dahı yaş kozı sahk édüp göbege yaqu eyler-seler mağaş sākin eyler ve egir ⁹ yemek gögüs ağrısın ve mağaş zā'īl eyler eger eski şekerden yigirmi dört direm ¹⁰ kadar alup tāze sāde şıgır yağı-y-ıla ısıcaqla yēseler göbek ağrısın ve içgü ağrısın ¹¹ ve oğlan toğmış hatunların nefāsın pāk ve dahı nānhāh sahk olunup ¹² bal-ıla muhkem hāl édeler her ne yerde ki ağrı olsa taḥlīl eyler ve yemesi dahı bāṭın- ¹³ da olan ağrıları giderür ḥāvī-i kebīrde eydür ma'denüs tohumı mağāşa ve berdiye eyüdür ¹⁴ ve benefşe dibi mağāşa eyüdür ve mā-lā yes'de eydür kaçan turunc kabın kıridup ¹⁵ yumşak sahk édüp bir mişkālın alup issi şu-y-ıla içseler yürekde olan mağāşı ¹⁶ def eyler def'aten ve eger kemmün dögüp zeyt yağına ḥalt édüp ursalar yelden ¹⁷ olan veca'ları sākin eyler manşürīde eydür ma'dede çok olur ki yel olur ¹⁸ mağaş ḥādiş olur hattā geyrek altlarına bile varur sebebi şovuk ta'āmlardur ki ¹⁹ ṭabī'at taḥlīline kavī olmaz buḥār çıkacak yer bulmayup ne yukardan gegirmeg-ile ²⁰ def eyler ne aşāğdan def eyler kılunc ihdās eyler qarında turur geyrekler ²¹ altına varur aṇa rīḥ-i bevāsīr dērler 'alāmeti qarın gerilmek ve çok ta'ām yēdükden ²² sonra sıklet ve naḥḥ ve gegirmek ve iştihā sākıṭ olmaḡ ve şudā' 'arız olmaḡ ²³ ve qarqara olmaḡ göbege deḡlū yetişmek 'ilācı işbu sūfuf ḥūlincān ve ²⁴ dārçīnī ve çörek otı her birinden nışf direm ve kırfā ve kākule ve şa'ter-i fāris ²⁵ her birinden bir direm kerevyā iki direm ve zīrāvend-i ṭavīl nışf direm ve şeker-i ṭabarzad otuz ²⁶ direm cümlesin dögeler eleyeler iki direm kadar isti'māl édeler manşürīde eydür bir devā ²⁷ vardur ki ṭabī'atı telyīn eyler ve yēlleri tağıdur ve ta'ām hażm eyler şıfat

[95a]

¹ maşṭakī ve zencebīl ve dārçīnī ve qarānfūl ve nār-müşk ve biber ve dār-ı fūlfūl onar direm ² ve saqmūniyā on direm dögeler eleyeler noḥūd kadar habblar édeler bir dāne yā iki dāne ³ isti'māl édeler yetmiş birinci bāb ishāldedür eger ishālūḡ ⁴ sebebi ṭabī'at artuḡı mü'ezzi ḥılṭlar def etmekden ise yāhūd buḥrāndan ⁵ ise ḥabs olunmaḡ eyü degüldür illā meger kim ifrāt ola ḡaşy ḥādiş ola pes ⁶ ḥabs etmek lāzım olur gerekdür ki iki direm arpa kavudı ve on direm şeker içeler ⁷ yāhūd bezr-i kaṭūnā ve siḡirlüce ot tohumı ikişer direm kavrulmuş olalar dögmeyeler ⁸ bütün-ile qar-ıla şovumış şu-y-ıla ve on direm gülāb-ıla içeler şeker katmayalar yāhūd ⁹ habb-ı rummān sūfufi beş direm ve ṭebāşīr kırsı ki mümessek ola bir mişkāl ¹⁰ ve sefercel rubbı on direm isti'māl édeler ve ḡıdāsı

summak-ıla ve bādem içi tavuk-ıla ¹¹ ola ammā eger ishāl şafrāvī ahlāt ma'deye ve bağırsaklara dökülmekden hādış ¹² oldı-y-ısa 'alāmeti ziyāde 'aşaşdur ve hırkat ve iltihāb ve ağzı acı olmak ¹³ ve gelen hılt şafrāvī olup mak'adı yağa yağa gelmekdür 'ilacı kâbız rubblar ¹⁴ ola rubb-ı sefercel ya'nī ayva bekmezi on direm ve tebāşīr-i mümessek kurşu bir ¹⁵ mişkāl ve tīn-i ermenī nısf mişkāl cem' edüp bir def'ā tenāvül edeler yāhūd ¹⁶ rubb-ı tūffāh veyā rubb-ı mersin onar direm yāhūd kurşu-ı tebāşīr-i mümessek isti'māl ¹⁷ edeler şıfat budur tebāşīr-i ebyaz bir buçuk direm ve şamg-ı 'arabī ve ekşi kulak ¹⁸ tohmı ve kuzı kulağı dahı dērler ikisi dahı kavrulmuş ola ve nişāsta ¹⁹ her birinden ikişer direm summak ve enberbārīş ya'nī kaşun tuzluğu çekirdeginden ²⁰ arınmış ola ve tīn-i ermenī her birinden bir mişkāl dögeler eleyeler bezr-i kaşunā lu'ābı-y-ıla ²¹ ku'slar edeler gölgede kurıdalar miqdār-ı şerbet bir mişkāl ola alalar on ²² direm rubb-ı sefercel yāhūd rubb-ı ās-ıla tenāvül edeler ās mersindür ²³ yāhūd işbu süfufdan bir mişkāl alup şabāhlarda onar direm sefercel ²⁴ rubbı-y-ıla içeler şıfat-ı süfuf kurı kişnīc ki sirkede ıslanmış kavrulmuş ²⁵ ola ve harnüb ki şāmī ki keçi boynuzu dērler beşer direm ve kurı kara ²⁶ tüt hām ola kızıl ola ve ekşi kulak tohmı altışar direm tebāşīr-i ²⁷ ebyaz üç direm habb-ı rummān ki kavrulmuş ola elli direm ve hatun tuzluğu

[95b]

¹ habbı ve ve mersin habbı onar direm ve summak ve igde kavudı ve sevīk-i nabk ve sevīk-i tūffāh ² onar direm dögeler yumşak olmaya karışduralar āhir süfuf ki tabī'atı fī'l-hāl tātār ³ summak altı direm mersin tohmı yedi direm mazī ve enār kabı her birinden dört direm ⁴ kestāne üç direm dögeler eleyeler miqdārı bir mişkāl ola kar şu-y-ıla isti'māl edeler ⁵ ve gıdāsı summak-ıla tavuk eti-y-ile ve dürrāc eti-y-ile ve çil eti-y-ile her kanķısı olur-ısa ⁶ eger ishāl isrāf olsa gāyet ve marīz za'īf olsa ve 'aşaş gāyet ⁷ olsa gerekdür ki ma'desine tīn-i ermenī-y-ile ve kirmānī kemmün-ıla ve şandaluñ ⁸ ikisi-y-ile ve rāmek ve aķākıyā bāğ tevegi şu-y-ıla yaķu edeler eger ol şu bulunmas ⁹ mersin şu-y-ıla yā ayva şu-y-ıla yāhūd yaş kāmış şu-y-ıla tīn-i ermenī ¹⁰ bile ola yāhūd her şabāh mümessek tebāşīr kurşu bir mişkāl ayva şu-y-ıla ¹¹ yā armüd şu-y-ıla yā māyehōş alma şu-y-ıla ve gıdāsı hatun tuzluğu bādem ¹² içi tavuk-ıla bişmiş ola ve bārid yābis nesneler koķudalar gül gibi ve ayva ¹³ güli gibi ve alma ve mersin gibi yāhūd şıgır yoğurdı kim süzölmiş ola ayranına ¹⁴ uvacuk taş çoğuzalar kızdurup içine dökeler yā demür-ile tağlayalar içine ¹⁵ simīd beksimedi ve igde sevīki gülāb-ıla ıslanmış ola hübdur ammā eger ¹⁶ ishāl lüzce balgamuñ yā bürakī balgamuñ dökülmesinden olsa 'alāmeti birāzı ¹⁷ rengīn olmaya ya'nī çıkup zāhir olan nesne rengli olmaya ve nafh ve karkara ¹⁸ çok ola ve iltihāb olmaya ve balgam çıķa bu ishāl ekşer zükāmdan ve nezleden ¹⁹ sonra 'arız olur böyle olsa 'alāmet-i hāşşa oldur ki çok uyusa ²⁰ yene

uyandukda beri beri ardınca birkaç def'a ayak yolına vara andan sonra²¹ tedric-ile sâkin ola 'ilâcî icâb eden sebebi zâ'îl eylemekdür ya'nî²² lüzû balgâmı ve mâlih balgâmı gidermekdür her şabâh ak şeker on direm ve habbû'r-²³ reşâd ki tere tohumdur bir direm kaçan zahmet veren hılt zâ'îl olsa²⁴ itmâm bilesin gerekdür ki beş direm süfuf-ı muqlîsâ vâresin şovuk şu-y-ıla²⁵ içe yâhüd harf ya'nî tere tohumı-y-ıla şamg-ı 'arabî her birinden bir mişkâl alalar kavurular²⁶ tatlu bâdem yağı-y-ıla ovalar yudalar yâ mümessek hıkn-y-ile ihtikân edeler²⁷ şıfat-ı hıkn birinc ve mercimek birer avuc enâr kabı on direm ve mersin

[96a]

¹ yaprağı ki kurumuş ve bellüt onar direm ve mâzü ve cülnâr beşer direm cümlesin ² kaynadalar onad bişe andan sonra şıklar şâfî edeler ve üzerine göyünmüş ³ kâğıd ve akâkıyâ ve tîn-i ermenî bir direm alalar hılt edeler birkaç def'a ⁴ hıkn edeler yâhüd bu süfufdan içeler ki ishâl-i balgâmîye nâfî'dür kemmün-ı ⁵ kirmânî ki sirkede ıslanmış ola on beş direm ve mersin tohumı ve sünbül ⁶ ve maştakî ve kireveyâ ve harnüb-ı nebî onar direm habbû'r-rummân on ⁷ beş direm ve enîsün ve bezr-i kerefis yedi direm cümlesin irice döğeler iki direm ⁸ kadar içeler yâhüd işbu kurşdan bir mişkâl içeler mersin rubbı-y-ıla şıfat ⁹ dört direm summak ve dem-i ahaveyn ve şamg-ı 'arabî muqlî ola ya'nî kavrulmuş ola ¹⁰ ve enâr çiçeği ve cülnâr ve akâkıyâ her birinden bir direm döğeler eleyeler mersin rubbı-y-ıla ma'cün ¹¹ edeler kurşlar edeler miqdâr-ı şerbet bir mişkâldür on direm mersin rubbı-y-ıla içeler ¹² ammâ eger ishâl hılt-ı sevdâvî ma'deye ve bağırsaklara dökülmekden olur-ısa 'alâmeti ¹³ ma'deyi lez' ve göyündürmek ve çıkan nesne kara çıkmak ve ağzında yübüset ¹⁴ ola ve iltihâb olmaya ve dilinde ekşilik olmak ve ta'âma iştihası ziyâde ¹⁵ olmak ammâ hazm olmaya karğara ola ve çıkan nesne eger yeri kaynadur-ısa ¹⁶ ve süyükler yakın varmaz-ısa mühlik ve kattâldur 'ilâcî ma'deyi ve bağırsakları ¹⁷ sevdâvî hıltıdan pâk eylemek bundan ola mezkûr leyyin hıkneler-ile ¹⁸ ihtikân edeler eger sebep münkaatı' olur-ısa mezkûr habs edüci kurşlardan ¹⁹ tebâşîr kurşı ve kehrübâ kurşı gibi ve süfuf-ı tîn ve süfuf-ı habb-ı rummân gibi ²⁰ ve süfuf-ı muqlîsâ gibi ve talâğun hâlin ıslâh edeler ve her şabâh bu cüllâb ²¹ içe bezr-i katünâ ve sinirlüce ot tohumı ve reyhân tohumı ve şamg-ı 'arabî ve tîn-i ermenî ²² ve nişâsta her birinden bir direm ammâ kavrulmuş ola ve gülâb-ıla şovuk şu-y-ıla ²³ içeler ve ekşi ta'âmlardan ihtirâz edeler dürrâc ve çil ve keklik eti ²⁴ yeyeler ve katı tatlulardan dahı ihtirâz edeler faşl hâvî-i kebîrde eydür ²⁵ torak otı ve kettân tohumı ve boy tohumı ve hıtmî kaynadup şuyına oturmak zahîrûn ²⁶ veca'ın teskîn eyler gâyetde ve bir devâdur ki 'acâyib te'sîri vardur cülnâr ²⁷ ve mâzü ve mürri-i şâfî ve enâr kabı her birinden dört direm ve efyün bir dâniğ eleyeler

[96b]

¹ er ādeme bir direm ve ‘avrata iki dānīḵ ve oğlana nişf dānīḵ ḡāyet eydür şifāda eydür
² kaçan ishāl-ile ‘asr-ı bevl ‘arız olsa ayva şarābı mişli nesne olmaya zīrā ³ medrūr ve
müfettiḥdür kâbızdur manşürīde eydür eger ishāl ma‘dede balḡam muḥtebes ⁴ olmakdan
ḡādiş olsa ‘alāmeti muḥtelif lüzce ya‘nī yelmeşik nesneler gelmekdür ve ⁵ ‘aşaş az olmak
ekşi ekşi gegirmek ‘ilācı marīze pazu ve ḡardāl ve tuzlu ⁶ balıḵ yēdürmek şonra ṭorak
otın ḡaynadup bir pāre tuz ve bal ḡatup ḡuşmaḡdur ⁷ eger kifāyet eyler-ise minnet
ḡudāya ve illā balḡam ishāl eyler nesneler vēreler şabr ve şaḡm-ı ⁸ ḡanḡal gibi nesneler-
ile balḡamı süre gidere şıfat devā’-i nānḡāḡ ve ḡünlük ve cūlnār ⁹ berāber alalar dōgeler
eleyeler çekirdegi-y-ile dōḡulmuş üzüm-ile ma‘cūn ēdeler daḡı şabāḡ ¹⁰ ḡoz ḡadar ve
aḡşam ḡoz ḡadar tenāvül ēdeler ve ta‘āmına rāziyāne ve ṭorak ¹¹ otı ḡatalar bunların
küllisinün şāfi bevl-i idrārdur nāfi‘dür envā’-ı ¹² ḡalefte mā-lā yes‘de eydür ekşi enār
ḡabın ve māzüyü berāber alup yumşak ¹³ saḡḡ ēdüp şarb sirke-y-ile ḡaynadalar tā kim
ḡoyula ḡabblar eylemege ḡābil ola biber ¹⁴ ḡadar ḡabblar ēdeler on dāne yā daḡı ziyāde
isti‘māl ēdeler ishāl ḡaṭ’ eyler ¹⁵ müzemmin daḡı olur-ısa ve seḡci def’ eyler ve
baḡırşakda olan ḡurūḡı ve ma‘dede ¹⁶ olan ḡurūḡı def’ eyler ḡāyet mücerrebdür
mu‘temeddür muḡammed bin zekeriya eydür fulūniya ¹⁷ ve bir şe‘īşā müzemmin ishāl
ve ḡan keser mücerrebdür ammā ziyāde ḡummā olmaya ki ¹⁸ ḡarāret vērmeye miḡdār-ı
şerbet noḡūd ḡadardur ḡāvi-i kebīrde eydür çok ¹⁹ gördüm ki ḡalāvet-ile olan şerbetler
sefercel rubbı gibi ve ḡayrisi ishāl ²⁰ olanların ‘aşaş ziyāde eyler iltihāb ve ta‘b vērür
faḡīr daḡı gördüm ²¹ ēyledür ve eydür şāfi suyu avfaḡ gördüm ḡabz eyler dükeli ishālde
²² ḡa‘ide budur ki evvel şarāb-ı verd-i ṭarī içüreler ve ḡābızlar vardur ki bāriddür ²³ ve
ḡābızlar vardur ki ḡārrdur ol kim bāriddür cūlnār ve māzü ve summaḡ ve ḡül ²⁴ yapraḡı
aḡ eger ḡızıl ve ṭebāşīr ve ḡül-i ermenī ve ḡavrulmuş bezr-i ḡaṭünā ve siḡirlüce ²⁵ ot eger
toḡmı ve eger yapraḡı ve eger köki ve ḡaḡḡāş ḡabı ve toḡmı ve toḡmı ve dōḡulmuş
ḡabbū’r-rummān ²⁶ ve ayva ve ḡatun tuzluḡı ve alma ve amrūd ve turunc ve ekşi ḡuzı
ḡulaḡı toḡmı ²⁷ ve mersin toḡmı ve kāfūr ve ḡārr ḡābızlar ḡavrulmuş enīsün ve ḡuru
peynīr ve ‘ūd ve kehrübā ve şamḡ-ı ‘arabī

[97a]

¹ ve ḡābız şerbetler ayva şarābı ve şandal şarābı ve ḡuzı ḡulaḡı şarābı ve siḡirlüce ot ²
şarābı ve şarāb-ı verd-ṭarī ve alma şarābı ve mersin şarābı bu şerbetlere mümessek ³
ṭebāşīr ḡurşı yā ḡurş-ı kāfūrī ḡatup yaladalar ve şol edviyyeler ki zīkr olındı ⁴ mizāca
göre alup mezḡūr şerbetlere ḡatalar içeler ammā toḡmları ḡavuralar ve kemmün ḡatalar ⁵
eger ishāl şovukdan olur-ısa şerbetlere ve ḡidālara dārḡinī ve ḡaranfūl ve maḡṭakī ⁶ ve
dār-ı fūlfūl ve ḡavrulmuş enīsün ḡatalar ve kemmün ḡatalar gece gece ḡülbeşeker

y  yeler eger ish  l ⁷ har  retten olsa ha  h    kabını buçuk direm   ab  h ve buçuk direm geçe   u-y-ıla ⁸ içeler ish  li keser mücerrebdür bukr  t hekim emr  z-ı h  dde kit  bında eydür ⁹ hamm  ma girmek ish  l n  fi'd  r z  r   m  ddeyi z  hir celbde cez  b eyler ish  l ¹⁰ m  nk  t  ' olur ve dağı göbekden y  karu ma'de üzerine çömlek uralar ¹¹ n  fi'd  r ya'n   k  rı     e uralar eger ish  l balğamdan olsa ni   n   bir  zda ¹² balğam bile z  hir ola 'il  c   summağ ve kavrulm    **       ** y   tere to  m   d  g  lmeden issi ¹³ v  reler i  e y  h  d     ba   ha  h    to  m  -y-ıla g  nl  g-ile ber  ber yum     dögeler bir ¹⁴ iki ka  u   kadar mersin   ar  b  -y-ıla y   ayva   ar  b  -y-ıla içeler ve eski ish  l tutar ¹⁵ habb kim ish  ller tutar günlük ve za'fer  n ve sender  s ber  ber alup ¹⁶ dögeler habblar eyleyeler şerbet buçuk diremdür bal  am   ish  l tutar ve g  d  s   yumurda ¹⁷ şarusı kim sirke içinde bişmiş   la '  z  m f  'ide eyler habb ki i  i ba  laya ¹⁸ ve   an gelmegi ve balğam gelmegi gidere summağ iki direm m  z   bir direm ekşi en  r ¹⁹ kabı buçuk direm ayru ayru dögeler eyleyeler ayva   u-y-ıla yo  guralar habblar   deler ²⁰ h  cet v  ktında bir direm içeler ve g  d  s   sirke-y-ile bişmiş r  fudun yumurda ²¹   arus  n içeler n  fi'   la y  tmi   ikinci b  b   an ish  linde ve se  c- ²² dedür ve za   irded  r   an ish  lin  n sebebi şamar a  z   a  ılma   y   şamar yarılma  dur ²³ y   se  c olmağdur g  h olur ki ifr  t-ı ish  l '  kabince olur   uvvet-i m  sike za'  f ²⁴ olduğu sebebd  n y  h  d semm   dev  lar isti'm  l   tmekden olur 'il  c   eger şamar ²⁵ a  z   a  ılma  dan y   şamar yırtılma  dan v    ' oldu-y-ısa her   ab  h bezr-i     n   ²⁶ ve rey    n to  m   ve sinirlüce to  m   ki kavrulm    olalar her birinden bir mi      ²⁷ ve kavrulm      am  g-ı 'arab       mi        am  g   dögeler to  mları dögmeyeler birbirine hılt

[97b]

¹   deler b  dem yağı-y-ıla ovalar y  h  d g  l yağı-y-ıla ovalar ve g  l  b-ıla ya     deler yudalar ² ve g  d  s     aru-y-ıla ve kavrulm    b  dem i  i-y-ile ve tavu   eti-y-ile ve   il eti-y-ile   la y  h  d ³   ur  -ı kehr  b   bir mi      ter   deler ve   ur  -ı te  b    r-i mümessek bir mi      ve ni    ta s  f  f   ⁴ beş mi      g  l   u-y-ıla ter   deler dağı yudalar eger   an gelmek se  c sebebind  n olur-ısa 'al  meti ⁵ se  c 'al  metid  r se  c oldur ki ba  ırs   lar   ıyr  la h  dd hıltlar çok zam  n yürümekden ⁶ y   çok ish  l olmağdan ba  ırs   lar   ıyr  la ba  ırs   lar  n i   yüzinde yelmeşik ru   betler ⁷ vardur ba  ırs    n   al  y   gibidür gere  kl   n  fi' nesnedür me  el   ha    n ve iri nesneler ⁸ m  r  r   d  p ge  d  kce ba  ırs   lar zarar görmez   s  n  l  g-ıla gider ve hem h  dd nesneler m  r  r ⁹   d  p ge  d  kce ba  ırs   lar m  te'ez    olmaz   ayr  n  r gider se  c v  rmez amm   çok ¹⁰ zam  n h  dd hılt geçse se  c eyler   afr   iki heftede se  c eyler ve tuzlu balğam bir ayda ¹¹ se  c eyler ve sevd   ish  li kırık günde se  c eyler 'al  met çatı ma    a ya'n   çatı ¹² burma   ve ziy  de 'a  a   'il  c   s  f  f-ı t  n-i ermen   y   s  f  f-ı ni    ta ¹³ g  l  b-ıla ve g  l yağı-y-ıla ve g  d  s     aru-y-ıla

müzevvere ve bâdem içi kim kavrulmuş¹⁴ ola ve şāhibi tatlu nesneler ve ekşilerden ve keyfiyyet gālīb nesnelerden ihtirāz ede¹⁵ faşl esbāb-ı ‘alāmāt şāhibi ve şārihi nefīsī eydür ol bağırsakları¹⁶ şıyrırup cürād ve hūrād çıkararı ya’nī bağırsak şıyrındısı çıkararı hılt eger¹⁷ şafrā olur-ısa ‘alāmeti evvelā şafrā ol cürāda ve hūrāda ya’nī şıyrındıya ve kazındıya¹⁸ maḥlūt olup kan gele birāz gelmeye sonra bağırsakda olan yelmeşik ruṭūbetler bile gele¹⁹ veca’ dahı bile ‘arīz ola ammā eger seḥc ince bağırsaklarda olur-ısa ya’nī işnā ‘aşerī²⁰ dērler ma’deye muttaşıl bir bağırsakdur ve şā’īm dērler bir bağırsak dahı ve dukāk dērler bir²¹ dahı bu üç bağırsak ince bağırsaklardur eger seḥc bu üç bağırsakdan birinde yā artukda²² olsa ammā ekşeriyā dukāk dedükleri egri bögri bağırsakda vākı’ olur zīrā²³ ta’ām ve gayri bunda çok eglenür ‘alāmeti veca’ ya’nī ağrı ve burı göbek²⁴ yanında ve dahı yukarda olur sonra kan ve ol yelmeşik ruṭūbetler birāza sıklet²⁵ ziyāde maḥlūt çıkar hem ziyāde tarılğanmak ve ‘ataş olur seḥcün yaramazı korkulusı²⁶ budur zīrā cigere ve ḳalbe ḳarībdür ve ma’deye dahı yakındur ve cigere tamarlar ki māsār-²⁷ kīdür muttaşıldur ve eger seḥc aşığa yoğun bağırsaklarda olur-ısa bu dahı üç bağırsakdur

[98a]

¹ biri a’verdür azcuḳ arḳa tarafına mā’īldür ve biri ḳolondur ve biri mi’ā-yı müstaḳīm² dērler hepsinden aşığa bağırsak budur maḳ’adeye müntehī olur cümleden bu yoğunur³ ‘alāmeti veca’ göbekden aşığda olur ve önjürdi kan-ıla hūrāta ya’nī bağırsak şıyrındısı⁴ çıkar sonra birāz gelür eger hūrāt dūsümet-ile ya’nī cerb ve yağlu çıkar-ısa ma’lūmdur⁵ ki seḥc en aşığa bağırsakda olur ki anı mi’ā-yı müstaḳīm dērler bu yoğun bağırsaklarda⁶ olan seḥc eslemdür zīrā ḳalındur et gibidür tīz oñulur ‘ilācı evvelā seḥc⁷ vëren hılt bāḳī ṭurur ise anı gidermekdür ya’nī şafrā dökülmegi men’ eylemekdür ekşi⁸ rubblar-ıla ḳoruḳ ve enār ve rībās ve alma ve ekşi ayva gibi ve ḳoruḳlu ta’āmlar⁹ yemeg-ile ki şafrāyı ḳaṭ’ ede ve za’īf a’zāyı ḳavī eyler ammā evveli budur ki ekşiler¹⁰ inen isti’māl olınmaya zīrā ḳatı ekşiler seḥce lez’ vērür veca’ı ziyāde eyler andan sonra¹¹ bārid toḥmlar ki anuñ lu’ābı vardur hem ḳābızdur kavrulmuş gerekdür hem lez’i def’i¹² giderür müberrid ve ḳābızdur ve müferri edviyyeler ya’nī yelmeşik tamarlar ağzın tutar süfuf-ı¹³ muḳlīṣā gibi isti’māl edeler ve eger seḥc aşığa yoğun bağırsaklarda vākı’ olsa¹⁴ ya’nī a’verde yā ḳolonda yā mi’ā-yı müstaḳīmde olsa ḥābis çıkanlaruñ nef’i ziyāde¹⁵ meḳşuf ve zāhirdür ammā yukarı işnā ‘aşerī ve şā’īm ve dukākda olsa şerbetleruñ¹⁶ nef’i ziyādedür eger seḥc vëren hılt mālih būraḳī balğam olur-ısa bu dahı şafrā¹⁷ gibi fi’l eyler seḥc eyler ve sonra ḳurūḥ eyler eger balğam lüzce yelmeşik balğam olsa¹⁸ bağırsaklara dahı ṭabī’at anı ḳal’ etmek yerinden ḳoparmak ister

kopardukda ¹⁹ bağırsakdan ba'zı bile nesne münkaṭı' olur bağırsaqlara cerāhat vērür 'alāmet ²⁰ sābikān bu aşıl balğamlar çıkmakdur ve şafrāvī gibi rengīn olmakdur ve yel ²¹ ve qarqara çok olmakdur ve sıklet lāzım şābit olup intikāl etmemekdür şafrāvī ²² gibi hıdde ve veca' olmamakdur ekşer nāzile ve zükām 'aḳabince olağan olur ma'deye ²³ iner ma'deden em'āya iner 'ilācı sebebin zā'ıl eylemek sonra müleyyin tohmlar ki anda ²⁴ ğurūbet tamarlar ağzına yapışmak vardur reyḥān tohmu ve siñirlüce ot tohmu ve bādrūc ²⁵ tohmu gibi ve ḥābis ḥuḳneler ki süḥūnet vère bürüdet vermeye ve aḳmā' ²⁶ rummān ve ceft-i bellūṭ ki toraḳ otı-y-ıla ḳaynamış ola göyünmiş kāğıd ve za'ferān ²⁷ ve isfīdāc gibi ola ḥāvī-i kebīrde eydür aḳrāş ḳan ishālinde ki ḳatı ḥummā-y-ıla ola

[98b]

¹ 'acāyib te'şīri vardur ḳurı gül dört direm şamğ-ı 'arabī ve büssed dört direm za'ferān ve ² ṭebāşīr ve kehrübā ve cūlnār ve aḳāḳıyā ve summaḳ ve ṭīn-i maḥtūm ve 'uşāre'-i lıḫyetü't-teys ³ birer direm ve bezr-i ḳatūnā iki direm ve ḳuzı ḳulağı tohmu muḳaşşer iki direm efyün iki dāniḳ ⁴ maştakī nısf direm kāfür iki dāniḳ aḳ ḥaşḥaş iki direm siñirlüce ot 'uşāresi-y-ile ⁵ ḥalt ēdüp ḳurşlar ēdeler 'acāyib nāfi'dür ve daḫı eydür mādām ki şafrā-y-ıla yā ⁶ balğam-ıla ḥarāret gele ya'nī bağırsak şıyrındısı gele ḳan-ıla bilesin ki ḳarḫa ibtidā eylemişdür ⁷ eger ḳan çok gelür-ise ḳarḫa müstaḥkim olmuşdur eger maḥzā ḥurāt ve cūrād gelür-ise ⁸ ḳarḫa nihāyet bulmuşdur evā'ilde müferrīler gerekdür nihāyetinde munaḳḳīler gerekdür ya'nī ⁹ ḳan az gelüp irin çok gelür-ise eger 'ufūnet ve ḳatı mūntin gelür-ise ḳurş-ı zırnīḥ-ile ¹⁰ ihtikān ēdeler nısf diremdür iki direme varınca ḳuvvete göre sıcak şu-y-ıla laṭīf ¹¹ etler-ile kebāb yēdüreler ammā ṭa'am az yemek gerekdür eger ḥuḳne-y-ile ziyāde lez' ḥāşıl olur-ısa ¹² ısıcaḳ yağ-ıla keçi böğregi yağı-y-ıla ihtikān ēdeler faşl ammā tīzce mi'ā'-ı müstaḳīm ¹³ ḥareket eylemekdür fuzulāt def' etmege çıkmaz illā muḥāṭī ya'nī sümük gibi nesne çıkar ¹⁴ ḳan-ıla sebebi murādī ya'nī şafrāvī ḥılt yā ruṭūbet-i māliḥe munşabb olmakdur zarūrī ¹⁵ insān ayaḳ yolına ḳalkar 'ilācı her şabāḥ süfūf-ṭīn mā'-i süfūf-ı nişā her ¹⁶ ḳanḳısı olur-ısa beş direm alup on direm mersin rubbı-y-ıla içeler yāḥūd ḳurş-ı kehrübādan ¹⁷ bir mişḳāl alup on direm mersin şarābı-y-ıla içeler yāḥūd ḳurş-ı cūlnārdan bir mişḳāl ¹⁸ alup mersin rubbı-y-ıla yāḥūd ṭīn-i ermenī bir mişḳāl alup elli direm ḳavrulmuş semüz ¹⁹ otı tohmunuñ südi-y-ile içeler şıfat-ı devā' ki seḥc ve tezeḥḥüre ve ishāl def'ine ²⁰ nāfi'dür lıḫyetü't-teys 'uşāresi ve ṭağ keḳisinün boynuzı ki muḥarriḳ ola ve ṭīn-i ²¹ ḳıbrısī ve nişāsta her birinden beş direm şamğ-ı 'arabī üç direm ḳavrulmuş ola dögeler ²² ḥalt ēdeler bir mişḳāl ḳadar içüreler on direm mersin rubbı-y-ıla yā elli direm semüz otı ²³ tohmunuñ şu-y-ıla ğıdāsı muḳaşşer ve ḳavrulmuş ṭaru bādem içi-y-ile ve ḥaşḥaş ve çil ²⁴ eti-y-ile ola ve daḫı şıgır yoğurdı kim ṭağlanmak ola nāfi'dür yāḥūd işbu şāf ²⁵ isti'māl olına şıfat-ı şāf efyün iki

habbe günlük nişf direm ve müherri bişmiş ²⁶ kelem yaprağı ve bir yumurdanun şarusı bir dāne koyup üzerine gül yağı dökeler ezeler ²⁷ tā kim onad qarışa dahı şāflar edeler süfuf-ı āhir nānhāh ve günlük ikişer direm ve üç

[99a]

¹ direm dahı meşvī koz dögeler eleyeler kırıla yeyeler şıfat-ı şāf ki kan keser göyünmiş it ² boncuğı ve tīn-i ermenī ve cūlnār ve lıhyetü't-teys 'uşāresi ve aķāķıyā üçer direm cem'in ³ dögeler yumşak ola sıñırlüce ot şu-y-ıla hālť edeler yā 'aşā'ü'd-dā'ī şu-y-ıla yā ⁴ semüz otı şu-y-ıla hālť edüp isti'māl edeler yāhüd nişāsta üç direm ve sıñırlüce ⁵ ot tohmı ve şamğ-ı 'arabī her birinden dört direm kavrulmuş olalar dögeler eleyeler üçer direm ⁶ süfūflar edüp yeyeler faşl şāhibü'l-esbāb-ı cumhür eţibbāya dāhl eyler ⁷ inkar ederler ki sehcün sebebi mālīh ruţubet olur-ısa anun 'ilācında cilā vērür ve talťif ⁸ eyler ve ruţubāt lüzceleri takťif eyler edviyyeler gerekdür hardal gibi ve kemmün gibi ⁹ ve habbü'r-reşād gibi ve gendene tohmı ve nānhāh ve kerefis tohmı gibi ve ğayri gibi şāhibü'l- ¹⁰ esbāb eydür bu mezkūrun isti'mālinde haţar vardur zīrā bunlar bağırsaķları ¹¹ izā eyler sehc eyler ve sehc ziyāde eyler zīrā cilāsı ve takťif vardur ve ol ¹² ruţubetler ki mālīhdür sehc eyler anlara hiddet vērür ziyāde sehc sebeb olur te'emmül ¹³ eylemek der ammā şārih nefisī eydür te'emmül eyledüm emrine muťif oldum gördüm eţibbānun ¹⁴ kavli haķķdur ve maħzā şavābdur zīrā emrāzun 'ilācında vācib olan oldur ki ¹⁵ marāzun sebebi def olına ve zā'ıl ola egerçi ki müsebbib ve marāz dahı ziyāde olur- ¹⁶ ısa nitekim kaçan balğamī süddeden hummā 'arız olsa evvelā süddeyi def eyler müstaħsen nesneler ¹⁷ veler egerçi ki hummā ziyāde olur bu huşuşda dahı egerçi ki mezkūr edviyye ¹⁸ cilā vērür ve mālīh balğama ziyāde hiddet ve harāret vērür ammā balğamı zā'ıl eyler çıkaralar ¹⁹ eger balğam çıkarmağa meşğül olmayup sehc 'ilāc edüp müferriler vērüp yürümege ²⁰ meşğül olınsa mümted olur çok zamān ister qarha olmağa müveddī olur emr ²¹ müşkil olur bilā iki olur tecrube şahādet eylemişdür merāren imdi vācibdür ki ²² sehcün sebebin gidermek ardınca olalar eger şafrā olsun eger balğam olsun andan sonra ²³ ol cilā veren edviyyenün te'sīrin müleyyin tohmı-ıla ki mezkūrdur def edeler ve sehc ²⁴ sebeb şafrā olduķda dahı ekşiler sehc eyler ve sehci ziyāde eyler demek 'abesdür ²⁵ ammā bu kadar vardur ki mezkūr tohmı-ıla ki sehcün emrin ri'āyet edüp ve devālar ki ²⁶ te'sīrin ki veca' vērürdi def eylemek gerekdür mezkūr tohmılar vāfidür hem sehc ²⁷ nāfi'dür ve hem devānun te'sīrin def eyler hāşıl-ı kelām budur ki şol yerlerde ki

[99b]

¹ maražun sebebin az ile eylemek maqşüddur eger müsebbibe zarar vèrür-ise dahı sebebi az ile ² gerekdür ammā te'sīrinden dahı ihtirāz üzere olmak gerekdür muttaşıl anuñ üzerine olma- ³ yalar def'-i zarar olmak gerekdür eger sehcün sebebi müşhil nesne içmekden oldı-y-ısa müferri edviyyeler ⁴ nāfi'dür ayran içmek nāfi'dür ammā gāh olur ki midde ya'nī irin çıkar sebebi bağırsaklarda ⁵ verem olmışdur irinlenmiş qarha olmuş ekseriyyā qarha aşğa yoğun bağırsaklarda ⁶ olur ammā yukarı ince bağırsaklarda mühlikdür gāyet maḥūfdur fark çıkan nesne midd ⁷ ya'nī irin midür yāhūd balgam mıdur eger midde ise şuya koysalar dibine çöker ise ⁸ onı taḥrīg-ile müteferriḳ olur tağılur balgam bunun ḥilāfıdur 'ilācı evvelā cilā vèrür ⁹ ḥuḳneler-ile ihtikān edeler tā kim kir pas gide çıka et qala summak şuyı gibi ve enār ¹⁰ aqmā' gibi ve ās gibi ve birinc gibi ve arpa andan sonra baş ve qarha oñuldur nesneler-ile ¹¹ ḥuḳne edeler sinjirluce ot döğüp şuyın alalar ve ḥām kızıl tüt şamg-ıla ve tīn-i ¹² ermenī-y-ile ve iki qardaş kanı ki demü'l-aḥaveyn dèrler ve lıḥyetü't-teys şıkındısı ve ¹³ göyünmiş kâğıd gibi eger midde katı yaramaz geriye rāyihası olur-ısa katile delālet eyler ¹⁴ ve ta'affuna delālet eyler ḥuḳne-i zırnīḥ dèrler bir ḥuḳne vardur anı edeler şan'atı ¹⁵ zırnīḥ-i aḥmer ve zırnīḥ-i aşfer ve şeb-i yemānī ve māzü ve nuḥās-ı muḥarriḳ ki rāstuh taşıdur ve ¹⁶ söyünmedük kireç ikişer direm ve efyün ve za'ferān her birinden dört direm alalar sinjirluce ¹⁷ ot şuyı kim döğölüp şıkılmış ola anuñ-ıla yoğurular qurşlar edeler qurıdalar dahı ¹⁸ nışf direm kadar isti'māl edeler meşelā birincü ve arpayı ve mercimegi qaynadalar şuyına mezkür ¹⁹ nışf direm qurşdan qatalar ḥuḳne edeler beşir çelebī merḥüm eydür ishāl-i dem için ²⁰ ḥaṣḥāşı kabı-y-ıla berāber şamg-ı 'arabī katup döğüp eleyeler şu-y-ıla yoğurular ḥabb ede- ²¹ ler beş dāne yā yedi dāne yā tokuz dāne yudalar nāfi'dür inşā'allāhü te'ālā ²² ammā zaḥīr oldur ki mi'ā-yı müstaḳīm ya'nī aşğa maq'adeye muttaşıl bağırsak harekete gelür ²³ marīz żarūrī ayak yolına qalkar ihtiyār-ıla terk etmege kâdir olmaz ekşer ²⁴ devinür nesne çıkmaz illā az çok sümüge beñzerce ruṭubet gelür ḥālīşca kan-ıla ²⁵ rengince maḥlūṭca gelür ziyāde iginmeg-ile temeddüd ve gerilmeg-ile mi'ā-yı müstaḳīme ²⁶ olan tamarların ağzından çıkar sebebi birkaç dürlü vardur eger mālīḥ ruṭubet olur- ²⁷ ısa ki mi'ā-yı müstaḳīme dökülür bir nev' yaqar incidür żarūr marīz ayak yolına qalkar 'alāmeti

[100a]

¹ hemān mezkür ruṭubet çıkmakdur sümük gibi yāhūd mirī şafrā ki ḥādd ola mezkür fi'li ² işler ve ol şafrānuñ ḥurūcı 'alāmetidür ve maq'adede ḥurkat ve iltihāb olmakdur ³ bu iki nev'ün 'ilācı hemān sehc 'ilācıdur balgamınun balgamī şafrāvīnün şafrāvī 'ilācıdur ⁴ ammā bu kadar vardur ki zaḥīrde şāflarun ve ḥuḳnelerun te'sīri artuḳdur zīrā ⁵ maraž

mağ'adeye qarībdür münāsib şāflar ve hūkneler inşā'allah āhir-i bābda zikr olına ⁶ yāhūd mi'ā-yı müstaķīimde hārr verem ola marīz şanur ki ol yerde şekl vardır ⁷ ayak yolına kalkar tezeḥḥūr eyler cehd eyler ki def' ede ḥalāş ola 'alāmeti żarbāndur ⁸ mi'ā-yı müstaķīimde ya'nī şanca şanca ağrımaķdur gāh olur ki ḥummā 'arīz olur gāh olur ki ⁹ 'asr-i bevl 'arīz olur verem büyük olup meşāne ağzına mużāyaka vericek ¹⁰ ḥāvī-i kebīrde eydür ishāl-ile kan geldükden şonra ḥummā 'arīz olsa yaramazdur ¹¹ zīrā hārr verem ki em'āda olur aña delālet eyler hem 'azīm vereme delīldür ve daḥı ¹² eydür ince bağırsaklarda yāhūd ḡalīz bağırsaklarda mıdur fark oldur ki eger ¹³ ḥurāt ve cūrād ya'nī bağırsak şıyrındısı eger yufka ince olur-ısa em'ā-yı duķāķda- ¹⁴ dur eger kalın ise em'ā-yı ḡilāzdadur 'ilācı faşd eylemek iki üç gün kadar ¹⁵ ḡıdāyı terk eylemek ve daḥı müleyyin ve mülattıf edviyyeler kaynadup içine girüp otura- ¹⁶ lar ve bu aşıl edviyyelerden şāf eylemek eger mevzi'ine şāf yetişmez-ise hūkneler edeler ¹⁷ ol müleyyin ve mülattıf ve münazzıc otlar bunlardır ḥıtmī ve ebegümece toḥmı ve kettān ¹⁸ toḥmı ve bunların emşāli daḥı var-ısa boy toḥmı gibi kelem yaprağı gibi ve bābadya gibi ve ¹⁹ benefşe gibi ḥāvī-i kebīrde eydür ḡurūḥ-ı em'āya ḡāyet eyüdür 'ataş sākin ²⁰ eyler ḥabbū'r-rummān ya'nī nārdeng ve summaķ ve igde ve keçi boynuzı ve armūd ve ayva ²¹ toḡrayalar kaynadalar tā kim mün'aķķid ola şerbet edüp içeler ve daḥı eydür ḡurūḥ-ı ²² em'āda 'ilācda efyün bile olmaķ çok 'ilācdur yāhūd ince bağırsaklarda ²³ yābis şekl muḥtebes olmuşdur marīz ayak yolına varur cehd eyler nesne ²⁴ getirmez ilḥāḥ eyler iginür ḡalīzce yel gelür bağırsaklar gerilür ziyāde veca' ²⁵ olur gāh olur ziyāde iginmekden ba'zı yelmeşik ruṭubet gelür bağırsak ²⁶ şıyrındısı bile gelür ba'zı kimesneler anı ishāl şanurlar kābız nesneler vırmege ²⁷ meşḡul olurlar marāz daḥı ziyāde olur helāka mü'eddī olur 'alāmeti ḡulunc-ı

[100b]

¹ şekliyenün ba'zı 'alāmetidür qarın şakīl olmaķ veca' ve burı dā'īm olmaķ ve gāh noḥūd ² kadar ya daḥı büyücek nesneler gelmek ve sābıķān yābis kābız nesneler yemek daḥı 'alāmet ³ olur bu aşıl zaḥīre zaḥīr-i bāṭıl dırler zaḥīr-i bāṭıl-ıla ḡayri cins zaḥīrün farkında ⁴ ba'zı ḥabblar yudalar ki ol ḥazm olmaz yene bütün çıķmaķ anuḡ şānıdur keçi bo- ⁵ yunuzu çekirdegi gibi ve boy toḥmı gibi ve igde çekirdegi gibi ve ḡayri bunlardan her kanķısı ⁶ bulunur-ısa birkaç dāne yudalar vaķt-ı ḥācetde eger çıkar-ısa ma'lümdür ki yolda ⁷ müteḥaccir olmuş şekl yokdur ve illā eger çıķacak vaķt oldı ammā çıķmadı-y-ısa ḡabz var-ımuş ⁸ 'ilācı müleyyin nesneler isti'māl eylemekdür ol müteḥaccir ve muḥtebes olan şekli çıķarmaķdur müleyyin ⁹ hūkneler-ile ve müzellik ya'nī ṭayrıncak nesneler içmek ḥıyārşenber gibi ve benefşe gibi bādem ¹⁰ yağı-y-ıla gāh olur ki issice şı içmek kifāyet eyler eger benefşe şarābı on dırem ve ¹¹ ḥıtmī köki kaynamış ola şuyın alup ve

ayva çekirdegi lu'ābı hālt edüp ısıcaqla ¹² içeler eyüdü yāhūd benefşe ma'cünü kim şol şu-y-ıla ezilmiş ola ki anda hıtmī ¹³ köki ve ayva çekirdegi kaynamış ola ısıcaqla içmek kifāyet eyler-ise hōş ve illā ¹⁴ on beş direm kadar hıyārşenber içine ayva çekirdegi lu'ābın ve beş altı direm kadar ¹⁵ bādem yağı katalar içeler bu dağı kifāyet etmez-ise müleyyin hūkne eyüdü müleyyin hūkne ¹⁶ pāçe yağı-y-ıla hūkne edeler yāhūd sāde şığır yağı-y-ıla hūkne edeler benādık çıkarur ¹⁷ veca'ı sākin eyler yāhūd maḳ'adeye şovuk te'sīr eylemiş keşāfet vērür bağırsaqlar ¹⁸ çekilür ve gerilür zīrā maḳ'ad-ile muttaşıldur marīz şanur ki şekl vardır temeddüd ¹⁹ vērür ayak yolına kalḳadurur iginür nesne çıkmaz buña zahīr-i haḳḳ dērler 'alāmeti ²⁰ sābıkān maḳ'adeye şovuk ḳoymış olmaḳdur eger ziyāde iginmek olur-ısa aḳca ve aḳca ²¹ köppük gibi nesne gelmekdür 'ilācı issi şuya oturmak ve hārr yağlar-ıla ovmaḳdur ²² ve dağı bir pāre hırḳayı kızduralar maḳ'ade üzerine başalar tekrār bu vech-ile tekmiḍ ²³ edeler yāhūd kepegi kızduralar keseye ḳoyup üzerine oturalar yā kızmış kiremüd ²⁴ yā kızmış kerpıc üzerine oturalar ve hāmmāmda issi mermer üzerine oturalar nāfi'dür ²⁵ yāhūd şuda oturalar ki anda kemmün ve bābūnec ve hıtmī kaynamış ola ve kemmün-ıla ²⁶ hamr içmek 'acāyib nāfi'dür ve zahīrūḡ ekşer envā'ına tekmiḍ ve teshīn nāfi'dür ²⁷ ve sedīdī eydür zahīr ekşer balḡamī kimesnelere 'arız olur ki balḡamı müte'affin ola

[101a]

¹ maḳ'adeye ḳarīb yērde eşeri ḳala zahīr ḳoḳ ḳabz-ıla olmaz sebab yel ve şovuk ḳoymaḳdur ² 'ilācı maḳ'adeye bābūnec yağı-y-ıla yoḳlamaḳdur ve tuz ve taru ve keppek ḳavurup üzerine ³ oturmaḳdur faşl dökülen hılt lezā' olup şafrāvī yā ruḡbet-i māliḥ ⁴ olur-ısa 'ilācı her şabāḥ beş direm süfuf-ı tīn-i ermenī yā süfuf-ı nişāsta on ⁵ direm mersin rubbı-y-ıla içeler yāhūd bir mişḳāl ḳurş-ı cūlnār on direm mersin rubbı-y-ıla içeler ⁶ yāhūd bir mişḳāl tīn-i ermenī elli direm ḳavrulmuş semüz otı toḡmın dögeler şuyın alalar dağı ⁷ mezkūr bir mişḳāl tīn-i ermenīyi katalar ki ḳavrulmuş ola eyüdü ḡidāsı taru ⁸ dögisi dērler tarunuḡ ḳabın giderür dağı aş ederler bādem içi-y-ile ve haşḥāş-ıla ⁹ bişe yeyeler ve yoḡurd ayran ki anda kızmış taşlar veyāhūd demür-ile dört beş ¹⁰ def'a taḡlamış ola etmek toḡrayup yeyeler eger taru etmegi toḡrarlar-ısa ḡāyet ¹¹ aḳvā olur ishāle hem zora nāfi'dür yāhūd nānhāḥ ve günlük ikişer direm ve ḳuzı ¹² ḳavuralar büryān edeler üç direm dögeler eleyeler ḳurıla yeyeler ve dağı eger olmaz-ısa ¹³ şu hūkneyi edeler şıfat-ı hūkne ḳatı zahīr ki hārāret-ile ola ve ḳatı veca'-ıla ola ¹⁴ taruyı alup muḥkem ḳabın çıkaralar ve birince def'āt-ıla yolınmış ve oḡlaḳ içi yağı ¹⁵ yāhūd keçi bögreği yağı tāze ola ḳaynadalar süzeler şāfi edeler dağı kırḳ sekiz direm ¹⁶ kadar şuyından alup bir direm tīn-i ermenī katalar hūkne edeler ve eger günlüğü enīsün ¹⁷ şu-y-ıla yāhūd enār şu-y-ıla içseler zora ve zahīre nāfi'dür şiyāf-ı zahīr ḳan ¹⁸ keser it

boncuğı göyünmiş ve t̄in-i kıbrıs̄ ve cūlnār ve ‘uṣāre’-i lih̄yetü’t-teys ve aḳāḳıyā ¹⁹ üçer direm cümlesin yumşak dögeler eleyeler siñirlüce ot şu-y-ıla yāhūd semüz otı şu-y-ıla ²⁰ yoğuralar şāflar edeler getüreler eger zaḥīrūñ sebebi şovukdan ola ḥabbü’r-reṣād ²¹ ki tere toḥmıdur ḳuralar her şabāḥ bütün-ile issi şu-y-ıla içeler şāf-ı āḥir ḥuzaż ²² ve za’ferān ve günlük ve dem-i aḥaveyn her birinden bir cüz’ senderūs ve efyün her birinden ²³ nısf cüz’ dögeler eleyeler yumurda şarusı-y-ıla yoğuralar igde çekirdegi kadar şāflar edeler ²⁴ şāf-ı āḥir efyün ve maştakī şakızı ve günlük ve şamğ-ı ‘arabī berāber alalar dögeler eleyeler yumurda ²⁵ ağı-y-ıla şāflar edeler igde çekirdegi kadar ola bu şāflar fā’ide oldur ki ḳanı ²⁶ ve burı keser ve şancısın giderür şāf-ı āḥir zorı olana ‘azīm fā’ide eyler günlük ²⁷ ve mürr ve za’ferān ve toraḳ otı toḥmı her birinden berāber alalar yumşak dögeler şāflar edeler

[101b]

¹ dutalar ḡāyetde veca’ ziyāde olıncaḳ bu şāflar teskīn eyler ve daḥı ḥıtmī ve toraḳ otı ² ve kettān toḥmı ve boy toḥmı bunları ḳaynadalar müherrī bişüreler ve daḥı şuyına oturalar zaḥīrūñ ekşer ³ envā’ına fā’ide eyler ve faḳīr yaluñuz kettān toḥmı-y-ıla boy toḥmın ḳaynadup ḡalīzce ⁴ olduḳda bir ḥırḳa yā bir bēz pāresi üzerine koyup üzerine oturdalar nāfi’dür ⁵ ḥāşıl cümle bulunur-ısa ḥōş ve illā her ḳanḳısı ki bulına eyüdü irşādda ⁶ ma’cün-ı a’zam iḥtilāfa ve ishāle ve seḥce ve zaḥīre ḡāyet nāfi’dür ‘acāyibdür cünd- ⁷ bīdester ya’nī ḳunduz ḥāyası ve efyün ve mī’a’-ı sā’ile ve bezr-i merv ‘acem tarafından gelür ⁸ bir toḥmdur ve asārūn ve za’ferān ve günlük ve nāñḥāḥ berāber alalar bal-ıla ma’cün ⁹ edeler noḥūd kadar isti’māl edeler veca’ teskīn eyler faḳīr daḥı tecrube eyledüm ḡāyet ¹⁰ nāfi’dür eger göbek burısa içinden ḳan gelse aḳ şemse’d-dīn ḥazretleri ¹¹ eydür buru-y-ıla ḳan gelse ayva ṭane ve günlük ve şakız ve it boḳınuñ ağı alup ¹² cümlesin yumşak dögüp ḳatrān-ıla göbege yaḳu etseler burusın ve ḳanın kese mücerrebdür ¹³ tekrār tecrube olınmışdur yétmiş üçünci bāb zalk-ı em’ādadur zalk-ı em’ā ¹⁴ oldur ki ṭa’ām ma’dede eglenmeyüp çıḳmaḳdur sebebi eger bağırsaḳlarda muzallıḳ ¹⁵ ya’nī ṭayrıncaḳ ḥılṭ olur-ısa ṭa’ām ṭayrınur tīzcek çıkar ‘alāmeti mu’tādından ¹⁶ ṭa’ām eglenmeyüp tīzcek çıḳmaḳdur ve ruṭubet ḡayri münḥazım ṭa’ām-ıla bile çıḳmaḳdur ¹⁷ ve marīzūñ levni şaru ve aruḳ olmaḳdur zīrā bedene ṭa’āmdan ḥazze ve ḥişşe az ¹⁸ varmaḳdur ‘ilācı bedeni ḳuşmağ-ıla ol ruṭubetlerden pāk eylemekdür her şabāḥ ¹⁹ toraḳ otı toḥmı ve ḳavun çekirdegi ve ‘asel ḳaynadalar şuyın içeler ḳuşalar yāhūd ²⁰ ayāric-i fayḳarā ile ishāl edeler tenḳıye ola andan şonra ḥuşūnet vērür nesneler ²¹ ve ḡıdālar vēreler summaḳlu aş ve ḥabbü’r-rummān aşı ve ḳābız sūfūflar gibi hemān ²² safī etmek gerekdür ki ma’deye ve bağırsaḳlara ḥuşūnet ve yübüset vērile sūfūf ²³ ki ma’deye ve bağırsaḳlara nāfi’dür hem ḥuşūnet ve hem cūfāf vērür ma’deye ²⁴ ve em’āya

nāfi'dür gāyetdür sünbül-i t̤ib ve şakız ve hām 'ūd her birinden ²⁵ buçuğ direm māzū ki kavrulmuş issi-le sirkeye birağılmış ola ve ekşi enār çiçeği ²⁶ ve yılğun ağacının māzūsı ve rāmek ve ekşi kulağ tohmı ve keçi boynuzı dedükleri ²⁷ yemiş ve üzüm çekirdeği ve ceft-i bellüt ki bellütün iç kabıdur her birinden

[102a]

¹ ikişer direm t̤arāşīş ve summak karz ve cūlnār ve hābb-ı ās beşer direm dögeler yumşak ² olmaya irice ola aḥşamda ve şabāḥda ikişer direm qurıla yudalar yāḥūd sūfūf-ı ³ muḳlīşādan her şabāḥ bir mişḳāl alup şovuk şu-y-ıla içeler şıfat helīlec ve ⁴ belīlec ve emlec ki zeyt yağı-y-ıla kaynamış olalar her birinden beşer direm kemmün-ı kirmān ⁵ ki yaşşı kemmün dērler sirkede ıslanmış ve kavrulmuş ola ve hābbü'r-reşād kavrulmuş ⁶ ola ve gendene tohmı ki kavrulmuş ola her birinden yedişer direm ve kerefis tohmı ve enīsün ⁷ ki sirkede ıslanmış yine kavrulmuş ola her birinden dört direm maştakī ve ⁸ sünbül ve kākule ve karanfūl ve 'ūd-ı hindī ikişer direm topalak üç direm cümlesin ⁹ dögeler yumşak ola her şabāḥ isti'māl edeler yāḥūd ekşi enār kabı ve keçi boynuzı ¹⁰ dedükleri yemiş ikişer direm 'ūd-ı hindī ve süg her birinden bir direm yumşak dögeler ¹¹ summak şu-y-ıla qarışduralar hābbılar edeler cümle bir şerbetdür yāḥūd sebep ma'dede ¹² yā bağırsağda beşür yā qarḥa ola ya'nī iriñe dönmiş baş bārit ola kaçan ¹³ ol araya gıdā vāşıl ola lez' vērür incidür hemān gāyri münhażım def' etmek ¹⁴ ardınca olur 'alāmeti gāyri münhażım ta'ām-ıla şaru şu çıkmakdur daḥı marīz ¹⁵ ma'dede bağırsaqlarda ta'ām yürür-iken ziyāde veca' ve tārılğanmak ve ıztırāb ¹⁶ eyler şovuk şu içse süküt bulur 'ilācı eger demevī mizāc olur-ısa ¹⁷ faşd edeler ve kābız ve müferri devālar veler ve her şabāḥ qurş-ı t̤ebāşīr-i mümessek ¹⁸ bir mişḳāl on direm mersin rubbı-y-ıla içeler yāḥūd cūlnār qurş-ı ayva rubbı-y-ıla ¹⁹ yāḥūd dört direm arpa kavudı ayva rubbı-y-ıla yāḥūd yekbunī feslegen tohmı-y-ıla ²⁰ ve sıñırluce ot tohmı ve merv dērler şıgır dilinden bir sınıfıdur 'acemden gelür ²¹ anuñ tohmı ve şamğ-ı 'arabī kavrulmuş her birinden bir mişḳāl gülāb-ıla içeler ve bādem yağı-y-ıla ²² ovalar içeler yāḥūd şamğ-ı 'arabī ve t̤īn-i ermenī her birinden bir direm kavrulmuş ²³ ola daḥı otuz altı direm semüz otı tohmı kim kavrulmuş ola dögüp südin çıkaralar ²⁴ mezkür şamğ ve t̤īn içine katalar içeler yāḥūd işbu 'illete nāfi'dür qurş-ı ²⁵ isti'māl edeler şıfat t̤ebāşīr-i ebyaz ve kıızıl gül ve nişāsta ve şamğ-ı 'arabī ²⁶ ve ekşi kulağ tohmı on beşer direm yumşak dögeler bezr-i qatūnā lu'ābı-y-ıla qurşlar ²⁷ edeler miqdār bir mişḳāl zımād ma'deye nāfi'dür şandal-ı ebyaz ve aḥmer ve rāmek

[102b]

¹ ve hūzaż ve haşhāş kabı ve tīn-i ermenī ve aķāķiyā berāber dögeler eleyeler bağ tevegi şu-y-ıla ² yāhūd yaş mersin şu-y-ıla yā hayy-ı ‘ālem şu-y-ıla ki aña uruz otı dërler ma‘cün edeler ³ karışduralar yaķu edeler ğidāsı taru-y-ıla ve ķavrulmuş birinc bādem içi-y-ile ki ķavrulmuş ⁴ ola ve daķı igde ķavudı yāhūd nabķ ķavudı ve yaş mersin yemişi yemek nāfi‘dür ⁵ veyāhūd kestane beş direm ve mersin yemişi beş direm ve ķavrulmuş kişnīc ve ekşi ⁶ kulaķ toķmı her birinden dört direm dögeler eleyeler ğecede ve gündüzde bir mişķāl ⁷ isti‘māl edeler ayva armüd ve alma-y-ıla taķviyyet edeler faşl manşürīde ⁸ muħammed bin zekeriya eydür ben bir mücerreb nesne gördüm ķarın ķabz eyler bir sâ‘atde ⁹ sihir gibi zāhir olur ğāh olur ķülunc iħdās eyler tedārig-ile olalar evvel bir dāniķ ¹⁰ tavşan māyesin içse eger vefā etmez-ise iki dāniķ içe ve illā nişf direm tedi‘c-ile ¹¹ ziyāde edeler tā kim ziyāde ħabs edüp ķülunc getürmeye ve sedīdī eydür yumurdayı ¹² sirkede bişürüp yemek eyü ta‘āmdur zalk-ı em‘āsı olana ve zerb olana ¹³ ve cevz yemek daķı eyüdür zalk-ı em‘āya nāfi‘dür ve mevlānā cemāle‘d-dīn eydür ¹⁴ üç direm ķar toķmı ķavrulmuş ola ayran içinde ķaynadalar tā kim mün‘akķid ola ¹⁵ fı‘l-ħāl ishāl ķaķ‘ eyler ve müşhil ‘akābince olan ishāle daķı ğāyet eyüdür ¹⁶ mücerrebdür miķdār-ı şerbet üç diremdür ve efyün daķı aķvādur ammā ħazer gerekdür ¹⁷ sedīdī eydür tuħmelere ħācet şol ishāl kim ma‘deden yā bağırşaklardan olur-ısa ¹⁸ eyüdür ve tebaşīr ħācet ķan kesmek içündür ve siñirlüce ot ve ¹⁹ bezr-i ķaķünā ki ķavrulmuş ola mağaşa ve buruya eyüdür ammā nefis-i ishāl ²⁰ ķavudlar ħuşuşan tekrār ķavrulmuş olalar ammā sirkede bişen yumurdanuñ bağırsaklara ²¹ eyüdür cigere ma‘deye muvāfiķ degüldür belki żarürdur fā‘ide ‘azīmet ²² eski penīr tekrār be-tekrār yuyalar tā kim tamāmca tuzı kalmaya daķı ķavuralar ²³ büryān ola andan şonra bir mişķāl alup yumşak dögüp ķābiz rubblar-ıla yā ²⁴ ķābiz şerbetler-ile yā ‘uşāreler-ile isti‘māl edeler ishāli ķaķ‘ eyler ‘acāyibdür ²⁵ ħattā māyelerden tavşan māyesi gibi ve ğayri bu daķı ķavīdür żarar ve ziyān ²⁶ etmez seħce daķı nāfi‘dür ğāyet mā ‘aķaş vërür ola tedārik edeler ²⁷ żararın def‘ eyler bāridce nesneler-ile meşelā semüz otı toķmı kim ķavrulmuş ola

[103a]

¹ yāhūd semüz otı dögeler şuyın alup şu-y-ıla isti‘māl edeler yā şuyında bişüreler ħarāreti ² gide ve bir kitābda daķı eydür penīri birķaç kere ķaynadup şuyın dökeler tuzı ³ yağı gide andan şonra ķurıdalar ve dögeler yumşak ola iç şabāħ rūfudun yumurda ⁴ ile tuz yerine şaçalar içeler ve daķı ķaymağı alınmış yoğurd tulumda süzölmiş ⁵ ola ayran nāfi‘dür şu yerine içeler ammā ğidā maķşūd olıncaķ beksimed toğra- ⁶ yup yēyeler ciger ve ma‘de ħarāretin giderür ve ħādd hılıtuñ keyfiyyetin giderür ve ishāl giderür ⁷ iki üç güne ķomaz ħuşuşan demür-ile tağlanmış ola ğāyet eyüdür ammā şol ⁸ ħummālar ki

‘afanîdür ve galeyân-ıladur ve katı ‘ufûnet vardur anlarda isti‘mâl ⁹ muhâtaradur ol hılt müstehîl olur ammâ ‘aşaş def‘inde bî-naẓardur faşl ¹⁰ ishâl olanlara ğidâ eger ishâl hârr maddelerden olur-ısa summak ve enâr ve hatun tuzluğu-y- ¹¹ ıla ola ammâ eger ishâl bürüdetden ve ruṭûbetden olur-ısa gerek mādde-y-ile gerek sâdec o- ¹² lsun bülüc kavurması yâ kırı kişnîc ekeler ve summak ve kemmün ekeler yâhūd bülüc ¹³ kavruğa bana yeyeler ammâ karanfûl ve dârcînî-y-ile hōş bûy edeler ve cemî‘ şorbâlar ishâle ¹⁴ eyüdür gözeldür ki ruṭûbet ve rehâvet vërür meger kim ‘aşaş ve hemm ola zîrâ ¹⁵ yâbis ğidâ ‘aşaş vërür hâvî-i kebîrde eydür eger ishâl-ile kuvvet za‘îf olsa ¹⁶ i‘timâd-ı maṭbûh-ı sūde etmek gerekdür kuvvet vërür eger keçi südin alup yağın ¹⁷ giderseler dahı demür pâreleri birağup kaynadalar tâ kim ‘asel gibi olsa ¹⁸ yedürseler hurâda ve cürâda vesâ’îr a‘râza ‘acâyib nâfi‘dür ve semüz otı yemek ¹⁹ ve dahı sirke-y-ile meslûk yumurda ki mâzû ve summak hılt edüp vèreler keçi yoğurdına ²⁰ ekşimezden evvel berâber şu katalar ve demür pâreleri katup kaynadalar tâ kim ²¹ suyu gide andan sonra kırk beş direm kadar içüreler ğâyet nâfi‘dür ve dahı ²² eydür gâh olur ki **منطونلرد** koz kadar benâdık olur gerekdür ki pâce yağı-y-ıla ²³ yâhūd sâdec yağ-ıla ihtikân edeler hemân benâdık çıkar veca‘lar ve burular ²⁴ sâkin olur kurş ‘acâyib imsâk eyler ve eyüdür şıfat mürri-şâfi ve efyün ²⁵ cünd-i bîdester ve günlük ve nânḥâh noḥūd kadar ḥabb edüp gece vèreler eyüdür ²⁶ ishâl kaṭ‘ eyler hâvî-i kebîrde eydür issi şu-y-ıla bir buçuk direm mâzû ²⁷ içürseler karın ağrısına ve veca‘ına eyüdür ve serâfiyün eydür aristōtālîs

[103b]

¹ haber vërür ki bir marâz vardur ki karındaki kaçan ‘âdet üzerine ta‘âm yese ve hażmı dahı ² kemâ-kân olsa ammâ beden aruklar günden güne kuvveti eksilür ta‘âm yedüğü kadar dahı er ishâlden ³ hâlî olmaz ammâ ishâl-ile çıkan münhażım çıkar hażmda kuşur yokdur aresto bu ‘illetün ⁴ sebebinde çok cehd eyledi sonra ma‘lûm edindi ki bedene ta‘âm girecek tarîklerde ⁵ südde olmağdan olurmış söze dahı yâ zalab vèrmeden ola yâ ğayrinden ola ⁶ eger ‘illet göbekden aşağıda olsa müfettiḥler-ile eger ta‘âm eger şerbet eger hârr ḥukneler ⁷ ammâ eger ‘illet göbek taraflarında olsa ki ḥukne vâşıl olmasa şol ta‘âmlar ki müfettiḥdür ⁸ isti‘mâl olına eger ‘illet cemî‘ em‘âda olsa aşağıdan ve yukardan isti‘mâl olına yetmiş ⁹ dördünci bâb dîrândadur şoğulcanlar sebebi balğamî ruṭûbetdür bağırsaqlarda ḥarâret-i ¹⁰ ğarîbe sebebi-y-ile müte‘affin olur bağırsaqlarda тұrur ṭabî‘at taşarruf eyler def‘de ‘âciz ¹¹ olur görür dūd olmağa kâbildür aña göre mizâcî bağlar tamâm isti‘dâd olıncaḳ kıbel-i bâridin ¹² şüret-i dūdiyye feyz olur imdi bu şoğulcanlar eger ṭavîl olur-ısa iki ḥayât derler ¹³ gâh olur ki bir zîrâ‘ olur em‘â-yı duḳâḳda mütevellid olur ‘alâmet açlık vaktında ḥareketi ¹⁴ maḥsûs olur gâh olur ki bağırsağı ışıırur ḥuşuşan açlıkda ve uyukda dişler kıcırdurur ¹⁵ gâh olur ki şara‘a benzer

hâletler şâdır olur düşmek gibi ve büzülmek müteşennic olmak gibi ¹⁶ ve ağzından uyukda lu'âblar açar gâh olur ki öksürür ve ma'de ağzında ihtilâc ¹⁷ olur 'ilâcı her şabâh dört güne deñlü otuz dört direm kadar tâze süd ve on ¹⁸ direm şeker katup içeler ve ğidâsı nohüd ve 'uşfur tohmı ve sa'ter-i fârisî ve dârçînî-y-ile ¹⁹ bişmiş ola andan şonra beşinci gün bu tedbîr êde şîh ya'nî yavşan ve birinc-i kâbilî ²⁰ dërler bir nev'â habblardur muķaşşer ola ve serhas-ı rûmî ve türmüs ya'nî delüce bakla ²¹ ve türbüd ve kûşt-ı mürr her birinden bir direm ve habb-ı nîl nışf direm dögeler eleyeler süd üzerine ²² ekeler dahı seher vaktında içeler âhîr-i nehâra qarîb şabr êdeler tâ kim ne kadar var-ısa döke ²³ gidere eger ishâl te'hîr eylese on direm hâşş sirke alup issi şu-y-ıla içe ve ahşama ²⁴ yakın ğidâsı keş suyu dögölmiş şarmusak birle ola keş türkîdür yoğurddan olur ²⁵ eger bakıyye şogulcan kalsa kişnîc yeyeler bekmez-ile yâhüd şahm-ı hanżal bir buçuk dānik ve ²⁶ şıgır ödi bir mişkāl ve kanbîl nışf direm dögeler eleyeler şıgır ödi-y-ile hâlî edüp ²⁷ şāflar êdeler isti'māl êdeler gâh olur ki düd 'arîz olur habbü'l-kar' dërler bunun tevellüdi

[104a]

¹ aşğa yoğun bağırsaklarda olur a'verde ve kolonda maķ'adeye qarîb mi'â-yı müstakîmde ² olmaz 'alâmeti katı acıķmak ne kadar yese toymaya ve beñzi şaru ola ve uyukda dişlerin ³ itdüre ahyānen kabaķ çekirdegine beñzer nesne düşe 'ilâcı anı katl etmek ve iħrâc etmekdür ⁴ bu devā-y-ıla şîh ya'nî yavşan ve birinc-i kâbilî ki muķaşşer ola her birinden bir mişkāl milh-i hindî bir buçuk ⁵ dānik ve türbüd bir direm ve şahm-ı hanżal bir dānik dögeler eleyeler tâze süd üzerine ekeler içeler ⁶ yâhüd acla mürrîden on direm ve süd aşlından ihtirâz êde ve herîse yemeye ve ğayri ⁷ yelmeşik ta'āmlardan ictinâb êdeler yâhüd uşucuk düdlardur hemān şol ⁸ penîrde ve sirkede olan kadar olurlar ve anlara beñzerler 'alâmeti maķ'ade gicimek ve birâz-ıla ⁹ gâh gâh çıkmaķdır 'ilâcı işbu hıķnedür bâbadya ve iklîl-i melik ve şîh ve ayva şane her ¹⁰ birinden bir tutam ve sedef yaprağı on direm ve şeftālû yaprağı on direm ve pazu yaprağı ¹¹ bir deste cümlesin iki rıtl şu-y-ıla kaynadalar tâ kim bir rıtl kala ve on direm mürrî ve zerdālû ¹² çekirdegi yağı on direm ve şahm-ı hanżal bir dānik hıķne êdeler yâhüd zerdālû çekirdegi ¹³ yağı-y-ıla maķ'adeyi yağlayalar yâhüd mezkûr yağ ve şıgır ödi ve bûraķ-ı ermenî ve şahm-ı hanżal ¹⁴ panbuğ-ıla getüreler yâhüd bir mişkāl şabrı afsentîn şuyında erideler hālî êdeler ve ¹⁵ şeftālû yaprağı şuyı yâhüd sedef şuyı panbuğı bunlar-ıla yaş êdeler dahı sâ'at ¹⁶ be-sâ'at getüreler ammā eger oğlancuķlarda dāfi' olsa şîh-i ermenî ya'nî persiyavşan bir mişkāl ¹⁷ ve şabr-ı usķütürî nışf direm dögeler eleyeler şeftālû yaprağı şu-y-ıla karışduralar dahı göbegine tılā ¹⁸ êdeler faşl sedîdî eydür maħmüde bir cüz' ve türbüd bir direm maħmüde nışf diremden eksücek ¹⁹ ola alalar tâze süd-ile acla içeler

düdüñ büyüñ ve kicisin çıkarur ‘acāyibdür bu bābda ²⁰ devā-yı āhir şifāda eydür birinc-i kâbilī muķaşşer ola ve çekirdegi çıķmış hūrmā ve ķoz ²¹ içi her birinden bir direm ma’cün édeler yatacak vakt tenāvül édeler ve vahşīzek ²² ya’nī hōrāsānī hārr yābisdür evvelki derecenüñ āhirinde eyüsi yeşil olur şoğulcanları ²³ ve hābbü’l-ķar’ı ya’nī ġār burı çıkarur fi’linde ķavīdür bir buķuk direm yā iki direm ²⁴ isti’māl olına iki gün sūd içeler beşinci gün azcuķ et kebāb édeler tuz nesne ²⁵ koymayalar çeyneyeler şuyın yudalar ammā ġāyet acla gerekdür hemān hōrāsānī ġayri yerde ²⁶ döğüle süde ķarışduralar nefes vērüp almadın def’i içeler zīrā nefes vērüp alıncaķ ²⁷ hōrāsānīnün ħoķusun tıyalar başların ve ağızların şıķılurlar devā ağızına varmaz

[104b]

¹ ġāyet eyüdür isti’māl édeler taķvīm-i ebdānda eydür ‘alāmeti bağırsaķlara lez’ vērür ve müştāķ ² olur birāzı ve düdü çıkarmağa iginür ve burı ve lez’ ve ġışyān olur ma’de ta’āmdan hālī ³ olduķda ‘ilācında ķoz yemek ve hindüstān ķozı yemek ve tatlu enār yemek ve mürri yemek ⁴ ve kişnīc-i yābis yemek ve turb ve hardal yemek ve na’nā yemek eyüdür ve daķı hōrāsānī afsentīn ⁵ yāhūd ķanbīl yā türmüs ‘asel birle ma’cün édüp yemek eyüdür ve daķı türmüs ki delüce baķla- ⁶ dur ve şīh ve ayva tane ve yarpuz-ı cebelī ve bunların emşālī eger mecmū’aten yā müfreden üç direm ⁷ alup bal-ıla ma’cün édüp issi şu-y-ıla isti’māl eylemek gerekdür yétmiş beşinci bāb ⁸ emrāz-ı kebeddedür cigerün sü’-i mizācı eger hāretden olur-ısa ‘alāmeti ‘ataş ķatı ⁹ olmak ve ağızı acı olmak ve ve dili haşīn olmak zīrā ma’de ağızına müşārikdür ve ta’ām ¹⁰ iştihāsı az olmak ve birāzı yābis olmak zīrā ciger hāret sebebi-y-ile keylūsdan ne ķadar ¹¹ ruṭubet var-ısa cezḇ eyler ve nabż serī’ olmak ve ciger mevzi’inde hāret olmak ve ķārüre ¹² nārī ve aḥmer olmak zīrā ciger hārr olıncaķ şafrā çok olur ve ġāh ġāh şafrā ķuşmaķ ¹³ ve ġāh şafrā ishāl olmak ve beñzi şaru olmak ve ġāh olur ki gözleri şaru olur ¹⁴ ‘ilācı bārid şerbetler-ile ve bārid ġıdālar-ıla cigeri tebrīd etmek gerekdür her şabāh üç ¹⁵ direm hindibā toḥmı ve on dāne erūk ve temr-i hindī on direm ve aķ şeker on direm cüllāb ¹⁶ édüp içeler ve ġıdāsı eger hummāsı olur-ısa arpa cüllābı ki üç direm hindibā toḥmı-y-ıla ¹⁷ bişmiş ola ve illā eger hummāsı yoğ-ısa ḥatun tuzluğı-y-ıla bādem içi-y-ile ve şeker-ile şorbā ¹⁸ yā temr-i hindī-y-ile ola yā hābb-ı rummān-ıla yā līmün şu-y-ıla bādem içi-y-ile büluc eti-y-ile bişe ¹⁹ eger za’f olur-ısa yāhūd her şabāh cüllāb içe on direm sikencübīn ve yigirmi direm ²⁰ hindibā şuyı yāhūd otuz altı direm ķarpuz şuyı ve on direm aķ şeker yāhūd hıyār ²¹ şuyı yigirmi direm on direm aķ şeker-ile eger cūfāf-ı baṭın ya’nī ķuruluğı olur-ısa fākihe şu-y-ıla ²² ṭabī’atı telyīn eylemek gerekdür terencübīn ve şırḥışṭ katalarve cigerine aķ ve kıızıl şandal ²³ ve hindibā şuyı ve semüz otı şu-y-ıla ve ķabaķ şu-y-ıla ḥalt édüp zımād édeler ve ṭebāşīr ķurşı ²⁴ ki müleyyin ola bir

mişkāl ve on direm sikencübīn ve yigirmi direm hindibā şuyı hālṭ edüp ²⁵ içeler nāfi'dür yāhūd bir mişkāl kūrş-ı kāfūr yigirmi direm hindibā şu-y-ıla içeler ve mārūl ²⁶ yemek ve hıyār yemek nāfi'dür eger kebedūn sü'-i mizācı şāfrā-y-ıla olur-ısa gerekdür ki işbu maṭbūh-ıla ²⁷ ishāl olına şıfat-ı maṭbūh sināmekī kıızıl gül yaprağı eger tāze eger yābis kūrı benefşe

[105a]

¹ helīlec-i aşfer ve helīlec-i kābilī her birinden beşer direm ve nīlüfer ve hindibā tohmı üçer direm erük ² ve 'unnāb yigirmişer dāne temr-i hindī yigirmi direm keşüş tohmı üç direm üç rıtl şuda ³ kaynadalar tā kim bir rıtl kıala içinde on beş direm hıyārşenber içi ve yigirmi direm terencübīn ⁴ ezeler şāfi edüp şehir vaktında içeler ve cigere zımād edeler şandal-ı ebyaz ve aḥmer ve arpa ⁵ unı ve yābis benefşe ve nīlüfer ve kıızıl gül üçer direm ve kāfūr-ı riyāhī nişf dāniḳ ⁶ dögeler eleyeler hindibā şu-y-ıla yāhūd ḥayyū'l-'ālem ya'nī uruz otı şu-y-ıla yā semüz otı şu-y-ıla ⁷ yāhūd yābis kişnīc şu-y-ıla kıarışduralar zımād edeler eger su'al olur-ısa her şabāh ⁸ üç direm hindibā tohmı ve beş direm benefşe eger yaş eger yābis ve on direm terencübīn ⁹ ve on direm ak şeker cüllāb edüp içeler ve ğıdāsı mürdümük yaş kabaḳ-ıla yā ısfānaḥ-ıla ¹⁰ bādem içi-y-ile müzevvere eger ishāl olur-ısa 'ilācı her şabāh kābız kūrş-ı ṭebāşīr bir mişkāl ¹¹ ayva rubbı-y-ıla yā mersin rubbı-y-ıla yā alma rubbı-y-ıla her kankısı olur-ısa on direm ve ğıdāsı mürdümük ¹² ve bādem içi ikisi de muḳaşşer ve kavrulmuş olalar tavuḳ eti-y-ile bişüreler ve ma'desine bu zımādı ¹³ edeler şıfat şandal-ı ebyaz ve aḥmer ve fūfel ve rāmek ve akākıyā ve cūlnār ve ceft-i bellūṭ ¹⁴ üçer direm dögeler eleyeler siñirlüce ot şu-y-ıla yāhūd bāğ tevegi şu-y-ıla kıarışduralar ¹⁵ yaḳu edeler ve ğıdāsı summaḳ müzevveresi kavrulmuş bādem içi-y-ile ve azcuḳ şeker yāhūd ¹⁶ enberbārīş müzevveresi bādem içi-y-ile şıfat-ı kūrş ciger ḥarāretine ve iltihābına eyüdü ¹⁷ on direm ḥatun tuzluğı kim anuñ çekirdegi gitmiş ola ve gül ve ṭebāşīr beşer direm ¹⁸ ve hindibā tohmı ve hıyār tohmı ve kabaḳ tohmı ikisinün dahı kıabı çıkmış olalar ve baḳla'-i mübārek ¹⁹ tohmı ya'nī semüz otı tohmı üçer direm dögeler bezr-i kıaṭünā lu'ābı-y-ıla kūrşlar edeler bir mişkāl ²⁰ alup on direm sikencübīn-i sādec-ile içeler yāhūd cigerün sü'-i mizācı bārid ola ²¹ 'alāmeti ishāl ve teheyyüc ya'nī burnında gözinde şişkinlik olmak ve levn fāsıd ²² olmak ve 'aṭaş az olmak ve dili tutağı ak olmak ve nabz baṭı' olmak ve kārūresi ak ²³ olmak ve şehīn olmak zīrā balğam ğalīz hılṭ olur 'ilācı her şabāh üç direm rāziyāne ²⁴ tohmı ve 'aselī gülbeşeker on direm cüllāb edüp içeler ve ğıdāsı noḥūd şuyı ve 'uşfur tohmı içi ²⁵ bilic eti-y-ile ve buzağı eti-y-ile ve çil eti-y-ile ola şıfat-ı devā kim cigere ḥarāret vērür ²⁶ ve bevli idrār eyler nāfi'dür sūnbül ve maşṭakī ve bezr-i kerefis ve azḥır ya'nī mekke

ayruğı ²⁷ ve enīsūn ve bādem ve arduc yemişi ve kuşt-ı baħrī ikişer direm ġāfiş ‘uşāresi ve biber ve zencebīl

[105b]

¹ her birinden nışf direm dögeler eleyeler kuşlar edeler daħı işbu uşul şu-y-ıla içeler şıfat-ı mā’-i uşul ² kerefis köki ve rāziyāne köki onar direm ve kerefis toħmı ve rāziyāne toħmı ve enīsūn her birinden dört direm ³ ve azħır köki ve ġāfiş ve hāşā ve ca’de beşer direm ve çekirdegi çıkmış kızıl üzüm yigirmi direm ⁴ üç rıtl şuda kaynadalar tā kim bir rıtl kıla süzeler şāfi edeler otuz direm içeler ve eger ⁵ ishāl daħı olur-ısa ‘ilācı bezr-i reşād ya’nī tere toħmı ve yekbunī feslegen toħmı ve şamğ-ı ‘arabī ⁶ hep kavrulmuş ola azcuğ gülāb-ıla yaşca edeler yudalar ve ġıdāsı kılyeler muṭayyeb ola ⁷ münāsib otlar-ıla ve toħmlar-ıla çil ve keklik ve dürrāc eti-y-ile ba’zı eṭibbā eydür kurd cigerin ⁸ alup kavurup bir direm alup riyvend-ile içseler bārid cigere nāfi’ ola yāħūd nemmām ki ⁹ verseme ve asārūn kaynadalar kettān bezin banduralar cigerine uralar şıfat-ı kuş ki veca’-ı ¹⁰ kebede nāfi’dür ki bürüdetden ola afsentīn yā’nī pelīn ve rāvend-i çīnī üçer direm ¹¹ ve kızıl gül yaprağı dört direm ve sūnbül-i ṭīb ve sārūn ve lük mağsül ola her birinden ¹² bir direm dögeler eleyeler ma’cūn edeler kerefis şu-y-ıla kuşlar edeler bir mişkāl kadar içeler yāħūd ¹³ on direm sikencübīn-i ‘unşulī issi şu-y-ıla ezüp içeler ve ġıdāsı zīrbāc çil eti-y-ile ve dürrāc ¹⁴ eti-y-ile ve hindibā şuyı cigere nāfi’dür gerek cigerün ħarāreti olsun gerek bürüdeti olsun ¹⁵ her hālde nāfi’dür şıfat-ı kuş bu ‘illete nāfi’dür lük-i mağsül ve buyan dibi ve ¹⁶ hindibā toħmı her birinden dört direm ve sūnbül ve asārūn ve ġāfiş ‘uşāresi ve ḥatun ¹⁷ tuzluğı üçer direm rāvend-i çīnī ve rāziyāne toħmı her birinden bir bucuğ direm ve kızıl gül altı ¹⁸ direm ve za’ferān nışf direm dögeler eleyeler rāziyāne şu-y-ıla kıışdurup kuşlar edeler bir ¹⁹ mişkāl kadar alup on direm sikencübīn-i bezürī-y-ile içeler zımād ve cigerine bu zımād-ıla yaķu ²⁰ edeler bābadya ve iklīl ve sūnbül ve kuşt-ı mürre ve sekbīnc üçer direm dögeler yumşak ola ²¹ ve süsen yağı-y-ıla ve kuşt yağı-y-ıla yā nārdīn yağı-y-ıla kıışdurup cigerün üzerine ²² yaķu edeler yāħūd cigerün mizācı ruṭūbet üzerine ola ‘alāmeti ‘aṭaş az olup ve ²³ tükrük çok olmaķdur ve gözinde yüzinde teheyyüc olmaķ ya’nī şiş olmaķ ve geyregi ²⁴ etleri gençek olmaķ ve nabz baṭī olmaķ ve kıārūre aķ ve ġālīz olmaķ ve çok uyumaķ ²⁵ ve kāhil olmaķ ve ḥavāss pelīd olmaķ ve yemegi eyü siñirmemek ‘ilācı her şabāħ rāziyāne ²⁶ toħmı ve kerefis toħmı ve buyan köki üçer direm ve ‘aselī gülbeşeker on direm cüllāb edüp içeler ²⁷ ve ġıdāsı noħūd şuyı ‘uşfur toħmı-y-ıla ve dārçīnī-y-ile yāħūd kılyeler müberrid ve muṭayyeb yāħūd

[106a]

¹ her şabāḥ ‘aselī gülbeşeker on direm ve yaş rāziyāne şuyı on direm cüllāb olur içeler ² ve ıtrıfıllar ve gülbeşekerler ve müteyebbis yemeg-ile eyüdür ve işbu devā dahı nāfi’dür şıfat ³ keçi boynuzu nebṭī ve rāziyāne ve kerefis toḥmı üçer direm ve ve sünbül-i ṭīb beş direm ⁴ döğeler eleyeler rāziyāne şu-y-ıla yāḥūd kerefis şu-y-ıla qarışduralar bir mişkāl alup dahı ⁵ on direm sikencübīn-i bezürī-y-ile içeler ve ğıdāsı zīrbāc ola çil ve keklik eti-y-ile ⁶ ve dürrāc eti-y-ile yāḥūd cigerün sü’-i mizācı yābis ola ‘alāmeti ‘aşaş ve beden naḥīf ⁷ ve birāzı az olmak nabz katı ve kārūre ak ve raḳīk olmak ve kan az olmak ‘ilācı ⁸ ‘ilācı her şabāḥ şarāb-ı nīlūfer ve şarāb-ı ḥaṣḥāş yā semüz otı toḥmınuḡ ḥalībı otuz altı ⁹ direm ola on direm ak şeker-ile ve ğıdāsı ḥarīre buğday özinden ve bādem ¹⁰ içinden ve ak şekerden yāḥūd kabaḳlu oğlaḳ eti şorbāsı yā oğlaḳ pāçesi ¹¹ kabaḡ-ıla bişmiş ola yāḥūd her gün oğlaḳ beynisi etmeg-ile yēyeler yā mürdümük ısfānaḡ-ıla ¹² ve kabaḡ-ıla yāḥūd çay balıḳları-y-ıla yāḥūd bu kīrūṭī-y-ıla cigere yaḳu edeler şan’atı ¹³ benefşe yaḡı ve kabaḳ yaḡı ve hindibā şu-y-ıla ve kabaḳ şu-y-ıla ve şāfi şu-y-ıla düzülmüş ola ¹⁴ faşl mansūrīde cālīnūs eydür bir kimesne kim cigerin ṭabī’ī ḥāle üzerine ¹⁵ ḥıfz etmek ister-ise gerekdür ki kaçan sağ tarafında şıḳlet egelese her ta’am ki ¹⁶ yer evvelinde kebere turşısın bal-ıla yēsün tā ol şıḳlet kendünce eksük ¹⁷ etmesün yēsün ammā şol edviyye kim cigerün ‘umḳından aḥlāt-ı reddiyye ḥārreyi ¹⁸ pāk eyler sināmekī üç direm kadar saḡk edeler yigirmi dört direm sükkerī sikencübīn- ¹⁹ ile içe şifāda eydür rubb-ı süs ciger edviyyelerine ḥılt olınsa cemī’ ‘illetlerinde ²⁰ te’sīrin gökçek eyler ve ḥāvi-i kebīrde eydür cigerün ḥār maraḡlarında cigere kuvvet ²¹ verür nesneler-ile tebrīd olına hindibā-y-ıla ve berri hindibā-y-ıla ba’zı evḳātda ²² kişnīc katalar eger yaş eger kurı ve bunların şuyı dahı eyüdür yāḥūd kavuralar ²³ dahı şuyına eküp içeler yāḥūd kaynadalar zīrā hindibā ḥār ciger ve bārid ²⁴ cigere dahı nāfi’dür ıslāḡ eyler ve dahı cigerün fesādı südde-y-ile olur-ısa sikencübīn ²⁵ içeler ve efyün-ıla ma’mül ma’cūnlardan fulūniyā gibi içeler yētmiş altıncı bāb ²⁶ za’f-ı kebeddedür sebebi emzece’-i erba’anuḡ biridür yāḥūd süddedür cigerde ve- ²⁷ yā emrāz-ı aliyyedür ki cigere ‘arız olur ‘alāmet iştiḥāsı az olmak

[106b]

¹ ve levni fāsıd olmak ve bedeni naḥīf olmak ve ‘usālī ishāl ola ya’nī et şuyına benzer ² kim tāz-ıla yuyalar ve sağ tarafında āḡir eyegü aḡrımak eger za’f cigerün gözce ³ yerinde südde olmakdan ise ‘alāmeti bevlı az az gelmek ve raḳīk olmak zīrā ⁴ bevl muḡaddebden böğreklere varur andan meşāneye varur her yarı kim südde kavī ola ⁵ riḳkat ziyāde olur ve bevl az olur ammā eger südde cigerün mefḳarında olsa birāz ⁶ keşir olur ve raḳīk olur zīrā keylūsdan şāfisi süddeden bevl bulmaz birāza ⁷ katulur anuḡ-ıla

çıkar 'ilâcî eger süddeden olur-ısa her şabâh bu cüllâb içe ⁸ hindibâ tohmı ve it üzümü tohmı üçer direm ve hindibâ köki beş direm ve râziyâne tohmı ⁹ bir direm ve ak şeker on direm ve ğıdâsı zîrbâc sirke ve şeker-ile bişmiş ola yâhüd ¹⁰ her şabâh enberbârîş kurşı bir mişkâl ve on direm sikencübîn-i bezürî-y-ile içeler ¹¹ yâhüd her şabâh bu cüllâb içeler râziyâne tohmı ve kerefis tohmı üçer direm ve nânḥâh bir ¹² direm ve şeker on direm ve südde vērūr nesnelerden ictinâb édeler tatlu nesnelerden ¹³ ve ḥelvâlar ki nişâsta-y-ıla bişmiş ve bālūze ve kaṭā'îf ve herîse ve tıtmac ¹⁴ gibi nesnelerden ihtirâz édeler eger südde cigerün muḥaddebinde olur-ısa 'ilâcî her ¹⁵ şabâh buyan dibi ve râziyâne tohmı ve hindibâ tohmı üçer direm ve ak şeker on direm ¹⁶ ve ğıdâsı noḥüd suyu ve 'uşfur tohmı-y-ıla bişmiş ola ve ṭabî'atı eftîmün maṭbūhı-y-ıla ¹⁷ ishâl édeler yâhüd beş direm sinâmekî ve üç direm hindibâ tohmı ve ak şeker on ¹⁸ direm issi şuda ḳaynadalar süzeler içinde beş mişkâl ḥıyârşenber ma'cünı ezeler ¹⁹ seḥer vaḳtında içeler şabr édeler tā kim şālîḥ ishâl ola ve âḥir-i nehârda noḥüd-ıla ²⁰ bişmiş tavuḳ aşı yeyeler yâhüd ma'cün-ı kürküm yâhüd aşânâşiyâ yâ selîşâ ma'cünı ²¹ yeyeler ve cigere bu zımâd yaḳu édeler bâbadya birincâsef derler taḡlarda ve ḳadîm ²² binâlarda biter çiçeḡi hemân 'ayn-ı bâbadyadur fark ol ḳadardur ammâ yapraḡı ²³ afsentîne beñzer her birinden onar direm ve kerefis tohmı üç direm ve sünbül-i ṭîb ²⁴ ve asârün her birinden bir direm dögeler eleyeler sedef şu-y-ıla yâ râziyâne şu-y-ıla ²⁵ ḳarışduralar yaḳu édeler ma'cün-ı kürküm ki bu 'illete nâfi'dür kerefis tohmı ve râziyâne ²⁶ tohmı ve arduc yemişi ve selîḥe onar direm sünbül-i ṭîb ve ḳuşt-ı baḥrî vefüvve ki ²⁷ ḳızıl boydur ve ca'de ve 'uşâre'-i ḡâfiş ve yabân şarmusaḳı beşer direm ve buyan balı

[107a]

¹ ve riyvend-i çînî ve mürr üçer direm ve za'ferân bir direm dögeler eleyeler kefi alınmış bal-ıla ² ma'cün édeler uşul şu-y-ıla içeler faşl şifâda eydür cigerün za'fî içün ³ kurş-ı enberbârîş-i râvendî gelür kırk sekiz direm şıḡır dili şu-y-ıla ezeler şarâb-ı ⁴ ḳaşr-ı hindibâ ve 'üd-ı lezîz ve muṭayyeb ola içeler verem-ile süddenün farkında muḥammed bin ⁵ zekeriya eydür eger südde olsa veca' olmaz ammâ verem olsa ziyâde veca' olur ḥâvî-i ⁶ kebîrde eydür cigerün ḳatılıḡın şöyle ḳomaḳ olmaz eger ḳadîm olsa istiskāya ⁷ müveddî olur müleyyin merhemler ve cigerün süddesin feth eyler nesneler veler aşıl 'ilâc budur ⁸ ve daḡı eydür eger şıḳlet ve temeddüd cānib-i yemîninde vāḳı' olur-ısa veca'ı ola ammâ ḥummâsı ⁹ olmaya veremi olmaya zāhirdür ki māsārîḳâda südde olmuşdur ve daḡı sinirlüce ¹⁰ cigerün süddesin feth eyler ve ṭalāḡa daḡı eyüdür yetmiş yedinci bâb ¹¹ cigerün veremi eger demevî olur-ısa 'alâmeti ḥiss-ile verem zāhir olmaḡdur ve ḥâdd ¹² ḥummâ olmaḡdur ve 'aṭaş ve ıztırâb ve lehîb ve ciger olduḡı yerde ḥurḳat ve yayınmaḳ ¹³ ve şıḳlet ve 'azîm veca' olmaḡdur ve yüzi ve dili kızıl olmaḳ

ta'āma iştihā sāķı¹⁴ olmak zīrā ahlāt-ı erba'a cigerde mütekevvın olur anuñ-çün ğıdāya teveccüh eylemez ve hem¹⁵ ma'de dañı ciger-ile müşārikdür ve dañı yābis su'āl olmak zīrā ciger şakıl olup¹⁶ aşığa müncezib olur öykene dañı incizāb.dan eşer yetişür müte'ezzi olur¹⁷ şey' ğarīb vāķı' oldı dēyü tabi'at su'āle başlar ki def' ede su'āl yābis¹⁸ olduğı zīrā cigerden öykene tarīķ yokdur huşūşan ki hicāb-ı hāciz ortada-¹⁹ dur ve eger verem 'azīm olur-ısa fuvāk dañı olur ya'nī içkırık olur ma'deye şıkılmaķ²⁰ 'arız olduğı sebebden ve kabz olmak beden kavī olup harāret-ile ruṭubetleri²¹ cezb edüp ماستین ve ruṭubeti teşerrüb étdükde olur ammā eger kuvvet za'īf²² olup cezb étmekde 'aciz olsa tabi'atda leyyinet olur ve ğaşı dañı 'arız²³ olur zīrā ciger kalbe müşārikdür ve zīķ-ı nefes olmak mecārī nefes tutilmadan²⁴ olur gerilmekden ğāh olur ki ḥabs-ı bevl 'arız olur zīrā bevl cigerden gider²⁵ verem sebebi-y-ile tarīķ münsedd olur ve ihtilāt-ı 'akl olur zīrā dimāğa ḥārr buḥārlar²⁶ çıkar 'ilācī sağ taraḑdan bāselīķden faşḑ edeler kan akıdalar kuvvete göre²⁷ eger zamān bahār günleri ola ve mizāc dañı demevī ola ve civān ola çok kan

[107b]

¹ çıkarmağa taḥammül eyler-ise çok kan çıkmaķ bi-izni'llāhi te'ālā şifādur ve ḥalāşdur ve şonra rādi'ler² dērler eger faşddan evvel bārid rādi' nesneler veritse vereme şalābet getürür³ ve eger mühelliller veritse elemin ziyāde verem dañı büyük olur gerekdür her şabāḥ 'unnāb⁴ ve sibistān yigirmişer dāne benefşe eger yābis eger yaş beş direm ve hindibā toḥmı üç⁵ direm ve ak şeker ve terencübīn ve şırḥışt onar direm ve ğıdāsı arpa şuyından⁶ ğayri nesne olmaya ve tabi'atı telyīn olına fākihe maṭbūḥı-y-ıla ki terencübīn ve şırḥışt⁷ bile ola eger maṭbūḥı içmege kādır olmasa işbu ḥuķne-y-ile ihtikān edeler şıfat-ı ḥuķne⁸ yābis benefşe ve nīlūfer ve hindibā toḥmı beşer direm sināmekī yēdi direm arpa irice döğölmiş⁹ ve keppek ve ḥıtmī birer tutam üç rıtl şuda kaynadalar tā bir rıtl kala andan şonra¹⁰ on direm ḥıyārşenber ve ak şeker on direm katalar süzeler şāfi edeler dañı on direm¹¹ benefşe yağı ve on direm gül yağı ve on direm mürri katalar dañı ısıcaķla ḥuķne edeler¹² eger verem cigerün muḥaddebinde olur-ısa cemī' himmet ki idrār-ı bevlī şarf edesin gerekdür ki¹³ her şabāḥ hindibā toḥmı üç direm ve ak şeker on direm ve on direm dañı kavun¹⁴ çekirdegi südi ve şenḥıyār ve ḥıyār ikisinün de çekirdegi südinden onar direm¹⁵ katup cüllāb olur içeler yāḥūd sikencübīn-i bezürī ki mu'tedil ola on direm¹⁶ hindibā şuyı yigirmi direme ger hindibā şuyından bedel keşüş şuyın katarlar-ısa¹⁷ cā'īzdür ve işbu süfuf dañı ğāyet nāfi'dür şıfat-ı süfuf riyvend-i çīnī bir¹⁸ bucuķ direm kızıl gül yaprağı ve ḥatun tuzluğı ve hindibā toḥmı ve rāziyāne toḥmı ve kerefis¹⁹ toḥmı üçer direm ve kabaķ çekirdegi içi ve kavun ve ḥıyāreyn çekirdegi içi onar direm cemī'²⁰ döğeler her şabāḥ üçer direm isti'māl edeler şıfat-ı kuruş ki

muḥaddeb tarafında olan ²¹ vereme nāfi'dür hindibā tohmı ve kavun çekirdegi içi ve keşüş tohmı üçer direm ve tebāşīr ²² bir mişkāl ve riyvend-i çīnī nişf direm ve mağsül lük bir direm yumşak dögeler hindibā ²³ şu-y-ıla yāhūd it üzümü şu-y-ıla karışduralar kurşlar edeler miḳdār-ı şerbet bir ²⁴ mişkāldür ve penīr şu-y-ıla sikencübīn-ile nāfi'dür yāhūd verem şafrāvī ola 'alāmeti ²⁵ ifrāt-ı 'ataş ve ḳalaḳ ve lehīb ve kerb ya'nī bir bir yaña dönmek ve ziyāde göyünmek ²⁶ ve şanca şanca ağrımak ve ziyāde ḥādd ḥummā ve nabz serī' ve ḳārūre nārī ve ḳatı merārī ²⁷ ve ishāl-i merārī olmaḳdur ve yüzinde dilinde şufret olmaḳ ve dilinde uvacuk beşreler

[108a]

¹ çıḳmak 'ilācı her şabāḥ üç direm hindibā tohmı ve dört direm nīlüfer ve aḳ şeker ve terencübīn ² onar direm cüllāb olur içeler ve ṭabī'atı fākihe maṭbūḥı-y-ıla yā helīlec maṭbūḥı-y-ıla yā zerdālū ³ ḥōşābı-y-ıla yigirmişer direm şīrhışt ve terencübīn içeler yāhūd on direm ḥıyārşenber-ile ⁴ içeler ve ğıdāsı ḥaşḥāş-ıla bişmiş arpa cüllābı ola ve cigerine veremün ibtidāsında ⁵ şandal-ı ebyaḫ ve aḥmer ve nīlüfer ve gül ve māmīşā berāber alalar dögeler eleyeler hindibā şu-y-ıla ⁶ yāhūd ḥayy-ı 'ālem şu-y-ıla yaḳu edeler eger ibtidādan tecāvüz eyler-ise rādi'lerden hīç ⁷ nesne isti'māl etdurmeyeler elbette şıfat-ı zımād ibtidāda eger verem şafrāvī eger şafrāvī ⁸ olsun it üzümü yaprağı ve kākneç yaprağı ve ṭuḥleb şulu leznde yosuñ gibi ⁹ mercimek gibi yeşilce olur ve tāze gül ve yaş benefşe ve iki şandal dögeler eleyeler uruz ¹⁰ otı şu-y-ıla yaḳu edeler yāhūd cigerün veremi balğāmīdür 'alāmeti nabz baṭī ve süst ¹¹ ve ḳārūresi ve dili ve yüzi ebyaḫ olmaḳ ve 'ataş az olmaḳ ve balğam getürmek aḳ ¹² renglü birāz getüre ve ḳan raḳīḳ olmaḳ ve yumşak verem iḥsās ede geyrekler ¹³ altında ola veca'ı ve ḥummāsı olmaya 'ilācı her şabāḥ üç direm buyan dibi ve üç ¹⁴ direm it üzümü ve iki direm rāziyāne tohmı ve on direm şeker-ile cüllāb edeler içeler ve ¹⁵ ğıdāsı māş yā'nī mürdümük noḥūd-ıla bādem içi-y-ile ve ḥādd ḥuḳneler ki ḳülunc bābında ¹⁶ mezkūrdur edeler yāhūd beş direm sināmekī ve rāziyāne tohmı ve enīsün üçer ¹⁷ direm ve aḳ şeker on direm ḳaynadalar şāfī edeler daḫı beş mişkāl ḥıyārşenber ma'cūnı ¹⁸ ḳatup ḥall edeler şehir vaktında içeler ve ğıdāsı öyleden sonra noḥūd ve 'uşfur ¹⁹ tohmı-y-ıla ve tavuḳ-ıla bişe kuvvet za'īf olur-ısa andan sonra müsahḥan ve müceffif ma'cūn- ²⁰ lar ve ḥārr yābis kurşlar verile ve ıtrıfīller ve gülbeşekerler vereler yāhūd cigerün ²¹ veremi sevdāvī ola yābis ola sebebi aḥlāt-ı sevdāvī ve ğalīz cigerde ²² üctemi' olmuştur ciger-ile ṭalaḳ arasında südde olmuştur sevdā ṭalağa ²³ varmağa yol bulamaz daḫı irkilür ḳalur cigerün mecrālarında ṭurarak ḡalīz ²⁴ olur verem iḥdāş eyler 'alāmeti sābıḳān verem olmuş ola eger ḥārr eger bārid ²⁵ ola tedbīrde ḳuşürdan müteḥaccir olmuş ḳalmış ammā eger ibtidāda sevdādan ²⁶ ḥādış oldı-y-ısa ciger ḳaşḳatı olmaḳ ve dili yābis olmaḳ ve 'ataş

olmak²⁷ 'ilâcî her şabâh râziyâne tohmı ve hindibâ tohmı ve kerefis tohmı üçer direm ve ak şeker ve terencübîn

[108b]

¹ onar direm cüllâb edüp içeler ve ğidâsı zîrbâc ya'nî sirke ya'nî şeker-ile ola andan sonra² maṭbūḥ-ı eftīmün yâ eftīmün ḥabbı-y-ıla ṭabî'atı telyîn edeler yâhūd yedi direm sināmekî³ alalar ve buyan dibi ve hindibâ tohmı ve râziyâne tohmı üçer direm ve on beş direm şeker⁴ kaynadalar süzeler şâfî edeler daḥı yedi mişkâl necâḥ ma'cünî katalar eger zamân issi olur-ısa⁵ seher vaktında içeler eger zamân bârid olur-ısa kuşluğun içeler aḥşama yakın ishâl-⁶ den fâriğ olıncağ ğidâsı noḥūd şuyı ve 'uşfur tohmı ve tavuğ-ıla bişe eger marîz za'îf⁷ olur-ısa andan sonra sikencübîn-i bezürî on direm ve bir mişkâl kurş-ı enberbârîş-i⁸ kebîr katalar içeler yâhūd sikencübîn-i 'unşulî on direm ve lük kurşı bir mişkâl yâhūd⁹ mezkûr devâ-yı kürküm vereler yâhūd yaş râziyâne şuyı ve yaş hindibâ şuyı onar¹⁰ direm ve on direm ak şeker koyup içeler ve cigerine bu yakuyı edeler şıfat-ı zımâd boy¹¹ tohmı ve kettân tohmı ve mûm-ı şâfî ve kaz yağı onar direm ve günlük yedi direm ve iklîl-i melik¹² ve bâbadya birer tutam ve lâden ve ḥamāmâ her birinden üçer direm alalar daḥı dögecegi dögeler¹³ ve eridecegi erideler benefşe yağı-y-ıla ḥalt edüp yaḳu edeler ve ciger yaḳularında¹⁴ sirke katmayalar gökçek қоһar cigere kuvvet verür nesneler-ile gele gerekdür yâhūd düşmekden¹⁵ yâ bir nesne toḳunmuş ola ola kim veca'dan müvâdik incizâb olur daḥı verem¹⁶ 'arîz olur 'ilâcî her şabâh üç direm it üzümü ve üç direm daḥı hindibâ tohmı¹⁷ ve on direm şeker-ile cüllâb edeler içeler ve ğidâsı noḥūd ve mürdümüg-ile ve bâdem içi-y-ile¹⁸ ve ṭabî'atı eftīmün ḥabbı-y-ıla telyîn edeler ve cigere bu zımâd yaḳu edeler şıfat-ı zımâd¹⁹ mağsûl lük ve kabuğı çıkmış noḥūd ve riyvend-i çînî yedişer direm mümiyâ üç²⁰ direm alalar edviyyeleri dögeler ve mümiyâyı benefşe yağı-y-ıla erideler yâ şırlığan yağı-y-ıla²¹ ve edviyyeyi bunun-ıla ḥalt edeler yaḳu edeler ve cigerinde veremi olan kimesneler²² kâbîz yemişler yemekden ihtirâz edeler armûd ve ayva gibi ve her nesne kim kâbîz²³ ola ictinâb edeler zîrâ ki bunlar veremi daḥı ziyâde eyler sedd ihdâş etdüğü²⁴ eclden faşl ḥavî-i kebîrde eydür eger 'alîle ḥardal ve sirke-y-ile ta'âm yedürseler²⁵ göresin ne yere veca' zâhir olur-ısa verem ol yêrdedür eger ta'âm içüp²⁶ yerleşdükdən sonra veca' zâhir olsa verem-i ma'de olmuşdur yâ yukarı yerinde²⁷ ya'nî kızıl ögkendedür eger ta'âm tamâm inüp veca' ve lez' zâhir olsa verem bunlaruḡ

[109a]

¹ birinde degüldür ve daḥı eydür eger cigerde verem şalâbet üzerine olsa ṭavîl marâzdur
² ammâ âḥir kattâldur ibn-i serâfiyün eydür verem-i kebed-ile zâtü'l-cenb arasında

evā'ilde ³ müşābehet vardır zīrā ikisinde daḥı zīḳ-ı nefes olmak ve öksürmek ve gögsi kemükleri ⁴ ağrımak lāzımdur huşuşan sağ tarafda ammā evāhirde veca'-ı kebedde dil kızıl olur ⁵ ve kara olur ve cemī' bedenün levni müteğayyir olur ammā zātü'l-cenbde öksürür yābis degüldür ⁶ nesne bile gelür eger dilesen ki ḥaḳīḳaten bilesin marīz emr edesin ki katı katı nefes ⁷ vère ala eger eger eyegüler altında ve geyrekler altında mu'allak bir şaḳīl nesne тұrur egler-ise ⁸ veremdür ve illā felā bilesin ki ciger vereminde bevl ḥabs olınsa ma'lümdür ki verem ⁹ 'azımdür ve daḥı eydür cigerün mizācı ḥarāret-ile fāsīd olsa kör verem ki tutaḳlar- ¹⁰ inuḡ rengi ağ olur ve rengi zā'ıl olur günden güne fāsīd olur ammā yine eyülüğe ¹¹ dönse tutaḳların rengi tedrīc-ile aṣlī rengine döner ve daḥı eydür eger cigerün ¹² veremi ṭalāğa intikāl eylese eyü 'alāmetdür ammā ṭalāḡuḡ veremi cigere intikāl ¹³ etse eyü 'alāmet degüldür şeyḫ ebü 'alī eydür cigerün veremi-y-ile şol 'azallar ki ḳarın ¹⁴ derisi altındadır bir nece dürlü fark vardır ammā veca' cihetinden fark 'azallarda ¹⁵ olan veca' dā'imā zāhir olur ve cigerün veremi gāh olur ki zāhir olmaz huşuşan ki ¹⁶ maḳ'adede ola ve ammā şekil cihetinden cigerün veremi bilālīdür ke'enne yay gibi ammā ¹⁷ 'azālīnün uzun olur bir taraf ince ve bir taraf yoğun olur ke'enne saçın kıyruḡı gibi ¹⁸ ḥāvī-i kebīrde cigerün eski şalābetine ki istīṣkā olmak ḥavfı ola bu merhem eyüdür ¹⁹ şıfat-ı merhem uşak ve ak günlük ve defne yemişi ve buraḳ ve müm ve zeyt yaḡı ²⁰ alu merhem edeler ve daḥı eydür südde-y-ile verem-i kebede arasında fark südde olsa veca' ²¹ olmaz ve ḥidde ve veca' ve ḥummā olur yetmiş sekizinci bāb yereḳāndadır bedenün levni ²² şaruluḡa yā kızılluḡa mā'ıl olur fāhiş olur şafrā yā sevdā cilde yā cilde ²³ ḳarīb mevzi'e cārī olduḡı sebebden 'ufūnet olmaya gāh olur ki 'ufūnet ²⁴ bile olur buḫrān cihetinden olur-ısa ki ṭabī'at def' eyleye 'alāmeti ṭabī'at ḳabz ²⁵ üzere olmak ve muḳaddimen ḥummā vāḳı' olmak ve buḫrān günlerinde olmak ve ağzı acı ²⁶ olmak eger ḥummāda yedi günden öñürdi vāḳı' olsa eyü 'alāmet degüldür zīrā yereḳān ²⁷ buḫrānı ḡalīz şafrādan olur olur yedinci günden aşaḡda def' edemez meger żarūret ola

[109b]

¹ sebep āḫir ola ve bu aṣıl yereḳānuḡ 'ilācı āsāndur tīz zā'ıl olur ve 'ilācı bedene ısıcak suyu ² çok dökmek ve her şabāḥ on direm sikencübīn-i sādec yigirmi direm hindibā suyu ḳatalar ve ³ ḡıdāsı enberbārīş ve bādem içi yāḥūd uvaḳ balıḳ çay balıḡı sirke-y-ile sikbāc ⁴ bişe yeyeler eger saruluk cigerün ḥarāretinden ḥādīş olsa 'alāmeti ziyāde 'ataş ⁵ ve nabz serī' olmak ve ağzı acı olmak ve ḳārüre katı şaru olmak ve ḳārürenün üzerinde ⁶ köppüḡi şaru olmak 'ilācı her şabāḥ üç direm hindibā toḡmı ve on dāne erük ve on ⁷ direm temr-i hindī ve ak şeker ve terencübīn onar direm alalar cüllāb edüp içeler yāḥūd rummāneyn ⁸ ya'nī ekşi enār ve tatlu enār içi içḡüsü-y-ile şıḳılmış şuyından otuz altı

direm ⁹ ve şeker ve terencübîn onar direm cem' edüp içeler ve ğidāsı arpa cevāb ve tabī'atı ¹⁰ işbu maṭbūh-ı helīlec telyîn eylemek şıfat-ı maṭbūh sināmekī ve helīlec-i aşfer ve helīlec-i ¹¹ kābilī beşer direm ve kızıl gül yedi direm ve tağ erügi otuz dāne ve kara erük ve 'unnāb ¹² yigirmişer dāne ve benefşe ve nīlüfer her birinden dört direm ve hindibā tohmı üç direm ve ¹³ temr-i hindī on direm ve şāhtere yaş bir deste eger yaş bulunmasa üç direm ¹⁴ tohmı üç rıtl şuda kaynadalar tā kim bir rıtl kıla andan sonra on beş direm hıyārşenber ¹⁵ ve üç direm persiyāvşān ya'nī baldırıkara ve on direm terencübîn kıtalar süzeler şehir vaktında ¹⁶ içeler kaçan tenkıye tamām olsa tebdīl-i mizāc gerekdür her şabāh on direm sikencübîn-i ¹⁷ sādec ve kırk direm dahı semüz otı tohminun südi ve otuz altı direm karpuz şuyı ¹⁸ ve kuruş-ı tebaşır ki müleyyin ola bir mişkāl kıtalar içeler ve ğidāsı mercimek ve bādem içi yāhūd ¹⁹ tağ erügi yā temr-i hindī yā enberbārīş büluc-ile bişmiş ola ve māyeḥōş enār ve ekşi ²⁰ enār yāhūd mürdümük yaş kabağ-ıla bişmiş ola eger hummāsı olmasa biz şuyı ki sikencübîn-²¹ ile olmuş ola içeler ve ğidāsı enberbārīş-ile ya'nī hatun tuzluğı-y-ıla ola yāhūd ²² merārede ya'nī ödde ḥarāret ola şafrāyı ziyāde cezb ede ḥarāret-ile kaynaya a'zāya ²³ taşa şirāyet ede ba'zı muḥakkıķın eydür ḥarāret-ile ciger cezb eyler 'alā mā-yenbağīden ²⁴ ödde ifrāt olur gerilür ve müsterhī olur dahı za'if olur def' edemez belki ²⁵ cezb dahı edemez zarūrı cigerde ziyāde kalur a'zāya 'alā mā-yenbağīden ziyāde ²⁶ gider 'alāmeti ziyāde 'aşaş ve lehīb ve tarılğanmak ve def'aten ḥadiş olmak 'ilācī ²⁷ cigeri tebrīd eylemek ve mizācın tebdīl eylemek her şabāh üç direm hindibā tohmı ve on dāne

[110a]

¹ erük on direm temr-i hindī-y-ile cüllāb edüp içeler ve ğidāsı arpa cüllābı ve bedeni şafrādan tenkıye eylemek ² erük şu-y-ıla ve temr-i hindī-y-ile ve zerdālū ḥōşābı-y-ıla yā fākihe maṭbūhı-y-ıla yāhūd bedenün a'zāsında ³ ḥarāret ola sebebi tiz ğidālar yemekden yāhūd ğāyet yağlu ve tatlu nesneler yemekden olur yā- ⁴ hūd ziyāde ta'b ve meşakkatlu işler işlemekdür ki beden ḥarāret kesb edüp şafrā mütevellid eder ⁵ 'alāmeti mezkür sebeblerden vāķı' olmağdur ve beden naḥīf olmağdur ve gicik olmağdur ki cemī' ⁶ bedene 'āmm ola ve birāzı yābis olmak ve aḥyānen kuşmağ-ıla ve ğayri tarīķden şafrā çıkmāğdur ⁷ ve ḥudūş tadrīc-ile az az olmağdur ve 'ilācī şafrāyı ishāl eylemekdür cemī' bedenden fākihe ⁸ maṭbūhı-y-ıla yā zerdālū ḥōşābı-y-ıla yā helīlev maṭbūhı-y-ıla andan sonra otuz altı direm karpuz ⁹ şuyı ve sādec sikencübîn on direm içeler ve arpa şuyı ğidā edeler eger hummāsı olur-ısa ¹⁰ ve eger hummāsı yoğ-ısa ğidāsı yaş kabağ-ıla hatun tuzluğı şorbāsı yāhūd şıgır ¹¹ yoğurdı ayranı otuz altı direm kadar ve nişf direm dahı tebaşır kıtup içeler yā- ¹² hūd kuruş-ı tebaşır-i müleyyin bir mişkāl ve sikencübîn-i sādec on direm şovuk şuda ḥall ¹³ olma içeler şifā ola bi'izni'llāhi te'ālā marīzün kabzına ve

leyyinet-ile göre kâbız ve müleyyin ¹⁴ vèreler eger yereķān cigerde verem olmakdan oldı-y-ısa ola kim şafrānuĵ mūneffızın sedd etmiş ¹⁵ ola yereķān ola ‘alāmeti ifrāt-ı veca’ ve ħummā ve tarılġanmak ve ħarāret iltihāb-ıla ve ‘ataş ¹⁶ ve ‘ilācı faşd eylemek ve tabī’atı telyīn eylemek yukāru verem-i kebed bābında tafşīl mezkūrdur ¹⁷ eger yereķān semmī nesne içmiş olmakdan yā aġulu nesne şokmakdan ‘arız oldı-y-ısa ¹⁸ ‘alāmeti kerb ya’nī ġam-ġīn olmak ve ‘alevlenmek ve ‘ataş ziyāde olmak ve aġzında koķu ¹⁹ olmak zīrā aġlāt-ı fesāda varmışdır ta’affundan ve buġārlar çıkmaķdan ħādīs ²⁰ olur eger aġulu nesne içmekden oldı-y-ısa içġüde burulur ve içi toġranmak ve yüzi ²¹ kızarmak helāk derecesinde olmaz-ısa yereķān eyler ‘ilācı her şabāĥ ekşi enār şuyı ²² ve tatlu enār şuyı otuz altı direm ve aķ tebāşīr bir direm yāĥūd kūrş-ı kāfūr bir mişķāl ²³ içeler ve ġıdāsı arpa cüllābı bādem yaġı yāĥūd bezr-i kātünā ve ayva çekirdegi lu’ābı ²⁴ cüllāb edüp içe ġıdāsı arpa cevāb bādem yaġı yāĥūd otuz altı direm karpuz şuyı ²⁵ ve on direm sükker cüllāb edüp içeler ve cigerine zīmād edeler zīmād gül ve şandal ve kişnīc ²⁶ ve aķākıyā ve rāmek her birinden beş direm kāfūr nışf dāniķ döġeler gülāb-ıla ĥalt edüp ²⁷ cigerine yaķu edeler zīmād-ı āĥir şandal-ı ebyāz ve aĥmer ve fūfel ve gül ve benefşe ve nīlūfer

[110b]

¹ berāber döġeler eleyeler gülāb-ıla ĥalt edüp yā bāġ teveġi-y-ile yā söġüd şu-y-ıla ĥalt edüp yaķu edeler ² eger yereķān olan kimesneye kāvī kabz ‘arız olsa ‘ilācı tabī’atı telyīn olına fākihe ³ maţbūĥı-y-ıla ki maĥmüde-y-ile muķavvī ola ve ġıdāsı mā’-i şa’īr ola eger yereķān yaz ġününün ziyāde ⁴ ħarāretinden ‘arız olsa ekşer bu nev’ā yereķān oġlancuķlara ve ‘avratlara ‘arız olur ⁵ bedenleri yumşak ve müteĥalĥal olduġı sebebeden ‘ilācı ayran içmekdür ki kar-ıla şovumış ⁶ ola faķīr daĥı ziyāde iltihāb ve ‘ataş olan yerde yoġurd ayranın ġāyet ĥüb ⁷ gördüm ĥuşuşan ki ishāl-ile ola ve ĥuşuşan taġlanmış ola mücerrebdür ve daĥı bārid yerlerde ⁸ otura ve kettān geye şandal-ile mu’aţtar ola ve zerdālū ĥōşābı ve fākihe şuyı içmek eyüdü ⁹ ve etrāfına ĥıyār ve mārūl ve söġüt yapraġı koyalar ve ĥıyār yemek ve mārūl yemek ve hindibāyı ¹⁰ sirke-y-ile yemek eyüdü eger diri-le kiçirek balıġı yutsalar yereķān gidermekde ĥāşiyyeti vardır ¹¹ ve şıġır yoġurdı ayranı bedenine dökmek eyüdü ve daĥı eyü sirke-y-ile gülāb ĥalt edüp ¹² burnına istinşāk eylemek nāfi’dür tekrār be-tekrār edeler ve ġıdāsı sıkbaç ve yoġurdlu ¹³ ve enberbārīşlū aş bādem içi-y-ile yaş kabaġ-ıla ola eger yereķān kıluncdan olur-ısa ¹⁴ ki baġırşaklara ödden şafrā varurdu ol tarīķ yelmeşik balġam-ıla mūnsedd olmakdan ¹⁵ ħādīs olur ‘ilācı kılunc ‘ilācıdur ammā kıluncī yereķānda müberrid nesneler içmek inen cūr’et ¹⁶ etmeyeler işbu devā süddeden ‘arız olan yereķāna nāfi’dür şıfat riyvend-i çīnī ve ¹⁷ ‘uşāre’-i ġāfīs her birinden bir direm ve nışf ve afsentīn-i rūmī üç direm yumşak ¹⁸

dögeler bir direm kadar alup sikencübîn-i sâdec-ile içeler nâfi'dür ammā eger yereķānūn¹⁹ sebebi gidüp hemān rengi gözde ve bedende ķalsa hāmmāma girmek ve sirke-y-ile istinşāk²⁰ eylemek ve şol sikencübîn ki anda afsentîn bile bişmiş ola ve anuñ-ıla ğargara eylemek²¹ zīrā 'urūķ-ı şafrāvīden pāk eder gözün şaruluğı zā'īl olur faşl²² sedīdī eydür aķaķ ķavununūn ekşisin göze çekseler gözde olan yereķān giderür²³ mā-lā yes'de eydür bir kimesne her gün bir mişķāl kāk nec dānesin yudsa²⁴ yereķāna nâfi' ola ğāyet mücerrebdür helīlec maţbūhı mārçüye hekīm eydür²⁵ bir maţbūhdur ki endāmlar süstlġına nâfi'dür ve yereķāna ķatı nâfi'dür ve²⁶ tenden yaramaz ķarışmış hılţları zā'īl eyler çün-kim anı isti'māl edeler şıfat²⁷ şaru helīle ķabı ve kābilī helīle ķabı onar direm ve çekirdegi çıķmış temr-i hindī

[111a]

¹ on beş direm ve 'unnāb on dāne ve çekirdegi çıķmış kıızıl üzüm yedi direm gül yaprağı
² ve nīlūfer her birinden dört direm ve ķuru benefşe üç direm iki buçuk rıtl şuda
 ķaynadalar³ tā kim üç bölükde bir bölük ķala indürelersüzeler daħı on beş direm
 hıyārşenber⁴ için ķatup ezeler yine süzeler bu cümle'i ılıcaķ-ıla içeler eger za'īf olur-ısa
 nışfin⁵ içeler 'azīm fā'ide bulalar inşā'allāhü te'ālā şıfat-ı şarāb ki yereķāna hāşıyyet
 birle fā'ide⁶ verür ve zā'īl eyler mücerrebdür na'ne ve persiyāvşān ki baldırıkara dērler
 ve kıızıl boya⁷ her birinden berāberce alalar ne ķadar dilerler-ise ve hācet ķadar şu
 koyalar ķaynadalar tā kim⁸ koyuca ola andan şonra yetmiş beş direm ķadar şuyından
 süzüp alup ısıcağla⁹ içeler andan şonra bir zamān ısıcaķ güneşde otura yā ılıcaķ şu
 içinde yā-¹⁰ hūd bir vech-ile derleye ol derlemek sebebi-y-ile hālāş olalar inşā'allāhü
 te'ālā¹¹ ve daħı ve daħı bir kimesne eydür kıızıl boyayı yalunuzca ma'cün edüp yemek
 yereķānı giderür tekrār tecrībe¹² olinmışdur eger yereķān esved olsa aña yereķān-ı süddī
 dērler zīrā sebebi süddedür¹³ ki talaķdan ma'deye ve cigerden talaģa yollar vardır ki
 sevdā varur bir maşlahat¹⁴ için çün-kim münsedd ola cigere ahlāt bedene tevdī
 olındukda bedene 'alā mā¹⁵ yenbağīden ziyāde sevdā gitmek lāzım gelür çünki bedene
 sevdā ziyāde vardı¹⁶ lā-bed ķaraluķ zāhir olsa gerekdür sözde ve yüzde vesā'īr a'zāda
 maħsūs¹⁷ olur ķara yereķān budur 'alāmeti şol tarafında gerginlik ve sıklet ve habs-ı
 nefes¹⁸ ve iştiḥā az olmak ve nabz baṭī ve kāhil olmak ve beden aruķ olmak ve yüzün
 rengi¹⁹ ķaraluģa mā'īl olmak ve az az ḥādiş olmak 'ilācı şol tarafda şırça barmaķ²⁰
 arasında bir tamar vardır aña usbāsim dērler andan ķan almakdur ve daħı her şabāḥ²¹
 buyan dibi ķazınmış ve irice dögölmiş ve hindibā toḥmı ve hindibā kökinün ķabı her
 birinden²² üçer direm ve aķ şeker on direm cüllāb edüp içeler ve ğidāsı zīrbāc ola sirke-
 y-ile²³ yāḥūd sināmekī beş direm ve hindibā toḥmı üç direm ve kökinün ķabı üç direm
 ve on²⁴ direm şeker otuz altı direm şuda ķaynadalar tā kim on iki direm ķala daħı

süzeler ²⁵ şāfī edeler dahı beş mişkāl necāh ma'cūmı ezüp içeler yāhūd penīr şuyı otuz ²⁶ altı direm kadar alalar işbu süfūf-ıla içeler şıfat şaru helīle ve kara helīle üçer ²⁷ direm ve eftīmün bir direm ve ġārīkūn nışf direm ve besfāyic nışf direm dögeler eleyeler

[111b]

¹ cem' edeler üç direm kadar alalar tağ yarpuzı şuyı on direm ve on direm aq şeker-ile ² içeler yāhūd otuz altı direm aşıl şuyı ya'nī ilğun ağacınun bir cinsi vardır ³ büyükdür anun yaprağınun şuyı otuz altı direm ve aq şeker on direm içeler esved ⁴ yerekān zā'īl etmekde 'azīm hāşşası vardır yāhūd kırı gül beş direm ve kebābe ⁵ üç direm ve çekirdegi çıkmış kıvırlı üzüm yigirmi direm dögeler issi şuda ısladalar ⁶ on iki direm mişkārın acıla içeler ba'zı hükemā eydür nā-bālig oğlan sidügi ⁷ ve rāziyāne şuyı ve tağ yarpuzı şuyı ve mercimek içeler yerekān-ı esvede ⁸ ġāyet nef'i vardır eger talāğun kuvvet-i cāzibesi za'īf olmakdan yerekān-ı ⁹ esved 'arız olsa 'alāmeti sevdā çıkmaktadır kuşmağ-ıla yā ishāl-ile yā ġıdāya ¹⁰ istihāsi az olmakdur zīrā ma'deye münabbih varmaz ve göze ve gözde küdüret ¹¹ olmak 'ilacı himmeti talāğun takviyyetine şarf etmekdür ki kavī olup sevdāyı ¹² cezb eyleye her şabāh sikencübīn-i bezürī içe gülāb-ıla ve ġıdāsi zīrbāc ¹³ ola ya'nī tavuk eti yā çil eti yā kızı eti-y-ile sirkelü şekerlü aş ola yeyeler ¹⁴ ve bu zımād-ıla yaqı edeler şıfat kıvırlı gül ve fūfel ve afsentīn-i rūmī ya'nī pelīn ¹⁵ ve muql ve maştakī şakızı üçer direm dögülecek nesneleri dögeler ve maştakī ve muqlı erideler ¹⁶ edviyye-y-ile halı edeler yaqı edeler yetmiş tokuzuncı bāb sü'-i kınyedür ve ¹⁷ dahı istiskādudur mahūfdur ammā sü'ü'l-kınye cigerün mizācı fāsıd olmağa ¹⁸ sü'ü'l-kınye derler kınye lügatde re'is-i māle derler kan vesā'ir ahlāt cigerde ¹⁹ hāşıl olur cigerün mizācın re'is-i māle teşbīh eyledi yaramaz olmaklığına sü'ü'l- ²⁰ kınye dediler fūlanun sü'ü'l-kınyesi olmuş ya'nī cigerinün mizācı ²¹ fāsıd olmuş eyü kan tevlīd edemez meger ki mizācı za'īf olmuş 'alāmeti ²² bedenün levni şaru yā aq olmakdur ve teheyyüc-i etrāfdur ya'nī etrāfında ayaklarında ²³ ve gözleri kappaklarında şiş olmak istiskānun muḳaddimesidür 'ilacı ²⁴ marīz hāzer etdürmekdür ġāyet hāzer-ile ġıdāyı çok yemekden ve hāzımı 'asīr ²⁵ mürettib ġıdālardan tāze balık gibi ve süd cinsi ve sāyağı ve şırlıgan yağı ²⁶ ve nişāsta-y-ıla bişmiş helvālar ve kaṭā'īf gibi nesnelerden ihtirāz edeler ²⁷ ammā istiskā' oldı demenün ma'nāsı karnında şaru şu müctemi' oldı

[112a]

¹ demekdür sakī batına ve istiskā derler bir ma'nayadur ammā istiskā'-i ṭabelīye istiskā ² demek mecāzdur zīrā bunda şaru şu müctemi' olmak yokdur ammā istiskā'-i ³ zıkkīye müşābih olduğu sebebdan istiskā derler sebebi bārid māddeyür ġarīb- ⁴ dūr a'zānun aralıklarına girmiştir a'zāyı şişürmüştür yā zāhir a'zāyı ⁵ şişürmüştür istiskā'-i lahmī

gibi yāhūd a'zā'-i baṭıneyi şişürmişdür karnuḡ ⁶ fuzāsı gibi nitekim istiskā'-i zıkkīde ve ṭabelīde eyledür imdi istiskā' ⁷ üç nev' üzerinedür zıkkīdür ve lahmīdür ve ṭabelīdür ammā lahmī cemī' a'zā müterebbil ⁸ olmaḡdur ḥattā ḥamīr gibi nereye barmaḡ başsaḡ barmaḡuḡ yeri ḡalur yine geḡ ⁹ 'avdet eyler sebebi ciger za'īf ve bārid olmaḡdur ḡan ifrāt istifrāḡ ¹⁰ olınuḡı sebebden bevāsīr yā ḡayz ḡanı çok gitmek gibi rūḡ ve ḡarāret-i ¹¹ ḡarīziyye munṭafī olmaḡdur cigere za'f vērür yāhūd ḡan aḡmaḡ 'ādet ¹² idi muḡtebes olmaḡ beden mümtelī olup daḡı ḡarāret-i ḡarīziyye munṭafī o- ¹³ lmaḡ yāhūd ḡāyet bārid ḡu içmişdür ḡuşuşan ḡammām içinde yāhūd muḡkem ¹⁴ ḡareket 'aḡabince eger nefsanī ḡareket eger ḡayvānī ḡareket zīrā a'zā müteḡalḡal olur ¹⁵ mesāmeler müteḡattaḡ olur bārid ḡu bürüdet münkesir olmadan a'zāya varur ¹⁶ ḡarāret-i ḡarīziyyeti munṭafī olur yāhūd issi döşekde yatur-iken dünle-y-ile ¹⁷ ḡalḡup ḡu içmekdür yāhūd cigere mücāvır a'zāya āfet eřişe meşelā ¹⁸ ṭalaḡ gibi za'īf olup sevdā cezb etmekden 'āciz olıcaḡ cigerde sevdā ¹⁹ ḡalur cigerüḡ mizācın tebrīd eyler ve daḡı ma'de gibi ḡaçan ma'deye sü'-i mizāc ²⁰ yā bārid 'arız olsa ḡıdānuḡ ḡazmından 'āciz olur daḡı keylūs ²¹ ḡayri münḡazım cigere varur ciger anı ḡana müsteḡīl edemez ḡām-ıla ṭurur- ²² iken a'zā'-i ḡıdā ḡacet olduḡda cezb eyler alup a'zā daḡı ḡazm ²³ eyleyüp 'uzv olmaḡa ḡābiliyyet vērmez zīrā ḡābil geldi pes a'zālaruḡ ²⁴ ve etlerüḡ ferecinde bāḡī ḡalur ya'nī aralarında ṭurur bedeli māye ṭaḡallül olmaz ²⁵ şişmeḡe başlar bu nev'ine istiskā'-i lacī dērler bu nev'i sā'īrine nisbet eslemdür ²⁶ 'ilāca ḡābiliyyeti artuḡdur 'alāmeti levni aḡ yā şaru olmaḡ ve cesedi ²⁷ şişmek ḡaçan bedene bir barmaḡ başalar bir zamān yeri ḡalur ve ḡārüre aḡ olmaḡ

[112b]

¹ ve raḡīḡ olmaḡ zīrā ciger za'īfdür ḡazm bāṭıldur eger fī'l-cümle ḡazm olaydı ba'zı fuzül ² bile geleydi fī'l-cümle rengi olaydı ve ṭabī'atı yumşak ola içi gele ibtidāda ayaklarından ve ³ yüzinden ṭuta şişmeḡe başlaya 'ilācı evvel gerekdür ḡu içmekden ḡāyet men'-ile memnū' ⁴ ola andan şonra mezkūr sebepleri zā'īl eylemekdür ki anlara sebep-i sābık dērler ya'nī eger ṭalaḡ ⁵ şişmekden ve müteverrim olmaḡdan oldı-y-ısa ṭalaḡuḡ veremüḡ izāle etmek ḡāre gerekdür ve eger ⁶ ma'denüḡ bürüdetinden ve eger bürüdetinden ve eger bögrek za'fından ki cigerden mā'yı ⁷ ve ruṭübeti cezb edemez anda ḡalur ciger za'īf ve bārid olur evvelā bu sebeblere 'ilāc ⁸ gerekdür bunlar şaḡīḡ olduḡdan şonra sebep-i vāşıla 'ilāc etmek gerekdür sebep-i vāşıl ⁹ cigerüḡ bürüdetidür zīrā bilā-vāşıten cigerüḡ bürüdetinden istiskā' 'arız olur sebep ¹⁰ sābık vāşıṭ-ile sebep olur meşelā ṭalaḡuḡ veremi cigerüḡ za'fına ve bürüdetine sebep ¹¹ olur ve cigerüḡ bürüdeti istiskāya sebep olur vāşıṭasuz sebebe vāşıldurlar ve ¹² vāşıṭa-y-ıla olan sebebe sebep-i sābık dērler imdi sebep-i sābık zā'īl olıcaḡ ılık ¹³ 'ilāc istiskānuḡ bu nev'ine çok açlıḡlar ve şusuzluḡlar çekmek gerekdür ve issi ¹⁴ ḡum içine gömülmek ve aḡnamak

yatmak ve hāmmāmun yābis yerlerinde oturmak ve güneş ¹⁵ issilerinde oturup derlemek ve her şabāh üç direm hindibā tohmı ve rāziyāne tohmı iki ¹⁶ direm ve hindibā kökinün kabı beş direm irice dögeler kaynadup şuyına on direm ak ¹⁷ şeker katalar cüllāb olur içeler ve ğıdāsı zīrbāc ola tavuk eti-y-ile ve büluc eti-y-ile ve dürrāc ¹⁸ veyā keklık eti-y-ile veyā serçe ve berri gögercin eti-y-ile bişüreler yedüreler nohūd-ıla azcuğ ¹⁹ za'ferān ve sirke şeker-ile bişürürler zīrbāc dērler yāhūd ğıdāsı nohūd şu-y-ıla ²⁰ ve 'uşfur tohmı-y-ıla ve dārçīnī-y-ile ve torak otı tohmı-y-ıla ve kemmün-ı kirmānī-y-ile bişmiş ola ²¹ yemek yedükden sonra hareket etmekdür ğāyet ihtirāz edeler tā kim ğıdā hām-ıla a'zāya ²² varmaya ve tuzlu şu-y-ıla yā şebli yā büraķī şu-y-ıla istiḥmām nāfi'dür ve daḥı ²³ muṭancana sirke-y-ile ve mürri-y-ile ve kireveyā-y-ıla ve dārçīnī ve fülful ve kemmün ve ḥardal bişürüp ²⁴ yeyeler yāhūd her şabāh on direm sikencübīn-i bezürī issi şuda ḥall edüp ²⁵ bir mişkāl enberbārīş kurşı katup içeler şıfat-ı sikencübīn-i bezürī kerefis tohmı ²⁶ ve rāziyāne tohmı ve hindibā tohmı keşüş tohmı her birinden üçer direm ve rāziyāne kökinün ²⁷ kabı ve kerefis kökinün kabı ve kebere kökinün kabı ve hindibā kökinün kabı her birinden beşer direm

[113a]

¹ alalar üç rıtlı tatlu şuda ve nışf rıtlı eyü sirkede bir gün bir gece ıslana andan sonra ² kaynadalar tā kim rub'ı gide andan sonra indüreler el-ile ovalar daḥı süzeler şıkalar bir rıtlı ³ ak şeker katalar kaynadalar tā kim kıvāma gele rıtlı yüz kırk dört diremdür şıfat-ı kurş ⁴ enberbārīş kızıl gül yaprağı dört direm buyan dibi iki direm enberbārīş tohmı ya'nī ⁵ hatun tuzluğunun çekirdegin gidereler etin koyalar ve iki direm sünbül-i hindī ve ḥıyār ⁶ çekirdegi içi ve semüz otı tohmı ve ṭebāşīr her birinden bir direm 'uşāre'-i ğāfiş ve mağsül ⁷ lük ve riyvend-i çīnī her birinden nışf direm dögeler eleyeler ve terencübīn cüllābı-y-ıla qarışduralar ⁸ kurşlar edeler miqdār-ı şerbet bir mişkāl ola şıfat-ı kurş-ı āḥir kurş-ı enberbārīş ⁹ şağır dērler enberbārīş eti ya'nī çekirdegi gitmiş ola on beş direm ve hindibā tohmı ¹⁰ ve ḥıyār çekirdegi içi ve semüz otı tohmı üçer direm ve kızıl gül beş direm ve riyvend-i çīnī ¹¹ ve sünbül-i hindī her birinden bir direm dögeler eleyeler bezr-i kaṭünā lu'ābı-y-ıla yoğuralar kurşlar ¹² edeler miqdār-ı şerbet bir mişkāldür ve daḥı bunlara ğāyet nāfi'dür idrār-ı bevl eyler ¹³ edviyyeler nānhāh gibi ve rāziyāne tohmı gibi ve kerefis tohmı gibi şıfat-ı devā ki bevl-i idrār ¹⁴ eyler kemāfiṭūs ki cerb-i tütün dērler ve kemāderyūs ve ca'de ve enīsün ve kerefis ¹⁵ tohmı ve rāziyāne tohmı üçer direm sünbül-i ṭīb ve sekbīnc her birinden bir direm dögeler eleyeler ¹⁶ cemī' edüp iki dirhem alup on direm sikencübīn-i bezürī-y-ile içeler eger istiḥrāğa ¹⁷ ḥācet olur-ısa ma'cün-ı ḥıyārşenber-ile yā ayāric ḥabbı-y-ıla istiḥrāğ ola ellerin ve ayakların ¹⁸ od-ıla kızmış kum içine gömmek nāfi' ola ve bedenine bu zımādı edeler şıfat-ı zımād ¹⁹ arpa

unı ve şığır teresi ve koyun boķı berāber alalar ve būrak-ı ermenī ve kemmün-ı kirmānī ve topalak ²⁰ üçer direm cemī'in yumşak dögeler hāşş sirke-y-ile bişürelər ķarnına ve ayaklarına süreler tura ²¹ tā kim ķuriya ķurıduķda a'zānuķ ruṭübetin cezb eyler andan sonra hāmmāma yā issi ²² şu-y-ıla yuyalar eger ma'de za'findan ve būrūdetinden 'arız oldu-y-ısa ķuşmak ²³ nāfi'dür isti'māl edeler ve müşhil devālar gerekdür ki şaru şu ishāl ede ḥabb-ı ²⁴ ıştanḥikün gibi ve devā'-i kürküm gibi kim mezkūrlardur şıfat-ı süfuf ²⁵ istiskāya nāfi'dür ḥarāret-ile olur-ısa 'uşāre'-i ğāfiş ve riyvend-i ċinī beşer direm ²⁶ ve keşüş toḥmı ve hindibā toḥmı ikişer direm ve ḥıyār toḥmı ve kışşā toḥmı muķaşşer olalar bir direm ve ²⁷ semüz otı toḥmı üçer direm dögeler eyleyeler şerbeti bir mişķāl ola eger kuvvet za'if olsa

[113b]

¹ ve ruṭübet ziyāde olsa ķuşmağ-ıla mümkün olmasa gerekdür ki müşhil devā isti'māl olına ² zimād-ı nāfi' ya'nī istiskāya nāfi' yaķu kim cigerün ve ma'denün būrūdetinden olmuş ola ḥamāmā ³ ve sünbül ve ķurdumānā onar direm muķl ve uşak altışar direm toppalak beş direm mī'a şabr ⁴ günlük ve ḥabbü'l-belesān her birinden dört direm ķuş ve 'ākırķarḥā ve kıızıl gül ve sīsālūs ⁵ ve rāvend ve iklīl-i melik ve ķaranfül ve maştakī beşer direm ve ķarķa dügleği ve şahm-ı ḥanzal her ⁶ birinden on üçer direm şamğları irice dögeler nebīz-ile ısladalar ve yābis edviyyeleri dögeler ⁷ cümlesin ḥalt edüp yaķu edeler ve ķārūreye nazar eyleye göre eger raķīķ ola ve ḥarāreti olmaya ⁸ mā'-i uşul vereler eger istiskā ṭalāğun za'findan 'arız olsa ṭalāğa 'ilāc ile ⁹ ve eger ma'de za'findan olsa gerekdür ki her şabāḥ üç direm buyan dibi ve üç direm ¹⁰ rāziyāne toḥmı ve üç direm hindibā toḥmı marzüz dögüp ya'nī irice dögüp ķaynadalar şuyına ¹¹ on direm miķdārı şeker ķatup cüllāb edeler içeler ve ğıdāsı noḥūd şuyı 'uşfur toḥmı-y-ıla ¹² ve dibāc ve keklik eti-y-ile ikinci nev'ine istiskā'-i zıķķī dērler maḥūfdur aḥşā-y-ıla şereb ¹³ arasında şaru şu cem' olmaķdan ḥāşıl olur şereb şol bağırşaklar üze- ¹⁴ rinde yağlu ğışādur yāḥūd şafāk-ıla şereb arasında şaru şu cem' olmaķdan ¹⁵ ḥāşıl olur şafāk şol kaşıkda yolma vardur yolma iki ķātdur aşāğa ¹⁶ ķātında olan deriye şafāk dērler ol aşāğda olan deri-y-ile şereb arasında ¹⁷ şaru şu cem' olur bu nev'i istiskānuķ ķatı yaramazıdır zīrā bu ḥādiş olmaz ¹⁸ illā cigerde ḥārr verem olmayınca bögreklere şu varmağı men' eyler menfezleri ol ¹⁹ cigerdeki verem sidd eyler 'alāmeti ķarnınuķ derisi şakālet üzerine olmaķdur ya'nī ²⁰ muşayķal gibi olmaķ ve ķarın ağır olmaķ ve 'azīm olmaķ ķarın gāne şu-y-ıla ṭolmuş ²¹ ṭulum gibi olmaķ ve ķarın elün-ile ķarışdurursaṇ yā ṭarafından bir ṭarafa döndürseṇ ²² şu çalkānmış işidürsin 'ilācı her şabāḥ kerefis toḥmı ve rāziyāne toḥmı üçer direm ²³ ve ak şeker on direm 'ādet üzerine cüllāb edüp içeler ğıdāsı zīrbāc ola ²⁴ eger mizācında ḥarāret olur-ısa 'ilācı hindibā şuyı yigirmi direm ve

sikencübîn-i bezürî ²⁵ ki bārid ola on direm cüllāb edüp içe şıfat-ı sikencübîn-i bezürî bārid hindibā ²⁶ tohmi ve kavun tohmi üçer direm ve hindibā kabı ve hıyār ve kışşā tohmları beşer direm dögeler ceriş ²⁷ ola ya'nî bulğur gibi ola üç rıtl şuda ve yarım rıtl eyü sirkede ısladalar bir gün

[114a]

¹ bir gece andan sonra kaynadalar kim rub' gide süzeler şāfî ola andan sonra çölmege koyalar ve bir rıtl ² ak şeker katar kaynadalar tā kim şerbet kıvāmın bula her gün ve her gece on direm kadar alup ılıcağ ³ şu-y-ıla içeler ve gıdāsı zīrbāc ola tavuk eti-y-ile ve enberbārīyye büluc eti-y-ile ola ⁴ yāhūd işbu habb içürelere istiskā'-i zıkkīye nāfi'dür şıfat-ı habb 'uşāre'-i ⁵ afsentîn ya'nî pelîn 'uşāresi ve gāfīs 'uşāresi her birinden bir direm ve ⁶ lük ve belesān ağacının çöpi ikişer direm ve enīsün ve maştakî ve mahmüde ⁷ her birinden bir direm dögeler yumşak rāziyāne şu-y-ıla yoğurular habblar edeler miqdār-ı ⁸ şerbet iki buçuk diremdür ve bu zīmād-ıla yaqu edeler bu nev'ine nāfi'dür ⁹ şıfat-ı zīmād budur naṭrūn ve āsumānī süsen dibi benefşe dibi demeg-ile ¹⁰ meşhürdür her birinden dört direm kurdumānā ve meyvīzec üç direm ve ¹¹ şıgır boğı ve arpa unı her birinden bir rıtl ve kelem tohmi yedi direm ve keçi ¹² boğı dögölmiş elli direm cemî' yumşak dögeler hindibā şu-y-ıla yāhūd rāziyāne ¹³ şu-y-ıla karışduralar yaqu edeler eger istiskā'-i zıkkīde harāret olur-ısa ¹⁴ helīlec-i aşfer maṭbūhı-y-ıla ishāl edeler yāhūd şāhtere şu-y-ıla yāhūd ¹⁵ tarhaşkūk şu-y-ıla tekrār be-tekrār ishāl edeler hindibā-yı berrīye ¹⁶ tarhaşkūk derler ammā istiskā'-i zıkkīde bezl etmek ya'nî yarup şuyın ¹⁷ çıkarurlar kuvvet kavî olınca ve lakin şerādan az kimesne halāş olur ¹⁸ faşl hāvī-i kebīrde eydür istiskā'-i zıkkīye eyü 'ilācdur ki bezrler ¹⁹ isti'māl olına ve burnına akşurdur nesneler akıdalar akşurdalar zīrā kavî ²⁰ 'atāş istiskāyı def' eyler zīrā şaru şuyı bögrekler tarafına sevķ eyler ²¹ eger görseñ ki 'ilācuñ kuvveti-y-ile şuyı hāyalara indi igne-y-ile hāyaların ²² igneleyüp şaru şuyı çıkaralar ammā igneyi katı ziyāde urmayalar hemān ²³ şaru şu çıkacak kadar kifāyet eyler istiskānuñ 'ilācında 'araz üç ²⁴ dürlü nesnedür evvelkisi oldur ki veremi gidermek ardınca olalar eger ²⁵ verem-i şalb cigerde yā talakdadur ve gayri her ne yerde olur-ısa verem-i ²⁶ şalbı gidereler ve ikinci oldur ki ruṭubetleri karnından eger ishāl-ile eger ²⁷ zīmād-ıla eger idrār-ı bevl-ile gidermek ardınca olalar ammā ishālde def'at

[114b]

¹ vāhıdde vāfir ishāl ettürmek muhāṭaradur belki az az gerekdür her iki müşhil arasında ² levz mürri kuruşından ve kebedün süddesin fetḥ eyler nesneler-ile teftih edeler ve dahı eydür ben ³ bu müşhil buña ishāl ettürdüm rıfķ-ıla ishāl eyler şıfat-ı māzeriyün nuḥās-ı ⁴

muḥarrik ve enīsün berāber alup mecmū'ından birer mişkāl kadar alup ısıcaḡ şu-y-ıla ⁵ içürelər tā kim rıfḡ-ıla ishāl eyleye ve ğıdāsı gerekdür ki keçi eti-y-ile yā oğlaḡ eti-y-ile ⁶ büryān yā ḡalyeler édeler ve serçe eti-y-ile kezālik büryān ve kebāb ve ve ḡalye ola ammā üçüncü ⁷ nev'i istiskā'-i ṭabelīdür aḡşāda şafāḡ-ıla şereb arasında yāhūd ⁸ şereb-ile bağırsaḡ arasında ġalīz yel müctemi' olmaḡdur şereb cevz yağıdur ⁹ bağırsaḡlar üzerinde olur şafāḡ ḡarnuḡ iç yüzinde şardur sebebi ciger ¹⁰ mizācı ifrāt-ı ḡarāret üzerine olup ve ma'a-hazā ma'denüḡ mizācı bārid ola ¹¹ ta'am kemā yenbaḡī haẓm olmaz daḡı ḡām-ıla ṭurur ve cigere varduḡda ciger anı ¹² ṭabī'ī haẓm eylemege ḡādir olmaz zīrā varan keylūs ḡām varur ve ciger ¹³ daḡı ziyāde ḡarāret-iledür zārurı ḡarāret-i ġarīziyyenüḡ fi'linüḡ ḡilāf ġayri ¹⁴ ṭabī'ī fi'l şādir olur rīḡ peydā olur aḡşāda müctemi' olur 'alāmeti ¹⁵ göbegi yuḡaru ṭomalur çıkar ziyāde zāhir olur ḡaçan ḡarnını el-ile ursalar ¹⁶ ṭabl gibi öter ve şıḡlet olmaz nitekim zıḡḡıde olurdı bel urılmış ṭulum ¹⁷ gibi olur 'ilācı yel sürer nesnelerdür her şabāḡ üç direm rāziyāne toḡmı ve üç ¹⁸ direm hindibā toḡmı ve buyan dibi üç direm ve sükkerī ḡulbeşeker on direm ¹⁹ ğıdāsı noḡūd suyu bādem içi-y-ile ve nānḡāh-ile ve kemmün-ı kirmānī ve dārḡīnī ²⁰ ve azcuḡ za'ferān ḡatalar bişürelər aḡlāt istifrāḡ olunmaḡ dilese gerekdür ki ²¹ rıfḡ-ıla ve tadrīc-ile ola ve ḡarnın sezāb yağı-y-ıla ve zanbaḡ yağı-y-ıla ovalar ²² ve bunlaruḡ emşāli yaḡlar-ıla yāsemīn yağı gibi ve ṭoraḡ otı yağı gibi yaḡlar-ıla ²³ her ḡanḡısı bulunur-ısa eger müfrede ger mürekkeb ola nāfi'dür yāhūd işbu ²⁴ süfûdan tenāvül édeler şıfat-ı süfûf riyāḡı kesr eyler ve ṭağıdur ²⁵ kerefis toḡmı ve rāziyāne ve enīsün toḡmı ve asārün ve kemmün ve ḡuşṭ ve ²⁶ riyvend ikişer direm ve kemmün-ı kirmān üçer direm ve sünbül ve ca'de her birinden ²⁷ bir bucuḡ direm dögeler eleyeler miḡdār-ı şerbet bir mişkāl yāhūd işbu mā'-i uşûlden

[115a]

¹ içeler şıfat rāziyāne dibi ve kerefis köki ve buyan köki onar direm ve kerefis toḡmı ² ve rāziyāne toḡmı ve enīsün ve düḡü yabān keşurunuḡ toḡmıdur ve faṭrāsāliyün ³ ki yabān kerefisün toḡmıdur ve kemmün-ı kirmānī üçer direm ca'de ve azḡır köki ve faḡḡāḡī ⁴ ikişer direm çekirdegi çıḡmıḡ kıvıl üzüm yigirmi direm cümlesin beş rıṭl şuda ⁵ ḡaynadalar tā kim bir bucuḡ rıṭl ḡala her gün on beş direm ḡadar içeler eger ishāl étmek ⁶ istersenḡ beş mişkāl ḡıyārşenber ma'cünı ve o beş direm uşûl şu-y-ıla içe ḡaçan ⁷ şiş sākin olsa eksilmege başlasa işbu zımād édeler şıfat-ı zımād bābadya ⁸ ve iklīl-i melik ve merzencüş ve şeb ve fütenc her birinden onar direm kemmün-ı kirmānī ⁹ üç direm cümlesin dögeler yumşāḡ ola sezāb şu-y-ıla ḡalt édüp yaḡı édeler ve ¹⁰ gegirdür nesneler nāfi'dür ḡünlük ve şāḡız ve ḡāḡule ve fülful çeynemek gibi ¹¹ ve ḡurı encīri isti'māl étseler ḡabsine nāfi'dür ve daḡı genc tavuḡ alup ḡaynadup ¹² şuyın içmek

müstesiklere gāyet enfa'dur hem idrār-ı bevl eyler ve hem ciger hālin ¹³ ıslāh eyler gāyet eyüdü ve türb alup yaķu eylemek eyüdü istiskādan ¹⁴ bir nev'i dahı vardır ki aña cübn dërler cübn lügatde istiskā demek olur fülān ¹⁵ ecbendür dërler ya'nī müstesķī olmuş demekdür 'alāmeti ķarın büyümeğdür ve yüklü ¹⁶ 'avrata beñzer cemī' aħvālede eger 'avratda olsa yüklüdür dërlerdi bu ¹⁷ nev'i bi-'aynı řabelīdür ruşubetlerden ve riyāħdan taħlīl olmuş raķīķ gitmiş ¹⁸ ğalīz bāķī ķalmış taħlīli 'asīrdür ğalīzdür marīzün hāli eyü cemī' ef'āl-i ¹⁹ řaķīķler hāl gibidür ammā ķarnında ba'zı řalābet bāķī ķalmışdır 'ilācī ²⁰ ishāl eylemeğdür ve bağırsakları tenķiye eylemeğdür aħlātdan ve ğalīz yellerden ²¹ her řabāħ keşüş toħmı ve hindibā toħmı ve rāziyāne toħmı üçer direm ve aķ şeker ²² on direm ve ğıdāsı noħūd-ıla 'uşfur toħmı ve dārçīnī ve kemmün andan şonra ishāl ²³ edeler şıfat-ı müşil sināmekī yedi direm ve it üzümü beř direm ve hindibā toħmı ²⁴ üç direm ve aķ şeker ve terencübīn onar direm ve hıyārřenber içi on beř direm ²⁵ hindibā yunmamış ve dögölmiş řıķılmış elli direm şuyın alalar seħer vaķtında ²⁶ içeler řabr edeler tā kim řāliħ ishāl eyleye andan şonra āħir-i nehārda noħūd şuyı ²⁷ bādem içi-y-ile ve 'uşfur toħmı-y-ıla tavuķ eti eger bülüc eti řabī'atı ķabz-ıla ķomayalar belki

[115b]

¹ müleyyin şaflar edeler ve dahı kibrīti şularda oturalar ve dahı zımādlar edeler yel tağıdır ² ve sürer ola kerefis toħmı ve enīsün toħmı ve řıĝır ödi ve mürri ve şabbü'l-belesān gibi ve ³ ve istiskānuñ bu nev'ine ķarnını irice kese-y-ile sürmek nāfi'dür ğünlük ve nānhāħ ķeynemek ⁴ eyüdü ve ğayrileri sürer nesneler nāfi'dür ve dahı gereğdür kök nesneler ve yemişlerden ve süd- ⁵ lerden perhīz edeler gāyet żarardur zīrā ki kök toķ nesneler ve yař yemişler yel eyler ⁶ ammā eger istiskāda řummā ve 'aşaş olsa řarāret verür nesneler-ile 'ilāc etmeyeler eger ⁷ hāricden ve eger dāħilden her mu'ālecde işbu cüllāb üzerine iķtiřār edeler şıfat-ı ⁸ cüllāb it üzümü beř direm ve hindibā toħmı üç direm ķaynadalar şuyın alalar ve aķ şeker ⁹ on direm ķatalar cüllāb edeler içeler ve ğıdāsı mürdümük ve ısfānāħ bādem içi-y-ile ve ¹⁰ bülüc eti-y-ile ve dahı penīr şuyı nāfi'dür her ğün otuz altı direm ķadar içeler ve işbu ¹¹ mařbüħ-ıla telyīn edeler şıfat-ı mařbüħ sināmekī beř direm yābis benefşe ve nīlüfer ¹² ve hindibā toħmı üçer direm ve çekirdegi çıķmış kıızıl üzüm on beř direm helīlec-i esved ¹³ ve aşfer her birinden yedi direm ve belīlec ve emlec marzüz ya'nī irice dögölmiş beşer ¹⁴ direm ve ķara erük ve 'unnāb ve sibistān yigirmişer dāne cemī' üç rıtl řuda ¹⁵ ķaynadalar tā kim bir rıtl ķala ve hıyārřenber on direm ve terencübīn on direm ķatalar ¹⁶ ezeler süzeler seħer vaķtında içeler řabr edeler kim ishālden fāriğ olduķdan şonra ¹⁷ bārid cüllābdan işbu cüllāb içeler hindibā şuyı ve ğulāb ve řıĝır dili şuyı onar ¹⁸ direm ve aķ şeker on direm ķatalar içeler ve ğıdāsı evāħir-i nehārda mās ya'nī mürdümük ¹⁹ bādem içi-y-ile ola ve her řabāħ

sādec sikencübīn on direm ve yigirmi direm hindibā ²⁰ şu-y-ıla içeler manşürīde ehren hekīm eydür istiskā bir marāzdur ki hīç ²¹ bir kimesne ḥalāş bulmaz meger ki ṭabīb māhir ṭabīb ola ve marīz daḥı ḡāyet ²² muṭī' ola ve ḥızmet eyleyen kimesneler daḥı eyü ḥızmet édüp ṭabībünj emrinden ²³ tecāvüz étmeye marīzünj muḳtażīsine muḥālefet étmeye illā meger ki marāza muḥālif ola eger bu ²⁴ üç ittifāk üzere ola ḥalāş mümkündür istiskā'-i laḥmīde ḥalāş ihtimāli ekşerdür ²⁵ muḥammed bin zekeriya eydür kaçan istiskāda bevl kızıl olsa ḥalāş ümīdi azdur ²⁶ ve daḥı eydür istiskāya enfa' kızmış kıyda otura ammā başı bārid hevāda ²⁷ gerekdür tā kim boğulmaya zīrā bunda bedenden istifrag ziyāde olur ḥammāmdan bu enfa'dur

[116a]

¹ zīrā bārid hevā cezb eyler kuvvet sākıt olmaz ḥarāretten incinmez ve daḥı eydür ² eger dileseñüz şaru şu çıkarur nesne vèresin gerekdür ki cigere nāfi' nesneler katup ³ mümtezic édesiz afsentīn gibi ve ḡāfiş gibi ve hindibā ve 'ineb-i şa'leb gibi ve ⁴ sünbül ve riyvend ve ḡayri gibi cālīnūs eydür istiskā-y-ıla ḥummā mutazāddāndur zīrā ⁵ ḥummā tebrīd ister ve istiskā teşhīn isder hemān zātū'l-cenb-ile nefş-i deme ⁶ müşābihdür bu ikisi daḥı mutazāddāndur zīrā nefş-i dem ḥabs ister ve zātū'l- ⁷ cenb māddeyi ihrāc ister ve cālīnūs eydür bir 'avrat var-idi kan ziyāde ⁸ gitmişdi istiskā oldu şaru şu ishāl eyler nesne vèrdüm andan sonra üç gün ⁹ kerefis ve enīsün kaynadup şuyın vèrdüm yine müşhil vèrdüm daḥı yine üç ¹⁰ gün mezkūr şuyı vèrdüm ve bedeninin birādī nesne-y-ile sürdüm mesāmeler açıldı ¹¹ andan sonra 'aselī kaynadum yine şovudu daḥı gevdesine tılā eyledüm sürdüm on beş ¹² günde ḥalāş oldu ve ḡıdāları ḳalyeler ve muṭancīler ve yābis ṭa'āmlar ve kemmün- ¹³ ıla ve nānhāh ve yumurda şarusı-y-ıla bişmiş yābis etmek eyüdür ve yemişlerden ḳurı ¹⁴ yemiş ḳoz ve bādem ve fistuḳ ve finduḳ ve fānīd ve ḥurma ve encīr ve üzüm ve yaş ¹⁵ yemişlerden enār ḥübdur ve ayva ve alma ve armüd ba'zı evḳātde eyüdür ve ¹⁶ daḥı bunların aḥşāların ḳavī eyler ve ḥarāretin giderür enār şuyı ṭebāşīr ¹⁷ ve ḥatun tuzluḡı şuyı ki aḡa enberbārīş şuyı dèrler ve ḳabalāḳ dèrler bir ¹⁸ otdur ḡāyet büyük yaşı yapraḡı vardur anuḡ yapraḡı şişler üzerine ¹⁹ ursalar muḥkem şarsalar şişin gidere meşhūr ḡāyet mücerrebdür eger bir kimesnenün ²⁰ içgüsünde ḳatı kuvveti olsa alaca kenger toḡmın alsalar muḥkem dögseler iki üç direm ²¹ ḳadar alup rūfudun yumurdaya ekseler yèseler nāfi' ola üç gün isti'māl édeler ²² ḥattā ḡāh olur ki çatur gibi nesne getirür 'acāyızden meşhürdür ḥāvī-i kebīrde ²³ eydür müstesḳīlere tiryāk içürmek ṭarīḳ oldur ki 'alīli ḥammāma ḳoyalar şuyı kibrītī ²⁴ yā bürāḳī ola eger ılıca ḥammāmı olur-isa ḥayrdur ve illā ḥammāma ḳoyalar tā kim cildi yumşana ²⁵ ve gevdesi kıza daḥı kibrīt-ile ve bürāḳ-ıla ve zeyt-ile muḥkem ovalar tā kim muḥkem derleye ²⁶ ziyāde derledükden sonra şol şu-y-ıla yuyalar ki anda kibrīt ve bürāḳ

 aynamış ²⁷ ola bir s 'atden şonra çıkaralar no  d  adar tiry   alup şol şu-y-ıla içüreler
ki

**T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**AHMED BİN BÂLÎ – MECMA‘Ü’L-MÜCERREBÂT
(GİRİŞ-İNCELEME [SES BİLGİSİ]-METİN-DİZİN [1-115. VARAKLAR ARASI]-SÖZLÜK)**

İKİNCİ CİLT

NUŞİN SUNAR

Temmuz-2014

**T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI**

**AHMED BİN BÂLÎ – MECMA‘Ü’L-MÜCERREBÂT
(GİRİŞ-İNCELEME [SES BİLGİSİ]-METİN-DİZİN [1-115. VARAKLAR ARASI]-SÖZLÜK)**

İKİNCİ CİLT

Yüksek Lisans Tezi

**Hazırlayan
NUŞİN SUNAR**

**Danışman
Doç. Dr. Şaban DOĞAN**

Bolu-2014

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE,

Nuşin Sunar'a ait Ahmed bin Bâlî – Mecma'ü'l-Mücerrebât (Giriş – İnceleme [Ses Bilgisi]-Metin-Dizin [1-115. varaklar arası] - Sözlük adlı çalışma, jürimiz tarafından Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir. 08/08/2014

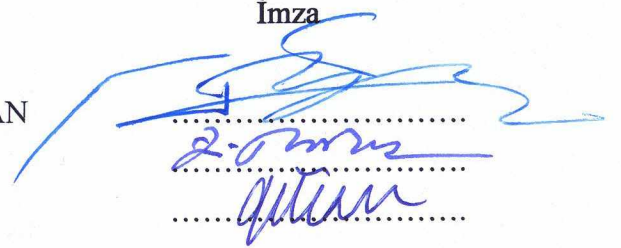
Akademik Unvan, Ad ve Soyad

Üye (Tez Danışmanı) : Doç. Dr. Şaban DOĞAN

Üye : Prof. Dr. Zafer ÖNLER

Üye : Prof. Dr. İ. Gülsel SEV

İmza

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Erol ÖZTÜRK
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

DİZİN

A

- āb** <Far. Su. -1-
ā.-dār ve 60b/13
- ābanōs** <Far. Bir ağaç adı. -1-
ā. 34b/08
- ābār** <Ar. Kuyular, su kuyuları. -1-
şiyāf-ı ā.-ı derīc 32b/05
- ‘abes** Ters. -3-
‘. 22a/03
‘.+ dūr 37b/13, 99a/24
- ‘abeş** <Ar. Oyuncak kabilinden faydasız ve boş amel. Lüzumsuz ve gayesiz iş. Tesadüfī. -1-
‘. 19b/03
- ābzen** <Far. Küçük havuz. Banyo. -5-
ā. 26b/02, 67a/20
ā.+ de 84b/23
ā.+ e 88b/09
ā. edeler 26a/16
- ‘acāyib** <Ar. Şaşkınlık verici, şaşırtıcı, anlaşılmaz. -52-
‘. 100b/26, 103a/18, 103a/24, 16b/15, 18b/10, 20b/15, 22b/05, 27a/14, 27a/26, 36b/21, 36b/24, 39b/01, 40b/16, 40b/18, 46b/08, 46b/15, 47b/13, 49b/07, 4a/02, 51a/12, 54a/14, 55a/03, 55a/12, 55a/19, 58a/06, 5a/20, 60b/04, 60b/06, 61a/15, 62a/01, 62a/12, 62a/19, 64a/21, 68a/04, 69b/09, 81a/26, 83a/19, 88b/27, 89a/17, 89a/18, 89b/01, 92a/14, 96a/26, 98b/01, 98b/05
‘.+ dūr 101b/06, 102b/24, 104a/19, 37a/20, 77a/14, 77b/09, 88b/21
- ‘acāyiz** <Ar. Koca karılar. İhtiyar kadınlar. -1-
‘.+ den 116a/22
- ‘aceb** <Ar. Acaba, hayret, gariplik, şaşılacak şey. -3-
‘. 63a/07
‘.+ dūr 13a/21, 2b/09
- ‘acem** <Ar. İranlı. -4-
‘. 101b/07, 54b/10, 62b/02
‘.+ den 102a/20
- acı** Acı, ağrı. -27-
a. 109a/25, 10b/24, 21b/13, 22a/20, 36a/09, 38a/16, 38a/18, 39b/16, 39b/24, 40b/15, 40b/23, 53a/14, 54a/27, 66a/11, 8a/18
a. gelmek 87a/18
a. ola 72b/14
a. olmak 104b/09, 109b/05, 4a/05, 59a/27, 75a/23, 82a/20, 89b/10, 95a/12
a.+ sın 30a/24
- acı -** Acımak, ağrımak. -2-
a.- mağa 29b/06
a.- mağ olmaz 41b/08
- acıķ -** Acıkmak. -5-
a.- duğın 83a/14
a.- mağ 104a/02, 17a/25, 21a/10
a.- sa 79a/08
- acıķdır -** Acıktırmak. -1-
a.- mağ 14b/06
- acıt -** Acıtmak, ağrıtmak. -3-
a.- alar 65b/15, 65b/16
a.- ur 29b/13
- ‘āciz** <Ar. Beceriksiz, çaresiz. -10-
‘. 103b/10, 2a/13
‘. ol-ıcak 1b/17
‘. olıcağ 112a/18
‘. olsa 107a/22
‘. olur 112a/20, 27a/04, 94a/25
‘. olurısa 1b/22, 1b/25
- ‘acūze** <Ar. Çok yaşlı kadın. Kocakarı. -2-
‘.+ ler 18a/14, 39a/18
- ‘acz** <Ar. Beceriksizlik. İktidarsızlık. Kuvvetsizlik. Güçsüzlük. Yapamamak. Zararlardan korunmak gücünün olmaması. -1-
‘.+ de 2a/01
- aç -** Açmak, sökmek, çözmek. -14-
a.- a 79b/08
a.- alar 23a/22
a.- amaz 43b/23
a.- ar 14a/12, 43b/23, 87a/03
a.- mağa 9a/18
a.- mağdan 51b/11
a.- mamağıla 34a/17

- a.- mayup 34a/16
a.- mışdur 5b/24
a.- sa 54b/26
a.- saı 32a/04
a.- up 10a/17
- aç** Aç, tok olmayan. -16-
a. 80b/25
a.+ la 104a/06, 104a/19, 104a/25, 111b/06, 19a/26, 25b/08, 29a/27, 31a/25, 32a/06, 36a/15, 37a/14, 7a/07, 8a/19
a.+ la ola 37a/17
a. ola 16b/22
- açıl -** Açılmak, sökülme, çözülmek. -12-
a.- a 83a/10, 83a/15
a.- dı 116a/10
a.- ıca 33a/19
a.- maı 97a/22
a.- maıdan 72a/18, 97a/25
a.- sa 47a/26
a.- ur 44a/01, 54a/07, 66b/26, 90b/22
- açlık** Açlık, tok olmamak. -28-
a. 103b/13, 40a/03, 40b/22, 46a/27, 59b/22, 6a/10, 75b/25, 78a/12, 78a/14, 78b/17
a.+ a 77b/10, 80b/26, 81a/02, 81b/12, 83a/04, 83a/11, 83a/26, 83a/27
a.+ da 103b/14, 14b/10, 33a/03, 40a/19, 40b/04, 45b/05, 53a/11, 8a/03
a.+ dan 20a/24
a.+ lar 112b/13
- açuk** Açık. -2-
a. 13b/01
a.+ dadur 15b/24
- açulu** Açılmış, sökülme, çözülmüş. -1-
iç-i a.+ sıyla 3b/15
- ad** Ad, isim. -2-
a. kokuı 3a/04
a.+ lu 5b/06
- 'add** <Ar. Hesaplamak. Saymak. Sayılmak. İtibar etmek. -2-
'. etmegile 22b/17
'. olındı 63b/18
- 'aded** <Ar. Tane, sayı. -1-
'.+ de 89a/22
- ādem** <Ar. Adam, insan. -12-
ā. 18a/03, 40a/15, 55a/07
ā.+ den 21b/01, 59b/14, 61a/02
ā.+ e 76b/03, 84a/21
ā.+ e bir 96b/01
ā.+ i 6a/06
ā.+ üj 19b/03, 83a/27
- 'ades** <Ar. Mercimek. -1-
sevīk-i '. 93a/17
- 'ādet** <Ar. Görenek, usul, alışkanlık. -8-
'. 103b/01, 112a/11, 113b/23, 31a/25, 65a/27, 75a/04
'.-i kelbedür 77b/15
'.+ i 46a/09
- ādetān** <Ar.-Far. Görenekler, usuller, alışkanlıklar. -1-
ā.-ı bāridelerden 8b/24
- 'afanī** <Ar. Çürümüş, pörsümüş, kokmuş. -1-
'.+ dūr 103a/08
- āfāt** <Ar. Belalar, musibetler. -1-
ā.-ı 39b/23 39b/22
- āfet** <Ar. Bela, musibet. -9-
ā. 112a/17, 40a/01
ā.+ dūr 13b/03
ā.+ e 56b/23
ā.+ i 83b/14
ā.+ idūr 91b/26
ā.+ lerden 57a/01
ā. olmaı 22a/04
ā. olmamaı 78a/07
- afsentīn** <Gr. Pelin otu, yavıan otu, Anadolu'da yirmi kadar türü bilinen ve veronika olarak da adlandırılan bir bitki (*Artemisia absinthum*). -24-
a. 104a/14, 104b/04, 105b/10, 110b/20, 114a/05, 116a/03, 22b/02, 22b/03, 38b/21, 41a/12, 45b/07, 6b/05, 6b/09, 76b/11, 82a/03, 82a/04
'uşāre-i a. 40b/13
'uşāre'-i a. 9b/06
a.-i rūmī 10a/05, 110b/17, 111b/14, 76b/13
a.+ e 106b/23
a.+ i 40b/13

ağ Örümcek vb. hayvanların salgılarıyla oluşturdukları örgü, ağ. -14-

- a. 10b/02, 96b/24
- a.+ ı 101b/11, 32a/05, 35a/03
- a.+ ın 35a/04
- a.+ ında 29b/06
- a.+ ından 36a/17
- a.+ ıyıla 101a/25
- a. ola 44b/10
- a. olmak 14a/16, 45a/12, 58b/20
- a. olur 109a/10

ağaç Ağaç. -26-

- a. 17a/18, 20a/13, 20b/27, 21a/04, 58a/11, 58b/11, 58b/18, 59a/03, 59a/15, 59a/17, 62b/02, 63a/17, 76b/03, 77a/08, 90b/07
- a.+ ı 25b/13, 44b/06, 48a/14, 51a/24
- a.+ ın 39a/18
- a.+ ından 40b/01
- a.+ ını 101b/26, 114a/06
- a.+ ını bir 111b/02
- a.+ ıyıla 11a/21
- a.+ ları 51a/23

ağır Ağır. -5-

- a.+ ı 11a/24, 89a/08
- a.+ ı ola 18a/12
- a. olmak 113b/20
- a. olmaya 41a/07

ağırlık Ağırlık. -2-

- a.+ ına 40b/16
- a.+ ıyıla 87a/02

ağız Ağız. -160-

- a. 10b/24, 16b/22, 17a/24, 43b/03, 44b/23, 44b/27, 45a/01, 45a/20, 45b/04, 45b/15, 72b/03, 75a/23, 82b/12
- a.+ a 44b/24, 44b/25, 45a/01, 48a/15, 51a/07
- a.+ da 23a/19, 43b/27, 44a/09, 48b/06, 49a/25, 50a/02, 52b/26, 53a/01, 54b/09, 56b/09
- a.+ da olur 44a/02
- a.+ dadur 44b/20
- a.+ dan 43b/08, 52b/26, 53a/10, 53b/02, 73b/24

- a.+ ı 104b/09, 109a/25, 109b/05, 11a/03, 16a/06, 27a/03, 3a/22, 3b/18, 44a/08, 44b/15, 45a/02, 45b/27, 46a/08, 46b/11, 46b/25, 47a/14, 49a/16, 4a/04, 55b/16, 59a/20, 60a/13, 72a/18, 72b/01, 72b/06, 72b/14, 73b/24, 74a/18, 74b/06, 74b/17, 75b/17, 77b/17, 78a/23, 81b/06, 82a/20, 83a/22, 83b/07, 89b/10, 8a/18, 8b/01, 90b/22, 95a/12, 97a/22, 97a/25, 9a/06

- a.+ ın 18b/19, 42a/01, 43b/23, 44b/07, 50a/25, 54b/26, 5b/02, 79a/03, 81b/11, 82a/05, 98a/12

- a.+ ına 100a/09, 104a/27, 104b/09, 47a/24, 55b/10, 75a/23, 77b/15, 83a/21, 83b/01, 83b/02, 84a/01, 98a/24

- a.+ ında 103b/16, 110a/18, 15b/27, 16a/06, 17b/21, 19a/17, 21a/09, 27a/14, 38a/09, 43a/27, 43b/24, 43b/26, 44b/08, 45b/12, 46a/27, 46b/13, 48a/27, 48b/05, 49a/10, 53b/27, 54a/03, 54a/26, 56a/03, 6a/01, 70a/09, 73a/09, 74a/07, 75a/19, 75b/01, 75b/04, 78a/22, 79a/05, 79a/09, 79a/14, 81a/21, 8a/03, 8b/01, 8b/12, 96a/13, 66b/02, 66b/01

- a.+ ından 103b/16, 14a/21, 44a/27, 53a/24, 6a/02, 74b/19, 79a/06, 83a/24, 87a/06, 87b/24, 87b/26, 99b/26

- a.+ ını 44b/09, 27a/04

- a.+ ların 104a/27

ağla - Ağlamak. -3-

- a.- mak 13a/27, 20b/05
- a.- makdan 37a/01

ağna - Yatıp yuvarlanmak, debelenmek. -2-

- a.- mak 112b/14, 70a/07

ağrı Ağrı, hastalık. -61-

- a. 13a/24, 45a/13, 59a/27, 66b/10, 70a/08, 97b/23, 38a/04

- a.+ ları 94b/13

- a.+ larına 10a/09, 25b/10

- a. olsa 94b/12

- a.+ sı 27b/16, 32b/25, 36b/01, 37b/27, 38a/19, 38b/22, 46a/26, 47b/26, 49a/03, 49b/01, 5b/26, 7a/01, 7b/08

- a.+ sı olmasa 47b/06

a.+ sin 36b/01, 39a/03, 39a/17, 39a/19, 44b/23, 44b/27, 49b/01, 49b/03, 49b/11, 49b/25, 50a/01, 50a/02, 50a/07, 50a/08, 50a/11, 7a/08, 7a/15, 94b/09, 94b/10

a.+ sina 103a/27, 10a/09, 10a/11, 38b/15, 39a/02, 44b/24, 45a/01, 49b/07, 9a/16

a.+ sında 18a/08, 49b/16

a.+ sındadır 37b/14, 3a/14, 9b/08

a.+ sından 10a/23

a.+ sıyıla olur 30a/12

ağrı - Ağrımak. -35-

a.- maḵ 106b/02, 107b/26, 109a/04, 16a/02, 36a/19, 37b/15, 45b/17, 48a/07, 50b/26, 53b/06, 5b/26, 69b/13, 71a/23, 78b/14, 92a/19

a.- maḵ ola 46a/08

a.- maḵ olur 48b/04

a.- maḵdan 34b/24

a.- maḵdur 100a/08, 9b/09

a.- r 12b/01, 50a/10, 68b/10, 70b/26, 9a/20

a.- sa 30b/07, 7a/13

a.- ya 42b/23, 48b/02, 73b/25

a.- yan 69b/09, 6b/04, 75b/24

a.- yup 34a/14

ağrı - Ağrıtmak. -1-

a.- a 32a/02

ağsur - Aksırmak. -1-

a.- maḵ 16b/11

ağsurt - Aksırtmak. -2-

a.- maḵ 18b/01, 24b/21

ağu Ağı, zehir. -12-

a. 25b/13

a.+ lara 28a/03, 62a/01, 62a/13, 63a/19

a.+ lu 110a/17, 110a/20, 28b/09, 43b/18, 58b/09, 61a/14, 64b/08

aḥaveyn <Ar. İki kardeş. -6-

dem-i a. 101a/22, 30b/20, 34b/03, 91a/02, 91b/10, 96a/09

aḥbes <Ar. Çok pis, berbat. -1-

a.+ idür 70a/22

aḥeste <Far. Yavaş, ağır, yavaş yavaş. -1-

ā. 15a/10

āḥir <Ar. Nihayet, son. -75-

ā. 106b/02, 109a/02, 10b/01, 11b/03, 17a/03, 22b/20, 23a/01, 34b/23, 37a/07, 41a/19, 42b/06, 50a/21, 50a/23, 57b/24, 64a/14, 65b/06, 81b/11, 88b/18, 89a/11, 89a/12, 91b/24, 95b/02

devā-yı ā. 104a/20, 34b/24, 44a/11

ḥabb-ı ā. 88b/23

ḥuḵne-i ā. 85b/08

ḵurş-ı ā. 67b/04

müferriḥ-i ā. 57b/19

nev'-i ā. 13b/25, 15b/07, 21a/24, 21b/08

şıfat-ı devā-yı ā. 34b/15

şıfat-ı ḥuḵne'-i ā. 13a/18

şıfat-ı ḵurş-ı ā. 113a/08, 91b/07

süfuf-i ā. 98b/27

şāf-ı ā. 101a/21, 101a/24, 101a/26, 85a/26

tedbīr-i ā. 11b/27

zımād-ı ā. 110a/27

ā.-i 'ömrde 56b/19

ā.-i 'ömre 37a/24

ā.-i bābda 100a/05

ā.-i ḵaynamaḵda 73b/21

ā.-i mev'zi'e 86b/12

ā.-i nehāra 103b/22, 24a/25, 88a/13

ā.-i nehārda 66a/21, 106b/19, 115a/26, 24a/26, 66a/18, 69a/23, 70a/19, 78b/04

vaḵt-ı ā.+ de 2a/12

cānib-i ā.+ e 69a/03

ā.+ i 68b/05, 71a/20, 84b/10

ā.+ idür 84b/01

ā.+ ile 81b/10

ā.+ inde 104a/22, 11a/19, 52a/14, 81a/03

ā.+ indedür 62b/07

ā. it 50a/22

ā. ola 109b/01

ā.+ üñ 80a/07

āḥire <Ar. Nihayet, son (*müennes*). -1-

kitāb-ı ā. 3a/04

aḥkām <Ar. Hükümler, kanunlar, nizamlar. -1-
a.+ da 62b/17

aḥlāt <Ar. Karışım. -32-

a. 10a/27, 10b/23, 111a/14, 111b/18, 114b/20, 27a/05, 89b/10, 90a/13, 95a/11, 9a/22

a.-ı 'aḳl 15a/04

a.-ı 50b/08 50b/07

a.-ı balḡamī 10b/01

a.-ı balḡamiyyeden 82b/17

a.-ı erba'a 107a/14, 84a/14

a.-ı erba'adandır 35b/15

a.-ı fāsideden 11a/09

a.-ı fesāda 110a/19

a.-ı ḡalīz 50b/02

a.-ı ḥarekete 92a/15

a.-ı reddiyye 106a/17, 10a/13

a.-ı sevdāvī 108a/21, 77b/21

a.-ı sevdāviden 20b/06

a.-ı sevdāviye 10b/12

a.+ dan 115a/20, 90a/24

a. olmaḳdur 42a/09

a.+ uḡ 2b/02, 56b/17

aḥmaḳ <Ar. Ahmak, pek akılsız, sersem, şaşkın. Anlayışsız. -1-

a. 22a/02

aḥmed <Ar. İncelediğimiz eserin müellifinin adı; *Ahmed bin Bālī*. -1-

a. 2b/24

aḥmer <Ar. Kırmızı, kızıl. -24-

a. 102a/27, 105a/04, 105a/13, 108a/05, 110a/27, 14a/05, 20a/14, 21a/05, 26b/26, 45a/19, 59a/04

behmen-i a. 58a/12

la'l-i a. 58a/10

şandal-ı a. 51b/14, 92b/26

sükker-i a. 94a/07

şiyāf-ı a. 32a/20

tüder-i a. 60a/02

zırnīḡ-i a. 31a/13, 36a/13, 99b/15

verd-i a.+ dür 62a/09

a. olmaḳ 104b/12

a. olsa 41b/19

aḥsen <Ar. En güzel, çok güzel. -1-

a. 35a/17

aḥşā < Ar. Bağırsak, karaciğer, kalp mide gibi iç organlar. -2-

a.+ ların 116a/16

a.+ yıla 113b/12

aḥşā <Ar. Vücuttaki bağırsak ve ciğer gibi organlar.

-6-

a. 71a/10

a.+ da 114b/07, 114b/14

a.+ nuḡ 62a/10

a. olur 68b/02

a.+ ya 62a/20

aḥşam Akşam. -18-

a. 11b/16, 11b/18, 11b/20, 32b/02, 45b/27, 77b/12, 96b/10

a.+ a 103b/23, 108b/05, 12b/18, 13b/13, 17b/03, 24a/26, 70a/17

a.+ da 102a/02, 60b/01

a.+ larda 41b/13, 42b/02

aḥvāl <Ar. Haller, vaziyetler, durumlar. -5-

a.+ de 115a/16, 84a/04, 84a/09

a.+ inden 60a/06

a.+ üḡ 89b/06

aḥyānen <Ar. Ara sıra, vakit vakit, bazı bazı. -10-

a. 104a/03, 110a/06, 2b/26, 38b/18, 3a/24, 74b/10, 78b/14, 83b/01, 84a/05, 94a/11

aḥz <Ar. Alma, kabul etme. -1-

a. édüp 1b/10

aḥzar <Ar. Yeşil, yemyeşil. -1-

zāc-ı a.+ ı 41b/12

aḥzar <Ar. Yeşil, yemyeşil, pek yeşil. -3-

şiyāf-ı a. 32a/21, 35a/11

a. ola 26b/27

aḳ Ak, beyaz, göz akı. -169-

a. 101b/10, 104b/15, 104b/20, 104b/21, 104b/22, 105a/09, 105a/22, 105b/24, 106a/07, 106a/09, 106a/10, 106b/09, 106b/15, 106b/17, 107b/05, 107b/10, 107b/13, 108a/01, 108a/11, 108a/17, 108a/27, 108b/10, 109a/19, 109b/07, 10b/16, 110a/22, 111a/22, 111b/01, 111b/03, 112a/26, 112b/16, 113a/03, 113b/23, 114a/02, 115a/21, 115a/24, 115b/08, 115b/18,

12b/11, 16a/07, 17a/27, 18b/18, 19a/13, 20a/08, 24b/17, 27b/15, 29a/13, 29a/21, 31b/02, 34b/16, 35a/05, 36a/23, 36b/10, 38b/02, 39a/04, 3b/11, 3b/16, 42a/27, 42b/03, 47b/26, 48a/14, 48b/10, 4a/17, 4b/06, 50b/06, 51a/01, 51b/24, 52a/09, 52b/07, 53a/08, 53b/18, 55a/27, 56a/19, 56a/21, 57b/03, 58a/04, 58b/22, 59a/07, 59b/05, 59b/10, 59b/19, 5a/13, 60a/07, 60a/14, 60a/27, 60b/03, 64b/15, 66a/05, 66a/08, 66a/17, 66a/20, 67a/02, 67b/12, 67b/22, 68a/14, 69a/22, 69b/20, 69b/25, 69b/26, 6a/27, 70a/11, 70a/18, 70a/27, 70b/21, 73a/03, 73a/04, 73a/17, 73b/01, 73b/05, 74b/03, 76a/02, 76a/18, 76a/22, 76b/05, 78a/01, 79a/23, 79a/25, 79a/26, 79b/18, 79b/22, 79b/25, 7a/06, 7a/22, 7b/17, 80a/27, 81b/21, 82a/14, 83a/05, 84b/19, 85b/03, 85b/09, 86a/15, 86b/16, 87b/02, 88a/03, 88a/11, 89b/18, 90a/10, 90b/19, 91b/04, 93a/01, 93b/14, 93b/23, 93b/25, 95b/22, 98b/04, 9a/26

a.+ ca 100b/20

a. édüp 18b/17

a.+ ın 37b/21

a.+ ıyıla 29b/20, 30a/19

a.+ lık 34b/24

a.+ luğ 34a/13

a. ola 33a/26, 43b/03, 46b/11

a. olmağ 105a/22, 112a/27, 44a/18,

51b/17, 58a/18, 58a/21, 6a/01, 70a/06, 70a/08

a. olmağdur 111b/22

a. olur 24a/07

ağ - Akmak. -44-

a.- a 23b/26, 41a/05, 43b/03, 47a/14,

47a/25, 69a/08, 91b/25

a.- ar 103b/16, 16a/18, 35b/12, 41a/04,

64a/10

a.- ar bir 40b/02

a.- arısa 53a/25

a.- arısa bir 38a/18

a.- mağı 52a/14

a.- mağ 112a/11, 14a/22, 15a/10,

16b/22, 17a/25, 20a/01, 26a/03, 28b/02, 43a/09,

51b/22, 52a/13, 52b/26, 53a/10, 6a/02, 73b/24,

74a/18, 74b/18, 77b/17

a.- mağdadur 52b/26

a.- mağdan olur 59b/22

a.- mamağ 44a/27

a.- maz 32a/01

a.- miş olurısa 51b/13

a.- şa 39a/26, 43a/02, 53a/24

‘ağab <Ar. Bir şeyin hemen arkası. Bir şeyin gerisinde olan zaman veya mekan. -23-

‘.+ ince 10b/21, 112a/14, 12a/14, 22a/18, 25a/24, 35b/07, 4b/22, 53b/16, 53b/22, 56a/24, 66b/16, 76a/09, 79b/10, 81b/16, 87b/19

‘.+ ince ola 79b/17, 85a/15

‘.+ ince olağan olur 98a/22

‘.+ ince olan 102b/15

‘.+ ince olmağ 86b/10

‘.+ ince olmağdur 55b/21

‘.+ ince olur 81a/22, 97a/23

ağaç bk. ağaç. -1-

a. 110b/22

‘ağakıyā <Gr. Mısır’da yetişen kust ağacının meyvesinden çıkarılan usare (*Succus acaciae*). krş. ‘uşāre-i karz, ‘uşāre-i kuşt, şeceretü’l-kanf. -24-

a. 101a/18, 102b/01, 105a/13, 110a/26, 31a/13, 53a/24, 59b/05, 76b/27, 90a/01, 91a/10, 91a/13, 91a/23, 91b/06, 91b/09, 91b/20, 92b/10, 92b/26, 93a/16, 95b/08, 96a/03, 96a/10, 98b/02, 99a/02

a.+ yıla 29b/21

ağçe Para. Eskiden para birimi olarak kullanılan küçük gümüş sikke. -2-

a. 11a/24, 89a/08

‘ağd <Ar. Dügümleme, düğümlenme. Bağ bağlama, bağlanma. -2-

‘. édüp 13b/24

‘. olına 85a/25

‘ağırkarhā <Ar. Pireotu, nezle otu (*Anacyclus pyrethrum*). -15-

‘. 113b/04, 16b/06, 18a/17, 44a/21, 45a/15, 48b/16, 48b/18, 48b/19, 88a/04, 44a/22, 48b/23

‘.+ dan 51a/27

‘.+ yı 17b/19

- ‘. + yıla 46b/19, 49b/05
- akıt** - Akıtmak. -14-
- a.- a 14a/07, 29a/03, 47b/25, 7a/18
- a.- alar 107a/26, 114a/19, 12b/05, 66a/03, 66a/04, 69a/12
- a.- maḳ 19b/12, 70a/10
- a.- maḳdur 16b/19
- a.- ur 43b/09
- ‘akīḳ** <Ar. Kalseduan kuvarsının bir türü olan, yüzük taşı, mühür vb. yapmakta kullanılan, türlü renklerde, yarı saydam, parlak ve değerli bir taş. -1-
- ‘. -i yemānī 58a/09
- ‘akīl** <Ar. Akıllı, uslu, iş bilen. -2-
- ‘. olan 2b/15, 52a/14
- akmā’** <Ar. “*akmā’-ı rummān*” Ortasında bir miktar yeşili olan bir Hint narı tohumu, nār-ı hindī, rummān-ı berrī (*Mesua ferrea*). krş. nār-müşk. -3-
- a. 98a/25, 99b/10
- a.+ ı 51a/10
- ‘akl** <Ar. Akıl, us. -12-
- ‘. 13b/18
- aḥlāt-ı ‘. 15a/04
- iḥtilāt-ı ‘. 12b/18, 17a/15, 70a/25
- ‘. + ı 13a/27, 13b/01, 48a/27, 78b/26, 79a/08
- iḥtilāt-ı ‘. ola 68b/15
- iḥtilāt-ı ‘. olur 107a/25
- ‘aklī** <Ar. Akla dair, akılla ilgili. -2-
- istidlāl-i ‘. + dūr 2b/01
- istidlāl-i ‘. + yile 2b/03
- akrāş** <Ar. Yuvarlak ve yassı cisim. -1-
- i.-ı 98a/27
- ‘akreb** <Ar. Akrep. -4-
- ‘. 17a/19, 17a/20, 26b/08, 28b/08
- ‘akrebī** <Ar. Akrebe ait, akreple ilgili. -1-
- durunc-ı ‘. 58a/09
- akşur** - Aksırmak. -3-
- a.- masa 17b/21
- a.- maya 12a/18
- a.- sa 17b/20
- akşur** - Aksırmak. -3-
- a.- maḡuṣ 81a/26
- a.- maḳ 31a/23
- a.- sa 68a/08
- akşurt** - Aksırtmak. -5-
- a.- alar 13b/23, 41b/25, 65b/13
- a.- maḳdur 38b/22
- a.- ur 8a/17
- akşurt** - Aksırtmak. -4-
- a.- alar 114a/19
- a.- ur 114a/19, 34a/05, 7a/01
- akṭ** <Ar. Yoğurt kurusu, ekşimik. -1-
- mā’-i a. 17b/04
- akṭarıl** - Aktarılmak. -1-
- a.- maz 83b/06
- akvā** <Ar. Kuvvetli, en kuvvetli. -10-
- a.+ caya 44b/16
- a.+ dur 102b/16, 47b/23, 61a/26, 61b/07, 6b/25, 76b/24, 80a/09, 88b/23
- a. olur 101a/11
- al** - Almak. -319-
- a.- a 109a/07, 45b/25
- a.- alar 101a/06, 101a/24, 101a/27, 101b/08, 104a/19, 108a/05, 108b/03, 108b/12, 108b/20, 109b/07, 111a/07, 111a/26, 111b/01, 113a/01, 113a/19, 115a/25, 115b/08, 17b/18, 18b/17, 29b/13, 34a/10, 34b/03, 34b/18, 34b/27, 35a/18, 37a/19, 39a/07, 39b/06, 40b/13, 41a/14, 41a/17, 41b/10, 43b/01, 44a/11, 46a/22, 46b/14, 48a/14, 48a/18, 4a/02, 51a/12, 52b/24, 54b/02, 54b/14, 55a/05, 58a/24, 58b/14, 59b/19, 64b/15, 64b/27, 65b/03, 65b/04, 67b/15, 69a/13, 69b/05, 69b/20, 70b/15, 72b/22, 72b/24, 73a/02, 74a/23, 74b/15, 76b/04, 76b/11, 77b/19, 81a/24, 81b/03, 81b/20, 82a/14, 83a/17, 85b/07, 85b/16, 85b/22, 88a/04, 88a/17, 88b/04, 88b/05, 90a/25, 90b/25, 90b/27, 91a/01, 91a/02, 91a/04, 91b/01, 92b/04, 93a/18, 93a/26, 93b/02, 95a/21, 95b/25, 96a/03, 96b/09, 99b/11, 99b/16, 73b/21
- ḳan a.- alar 31a/04, 44a/08, 46a/09, 47b/08, 47b/10, 48b/04, 53a/12
- kefin a.- alar 65a/13
- a.- asın 64a/26
- a.- duḳda 65a/07

a.- incağ 104a/26
a.- madın 104a/26
a.- mağa 66b/06
ğan a.- mağa 15b/12
a.- mağ 47b/15
ğan a.- mağ 11a/05, 11b/09, 12b/04,
14a/07, 22a/12, 23b/25, 27b/14, 30b/22, 32a/05,
38a/26, 3b/03, 42b/16, 43a/03, 46b/01, 47a/12,
50b/27, 53b/07, 55b/17, 64a/24, 70a/26, 9b/13
a.- mağda 92b/23
ğan a.- mağdur 111a/20, 29b/13,
42a/18, 48a/09, 51b/04, 56a/18, 64b/02
a.- maya 81b/12
a.- salar 116a/20
a.- sın 76b/13
a.- u 109a/20
a.- up 100b/11, 101a/14, 101b/11,
102a/03, 102b/23, 103a/01, 103a/16, 103b/23,
104b/07, 105a/20, 105b/08, 105b/19, 106a/04,
10a/10, 10b/16, 110b/18, 111a/08, 112a/22,
113a/16, 114a/02, 114b/04, 115a/11, 115a/13,
116a/21, 116a/27, 15a/13, 16b/04, 18a/15,
18a/18, 18b/15, 21a/23, 23a/23, 23b/02, 24b/13,
24b/22, 25b/03, 25b/09, 27a/24, 28a/06, 28b/19,
29a/27, 30a/02, 32b/01, 32b/03, 32b/12, 32b/13,
33a/16, 33a/23, 33b/04, 33b/15, 34a/11, 34a/21,
34b/22, 34b/26, 36b/23, 37b/25, 38a/06, 3b/07,
3b/09, 3b/11, 3b/16, 3b/21, 40a/25, 40b/02,
40b/15, 40b/21, 41a/18, 42a/14, 44a/04, 44b/05,
45a/02, 45a/10, 45b/11, 46b/22, 47b/20, 47b/21,
48a/02, 49b/09, 49b/10, 4b/07, 51a/27, 51b/24,
52a/06, 52b/25, 53a/07, 54a/01, 55a/15, 55a/24,
56a/04, 58b/08, 5a/04, 5a/09, 5a/15, 5a/19,
5a/21, 60b/06, 65a/10, 65a/12, 66a/05, 67a/04,
69b/26, 6a/12, 6a/25, 6b/18, 6b/20, 6b/23,
6b/25, 70a/01, 70a/10, 71a/04, 72b/07, 72b/09,
73a/22, 73a/24, 73b/03, 75b/20, 76a/13, 76a/19,
77a/19, 77b/01, 77b/07, 77b/12, 7a/27, 7b/16,
7b/17, 7b/25, 80b/27, 82a/03, 82b/06, 89a/25,
89b/18, 89b/19, 89b/23, 8a/04, 8a/07, 8a/24,
8b/14, 8b/16, 90a/03, 91b/03, 91b/18, 92b/09,
94a/06, 94b/07, 94b/10, 94b/15, 95a/23, 96b/12,
97a/04, 97a/15, 98b/16, 98b/17, 98b/18, 9b/27

a.- up 47a/17
a.- up 70b/14
ğan a.- up 30b/15, 30b/16
a.- up bir 101a/16, 34b/17, 43a/22,
57b/03
a.- urlar 63b/22, 86b/24
a.- urlar bir 28a/04
a'lā <Ar. Daha iyi. Pek iyi. En yüksek. -1-
a.+ dur 62b/12
alaca Karışık renkli. -1-
a. 116a/20
'alā'ī <Ar. Terkip adı. *şāf-ı 'alā'ī*. -1-
şāf-ı '. 30a/22
'alāīm <Ar. İzler, işaretler, deliller. -1-
'. 50a/14
'alakıyye <Ar. İlgi, alaka. -1-
delāīl-i '. 2b/07
'alāmāt <Ar. İzler, nişanlar, alametler, işaretler.
-9-
esbāb-ı '. 31b/21, 86b/21, 97b/15
'.-ı 'aşğ 22b/25
'.-ı 3a/09 3a/08
'.-ı şālihe 3a/08
esbāb-ı '.+ da 79b/27, 81b/27
'.+ ı olan 33b/09
'alāmet <Ar. İz, nişan, işaret. -301-
'. 100b/02, 103b/13, 106a/27, 109a/13,
109a/26, 10b/23, 11a/03, 11b/25, 13b/26,
14b/09, 15a/04, 15a/14, 15b/21, 16a/01, 16b/21,
17a/08, 17a/14, 19a/09, 19a/16, 19b/06, 23a/16,
24a/06, 24b/14, 26b/26, 27b/20, 28b/20, 29b/12,
30a/04, 32a/03, 32a/07, 36a/18, 37b/27, 46a/06,
56a/24, 58a/18, 66b/16, 71b/16, 73b/24, 77b/25,
83a/11, 87b/25, 91b/27, 93a/23, 97b/11, 98a/19
esbāb-ı '. 54a/03, 78b/10
zātü'r-riyyede '. 66b/09
'.-i 15b/08 15b/07
'.-i hāşşa 95b/19
'.-i teşennüc-i imtilā'ī 26a/04
esbāb-ı '.+ de 26b/16
'.+ dür 109a/12, 28b/26, 87a/17, 87a/18
'.+ i 100a/07, 100a/27, 100b/19,
101b/15, 102a/14, 104a/02, 104a/08, 104b/01,

104b/08, 105a/21, 105b/22, 106a/06, 106b/03, 107a/11, 107b/24, 108a/10, 108a/24, 109a/24, 109b/04, 109b/26, 10a/14, 10b/02, 10b/13, 110a/05, 110a/15, 110a/18, 111a/17, 111b/09, 111b/21, 112a/26, 113b/19, 114b/14, 115a/15, 11a/07, 11b/03, 12a/06, 12a/23, 12b/01, 12b/27, 13a/26, 13b/16, 13b/26, 14a/15, 14a/21, 14b/14, 15a/20, 15a/25, 16a/05, 16b/08, 16b/17, 17a/20, 17a/24, 17b/09, 17b/10, 18a/24, 20a/01, 20a/18, 20b/05, 21a/07, 21a/27, 23b/15, 23b/25, 27b/13, 28b/16, 28b/25, 29b/10, 30a/10, 32a/02, 32a/07, 32b/26, 35b/01, 35b/24, 37b/14, 38a/08, 38a/19, 38a/24, 38b/18, 39b/04, 39b/11, 40a/02, 40a/17, 40b/04, 41a/09, 41a/14, 42b/04, 42b/06, 42b/15, 43a/08, 43b/10, 44a/01, 44a/18, 44a/26, 45a/05, 45a/12, 45a/21, 45b/05, 45b/16, 46a/26, 46b/10, 46b/25, 47a/12, 48a/07, 48a/16, 48b/02, 48b/13, 49a/03, 4a/04, 50b/03, 50b/26, 51b/02, 51b/15, 51b/22, 52a/05, 53a/10, 53a/16, 53b/05, 53b/20, 54a/18, 54b/03, 54b/12, 54b/18, 55b/15, 55b/21, 55b/25, 56a/05, 56a/16, 57a/21, 58b/19, 59a/07, 59a/19, 59a/26, 5b/26, 60a/12, 60a/20, 65b/18, 65b/23, 66a/24, 68b/06, 69b/11, 70a/06, 70a/23, 70b/25, 71b/03, 71b/10, 71b/27, 72a/27, 72b/13, 73a/08, 73a/21, 73b/07, 74a/05, 74a/15, 74b/05, 74b/17, 75a/09, 75a/18, 75a/23, 75b/01, 75b/04, 75b/08, 75b/15, 76a/09, 76a/15, 76b/21, 77a/05, 77b/16, 78a/05, 78a/13, 78a/20, 78a/23, 78b/13, 79a/07, 79a/16, 79b/02, 79b/10, 7a/19, 7b/08, 7b/13, 80a/12, 80a/15, 80a/19, 81a/12, 81a/27, 81b/05, 82a/01, 82a/11, 82a/19, 82b/01, 82b/12, 82b/21, 83a/03, 83b/04, 84b/12, 85a/14, 86a/04, 86b/10, 86b/11, 87a/13, 89a/04, 89b/10, 8a/02, 8a/17, 8b/01, 8b/10, 8b/22, 90a/14, 92a/18, 93b/09, 93b/19, 93b/26, 94a/09, 94b/21, 95a/12, 95b/16, 96a/12, 96b/04, 97b/04, 97b/17, 97b/23, 98a/03, 99b/27, 9a/05, 9a/11, 9b/12, 9b/14
 imtilā-yı bi-ḥesebi'l-ev'ünüñ ' .+ i 3a/19
 imtilā-yı bi-ḥesebi'l-kuvvetüñ ' .+ i 3b/01
 zātü's-şadruñ ' .+ i 71a/22
 ' .+ i ol 91b/25

' .+ idür 100a/02, 100b/01, 11b/03, 14b/15, 33a/03, 35b/25, 53a/16, 97b/05, 9b/13, 9b/15

' .+ inüñ 75a/24

' .+ ler 3a/27

' .+ leri 9b/19

' .+ lerine 9b/19

' .+ leriyle 75b/14

' . olmaz 33a/01

'alāmetü'l-ğaşy <Ar. Bayılma alameti. -1-

' .-ğaşy beñzi 64b/09

aldur - Aldırmak. -2-

a. 64a/23

kan a.- a 31a/26

a'lem <Ar. Daha bilgili, en bilgili. -1-

a. 11b/11

'ālem <Ar. Bütün cihan, kainat, dünya, her şey. -3-

ḥayy-ı ' . 102b/02, 108a/06, 81b/24

ālet < Alet, edevat, vasıta. -5-

ā. 39b/26

ā.+ dūr 38b/26

ā.+ ile 48a/18

ā. kızdurup 10a/18

ā.+ lerinüñ 68b/12

'alevlen-Alevlenmek. -5-

' .- mek 110a/18, 4a/04, 59a/26, 93b/09

' .- mek olurısa 92b/24

'aleyhi <Ar. Onun üzerine. -1-

şalā-allāh ' . 37b/11

'aleyhi's-selām <Ar. Selam onun üzerine olsun. İslam inancına göre, genellikle Hz. Muhammed olmak üzere peygamberlerin adını duyunca söylenmesi sünnet olan bir dua.

-1-

' .+ a vèrdi 61b/13

alibil - Alabilmek. -1-

a.- dükçe 39a/09

alın Alın. -8-

a. 3b/23

a.+ ma 4a/27

a.+ ma uralar 6b/18

a.+ mda 38a/25, 68a/07

a.+ ından 22a/21, 31a/25, 48b/04
alın - Alınmak. -22-
 kaç a.- a 15b/12
 a.- mak 69b/06
 a.- mış 103a/04
 59a/06 a.- mış 59a/06
 kefi a.- mış 107a/01, 10a/06, 14b/18, 16b/04, 17b/18, 17b/27, 19a/02, 19a/06, 21a/05, 6b/11, 74b/04, 75a/05, 76b/01, 80b/12, 86a/01, 88a/04
 kefi a.- mış ola 74b/16
 a.- sa 69b/07
'alā <Ar. Karşı. Yüce, ulu. -16-
 '. 109a/13, 109b/23, 109b/25, 111a/14, 18a/12, 71b/10, 80a/15, 84b/02, 12a/05, 12a/15, 1b/01, 1b/02, 77b/23, 2b/23
 '.-mā-yenbağī 83a/16
 '.-men 2a/08
ālīhī <Ar. Onun yüce katına. -1-
 sevķ-i ā. 3a/01
'ālīl <Ar. Hasta, illetli. -6-
 '. 2b/18, 93a/12
 cānib-i '.+ den 29b/13
 '.+ e 108b/24, 86b/18
 '.+ i 116a/23
'ālim <Ar. Bilen, bilgili. Çok şey bilen, çok okumuş bilgiç. İlim ile uğraşan. Hoca -3-
 '.-i 'ulvīden 61a/09
 '. olup 2b/06, 2b/20
aliyye <Ar. Alete mensup. -1-
 emrāz-ı a.+ dūr 106a/27
allāh <Ar. Allah, tanrı. -7-
 a. 2b/18, 2b/21, 57a/01, 71b/24, 2b/23
 a.+ dūr 2a/06
 a.+ uңdur 2b/18
allāhū <Ar. *bk. allāh*. -6-
 a. 1b/02, 2a/05, 2a/16, 2a/25, 84a/04, 84a/12, 61b/13
alma Elma (*Pirus malus*). krş. sīb, tuffāh. -69-
 a. 105a/11, 116a/15, 11a/02, 11b/02, 12b/22, 15a/22, 17a/18, 21a/01, 23a/09, 25a/07, 28b/04, 40b/09, 4a/13, 4a/24, 51a/16, 53a/12,

53a/13, 57a/26, 57b/03, 57b/04, 57b/18, 58a/05, 58b/02, 58b/19, 59a/16, 59b/07, 59b/12, 60b/02, 64b/14, 64b/26, 65a/26, 65b/03, 65b/10, 67b/15, 70a/04, 72b/07, 75a/21, 76b/04, 79a/02, 79b/19, 80a/21, 80b/15, 82a/16, 87b/18, 89b/19, 89b/22, 8b/17, 8b/19, 90a/05, 90b/12, 92b/03, 92b/05, 92b/09, 92b/14, 92b/18, 92b/19, 93a/19, 95b/11, 95b/13, 96b/26, 97a/02, 98a/08
 a.+ da 31b/08, 5a/13
 a.+ dan 61b/10
 a.+ dur 61b/07
 a.+ yıla 102b/07
alt Alt, aşağı. -26-
 a.+ ın 51a/07
 a.+ ma 5b/14, 7a/15, 94b/21
 a.+ ında 109a/07, 24a/01, 43b/22, 54b/08, 55b/27, 68b/07, 71b/12, 72a/24, 75b/16, 80a/16
 a.+ ında ola 108a/13
 a.+ ındadır bir 109a/14
 a.+ ından 44a/08, 46a/05, 47b/08, 47b/09, 47b/10, 65b/17, 68b/01
 a.+ larına 94b/18
 a.+ larında 77a/12
altı Altı, altı sayısı. -96-
 a. 100b/14, 102a/23, 104b/20, 105b/17, 106a/08, 109b/08, 109b/17, 110a/08, 110a/11, 110a/22, 110a/24, 111a/24, 111a/26, 111b/02, 111b/03, 115b/10, 14b/01, 14b/25, 18b/19, 24a/16, 27a/19, 28b/11, 36b/13, 43a/17, 44a/03, 44b/17, 50b/05, 51a/03, 54b/06, 54b/21, 55a/19, 55b/11, 55b/23, 56a/25, 57b/26, 57b/27, 58a/01, 58a/07, 60a/03, 65a/14, 65a/15, 68a/02, 6b/08, 6b/13, 73b/05, 75a/12, 75a/13, 77a/03, 77a/26, 79a/25, 79a/26, 79b/11, 79b/16, 80b/17, 82a/14, 84b/20, 85b/15, 85b/22, 89b/17, 8a/12, 90b/08, 90b/19, 91a/01, 91a/12, 91b/04, 92b/10, 93a/08, 93b/23, 95b/03
 a.+ ncı 106a/25, 12b/12, 14a/11, 28a/07, 34a/12, 40a/14, 45a/04, 56b/10, 66a/08, 69a/16, 82a/09, 83a/21

a.+ şar 10a/05, 113b/03, 35b/10, 59a/03, 60a/01, 67b/03, 67b/20, 74a/12, 79a/23, 91b/22, 93a/03, 95a/26

altmış Altmış, altmış sayısı. -17-

a. 47a/18, 75b/13, 77a/15, 77b/13, 80a/10, 81a/10, 82a/09, 82b/06, 83b/17, 85b/24, 89b/01, 90a/06, 90a/07, 92a/15

a.+ dan 13a/21

a.+ incı 72a/26

altın Altın. -1-

a.+ dur 62b/09

a'mā <Ar. Kör, gözü görmeyen. -2-

a. ola 9a/17

a. olmağa 9a/20

āmāk <Ar. Göz pınarları. -1-

ā.+ da 32b/03

a'māl <Ar. Ameller, işler. -1-

a.+ den 78a/18

'amel <Ar. İş, çalışma. Bir emri veya vazifeyi yerine getirme, tatbik etme. -4-

'. 6b/08

'. edeler 30b/03

'. edüp 79b/17

'.+ in eyleyüp 83a/14

'amelen <Ar. Fiilen, işleyerek, çalışarak. -1-

'. 3a/01

'amīk <Ar. Dibi çok aşağıda, derin. İnceden inceye pek ziyade araştırma ve düşünceden sonra anlaşılabilen derin ve ince mesele. -1-

'. olsa 44a/02

'amm <Ar. Herkese ait. Umuma ait. Hususi ve bazılara mahsus olmayan. Umumi. -6-

'.+ dur 26a/03, 2a/02, 88b/24

'. ola 110a/06

'. olmadı 9b/09

'. olurısa 4a/01

ammā <Ar. Ama. -265-

a. 100a/04, 100b/07, 102b/16, 102b/19, 102b/20, 103a/05, 103a/07, 103a/09, 103a/11, 103a/13, 103b/02, 103b/03, 103b/07, 104a/16, 104a/25, 106a/17, 106b/05, 106b/22, 107a/05, 107a/08, 107a/21, 108a/25, 109a/02, 109a/04, 109a/05, 109a/10, 109a/12, 109a/14,

109a/16, 10a/17, 110b/15, 110b/18, 111b/17, 111b/27, 112a/01, 112a/02, 112a/07, 114a/16, 114a/22, 114a/27, 114b/06, 115a/19, 115b/06, 115b/26, 11b/13, 11b/23, 12a/16, 12a/20, 14b/24, 15b/16, 16a/04, 16b/20, 17a/03, 17a/16, 18a/02, 18a/21, 19b/02, 19b/06, 19b/14, 21a/17, 21b/13, 22b/12, 25a/17, 25b/23, 26a/02, 26a/05, 26a/07, 26a/16, 26b/18, 26b/22, 27b/03, 28a/22, 29b/13, 2b/08, 30a/09, 30a/10, 30a/24, 30b/01, 30b/19, 31b/11, 32a/01, 32b/06, 33a/11, 33a/27, 33b/21, 34b/04, 35a/03, 36a/16, 36a/22, 37a/23, 38a/09, 38a/20, 39b/03, 3a/12, 3a/17, 3b/01, 40a/11, 40a/19, 41a/08, 41a/14, 41a/20, 41b/08, 41b/17, 42b/22, 44b/06, 44b/10, 45a/19, 46a/06, 46b/10, 46b/15, 48a/19, 48a/24, 49a/09, 49b/13, 49b/26, 4a/03, 4a/10, 4a/18, 4b/21, 50b/13, 50b/25, 51a/08, 51a/23, 52a/14, 52a/18, 52b/10, 53a/09, 56b/24, 5b/10, 5b/21, 5b/22, 60b/18, 60b/19, 60b/24, 60b/26, 60b/27, 61a/26, 61b/11, 61b/25, 62b/11, 63a/02, 63a/25, 63b/05, 63b/17, 63b/20, 64a/21, 64a/22, 65a/16, 65a/24, 65a/25, 65b/27, 66a/09, 66a/27, 66b/08, 66b/27, 67a/03, 67a/18, 67a/25, 68a/21, 68b/08, 68b/09, 68b/20, 68b/25, 69a/20, 69b/01, 69b/15, 70a/02, 70b/03, 71b/06, 72a/03, 72b/05, 72b/22, 72b/27, 73a/07, 73b/18, 74b/06, 75a/17, 75a/25, 75b/05, 75b/07, 75b/15, 76a/26, 76b/04, 76b/17, 77b/14, 78a/10, 78a/16, 78b/05, 78b/06, 78b/08, 78b/09, 79b/20, 79b/21, 7a/18, 80a/03, 80a/08, 80a/23, 80a/24, 80b/03, 80b/21, 80b/27, 81a/03, 81b/26, 82a/06, 82a/10, 82b/08, 83a/12, 83a/19, 83b/07, 85a/10, 86a/22, 86b/19, 86b/20, 86b/27, 87a/06, 87b/21, 88a/09, 88b/15, 89b/03, 89b/05, 8b/07, 90a/07, 90a/08, 90a/12, 90a/13, 90a/19, 90a/22, 90b/13, 90b/21, 92a/03, 92b/22, 94a/21, 95a/11, 95b/15, 96a/12, 96a/15, 96a/22, 96b/17, 97a/04, 97b/09, 97b/19, 97b/22, 98a/09, 98a/15, 98b/11, 98b/12, 99a/13, 99a/18, 99a/25, 99b/02, 99b/04, 99b/06, 99b/22, 9b/02, 9b/06, 9b/18, 3a/19, 49b/03, 71a/11, 89a/26, 89b/09

amrūd <Far. Armut (*Pirus communis*). -5-

a. 59b/07, 61b/05, 96b/26, 92b/02

a.+ dan 61b/07

ān <Ar. Lahza, pek az bir zaman. -1-
a.+ da 29a/08

ana Anne. -1-
a.+ dan 7a/08

'anāşır <Ar. Unsurlar. Bir şeyin meydana gelmesine sebep olan temel esaslar. Elementler. -2-

'.-ı 'erba'ı 1b/08

'.+ dan 61a/09

'anber <Ar. Amber çiçeği, bir tür mimoza (*Geum urbanum*).-20-

'. 11a/12, 27b/27, 28a/04, 57b/17, 59a/05, 78b/21, 81a/25, 82b/05, 8a/08, 8b/06, 90a/26, 94a/19

cevāriş-i '. 60a/11, 77b/09, 82b/16

'.-i eşheb bir 58a/03

'.-i eşheb 58a/14

'.+ dür 62b/13

'.+ e 62b/17

'.+ i 28a/02

anberbārīs <Gr. Dikenüzümü, kadıntuzluğu, sarıçalı (*Berberis vulgaris*). krş. emīrbārīs, zerārīc. -1-

a. 57b/22

anca O kadar, öyle. -1-
a. 21b/20

ancağ Ancak, yalnızca. -2-
a. 1b/08, 2a/18

ancılayın Onun gibi, o kadar, öyle. -2-
a. 51b/06

a.+ dur 49b/26

anda Onda. -33-
a. 100b/12, 100b/25, 101a/09, 110b/20, 112b/07, 116a/26, 16a/27, 16b/27, 19b/06, 23b/06, 35a/10, 35b/21, 40b/03, 48b/16, 48b/18, 4b/04, 57b/24, 61a/06, 64b/05, 67a/03, 69a/14, 75b/02, 75b/06, 76b/16, 80b/22, 81a/15, 84a/14, 92a/01, 93b/27, 94a/15, 98a/23, 18a/23
a. olan 52a/21

andan Ondan. -186-
a. 101b/20, 102b/23, 103a/03, 103a/21, 103b/19, 106b/04, 107b/09, 108a/19, 108b/01, 108b/07, 109b/14, 10b/07, 110a/08, 111a/08,

111a/09, 111a/20, 112b/04, 113a/01, 113a/02, 113a/21, 114a/01, 115a/22, 115a/26, 116a/08, 116a/11, 11a/16, 11a/22, 13b/13, 13b/22, 14a/26, 15b/05, 15b/26, 16b/25, 17a/08, 17b/05, 17b/13, 18b/01, 18b/16, 18b/18, 20a/16, 20b/23, 23a/07, 23b/22, 23b/23, 23b/26, 24b/04, 25a/08, 26a/07, 26b/02, 28a/17, 28b/08, 28b/20, 29a/09, 29a/17, 30a/16, 30a/20, 30b/03, 30b/12, 30b/14, 31b/21, 32a/26, 32b/06, 32b/15, 33a/13, 33a/18, 34a/27, 34b/05, 35a/01, 35a/02, 35a/09, 35a/10, 36a/08, 36a/09, 37a/06, 37a/26, 37a/27, 37b/01, 37b/07, 38b/21, 39a/07, 39a/15, 40a/18, 40a/23, 40b/07, 41a/24, 41b/27, 42a/01, 42a/02, 42a/06, 42b/12, 42b/23, 43a/03, 43a/05, 43b/25, 46b/23, 47a/05, 47a/19, 47b/21, 48a/22, 48a/27, 51a/11, 51a/20, 52b/23, 54a/21, 54a/25, 55a/15, 56b/20, 58b/14, 58b/15, 5a/10, 5a/21, 5a/22, 5b/03, 60a/08, 60a/26, 60b/01, 61a/16, 65a/13, 65a/14, 65a/16, 65a/17, 65b/05, 66a/13, 66a/17, 67a/05, 67b/17, 67b/24, 69b/21, 69b/22, 69b/26, 6b/06, 70a/18, 70b/20, 71a/13, 72a/16, 72b/19, 72b/20, 72b/23, 72b/27, 73b/18, 73b/19, 73b/22, 75a/04, 76a/05, 76b/05, 76b/06, 76b/14, 76b/24, 76b/25, 79a/03, 7a/17, 7b/03, 7b/06, 82a/05, 82b/08, 83a/26, 83b/10, 83b/11, 86b/22, 86b/23, 87a/26, 87b/16, 88a/16, 88b/01, 88b/06, 89a/20, 90a/08, 90a/09, 90a/11, 90a/20, 90b/15, 94a/06, 95b/20, 96a/02, 98a/10, 99a/22, 99b/10, 9a/23, 9b/01, 22b/15, 27a/20, 5b/04

andüz Andız otu, kanes, induz otu (*Inula helenium*). krş. rāsin, cenā'. -1-

a. 77a/26

anı Onu. -25-

a. 100a/26, 104a/03, 112a/21, 114b/11, 18a/14, 20b/18, 22a/20, 22b/23, 23a/06, 3a/12, 40a/15, 53a/05, 53b/09, 59a/18, 6a/17, 81a/11, 81b/05, 83b/06, 83b/20, 84a/14, 98a/07, 98a/18, 110b/26

a. edeler 38b/05, 99b/14

'anī bk. 'anī menī -2-

'. 5b/06, 6b/17

anlar Onlar. -23-

ba'de't-tenkrye a. 31b/11

a.+ a 104a/08, 112b/04, 27a/03, 28a/13, 31b/11, 55b/13, 64a/01, 99a/12
a.+ da 103a/08
a.+ dan 15b/25, 43b/22, 45b/17, 83b/21
a.+ ı 67a/07, 78a/21
a.+ ıla 65a/05
a.+ uş 2b/13, 2b/16, 63b/26, 83a/25
a.+ uşla 1b/24, 70b/12
anun Onun. -41-
a. 100b/04, 102a/21, 105a/17, 111b/03, 116a/18, 1b/03, 1b/16, 1b/22, 25a/09, 29a/20, 34a/11, 39a/05, 39a/06, 39b/24, 41a/12, 50a/18, 54b/10, 62b/08, 64a/15, 68a/09, 68a/11, 72b/24, 77a/13, 83b/05, 83b/06, 91a/22, 94a/23, 98a/11, 99a/07, 99b/02, 68b/03
a.+ ıla 106b/07, 110b/20, 1b/26, 39b/26, 43b/09, 44a/16, 46b/07, 83a/22, 99b/17
a.+ ıla olduğu 1b/06
anun-çün Onun için, ondan dolayı. 12-
a. 2a/17 2a/16, 83b/27, 62b/15, 78b/09, 107a/14, 63a/10, 83b/02, 83b/22, 8a/01, 68b/17
a.+ dür 61b/24, 83a/02
anzerüt <Far. Gözotu (*Astragalus sarcocolla*). -3-
a. 39a/06, 6b/03
a.+ a 38b/12
anzurüt bk. *anzerüt*. -6-
a. 34b/10, 36b/02, 37a/25, 88b/22
a.+ ı 30a/19, 39a/24
anzurüt bk. *anzerüt*. -5-
a. 30b/25, 32a/12, 34b/03, 34b/12, 39a/15
anja Ona. -36-
a. 100a/11, 103b/11, 111a/12, 111a/20, 115a/14, 116a/17, 15b/23, 16b/14, 1b/04, 1b/17, 22a/20, 23b/16, 24a/03, 26b/12, 28a/09, 28b/07, 39b/24, 3a/23, 42b/25, 55a/15, 61a/04, 61b/23, 65a/27, 66b/21, 71a/08, 71a/12, 71a/15, 72a/17, 81a/06, 84a/27, 88b/20, 94b/21, 98a/05, 102b/02, 92b/23, 29a/22
anaru Öte, ileriye doğru, öbür taraf. -1-
a. 48a/22
anla - Anlamak. -4-

a.- mağı 51b/22
a.- mağ 38b/18
a.- mağdur 17a/09
a.- maz 83b/05
a.- ya 77b/26
anşuz Ansızın, birdenbire. -4-
a.+ da 64b/23, 65a/22, 65a/24
a.+ dan 27a/06
'ār <Ar. Utanma. Mahçubiyet. Utanılacak şey. Ayıp. -1-
'.+ dur 2b/14
ara Ara, mesafe. -29-
a.+ larında 112a/24
a.+ lığında 70b/24
a.+ sı 53b/06
a.+ sın 64a/06
a.+ sına 33a/01, 46a/10, 55b/07, 81a/16
a.+ sına uralar 71b/08
a.+ sında 108a/22, 109a/20, 113b/13, 113b/14, 113b/16, 114b/01, 114b/07, 114b/08, 31b/23, 39a/18, 50a/09, 66b/09, 71b/03, 83b/22, 109a/02, 111a/20
a.+ sında olan 51a/16
a.+ sından 53b/21
a.+ ya 102a/13, 75a/20
ara - Aramak. -1-
a.- yup 61a/12
'arab <Ar. Arap. -1-
'. 2b/27
'arabī < Ar. Arapça. Araplara ait veya özgü olan. Araplarla ilgili. -28-
'. 42a/14, 67b/19
şamğ-ı '. 101a/24, 102a/21, 102a/22, 102a/25, 105b/05, 52b/24, 67b/08, 6b/03, 79b/24, 91a/07, 91a/21, 91a/26, 91b/21, 95a/17, 95b/25, 96a/09, 96a/21, 96b/27, 97a/27, 98b/01, 98b/21, 99a/05, 99b/20, 9b/16
'.+ de 51a/06
şamğ-ı '.+ yile 36a/13
'arak <Ar. Ter. -2-
'. 25b/10, 91b/27
aralık Aralık. -1-
a.+ larına 112a/04

ārām <Far. Dinlenme, rahat, huzur, sükun, istirahat.

-1-

ā. olmaz 70b/08

a'rāz <Ar. Hastalıklar. -13-

a. 61a/02, 66a/22, 68a/27, 85a/09

a.-ı balğamiyye 25a/09

a.-ı nefsāniyyeden olsa 64b/22

a.-ı nefsāniyyeden 57a/18, 64b/06, 91b/13

a.-ı nefsāniyyeye 81b/11

a.+ a 103a/18

a.+ ı 70b/07

vech-i a.+ ları 2b/09

'araz <Ar. Hastalığa uyan, boyun eğen. -1-

'. 114a/23

ara'za <Ar. Tahta kurdu, tahta güvesi. -1-

a. 35a/17

ard Art, arka. -15-

a.+ ina 26b/16, 26b/20, 42a/01

a.+ inca 34b/19, 51b/05, 95b/20

a.+ inca olalar 114a/24, 114a/27, 22a/10, 74a/01, 82a/25, 99a/22

a.+ inca olmakdur 73a/11

a.+ inca olur 102a/14

a.+ indan 64b/10

arduc Ardiç ağacı (*Juniperus*). -6-

a. 106b/26, 105a/27, 21b/27, 24b/02, 40a/07, 44b/06

arduğ Başka, gayri, maada. Fazla, ziyade.

Küsür, -den fazla. Üstün. -1-

a.+ ı 10a/17

aresto Aristo. -1-

a. 103b/03

arı Temiz, arı, saf. -4-

a. 11b/11, 36b/17, 60a/05

a. ola 63a/22

arıdacak Arıtıcı, temizleyici. -1-

a.+ ıla 41a/01

arın - Arınmak, temizlenmek. -16-

a.- a 76a/12, 92a/25

a.- duğdan 11a/23

oğad a.- maduğı 10a/22

a.- mağ 76a/17

a.- mazısa 71b/20

a.- miş 43b/11, 73a/05

a.- miş ola 4b/06, 92b/08, 95a/20

a.- sa 82b/04, 88b/15, 89b/17, 69b/09

a.- up 92a/26

arıt - Arıtmak, temizlemek. -16-

a.- a 38b/13, 39a/15

a.- alar 37b/23, 41a/06, 53a/18, 60a/08, 65b/03, 72b/22, 75b/13, 41a/03

a.- mağıla 10b/21

a.- mağdur 11a/09, 15a/20, 38b/21

a.- ur 27b/13, 55a/22

'arız <Ar. Vaka, vaki olan şey. -171-

'. 107a/22, 22b/11, 25b/26, 35b/02, 43a/07, 43b/02, 44a/17, 45a/11, 4a/09, 4b/22, 56b/22, 56b/23, 62a/07, 62a/08, 64a/05, 81a/21, 82a/18, 87b/15, 89b/07, 9a/01

'.-ı müteħaccir olur 50a/24

'. ola olmayı olsa 4a/20

'. ola 26a/04, 42b/06, 44a/25, 4b/21, 5b/11, 76a/15, 93b/19, 97b/19

'. olağan olur 66b/16

'. olan 110b/16, 26b/21, 26b/22, 3a/07, 3a/13, 7b/08

'. oldu 15a/04

'. oldıysa 110a/17, 113a/22, 65a/05

'. olduğı 107a/20

'. oldukda 2a/14

'. oldukda 2a/16, 84a/22

'. olmak 94b/22

'. olmaz 28b/06

'. olmuş ola 61b/22, 81b/05

'. olmuş 28b/07

'. olsa 100a/10, 110b/02, 110b/04, 111b/09, 112a/20, 113b/08, 12b/19, 13a/22, 17a/16, 18a/01, 18a/02, 1b/16, 21b/24, 25a/10, 27b/20, 28a/26, 30b/08, 39b/11, 42a/04, 42b/20, 55b/15, 56b/03, 65a/06, 89a/04, 8b/08, 91b/17, 92a/13, 96b/02, 99a/16

'. olup 25a/24, 5b/23

'. olur edeler 30a/16

‘. olur 31a/21, 100a/08, 100a/09, 100b/27, 106a/27, 107a/24, 108b/16, 10a/23, 110b/04, 112b/09, 11b/01, 11b/03, 11b/10, 13a/24, 14a/13, 17a/08, 18a/13, 19b/11, 21b/08, 22b/11, 25b/27, 26a/01, 27b/10, 28a/09, 28a/11, 28a/12, 28a/13, 28a/14, 28b/09, 28b/11, 2b/03, 31a/18, 31b/15, 34a/14, 34a/15, 35b/16, 36a/06, 38b/17, 39b/04, 40a/01, 40a/02, 40b/08, 43b/18, 44b/08, 44b/09, 45a/21, 45b/04, 47b/16, 48a/05, 4b/15, 50b/01, 50b/03, 50b/11, 50b/19, 50b/20, 52a/19, 52b/21, 53a/27, 54a/19, 54b/12, 54b/18, 57a/20, 59b/13, 59b/21, 64a/11, 64b/06, 6a/05, 70b/04, 74b/27, 78b/09, 78b/16, 78b/18, 81a/27, 81b/06, 81b/07, 81b/17, 87b/16, 89b/07, 95b/19
ba‘de‘l-vuķū‘ ‘. olur 22b/25
‘. olurdu 40b/08
‘. olurısa 42a/03, 64b/12, 64b/13

aristōtālīs Aristo, Aristoteles. -2-
a. 103a/27, 56b/18

‘arīz <Ar. Enli, geniş -1-
‘. olur 103b/27

arķa Arka, sırt. -6-
a. 84a/20, 98a/01
a.+ sı 47a/09, 52a/01, 71b/02, 71b/03

arķunī Eğri, yan üstü, tersine, aykırı, yanlamasına, karşı, ters. -1-
a. 84a/24

armūd <Far. Armut (*Pirus communis*). *bk. amrūd* -8-
a. 100a/20, 102b/07, 108b/22, 116a/15, 4b/12, 51a/15, 87b/18, 95b/11

arpa Arpa (*Hordeum vulgare*). -95-
a. 102a/19, 104b/16, 105a/04, 107b/05, 107b/08, 108a/04, 109b/09, 110a/01, 110a/09, 110a/23, 110a/24, 113a/19, 114a/11, 11a/15, 12b/09, 12b/12, 12b/18, 13a/08, 13a/14, 13a/19, 13b/04, 13b/06, 13b/13, 13b/19, 14a/10, 15a/07, 15a/22, 18a/12, 20b/17, 20b/22, 21a/23, 21b/15, 26a/24, 30a/14, 30b/03, 36a/24, 38a/08, 38b/03, 38b/07, 39b/07, 43a/16, 43a/22, 45a/27, 47b/01, 47b/02, 48a/10, 48a/11, 4a/15, 50a/18, 51b/20, 52a/06, 54b/22, 55a/09, 55a/25, 55b/22, 58b/23, 5b/18, 66a/05, 66a/18, 67a/02, 67a/08, 67a/10,

67b/07, 69a/14, 69a/23, 69b/20, 70a/01, 70a/12, 70a/20, 70b/01, 70b/15, 70b/18, 71a/05, 73b/01, 75a/25, 79b/05, 81a/18, 81b/22, 82a/06, 86a/11, 86a/26, 86a/27, 86b/04, 87b/05, 92b/24, 92b/25, 92b/26, 93a/18, 95a/06, 99b/10, 9a/03
a.+ da 58a/17
a.+ yı 99b/18
a.+ yıla 67a/06, 81b/23

art - Artmak, çoğalmak. -1-
a.- up 11a/09

artucaķ Fazlaca, ziyadece. -1-
a. 77a/22

artuķ *bk. arduķ*. -8-
a. 17a/15, 84b/05
a.+ da 97b/21
a.+ dur 100a/04, 112a/26, 67a/25
a.+ ı 95a/04
a. olurısa 48b/07

artur - Arttırmak, çoğaltmak. -5-
a.- ur 19b/07, 30b/08, 31a/05, 43b/13, 45b/13

aru *bk. arı*. -1-
a. 59b/25

aruķ Zayıf, cılız. -11-
a. 19b/07, 19b/11, 58b/20, 7a/19
a. olmak 111a/18, 75a/09, 78b/14, 89a/04
a. olmakdur 101b/17, 73a/21
a. olurısa 69a/11

aruķla - Zayıflamak. -6-
a.- maķ 75b/08
a.- mış 67b/13
a.- r 103b/02, 64a/16
a.- rdı 64a/13
a.- ya 58a/22

aruķlan -Zayıflamak. -1-
a.- ur 66b/26

arż <Ar. Yer, zemin. Toprak. -1-
a.+ dan 1b/09

‘arż <Ar. Bir büyüğe sunma, gösterme, bildirme, önüne koyma. -2-
‘.+ ına 2b/20
‘.+ uñ 2b/20

- aş -** Asmak. -2-
a. - a kosalar 29a/16
a. - alar 87a/05
- ās** <Ar. Mersin ağacı ve yemişi (*Myrtica communis*). krş. mürd, mersin. -6-
ā. 95a/22, 99b/10
ḥabb-ı ā. 102a/01
ā.+ dur 63a/08
rubb-ı ā.+ ıla 95a/22
rubb-ı ā.+ ile 90b/26
- ‘aşab** <Ar. Sinir. krş. siğir. -2-
‘.+ lar 26b/26
‘.+ ları 25a/18
- ‘aşabī** <Ar. Sinirlere ait, sinirlerle ilgili. -2-
‘. 28b/12, 28b/14
- ‘aşāfir** <Ar.-Far. “lisān-ı ‘aşāfir” Kuşdili bitkisi (*Rosmarinus officinalis*). -1-
sünbül-i ‘. 60b/04
- āsān** <Far. Kolay. -9-
ā. 23a/21, 25a/16
ā.+ dur 109b/01, 25a/14, 41b/17
ā. eyler bir 68a/18
ā. eyler 55a/10
ā.+ lıgıla 5a/04, 6a/07
- aşānāşiyā** <Gr. Ciğer, dalak ve mide rahatsızlıkları için hazırlanan bir macun adı. -1-
a. 106b/20
- āsānık** bk. āsānlık. -1-
ā.+ ıla 86b/20
- āsānlık** <Far.-T. Kolaylık. -1-
ā.+ ıla 97b/08
- ‘aşā’ü’r-rā’ī** <Ar. Sığır kuyruğu otu, danakuyruğu, kurtkulağı (*Verbascum sinicatum*). krş. şığır kuyruğı, batbāt. -2-
‘.+ yile 51a/13
‘. şuyıla 99a/03
- asārūn** <Gr. Kediotu, asaron (*asarum europaeum*). -6-
a. 101b/08, 105b/09, 105b/16, 106b/24, 114b/25, 6b/11
- ‘asel** <Ar. Bal. -72-
‘. 101b/19, 103a/17, 104b/05, 11a/20, 11a/23, 11a/25, 14b/03, 15b/06, 16b/16, 16b/24, 18b/20, 24b/05, 24b/11, 27a/21, 29a/17, 34b/08, 44b/15, 55a/15, 56b/05, 60a/03, 74a/20, 74b/04, 80a/23, 80a/24, 82a/23, 82b/03, 82b/05, 82b/07, 8a/13
mā-i ‘. 24a/17
mā’-i ‘. 10b/07, 14b/24, 18a/27, 18b/14, 23b/02, 25b/11, 53a/18, 90a/16
şıfat-ı mā’-i ‘. 14b/24
ṭīrād-ı ‘. 73b/19
‘.-i ṭabarzad 88a/18
‘. bir 76b/05
mā’-i ‘.+ de 16b/01, 50a/05, 56a/04
‘.+ e 38b/12, 44b/13
mā’-i ‘.+ e 28b/23
‘.+ i 55a/22
‘.+ ile 10a/06, 14b/19, 17a/01, 39a/24, 75a/05, 78a/03
mā’-i ‘.+ ile 23b/23, 27a/07, 28b/22, 29b/04, 33a/07, 36a/08, 38a/13, 40a/24, 43b/06, 44b/15, 45a/16, 46b/23, 48b/17
‘.+ in 13b/11
‘.+ iyile 38a/14
‘. katup 7a/08
‘.+ üj 76b/08
- ‘aselī** <Ar. Bala ait, bal ile ilgili. -51-
‘. 105a/24, 105b/26, 106a/01, 116a/11, 14a/19, 15b/13, 16b/27, 18b/06, 18b/13, 23b/03, 23b/08, 24a/14, 27a/16, 28a/15, 31a/06, 33a/05, 34a/03, 40a/21, 46b/18, 50b/17, 50b/21, 54b/14, 55b/26, 59a/10, 74a/08, 74a/23, 74b/24, 75b/06, 77a/19, 77b/03, 77b/18, 78a/26, 78b/27, 80b/01, 80b/06, 81b/08, 82b/04, 83b/09, 84b/17, 85a/19, 89a/23, 90a/24, 94a/14, 9a/08
gülbeşeker-i ‘. 10b/05, 35a/07, 39b/13
sikencübīn-i ‘. 18b/05, 76b/23
gülbeşeker-i ‘. ola 74b/21, 78b/03
- aşfer** <Ar. Sarı. -20-
a. 115b/13, 20a/20, 9b/05
helīle-i a. 49a/15
helīlec-i a. 105a/01, 109b/10, 114a/14, 20a/22, 32a/23, 36b/07, 37a/15, 73a/05, 88b/22, 15a/27
zerūr-ı a. 36b/01

- zırnîh-i a. 99b/15
 kibrit-i a.+ den 55b/06
 helîlec-i a.+ i 5b/02
 a. olmak 22b/25, 4a/04
- aşhâb** <Ar. Alakalı olanlar. Refik olanlar. -2-
 a.-ı 23a/05 23a/04
 a.-ı mâlihülyâda 22a/15
- aşıl** <Ar. Kök, asıl, menşe; tür, cins. -29-
 a. 100a/16, 100b/03, 107a/07, 109b/01, 11a/18, 31b/12, 32b/08, 60b/08, 60b/11, 60b/14, 60b/17, 66a/09, 66b/20, 6a/03, 6a/05, 73b/09, 78b/11, 81b/17, 81b/26, 98a/20, 9a/20, 9a/21
 a.+ ı 31a/02, 31a/03, 32a/26
 a.+ınca 2a/20
 a.+ından 104a/06, 31a/05
- aşıl** <Ar. Meyve veren ılgın ağacı, acı ılgın. -1-
 a. 111b/02
- 'asîr** <Ar. Ağır. Zor. Güç. Müşkil. -14-
 '. 111b/24
 '+dür 115a/18, 11b/25, 23a/05, 26a/17, 27a/19, 2b/15, 41b/18, 65a/19, 83b/13
 '. olur 22b/08, 26b/25, 4b/22, 6a/08
- 'asîrû'l-ḥurûc** <Ar. Dışarı atılması zor. -1-
 '+dur ve 22a/14
- aşl** <Ar. Bir şeyin kendisi, gerçeği. -1-
 a.-ı ḥekîmden 2a/18
- aşlâ** <Ar. Asla, zinhar, hiçbir zaman. -1-
 a. 65a/21
- aşlah** <Ar. En uygun, en iyi. Daha uygun, daha iyi. -4-
 a. 29b/01, 32a/24, 56b/04
 a.+dur 62b/21
- aşlan** Aslan. -1-
 a. 20a/20
- aşlî** <Ar.-Far. Gerçeğe ait, asıl olanla ilgili. -1-
 a. 109a/11
- âşr** <Ar. Yara veya hastalık iyileştikten sonra kalan eseri. -1-
 â.+ların 29b/04
- 'asr** <Ar. bk. 'asîr. -4-
 '. 46a/04
- '.-i bevl 100a/09, 96b/02
 '.-i nefes 68b/19
- âsumânî** Çivit tohumu. -2-
 â. 114a/09, 6a/17
- aşveb** <Ar. Daha doğru, en doğru. -1-
 e. 72a/06
- aş** Yemek, aş. -21-
 a. 101b/21, 110b/13, 46a/19, 48b/06, 59a/25, 70b/22, 72b/12, 88a/18, 90a/17
 a.+a 6a/11
 a.+ca 90a/09
 a.+dur 21a/14, 77b/06
 a. ederler 101a/08
 a.+ı 106b/20, 29a/18, 53b/07, 9a/03, 101b/21
 a.+lar 4b/20
 a. ola 111b/13
- a'sâ** <Ar. Gece vakti gözleri görmeyen kimse. -2-
 a. 33b/26
 a.+dadur 33b/26
- aşağa** Aşağı, aşağıya. -29-
 a. 104a/01, 107a/16, 10b/12, 113b/15, 11a/13, 16a/20, 20a/04, 65b/27, 68b/02, 68b/14, 71a/13, 71a/23, 71a/26, 85a/05, 86b/20, 87a/05, 97b/27, 98a/02, 98a/05, 98a/13, 99b/05, 99b/22, 94a/12
 a.+ca 71a/12
 a.+da 55b/11
 a.+sı 71a/09
 a.+sına 87a/03
 a.+ya 84a/02
- aşağda** Aşağıda. -4-
 a. 109a/27
 a. olan 113b/16
 a. olsa 103b/06
 a. olur 98a/03
- aşağdan** Aşağıdan. -5-
 a. 103b/08, 64a/25, 89a/24, 93a/07, 94b/20
- aşağı** Aşağı -1-
 a.+ca olur 72b/02

‘aşerī <Ar. On. On sayısıyla ilgili, on sayısına ait. -7-

‘. 83b/26, 83b/27, 84a/01, 98a/15, 97b/19

‘.+ dūr 83b/26, 87b/23

‘āşık <Ar. Aşık. Aşk adlı hastalıktan muzdarip kimse. -2-

‘. 23a/06

‘.+ lar olur 22b/23

‘aşk <Ar. Aşk. Bir hastalık adı. -6-

‘. 22b/10, 22b/14, 23a/07, 22b/15, 22b/23

‘alāmāt-ı ‘. 22b/25

aşmāncūnī <Far. Parlak, mavi renkte bir yakut, gökyakut. -1-

i.+ dūr 33b/02

‘aşr <Ar. On. -1-

‘.+ ı 33b/06

aşurı Alışılan veya dayanılabilen dereceden çok daha fazla, taşkın, aşırı. -2-

a. 13b/01

a. olur 71b/26

at - Atmak. -2-

a.- ar 29b/10

a.- maḳdur 7b/15

at At. -2-

a.+ a 16a/20, 78a/17

aṭāl <Ar. Koltuk altları. Yanlar, kenarlar. Bögürler.

-1-

a.+ dadur 2b/17

atāliye <Ar. bk. aṭāl. -1-

a. 2b/17

‘aṭaş <Ar. Susama. Hararet. -94-

‘. 100a/19, 103a/09, 103a/14, 104b/08, 105a/22, 105b/22, 106a/06, 107a/12, 108a/11, 109b/04, 109b/26, 10b/03, 110a/15, 110a/18, 13a/01, 24a/08, 25b/11, 43b/03, 43b/24, 44a/18, 46a/27, 4a/04, 54b/04, 54b/12, 54b/19, 55b/16, 57a/21, 59a/26, 60a/20, 65b/24, 66a/25, 68b/11, 69b/12, 70a/07, 70b/07, 73a/21, 73b/07, 74a/17, 74b/18, 75a/09, 75a/18, 75b/01, 76b/21, 77b/16, 77b/26, 78a/23, 79a/07, 79a/16, 79b/01, 79b/08,

79b/10, 79b/14, 79b/17, 79b/21, 79b/27, 7a/21, 81b/06, 82a/19, 82b/13, 87a/15, 89b/10, 8a/18, 8b/22, 90a/14, 91b/17, 93b/09, 93b/19, 93b/26, 94a/09, 95b/06, 96b/05, 96b/20, 97b/12

ifrāt-ı ‘. 107b/25, 82a/11

‘.-ı iltihāb 13a/18

‘.-ı kāzib 79a/16

‘.-ı müfraṭ 79a/14

‘.+ a 56b/10, 79a/16

‘.+ dadur 77b/14

‘.+ dur 95a/12

‘. olan 110b/06

‘. olmaḳ 108a/26, 51b/16, 74b/09,

78a/15, 82b/01, 86a/04

‘. olmaḳdur 89a/05

‘. olsa 115b/06

‘. olur 97b/25

‘. vērür ola 102b/26

‘. vērür 103a/15

‘aṭāş bk. ‘aṭaş. -1-

‘. 114a/20

atıl - Atılmak. -1-

a.- mış 23a/23

av Av. -1-

a. eylemek 22b/01

āvaz bk. āvāz. -1-

ā. 55b/13

āvāz <Far. Ses. -12-

ā. 15a/10, 55b/14, 56a/11, 56a/13,

56a/14

ā.+ ı 10a/20, 15a/10, 56a/06, 56b/01,

56b/09

ā.+ lar 18b/25, 40b/16

āvāze bk. āvāz. -1-

ā.+ ler 40b/26

‘avdet <Ar. Dönüş, geri gelme, dönme. Rücu. -5-

‘. 32a/26

‘. etmedi 89a/03

‘. eyledi ol 2a/13

‘. eyler 112a/09, 37a/24

a'ver <Ar. Tek gözlü, bir gözü gören. *Metinde dört yoğun bağırsaktan birinin adı olarak geçmektedir.* -7-

- a. 84a/20
- a.+ de 104a/01, 98a/14, 84b/06
- a.+ dür 84a/19, 98a/01
- a.+ e 84a/23

avfağ <Ar. En uygun, en iyi. Daha uygun, daha iyi. -1-

- a. 96b/21

'avrat <Ar. Kadın. -33-

'. 116a/07, 12b/20, 13b/15, 15a/05, 17b/08, 19b/20, 21b/23, 25a/25, 26a/23, 26a/27, 29b/20, 29b/26, 30a/19, 30b/18, 38b/03, 38b/04, 38b/11, 38b/17

- '.+ a 115a/16, 96b/01
- '.+ da olsa 115a/16
- '.+ lar 37b/17, 39b/21, 4a/22, 4b/13, 7b/25, 8a/26

'.+ lara 110b/04, 18a/01, 50b/11, 6a/04, 92a/13

- '.+ larda 50b/13

'avsec <Ar. Böğürtlen. -2-

- '. 34b/20
- '.+ üç 34b/18

avuc Avuç. -13-

a. 13a/15, 15b/03, 15b/04, 20b/22, 43a/22, 43a/23, 70b/18, 85b/13, 86a/27, 93a/02, 95b/27

ay Ay, otuz günlük zaman dilimi. -7-

- a. 18b/20, 39a/13, 51a/27
- a.+ a 37a/23
- a.+ da 49b/24, 97b/10
- a.+ dan 27a/19

aya Aya, avuç içi. -3-

- a.+ sını 41a/16
- a.+ sına 43a/04
- a.+ sında 68a/09

a'yā <Ar. En kudretsiz, kabiliyetsiz. İktidarı hiç olmayan. *Metinde bir hastalık adı olarak geçmektedir.* -2-

- a. 3a/23, 56b/03

ayak Ayak. -42-

a. 100a/07, 100a/23, 100b/19, 28a/08, 64b/11, 87b/20, 92a/20, 92b/15, 95b/20, 98b/15, 99b/23, 99b/27

- a.+ a 3a/07, 3a/12
- a.+ da 24a/05
- a.+ ı 24a/03, 41a/16, 92a/22
- a.+ ma 86b/15
- a.+ lardan 17a/03
- a.+ ları 17a/19, 92b/17

a.+ ların 113a/17, 11b/26, 12b/20, 42b/12, 46a/21, 46b/27, 4b/08, 4b/17, 65a/26, 67a/04, 86b/14, 93a/11

a.+ larına 113a/20, 64b/23, 78b/25, 93a/11

- a.+ larında 111b/22, 67b/27
- a.+ larından 18a/08, 112b/02

ayāric <Gr. İlaç olarak kullanılan bir grup macuna verilen genel ad. -93-

a. 10b/06, 10b/08, 113a/17, 14b/04, 16a/09, 17a/01, 18a/26, 18b/08, 23b/10, 26a/06, 28a/18, 28b/23, 31a/08, 33a/04, 34a/05, 34a/19, 36a/07, 36a/20, 36b/15, 40a/23, 43b/05, 44a/20, 45a/14, 48b/14, 50b/14, 50b/22, 52a/01, 74a/26, 75b/04, 76b/15, 76b/24, 77b/20, 83b/10

ḥabb-ı a. 12a/24, 35b/27, 38a/13, 39b/14, 78b/05

- a.-i 34a/20 34a/19
- a.-i cālīnūs 20b/07, 36a/01
- a.-i cālīnūsıla 50b/22, 74a/27
- a.-i fayḳarā 7b/23, 101b/20, 20a/11, 24b/24, 25b/17, 27a/07, 28b/21, 29a/10, 33a/07, 36a/08, 38a/13, 48b/17, 6b/10, 6b/13, 84b/27
- şifat-ı a.-i fayḳarā 16a/12
- a.-i fayḳarāyı 76b/11, 7a/04
- a.-i fayḳarāyıla 16b/16, 82a/03
- a.-i lūgāzyā 20b/07
- a.-i rūfes 20b/07
- a.+ ile 28b/22, 40a/24, 41b/24, 52b/08, 53a/20

ḥabb-ı a.+ ile 12a/10, 17a/12, 59a/13, 7b/03

- a.+ inün 20b/15
- a.+ iyile 17a/12, 31a/08

a.+ ler 32a/05, 6a/09
a.+ lerile 22a/15, 27b/05, 30a/06, 31a/17, 33a/20, 35a/09, 35b/27, 37a/13, 41a/01, 51a/18, 7a/25, 9a/24
a. ola 35a/10
ħabb-ı a. vèreler 6a/23
ayıl - Ayılmak. -2-
a.- a 16a/25
a.- mazısı 65b/17
'ayn <Ar. Göz. -3-
'. 15b/08
'.-ı bābadyadur 106b/22
ħurķa-i '.+ dadur 36b/03
ayna - <Ar. Ayna. -1-
a.- ya 27a/10
aynaş- (?) -1-
a.- ur 98a/18
ayran Ayran. -18-
a. 101a/09, 102b/14, 103a/05, 110b/05, 11b/06, 64b/02, 99b/04
a. édüp 42b/18
a.+ ı 110a/11, 110b/11, 72b/10, 77a/08, 79b/13, 92b/20, 92b/21
a.+ ın 110b/06
a.+ ına 95b/13
a.+ uş 59b/04
ayru Ayru, farklı. -6-
a. 55b/01, 7a/11, 97a/19
ayruk Başka, ayrıca. -4-
a. 35a/25
a.+ ı 105a/26, 73b/15
a.+ ıdur 74a/13
ayu Ayı. -3-
a. 16b/14, 63a/01
a.+ ya 82b/19
ayva Ayva (*Cydonia oblonga*). krş. sefercel, ābī. -92-
a. 100a/20, 100b/11, 100b/13, 100b/14, 101b/11, 102a/18, 102a/19, 102b/07, 104a/09, 104b/06, 105a/11, 108b/22, 110a/23, 116a/15, 11a/02, 17a/18, 29b/25, 42a/25, 48a/11, 4a/13, 4a/24, 4b/12, 52a/12, 52b/24, 53a/03, 53a/12, 53a/13, 54a/01, 54a/02, 54b/05,

54b/09, 54b/10, 57b/18, 59b/07, 60b/02, 61b/12, 65b/03, 65b/10, 66a/07, 67b/03, 67b/10, 69a/22, 72b/22, 72b/25, 73b/16, 73b/17, 74a/04, 81a/17, 81b/19, 82b/06, 84b/23, 87b/18, 89a/08, 89b/22, 90a/05, 90b/16, 90b/27, 91a/01, 91a/03, 91a/04, 91a/05, 92b/01, 92b/02, 92b/05, 92b/09, 92b/11, 92b/14, 92b/18, 92b/26, 93a/18, 95a/14, 95b/09, 95b/10, 95b/12, 96b/02, 96b/26, 97a/01, 97a/14, 97a/19, 98a/08
a.+ da 31b/08, 5a/13, 60a/15, 60a/16
a.+ dur 61b/09
a.+ yı 61b/12, 73a/02, 82a/08, 88b/04
ayvaṭane <T.-Far. Ayvadana bitkisi, civan perçemi, pelin, kara pelin (*Achillea mulefolium*). krş. kıysüm. -2-
a. 10b/10, 24b/02
az Az, yetersiz. -180-
a. 101b/17, 106b/03, 110a/07, 111a/19, 114a/17, 114b/01, 16b/19, 20b/23, 21b/23, 2b/01, 2b/03, 30a/04, 32a/16, 41b/07, 42b/07, 43a/09, 44a/26, 48a/17, 50b/19, 51b/51b/010, 53a/11, 59b/23, 60b/15, 64a/12, 70a/10, 72a/02, 75b/27, 76a/13, 77b/17, 78a/10, 78a/16, 78b/17, 79a/09, 81a/03, 81b/02, 82b/23, 83a/10, 85a/07, 86a/07, 86a/21, 87a/08, 87a/13, 88b/13, 89a/08, 91a/17, 93a/13, 98b/09, 98b/11, 99b/01, 99b/24
a.+ acık 88b/14, 88b/15
a.+ cūk 105a/15, 105b/06, 112b/18, 114b/20, 12b/21, 16a/11, 27a/08, 28a/16, 37b/09, 37b/23, 3b/18, 40a/22, 40a/25, 42b/14, 43b/23, 44a/11, 48b/06, 48b/07, 4b/02, 58b/25, 60a/03, 66a/08, 66b/03, 68a/13, 70a/08, 70a/12, 77a/21, 77b/23, 78b/02, 79a/02, 82a/07, 82b/03, 84a/02, 84a/20, 90a/11, 91a/14, 91a/15, 91b/17, 92a/14, 94a/15, 98a/01, 104a/24
a.+ dur 115b/25, 69b/17
a. eylemek 20a/03
a. gelmek 42b/07
a. ola 32a/17, 43b/03, 46b/11, 70a/08, 72a/02
a. olduğı 60b/27, 81b/07, 9b/09
a. olmak 104b/10, 105a/22, 106a/07, 106a/27, 108a/11, 10b/03, 10b/14, 111a/18,

12b/27, 20a/03, 33b/17, 3b/02, 44a/18, 46b/25, 54b/12, 59a/08, 59a/20, 70a/07, 72b/03, 73a/09, 73b/07, 74a/16, 74a/17, 74a/19, 74b/09, 74b/18, 75a/10, 75b/01, 76b/21, 77b/16, 77b/26, 78a/23, 81b/06, 82b/01, 8b/12, 90a/14, 94a/10, 96b/05

a. olmakdur 110a/07, 111b/10, 7a/21

a. olup 105b/22, 83a/01

a. olur 106b/05, 24a/08, 34a/19, 52a/04, 53b/25, 63b/15, 69b/08, 72b/06, 80a/05, 83a/01, 86a/07

a'zā <Ar. Bedenin her bir uzvu. Organlar.

-44-

a. 112a/07, 112a/14, 112a/22, 23a/10, 23a/17, 26a/12, 56b/23, 78a/12, 78a/20, 78b/06

a.-yı mürekebbiye 28a/08

a.-yı re'islerüñ 56b/11

a.+ da 111a/16

a.+ dan 56b/18

a.+ dan bir 29b/07

a.+ lar 12a/23, 15b/27, 17a/10, 64b/11

a.+ larda 17a/05

a.+ laruñ 112a/23

a.+ nuñ 112a/04, 113a/21, 56b/11, 78b/07, 78b/12, 83a/23

a.+ sında 110a/02

a.+ ya 109b/22, 109b/25, 112a/15, 112a/17, 112b/21, 15b/25, 17b/11, 23a/12, 24b/15, 65a/20, 65a/21

a.+ yı 112a/04, 15b/27, 28a/24, 98a/09

a'zā' bk. a'zā. -3-

a.-i batıneyi 112a/05

a.-i ğidā 112a/22

a.-i re'islere 46b/16

'azā <Ar. Organlar, uzuv. -2-

'-i zāhire 3a/09

' + nuñ 11b/03

'azal <Ar. Adale, kas. -8-

' 71b/12

' + da 43b/19

' + dur 71b/12

' + lar 109a/13, 70b/24

' + larda 109a/14, 70b/24

' + ları 55b/11

'azale <Ar. Adale, kas. bk. 'azal. -3-

' + de olur 70b/11

' + lere 25b/25

' + lerine 29b/09

'azālī <Ar. Kaslara ait, kaslarla ilgili. -1-

' + nüñ 109a/17

a'zam <Ar. Çok büyük. En büyük. Daha büyük. -4-

a. 56b/11, 78b/12

ma'cūn-ı a. 101b/06

tiryāk-ı a.+ dur 63b/07

'azām <Ar. Büyük, ulu, haşmetli. -1-

' 2b/25

'azamet <Ar. Büyüklük, ululuk, ihtişam. -1-

' -i şevket 2b/16

azfārū't-ṭīb <Ar. Çançığegilerden, genellikle dağlarda yetişen bir çeşit bitki, dev tırnağı, şeytan tırnağı (*Phyteuma*). krş. dīv dırnağı. -1-

a.-ṭīb 17b/25

azḥur <Ar. Ayrık otu, Mekke ayrığı. (*cynodon dactylon*). -8-

a. 105a/26, 105b/03, 115a/03, 17b/24, 24b/25, 58b/11, 73b/15, 74a/13

'azīm <Ar. Büyük, yüce. Çok ileri. -45-

' 100a/11, 101a/26, 111a/05, 111b/04, 12b/02, 17b/15, 22a/23, 22a/26, 49b/19, 107a/13, 55a/16, 57a/21, 61a/02, 61a/07, 61a/27, 61b/01, 61b/02, 61b/04, 61b/21, 62a/01, 62b/10, 62b/17, 62b/21, 62b/23, 63a/03, 63a/05, 63a/08, 65b/25, 66b/08, 67a/24, 6b/08, 76b/18, 78b/11, 79a/02, 81b/27, 97a/17

' + dūr 109a/09

' olmak 113b/20, 3a/22, 55b/16,

59a/21

' olur 64a/20

' olurısa 107a/19

'azīmet <Ar. Büyüklük, yücelik. -1-

' 102b/21

azlā' <Ar. Kaburga kemiği. *azlā'*-ı *ḥalef*. -2-

a.-ı ḥalef 70b/04, 70b/03

'azm <Ar. Kast. Niyet. Sağlam ve kesin karar. -1-

' 2a/10

azrak <Ar. Mavi. -3-
a. 5a/12
muḳl-ı a. 5b/19, 85a/01

B

bāb <Ar. Bölüm, kısım. -106-
b. 101b/13, 103b/09, 104b/07, 106a/25,
107a/10, 109a/21, 10a/24, 111b/16, 12a/01,
12a/26, 14a/11, 15a/01, 15a/23, 15b/24, 18a/21,
19b/02, 23a/10, 24a/03, 25b/23, 27a/02, 28a/07,
28b/14, 29b/05, 30b/09, 30b/26, 31a/17, 32a/14,
32b/19, 33b/16, 33b/26, 34a/12, 35a/05, 35a/25,
35b/13, 36a/05, 36a/15, 36b/03, 36b/24, 37b/13,
39b/01, 3a/13, 3a/14, 40a/14, 40b/24, 41a/07,
41b/01, 41b/19, 42a/08, 42a/15, 42b/03, 43a/07,
43b/27, 45a/04, 45a/20, 46a/03, 48a/16, 48b/01,
50a/12, 51b/01, 52b/25, 53b/08, 55b/13, 56b/10,
64b/03, 65b/20, 68a/24, 72a/26, 75b/13, 77a/15,
77b/13, 80a/10, 81a/10, 82a/09, 83b/18, 89b/01,
92a/15, 93a/19, 95a/03, 97a/21, 9b/08
b.-ı 2b/16 2b/15
b.-ı fālicde 27a/09
b.-ı ḳūluncda 94a/17
b.+ da 104a/19, 18b/09, 27a/14,
50a/21, 57a/01, 58a/05, 88a/19
āḥir-i b.+ da 100a/05
b.+ ında 108a/15, 110a/16, 19b/19,
1b/24, 37b/04, 42a/08, 53a/26, 55b/11, 55b/12,
78a/22
b.+ muḳ 3a/03
b.+ uḡ 11a/18
tafşīl-i b.+ ında 53b/15

bābadya <Gr. Papatya (*Matricaria chamomilla*).
-49-
b. 100a/18, 104a/09, 105b/20,
106b/21, 108b/12, 10b/10, 115a/07, 13b/13,
13b/21, 14a/18, 14a/27, 15b/17, 16b/11, 16b/12,
18b/22, 20b/17, 26a/11, 27b/26, 28b/05, 34a/07,
36a/01, 38b/07, 38b/14, 40a/27, 44b/03, 47a/01,
47a/02, 4b/03, 4b/04, 51b/25, 52a/11, 6a/24,
75b/26, 81b/15, 83a/07, 84b/23, 85b/04, 85b/13,

86a/11, 86a/14, 87b/04, 88a/14, 88b/09, 88b/11,
8a/11

‘ayn-ı b.+ dur 106b/22

b.+ yı 21a/16, 37b/08, 7a/09

bābūnec <Far. Papatya (*Matricaria chamomilla*).
-6-

b. 100b/25, 101a/02, 15b/04, 9a/13

b.+ e 44a/23

b.+ i 15a/11

bād <Far. bk. *bādrencebūye*. -1-

b. 13b/25

ba‘de’l-vuḳū’ <Ar. *vuḳū’* ‘dan sonra. -1-

b.-vuḳū’ ‘arız olur 22b/25

bādem <Far. Badem (*Amygdalus communis*).
-219-

b. 100b/09, 100b/15, 101a/08,
102a/21, 102b/03, 104b/17, 104b/18, 105a/10,
105a/12, 105a/15, 105a/16, 105a/27, 106a/09,
108a/15, 108b/17, 109b/03, 109b/18, 10a/15,
10b/17, 110a/23, 110a/24, 110b/13, 114b/19,
115a/27, 115b/09, 115b/19, 116a/14, 11a/01,
11a/26, 12a/09, 12a/11, 13a/19, 13b/15, 15a/12,
15b/16, 15b/19, 19a/13, 19a/15, 19a/23, 19b/13,
19b/17, 19b/25, 20a/23, 20b/19, 21a/23, 21b/06,
23b/22, 24a/22, 26a/24, 26b/07, 27b/16, 27b/18,
28b/04, 28b/20, 29a/01, 29a/26, 29b/17, 29b/22,
30a/14, 30b/14, 30b/24, 31b/03, 35b/06, 35b/19,
36a/09, 36a/24, 36a/27, 36b/11, 37a/02, 37b/26,
38a/08, 38a/16, 38a/18, 38a/23, 39b/08, 39b/16,
39b/21, 39b/23, 39b/24, 3b/13, 3b/14, 40b/15,
40b/23, 41b/05, 41b/23, 42a/11, 42a/20, 42b/10,
43b/04, 43b/12, 44a/05, 44a/20, 44b/01, 45b/09,
45b/19, 45b/20, 46b/24, 47b/02, 48a/10, 48a/12,
48a/23, 48b/11, 4a/16, 4a/18, 4b/08, 51a/04,
51b/25, 51b/9, 52a/07, 52a/08, 52a/09, 53a/03,
53a/04, 53b/12, 53b/13, 53b/19, 53b/27, 54a/01,
54a/21, 54a/27, 54b/11, 55a/09, 55a/10, 55a/27,
55b/07, 55b/23, 56a/01, 56a/13, 56a/21, 56a/22,
57b/02, 58b/23, 58b/24, 5a/14, 5b/20, 60a/02,
60a/22, 60b/03, 65a/02, 65a/15, 65a/16, 66a/07,
66a/19, 66b/02, 67a/09, 67a/11, 67b/08, 67b/09,
67b/10, 67b/21, 69a/15, 69a/24, 6a/16, 70a/02,
70a/03, 70b/22, 72b/11, 73a/15, 73a/25, 73b/11,

73b/27, 75a/14, 75a/15, 78a/27, 79a/13, 79a/19, 79b/01, 7a/26, 7b/06, 81a/18, 81a/19, 81b/19, 81b/22, 82a/17, 83a/06, 86a/16, 86a/21, 86b/08, 86b/17, 87a/21, 87b/03, 87b/11, 87b/13, 88b/21, 89b/21, 8a/24, 8a/25, 91a/16, 91a/17, 91b/02, 92a/26, 92b/01, 93b/15, 93b/16, 93b/17, 93b/25, 95a/10, 95b/11, 95b/26, 97b/01, 97b/02, 97b/13, 98b/23, 9a/27, 10a/01

b.+ dūr 39b/24

b.+ i 67b/10

b.+ ile 55a/02, 59b/19

bādençbüye bk. *bādrençbüye*. -2-

b. 58a/02, 58b/12

ba'de't-ṭa'ām <Ar. *ṭa'ām*'dan sonra. -1-

b. 9a/16

ba'de't-tenḳiye <Ar. *tenḳiye*'den sonra. -4-

b. 31b/11, 34a/22, 6a/22, 6b/27

bādīlcān :<Far. Patlıcan. -1-

b. 16a/24

bādīncān <Far. bk. *bādīlcān*. -2-

b. 36b/26, 52a/10

bādīncānī <Far. Patlıcana ait, patlıcanla ilgili. -1-

b. olsa 19a/10

bādiye <Ar. Geçici. -2-

esbāb-ı b.+ dūr 32b/23

ḳibel-i b.+ ye 2a/14

bādrençbüye <Far. Oğulotu, melisa, kovan otu, tatramba, koçboynuzu (*Melissa officinalis*). krş. iklīlū'l-melik. -53-

b. 10b/15, 12a/08, 13b/10, 13b/18, 14a/24, 15b/13, 16a/10, 18b/06, 19a/12, 20a/04, 20a/08, 20a/13, 20b/09, 21a/12, 23a/07, 24a/14, 24b/13, 25a/02, 27a/15, 27b/05, 28b/09, 33a/05, 38a/11, 50b/17, 58a/08, 58a/23, 58a/27, 58b/08, 58b/22, 59a/03, 59a/09, 59b/18, 60a/25, 60b/05, 73b/10, 74a/08, 74b/11, 76a/17, 76b/07, 78a/01, 78a/25, 83b/08, 84b/16, 84b/19, 88a/11, 90a/25, 92a/02, 9b/26

şarāb-ı b. 14b/04, 16b/13, 78b/27

b.+ dūr 62a/18

b. ola 16b/27

bādrūc <Far. Bey bōrkü, bostan güzeli, semiz otu (*Portulaca oleracea*). -7-

b. 20a/14, 21a/05, 58b/11, 59a/04, 60b/05, 98a/24

b.+ dūr 62a/21

bāğ <Bağ. -11-

b. 102b/01, 105a/14, 110b/01, 4a/24, 67a/04, 91a/06, 92b/27, 93a/19, 95b/08

b.+ lar 34b/21

bağa Kurbağa ve kaplumbağa familyasından çeşitli hayvanatın genel adı. -1-

b. 83a/02

bağır Göğüs, ciğer, sine. -6-

b.+ ın 66b/09

b.+ ına 71a/08

b.+ ında 28a/20

b.+ ını 46a/10, 53b/05

b.+ um 22b/21

bağırsak Bağırsak. -60-

b. 84a/11, 84a/27, 84b/10, 86b/15, 87a/14, 97b/16

b.+ a 84a/05

b.+ da 84a/15, 84b/04, 84b/09, 87b/23

b.+ da ola 84b/03

b.+ da olan 97b/18

b.+ da olur 84a/25

b.+ dan 98a/19

b.+ dūr 84a/03, 84a/11, 84a/20, 84a/22, 84a/23, 87b/22

b.+ lar 100b/17, 68b/02, 71a/10, 83b/20, 83b/26, 84a/18, 84a/19, 87a/17, 87b/22, 94a/18, 97b/05, 97b/06, 97b/09

b.+ lara 102b/20, 83b/19, 95a/11, 96a/12

b.+ larda 94a/08, 98a/13

b.+ larda olsa 52b/18

b.+ larda olur 83b/23, 84a/17

b.+ larda olurısa 94a/12, 97b/19

b.+ lardadur 83b/21

b.+ ları 68a/17, 85a/14, 93a/21, 93b/27, 94a/11, 96a/16, 97b/15

b.+ ları 84b/01, 85a/14, 97b/06

b.+ u 97b/07

bağırsak *bk. bağırsak* -63-

b. 100a/13, 100a/25, 114b/08, 86b/09, 86b/18, 97b/20, 97b/21, 98a/02, 98a/03, 98b/06, 99b/22

b.+ da 102a/12, 97b/22

b.+ da olan 96b/15

b.+ da olur 98a/05

b.+ dan 97b/21

b.+ dur 97b/20, 97b/27

b.+ ı 103b/14, 86a/03

b.+ lar 100a/24, 113b/13, 114b/09, 86b/08, 87b/01, 97b/08

b.+ lara 101b/22, 101b/23, 104b/01, 110b/14, 88b/11, 93b/09, 98a/18, 98a/19

b.+ larda 100a/12, 100a/22, 101b/14, 102a/15, 103b/09, 103b/10, 87a/07, 87a/24, 93a/20, 93a/21, 93b/20, 98a/05, 99b/04, 99b/05, 99b/06

b.+ larda olur 104a/01, 83b/25

b.+ larda olurısa 97b/27

b.+ lardan 86a/02

b.+ lardan olurısa 102b/17

b.+ lardur 97b/21

b.+ ları 115a/20, 87a/02, 92a/19, 99a/10

b.+ ları 87a/09, 89a/03, 93b/18

bağla - Bağlamak. -10-

b.- r 103b/11

b.- ya 97a/17

b.- yalar 32b/04, 42b/12, 5b/02, 5b/04, 92b/17

b.- yup 10a/18, 26a/15, 48a/21

bağlan - Bağlanmak. -2-

b.- mış 89a/26

b.- mışdur 41b/21

bahadır <Far. Cesur, yiğit. -1-

b. olur 60b/23

bahār <Far. Kışla yaz arasındaki mevsim. -7-

b. 107a/27, 18a/07, 51b/04, 66a/15, 69a/10

b.+ da 52b/08

b. olup 3a/25

bahāyim <Ar. Canavarlar, dört ayaklı hayvanlar. (MetindeSözüne itibar edilmeyen bilgisiz tabipler.) -1-

b. 72a/10

baħr <Ar. Deniz. -2-

zebed-i b. 34b/09, 34b/12

baħrī <Ar.-Far. Denizle ilgili olan, denize ait. -2-

kuş-ı b. 105a/27, 106b/26

baħş <Ar. *bk. baħş*. -1-

b. 55b/01

baħş <Ar. Bölüm. -1-

b.+ da 34b/26

ba'īd <Ar. Uzak, ırak. Umulmadık. -4-

b. 64b/11

b.+ dūr 73b/09, 61a/17

iħtimāl-i b.+ dūr 69b/16

baķ - Bakmak. -13-

b.- ar ola 20a/20

b.- mağa 31a/21, 9a/19

b.- maķ 19b/10, 35b/13, 39b/21

b.- maķdan 16a/18, 37a/01

b.- masun 16a/20, 16a/21

b.- maz 71b/04

b.- saņ 72a/12

baķar <Ar. Sığır, öküz, inek, manda cinsleri. -3-

b. 78b/11

b.+ a 78b/09

cū'-i b.+ a 78b/10

baķarī <Ar.-Far. Sığıra, manda cinslerine ait olan, bunlarla ilgili olan. -5-

b. 78b/06, 78b/08

cū'-i b. 78b/09, 78b/13

veca'-ı b.+ de 77b/13

baķır Bakır. -2-

b. 32a/10, 49a/01

baķış Bakış. -1-

b.+ ına 22b/21

bāķī <Ar. Kalan, arta kalan. -22-

b. 115a/18, 14a/08, 23b/27, 38b/13, 43b/21, 59b/17, 65a/22, 69a/26, 70b/02, 70b/23,

71a/05, 71b/06, 74a/01, 76a/11, 83b/20, 88b/06, 98a/07

- b. kalmış 84a/14
- b. kalmışdır 115a/19
- b. kalur 112a/24
- b. olurısa 70a/02
- b.+ sin 88b/17

bağiyye <Ar. Arta kalan şey. Alt taraf, geri taraf, mabat. -4-

- b. 103b/25, 88b/15
- b. kalsa 6a/23
- b.+ sin 24b/19

bağl <Ar. *bk. bağla*. -1-
bezr-i b. 14a/11

bağla <Ar. Bakla (*Vicia faba*). -16-
b. 103b/20, 16a/23, 38b/07, 48a/22, 49a/20, 52a/08, 53b/12, 54a/04, 56a/20, 67b/07, 68a/10, 89a/11

- b.-yı yemāniye 52a/07
- b.+ dur 104b/05, 41a/13
- b.+ yıla 26b/12

bāğla <Ar. *bk. bağla*. -2-
b. 56a/13, 94b/01

bağlā Ar. *bk. bağla*. -2-
b. 36b/26
b.+ dan 19b/21

bağla' <Ar. *bk. bağla*. -1-
b.-i mübārek 105a/18

bağlati'l-hamkā <Ar. Semiz otu. -3-
b. 21b/13, 80b/19
bezr-i b. 80b/18

bal Bal. krş. 'asel. -91-
b. 14b/25, 29a/14, 31a/10, 34b/26, 39a/10, 39a/14, 39a/16, 45b/06, 49a/05, 52b/22, 55a/24, 60a/09, 78b/02, 80b/04, 80b/23, 81a/16, 85b/07, 85b/20, 88b/05, 8a/05, 90a/23, 96b/06
b.+ a 29a/15, 49b/27
b.+ dan 35a/02
b.+ ı 106b/27, 52b/24, 54a/01, 54a/27, 55a/08, 55a/21, 56b/02, 5a/10, 5a/15, 5b/20, 67b/03, 77a/13, 5a/17
b.+ ıla 101b/08, 104b/07, 106a/16, 107a/01, 14b/18, 14b/20, 16b/04, 17b/18,

17b/27, 19a/02, 19a/06, 21a/06, 25a/01, 25b/03, 25b/08, 27a/24, 28a/25, 34b/27, 35a/04, 39a/07, 39a/27, 43b/08, 45b/12, 45b/14, 47b/17, 49a/20, 49b/09, 49b/17, 49b/25, 53a/22, 54b/01, 55a/05, 55a/11, 55a/13, 56b/07, 59a/06, 6b/11, 74b/16, 76b/01, 77b/12, 80b/12, 81a/14, 86a/01, 88a/05, 88a/24, 89a/25, 94a/16, 94b/12

- b.+ ın 3b/10
- b.+ yıla 58b/16, 5a/18

baldır Baldır. -10-

- b.+ larda 46a/11
- b.+ lardan 15b/12, 17a/04
- b.+ ların 46b/27, 92b/17
- b.+ larına 93a/11
- b.+ larında 11a/05
- b.+ larından 23b/19, 46b/27, 4a/02

baldıran Ağı otu, baldıran. -1-

- b. 14a/14

baldırınkara Baldırınkara. *krş. persiyāvşān*. -9-

b. 109b/15, 111a/06, 13b/09, 15b/03, 27b/23, 54a/23, 54b/15, 68a/15, 85b/12

balğam <Gr. Balgam. -103-

b. 105a/23, 108a/11, 11b/24, 12a/23, 18b/26, 19a/27, 25b/16, 26a/05, 30b/08, 31a/05, 45b/12, 47b/18, 49a/22, 52b/23, 53a/16, 56b/08, 5b/22, 66b/19, 6a/08, 74a/19, 75b/12, 76b/21, 78b/19, 82a/18, 84b/06, 84b/13, 84b/15, 85b/19, 8a/15, 8a/16, 90a/21, 93b/27, 94a/11, 95b/18, 96b/03, 96b/07, 97a/12, 97a/18, 98a/17, 99a/19, 99b/07, 99b/08, 97b/10
b.-ı hāmız 52b/17
b.-ı haşşı 79a/15
b.-ı mālîh olsa 52b/16
b.-ı sevdāyıla olurısa 75b/04
b.+ a 5b/25, 66b/17, 99a/18
b.+ dan 17a/11, 18a/11, 25b/26, 39b/11, 43b/02, 58a/25, 60a/12, 75b/12, 85b/08, 87b/15

- b.+ dan olan 5b/22
- b.+ dan olsa 97a/11
- b.+ dan olur 7a/02
- b.+ dan olurısa 13b/16, 23a/16, 58a/26
- b.+ dandur 5b/21

b.+ dur 53b/01, 66b/23, 66b/24
b.+ ı 100b/27, 27b/04, 38b/24, 6b/07,
7a/03, 90b/10, 95b/22, 96b/08, 99a/18
b.+ ıla 110b/14, 60a/12, 60a/20, 98b/06
b.+ ıla ola 74a/15
b.+ lar 78a/22, 98a/20
b.+ ları 89a/17
b. ola 38a/08, 84b/12
b. olmak 79a/14
b. olmakdan 45b/04
b. olsa 98a/17
b. olsun 99a/22
b. olup 18a/23
b. olurısa 98a/16
b.+ uñ 15a/24, 15b/21, 19b/27, 95b/16
balğam <Gr. *bk. balğam*. -1-
b.+ ı 52a/16
balğamī <Gr.-Far. Balgama ait, balgamla ilgili.
-48-
b. 100a/03, 100b/27, 103b/09, 10a/04,
10b/21, 16a/05, 17b/22, 23a/14, 24a/04, 28b/15,
30a/03, 31a/04, 38a/19, 45a/11, 45a/12, 46b/21,
47b/17, 52b/04, 53a/16, 55b/04, 6a/04, 70a/05,
70b/02, 82a/26, 8a/02, 90a/13, 90a/24, 90b/05,
97a/16, 99a/16, 9b/18, 9b/19
aḥlāt-ı b. 10b/01
b.+ de 10b/20, 70b/01, 7b/26
ḥult-ı b.+ den 21a/07
b.+ dür 108a/10, 47b/06
b.+ nūñ 100a/03
b. ola 46b/10, 47b/23, 55a/21
b. olsa 93a/07
b. olur 68b/23
b. olurısa 18a/21, 82a/02
ishāl-i b.+ ye 96a/04
balğamiyye <Gr.-Ar. Balgam, balgamla ilgili
olanlar. -7-
b. 82a/06
a'rāz-ı b. 25a/09
ruṭūbet-i b. 44a/17, 66b/19
aḥlāt-ı b.+ den 82b/17
ruṭūbet-i b.+ dür 27b/02
şaḳīka-i b.+ ye 9b/20

balık Balık. -21-
b. 109b/03, 111b/25, 27a/03, 45b/13,
50a/27, 70b/24, 72b/06, 75a/25, 79b/09, 89b/14,
8a/07, 90b/01, 96b/06
b.+ dan 19b/20
b.+ dur 34a/11
b.+ ı 109b/03, 110b/10, 75a/15
b.+ ıḡ.ı 26a/25
b.+ lar 5a/02
b.+ larıyla 106a/12
bālī İncelenen eserin müellifinin adı.
Aḥmed bin Bālī -1-
b. 2b/24
bālīg <Ar. Buluğa ermiş, yetişkin. -2-
b. olduğda 25a/10
b. olmuşken 18a/01
bālūze <Far. Pelte, bir şeyin saf hale
getirilmiş. -1-
b. 106b/13
ban - Banmak. -2-
b.- a 103a/13
b.- up 92b/19
bān <Ar. Sorgun ağacı, kokar sorgun,
sultānī söğüt (*Salix caprea*). krş. behrāmec,
yekban. -1-
b. 28a/19
bandur - Bandırmak. -7-
b.- alar 105b/09, 41a/19
b.- up 32b/15, 38b/12, 42b/21, 45a/03
b.- urlar 81a/06
baña Bana. -1-
b. 2a/09
bardaḳ Bardak, testi. -1-
b.+ a 75b/27
bārī <Ar. Yaratıcı, yaratıcı, Allah. -1-
b. 2a/15
bārid <Ar. Soğuk. -204-
b. 104b/14, 105b/08, 106a/23,
107b/02, 108a/24, 110b/07, 112a/03, 112a/13,
112a/15, 112a/20, 113b/25, 115b/17, 115b/26,
116a/01, 11b/06, 11b/22, 11b/23, 12a/19,
12a/22, 12b/19, 12b/21, 14a/20, 17a/04, 17a/07,
18a/09, 18a/10, 18b/13, 19a/18, 21b/21, 22b/09,

22b/13, 25b/15, 25b/16, 25b/26, 26b/22, 26b/23, 27a/03, 28a/05, 28a/12, 29b/22, 29b/25, 29b/26, 33a/08, 33b/25, 36b/27, 37b/18, 37b/20, 38a/02, 38a/03, 38b/22, 3b/04, 3b/22, 40b/26, 42b/07, 42b/19, 43b/05, 4a/11, 4a/13, 4a/22, 4a/25, 51b/12, 57a/23, 58a/18, 58b/17, 59b/05, 5b/08, 5b/09, 5b/23, 5b/24, 61a/19, 61a/27, 61b/10, 61b/14, 61b/17, 62a/12, 62a/13, 62a/16, 62a/23, 62a/27, 62b/02, 62b/12, 63a/06, 63a/09, 63a/18, 63a/25, 63a/27, 63b/11, 63b/12, 64a/02, 64a/03, 64a/11, 64b/25, 64b/26, 66a/25, 68a/19, 69a/26, 69b/12, 6a/03, 6a/04, 6a/26, 6b/21, 6b/22, 6b/23, 6b/26, 72b/20, 72b/21, 73b/07, 74a/14, 74b/04, 74b/17, 75a/26, 75a/27, 76b/22, 77a/22, 78a/09, 78b/21, 79a/26, 79b/03, 79b/07, 79b/08, 7a/13, 80a/02, 80a/04, 80a/20, 80a/21, 80b/03, 81a/07, 87b/15, 8b/12, 8b/18, 8b/19, 8b/20, 8b/26, 90a/22, 91b/14, 91b/27, 92b/12, 92b/13, 95b/12, 98a/11, 9a/10, 9b/18, 5b/24, 8a/25

mizāc-ı b. 14a/13
 sū'-i mizāc-ı b. 51b/20
 sū'ü'l-mizāc-ı b. 9a/04
 şudā'-ı b. 12a/20
 b.+ ce 102b/27
 hevā-yı b.+ den 65b/25
 b.+ dür 57b/19, 61b/06, 61b/26, 96b/22, 96b/23
 b.+ e 49a/27, 49b/16
 şudā'-ı b.+ e 6b/02
 b. eylemiş ola 5b/23
 b.+ i 6b/08
 kıbl-i b.+ in 103b/11
 b. kıllur 12a/06
 b.+ le 72a/07
 b.+ ler 4b/11, 62a/14
 b.+ lerile 9a/23
 b. ola 105a/20, 113b/25, 114b/10, 23b/26, 52a/23, 5b/21, 74a/05, 86a/10, 88b/24, 8b/08
 sū'-i mizāc-ı b. ola 77b/15
 b. olana 82a/06
 b. olduğı 50b/20

b. olmak 14a/15, 5b/27, 64b/11, 64b/12
 b. olmakdur 112a/09
 b. olsa 11a/13, 51b/20, 52a/26, 76b/17, 80b/01
 b. olup 60b/26
 b. olur 112b/07, 17a/06, 60b/15, 92a/22
 b. olurısa 108b/05, 49a/23, 61a/01
bāride *bk. bārid.* -3-
 nūṭlāt-ı b. 8b/23
 şudā'-ı b. 6b/15
 ādetān-ı b.+ lerden 8b/24
bārit *bk. bārid.* -5-
 b. 18a/04, 64a/09, 92a/05
 b. ola 102a/12
 b. olur 42a/17
barmağ Parmak. -11-
 b. 111a/19, 112a/08, 112a/27, 45a/03, 5a/21, 5b/02, 72b/02
 b.+ dur 83b/26
 b.+ ı 68a/07
 b.+ ıla 52b/23
 b.+ uş 112a/08
bārzū <Far. Kasnı. -1-
 b. 68a/02
baş - Basmak. -8-
 b.- alar 100b/22, 50b/24, 51a/12, 81a/04, 81a/06, 112a/27
 b.- duğda 75b/19
 b.- saş 112a/08
başal <Ar. Soğan (*Allium*). -1-
 b.-ı 'unşul 16b/07
başar Ar. Göz. -12-
 za'f-ı b. 29a/04, 31a/22
 b.+ a 29a/25, 33b/21, 63a/27
 za'f-ı b.+ a 29a/04, 33a/21
 za'f-ı b.+ dadur 28b/14
 za'f-ı b.+ ı 29a/15, 29a/27
 b.+ uş 12a/01
başare <Ar. Göz açıklığı, dikkatle bakış. -2-
 rūḥ-ı b. 33b/17
 rūḥ-ı b.+ ye 33b/27
bāşare <Ar. *bk. başare.* -1-
 rūḥ-ı b.+ yi 29b/02

bāselīk <Gr. Şahdamar, baş damarı. -18-

b. 20a/04

b.+ den 107a/26, 20a/03, 28b/24, 31a/03, 46b/27, 53a/11, 59a/22, 64a/23, 64b/02, 66a/02, 68b/24, 69b/03, 70a/09, 71a/03, 71b/06, 78a/03, 90b/23

bāselīkūn <Gr. Fesleğen, reyhan (*Ocimum basilicum*).-5-

b. 31a/10, 31b/16, 32a/07, 33a/10, 35a/11

bāşır <Ar. Gören. Dikkatli ve göz kuvveti ile gören.

-1-

rūḥ-ı b.+ a 32b/20

bāşıra <Ar. *bāşır*. -3-

b.+ ya 30a/24

kuvvet-i b.+ ya 32b/21

nūr-ı b.+ yı 36b/25

başt <Ar. Genişlemek, açmak, yaymak. -1-

b. etmekde 62a/06

baş Baş, kafa. -246-

b. 102a/12, 10a/09, 10b/26, 11a/05, 12b/04, 13a/01, 15a/05, 18a/04, 18a/08, 23a/16, 23b/24, 26a/13, 27b/14, 27b/16, 30a/11, 32b/25, 37a/12, 39b/11, 3a/14, 42a/17, 4a/03, 5b/26, 68a/07, 78a/08, 7a/01, 7a/08, 7a/13, 7a/15, 7a/18, 92a/05, 97a/13, 99b/10, 9a/06, 9b/13

b.+ a 10a/02, 10a/03, 10a/09, 11b/09, 11b/10, 12a/18, 13a/04, 13b/20, 14b/07, 15a/13, 16b/13, 17a/09, 18a/06, 27b/10, 27b/11, 27b/19, 32b/27, 33b/09, 37a/02, 40b/05, 51b/05, 52a/23, 5a/01, 5b/11, 6a/24, 6b/20, 6b/21, 6b/24, 7b/09, 7b/20, 8a/25, 8b/05, 8b/19, 9a/06, 9a/13, 9b/02, 9b/09

b.+ a uralar 8b/25

b.+ a ursalar 7a/09

b.+ da 10b/24, 36a/23, 40a/17, 40a/18, 51a/25, 52b/01, 7a/10, 7b/12

b.+ da olan 27b/12

b.+ dan 10b/26, 3a/07, 3a/12, 51b/26, 53b/03, 55b/20, 56b/04, 63a/11, 65b/22, 68a/23

b. degzinmege 6b/26

b. degzinmek 10b/21, 11a/07, 11a/09, 11a/27, 11b/08, 23a/16

b. degzinmekdedür 10a/24

b.+ ı 10b/04, 115b/26, 11a/02, 11a/04, 11b/04, 11b/10, 12a/06, 12a/17, 12b/01, 12b/03, 14a/06, 15a/04, 16a/02, 16b/10, 16b/19, 18a/25, 19a/17, 27b/20, 29a/24, 37b/15, 38a/01, 6b/13, 73b/25, 8b/11, 8b/18, 8b/23, 9a/12, 9a/22, 9a/24

b.+ ı degzinür 11b/05, 11b/25

b.+ ın 13a/03, 19a/14, 20a/25, 30a/23, 41a/16, 50b/14, 51b/11, 5b/09, 5b/24, 6b/24, 71a/24, 71a/26, 79b/08, 87a/05, 9a/18

b.+ ına 10a/20, 11b/07, 12a/02, 12a/25, 12b/21, 13a/04, 13b/14, 13b/15, 14a/14, 15a/06, 15a/16, 15b/16, 15b/18, 15b/19, 19a/11, 19a/14, 19a/15, 19a/19, 19a/24, 19b/13, 19b/20, 20a/23, 20a/24, 20b/20, 20b/23, 20b/24, 21b/11, 21b/22, 22a/07, 22a/19, 23b/05, 23b/24, 23b/26, 32b/23, 35b/05, 35b/20, 35b/21, 35b/23, 36a/01, 37b/20, 38a/22, 3b/19, 40a/04, 42b/10, 42b/12, 43b/20, 4a/26, 51b/25, 52b/10, 52b/22, 54a/08, 65b/09, 6a/02, 6a/25, 6b/06, 7a/26, 6a/22

b.+ ına uralar 13a/11, 25a/26, 7a/16

b.+ ına urmak 21b/11

b.+ ında 13a/24, 13a/26, 19a/18, 30a/05, 37b/15, 38a/09, 38a/25, 4a/04, 4b/02, 52b/14

b.+ ından 66b/18, 68a/22

b.+ ını 16a/25, 19a/20, 23b/04, 42a/01, 51b/25, 54a/05, 7a/12

b.+ ıça 25a/05

b.+ ları 71a/15

b.+ ların 104a/27

b.+ larında 18a/04, 22b/09

b.+ uş 14a/03, 14a/15, 19a/25, 3a/17, 51b/15, 52a/24, 5b/22, 5b/27, 9b/10, 9b/09

başla - Başlamak. -12-

b.- mışdır 72a/01

b.- r 107a/17, 112a/25, 22b/23, 52a/27, 84a/07

b.- sa 115a/07, 11b/18, 47a/27

b.- ya 112b/03, 79a/06

b.- yup 47a/22

- başlu** Başlı. -1-
b.+ dur 51a/08
- bat -** Batmak. -6-
b.- ar 29b/12, 36a/18, 69b/13
b.- arısa 66b/22
b.- maḳ 29b/24
b.- maya 66b/23
- bāṭıl** <Ar. Batıl, çalışamaz durumda, gerçek olmayan.
-12-
zaḥīr-i b. 100b/03
b.+ dur 112b/01
zaḥīr-i b.+ ıla 100b/03
b. olduğu 83a/23
b. olıcaḳ 83a/26
b. olıncaḳ 83b/04
b. olmaḳ 24a/06, 78b/14, 82a/10,
82a/11
b. olmasındadır 80a/11
b. olur 78b/18
- baṭın** <Ar. İç, dahili, gizli. -4-
cūfāf-ı b. 104b/21
b.+ a 112a/01
b.+ da ola 88b/19
b.+ ından 52a/17
- bāṭın** <Ar. *bk. baṭın*. -3-
taṣfiyet-i b. 2b/01
b.+ da 94b/12
b.+ da olan 72a/06
- baṭıne** <Ar. *bk. baṭın*. -1-
a'zā'-i b.+ yi 112a/05
- baṭī** <Ar. Ağır hareketli. Ağır, yavaştan. -12-
b. 108a/10, 111a/18, 13b/02
b. ola 19b/08
b. olmaḳ 105b/24, 14a/16, 16a/07,
58a/19, 58a/20, 59a/07, 66b/11, 70a/09
- baṭī'** <Ar. *bk. baṭī*. -6-
b. 10b/03, 24a/07, 7a/21
b. ola 73b/08
b. olmaḳ 105a/22, 6a/01
- baṭu'** <Ar. *bk. baṭī*. -1-
b.+ da 65b/27
- batur -** Batırmak. -2-
b.- up 89a/27
b.- ur 85a/17
- bayṭār** Hekim adı. *bk. İbn-i Baytar*. -1-
ibn-i b. 72a/19
- ba'zı** <Ar. Bazı. -57-
b. 100a/25, 100a/26, 100b/01,
100b/04, 105b/07, 106a/21, 109b/23, 111b/06,
112b/01, 115a/19, 116a/15, 11b/02, 11b/05,
13a/21, 17b/19, 22b/15, 22b/16, 22b/23, 23a/04,
25a/22, 31a/23, 31b/12, 31b/17, 31b/23, 32b/24,
33a/27, 35a/19, 37a/23, 45b/10, 51a/21, 51a/27,
51b/05, 55a/26, 64a/23, 65b/08, 66b/18, 68a/23,
68b/04, 68b/05, 68b/16, 71a/20, 78a/21, 83b/19,
83b/21, 86a/12, 8a/14, 90a/18, 90b/22, 98a/19,
9a/17
b.+ ları 22b/24, 62b/25, 62b/27,
63a/06, 63a/25
b. olur 16a/04
b.+ na 8a/14
- bāzıncān** <Far. *bk. bādīlcān*. -1-
b.+ dur 30a/17
- bazu** <Far. Pazu. -1-
b.+ ların 92b/17
- be** <Far. Ön ek. Yönelme hal eki. -20-
b.-durum dögeler 31b/20
b.-her ḥāl 2b/04
b.-sā'at getüreler 104a/16
b.-sā'at yalayalar 54b/11
b.-tekrār 47a/22 47a/21, 83b/15 83b/14,
86a/22, 92a/26, 66b/02, 26b/02, 7b/11, 20b/08,
37a/13, 19b/15
b.-tekrār edeler 89a/27 89b/01, 110b/12
b.-tekrār ishāl edeler 114a/15
b.-tekrār kuşmağıla 73a/16, 79a/18
b.-tekrār yuyalar 102b/22
- bebek** Bebek. *bk. göz bebegi*. -3-
b.+ i 32a/04
b.+ in 32a/02
b.+ inde 32b/20
- bed** <Far. Kötü, iyi olmayan. -2-
b.-ḥū olmaḳ 13a/02
b.-nefes olmaḳ 59b/14

bedel <Ar. Karşılık. -7-

b. 107b/16, 24b/07, 65a/15, 79a/06, 7a/08

b.+ i 112a/24, 57a/09

beden <Ar. Beden, vücut. -140-

b. 103b/02, 106a/06, 107a/20, 110a/04, 110a/05, 111a/18, 112a/12, 15a/20, 19b/06, 3a/20, 47a/11, 51b/9, 59a/12, 59a/13, 64b/13, 69b/08, 6a/08, 78a/04, 78b/13, 7a/19, 83b/15, 93b/26

kemâl-i b. 1b/06

şihhat-ı b. 2b/04

b.-i 2a/25 2a/24

b.-i insânda 1b/03

b.+ de 110b/19, 12a/15, 19b/05, 19b/09, 1b/15, 29b/07, 46a/07, 52a/22, 52b/01, 52b/13, 55b/14, 56b/14, 60b/08, 64a/19, 79a/05, 87a/16

zâhir-i b.+ de 22b/10

b.+ de olsa 19b/06

b.+ den 10b/26, 110a/07, 115b/27, 12a/02, 19b/23, 26a/04, 27b/04, 28b/01, 52a/21, 52b/12, 64a/25, 78a/14, 78a/18

nehr-i b.+ den 66a/02

ṭubât-ı b.+ den 35b/15

b.+ dür 87a/10

b.+ e 101b/17, 103b/04, 109b/01, 110a/06, 111a/14, 111a/15, 25b/10, 57a/07, 83a/08, 112a/27

taşayyih-i b.+ e 1b/16

b.+ i 101b/18, 106b/01, 10b/18, 110a/01, 14b/15, 15b/09, 16a/09, 17a/11, 19a/11, 19b/27, 20a/21, 20b/06, 26a/06, 26a/09, 26a/23, 28a/18, 31a/08, 32a/19, 32a/22, 32a/27, 33a/04, 35b/27, 36a/20, 37b/26, 41b/24, 48b/14, 50a/14, 50b/07, 51a/18, 58a/25, 58b/20, 59b/15, 59b/17, 59b/24, 59b/25, 59b/27, 5a/12, 63a/27, 67a/09, 73a/21, 75a/09, 75b/08, 78a/09, 78a/11, 83a/09, 87b/12, 9a/24

b.+ in 116a/10

b.+ ine 110b/11, 113a/18, 16a/17

b.+ leri 110b/05

b.+ lerinde 82b/20

taḥfîf-i b. olup 4a/08

b.+ üj 109a/05, 109a/21, 110a/02, 111b/22, 18b/11, 1b/04, 20a/03, 59a/19, 82b/17, 82b/26, 83a/03, 24a/03

bedenî <Ar.-Far. Bedenle ilgili, bedene ait olan. -1-

b. 78a/17

bedter <Far. Beter, daha kötü. -1-

b. oldı 2a/13

behen <Ar. Kuduzotu, kırmızı türüne (*Statice limonium*) kızıl behmen, behmen-i aḥmer; beyaz türüne (*Centaurea behen*) ak behmen, behmen-i ebyaz denir. -6-

b.-i 21a/05 21a/04

b.-i aḥmer 58a/12

b.-i ebyaz 57b/14, 58a/08, 59a/04

nâr-müşk b.-i ebyaz 20a/14

behenân <Ar.-Far. Behmenler. *bk. behmen.* -1-

b. 63b/03

bekâr <Ar. Bekar, evlenmemiş olan. Bakirler, bakireler. -1-

b.+ da olur 30b/27

bekdaş “Hacı Bektaş.” -3-

b. 15b/01, 49b/22, 60a/16

bekir Hekim adı. “*Ebu Bekir Râzî*” -2-

b. 5b/12, 7a/01

bekmez Pekmez. Genellikle üzüm, dut vb. meyvelerin kaynatılarak koyulaştırılmış biçimi. -8-

b.+ dür 80a/24

b.+ i 82a/16, 95a/14

b.+ ile 103b/25, 17b/05

b.+ iyile 47b/21, 90b/21, 90b/27

beksimed <Gr. Peksimet. -5-

b. 103a/05, 57b/06, 90a/01, 92b/19

b.+ i 95b/15

bektaş *bk. bekdaş.* -1-

b. 34b/16

bel Bel. -2-

b. 114b/16, 70b/05

bel' <Ar. Yutma. Emme. Belirsiz etme. Ortadan kaldırma. -1-

b.+ de 66b/10

belā Afet. Sıkıntı. Tasa, kaygı. Musibet. -2-
b.+ ya 35a/24
b.+ yıla 7b/12

belādet <Ar. Ahmaklık, sersemlik, kalınkafalılık, budalalık. -4-
b. 39b/12, 59a/08
b.+ i 19a/27
b. olmakdur 20a/01

belert - Belertmek. -1-
b.- ür 15b/22

belesān <Ar. Pelesenk ağacı ve bundan elde edilen yağ, balsama (*Commiphora opobalsamum*). -1-
b. 114a/06

belīd <Ar. Akılsız, ahmak, bön. -3-
b. olduğu 60b/26
b. olur 60b/26, 61a/02

belīle <Far. Belile otu (*Bellerica myrobalan*). -1-
b. 86b/22

belīlec *bk. belīle*. -5-
b. 102a/04, 115b/13, 45b/14, 75a/01, 88a/20

belki <Ar.-Far. Belki. -16-
b. 102b/21, 109b/24, 114b/01, 115a/27, 13b/27, 22b/15, 28b/03, 30b/03, 31a/24, 54b/27, 63b/05, 67a/22, 67a/24, 83a/04, 93a/13, 78b/10

bellūt <Ar. Meşe ağacı, pelit (*uercus*). -6-
b. 101b/27, 105a/13, 96a/01, 98a/26
ceft-i b. 49a/14
b.+ uş 101b/27

belūr - Belirmek, ortaya çıkmak. -3-
b.- se 39b/14, 71b/27
b.- ür 31a/02

ben Ben. -10-
b. 114b/02, 22b/18, 7b/09, 102b/08, 18a/03, 28b/07, 6b/19
b.+ üm 2a/09
b.+ ümkinün 22b/20

benādīk <Ar. Fındıklar, yuvarlak kurşunlar. “benādīk-ı bezr” Terkip adı. -5-

b. 100b/16, 103a/23, 84b/05, 87a/07
b. olur 103a/22

benc <Ar. Bengilik otu, kırmızı tatula (*Datura fastuosa*). -3-
bezr-i b. 49a/20, 49a/27, 88a/03

bend <Far. Bağ, yular, rabita, bağlama. -3-
b.+ inde 62b/15
b.+ leri 70b/12
b.+ lerindedür 70b/13

benefş *bk. benefşe*. -1-
b.+ ile 13a/09

benefşe <Far. Menekşe (*Viola tricolor*). -226-
b. 100a/19, 100b/09, 100b/10, 100b/12, 104b/27, 105a/05, 105a/08, 106a/13, 107b/04, 107b/08, 107b/11, 108a/09, 108b/13, 108b/20, 109b/12, 110a/27, 111a/02, 114a/09, 115b/11, 11a/02, 11a/15, 12a/11, 12a/19, 12b/09, 12b/11, 12b/12, 12b/15, 12b/22, 13a/04, 13a/10, 13a/14, 13a/17, 13b/05, 13b/08, 13b/13, 13b/25, 15a/06, 15a/15, 15a/27, 15b/03, 15b/17, 15b/18, 19a/11, 19a/14, 19a/20, 19a/21, 19a/22, 19b/13, 19b/16, 20a/22, 20a/23, 20a/26, 20b/17, 20b/19, 20b/21, 21a/22, 21b/03, 21b/04, 21b/23, 23b/20, 26a/26, 26a/27, 26b/03, 26b/05, 26b/06, 27b/22, 28b/03, 28b/21, 28b/27, 29a/01, 29b/15, 29b/16, 30a/12, 30a/13, 30b/12, 30b/22, 31b/02, 31b/04, 31b/08, 32b/01, 33b/24, 35b/05, 35b/18, 35b/20, 35b/21, 36a/23, 36a/24, 36b/15, 37a/02, 37b/20, 37b/21, 37b/24, 37b/25, 38b/02, 38b/07, 38b/14, 39b/05, 3b/09, 3b/10, 3b/14, 3b/22, 40a/05, 40b/07, 41a/25, 42a/03, 42a/20, 42a/23, 42a/24, 42b/03, 43a/17, 43a/21, 43b/14, 44b/01, 45b/21, 46a/17, 48a/12, 4a/14, 4b/01, 4b/06, 4b/13, 51b/08, 51b/13, 51b/19, 51b/26, 51b/27, 51b/9, 52a/06, 53a/02, 53a/04, 53b/11, 54a/24, 54b/07, 55a/09, 55b/18, 56a/06, 56a/09, 56a/12, 56a/18, 58a/04, 58b/25, 5a/07, 5a/17, 5b/14, 63b/01, 66a/05, 66a/06, 66a/07, 66a/11, 66a/19, 66b/02, 66b/27, 67a/10, 69a/12, 69a/14, 69a/15, 69a/17, 69a/23, 69a/25, 69b/18, 69b/21, 70a/14, 70a/26, 70b/01, 70b/14, 70b/17, 71a/04, 78a/10, 7a/04, 81a/18, 81b/19, 81b/22, 81b/23, 81b/25, 85b/05, 86a/11, 86a/14, 86a/23, 86a/25, 86a/26,

86b/03, 86b/06, 87a/19, 87a/22, 87b/04, 87b/07, 87b/10, 87b/13, 89a/06, 8a/12, 8a/26, 8b/18, 8b/24, 94a/01, 94a/04, 94b/14, 9a/25, 5a/12

ķurş-ı b. 89a/06

şarāb-ı b. 13a/09

b.-i yābis 20b/09

b.+ si 18b/02, 19a/12, 19a/14, 40b/02, 50b/16, 73b/12, 74b/01, 78b/23, 81b/14, 88b/12

b.+ yile 12b/20, 46a/21

ħabb-ı b.+ yile 34a/19, 36a/20

benefşe' *bk. benefşe.* -1-

b.-i yābis 27b/17

benefşec *bk. benefşe.* -1-

b. 66a/04

bentī Bir cins misk. *misk-i bentī.* -1-

misk-i b. 21a/02

benjiz Beniz, çehre. -5-

b. 17a/24

b.+ i 104a/02, 104b/13, 59a/20, 64b/09

benze - Benzemek. -43-

b.- r 103b/15, 104a/03, 106b/01, 106b/23, 10b/11, 115a/16, 18b/03, 18b/23, 20b/17, 21a/25, 26a/10, 26b/13, 27a/13, 27b/12, 44a/16, 49a/12, 4b/05, 50a/08, 52a/20, 59a/11, 5b/16, 61a/18, 61a/26, 61b/22, 62a/02, 62a/23, 62b/08, 63a/13, 63a/20, 64b/22, 65a/24, 66b/18, 67a/22, 68a/08, 69b/25, 70a/05, 82b/16, 85a/08, 85a/09, 8b/10, 28a/06

b.- rce 99b/24

b.- rler 104a/08

ber <Far. Üzere. -1-

b.-ķarār-ı dā'īm olurısa 33a/03

berāber <Far. Eşit, eşit miktarda. Birlikte. -53-

b. 101a/24, 101a/27, 101b/08, 102b/01, 103a/20, 108a/05, 110b/01, 113a/19, 114b/04, 16b/04, 17b/18, 25b/03, 28a/04, 28a/06, 29a/26, 34a/11, 34b/03, 35a/18, 35a/21, 36b/23, 37a/25, 44b/05, 45a/02, 45a/10, 47b/14, 49a/15, 49b/09, 51a/11, 53a/07, 54a/01, 55a/08, 55a/14, 55a/21, 55b/01, 6b/18, 73b/03, 81b/03, 89a/25, 93a/18, 93b/02, 96b/09, 96b/12, 97a/13, 97a/15, 99b/20

b.+ ce 111a/07, 42b/14, 44a/11,

46b/22, 55a/05, 18a/15

b. ola 53b/19

b. olmak 45b/05

berdi <Ar. Mide dolgunluğu hastalığı. -1-

b.+ ye 94b/13

beri Beri, bu yana, buraya. -2-

b. 95b/20

berkin - Sağlamlaşmak, pekişmek. -1-

b.- mişdür 70b/12

berkit - Sağlamlılaştırmak, pekiştirmek. -2-

b.- eler 41a/19

b.- ür 49a/13

berrāk <Ar. Parlak, duru, açıki berrak. -3-

b. 16a/21, 37a/01

b.+ dur 44a/15

berri <Ar. Toprağa ait, toprak ile ilgili. -5-

c. 106a/21, 112b/18, 61b/16

b. oldılar 55a/07

hindibā-yı b.+ ye 114a/15

bes <Far. Elverir, kafi. -2-

b. 69a/07, 83b/03

besbāse <Ar. Küçük hindistan cevizi (*Myristica fragrans*). -4-

b. 18b/18, 20b/27, 80b/10, 90b/08

besfāyic <Ar. Bespaye (Polypodium vulgare) -10-

b. 111a/27, 12a/12, 13b/09, 18a/17, 20a/11, 7a/25, 7b/05

b.+ dür 63b/05

b.+ ile 20b/15

b. ola 94a/01

besle - Beslemek. -1-

beşre <Ar. Vücutta çıkan sivilce, ufak çıkan. -9-

b.+ den 38b/15

b.+ ler 107b/27, 44b/03, 68a/07

b.+ ler olmakdan 38a/23

b.+ ler olur 43a/12, 48a/06

b.+ lerdür 43b/27

b.+ yile olsa 32a/22

b.- seler 24a/01

beşür <Ar. Sığiller, sivilceler, küçük çıbanlar.
-3-

b. 102a/12, 3a/10, 48a/05

beşüre <Ar. *bk. beşür*. -1-

b. 44b/20

bêş Beş. -250-

b. 100b/14, 101a/04, 101a/09, 102b/05, 103a/21, 105a/03, 105a/08, 106a/03, 106b/08, 106b/17, 106b/18, 107b/04, 108a/16, 108a/17, 108b/03, 109b/14, 110a/26, 111a/01, 111a/03, 111a/08, 111a/23, 111a/25, 111b/04, 112b/16, 113a/09, 113a/10, 113b/03, 115a/04, 115a/05, 115a/06, 115a/23, 115a/24, 115b/08, 115b/11, 115b/12, 116a/11, 11a/21, 12b/15, 13a/16, 13b/10, 13b/12, 14a/27, 14b/17, 15b/03, 15b/11, 16b/06, 17b/14, 19a/01, 19a/22, 20a/09, 20a/11, 21b/05, 24b/05, 24b/11, 25a/01, 27b/17, 27b/22, 28b/27, 29b/16, 30b/13, 31b/01, 31b/04, 31b/06, 31b/19, 33b/01, 36b/02, 37a/08, 38a/06, 38b/02, 3a/06, 3a/13, 3b/10, 43a/18, 43a/19, 43a/20, 43a/24, 47a/02, 47a/05, 51b/08, 54a/22, 54a/23, 54a/27, 55a/19, 55a/27, 56a/12, 57b/08, 57b/17, 57b/25, 57b/27, 58a/04, 59b/11, 5a/06, 5a/07, 5b/20, 64b/15, 65b/04, 69a/17, 69b/19, 6a/25, 6b/10, 70a/13, 72b/09, 73a/05, 73a/18, 73b/05, 73b/17, 73b/18, 74b/02, 76a/04, 76a/17, 76a/19, 76a/21, 76a/22, 76b/13, 76b/27, 78a/10, 79a/10, 79b/24, 7a/07, 80b/27, 82b/07, 84b/04, 84b/20, 84b/21, 85b/04, 85b/05, 85b/09, 85b/17, 86a/15, 86a/16, 86a/17, 86a/19, 86a/20, 86b/16, 87a/20, 87a/23, 87a/26, 88a/03, 88a/10, 88a/16, 88a/18, 88a/23, 89a/13, 89a/21, 8a/10, 90b/06, 90b/12, 92a/27, 93a/21, 94a/02, 94a/03, 94a/06, 94b/05, 95a/09, 95b/24, 96a/05, 96a/07, 97b/04, 98b/16, 98b/21, 99b/21, 71b/10

b.+ er 102a/01, 102a/04, 102a/26, 105a/01, 105a/17, 105b/03, 106b/27, 107b/08, 109b/11, 112b/27, 113a/25, 113b/05, 113b/26, 115b/13, 15b/06, 19a/06, 20b/26, 24a/24, 29a/10, 29a/27, 30a/27, 31a/12, 37a/03, 37b/24, 38b/07, 57b/12, 58a/13, 58b/18, 58b/27, 59a/04, 59a/16, 59b/09, 66a/14, 67b/02, 67b/20, 70b/21, 74b/16, 75a/02, 76b/01, 80a/25, 81a/18, 82b/10,

85b/07, 85b/14, 85b/23, 86b/03, 86b/06, 88a/22, 88a/26, 88b/16, 89a/07, 89b/26, 90a/02, 90b/06, 90b/09, 91b/10, 92b/08, 95a/25, 96a/01, 9b/25, 73b/16

b.+ i 70b/06

b.+ inci 103b/19, 104a/24, 104b/07, 12a/26, 12b/12, 27a/02, 28b/05, 33b/26, 39b/01, 3a/10, 43b/27, 55b/13, 71b/16, 81a/10, 94a/07

b.+ incisi 84b/10

beşer <Ar. İnsan. -1-

b.+ e 58a/21

beşîr Hekim adı. *bk. Beşîr Çelebî*. -2-

b. 55b/08, 99b/19

bevāsîr <Ar. Basur, hemoroid, basur deliği.
krş. nāsûr.

-7-

b. 112a/10, 75a/07

rîh-i b. 94b/21

b.-i enf 41b/03

b.-i enfdedür 41b/01

b.-i enfi 41b/07, 41b/14

bevl <Ar. İdrar, sidik. krş. sidük. -31-

b. 106b/04, 106b/05, 107a/24, 109a/08, 10b/25, 115b/25, 53b/05

'asr-i b. 100a/09, 96b/02

habs-ı b. 107a/24

b.-i idrâr olmağ 16b/23

b.-i idrâr 113a/13

b.-i idrârdur 96b/11

b. bulmaz 106b/06

b.+ de 32a/10

idrâr-ı b. eyler 113a/12, 115a/12

b.+ i 105a/26, 106b/03, 32a/10, 4a/05, 75a/08, 77a/07, 7a/19, 85a/07, 8b/13

idrâr-ı b.+ i 107b/12, 87a/11

idrâr-ı b.+ ile 114a/27

b.+ inde 27a/01

b.+ ine 2b/12

bevvâb <Ar. Kapıcı. -1-

b. 84a/01

beyân <Ar. Açıklama, izah. -10-

b. eyler 29a/04, 3a/10, 3a/11, 3a/12, 3a/13, 68b/19

- b.+ ı 56b/25
b.+ ındadır 3a/08, 3a/09
beyāz <Ar. Beyaz, ak. -11-
b. 34a/13, 34b/02, 34b/11, 34b/14
b.+ a 74a/18
b.+ dadur 34a/13
b.+ ı 34b/09, 34b/11
b.+ ın 34b/20, 34b/23
b.+ ına 34b/01
beyin Beyin. -1-
b.+ isi 106a/11
beynehümā <Ar. İkisi arasında, ikisinin arasında. -1-
b. 85a/04
beyyin <Ar. Açık, aşikar. -3-
b.+ dür 44a/12, 72b/22, 73a/04
beyza <Ar. Beyaz. Bir göz rahatsızlığı. -2-
b. 9a/21
b. olan 9b/04
bēz Bez. -23-
b. 101b/04
b.+ de ola 13a/14
b.+ e 43a/22, 6b/27, 73b/21, 89a/26,
8a/16
b.+ i 69b/24
b.+ in 105b/09, 3b/19, 52a/13, 59b/06,
90a/10
b.+ in ol 25a/25
b.+ in uralar 92b/12
b.+ inden 77a/23
b.+ ine 5b/13, 85b/06, 90a/09
b.+ ini 18b/19
b.+ iyile 43b/24
b.+ lerile 74a/10
bezīr <Ar. *bḵ. bezr.* -1-
b. 43b/16
bezl <Ar. Yarıp suyunu çıkarmak. -1-
b. etmek 114a/16
bezr <Ar. Tohum. -62-
b.-i 66a/21 66a/20, 91b/07 91b/06,
91b/23 91b/22
b.-i baḵl 14a/11
b.-i baḵlati'l-ḥamḵā 80b/18
b.-i benc 49a/20, 49a/27, 88a/03
b.-i ferencmüşk 58a/01
b.-i ḥaṣḥāşıla 54a/12
b.-i ḥıtmī 90a/17
b.-i hindibā 58a/12
b.-i ḳaṭūnā 102a/26, 102b/19, 105a/19,
110a/23, 113a/11, 12b/26, 29b/25, 43b/07,
48a/11, 4b/01, 53a/03, 54a/02, 54b/11, 54b/20,
56a/07, 56b/02, 66a/07, 66a/17, 66a/19, 69a/22,
70a/18, 79b/25, 81a/17, 81b/18, 86b/05, 87b/07,
90b/24, 92a/11, 93b/12, 93b/13, 93b/14, 93b/23,
95a/07, 95a/20, 96a/21, 96b/24, 97a/25, 98b/03
lu'āb-ı b.-i ḳaṭūnā 13a/19, 54b/05
b.-i ḳaṭūnādan 91b/23
b.-i ḳaṭūnāyı 93b/21
b.-i ḳaṭūnāyıla 3b/20
b.-i kerefis 105a/26, 10a/05, 96a/07
b.-i mezv 101b/07
b.-i reṣād 105b/05
b.+ ine 75b/24
b.+ ler 114a/18
bezrū'l-benc <Ar. Benc tohumu. *bḵ. benc.* -2-
b. 54a/04, 64b/21
bezūrī <Ar.-Far. Tohumlarla ilgili, tohumlara
ait. -11-
şifat-ı sikencübīn-i b. 112b/25,
113b/25
sikencübīn-i b. 107b/15, 108b/07,
111b/12, 112b/24, 113b/24
sikencübīn-i b.+ yile 105b/19, 106a/05,
106b/10, 113a/16
bıçku Bıçkı, bıçak. -1-
b.+ yıla 9a/19
bınar Pınar. -3-
b.+ ında 37a/21
b.+ ından 47b/10
b.+ larında 32b/03
bıraḡıl - Bırakılmak. -1-
b.- miş ola 101b/25
bıraḡ - Bırakmak. -1-
b.- up 103a/17
bıtraḡ <? Diken. -1-
b.+ ı 84b/24

bi <Ar. Birliktelik-vasıta anlamları bildiren ön ek. -18-

- b.-'avni'l-lāhī hıfz 57a/01
- b.-'avni'l-lāhī te'ālā 69a/02
- b.-'avnullahū te'ālā 2b/23
- b.-'aynı t̤abelīdür 115a/17
- b.-'aynihi yene 2a/12
- b.-hesebi'l-ḥāl manşūrīde 37a/11
- b.-hesebi'l-mizāc şeh̄er 20a/10
- b.-hesebi'l-vācib edeler 19b/19
- b.-hesebi'l-vācib tūmm 12a/21
- b.-izni'l-lāh 7a/06 7a/05
- b.-izni'l-lāh şifā 41a/27
- b.-izni'l-lāhī te'ālā 69a/04, 83b/01
- b.-izni'llahi te'ālā 35a/04
- b.-iznullāh şıḥḥat 2b/06
- b.-iznullāhi te'ālā 56b/18
- b.-kadrü't-tākatü'l-beşeriyye meşgūl

olduḡ 3a/02

b.-tevekkelike 'alā-men evde'el-menāfi' fī 2a/08

biber Biber. -52-

- b. 105a/27, 10b/08, 14a/25, 14b/16, 14b/26, 16a/24, 18b/07, 18b/21, 21a/03, 21b/16, 23b/04, 23b/09, 24a/15, 24b/18, 25b/03, 27a/14, 27a/17, 29a/07, 33b/05, 34a/04, 34a/08, 42a/27, 48b/19, 49b/08, 50a/23, 52b/07, 54a/27, 55a/04, 55a/14, 56a/01, 65b/13, 6a/27, 74a/12, 74b/02, 74b/15, 77b/23, 88a/03, 88a/21, 88b/03, 8b/21, 93b/02, 94a/15, 95a/01, 96b/13

b.+ i 25a/27

b.+ ile 28a/17, 34a/06, 41b/25, 74a/25, 78b/01, 89a/22

biç - Biçmek. -1-

b.- erler 44a/16

bīdester <Far. Kunduz. "cünd-i bīdester" Cavşir otu, kunduztaşağı, oğlan aşısı ve bu bitkiden elde edilen tıbbi bir zamk (*Ferula alaeochytris*). -33-

b. 101b/07

cünd-i b. 103a/25, 10b/09, 14b/18, 15b/23, 16a/27, 18a/14, 18b/03, 23b/04, 24b/16, 24b/21, 25b/20, 26a/09, 27a/12, 28a/25, 38b/16, 39a/26, 40a/14, 40a/25, 40b/12, 40b/17, 40b/21,

49b/07, 58b/17, 6a/26, 6b/02, 6b/17, 7b/23, 85a/22, 10a/04

cünd-i b.+ i 25b/01

cünd-i b.+ ile 34a/06, 35a/15

bi-hesebi'l-ev'ī <Ar. Damardan dolayı.

Damardan kaynaklanan *imtilā*. -2-

imtilā-yı b.+ dūr 3a/18

imtilā-yı b.+ nūḡ 'alāmeti 3a/19

bi-hesebi'l-kuvvet <Ar. Kuvvet üzere. Kuvvet eksikliğinden kaynaklanan *imtilā*. -2-

imtilā-yı b.+ dūr ammā 3a/19

imtilā-yı b.+ üḡ 'alāmeti 3b/01

bi'izni'llāhī te'ālā :<Ar. Allahü tealanın izni ile. -1-

b. 64a/03, 107b/01, 110a/13, 1b/04

bil - Bilmek. -18-

b.- düm 64a/15, 64a/17

b.- eler 61a/13

b.- esin 109a/06, 49b/15, 98b/06

b.- esiḡ 109a/08, 95b/24

b.- mek 26a/02, 55b/09, 56b/10,

57a/05, 60b/07, 1b/02

b.- mez 21b/01, 91b/25

b.- mezler 67a/18, 72a/25

bilā <Ar. Yokluk bildiren ön ek. -3-

b. 99a/21

b.-şek 62a/08

b.-vāsıṭen 112b/09

bilāder <Far. Kardeş, erkek kardeş. -1-

b. 24b/12

bilālī <Ar. Siyah ve beyaz olmak. -1-

b.+ dūr 109a/16

bildür - Bildirmek. -3-

b.- mek 2b/14

b.- ür 36a/15, 50b/26

bile Birlikte, beraber, ile. -66-

b. 100a/26, 101b/16, 109a/06, 10a/14, 10a/27, 110b/20, 112b/02, 14b/27, 15b/16, 17a/02, 17a/22, 19a/16, 24a/15, 25b/22, 26a/14, 26b/14, 26b/20, 28b/23, 29a/03, 2b/02, 2b/10, 31a/19, 32a/21, 39b/18, 43a/23, 44a/02, 45b/25, 47b/08, 47b/14, 4b/02, 54a/04, 55a/18, 61a/04, 61a/05, 61a/06, 66b/26, 67a/01, 67a/03, 68b/19,

69b/10, 6a/08, 6a/14, 79a/17, 79a/20, 80a/26, 81a/18, 83b/15, 86b/01, 93b/14, 94b/18, 97a/12, 97b/18, 97b/19, 98a/19

b. etseler 48a/05

b. ola 107b/07, 4a/19, 4b/04, 52a/22, 69a/15, 95b/10

b. olmak 100a/22

b. olur 109a/24, 12a/27, 51b/15

b. olurısa 4b/13

bilegü Bileyi taşı. -1-

b.+ yile 32a/13

bi'l-fiil <Ar. Sırf kendisi, başkası karışmadan, bilfiil. -1-

b. 8b/11

bi'l-hāşşiyye <Ar. bk. *bi'l-hāşşiyye*. -1-

b. 5a/01

bi'l-hāşşiyye <Ar. Özellikle. -4-

b. 63a/23, 61a/21, 62a/10, 5a/01

bilic Piliç. -2-

b. 105a/25

b.+ ile 21b/15

bi'l-kuvve <Ar. Fiil mertebesine varmadan, düşünce halinde.

-1-

b. 5b/24

bi'l-külliyat <Ar. bk. *bi'l-külliyat*. -1-

b. 23a/01

bi'l-külliyen <Ar. bk. *bi'l-külliyen*. -2-

b. gide 70a/21

b. gitmek 34a/18

bi'l-külliyat <Ar. Tamamen, bütünü. -1-

b. istifrāğ olma 66a/24

bīmāristān <Far. Hastane. -1-

b.+ uş 37a/17

bin Bin. <Ar. Oğlu “*Aḥmed. Bin Bālī*” > *Bālī oğlu Aḥmed.*” -20-

b. 102b/08, 107a/04, 115b/25, 2b/24, 37a/17, 39a/04, 47b/06, 47b/14, 49a/27, 63b/24, 64a/18, 64a/26, 68a/12, 71b/18, 71b/25, 72a/24, 76b/10, 88b/19, 89a/15, 96b/16

bin - Binmek. -2-

b.- mekden 78a/17

b.- mesün 16a/20

binā <Ar. Bina, yapı. -2-

b.+ larda 106b/22, 44a/24

bī-naẓīr <Far.-Ar. Benzersiz. -2-

b. 30a/25

b.+ dūr 29a/12

bī-naẓar <Far.-Ar. bk. *bī-naẓīr*. -1-

b.+ dur 103a/09

bir Bir, bir sayısı, herhangi bir. -1154-

b. 48b/23, 58a/03, 18a/13, 76b/05, 22b/15, 22b/23, 65a/25, 25a/18, 15b/07, 90a/03, 26b/01, 101b/04, 101b/08, 102a/18, 104a/11, 105b/12, 106b/09, 107b/22, 110b/25, 111a/10, 112b/25, 114a/01, 114b/27, 115a/14, 115b/21, 116a/27, 11a/17, 14b/25, 15b/10, 16a/15, 19a/07, 21a/03, 21b/01, 23b/06, 24a/10, 24a/22, 24b/25, 25b/13, 25b/25, 27a/10, 29a/08, 31a/18, 34b/13, 34b/26, 39a/13, 39a/25, 40b/12, 41b/15, 41b/26, 43a/01, 44b/04, 47a/14, 47b/20, 48b/09, 50a/11, 5b/13, 60a/09, 60b/06, 65b/06, 67b/18, 68a/13, 6a/16, 6a/19, 6a/25, 71a/10, 71a/15, 73b/27, 75a/04, 76b/02, 76b/04, 77b/01, 7a/14, 80b/11, 83b/25, 84b/02, 85a/22, 86b/25, 89a/26, 89a/27, 89b/26, 90a/09, 91a/06, 91a/08, 91a/11, 91a/12, 91a/20, 98b/17, 9a/18, 9b/07, 29b/07, 96b/01, 111b/02, 38a/04, 66b/01, 27a/04, 66a/21, 40b/02, 38a/18, 73b/21, 109a/14, 101a/16, 34b/17, 43a/22, 57b/03, 28a/04, 18a/23, 22b/15, 27a/20, 68b/03, 61b/24, 92b/23, 77b/26, 111a/20, 41a/03, 68a/18, 9b/05, 7b/23, 86a/02, 52b/08, 92b/17, 97b/10, 5a/17, 112a/27, 9b/09, 112a/27, 24a/03, 17b/05, 102b/08, 18a/03, 28b/07, 6b/19, 5a/12, 28a/06, 22b/18, 80b/20, 102a/10, 102a/21, 102a/22, 103b/21, 104a/04, 104a/10, 104a/21, 105b/17, 106b/24, 110b/17, 113a/06, 113a/11, 113a/15, 114a/05, 114a/07, 114a/11, 13a/15, 21a/05, 23a/09, 24a/23, 24b/10, 34a/24, 34b/10, 43a/22, 47a/03, 49b/22, 57b/13, 57b/15, 57b/17, 57b/20, 57b/23, 58a/10, 58b/04, 60a/14, 60a/15, 60a/24, 6a/19, 6a/27, 73b/21, 76a/12, 7b/05, 85a/24, 87b/06, 88a/04, 88a/19, 88b/22, 90b/27, 93a/09, 94b/25, 95a/20, 95b/25, 96a/10, 96a/22, 97a/26, 101a/22, 30a/22, 89a/08, 21a/14, 65b/11,

29a/24, 88a/05, 111a/03, 24b/04, 37b/02, 12a/26, 17b/22, 28a/08, 30a/23, 32b/19, 33b/03, 33b/10, 34b/09, 59b/27, 5a/03, 5a/11, 89a/24, 9b/08, 24b/13, 23b/02, 9b/11, 64a/13, 51a/08, 63a/13, 17b/06, 32a/10, 95a/15, 81a/24, 27a/20, 86a/03, 4b/07, 102a/11, 12a/13, 16a/15, 5a/15, 5a/18, 6a/20, 7b/07, 9b/06, 10a/04, 41b/15, 27a/04, 100b/22, 111a/11, 26b/14, 37b/03, 48a/02, 5a/16, 64a/16, 66b/23, 75b/27, 90a/10, 12b/16, 29b/06, 55a/26, 30b/10, 38b/14, 49b/27, 103b/20, 112a/01, 116a/17, 11a/17, 11b/12, 1b/03, 34a/11, 38b/04, 47b/17, 48a/03, 72b/12, 77b/06, 83b/05, 97b/20, 99b/14, 59a/14, 38b/16, 41b/14, 102a/20, 15b/03, 18b/19, 90a/07, 110b/18, 11b/14, 55b/01, 82b/11, 97a/13, 83a/08, 99b/27, 40a/15, 111a/27, 96a/27, 116a/19, 17a/03, 19b/01, 27a/03, 52a/03, 7a/04, 7a/12, 86b/24, 32a/26, 7a/12, 76b/11, 24b/03, 27a/20, 17a/22, 68a/07, 102b/09, 23a/26, 106a/14, 10a/10, 110b/23, 116a/07, 15a/03, 17b/08, 17b/13, 19a/26, 26a/17, 64a/08, 65a/23, 67b/22, 67b/24, 67b/26, 68a/12, 6b/25, 72a/11, 76b/12, 94b/26, 40b/15, 40b/19, 50a/03, 6b/18, 25a/08, 71a/16, 6b/16, 41a/21, 21b/20, 85a/23, 95a/02, 16a/01, 58a/10, 81a/11, 89b/02, 85b/16, 86a/19, 17a/01, 76a/02, 90b/01, 5b/20, 31b/21, 15a/03, 29a/02, 11a/24, 110b/23, 113a/01, 25b/06, 28b/13, 29a/11, 52b/25, 74b/14, 75a/05, 89b/23, 14b/19, 34b/04, 35a/01, 102b/06, 98b/22, 6b/04, 40b/17, 61a/08, 23b/10, 24b/14, 25a/02, 37a/10, 45b/05, 5a/14, 5b/19, 15a/27, 5b/02, 85a/10, 21a/26, 26b/17, 70b/09, 71b/01, 1b/16, 33a/11, 53a/15, 84a/13, 113b/27, 58b/13, 23a/09, 20b/25, 57b/22, 31b/18, 115b/20, 54a/08, 5a/27, 89b/27, 92b/04, 102b/08, 36b/13, 36b/20, 58a/02, 17b/02, 45b/11, 53a/21, 81a/25, 90a/27, 94a/19, 6b/10, 106a/04, 17b/10, 54b/01, 21a/25, 3b/18, 76b/05, 7b/17, 29a/16, 55a/08, 104a/23, 49b/10, 105b/08, 13a/16, 13b/11, 20a/16, 96b/06, 34b/27, 21a/01, 85b/13, 74a/26, 93a/27, 94a/20, 9b/17, 26b/15, 35a/15, 71a/11, 4a/19, 103b/01, 103b/13, 10a/14, 16a/04, 1b/11, 33b/07, 37a/23, 80b/25, 81a/05, 85b/15, 88b/07,

104a/11, 105a/03, 105b/04, 109b/14, 115a/05, 115b/15, 11a/16, 11a/22, 18a/24, 31b/07, 47a/13, 54a/25, 5a/05, 66a/13, 66a/16, 69a/18, 70a/16, 70b/20, 85b/06, 86b/02, 87a/26, 87b/06, 88a/16, 94a/05, 23b/05, 90a/09, 98b/17, 110a/22, 97b/03, 105a/10, 110a/12, 97b/03, 91b/03, 96a/08, 106b/10, 108b/08, 92b/04, 95a/14, 95b/10, 105a/19, 105b/12, 105b/18, 92a/11, 11b/17, 27a/02, 54b/10, 57b/22 b. 57b/22, 21a/12, 107b/22, 20a/17, 16b/04, 17b/19, 17b/27, 19a/02, 21a/06, 55a/05, 49b/09, 89b/05, 104a/18, 89a/13, 30a/27, 55a/03, 72a/14, 69a/27, 97a/18, 23a/01, 50a/09, 101a/07, 102a/27, 107b/23, 10a/07, 113a/08, 113a/12, 114b/27, 58b/02, 59a/06, 59b/12, 61b/03, 61b/16, 6b/12, 73b/06, 74b/04, 76b/09, 88a/05, 88b/26, 90b/13, 95a/21, 96a/11, 9b/26, 55a/20, 61b/18, 62b/13, 72a/22, 79b/26, 95b/04, 104a/04, 85a/01, 19a/02, 20b/27, 59a/16, 7b/24, 58b/13, 20a/15, 58b/05, 89a/18, 109a/07, 41a/16, 69b/10, 113a/26, 60a/17, 88b/25, 84a/27, 97b/20, 71a/19, 23b/21, 104b/24, 109b/18, 92b/01, 95a/09, 58b/08, 46a/19, 70b/07, 93a/16, 26a/10, 5a/26, 106b/11, 76a/01, 23a/01, 68a/04, 3a/03, 36b/20, 30a/27, 28a/01, 6b/16, 15a/13, 25a/20, 5a/14, 6a/16, 59a/18, 103b/26, 13b/23, 53b/08, 66b/12, 41a/21, 104a/16, 107b/17, 102a/03, 55b/09, 77b/21, 38a/04, 9b/04, 9b/07, 11a/22, 19b/12, 84a/05, 37a/19, 14b/26, 6b/27, 7b/24, 8a/16, 94b/15, 73a/05, 76a/04, 9b/25, 93a/06, 37b/01, 42b/24, 65a/11, 20b/13, 72a/14, 71a/13, 113b/21, 98b/26, 110a/22, 95a/17, 28a/10, 15b/24, 31b/22, 33a/12, 85a/27, 13b/26, 18b/15, 113a/02, 96a/03, 98b/18, 37b/22, 40b/06, 113a/01, 51a/27, 74b/14, 52a/07, 71a/14, 56b/26, 102b/23, 111a/09, 26b/02, 39a/07, 48a/27, 65a/17, 76a/05, 77b/10, 74a/03, 86b/23, 10a/22, 66b/01, 32b/15, 33a/17, 103a/26, 82a/22, 60a/16, 70b/22, 43b/14, 91b/18, 93b/01, 95a/23, 5a/16, 92a/07, 103b/25, 104a/05, 104a/12, 15b/11, 6a/18, 61b/12, 47a/13, 59a/17, 67b/21, 80b/13, 113a/27, 5a/17, 107b/09,

15b/05, 47a/04, 76b/14, 69a/10, 85a/03, 41b/09, 80b/07, 15b/04, 18b/06, 77b/03, 91a/08, 95b/23, 77a/20, 66b/22, 104a/05, 104a/18, 15a/27, 37b/05, 109a/17, 31b/25, 30b/03, 37b/03, 48b/26, 3a/18, 93a/21, 6b/01, 86a/01, 97a/20, 71a/08, 111a/13, 68b/01, 103a/02, 108b/07, 109a/17, 114a/01, 11a/20, 11a/23, 11b/15, 14b/01, 15b/10, 16a/03, 16b/07, 22a/23, 24a/15, 25a/21, 27a/20, 28a/02, 37a/05, 37b/01, 39b/17, 3a/19, 3b/17, 3b/19, 40b/18, 43a/23, 48b/16, 55a/23, 56b/02, 57b/10, 58b/21, 60a/09, 65b/06, 66b/01, 67b/12, 67b/15, 70a/24, 70b/09, 70b/18, 78b/03, 7a/14, 82a/23, 86b/19, 89a/14, 89b/22, 93b/01, 96a/26, 96b/17, 98b/26, 7b/13, 94a/10, 85a/07, 101b/04, 108b/15, 3b/19, 48a/21, 81a/06, 86b/18, 11a/24, 84b/22, 89a/09, 107b/25, 67a/09, 43b/16, 101a/05, 101a/06, 104a/14, 104b/25, 15a/02, 39b/10, 41a/23, 41b/06, 65b/22, 76a/08, 93b/04, 64a/17, 70b/19, 11a/20, 109b/13, 22a/24, 7b/13, 7a/17, 30a/22, 33a/19, 107a/01, 17b/26, 44b/04, 51a/25, 70b/10, 65b/21, 73b/20, 31a/13, 36b/19, 86b/18, 56b/25, 30b/27, 31a/02, 107b/25, 107b/09, 108b/12, 10b/22, 114b/04, 11a/15, 12a/10, 12a/12, 14b/26, 18a/18, 20b/22, 36b/12, 3b/09, 59a/05, 66b/02, 67b/05, 77a/27, 7a/05, 83a/08, 84b/27, 85b/05, 85b/13, 86a/27, 86b/01, 8a/12, 8a/13, 90b/25, 93a/02, 95b/27, 98b/03, 22b/19, 27b/08, 2a/27, 2b/01, 32a/16, 33b/01, 33b/02, 34a/18, 34a/23, 34a/25, 34b/26, 57a/05, 57a/08, 57a/11, 61a/23, 61a/25, 61b/01, 61b/05, 61b/06, 61b/09, 61b/12, 61b/13, 61b/19, 61b/20, 61b/23, 61b/26, 62a/02, 62a/03, 62a/09, 62a/11, 62a/14, 62a/15, 62a/18, 62a/21, 62a/22, 62a/25, 62a/26, 62b/02, 62b/04, 62b/05, 62b/07, 62b/09, 62b/12, 62b/13, 62b/16, 62b/18, 62b/19, 62b/21, 62b/22, 62b/23, 62b/25, 62b/26, 63a/01, 63a/04, 63a/05, 63a/07, 63a/08, 63a/10, 63a/15, 63a/16, 63a/21, 63a/25, 63b/03, 63b/05, 63b/06, 63b/08, 63b/10, 63b/12, 63b/13, 63b/15, 63b/27, 71a/17, 71b/11, 83b/26, 87b/22, 87b/23, 98a/01, 62a/08, 80b/20, 106a/26, 55a/20, 33a/16, 19b/02, 31a/17, 36a/15, 42a/08, 50a/12, 75b/13, 95a/03,

109a/01, 12a/27, 97b/21, 101a/22, 101a/27, 101b/24, 101b/27, 102a/04, 102a/06, 102a/07, 102b/06, 105a/01, 105b/01, 105b/02, 105b/11, 105b/16, 106b/23, 108b/12, 109b/12, 110a/26, 111a/02, 111a/07, 111a/21, 112b/26, 112b/27, 113a/07, 113b/04, 113b/06, 114a/10, 114b/26, 115a/08, 115b/13, 11a/15, 11b/12, 13a/20, 14b/17, 15b/01, 16a/13, 16a/14, 18b/27, 24a/23, 24b/03, 24b/06, 31a/13, 33b/06, 35b/09, 35b/18, 36b/02, 36b/09, 39a/07, 3b/10, 3b/11, 40b/14, 43a/14, 44a/13, 44a/16, 44a/17, 44b/17, 49b/08, 4b/07, 54a/24, 54b/01, 57b/14, 57b/20, 57b/26, 58a/02, 58a/04, 58a/08, 58a/12, 58a/16, 5a/08, 5a/09, 5b/19, 60a/24, 65b/04, 67b/02, 67b/19, 69a/12, 6a/18, 6a/24, 6b/03, 6b/09, 6b/11, 6b/14, 70a/14, 73b/05, 74a/08, 74b/25, 75a/02, 76b/07, 79a/21, 79a/22, 79b/23, 79b/24, 7b/24, 80a/27, 80b/02, 80b/10, 80b/18, 81b/19, 82b/10, 83a/08, 84b/27, 85a/21, 85b/22, 86b/05, 88a/26, 88b/04, 88b/05, 89b/25, 89b/26, 8a/07, 90a/02, 90a/06, 90b/08, 90b/11, 91a/07, 91a/10, 91a/21, 91a/23, 91a/27, 91b/10, 91b/20, 92a/08, 93b/06, 93b/14, 94b/24, 95a/19, 95b/03, 96a/27, 98b/21, 99a/05, 99b/16, 102a/10, 102a/21, 102a/22, 103b/21, 104a/04, 104a/10, 104a/21, 105b/17, 106b/24, 110b/17, 113a/06, 113a/11, 113a/15, 114a/05, 114a/07, 114a/11, 13a/15, 21a/05, 23a/09, 24a/23, 24b/10, 34a/24, 34b/10, 43a/22, 47a/03, 49b/22, 57b/13, 57b/15, 57b/17, 57b/20, 57b/23, 58a/10, 58b/04, 60a/14, 60a/15, 60a/24, 6a/19, 6a/27, 73b/21, 76a/12, 7b/05, 85a/24, 87b/06, 88a/04, 88a/19, 88b/22, 90b/27, 93a/09, 94b/25, 95a/20, 95b/25, 96a/10, 96a/22, 97a/26, 101a/22, 49b/24, 80a/07, 57a/13, 61a/18, 61b/03, 84a/19, 68b/12, 87b/19, 2a/27, 44b/16, 4a/25, 104b/05, 111a/05, 13b/22, 16b/16, 18b/01, 18b/16, 20a/26, 20b/23, 23b/05, 44b/25, 56b/05, 72a/04, 73a/26, 74b/04, 79b/04, 82b/06, 84b/17, 9b/22, 103b/24, 5a/06

birādī <Ar.-Far. Soğuk, soğumuş nesneler. -1-
b. 116a/10

biraz Biraz, bir miktar. -1-
b. 7a/14

birāz <Ar. Dışkı, bok. -22-

b. 106b/05, 108a/12, 78a/24, 84b/04, 84b/15, 97b/18, 98a/04

b.+ a 106b/06, 97b/24

b.+ da 97a/11

b.+ ı 104b/02, 104b/10, 106a/07, 110a/06, 78a/07, 87a/15, 8b/13, 95b/16

b.+ ıla 104a/08, 93b/27, 94a/10

b.+ ina 2b/12

birbiri Karşılıklı olarak biri ötekini, öteki de onu. -15-

b. 34b/19, 51b/05

b.+ ne 29a/11, 31a/19, 35a/23, 39a/08, 50b/04, 83b/27, 90b/25, 97a/27

b.+ nüñ 65b/07

b.+ yile 30a/05, 31a/20, 31a/23

b.+ yile bir 22b/18

birinc <Far. Pirinç. -12-

b. 102b/03, 60a/01, 95b/27, 99b/10

b.-i kâbilī 103b/19, 104a/04, 104a/20, 17b/01

b.+ e 101a/14

b.+ ile 54b/24, 92a/14

b.+ ü 99b/18

birincāsef <Gr. Civanperçemi (*Achillea millefolium*). -2-

b. 106b/21, 44a/23

birkaç Birkaç. -8-

b. 100b/06, 103a/02, 43a/06, 51a/16, 92b/21, 95b/20, 96a/03, 99b/26

bi's-şevāb <Ar. Doğrulukla, en iyi biçimde. -1-

b. tūmm-i māḳālū'l-ḥāvī 11b/12 11b/11

biş - Pişmek. -68-

b.- dükden 56b/07

b.- e 101a/09, 104b/18, 108a/19, 108b/06, 109b/04, 14b/27, 28b/20, 35a/08, 56a/21, 5a/22, 63b/08, 65a/02, 70a/12, 75b/09, 86b/18, 96a/02

b.- en 102b/20

b.- erken 34a/09

b.- mege 14b/25

b.- mekde 30a/24

b.- mesinde 30a/22

b.- miş 106b/13, 106b/20, 108a/04, 111b/26, 116a/13, 30b/24, 48b/20, 67b/10, 78a/08, 83a/18, 87b/14, 90b/16, 97a/20, 98b/25

b.- miş ola 89a/08, 103b/19, 104b/17, 106a/11, 106b/09, 106b/16, 109b/19, 109b/20, 110b/20, 112b/20, 13a/09, 15b/20, 19b/25, 23b/09, 33b/23, 54a/11, 54a/12, 56a/27, 5a/13, 60a/16, 66a/06, 67a/03, 74a/25, 79a/19, 81b/24, 82a/26, 82b/06, 8a/09, 95b/12, 97a/17

b.- mişile 29a/12

bişür - Pişirmek. -32-

b.- e 28a/17, 81a/03

b.- eler 101b/02, 103a/01, 105a/12, 112b/18, 113a/20, 114b/20, 19a/22, 26a/24, 48a/02, 48a/23, 49a/22, 53b/13, 67a/08, 67a/09, 67b/11, 6b/06, 73a/16, 73a/26, 77b/23, 87b/06, 93a/14

b.- mek 93a/15

b.- üp 102b/12, 112b/23, 22a/01, 45a/07, 48a/12

b.- ürler 112b/19, 21a/14

bit - Bitmek. Oluşmak, gövermek, meydana gelmek.

-13-

b.- en 82b/10

b.- er 106b/22, 1b/11, 1b/12, 39b/24, 41b/17, 44a/24, 62b/03

b.- mek 19b/09

b.- meye 35a/25

b.- se 35a/24

b.- ügi 28a/20

b.- üp 41b/02

bit Bit, parazit. -1-

b. 36a/05

bitük :Bitişik. -1-

b.+ lerine 31a/19

bi't-ṭabi' <Ar. Tabiatıyla, doğal olarak. -1-

b. 1b/15

bitür - Bitirmek. -2-

b.- ür 35b/08, 37b/12

biz Biz. 1. çokluk kişi zamiri. -1-

b.+ üm 18a/15

biz Sadece ülkemiz karasularında bulunan bir cins mersin balığı. -1-
b. 109b/20

biz İğne, çuvaldız. -1-
b. 32b/15

biz Bez, kumaş. -1-
b.+ ler 51b/05

bi'z-zāt <Ar. Kendi, kendisi, bizzat. -1-
b. degüldür 63b/05

boğ - Boğmak. -3-
b.- a 52a/03
b.- arlar 46b/07
b.- salar ol 47b/03

boğaz Boğaz. -37-
b. 51a/22
b.+ a 26b/19, 44a/02, 45a/05, 46b/20, 46b/22, 47b/24, 48a/15, 48a/16, 52a/18
b.+ da 46a/07, 47b/27, 48a/05, 48a/06, 48a/19
b.+ dan 46a/12
b.+ ı 3a/23, 47a/26, 56b/07
b.+ ın 55b/07
b.+ ına 11a/26, 16b/01, 23a/27, 46b/08, 46b/09, 47b/10, 47b/12, 60a/10, 89b/16, 65b/11
b.+ ında olan 47b/22
b.+ uş 46a/05, 47a/10, 47a/12, 48a/01

boğul - Boğulmak. -7-
b.- mağa 47b/07
b.- maş 55b/14, 56a/06
b.- maya 115b/27
b.- sa 56b/01
b.- ur 56a/14, 56a/23

boğa *bk. bağa.* -1-
b. 46b/09

bok Bok, dışkı, curuf. -5-
b.+ .ın 35a/04
b.+ ı 113a/19, 114a/11, 114a/12
b.+ ınuş 101b/11

boncuğ Boncuk. -4-
b.+ ı 101a/18, 29a/22, 91b/09, 99a/02

boy Tohumu pastırma çemeninin yapılmasında kullanılan bir bitki. -24-

b. 100a/18, 100b/05, 101b/02, 101b/03, 108b/10, 11a/15, 14a/27, 15b/04, 20b/16, 24b/01, 24b/10, 38b/11, 47a/03, 4b/05, 4b/26, 55a/14, 56b/06, 68a/16, 85b/13, 87a/25, 88a/15, 8a/10, 96a/25
b.+ dur 106b/27

boya Boya. -2-
b. 111a/06
b.+ yı 111a/11

boynuz *bk. boynuz.* -1-
b.+ ı 100b/04

boynuz Boynuz. -14-
b.+ ı 100a/20, 101b/26, 102a/09, 106a/03, 49b/21, 50a/16, 91a/03, 91b/06, 91b/08, 91b/22, 92a/09, 95a/25, 98b/20
b.+ ın 50a/18

boyun Boyun. Gövdenin başla omuz arasında kalan bölgesi. -10-
b. 26a/13, 7b/15
b.+ da 23b/15
b.+ ına 26a/15, 43b/20, 46a/10, 47b/04
b.+ ında 47b/22
b.+ ların 50b/15
b.+ uş 47b/04

böcek Böcek. -1-
b.+ ini 29a/24

bögrek Böbrek. -11-
b. 112b/06, 84b/09, 85a/04
b.+ i 101a/15, 49a/07, 98b/12
b.+ ler 10a/23, 114a/20
b.+ lere 106b/04, 113b/18
b.+ üş 85a/07

bögrilce Börülce. -5-
b. 76a/25, 81a/15, 8a/06, 94a/23, 94b/01

böğürtlen Böğürtlen. -1-
b. 34b/20

bölük Bir bütünden ayrılmış olan parça, kısım. -8-
b. 111a/03, 24b/04
b.+ de 55a/20
b.+ de bir 111a/03, 24b/04
b. edeler bir 88a/05

b.+ i 88a/05
b.+ ine bir 29a/24
böyle Böyle, bu şekilde. -20-
b. 22b/21, 37a/24, 37b/02, 84a/12
b.+ dür 56b/27, 64a/17
b. éde 37b/02, 41a/22
b. édeler 11b/21, 37b/01, 37b/24, 41a/03, 42a/02
b. etti 2b/19
b. etseler 19b/01
b.+ ler 26b/02
b. ola 24a/16
b. olmaz 64a/20
b. olsa 33a/01, 95b/19
bu Bu. -622-
b. 100a/03, 100a/04, 100a/16, 100b/03, 100b/15, 100b/22, 101a/25, 101b/01, 102b/25, 103b/03, 103b/12, 103b/19, 104a/04, 104a/19, 105a/12, 105b/15, 105b/19, 106a/12, 106b/07, 106b/11, 106b/21, 106b/25, 108b/10, 108b/18, 109a/18, 109b/01, 10a/01, 10b/05, 10b/17, 110b/04, 111a/04, 111b/14, 112a/25, 112b/07, 112b/13, 113a/18, 113b/17, 114a/08, 114b/03, 115a/16, 115b/03, 115b/23, 115b/27, 116a/06, 11a/05, 11a/14, 11a/16, 11a/18, 11a/19, 11b/23, 12a/03, 12a/04, 12a/08, 12a/10, 12a/12, 12a/14, 12a/15, 12a/16, 12a/18, 12a/21, 12b/08, 12b/09, 12b/10, 12b/14, 12b/16, 13a/07, 13a/08, 13a/13, 13a/17, 13b/03, 13b/06, 13b/07, 13b/19, 13b/23, 13b/24, 14a/01, 14a/08, 14a/20, 14a/23, 14a/26, 14b/04, 14b/16, 14b/19, 14b/22, 15a/20, 15a/22, 15b/07, 15b/08, 15b/14, 15b/15, 16a/10, 16b/02, 17a/05, 17a/07, 17a/08, 17a/14, 17b/07, 18a/09, 18b/05, 18b/09, 19a/24, 1b/06, 1b/12, 20a/04, 20a/06, 20a/07, 20a/10, 20b/08, 20b/10, 20b/15, 20b/16, 20b/20, 21a/17, 21a/26, 21b/03, 21b/26, 22a/03, 22a/21, 22a/27, 22b/14, 22b/15, 22b/23, 23a/13, 23a/15, 23a/20, 23b/07, 23b/13, 23b/18, 23b/20, 24a/13, 24a/27, 24b/03, 24b/08, 24b/12, 24b/14, 24b/17, 24b/27, 25a/18, 25a/19, 25b/02, 25b/15, 25b/20, 25b/21, 26b/04, 26b/14, 27a/14, 27a/17, 27b/15, 27b/16, 27b/20, 27b/24, 28a/05, 28a/15, 28b/02, 28b/06, 28b/07, 28b/08, 29a/06,

29a/09, 2a/03, 2a/04, 2a/10, 2a/24, 2a/25, 2b/07, 2b/08, 2b/09, 2b/11, 30a/11, 30b/12, 30b/19, 30b/22, 30b/24, 31a/01, 31a/04, 31b/04, 31b/09, 31b/12, 31b/13, 31b/16, 31b/25, 31b/26, 31b/27, 32a/15, 32a/16, 32a/17, 32a/26, 32b/02, 32b/04, 32b/08, 32b/27, 33a/01, 33a/10, 34a/10, 34a/18, 34b/02, 34b/08, 34b/11, 34b/14, 34b/17, 35a/06, 35a/20, 35a/24, 35a/27, 35b/02, 35b/08, 36a/06, 36a/14, 36a/16, 36a/22, 36b/14, 37a/03, 37a/14, 37a/20, 37a/27, 37b/04, 38b/06, 38b/10, 38b/26, 39a/10, 39a/12, 39b/07, 39b/12, 3a/01, 3a/05, 3a/06, 3a/18, 41a/22, 41b/22, 41b/25, 42a/02, 42a/04, 43a/20, 43a/23, 43b/11, 44a/05, 44a/10, 44b/08, 46a/20, 46b/21, 47a/23, 47b/23, 48b/22, 49a/12, 49a/18, 4a/10, 4b/08, 50a/17, 50a/21, 51a/09, 51b/07, 52a/04, 52a/19, 52b/02, 52b/05, 52b/13, 53a/05, 53a/14, 53b/13, 53b/25, 54a/26, 55a/06, 55a/07, 55a/15, 55b/27, 56b/22, 57a/01, 57a/20, 57b/08, 57b/10, 58a/05, 58b/09, 58b/16, 59a/01, 59b/07, 5a/16, 60a/14, 60b/08, 60b/11, 60b/14, 60b/17, 61a/03, 61a/11, 61a/26, 61b/07, 62a/23, 62b/06, 62b/08, 62b/21, 63b/16, 63b/18, 63b/23, 64a/23, 64b/14, 65a/07, 65a/20, 65b/06, 66a/09, 66a/12, 66a/20, 66b/20, 67a/15, 67a/22, 67b/01, 67b/14, 67b/17, 67b/26, 68a/01, 68b/05, 69a/01, 69a/07, 69a/22, 69b/05, 6a/03, 6a/05, 6a/06, 6a/13, 6a/14, 6a/22, 6b/06, 70a/05, 70a/12, 70a/21, 70a/22, 70b/05, 70b/06, 70b/24, 71a/11, 71a/15, 71a/16, 71a/18, 71a/20, 71a/21, 71a/22, 71b/21, 73a/03, 73b/01, 73b/09, 73b/15, 73b/17, 74a/12, 74a/22, 74b/02, 74b/26, 75b/27, 76a/06, 76a/26, 76b/02, 77a/24, 77b/02, 78a/13, 78b/05, 78b/09, 78b/10, 78b/11, 78b/16, 78b/17, 78b/18, 78b/26, 79a/16, 79b/12, 7a/27, 7b/02, 7b/03, 7b/04, 7b/18, 80a/05, 80a/11, 80a/25, 80b/13, 81a/05, 81a/21, 81b/06, 81b/13, 81b/17, 81b/26, 82a/08, 82b/09, 83a/01, 83a/06, 83a/19, 83b/04, 83b/13, 83b/26, 84a/01, 84a/05, 84a/08, 84a/11, 84a/15, 84a/20, 84a/22, 84a/25, 84a/26, 84a/27, 84b/01, 84b/03, 84b/07, 85a/02, 85a/03, 85a/23, 85b/02, 85b/21, 86a/08, 86a/21, 86a/26, 86b/14, 86b/22, 87a/24, 87b/17, 87b/23, 87b/24,

88a/19, 88a/25, 88b/05, 88b/07, 88b/15, 88b/26, 89a/02, 89a/03, 89b/06, 89b/23, 8b/22, 90a/20, 91a/25, 91b/15, 92a/03, 92a/12, 92a/20, 93a/21, 93b/01, 94a/13, 94b/04, 95b/18, 96a/04, 96a/20, 97a/02, 97b/21, 97b/27, 98a/02, 98a/05, 98a/16, 98a/20, 99a/10, 99a/17, 99a/25, 9a/02, 9a/07, 9a/20, 9a/21, 9a/25, 9a/27, 9b/02, 9b/04, 9b/20, 9b/26, 78b/10, 2a/23, 2a/27, 80a/07, 12a/26, 17b/22, 28a/08, 30a/23, 32b/19, 33b/03, 33b/10, 34b/09, 59b/27, 5a/03, 5a/11, 89a/24, 9b/08, 107a/07, 10a/04, 10a/19, 111a/17, 114a/09, 14b/08, 18a/13, 20a/13, 25a/19, 2b/10, 30a/25, 31b/13, 32a/24, 41b/09, 47a/02, 54a/27, 58a/07, 66b/15, 66b/21, 67b/18, 68b/26, 84a/09, 95a/17, 96b/22, 97b/26, 98a/02, 98a/09, 99a/27, 9b/06, 9b/23, 69b/04, 112a/02, 115b/27, 59b/03, 63b/14, 71a/10, 71b/06, 84a/21, 97b/23, 9b/11, 21a/07, 25a/27, 25b/11, 25b/12, 25b/13, 30a/20, 32a/25, 36a/10, 3a/14, 40b/20, 43b/05, 49a/22, 4b/13, 55a/17, 60b/10, 64a/23, 65a/20, 72a/06, 76b/10, 84b/03, 84b/14, 90a/21, 96a/17, 35a/19, 41b/26, 69b/10, 64a/13, 103b/27, 13a/23, 17a/25, 28b/20, 33b/25, 35a/17, 35a/22, 37a/22, 51a/25, 55b/10, 61a/20, 61b/10, 61b/15, 61b/17, 61b/24, 62b/03, 62b/11, 63a/02, 63a/27, 63b/04, 64a/19, 64a/22, 66b/15, 67a/25, 67b/17, 70b/07, 74b/16, 75b/26, 82b/19, 84a/01, 99b/08, 9a/02, 9b/10, 9b/11, 51a/08, 63a/13, 108b/21, 29b/02, 45a/02, 48b/25, 48b/26, 54a/07, 64a/07, 72b/17, 85b/01, 91b/01, 92b/21, 1b/14, 87b/22, 84a/12, 2b/19, 64a/16

b.+ nuş 86b/22

buçuk Buçuk, yarım. -69-

b. 101b/25, 103a/26, 103b/25, 104a/04, 104a/23, 105b/17, 107b/18, 10a/04, 111a/02, 114a/08, 114b/27, 115a/05, 11a/24, 12a/12, 12b/16, 13a/16, 13b/11, 14b/02, 14b/18, 15a/13, 15b/01, 15b/05, 15b/06, 15b/11, 17a/01, 21a/03, 21a/05, 24a/24, 24b/06, 31a/14, 33a/12, 36b/02, 37a/09, 47a/04, 57b/15, 58a/03, 58a/10, 6a/19, 6b/15, 72a/22, 73b/06, 74a/11, 77b/01, 80b/11, 80b/13, 85a/27, 85b/17, 88b/25, 88b/26,

89a/01, 89a/13, 89b/26, 8a/13, 90a/04, 91a/27, 95a/17, 97a/07, 97a/16, 97a/19, 9b/04, 9b/05

b.+ ar 14b/01, 35a/10, 43a/26, 85b/08

budağ Budak. -5-

b.+ ı 63a/18

b.+ ları 76b/24, 80b/23

b.+ ların 41a/17

buğ Buğu, buhar. -1-

b.+ ına 27a/11

buğday Buğday (*Triticum aestivum*). -7-

b. 106a/09, 37a/14, 52a/08, 55b/24, 56a/20, 60a/01, 87b/12

buğār <Ar. Buhar, buğu. -62-

b. 11b/05, 12a/23, 14b/07, 27b/02, 32b/27, 33a/02, 41a/05, 4b/16, 64b/07, 77a/18, 7b/22, 8a/27, 94b/19

b.+ ı 11b/04, 18a/06, 18a/07, 18b/22, 40a/27, 61b/19, 65b/24

b.+ ına 34b/05, 35a/01, 39a/18, 52a/12, 6b/24, 7a/09, 9a/09

b.+ ına turalar 51b/14

b.+ ına tırmağ 27b/25

b.+ ını 52a/03

b.+ lar 107a/25, 10a/26, 110a/19, 14b/09, 15b/21, 21a/07, 21a/08, 21b/09, 27b/19, 34a/01, 50a/25, 51b/21, 52a/27, 52b/03, 52b/04, 52b/05, 72b/04, 73b/25, 7b/13, 7b/21, 84b/07

b.+ lara 52b/02, 52b/03, 52b/04

b.+ lardan 31b/24

b.+ lardur 33b/27

b.+ ları 17a/24, 52a/24

b.+ larıla 37a/12

b. olup 4b/02

b. vürür 16a/19, 21b/17

buğrān <Ar. Hastalığın en ağır ve tehlikeli vakti. -10-

b. 109a/24, 109a/25, 3a/08, 42b/04, 42b/05, 90a/12, 1b/21

eyyām-ı b.+ da 1b/23

b.+ dan 95a/04

b.+ ı 109a/27

buğūhat <Ar. Ses kısıklığı. -2-

b. 4a/16, 4a/14

buḥūr <Ar. Buhur, bir şeyin dumanını birine tutmak. -9-

b. 28a/05, 4b/26

b. edeler 28a/03, 28a/07, 49a/08, 51b/14

b. eylemek 61a/25, 27b/21

b.+ lar edeler 8a/08

bukrāt Hekim adı. Hipokrat, Hippokrates. -11-

b. 13a/22, 17b/13, 23a/20, 25a/15, 30a/08, 52b/14, 52b/19, 65a/23, 67b/22, 88b/14, 97a/08

bul - Bulmak. -67-

b.- a 14b/25, 41a/27, 52b/24

ķivām b.- a 73a/03, 90a/11

ķivāmın b.- a 114a/02

nużc b.- a 54a/21

sālim b.- a 76b/20

şifā b.- a 68a/11

zebūl b.- a 9b/01

b.- alar 111a/05

b.- amaz 108a/23

sūkūn b.- dı 69a/06

b.- duğı 71a/07

nihāyet b.- duğı 71a/24

şıḥḥat b.- duğından 23a/05

nużc b.- duğda 10a/01, 10b/06, 10b/18, 16a/12, 21a/14, 25b/19, 9b/22

nużc b.- duğdaki 12a/09

b.- duğdan 41b/06

nużc b.- duğdan 21b/04, 36b/18

b.- dum 25a/19

nāfi' b.- dum 18a/16

nużc b.- ıcaķ 13b/06, 13b/20, 18b/07, 19b/17, 20a/06, 21b/07, 24a/17, 28a/17, 35b/27

b.- inca 10a/01

nużc b.- inca 7b/03

nużc b.- madan 52b/10

nużc b.- madı 24a/18

b.- maķ 10a/19

sūkūn b.- maķ 48b/13

b.- maķda 61a/12

b.- maķdur 14b/10, 8b/03

b.- masa 79a/08

b.- mayup 94b/19, 92a/20

b.- maz 15b/26, 17b/14

bevl b.- maz 106b/06

ḥalāş b.- maz 115b/21, 26a/17

nużc b.- maz 52a/26

nihāyet b.- mışdur 72a/03, 98b/08

b.- mışlardur 31b/10

ḥalāş b.- sa 23b/13

ķivām b.- sa 72b/27

b.- up 30b/15, 8a/03

ḥālī b.- ur 84a/10

nużc b.- ur 19b/16

sūkūt b.- ur 102a/16

b.- urlarısa 46a/12

bula - Bulamak. -1-

b.- yup 38b/13

bulan - Bulanmak. -2-

b.- maķdur 89b/06

b.- ur 66b/26

bulandur- Bulandırmak. -2-

b.- alar 39a/08, 41b/07

bulanuķ Bulanık. -14-

b. 3a/24, 3b/03, 50b/02, 61a/01, 67b/23

b. ola 24a/18

b. olduğıdur 60b/18

b. olmak 10b/15, 6a/01

b. olmasa 60b/22, 60b/24

b. olsa 60b/16

b. olup 10b/02

b. olur 12b/02

bulaşdur- Bulaştırmak. -10-

b.- a 23a/26, 37b/07

b.- alar 41b/15, 49b/27

b.- up 23a/26, 39a/16, 42a/26, 49b/06, 60a/10, 89a/26

bulgur Bulgur. -3-

b. 113b/27, 13a/14, 70b/18

bulın - Bulunmak. -13-

b.- a 101b/05, 24b/13

b.- maķ 25a/19

b.- mas 95b/08

b.- masa 109b/13, 23b/02

b.- mazısa 43a/19, 34b/16
 b.- sa 77b/10, 23b/02
 b.- urısa 100b/06, 101b/05, 114b/23
būlīmūs Hastalık adı. *bk. cū'-ı baḳarī*. -1-
 b. 78b/06
bulud Bulut. -1-
 b. 33b/01
buna - Bunamak. -2-
 b.- mış 14a/16, 22a/04
bunlar Bunlar. -97-
 b. 108b/23, 112b/08, 17a/23, 17b/07, 18b/25, 22a/27, 22b/11, 22b/25, 28b/05, 2b/03, 31a/11, 49a/26, 66a/26, 79b/10, 84a/17, 87a/14, 87a/17, 93b/18, 99a/10
 b.+ a 10b/11, 113a/12, 18b/03, 18b/22, 20b/17, 21b/24, 26a/10, 26b/13, 27a/12, 27b/12, 4b/05, 52a/20, 59a/11, 5b/16, 64b/22, 70a/05, 72b/12, 81b/09, 82b/16, 8b/10, 93a/15
 b.+ da 26a/18
 b.+ dan 100b/05, 49b/24, 26a/12
 b.+ dur 100a/17, 22a/02
 b.+ ı 101b/02, 21a/21, 51a/07, 74b/13
 b.+ ıla 104a/15
 b.+ ın 28a/15
 b.+ uñ 100a/18, 104b/06, 106a/22, 108b/27, 114b/22, 116a/16, 13b/22, 17a/23, 18b/24, 19a/15, 22a/08, 22a/26, 22b/22, 23b/07, 25a/10, 27a/22, 27b/27, 28b/24, 30a/01, 30a/07, 31b/10, 33a/23, 35b/22, 36b/18, 41a/11, 44b/09, 4a/25, 50a/27, 64b/01, 65b/02, 76a/24, 7b/19, 80a/01, 81b/15, 82b/18, 87b/19, 8b/19, 96b/11, 50b/16, 53a/09, 23a/02
 b.+ uñıla 47a/18, 47b/09, 78b/25, 91a/22
buña Buna. -26-
 b. 100b/19, 114b/03, 14a/03, 25b/13, 26a/02, 30a/22, 32a/15, 36a/05, 40a/01, 41b/03, 50a/08, 70b/25, 76b/05, 76b/12, 78b/07, 78b/08, 78b/13, 84a/03, 84b/08, 84b/10, 84b/11, 88b/17, 89a/15, 89a/18, 83b/27
buñıla Bununla. -1-
 b. 70a/20
bur - Sancılanmak. -2-

b.- maḳ 93a/21, 97b/12
būraḳ <Far. Genelde kuyumcuların kullandığı tuza benzer madde, doğal sodyum bikarbonat. krş. naṭrūn. -37-
 b. 109a/19, 116a/26, 13b/24, 27a/08, 31b/20, 43a/25, 46b/20, 47b/24, 48b/19, 85a/24, 85a/26, 85b/08, 88a/18, 88b/25
 b.-ı ermenī 17b/06, 104a/13, 113a/19, 11a/17, 14b/02, 15b/06, 15b/10, 24b/06, 34b/07, 36a/10, 38b/20, 46b/17, 47a/06, 47b/13, 85b/18, 88b/16, 88b/18, 8a/13
 b.+ dan 24b/07
 b.+ ı 25a/23
 b.+ ıla 116a/25, 24b/20, 46b/20
būraḳī <Far. Tuzlu. *bk. būraḳ*. -5-
 b. 112b/22, 93b/25, 95b/16, 98a/16
 b. ola 116a/24
būraḳiyet <Far.-Ar. Tuzluluk. *bk. būraḳ*. -1-
 b. 46b/13
burçaḳ Burçak (*Vicia ervilia*). krş. ezṭūniyā. -1-
 b. 6b/16
büre <Far. *bk. būraḳ*. -7-
 b. 25a/26
 b.+ si 34b/10, 34b/12, 34b/15, 40b/12, 89a/25
 b.+ sin 41a/02
burḡı Bir işkence aracı. -1-
 b.+ yıla 85a/16
burı Ağrı, sancı. -5-
 b. 100b/01, 101a/26, 104a/23, 104b/02, 97b/23
burı - Ağrımak, sancımak. -1-
 b.- sa 101b/10
buru *bk. burı*. -5-
 b.+ lar 103a/23
 b. olmaḳ 8a/20
 b.+ sın 101b/12
 b.+ ya 102b/19
 b.+ yıla 101b/11
burul - Dönmek, bükülmek. -1-
 b.- ur 110a/20
burun Burun. -108-

b. 23a/23, 27b/09, 27b/13, 35b/12, 38a/20, 3b/25, 41b/19, 42a/09, 42b/04, 51b/01, 52a/17, 52b/06, 52b/09, 91b/25

b.+ a 41b/15, 42a/26, 42b/26, 52b/07, 89a/26, 89a/27

b.+ da 41b/16, 42a/07

b.+ dan 12b/02, 30b/27, 3a/24, 42b/16

b.+ ı 13a/01, 13a/27, 13b/27, 15a/04, 18a/05, 18a/25, 19a/09, 19a/17, 27b/13, 40a/02, 51b/03, 51b/22, 65b/25, 66b/26, 8b/12, 8b/22, 92a/21

b.+ ın 10b/11, 12b/06, 42a/26, 52a/12, 81b/12

b.+ ın dutmak 6b/24

b.+ ın futsalar 52a/13

b.+ ına 10a/15, 110b/12, 114a/19, 16a/27, 16b/02, 16b/14, 16b/15, 17b/20, 18b/22, 20b/24, 21b/23, 23a/27, 23b/11, 24b/22, 25a/21, 25a/22, 25a/24, 27a/09, 27a/23, 27b/21, 3b/22, 3b/23, 41b/11, 41b/13, 42a/02, 42a/07, 42a/13, 42a/15, 42a/27, 42b/13, 42b/14, 42b/22, 42b/24, 42b/27, 4a/21, 4b/14, 5b/11, 65b/12, 65b/13, 6b/01, 6b/16, 6b/26, 8b/06

b.+ ında 105a/21, 16a/07, 38a/09, 6a/01

b.+ ından 14a/21, 16b/17, 23b/17, 38a/26, 47a/15

b.+ ını 42b/02

b.+ ını 64a/09

b.+ u 41b/01, 41b/02

buṭ But, insan vücudunun kalçadan dize kadar olan kısmı. -3-

b.+ ların 42b/12, 65b/16

b.+ larından 43a/04

buṭaḳ bk. *budaḳ*. -1-

b.+ ları 34a/07

buṭm <Ar. Menengiç ağacı ve meyvesi (*Pistacia terebinthus*). krş. ḥabbetü'l-ḥazrâ. -1-
'ilk-i b. 17b/24

bustānī <Far. Bostanla ilgili, bostana ait. -1-

b. 22a/20

būtes Hekim adı. -1-

b. 17b/07

būy <Far. Koku. -2-

b. edeler 103a/13

b. olalar 10b/20

buyan Meyan (*Glycyrrhiza*). krş aşılu's-süsen. -77-

b. 105b/15, 105b/26, 106b/15, 106b/27, 108a/13, 108b/03, 10b/15, 10b/27, 111a/21, 113a/04, 113b/09, 114b/18, 115a/01, 13b/05, 13b/07, 13b/18, 14a/27, 18b/06, 20a/04, 21b/26, 23b/21, 26a/07, 27b/23, 28b/19, 30b/20, 31a/06, 33a/05, 34a/02, 34a/20, 35b/25, 36a/21, 36b/16, 40a/21, 43b/04, 43b/10, 44b/12, 47a/02, 4b/06, 51b/24, 52b/24, 53a/19, 53b/17, 54a/01, 54a/20, 54a/22, 54a/27, 54b/16, 55a/04, 55a/08, 55a/21, 55b/26, 56b/02, 56b/09, 5a/09, 5a/15, 5a/17, 60a/06, 60a/21, 67b/03, 67b/19, 6a/12, 70a/10, 70a/13, 72b/17, 74a/20, 74a/22, 76a/21, 78a/26, 78b/01, 7a/04, 7b/01, 83a/05, 90a/17, 94a/13, 9a/07, 9a/25, 9b/27

buyur - Buyurmak, tavsiye etmek, söylemek. -3-

b.- dı 2a/21

b.- ur 2a/23, 2a/26

buz Buz. -3-

b. 65b/10, 79b/07

b.+ ıla 72b/09

buzāḡu Buzağı. -1-

b. 105a/25

būzīdān <Far. İtkasarı, tilki taşı (Orchis *hircina*). krş. ḥuşyetü's-şa'leb, reknüb, rūḳāde, süg. -1-

b. 24a/22

būḡri Būḡrū. "eḡri būḡrū." -2-

b. 97b/22

b.+ dūr 84a/11

būhtān <Ar. Yalan, iftira. -1-

b. etmek 81b/10

būkm <Ar. Dilsiz, dili tutulmuş. -1-

b. 91a/17

būlūḡ <Ar. Ergenlik, olgunluk. Erkek veya kız çocuğun yetişkin sabit oluşu, erişme, yetişme. -3-

b.+ da 50b/13

b.+ dan 18a/02, 52b/20

bülüc *bk. bilic.* -22-

b. 103a/12, 104b/18, 112b/17, 114a/03, 115a/27, 115b/10, 26a/25, 50b/07, 57b/02, 5b/18, 75a/14, 75b/09, 80a/25, 80b/08, 82a/26, 91b/03, 91b/15

b.+ e ola 79a/02

b.+ ile 109b/19, 9a/03

b. ola 76a/13

bürede <Ar. Eğeden çıkan talaş veya toz. -1-

b.+ sin 32a/10

büri - Sarmak, kaplamak, örtmek. -1-

b.- yüp turalar 34a/08

bürüd <Ar. Soğuk, soğuma. -4-

b. 36b/21, 53a/05

b.+ ı 36b/05

b.+ ıyıla 33b/25

bürüdet <Ar. Soğuk, soğukluk. -50-

b. 112a/15, 28b/15, 52a/25, 54a/16, 54b/12, 55b/25, 57a/15, 5b/23, 75b/04, 77a/16, 80b/06, 81b/05, 94a/26, 9a/12

b.+ de 61b/27, 63a/01

b.+ den 103a/11, 50a/04, 105b/10, 3a/15, 48b/12, 39a/02, 49b/12, 10a/11, 76b/20, 28a/23, 49b/17

b.+ dür 32b/22

b.+ e 60b/24

b.+ i 112b/11, 20a/27, 63a/27, 80a/07, 105b/14

b.+ idür 112b/09

b.+ ile 53a/16, 63a/22, 75a/26

b.+ inden 112b/06, 112b/09, 113a/22

b.+ inden olmuş ola 113b/02

b.+ ine 112b/10, 82b/09

b.+ ini 80a/07

b.+ iyile 53b/24

b. olsa 7a/10

b. vermeye 98a/25

b. vürür 29a/02

bür'ü's-sā'a <Ar. Eski çağlarda yazılmış, tıp ve ecza ile ilgili bir kitap. -5-

b. 30b/06, 51a/26, 18a/17

b.+ da 50a/09 50a/08, 40b/19

büryān <Far. Büryan, tandırda susuz pişirilen kebab. -4-

b. 114b/06

b. edeler 101a/12

b. ola 102b/23

büssed <Ar. Mercan. -12-

b. 21a/02, 31a/12, 42b/13, 57b/12, 57b/22, 57b/25, 58a/07, 58b/27, 59a/02, 91b/08, 98b/01

b.+ dür 62a/16

büssede <Ar. *bk. büssed.* -1-

b. 23a/09

bütün Bütün, parçalanmamış, tam. -3-

b. 18a/11, 32b/24

b.+ inde 23a/11

bütün *bk. bütün.* -3-

b. 100b/04

b.+ ile 101a/21, 95a/08

büyü - Büyümek, irileşmek. -6-

b.- dükte 17b/13

b.- mekdür 115a/15, 86b/09

b.- r 1b/12, 44a/01, 86a/07

büyücek Büyükçe. -3-

b. 100b/02, 45b/26

b. ola 30b/03

büyük Büyük, iri. -15-

b. 116a/18, 23b/16, 28b/17, 76a/05, 82a/01, 84a/27

b.+ dür 111b/03, 84b/01

b.+ i 50a/01

b.+ in 104a/19

b.+ lükde 84b/01

b. olmak 74b/09

b. olup 100a/09

b. olur 107b/03, 46b/13

büyüt - Büyütmek. -1-

b.- ür 67a/15

büzür <Ar. Tohumlar, taneler. -3-

b. 14b/22

b.+ ı 83a/17

b.+ ıla 80b/09

büzürī <Ar. Tohumlara ait, tohumlarla ilgili. -1-

- b. 65a/09
büzül - Büzülmek. -2-
 b.- mek 103b/15
 b.- mekdür 25b/24

C

- ca'de** <Ar. İri ve uzun taneli kokulu Hint pirinci. -5-
 c. 105b/03, 106b/27, 113a/14, 114b/26, 115a/03
cāhil <Ar. Cahil, bilmeyen. -2-
 c. 72a/24
 c.+ ler 67a/17
cā'iz <Ar. Uygun, doğru, yapılabilir. -13-
 c. 72a/11, 88b/12, 90a/13
 c.+ dür 107b/17, 4a/25, 4a/26, 52b/11, 64a/26, 65a/16, 69b/06, 71b/03, 7a/09, 88b/12
cālī 1. <Far. Misvak ağacı. 2. <Ar. Parlak, cilalı. -3-
 c. 67a/16, 34a/22
 c.+ ler vërdükden 67a/19
cālīnūs 131-210 yılları arasında yaşamış hekim, Galen. -45-
 c. 106a/14, 116a/04, 116a/07, 15a/03, 17a/12, 17b/12, 18a/03, 20b/15, 22a/13, 25a/09, 25a/18, 28b/10, 31a/08, 32a/24, 39a/14, 39a/20, 41b/26, 43a/01, 44a/02, 49a/19, 4b/14, 4b/20, 52b/08, 52b/09, 52b/11, 52b/16, 52b/17, 54b/23, 5b/08, 64a/08, 68a/05, 68b/08, 69b/01, 6b/19, 72a/09, 76b/12, 76b/15, 7b/09, 89a/01
 ayāric-i c. 20b/07, 36a/01
 c.+ dan 71b/18
 c.+ ıla 34a/20
 ayāric-i c.+ ıla 50b/22, 74a/27
cām <Far. Bardak, kadeh. -1-
 c.+ lara 5b/04
cāmi' <Ar. Toplayan, birleştiren, bir araya getiren. -1-
 kemālāt-ı mürekkebāt-ı c.+ dür 1b/07
cān <Far. Can. -1-
 c.+ da 64a/22
cānavar <Far. Canlı, hayvan. -1-
 c.+ lar 20a/20

- cānib** <Ar. Yakın, uzak olmayan. -21-
 c.-i 'alīlden 29b/13
 c.-i 69a/01 68b/27
 c.-i āhire 69a/03
 c.-i hilāfına 36a/03
 c.-i muḥālif 69a/04
 c.-i muḥālifden 68b/24, 69b/04
 c.-i veca' 69a/04
 c.-i veca'da 3b/27
 c.-i veca'ından eylemek 69b/15
 c.-i veca'ından 69b/03, 69b/06, 69b/07
 c.-i yemīninde 107a/08
 c.+ de olur 71a/09
 c.+ den 26b/14, 26b/16, 31a/02
 c.+ inden 68b/25
 c.+ ine 9b/12
cānlu <Far.-T. Canlı. -2-
 c. 41a/08
cārī <Ar. Akan, akıcı. -1-
 c. olduğu 109a/23
caṣṣī <Ar.-Far. Kirece ait olan, kireçle ilgili. -1-
 c.+ dür 33b/02
cāvşīr <Ar. Cavşir otu ve bundan elde edilen tıbbî zamk (*Ferula alaeochytris*). krş. cünd-i bîdester, şırhışt. -3-
 c. 29a/18, 7b/23, 88a/16
cāyi' <Ar. Aç, acıkmış, aç olan. -1-
 c. olur 78b/06
cāzib <Ar. Çekici, cazibeli. -3-
 c. 46b/09, 46b/10, 47a/23
cāzibe Çekme kuvveti. -2-
 kuvvet-i c.+ si 111b/08
 c.+ sin 78b/20
cebelī <Ar.-Far. Dağa ait, dağla ilgili, yabani. -2-
 c. 39b/23
 yarpuz-ı c. 104b/06
cebra'ıl Cebrail, İslam inancına göre peygamberlere tebliğde bulunmakla görevli baş melek. -1-
 c. 2a/07

cedvār <Ar. Zencefil cinsinden uyarıcı olarak kullanılan kokulu safran kökü. -1-

c.+ dur 63b/06

ceft <Far. Deri, cilt. <Far.-Ar. Peliti çevreleyen ince zar. *ceft-i bellūt*. -5-

c. 83a/21

c.- i bellūt 98a/26, 101b/27, 105a/13, 49a/14

cehārek <Far. Alt ve üstte ikişer tane olup dudaklarda bulunan dört damar. -2-

c. 51a/06

c.+ i 51a/05

cehd <Ar. Fazla çalışma, güç ve kuvvetini sarf etme, mücadele etmek. -4-

c. eyledi 103b/04

c. eyler 100a/07, 100a/23

c. eyleye 81a/01

cehele <Ar. Bilmemek. -1-

c.+ dür 2b/13

ceher <Ar. Hastalık adı. Gündüz bir şey görememe hastalığı. -3-

c. 33b/16

c.+ dedür 33b/16

c.+ e 33b/26

celāl <Ar. Nihayet derecesinde büyüklük, azamet. -1-

c.+ üm 2a/10

celālī <Ar. Celale ait, celal ile ilgili. -1-

c. 2a/08

celb <Ar. Kendi tarafına çekmek. Çekmek, götürmek. -1-

c.+ de 97a/09

cem' <Ar. Toplam, toplama. -32-

c. 18b/26, 43a/12, 68a/02, 71a/15, 87b/02

c.-i maldur 2b/11

c. edeler 111b/01, 67b/11, 77b/01

c. edüp 95a/15, 109b/09, 3a/03, 4b/13, 56b/05, 5b/04, 7a/12, 91a/06

c.+ i 88b/12

c.+ in 99a/02

c. olmakdan 113b/13, 113b/14

c. olmakdur 15a/24

c. olmasadur 15b/15

c. olmasından 15b/21

c. olmuş 84b/08

c. olmuşdur 11b/24, 41b/20, 63b/14, 82b/22

c. olup 49a/24

c. olur 113b/17, 64b/05

cemāle'd-dīn Hekim adı "*Mevlānā Cemāle'd-dīn*." -1-

c. 102b/13

cemī' <Ar. Bütün. -92-

c. 103a/13, 103b/08, 106a/19, 107b/12, 107b/19, 109a/05, 10b/26, 110a/05, 110a/07, 112a/07, 114a/12, 115a/16, 115a/18, 115b/14, 13a/22, 19b/05, 19b/06, 19b/22, 19b/27, 1b/07, 20b/06, 23a/10, 23a/12, 23a/15, 23a/17, 25a/06, 25b/05, 29b/09, 31a/02, 36a/10, 40b/22, 42b/19, 43a/12, 44a/02, 45b/03, 47b/23, 52a/21, 52a/22, 52b/01, 56b/11, 56b/16, 58a/16, 62a/13, 62a/19, 63a/24, 63b/12, 64b/04, 64b/13, 65a/20, 6a/08, 72a/16, 75a/08, 76b/03, 78a/12, 79a/05, 81b/11, 83b/15, 88a/24, 88b/18, 88b/23, 93a/16, 9a/24, 9b/09, 62b/15

hālīk-ı c. 2a/18

c. edüp 113a/16

c.+ in 113a/20, 47a/04, 73a/06, 73b/21, 74a/04, 85a/22, 85a/27, 86b/07, 89b/27, 91a/11

c.+ si 73a/06, 76a/02

c.+ sin 17b/03, 1b/15, 57b/18, 57b/23, 5a/17, 63a/04, 76a/22, 85b/06, 87b/06, 88a/26

c.+ sine 56b/15, 62a/01

cenübī <Ar.-Far. Güneye ilgili, güneye ait olan. -1-

c. 14a/09

cerāhat <Ar. Yara. -10-

c. 26b/09, 30a/10, 39a/05, 39a/10

c.+ ı 39a/04, 39a/09, 39a/11

c.+ ından 39a/14

c.+ uş 26b/10

c. vürür 98a/19

cerb <Far. Yağ, yağlı. -11-

c. 31a/05, 74b/18, 78a/03, 86b/07, 89a/05, 90a/15, 87b/14, 90b/01, 98a/04

	c.-i tütün 113a/14		c.-i temr 88a/09
	c.+ ler 5a/02		c.+ i 11a/12, 24b/13, 76a/26, 76b/02,
cereb	<Ar. Uyuz hastalığı. -9-		77b/10, 81a/25, 82b/05, 90a/26, 90a/27, 94a/19,
	c. 32a/15, 32b/08		81a/24
	c.+ e 32a/24		c.+ i vèreler 80b/09
	c.+ i 32b/12, 32b/14		c.+ iyile 74b/14, 82b/16
	c.+ ile 32a/21		c.+ ler 11a/11, 75b/22, 79a/03, 8a/14,
	c. ola 32b/16		9a/09
	c. olsa 32a/14		c.+ lerdən 60a/19
	c.+ üñ 32a/26		cevher <Ar. 1. Cevher, elmas, kıymetli taş. 2.
ceriş	<Ar. İri dövülmüş bulgur. -1-		Maya, öz. -8-
	c. 113b/26		c.-i rüha 61a/22, 61b/17
cesed	<Ar. Ten, gövde, vücut, beden. Ruhsuz		c.-i rühu 62a/04, 63a/20
beden.			c.+ i 29b/08, 61a/17
-1-			c.+ in 19a/03, 63a/13
	c.+ i 112a/26		ceviz <Ar. Ceviz (<i>Juglans regia</i>). -21-
cevāb	<Ar. Cevap, yanıt. -3-		c. 102b/13, 114b/08, 18b/04, 18b/18,
	c. vèrmekde 10b/03, 13b/16		19a/01, 20a/14, 21a/03, 27a/14, 27a/20, 48a/01,
	c. vèrmekden 20a/02		48a/05, 58b/04, 58b/10, 59a/15, 74b/03, 80b/10,
cevāb	<Far. Arpa ile yapılan bir tür yiyecek. -		88b/04, 90b/07
6-			c.-i hindī 19a/03, 19a/24
	c. 109b/09, 110a/24, 13b/04, 13b/19,		c.+ i 48a/02
20b/22			cevizü'l-kay <Ar. Kargabükən ağacı ve bu ağacın
	c.+ ı 11a/15		zehirli tohumu (<i>Strychnos nux-</i>
cevāriř	<Ar. (<Far. güvāriř) Daha çok mide		<i>vomica</i>). -2-
	rahatsızlıkları ve hazım problemleri için		c. kaynadalar 90a/23
	hazırlanan bir grup macunun genel adı. -52-		c. dèrler 27a/20
	c. 74a/11, 79a/04		ceyyed <Ar. İyi, güzel, hoş, saf. -1-
	c.-i 'anber 60a/11, 77b/09, 82b/16		misk-i hālīř-ı c. 58b/13
	c.-i 'üd 16b/26, 53a/21, 60a/11, 76a/12,		cezib <Ar. Kendine doğru çekme. İçme. -20-
94a/18			c. 109b/25
	c.-i 49a/06 49a/05, 60a/11 60a/10,		c. ède 109b/22, 41a/22
74a/11 74a/10			c. edemez 112b/07
	c.-i günlük 74b/01		c. edüp 107a/21
	c.-i kemmün 75b/22, 79a/04		c. ètmekde 107a/22, 49a/22
	c.-i kemmünī 77b/02		c. ètmekden 112a/18
	c.-i mařtakī 16b/26, 49a/05, 53a/21,		c. eyler 104b/11, 109b/23, 112a/22,
74b/23, 76a/12			113a/21, 116a/01, 41a/21, 5a/12, 72a/05,
	c.-i misk 74a/10		72a/07, 97a/09
	c.-i sefercel 11a/11		c. eyleye 111b/12
	c.-i sefercelī 85a/20		c. olma 68b/27
	c.-i sefercelīyi 88b/01		cezm <Ar. Niyet, tahmin. -1-
	c.-i řehriyārānuñ 88a/19		

- c. eyle 13a/25
- cibla** - Çıplak olmak, üzerini çıkarmak. -1-
c.- maḡ 89b/11
- circır** Su teresi, kekeş (*Nastrutium officinale*). -1-
c. 4b/26
- cidden** <Ar. Gerçekten, ciddi olarak. -1-
c. 73b/09
- cife** <Ar. Kokmuş et. Ölü hayvan. Leş. -1-
c.+ ler 4b/27
- ciger** <Far. Karaciğer. -135-
c. 103a/06, 104b/10, 104b/11, 104b/12, 105a/16, 106a/19, 106a/23, 107a/15, 107a/23, 108a/26, 108b/13, 109a/08, 109b/23, 112a/09, 112a/21, 112b/01, 112b/07, 114b/09, 114b/11, 114b/12, 115a/12, 70b/12, 71a/10, 72a/24, 82a/01, 84b/09, 85a/08, 87a/14, 92b/23
c.+ de 106a/26, 107a/14, 108a/21, 109a/01, 109b/25, 110a/14, 111b/18, 112a/18, 113b/18, 114a/25, 14b/14, 24a/09, 53b/15, 68b/04, 81b/27
c.+ de olan 62a/26
c.+ deki 113b/19
c.+ den 107a/18, 107a/24, 111a/13, 112b/06
c.+ e 102b/21, 105a/04, 105a/25, 105b/08, 105b/14, 106a/12, 106a/20, 106a/24, 106a/27, 106b/21, 108b/14, 108b/18, 109a/12, 111a/14, 112a/11, 112a/17, 112a/21, 114b/11, 116a/02, 68b/04, 83b/21, 84a/14, 84a/21, 84a/24, 97b/26
c.+ i 104b/14, 109b/27, 24a/08, 63a/26, 65b/11, 68b/04
c.+ ile 107a/15, 108a/22
c.+ in 105b/07, 106a/14
c.+ inde 108b/21
c.+ ine 104b/22, 105b/19, 108a/04, 108b/10, 110a/25, 110a/27
c.+ ine uralar 105b/09
c.+ inüj 111b/20, 34a/09
c. olduğu 107a/12
c.+ üj 104b/08, 105a/20, 105b/14, 105b/21, 105b/22, 106a/06, 106a/17, 106a/20, 106a/24, 106b/02, 106b/05, 106b/14, 107a/02, 107a/06, 107a/07, 107a/10, 107a/11, 107b/12, 108a/10, 108a/20, 108a/23, 109a/09, 109a/11, 109a/13, 109a/15, 109a/16, 109a/18, 109b/04, 111b/19, 112a/19, 112b/09, 112b/10, 112b/11, 113b/02, 70b/12, 87a/10, 112b/09, 111b/17
- cihet** <Ar. Yan, yön, taraf. -4-
c.+ inden 109a/14, 109a/16, 76a/09
c.+ inden olurısa 109a/24
- cilā** <Ar. Parlaklık, parlaması, cila. -14-
c. 67a/06
c.+ sı 99a/11
c. vère 32a/20
c. vèren 99a/23
c. vèrmekdedür 36b/24
c. vètür 29a/23, 29b/04, 37a/07, 50a/16, 50a/27, 67a/13, 99a/07, 99a/18, 99b/08
- cild** <Ar. Cilt. -6-
c.+ e 109a/22
c.+ i 116a/24, 82b/26, 86b/09
c.+ ine 52a/24
- cimā'** <Ar. Cinsel birleşme. -5-
c.+ a 55a/23
c.+ dan 31b/01, 33a/08, 36b/25, 67a/27
- cins** <Ar. Cins, tür. -7-
c. 100b/03
c.+ i 111b/02, 111b/25, 83a/02
c.+ ini 31a/27
c.+ iyile 32a/06
- cism** <Ar. Cisim, nesne. -1-
c.+ dür 78b/11
- civān** <Far. Taze, genç. -1-
c. ola 107a/27
- civār** <Ar. Yakın yer, etraf. -3-
c.+ ında 84b/09, 86a/03
c.+ larına 52a/18
- cū'** <Ar. Açlık. -13-
c. 40a/03, 78b/07, 78b/11
c.-ı 78b/06 78b/05
c.-i bakara 78b/10
c.-i bakārī 78b/13, 78b/09
c.+ a 83a/12, 83a/26
c.+ dur 78b/11, 78b/12

c.+ 1 78b/12
 c.+ 1 olduğu 78b/07
cumhūr <Ar. Halk, umum. Aynı kararı veya hükmü kabul edenler. Alimlerin çoğu, ekseriyeti. -1-
 şāhibü'l-esbāb-ı c. 99a/06
cumū' <Ar. Toplanmalar, bir araya gelmeler. -1-
 c.+ dan 24a/02
cur'a <Ar. Yudum. -2-
 c. 64a/24
cūbn <Ar. Süt keşiği, peynir. -2-
 mā'-i c. 20b/12, 20b/13
cūbn <Ar. *bk. istiskā.* -2-
 c. 115a/14
cūfāf <Ar. Kuru, kurumuş. -4-
 c. 25b/27
 c.-ı batın 104b/21
 c. olduğu 43b/19
 c. vērür 101b/23
cūlcūlān <Ar. Susam. -1-
 c. 27b/27
cūllāb <Far. Yumurta akıyla kesilmiş ve gül suyuyla kıvam verilmiş şeker. -209-
 c. 104b/15, 104b/19, 106b/07, 106b/11, 10b/05, 115b/07, 115b/17, 11a/05, 12b/10, 14b/25, 16a/10, 18b/05, 19a/21, 20a/04, 20b/08, 21b/04, 21b/26, 23b/20, 24a/13, 27b/15, 28a/14, 28a/16, 28b/27, 30b/12, 30b/22, 31b/02, 36a/21, 36a/23, 41b/04, 42a/23, 45b/18, 46a/22, 50b/06, 51b/24, 55b/26, 64b/15, 65a/15, 71a/04, 73b/19, 74a/22, 78b/27, 86b/16, 94a/13, 96a/20, 9a/25, 9b/20, 9b/26, 115b/08
 c.-ı 4b/06 4b/05
 c.+ dan 115b/17, 65a/15
 c. êde 26a/08, 27b/16, 28a/15, 28b/19, 30b/13, 33b/22, 44a/19, 51b/08, 53a/17
 c. êdeler 108a/14, 108b/17, 113b/11, 115b/09, 33a/06, 48b/09, 51b/19, 56a/04, 56a/20, 60a/22, 60a/27, 74a/24, 78a/01, 87b/03, 91a/06, 91a/08, 4b/07
 c. êdüp 105a/09, 105a/24, 105b/26, 108b/01, 109b/07, 110a/01, 110a/24, 110a/25,

111a/22, 113b/23, 113b/25, 11a/01, 11a/06, 12a/08, 13b/05, 13b/19, 14a/19, 14a/25, 15b/14, 19a/13, 27a/16, 29b/16, 31a/07, 34a/03, 34a/22, 35a/08, 35b/19, 35b/26, 36b/10, 36b/16, 37b/25, 38a/12, 38b/02, 39b/06, 40a/22, 41b/22, 42a/10, 42a/19, 43b/04, 45a/27, 45b/09, 46b/24, 48b/10, 50b/17, 50b/21, 51a/01, 51a/02, 52a/06, 53a/02, 53b/18, 54b/06, 55b/18, 56a/12, 57a/25, 57a/27, 58a/24, 58b/22, 59a/10, 59b/19, 60a/07, 66a/05, 66a/18, 67a/02, 69a/14, 69b/20, 6a/13, 70a/11, 70a/27, 70b/15, 73b/11, 74a/09, 74b/21, 75a/11, 75b/21, 76a/13, 76a/18, 77a/19, 77b/19, 78a/27, 79a/22, 80b/06, 81b/09, 81b/20, 83a/05, 83b/09, 84b/17, 85a/19, 87a/20, 89b/18, 90a/25, 91a/22, 92a/03, 93a/27, 93b/11, 94a/02
 c.+ 1 104b/16, 110a/01, 110a/23, 12b/08, 21a/13, 23b/07, 39b/12, 66a/20, 69a/23, 78b/26, 7a/27, 91a/26, 9a/07
 c.+ 1 ola 108a/04
 c.+ ıla 12b/26, 30a/13, 56a/02, 56b/02, 57b/23, 5b/05, 64b/14, 67b/06, 6b/12, 89a/22, 8b/03
 c.+ ın 12a/14
 c.+ ıyla 10a/07, 113a/07, 26b/09, 77a/03
 c.+ lar 8b/26
 c. ola 21a/22
 c. olur 106a/01, 107b/15, 108a/02, 112b/17
cūlnār <Far. Nar çiçeği (*Punica granatum*). -31-
 c. 101a/18, 102a/01, 102a/18, 105a/13, 37a/25, 44a/09, 44a/10, 44a/12, 44b/02, 44b/05, 44b/17, 44b/27, 45a/07, 45a/09, 45b/23, 49a/12, 51a/10, 51a/20, 91a/02, 91a/05, 91a/09, 93a/17, 96a/01, 96a/10, 96a/26, 96b/08, 96b/23, 98b/02, 99a/02
 kūrş-ı c. 101a/05
 kūrş-ı c.+ dan 98b/17
cūmle <Ar. Hep, bütün, tam. -41-
 c. 101b/05, 22a/03, 24b/03, 24b/27, 29b/07, 31b/13, 74b/03, 85a/03, 89a/16, 90a/18,

102a/11, 12a/13, 16a/15, 5a/15, 5a/18, 6a/20, 7b/07, 9b/06

c.+ den 15a/22, 98a/02

c.+ sin 101a/19, 101b/12, 102a/08, 104a/11, 113b/07, 115a/04, 115a/09, 24a/25, 59b/11, 74b/16, 77b/01, 7b/24, 85b/24, 91b/06, 93b/15, 94a/05, 94b/26, 96a/01, 96a/07, 29a/08

c.+ yile 3a/25

cümle' <Ar. *bk. cümle*. -1-

c.+ i 111a/04

cümüd <Ar. Donuk, katı, sert. Soğukluk. gayretsizlik.

-1-

c.+ a vür 26b/21

cünd <Far. "cünd-i bîdester" Cavşir otu, kunduztaşağı, oğlan aşısı ve bu bitkiden elde edilen tıbbî bir zamk (*Ferula alacochytris*). -33-

c.-i 101b/07 101b/06

c.-i bîdester 10a/04, 103a/25, 10b/09, 14b/18, 15b/23, 16a/27, 18a/14, 18b/03, 23b/04, 24b/16, 24b/21, 25b/20, 26a/09, 27a/12, 28a/25, 38b/16, 39a/26, 40a/14, 40a/25, 40b/12, 40b/17, 40b/21, 49b/07, 58b/17, 6a/26, 6b/02, 6b/17, 7b/23, 85a/22

c.-i bîdesteri 25b/01

c.-i bîdesteri 34a/06, 35a/15

cünün <Ar. Delirme, çıldırma. -6-

c. 15a/04, 21b/08, 22a/18, 22b/24

c.+ a 22a/16

c. olmakdan 15a/14

cür'et <Ar. Cüret, cesaret. -1-

c. 110b/15

cürād <Ar. Sıyrıntı, sıyrılmış şey. -5-

c. 100a/13, 97b/16, 98b/07

c.+ a 103a/18, 97b/17

cürayh Hekim adı. *ebu cürayh*. -1-

c. 19a/27

cürm <Ar. Suç, kabahat. -3-

c.+ i 32b/05, 84a/18

c.+ ine 89b/07

cüz' <Ar. Cüz, az miktar, biraz. -18-

c. 101a/22, 101a/23, 104a/18, 34a/24, 34b/10, 3b/17, 41b/15, 85a/24, 85a/25, 88b/22, 41b/15

c. edeler 37a/26

Ç

çağır - Bağırarak, haykırmak. -14-

ç.- alar 65b/13

ç.- mak 20a/19

ç.- makdan 30b/10, 36b/27, 47a/09, 56a/13, 56b/03, 91b/13

ç.- makdan olur 56a/16

ç.- mış 56b/01

ç.- salar 64b/10

ç.- saş 14a/12, 14a/22

ç.- urlar 64b/11

çağna - Haykırmak, çılgılık koparmak. -1-

ç.- mak 8a/18

çāk <Far. Yarı, yırtık. Yırtmaç. -1-

ç.-ı yağırna 71a/16

çal - Katmak, karıştırmak. Sürmek, sürüştürmek. Vurmak, çarpmak, atmak. -2-

ç.- a 29a/02

ç.- alar 65b/15

çalıcı Saz çalan, çalgıcı. -1-

ç.+ lar 23a/02

çalka - Çalkalamak. -1-

ç.- yalar 3b/18

çalkān - Çalkalanmak. -1-

ç.- mış 113b/22

çalkoyun Sırt üstü. -1-

ç. 46b/06

çapak Çapak. -2-

ç. 29b/11, 30a/04

çapaklan - Çapaklanmak, gözde çapak çıkmak. -1-

ç.- mak 28b/16

çāre <Far. Çare, çözüm. -12-

ç. 112b/05, 31a/16, 33a/25, 40a/11, 88a/07

ç. edeler 12b/06, 12b/07

ç. olmasa 47b/09, 48b/27, 54a/07, 64a/03, 8a/09

çat- Karşılaşmak, dokunmak, çarpmak. -1-
ç.- ur 116a/22

çatla - Çatlamak. -1-
ç.- mağa 14a/06

çay Çay, küçük akarsu. -3-
ç. 106a/12, 109b/03, 75a/15

çek - Çekmek, ilaç sürmek, herhangi bir nesneyi tedavi amacıyla bir organa çekmek. -73-
ç.- e 29a/06, 38b/13, 7a/18, 83a/14
zaḥmet ç.- e 46b/12
ç.- eler 30b/04, 33a/15, 33a/19, 34a/10, 34b/01, 35a/02, 35a/04, 35a/25, 36a/13, 36b/03, 36b/05, 36b/20, 36b/23, 37a/03, 37a/11, 37a/16, 37a/20, 42b/17, 43a/07, 72a/05, 78b/26, 48a/22
sürme ç.- eler 31a/09
ç.- er 26b/20, 46a/04, 69b/09, 83b/24, 87a/12
ç.- erlerise 29a/23
ç.- mek 112b/13, 33b/15, 46a/10, 6a/10, 75a/18
zaḥmet ç.- mek 15a/11, 40a/03
ç.- mekden 35b/06, 67a/26
meşakḳat ç.- mekden 19b/27
ç.- mekdür 32a/06
teşvīş ç.- mekdür 26a/22
ç.- meye 64a/04
ç.- meyeler 61a/12
ç.- miş 19b/08, 59b/22
ç.- miş ola 78b/17, 87a/17
ç.- mişdür 78a/12, 26a/21
ğam ç.- mişdür 26a/20
hemm ç.- mişdür 26a/20
ç.- seler 110b/22, 29a/13, 29a/15, 29a/17, 29a/19, 29a/20, 29a/25, 29b/02, 30b/05, 32b/18, 33b/10
ç.- üp 3a/03, 89a/27
zaḥmet ç.- üp 11a/24, 57a/03

çekil - Çekilmek. -7-
ç.- mek 23a/17
ç.- mekdür 25b/24, 26b/15
ç.- ü 35b/14
ç.- üp 40a/19

ç.- ür 100b/18, 17a/10

çekirdek Çekirdek. -88-
ç. 33b/07
ç.+ i 100b/05, 100b/11, 100b/13, 100b/14, 101a/23, 101a/25, 101b/19, 101b/27, 104a/12, 104a/20, 105a/17, 105b/03, 107b/14, 107b/19, 107b/21, 110a/23, 110b/27, 111a/01, 111b/05, 113a/06, 113a/09, 113a/10, 115a/04, 115b/12, 17b/23, 29b/25, 35b/08, 36a/09, 36b/22, 39a/03, 39b/16, 42a/25, 43b/26, 45b/06, 45b/25, 48a/11, 50a/23, 52b/24, 53a/03, 54a/01, 54a/02, 54b/05, 54b/09, 54b/10, 56b/01, 57b/21, 59b/09, 63a/19, 63b/11, 66a/07, 67b/03, 67b/09, 67b/10, 68a/15, 69a/22, 72b/17, 73b/04, 74a/14, 79b/23, 81a/15, 81a/17, 81b/19, 82a/22, 89b/13, 8a/04, 90b/15, 93a/03, 93b/13
ç.+ in 113a/05, 50a/05, 60a/08
ç.+ inden 92b/08, 95a/19
ç.+ ine 104a/03
ç.+ iyile 74a/21, 96b/09
ç.+ ler 1b/12
ç.+ süz 4a/19

çekirge Çekirge. -1-
ç. 89a/20

çekiş- Çekişmek. -1-
ç.- ür 27b/04

çelebî Hekim adı. *beşîr çelebî*. -2-
ç. 55b/08, 99b/19

çende - Ufak ufak doğramak. -2-
ç.- ler 79b/05

çeñe Çene, uç, taraf. -5-
ç. 26a/14
ç.+ de 47b/05
ç.+ lerünj 50b/11
ç.+ sine 27a/26
ç.+ ye 45a/12

çerāg <Far. Mum, kandil. -1-
ç.+ uñ 33a/27

çerî *bk. içeri*. -1-
ç. 52b/15

çevre Çevre, muhit. -1-
ç.+ sinde 11b/24

çeyne - Çiğnemek. -23-

ç.- mege 45b/15, 50b/19
 ç.- mek 115a/10, 115b/03, 12a/25, 24b/19, 27a/14, 77b/24
 ç.- mekdür 53b/02
 ç.- seler 44b/23, 8a/15
 ç.- ye 46a/01, 81a/25
 ç.- yeler 104a/25, 28b/26, 53a/22, 75b/23, 78b/04, 80b/26, 81a/24, 81b/04
 ç.- yüp 56b/09
çibān Çıban. -3-
 ç. 66b/25
 ç.+ dur 66b/12
 ç.+ lardan ola 88b/20
çık - Çıkmak, belirlemek. -175-
 ç.- a 32b/15, 37a/26, 41a/17, 47a/15, 48a/19, 48a/24, 48b/01, 54a/09, 7b/01, 86b/20, 86b/21, 86b/27, 87a/04, 87a/06, 90a/10, 95b/18, 99b/09
 ç.- acağ 100b/07, 114a/23, 94b/19
 ç.- an 103b/03, 11b/04, 3b/03, 51b/21, 52a/24, 52a/26, 54b/23, 65b/24, 66a/02, 70a/08, 89b/03, 90a/14, 91b/12, 96a/13, 96a/15, 99b/06
 ç.- anları 98a/14
 ç.- ar 101b/15, 103a/23, 103b/03, 106b/07, 107a/26, 10b/01, 114b/15, 11b/05, 12a/02, 15b/07, 21a/07, 26a/04, 2a/03, 33b/27, 35b/12, 41a/04, 41b/10, 48a/07, 4a/06, 4b/16, 50a/25, 52b/13, 53b/21, 64b/07, 66b/25, 66b/26, 69b/14, 71a/03, 71b/17, 72b/04, 73b/25, 78a/21, 7b/13, 97b/25, 98a/04, 98b/13, 99b/04, 99b/26, 27a/04, 69b/25, 92a/17
 ç.- arısa 100b/06, 98a/04
 ç.- duğı 17a/24
 ç.- dukça 93a/24
 ç.- dukda 93b/11
 ç.- dukdan 19b/23, 87a/04
 ç.- madıysa 100b/07
 ç.- maduk 64a/22
 ç.- mağa 23a/12
 ç.- mağı 86a/04
 ç.- mağıla olur 33a/01
 ç.- mağ 100b/04, 107b/01, 108a/01, 17a/09, 38b/18, 39b/04, 50b/27, 53b/02, 72b/15, 80a/16, 84b/15, 93b/20, 93b/27, 94a/11, 96a/13

ç.- mağda 83b/23
 ç.- mağdan 110a/19, 28b/01, 33a/02
 ç.- mağdan olur 14b/07, 14b/09
 ç.- mağdur 100a/01, 101b/14, 101b/16, 102a/14, 104a/09, 110a/06, 111b/09, 17a/09, 21b/09, 23b/20, 78a/14, 78a/24, 89b/12, 98a/20, 12a/23
 ç.- masa 87a/04
 ç.- ması 41a/07
 ç.- maz 100b/19, 22a/13, 27a/04, 27b/03, 68b/17, 90a/21, 98b/13, 99b/24
 ç.- maz ola 34a/27, 37b/03
 ç.- maz olur 10a/20
 ç.- mış 104a/20, 105b/03, 108b/19, 110b/27, 111a/01, 111b/05, 115a/04, 115b/12, 17b/24, 43a/22, 50a/21, 50a/23, 53a/06, 57b/11, 64a/17, 67b/08, 67b/09, 68a/15, 74a/14
 ç.- mış ola 45b/25
 ç.- mış olalar 105a/18
 ç.- mış olurısa 17a/04
 ç.- sa 36a/18, 64a/09, 68a/08, 72a/01, 75b/18
 ç.- up 35a/01, 4a/03, 7b/27, 8b/01, 95b/17
çıkar - Çıkarmak. -71-
 ç.- a 48a/22, 51a/27
 ç.- alar 101a/14, 102a/23, 114a/22, 116a/27, 23a/27, 37b/23, 39b/26, 3b/04, 41a/20, 42a/02, 46a/11, 46a/12, 47b/09, 48b/01, 49a/02, 53a/12, 69a/10, 69a/11, 70b/14, 72a/15, 73a/23, 73b/22, 89a/27, 99a/18
 kıan ç.- alar 12b/06
 ç.- an 97b/16
 ç.- mağa 104b/02, 107b/01, 55a/10, 99a/19
 ç.- mağı 18a/06
 ç.- mağ 37b/17, 38b/19, 43a/10, 51a/26, 55b/17, 68b/04, 72a/13
 ç.- mağda 55a/03, 55a/12, 55a/23, 89a/17, 89a/18
 ç.- mağdan 56a/10
 ç.- mağdur 100b/08, 17a/26, 3b/24, 42a/19, 47a/17, 78a/22

ç.- maya 52b/15
 ç.- maz 53b/20, 89b/08
 ç.- up 37a/19, 44b/24, 55a/18
 ç.- ur 100b/16, 104a/19, 104a/23, 116a/02, 27a/21, 55a/13, 55b/05, 89a/24
 ç.- urlar 114a/17
çınār <Far. Çınar ağacı (*Platanus orientalis*). -1-
 ç. 48b/12
çınıyānā <Lat. Çentiyana otu, yılan otu (*Gentiana lutea*). -2-
 ç. 17b/18
 ç.-yı rūmī 16b/03
çiçek Çiçek. -14-
 ç. 51a/11, 77a/13
 ç.+ i 101b/25, 106b/22, 12b/22, 12b/23, 56a/22, 63a/18, 8b/25, 92b/27, 96a/10
 ç.+ i olur 6a/17
 ç.+ in 35a/14
 ç.+ inden 81b/25
çig Çiğ, ham. -3-
 ç. 7a/16
 ç.+ ile 29a/12
 ç.+ le 47b/19
çigildi Karışık seslerden meydana gelen gürültü. -1-
 ç.+ si 14b/10
çil Bir çeşit keklik. -31-
 ç. 105a/25, 105b/07, 105b/13, 106a/05, 111b/13, 16a/26, 17a/02, 19a/04, 22a/08, 23b/09, 31a/08, 34a/04, 38a/12, 51b/25, 58a/24, 63b/21, 73b/14, 74a/01, 74b/22, 79a/01, 80b/08, 88b/13, 90b/03, 91b/02, 91b/15, 92b/23, 93a/13, 95b/05, 96a/23, 97b/02, 98b/23
çimdür -Çimdiklemek. -1-
 ç.- eler 65b/15
çingene Çingene. -1-
 ç.+ ler 48a/04
çinī <Far. Çinle ilgili, Çine ait olan. -16-
 ç. 58a/17
 rāvend-i ç. 105b/10, 105b/17, 17b/17, 88b/21, 89b/25, 91b/20

riyvend-i ç. 107a/01, 107b/22, 108b/19, 110b/16, 113a/07, 113a/10, 113a/25, 107b/17
 māmīrān-ı ç. 30a/27
çinī <Far. Sırlı ve süslü, pişmiş balçıktan yapılan saklama kabı. -1-
 ç.+ de 76b/09
çitlemük Kara ağaç gillerden, düz kabuklu, kerestesi sert ve dayanıklı bir ağaç, çitlik, menengiç (*Celtis australis*). Bu ağacın mercimekten büyük, yuvarlak, buruk lezzette meyvesi. -1-
 ç. 17b/24
çoğuza- Toplamak. -1-
 ç.- lar 95b/14
çok Çok. -237-
 ç. 100a/22, 101a/01, 103b/04, 105b/24, 107a/27, 107b/01, 109b/02, 10a/11, 10a/20, 10b/02, 111b/24, 112a/10, 112b/13, 11b/05, 12a/07, 13a/01, 13a/26, 13b/17, 13b/18, 15a/01, 15a/02, 15a/07, 15a/09, 16b/08, 17a/14, 17a/25, 17b/05, 17b/16, 18a/04, 18a/13, 18a/25, 19b/04, 19b/09, 19b/10, 20a/19, 20b/05, 21a/20, 21b/15, 21b/18, 21b/20, 22a/19, 22a/25, 22b/04, 22b/17, 22b/27, 23a/18, 25a/11, 25b/27, 26a/19, 26a/20, 26b/04, 27a/27, 28b/01, 28b/02, 28b/06, 28b/07, 28b/08, 29a/05, 29a/11, 29a/12, 30a/15, 30a/18, 30b/08, 31b/01, 32a/16, 32b/10, 34a/14, 34a/16, 34a/17, 35b/02, 35b/06, 36b/27, 37b/16, 38a/02, 39a/05, 39b/11, 39b/20, 3a/21, 3b/04, 42b/15, 43b/03, 44a/24, 45a/22, 47a/11, 47b/18, 49b/16, 4b/24, 51b/13, 52a/02, 52b/23, 53a/10, 53a/11, 53a/27, 54a/18, 54a/19, 55a/07, 56b/08, 56b/21, 57a/12, 58a/20, 59a/08, 59a/21, 59b/21, 59b/22, 5b/08, 61a/01, 62a/06, 63b/27, 64a/12, 64b/03, 64b/05, 64b/13, 66a/03, 67a/07, 67a/27, 68a/08, 70a/17, 70b/14, 72a/02, 72a/19, 73b/25, 74b/06, 74b/08, 75a/18, 77b/17, 78a/05, 78a/06, 78a/12, 78a/14, 78a/16, 78a/24, 79b/17, 7a/21, 80a/13, 80b/21, 80b/24, 81a/27, 81b/16, 82a/08, 82b/19, 82b/21, 82b/22, 82b/24, 82b/25, 83a/02, 83a/03, 83a/04, 84b/06, 86b/17, 86b/19, 87a/12, 87a/13, 87a/16, 87a/21, 87b/08, 87b/19, 89a/02, 8a/16,

8b/09, 90b/14, 92a/24, 92b/22, 93a/10, 94a/22, 94a/24, 94b/02, 94b/21, 95b/19, 96b/18, 97b/05, 97b/06, 97b/09, 97b/23, 98b/07, 98b/09, 99a/20, 99b/24

ç.+ dur 2b/07, 31a/20, 33a/22, 66b/15, 86a/06

ç.+ luğundan olurısa 42b/15

ç. ola 38a/10, 46a/27, 46b/11, 70a/07, 73b/09, 95b/18

ç. olduğu 46b/13, 76a/08

ç. olmağa 71b/15

ç. olmak 10b/02, 16a/06, 23a/19, 30a/05, 45a/13, 70a/07, 73a/09, 74a/07, 74a/18, 74b/17, 77b/27, 81b/06, 8a/03, 8a/18, 94a/10

ç. olmakdan olur 32b/11

ç. olmakdan 17a/23, 26b/11

ç. olmakdur 105b/23, 98a/21

ç. olmuşdur 26a/21

ç. olsa 32a/19, 35a/07, 35a/19, 72a/13

ç. olsadur 12a/16

ç. olup 55b/14

ç. olur 104b/12, 24a/07, 43a/13, 71b/13, 76b/19, 78b/19, 87a/11, 94b/17

ç. olurısa 85b/19

çök - Çökmek, oturushmak. -3-

ç.- er ise 99b/07

ç.- mişdür 92a/17

ç.- üp 63b/27

çölmek Çölmek. -13-

ç. 65a/18, 65b/07

ç.+ e 114a/01, 65b/06, 76a/05, 86b/25, 90a/07, 90a/09

ç.+ i 65b/06, 76a/06

ç. uralar 43a/06

çömlək Çömlək. -3-

ç.+ de 39a/18

ç.+ e 11b/17

ç. uralar 97a/10

çöngəle- 1. Zayıflamak, gücünü yitirmek, görevini iyi yapamaz duruma gelmek, körleşmek. 2. (Diş için) Kamaşmak. -1-

ç.- miş 29a/23

çöp Çöp. -1-

ç.+ i 114a/06

çörecük Çörecük, küçük çörek. -1-

ç.+ ler edüp 11b/13

çörek Çörek. -29-

ç. 10b/08, 10b/09, 11b/15, 13b/22, 14b/16, 14b/20, 16b/11, 18b/01, 23b/01, 23b/04, 24b/16, 24b/27, 25a/20, 25a/23, 25b/03, 25b/20, 41b/25, 41b/26, 42a/05, 48b/25, 51b/27, 56a/04, 6b/15, 77b/06, 77b/09, 89a/09, 89a/11, 94b/24

ç.+ e 27b/27

çözül - Çözölmek. -1-

ç.- miş ola 41a/21

çubuk Çubuk. -1-

ç.+ ın 67a/04

çukur Çukur. -5-

ç.+ ca 71a/15

ç.+ cuk 71a/13

ç.+ ı 71a/13

ç.+ ında 71a/23

ç.+ ları 34a/25

çukurlan - Çukurlanmak. -3-

ç.- a 87b/26

ç.- ur 40a/02, 66b/17

çumlaz Biraz yumulu, yarı kapalı, kırık. -1-

ç. ola 32b/16

çuvaldız <Far. Çuvaldız. -1-

ç. 85a/17

çün <Far. Gibi, madem ki, nasıl, için,

çünkü. -2-

ç.-kim 110b/26, 111a/14

çünkü <Far. Çünkü. -4-

ç. 111a/15, 2a/26, 56b/27, 69a/05

çürü - Çürümek. -3-

ç.- mekden 49b/18, 49b/19

ç.- miş 49b/19

çürük Çürümek. -5-

ç. 49a/07

ç.+ den 38b/13

ç.+ i 41a/01, 41a/04, 41a/05

D

da De, da, dahi, bile. -4-

d. 53b/01, 65b/05, 68b/25, 84a/11

dāfi' <Ar. Uzaklaştıran, def eden. -5-

kuvvet-i d. 27b/03

d.+ e 84a/07, 89b/04

d. olsa 104a/16

kuvvet-i d.+ üñ 84a/08

dāfi'a <Ar. *bk. dāfi'*. -1-

kuvvet-i d. 81b/05

dahı dahi, da, de, daha, hâlâ, hem, ve, yine. -748-

d. 100a/11, 100a/15, 100a/18, 100a/21, 100a/27, 100b/02, 100b/15, 101a/06, 101a/08, 101a/12, 101a/15, 101b/01, 101b/02, 101b/09, 102a/14, 102a/23, 102b/04, 102b/13, 102b/15, 102b/16, 102b/22, 102b/25, 102b/26, 103a/02, 103a/04, 103a/17, 103a/19, 103a/21, 103b/01, 103b/02, 103b/05, 103b/22, 104a/15, 104a/17, 104b/04, 104b/05, 105a/18, 105b/01, 106a/02, 106a/04, 106a/22, 106a/23, 106a/24, 107a/08, 107a/09, 107a/10, 107a/15, 107a/16, 107a/22, 107a/27, 107b/03, 107b/10, 107b/11, 107b/13, 107b/17, 108a/17, 108a/23, 108b/04, 108b/12, 108b/15, 108b/16, 108b/23, 109a/01, 109a/03, 109a/09, 109a/11, 109a/20, 109b/17, 109b/24, 10a/03, 10a/19, 10b/10, 10b/12, 110a/11, 110b/06, 110b/07, 110b/11, 111a/03, 111a/20, 111a/24, 111a/25, 111b/17, 112a/12, 112a/19, 112a/20, 112a/22, 112b/22, 113a/02, 113a/12, 114b/02, 114b/11, 114b/13, 115a/11, 115a/14, 115b/01, 115b/04, 115b/10, 115b/21, 115b/22, 115b/26, 116a/01, 116a/06, 116a/09, 116a/11, 116a/16, 116a/25, 11a/08, 11a/12, 11b/02, 11b/04, 11b/14, 11b/21, 12a/20, 12b/04, 12b/21, 13a/24, 13b/22, 13b/27, 14a/01, 14a/03, 14a/19, 14b/15, 15a/09, 15a/11, 15a/17, 15b/17, 15b/26, 16a/18, 16a/25, 16b/14, 16b/15, 17b/06, 17b/25, 18a/04, 18a/09, 18a/16, 18b/03, 18b/04, 18b/10, 18b/20, 18b/21, 19a/05, 19a/07, 19a/26, 19b/20, 1b/05, 1b/06, 1b/12, 1b/14, 20a/10, 20a/24, 20b/05, 20b/18, 21a/17, 21a/21, 21b/12, 22a/17, 22b/14, 22b/17, 22b/22, 23a/02, 23a/27, 23b/01, 23b/05, 23b/07, 23b/11, 23b/17, 23b/18, 23b/24, 24a/06, 24a/12, 24a/18, 24b/18, 24b/19, 24b/22, 24b/23, 24b/24, 25a/02, 25a/03, 25a/05, 25a/08,

25a/09, 25a/26, 25a/27, 25b/01, 25b/02, 25b/04, 25b/07, 25b/09, 25b/12, 25b/14, 25b/23, 26a/11, 26a/15, 26a/18, 26b/01, 26b/02, 26b/11, 26b/13, 26b/14, 27a/02, 27a/08, 27a/13, 27a/14, 27a/15, 27a/25, 27a/27, 27b/19, 27b/25, 28a/05, 28a/10, 28a/12, 28a/20, 28b/04, 28b/09, 28b/12, 29a/07, 29a/08, 29a/11, 29a/14, 29a/15, 29a/18, 29a/21, 29a/26, 29b/03, 29b/14, 29b/15, 29b/23, 2a/03, 2a/13, 2a/17, 2a/19, 2a/21, 2a/23, 2a/27, 2b/03, 2b/10, 2b/13, 2b/15, 2b/24, 2b/26, 30a/01, 30a/21, 30a/24, 30b/02, 30b/03, 30b/04, 30b/15, 30b/18, 31a/01, 31a/10, 31b/12, 31b/13, 31b/15, 32a/09, 32a/11, 32b/14, 32b/27, 33a/03, 33a/07, 33a/10, 33a/15, 33a/19, 33a/24, 33b/03, 33b/10, 33b/12, 33b/13, 33b/14, 33b/21, 33b/23, 34a/06, 34a/08, 34a/20, 34a/25, 34b/06, 34b/21, 34b/23, 34b/27, 35a/03, 35a/04, 35a/13, 35a/21, 35b/08, 35b/15, 35b/21, 36a/08, 36a/12, 36b/15, 36b/22, 37a/02, 37a/06, 37a/20, 37b/07, 37b/09, 37b/21, 37b/25, 38a/18, 38b/04, 38b/09, 38b/12, 38b/15, 39a/09, 39a/13, 39a/22, 3a/04, 3a/18, 3a/19, 3b/07, 3b/16, 3b/19, 3b/20, 40a/03, 40a/24, 40a/26, 40b/03, 40b/06, 40b/11, 40b/21, 41a/06, 41a/11, 41a/12, 41a/16, 41a/25, 41b/06, 41b/07, 41b/09, 41b/14, 42a/03, 42a/12, 42a/21, 42a/24, 42a/27, 42b/02, 42b/17, 42b/22, 42b/23, 43a/20, 43a/23, 43a/24, 43a/26, 43b/02, 43b/12, 43b/14, 43b/16, 44a/09, 44b/07, 44b/12, 44b/16, 44b/20, 44b/22, 44b/24, 45a/07, 45a/08, 45a/14, 45a/18, 45b/01, 45b/10, 45b/26, 46a/11, 46a/13, 46a/24, 46b/07, 46b/17, 47a/01, 47a/07, 47a/08, 47a/25, 47b/07, 47b/08, 47b/11, 47b/12, 47b/20, 47b/24, 47b/25, 48a/02, 48a/05, 48a/14, 48a/20, 48a/22, 48a/23, 48a/25, 48b/05, 48b/14, 48b/27, 49a/24, 49a/27, 49b/01, 49b/15, 49b/25, 49b/26, 49b/27, 4a/08, 4a/14, 4a/22, 4a/26, 4b/12, 4b/18, 4b/22, 4b/23, 50a/15, 50a/17, 50b/20, 51a/05, 51a/08, 51a/16, 51a/23, 51a/25, 51b/04, 51b/06, 51b/07, 52a/14, 52a/21, 52a/27, 52b/14, 52b/17, 53a/03, 53a/08, 53a/19, 53a/20, 53a/22, 53b/18, 54a/08, 54a/12, 54a/14, 54a/16, 55a/03, 55a/07, 55b/11, 55b/13, 56b/03, 56b/19, 56b/23, 56b/26, 57a/10, 57b/04, 57b/08, 57b/10, 58b/07, 58b/24, 58b/25,

59b/06, 5b/07, 5b/10, 5b/14, 60a/04, 60a/11, 60a/27, 61a/05, 61a/06, 61a/10, 61a/16, 61a/26, 61b/05, 61b/07, 61b/11, 62a/02, 62a/08, 62a/20, 62a/21, 62a/24, 63b/26, 64a/01, 64a/10, 64a/17, 64b/23, 64b/27, 65a/12, 65a/22, 65b/06, 65b/08, 66a/07, 66a/27, 66b/01, 66b/25, 66b/27, 67a/01, 67a/04, 67a/15, 67a/23, 67b/11, 67b/15, 67b/24, 67b/25, 67b/26, 67b/27, 68a/01, 68a/06, 68a/09, 68a/10, 68a/12, 68a/14, 68a/18, 68b/10, 68b/15, 68b/26, 69a/09, 69a/26, 69b/04, 69b/18, 6a/17, 6a/23, 6b/21, 6b/22, 70a/02, 70a/10, 70a/21, 70a/27, 70b/06, 70b/21, 71a/11, 71a/15, 71a/20, 71a/26, 71a/27, 71b/17, 71b/20, 71b/21, 71b/25, 72a/02, 72a/04, 72a/05, 72a/11, 72b/03, 72b/07, 72b/09, 72b/10, 72b/18, 73a/01, 73a/03, 73b/17, 74a/25, 74b/12, 74b/13, 74b/15, 74b/21, 75a/05, 75a/14, 75b/03, 75b/21, 76a/04, 76a/05, 76a/24, 77a/03, 77a/06, 77a/24, 77a/25, 77b/24, 78b/01, 78b/06, 78b/11, 78b/15, 78b/18, 79a/09, 79b/12, 79b/15, 79b/16, 79b/18, 7a/09, 7a/14, 7a/15, 7a/19, 7a/20, 7a/25, 7b/06, 7b/10, 7b/17, 7b/19, 7b/22, 80b/17, 80b/24, 81a/01, 81a/06, 81a/07, 81b/07, 81b/09, 81b/11, 81b/12, 81b/14, 82a/22, 82a/23, 82b/07, 83a/09, 83b/01, 83b/09, 83b/11, 84a/08, 84a/18, 84a/19, 84a/20, 84a/27, 84b/03, 84b/16, 84b/18, 84b/21, 84b/23, 85a/10, 85a/18, 85b/06, 85b/17, 85b/26, 86a/03, 86a/11, 86a/14, 86a/20, 86b/19, 86b/22, 86b/24, 87a/23, 87a/27, 87b/02, 87b/07, 87b/20, 88a/08, 88b/07, 88b/09, 88b/12, 88b/15, 88b/26, 89a/02, 89b/03, 89b/14, 89b/20, 8a/05, 8a/14, 8b/25, 90a/09, 90b/05, 90b/17, 91a/22, 92a/02, 92a/05, 92a/22, 92a/23, 92a/27, 92b/05, 92b/15, 94a/06, 94a/15, 94b/02, 94b/08, 94b/11, 94b/12, 95a/18, 96a/24, 96b/09, 96b/14, 96b/20, 97a/10, 97b/04, 97b/19, 97b/20, 97b/21, 97b/24, 97b/26, 97b/27, 98a/16, 98a/18, 98b/05, 98b/24, 98b/27, 99a/01, 99a/15, 99a/17, 99a/24, 99b/01, 99b/02, 99b/17, 9a/08, 9a/27, 9b/04, 9b/15, 100b/22, 111a/11, 26b/14, 37b/03, 48a/02, 5a/16, 64a/16, 66b/23, 75b/27, 90a/10, 10a/23, 21a/27, 26b/10, 32a/10, 32b/16, 83b/01

d.+ dur 71a/10

d. edemez 109b/25

d. ola 73b/09, 83a/13

d. olmakdur 44a/01

d. olmasa 72a/03

d. olmaya 24a/02, 56a/18, 65a/23,

6a/10

d. olmaz 26b/25, 5a/12, 83b/04

d. olsa 22b/10, 27b/17, 32a/21, 68a/13,

77b/04, 7a/23, 93a/05

d. olup 4a/08

d. olur 107a/19

d. olurisa 105b/05, 1b/21, 3b/06,

54b/22, 83b/14, 91a/25, 96b/15

d. vèreler 69a/27

d. vèrmek 67a/20

d. vèrür 62a/06

dāḥil <Ar. İç, içeri. -9-

d.+ de 14a/04, 20b/04

d.+ den 115b/07, 26b/21, 8b/20

d.+ den olsun 26b/24

d.+ e 20b/02, 20b/04, 81a/08

dāḥilī <Ar.-Far. İçle ilgili, içe ait olan. -1-

esbāb-ı d.+ den ola 9a/10

dāḥl <Ar. Dahil olmak, içeri girmek. -1-

d. eyler 99a/06

dā'īm <Ar. Devamlı, sürekli. -42-

d. 11a/08, 13a/25, 13b/17, 19a/09,

19a/14, 19b/09, 19b/19, 19b/26, 20a/06, 21b/07,

21b/26, 22b/03, 24b/18, 26a/15, 26a/19, 28b/22,

29a/06, 2b/06, 32a/06, 33b/10, 33b/11, 33b/13,

36a/04, 36a/15, 37a/02, 40b/07, 42a/13, 46a/20,

47a/01, 51b/21, 52a/27, 64a/24, 66a/01, 66b/19,

67b/25, 7a/27

ḥummā-yı d.+ dūr 70b/25

d. olmaḳ 100b/01, 10b/04, 40a/19

d. olsa 52a/04

ber-ḳarār-ı d. olurisa 33a/03

dā'īmā <Ar. bk. dā'īm. -3-

d. 109a/15, 1b/04, 64a/24

daḳ - Takmak. -1-

d.- alar 86b/15

dāḳā'īḳ <Ar. İnce ve anlaşılması güç, dikkate muhtaç olan şeyler. -1-

d.+ ina 2b/08

daḳīḳ <Ar. 1. İnce, ufak, nazık. 2. Toz haline getirilmiş. -1-

ḳaṇṭariyūn-ı d. 23b/06

dā'l <Ar. Zayıf ve aheste yürümek. -1-
d.+ dūr 21b/24

dāne <Far. Tane, tohum. -92-

d. 100b/06, 104b/15, 105a/02, 107b/04, 109b/06, 109b/11, 109b/12, 109b/27, 111a/01, 115b/14, 12b/08, 12b/11, 13a/15, 15b/04, 19a/22, 20a/15, 20a/16, 21b/05, 27b/15, 28b/27, 29b/15, 30b/12, 31b/02, 36b/09, 37b/24, 38b/01, 39b/06, 42a/10, 42b/08, 43a/14, 43a/21, 43b/01, 45a/26, 45b/18, 45b/27, 46a/22, 48b/10, 50a/09, 50b/06, 50b/27, 51b/08, 53a/02, 53b/17, 54a/20, 54a/22, 54a/25, 54b/15, 55b/17, 56a/11, 56a/19, 66a/04, 66a/12, 66b/01, 66b/02, 67a/01, 69a/13, 69a/18, 69b/19, 70a/10, 70a/15, 70a/26, 70b/19, 85b/03, 85b/04, 85b/09, 85b/10, 86a/18, 86a/25, 88a/15, 89a/20, 89a/21, 8a/11, 92b/23, 94a/05, 95a/02, 96b/14, 98b/26, 99b/21, 12b/16

d. ola 5a/08

d.+ sin 110b/23

dānik <Far. Dirhem'in altıda biri değerinde bir ağırlık ölçüsü. -67-

d. 102b/09, 102b/10, 103b/25, 104a/05, 104a/12, 105a/05, 10b/23, 110a/26, 11a/24, 14b/01, 15b/01, 15b/11, 16a/15, 19a/02, 20a/15, 20b/27, 24a/24, 31b/08, 36b/13, 36b/20, 37a/10, 37a/19, 39b/09, 40b/18, 44a/13, 44a/17, 45b/22, 55b/06, 57b/17, 57b/22, 57b/23, 58a/03, 58b/05, 59a/16, 5a/13, 5a/17, 5a/19, 60a/15, 60a/16, 60a/17, 6a/18, 6a/19, 6a/27, 6b/16, 70b/22, 73b/03, 73b/27, 7b/24, 85a/01, 96a/27, 96b/01, 98b/03, 98b/04, 9b/07

d.+ dūr 61b/01, 61b/18, 62b/12, 62b/13

dār <Far.-Ar. "dār-ı fulful" Baş biberi, uzun biber (*Piper longum*). -18-

d.-ı fülful 18b/27, 19a/06, 21a/04, 27a/15, 29a/07, 30a/26, 33a/23, 33b/05, 34a/08, 36b/12, 56a/01, 58b/13, 74b/02, 88a/21, 88b/03, 95a/01, 97a/06

d.-ı fülfuldür 18b/21

dārçinī <Far. bk. *dārçinī*. -1-

d.+ yile 21a/13

dārçinī <Far. Tarçın. -49-

d. 112b/23, 114b/19, 115a/22, 14a/25, 17a/02, 17b/23, 18b/07, 18b/18, 18b/27, 21a/04, 24a/15, 24b/18, 25b/19, 27a/17, 28a/16, 29a/13, 40a/22, 48b/16, 53a/22, 55b/02, 58b/03, 58b/10, 59a/15, 60b/04, 62b/05, 65a/12, 73b/20, 74a/24, 77a/21, 77b/23, 79a/01, 88a/21, 90b/03, 94a/15, 94b/24, 95a/01, 97a/05

d.+ dūr 62a/08

d.+ yile 103a/13, 103b/18, 105b/27, 112b/20, 16a/12, 16a/26, 23b/09, 27b/06, 35a/08, 74a/09, 78b/01

daş Taş. -1-

d. 50a/09

de De, da, dahi, bile. -12-

d. 105a/12, 107b/14, 31b/25, 42b/13, 50a/19, 63b/03, 71b/05, 78b/07, 91b/02, 91b/23, 44b/06

d. olsa 14a/04

dē - Demek, söylemek. -222-

d.- di 61b/13, 67b/18

d.- diler 111b/20, 18a/17, 37a/11

d.- düğümüz 36a/22

d.- dükleri 101b/26, 102a/10, 18a/22, 47a/10, 47b/05, 83b/24, 84a/03, 84a/05, 84a/11, 84a/15, 84b/03, 87b/21, 87b/23, 97b/22, 29b/06

d.- megile 114a/09, 31b/25, 31b/27, 84a/10, 84a/23

d.- mek 112a/02, 2a/02, 61b/26, 78b/08, 84a/16, 84a/26, 99a/24

d.- mek olur 115a/14, 84a/16

d.- mekdür 112a/01, 115a/15, 51a/06

d.- menüj 111b/27

d.- mez 44a/03

d.- mezler 61a/15

d.- r 22a/22, 23a/06, 31a/24, 40b/25, 44a/03, 63a/25, 99a/13

d.- rken 22b/22

d.- rler 100b/03, 100b/19, 101a/08, 102a/05, 102a/20, 102b/02, 103b/12, 106b/21, 107b/02, 111a/06, 111a/12, 111a/20, 111b/18, 112a/03, 112a/25, 112b/04, 112b/12, 112b/19,

113a/09, 113a/14, 113b/12, 114a/16, 115a/14, 115a/15, 116a/17, 12a/01, 12b/27, 13b/16, 14a/02, 15b/07, 15b/19, 16b/02, 16b/14, 17a/16, 17a/23, 17b/25, 18a/12, 18a/14, 1b/05, 1b/06, 1b/12, 1b/14, 21a/25, 22a/02, 22a/20, 22b/19, 23a/15, 24a/04, 24a/22, 24b/01, 26a/02, 26a/04, 26b/12, 26b/16, 26b/20, 26b/22, 27b/23, 29a/18, 29a/22, 29b/01, 29b/08, 2a/03, 30a/26, 32a/15, 32a/17, 32b/13, 34a/23, 37a/12, 37a/21, 39b/24, 3a/23, 3b/24, 41a/12, 41b/03, 41b/05, 42b/25, 4b/15, 50a/17, 52a/07, 52a/18, 54b/09, 54b/15, 55b/10, 61b/24, 62a/21, 63a/01, 63a/07, 63b/23, 68a/27, 68b/05, 69a/08, 69b/26, 6a/17, 70b/25, 71a/08, 71a/09, 71a/12, 71a/13, 71a/18, 72a/11, 73b/15, 77b/06, 78b/06, 78b/08, 78b/09, 78b/13, 79a/16, 80a/18, 80a/24, 81a/05, 83b/03, 83b/27, 84a/01, 84a/03, 84a/26, 84a/27, 84b/01, 84b/07, 84b/08, 84b/10, 84b/24, 85b/12, 8a/11, 91a/03, 92a/08, 94b/21, 95a/18, 95a/25, 97b/20, 98a/02, 98a/05, 9a/21, 9b/11 16b/14, 99b/12, 103b/27, 84b/11, 111b/18, 68b/06, 71a/22, 71a/20, 103b/20, 112a/01, 116a/17, 11a/17, 11b/12, 1b/03, 34a/11, 38b/04, 47b/17, 48a/03, 72b/12, 77b/06, 83b/05, 97b/20, 99b/14, 27a/20, 113b/16, 23b/16, 28a/09,

d.- rlerdi 115a/16

d.- rsej 24b/08

d.- seler 75a/01

d.- yüp 2a/07, 2a/20, 2b/23

def <Ar. Savmak, def etmek. -66-

d. 81a/11, 94a/08

d.-i kemā-kān yemeye 93a/13

d.-i su'āl 55b/12

d.-i zarar olmak 99b/03

d.+ de 103b/10

d.+ e 84a/07

d. éde 100a/07, 107a/17

d. édeler 99a/23

d. edemese 1b/18

d. edemeyüp 9a/22

d. edemez 109a/27, 109b/24, 53b/23

d. éder 5b/13

d. etmek 53b/23, 98b/13

d. etmek 102a/13, 1b/22, 1b/24, 1b/25, 53b/09, 59a/18, 81b/05

d. etmekde 13a/20, 46b/15, 81a/26

d. etmekden ise 95a/04

d. eylemek 27b/03, 99a/26

d. eylemekdür 14a/17

d. eylemişdür 36a/07

d. eyler bir 55a/26

d. eyler 102b/27, 114a/20, 13a/18, 29b/03, 47b/04, 55a/02, 55a/14, 63a/03, 6b/08, 7a/05, 93b/22, 94b/16, 94b/20, 96b/15, 96b/16, 99a/16, 99a/27

d. eyleye 109a/24, 39b/26

d.+ i 104a/26, 83b/08, 98a/11

d.+ inde 103a/09, 1b/16, 1b/22

d.+ ine 82b/24, 84a/08, 98b/19

d. olına 1b/20, 99a/15

d. olur 92a/17

def'a <Ar. Kere, kez, defa. -25-

d. 101a/10, 11b/16, 22b/06, 25a/21, 33b/05, 34b/04, 34b/23, 37b/24, 39a/25, 41a/03, 47a/19, 4b/07, 52a/02, 52b/08, 66a/16, 70a/17, 70a/21, 76a/26, 7a/12, 7b/17, 92b/21, 95b/20, 96a/03

d.+ da 55a/19

def'ā <Ar. bk. *def'a*. -1-

d. 95a/15

def'at <Ar. Birden fazla kez. -5-

d. 114a/27, 14a/14, 41a/20, 81b/11

d.+ ı 50a/07

def'āt <Ar. bk. *def'at*. -1-

d.+ ıla 101a/14

def'aten <Ar. Bir defada. -8-

d. 109b/26, 23a/13, 25b/26, 26a/04, 53b/05, 5b/11, 84a/12, 94b/16

defne <Gr. Defnegillerden, yaprakları güzel kokulu ve yaz kış yeşil olan bir ağaç, develik, *defne* (*Laurus nobilis*). -7-

d. 109a/19, 10b/10, 24a/27, 40a/27, 74a/13, 83a/07, 16b/03

defnel <Gr. bk. *defne*. -5-

d. 50b/25, 77b/06, 84b/24, 89a/11, 94b/06

deg - Değmek, yetişmek, erişmek. -3-
d.- er 27b/13
d.- ıcek 20b/14
d.- seņ 71a/01

degirmen Değirmen. -2-

d. 16a/21, 42b/21

degirmi Değirmi, yuvarlak. -3-
d. 45a/19, 51a/08
d. olur 31a/03

degme 1. Her, her bir, herhangi bir, gelişigüzel, rastgele. 2. Beğenilmiş, seçilmiş. -3-
d. 7b/12, 90a/21
d.+ de 81b/26

degül Değil. -48-
d. 10a/09, 3a/15, 40a/15, 90a/08
d.+ dür 102b/21, 109a/01, 109a/05, 109a/13, 109a/26, 11b/23, 15a/14, 15b/24, 17b/07, 17b/21, 20b/04, 22b/10, 23a/21, 25a/15, 25a/16, 28b/03, 32b/10, 53a/27, 53b/03, 53b/05, 54b/27, 5a/03, 63b/23, 64b/01, 66a/10, 67a/17, 67b/17, 67b/27, 68a/20, 71a/03, 71b/09, 72a/11, 75a/17, 78b/10, 84a/19, 87b/21, 89b/04, 90a/13, 95a/05, 63b/05, 30b/10
d.+ ise 92a/24, 93b/05

degzin - Devretmek, çevrilmek, dönmek, dolaşmak. -12-

baş d.- mege 6b/26

baş d.- mek 10b/21, 11a/07, 11a/09, 11a/27, 11b/08, 23a/16

baş d.- mekdedür 10a/24

d.- ür 10a/25, 11b/25

başı d.- ür 11b/05, 11b/25

del - Delmek. -3-

d.- eler 72a/15

d.- erler 68b/21, 85a/17

delâil <Ar. Deliller, kanıtlar. -1-

d.-i 'alaqiyye 2b/07

delâlet <Ar. Delil olma. -20-

d. 77a/06

d. eyler 100a/11, 18b/11, 19a/10, 22b/09, 23a/20, 2a/21, 2a/24, 50a/14, 67b/23, 68a/06, 71b/15, 71b/18, 72a/01, 72a/02, 7a/23, 81b/18, 99b/14, 99b/13

delil <Ar. Delil, kanıt. -6-

d. 31b/12

d.-i hayrdur 68a/01

d.+ dür 100a/11, 24a/20, 46a/09, 67b/25

delin - Delinmek. -8-

d.- medük 57b/12, 57b/22, 57b/25, 58a/07, 92a/08

d.- mekde 21a/01

d.- memiş 37a/08

d.- ür 35b/12

delk <Ar. El ile ovma, sürtme, ovuşturma, ovuşturulma.

-2-

d. edeler 43b/25

delüce Buğday aralarında biten acı bir bitki. -7-

d. 103b/20, 104b/05, 26b/12, 39b/24, 41a/13, 47a/10, 89a/11

delük Delik. -17-

d.+ i 41b/02

d.+ in 41b/02

d.+ ine 48b/24, 49b/19

d.+ leri 18a/25, 38a/20, 51b/22, 52b/09

d.+ lerinde 32b/24

d.+ lerinden 35b/12

d.+ lerine 23a/23, 27b/09, 27b/13, 51b/01, 52a/17, 52b/06

d.+ süz 36b/19

dem <Ar. Kan. -13-

d. 92a/08

ishâl-i d. 99b/19

nefs-i d. 116a/06

d.-i ahaveyn 101a/22, 30b/20, 34b/03, 91a/02, 91b/10, 96a/09

d.+ den olur 48a/06

d.+ dür 11b/24

nefs-i d.+ e 116a/05

d.+ üñ 29b/07

dem' <Ar. Gözyaşı. -4-

c. 29b/12, 37a/12

d.+ dur 36a/18

d.+ ler 31a/21

demevî <Ar. Bünyesinde dört unsurdan biri olan kan maddesinin baskın olması, kanlı mizaç. -22-

d. 102a/16, 13a/21, 14a/02, 14a/08, 28b/26, 31b/24, 42b/04, 46a/06, 4a/02, 4a/10, 51b/03, 52b/03, 59b/01, 66a/27, 9b/12

d.+ de 69b/21

d.+ dür 3a/27, 65b/22

şudâ'-ı d.+ nüñ 3a/17

d. ola 107a/27

d. olursa 107a/11

demü'l-ahaveyn <Ar. İki kardeşkanı ağacı (*Calamus draco*).

-4-

d. 31a/13 31a/12, 39a/16 39a/15, 99b/12, 37a/25

demür Demir. -16-

d. 103a/17, 103a/20, 24b/01, 34a/07, 39a/12, 40a/07, 84b/24, 8a/11, 92b/20

d.+ den 93b/03, 38b/14, 49b/27

d.+ ile 101a/09, 103a/07, 72a/15, 95b/14

dênîl - Denilmek, söylenilmek. -1-

d.- di 2a/17

denjiz Deniz, derya. -7-

d. 11a/16, 14b/02, 34b/09, 36a/12, 50a/19, 60a/09, 8a/06

denlî Kadar, denli. -25-

d. 103b/17, 17a/01, 17b/03, 24a/11, 24a/16, 24a/25, 27a/23, 37a/23, 37a/24, 3a/07, 3a/13, 49a/16, 52b/16, 55b/08, 5b/05, 60a/19, 60a/26, 70a/17, 71b/19, 71b/20, 72a/09, 88a/13, 94b/23

d.+ dür 88b/26

depe Tepe. -2-

d.+ sinde 14a/21

d.+ sine 47b/08

deppe *bk. tepe*. -3-

d.+ sine 49b/03, 4a/23, 4a/27

der Ter. -1-

d. 91b/27

derceğîr <Far. Zihinsel veya bedensel bakımdan engelli. -1-

d. тұрur 1b/23

derece <Ar. Derece, ölçü, mertebe. -37-

d.-i zubûle 72a/20

d.+ de 61a/19, 61a/23, 61a/24, 61b/02, 61b/04, 61b/14, 61b/17, 61b/25, 61b/26, 62a/03, 62a/04, 62a/09, 62a/14, 62a/16, 62a/18, 62a/22, 62a/27, 62b/04, 62b/14, 62b/24, 63a/04, 63b/09, 63b/11

d.+ nüñ 104a/22, 62a/11, 62b/07, 62b/22, 62b/26

d.+ sinde 75b/07, 110a/21

derece' <Ar. *bk. derece*. -1-

d.-i evvelde 63a/06

derhâl <Far.-Ar. Hemen, derhal. -2-

d. 50a/01, 50a/02

deri Deri. -8-

d.+ si 109a/14, 113b/19, 44b/09, 51b/16, 64a/08, 83a/03

d.+ ye 113b/16

d.+ yile 113b/16

derîc <Far. Küçük kapı, pencere. Metinde terkip adı.

-1-

şiyâf-ı âbâr-ı d. 32b/05

derinlîk Derinlik. -1-

d.+ i 37b/06

derle - Terlemek. -16-

d.- dükden 116a/26

d.- mege 94b/02

d.- megile 1b/22

d.- mek 111a/10, 112b/15, 28b/02, 52b/12, 59a/21, 82b/25

d.- r 85a/06

d.- ye 116a/25, 28a/22, 111a/10

d.- yeler 37a/17, 83a/10

d.- yüp 56a/10

derlet - Terletmek. -1-

d.- eler 1b/24

dermân <Far. 1. İlaç, çare. 2. Güç, takat. -2-

d. 2a/23

d.+ suz 2a/22

ders	<Ar. Ders. -1- d. 18b/24		
dert	<Far. Hastalık, dert. -1- d. 2a/22		
derzī	<Far. Terzi. -1- d.+ ler 44a/16		
deste	<Far. Demet, tutam. -3- d. 104a/11, 109b/13, 85b/13		
deş -	Deşmek. -1- d.- e 47b/25		
deşil -	Deşilmek. -2- d.- mege 71a/02 d.- ür 71a/02		
devā	<Ar. İlaç. -82- d. 104a/27, 106a/02, 110b/16, 113b/01, 25a/18, 25a/19, 25b/13, 35b/08, 42b/23, 46b/21, 51a/09, 55a/03, 57b/08, 67b/18, 73a/03, 73b/17, 77a/24, 85b/26, 93a/07, 94b/26 keyfiyyet-i d. 61a/10 şıfat-ı d. 105a/25, 113a/13, 14b/15, 17b/22, 18b/26, 41b/25, 67b/18, 85b/27, 92b/07 d.-y1 10a/04 10a/03 d.-y1 āhīr 104a/20, 34b/24, 44a/11 şıfat-ı d.-y1 āhīr 34b/15 d.-y1 kürküm vèreler 108b/09 d.-y1 misk 14b/04, 80b/07 d.-y1 miski 58b/09 d.-y1 şerīfdür 33b/11 d.+ dan vèreler bir 59a/14 d.+ dur 17b/22, 40b/16, 41b/26, 49b/07, 59b/27, 5a/03, 96a/26 d. eyledüm 6b/19 d.+ lar 113a/23, 37b/04, 77a/05, 93b/18, 97a/24, 99a/25 d.+ lar vèreler 102a/17 d.+ lara 37b/04 d.+ larda 2a/10 d.+ lardan 27a/18 d.+ lardandur 60b/04, 38b/16, 41b/14 d.+ ları 2a/11 d.+ nuñ 88b/26, 99a/27 d.+ ya 37b/07, 6b/19		
		d.+ y1 2a/12, 2a/13, 42a/02, 47b/12, 48b/22, 59b/07, 5a/07, 87a/24, 89a/02, 48b/27, 92b/06	
		d.+ yıla 104a/04, 36b/14, 49a/12, 50a/17	
devā'	<Ar. bk. devā. -8- d. 2a/22, 58b/16 şıfat-ı d. 98b/19 d.-i kürküm 113a/24 d.-i misk 72a/25, 90a/27 d.-i nāñhāh 96b/08 d.-y1 misk 59b/21		
devā'ü'l-misk	<Ar. Terkip adı. -6- d. 20a/13, 20a/12, 58b/08, 58b/07, 21a/01, 65a/25, 65b/10, 65b/20		
deve	Deve. -3- d. 42a/07, 50a/18 d.+ ler 42a/14		
deverān	<Ar. Dönme, dolaşma, dolaşım. -1- d.+ ı 10b/24		
devin -	Hareket etmek, uğraşmak. -1- d.- ür 99b/24		
devişür-	Devşirmek, derlemek, toplamak, bir araya getirmek. -1- d.- mişdür 38b/10		
deviy	<Ar. Kulak çınlaması. -5- d. 40a/14, 40a/15 d.+ ile 40a/15 d.+ sin 40b/11 d.+ üñ 40a/16		
devlet	<Ar. Devlet. -2- d. 2b/16 erbāb-ı d. 2b/20		
devvār	<Ar. Baş dönmesi. -2- d. 10b/04 d.+ da 18a/08		
dēyü	Diye. -6- d. 107a/17, 2a/11, 2b/19, 78b/13, 88a/08, 3a/04		
dıķ -	Tıkmak. -1- d.- alar 10a/22		
dıķ	<Ar. İnce ağrı, erime hastalığı, verem. -2-		

	ḥummā-yı d. 67a/23		d.- rseḡ 25a/03, 64a/25
	ḥummā-yı d.+ a 67a/22		d.- se 114b/20
dırnak	Tırnak. -1-		d.- seḡ 109a/06
	d.+ ı 35a/17		d.- seḡüz 116a/02
dibāc	<Ar. Piliç. -2-	dilek	Dilek, istek. -1-
	d. 113b/12, 81a/03		d.+ ice 89a/10
dik -	Dikmek. -3-	dimāḡ	<Ar. Beyin. -187-
	d.- eler 35a/20		d. 17a/08, 4b/15, 51b/20, 52a/26
	d.- erler 6a/17		d.+ a 107a/25, 10a/27, 14a/13, 15a/01,
	d.- seḡ 1b/11		15b/07, 16a/04, 17a/07, 23a/04, 23a/12, 25a/24,
diken	Diken. -7-		27b/10, 28a/04, 33b/24, 33b/27, 39b/04, 4a/06,
	d. 48a/16		4b/16, 51b/05, 51b/06, 51b/21, 52a/19, 52a/20,
	d.+ i 24b/01, 24b/19, 34a/07, 55a/05,		52a/26, 69b/14, 7b/20, 8b/10, 9a/10, 9a/13,
8a/11			61a/24, 63a/02, 63a/07
	d.+ idür 34b/20		ücrā-yı d.+ a 18a/23
dil	Dil, tat alma organı. -71-		d.+ da 12a/15, 12a/23, 12a/27, 14a/20,
	d. 109a/04, 10b/14, 13b/27, 43b/22,		15b/25, 18a/11, 18a/23, 18b/26, 41b/20, 51b/15,
44a/14, 45a/13, 46a/05, 47b/09, 53a/09, 55b/27			52b/01, 52b/02, 52b/03, 7a/10
	d.+ de 43a/12, 43b/18, 44a/01, 44b/08,		nefs-i d.+ da 19b/04, 52a/22, 52a/25,
53a/01			19b/06, 10b/01
	d.+ e 43a/07, 53a/07		d.+ dan 11b/09, 12a/16, 23a/12,
	d.+ i 104b/09, 105a/22, 107a/03,		24b/20, 25b/16, 31a/24, 32b/24, 51b/01, 51b/22,
107a/13, 108a/11, 108a/26, 115b/17, 12b/01,			53b/01, 53b/19, 5a/11, 63a/03, 63a/13, 66b/04,
12b/27, 13b/27, 15a/04, 16a/08, 23b/08, 43a/08,			83a/21, 8a/16, 42a/16
43b/03, 43b/09, 43b/10, 43b/16, 44a/01, 44a/18,			d.+ ı 10b/18, 10b/19, 11b/04, 11b/05,
44a/26, 54b/08, 57b/01, 57b/17, 60a/25, 60a/27,			12a/06, 12a/18, 12b/19, 13a/05, 14b/04, 14b/15,
65b/25, 66b/11, 70a/23, 70a/24, 72b/14, 73a/22,			16a/08, 16b/09, 17a/18, 18a/26, 18b/09, 19a/11,
74a/08, 74b/09, 75a/10, 77a/02, 8b/12			19a/18, 19b/14, 20a/21, 20a/26, 20b/06, 21b/07,
	d.+ idür 61b/03		21b/21, 22a/16, 22a/17, 23a/15, 23b/20, 23b/27,
	d.+ in 43b/25		27b/14, 28b/21, 29a/01, 30a/06, 30a/12, 31a/04,
	d.+ inde 107b/27, 43b/21, 84a/15,		32b/23, 33a/04, 33a/20, 34a/05, 34a/19, 34b/24,
89b/11, 96a/14			35a/09, 35b/03, 35b/27, 36a/20, 36b/08, 36b/14,
	d.+ inden bir 102a/20		37a/12, 38a/13, 38a/21, 39b/15, 40a/04, 40a/23,
	d.+ ine 44b/01, 52b/22, 53a/04		40b/10, 40b/27, 41b/24, 42a/21, 44a/20, 45b/21,
	d.+ ini 43b/08, 43b/24		46b/10, 47b/18, 48b/14, 50a/14, 51a/18, 6a/08,
	d.+ inüḡ 44b/09, 52b/23		6b/07, 6b/23, 7a/01, 7b/07, 83b/10, 83b/11,
dilcük	Bademcik. -9-		8a/17, 9a/22
	d. 45a/04, 45a/12, 45a/18, 48a/01		d.+ in 21b/09, 50b/14
	d.+ de 47b/05		d.+ ina 13b/14, 19a/20, 21b/19, 40a/01,
	d.+ den 53b/03		4a/26, 51b/20, 5b/25
	d.+ e 45a/05, 45a/12, 45a/17		d.+ inda 22a/10
dile -	Dilemek, istemek. -6-		d.+ indadur 25a/14
	d.- rlerise 111a/07		d.+ ım 23b/10, 28a/26

d.+ muş 5b/24, 9a/21
d.+ ları 18a/05, 50b/20
d.+ larından 50b/12
d.+ uş 10a/25, 11b/24, 12a/05, 14a/17, 15a/05, 16a/03, 18b/01, 19a/03, 21a/19, 21b/02, 22a/05, 23a/03, 23a/11, 32b/22, 33b/19, 35b/13, 35b/17, 35b/24, 36a/26, 40b/05, 52a/17, 52a/23, 5b/22, 83a/21
dimāḡī <Ar.-Far. Beyinle ilgili, beyne ait olan. -1-
evrām-ı d. 23b/27
dīnārçūn Terkip adı. -3-
d. 31b/17
şan'at-ı şiyāf-ı d. 31a/11
şiyāf-ı d. 31a/10
diḡ - Dinmek, sakin olmak, susmak. -2-
d.- er 41a/09
d.- ıcek 41a/03
dīḡdūr - Dindirmek. -5-
d.- e 42b/25, 42b/26, 42b/27, 50a/07
d.- mekde 50a/08
dīḡle - Dinlemek. -2-
d.- mek 18b/25, 22b/01
dip Dip, kök. -77-
d.+ i 105b/15, 106b/15, 108a/13, 108b/03, 10b/15, 10b/27, 111a/21, 113a/04, 113b/09, 114a/09, 114b/18, 115a/01, 13b/05, 13b/07, 13b/19, 14a/27, 18b/06, 20a/04, 21b/26, 26a/07, 27b/23, 30b/20, 31a/06, 34a/02, 36a/21, 36b/16, 40a/21, 43b/04, 43b/11, 44b/12, 47a/02, 4b/06, 53a/19, 53b/17, 54b/16, 55a/04, 55b/26, 56b/09, 5a/09, 60a/07, 60a/21, 67b/19, 6a/12, 70a/10, 70a/13, 72b/17, 74a/20, 74a/22, 76a/21, 78a/26, 78b/01, 7b/01, 90a/17, 94a/13, 94b/14, 9a/07, 9a/25, 9b/27
d.+ in 83a/05
d.+ inde 50b/03
d.+ inden 35b/25, 51b/24
d.+ ine 24a/20, 50b/12, 84a/01, 92a/17, 99b/07
d.+ iyile 34a/20
d.+ ler 92b/12
d.+ lerin 52b/23

d.+ lerinde 35a/27
d.+ lerinden 49a/21
d.+ lerine 49b/05, 49b/09, 49b/11, 50b/02
dīrān <Ar. Hayvan veya bitkilerin yetiştiği doğal ortam. (MetindeBir hastalık adı.) -1-
d.+ dadur 103b/09
direm <Ar. (Dirhem) Okkanın dört yüzde biri. -1767-
d. 100b/10, 100b/14, 101a/04, 101a/05, 101a/06, 101a/11, 101a/12, 101a/15, 101a/16, 101a/19, 101b/25, 102a/01, 102a/02, 102a/04, 102a/06, 102a/07, 102a/08, 102a/10, 102a/18, 102a/19, 102a/22, 102a/23, 102a/26, 102b/05, 102b/06, 102b/10, 102b/14, 103a/21, 103a/26, 103b/17, 103b/18, 103b/21, 103b/23, 103b/26, 104a/05, 104a/06, 104a/10, 104a/11, 104a/12, 104a/17, 104a/18, 104a/21, 104a/23, 104b/06, 104b/15, 104b/16, 104b/19, 104b/20, 104b/21, 104b/24, 104b/25, 105a/01, 105a/02, 105a/03, 105a/05, 105a/08, 105a/09, 105a/11, 105a/14, 105a/17, 105a/19, 105a/20, 105a/23, 105a/24, 105a/27, 105b/01, 105b/02, 105b/03, 105b/04, 105b/08, 105b/10, 105b/11, 105b/12, 105b/13, 105b/16, 105b/17, 105b/18, 105b/19, 105b/20, 105b/26, 106a/01, 106a/03, 106a/05, 106a/09, 106a/18, 106b/08, 106b/09, 106b/10, 106b/11, 106b/12, 106b/15, 106b/17, 106b/18, 106b/23, 106b/24, 106b/26, 106b/27, 107a/01, 107a/03, 107b/04, 107b/05, 107b/08, 107b/10, 107b/11, 107b/13, 107b/14, 107b/15, 107b/18, 107b/19, 107b/20, 107b/21, 107b/22, 108a/01, 108a/02, 108a/03, 108a/13, 108a/14, 108a/16, 108a/17, 108a/27, 108b/01, 108b/02, 108b/03, 108b/07, 108b/08, 108b/10, 108b/11, 108b/12, 108b/16, 108b/17, 108b/19, 108b/20, 109b/02, 109b/06, 109b/07, 109b/08, 109b/09, 109b/11, 109b/12, 109b/13, 109b/14, 109b/15, 109b/16, 109b/17, 109b/27, 10a/05, 10a/06, 10a/07, 10b/05, 10b/16, 110a/01, 110a/08, 110a/09, 110a/11, 110a/12, 110a/22, 110a/24, 110a/25, 110a/26, 110b/17, 110b/18, 110b/27, 111a/01, 111a/02, 111a/03, 111a/08, 111a/22, 111a/23,

111a/24, 111a/26, 111a/27, 111b/01, 111b/02, 111b/03, 111b/04, 111b/05, 111b/06, 111b/15, 112b/15, 112b/16, 112b/24, 112b/26, 112b/27, 113a/04, 113a/05, 113a/06, 113a/07, 113a/09, 113a/10, 113a/11, 113a/15, 113a/16, 113a/20, 113a/25, 113a/26, 113a/27, 113b/03, 113b/04, 113b/05, 113b/06, 113b/09, 113b/10, 113b/11, 113b/22, 113b/23, 113b/24, 113b/25, 113b/26, 114a/02, 114a/05, 114a/06, 114a/07, 114a/10, 114a/11, 114a/12, 114b/17, 114b/18, 114b/26, 114b/27, 115a/01, 115a/03, 115a/04, 115a/05, 115a/06, 115a/08, 115a/09, 115a/21, 115a/22, 115a/23, 115a/24, 115a/25, 115b/08, 115b/09, 115b/10, 115b/11, 115b/12, 115b/13, 115b/14, 115b/15, 115b/18, 115b/19, 116a/20, 11a/01, 11a/05, 11a/06, 11a/12, 11a/14, 11a/17, 11a/18, 11a/21, 11a/22, 11a/23, 11b/15, 12a/08, 12a/10, 12a/11, 12a/12, 12b/09, 12b/11, 12b/12, 12b/14, 12b/15, 12b/17, 12b/24, 13a/07, 13a/08, 13a/15, 13a/16, 13a/19, 13a/20, 13b/05, 13b/07, 13b/09, 13b/10, 13b/11, 13b/12, 13b/18, 13b/19, 13b/23, 13b/24, 14a/19, 14a/24, 14a/27, 14b/01, 14b/02, 14b/03, 14b/17, 14b/18, 15a/15, 15a/27, 15b/01, 15b/03, 15b/04, 15b/05, 15b/06, 15b/10, 15b/11, 15b/13, 15b/14, 16a/11, 16a/13, 16b/06, 16b/07, 17a/01, 17a/21, 17a/22, 17a/27, 17b/02, 17b/04, 17b/05, 17b/06, 17b/24, 17b/26, 17b/27, 18b/06, 18b/07, 19a/01, 19a/06, 19a/12, 19a/13, 19a/21, 19a/22, 19a/23, 19b/17, 20a/05, 20a/08, 20a/09, 20a/10, 20a/11, 20a/12, 20a/15, 20b/09, 20b/10, 20b/13, 20b/14, 20b/25, 20b/26, 20b/27, 21a/01, 21a/02, 21a/05, 21a/12, 21a/14, 21a/15, 21a/20, 21a/21, 21a/22, 21b/05, 21b/12, 21b/27, 22b/02, 23b/08, 23b/21, 24a/14, 24a/23, 24a/24, 24b/03, 24b/05, 24b/06, 24b/11, 24b/26, 24b/27, 25a/01, 25a/02, 25b/08, 25b/18, 26a/07, 26a/08, 27a/16, 27a/20, 27b/15, 27b/17, 27b/22, 27b/23, 27b/24, 28a/15, 28b/11, 28b/13, 28b/19, 28b/27, 29a/06, 29a/07, 29a/08, 29a/10, 29a/15, 29a/16, 29a/27, 29b/16, 29b/19, 30a/26, 30a/27, 30b/01, 30b/13, 30b/25, 30b/26, 31a/06, 31a/07, 31a/12, 31a/13, 31a/14, 31b/02, 31b/04, 31b/05, 31b/06, 31b/07, 31b/19, 31b/20, 32a/12, 32b/01, 32b/14, 33a/05,

33a/06, 33a/11, 33a/12, 34a/03, 34a/21, 34b/12, 34b/13, 34b/17, 34b/21, 35a/07, 35a/10, 35b/09, 35b/10, 35b/19, 35b/25, 35b/26, 36b/02, 36b/03, 36b/10, 36b/12, 36b/13, 36b/16, 36b/20, 37a/03, 37a/04, 37a/08, 37a/09, 37a/10, 37a/15, 37a/16, 37b/22, 37b/24, 37b/25, 38a/06, 38a/11, 38a/12, 38b/02, 38b/07, 39a/07, 39b/06, 39b/13, 3b/06, 3b/07, 3b/09, 3b/10, 3b/11, 3b/14, 3b/15, 3b/16, 40a/20, 40a/21, 40b/02, 40b/10, 40b/12, 40b/13, 40b/14, 41b/21, 42a/10, 42a/23, 42b/08, 42b/09, 43a/13, 43a/14, 43a/16, 43a/17, 43a/18, 43a/19, 43a/20, 43a/21, 43a/24, 43a/25, 43a/26, 43b/01, 43b/04, 43b/10, 43b/11, 44a/03, 44a/04, 44a/13, 44a/16, 44a/19, 44b/17, 44b/18, 45a/26, 45b/08, 45b/09, 45b/18, 46a/22, 46b/24, 47a/02, 47a/03, 47a/04, 47a/05, 47a/06, 47a/07, 47a/27, 47b/01, 48a/09, 48b/09, 48b/10, 48b/23, 48b/24, 49a/15, 49b/22, 4b/06, 4b/07, 50a/20, 50a/23, 50b/04, 50b/05, 50b/17, 50b/21, 51a/01, 51a/03, 51b/08, 51b/19, 51b/24, 52a/06, 53a/02, 53a/12, 53a/15, 53a/17, 53b/11, 53b/17, 53b/18, 54a/20, 54a/22, 54a/23, 54a/24, 54a/25, 54a/26, 54a/27, 54b/01, 54b/02, 54b/05, 54b/06, 54b/14, 54b/15, 54b/16, 54b/17, 54b/20, 54b/21, 54b/22, 55a/23, 55a/26, 55a/27, 55b/01, 55b/18, 55b/19, 55b/23, 55b/26, 56a/01, 56a/02, 56a/03, 56a/04, 56a/05, 56a/08, 56a/12, 56a/18, 56a/19, 56a/20, 56a/25, 56a/26, 57a/25, 57a/26, 57a/27, 57b/01, 57b/03, 57b/04, 57b/06, 57b/08, 57b/09, 57b/12, 57b/14, 57b/15, 57b/16, 57b/17, 57b/20, 57b/21, 57b/22, 57b/24, 57b/25, 57b/26, 57b/27, 58a/01, 58a/02, 58a/03, 58a/04, 58a/05, 58a/07, 58a/08, 58a/13, 58a/15, 58a/16, 58a/23, 58a/24, 58a/27, 58b/01, 58b/08, 58b/13, 58b/18, 58b/21, 58b/22, 58b/27, 59a/01, 59a/03, 59a/04, 59a/05, 59a/09, 59a/10, 59a/16, 59a/23, 59b/09, 59b/10, 59b/11, 59b/12, 59b/19, 5a/04, 5a/05, 5a/06, 5a/07, 5a/09, 5a/10, 5a/14, 5a/15, 5a/23, 5a/27, 5b/19, 5b/20, 60a/01, 60a/02, 60a/03, 60a/04, 60a/05, 60a/07, 60a/14, 60a/17, 60a/21, 60a/24, 60a/25, 60a/26, 60a/27, 60b/06, 62a/20, 64b/15, 64b/27, 65a/10, 65a/14, 65a/15, 65a/17, 65a/25, 65b/04, 66a/03, 66a/04, 66a/05, 66a/08, 66a/10, 66a/11, 66a/12, 66a/14,

66a/17, 66a/18, 66a/20, 66a/21, 66b/27, 67a/01, 67a/02, 67b/02, 67b/03, 67b/05, 67b/06, 67b/07, 67b/08, 67b/09, 67b/10, 67b/13, 67b/16, 67b/19, 67b/20, 67b/21, 68a/02, 68a/04, 68a/18, 69a/11, 69a/12, 69a/13, 69a/17, 69a/18, 69a/19, 69a/23, 69a/24, 69b/18, 69b/19, 69b/20, 69b/26, 69b/27, 6a/12, 6a/13, 6a/16, 6a/18, 6a/27, 6b/03, 6b/05, 6b/08, 6b/09, 6b/10, 6b/11, 6b/13, 6b/14, 6b/15, 6b/16, 70a/01, 70a/11, 70a/13, 70a/14, 70a/15, 70a/16, 70a/18, 70a/19, 70a/26, 70a/27, 70b/14, 70b/15, 70b/17, 70b/20, 70b/21, 70b/22, 71a/04, 72b/07, 72b/08, 72b/09, 72b/25, 72b/26, 73a/02, 73a/03, 73a/04, 73a/05, 73a/06, 73a/07, 73a/12, 73a/13, 73a/14, 73a/17, 73a/18, 73a/19, 73a/20, 73a/23, 73a/24, 73b/03, 73b/04, 73b/05, 73b/06, 73b/10, 73b/11, 73b/16, 73b/20, 73b/21, 73b/22, 73b/26, 74a/02, 74a/03, 74a/04, 74a/08, 74a/10, 74a/11, 74a/12, 74a/13, 74a/14, 74a/23, 74b/02, 74b/03, 74b/11, 74b/15, 74b/16, 74b/20, 74b/21, 74b/24, 74b/25, 75a/03, 75a/11, 75a/12, 75a/13, 75b/20, 75b/21, 76a/01, 76a/02, 76a/04, 76a/13, 76a/18, 76a/20, 76a/21, 76a/22, 76b/01, 76b/07, 76b/13, 76b/27, 77a/01, 77a/02, 77a/03, 77a/18, 77a/19, 77a/25, 77a/26, 77a/27, 77b/01, 77b/03, 77b/05, 77b/18, 77b/21, 78a/01, 78a/25, 78a/26, 78b/03, 78b/26, 78b/27, 79a/10, 79a/11, 79a/23, 79a/24, 79a/25, 79a/26, 79b/11, 79b/16, 79b/18, 79b/19, 79b/24, 79b/25, 7a/06, 7a/07, 7a/10, 7a/11, 7a/27, 7b/01, 7b/02, 7b/05, 7b/16, 7b/17, 7b/23, 7b/24, 80a/22, 80a/23, 80a/26, 80a/27, 80b/02, 80b/06, 80b/07, 80b/10, 80b/11, 80b/12, 80b/13, 80b/15, 80b/17, 80b/19, 80b/25, 80b/27, 81a/18, 81a/22, 81a/23, 81a/24, 81b/07, 81b/08, 81b/20, 81b/21, 81b/22, 82a/14, 82a/15, 82a/16, 82b/04, 82b/06, 82b/07, 82b/08, 82b/10, 82b/11, 83a/17, 83b/08, 83b/09, 84b/16, 84b/17, 84b/18, 84b/19, 84b/27, 85a/01, 85a/18, 85a/22, 85a/27, 85b/03, 85b/04, 85b/07, 85b/08, 85b/09, 85b/10, 85b/11, 85b/12, 85b/13, 85b/14, 85b/15, 85b/16, 85b/17, 85b/18, 85b/22, 85b/23, 85b/24, 85b/26, 85b/27, 86a/15, 86a/16, 86a/17, 86a/19, 86a/20, 86a/23, 86a/24, 86a/25, 86a/27, 86b/02, 86b/03, 86b/06, 86b/07, 86b/16, 86b/18, 86b/25, 87a/01,

87a/02, 87a/19, 87a/20, 87a/22, 87a/23, 87a/25, 87a/26, 87a/27, 87b/02, 87b/08, 87b/10, 87b/11, 88a/03, 88a/04, 88a/11, 88a/15, 88a/16, 88a/18, 88a/19, 88a/20, 88a/21, 88a/22, 88a/23, 88a/24, 88a/26, 88b/03, 88b/04, 88b/05, 88b/16, 88b/17, 88b/18, 88b/24, 88b/25, 88b/27, 89a/01, 89a/06, 89a/07, 89a/13, 89a/16, 89b/17, 89b/18, 89b/19, 89b/20, 89b/24, 89b/25, 89b/26, 89b/27, 8a/04, 8a/05, 8a/07, 8a/10, 8a/12, 8a/13, 8a/14, 8a/24, 8b/04, 8b/14, 8b/16, 90a/02, 90a/03, 90a/04, 90a/06, 90a/08, 90a/25, 90b/01, 90b/06, 90b/07, 90b/08, 90b/09, 90b/11, 90b/12, 90b/17, 90b/18, 90b/19, 90b/21, 90b/27, 91a/01, 91a/02, 91a/05, 91a/07, 91a/09, 91a/10, 91a/11, 91a/12, 91a/14, 91a/21, 91a/23, 91a/27, 91b/01, 91b/05, 91b/06, 91b/10, 91b/11, 91b/20, 91b/21, 91b/22, 91b/23, 91b/24, 92a/07, 92a/08, 92b/01, 92b/03, 92b/08, 92b/09, 92b/10, 93a/01, 93a/03, 93a/04, 93a/08, 93a/09, 93a/10, 93a/26, 93b/01, 93b/03, 93b/06, 93b/07, 93b/11, 93b/12, 93b/13, 93b/14, 93b/23, 93b/24, 94a/02, 94a/03, 94a/04, 94a/06, 94a/07, 94a/14, 94b/05, 94b/06, 94b/07, 94b/09, 94b/24, 94b/25, 94b/26, 95a/01, 95a/02, 95a/06, 95a/07, 95a/08, 95a/09, 95a/10, 95a/14, 95a/16, 95a/17, 95a/19, 95a/22, 95a/23, 95a/25, 95a/26, 95a/27, 95b/01, 95b/02, 95b/03, 95b/04, 95b/22, 95b/23, 95b/24, 95b/27, 96a/01, 96a/03, 96a/05, 96a/06, 96a/07, 96a/09, 96a/10, 96a/11, 96a/22, 96a/27, 96b/01, 97a/07, 97a/18, 97a/19, 97a/20, 98b/01, 98b/03, 98b/04, 98b/16, 98b/17, 98b/18, 98b/21, 98b/22, 98b/25, 98b/27, 99a/01, 99a/02, 99a/04, 99a/05, 99b/16, 99b/18, 99b/19, 9a/08, 9a/26, 9b/04, 9b/05, 9b/07, 9b/20, 9b/21, 9b/23, 9b/24, 9b/25, 9b/27, 15b/03, 18b/19, 90a/07, 65a/11, 108a/14, 108b/16, 43a/19, 76a/17, 86a/15, 86a/18, 86b/16

d.+ den 104a/18, 40b/17, 5b/05, 88b/26

d.+ für 102b/16, 113a/03, 114a/08, 11a/18, 61b/03, 61b/16, 67b/13, 72a/22, 76b/15, 89a/01, 97a/16, 98b/10

d.+ e 107b/16, 55a/20, 5b/05, 88b/26, 98b/10

d. ola 106a/09, 20a/12, 39b/05, 47a/27, 55b/23, 56a/07, 58b/03, 67b/04, 69b/21, 76b/09, 79a/21, 79b/12, 81b/23, 88a/25, 88b/06, 90a/12, 91b/01, 91b/04

d.+ üñ 55a/20

d. vërdüm 55a/08

d. vëreler 87b/01

dirhem <Ar. *bk. direm*. -2-

d.+ i 88a/05

d.+ in 113a/16

diri Diri, canlı. -3-

d. 23a/22

d.+ dür 23a/24

d.+ le 110b/10

diş Diş. -94-

d. 16b/18, 23b/17, 3a/24, 45b/16, 45b/17, 46a/02, 47b/23, 48b/03, 48b/19, 48b/23, 48b/24, 48b/27, 49a/03, 49a/10, 49a/11, 49a/13, 49a/21, 49a/25, 49b/01, 49b/02, 49b/03, 49b/05, 49b/07, 49b/09, 49b/11, 49b/15, 49b/16, 50a/02, 50a/04, 50a/08, 50a/10, 50a/11, 50a/12, 50b/02, 50b/25, 51a/07, 51a/12, 51a/17, 51a/19, 51a/21, 51a/23, 51a/27, 52b/27, 74b/08

d.+ de 49b/14, 49b/15

d.+ e 48b/25, 49a/18, 49b/01, 50a/01, 50a/02

d.+ i 49a/02

d.+ ine 50a/06, 48b/21, 48b/20, 48b/22

d.+ iyile 47a/25

d.+ ler 103b/14, 49a/08, 49b/25, 50a/12, 50a/24, 50b/03

d.+ lerde 49a/07, 50b/01, 51a/23, 49a/07

d.+ lere 49a/13, 49b/23, 49b/25, 50b/23, 49a/01

d.+ leri 48b/17, 49a/12, 49a/17, 49b/18, 49b/20, 50a/16, 50a/17, 50a/20, 50b/12, 50b/24

d.+ lerin 104a/02, 23a/18, 50b/04, 50b/10

d.+ lerün 49b/19, 50a/13, 50b/18

d.+ üñ 49b/02

ditre - Titremek. -7-

d.- mege 28b/14

d.- mek 28a/10, 28a/23, 28b/12, 91b/27

d.- mekdedür 28a/08

d.- r 59a/18

dîvār <Far. Duvar. -2-

d. 64b/10

d.+ ında olur 34b/21

diyār <Ar. Memleket, ülke. -2-

d.+ ında olurmuş 62a/21

d.+ ından 54b/10

diz Diz. -1-

d.+ i 25b/14

dög - Dövmek, ezmek. -310-

d.- e 45b/26, 50a/10

d.- ecegi 108b/12

d.- ecek 36b/22

d.- eler 101a/06, 101a/12, 101a/19, 101a/23, 101a/24, 101a/27, 102a/01, 102a/09, 102a/10, 102a/26, 102b/01, 102b/06, 103a/01, 103a/03, 103b/21, 103b/26, 104a/05, 104a/17, 105a/06, 105a/14, 105a/19, 105b/01, 105b/12, 105b/18, 105b/20, 106a/04, 106b/24, 107a/01, 107b/20, 107b/22, 108a/05, 108a/09, 108b/12, 108b/20, 10a/06, 110a/26, 110b/01, 111a/27, 111b/05, 111b/15, 112b/16, 113a/07, 113a/11, 113a/15, 113a/20, 113b/06, 113b/26, 114a/07, 114a/12, 114b/27, 115a/09, 11a/19, 11b/14, 15b/06, 16a/15, 16b/07, 17b/02, 17b/18, 17b/26, 18a/15, 18a/18, 19a/06, 20a/12, 21a/01, 23a/09, 24a/24, 27a/24, 28a/01, 28a/07, 29a/08, 29a/09, 30b/02, 30b/26, 31a/14, 32b/03, 34a/09, 34a/11, 34a/24, 34b/04, 34b/13, 35a/21, 36a/14, 36b/03, 36b/05, 36b/13, 36b/20, 36b/23, 37a/05, 37a/10, 39a/07, 39a/12, 40b/14, 41a/26, 41b/10, 42a/05, 44a/11, 44a/13, 44a/17, 44b/05, 44b/18, 47b/14, 48a/02, 48a/26, 48b/24, 49a/16, 4b/06, 50a/20, 51a/12, 53a/07, 53a/08, 54a/01, 54a/04, 54b/01, 56a/02, 57b/04, 57b/23, 58a/05, 58b/05, 58b/18, 59a/01, 59a/05, 59a/16, 59b/11, 5a/05, 5a/15, 5a/17, 5a/27, 60a/03, 60a/17, 60a/25, 60b/05, 65a/16, 67b/03, 67b/06, 67b/10, 67b/11, 67b/21, 6a/19, 6a/27, 6b/04, 6b/11, 6b/16, 72b/24, 73a/06, 73a/18, 73b/05, 73b/16, 74a/04, 74a/13, 74a/21, 74b/04, 74b/16, 74b/25, 76a/02, 76b/01,

76b/07, 77b/05, 77b/12, 79b/25, 7a/07, 7a/11, 7b/01, 7b/06, 7b/17, 80b/01, 80b/03, 80b/12, 80b/19, 81b/03, 85a/22, 85a/25, 85a/27, 86a/01, 88a/04, 88a/24, 88b/06, 88b/17, 88b/18, 89a/01, 89a/10, 89a/12, 89a/25, 89b/27, 90a/02, 90a/04, 90a/08, 90b/09, 90b/12, 90b/25, 91a/02, 91a/04, 91a/11, 91a/14, 91a/23, 91b/06, 91b/11, 91b/24, 92a/10, 92b/04, 92b/06, 92b/09, 93a/04, 93a/18, 93b/02, 93b/07, 93b/15, 94b/05, 94b/26, 95a/02, 95a/20, 95b/02, 95b/04, 96a/07, 96a/10, 96b/09, 97a/16, 97a/19, 97a/27, 98b/21, 99a/01, 99a/03, 99a/05, 9b/05, 9b/07, 9b/25, 31b/20, 110b/18, 11b/14, 55b/01, 82b/11, 97a/13, 113a/27, 38b/08, 41b/07

d.- erler 9a/18

d.- mek 20a/19

d.- meyeler 90b/25, 95a/07, 97a/27

d.- seler 116a/20, 50a/01, 55a/24

d.- üp 101b/12, 102a/23, 102b/23, 113b/10, 12a/12, 12b/25, 13a/11, 14b/18, 15b/01, 16b/04, 17b/20, 23b/01, 24b/06, 24b/08, 27a/25, 29a/06, 29a/13, 29a/18, 29a/19, 33b/08, 34a/27, 34b/19, 34b/22, 35a/14, 36a/10, 37a/16, 39a/16, 39b/18, 39b/19, 40b/13, 42a/12, 42a/13, 42a/27, 42b/27, 44b/23, 44b/25, 45a/02, 45a/10, 45b/11, 46b/22, 47b/19, 48a/04, 48a/25, 48b/20, 49b/09, 49b/22, 50a/05, 57b/18, 65a/17, 69b/24, 73a/02, 73a/22, 7a/16, 85a/02, 88b/04, 94b/16, 99b/11, 99b/20, 9a/26, 39a/17

dögi Dövülmüş, ezilmiş. -1-

d.+ si 101a/08

dögül - Dövülmek, ezilmek. -50-

d.- dükten 75a/03

d.- e 104a/26, 58a/16, 72b/18

d.- ecek 111b/15

d.+ eni 36b/03

d.- meden 97a/12

d.- mekden 11b/08

d.- miş 103b/24, 107b/08, 10b/16, 111a/21, 114a/12, 115a/25, 115b/13, 13a/14, 13b/08, 20a/17, 31b/06, 34b/27, 38b/12, 40a/21, 42b/21, 50a/21, 58b/25, 5a/14, 66b/03, 6a/16, 70a/13, 70b/19, 73a/04, 73b/26, 74a/22, 76a/21,

78a/26, 85b/11, 86a/27, 87b/05, 92b/26, 93a/08, 94a/13, 96b/09, 96b/25

d.- miş ola 34a/21, 43b/11, 72b/17, 91b/17

d.- üp 69a/25, 99b/17

dök - Dökmek. -65-

d.- e 103b/22, 17b/03

d.- eler 103a/02, 10a/03, 10a/21, 13b/14, 15b/19, 16b/01, 16b/13, 19a/19, 19a/24, 19b/20, 20a/24, 20b/23, 21a/16, 21a/17, 26a/16, 35b/23, 37a/02, 38a/22, 40b/06, 41a/03, 42a/02, 42b/10, 46b/09, 47a/24, 49b/03, 4a/26, 51b/26, 52b/22, 5b/11, 6a/25, 75b/27, 7a/05, 7b/20, 85a/25, 95b/14, 98b/26, 83a/08

d.- meğile 21a/20, 40a/04

d.- mek 109b/02, 110b/11, 15a/07, 20b/20, 21b/11, 21b/22, 22a/07, 22a/19, 25a/16, 25a/17, 6a/24, 91b/27, 9a/13

d.- mekden 25a/05, 6b/24

d.- mekdür 26a/12, 86a/13

vāfir d.- mekdür 13a/04

d.- meklik 15a/16

d.- mese 17b/03

d.- seler 52a/03

d.- üp 1b/23

dökül - Dökmek. -49-

d.- dügi 21a/10

d.- e 52a/03, 52a/22, 83a/11, 83a/16

d.- en 101a/03, 56b/05

d.- medi 68b/26, 83a/12

d.- mege 86a/11

d.- megi 30b/05, 98a/07

d.- mek 69b/16

d.- mekden 71b/24, 82a/18, 8a/17, 8a/27, 95a/11, 77b/25, 93b/09, 34a/16, 96a/12

d.- mekdür 36b/05, 45a/05, 50b/13, 52a/18, 75a/23

d.- mesinden olsa 95b/16

d.- mesün 32b/07

d.- meye 46b/16, 52a/01

d.- miş 30a/02, 89b/06

d.- mişdür 10b/01

d.- üp 49a/09

d.- ür 24a/12, 25b/16, 27a/03, 36a/11, 42a/16, 45a/12, 45a/18, 52a/17, 65b/22, 84a/05, 89b/10, 91b/25, 99b/27

d.- ürise 66b/04

dön - Dönmek, dönüşmek. -25-

d.- er 109a/11, 16a/21, 52b/16, 71b/20

d.- mek 107b/25, 92a/20, 11a/08

gönjli d.- mek 16b/21, 73a/08, 74b/19, 80a/19, 82a/19, 82b/13, 89b/05, 92a/01, 92a/18

gönjül d.- mek 8a/02, 8a/18

gönjülleri d.- mekdür 53b/06

d.- mez 71b/04

d.- miş 102a/12

d.- mişdür 66b/14

d.- se 109a/11, 32a/27, 72a/14

döndür- Döndürmek. -1-

d.- seş 113b/21

dörd *bk. dört* -7-

d. 10a/05, 13a/15, 17b/24, 59b/10, 66a/04, 76b/27, 80a/27

dört Dört. -131-

d. 101a/09, 102a/07, 102a/19, 102b/06, 103b/17, 105b/02, 105b/11, 105b/16, 106a/18, 108a/01, 109b/12, 111a/02, 113a/03, 113a/04, 113b/04, 114a/10, 12b/15, 13a/16, 13a/19, 22b/06, 23b/12, 24b/04, 27b/23, 31b/05, 36b/13, 37b/01, 40a/21, 42b/17, 43a/18, 44a/08, 44b/18, 47a/24, 51a/06, 52b/02, 54b/16, 57b/16, 57b/27, 58a/01, 58a/02, 58a/05, 58a/07, 58b/18, 59b/11, 5a/07, 5b/02, 5b/05, 67b/06, 67b/13, 67b/14, 67b/20, 68a/02, 69a/11, 69a/17, 69b/27, 70a/16, 71b/19, 72b/24, 72b/26, 73a/23, 73a/24, 73b/04, 73b/06, 73b/22, 74a/11, 76a/14, 76b/15, 77a/01, 78a/10, 78a/16, 7a/11, 80b/11, 80b/12, 80b/19, 80b/27, 81b/21, 82b/07, 85b/05, 85b/12, 85b/15, 85b/27, 86b/25, 87a/01, 87a/22, 88b/05, 88b/27, 90b/07, 90b/08, 90b/11, 91a/10, 91b/20, 92a/08, 93b/06, 93b/16, 93b/24, 94b/09, 95b/03, 96a/09, 96a/27, 98b/01, 99a/05, 99b/16, 88a/22

d.+ er 13b/09, 31a/13, 35b/19, 67b/05

d.+ inden 12a/12, 28a/06

d.+ ünci 103b/09, 12a/01, 17b/01, 24a/11, 24a/13, 25b/23, 33b/16, 37b/13, 3a/10,

43a/07, 52b/05, 53b/08, 68a/08, 71b/16, 72a/10, 80a/10, 84b/08, 93b/25

döşe - Döşemek. -1-

d.- yüp 12b/23

döşek Döşek. -1-

d.+ de 112a/16

du'ā Dua. -1-

d. 3a/05

dūd <Far. Duman. -5-

d. 103b/27

d.+ ı 104b/02

d.+ lardur 104a/07

d. olmağa 103b/11

d.+ uş 104a/19

dūdiyye <Ar. Kurda, böceğe ait, onlarla ilgili. -1-

şūret-i d. 103b/12

duḥān <Far. “hişt-i duḥān” Yalancı öd ağacı, hint öd ağacı (*Aloexylon agallochum*).

krş. 'ūd-ı hindī. -2-

d. 35b/09

d.+ ı 61b/20

dukāk <Ar. İnce bağırsak. -12-

d. 84a/10, 84a/11, 87b/23, 97b/20, 97b/22

em'ā-yı d.+ da 103b/13, 83b/25

d.+ da olan 84a/26, 98a/15

em'ā-yı d.+ dadur 100a/13

d.+ dur 87b/23

d.+ uş 84b/10

dūkū <? Yaban havucunun tohumu. -1-

d. 115a/02

durunc <Far. Turunçgillerden, bütün Akdeniz ülkelerinde yetişen, kışın yaprağını dökmeyen bir ağaç, narenc (*Citrus aurantium amara*). 2. Bu ağacın portakala benzeyen, suyu acımtırak meyvesi. bk. turunc. krş. nārenc. -6-

d. 20a/14, 57b/13, 57b/27, 60b/05

d.-ı 'akrebī 58a/09

d.+ dur 62a/11

duruş - 1. Çalışmak, çabalamak, sebat etmek.
2. Karşı karşıya gelmek, çarpışmak, mücadele etmek. -1-

d.- mış ola 19b/08

dut - Tutmak, kapmak, yakalamak, kavramak. -2-

d.- alar 101b/01

burnın d.- mağ 6b/24

dutıl - Tutulmak. -1-

d.- ur 14a/06

dübür <Ar. Kıç, makat. krş. mağ'ad. -1-

halğa-yı d.+ e 84b/02

düdük Düdük, ney. -5-

d. 56a/03

d.+ i 54b/27

d.+ ine 55b/10

d.+ leri 55b/14, 55b/20

düglek Ham kavun, kelek. -3-

d.+ i 113b/05, 47b/10, 6b/05

düğmecük Düğmecik, halkacık. -1-

d.+ i 82a/07

dühhānī <Ar.-Far. Tütünlü, dumanlı. -1-

d. 72b/03

dühn <Far. Yağ. -5-

şifat-ı d. 65b/03, 85b/21

d.-i 5b/12 5b/11

d.-i zanbağ 15b/23

d.-i zeyt 26a/08

dükeli Hep, hepsi, bütün, cümle, herkes. -1-

d. 96b/21

dünle Gece, geceleyin. -1-

d.+ yile 112a/16

dünyevi <Ar. Dünya ile ilgili, dünyaya ait. -2-

d.+ ye 2b/11

'arż-ı d.+ ye olmaya 2b/22

dür Çeşit, cins. -10-

d.+ lü 109a/14, 114a/24, 25b/05, 40b/16, 57a/08, 99b/26, 34a/23, 50a/01

d.+ lüdü 25b/24

dür - 1. Bükmek, katlamak, tomar haline getirmek. 2. Toplamak, devşirmek. 3. Buruşturmak. -2-

d.- üp 32a/25, 32b/13

dürrāc <Ar. Keklik cinsinden, eti gevrek bir kuş, çil kuşu, turac kuşu. -18-

d. 105b/07, 105b/13, 106a/06,

112b/17, 19a/03, 22a/08, 58a/25, 59a/11, 63b/20, 73b/14, 79a/01, 80b/08, 88b/13, 90b/03, 93a/13, 95b/05, 96a/23

d.+ ıla 77a/11

dürt - Sürmek, ilaç/merhem vb. nesneleri sürmek. -35-

d.- e 78b/26

vāfir d.- e 13b/21

d.- eler 13b/15, 15b/17, 19a/12, 19a/15, 21b/03, 35b/05, 36a/01, 43b/21, 52b/22, 54b/18, 55b/08, 65b/15, 66b/04, 6a/22

d.- erler 68b/07, 68b/10

d.- ıcek 25b/12

d.- megile 11b/07, 15a/06, 16b/19, 22a/06, 59b/20

d.- mek 20b/20, 21a/17, 24b/18, 25a/27, 28b/05, 8b/20

d.- mekdür 37b/20

vāfir d.- mekdür 13a/05

d.- seler 50a/01

d.- üp 11a/26

dürtün - İlaç, merhem vb. sürünmek. -2-

d.- e 26b/05

d.- eler 25b/01

düsümet <Ar. Yağlı. -1-

d.+ ile 98a/04

düş - Düşmek. -19-

d.- e 104a/03, 48a/19

d.- er 11b/25

d.- mek 103b/15, 15a/12, 86b/10

d.- mekdedür 36a/05

d.- mekden 108b/14, 11b/08, 12a/16, 14b/11, 22a/26, 23b/23, 30b/21, 32b/23, 39b/27, 91a/18

d.- se 34b/02, 34b/24

düş Düş, rüya. -1-

d.+ ler 59b/15

düşeyaz- Düşeyazmak, düşer gibi olmak. -1-

d.- ar 11b/25

düşür - Düşürmek. -1-

- d.- megile 22b/16
- dütüzdür-** Koku vermek için bir şey yakıp tütürmek, tütsülemek. -1-
- d.- mekdür 28a/01
- düvā** <Ar. Baş dönmesiyle ilgili bir hastalık adı. -1-
- d.+ dadur 10a/24
- düvlek** *bk. düglek.* -1-
- d.+ i 48b/18
- düvük** *bk. düdük.* -1-
- d.+ inde 53b/09
- düz -** Yapmak, tertip etmek. -1-
- d.- üp 15a/23
- düzül -** Düzülmek, tertip edilmek. -5-
- d.- miş 42a/22, 81b/26
- d.- miş ola 106a/13, 26b/05, 87b/13

E

- ebdān** <Ar. Bedenler. -14-
- taqvīm-i e.+ da 104b/01, 10a/12, 11b/22, 12a/21, 14a/08, 18a/09, 25b/15, 32b/08, 44b/27, 46a/01, 50a/03, 53a/26, 55b/03, 75a/16
- ebegümece** Bir ot adı, ebegümece. -7-
- e. 100a/17, 54a/15, 5a/09, 86b/05, 87b/05, 89b/14, 90a/17
- ebemgümece** *bk. ebegümece.* -10-
- e. 54a/23, 55b/24, 66a/12, 70a/14, 86b/01, 30a/01, 37b/19, 56a/19, 56a/27
- e.+ yile 70a/04
- ebher** <Ar. Kalpteki atar ve toplar damar. -1-
- e. 64b/09
- ebherī** Ebherle ilgili, ebhere ait. *bk. ebher.* -3-
- e. 65a/20
- e.+ nünj 65a/19, 65a/25
- eblādis** <Gr. *bk. ilāves.* -1-
- e.+ e 88a/02
- ebū** <Ar. Baba, ata. -7-
- e. 109a/13, 18a/12, 19a/27, 5b/12, 71b/10, 7a/01, 84b/02
- ebyaž** <Ar. Beyaz. -29-
- e. 21a/05, 24a/18, 24a/19, 29b/08, 32b/05, 41b/18, 4a/06, 51b/14, 60a/02, 92b/27, 95a/27

- behen-i e. 57b/14, 58a/08, 59a/04, 20a/14
- şandal-ı e. 102a/27, 105a/04, 105a/13, 108a/05, 110a/27, 49a/15
- tebāšīr-i e. 102a/25, 95a/17
- harbak-ı e. 40b/17
- şiyāf-ı e.+ ıla 29b/23, 38b/03
- e. olmak 108a/11, 16a/06
- e. olur 41b/17
- ecben** <Ar. *istisḳā* olmuş kimse. *bk. istisḳā.* -1-
- e.+ dür 115a/15
- ecel** <Ar. Hayatın sonu, eccl. -1-
- e.+ e 2a/22
- ecl** <Ar. Sebep, neden. -3-
- e.+ den 108b/24, 83a/01
- e.+ den olur 43b/20
- ecsām** <Ar. Cisimler, nesneler. -1-
- e.+ da olur 61a/09
- eczā** <Ar. Ecza, ilaç ham maddesi. -4-
- e. 1b/10
- e.+ sı 70b/26, 72a/16
- e.+ yı 62b/15
- ēdebil -** Edebilmek. -1-
- taḥammül ē.- dükce 39a/21
- edhān** <Ar. Yağlar. -1-
- e. 83b/12
- ēdin -** Edinmek. -5-
- ma'lūm ē.- di 103b/04
- ē.- dūgi 63b/16
- ē.- e 31a/25
- ḡidā ē.- e 79a/03
- ma'lūm ē.- üp 61a/04
- ednā** <Ar. En aşağı, en alçak. -5-
- e. 23b/18, 28b/10, 3a/24, 60b/09
- e.+ dur 62b/11
- edviyye** <Ar. İlaç, ilaçlar. -62-
- e. 106a/17, 23a/06, 3a/11, 61a/07, 85a/25, 85b/01, 88a/24, 88b/06, 99a/17
- e.-i ḳalbiyyeden 63b/18
- e.-i ḳalbiyyenünj 57a/02
- e.+ de 2a/15, 2b/05
- e.+ den 29b/01

e.+ ler 100a/15, 113a/13, 16a/24, 27b/21, 32a/20, 32a/22, 32b/06, 39a/12, 40a/26, 50a/16, 86a/08, 97a/03, 98a/12, 99a/08, 99b/03
 e.+ lerden 100a/16, 56b/04
 e.+ lerdendir 49b/04, 61a/13, 63b/03
 e.+ lere 29b/14, 61b/24
 e.+ leri 108b/20, 113b/06, 13b/24, 27b/24, 58b/14, 60a/17, 61a/11, 74a/23
 e.+ lerile 14b/24, 31a/09, 49a/11, 58b/06, 94a/21
 e.+ lerinde 29b/01
 e.+ lerinden 44b/11
 e.+ lerine 106a/19
 e.+ lerün 61a/05
 e.+ nün 14a/17, 93b/07, 99a/23
 e.+ ye 2a/16, 2a/18
 e.+ yi 108b/21, 85a/02
 e.+ yile 111b/16, 22a/14
edviyye' <Ar. *bk. edviyye*. -2-
 e. 20a/17
 e.-i mübberde 14a/13
ef'āl <Ar. Filler, eylemler. -6-
 e.-i 115a/19 115a/18
 e.-i fikriyede 22a/04
 e.+ de 63b/12
 e.+ i 1b/13, 83b/07
 e.+ ün 1b/14
ef'ī <Ar. Engerek, yılanı. -2-
 e. 46b/07, 47b/03
eflāh <Ar. Dövmüş, ezilmiş. -2-
 e. 30a/26, 30b/02
ef'ümün <Gr. Bağbozan, serent (*Cuscuta epythimum*).
 -46-
 e. 106b/16, 108b/02, 108b/18, 10b/18, 12a/12, 16b/10, 18a/17, 19b/14, 20a/06, 20a/11, 20a/22, 20b/06, 21b/07, 22b/04, 32a/23, 38a/22, 43b/13, 44a/27, 45b/22, 58a/26, 58b/27, 59a/01, 59a/12, 59b/15, 60a/14, 60a/23, 6b/09, 6b/14, 74b/11, 77b/27, 7a/24, 7b/05, 8b/05, 9b/25, 111a/27
 ḥabb-ı e. 15b/15
 maṭbūḥ-ı e. 108b/02, 15b/15, 20b/12

e.+ ıla 20b/12, 59a/13, 59b/16
 ḥabb-ı e.+ ıla 10a/02, 19a/11
 maṭbūḥ-ı e.+ ıla 12a/10
 e.+ uñ 55a/06
efyūn <Gr. Haşhaş bitkisinden elde edilen uyuşturucu bir madde, afyon. -42-
 e. 100a/22, 101a/22, 101a/24, 101b/07, 102b/16, 103a/24, 14a/13, 15a/17, 15a/22, 26b/22, 30b/07, 30b/26, 31a/14, 33a/12, 36b/03, 38a/05, 39a/26, 40b/19, 42b/24, 44a/11, 48b/24, 49a/20, 49a/27, 49b/08, 49b/10, 5a/26, 5b/10, 63b/25, 68a/02, 7b/24, 88a/03, 98b/03, 98b/25, 99b/16, 9a/11, 9b/16
 e.-ı mışrī 38b/16, 3b/25
 e. bir 96a/27
 e.+ ıla 106a/25, 48b/09
efyūnī <Gr.-Far. Afyonla ilgili, afyona ait. -1-
 e. 29b/23
ef'zal <Ar. En üstün, en iyi, en faziletli. -2-
 e.+ ı 37b/06, 63a/23
ef'zaliyyet <Ar. Üstünlük, faziletlilik. -1-
 e.+ ine 2a/25
eg - Egmek. -2-
 e.- e 41a/16
 e.- mege 71a/27
egele - Hastalanmak, hastalık getirmek. -1-
 e.- se 106a/15
eger <Far. Eğer. -792-
 e. 100a/12, 100a/13, 100a/14, 100a/16, 100b/06, 100b/07, 100b/10, 100b/20, 101a/10, 101a/16, 101a/20, 101b/10, 101b/14, 102a/16, 102b/10, 103a/10, 103a/11, 103a/15, 103a/16, 103b/06, 103b/07, 103b/08, 103b/12, 103b/23, 103b/25, 104a/16, 104b/06, 104b/08, 104b/16, 104b/17, 104b/19, 104b/21, 104b/26, 104b/27, 105a/07, 105a/08, 105a/10, 105b/04, 106a/22, 106b/02, 106b/05, 106b/07, 106b/14, 107a/05, 107a/06, 107a/08, 107a/11, 107a/19, 107a/21, 107a/27, 107b/02, 107b/03, 107b/04, 107b/07, 107b/12, 108a/06, 108a/07, 108a/24, 108a/25, 108b/04, 108b/05, 108b/06, 108b/24, 108b/25, 108b/27, 109a/01, 109a/06, 109a/07, 109a/11, 109a/26, 109b/04, 109b/13, 109b/20, 10a/16,

10b/01, 10b/04, 10b/12, 10b/23, 110a/09, 110a/10, 110a/14, 110a/17, 110a/20, 110b/02, 110b/03, 110b/10, 110b/13, 110b/18, 111a/04, 111a/12, 111b/08, 112a/14, 112b/01, 112b/04, 112b/05, 112b/06, 113a/16, 113a/22, 113a/27, 113b/07, 113b/08, 113b/09, 113b/24, 114a/13, 114a/21, 114a/24, 114a/26, 114a/27, 114b/23, 115a/05, 115a/16, 115a/27, 115b/06, 115b/07, 115b/23, 116a/02, 116a/24, 11a/03, 11a/07, 11a/13, 11a/24, 12a/14, 12a/16, 12b/01, 12b/05, 12b/10, 12b/13, 12b/18, 12b/25, 12b/26, 13a/26, 13b/16, 14a/01, 14a/04, 14a/23, 14b/24, 15a/14, 15a/21, 15b/09, 15b/12, 15b/14, 15b/16, 16a/04, 16a/25, 16b/08, 16b/20, 17a/14, 17a/15, 17b/03, 17b/20, 17b/21, 18a/01, 18a/19, 18a/21, 18b/13, 18b/20, 19a/09, 19a/18, 19b/27, 1b/19, 1b/20, 1b/21, 1b/24, 1b/25, 1b/26, 20a/07, 20a/17, 20a/20, 20b/01, 20b/21, 21a/18, 21b/24, 22a/10, 22a/27, 22b/07, 22b/08, 22b/12, 23a/16, 23a/19, 23a/20, 23a/21, 23a/22, 23a/24, 23b/02, 23b/13, 23b/14, 23b/15, 23b/18, 23b/22, 24a/01, 24a/09, 24a/10, 24a/12, 24a/17, 24b/07, 24b/08, 24b/14, 25a/03, 25a/06, 25a/07, 25a/09, 25a/10, 25a/12, 25a/14, 25a/15, 25a/24, 26a/05, 27a/17, 27a/19, 27a/27, 27b/16, 27b/17, 27b/18, 27b/19, 27b/22, 27b/26, 28a/25, 28b/11, 28b/25, 29a/04, 29a/13, 29a/19, 29a/20, 29b/10, 29b/11, 29b/16, 29b/17, 29b/24, 2a/01, 2a/18, 2b/05, 30a/02, 30a/03, 30a/07, 30a/09, 30a/10, 30b/08, 30b/21, 31a/03, 31a/15, 31b/09, 32a/19, 32a/21, 32a/27, 32b/02, 32b/04, 32b/05, 33a/02, 33a/03, 33a/24, 34b/11, 34b/16, 34b/24, 34b/25, 35a/02, 35a/03, 35a/15, 35a/22, 35a/24, 35b/03, 35b/04, 35b/06, 35b/11, 35b/21, 35b/22, 36a/22, 36a/25, 36b/06, 36b/07, 36b/14, 37b/14, 38a/04, 38a/07, 38a/17, 38a/19, 38b/02, 38b/04, 38b/06, 38b/10, 38b/13, 38b/22, 38b/23, 39a/09, 39a/11, 39a/27, 39b/01, 39b/02, 39b/03, 39b/07, 39b/11, 39b/14, 39b/23, 3a/15, 3a/25, 3b/03, 3b/05, 3b/06, 3b/23, 40a/11, 40a/12, 40b/23, 40b/26, 41a/14, 41a/26, 41b/01, 41b/15, 41b/17, 42a/02, 42a/04, 42a/18, 42a/23, 42a/26, 42b/01, 42b/04, 42b/06, 42b/15, 42b/19, 42b/24, 42b/25, 42b/26, 42b/27, 43a/01, 43a/06,

43a/08, 43a/10, 43a/12, 43b/09, 44a/07, 44a/17, 44b/03, 44b/12, 44b/16, 44b/23, 44b/25, 45a/03, 45a/18, 45a/19, 46a/06, 46a/10, 46a/11, 46a/12, 46a/16, 46b/05, 46b/10, 47a/14, 47a/16, 47a/19, 47a/21, 47a/22, 47a/24, 47a/26, 47b/03, 47b/06, 47b/07, 47b/09, 47b/14, 47b/18, 47b/24, 47b/27, 48a/03, 48a/13, 48a/18, 48a/19, 48a/24, 48b/02, 48b/06, 48b/25, 48b/26, 49a/02, 49a/08, 49a/09, 49a/17, 49a/21, 49a/23, 49b/01, 49b/13, 49b/17, 49b/19, 49b/24, 49b/26, 49b/27, 4a/07, 4a/15, 4a/16, 4a/19, 4a/25, 4b/02, 4b/09, 4b/12, 4b/21, 50a/02, 50a/03, 50a/04, 50a/13, 50b/13, 50b/26, 51a/09, 51a/24, 51b/03, 51b/13, 51b/15, 51b/26, 51b/9, 52a/10, 52a/12, 52b/09, 52b/10, 52b/26, 52b/27, 53a/01, 53a/10, 53a/11, 53a/20, 53a/24, 53a/25, 53b/02, 53b/04, 53b/07, 53b/09, 53b/25, 54a/07, 54a/09, 54a/12, 54b/22, 54b/23, 54b/24, 54b/25, 54b/26, 55a/14, 55a/21, 55a/22, 55a/24, 55a/25, 55a/27, 55b/02, 55b/07, 55b/14, 55b/18, 56a/11, 56a/15, 56a/17, 56b/06, 56b/23, 57a/21, 57b/05, 58a/25, 58b/08, 59a/19, 59a/22, 59a/26, 5a/01, 5a/06, 5a/18, 5b/09, 5b/11, 5b/12, 5b/17, 60a/12, 60a/20, 60b/08, 60b/10, 60b/12, 60b/16, 60b/20, 60b/21, 60b/22, 60b/24, 61a/01, 61b/25, 62a/06, 62a/13, 64a/02, 64a/07, 64a/09, 64a/11, 64a/21, 64a/25, 64b/10, 64b/12, 64b/13, 64b/18, 64b/20, 64b/22, 64b/25, 65a/02, 65a/04, 65a/06, 65a/15, 65a/18, 65a/19, 65b/14, 65b/17, 65b/22, 66a/02, 66a/03, 66a/11, 66a/15, 66a/22, 66a/24, 66b/04, 66b/21, 66b/22, 66b/24, 67a/08, 67a/10, 67a/24, 67b/22, 67b/23, 68a/13, 68a/14, 68a/20, 68a/21, 68a/23, 68a/27, 68b/06, 68b/17, 69a/01, 69a/02, 69a/10, 69a/11, 69a/12, 69a/15, 69a/20, 69a/26, 69b/02, 69b/06, 69b/11, 6a/07, 6a/22, 70a/02, 70a/05, 70a/20, 70a/21, 71a/03, 71a/12, 71b/19, 71b/20, 71b/26, 72a/01, 72a/02, 72a/27, 72b/13, 72b/17, 72b/25, 73a/07, 73a/11, 75a/22, 75a/26, 75b/04, 75b/07, 75b/10, 75b/14, 75b/15, 76a/14, 76a/16, 76a/19, 76b/16, 76b/17, 76b/18, 76b/20, 77a/04, 77a/11, 77a/12, 77b/02, 77b/04, 77b/06, 77b/20, 78a/03, 78b/04, 78b/26, 79b/20, 79b/21, 7a/01, 7a/09, 7a/13, 7b/18, 80a/01, 80a/04, 80b/01, 80b/03, 80b/06, 80b/07, 80b/13,

80b/26, 81a/02, 81a/03, 81a/06, 82a/02, 82a/04, 82a/06, 83b/07, 83b/08, 83b/12, 83b/14, 84b/11, 84b/25, 85b/01, 85b/18, 86a/05, 86a/08, 86b/03, 86b/18, 87a/04, 87a/06, 87a/13, 87a/14, 87a/15, 87a/17, 87a/18, 87b/01, 87b/08, 87b/27, 88a/06, 88a/13, 88b/15, 89a/03, 89a/06, 89a/10, 89a/23, 89b/06, 89b/07, 89b/08, 89b/10, 89b/21, 8a/01, 8a/09, 8a/16, 8a/17, 8a/27, 8b/07, 8b/08, 90a/13, 90a/20, 90b/13, 90b/23, 91a/18, 91a/24, 91b/11, 91b/12, 91b/15, 91b/16, 91b/17, 92a/04, 92a/22, 92a/26, 92b/07, 92b/14, 92b/24, 93a/05, 93a/06, 93a/12, 93b/02, 93b/05, 94a/11, 94a/12, 94a/24, 94a/25, 94b/09, 94b/16, 95a/03, 95a/11, 95b/06, 95b/15, 96a/12, 96a/15, 96a/18, 96b/03, 96b/07, 96b/24, 96b/25, 97a/05, 97a/06, 97a/11, 97a/24, 97b/04, 97b/16, 97b/19, 97b/21, 97b/27, 98a/04, 98a/13, 98a/16, 98a/17, 98b/07, 98b/09, 98b/11, 99a/19, 99a/22, 99b/01, 99b/03, 99b/07, 99b/13, 99b/26, 9a/03, 9a/23, 9b/12, 64a/03, 59a/12, 46b/06, 35a/23, 116a/19, 17a/03, 19b/01, 27a/03, 52a/03, 7a/04, 7a/12, 7a/22, 95b/08, 101a/12

e.-çi 83b/13 83b/12, 99a/15, 1b/21

e.-çi ki 25b/14, 63b/17, 99a/17

egil - Eğilmek. -4-

e.- mek 35b/13

e.- mez 26b/25

e.- se 35a/06

e.- ür 26a/14

egir Karın ağrısında kullanılan bir kök, andız. -15-

e. 14b/16, 18b/10, 18b/21, 18b/27, 19a/05, 19a/07, 25b/03, 27a/24, 33a/22, 34b/08, 34b/14, 7a/11, 94b/08

e.+ i 14b/19

e.+ ile 28b/26

egle - 1. Geçıştirmek, vakit geçirtmek. 2. Avutmak, oyalamak. -2-

e.- ridi 83a/22

e.- rise 109a/07

eglen - Beklemek, kalmak, durmak. -6-

e.- meyüp 101b/14, 101b/16

e.- mez 83b/04

e.- miş 94a/08

e.- ür 5b/08, 97b/23

egri Eğri. -4-

e. 84a/11, 97b/22

e.+ lik 84a/03, 84a/08

egrice Eğrice, eğri gibi. -1-

e. 39b/26

ehil <Ar. Sahip, malik, bir işte maharetli. -11-

e.+ den fark eylemezler 2b/14

e.+ e ehliyyet 2b/14

e.+ i 2b/14

e.+ idür 22b/24

e.+ inden 2b/26

e.+ ine 10a/17, 2b/03, 32a/08, 35a/16,

64a/22

e.+ üj 2b/19

ehl <Ar. *bk. ehil*. -3-

e.-i hikmet 1b/04

e.-i hikmet olanlar 2a/04

e.-i şan'at 86b/24

ehlilec <Ar. Helile otu, ağaç kavunu (*Terminalia*). krş. helile. -6-

e.-i 20a/16 20a/15, 9b/05 9b/04

e.-i kabilî 58a/15, 80b/11

e.-i kabilîdür 62a/14

maṭbūḥ-ı e.+ ile 38b/01

ehliyyet <Ar. Beceri sahipliği, yeterlilik, yetki. -1-

nā-ehle e. 2b/14

ehren Hekim adı. *ehren ḥekīm*. -2-

e. 115b/20, 19a/04

ek - Dökmek, serpmek. -40-

e.- eler 103a/12, 103b/22, 104a/05, 13b/25, 24b/06, 34a/09, 34a/24, 34b/11, 35a/14, 36a/10, 36a/11, 39a/17, 41a/02, 42b/22, 44a/10, 44a/11, 44a/14, 44a/17, 44b/06, 44b/07, 44b/12, 44b/18, 44b/19, 44b/26, 45a/09, 53a/08, 65b/03, 76b/08, 82a/07, 32a/26, 7a/12

e.- erler 27b/27

e.- seler 116a/21, 28a/20, 30a/20,

48a/04

- e.- üp 106a/23, 13a/12, 48a/03
- ekber** <Ar. En büyük, en yüce. -1-
e. 61b/13
- ekḥāl** <Ar. Göze çekilen sürmeler. -1-
e.+ ile 28b/24
- ekil -** Dökülmek, serpilme. -3-
e.- miş ola 14b/22, 39b/09, 59b/06
- ekkāl** <Ar. Çok yiyen. -3-
e.+ dür 69b/17, 85a/10
e. ola 32b/16
- ekl** <Ar. Yeme. -1-
e.+ ile 5a/01
- ekle -** Eklemek. -1-
e.- ye 33a/27
- ekmek** Ekmek. -2-
e.+ ile 11b/11, 52a/09
- ekşer** <Ar. Genellikle, çoklukla. -53-
e. 100b/26, 100b/27, 101b/02, 10a/13, 110b/04, 11b/23, 12a/21, 13a/23, 14a/09, 17b/12, 18a/09, 19b/11, 21b/24, 25b/15, 28a/11, 2b/13, 2b/14, 30a/23, 32b/07, 34a/13, 34a/15, 44b/08, 48a/06, 50b/11, 50b/19, 63b/22, 64a/18, 68b/23, 6a/05, 72b/23, 75a/17, 75a/26, 78b/09, 78b/16, 78b/17, 81a/21, 81b/06, 84a/04, 84a/09, 84a/15, 84a/25, 87b/17, 95b/18, 98a/22, 99b/23, 31b/14, 71b/26, 68b/23
e.+ dür 115b/24, 25b/27, 61b/11, 62b/16, 63b/01
- ekşeriyā** <Ar. *bk. ekşer*. -3-
e. 18a/13, 87b/15, 87b/16
- ekşeriyā** <Ar. *bk. ekşer*. -4-
e. 2b/17, 64b/01, 97b/22, 99b/05
- eksil-** Eksilmek, azalmak. -2-
e.- mege 115a/07
e.- ür 103b/02
- eksücek** Eksikçe. -1-
e. 104a/18
- eksük** Az, eksik. -3-
e. 106a/16, 40b/17
e. olmaktadır 82a/10
- ekşi** Ekşi. -115-
e. 101b/25, 101b/26, 102a/09, 102a/26, 102b/05, 109b/08, 109b/19, 110a/21, 11b/07, 13a/06, 17b/10, 21a/09, 21b/02, 29b/17, 29b/23, 32b/12, 39b/09, 40b/09, 41b/09, 42b/18, 43a/14, 43a/27, 44a/03, 45a/27, 46a/24, 46b/02, 46b/04, 48a/08, 4b/11, 51a/02, 51a/10, 51a/16, 57a/27, 57b/09, 59a/25, 5b/15, 5b/16, 72b/05, 72b/22, 73a/02, 73b/08, 73b/17, 74a/15, 74b/08, 77a/07, 77b/26, 78a/22, 78a/23, 79a/22, 80b/16, 82a/08, 82a/13, 87b/18, 88b/04, 89b/17, 8a/03, 8a/22, 8b/02, 8b/26, 90a/05, 90a/14, 92b/09, 93a/01, 93a/02, 95a/17, 95a/26, 96a/23, 96b/05, 96b/12, 96b/26, 97a/18, 98a/07, 98a/08
e.+ ce 83a/13
e.+ isi 63a/21
e.+ ler 52a/09, 98a/09, 98a/10, 99a/24
e.+ lardan 19b/22, 48a/13, 77a/22, 7b/12, 97b/14
e.+ lerile 77a/10, 82a/25
e.+ ligile 72b/07
e.+ ligine 72b/26
e.+ lik 8b/01
e.+ lik olmak 75b/04, 96a/14
e. ola 44b/14
e. olmak 16b/09, 46b/25, 74b/06, 78a/23
e. olmakdur 60a/13
e.+ si 62b/02, 63a/18, 63b/10, 91a/14
e.+ sin 110b/22, 76b/03
e.+ siyile 57b/02, 73a/15, 77a/08
- ekşi -** Ekşimek. -2-
e.- mek 74a/07
e.- mezden 103a/20
- ekşüş** <Ar. Bağboğan, küsküt (*Cuscuta epythimum*). -1-
e. 16b/01
- el** <Ar. Arapça belirtme eki. -36-
e. 28a/08, 64b/11, 92a/20, 92b/15
e.-'akākīr fī-'izzetī ve 2a/08
e.-'uşmud fāne 37b/11
e.-ḥacāmat bu 2a/23
e.-ğışyān ya'nī 90b/13
e.-ḥükmu'l-lāh ve 68a/09
ṭabīb-i ḫulübü'l-'arīfīn muḥammedi'l-muṣṭafā e.-meb'ūs 1b/02 1b/01

- el** El. -26-
 e.+ de 24a/05
 e.+ den 64a/25
 e.+ e girer 64b/27
 e.+ e girerise 64b/15
 e.+ i 24a/03, 41a/16, 43a/04, 56b/26, 68a/09, 92a/22
 e.+ ile 113a/02, 90a/10
 e.+ ile ursalar 114b/15
 e.+ inde 39b/23
 e.+ inden 31b/13, 40b/01
 e.+ leri 93a/11
 e.+ lerin 113a/17, 11b/26, 12b/20, 42b/12, 64b/23, 65a/26
 e.+ üñ 51a/25
 e.+ üñile 113b/21, 71a/01
- elbet** <Ar. Elbet, elbette. -2-
 e. 32a/26, 81a/09
- elbette** <Ar. *bk. elbet*. -4-
 e. 108a/07, 27a/23, 39a/21, 89a/19
- ele -** Elemek. -147-
 e.- yeler 101a/12, 101a/19, 101a/23, 101a/24, 102b/01, 102b/06, 103b/21, 103b/26, 104a/05, 104a/17, 105a/06, 105a/14, 105b/01, 105b/12, 105b/18, 106a/04, 106b/24, 107a/01, 108a/05, 108a/09, 10a/06, 110b/01, 111a/27, 113a/07, 113a/11, 113a/15, 114b/27, 16a/15, 16b/07, 17b/02, 17b/18, 18a/18, 19a/06, 20a/12, 21a/01, 24a/24, 27a/24, 28a/02, 31a/14, 34a/11, 34b/13, 35a/21, 36b/03, 36b/14, 36b/20, 37a/05, 37a/10, 40b/14, 41b/10, 42a/05, 44a/11, 44a/14, 44a/17, 44b/05, 44b/18, 45b/12, 49a/16, 50a/20, 51a/12, 53a/07, 53a/08, 54a/01, 54b/01, 56a/02, 57b/04, 57b/18, 57b/23, 58a/05, 58b/05, 58b/18, 59a/01, 59a/05, 59a/16, 59b/11, 5a/17, 60a/17, 60a/25, 60b/05, 67b/03, 67b/06, 67b/21, 6a/19, 6a/27, 6b/11, 6b/16, 73a/06, 73a/18, 73b/05, 73b/16, 74a/04, 74a/14, 74b/04, 74b/16, 74b/25, 76a/02, 76b/01, 79b/25, 7a/07, 7a/11, 80b/01, 80b/12, 80b/19, 81b/03, 86a/01, 88a/04, 88a/24, 88b/06, 89a/01, 89a/12, 89b/27, 90a/02, 90a/04, 90b/09, 90b/12, 91a/23, 92a/10, 92b/04, 92b/09, 93a/18, 93b/02, 93b/07, 93b/15, 94b/05, 94b/26, 95a/02, 95a/20, 95b/04, 96a/10, 96a/27, 96b/09, 97a/19, 99a/01, 99a/05, 99b/20, 9b/05, 9b/08, 9b/25
 e.- yüp 14b/18, 15b/01, 16b/04, 42a/27, 45a/10, 46b/22, 49b/09, 65a/17, 66a/20, 85a/02
- elem** <Ar. Acı, üzüntü. -3-
 e. 49b/15
 e.+ i 107b/03, 28b/16
- elen -** Elenmek. -5-
 e.- e 58a/16
 e.- miş 66b/03, 73a/04, 93a/08
 e.- miş ola 20a/17
- elli** Elli, elli sayısı. -28-
 e. 101a/06, 114a/12, 115a/25, 12b/24, 21b/12, 47a/18, 47a/27, 50a/12, 50b/04, 51b/01, 52b/25, 53b/08, 55b/13, 56b/10, 5a/23, 63b/27, 64b/03, 65b/20, 67b/07, 68a/10, 68a/24, 73a/03, 88a/26, 8b/14, 95a/27, 98b/18, 98b/22
 e.+ nci 48b/01
- em -** Emmek. -2-
 e.- erce 17b/12
 e.- erler 78a/20
- em'ā** <Ar. Bağrsak. -20-
 e. 83b/18, 86a/03, 88b/15
 zalk-ı e. 101b/13
 e.-yı duḳāḳda olur 83b/25
 e.-yı duḳāḳda 103b/13
 e.-yı duḳāḳdadur 100a/13
 e.-yı ḡilāzda 84a/19
 e.-yı ḡilāzdadur 100a/14
 e.+ da 100a/22
 e.+ da olsa 103b/08
 e.+ da olur 100a/11
 zalk-ı e.+ dadur 101b/13
 zalk-ı e.+ sı olana 102b/12
 e.+ ya 101b/24, 52b/17, 98a/23
 ḳurūḥ-ı e.+ ya 100a/19
 zalk-ı e.+ ya 102b/13
- emīn** <Ar. Emniyet sahibi, emniyetli, güvenilir, emin. -1-
 e. olalar 24a/02
- emir** <Ar. *bk. emr*. -1-
 evvel-i e.+ den 51b/03

emlec <Ar. Hindistan'a mahsus devâyî bir meyve, amlacotu (*Phyllanthus emblica*). -16-
 e. 102a/04, 115b/13, 20a/16, 34b/21, 34b/23, 36b/23, 6b/09, 75a/02, 86b/22, 88a/20
 şîr-i e. 58a/14, 75a/01
 e.+ dūr 63a/25
 e.+ i 29a/26
 e.+ üñ 63b/01

emles <Ar. *bk. emlec*. -1-
 e. ola 24a/20

emr <Ar. Emir, buyruk, iş. -35-
 e. 10b/08, 57a/08, 57a/11, 57a/13, 63b/25, 67a/16, 99a/20
 maflüb-ı e. 20b/03
 e.-i 2b/15 2b/14
 e.-i hūd 2b/18
 e.-i uşul 2a/20
 e.+ de 14a/23, 6a/06, 78b/17
 evvel-i e.+ de 29b/13, 70b/16
 nefis-i e.+ de 63b/23
 e. êdesin 109a/06, 52b/22, 91a/17
 e. eyledi 2a/20
 e. eyledüm 25a/21
 e. eylemişdür 2a/05
 e. eyleye 31b/11
 e.+ in 99a/25
 e.+ inden 115b/22
 e.+ ine 2b/18, 2b/21, 99a/13
 e.+ ini 67a/13
 e.+ ler 22a/26, 31b/10, 64a/21
 e.+ lerden 22a/27, 61a/02

'emrā <Ar. *bk. emr*. -1-
 '.+ ya 2b/15

emrāz <Ar. Hastalıklar, marazlar. -15-
 e. 25a/10, 3a/07, 3a/09, 3a/13
 e.-ı aliyyedür 106a/27
 e.-ı hādde 97a/08
 e.-ı kalbde 64a/26
 e.-ı kalbdedür 56b/10
 e.-ı kalbe 62a/19
 e.-ı kebeddedür 104b/08
 e.-ı lisādadur 43a/07
 e.+ a 21b/14, 27a/22

e.+ dan 52b/27
 e.+ uñ 99a/14

emşāl <Ar. Örnekler, benzerler. -23-
 e. 33b/25, 35b/23, 53a/09
 e.+ i 100a/18, 104b/06, 114b/22, 22a/08, 22a/26, 23b/07, 25a/10, 27b/27, 28b/24, 33a/23, 36b/18, 46a/20, 50a/27, 50b/16, 65b/02, 76a/25, 7b/19, 81b/15, 82b/19
 e.+ ini 83b/06

emzece' <Ar. Mizaçlar. *bk. mizzāc*. -1-
 e.-i erba'anuñ 106a/26

emzik -1-
 e.+ ine 38b/15

emzür - Emzirmek. -5-
 e.- en 36a/02
 e.- mekde 36a/03
 e.- ür 25a/25, 29b/26, 30b/18

enār <Far. Nar (*Punica granatum*). -91-
 e. 101a/17, 101b/25, 102a/09, 103a/10, 104b/03, 109b/08, 109b/19, 109b/20, 110a/21, 110a/22, 116a/15, 116a/16, 11a/06, 11b/07, 13a/06, 14a/11, 26b/06, 29b/17, 32b/12, 39a/26, 39b/10, 41b/09, 43a/14, 43a/27, 44a/03, 44b/17, 45a/08, 45a/23, 46a/24, 46b/02, 46b/03, 46b/04, 47a/24, 4b/10, 51a/02, 51a/10, 51a/15, 53b/04, 58a/16, 5b/16, 60b/02, 70a/04, 73a/19, 75a/22, 79a/22, 80a/21, 80b/16, 89b/17, 89b/20, 89b/23, 8b/27, 90a/05, 90b/16, 90b/21, 92a/27, 92b/02, 92b/09, 92b/18, 92b/27, 93a/01, 93a/10, 93a/17, 93b/21, 93b/23, 95b/03, 95b/27, 96a/10, 96a/27, 96b/12, 97a/18, 98a/08, 99b/09
 e.-ı hūlvdür 62a/25
 e.-ı şîrîn 38a/05, 56a/25, 67b/14, 75a/12
 e.+ da 8a/22
 e.+ ı 29b/18, 43a/15, 82a/13
 e.+ ıla 44a/03, 45a/27, 93a/13, 93a/14
 e.+ lar 38a/05

enāreyn <Far.-Ar. İki nar, ekşi ve tatlı nar. -2-
 e. 3b/15, 90b/18

enbalik <Ar. İmbik, damıtma aleti. -1-
 e.+ ile 63b/24

enberbārīş <Far. Nar (*Punica granatum*). -20-

e. 105a/16, 106b/10, 109b/03, 109b/19, 112b/25, 113a/04, 113a/09, 116a/17, 80b/16, 80b/17, 89b/26, 95a/19

ķışr-ı e. 58a/11

ķurş-ı e. 113a/08

ķurş-ı e.-i 108b/08 108b/07

ķurş-ı e.-i rāvendī 107a/03

e.+ ile 109b/21, 65a/01

e.+ lü 110b/13

enberbārīşkiye <Ar. *bk. enberbārīş*. -1-

e. 114a/03

enbiyā <Ar. Nebiler, kendilerine kitap indirilmiş peygamberler. -1-

e.+ ya 2a/05

encebār <Far. Çiyancık, kurtpençesi, yılankökü. (*Polygonum bistorta*) -1-

e.+ uş 72a/16

encīr <Far. İncir ağacı ve meyvesi (*Ficus carica*). -28-

e. 116a/14, 33b/20, 35a/13, 36b/17, 43b/07, 43b/15, 44b/02, 46b/18, 47a/08, 48b/27, 54a/20, 54a/22, 54b/14, 55a/14, 68a/15, 68a/16, 70a/15, 85b/03, 85b/09, 88a/15, 8a/10, 94b/01

e.+ i 115a/11, 45a/16, 54a/07, 55a/02

e.+ ile 39b/19, 56b/06

eñcin Sessiz, sakın, bomboş, ıssız. -1-

e. 89a/19

endām <Far. Organ. -1-

e.+ lar 110b/25

enderānī <Ar.-Far. “milh-i enderānī” Billur renkte tıbbî bir tuz, saf tuz, Hacı Bektaş tuzu. -1-

milh-i e. 34b/15

enf <Ar. Burun. -6-

bevāsīr-i e. 41b/03

bevāsīr-i e.+ dedür 41b/01

ķurūh-ı e.+ dedür 42a/16

ķarīķ-i e.+ e 54a/10

bevāsīr-i e.+ i 41b/07, 41b/14

enfa' <Ar. Daha faydalı, en faydalı. -18-

e. 115b/26, 22a/18, 25b/11, 25b/12, 40b/20, 49a/22, 4a/23, 4b/13, 55a/17, 63b/21, 68a/04, 76b/11

e.+ dur 115b/27, 5b/07, 89b/01, 115a/12, 22a/25, 22b/04

enīsūn < Far. <Gr. Anason (*Pimpinella anisum*). -61-

e. 101a/16, 102a/06, 105a/27, 105b/02, 108a/16, 10b/04, 113a/14, 114a/06, 114b/04, 114b/25, 115a/02, 115b/02, 116a/09, 12a/10, 14a/19, 14a/24, 15b/13, 16a/10, 16a/13, 16b/27, 23b/03, 23b/08, 24a/13, 24a/23, 24b/26, 25b/04, 25b/18, 28a/15, 39b/13, 40a/20, 40a/22, 51b/27, 55a/05, 58b/27, 6b/11, 74a/22, 74b/13, 74b/20, 75b/03, 75b/20, 76a/01, 80b/05, 80b/10, 81b/03, 81b/08, 85a/18, 85a/21, 85b/14, 88a/11, 88b/27, 93a/25, 93a/26, 94b/05, 96a/07, 96b/27, 97a/06

e. bir 24b/03, 27a/20

e.+ ıla 10b/23, 56a/03, 78b/27

envā' <Ar. Çeşit, tür. -9-

e. 57a/20

e.-ı 96b/12 96b/11

e.-ı ķılunca 88b/23

e.+ ı 13a/22

e.+ ına 100b/26, 101b/03

e.+ ından 70b/07

e.+ ındandır 22a/04

e.+ uş 52b/05

eñ En, en yüksek derece. -1-

e. 98a/05

eñek 1. Çene, çene kemiği. 2. Gerdan. -2-

e.+ de 48a/07

e.+ i 47b/08

eñse Ense, arka. -9-

e. 19a/25, 25b/21, 5b/27, 9a/06

e.+ den uralar 48a/19

e.+ lerine 15b/23

e.+ si 51b/07

e.+ sine 15b/20, 43b/21

er Erkek kişi, insan. -7-

e. 96b/01, 103b/02

e.+ i 15a/03

e.+ ler 31b/10, 31b/12

- e.+ lere 18a/01
- erba'a** <Ar. Dört sayısı. -12-
e. 9a/16, 17a/22
aḥlāṭ-ı e. 107a/14, 84a/14
'anāşır-ı '.+ ı 1b/08
tırıyāk-ı e. 26b/08, 28b/10
aḥlāṭ-ı e.+ dandur 35b/15
tırıyāk-ı e.+ ıla 16b/02
emzece'-i e.+ nuṣ 106a/26
e.+ yıla 27b/06
tırıyāk-ı e.+ yıla 16b/13
- erbāb** <Ar. Sahip, başkan, usta. -1-
e.-ı devlet 2b/20
- eri -** Erimek. -8-
e.- dükdür 76a/07
e.- mekdür 75a/18
e.- miş 18a/24, 34b/16
e.- ye 34b/27, 66b/03, 76a/07, 87a/27
- erin -** Erinmek. -1-
e.- mek 20a/02
- eriş -** Ulaşmak, olgunlaşmak. -4-
e.- e 19a/20, 51b/06, 89a/14
e.- ür 17a/09
- erit -** Eritmek. -16-
e.- e 52a/21
e.- ecegi 108b/13
e.- eler 104a/14, 108b/13, 108b/20, 111b/15, 34b/17, 38b/03, 39a/05, 42a/15, 42b/03, 88b/17
e.- megile 78a/24
e.- üp 38a/18, 49b/11, 6b/01
- erkān** <Ar. Temeller, esaslar. İleri gelenler, üst düzeyde bulunanlar. -1-
e.+ dan 1b/10
- ermāl** <Ar. Göz ağrılarına iyi gelen ıtırılı bir Hint bitkisi.
-1-
e.+ dür 63a/15
- ermenī** Ermeni. -65-
e. 42b/13
būraḳ-ı e. 104a/13, 113a/19, 11a/17, 14b/02, 15b/06, 15b/10, 24b/06, 34b/07, 36a/10, 38b/20, 46b/17, 47a/06, 47b/13, 85b/18, 88b/16, 88b/18, 8a/13, 17b/06
ḥacer-i e. 60a/15
gül-i e. 96b/24
kil-i e. 91a/07
ṭīn-i e. 101a/06, 101a/16, 102a/22, 102b/01, 30b/19, 44b/21, 58a/04, 65b/01, 67b/02, 67b/19, 77a/02, 80b/18, 90b/24, 90b/25, 91a/02, 91a/23, 91b/09, 91b/18, 92b/08, 92b/11, 93a/17, 93b/14, 95a/15, 95a/20, 95b/09, 96a/21, 99a/02, 96a/03, 98b/18, 73b/04
sūfuf-ı ṭīn-i e. 101a/04, 97b/12
ṣīḥ-i e. 104a/16
ṣīḥ-i e. 17b/01, 9a/14
tırıyāk-ı e. 80b/07
ḥacer-i e.+ dür 61b/19
ṭīn-i e.+ yi 101a/07
e.+ yile 99b/12
ḥacer-i e.+ yile 35b/07
ṭīn-i e.+ yile 30b/17, 93a/12, 95b/07
- er-rızk** <Ar. Rızk. -1-
e.-ı 'alīullāh 2b/23
- erük** Erik ağacı ve meyvesi (Prunus domestica). krş. ıcaş. -50-
e. 104b/15, 105a/01, 109b/06, 109b/11, 110a/01, 110a/02, 115b/14, 12b/07, 12b/08, 12b/15, 13a/08, 29b/18, 36b/09, 39b/06, 3b/08, 42a/10, 42b/10, 43a/17, 43b/25, 45b/02, 46a/18, 46a/21, 48a/10, 48a/14, 48b/22, 4a/13, 4b/11, 50b/06, 51a/01, 51a/22, 5a/08, 5a/19, 5a/20, 5a/21, 72b/19, 86a/25, 8a/23, 8b/17
e.+ den 45b/18
e.+ i 109b/11, 109b/19, 43a/14, 44a/05, 45b/20, 72b/11, 79a/12
e.+ i ola 51a/23
e.+ inden 51a/04
e.+ iyile 3b/13, 4a/17
- ervāh** <Ar. Ruhlar. -1-
e.+ ı 63a/24
- es -** Esmek. -3-
e.- er 16a/18, 91b/14
e.- mek 15a/10
- eşahh** <Ar. Daha, sahih, doğru. -1-

- e.+ dur 61b/26
- esbāb** <Ar. Sebepler. -21-
e.-ı 'alāmāt 31b/21, 86b/21, 97b/15
e.-ı 'alāmātda 79b/27, 81b/27
e.-ı 'alāmet 54a/03, 78b/10
e.-ı 'alāmetde 26b/16
e.-ı bādiyedür 32b/23
e.-ı dāhīliden ola 9a/10
e.-ı hāriciden ola 9a/04
e.-ı hāriciden 52a/19, 52a/23, 8b/08
e.-ı hāriciyyeden 27b/10
e.-ı temeddüd 27a/01
e.+ ı 66b/15, 78a/05, 89b/06
e.+ ından 85a/12
e.+ ındandır 57a/08
- eşer** <Ar. İz, belirti. -5-
e. 107a/16
e.+ i 101a/01, 34a/18, 41b/23
e.+ leri 3a/06
- esir** - 1. Sarhoş olmak, aklını yitirmek, delirmek, kendinden geçmek. 2. Azgınlaşmak, sertleşmek, çok kızmak. -1-
e.- mekden 18b/23
- esirge** Korumak, himaye etmek. -1-
e. 84a/16
- eşkal** <Ar. Ağırlıklar. -8-
e. 84a/09
e.+ den 84a/09, 94a/18
e.+ e 84a/07, 84b/12
e.+ i 84a/12, 84b/12
e.+ üç 84a/06
- eski** Eski, müzmin. -25-
e. 102b/22, 109a/18, 10b/22, 25a/23, 25b/14, 33b/10, 33b/12, 34b/20, 35a/18, 36b/01, 38b/27, 41b/27, 4b/16, 55a/02, 55a/21, 55a/24, 55a/25, 56b/08, 73b/17, 79b/14, 94b/09, 97a/14
e. olsa 39a/04, 42a/26, 68a/20
- eski** - Eskimek. -1-
e.- se 32a/27
- eslem** <Ar. En iyi, en selim. -4-
e.+ dür 112a/25, 98a/06
e.+ i 52b/05
e.+ idür 70a/06
- esne** - Esnemek. -2-
e.- mek 13b/16, 3a/21
- esrār** <Ar. Sırlar. -3-
e. 4b/26
e.-ı tıbbā 2b/27
tamām-ı e.+ ına 2a/04
- es-sām** <Ar. Hastalık. -1-
e.-sām 2a/22
- es-selām** <Ar. Selam. -1-
e.-selām 2a/06
- esved** <Ar. Siyah, kara. -8-
e. 111b/03, 111b/09, 41b/18
helīlec-i e. 115b/12
maṭbūḥ-ı helīle-i e. 20b/12
yereḳān-ı e.+ e 111b/07
e. olsa 111a/12
e. olurısa 45a/20
- eşded** <Ar. Daha şiddetli, en şiddetli. -1-
e.+ idür 14a/04
- eşdet** <Ar. bk. eşdedd -1-
e.+ dür 13b/27
- eşek** Eşek. -8-
e. 26a/23, 35a/17, 42b/24, 42b/27, 54b/20, 55b/21, 58b/24, 73a/27
- eşgār** <Ar. Kirpik, kirpikler. -2-
e. 35b/08
intişār-ı e.+ uş 35a/26
- eşheb** <Ar. 1. Beyaz, kır at. 2. Soğuk gün. 3. Arslan.
-2-
'anber-i e. 58a/14, 58a/03
- eşref** <Ar. En şerefli. -2-
e.-i maḥlūḳātındandır 2a/25
e.+ i 56b/11
- eşribe** <Ar. İçilecek şeyler, içkiler. -2-
e. 3a/11, 55b/11
- eşyā** <Ar. Eşya, şeyler. -2-
e. 10a/25
e.+ dandandır 63b/21
- eşyā'** <Ar. bk. eşyā. -1-
e.+ dur 2a/18
- et** Et. -179-

e. 104a/24, 99b/09, 65a/11, 41b/02, 98a/06, 48a/21, 65a/11, 87a/21, 87b/12, 65a/16, 31a/27, 45b/20, 106b/01, 41b/17, 67a/25
 e.+ dūr 29b/08, 30b/27, 46a/05
 e.+ i 106a/10, 111b/13, 113a/09, 115a/27, 16a/23, 19a/04, 19b/25, 26a/25, 45b/13, 51b/25, 53a/18, 63b/19, 63b/20, 63b/21, 63b/22, 73b/14, 74b/22, 74b/23, 75a/14, 75b/09, 76a/24, 80b/08, 88b/13, 88b/14, 90b/03, 93a/13, 94a/25, 96a/23
 e.+ i ola 83a/18
 e.+ in 113a/05
 e.+ inden 19b/22
 e.+ iyile 104b/18, 105a/12, 105a/25, 105b/07, 105b/13, 105b/14, 106a/05, 106a/06, 111b/13, 112b/17, 112b/18, 113b/12, 114a/03, 114b/05, 114b/06, 115b/10, 16a/26, 21b/16, 22a/08, 23b/09, 24a/27, 31a/08, 33b/23, 34a/04, 36b/17, 38a/12, 38a/13, 40a/06, 50b/07, 57b/02, 58a/24, 58a/25, 59a/11, 74a/01, 78b/04, 80a/25, 82a/26, 89b/21, 91b/02, 91b/03, 95b/05, 97b/02
 e.+ iyile ola 105a/25, 114a/03, 59a/25, 77a/11, 79a/01, 80b/16, 97b/02, 98b/24
 e.+ ler 13a/23, 36b/25, 3a/27, 47a/11, 51a/16, 51b/11
 e.+ lerden 51a/14, 63b/24, 77b/23
 e.+ leri 105b/24, 16b/18, 27a/03, 45b/17, 49a/10, 50a/12, 50b/25, 51a/19, 51a/21, 59b/25, 66b/17, 70b/24, 72b/04
 e.+ lerile 26a/24, 98b/11
 e.+ lerin 48b/19, 49a/11, 49a/13, 51a/19, 92b/23
 e.+ lerinde 45b/16, 48b/03, 49b/15, 51a/17, 52b/27, 51a/07
 e.+ lerindeki 47b/23
 e.+ lerinden 19b/21, 23b/17, 3a/24
 e.+ lerine 46a/02, 51a/12, 51a/23
 e.+ lerini 49a/13
 e.+ leriyle 17a/03
 e.+ lerüj 112a/24
 e.+ lü 48a/12, 5a/21
 e.+ süz 28a/17, 3b/12, 73a/26, 77a/20, 8a/24, 19a/14, 21a/24

ët - Etmek, yapmak. -1666-
 è.- di 2b/19
 böyle è.- di 2b/19
 è.- dügi 63b/06
 ihdāş è.- dügi 108b/23
 metīn è.- dügi 63a/20
 nüfūz è.- dügine 71b/15
 teşerrüb è.- dükde olur 107a/21
 iktihāl è.- dükden 35a/12
 itmām è.- dükden 1b/15
 pāk è.- dükden 78b/03, 82b/14
 tamām è.- dükden 1b/09, 1b/13
 tenkıye è.- dükden 27a/10
 kaṭ' è.- dürmek 10a/17
 è.- e 19b/04, 30b/08, 36a/04, 39a/14, 66a/17, 83a/07, 94b/04, 39a/25
 böyle è.- e 41a/22, 37b/02
 cez̄b è.- e 109b/22, 41a/22
 cüllāb è.- e 26a/08, 27b/16, 28a/15, 28b/19, 30b/13, 33b/22, 44a/19, 51b/08, 53a/17
 def' è.- e 100a/07, 107a/17
 ferāgat è.- e 19b/27
 ḥabb è.- e 99b/20
 ḡalīz è.- e 71b/24
 ḡargara è.- e 23b/23, 36a/08
 ḥaẓẓ è.- e 58a/22
 ḥuḳne è.- e 13a/20, 23b/22
 ḡusl è.- e 39a/15
 ḥalāş è.- e 33b/09
 ibṭāl è.- e 88a/02
 ibtidā è.- e 92b/16
 iḥsās è.- e 108a/12
 iḥtirāz è.- e 104a/06, 31b/01, 36a/15, 43b/05, 97b/14
 ishāl è.- e 113a/23, 13b/07, 13b/12, 13b/20, 26a/07, 76a/23, 85a/03
 isti'māl è.- e 32b/01, 41b/22, 7b/04, 93a/02
 istinsāk è.- e 10b/09, 79b/08
 kaṭ' è.- e 98a/09
 kaṭl è.- e 36a/13
 men' è.- e 86a/04
 müzevvre è.- e 27b/18

nazar è.- e 27a/10
 nüfûz è.- e 86a/13
 pāk è.- e 45b/06, 7a/03, 90a/16
 şabr è.- e 66a/16, 81b/13
 şāfī è.- e 20a/09, 76b/14
 sākin è.- e 48b/23
 taleb è.- e 83a/14
 tayrıncaḳ è.- e 48a/23
 sedd è.- e 41b/02
 şirāyet è.- e 109b/23
 taḥrīk è.- e 89b/16
 tecerru' è.- e 86a/21
 tedbīr è.- e 103b/19
 tekmiḍ è.- e 48b/26
 tekrār è.- e 34b/23, 41a/05
 tenāvūl è.- e 74a/10, 77b/22, 80b/08, 81a/02, 81a/03
 tenḳiye è.- e 14a/26, 19b/18, 37b/26, 40b/27
 terk è.- e 76a/14
 ma'cūn è.- e 20a/17
 saḥḳ è.- ecek 36b/22
 ḳabūl è.- egen olur 9a/22
 è.- eler 43b/08, 4b/19, 7b/26
 'amel è.- eler 30b/03
 'arīz olur è.- eler 30a/16
 'ilāc è.- eler 14a/01, 1b/18, 27a/07, 27b/07, 37a/24, 48a/14, 65a/04, 72a/16
 'ilācı è.- eler 39a/12
 è.- eler 100b/23, 101b/09, 102a/27, 104a/18, 105a/13, 105b/20, 10b/09, 113a/12, 115a/23, 14b/19, 16b/03, 20a/27, 20b/25, 21b/08, 22b/20, 24b/07, 30b/15, 31b/21, 34b/14, 35b/11, 36a/10, 36b/06, 37a/03, 37b/23, 39a/08, 40b/23, 42a/13, 42a/26, 42b/03, 43b/07, 43b/14, 45a/04, 46b/10, 47a/10, 50a/16, 51a/05, 51a/14, 51a/26, 54a/13, 55b/27, 60b/02, 64b/25, 65a/03, 67a/15, 69a/07, 69a/17, 69b/03, 69b/04, 6b/17, 74b/02, 74b/17, 75b/23, 77b/03, 79b/26, 82b/05, 83b/12, 85a/26, 86b/17, 87b/03, 89a/14, 90a/12, 92a/12, 95a/17, 96a/11, 97b/01, 9b/23, 19a/07, 27a/10, 60b/06, 92a/13
 ābzen è.- eler 26a/16

anı è.- eler 38b/05, 99b/14
 be-tekrār è.- eler 89b/01, 110b/12
 be-tekrār ishāl è.- eler 114a/15
 bi-ḥesebi'l-vācib è.- eler 19b/19
 bölük è.- eler 88a/05
 böyle è.- eler 11b/21, 37b/01, 37b/24, 41a/03, 42a/02
 buḥūr è.- eler 28a/03, 28a/07, 49a/08, 51b/14
 buḥūrlar è.- eler 8a/08
 būy è.- eler 103a/13
 büryān è.- eler 101a/12
 cem' è.- eler 111b/01, 67b/11, 77b/01
 cüllāb è.- eler 108a/14, 108b/17, 113b/11, 115b/09, 33a/06, 48b/09, 51b/19, 56a/04, 56a/20, 60a/22, 60a/27, 74a/24, 78a/01, 87b/03, 91a/06, 91a/08
 cüz' è.- eler 37a/26
 çāre è.- eler 12b/06, 12b/07
 def' è.- eler 99a/23
 delk è.- eler 43b/25
 devāyī è.- eler 48b/27
 èyle è.- eler 18a/09, 26b/02
 faşd è.- eler 102a/17, 107a/26, 12a/17, 18a/08, 20a/03, 32a/19, 43b/22, 47a/19, 47a/20, 4a/01, 56a/11, 59a/22, 66a/02, 69a/07, 90b/23
 fetīl è.- eler 39b/19, 41a/21
 fetīlcük è.- eler 41b/11
 ḥabb-ı şabrıla è.- eler 10b/07
 ḥabblar è.- eler 102a/11, 114a/07, 15b/02, 16a/15, 20a/12, 24a/24, 28a/07, 45b/12, 45b/26, 54a/02, 54b/01, 56a/02, 56b/02, 5a/15, 5b/04, 60a/18, 60a/26, 67b/06, 6a/20, 6b/12, 7b/07, 85a/02, 88b/23, 88b/26, 96b/14, 97a/19, 9b/05, 9b/08, 9b/26, 85a/23, 95a/02
 ḥacāmat è.- eler 46a/10, 47b/08, 47b/09, 48b/04
 ḥacāmāt è.- eler 4a/02
 ḥakke è.- eler 32b/12
 ḥall è.- eler 104a/14, 108a/18, 20a/09, 35a/04, 39a/10, 43b/02, 54b/11, 80b/20, 84b/20, 85a/02, 87a/24, 87a/27, 91a/03, 94b/12

ğargara è.- eler 10b/08, 16b/16, 23b/11, 27a/08, 28b/22, 28b/23, 33a/07, 38a/14, 40a/24, 44a/21, 45a/17, 46a/13, 46a/15, 46a/24, 46a/25, 46b/02, 46b/14, 46b/15, 46b/18, 46b/19, 46b/20, 46b/23, 47a/08, 47a/09, 47a/19, 47a/26, 47b/22, 47b/26, 48a/15, 48a/24, 48a/26, 51b/12, 54a/05, 54a/13, 54a/15, 7a/05

ħarīre è.- eler 56a/20

ħaz̄er è.- eler 31a/06, 51b/07, 51b/11

ġidā è.- eler 110a/09, 17b/05

ħıfz̄ è.- eler 11b/21, 12a/17, 16a/18, 20a/25, 33b/07, 76b/09

göre è.- eler 69b/06

ħuk̄ne è.- eler 100b/16, 101a/16, 104a/12, 107b/11, 11a/18, 14b/03, 15b/06, 15b/11, 20b/16, 20b/18, 24a/21, 24b/12, 43a/26, 46a/20, 46a/24, 47a/22, 70b/23, 85b/08, 86b/03, 86b/07, 87b/08, 88a/19, 89a/17, 96a/04, 99b/11, 99b/19, 12a/15

ħuk̄ne-i ħādde è.- eler 10b/12

ħuk̄ne-i leyyin è.- eler 4a/21

ħuk̄ne'i è.- eler 24a/27

ħuk̄neler è.- eler 100a/16, 47b/08

ħuk̄neyi è.- eler 101a/13, 46b/06

ġusl̄ è.- eler 67a/05

ħalṭ̄ è.- eler 108b/21, 111b/16, 23a/09, 41b/27, 5b/21, 89b/17, 91a/15, 96a/03, 99a/03, 98b/22, 35a/18

ħıtm̄ è.- eler 32a/22

ıraq̄ è.- eler 46a/12

ıslāh̄ è.- eler 96a/20

i'ānet̄ è.- eler 1b/22, 1b/25, 92a/24

ibtidā̄ è.- eler 43a/04

ictināb̄ è.- eler 104a/07, 106b/12, 108b/23, 33a/09, 36b/26, 53a/24, 90b/01

iḥtiḳān̄ è.- eler 103a/23, 107b/07, 43a/20, 47a/02, 47a/07, 70b/16, 74a/27, 85b/02, 85b/20, 87b/04, 88a/14, 8a/10, 94a/17, 95b/26, 96a/18, 98b/10, 98b/12, 99b/09

iḥtirāz̄ è.- eler 106b/14, 108b/22, 10a/03, 111b/26, 112b/21, 19b/23, 38b/10, 43b/13, 45b/13, 48a/13, 49a/18, 4b/03, 67a/26,

67a/27, 69b/02, 72a/08, 76a/25, 77a/22, 90b/02, 93b/17, 96a/23, 96a/24

iḳdām̄ è.- eler 36a/03, 88b/09

iktihāl̄ è.- eler 28b/25, 29b/24, 30b/09, 32a/20, 33b/25, 34a/23, 35a/11, 35a/22, 35b/07, 36b/12

iḳtiṣār̄ è.- eler 115b/07

intikāl̄ è.- eler 93a/15

ishāl̄ è.- eler 101b/20, 106b/17, 114a/14, 19b/14, 23b/11, 25b/19, 36a/25, 46a/16, 48b/05, 50b/09, 51a/05, 58a/27, 72b/19, 74a/26, 77b/20, 82a/04, 94a/03

issī è.- eler 77a/23

isti'māl̄ è.- eler 101b/09, 102a/09, 102a/25, 102b/07, 102b/24, 103a/01, 103b/27, 104b/01, 107b/20, 10b/22, 110b/26, 113a/23, 116a/21, 12a/13, 13b/23, 14b/27, 16b/05, 16b/07, 17b/19, 17b/27, 18b/13, 18b/14, 19a/02, 19a/07, 19a/13, 19b/25, 21a/06, 23a/10, 24b/14, 27a/25, 29a/09, 33a/09, 33a/14, 33b/07, 34b/04, 34b/18, 35a/03, 36b/14, 37a/06, 39a/25, 40a/13, 42a/05, 42a/22, 45a/10, 49a/06, 51a/19, 55a/05, 56b/06, 59b/08, 5a/07, 60a/20, 65a/10, 68a/03, 68a/04, 75a/05, 75a/26, 76a/01, 77a/03, 79b/21, 7b/18, 82b/08, 82b/09, 85a/21, 85a/23, 86a/02, 89a/06, 89b/24, 8a/15, 90b/01, 91a/13, 93a/05, 93b/05, 94b/26, 95a/03, 95a/10, 95b/04, 96b/14, 98a/13, 99a/04, 99b/18

istifraḡ-ı māddē è.- eler 5b/18

istiḥzāc̄ è.- eler 63b/24

istikrāh̄ è.- eler 5a/25

istinṣāk̄ è.- eler 14b/05, 42b/11, 51b/13

ḳalā è.- eler 85b/26

ḳalyeler̄ è.- eler 114b/06

ḳaṭ'̄ è.- eler 10a/18, 9b/18

ḳavī̄ è.- eler 82a/05, 90b/16

kebāb̄ è.- eler 104a/24

kehl̄ è.- eler 35b/10

kepçecük̄ è.- eler 49b/02

keȳ è.- eler 49a/02, 65b/17

kimād̄ è.- eler 93b/08

ḳirūṭī̄ è.- eler 42b/02

qurşlar è.- eler 105b/01, 107b/23, 113a/08, 59a/01, 67b/04, 6b/01, 73b/06, 80b/19, 90b/12, 91a/11, 91b/07, 91b/13, 95a/21, 96a/11, 98b/05, 99b/17, 105a/19, 105b/12, 105b/18, 92a/11

leḥālīḥ è.- eler 13a/10

lu'ūḫ è.- eler 57b/04

ma'cūn è.- eler 102b/02, 104a/21, 105b/12, 107a/02, 10a/07, 16b/07, 21a/01, 28a/02, 38b/08, 40b/14, 57b/19, 58a/05, 58a/17, 58b/05, 58b/16, 58b/19, 59a/01, 59a/06, 59a/16, 59b/12, 60a/18, 67b/21, 6b/12, 74a/14, 74b/04, 75a/05, 76b/01, 80b/12, 86a/01, 88a/05, 88a/24, 89a/13, 90b/12, 90b/26, 91a/11, 96b/09, 16b/04, 17b/19, 17b/27, 19a/02, 21a/06, 55a/05

ma'v è.- eler 77a/10

maḫmaḫa è.- eler 43a/27, 43b/02, 43b/15, 43b/17, 44a/14, 44a/22, 44a/25, 44b/02, 44b/03, 44b/21, 45b/24, 48b/07, 48b/09, 48b/12, 48b/16, 48b/18, 49a/23, 49b/18, 50a/04, 50a/05, 50a/22, 50a/23, 50a/24, 50b/09, 50b/10, 51a/14, 51a/21, 51a/24, 53a/13, 49b/24

men' è.- eler 52a/14, 76a/25, 94a/02, 94a/21

merḫamet è.- eler 2b/23

merhem è.- eler 109a/20

meṣṣ è.- eler 53a/25

mezḫūrdur è.- eler 108a/16, 10b/20

mu'āvenet-i ḫaṣḫ è.- eler 2b/22

muṣaffā è.- eler 65b/05

muṭayyib è.- eler 24a/15, 82b/17

mübālaḡa è.- eler 4a/21, 69b/23

müzevvere è.- eler 40a/23, 42a/20, 53b/19, 55b/19, 73a/25, 79b/20

nesne è.- eler 23b/05

nüṭül è.- eler 16b/12, 19a/15, 19a/19, 35b/23

nüṭüller è.- eler 35b/21

pāk è.- eler 11a/19, 14b/05, 38a/13, 39b/22, 41a/02, 41a/06, 50b/08, 5a/21, 65b/03, 73a/16, 79a/18, 80b/04, 82a/03

perḫīz è.- eler 115b/05, 36a/04, 51a/15

rengīn è.- eler 65a/18

ṣabr è.- eler 103b/22, 106b/19, 115a/26, 115b/16, 17b/03, 24a/25, 35a/03, 60a/19, 60a/26, 69a/21, 6a/21, 70a/17, 76a/23, 77b/11, 7a/12, 80b/26, 85a/03, 88a/13, 88b/07

ṣāfī è.- eler 101a/15, 105b/04, 107b/10, 108a/17, 108b/04, 111a/25, 11b/19, 19a/23, 25a/01, 37a/05, 43b/01, 47a/06, 58b/01, 76a/22, 85b/25, 87b/01, 87b/07, 88a/12, 8a/13, 94a/07, 96a/02, 11a/22

ṣaḫḫ è.- eler 106a/18, 18a/15, 25b/01, 28a/02, 30b/26, 31a/15, 33b/06, 34a/12, 35a/21, 36b/23, 37a/10, 42b/14, 52b/07, 5a/27, 76b/08, 89a/10, 92b/06, 37a/19

seyr è.- eler 90b/02

tılā è.- eler 23b/05, 27a/26, 35a/15, 36a/14, 38b/05, 47b/11

tılā' è.- eler 4b/01, 4b/04, 5a/27, 5b/01, 5b/10

tılāyī è.- eler 90a/01

şonra è.- eler 32b/07

su'ūd è.- eler 7b/25

su'ūt è.- eler 16a/27, 25a/25, 27a/09, 3b/23, 42a/15, 4a/22, 4b/14, 6b/02

süfuf è.- eler 89b/27

şāflar è.- eler 101a/20, 101a/23, 101a/25, 101a/27, 103b/27, 115b/01, 13b/25, 31a/15, 32a/13, 40b/14, 46b/17, 88b/17, 88b/19, 98b/27

şiyāf è.- eler 31b/21, 33a/14, 34a/12, 34b/04

şiyāflar è.- eler 30b/26

şürü' è.- eler 90a/21

taftīḫ è.- eler 114b/02

taḫrīk è.- eler 23a/27, 65a/26, 65b/13, 86b/13, 86b/15

taḫviyyet è.- eler 102b/07, 10a/02, 16b/10, 1b/20, 20a/27, 60a/12, 73b/01, 8a/25

tañṭīl è.- eler 86a/12

tebdīl è.- eler 17a/17, 72b/20

tebrīd è.- eler 27b/14, 3b/05, 59b/02

tedārik è.- eler 102b/26

tedbīr è.- eler 25a/11

tedbīri è.- eler 23b/13

tekeḥḥül è.- eler 28b/24
 tekmiḍ è.- eler 25b/22, 26a/11, 32b/17,
 41a/04, 50b/23, 50b/24, 51b/06, 75b/24, 77a/23,
 81a/04, 84b/22
 tekrār è.- eler 7a/13
 telyīn è.- eler 108b/02, 108b/18,
 115b/11, 12b/07, 14a/07, 1b/19, 30b/12, 36b/07,
 38b/01, 3b/05, 3b/08, 44a/06, 46b/17, 47a/21,
 4b/04, 51b/10
 tenāvül è.- eler 104a/21, 114b/24,
 25b/02, 33a/23, 33a/24, 59a/14, 60b/01, 74a/14,
 74b/13, 74b/25, 75a/06, 76a/26, 76b/02, 77a/05,
 82b/05, 85a/23, 88a/10, 88b/02, 90a/26, 91a/01,
 91a/04, 93b/07, 94a/20, 94b/06, 95a/15, 95a/22,
 96b/10
 tenḳiye è.- eler 10a/02, 16a/12, 20a/23,
 21b/04, 23b/10, 28a/18, 28b/22, 29a/01, 31a/04,
 31a/08, 32a/23, 32b/01, 34a/05, 34a/19, 34a/20,
 35a/09, 35b/27, 36b/15, 36b/18, 39b/15, 40a/23,
 41b/24, 43b/06, 44a/21, 49a/04, 50b/23, 58a/25,
 59a/13, 59b/17, 7a/25, 7b/04, 83b/10, 35b/03
 ter è.- eler 97b/03, 97b/04
 terbiyet è.- eler 37a/05, 37a/06
 terk è.- eler 30a/16
 terṭīb è.- eler 19a/18, 21a/19, 64b/17
 yād è.- eler 3a/05
 yaḳu è.- eler 102b/03, 105a/15,
 105b/22, 106a/12, 106b/21, 106b/25, 108a/06,
 108a/10, 108b/13, 108b/18, 108b/21, 110a/27,
 110b/01, 111b/14, 111b/16, 113b/07, 114a/08,
 114a/13, 115a/09, 29b/21, 29b/26, 30a/02,
 30b/20, 32b/13, 35a/19, 38b/09, 46b/10, 47b/11,
 4a/25, 57b/07, 58b/06, 58b/07, 65a/01, 6b/06,
 73b/03, 73b/17, 77a/09, 78b/25, 79b/04, 79b/06,
 81b/24, 89a/10, 89b/22, 90a/03, 91a/13, 91a/15,
 91a/24, 92b/26, 93a/19, 95b/08, 92b/11
 yaḳuyı è.- eler 108b/10, 12a/18,
 48a/01, 92a/12
 yardım è.- eler 92a/24
 yaş è.- eler 104a/15, 93b/04, 97b/01
 yaşca è.- eler 105b/06
 zā'īl è.- eler 64b/18

zīmād è.- eler 104b/23, 105a/04,
 105a/07, 110a/25, 115a/07, 38b/06, 78b/24,
 9b/02
 zīmādı è.- eler 113a/18
 zīmādlar è.- eler 115b/01
 ziyāde è.- eler 102b/11
 è.- elüm 61a/12
 zıkr è.- elüm 11a/19, 18a/13
 def' è.- emese 1b/18
 def' è.- emeyüp 9a/22
 cezbe è.- emez 112b/07
 daḥı è.- emez 109b/25
 def' è.- emez 109a/27, 109b/24, 53b/23
 ḥalāş è.- emez 1b/23
 ister è.- emez 27b/04
 müsteḥīl è.- emez 112a/21
 taḥammül è.- emez 24b/08
 tevlīd è.- emez 111b/21
 şabr è.- emezise 81a/03
 ḥurūc è.- en 77a/06
 icāb è.- en 95b/21
 muḳāvet è.- en 38b/26
 sefer è.- en 78b/16
 tenbiye è.- en 83a/12
 è.- er 25b/15, 61a/03, 66a/09
 def' è.- er 5b/13
 fā'ide è.- er 17b/15, 60b/06
 ḥareket è.- er 49a/08
 geç è.- er 72a/08
 gören è.- er 29a/20
 ifrāt è.- er 28a/13, 92a/21
 iḥsās è.- er 84a/17
 intikāl è.- er 24a/05
 mütevellid è.- er 110a/04
 naḳl è.- er 49a/19
 pāk è.- er 110b/21
 sākin è.- er 39a/19
 şümün è.- er 26a/14
 taḡalluḡ è.- er 27b/14
 taḥlīl è.- er 39a/19
 sākin è.- erise 40b/23
 aş è.- erler 101a/08
 fetīlcük è.- erler 37b/05

nüṭl̄ è.- mek 86a/12
 pāk è.- mek 76b/13, 81b/02
 şabr è.- mek 87b/20, 87b/21
 şarf è.- mek 13a/03
 se'î è.- mek 101b/22
 taḳviyyet è.- mek 82a/25, 8b/05
 tebrīd̄ è.- mek 104b/14
 yaḳu è.- mek 72a/04
 è.- mekde 61a/15, 61b/01, 63a/05,
 63a/15
 baṣṭ è.- mekde 62a/06
 cez̄b è.- mekde 107a/22, 49a/22
 def̄ è.- mekde 13a/20, 46b/15, 81a/26
 faṣd̄ è.- mekde 69b/05
 ḥabs è.- mekde 54a/14
 ḥıfz̄ è.- mekde 36b/25
 haẓm̄ è.- mekde 94a/26
 ḥıfz̄ è.- mekde 36b/24
 men' è.- mekde 18a/07
 mu'ālece è.- mekde 67a/12
 taḥfīf̄ è.- mekde 68a/04
 taḥrīk̄ è.- mekde 62a/07
 taḳviyyet è.- mekde 62a/04, 62b/18,
 62b/20, 63a/03, 63a/08
 tebdīl̄ è.- mekde 58a/06
 tecfīf̄ è.- mekde 18b/09
 tefrīḥ̄ è.- mekde 62a/03
 terṭīb̄ è.- mekde 22a/17
 zā'īl̄ è.- mekde 111b/04, 61a/20, 83a/19
 ziyādē è.- mekde 18b/09
 è.- mekden 37a/01
 cez̄b è.- mekden 112a/18
 isti'māl̄ è.- mekden 86a/08
 ḳadḥ̄ è.- mekden 33a/25
 mā-yenbaḡī sülük̄ è.- mekden 12a/05
 nüfūz̄ è.- mekden 23a/13
 te'sīr̄ è.- mekden 11b/10
 def̄ è.- mekden ise 95a/04
 isti'māl̄ è.- mekden olur 97a/24
 süst̄ è.- mekden olurısa 49a/10
 faṣd̄ è.- mekdür 46b/27
 ḥareket̄ è.- mekdür 112b/21
 iḥrāc̄ è.- mekdür 104a/03

ḳarḳar̄ è.- mekdür 75b/19
 müdāvem̄et̄ è.- mekdür 32a/24
 nüṭl̄ è.- mekdür 26a/13
 pāk̄ è.- mekdür 10b/27, 72b/16, 82a/21
 riyāṣat̄ è.- mekdür 82b/24
 şabr̄ è.- mekdür 83a/04
 şarf̄ è.- mekdür 111b/11
 su'ūt̄ è.- mekdür 10a/16
 taḳviyyet̄ è.- mekdür 10b/19, 11a/02,
 11b/09, 16b/20, 9a/22
 tefṭīḥ̄ è.- mekdür 65a/09
 tenḳiyē è.- mekdür 10b/19, 15b/09,
 16a/09
 teşbīḥ̄ è.- mekdür 78b/11
 intikāl̄ è.- memek 86b/12
 83a/05 è.- memekdür 83a/05
 intikāl̄ è.- memekdür 98a/21
 tedbīr̄ è.- memiş 59b/23
 istinşāk̄ è.- menüj̄ 80a/09
 kifāyet̄ è.- mese 44b/12, 64b/21
 taḥammül̄ è.- mese 49a/02
 vefā̄ è.- mese 1b/19
 ishāl̄ è.- mesi 61b/05
 è.- mesün 106a/17
 ḥareket̄ è.- meye 12a/18
 ihmāl̄ è.- meye 11a/25, 52a/15
 ḳabül̄ è.- meye 11b/05, 13a/05
 muḥālefet̄ è.- meye 115b/23
 taḥammül̄ è.- meye 69b/01
 taḡlīz̄ è.- meye 6a/10
 tecāvüz̄ è.- meye 115b/23
 teneffüs̄ è.- meye 23b/18
 'ilāc̄ è.- meyeler 115b/06, 23a/25,
 27a/05
 è.- meyeler 110b/16, 27a/06, 6a/15
 imhāl̄ è.- meyeler 35b/11
 men'̄ è.- meyeler 1b/20
 müsāhelē è.- meyeler 6a/07
 şurū'̄ è.- meyeler 42b/05
 tevaḳḳuf̄ è.- meyeler 69a/16
 ḥavf̄ è.- meyesin 69b/01
 isti'māl̄ è.- meyice 2a/11
 i'timād̄ è.- meyüp 2a/18

iltifāt è.- meyüp 2a/06
 kifāyet è.- meyüp 73a/11
 müsā' de è.- meyüp 2b/18
 taḵsīm è.- meyüp 82b/23
 te'hīr è.- meyüp 18a/08
 yād è.- meyüp 2a/16
 ḥurūc è.- meyüp bir 84a/13
 è.- mez 102b/26
 ḳabūl è.- mez 26a/18, 9a/20
 kifāyet è.- mezise 100b/15
 vefā è.- mezise 102b/10
 mūrāca'at è.- mezler 69b/11
 ta'aḳḳul è.- mezler 67a/19
 kifāyet è.- mezse 32b/04
 ḥareket è.- miş 87a/16
 nüfūz è.- miş 89b/07
 sedd è.- miş 110a/14
 riyyāzat è.- miş ola 59b/22
 terk è.- miş ola 81b/01
 è.- se 109a/13
 è.- seler 52a/04
 bile è.- seler 48a/05
 böyle è.- seler 19b/01
 isti'māl è.- seler 115a/11, 55a/21
 lu'ūḳ è.- seler 72a/23
 mażmaza è.- seler 49a/17
 saḥḳ è.- seler 30a/19
 su'ūt è.- seler 27a/23, 6b/23, 6b/26
 tedbīr è.- seler 68a/11
 teshīn è.- seler 10b/04
 yaḳu è.- seler 101b/12
 è.- üci 96a/18
 è.- üj 71b/22
 'aḳd è.- üp 13b/24
 'amel è.- üp 79b/17
 'ilāc è.- üp 99a/19
 è.- üp 104b/16, 16b/15, 21b/26, 24b/14,
 25b/10, 29a/01, 31b/03, 32a/13, 34b/11, 38b/12,
 39a/02, 42a/24, 45b/19, 46a/23, 55a/12, 55b/02,
 57a/24, 64b/16, 68a/03, 79a/01, 8a/06, 97b/09
 aḥz è.- üp 1b/10
 aḳ è.- üp 18b/17
 ayran è.- üp 42b/18

cem' è.- üp 109b/09, 3a/03, 4b/13,
 56b/05, 5b/04, 7a/12, 91a/06, 95a/15
 cemī' è.- üp 113a/16
 cezb è.- üp 107a/21
 cüllāb è.- üp 105a/09, 105a/24,
 105b/26, 108b/01, 109b/07, 110a/01, 110a/24,
 110a/25, 111a/22, 113b/23, 113b/25, 11a/01,
 11a/06, 12a/08, 13b/05, 13b/19, 14a/19, 14a/25,
 15b/14, 19a/13, 27a/16, 29b/16, 31a/07, 34a/03,
 34a/22, 35a/08, 35b/19, 35b/26, 36b/10, 36b/16,
 37b/25, 38a/12, 38b/02, 39b/06, 40a/22, 41b/22,
 42a/10, 42a/19, 43b/04, 45a/27, 45b/09, 46b/24,
 48b/10, 50b/17, 50b/21, 51a/01, 51a/02, 52a/06,
 53a/02, 53b/18, 54b/06, 55b/18, 56a/12, 57a/25,
 57a/27, 58a/24, 58b/22, 59a/10, 59b/19, 60a/07,
 66a/05, 66a/18, 67a/02, 69a/14, 69b/20, 6a/13,
 70a/11, 70a/27, 70b/15, 73b/11, 74a/09, 74b/21,
 75a/11, 75b/21, 76a/13, 76a/18, 77a/19, 77b/19,
 78a/27, 79a/22, 80b/06, 81b/09, 81b/20, 83a/05,
 83b/09, 84b/17, 85a/19, 87a/20, 89b/18, 90a/25,
 91a/22, 92a/03, 93a/27, 93b/11, 94a/02, 4b/07
 çörecükler è.- üp 11b/13
 faşd è.- üp 19b/11, 37b/16, 43a/09
 ferāgat è.- üp 3a/01
 fetīl è.- üp 38b/12, 39a/07, 39a/24,
 41b/06
 ḥabb è.- üp 103a/25
 ḥabblar è.- üp 12a/13
 ḥabs è.- üp 102b/11
 ḥall è.- üp 112b/24, 16b/01, 20b/10,
 23b/02, 33a/15, 3b/10, 40b/03, 44b/20, 45b/08,
 47b/18, 54b/02, 54b/14, 58b/08, 69b/24, 79a/26,
 79b/12, 80b/21, 80b/27, 82b/03, 83a/17, 84b/21,
 86a/24, 88a/12
 ḥareket è.- üp 26a/20, 56a/10, 88b/08,
 90b/02
 ḡargara è.- üp 45a/10
 ḡarḳ è.- üp 20b/24
 ḥased è.- üp 2b/17
 ḥalt è.- üp 100b/11, 103b/26, 104b/23,
 104b/24, 108b/13, 110a/26, 110b/01, 110b/11,
 113b/07, 115a/09, 27a/26, 30b/17, 37b/09,
 37b/21, 38a/17, 42b/11, 43b/17, 47b/26, 50b/10,

53a/04, 55a/13, 59b/17, 5a/15, 67b/04, 74b/13, 80a/23, 80b/03, 86b/07, 89a/25, 91a/01, 98b/05, 99a/04, 6b/04, 39a/08, 91a/24

hamîr è.- üp 49b/02

hizmet è.- üp 115b/22

hurûc è.- üp 29a/03

ııcaık è.- üp 13b/15, 40a/05

ibtidâ è.- üp 43a/04

intikâl è.- üp 22a/24

issi è.- üp 88b/14

ittifâk è.- üp 22b/19

katl è.- üp 78a/21

kaykana è.- üp 48a/02

kesb è.- üp 110a/04

kese è.- üp 18b/19

kîrûîî è.- üp 54b/08

lu'ûk è.- üp 47b/17, 66a/08

ma'cûn è.- üp 104b/05, 104b/07, 111a/11, 14b/20, 18a/18, 25b/03, 27a/25, 39a/27, 39b/19, 40b/18, 49a/20, 50a/06, 5a/18, 77a/03, 77b/12, 80b/19, 85a/02, 91a/04, 49b/09

memzûc è.- üp 22b/14

merhem è.- üp 45a/01, 6b/20

murabbâ è.- üp 29b/02

mülâzemet è.- üp 2b/17

mürûr è.- üp 97b/08

naql è.- üp 22b/07, 36b/21

nazar è.- üp 33b/13

ri'âyet è.- üp 99a/25

şabr è.- üp 37b/23

şâfî è.- üp 105a/04, 11a/16, 11b/20, 12b/17, 14b/02, 20a/05, 20a/16, 20b/10, 55a/19, 58b/14, 5a/22

saık è.- üp 10a/08, 13b/25, 14b/19, 23b/01, 25a/23, 29a/26, 35a/14, 36a/11, 37b/08, 41b/13, 42a/13, 44b/12, 45a/11, 47b/24, 48b/20, 5b/01, 65b/02, 6b/18, 89a/22, 94b/07, 94b/08, 96b/13, 14b/26, 6b/27, 7b/24, 8a/16, 94b/15

sedd è.- üp 27b/19

süfûf è.- üp 53a/15, 81b/03

süfûflar è.- üp 99a/06

sülûk è.- üp 15b/25

şerbet è.- üp 100a/21, 55a/22, 89b/20

şiyâf è.- üp 30b/01

şorbâ è.- üp 11a/02, 45b/01

taıammül è.- üp 87b/21

taırîk è.- üp 24a/12

taıviyyet è.- üp 62a/15, 65a/08, 82b/15

taıdıık è.- üp 89a/02

tedbîr è.- üp 27b/05

tefehııüz è.- üp 2b/27

tenâvül è.- üp 15b/02

tenkıye è.- üp 82a/21

terbiyet è.- üp 30b/01

tercûme è.- üp 3a/03

terkıb è.- üp 1b/08

tevekkül è.- üp 2a/15

vefâ è.- üp 51b/03

yaıu è.- üp 30a/03

zarb è.- üp 37b/22, 42a/25

ıalı è.- üp uralar 3b/21

yaıu è.- üp uralar 12a/19

ıalı è.- üp ursalar 94b/16

ıalı è.- üp vîreler 103a/19

êtdür - Ettirmek, yaptırmak. -8-

ishâl è.- düm 114b/03

meyl è.- eler 54a/10

ishâl è.- mege 22a/15

faıd è.- mek 22a/21

ishâl è.- mek 114b/01

isti'mâl è.- -mek 20b/19

ıazer è.- mekdür 111b/24

isti'mâl è.- meyeler 108a/07

êtdürt - Ettirtmek, yaptırtmak. -1-

taııfîf è.- mek 74a/01

eııbbâ <Ar. Tabipler. -9-

e. 105b/07, 31a/23, 55b/10, 78a/24

e.+ dan 2b/17, 72a/09

e.+ nuı 99a/13

e.+ ya 69b/11, 99a/06

eııbbâ <Ar. bk. eııbbâ. -1-

e. 63b/22

etli Etli. -3-

e. 36a/19, 38b/09, 3a/25

etmek Ekmek. -26-

e. 101a/10, 116a/13, 22b/13, 49b/12, 53a/22, 56a/08, 60a/05, 79a/03, 79a/14, 87b/14, 8a/22, 92b/19

e.+ çi 40b/12, 89a/25

e.+ çiler 34b/10, 34b/12, 34b/15, 41a/02

e.+ i 101a/10, 86a/22

e.+ ile 106a/11, 36b/17, 67a/26

e.+ ler 59b/25

e.+ lerine 18a/06

etrāf <Ar. Taraflar, etraf. -13-

e. 23a/18, 64b/11

teheyyüç-i e.+ dur 111b/22

e.+ ına 110b/09, 15a/12, 49b/02, 65b/17, 79b/07

e.+ ında 10a/24, 111b/22, 92b/24, 68a/07

e.+ ını 78b/23

ev Ev, yuva, mekan. -6-

e.+ i 22a/25, 71a/09

e.+ idür 71a/11

e.+ inde 71a/17

e.+ inden 42b/20

evā'il <Ar. Başlar, ilk günler. -5-

e.+ de 109a/02, 22b/07, 46a/13, 71b/25, 98b/08

evāḥir <Ar. Sonlar, son zamanlar. -3-

e.-i nehārda 115b/18

e.+ de 109a/04

e.+ inde 44b/02

evcā' <Ar. Ağrılar. -2-

e. 93a/20

e.-i üzne 40b/22

evdāc <Ar. Boyunda bulunan, şah damardan hariç diğer iki büyük damar. -1-

e. 23b/16

evkāt <Ar. Vakitler. -6-

e.+ da 106a/21, 116a/15, 41b/12, 45b/10, 76b/03, 93a/16

evlā <Ar. En iyi, en uygun, öncelikli. -1-

e.+ dur 12b/14

evrām <Ar. Veremler, şişler, şişikler. -6-

e. 3a/10, 64a/10

e.-i dimāgī 23b/27

e.-i ḥārirlarda 30a/21

e.+ da 64a/20

e. olmakdan 64a/18

evvel <Ar. Önce, ilk, birinci. -60-

e. 103a/20, 107b/02, 112b/03, 13b/27, 18a/02, 18a/18, 34b/04, 3a/25, 41b/03, 42b/22, 45b/03, 56b/18, 66a/01, 68a/21, 71b/27, 75b/11, 79b/15, 84b/14, 89a/05, 96b/22

nev'-i e. 52b/02

e.-emrden 29b/20 29b/19

e.-i emirden 51b/03

e.-i emrde 29b/13, 70b/16

e. bir 102b/09, 23a/26

e.+ de 62b/19, 63a/11, 63b/13

derece'-i e.+ de 63a/06

e.+ i 98a/09

e.+ idür 56b/16

e.+ inde 106a/16, 62a/11, 62b/23, 62b/27

e.+ ki 104a/22, 11b/21, 28b/17, 3a/07, 3a/12, 3a/14, 52a/17, 61a/24, 61b/03, 61b/26, 62a/04, 62a/16, 62b/04, 63b/09, 65b/06, 68b/24, 68b/25, 80a/11, 84b/04

e.+ kinüj 32a/18

e.+ kisi 114a/24

nev'-i e.+ üj 80a/20

evvelā <Ar. Birinci olarak, her şeyden önce, ilk önce. -20-

e. 112b/07, 16b/24, 19b/06, 1b/18, 25a/06, 25b/23, 2a/14, 30b/11, 41b/21, 46b/27, 56b/10, 56b/17, 67a/13, 71b/06, 76b/23, 86a/07, 97b/17, 98a/06, 99a/16, 99b/08

evvelī <Ar.-Far. Birinciye ait, öncekiyle ilgili. -2-

telyīn-i e. 66a/09

e.+ dedür 62b/27

ey - bk. eyt. -1-

e.- di 49a/24

eyegü Kaburga kemiği. -12-

e. 106b/02

e.+ dür 70b/05

e.+ ler 109a/07, 68b/03, 68b/07, 70b/24, 71b/12	hażm e.- mege 114b/12
e.+ lerde 68a/25, 71b/08	nüfüz e.- megi 17a/06
e.+ lerdür 70b/04	e.- mek 110b/20, 14b/11, 17a/11, 17b/13, 72a/11, 7a/09, 8b/07, 99a/13
e.+ lerin 69a/24	av e.- mek 22b/01
e.+ lerünj 71a/15	az e.- mek 20a/03
eyle - Yapmak, etmek. -837-	buñür e.- mek 61a/25, 27b/21
cezm e. 13a/25	cānib-i veca'ından e.- mek 69b/15
hazer e. 25a/05, 25a/06	def' e.- mek 27b/03, 99a/26
hukneyi e. 24b/08	eyü e.- mek 15a/21
cehd e.- di 103b/04	faşd e.- mek 100a/14, 110a/16, 23b/19, 51a/06, 51a/07, 78a/04
emr e.- di 2a/20	fikr e.- mek 22b/27
halk e.- di 2a/10	fikrler e.- mek 19b/10, 59b/14
hiṭāb e.- di 2a/11	ḥacāmat e.- mek 23b/19, 30b/22, 3b/03, 50b/27
isti'māl e.- di 2a/12, 2a/13	ḡalīz e.- mek 71b/24
istinşāk e.- di 25a/21	ḡareket e.- mek 74b/08
redd e.- di 78b/13	ḡargara e.- mek 110b/20, 45a/15, 47a/17, 54a/16
teşbīh e.- di 111b/19	hukne e.- mek 83b/16
teveccüh e.- di 2a/14	iḥsās e.- mek 17a/25
vaşf e.- di 41b/26, 67b/18	iḥtirāz e.- mek 27a/18, 50b/01
'avdet e.- di ol 2a/13	ile e.- mek 99b/01
ittifāk e.- diler 49a/25	intikāl e.- mek 85a/15
halk e.- dügi 84a/12	ishāl e.- mek 13b/04, 16b/25, 21a/11, 22a/13, 32a/06, 35b/07, 39b/08, 45a/07
kalb e.- dügi 61a/22	isti'māl e.- mek 104b/07, 19b/07, 34b/06, 44b/16, 8b/06
maṭbūhı e.- dügi 5b/06	istinşāk e.- mek 110b/12, 6b/24, 8b/07
taḳviyyet e.- dügi 63a/20	ḳabūl e.- mek 22b/08, 73b/09, 83b/13
ilḥaḳ e.- dük 3a/04	ḳadḥ e.- mek 33b/11
telyīn e.- dükden 82b/15	ḳarḳara e.- mek 75b/16
e.- düm 72a/20	ḳavī e.- mek 76a/16
devā e.- düm 6b/19	ḳay' e.- mek 76a/10
emr e.- düm 25a/21	kimādlar e.- mek 27b/21
ḥalāş e.- düm 25a/12	misvāk e.- mek 50a/27
isti'māl e.- düm 25a/18, 31b/18	nefret e.- mek 90a/16
meymūndan e.- düm 64a/13	pāk e.- mek 20b/06, 59b/15, 77b/27, 82b/02, 96a/17
nażar e.- düm 64a/14	ṭaleb e.- mek 22a/02, 77b/15
saḥḳ e.- düm 25a/20, 25a/22	su'ūt e.- mek 21b/23, 25a/24, 8a/27
ṭlā e.- düm 116a/11	şāf e.- mek 100a/16
su'ūt e.- düm 25a/21, 25a/22	
te'emmül e.- düm 99a/13	
tecribe e.- düm 101b/09, 18a/16, 25a/19, 55a/07, 41b/09	
i'timād e.- düj 2a/16	
ḥabblar e.- mege 96b/13	

tağlîz e.- mek 42b/07
 taḥayyül e.- mek 10b/14, 10b/25,
 19a/17
 taḥayyüller e.- mek 20b/05, 22a/03
 taḫviyyet e.- mek 16b/26, 17a/10,
 23a/04, 40b/10, 80a/20
 te'ḥîr e.- mek 84b/17
 te'şîr e.- mek 52a/23
 te'cîl e.- mek 27a/18
 tebdîl e.- mek 109b/27, 14b/07, 18b/02,
 93b/21
 tebrîd e.- mek 109b/27, 42b/07
 tekmîd e.- mek 9a/09
 telyîn e.- mek 104b/22, 109b/10,
 110a/16, 38a/04, 42a/11, 46b/01, 9a/01
 tenkıye e.- mek 110a/01, 19a/11,
 32a/19, 32a/23, 33a/20, 50b/14, 60a/23, 94a/11,
 19b/15
 terk e.- mek 100a/15
 terṭîb e.- mek 23a/03, 26a/23, 30a/12,
 36b/08, 40a/04
 teşhîn e.- mek 11b/10, 17a/13, 28a/24
 yaḳu e.- mek 115a/13, 37b/19
 zâ'îl e.- mek 98a/23
 teskîn e.- mekde 88b/21
 faşd e.- mekden 52b/13
 ḥaḳîkî e.- mekden 88a/07
 terk e.- mekden 30a/18
 e.- mekdür 36a/21, 3a/18, 51a/19,
 74b/11, 14a/17
 faşd e.- mekdür 31a/25, 45a/06,
 69b/15, 71a/03
 fıkır-i fâsidler e.- mekdür 12a/07
 fıkırlar e.- mekdür 7a/21
 ḥacāmat e.- mekdür 42a/18, 46b/27
 ğalebe e.- mekdür 15a/01
 ḥareket e.- mekdür 53b/09, 98b/13
 ğargara e.- mekdür 45a/08
 ḥıfz e.- mekdür 1b/09
 ḥuḳneler e.- mekdür 30a/07
 ictināb e.- mekdür 18b/24
 idrār e.- mekdür 21b/26
 ihtirāz e.- mekdür 28b/27, 36a/20

intikāl e.- mekdür 7b/14
 ishāl e.- mekdür 110a/07, 115a/20,
 15a/26, 30a/07, 31a/25, 36a/07, 63a/12, 7a/24
 isti'māl e.- mekdür 14b/14, 37a/14,
 7b/16
 ḳatlı e.- mekdür 17a/26
 key e.- mekdür 37a/23
 mażmaza e.- mekdür 45a/07
 men' e.- mekdür 98a/07
 mişl e.- mekdür 1b/11
 mübāḥese e.- mekdür 18b/24
 nüṭül e.- mekdür 12a/26
 pāk e.- mekdür 101b/18, 17a/11,
 50a/26, 74a/20, 74b/10, 78a/25, 89b/12, 9a/24
 tağlîz e.- mekdür 33b/19
 taḫviyyet e.- mekdür 11b/04, 17b/11,
 28a/27, 33b/19
 tebdîl e.- mekdür 14a/18
 tebrîd e.- mekdür 8b/18, 8b/23
 tebsîr e.- mekdür 29a/02
 telyîn e.- mekdür 13a/07, 30b/23,
 38a/27, 43a/10, 45a/14, 45b/23, 51b/18, 9b/14
 tenkıye e.- mekdür 115a/20, 16b/09,
 18a/27, 23b/20, 26a/06, 30a/06, 33a/04, 42a/21,
 45b/21, 48b/15, 50a/14, 6a/08
 terk e.- mekdür 45b/21, 47a/12, 59b/26
 terṭîb e.- mekdür 15a/05, 21b/03,
 21b/10, 22a/05, 36a/27, 40b/05, 9a/02
 zâ'îl e.- mekdür 10a/23, 112b/04,
 95b/21
 isti'māl e.- mekdür ol 100b/08
 ṭama'un e.- memek 34a/18
 idrāk e.- meye 88a/02
 men' e.- meye 32a/03
 şabr e.- meye 39a/23
 ṭaleb e.- meye 57a/03
 e.- mez 32a/27, 77a/18
 intikāl e.- mez 23b/19, 86a/07, 53b/14
 ḳabül e.- mez 18a/24
 ḳarār e.- mez 21a/26, 21a/27
 kifāyet e.- mez 64a/21
 meyl e.- mez 26b/17
 sülük e.- mez 65a/22

taḥammül e.- mez 50b/19, 56b/23,
71b/05

tecāvüz e.- mez 63b/27

tekellüm e.- mez 19a/09

teveccüh e.- mez 107a/14

iltifāt e.- mezem 72a/10

fā'ide e.- mezise 51a/22

nā-ehlden fark e.- mezler 2b/14

taḥammül e.- mezler 56b/26

iştigāl e.- miş 21b/20

te'şir e.- miş 100b/17

fıkr e.- miş 21b/20

bārid e.- miş ola 5b/23

ḥabs e.- miş ola 52a/25

sehd e.- miş ola 52a/24

te'şir e.- miş ola 8b/10

e.- mişdür 36a/03, 5b/25

def e.- mişdür 36a/07

emr e.- mişdür 2a/05

ḥalk e.- mişdür 1b/04

ibtidā e.- mişdür 98b/06

intikāl e.- mişdür 66b/14

meyl e.- mişdür 87a/12

setr e.- mişdür 29b/09

şahādet e.- mişdür 99a/21

vāfir e.- mişdür 21b/21

ma'lüm e.- mişler 69b/10

'avdet e.- r 112a/09, 37a/24

e.- r 100a/20, 102a/16, 113a/14,

15a/27, 20b/05, 27b/03, 33a/22, 36a/13, 38b/24,

38b/26, 39a/04, 47b/18, 47b/23, 49a/24, 52a/16,

52b/19, 63a/27, 65b/25, 6b/24, 75a/09, 77a/07,

77a/22, 87a/03, 93a/25, 94b/08, 99a/08

āsān e.- r 55a/10, 68a/18

beyān e.- r 29a/04, 3a/10, 3a/11, 3a/12,

3a/13, 68b/19

cehd e.- r 100a/07, 100a/23

cezb e.- r 104b/11, 109b/23, 112a/22,

113a/21, 116a/01, 41a/21, 5a/12, 72a/05,

72a/07, 97a/09

dahl e.- r 99a/06

def e.- r 102b/27, 114a/20, 13a/18,

29b/03, 47b/04, 55a/02, 55a/14, 63a/03, 6b/08,

7a/05, 93b/22, 94b/16, 94b/20, 96b/15, 96b/16,
99a/16, 99a/27, 55a/26

delālet e.- r 100a/11, 18b/11, 19a/10,
22b/09, 23a/20, 2a/21, 2a/24, 50a/14, 67b/23,
68a/06, 71b/15, 71b/18, 72a/01, 72a/02, 7a/23,
81b/18, 99b/14

eyü e.- r 11a/12

fā'ide e.- r 101a/26, 101b/03, 24b/12,
25b/02, 44a/12, 47b/20, 49a/13, 51a/26, 63b/08,
97a/17

fark e.- r 2b/01

fāsīd e.- r 52b/19

feth e.- r 107a/07, 107a/10, 114b/02,
28a/01, 28a/07

fi'l e.- r 98a/17

ğalīz e.- r 34a/01

ḥareket e.- r 10a/27, 20b/02, 20b/04,
21b/01, 41a/09, 60b/15

ğazab e.- r 16a/02

ḥazer e.- r 21b/01

ḥazḥaza e.- r 72a/14

ḥıfz e.- r 18b/27, 37a/07, 49b/20,
57a/10, 9b/02

gökçek e.- r 106a/20, 22b/03, 75a/07

ğusl e.- r 67a/07

ḥuzūr e.- r 65b/25

ḥalāş e.- r 37b/09, 37b/10, 41b/13,
6b/22, 89a/23

ḥazm e.- r 83a/13, 94b/27

ḥılt e.- r 59b/24

ḥōş e.- r 44b/26

ḥüb e.- r 75a/08

ḥunnāk e.- r 52b/18

ıslāḥ e.- r 106a/24, 115a/13

i'tikād e.- r 31b/14

ibkā e.- r 33b/13

ibḥāl e.- r 38b/27

ibtidā e.- r 26b/15, 46a/06, 85a/05

ibtidā' e.- r 26b/19

idrār e.- r 105a/26

idrār-ı bevl e.- r 113a/12, 115a/12

ifrāt e.- r 62a/07

ifsād e.- r 78b/19

iḥdāş e.- r 102b/09, 108a/24, 15b/21,
 4b/23, 61b/23, 76a/09, 7b/22, 82a/09
 iḥrāk e.- r 19b/02
 iḥsās e.- r 71b/13
 iḥdāş e.- r 94b/20
 ilḥāc e.- r 100a/24
 imsāk e.- r 103a/24
 intiḳāl e.- r 14a/23, 18a/20, 18a/21,
 53b/26, 78b/18
 ishāl e.- r 114b/03, 116a/08, 5a/04,
 5a/11, 5a/20, 5b/05, 6b/07, 96b/07
 isti'māl e.- r 31b/15
 itī e.- r 33b/03
 izā e.- r 99a/11
 ḳabūl e.- r 84a/18, 9b/10
 ḳabẓ e.- r 96b/21, 102b/08
 ḳal' e.- r 34b/09, 34b/12, 41b/14
 ḳaṭ' e.- r 102b/15, 102b/24, 103a/26,
 39a/20, 42b/24, 43b/24, 75a/07, 90b/05, 90b/10,
 96b/14
 ḳaṭl e.- r 70a/23
 ḳavī e.- r 116a/16, 23b/27, 29b/02,
 30b/05, 32b/18, 38b/26, 49a/11, 49a/17, 61a/23,
 63a/16, 63a/24, 68a/17, 73a/01, 76a/27, 76b/02,
 82a/04, 98a/09
 kesr e.- r 114b/24
 kifāyet e.- r 100b/10, 114a/23, 3b/20,
 44b/12, 44b/13, 44b/14, 53b/04, 55a/26
 kör e.- r 6a/06
 ḳurūḥ e.- r 52b/17, 52b/18, 98a/17
 let e.- r 99b/13
 men' e.- r 113b/18, 12a/05, 18a/06,
 18a/24, 23a/13, 30b/05, 32a/08, 32b/18, 32b/21,
 33b/04, 33b/14, 33b/16, 45a/18, 48a/15, 49b/20,
 51a/23, 52a/14, 52b/12, 54a/03, 54a/17
 merārā e.- r 37a/24
 meyl e.- r 54a/06, 57a/07
 mu'ālece e.- r 61a/12
 muḥkem e.- r 25a/18
 muḳāvemmet e.- r 62a/01
 naḳl e.- r 22a/09, 71b/18
 nef' e.- r 5a/20
 nefes e.- r 66b/08

nefret e.- r 78b/07
 nüfūz e.- r 87a/01
 pāk e.- r 106a/18, 47b/18, 50a/16,
 5a/12, 67a/14, 6b/07, 6b/13, 7a/01, 7b/07, 8a/17
 rebv e.- r 52b/18
 rivāyet e.- r 49a/24
 riyaḥ e.- r 27b/02
 rūşen e.- r 29a/21
 şabr e.- r 83a/11
 şāfī e.- r 18b/23, 56b/07, 56b/09,
 75a/08
 şaḥīḥ e.- r 49b/20
 sākıṭ e.- r 78b/20
 sākin e.- r 100b/17, 38b/16, 38b/25,
 3b/27, 47b/12, 49a/21, 49a/26, 49b/01, 49b/03,
 49b/11, 50a/03, 5a/26, 63b/13, 6b/21, 73a/01,
 94b/08, 94b/17, 40b/19
 ṭaleb e.- r 78a/12
 sedd e.- r 113b/19, 71b/22
 sehc e.- r 97b/10, 97b/11, 98a/17,
 99a/11, 99a/12, 99a/24
 sekte e.- r 6a/06
 sevḳ e.- r 114a/20
 sill e.- r 52b/16, 52b/18
 sill-i intiḳāl e.- r 66b/04
 sirāyet e.- r 78b/15
 sülük e.- r 65a/07, 65a/21
 taḥlīl e.- r 27b/02, 34a/17, 38b/24,
 39a/03, 57a/18, 78a/18, 7b/16, 87a/10, 93b/08,
 94b/12
 taḡlīz e.- r 54a/03, 54a/16
 taḥrīk e.- r 16a/22, 28a/10, 57a/19,
 10a/27
 taḥayyül e.- r 10a/24
 taḳṭī' e.- r 99a/08
 taḳviyyet e.- r 17a/18, 63b/13
 talṭīf e.- r 6a/09
 tamām e.- r 83b/20
 taşarruf e.- r 103b/10
 taẓyīḳ e.- r 12a/04
 te'dīl e.- r 61b/09, 62a/02, 62a/24,
 65a/21
 tebdīl e.- r 25b/02, 77a/05

tebrīd e.- r 112a/19	intikāl e.- se 109a/12
telyīn e.- r 88b/21, 89a/09, 94b/27	isti'māl e.- se 2b/06
tenāvül e.- r 6a/05	istinşāk e.- se 80a/02
tenkiye e.- r 24b/20, 63a/10, 6b/13,	katı e.- se 75b/10
93b/27	men' e.- se 33a/25
teshīn e.- r 14b/16	te'hīr e.- se 103b/23
teskīn e.- r 101b/01, 101b/09, 38b/04,	'ilāc e.- seler 6a/07
38b/27, 50a/10, 94a/01, 96a/26	ğargara e.- seler 47b/20, 51a/22
teslīm e.- r 31b/13	harīre e.- seler 55a/18
tevlīd e.- r 21b/15, 3a/26	mażmaza e.- seler 50a/02, 50a/07
tezecür e.- r 100a/07	pāre e.- seler 29a/24
tīz e.- r 29a/09, 29a/14	su'ūt e.- seler 10a/10
vāsi' e.- r 67a/15	tekmīd e.- seler 6b/21
yēl e.- r 115b/05, 93a/22	teshīn e.- seler 16a/25
yerekān e.- r 110a/21	yaqu e.- seler 25b/14, 37b/10
zā'il e.- r 110b/26, 111a/06, 18b/10,	zīmād e.- seler 19a/25
18b/21, 19a/27, 25b/07, 29b/04, 32b/14, 41b/08,	yaqu e.- seler ol 77a/14
46a/03, 47b/24, 49a/27, 51a/12, 6a/08, 77a/14,	ikdām e.- ser 14a/12, 14a/22
94b/09, 99a/18	yaqu e.- ser 37b/08
za'if e.- r 57a/13, 78b/20, 88a/06	ihtirāz e.- sin 16a/23, 91b/14
ziyāde e.- r 108b/23, 11b/02, 18b/26,	şabr e.- sin 35a/24
19a/03, 19b/02, 29a/19, 29b/03, 29b/05, 4a/09,	e.- ye 54b/25
62b/16, 88a/08, 96b/20, 98a/10, 99a/11, 99a/24	cehd e.- ye 81a/01
halāş e.- rdi 7b/10	cezbe e.- ye 111b/12
teshīn e.- rdi 27b/07	def' e.- ye 109a/24, 39b/26
faşd e.- rem 72a/09	emr e.- ye 31b/11
e.- rdi 83a/26	hareket e.- ye 59a/12, 65b/20
hareket e.- rise 23a/24, 49a/09	hukne'-i leyyine e.- ye 27a/18
istikrāh e.- rise 67a/08, 67a/10	ibtidā e.- ye 25a/08
kifāyet e.- rise 100b/13, 36b/06, 96b/07	ishāl e.- ye 114b/05, 115a/26, 31a/26
muwāfaqat e.- rise 61a/10	isti'māl e.- ye 7a/27
taḥammül e.- rise 107b/01, 59a/22,	kaṭ' e.- ye 42b/26, 43a/01
69a/10	kavī e.- ye 81a/08
tecāvüz e.- rise 108a/06	men' e.- ye 32a/02, 9b/03
vefā e.- rise 3b/04, 47a/19	naẓar e.- ye 113b/07
e.- rler 37b/05	ri'āyet e.- ye 67a/13
helāk e.- rler 72a/26	riyāzat e.- ye 94b/02
şabr e.- rler 83a/02, 83a/03	taḳṭī' e.- ye 54b/25
istikrāh e.- rse 20a/07	talṭīf e.- ye 54b/24
yaqu e.- rseler 94b/08	te'emmül e.- ye 61a/03
e.- se 23a/07	tenkiye e.- ye 12a/09, 54a/22
hareket e.- se 54b/19	terk e.- ye 31a/27
ğargara e.- se 47b/18	yaşşıca e.- ye 7a/17

e.- yeler 50a/11	23a/20, 24a/01, 25a/03, 25a/09, 25a/11, 25a/12,
dögeler e.- yeler 113a/27	25a/15, 25a/18, 25a/23, 25b/05, 25b/06, 25b/09,
habblar e.- yeler 97a/16	25b/10, 25b/12, 25b/15, 25b/26, 26a/13, 26b/01,
hareket e.- yeler 77a/23	27a/23, 27a/24, 28a/05, 28b/07, 28b/10, 28b/11,
ğargara e.- yeler 45a/16	29a/13, 29a/23, 29a/26, 29b/01, 29b/03, 29b/04,
ishāl e.- yeler 78b/05	30a/09, 30a/18, 30a/19, 30a/21, 30b/06, 31b/17,
mez_kürü e.- yeler 42b/23	31b/22, 32a/09, 32a/24, 32b/08, 32b/12, 32b/14,
zıkr e.- yem 57a/02, 57a/04	33b/08, 33b/10, 33b/13, 33b/14, 34b/18, 34b/21,
hızmet e.- yen 115b/22	36b/21, 37a/11, 37a/17, 37a/21, 37b/08, 37b/09,
'amelin e.- yüp 83a/14	37b/10, 37b/11, 38b/22, 38b/27, 39a/01, 39a/04,
e.- yüp 112a/23, 41a/26, 42b/21	39a/14, 39a/20, 39a/22, 39a/23, 39a/25, 39b/22,
harire e.- yüp 92a/14	3b/27, 40a/07, 40a/10, 40b/20, 40b/21, 41b/16,
hatm e.- yüp 1b/10	42b/01, 42b/20, 43a/01, 43b/19, 43b/22, 44b/07,
issi e.- yüp 75b/24	44b/18, 44b/20, 44b/27, 45a/01, 45a/17, 45b/24,
lu'ûk e.- yüp 25b/08	46a/01, 46a/02, 47b/03, 47b/05, 47b/06, 47b/07,
revğan e.- yüp 55b/07	47b/12, 47b/14, 47b/16, 47b/19, 49a/21, 49a/24,
saħk e.- yüp 25a/26, 25a/27	49a/27, 49b/07, 49b/10, 49b/11, 49b/14, 49b/16,
ëyle Öyle, o şekilde. -5-	49b/18, 49b/20, 49b/23, 4b/12, 4b/14, 4b/20,
è. 65b/14	4b/22, 50a/03, 50a/06, 50a/08, 50a/09, 51a/26,
è.+ dür 112a/06, 96b/21	52a/17, 52b/06, 52b/08, 52b/09, 52b/11, 52b/14,
è. edeler 18a/09, 26b/02	52b/16, 52b/17, 52b/19, 52b/21, 53a/14, 53a/26,
eyn <Ar. Yorgunluk, halsizlik. -1-	53b/02, 54a/04, 54a/09, 54b/23, 55a/01, 55a/02,
e.+ de 28b/17	55a/06, 55a/09, 55a/10, 55a/13, 55a/14, 55b/03,
eyrelti Eğrelti otu (<i>Pteridium aquilinum</i>). -1-	55b/04, 56a/14, 56a/27, 56b/03, 56b/04, 56b/18,
e. 26b/12	56b/19, 59b/03, 59b/04, 5b/08, 5b/10, 5b/12,
eyt - Söylemek, demek, anlatmak. -362-	5b/14, 5b/16, 62b/27, 63b/25, 63b/26, 64a/01,
e.- di 2a/20, 61b/13	64a/05, 64a/08, 64a/10, 64a/13, 64a/18, 64a/26,
e.- ür 100a/10, 100a/12, 100a/19,	64b/03, 65a/27, 65b/17, 67b/16, 67b/27, 68a/01,
100a/21, 100b/27, 101b/11, 102b/08, 102b/11,	68a/03, 68a/05, 68a/06, 68a/09, 68a/10, 68a/12,
102b/17, 103a/02, 103a/15, 103a/22, 103a/26,	68a/14, 68a/16, 68a/20, 68b/08, 69b/02, 69b/03,
103a/27, 104a/18, 104a/20, 104b/01, 105b/07,	69b/08, 6b/17, 6b/19, 6b/21, 6b/23, 70b/10,
106a/19, 106a/20, 107a/02, 107a/05, 107a/06,	71b/08, 71b/10, 71b/19, 71b/21, 71b/26, 72a/04,
107a/08, 108b/24, 109a/01, 109a/02, 109a/09,	72a/05, 72a/09, 72a/12, 72a/16, 72a/19, 72a/22,
109a/11, 109a/13, 109a/20, 109b/23, 10a/08,	72a/24, 75a/16, 75b/10, 76b/10, 76b/15, 76b/26,
10a/12, 110b/22, 110b/24, 111a/11, 111b/06,	77b/06, 78b/09, 78b/17, 79b/27, 7a/01, 7b/08,
114a/18, 114b/02, 115b/20, 115b/25, 115b/26,	7b/09, 7b/10, 7b/20, 7b/23, 81b/27, 82a/02,
116a/01, 116a/04, 116a/23, 11b/22, 12a/21,	82a/08, 83b/16, 84b/02, 87b/15, 87b/16, 88b/14,
13a/21, 13a/22, 14a/08, 15a/22, 17b/06, 17b/12,	88b/19, 89a/02, 89a/03, 89a/15, 89a/19, 89a/24,
17b/21, 18a/01, 18a/03, 18a/04, 18a/07, 18a/09,	92a/13, 94b/06, 94b/13, 94b/14, 94b/17, 96a/24,
18a/12, 18a/19, 18b/11, 19a/04, 19a/25, 19a/27,	96b/01, 96b/03, 96b/12, 96b/16, 96b/18, 96b/21,
19b/01, 21b/14, 22a/09, 22a/11, 22a/13, 22a/15,	97a/08, 98a/27, 98b/05, 99a/10, 99a/13, 99b/19,
22a/16, 22a/21, 22a/22, 22b/02, 22b/05, 22b/07,	40b/19, 102b/13, 49b/04, 29a/22, 106a/14,
22b/11, 22b/15, 22b/20, 22b/23, 22b/24, 23a/04,	10a/10, 110b/23, 116a/07, 15a/03, 17b/08,

17b/13, 19a/26, 26a/17, 64a/08, 65a/23, 67b/22, 67b/24, 67b/26, 68a/12, 6b/25, 72a/11, 76b/12, 94b/26, 97b/15

e.- ürler 17b/19, 29a/15, 47b/12, 72a/10, 2a/12

eyü İyi. -186-

e. 102b/12, 105b/25, 109a/12, 109a/13, 109a/26, 10a/19, 110b/11, 111b/21, 113a/01, 113b/27, 114a/18, 115a/18, 115b/22, 11b/11, 15a/14, 16b/10, 17b/04, 18b/15, 18b/25, 1b/20, 22b/10, 23a/03, 32a/25, 35a/17, 35a/22, 38b/16, 3b/25, 40b/19, 41b/26, 48b/21, 59b/24, 5a/03, 5a/12, 5a/19, 5a/20, 5a/21, 60b/10, 63a/02, 63b/20, 66a/10, 67a/06, 67b/27, 71a/03, 72b/24, 72b/25, 73a/15, 75b/19, 76b/07, 78a/10, 7b/07, 85a/03, 87b/21, 88b/14, 95a/05

e.+ dür 100a/19, 100b/12, 100b/15, 101a/07, 101b/05, 102b/13, 102b/15, 102b/18, 102b/19, 102b/21, 103a/07, 103a/14, 103a/24, 103a/25, 103a/27, 104b/01, 104b/04, 104b/05, 105a/16, 106a/02, 106a/22, 107a/10, 109a/18, 110b/08, 110b/10, 110b/11, 115a/13, 115b/04, 116a/13, 116a/15, 12b/26, 14b/06, 14b/22, 15a/10, 15a/12, 15a/17, 15a/18, 16b/15, 18b/10, 18b/22, 19b/24, 19b/26, 20b/21, 21a/17, 22b/03, 22b/14, 25a/27, 25b/07, 26a/10, 26a/24, 33a/21, 34a/24, 36b/09, 38b/05, 38b/25, 40a/24, 40b/17, 40b/22, 40b/24, 42a/03, 45a/04, 48a/05, 48a/14, 48a/15, 48a/25, 4a/14, 4a/27, 4b/11, 4b/12, 4b/18, 50a/02, 51a/23, 55a/23, 55b/04, 56b/06, 56b/08, 56b/10, 5a/03, 5a/25, 5b/01, 5b/06, 5b/17, 63a/03, 64b/17, 67a/12, 67a/18, 67b/23, 68a/01, 68a/16, 68a/17, 68a/19, 6b/02, 6b/22, 72a/17, 74b/24, 76a/27, 77b/24, 82a/06, 83b/11, 87a/25, 88b/09, 8a/27, 8b/25, 8b/27, 90b/04, 92b/07, 92b/22, 94b/03, 94b/13, 94b/14, 96b/01, 9a/01, 9a/03

e. eylemek 15a/21

e. eyler 11a/12

e.+ lüğe 71b/18, 109a/10

e. ola 47b/04

e. olmak 8a/21

e. olur 30b/09

e.+ si 104a/22, 62b/03, 62b/09, 63a/22,

63b/19

e.+ sidür 44b/11

eyyām <Ar. Günler. -2-

e.-ı bulrānda 1b/23

e.+ ıla 50a/25

ez - Ezmek. -64-

e.- düm 25a/20

e.- eler 105a/04, 106b/18, 107a/03, 111a/04, 115b/16, 12b/17, 13b/12, 21a/15, 29a/08, 30b/04, 31b/07, 33a/13, 34a/12, 37b/01, 3b/12, 42a/07, 43a/25, 58b/01, 5a/11, 5a/22, 66a/13, 69a/19, 70a/17, 74a/24, 76b/11, 77a/19, 85b/01, 86a/20, 87b/08, 94a/06, 98b/26

e.- erler 69b/24

e.- üp 105b/13, 111a/25, 14b/03, 16b/02, 17a/22, 23b/03, 24a/14, 24b/22, 25b/04, 30b/07, 32a/13, 34b/14, 38a/05, 38b/17, 38b/19, 3b/07, 40b/21, 41a/11, 42b/26, 54a/26, 73a/23, 76a/20, 76a/23, 7a/05, 7b/25, 82a/15, 9b/21, 40b/15, 40b/19, 50a/03, 6b/18

ezil - Ezilmek. -4-

e.- e 52a/08

e.- miş 79b/04

e.- miş ola 100b/12, 16a/27

ezindi Herhangi bir eczanın ezilmiş hali. -1-

e.+ si 37a/15

ez-zerür <Ar. *bk. zerür.* -1-

e. 2a/23

F

fādāniyā <Ar. *bk. fāvāniyā.* -1-

f.+ dur 63a/01

fāhiş <Ar. Aşırı. Büyük. 2. Çirkin, kötü. -2-

f. 86b/12

f. olur 109a/22

fā'ide <Ar. Fayda, yarar. -53-

f. 101a/25, 102b/21, 111a/05, 47b/17, 47b/22, 75a/10

f. eder 17b/15, 60b/06

f. eylemezise 51a/22

f. eyler 101a/26, 101b/03, 24b/12, 25b/02, 44a/12, 47b/20, 49a/13, 51a/26, 63b/08, 97a/17

f. kıla 36b/01

f.+ ler ola 22a/23

f.+ leri 49b/16

f.+ lerin 61a/13

f.+ si 17b/23, 22b/06, 29a/10, 33a/22, 61b/04, 61b/21, 63a/05, 63a/08, 68a/05, 88a/20, 91b/07

f. vère 30a/20

f. vèmekdür 75a/20

f. vèrmese 31b/09, 41b/16

f. vèrmese 46b/06

f. vèrür 17b/23, 25b/09, 28a/03, 30a/22, 30a/23, 32b/17, 55b/05, 61b/08, 62a/12, 62a/20, 63b/02, 67a/19

f.+ yi vèrür 5b/06

fā'ile <Ar. Fiili yapan. -1-

ķuvvet-i f. 56b/20

fakī <Ar. Fakı, fıkihta hüküm verebilecek kadar ustalaşmış kimse. Eserin müellifinin ünvanı. -1-

f. 2b/24

fākih <Ar. *bk. fākihe*. -3-

f. 82b/14, 9b/13

mā'-i f. 43a/11

fākihe <Ar. Yemiş, meyve. Metinde terkip adı olarak kullanılmıştır. -35-

f. 104b/21, 107b/06, 108a/02, 110a/02, 110a/07, 110b/02, 110b/08, 11a/07, 12b/07, 13a/05, 14a/07, 29b/15, 36a/24, 36b/06, 38b/01, 3b/05, 3b/07, 42a/11, 43a/11, 44a/06, 45a/06, 46a/16, 4a/21, 50a/26, 50b/08, 51a/05

f.+ ler 58b/05

f.+ yile 41b/04, 42a/21, 44a/07, 82a/05

mā'-i f.+ yile 47a/20

maṭbūḥ-ı f.+ yile 45a/06, 46a/16, 48b/05

fakīr <Ar. 1. Bendeniz. 2. Derviş. 3. Dilenci, yoksul. -10-

f. 101b/03, 101b/09, 110b/06, 22b/17, 2b/24, 30a/24, 41b/08, 55a/07, 96b/20

f.+ den 3a/05

fakīrāne <Ar.-Far. Fakirce, fakir gibi. -1-

f.+ dūr 92b/22

fakḳāhī <Ar. Tomurcuk. -1-

f. 115a/03

fakḳāhū'l-azḥur <Ar. *azḥur* tomurcuğu. *bk. azḥur*. -1-

f. 9b/24

fālic <Ar. Felçli, felç hastası. -28-

f. 14a/23, 23b/13, 25a/04, 25a/06, 25a/09, 25a/15, 25b/07, 26a/06, 27a/07, 6a/06

f.+ de 27b/06

bāb-ı f.+ de 27a/09

f.+ dedür 24a/03

f.+ den 18a/21, 24a/02

f.+ den bir 25a/08

f.+ e 17b/12, 18a/21, 23b/18, 24a/05, 25b/09, 25b/10, 27a/21

f.+ i 28b/12

f.+ lere 25b/11, 25b/12

f. olur 23b/14, 24a/06

fālik <Ar. Memeleri henüz çıkmış kız çocuğu. -1-

f. olsa 34b/11

fānīd <Far. Beyaz şeker, peynir şekeri. -1-

f. 116a/14

fānīz <Far. *bk. fānīd*. -1-

f.+ ile 25a/01

farāsiyūn <Ar. Yabani pırasa, dağ pırasası (*Marrubium alysson*). -2-

f. 32b/13

f.-ı yābis 55a/18

farazā <Ar. Diyelim ki, farz edelim ki. -1-

f. 71a/16

fāriğ <Ar. 1. Boş. 2. Rahat, huzurlu. 3. vazgeçen. -6-

f. 22a/24, 69a/21

f. olduğdan 115b/16

f. olunca 108b/06

f. olmak 28a/26

f. olmaya 19b/15

fāris <Far. Fars, İranlı, Acem. -1-

şa'ter-i f. 94b/24

fārisī <Far. Farsça, acemce, İran ile ilgili, İran'a ait.

-5-

f. 35b/08, 48b/26, 50a/16
sa'ter-i f. 103b/18, 23a/08

fark <Ar. Ayrıcalık, ayrılık. -22-

f. 100a/12, 109a/14, 109a/20, 26b/17,
33a/01, 66b/21, 85a/04, 99b/06, 106b/22

f. eylemezler 2b/14

f. eyler 2b/01

f.+ ı 20b/02, 31a/02, 40a/16, 66b/20,
68b/19, 80a/01, 66b/05

f.+ ında 100b/03, 107a/04

f.+ ları 85a/09

fārsī <Far. *bk. fārisī*. -2-

f.+ de 29a/22

f.+ dūr 51a/06

faşd <Ar. Kan alma. -65-

f. 30b/11, 32b/06, 34b/25, 36a/19,
36b/06, 3b/24, 41b/03, 44a/07, 45b/17, 59b/01,
64b/03, 69b/03, 72a/10, 86a/08

f.+ a 12b/05

f.+ dan 107b/02

f.+ dur 28b/26

f. edeler 102a/17, 107a/26, 12a/17,
18a/08, 20a/03, 32a/19, 43b/22, 47a/19, 47a/20,
4a/01, 56a/11, 59a/22, 66a/02, 69a/07, 90b/23

f. edüp 19b/11, 37b/16, 43a/09

f. étdürmek 22a/21

f. étmegi 4a/11

f. étmek 64a/25

f. étmekde 69b/05

f. étmekdür 46b/27

f. eylemek 100a/14, 110a/16, 23b/19,
51a/06, 51a/07, 78a/04

f. eylemekden 52b/13

f. eylemekdür 31a/25, 45a/06, 69b/15,
71a/03

f. eylerem 72a/09

f.+ ıla 40a/13, 69b/02, 69b/07

f. ola 71b/06

f. olına 68a/23, 68b/24, 68b/25, 69a/02,
69a/07

f. olınmaya 66a/27

f. olınsa 69b/08

f. olmağdan 69a/05

fāsīd <Ar. bozan, bozucu. -22-

f. 105a/21, 17a/11, 35a/06, 45b/16,
45b/17, 59b/23, 72b/04, 77b/21, 8a/01, 92a/25

f. eyler 52b/19

fıkr-i f.+ ler eylemekdür 12a/07

f. olduğı 92a/16

f. olmağa 111b/17

f. olmak 106b/01, 15b/08

f. olmaz 72b/05

f. olmuş 111b/21

f. olsa 109a/09

f. olur 109a/10, 17a/06, 53b/22

fāsīde <Ar. *bk. fāsīd*. -4-

f. 35b/01

aḥlāt-ı f.+ den 11a/09

ruḥbāt-ı f.+ den olurısa 35b/03

ruḥbet-i f.+ ye 35a/27

faşl <Ar. 1. Bölüm 2. Dört mevsimden her biri. -73-

f. 101a/03, 102b/07, 104a/18, 106a/14,
107a/02, 108b/24, 10a/07, 110b/21, 114a/18,
11b/22, 23b/27, 25a/09, 27a/20, 27a/24, 27a/26,
27b/09, 28b/11, 29a/04, 30a/19, 31b/21, 32b/08,
33b/08, 34b/18, 35a/24, 36b/01, 36b/18, 38b/22,
39b/22, 3a/03, 3b/23, 40a/06, 40b/16, 41a/26,
41b/16, 42b/01, 42b/20, 43b/18, 44b/07, 45b/24,
47b/02, 49a/19, 51a/22, 52a/16, 52b/06, 54b/23,
56b/04, 5b/06, 60b/03, 63b/24, 65a/27, 6b/17,
71b/10, 75a/15, 76b/10, 79b/27, 7b/20, 81b/27,
88b/19, 8a/15, 94b/06, 96a/24, 97b/15, 98b/12,
99a/06, 103a/09, 12a/21, 14a/08, 15a/21,
17b/27, 19a/25, 22a/08

f.-ı fī'l-sillet sill 66b/12

f.+ dur 67b/17

faṭrāsāliyyūn <Gr. Yabani kereviz (*Petroselinum oreoselinum*). krş. asāliyyūn. -1-

f. 115a/02

fāvāniyā <Ar. Ayıgülü, şakayık. (*Paeonia officinalis*). krş. şakāyık. -1-

- f. 16b/14
- faykārā** <Gr. Acı. -20-
ayāric-i f. 101b/20, 20a/11, 24b/24,
25b/17, 27a/07, 28b/21, 29a/10, 33a/07, 36a/08,
38a/13, 48b/17, 6b/10, 6b/13, 84b/27, 7b/23
şıfat-ı ayāric-i f. 16a/12
ayāric-i f.+ yı 76b/11, 7a/04
ayāric-i f.+ yıla 16b/16, 82a/03
- fażā** <Ar. Boşluk, genişlik. -1-
f.+ larına 12a/05
- fażala** <Ar. Fazlalık, artık. -1-
f.+ yı 11b/04
- fażilet** <Ar. Erdem. -1-
f.+ ine 2b/07
- fażliyye** <Ar. Fazlalık, çokluk. -1-
f.+ si 94a/23
- fāzūher** *bk. şāf.* -1-
f.+ ler 65a/05
- fecā'aten** <Ar. Feci şekilde. -1-
f. 64a/18
- fecāt** <Ar. Aniden. -1-
f. 65a/22
- felā** <Ar. Öyleyse, o zaman, o halde. -2-
f. 109a/08, 40b/23
- felāfūlī** <Ar.-Far. Macun adı. -3-
f. 77b/02, 83b/05, 88a/09
- felāsife** <? Macun adı. -1-
ma'cūn-ı f. 16b/27
- felc** <Ar. Felç. -1-
f. 24a/03
- felencmüşk** <Far. Yemen'den getirilen hoş
kokulu, sarı renkli bir tohum, besbase yaprağı. -
1-
f.+ dūr 62b/26
- felesgene** <Far. Fesleğen, reyhan. -1-
f. 48a/03
- felgamūnī** <? Verem hastalığının bir türü. -3-
f. 14a/02, 14a/03
- ferah** <Ar. Ferah, rahatlık veren. -37-
f. 56b/21, 57a/16, 57a/17, 60b/09,
60b/11, 60b/25, 62b/13, 62b/27, 63b/04
f.+ a 60b/14
- f.+ da olur 60b/22
f.+ ı 62b/17
f. olduğu 60b/27
f. vermek 61b/06, 62b/24
f. vermekde 61a/20, 61b/02, 61b/04,
61b/21, 61b/27, 62a/15, 62b/06, 62b/10, 62b/14,
62b/18, 62b/20, 62b/21, 62b/23
f. vermekdūr 63a/26
f. vērmesi 62a/22
f. vērüp 61a/14
f. vērür 61b/07, 61b/19, 62a/08, 62a/17,
62b/26, 65a/03
- ferāh** <Ar. *bk. feraḥ.* -2-
f.+ ını 61b/22
f. ola 23a/07
- ferāgat** <Ar. Bırakma, terketme. -2-
f. ède 19b/27
f. èdüp 3a/01
- ferāset** <Ar. Sezgi. -1-
fıkr-i f.+ in 22b/16
- ferc** <Ar. Yarık. Kadın cinsel organı. -1-
f.+ inde 112a/24
- ferec** <Ar. Korkak ve kalbi zayıf kimseler. -
4-
f. 57a/05, 57a/06
f.+ e 57a/05
f.+ ü 57a/08
- ferencmüşk** <Far. *bk. felencmüşk.* -10-
f. 20a/15, 20b/27, 21a/03, 21a/16,
57b/26, 58b/12, 58b/18, 59a/02, 90b/07
bezr-i f. 58a/01
- ferfiyūn** <Ar. Sütleğen otu ve bundan elde
edilen tıbbî bir zamk (*Euphorbia peplis*). krş.
yenü', südlügen, şebrem. -11-
f. 15b/23, 23b/04, 23b/07, 24b/16,
25b/20, 26a/09, 40b/14, 51a/19, 6b/20, 88a/04,
6b/16
- fesād** <Ar. Bozulma, fasid olma. -6-
f. 73a/10
aḥlāt-ı f.+ a 110a/19
f.+ dur 18a/22
f.+ ı 106a/24
f. olmağdan 32b/11

feslegen <Far. Fesleğen, reyhan. -4-
f. 93b/12

yek-bunī f. 102a/19, 105b/05, 78b/22

feth <Ar. Fetih, tamamen ele geçirme.
Açma, açılma. -6-

f. étmege 83a/15

f. eyler 107a/07, 107a/10, 114b/02,
28a/01, 28a/07

fetıl <Ar. Yaralara konulan tiftik. -15-

f. 42b/20

f.+ cük édeler 41b/11

f.+ cük éderler 37b/05

f.+ e 39a/16, 39a/17, 41b/07, 41b/15,
42a/26

f. édeler 41a/21, 39b/19

f. édüp 38b/12, 39a/07, 39a/24, 41b/06

f.+ i 39a/08

fevā'id <Ar. Faydalar, yararlar. -2-

f. 29a/04

f.-i mütefarriķa 10a/08

fevākih <Ar. Meyveler, yemişler. -3-

f. 72b/19, 8a/23, 9a/01

fevķü'l-ḥadd <Ar. Haddinden fazla, pek çok. -1-

f.-ḥadd tekebbürlenmek 22a/03

fevt <Ar. 1. Bir daha ele geçmemek üzere
kaybetme, elden çıkarma, kaçırma. 2. Ölüm. -5-

f. olsa 72a/11

f. olur 65a/23, 65a/24, 68a/09, 68a/10

feyz <Ar. 1. Suyun taşıp akması. 2. Bolluk,
çokluk, verimlilik, fazlalık, gürlük, ilerleme,
çoğalma. 3. İlim, irfan. -3-

f.-i ilāhiden 61a/08

f. olunmaz 65a/21

f. olur 103b/12

feza' <Ar. 1. Korkma, bağırıp çağırma. 2.
Dayanamama. 3. Ümitsizlik. 4. İnleyip
sızlanma. -1-

f. 20b/05

fıķdān <Ar. Yokluk, darlık, bulunmazlık,
kıtlık. -1-

f.-ı şemmedür 41b/19

fınduk <Far. Fındık. -7-

f. 116a/14, 28a/19, 29a/11, 55a/24,
56b/06, 60a/02, 68a/03

fistuk <Far. Fıstık. -9-

f. 116a/14, 17a/03, 54b/17, 60a/02,
89b/27, 90b/11

f.-ı nemek 92b/04

f.+ dur 62b/07

f.+ uñ 90a/03

fatķ <Ar. Kasık yarığı denilen bir çeşit
hastalık, fitık. -3-

f. 84a/22

f.+ ı 87a/06

f. olmakdan 86b/11

fızza <Ar. Gümüş. -2-

iklīmiyā-yı f. 34b/03, 37a/03

fi <Ar. bk. fī. -2-

mā-'ayyenūh f.-isti'māle ķabrī 2a/09

f.-yevmā 1b/12 1b/11

fī <Ar. Bulunma hal ön eki. -5-

bi-tevekkelike 'alā-men evde'el-

menāfi' f. 2a/08

el-'aķāķir f.-'izzetī ve 2a/08

f.-emrāzi'l-isnān ya'nī 50a/12

f.-intişārü'l-eşğār ya'nī 35a/26

f.-zātü'l-cenb ve's-şevşatih 68a/25

68a/24

fıdan Taze ağaç ve çiçek, fidan. -1-

f. 1b/11

fıkr <Ar. Fikir, düşünce, idrak. -15-

keşret-i f. 10b/13

f.-i fāsıdler eylemekdür 12a/07

f.-i ferāsetin 22b/16

f.+ de 18a/22

f. eylemek 22b/27

f. eylemiş bir 21b/20

f.+ i 19b/03, 60a/13, 63a/15

f.+ inde 8b/23

f.+ ler 20b/05, 3a/22

f.+ ler eylemek 19b/10, 59b/14

f.+ ler eylemekdür 7a/21

fıkrıye <Ar. Fikirle ilgili, fikre ait. -1-

ef'āl-i f.+ de 22a/04

fī'l <Ar. Fiil, eylem. -9-

f. 114b/14
 f. eyler 98a/17
 f.+ i 100a/01, 61a/16
 f.+ inde 104a/23
 f.+ ine 1b/17, 61a/22
 f.+ ini 82b/23
 f.+ inün 114b/13
filasğı *bk. fəslegen.* -2-
 f. 18b/04, 18b/14
fī'l-cümle <Ar. Ezcümle. Bir hayli. Emsalinden biri. -2-
 f. 112b/01, 112b/02
fī'l-ḥāl <Ar. Şimdi, hemen. Bu halde. -4-
 f. 102b/15, 40b/19, 95b/02, 28a/07
fī's-sillet <Ar. Veremde, tüberkülozda. -1-
 faşl-ı f. 66b/12
fūfel <Ar. Fufal ağacı, arek hurma ağacı (*Area catechu*). -8-
 f. 105a/13, 110a/27, 111b/14, 44a/10, 44a/13, 45a/09, 49a/14, 51a/11
fukarā <Ar. Fakirler, yoksullar. -1-
 f.+ ya 2b/21
fulūniyā <Gr. Terkip adı. -9-
 f. 106a/25, 54a/14, 82a/06, 88a/07, 96b/16
 f.-yı rümī vēreler 88a/01
 f.-yı rümī 48b/26, 64b/21
 şıfat-ı f.-yı rümī 88a/02
fūteñc <Ar. Avşan otu, habak, koca yarpuz (*Mentha pulegium*). krş. mermāḥūn, merv. -1-
 f. 115a/08
fūteyc <Ar. *bk. fūteñc.* -1-
 f. 88b/10
fuvāk <Ar. Hıçkırık. -8-
 f. 107a/19, 81a/11, 81b/18, 81b/27, 82a/08, 83b/06
 f.+ dadur 81a/10
 f.+ dan 81b/26
fuzā <Ar. Bir yerin geniş ve boş olması. -1-
 f.+ sı 112a/06
fuzalā <Ar. Faziletli, erdemler. -1-

f. 2a/25
fuzūl <Ar. Fazlalıklar, artık maddeler. -16-
 f. 112b/01, 52a/21, 52b/13, 55a/23, 63b/15, 76a/11, 40a/18, 50b/12
 f.-ı raṭb 52a/17
 f.-ı raṭbe 52a/18
 f.+ a 52a/27
 f.+ dan 31b/24, 55a/22, 94a/18, 6b/07, 17a/11, 40a/17
 f.+ dur 42a/16
 f.+ ı 27a/21, 27b/13, 52a/21, 63a/03
fuzulāt <Ar. *bk. fuzūl.* -5-
 f. 34a/17, 82b/22, 87b/24, 98b/13
 f.+ ı 34a/16
fūlān <Ar. Herhangi bir şahıs, biri, belirsiz bir şey, filan. -11-
 f. 115a/14, 22b/18, 22b/20, 31b/13, 67a/18, 80a/24
 f.+ uñ 111b/20
fūlfūl <Ar. Biber. -26-
 f. 10b/09, 112b/23, 115a/10, 18b/27, 36b/12, 37a/16, 39b/14
 dār-ı f. 18b/27, 19a/06, 21a/04, 27a/15, 29a/07, 30a/26, 33a/23, 33b/05, 34a/08, 36b/12, 56a/01, 58b/13, 74b/02, 88a/21, 88b/03, 95a/01, 97a/06
 dār-ı f.+ dūr 18b/21
 f.+ ile 24b/20
fūlūs <Ar. Pullar, tanecikler, çekirdekler. -2-
 f.+ ı 87a/23
 f.+ ın 86a/20
fūrū' <Ar. 1. Bir aslın neticesi. 2. İkinci drecede önemi olan. 3. Şube. -1-
 f. 2b/25
fūvve <Ar. Kızıl kök, kızıl boya, kök boyası denen bitki (*Rubia tinctorum*). krş. ru'nās, rūnās. -1-
 f. 106b/26

G

gāfil <Ar. Gaflette bulunan, ihmal eden. -2-
 g. olmasınlar 88a/07

ğ. olmayalar 20a/27

ğāfiş <Ar. Koyunotu, kasıkotu (*Agrimonia eupatoria*). -9-
 ğ. 105b/03, 105b/16, 114a/05, 116a/03, 105a/27
 'uşāre'-i ğ. 106b/27, 110b/17, 113a/06, 113a/25

ğaflet <Ar. Gafillik, boş bulunma, dikkatsizlik. -2-
 ğ. 22a/27, 22b/26

gāh <Far. Bazen, kimi zaman. -198-
 g. 100b/01, 104a/09, 104b/12, 104b/13, 10b/22, 11a/09, 12b/02, 15a/25, 16b/05, 18b/13, 18b/24, 20b/02, 21a/26, 23b/17, 31a/25, 33a/19, 36a/12, 36b/14, 37a/03, 41a/01, 41a/06, 41a/09, 50a/26, 52a/02, 78a/20, 78a/21, 7b/17, 85a/03, 85a/05, 86b/14
 g. ola 68b/15
 g. olmaz 15a/26
 g. olur 100a/08, 100a/25, 100b/10, 102b/09, 103a/22, 103b/13, 103b/14, 103b/15, 103b/16, 103b/27, 104b/13, 107a/24, 109a/15, 109a/23, 10a/19, 10b/20, 116a/22, 11a/27, 11b/02, 11b/05, 11b/08, 11b/09, 12a/19, 14b/07, 14b/08, 15a/19, 15a/25, 15b/20, 15b/27, 17a/19, 17a/22, 17b/09, 17b/10, 19a/08, 19a/16, 21b/08, 21b/16, 21b/19, 23a/14, 23b/23, 24a/07, 24a/08, 26a/13, 26a/14, 26b/08, 26b/09, 26b/10, 26b/20, 26b/21, 27a/01, 28a/04, 28a/13, 28b/01, 31a/01, 32b/25, 32b/27, 33b/07, 34a/14, 34a/15, 35b/02, 35b/12, 38a/25, 39b/19, 39b/27, 40a/01, 40b/04, 40b/07, 41b/02, 43b/17, 43b/21, 44a/02, 44b/07, 44b/14, 44b/15, 45a/11, 45a/13, 45a/17, 45a/21, 45b/04, 45b/14, 45b/15, 47a/13, 48a/05, 48b/03, 49a/03, 49a/06, 49a/08, 4b/14, 50a/24, 50b/01, 50b/10, 50b/18, 51a/17, 51b/07, 51b/15, 52b/21, 53b/15, 54a/17, 54b/03, 54b/11, 54b/18, 56a/10, 56a/13, 56a/23, 59b/13, 59b/21, 5b/10, 60a/05, 60b/07, 64b/06, 64b/07, 64b/08, 64b/09, 66b/25, 70b/23, 71a/01, 71a/02, 71a/06, 71b/14, 71b/17, 73a/20, 74b/26, 78a/21, 7b/12, 81b/16, 81b/27, 85a/06, 85a/08, 85a/16, 85b/20, 90b/20, 90b/22, 91b/24, 91b/26, 92a/21, 97a/23, 99b/04, 9a/17

gāhī <Far. bk. *gāh*. -1-
 g. 41a/09

gā'ib <Ar. Görünmeyen, hazır olmayan, yok olan, kayıp. -2-
 ğ. ola 45a/22
 ğ. olur 23a/23

galebe <Ar. Galip gelme, yenme, üstünlük. -8-
 ğ. 20b/04
 ğ. eylemekdür 15a/01
 ğ.+ si 16b/17, 47b/05
 ğ.+ si ola 26a/05, 44a/07
 ğ.+ sinden olurisa 37b/27
 ğ.+ sinüj 53a/16

galeyān <Ar. Kaynama, çalkanma, coşma. -1-
 ğ.+ ıladur 103a/08

gālib <Ar. Fazla, üstün, çok. -26-
 ğ. 23a/14, 31b/14, 32b/09, 64a/22, 70b/09, 77a/04, 97b/14
 ruḡūbet-i ğ. 68a/01
 ğ.+ dür 87a/09, 87a/10
 ḥiss-i ğ.+ dür 84a/06, 84a/17
 ğ. ise 86a/05
 ğ. ola 51b/20, 53a/11
 ğ. olan 15a/26, 65b/16
 ğ. olmak 77b/14, 94a/26
 ğ. olmakdur 52b/03, 52b/04, 52b/05, 7a/20
 ğ. olup 77a/16, 77a/17
 ğ. olurisa 29b/24

gāliben <Ar. Sağlam bir ihtimale göre, belki, görüntüye göre. -4-
 ğ. 22b/24, 2b/09, 84a/12, 9b/03

gālīz <Ar. Yoğun, kesif, yapışkan. -119-
 ğ. 100a/12, 105a/23, 108a/21, 108a/23, 109a/27, 10a/25, 10a/26, 114b/08, 115a/18, 115a/20, 16a/22, 17a/05, 23a/14, 24a/19, 27a/03, 27a/21, 31a/05, 31a/15, 31a/18, 31a/24, 31b/18, 31b/24, 32a/02, 32a/07, 32a/17, 33b/27, 38b/13, 3b/03, 40a/12, 40a/16, 40a/17, 40a/18, 40b/25, 41b/20, 42a/04, 43a/01, 43b/12, 45b/12, 4b/02, 50b/01, 52b/06, 53b/16, 55b/15, 56b/08, 59a/07, 60a/06, 60a/12, 60b/16, 64a/15, 66a/03, 66b/18, 68a/14, 72a/24, 72b/05, 74b/07, 76a/24,

77a/21, 77b/24, 78a/08, 79a/15, 79b/08, 7b/13,
7b/21, 80a/23, 81a/27, 84b/06, 84b/07, 84b/11,
84b/14, 85a/13, 85b/12, 88b/08, 94a/08

aḥlāṭ-ı ğ. 50b/02

rīḥ-i ğ. 7b/20

ğ.+ ce 100a/24, 101b/03, 10a/08

ğ.+ ce ola 54a/07

ğ.+ ce olsa 72a/01

ğ.+ dür 115a/18, 22a/12, 92a/17

ğ. éde 71b/24

ğ. eylemek 71b/24

ğ. eyler 34a/01

ğ.+ i 42a/17

ğ.+ ine 93a/15

ğ.+ lerdür 90a/22

ğ. ola 24a/18, 56b/05, 59a/21, 67b/12,

68b/15

ğ. olduğu 27b/03, 60b/20, 94a/09

ğ. olmak 105b/24, 13b/03, 16a/07,

57a/22, 70a/06

ğ. olmakdür 7a/22

ğ. olsa 31b/09, 53b/05, 54b/23, 60b/22,

60b/24, 63b/25, 68b/17, 72a/03

ğ. olup 61a/01

ğ. olur 34a/15, 51b/21, 7b/22

ğ. olurısa 45a/19

ğamāmī <Ar.-Far. Bulutla ilgili, bulut gibi. -1-

ğ.+ dür 33b/01

ğālye <Ar. Miskten yapılan güzel kokulu bir macun.

-2-

ğ. 16b/11, 4b/26

ğam <Ar. Keder, tasa, kaygı, dert. -23-

ğ. 26a/21, 56b/21, 57a/13, 57a/17,

60b/18

ğ.-ğīn 68b/11 olmak 68b/10

ğ.-ğīn olmak 110a/18, 48a/17, 78a/06,

79b/02

ğ.-ğīn olmaz 60b/10, 60b/24

ğ.-ğīn olur 61a/01

ğ.+ a 60b/17

ğ. çekmişdür 26a/20

ğ.+ da 20b/03

ğ.+ dan 15a/01, 18b/23, 9a/01

ğ. geçmiş 26a/21

ğ.+ ı 61a/27

ğ.+ ıla 20b/02

gāne <Far. Bazı sayı ve isimlerin sonuna gelerek

“-İlk” ekinin görevini yapar. -2-

g. 113b/20, 12a/02

gār <Lat. Defne ağacı ve yemişi. <Ar. Mağara, iç, içeri. -3-

ğ. 104a/23

ḥabb-ı ğ. 94b/06

ğ.+ ından 80a/13

ğaraż <Ar. Hedef, gaye, maksat, meyil, istek. -1-

ğ.- dünyeviye 2b/22

ğareb <Ar. Koyunlarda görülen bir hastalık, göz ve burun kılları dökülür. -3-

ğ. 36b/22, 37a/21

ğ.+ a 37b/08

ğargara <Ar. Suyu, içilen ilacı veya herhangi bir sıvıyı boğazda oynatıp çalkalama. -58-

ğ. 18a/27, 42a/12, 43b/08, 50a/15,

53b/04, 54a/12

ğ. éde 23b/23, 36a/08

ğ. édeler 10b/08, 16b/16, 23b/11,

27a/08, 28b/22, 28b/23, 33a/07, 38a/14, 40a/24,

44a/21, 45a/17, 46a/13, 46a/15, 46a/24, 46a/25,

46b/02, 46b/14, 46b/15, 46b/18, 46b/19, 46b/20,

46b/23, 47a/08, 47a/09, 47a/19, 47a/26, 47b/22,

47b/26, 48a/15, 48a/24, 48a/26, 51b/12, 54a/05,

54a/13, 54a/15, 7a/05

ğ. édüp 45a/10

ğ. eylemek 110b/20, 45a/15, 47a/17,

54a/16

ğ. eylemekdür 45a/08

ğ. eylese 47b/18

ğ. eyleseler 47b/20, 51a/22

ğ. eyleyeler 45a/16

ğ.+ lar 10b/20

ğ.+ larıla 40a/13

ğarīb <Ar. 1. Zavallı, kimsesiz. 2. Tuhaf, şaşılacak, bambaşka. 3. Dokunaklı. -3-

ğ. 107a/17
 ğ.+ dūr 112a/03, 37a/20
ğarībe <Ar. *bk. ġarīb.* -3-
 ğ. 103b/10
 ħarāret-i ğ. 57a/14
 ħarāret-i ğ.+ yi 13a/18
ğarīkūn <Ar. Katran köpüğü. -17-
 ğ. 111a/27, 16b/06, 20a/11, 24a/23, 30a/06, 35a/10, 55a/20, 60a/15, 6a/18, 6b/09, 7a/24, 7b/05, 9b/23
 ğ.+ a 55a/08, 55a/21
 ğ.+ ıla 36b/15
 ğ.+ uş 55a/06
ğarīziyye <Ar. Vücudun iç kısımlarıyla ilgili. -18-
 ğ. 112a/11, 81a/08
 ħarāret-i ğ. 112a/12, 49b/13, 56b/13, 57a/16, 69a/09, 94a/23
 ğ.+ nūñ 56b/14, 56b/25
 ħarāret-i ğ.+ nūñ 114b/13, 56b/13, 61a/18
 ħarāret-i ğ.+ ye 38b/24
 ħarāret-i ğ.+ yi 38b/26, 81b/13, 88a/06
 ħarāret-i ğ.+ yile 64b/24
ğarīziyye' <Ar. *bk. ġarīziyye.* -1-
 ħarāret-i ğ.+ i 27b/02
ğarīziyyet <Ar. *bk. ġarīziyye.* -1-
 ħarāret-i ğ.+ i 112a/16
ğarķ <Ar. 1. Suya batma, batma, batırma. 2. Boğulma, boğma. -1-
 ğ. ödüp 20b/24
ğarvīyet <Ar. Hayret verici, şaşkınlık veren. -2-
 ğ.+ ile 94a/01, 98a/24
ğarīzī <Ar. Far. *bk. ġarīziyye.* -1-
 ğ.+ den 61a/16
ğassāl <Ar. Yıkayıcı. -1-
 ğ. 67a/16
ğaşy <Ar. Kendinden geçme, bayılma. -23-
 ğ. 107a/22, 64a/27, 64b/04, 65a/24, 65b/09, 78b/21, 95a/05
 ğ.+ e 65b/19

ğ. ola 64a/21, 87b/27
 ğ. olmağa 65b/19
 ğ. olmak 65a/27, 75a/24, 78b/15, 91b/27, 92b/16
 ğ. olmağdadur 64b/03
 ğ. olsa 65a/23
 ğ. olup 88b/02
 ğ. olur 79a/08, 79a/09, 85a/06, 92a/21
ğāyet <Ar. Gayet, oldukça. -165-
 ğ. 100a/19, 101a/10, 101b/06, 101b/09, 102b/15, 102b/26, 103a/07, 103a/21, 104a/25, 104b/01, 107b/17, 10a/04, 10a/19, 110a/03, 110b/06, 110b/24, 111b/08, 111b/24, 112a/13, 112b/03, 112b/21, 113a/12, 115a/12, 115a/13, 115b/05, 115b/21, 116a/18, 116a/19, 11a/14, 12b/26, 13b/26, 14a/04, 14a/05, 14a/20, 14b/16, 14b/23, 15a/13, 15a/17, 17b/15, 17b/16, 17b/23, 18a/06, 18a/16, 18b/12, 19b/07, 22a/16, 22a/21, 22a/24, 22b/02, 22b/03, 22b/04, 22b/14, 22b/20, 22b/21, 25a/14, 25a/16, 25b/02, 26a/17, 27a/14, 27a/15, 28a/05, 2a/03, 2a/05, 2b/01, 2b/08, 30b/06, 32a/12, 32b/19, 33a/19, 33a/21, 33b/07, 35a/17, 35a/22, 35b/08, 38a/16, 39a/02, 39a/17, 40a/08, 42b/17, 42b/24, 44b/10, 44b/21, 44b/24, 45a/01, 45a/04, 45b/03, 45b/20, 47a/23, 47b/22, 48a/04, 48a/15, 49b/10, 4b/12, 50a/21, 51b/16, 52b/16, 55a/03, 55a/22, 56b/08, 57b/24, 58b/07, 58b/16, 59a/26, 5a/24, 5a/25, 60b/04, 61a/17, 61a/27, 61b/05, 63b/14, 64a/02, 64a/07, 65b/24, 66a/26, 66b/06, 67a/13, 69b/02, 69b/09, 69b/12, 70a/06, 70b/07, 71b/18, 72a/16, 72b/10, 73a/03, 73b/15, 78b/06, 78b/07, 7a/10, 7b/12, 80b/13, 81b/18, 82a/07, 83b/11, 83b/13, 84b/01, 84b/27, 85b/26, 87a/25, 87b/24, 88a/20, 88b/08, 92b/07, 92b/16, 92b/21, 92b/22, 93a/07, 95b/06, 96b/01, 96b/16, 99b/06, 9a/16, 9b/06, 74b/27, 70a/22
 ğ.+ de 101b/01, 96a/26
 ğ.+ dūr 101b/24, 73a/01
 ğ.+ i 55a/19
 ğ.+ ile 17b/14
 ğ. ola 46a/26
 ğ. olmak 82b/13

	ğ. olmakdur 26a/19		g.- e 13b/14, 17b/26, 23b/06, 47a/25,
ğayr	<Ar. <i>bk. ğayri</i> . -1-		48a/22, 4a/26, 51b/05, 7b/20, 17b/14
	ğ.+ da 1b/05		g.- en 1b/17
ğayri	<Ar. Başka, diğer. -88-		g.- enler 2b/13
	ğ. 100b/03, 100b/05, 101b/16,		g.- er 60b/22
	102a/13, 102a/14, 102b/25, 104a/06, 104a/25,		ṭabīb g.- er 31b/13
	107b/06, 110a/06, 112a/21, 114a/25, 114b/13,		g.- erise 14a/01
	116a/04, 16a/04, 18b/12, 19b/04, 22a/24,		g.- ince 23a/25
	22a/27, 23b/15, 23b/17, 25b/11, 26a/03, 27a/22,		g.- mek 27b/11
	27a/27, 27b/12, 28a/10, 28b/05, 28b/09, 28b/12,		ğam g.- miş 26a/21
	28b/14, 28b/20, 28b/24, 2a/03, 31a/16, 33a/25,		g.- miş ola 39a/06, 69a/25, 69b/04,
	33b/24, 36a/06, 36a/17, 3a/16, 41a/08, 41a/11,	8b/11	
	49a/12, 4b/05, 50a/13, 50a/27, 52a/20, 53a/23,		g.- mişdür 78a/14
	53b/10, 57a/18, 59a/11, 5b/03, 5b/16, 64a/07,		g.- mişidi 72a/20
	64b/01, 64b/19, 65b/15, 69b/10, 6a/11, 6b/19,		g.- se 27a/19, 52b/11, 97b/10
	72a/19, 72a/25, 75b/09, 75b/18, 76a/26, 76b/16,		g.- üp 15b/27, 71a/21
	79a/04, 82b/16, 82b/19, 86b/19, 89b/04, 8b/10,	gëç	Geç. -26-
	90b/15, 91b/13, 92a/15, 97b/23, 99a/09, 23b/12		g. 112a/08, 13b/03, 19b/16, 20b/01,
	ğ.+ den ola 92a/06		23a/05, 23a/20, 25a/03, 30a/09, 49a/02, 58b/21,
	ğ.+ leri 115b/04		60b/15, 60b/20, 73b/08, 74a/07, 74a/19, 74b/07,
	ğ.+ nden ola 103b/05		80a/03, 80a/12
	ğ.+ si 37b/13, 96b/19		g. èder 72a/08
	ğ.+ sin 90b/25, 91b/24, 93b/15		g. ola 73b/08, 76a/24
	ğ.+ ye 44b/22		g. olur 60b/16
ğazab	<Ar. Dargınlık, kızgınlık, darılma,	geçül -	Geçilmek. -1-
kızma, hiddet, öfke. -10-			g.- ende 10a/12
	ğ. 56b/21, 57a/18, 81b/10	geçür -	Geçirmek. -20-
	ğ.+ a 60b/14		g. 86a/01
	ğ.+ dan 20a/25, 28a/13, 67a/27, 91b/13		g.- eler 19a/06, 21a/05, 34b/01, 35a/16,
	ğ. eyler 16a/02		49a/16, 6a/20, 6b/04, 73a/18, 7b/06, 80b/12,
	ğ.+ ı 61a/03		81b/03, 90b/09
gëce	Gece. -26-		g.- i 22b/26
	g. 113a/01, 114a/01, 114a/02, 33b/17,		g.- üp 12a/12, 19a/02, 36b/23, 37a/16,
	33b/26, 53a/20, 55b/02, 74b/14, 86b/23, 92b/17,	42b/27	
	97a/06, 97a/07, 17a/01	gederne	<Far. Pırasa. -1-
	g.+ de 102b/06, 41b/11, 49a/16		g.+ den 72a/22
	g.+ lerde 52a/02, 53b/23, 89a/19	gegir -	Geçirmek. -23-
	g.+ nün 53b/24		g.- dükce 82a/12
	g. vèreler 103a/25		g.- dükde 8a/19
	g.+ yile 39b/25, 41a/03, 49a/21, 53a/25		g.- e 72b/16, 73b/08
geç -	Geçmek. -31-		g.- mege 83b/17
	g.- dükce 97b/08, 97b/09		g.- megile 75b/18, 94b/19
	g.- dükde 23a/25		

g.- mek 11a/08, 21a/09, 72b/03,
74a/07, 75b/16, 77b/26, 78a/24, 80a/19, 85a/17,
8a/03, 8a/19, 94b/22, 96b/05

g.- mekdür 17b/11, 74a/15, 8b/02

gegirt - Geçirtmek. -1-

g.- ür 115a/10

gel - Gelmek. -195-

g. 22b/18

g.- di 112a/23, 2a/14

g.- dükte 80a/17

içi g.- dükte 82b/12

yél g.- dükte 87b/20

g.- dükten 100a/10

g.- e 108b/14, 112b/02, 113a/03,
29a/03, 41a/16, 48b/01, 52a/22, 5b/02, 65a/13,
78b/26, 83a/10, 83a/14, 84b/05, 86b/21, 87a/04,
87a/05, 87b/25, 87b/26, 92b/18, 97b/18, 98b/06

hōş g.- e 48b/03

iştihā g.- e 83a/16

kan g.- e 16b/17

hemm g.- ecek 26a/22

g.- en 34b/17, 39a/20, 4b/10, 56b/19,
57b/05, 59a/24, 5b/07, 90a/13, 95a/13

g.- enden 69b/08

g.- ene 15b/08

g.- eydi 112b/02

g.- ıcek 41a/20

g.- ınce 43a/04

g.- mege 40b/17

g.- megi 68a/18, 97a/18

g.- mek 100b/02, 106b/03, 37b/16,
38a/01, 42b/15, 45b/17, 73a/08, 74a/17, 74b/19,
82a/12, 82b/13, 8a/19, 90b/13, 93b/10, 97b/04

acı g.- mek 87a/18

az g.- mek 42b/07

hōş g.- mek 75a/20, 9a/07

kan g.- mek 16b/18, 23b/18, 3a/24

kuşacağı g.- mek 8a/02

yaş g.- mek 11a/04

g.- mekdür 100b/21, 53a/11, 53b/05,
76a/10, 95a/13, 96b/04

g.- mekdür 8b/13, 92a/16

hareket g.- mekdür 89b/04

hōş g.- mekdür 9a/12

harekete g.- mekdür 81a/11

g.- mese 27b/26

g.- mesin 29a/21

g.- mesün 40b/25

g.- meye 97b/18

hōş g.- meyüp 48b/14

g.- mez 53b/21, 83b/06

g.- mezden 71b/27

g.- mezdür 31b/13

g.- mezise 36a/26, 93b/05

g.- miş ola 57b/24

g.- miş olurısa 28b/02

g.- se 101b/10, 101b/11, 39a/14,
39a/24, 67b/01, 72a/02, 87a/15

g.- sün 72a/18, 72a/19

g.- üp 2a/20, 32b/21, 38b/16, 56a/10,
70b/04, 83a/12, 83b/01, 84a/22, 86a/10, 86b/20,
98b/09, 83a/16

heycāna g.- üp 30b/07

g.- ür 100a/24, 100a/25, 100a/26,
101b/07, 102a/20, 107a/03, 109a/06, 1b/24,
21a/09, 26a/18, 31a/21, 32b/24, 38a/26, 40b/01,
49a/03, 50b/02, 53a/26, 53b/03, 53b/08, 53b/15,
54b/10, 57a/11, 57a/12, 59b/04, 60b/21, 65a/05,
68b/18, 72a/17, 78a/21, 78a/22, 80a/06, 82b/20,
84a/05, 84a/21, 85a/08, 85a/11, 85a/16, 85a/17,
87a/06, 98a/04, 99b/22, 99b/24, 99b/25, 76a/02

harekete g.- ür 60b/12, 84a/06

kan g.- ür 12b/03, 16b/18, 91b/25

lāzım g.- ür 111a/15

zaḥmet g.- ür 83b/15

g.- ürdi 83a/21

g.- üridi 72a/21

g.- ürise 18a/11, 41b/02, 53a/01,
53b/02, 53b/04, 67b/23, 98b/07, 98b/09, 42b/17

g.- üirse 44b/04

genc Yaşı ilerlememiş olan, genç. -1-

g. 115a/11

gendene <Far. Yabani pırasa, dağ pırasası, sarı
çiriş. (*Allium porrum poireaci*). -8-

g. 102a/06, 43b/17, 49a/08, 4b/25,
52a/10, 89a/13, 99a/09

- g.+ yi 24b/07
- geñez** Kolay. -1-
g.+ dür 26a/11
- geñezlik** Kolaylık. -1-
g.+ ile 81a/02
- geñiz** Geniz. -5-
g.+ i 19a/17
g.+ inden 38a/26, 47a/16
g.+ ine 21a/09
g.+ lerinden 20a/01
- geñşek** Gevşek, geniş. -2-
g. olmak 105b/24
g. olmakdan ola 78a/05
- ger -** Germek. -3-
g.- er 85a/14, 93a/22
g.- megile ola 75b/15
- ger** <Far. Eğer. -3-
g. 107b/16, 114b/23, 90a/12
- gerçek** Gerçek, doğru, sahih. -1-
g. 22b/23
- gerdenâc** <Far. Bir tür yemek, yarı haşlanmış ve fırında kızartılmış et. -3-
g. 77b/05, 91b/15, 93a/14
- gerek** Gerek, ihtiyaç. -228-
g. 103a/11, 105b/14, 13b/10, 25b/07, 26a/03, 28b/13, 2a/02, 30a/03, 30b/16, 31a/17, 34b/20, 48a/01, 51b/05, 56b/16, 5b/08, 72a/18, 75a/25, 75b/11, 75b/12, 78b/23, 81b/17, 86b/01, 8b/05
g.+ dür 101b/22, 102b/16, 103a/16, 103a/22, 104a/25, 104b/07, 104b/14, 104b/22, 104b/26, 106a/15, 107b/03, 107b/12, 108b/14, 109b/16, 10a/01, 10a/17, 10a/19, 10a/20, 111a/16, 112b/03, 112b/05, 112b/08, 112b/13, 113a/23, 113b/01, 113b/09, 114b/01, 114b/05, 114b/20, 115b/04, 115b/27, 116a/02, 11a/25, 13a/03, 13a/12, 14b/07, 15a/19, 15b/16, 16a/17, 16a/26, 17a/26, 18a/07, 18b/08, 18b/12, 18b/15, 18b/16, 19b/14, 19b/15, 19b/20, 1b/02, 1b/26, 20b/08, 21a/19, 21b/21, 22a/12, 22a/14, 22b/12, 24a/11, 24b/15, 24b/18, 25a/02, 25a/03, 25a/06, 25b/21, 25b/23, 26a/02, 26a/11, 27a/05, 2a/01, 2b/02, 2b/16, 2b/21, 31a/16, 32a/24, 32b/06, 34a/18, 34b/25, 35a/19, 35b/04, 36a/14, 36a/23, 36b/24, 37b/13, 38a/21, 38b/11, 39a/21, 40b/25, 41a/02, 41b/21, 43a/03, 43b/21, 43b/23, 47a/25, 47a/27, 48a/24, 49a/18, 49b/06, 4a/11, 4a/12, 4b/11, 50b/14, 51a/14, 51b/12, 51b/27, 52a/14, 52a/15, 52b/22, 54b/26, 55b/09, 56b/01, 56b/10, 57a/05, 60a/04, 60b/07, 61a/03, 61a/05, 64a/03, 65a/16, 65b/01, 66b/01, 66b/21, 67a/03, 67a/20, 67a/25, 68a/20, 69a/01, 69a/06, 69b/15, 6a/06, 6a/11, 70b/17, 71b/07, 76b/26, 77b/02, 77b/04, 77b/21, 7a/02, 80b/04, 80b/22, 80b/25, 81a/01, 81a/02, 81b/02, 82b/04, 82b/15, 86a/08, 86a/10, 86b/19, 88a/07, 88a/09, 88b/07, 88b/08, 88b/13, 89a/26, 90a/19, 92a/24, 92a/27, 93a/05, 94b/01, 95a/06, 95b/07, 95b/24, 98a/11, 98b/08, 98b/11, 99a/08, 99a/26, 99b/02, 99b/03, 9b/03, 9b/12
g. imiş 2a/19
g.+ ise 2a/02
g.+ lü 97b/07, 2b/08
g.+ lüdür 41a/06
g.+ se 24b/18, 25b/07, 26a/03, 26b/24, 30b/17, 72a/17, 81b/16
g.+ se olsun 26b/21, 76a/04, 78a/14
- gerek -** Gerekmek. -1-
g.- mez 86b/27
- gergin** Gergin. -4-
g. 68b/13
g.+ lik 111a/17
g. olmak 13b/02, 14a/16
- geri** Geri, arka, sırt. -1-
g.+ ye 99b/13
- geril -** Gerilmek. -20-
g.- megile 99b/25
g.- mek 40a/19, 71b/14, 75b/16, 77b/16, 80a/16, 93a/23, 94b/21
g.- mekden 107a/24
g.- mekdür 3a/20, 7b/15
g.- miş olmak 56a/06
g.- ür 100a/24, 100b/18, 109b/24, 14a/06, 71a/26, 80a/13, 80a/15
- gerin -** Gerinmek. -2-
g.- mek 3a/21
g.- ür 17a/10

germiyyet <Far.-Ar. Sıcaklık. -1-

g.+ e 20b/18

gèrû *bk. geri.* -2-

g. 25b/24, 35a/03

geşt <Ar. Soymak, üzerini çıkarmak. -1-

g. 31a/15

getdür - *bk. getir.* -1-

g.- mege 66b/07

getür - Getirmek. -43-

g.- di 61b/12

g.- e 108a/12, 15a/13, 71b/09

g.- eler 101a/20, 104a/14, 13b/25,

104a/16

g.- mek 108a/11

şekl g.- mek 84b/05

g.- mekde 15a/17

g.- mekdür 54a/19, 66b/18

g.- mese 15a/14

taşat g.- mese 12b/05, 9a/17

g.- meye 102b/11

g.- meyeler 87b/25

g.- meyüp 87b/27

g.- mez 100a/24

g.- mezise 91b/11

g.- se 66b/15

g.- üp 56b/07

g.- ür 107b/02, 116a/22, 15a/09,

15a/11, 15a/12, 15a/19, 15a/23, 20b/18, 25b/10,

47b/18, 56b/08, 66b/06, 66b/08, 66b/20, 68a/13

harekete g.- ür 57a/07, 81b/13

irin g.- ür 67b/22

iştihā g.- ür 82b/25

halel g.- ürlər 2b/20

getüril - Getirilmek. -1-

g.- mişdür 83b/22

gevde Gövde. -6-

g. 20a/04

g.+ si 116a/25

g.+ sin 67a/21

g.+ sine 116a/11, 25a/16, 78b/25

gey İyi, iyice, hakkıyla, pek. -2-

g. 72a/15

g. ola 10a/18

gey - Giymek. -5-

g.- dügi 20a/19

g.- e 110b/08

g.- eler 59b/06

g.- mek 22a/03

g.- üp 1b/23

geyik Geyik. -3-

g. 49b/21, 50a/16, 91b/06

geyr *bk. geyrek.* -1-

g. 77a/12

geyrek 1. Yumuşak kemik, kırık. 2. Ege kemikleri. -10-

g. 94b/18

g.+ i 105b/23

g.+ ler 108a/12, 109a/07, 68b/01,

94b/20

g.+ lerde olanı 77b/11

g.+ leri 64a/06, 75b/16, 80a/16

geysü Giysi. -1-

g.+ sine 57b/07

ğıbbī <Ar.-Far. 1. Sonla ilgili, sona ait. 2. Nöbeti gün aşırı tutan sıtma ile ilgili. -1-

ğ.+ den 36a/17

ğıdā <Ar. Besin, gıda. -372-

ğ. 102a/13, 103a/05, 103a/10, 103a/15,

112b/21, 14a/20, 28b/20, 45b/03, 52a/26,

63b/15, 72b/04, 72b/05, 76a/14, 78a/12, 79a/09,

80a/14, 83a/04, 94a/27

a'zā'-i ğ. 112a/22

ğ.-yı şırdır 63b/17

ğ.+ dan 78a/20, 82b/17, 82b/20

ğ.+ dur 72b/12, 93a/15

ğ. edeler 110a/09, 17b/05

ğ. edine 79a/03

ğ.+ lar 110a/03, 17a/13, 23a/03,

38a/21, 45a/21, 5b/17, 64b/18, 65a/03, 6a/09,

6a/10, 72b/04, 73b/14, 93a/13, 93b/18

ğ.+ lar ola 15b/19

ğ.+ lar vèreler 101b/21

ğ.+ lara 37a/13, 97a/05

ğ.+ lardan 111b/25, 16a/23, 36a/04,

40b/25, 43b/05, 74b/18, 75a/10, 82a/12, 90a/15,

9a/03

ğ.+ ları 116a/12, 93a/12
 ğ.+ larla 104b/14, 1b/18, 1b/19, 1b/20, 33b/19
 ğ.+ nuğ 112a/20
 ğ. olmağa 84a/13
 ğ. olur 64b/17, 67a/06
 ğ.+ sı 101a/07, 102b/03, 103b/18, 103b/24, 104b/16, 105a/09, 105a/11, 105a/15, 105a/24, 105b/06, 105b/13, 105b/27, 106a/05, 106a/09, 106b/09, 106b/16, 107b/05, 108a/04, 108a/15, 108a/18, 108b/01, 108b/06, 108b/17, 109b/03, 109b/09, 109b/18, 109b/21, 10a/01, 10b/06, 10b/17, 110a/01, 110a/10, 110a/23, 110a/24, 110b/03, 110b/12, 111a/22, 111b/12, 112b/17, 112b/19, 113b/11, 113b/23, 114a/03, 114b/05, 114b/19, 115a/22, 115b/09, 115b/18, 11a/01, 12a/09, 12b/09, 12b/12, 13a/08, 13b/06, 14a/10, 14a/25, 15a/16, 15b/14, 15b/19, 16a/11, 16a/26, 17a/01, 17a/22, 17a/27, 17b/04, 18b/07, 19a/13, 19a/21, 19a/23, 19b/17, 20a/06, 20b/11, 21a/13, 21a/23, 21b/06, 21b/15, 21b/27, 22a/07, 23b/08, 23b/22, 24a/15, 25a/07, 25b/18, 26a/08, 26b/07, 26b/09, 27a/17, 27b/06, 27b/16, 27b/25, 28a/16, 28a/27, 28b/04, 28b/10, 28b/19, 29a/01, 29a/05, 29b/17, 29b/21, 30a/13, 30b/13, 30b/24, 31a/07, 31b/03, 32b/02, 33a/06, 33b/22, 34a/03, 34a/22, 35a/08, 35a/27, 35b/05, 35b/19, 35b/26, 36a/21, 36a/23, 36a/27, 36b/10, 36b/16, 37b/26, 38a/07, 38a/12, 38b/02, 39b/07, 39b/13, 3b/12, 40a/22, 40b/10, 41b/05, 41b/22, 42a/11, 42a/19, 42a/24, 42b/09, 43a/12, 43a/15, 43b/04, 43b/12, 44a/05, 44a/19, 45a/27, 45b/09, 45b/19, 46a/23, 46b/06, 46b/24, 47b/01, 48a/10, 48b/10, 48b/15, 49a/06, 4a/15, 4a/17, 4b/08, 4b/11, 4b/19, 50b/06, 50b/18, 50b/22, 51a/03, 51b/08, 51b/19, 51b/24, 51b/51b/010, 52a/06, 53a/03, 53a/17, 53b/11, 53b/18, 53b/26, 54a/20, 54b/02, 54b/08, 54b/16, 55b/18, 55b/23, 55b/27, 56a/08, 56a/12, 56a/20, 56a/26, 57b/01, 58a/24, 58b/23, 59a/10, 59a/24, 59b/19, 60a/04, 60a/07, 60a/22, 60b/02, 61b/09, 64b/16, 65a/01, 65a/10, 66a/05, 67a/02, 69a/14, 69b/20, 6a/13, 70a/01, 70a/11, 70a/27, 70b/15, 71a/05, 72b/11, 73a/14, 73a/25, 73b/11,

73b/27, 74a/09, 74a/24, 74b/12, 74b/21, 75a/14, 75b/09, 75b/21, 76a/13, 76a/18, 77a/10, 77a/20, 77b/05, 77b/19, 77b/22, 78a/01, 78a/27, 78b/04, 79a/01, 79a/12, 79a/18, 79a/27, 79b/05, 79b/13, 79b/19, 7b/02, 7b/18, 80a/24, 80b/08, 80b/16, 81a/18, 81b/09, 81b/22, 82a/17, 82a/25, 83a/06, 83a/17, 83b/09, 85a/19, 86a/16, 86a/25, 86b/07, 86b/17, 87a/20, 87b/03, 87b/11, 89b/20, 8a/09, 8a/24, 8b/04, 8b/17, 90b/02, 90b/19, 91a/16, 91b/02, 91b/16, 92b/01, 92b/18, 93a/27, 93b/16, 93b/25, 94a/03, 94a/14, 94a/20, 95a/10, 95b/05, 95b/11, 97a/16, 97a/20, 97b/02, 97b/13, 98b/23, 9a/08, 9a/27, 9b/21

ğ. vèrüp 67a/25

ğ. vèrür 57a/12, 62a/07, 67a/08, 78a/16

ğ.+ ya 111b/09, 78b/06, 83a/01, 83a/23, 107a/14

ğ.+ yı 100a/15, 111b/24, 16b/19, 1b/20, 53a/11, 5b/25, 6a/09, 78b/16, 81b/02, 90b/14

ğıda'ıyyet <Ar. Besleyici olma, besleyecilik. -1-

ğ.+ i 61b/08

ğıdalan- <Ar.-Tr. Beslenmek. -1-

ğ.- a 24a/27

ğılaz <Ar. Yoğun olanlar, kalın olanlar. -2-

em'ā-yı ğ.+ da 84a/19

em'ā-yı ğ.+ dadur 100a/14

ğ.- a 24a/27

ğıl <Ar. Gizli kin ve garez, düşmanlık. -1-

ğ. 86b/27

ğılz <Ar. Yoğunluk, galizlik. -1-

ğ.+ ı 32a/18

ğışā <Ar. Örtü, perde, zar, deri. -24-

ğ. 19b/05, 31a/24, 32a/02, 39a/22, 68a/25, 68b/03, 71a/08, 71a/11, 71a/27

ğ.+ da 68a/26, 68b/05

ğ.+ dur 113b/14, 31b/22, 68b/01

ğ.+ larda 23b/24

ğ.+ ları 35b/24

ğ.+ larına 5b/23

ğ.+ larında 35b/14

ğ.+ nuğ 71a/09

ğ.+ sı 32a/03

ğ.+ sın 29a/26

ğ.+ ya 68b/05, 71a/18
 ğ.+ yı 68b/04
ğışş <Ar. *bk. ğiṣṣ.* -3-
 ğ. olur 71b/01
ğışyān <Ar. Mide bulantısı, kusmak. Baygınlık, koma hali. -9-
 ğ. 74a/17, 74b/19, 75a/23, 87a/18, 89b/05, 89b/09, 8a/02
 ğ.+ dadur 89b/02
 ğ. olur 104b/02
gibi Gibi. -405-
 g. 100a/01, 100a/18, 100a/19, 100b/05, 100b/09, 100b/21, 101b/21, 102b/09, 102b/25, 103b/15, 106a/25, 106b/14, 108a/08, 108a/09, 108b/22, 109a/16, 109a/17, 111b/25, 111b/26, 112a/05, 112a/06, 112a/08, 112a/10, 112a/18, 112a/19, 113a/13, 113a/24, 114b/16, 114b/22, 115a/10, 116a/03, 116a/04, 116a/22, 11a/02, 11a/11, 11a/12, 11b/02, 11b/07, 11b/21, 12a/03, 13a/14, 13b/01, 13b/15, 13b/22, 14a/01, 14a/14, 14a/17, 14a/19, 14b/06, 14b/13, 14b/14, 15a/08, 15a/09, 15a/22, 15b/18, 15b/19, 16a/19, 16a/21, 16a/23, 16a/25, 16b/11, 16b/12, 16b/13, 16b/18, 16b/26, 17a/09, 17a/18, 17a/19, 18a/24, 18b/02, 18b/04, 18b/24, 19a/20, 20a/20, 20a/23, 20b/20, 21a/09, 21a/14, 21b/16, 21b/17, 22a/04, 22a/05, 22a/06, 23a/02, 23b/05, 24b/23, 25a/20, 26a/23, 26b/22, 26b/27, 27a/07, 27a/11, 27a/12, 27a/13, 27a/15, 27a/22, 27b/08, 27b/11, 27b/12, 28a/19, 28a/25, 28b/03, 28b/04, 28b/05, 29a/03, 29b/25, 29b/26, 29b/27, 30a/01, 30a/14, 30b/19, 30b/26, 30b/27, 31a/09, 31b/10, 31b/17, 32a/05, 32a/07, 32a/20, 32a/21, 32a/25, 32b/23, 32b/26, 32b/27, 33a/10, 33a/11, 33b/02, 33b/21, 33b/22, 33b/24, 33b/25, 34a/07, 34a/12, 34b/21, 35a/02, 35a/11, 35a/12, 35b/05, 36a/01, 36a/02, 36a/18, 36b/23, 37a/02, 37a/10, 37b/19, 37b/20, 38a/15, 38a/23, 39b/15, 39b/17, 3a/06, 3a/10, 3a/22, 3a/23, 3a/27, 3b/23, 40a/05, 40a/06, 40a/14, 40b/01, 40b/27, 41a/10, 41a/11, 41b/13, 42a/05, 45a/02, 45b/15, 46a/14, 47b/14, 49a/19, 49b/02, 4a/13, 4b/05, 4b/27, 50a/17, 50b/15, 50b/16, 51b/11, 51b/13, 52a/20, 52a/24, 52b/07, 53b/04, 53b/07,

54a/13, 56b/23, 58b/06, 58b/07, 60b/02, 63b/19, 63b/20, 63b/21, 63b/26, 64b/11, 64b/21, 64b/26, 65a/09, 65b/01, 65b/02, 65b/08, 65b/10, 67a/10, 67a/13, 68a/10, 68a/20, 68b/07, 68b/10, 68b/12, 68b/21, 69b/13, 6a/11, 70b/07, 70b/08, 70b/18, 70b/19, 71a/18, 72a/15, 72b/04, 72b/06, 72b/21, 73b/12, 73b/13, 73b/14, 75a/03, 75b/22, 75b/27, 76a/24, 76a/25, 77a/13, 78a/06, 78a/09, 79a/04, 79b/09, 79b/10, 7a/27, 80a/16, 80a/21, 81a/17, 81b/10, 82a/12, 82a/23, 82a/24, 84a/18, 84b/09, 85a/13, 85a/17, 86a/11, 86a/14, 88b/14, 89a/20, 8a/08, 8a/26, 8b/05, 8b/06, 8b/07, 8b/19, 8b/21, 8b/24, 8b/26, 91b/25, 92b/14, 93a/25, 93b/19, 94a/23, 94a/26, 94a/27, 94b/01, 94b/02, 95b/12, 95b/13, 96a/19, 96a/20, 96b/08, 96b/19, 98a/08, 98a/13, 98a/17, 98a/20, 98a/22, 98a/25, 98b/13, 99a/08, 99a/09, 99b/09, 99b/10, 99b/13, 9a/05, 9a/10, 9a/11, 9a/14, 9a/15, 115b/02, 99a/09, 27b/26
 g.+ dür 115a/19, 17b/22, 21a/27, 23b/27, 33b/01, 38a/19, 59b/18, 62b/11, 66a/27, 70b/02, 84a/20, 97b/07, 98a/06
 g. ola 31b/21, 76b/08, 113b/27, 15a/10, 41b/10, 41b/27, 42a/06, 44a/18, 45b/13, 4b/20, 98a/27
 g. olmak 113b/20, 113b/21, 68b/07, 87a/07
 g. olsa 103a/17
 g. olur 114b/17, 22a/11, 32a/01, 44b/10, 66b/20
gici - Kaşınmak. -8-
 g.- mek 104a/08, 27b/13, 29b/12, 32a/15, 38b/18
 g.- mekden 29b/06
 g.- mekdür 51b/03
 g.- mesi 30a/23
gici Kaşıntı. -1-
 g.+ sin 30a/24
giciş - Kaşınmak. -3-
 g.- mek 31a/21, 50b/03
gicik Kaşınma, kaşıntı, uyuz hastalığı. -1-
 k. olmağdur 110a/05
giçik *bk. gicik.* -1-

g. 50b/01	g.- meye 64a/04, 76a/06, 41a/19
gider - Gidermek, ortadan kaldırma. -95-	g.- meyeler 52b/10
g.- e 103b/23, 116a/19, 17b/03, 29a/15,	g.- miş olurısa 89b/07
34b/24, 35a/04, 38b/13, 39a/13, 40a/10, 41a/25,	g.- mişdür 112a/04
41a/27, 48b/27, 49a/01, 50a/01, 51a/20, 7a/17,	g.- se 41a/14, 41a/26, 52b/11, 54b/19
96b/08, 97a/18	g.- üp 100a/15, 26b/04, 39b/25
g.- eler 113a/05, 114a/26, 19a/18,	ğış <Ar. 1. Karışıklık, hile. 2. Saf olmayan.
89a/11	-1-
g.- mek 114a/24, 114a/27, 45a/23,	ğ. 86b/27
69b/17, 99a/22	git - Gitmek. -89-
g.- mekde 110b/10, 55a/06, 61b/21	g.- dükke 72b/02
g.- mekden 59b/21	g.- dükke 34a/27, 37a/21, 49b/05
g.- mekdür 11b/09, 12a/17, 27b/04,	g.- dükten 34b/25, 87a/03
51a/18, 53b/11, 95b/22, 98a/07	g.- e 103a/02, 103a/03, 103a/21,
g.- mesiyile 61b/20	113a/02, 114a/01, 34a/26, 37a/27, 39a/19,
g.- seler 103a/17	40a/10, 40a/27, 41a/06, 43b/25, 45a/03, 48a/20,
g.- üp 29a/24, 41b/07, 7b/01	54a/09, 58b/15, 66a/24, 67a/05, 75b/11, 77b/08,
g.- ür 101a/08, 101a/26, 103a/06,	7a/04, 86b/27, 88b/01, 99b/09
110b/22, 111a/11, 116a/16, 19a/08, 19a/25,	bi'l-külliyen g.- e 70a/21
27a/24, 28b/12, 28b/13, 29a/14, 29a/26, 29b/01,	g.- en 93a/07
30a/24, 33b/15, 34b/12, 34b/20, 36b/19, 36b/22,	g.- enden 71a/12
39a/17, 40a/08, 40a/09, 40b/11, 41b/08, 41b/14,	g.- er 107a/24, 109b/26, 17b/13,
44b/23, 44b/27, 47b/23, 50a/11, 55a/19, 55a/20,	30a/09, 33b/18, 40a/12, 41a/04, 4a/19, 50b/18,
55a/24, 55a/25, 62a/19, 62a/25, 67a/07, 75a/06,	52b/13, 53b/21, 5b/14, 5b/15, 64a/12, 69b/08,
75b/22, 77b/08, 77b/09, 77b/11, 7a/08, 7a/15,	6b/08, 6b/22, 71a/14, 72b/02, 79a/08, 84a/09,
90b/10, 94b/13, 98a/12	84a/24, 85a/05, 97b/08, 97b/09
g.- ürler 62a/15	g.- er olsa 23b/18
gîn Geniş. -1-	g.- ıcek 32b/07
g. 3b/18	g.- ince 35a/02
gîr - Girmek. -48-	g.- mege 1b/08, 48a/27
g.- e 19a/14, 21b/07, 26b/04, 30a/15,	g.- mek 111a/15, 112a/10, 18b/22,
34b/05, 36a/15, 41a/05, 52a/11	49b/03, 74b/27
g.- ecek 103b/04	bi'l-külliyen g.- mek 34a/18
g.- eler 36b/14, 51b/12	g.- mekden 35b/16
ele g.- er 64b/27	g.- mekdür 44a/01
ele g.- erise 64b/15	g.- meye 77b/02
g.- mege 59b/27	g.- mez 7b/12
g.- mek 110b/19, 15a/07, 15a/18,	g.- mezise 12a/14, 38b/10
19b/26, 25a/16, 31a/25, 40b/03, 40b/07, 41a/08,	g.- miş 115a/17
41a/09, 41a/15, 56a/13, 89a/05, 94b/03, 97a/09	g.- miş ola 105a/17, 113a/09, 58a/21
g.- mekdedür 41a/08	g.- miş olandır 75a/02
g.- mekdür 27b/22, 32a/06	g.- miş olurısa 70a/02
g.- memiş 62b/09	g.- mişdi 116a/08

g.- mişdür 66b/17
 g.- se 68a/06, 86b/26
 g.- üp 110b/19
göbek Göbek. -26-
 g. 101b/10, 103b/07, 72b/01, 8b/01, 93a/20, 94b/10, 97b/23
 g.+ de 71a/07
 g.+ den 103b/06, 71a/14, 75a/19, 77a/11, 8a/19, 94a/11, 97a/10, 98a/03
 g.+ e 101b/12, 71a/13, 71a/24, 94b/08, 94b/23
 g.+ i 114b/15
 g.+ ine 104a/17, 89a/10, 89a/13, 89a/12
gögercin Güvercin. -6-
 g. 112b/18, 23b/09, 30b/15, 35a/15, 89b/15
 g.+ ler 24a/01
gögermen Mor, yeşil. -1-
 g. 72a/12
gögüs Göğüs. -56-
 g. 26b/15, 26b/19, 71a/07, 71a/08, 71a/11, 71a/13, 71a/17, 71a/18, 71a/23, 72b/01, 75a/19, 94b/09
 g.+ de 79b/02, 91a/18, 92a/04
 g.+ de olan 55a/13, 55b/05
 g.+ den 53b/08, 55a/03, 68a/17
 g.+ e 55b/07, 56b/04, 70b/04
 g.+ i 109a/03, 21a/08, 26a/14, 55a/22, 66a/26
 g.+ in 22b/26, 54b/07, 56a/21, 64b/27, 69a/24
 g.+ inde 54a/18
 g.+ ine 52a/02, 52b/15, 54b/08, 54b/17, 56a/09, 57b/06, 58b/05, 58b/24, 59b/04, 59b/20, 64a/25, 66b/02, 66b/18, 68a/22, 77a/11, 79b/04, 79b/05, 79b/06, 92a/12, 71b/07
 g.+ üj 71a/12, 79b/01
gök 1. Gök. 2. Mavi, yeşil. -2-
 g. 40b/27, 46b/14
gökçek Güzel, iyi. -16-
 g. 108b/14, 14b/05, 14b/08, 2a/03, 4a/27, 55a/09, 59b/23, 61a/19, 65b/10, 92b/13, 93a/15

g. etmegile 11a/10
 g. etmek 16b/26
 g. eyler 106a/20, 22b/03, 75a/07
gölge Gölge. -7-
 g.+ de 30b/01, 32a/13, 33a/13, 44b/25, 6b/01, 79b/26, 95a/21
göm - Gömmek. -2-
 g.- mek 113a/18
 g.- üp 29a/12
gömül - Gömülmek. -1-
 g.- mek 112b/14
gönül Gönül. -18-
 g. 11a/07, 83b/06
 g. dönmek 8a/02, 8a/18
 g.+ i 14a/06, 83a/11, 83a/27
 g.+ i dönmek 16b/21, 73a/08, 74b/19, 80a/19, 82a/19, 82b/13, 89b/05, 92a/01, 92a/18
 g.+ leri dönmekdür 53b/06
 g.+ üm 83b/03
gör - Görmek. -63-
 g.- dükten 18a/01
 g.- düm 102b/08, 110b/07, 17b/08, 18a/03, 22b/17, 28b/07, 30a/25, 31b/18, 55a/07, 63b/27, 64a/14, 64a/16, 89a/02, 96b/19, 96b/20, 96b/21, 99a/13, 15a/03
 g.- e 110a/13, 113b/07, 33b/17
 g.- eler 51a/21, 69b/09
 g.- elüm 59a/19
 g.- en eder 29a/20
 g.- enler 28b/17
 g.- esin 108b/25, 28b/06, 89a/17, 68b/02
 nużc g.- ıcek 20b/11
 g.- medüm 68a/12, 76b/11
 g.- mege 37a/07
 g.- megi 32a/02, 32a/03, 32a/08, 33a/24
 g.- mek 28b/15, 59b/15, 75a/10
 g.- memegile 23a/04
 g.- memiş idi 61b/12
 g.- meye 28b/17, 49b/25
 g.- meyesin 25a/04
 g.- mez 1b/11, 33b/27, 97b/08

g.- mez ola 33b/17
 g.- seş 114a/21
 g.- üp 22b/22
 g.- ür 103b/11, 33b/27, 34a/02
 g.- ür ola 35a/25
 g.- ürlər 22b/23, 67a/18
 g.- ürsen 32a/05, 32a/08, 64a/21
 g.- ürsin 72a/12
göre Göre, nazaran. -34-
 g. 103b/11, 107a/26, 12a/09, 1b/17, 22b/21, 23b/11, 23b/14, 23b/20, 23b/26, 27b/14, 37b/16, 3b/04, 42a/19, 43a/09, 47a/17, 47b/09, 53a/12, 55b/17, 61a/04, 64b/20, 66a/17, 66b/21, 69a/10, 70b/14, 71a/04, 72b/27, 84b/20, 89a/21, 97a/04, 98b/10, 9a/23
 g.+ dür 88b/23
 g. edeler 69b/06
 g. ola 62a/24
görin - Görünmek. -8-
 g.- e 26b/27, 28b/17
 g.- memekdür 22b/24
 g.- mez 31a/03
 g.- mezise 48a/18
 g.- ür 31a/02, 39b/21
 g.- ürise 48a/18
görül - Görülmek. -1-
 g.- e 50a/15
göster - Göstermek. -2-
 g.- düş 2a/15
 g.- megile 31b/12
götür - Götürmek. -2-
 g.- en 28a/09
 g.- mezise 11a/25
göyün- Yanmak, sızlamak, olgunlaşmak, kızarmak. -31-
 g.- mek 107b/25, 46a/07, 50b/27, 57a/23, 77b/25, 80a/15, 82a/19, 92a/19, 93b/10
 g.- mek olmamak 45a/13
 g.- mekden 20b/01
 g.- mekdür 74b/05
 g.- miş 101a/18, 36b/19, 67b/21, 81a/13, 91b/06, 91b/09, 91b/22, 92a/09, 96a/02, 98a/26, 99b/13, 99a/01

g.- miş ola 44b/19, 49b/21, 50a/19
 g.- miş olsa 49b/26
 g.- mişdür 21a/27
 g.- se 64a/08
göyündür- Yakmak, kızartmak, sızlatmak. -10-
 g.- eler 36b/22, 42b/13, 47b/11, 50a/18
 g.- mek 49b/26, 96a/13
 g.- seler 52a/13
 g.- üp 29a/20, 29a/23
 g.- ür 18a/03
göz Göz. -237-
 g. 10a/14, 23a/17, 27a/26, 28b/15, 28b/16, 29a/02, 29b/01, 29b/02, 29b/11, 29b/14, 30a/21, 30a/24, 30b/04, 30b/07, 30b/21, 30b/27, 31a/18, 31a/19, 31b/22, 31b/26, 31b/27, 32a/01, 32a/02, 32a/04, 32a/11, 32a/14, 32a/25, 32b/02, 32b/03, 32b/13, 32b/17, 32b/20, 32b/24, 35a/03, 35a/19, 35a/23, 35a/24, 35b/13, 36a/06, 36a/18, 36b/01, 36b/11, 36b/21, 37a/12, 37a/21, 5b/10
 g.+ de 110b/19, 111b/10, 27a/03, 29b/11, 30a/10, 30b/10, 31a/20, 32a/14, 32b/16, 34a/13, 34a/14, 35a/06, 36a/06, 36a/22, 36b/04, 37a/21, 39b/12, 46b/12
 g.+ de olan 110b/22, 36a/15
 g.+ deki 32b/12, 34a/16
 g.+ den 31a/20
 g.+ e 10a/13, 110b/22, 111b/10, 22b/24, 28b/24, 29a/02, 29a/06, 29a/13, 29a/14, 29a/17, 29a/18, 29a/19, 29a/23, 29a/25, 29b/02, 29b/03, 29b/04, 29b/20, 29b/25, 29b/26, 30a/02, 30a/23, 30b/04, 30b/18, 31a/09, 31a/18, 32a/10, 32a/14, 32b/04, 32b/19, 33a/15, 33a/19, 33a/21, 33b/10, 33b/11, 33b/12, 33b/14, 33b/15, 33b/25, 34a/10, 34a/12, 34a/24, 34b/01, 34b/11, 34b/19, 34b/23, 34b/24, 35a/04, 35a/25, 35b/07, 35b/10, 36a/05, 36b/03, 36b/05, 36b/20, 36b/23, 37a/07, 37a/11, 37a/16, 37a/20, 37b/01, 37b/10, 37b/12, 9a/20, 29a/02, 35a/02, 30b/18
 g.+ i 12b/02, 12b/27, 13a/01, 14a/22, 15a/25, 16b/18, 17a/14, 23a/22, 23a/23, 27a/03, 27b/13, 28b/16, 29a/02, 29a/09, 29a/20, 29a/21, 29b/14, 30b/05, 32b/18, 32b/26, 33b/03, 34a/14,

35a/01, 35a/25, 36a/08, 36b/12, 36b/24, 36b/26,
40a/02, 47b/09, 8a/20, 9a/19

g.+ in 27a/04, 32a/04, 34a/08, 34a/17,

37b/15

g.+ in tuta 27a/11

g.+ inde 105a/21, 105b/23, 18a/26,

3a/20

g.+ ine 25b/14, 30b/07, 30b/15, 33b/13,

34b/02

g.+ ini 34b/05

g.+ inüj 66b/11

g. kıararmak 10b/13

g. kıararmakdur 12a/01

g.+ lerdin 35b/14

g.+ lere 29a/23

g.+ leri 104b/13, 111b/23, 13b/01,

14a/05, 15b/08, 26b/27, 35a/02, 38a/25, 47a/15,

4b/09, 51b/02, 65b/23, 87b/26

g.+ leri kıararur 12a/03

g.+ lerin 14a/11, 14a/12, 15b/22,

34a/15, 9a/18

g.+ lerinden 11a/04

g.+ üj 110b/21, 29b/05, 29b/06,

29b/08, 29b/09, 30a/11, 30a/23, 31a/01, 33b/13,

33b/15, 34b/01, 34b/19, 34b/25, 36a/17, 36b/04,

36b/19, 36b/25

gözce Göz gibi. -1-

g. 106b/02

gözel Güzel, iyi. -2-

g.+ dür 22b/21, 103a/14

gözyaşı Gözyaşı. -2-

g. 30a/05

g.+ n 37a/20

ğubār <Ar. Toz. -13-

ğ. 25a/20, 30b/26, 31b/21, 34a/12,

37a/10, 41b/27, 42a/06, 45a/02, 52b/07, 5b/04,

75a/03, 76b/08

nevāib-i ğ. olur 71b/26

güç Güç, zor, kolay olmayan. -7-

g. 78a/08

g.+ ile 14a/22, 23a/19, 30b/11, 47a/14

g. olmak 70a/24

g. olur 20b/01

gürk <Far. Üzerinde çamaşır yıkayıp
dövülen bir taş. -1-

g. 81a/04

ğusl <Ar. Yıkama, yıkanma. -3-

ğ. ède 39a/15

ğ. èdeler 67a/05

ğ. eyler 67a/07

ğuşsa <Ar. Üzüntü, keder, endişe. -1-

ğ.+ lu 19b/09

güyende <Far. Söyleyen, şarkı söyleyen. -1-

g.+ ler 22b/01

güzide <Far. Seçkin. -1-

g. 22a/22

ğuzrûf <Ar. Kıkırdak. -1-

ğ. 70b/05

ğuzûb <Ar. Dargın ve hiddetli kimse. -1-

ğ. olmak 13a/02

gül <Far. 1. Gül. 2. Çiçek. -152-

g. 102a/25, 104b/27, 105a/05, 105a/17,

105b/11, 105b/17, 107b/11, 107b/18, 108a/05,

108a/09, 109b/11, 10a/21, 110a/25, 110a/27,

111a/01, 111b/04, 111b/14, 113a/04, 113a/10,

113b/04, 11a/03, 11a/06, 11a/15, 11b/06,

11b/07, 12a/18, 12b/19, 12b/20, 12b/22, 12b/23,

13a/04, 13b/10, 13b/21, 14b/13, 16b/19, 16b/20,

20b/26, 28a/27, 29b/20, 30a/03, 30b/17, 30b/19,

30b/21, 31b/06, 32b/03, 32b/04, 36b/05, 37b/17,

37b/18, 37b/20, 37b/21, 37b/22, 38a/05, 38b/08,

39a/04, 39b/01, 39b/10, 3b/17, 40b/06, 40b/11,

40b/23, 41a/25, 42a/22, 42b/01, 42b/22, 43a/18,

44a/08, 44a/09, 44a/10, 44a/12, 44a/14, 44b/05,

44b/21, 44b/27, 45a/07, 45a/09, 45a/10, 45b/03,

48b/05, 48b/07, 48b/08, 49a/11, 49a/13, 49a/14,

49b/06, 49b/10, 49b/21, 4a/13, 4b/01, 4b/17,

51a/11, 53a/06, 54a/05, 57b/06, 57b/09, 57b/16,

57b/19, 57b/27, 58a/11, 58a/13, 5b/12, 60a/24,

65b/04, 65b/05, 65b/08, 67b/20, 6b/15, 6b/18,

73a/04, 73a/17, 73b/05, 73b/26, 75b/02, 75b/06,

76b/27, 77a/09, 78b/21, 79b/05, 80a/25, 82a/07,

89b/25, 8a/26, 8a/27, 8b/17, 8b/26, 90a/02,

90b/08, 90b/11, 91a/09, 92a/12, 92b/07, 93a/04,

93a/08, 93b/15, 93b/22, 95b/12, 96b/23, 97b/01,

97b/04, 97b/13, 98b/01, 98b/26

g.-i ermeni 96b/24
 g.+ i 16b/14, 63a/01, 76b/14, 95b/13
 g.+ ile 77a/10, 82a/05

göl - Gülmek. -3-
 g.- e oturur 26b/27
 g.- mez 21b/02
 g.- miş 68b/12

gölüb Far. Gül suyundan yapılan bir tür şurup. -88-
 g. 110b/11, 115b/17, 13a/12, 13b/21, 30b/04, 3b/17, 3b/20, 42b/09, 44a/08, 4a/27, 4b/10, 50b/10, 52a/03, 57a/26, 57b/24, 58a/15, 60a/27, 64b/15, 64b/23, 64b/27, 65a/01, 66a/20, 72b/07, 72b/09, 73a/14, 73b/01, 76b/05, 79a/11, 79a/21, 80a/22, 81b/18, 89b/20, 89b/22, 90a/06, 90b/17, 91a/05, 91a/06, 92b/14, 92b/16, 92b/27, 65b/09
 g.+ a urup 93b/24
 g.+ da 50a/03, 53a/07
 g.+ ıla 102a/21, 105b/06, 110a/26, 110b/01, 111b/12, 30b/06, 32b/18, 33a/15, 44a/14, 46a/25, 49a/16, 49a/17, 51a/09, 51a/13, 51b/12, 53a/13, 53a/24, 57b/01, 57b/07, 57b/08, 59a/23, 59b/06, 59b/07, 65a/16, 65a/19, 79b/04, 79b/06, 79b/07, 80a/22, 80b/15, 86a/09, 89b/24, 91a/11, 91a/14, 92b/13, 93b/04, 95a/08, 95b/15, 96a/22, 97b/01, 97b/13, 93b/21
 g.+ uş 30b/04

gülbeşeker <Far. Gül kullanılarak yapılan bir tür macun. -87-
 g. 105a/24, 105b/26, 106a/01, 10b/22, 114b/18, 11a/12, 15b/13, 16a/11, 16b/27, 17a/21, 18b/06, 18b/13, 20a/05, 20b/09, 23b/08, 25b/18, 27a/16, 28a/15, 31a/07, 33a/06, 34a/03, 34a/21, 35b/26, 36b/16, 38a/11, 40a/21, 45b/08, 54b/14, 55b/26, 56a/03, 58a/23, 59a/10, 6a/12, 73a/13, 73b/10, 74a/08, 74a/23, 74b/24, 75b/02, 75b/06, 77a/10, 77a/19, 77b/03, 77b/18, 78b/27, 80b/02, 80b/06, 80b/25, 81a/22, 82b/04, 83b/09, 84b/17, 85a/19, 90a/24, 94a/14, 97a/06, 9a/15, 9b/21, 44b/06
 g.-i 'aselī ola 74b/21, 78b/03
 g.-i 'aselī 10b/05, 35a/07, 39b/13

g.-i sükkerī olsa 11a/24
 g.-i sükkerī 21a/12, 26a/07, 9a/08
 g.+ i 20b/10, 23b/03, 24a/14, 53a/17, 74a/23, 9b/21
 g.+ ile 14a/19, 14a/25, 44a/19, 50b/17, 50b/21, 74b/25, 78a/27, 80b/03, 81a/24, 81b/09, 93a/26
 g.+ ler 106a/02
 g.+ ler ola 74b/12
 g.+ ler vèreler 108a/20

güleğen Sürekli gülen, çok gülen. -1-
 g. olur 12b/01

gümüş Gümüş. -4-
 g. 42a/22, 62b/11
 g.+ den 62b/11
 g.+ dür 62b/12

gün Gün. -166-
 g. 100a/14, 103b/19, 104a/24, 106a/11, 10a/01, 10b/05, 10b/17, 113b/27, 114a/02, 115a/05, 115b/10, 116a/08, 116a/10, 116a/21, 11b/15, 12a/08, 12b/12, 13b/01, 13b/19, 13b/27, 14a/19, 15b/14, 17b/01, 18b/05, 19a/07, 19a/26, 19b/01, 21a/12, 22b/02, 23a/25, 24a/13, 25a/01, 25b/08, 25b/18, 27b/16, 28a/15, 32a/10, 34b/19, 35b/10, 37a/05, 37a/14, 37a/17, 39b/07, 39b/12, 40a/20, 40b/03, 42a/02, 42b/08, 44a/19, 47a/18, 53a/20, 55b/17, 58a/17, 58b/02, 66a/02, 66a/04, 66a/08, 66a/23, 67b/13, 68b/24, 69b/04, 71b/26, 75a/05, 79b/21, 7a/07, 7b/02, 80b/25, 88b/07, 110b/23, 113a/01, 25b/06, 28b/13, 29a/11, 52b/25, 74b/14, 75a/05, 89b/23
 g.+ de 116a/12, 11b/16, 44a/08, 51a/16, 68a/09, 69a/27, 76a/13, 78a/10, 78a/16, 97b/11, 14b/19, 34b/04, 35a/01
 g.+ den 103b/02, 109a/10, 109a/26, 109a/27, 14a/01, 23b/12, 24a/13, 24a/27, 25b/17, 31b/18, 47a/25, 64a/13, 64a/15, 64a/16, 68a/10, 69a/16, 72a/10
 g.+ e 103a/07, 103b/02, 103b/17, 109a/10, 17a/01, 24a/11, 24a/16, 27a/05, 27a/23, 52b/16, 64a/13, 64a/15, 64a/16, 71b/19, 71b/20, 72a/09
 g.+ i 19a/09, 4a/07, 69a/10, 93a/05

g.+ i olurısa 66a/15, 66a/16, 69a/20, 69a/21, 81a/07

g.+ inde 66a/20

g.+ inüj 110b/03

g.+ lerde 11b/16, 21b/19, 68b/24, 68b/26, 69a/01

g.+ lerden 68b/25

g.+ leri 51b/04, 7a/23

g.+ leri ola 107a/27

g.+ leri olurısa 51b/04

g.+ lerinde 10a/12, 11b/23, 12a/22, 17b/16, 18a/07, 25b/16, 42b/05, 6a/04, 72a/07, 75a/17

g.+ lerinde olmak 109a/25

g.+ üj 81a/03

g. vèrelər 12b/13

g. vèrmeyeler 12b/13

günāb <Ar. *teşennüc* hastalığının bir cinsi. Kabızlık, çok yemekten kaynaklanan şişkinlik. -1-

g. 26b/13

gündüz Gündüz. -6-

g. 33b/17, 33b/27, 34a/02, 39b/25

g.+ de 41b/11, 102b/06

güneş Güneş. -27-

g. 112b/14, 21b/19, 27b/11, 4b/20, 52b/10

g.+ de 111a/09, 11b/16, 11b/20, 15a/02, 21b/18, 28a/21, 30b/07, 32b/11, 41a/24, 4b/24, 52b/12, 58b/15, 5b/03, 8b/09

g.+ den 12a/17

g.+ e 13a/23, 29a/16, 39b/20, 5b/03

g.+ üj 31a/22, 33a/26, 34a/01

güneyik Güneyik, acıkıcı, acıkulak (*Cichorium endiva*). krş. hindibā, kāsın. -1-

g. 61b/23

günlük Günlük ağacı ve bu ağaçtan elde edilen zamk (*Liuidambar orientalis miller*). -61-

g. 101a/11, 101a/22, 101a/24, 101a/26, 101b/08, 101b/11, 103a/25, 108b/11, 109a/19, 113b/04, 115a/10, 115b/03, 12a/25, 19a/05, 27a/13, 28a/06, 34b/03, 35b/09, 37a/25, 39a/06, 39a/16, 39a/27, 40b/01, 42b/21, 44b/13, 45b/14,

49a/19, 53a/22, 53b/02, 6a/26, 72b/18, 74a/12, 74b/02, 75b/23, 76a/27, 77a/01, 77a/25, 77b/24, 81a/25, 90a/26, 90b/06, 91a/01, 91a/09, 93a/08, 94a/18, 96b/08, 97a/15, 98b/25, 98b/27

cevāriş-i g. 74b/01

g.+ dür 61a/23

g.+ i 101a/16, 19a/26, 19b/01, 52a/12, 56b/05

g.+ ile 97a/13

g. olurısa 81a/01

g.+ üj 18b/09

gürül - Gürlemek. -2-

g.- mek 23a/17, 40b/27

güvercin Güvercin. -1-

g. 23a/26

güvül - Gürlemek, gürlütü çıkarmak. -1-

g.- mek olurısa 4b/03

güvülde -Gürldemek. -1-

g.- mege 40b/24

güvüldi Gürlütü. -4-

g. olmak 8b/13

g. olmakdur 7b/14

g. olur 12a/03

g.+ si 14b/10

güvüldü bk. *güvüldi*. -1-

g.+ si 10b/04

güyegü Kekik. -6-

g. 14b/06, 27a/12, 43b/08, 48b/16, 81b/04, 9a/14

güz Güz, sonbahar, hazan. -6-

g. 10a/12, 19a/09, 4a/07, 7a/23

g.+ de 82b/20

g.+ in 75b/08

H

habaş <Ar. Pis, murdar, kötü. -1-

h.+ ı 42a/22

habb <Ar. Hap, hap şeklinde ilaç. Tane. - 225-

h. 114a/04, 20a/10, 53b/27, 54a/26, 55b/27, 6b/12, 97a/15, 97a/17, 9b/04

şifat-ı h. 114a/04, 15a/26, 5b/01, 60a/14, 60a/23, 7b/04, 88b/20

h.-ı 113a/24 113a/23,38a/22 38a/21,
39b/15 39b/14, 41b/24 41b/23, 48b/15 48b/14,
83b/11 83b/10

h.-ı āhir 88b/23

h.-ı ās 102a/01

h.-ı ayāric 6a/23, 12a/24, 35b/27,
38a/13, 39b/14, 78b/05

h.-ı ayāricile 12a/10, 17a/12, 59a/13,
7b/03

h.-ı benefşeyile 34a/19, 36a/20

h.-ı eftīmūn 15b/15

h.-ı eftīmūnla 10a/02, 19a/11

h.-ı ġār 94b/06

h.-ı iştāmhīkūn 38a/21, 39b/15, 40a/23

h.-ı iştānhīkūn 9b/22

h.-ı iştābhīkūn 16a/16

h.-ı kūkīyā 16a/15, 29a/05, 9b/06

h.-ı kūkīyāyla 12a/24, 17a/11, 18a/26,
33a/04, 34a/05, 35a/09, 38a/13, 41b/24

h.-ı luġāzyā 39b/15

h.-ı müntesinile 85a/20

h.-ı nīl 103b/21, 16a/13, 17b/02

h.-ı reşād 77b/04

h.-ı rummān 73b/27, 89b/26, 95a/09,
95a/27

şıfat-ı h.-ı rummān 74a/02

sūfūf-ı h.-ı rummān 96a/19

h.-ı rummānla 104b/18, 4a/18

h.-ı şabr vèreler 24a/21

şıfat-ı h.-ı şabr 24a/21, 6a/15

h.-ı şabrı vèreler 6a/15

h.-ı şabrıla tenkıye èdeler 10b/07

h.-ı şabrıla 11b/26, 16a/09, 28a/18,
78b/05, 7b/03, 83b/10

h.-ı şānavber 25b/08

h.-ı şebyārıla 10b/07

h.-ı şebyārılarla 51a/18, 9a/25

şıfat-ı h.-ı uşūhīkūnī'l-kebīr 6b/07
6b/06

h.-ı zehebile 75b/05

h.+ dan 20a/07

h.+ dur 5a/11, 5a/16

h. ède 99b/20

h. èdüp 103a/25

h.+ ı 20b/07, 24b/01, 31b/09, 7b/04,
84b/26, 85a/21, 89b/26, 8b/05, 93a/03, 95b/01

h.+ ıyıla 20a/22

h.+ ıla 13b/07, 16a/12, 60a/14, 60a/23

h.+ ın vèreler 84b/26

h.+ ıyıla 108b/02, 108b/18, 10b/07,
10b/18, 113a/17, 14b/04, 16a/09, 16b/10,
18a/26, 18b/08, 19b/14, 20a/07, 23b/10, 23b/20,
26a/06, 28a/18, 28b/21, 29a/01, 29b/15, 31a/08,
32a/23, 33a/04, 34a/05, 34a/19, 36a/07, 36a/20,
36b/15, 40a/23, 42a/20, 43b/05, 43b/13, 44a/20,
44a/27, 45a/14, 45b/21, 48b/14, 50b/14, 50b/15,
50b/22, 51b/9, 52a/01, 59a/13, 59b/16, 74a/26,
74b/11, 75b/05, 77b/20, 77b/27, 83b/10

h.+ lar 100b/04, 15b/22, 51a/18, 5a/25,
7b/11

h.+ lar èdeler 102a/11, 114a/07,
15b/02, 16a/15, 20a/12, 24a/24, 28a/07, 45b/12,
45b/26, 54a/02, 54b/01, 56a/02, 56b/02, 5a/15,
5b/04, 60a/18, 60a/26, 67b/06, 6a/20, 6b/12,
7b/07, 85a/02, 88b/23, 88b/26, 96b/14, 97a/19,
9b/05, 9b/08, 9b/26, 85a/23, 95a/02

h.+ lar èdüp 12a/13

h.+ lar eylemege 96b/13

h.+ lar eyleyeler 97a/16

h.+ lardan 43b/24, 5a/18, 76a/25

h.+ lardur 103b/20

h.+ larıla 13b/04, 13b/20, 14b/11,
16b/25, 19b/18, 27b/05, 30a/06, 31a/17, 33a/20,
35b/27, 40b/27, 50a/26, 6a/09, 7a/25

ħabbe <Ar. Dinarın doksan altıda ikisine denk
gelen bir ölçü. -11-

h. 10a/10, 18a/15, 38a/04, 38b/16,
45b/07, 48b/09, 5a/13, 5a/26, 6b/25, 98b/25

ħabbū'l-ās <Ar. Mersin ağacı meyvesi (*Fructus
Myrti, Myrtaceae*). -1-

h. 74a/03

ħabbū'l-belesān <Ar. Pelesenk ağacı çekirdeği. -
4-

h. 35b/10 35b/09, 115b/02, 113b/04,
9b/24

ḥabbū'l-gār <Ar. Defne yemişi (*Fructus Lauri, Lauraceae*). -5-

ḥ. 17b/26 17b/25, 6b/18 6b/17, 17b/18, 74a/13, 16b/03

ḥabbū'l-ḳar' <Ar. Bir tür bağırsak paraziti, *bk. namāzboz*. -4-

ḥ. 78a/19, 103b/27, 17a/23, 104a/23

ḥabbū'n-nīl Mavi gece sefası, çivit tohumu (*Ipomoea hederacea*). -1-

ḥ.-nīl 6a/17 6a/16

ḥabbū'r-reṣād <Ar. Su teresi tohumu, acı tere tohumu (*Semen nasturtium officinale*). -7-

ḥ. 101a/21 101a/20, 95b/23 95b/22, 99a/09, 102a/05, 93b/03, 77b/03, 94b/04

ḥabbū'r-rummān <Ar. Nar tohumu (*Semen punica granatum*). -6-

ḥ. 96b/26 96b/25, 90b/06, 96a/06, 100a/20, 101b/21

ḥ.+ ıla ola 8b/18

ḥaber <Ar. Haber, bilgi. -1-

ḥ. vērür 103b/01

ḥābis <Ar. Bağışlanan, tutan, zapet eden. -2-

ḥabīṣ <Ar. Kötü, pis. -4-

ḥ. 45a/02

ḥ.+ dür 13b/26

ḳurūḥ-ı ḥ.+ dür 44a/03

ḥ. olmak 70a/25

ḥ. 98a/14, 98a/25

ḥabs <Ar. 1. Hapis. 2. Tutma. -22-

ḥ. 116a/06, 27b/19, 96a/18

ḥ.-ı bevl 107a/24

ḥ. édüp 102b/11

ḥ. étmege 2a/01

ḥ. étmek 87b/20, 95a/06

ḥ. étmekde 54a/14

ḥ. eylemiş ola 52a/25

ḥ.+ ine 115a/11

ḥ. ola 93a/21

ḥ. olma 54a/10, 84b/15

ḥ. olınmak 95a/05

ḥ. olınmışdur 76b/21

ḥ. olınsa 109a/08

ḥ. olmuş ola 81a/20, 81a/21, 85a/14

ḥ. olur 16a/01, 85a/07

ḥabs <Ar. Birkaç şeyi birden karıştırmak. -1-

ḥ. olup 17a/05

ḥabṣ <Ar. Murdar, pis, kötü. -2-

ḥ.-ı nefes 111a/17

ḥ.-i ḥadīd 75a/03

ḥabṣū'l-ḥadīd <Ar. Demir boku. -1-

ma'cūn-ı ḥ.-ḥadīd ḡāyet 74b/27

ḥacāmāt <Ar. Kan alma. -21-

ḥ. 30b/12, 45b/18

ḥ.+ dur 28b/26, 36a/19, 41b/03

ḥ. édeler 46a/10, 47b/08, 47b/09, 48b/04

ḥ. étmegi 47a/12

ḥ. étmek 11a/05, 55b/17

ḥ. eylemek 23b/19, 30b/22, 3b/03,

50b/27

ḥ. eylemekdür 42a/18, 46b/27

ḥ.+ ıla 36b/06, 3b/25

ḥ. olma 15b/12

ḥacāmāt <Ar. *bk. ḥacāmāt*. -1-

ḥ. édeler 4a/02

ḥacel <Ar. Utanma, sıkılma. -1-

ḥ. 57a/18

ḥacer <Ar. Taş. -8-

ḥ.-i 92a/08 92a/07

ḥ.-i ermenī 60a/15

ḥ.-i ermenīdür 61b/19

ḥ.-i ermenīyle 35b/07

ḥ.-i lāziverd 58a/10, 35b/10

ḥ.-i lāziverd-i maḡsūl 60a/24

ḥ.-i yeṣb 58a/09

ḥācet <Ar. İhtiyaç. -26-

ḥ. 102b/17, 102b/18, 111a/07, 34b/14, 36b/14, 40b/15, 45b/26, 47b/22, 6b/01, 71a/02, 75a/21, 80b/20, 85b/21, 86a/01, 87b/20, 97a/20

vaḡt-ı ḥ.+ de 100b/06, 28a/07

ḥ.+ e 64b/20

ḥ. ola 44a/07, 76b/17

ḥ. olduḡda 112a/22

ḥ. olurısa 113a/17, 18b/20, 44b/16,

7b/26

ḥācī <Ar. Hacı. -6-
ḥ. 15b/01, 18a/16, 34b/16, 49b/06, 49b/22, 60a/16

ḥācīb <Ar. Hekim adı. -1-
ḥ. 31b/22

ḥāciz <Ar. Ayıran. Hacz eden. -5-
ḥicāb-ı ḥ. 107a/18, 68a/27, 68b/05, 71a/08
ḥicāb-ı ḥ.+ de 68a/26

ḥadaḳa <Ar. Göz bebeği. -1-
ḥ. 32a/04

ḥadaya <Ar. Bir hastalık adı. -1-
ḥ. 52b/19

ḥadd <Ar. bk. ḥādd -4-
ḥ. 23a/23, 65b/07
ḥ.+ den 64a/19
ḥuḳne'-i ḥ.+ ile 18b/08

ḥādd <Ar. 1. Sınır, derece, nihayet, son. 2. Keskin, sivri. -48-
ḥ. 103a/06, 107a/11, 107b/26, 108a/15, 13a/24, 15b/09, 21b/08, 2a/20, 31a/09, 31b/16, 32a/06, 32b/06, 33a/09, 35a/10, 35a/26, 35b/16, 36a/16, 36b/04, 37b/04, 38b/09, 39b/03, 40a/11, 43b/06, 45a/05, 46b/17, 66b/09, 74a/27, 81a/12, 82a/02, 93b/09, 94a/12, 94a/17, 97b/05, 97b/08, 97b/10, 9a/25
maraż-ı ḥ. 26a/20
ḥ.+ dur 69b/17
ḥ.+ ile 8a/10
ḥuḳne-i ḥ.+ ile 11a/13, 24a/21
ḥuḳne-i ḥ.+ larla 46b/16
ḥ. ola 100a/01, 52a/16
ḥ. olmaya 21a/11, 70b/02
ḥ. olup 66b/04
ḥ. olur 48a/06

ḥadde <Ar. bk. ḥādde. -1-
ḥ. 87b/25

ḥādde <Ar. Sert, tesirli, keskin. -7-
ḥ. 19b/19
emrāż-ı ḥ. 97a/08
ḥimayyāt-ı ḥ. 43b/19
ḥuḳne-i ḥ. edeler 10b/12
ḥimayyāt-ı ḥ.+ lerde 13a/17

ḥ. ola 71b/23
ḥ.+ yile 12a/15

ḥadīd <Ar. Demir, döküm demir. Keskin. -2-
ḥabṣ-i ḥ. 75a/03
ḥ.+ ile 31b/26

ḥādiş <Ar. Meydana gelen. Yeni. -93-
ḥ. 10a/22, 110a/19, 12a/22, 28a/10, 56a/10, 70b/24, 76a/15, 94a/22, 95a/11
ḥ. ola 14a/21, 27a/06, 86a/03, 86b/11, 8b/08, 8b/21, 95a/05
ḥ. oldu 61a/04
ḥ. oldıyısı 108a/26
ḥ. olduğu 84a/25
ḥ. olıcak 52b/12
ḥ. olmak 109b/26, 111a/19, 17a/21, 76a/10, 79b/10
ḥ. olmakdadur 36b/04
ḥ. olmakdur 52b/04, 93a/20
ḥ. olmaz 113b/17, 37a/22
ḥ. olmuş ola 58b/17
ḥ. olmuş 9a/05, 12a/02
ḥ. olsa 109b/04, 20b/01, 22b/10, 22b/12, 32a/15, 34a/18, 8b/01, 96b/04
ḥ. olsun 34b/20
ḥ. olup 17a/20
ḥ. olur 10a/26, 10b/21, 110b/15, 11b/08, 12a/20, 14a/09, 15b/21, 17a/05, 17a/16, 17a/23, 18a/10, 19a/16, 21b/18, 21b/25, 22b/16, 25b/26, 26a/01, 26b/08, 26b/10, 26b/11, 27b/04, 28a/08, 30a/18, 30b/11, 31a/23, 31a/24, 35a/07, 37a/22, 40a/18, 45a/18, 51b/22, 51b/23, 53b/16, 54a/17, 54b/03, 70b/03, 71a/25, 71a/26, 71b/05, 71b/14, 77a/18, 7b/23, 7b/27, 84a/15, 89b/09, 94a/24, 94a/25, 94b/18
ḥ. olurısa 35b/06

ḥadr <Ar. Derinin şişmesi, kabarmak. -1-
ḥ.+ dan 24a/02

ḥads <Ar. Tahmin, seziş. -1-
ḥ.+ ıla 69b/06

ḥafāḳān <Ar. Kalp sıkışması, çarpıntı. -25-
ḥ. 59a/18, 59b/13, 59b/21, 60a/05, 60b/04, 61a/20, 61b/21, 62a/19, 63b/26, 64a/01, 64a/05, 64b/01

h.+ a 58b/16, 58b/26, 59b/08, 62a/10, 62a/12, 62a/27, 62b/03, 63a/21, 63a/10

h.+ da 63b/25

h.+ dur 64a/27, 65b/18

h. olup 11a/27

haffif <Ar. Hafif, ağır olmayan. Yumuşak, etkisi az olan. -13-

h. 13a/01, 40a/19, 7a/20

h.+ ce 4a/06, 64b/20, 66b/16

h.+ cesi 44b/11

h.+ dür 92a/16

h. ola 25a/04, 45a/22

h. olmak 15a/04

h. olmakdur 40b/05, 7b/14

hakāik <Ar. Gerçekler. -1-

h.+ ina 2b/08

hakikat <Ar. Gerçek, gerçeklik. -3-

h.+ de 14a/02, 78b/08

h.+ te 1b/02

hakikaten <Ar. Gerçekten. -1-

h. 109a/06

hakikī <Ar. Gerçek. -4-

h. 84a/26

külunc-ı h. 84b/03

h. eylemekden 88a/07

külunc-ı h. olur 84b/02

hakir <Ar. 1. Değersiz, küçük. 2. Bendeniz, ben. -1-

h. 2b/24

hakik <Ar. 1. Gerçek, hakiki. 2. Allah, tanrı. -5-

hazret-i h.+ dan 2a/07

h.+ dur 3a/27, 99a/14

h.+ ı 2a/10

zahir-i h. 100b/19

hakke <Ar. Kazıma. -1-

h. edeler 32b/12

hāl <Ar. Hal, durum. Şimdiki durum, şimdiki zaman. -19-

h. 115a/19, 65a/08, 65a/22

be-her h. 2b/04

h.+ de 105b/15, 65a/25, 83b/27

h.+ e 106a/14

h.+ i 115a/18, 64a/17, 64a/22

h.+ in 115a/12, 11a/10, 96a/20

h.+ inde 57a/07, 78b/21

h.+ inden 28b/17

h.+ ine 59a/02

h.+ ini 17a/10

halak <Ar. Yaratmak, bir şeyi meydana getirmek. -3-

h.+ dan 2a/27

h.+ ıla 2a/22

h.+ uş 2b/12

halakī <Ar.-Far. Yaradılışla ilgili, doğuştan. -2-

h. olsa 39b/02

h. olurisa 40a/11

halas <Ar. Kurtulma, kurtuluş, selamete erme. Bitme. -57-

h. 115b/24, 115b/25, 13a/22, 17b/14, 18a/13, 22a/11, 23a/21, 24b/14, 25b/15, 39a/24, 72a/19, 72a/21, 85b/20

h.+ a 71b/27

h. bulmaz 115b/21, 26a/17

h. bulsa 23b/13

h.+ dur 107b/01

h. ede 33b/09

h. edemez 1b/23

h. etmek 22a/10

h. eyledüm 25a/12

h. eyler 37b/09, 37b/10, 41b/13, 6b/22, 89a/23

h. eylerdi 7b/10

h. ola 100a/07, 17b/20, 18a/02, 1b/24, 24a/10, 64a/26

h. olalar 111a/10

h. olamasa 27a/18

h. oldu 116a/12, 2a/12, 55a/08, 64b/03

h. oldılar 22a/27, 89a/03

h. olınmasa 85b/02

h. olmur 32b/08

h. olmasa 36b/14, 6a/23

h. olmaz 81b/26

h. olmuş ola 68a/12

h. olmuşdur 17b/16, 22b/04

- h. olur 114a/17, 18a/04, 51b/07, 68a/21
h. olurısa 93a/12
- ḥalāvet** <Ar. Tatlılık. Şirin olmak. -1-
h.+ ile olan 96b/19
- ḥalef** <Ar. Arkadan gelen, birinin veya bir şeyin yerine geçen bir sonraki kimse veya şey. -4-
azlā'-ı h. 70b/03, 70b/04
h.+ ce 36a/04
h.+ te 96b/12
- ḥalel** <Ar. 1. Bozukluk, eksiklik. Başkası tarafından verilen zarar. 2. İki şeyin aralığı, boşluk, açıklık. -4-
h. 40b/25, 8b/23, 25a/13
h. getirürler 2b/20
- ḥalet** <Ar. Hal, suret, keyfiyet. Takdir. -9-
h. 15b/08, 3a/22, 3a/23
h.+ den 58a/19
h.+ idür 89b/05
h.+ ler 103b/15
h. olmak 14a/17, 22a/05
h. olmakdur 65b/19
- ḥalık** <Ar. Yaratıcı, Allah, tanrı. -1-
h.-ı cemī' 2a/18
- ḥalış** <Ar. Saf, gerçek. -8-
h. 20b/27, 21a/02
ḥarānīṭis-i h. 12b/27
misk-i h. 58a/03
zātü'l-cenb-i h. 68a/26
misk-i h.-ı ceyyed 58b/13
misk-i h.-ı tibetī 20a/15
h.+ ca 99b/24
- ḥālī** <Ar. Tenha, boş. -9-
h. 104b/02, 3a/15, 78a/20
h. bulur 84a/10
h.+ dūr 84a/04
h. olduğına 84a/09
h. olduğda 73a/10
h. olmaz 103b/03, 29b/07
- ḥalīb** <Ar. Taze süt. -5-
h. 69b/23, 69b/25, 14a/11
h.+ i 106a/08
h.+ in 55a/10
- ḥalīfe** <Ar. 1. Birinin yerine geçen kimse. 2. Padişah, hükümdar. 3. Hekim adı; "mevlānā ḥācī ḥalīfe." -1-
h. 18a/16
- ḥalīme** <Ar. Yumuşak, yumuşak huylu. -1-
h.+ siyile 87b/12
- ḥālīyen** <Ar. Şimdiki halde, şimdiki zamanda. -1-
h. 2a/16
- ḥalk** <Ar. 1. Halk. 2. Yaratmak, yoktan var etmek. -5-
h. 83b/02
h. eyledi 2a/10
h. eylediği 84a/12
h. eylemişdür 1b/04
h. olunur 56b/18
- ḥalka** <Ar. Ortası boş yuvarlak şekil, halka. -1-
h.-yı dübüre 84b/02
- ḥall** <Ar. Ezme, eritme, yumuşatma. -44-
h. 110a/12, 24b/13
h. edeler 104a/14, 108a/18, 20a/09, 35a/04, 39a/10, 43b/02, 54b/11, 80b/20, 84b/20, 85a/02, 87a/24, 87a/27, 91a/03, 94b/12
h. édüp 112b/24, 16b/01, 20b/10, 23b/02, 33a/15, 3b/10, 40b/03, 44b/20, 45b/08, 47b/18, 54b/02, 54b/14, 58b/08, 69b/24, 79a/26, 79b/12, 80b/21, 80b/27, 82b/03, 83a/17, 84b/21, 86a/24, 88a/12
h.+ inde 21b/21
h. ola 42a/07, 45b/26, 54a/01
h. olup 49b/05
- ḥall** <Ar. Sirke. -3-
h.-i 'unşul 16b/16, 18b/05, 46a/02
- ḥalt** <Ar. Karıştırmak, bir şeyi bir şeye karıştırmak. -64-
h. 25b/09, 2a/03, 37b/22, 38b/11, 42a/25, 49b/17, 55a/11, 60b/05
h. edeler 98b/22, 35a/18, 108b/21, 111b/16, 23a/09, 41b/27, 5b/21, 89b/17, 91a/15, 96a/03, 99a/03
h. ederler 61b/25

h. edüp uralar 3b/21
 h. edüp ursalar 94b/16
 h. edüp vèreler 103a/19
 h. edüp 100b/11, 103b/26, 104b/23, 104b/24, 108b/13, 110a/26, 110b/01, 110b/11, 113b/07, 115a/09, 27a/26, 30b/17, 37b/09, 37b/21, 38a/17, 42b/11, 43b/17, 47b/26, 50b/10, 53a/04, 55a/13, 59b/17, 5a/15, 67b/04, 74b/13, 80a/23, 80b/03, 86b/07, 89a/25, 91a/01, 98b/05, 99a/04, 6b/04, 39a/08, 91a/24
 h. olma 44b/13, 49b/17, 77a/08, 85b/01, 8a/14
halvet <Ar. Yalnız, تنها kalma, tenhaya çekilme, tenhalık. -2-
 h. -ı sümük 19b/10, 20b/06
hām <Ar. Ham, olgunlaşmamış, işlenmemiş, pişmemiş. -29-
 h. 101b/24, 10a/25, 114b/12, 15b/21, 21a/02, 23a/08, 35a/04, 58a/03, 58b/03, 58b/13, 59a/03, 82b/20, 90a/08, 90b/06, 92b/05, 93a/22, 99b/11
 ‘ūd-ı h. 45b/11, 74a/13, 74b/24, 89b/25, 90a/03
 h. + dur 63a/23
 h. + ıla 112a/21, 114b/11, 112b/21
 h. ola 95a/26
 h. olmak 74a/19
 h. olur 24a/07
hamāmā <Ar. Hamama otu, güvercin otu (*Amomum granum paradisi*). -2-
 h. 108b/12, 113b/02
hamız <Ar. Sirke gibi ekşi olan. Ekşiliği fazla olan, asit. -1-
 balgām-ı h. 52b/17
hāmīl <Ar. Yüklü, yüklenmiş. Taşıyan, götüren. -1-
 h. olur 28a/08
hāmīle <Ar. Hamile, gebe. -2-
 h. 64a/05
 h. oldı 17b/08
hamīr <Ar. Hamur. -7-

h. 112a/08, 11b/13, 37a/18, 41b/10, 47a/25
 h. edüp 49b/02
 h. + ile 37a/18
hamīre <Ar. bk. *hamr*. -1-
 h. + si 52a/06
hamk <Ar. Ahmak, akılsız. -1-
 h. 22a/01
hammām <Ar. Hamam, banyo. -64-
 h. 112a/13, 15a/13, 34b/05, 54b/13, 58b/24, 67a/20, 9a/09
 h. + a 110b/19, 113a/21, 116a/23, 116a/24, 15a/07, 15a/18, 19a/14, 19b/26, 21b/07, 27b/22, 30a/15, 31a/25, 32a/06, 32a/24, 34b/05, 36a/15, 36b/14, 39b/25, 40b/03, 40b/07, 41a/04, 41a/15, 51b/12, 52a/11, 52b/10, 52b/11, 54b/19, 56a/13, 59b/26, 64a/04, 89a/05, 94b/03, 97a/09
 h. + da 100b/24, 16a/19, 25a/05, 25a/27, 25b/01, 28a/21, 28b/11, 37a/16, 48a/26, 4b/23, 52b/11, 78a/06, 82b/25, 83a/10
 h. + dan 115b/27, 35a/01, 67a/20, 78a/19, 91b/13
 h. + ı 30a/18, 81b/01
 h. + ı olurısa 116a/24
 h. + ıla 25a/11
 h. + uş 112b/14
hamr <Ar. Şarap, bade, mey. -19-
 h. 100b/26, 19b/26, 22a/21, 28a/12, 28a/25, 28b/06, 31a/26, 31b/15, 33a/09, 38b/23, 47a/11, 73b/18, 76b/19, 77b/24, 93b/17
 h. + da 22b/13, 80b/11
 h. + ı 88b/14
 h. + ıla 60b/06
hamūhat ?-1-
 h. + ile 83b/02
hān <Far. Mekan, mesken, yer. -2-
 h. + da 68b/01, 68b/02
hancere <Ar. Hançere, gırtlak. -3-
 h. 55b/10
 h. + de 56a/14, 56b/03
hāne <Far. Ev, mesken, yer. -3-
 h. 71a/10, 71a/11

h. olur 71a/17
hançal <Ar. Ebucehil karpuzu, acı elma, acı hıyar (*Citrullus colocynthis*). -37-
 h. 13b/24, 30a/07, 50a/23, 96b/08
 şahm-ı h. 104a/13, 113b/05, 16a/14, 17b/06, 23b/07, 24a/23, 24b/03, 24b/17, 25b/17, 33a/11, 39b/17, 40b/11, 41a/13, 46b/17, 47a/07, 48b/21, 60a/15, 85a/01, 85a/24, 85a/26, 88b/16, 88b/25, 89a/12, 9b/07, 9b/25, 103b/25, 104a/05, 104a/12, 15b/11, 6a/18
 şahm-ı h.+ ı 49a/22, 88b/17
 şahm-ı h.+ ıla 52b/08
harācāt <Ar. Çıbanlar, sivilceler. -1-
 h. 64a/18
harāre <Ar. bk. *harāret*. -1-
 h. 64a/19
harāret <Ar. Sıcaklık, ısı, hararet. -167-
 h. 104b/10, 110a/04, 110a/15, 20b/04, 22b/10, 25a/07, 29b/24, 36a/06, 36a/22, 36b/04, 37b/15, 38a/01, 38a/07, 38a/09, 46a/07, 51b/05, 51b/06, 53a/10, 57b/05, 60b/23, 65b/18, 75a/22, 75a/24, 77a/04, 77a/17, 7b/20, 7b/21, 7b/22, 80a/01, 80a/04, 86b/04, 92a/19, 93a/06, 93b/19, 94a/24, 98b/06
 ifrāt-ı h. 114b/10
 teskīn-i h. 25a/06
 h.-i 103b/10 103b/09, 112a/11 112a/10, 56b/25 56b/24, 81a/08 81a/07
 h.-i ġarībe 57a/14
 h.-i ġarībeyi 13a/18
 h.-i ġarīziyye 112a/12, 49b/13, 56b/13, 57a/16, 69a/09, 94a/23
 h.-i ġarīziyye'i 27b/02
 h.-i ġarīziyyenün 114b/13, 56b/13, 61a/18
 h.-i ġarīziyyeti 112a/16
 h.-i ġarīziyyeye 38b/24
 h.-i ġarīziyyeyi 38b/26, 81b/13, 88a/06
 h.-i ġarīziyyeyile 64b/24
 h.-i mizācıla olurısa 25a/06
 h.-i mizācıla 15b/16, 17a/16
 h.+ de 61b/27, 63a/01, 63a/22
 h.+ den 116a/01, 19a/16, 32b/17

h.+ den ola 30b/05, 3a/15
 h.+ den olan 44b/21
 h.+ den olına 49b/13
 h.+ den olsa 97a/07
 h.+ den olur 64b/01
 h.+ den olurısa 104b/08, 3a/15, 48b/02, 50a/03
 h.+ e 62b/12, 6a/11
 h.+ i 103a/01, 20a/03, 20a/27, 23b/06, 38b/24, 44a/01, 45b/01, 52a/20, 60b/16, 60b/19, 63b/13, 80a/05, 80a/06, 80a/08, 87a/09, 87a/10, 87a/12, 94a/26
 h.+ i olmaya 113b/07
 h.+ i olsun 105b/14
 h.+ i olurısa 60b/11
 h.+ ile 107a/20, 109a/09, 109b/22, 109b/23, 55b/20, 72b/03, 73a/08, 80b/13, 92b/07
 h.+ ile ola 101a/13
 h.+ ile olurısa 113a/25, 49b/17, 72a/27
 h.+ iledür 114b/13
 h.+ in 103a/06, 116a/16, 36b/19, 45a/23, 73a/01, 92b/22
 h.+ inde 30a/21
 h.+ inden 109b/04, 110b/04, 61b/22, 79a/20, 79b/01, 79b/21, 87a/14
 h.+ inden ola 79b/01, 79b/02
 h.+ inden olsa 87b/01
 h.+ inden olurısa 79b/22
 h.+ ine 105a/16
 h.+ ini 80a/08
 h.+ leri 62b/06, 81b/07
 h. ola 109b/22, 110a/03, 52a/22, 52b/13
 h. olduğu-çündür 56b/26
 h. olmak 104b/11, 3a/21, 43a/09, 57a/24, 59a/20, 75a/16, 75a/19, 79a/05, 93b/20
 h. olmakdan 45a/21
 h. olmasıdır 21a/18
 h. olmaya 46b/11
 h. olmazısa 7b/18
 h. olsa 21a/18

h. olurısa 113b/24, 114a/13, 38a/07, 9a/03

h. vèrmeye 96b/18

h. vèrüp 52a/21

h. vèrür 105a/25, 115b/06, 99a/18

h̄arbak <Ar. Çöpleme otu, ak çöpleme (*Helleborus albus*) ve kara çöpleme (*Helleborus orientalis*) olmak üzere başlıca iki türü bulunmaktadır. krş. k̄atılı'ı-ekleb, t̄uyūsā. -2-

h. 42a/27

h.-ı ebyaz 40b/17

h̄ardāl <Ar. Hardal otu, ak hardal (*Sn̄apis alba*) ve yabani hardal (*Sn̄apis arvensis*) olmak üzere başlıca iki türü bulunmaktadır. -33-

h. 104b/04, 108b/24, 10b/08, 112b/23, 14b/23, 16a/25, 16b/16, 18a/27, 18b/01, 19b/22, 24b/17, 27b/12, 34a/04, 46b/18, 46b/22, 48a/25, 55a/04, 56a/01, 6b/22, 72a/04, 90a/23, 96b/05, 99a/08

h.+ ı 27a/25, 39b/18, 42a/12, 48b/25, 54a/07, 6b/21, 7b/09

h.+ ıla 19a/25, 26a/11, 46b/19

h̄arekāt <Ar. Hareketler. -4-

h.+ a 1b/04

h.+ da 23a/17

h.+ dan 23a/13, 3b/01

h̄areket <Ar. Hareket. -66-

h. 112a/14, 15b/26, 20a/03, 24a/06, 78a/05, 86b/10

ifrāt-ı h. 78a/07

h.-i irādiyye 28a/09

h.+ den 30b/11, 69a/05

h.+ den k̄almağdur 23a/11

h.+ den oldıyısı 87b/09

h.+ e 32b/24, 49a/03, 56b/19, 60b/21, 99b/22

aḥlāt-ı h.+ e 92a/15

h.+ e gelmekdür 81a/11, 89b/04

h.+ e gelür 60b/12, 84a/06

h.+ e getirür 57a/07, 81b/13

h. èder 49a/08

h. èdüp 26a/20, 56a/10, 88b/08, 90b/02

h. ètmek 74a/19, 82b/24

h. ètmekdür 112b/21

h. ètmeye 12a/18

h. ètmiş 87a/16

h. eylemek 74b/08

h. eylemekdür 53b/09, 98b/13

h. eyler 10a/27, 20b/02, 20b/04, 21b/01, 41a/09, 60b/15

h. eylerise 23a/24, 49a/09

h. eylese 54b/19

h. eyleye 59a/12, 65b/20

h. eyleyeler 77a/23

h.+ i 103b/13, 1b/13, 66b/11, 78a/21, 81b/01, 89b/03, 89b/04

h.+ idür 89b/02

h.+ ile 82b/22

h.+ in 38b/18

h.+ ine 89b/03

h.+ iyile 34a/01

h.+ lerden 78a/17, 78a/18

h.+ leri 15b/08

h̄arf <Ar. Tere tohumu. -1-

h. 95b/25

h̄arfiyye <Ar. Bunamak. -1-

h. 22a/04

h̄arḥara <Ar. Hırıltı, şırıltı, gurultu. -1-

h. olmağdur 54a/18

h̄āric <Ar. Dış, dışarı, hariç. -15-

h. 82b/12

h.+ den 115b/07, 40a/15, 26b/24

h.+ dūr 63a/14

h.+ e 20b/02, 53b/24, 57a/07, 60b/15, 60b/26, 62a/07, 64b/24, 72a/05, 72a/06

h.+ inde 14a/03

h̄āricī <Ar. -Far. Dışarıya ait, dışla ilgili. -6-

h. 19b/05, 53b/24

esbāb-ı h.+ den 52a/19, 52a/23, 8b/08

esbāb-ı h.+ den ola 9a/04

h̄āriciyye <Ar. bk. *h̄āricī*. -1-

esbāb-ı h.+ den 27b/10

h̄arīr <Ar. İpek, ipekten yapılmış. Harāretli, sıcak. Elek. -34-

h. 83a/22

h.+ de 48a/12
 h.+ den 12a/12, 14b/18, 17b/26, 19a/02, 19a/06, 21a/05, 24a/24, 28a/02, 34a/27, 36b/23, 37a/16, 42b/27, 49a/16, 50a/20, 59a/05, 60a/17, 69a/25, 6a/19, 6b/04, 73a/06, 73a/18, 74b/04, 74b/16, 7b/06, 80b/12, 81b/03, 86a/01, 88a/04, 90b/09, 9b/05, 9b/25
 h.+ dür 87b/11
ḥarīre <Ar. *bk. ḥarīr.* -15-
 h. 106a/09, 15b/19, 19a/21, 26a/24, 28b/04, 47b/02, 52a/08, 52a/09, 53b/13, 67a/09
 h. edeler 56a/20
 h. eyleseler 55a/18
 h. eyleyüp 92a/14
 h. ola 91b/16
 h.+ sine 55a/25
ḥarīṣ <Ar. Bir şeye fazlası ile düşkün, hırslı. -1-
 h. olmak 77b/14
ḥarm <Ar. Kesmek, delmek, yarmak. Burnunun direği yarılmak. (MetindeGöz hastalıklarının tedavisinde kullanılan bir çeşit sürme.) -1-
 h. 34a/23
ḥarnüb <Far. Keçiboynuzu ağacı (*Ceratonia siliua*). -3-
 h. 95a/25, 83a/09
 h.-ı nebī 96a/06
ḥarr <Ar. *bk. ḥārr.* -1-
 h. olur 68b/10
ḥārr <Ar. *bk. ḥārr.* -1-
 h. 107a/25
ḥārr <Ar. Hararetli, kızgın, çok sıcak, yakıcı. -184-
 h. 100a/06, 100a/11, 100b/21, 103a/10, 103b/06, 104a/22, 106a/20, 106a/23, 108a/20, 108a/24, 10a/02, 11b/10, 12a/19, 13b/14, 14a/09, 14a/18, 14b/05, 14b/07, 16b/10, 17a/13, 18b/01, 19a/15, 20a/20, 21b/09, 21b/16, 22a/05, 22a/15, 22a/17, 24b/23, 27a/09, 27b/08, 28a/18, 28a/25, 28b/25, 29b/06, 35b/02, 36a/01, 36a/04, 36b/27, 38a/14, 38a/20, 38a/22, 39b/16, 3a/16, 3a/26, 40a/26, 40b/23, 40b/26, 43b/06, 45a/05,

45b/16, 47a/10, 48b/13, 4a/20, 4b/12, 4b/15, 4b/23, 50b/15, 51b/23, 52a/20, 52b/11, 54b/13, 56a/16, 57a/22, 58a/22, 59b/08, 5a/24, 5a/26, 5b/08, 5b/09, 60a/11, 61a/16, 61b/15, 61b/25, 62a/03, 62a/04, 62a/09, 62a/11, 62a/18, 62a/21, 62b/04, 62b/14, 62b/19, 62b/22, 62b/24, 62b/25, 62b/26, 63a/04, 63a/16, 63a/17, 63a/21, 63b/01, 63b/03, 63b/07, 63b/09, 63b/10, 63b/11, 63b/25, 64a/01, 64a/02, 64b/25, 65a/27, 66a/09, 6a/10, 72a/25, 72b/12, 73a/20, 73b/12, 73b/23, 73b/25, 74b/23, 75a/16, 75a/17, 75b/01, 76b/12, 76b/17, 79a/03, 79b/08, 7a/25, 82a/12, 82b/01, 86a/02, 86a/08, 8a/14, 8b/05, 8b/21, 93b/18, 96b/27, 9a/09, 9a/14, 10b/19, 113b/18, 9a/13
 sū'ü'l-mizāc-ı h. 8b/09, 8b/20
 şudā'-ı h. 12a/20
 h.+ a 49a/27, 49b/16
 h.+ da 5b/17
 h.+ dur 14a/02, 61a/23, 61b/02, 61b/04, 62a/13, 63a/11, 63a/25, 63b/06, 65b/21, 7a/13, 84a/07, 96b/23
 sū'-i mizāc-ı h.+ dur 52a/19
 evrām-ı h.+ larda 30a/21
 h.+ lardan 19b/22
 h. ola 16a/24, 23b/06, 27b/10, 32a/20, 62b/04, 8b/08
 h. olınca 104b/12
 h. olmak 18b/20, 66a/26
 h. olmakdan olurisa 82a/11
 h. olmakdan 54b/03
 h. olmakdur 51b/02
 h. olsa 39b/01, 50b/26, 57a/21, 64a/11, 77a/04, 9a/23
 h. olur 11b/05
 h. olurisa 8b/08
ḥārre <Ar. Sıcak, ateş. -1-
 h.+ yi 106a/17
ḥarūs <Ar. Lohusa yemeği. -1-
 h. 20b/14
ḥasā <Ar. Bulamaç. -1-
 h. 48a/23
ḥaşafī <Ar. Bir cins göz hastalığı, kuru uyuz hastalığı. -1-

h. 32a/17
haşar <Ar. Zarar, hasar. -1-
 h. + ludur 9b/18
hased <Ar. Kıskanma, çekememezlik. -1-
 h. édüp 2b/17
hasek <Ar. Demirdikeni, demir bıtırağı, çobançökerten (*Tribulus terrestris*). -10-
 h. 14a/26, 24b/01, 34a/07, 84b/24, 85b/04, 85b/10, 85b/19, 88b/10, 88b/11, 8a/11
hāşıl <Ar. Meydana gelen şey. -29-
 h. 101b/05, 69b/09
 h. -ı kelām 63b/02, 66b/15, 99a/27
 h. + dur 71b/13
 h. ola 18a/13, 29a/03, 38a/24, 84a/14
 h. olmağa 2b/01
 h. olmaz 31a/24
 h. olmuş 59b/23
 h. olup 50b/02
 h. olur 68b/09, 111b/19, 113b/13, 113b/15, 13b/03, 15a/24, 1b/12, 20b/01, 25b/26, 2a/27, 31a/22, 35a/27, 80a/14, 84b/14
 h. olurısa 98b/11
hāşş <Ar. Mahsus, özel. Metinde yüksek tabakadan olan kişiler. -3-
 h. 103b/23, 113a/20, 33b/08
hāşşa <Ar. Özellikle. -22-
 h. 92a/03
 'alāmet-i h. 95b/19
 h. + larıyla 85a/09
 h. + sı 111b/04, 20b/15, 46b/08, 46b/15, 49b/19, 62a/19, 62b/03, 62b/05, 62b/06, 62b/21, 62b/23, 63a/11
 h. + sıdur 29b/05, 62b/13
 h. + sina 61b/18, 62a/17
 h. + sıyyla 49b/13, 61b/19, 63b/08
hāşşī bk. *hāşşiyet*. -1-
 balğam-ı h. 79a/15
hāşsiyye <Ar. bk. *hāşsiyyet*. -1-
 h. + si 16b/15
hāşsiyyet <Ar. Özellik. -48-
 h. 111a/05, 62a/23, 61a/08
 h. + e 61a/10

h. + i 110b/10, 18b/10, 55a/06, 61a/20, 61a/27, 61b/15, 61b/17, 61b/21, 61b/24, 62a/01, 62a/03, 62a/05, 62a/12, 62a/13, 62a/15, 62a/25, 62b/01, 62b/10, 62b/15, 62b/18, 63a/07, 63a/14, 63a/26, 63b/04, 72a/17
 h. + idür 61b/06, 62a/23, 62b/24
 h. + ile 16a/22, 19a/03, 30a/16, 49b/23, 49b/25, 61a/06, 61a/07, 61a/11, 61a/13, 61b/09, 62a/16, 63a/16, 63b/02, 63b/09, 63b/11
 h. + lüdür 28a/22
hāşā <Ar. Beyaz kekik, zambur (*Thymus capitatus*). -2-
 h. 105b/03, 60a/15
haşhaş <Ar. Haşhaş (*Papaver somniferum*). -69-
 h. 102b/01, 12b/22, 12b/25, 15a/06, 15a/08, 15a/12, 15a/15, 15b/18, 20b/21, 21a/22, 26a/27, 26b/03, 26b/06, 27b/18, 30a/12, 35b/18, 35b/22, 36b/08, 37b/20, 38b/03, 4a/14, 53b/26, 54a/01, 54a/04, 54a/11, 54a/13, 54a/15, 55a/27, 55b/19, 58a/04, 5a/26, 64b/21, 66b/27, 67a/09, 69a/14, 71b/21, 71b/22, 81b/23, 82a/07, 87b/11, 91a/27, 91b/04, 91b/16, 91b/19, 96b/25, 97a/07, 97a/13, 98b/04, 98b/23
 şarāb-ı h. 106a/08, 13a/09, 14a/10, 36a/26, 69b/19
 h. + ı 99b/20
 h. + ıla 101a/08, 108a/04, 12b/10, 13a/09, 21b/06, 36a/24, 66a/06
 bezr-i h. + ıla 54a/12
 şarāb-ı h. + ıla 13a/10, 53b/11
 h. + ıla ola 13b/06
 h. + uş 54a/11
haşin <Ar. bk. *haşīn*. -1-
 h. olmak 66b/11
haşīn <Ar. Kaba, sert. -4-
 h. 97b/07
 h. -vārī olmuşdur 54b/27
 h. olmak 104b/09
 h. olur 12b/01
haṭā <Ar. Yanlışlık, yanılma. -1-
 h. 2b/02
haṭar <Ar. Tehlike. -8-

h. 10a/17, 45a/19, 45a/20, 64a/23, 68a/27, 99a/10

h.+ ludur 81b/18, 84a/16

ḥatm <Ar. Bir şeyi tamamlayıp sonuçlandırmak. -2-

h. edeler 32a/22

h. eyleyüp 1b/10

ḥattā <Ar. Hatta, fazla olarak, kadar, bile, dahi, hem de. -29-

h. 102b/25, 112a/08, 116a/22, 11b/25, 14a/06, 19a/05, 24b/27, 2a/09, 2a/22, 31a/01, 36b/22, 37b/02, 44a/02, 45a/18, 48a/20, 54b/26, 62a/07, 65a/22, 65b/04, 65b/19, 66a/23, 72b/02, 72b/27, 73b/19, 78a/10, 86b/23, 94b/18, 85b/16, 86a/19

ḥatun Kadın. krş. 'avrat. -44-

h. 103a/10, 104b/17, 105a/17, 105b/16, 107b/18, 109b/21, 110a/10, 113a/05, 116a/17, 11b/07, 2a/19, 36a/02, 42b/09, 45a/27, 45b/19, 4a/18, 4b/19, 57b/01, 59a/25, 59b/11, 60b/03, 65a/01, 72b/11, 73b/03, 73b/27, 79a/12, 79a/27, 79b/13, 79b/19, 80b/17, 82a/17, 82a/24, 89b/21, 90a/06, 90b/19, 91a/17, 93a/03, 93a/14, 95a/27, 95b/11, 96b/26

h.+ lara 21b/23, 64a/05

h.+ laruḡ 94b/11

havān <Far. İçinde çeşitli şeylerin dövülüp ufalandığı ağaç, mâden veya taştan yapılmış çukurca kap, havan. -3-

h.+ a 45b/25

h.+ da 33a/13, 72b/23

ḥavānīk <Ar. bk. *ḥunnāk*. -2-

h. 47b/05

h.+ dedür 46a/03

ḥavāss <Ar. Hisler, duygular. -9-

h. 105b/25, 18a/25, 39b/12, 6a/02, 12a/06, 16a/01, 16a/05, 64b/04, 3a/22

ḥavāyic <Ar. İhtiyaçlar, Gerekli ve lüzumlu şeyler. -5-

h. 6a/11, 75b/09

h.+ ile 74b/23, 80b/09

h.+ lerile 74b/22

ḥavf <Ar. Korku. -8-

h. 22a/23, 57a/18, 60b/03, 79b/20

h.+ dan 32b/08

h. ederlerise 24b/07

h. etmeyesin 69b/01

h.+ ı ola 109a/18

ḥāwī <Ar. İçine alan, ihtiva eden, kaplayan. "ḥāwī-i kebīr"; eski bir tıp kitabının adı. -54-

ṣāhib-i h. 28b/07

h.-i 107a/06 107a/05, 43b/19 43b/18, 83b/16 83b/15

h.-i kebīrde 100a/10, 100a/19, 103a/15, 103a/26, 106a/20, 108b/24, 109a/18, 114a/18, 116a/22, 17b/27, 18a/07, 18a/19, 19a/27, 21b/14, 22a/09, 22b/02, 22b/06, 22b/11, 26a/13, 26b/01, 27a/24, 36b/20, 39a/25, 40a/10, 40b/16, 40b/20, 40b/23, 41b/12, 41b/16, 43b/22, 45a/01, 45a/17, 47b/03, 56a/14, 56a/27, 60b/04, 64b/02, 66b/05, 68a/01, 68b/18, 71b/08, 75b/10, 77b/06, 77b/11, 92a/13, 94b/13, 96a/24, 96b/18, 98a/27

h.-ṣaḡīr 3a/03

ḥavl <Ar. Şaşılık, gözü şaşıl olmak. -1-

h.+ dadur 35b/13

ḥāya <Far. Taşak, testis. -9-

h.+ lar 43a/04

h.+ lara 114a/21

h.+ ların 114a/21

h.+ nuḡ 86b/09

h.+ sı 101b/07, 85a/22

h.+ sıdur 58b/17

h.+ ya 84a/22

ḥayāl <Ar. Hayal, düş. -1-

h.+ ine 37b/16

ḥayālāt <Ar. Hayaller, düşler. -1-

h. 32b/27

ḥayāt <Ar. Hayat, yaşam, canlılık. -2-

h. 103b/12

h.+ a 56b/24

ḥaylī <Ar. bk. *ḥaylī*. -1-

h. 31a/11

ḥayli <Far. Hayli, çok fazla. -3-

h. 41b/18, 63b/18

h.+ ce 52b/22

ḥayr <Ar. İyilik, hayır. -7-

h. 3a/05
 h.+ dur 116a/24
 delîl-i h.+ dur 68a/01
 h.+ lu 49a/26
 h.+ ludur 25b/05, 64a/23
 h.+ uma 2a/23
hayret <Ar. Şaşkınlık, hayret, ne yapacağını bilememek. -1-
 h. 22b/26
hayūfestīdās <Ar.-Lat. “heyy-ü kıstīdās” Tekesakalı bitkisi (*Scorzonera Tragopogon*). -2-
 ‘uşāre’-i h. 91a/10, 91a/20
hayvān <Ar. Hayvan. -4-
 h. 41a/09
 şahīhü'l-beden-i h.+ dan ola 63b/19
 h.+ lara 82b/19
 h.+ uş 92a/03
hayvānāt <Ar. Hayvanlar. -1-
 h.+ uş 1b/13
hayvāncūk <Ar.-Tr. Hayvancık, küçük hayvan. -1-
 h. 21a/27
hayvānī <Ar.-Far. Hayvanla ilgili, hayvana ait. -8-
 h. 112a/14, 64b/04
 nefs-i h. 1b/14
 rūh-ı h. 17a/05, 23a/11, 56b/12, 57a/06
 rūh-ı h.+ yile 56b/13
hayvāniyye <Ar. Hayvanla ilgili, hayvana ait. -10-
 h. 56b/17
 kuvvet-i h. 56b/13, 56b/14, 56b/16, 56b/17
 nefs-i h. 56b/20
 kuvvet-i h.+ nūş 56b/12, 56b/14
 rūh-ı h.+ nūş 56b/12, 63a/06
hayy <Ar.-Far. “hayy-i ‘ālem” Kaya koruğu (*Rhodiola rosea*). -3-
 h.-ı ‘ālem 102b/02, 108a/06, 81b/24
hayyü'l-‘ālem <Ar. Kaya koruğu (*Rhodiola rosea*). -1-
 h.-‘ālem 105a/06

hayz <Ar. Bir tür sancı. Kolera hastalığı. Adet olma, regl olma. -5-
 h. 112a/10, 18a/01, 75a/07
 h.-ı kanı 21b/25
 h.-ı kanın 21b/25
hayza <Ar. Bir tür sancı. -5-
 h. 92a/15, 92b/14
 h.+ dadur 92a/15
 h.+ ya 93a/16
 h.+ yıla 93a/06
hazer <Ar. bk. *hazer*. -2-
 h. etmek 18b/12
 h. eyler 21b/01
hazer <Ar. Çekinme, zarar verebilecek şeyden kaçınma. Korunma. -11-
 h. 102b/16, 25a/03, 25a/08
 h. edeler 31a/06, 51b/07, 51b/11
 h. öldürmekdür 111b/24
 h. eyle 25a/05, 25a/06
 h.+ ile 111b/24
 h. olur 24a/05
hazhaza <Ar. Sallama, el ile harekete getirme. -1-
 h. eyler 72a/14
hazık <Ar. Maharetli, işinin ehli. -1-
 h. 13a/21
hazm <Ar. Sindirim. -49-
 h. 112a/22, 112b/01, 11a/08, 15a/21, 21a/09, 74b/06, 77a/17, 78a/10
 h.-ı rābi' 5b/25
 h.-ı şa'ām 74a/05
 h.-ı şālīş 5b/25
 h.+ da 103b/03, 78a/07
 h.+ dan 74b/27, 83b/19, 94a/25
 h. etmekde 94a/26
 h. eylemege 114b/12
 h. eyler 83a/13, 94b/27
 h.+ ı 103b/01, 111b/24, 11a/10, 11a/12, 15a/21, 16b/26, 22b/03, 52b/19, 75a/08, 75b/19, 76a/24, 77a/17, 78a/08, 81a/08, 83b/07
 h.+ ından 112a/20
 h. ola 75b/11
 fi'l-cümle h. olaydı 112b/01

- h. olduğda 84a/14
h. olmadık 17b/11
h. olmamasına 80a/18
h. olmaya 96a/15
h. olmaz 100b/04, 114b/11, 80a/15
h. olur 64b/17, 84a/21
h.+ uş 80a/10, 80a/11
- hazret** <Ar. Saygı, sayma için büyüklere verilen ünvan. -13-
h.-i hağdan 2a/07
h.-i mūsā 2a/06, 2a/11
h.-i resūl 37b/11, 61b/11, 61b/13
h.-i resūle 61b/12
h.+ iyile 2a/07
h.+ leri 18a/16, 101b/10, 29a/13, 7a/06
şemse'd-dīn h.+ lerinden 35a/05
- hazz** <Ar. Yün. -1-
h.+ lar 2a/01
- hazz** <Ar. Birini bir işe kuvvetle teşvik etmek. İkna etmek. -1-
h. ède 58a/22
- hazze** <Ar. Nasip, pay, baht. -1-
h. 101b/17
- hefte** <Far. Hafta. -17-
h. 11b/18, 11b/20, 31b/21, 37b/02, 5b/03, 75a/04, 23b/10
h.+ de 18a/19, 24b/24, 41b/09, 45b/07, 76a/26, 97b/10, 24b/14, 25a/02, 37a/10, 45b/05
- hekīm** <Ar. Hekim, tabip, doktor. -34-
h. 110b/24, 115b/20, 17b/07, 18a/19, 18b/10, 19a/04, 1b/02, 22a/15, 22a/16, 23a/20, 25a/11, 25a/15, 25b/05, 2a/06, 30a/08, 30a/17, 4b/12, 4b/14, 52b/14, 52b/19, 55a/01, 64a/05, 65a/23, 67b/16, 68a/12, 69b/08, 7b/08, 88b/14, 97a/08
h.+ den 22a/09, 22b/07, 41b/12
aşl-ı h.+ den 2a/18
h.+ ler 25a/22
- helāk** <Ar. Yok olma, ölme. -13-
h. 110a/21
h.+ a 100a/27, 67b/23, 67b/25, 81b/18
h.+ dur 64a/22
h. eylerler 72a/26
- h. ola 27a/06
- hele** Madem, madem ki, hele. -1-
h. 28b/03
h. olur 56b/24, 64a/08, 64a/10, 64a/11, 64a/12
- helīle** <Far. Helile otu, ağaç kavunu (*Terminalia*). -23-
h. 110b/27, 111a/26, 12a/10, 19b/18, 31b/05, 36a/25, 36b/22, 37b/27, 43a/18, 48b/05, 51a/05, 60a/24, 75a/01, 86b/22
h.-i aşfer 49a/15
maṭbūh-ı h.-i esved 20b/12
h.-i hindīdür 62a/14
h.+ den 19b/18
h.+ yile 41b/04
- helīlec** <Ar. Helile otu, ağaç kavunu (*Terminalia*). krş. helīle. -49-
h. 102a/03, 108a/02, 10b/18, 10b/26, 110a/08, 110b/24, 17a/16, 29b/19, 30a/27, 31a/26, 31b/05, 39b/08, 45b/14, 45b/21, 4a/12, 50b/08, 59b/16, 5a/04, 5a/06, 5b/03, 5b/06, 6b/13, 73b/13, 7a/24, 5a/14, 5b/19
maṭbūh-ı h. 109b/10
h.-i 109b/11 109b/10, 30b/09 30b/08
h.-i aşfer 15a/27, 105a/01, 109b/10, 114a/14, 20a/22, 32a/23, 36b/07, 37a/15, 73a/05, 88b/22
h.-i aşferi 5b/02
h.-i esved 115b/12
h.-i kabilī 105a/01, 58b/15, 6b/08, 88a/20, 90a/26
h.+ i 37a/06, 37a/18, 37a/19
- helvā** <Ar. Helva. -9-
h. 49a/19, 80b/07, 87b/14, 90b/01
h.+ lar 106b/13, 111b/26, 13a/23, 50a/27
h. ola 5b/20
- hem** <Far. Hem, ve daha. -74-
h. 100a/11, 101a/11, 101b/23, 107a/14, 115a/12, 12b/19, 13a/13, 13a/25, 17a/14, 20b/21, 28b/16, 29a/02, 29a/21, 2b/02, 2b/13, 31b/16, 32a/08, 32a/18, 32a/20, 33b/03, 35b/02,

38b/23, 38b/25, 38b/27, 39a/26, 42b/07, 42b/19, 43b/03, 49a/26, 49b/22, 49b/25, 60b/17, 61a/01, 61a/07, 62a/01, 62a/24, 65b/25, 67a/06, 67a/07, 67a/24, 68b/12, 68b/16, 69b/17, 73b/08, 80a/12, 80a/14, 82a/04, 82b/15, 84a/07, 84a/08, 84a/17, 85a/06, 85a/07, 89a/18, 92a/17, 92a/18, 92b/07, 94a/01, 97b/08, 97b/25, 98a/11, 99a/26, 99a/27, 85a/10

hemān <Far. Hemen, derhal. -74-

h. 100a/01, 100a/03, 101b/21, 102a/13, 103a/23, 104a/07, 104a/25, 106b/22, 110b/19, 114a/22, 116a/05, 13a/25, 13b/26, 13b/27, 14a/07, 15b/22, 20b/04, 23a/14, 24a/17, 24a/21, 25a/09, 26a/06, 26b/15, 2a/15, 2a/16, 30b/09, 30b/15, 32a/01, 38a/19, 3b/25, 3b/27, 41a/20, 43a/03, 47b/12, 47b/26, 49b/03, 4b/16, 4b/21, 4b/23, 50a/10, 55a/07, 56a/24, 56b/24, 59b/01, 59b/18, 5b/14, 62b/11, 63b/12, 65b/07, 66a/27, 66b/20, 6b/20, 70b/05, 70b/13, 77a/04, 79a/08, 79a/09, 7a/03, 7a/05, 80a/24, 82a/08, 83a/13, 83a/15, 83b/19, 89a/23, 89b/04, 94b/07, 9b/10, 9b/14, 9b/15, 2a/11, 48b/23, 5b/13

hemm <Ar. Kaygı. -7-

h. 26a/21
h. çekmişdür 26a/20
h.+ de 20b/02
keşret-i h.+ dür 20b/01
h. gelecek 26a/22
h. ola 103a/14
h.+ üñ 20b/02

hemtā Far. Eş, benzer, denk. -2-

h. 76b/12, 50a/08

henüz <Far. Henüz, daha. -1-

h. 33b/02

hep Hep, hepsi, tamamı. -5-

h. 105b/06, 34b/08, 50a/18, 66a/26, 75b/15

hepsi Hepsi. -1-

h.+ nden 98a/02

her <Far. Her. -516-

h. 100b/05, 101a/04, 101a/21, 101a/22, 101a/27, 101b/05, 101b/18, 101b/24, 101b/27,

102a/03, 102a/04, 102a/06, 102a/07, 102a/09, 102a/10, 102a/17, 102a/21, 102a/22, 102b/06, 103b/17, 103b/21, 104a/04, 104a/09, 104a/21, 104b/14, 104b/19, 105a/01, 105a/07, 105a/10, 105a/11, 105a/23, 105b/01, 105b/02, 105b/11, 105b/15, 105b/16, 105b/17, 105b/25, 106a/01, 106a/08, 106a/11, 106a/15, 106b/04, 106b/07, 106b/10, 106b/11, 106b/14, 106b/23, 106b/24, 107b/03, 107b/13, 107b/20, 108a/01, 108a/13, 108a/27, 108b/12, 108b/16, 108b/22, 109b/02, 109b/06, 109b/12, 109b/16, 109b/27, 10a/01, 10b/05, 10b/17, 110a/21, 110a/26, 110b/17, 110b/23, 111a/02, 111a/07, 111a/20, 111a/21, 111b/12, 112b/15, 112b/24, 112b/26, 112b/27, 113a/06, 113a/07, 113a/11, 113a/15, 113b/05, 113b/09, 113b/22, 114a/02, 114a/05, 114a/07, 114a/10, 114a/11, 114a/25, 114b/01, 114b/17, 114b/23, 114b/26, 115a/05, 115a/08, 115a/21, 115b/07, 115b/10, 115b/13, 115b/19, 11a/15, 11b/12, 12a/08, 12b/08, 12b/09, 13a/15, 13a/19, 13b/05, 13b/19, 14a/19, 14b/17, 15a/15, 15b/01, 15b/13, 15b/14, 15b/17, 16a/10, 16a/13, 16a/14, 17a/01, 17a/26, 18b/05, 18b/17, 18b/27, 19a/04, 19a/07, 19a/12, 19a/21, 19a/26, 19b/01, 19b/16, 1b/03, 20b/08, 20b/10, 20b/25, 21a/05, 21a/12, 21b/05, 22b/02, 22b/19, 23a/09, 23b/01, 23b/07, 23b/10, 24a/13, 24a/23, 24b/03, 24b/06, 24b/10, 24b/13, 24b/18, 24b/19, 24b/24, 25a/01, 25a/02, 25a/18, 25b/06, 25b/08, 25b/18, 26a/03, 26a/07, 26b/20, 27a/16, 27b/14, 27b/16, 28a/15, 28b/13, 28b/18, 29a/01, 29a/11, 29a/27, 29b/15, 31a/06, 31a/13, 31b/01, 33a/04, 33a/19, 33b/06, 33b/22, 34a/02, 34a/24, 34b/10, 35a/07, 35b/09, 35b/10, 35b/18, 35b/25, 36b/02, 36b/09, 37a/14, 37a/17, 37b/24, 38a/05, 38a/11, 39a/07, 39a/21, 39b/07, 39b/12, 3a/03, 3a/05, 3a/07, 3b/10, 3b/11, 40a/20, 40b/03, 40b/08, 40b/09, 40b/14, 40b/27, 41b/04, 41b/22, 42a/09, 42b/08, 43a/13, 43a/14, 43a/22, 43b/03, 43b/08, 43b/11, 44a/05, 44a/13, 44a/16, 44a/17, 44a/19, 44b/17, 45a/26, 45b/07, 45b/08, 45b/11, 46a/21, 46b/05, 46b/23, 47a/03, 47a/18, 47a/27, 48a/09, 48b/09, 49b/08, 49b/22, 4a/24, 4b/07, 50b/04, 50b/16, 50b/21, 50b/27,

51b/08, 51b/19, 51b/24, 52a/05, 52b/19, 52b/25, 53a/02, 53a/12, 53a/15, 53a/17, 53a/20, 53a/21, 53b/16, 53b/26, 54a/19, 54a/24, 54b/01, 54b/05, 54b/13, 54b/20, 55b/09, 55b/17, 55b/22, 56a/03, 56a/07, 57a/25, 57b/12, 57b/14, 57b/15, 57b/17, 57b/20, 57b/23, 57b/26, 58a/02, 58a/04, 58a/08, 58a/10, 58a/12, 58a/16, 58a/23, 58b/02, 58b/04, 58b/21, 59a/02, 59a/09, 59a/22, 59b/18, 5a/08, 5a/09, 5b/19, 60a/04, 60a/06, 60a/14, 60a/15, 60a/21, 60a/24, 64b/14, 64b/16, 64b/26, 65a/10, 65a/25, 65b/04, 66a/04, 66b/26, 67b/02, 67b/13, 67b/19, 69a/12, 69b/18, 69b/27, 6a/13, 6a/18, 6a/19, 6a/24, 6a/27, 6b/03, 6b/09, 6b/11, 6b/14, 70a/10, 70a/14, 70a/26, 70b/14, 71b/08, 72a/17, 72a/19, 72a/23, 72b/06, 72b/08, 73a/13, 73a/20, 73a/22, 73b/05, 73b/10, 73b/20, 73b/26, 74a/07, 74a/08, 74a/11, 74a/21, 74b/11, 74b/20, 74b/24, 75a/02, 75a/05, 75a/11, 75b/20, 76a/04, 76a/12, 76a/17, 76a/26, 76b/07, 77a/18, 77b/10, 77b/18, 77b/21, 78a/01, 78a/25, 79a/10, 79a/12, 79a/13, 79a/20, 79a/21, 79a/22, 79a/24, 79a/27, 79b/03, 79b/15, 79b/23, 79b/24, 7a/07, 7b/02, 7b/05, 7b/17, 7b/24, 80a/07, 80a/22, 80a/27, 80b/01, 80b/02, 80b/05, 80b/10, 80b/14, 80b/18, 80b/20, 81a/23, 81b/15, 81b/18, 81b/19, 81b/21, 82a/13, 82b/10, 83a/08, 83a/16, 83a/18, 83b/08, 84b/27, 85a/18, 85a/21, 85a/24, 85b/22, 86a/15, 86a/23, 86b/05, 86b/06, 86b/16, 87a/19, 87b/01, 87b/06, 87b/10, 88a/04, 88a/09, 88a/17, 88a/19, 88a/26, 88b/04, 88b/05, 88b/19, 88b/22, 89b/17, 89b/19, 89b/23, 89b/24, 89b/25, 89b/26, 8a/06, 8b/15, 90a/02, 90a/06, 90a/18, 90a/24, 90a/27, 90b/08, 90b/11, 90b/17, 90b/24, 90b/27, 91a/07, 91a/09, 91a/19, 91a/21, 91a/23, 91a/25, 91a/27, 91b/10, 91b/20, 92a/03, 92a/08, 92b/03, 92b/10, 93a/09, 93a/25, 93b/06, 93b/11, 93b/14, 93b/22, 94a/02, 94a/13, 94a/18, 94a/19, 94b/12, 94b/24, 94b/25, 95a/19, 95a/20, 95b/03, 95b/05, 95b/10, 95b/22, 95b/25, 96a/10, 96a/20, 96a/22, 96a/27, 97a/25, 97a/26, 98b/15, 98b/21, 99a/05, 99b/16, 113b/04, 34a/20, 38b/01

h.-bārī kim 86b/26

herīse <Ar. Keşkek denen yemek çeşidi. Şeker, sade yağ ve undan yapılan bir tatlı çeşidi. -6-

h. 104a/06, 106b/13, 33b/20, 33b/23, 78a/08

h.+ ler 76a/24

herze <Far. Saçma. -1-

h. söyler 69b/13

heste <Far. Hasta. -1-

h. 81a/07

hestelik <Far.-Tr. Hastalık. -1-

h. 35b/06

hevā <Ar. *bk. hevā*. -1-

h.+ ya 28a/23

hevā <Ar. Hava. -31-

h. 116a/01, 41a/19, 46a/04, 65a/07, 65a/21, 79b/08, 80a/02, 80a/03, 80a/08

h.-yī bārīden 65b/25

h.+ da 115b/26

h.+ dan 57a/23, 58a/22

h.+ lar 36b/27

h.+ lara 9a/04

h.+ larda 78a/06

h.+ lardan 51b/16, 51b/23, 54b/13

h.+ nuş 80a/04, 80a/10, 87a/12

h.+ sından 54b/13

h.+ ya 38a/02, 55b/25, 5b/23, 66a/26,

69b/12, 79b/03

h.+ yıla 80a/05

hevāmm <? Kulağa su veya başka bir nesne girmek. -1-

h. 41a/08

hevāyic <Ar. *bk. havāyic*. -1-

h. 87a/22

hevūc <Far. Havuç. -1-

h.+ ile 78a/08

heycān <Ar. Coşma, coşkunluk, heyecan. -5-

h.+ a 60b/21, 76a/10

h.+ a gelüp 30b/07

vakt-ı h.+ da 11b/26

h.+ dan 69a/06

hezeyān <Ar. Sayıklamaı saçmalama. -6-

h. 12b/18, 13a/01, 20a/18, 69b/13

- h. söylemek 13a/26
h. söyler 12b/01
hıfz <Ar. *bk. hıfz*. -2-
h. 90a/11
h. etmekde 36b/24
hıfz <Ar. Saklama, koruma, ezberleme. -25-
h. 18b/09, 1b/08, 33a/21, h. 57a/01
h. -ı sami'dedür 40b/24
h. -ı şıhhat 2b/05
h. + a 63b/02
h. edeler 11b/21, 12a/17, 16a/18, 20a/25, 33b/07, 76b/09
h. etmek 106a/15
h. etmekde 36b/25
h. eylemekdür 1b/09
h. eyler 18b/27, 37a/07, 49b/20, 57a/10, 9b/02
h. + ı 19b/01, 1b/09
h. + ında 15a/03
h. olına 68a/22
hulāl <Ar. Kürdan. -1-
h. + ıla 33a/18
hult <Ar. Karışım, besinlerin midede sindirildikten sonra dönüştükleri kan, balgam, safra ve sevdā (kara safra) maddelerinden her biri. -80-
h. 101a/03, 103a/09, 11a/13, 24a/04, 27a/03, 28b/15, 40a/12, 42a/04, 45a/05, 45a/12, 47b/27, 50a/15, 52a/16, 55a/12, 76a/17, 76a/19, 81a/12, 82a/18, 82a/26, 89b/06, 8a/02, 8a/27, 92a/16, 94a/08, 95a/13, 95b/23, 97a/27, 97b/10, 97b/16, 98a/07, 98a/16, 98b/14
h. -ı balgamiden 21a/07
h. -ı sevdāvi 96a/12
h. + dan 44a/25, 45a/11, 96a/17
h. + dan ola 82b/12, 93b/26
h. + dan olurısa 50a/14
h. + dur 23a/14, 41b/20, 53b/16
h. eyler 59b/24
h. + ı 10a/15, 15a/26, 72a/05, 76b/16
h. + ı ola 76b/16
h. + lar 36b/04, 51b/01, 59b/13, 82b/20, 92a/25, 95a/04, 97b/05
h. + lardan 31a/04, 50b/08, 59b/15, 6b/23, 76b/12, 81a/17, 9a/24
h. + lardan olurısa 80b/04
h. + ları 110b/26, 55a/13, 89a/17
h. + larıla 8a/01
h. ola 81a/12
h. olınsa 106a/19
h. olmak 79a/15
h. olmakdan olur 60a/06
vācibü'd-def'-i h. olup 1b/21
h. olur 105a/23
h. olurısa 101b/15, 54b/25, 80b/13
h. + uş 103a/06, 24b/19, 82b/24
hultī <Ar. -Far. *hultī*la ilgili, *hultī*la ait. *bk. hultī*. -2-
h. 38b/23, 75b/14
hultīt <Ar. Kadiğacı, şeytanboku (*Ferula assa-foetida*). -3-
h. 49b/07, 47b/13, 47b/24
hultīyye <Ar. *bk. hultī*. -1-
ruḥbet-i h. + dūr 27b/09
hunnā <Ar. Kına ağacı (*Lawsonia inermis*), kına. -2-
h. + yıla 33b/09, 36a/12
hurka <Ar. Kalın kumaştan yapılmış pamuklu bir giyecek, hurka. -8-
h. 101b/04, 37b/03, 81a/06
h. + lar 86a/09
h. + yı 100b/22, 37b/04
h. + yıla 25b/23, 5b/04
hısrām <Ar. *bk. hısrām*. -1-
şarāb-ı h. 4b/18
hısrām <Ar. Koruk, üzüm kuruğu. -1-
rubb-ı h. 22b/13
hısrāmī <Ar. -Far. Koruk gibi, korukla ilgili. -1-
h. 29a/03
hıssa <? Haya, taşak. -1-
h. + nuş 86b/09
hıtmī <Ar. Hatmi (*Athaea officinalis*). -42-
h. 100a/17, 100b/11, 100b/12, 100b/25, 101b/01, 107b/09, 11a/15, 13a/14,

13b/24, 15b/10, 20a/26, 20b/16, 20b/22, 26a/15, 26b/03, 38b/07, 38b/14, 3b/21, 43a/22, 46a/18, 50a/22, 54a/15, 56a/19, 56a/22, 69a/25, 70b/18, 81b/25, 85a/24, 85a/26, 85b/06, 85b/15, 86a/11, 86a/18, 86a/27, 86b/04, 87b/05, 87b/13, 8a/12, 96a/25

bezr-i h. 90a/17

h. + yile 12b/21, 47a/01

hıyār <Ar. Hıyar, salatalık (*Cucumis sativus*). -51-

h. 104b/20, 104b/26, 105a/18, 107b/14, 110b/09, 113a/05, 113a/10, 113a/26, 113b/26, 12b/19, 12b/21, 13a/10, 22a/20, 26b/06, 33b/22, 37b/18, 43a/15, 45a/24, 45b/02, 46b/05, 48b/08, 4a/23, 54b/21, 55b/22, 56b/01, 57b/11, 57b/21, 59b/09, 5b/07, 5b/15, 67b/04, 67b/08, 67b/20, 69b/27, 73b/04, 79b/15, 79b/23, 80a/27, 81b/20, 85a/13, 87b/18, 8a/25, 8b/15, 93b/13, 94b/01, 9a/02

h. + dan 53a/23

h. + ı 12b/25, 21b/10, 79b/05

hıyāreyn <Ar. İki hıyar. Metinde hıyar ve acur. -1-

h. 107b/19

hıyārşenber <Ar. Hıyarçember, acur (*Cassia fistula*). -47-

h. 100b/09, 100b/14, 105a/03, 106b/18, 107b/10, 108a/17, 109b/14, 111a/03, 115a/06, 115a/24, 115b/15, 11a/11, 12b/17, 13b/11, 15b/05, 21a/14, 31b/07, 3b/09, 43a/11, 43a/20, 43a/24, 46a/19, 47a/05, 47a/18, 51b/51b/010, 54a/25, 5a/10, 5a/18, 5b/20, 66a/14, 69a/20, 70a/16, 70b/21, 76a/19, 76a/22, 86a/20, 86b/02, 87a/23, 87b/08, 88a/12, 94a/06, 9b/13

ma'cūn-ı h. 16b/25

h. + i 43b/17

h. + ile 108a/03, 51b/18

ma'cūn-ı h. + ile 113a/17

hicāb <Ar. Perde, örtü, zar. -18-

h. 68b/12, 71a/18

h.-ı hāciz 107a/18, 68a/27, 68b/05, 71a/08

h.-ı hācizde 68a/26

h.-ı kāsım 71a/12, 71a/18

h.-ı kāsımda olur 71a/06

h. + a 70b/04

h. + da 70b/10, 71a/19

h. + dadur 70b/11

h. + larından 72a/18

h. + uñ 12a/27, 71a/20, 71a/21

hicālat <Ar. bk. *hicālat*. -2-

h. vèrmek 81b/10

hicālat <Ar. Ne yapacağını şaşırmak. Utanmak. Konuşamayıp hareketsiz susup kalmak. -1-

h. 56b/22

hicāzī <Ar.-Far. Hicaz bölgesine ait, Hicaz bölgesiyle ilgili. -1-

h. 43b/26

hiç <Far. Hiç. -31-

h. 108a/06, 115b/20, 21a/27, 21b/01, 23a/13, 24a/11, 24a/16, 25a/04, 25b/12, 2b/08, 30a/22, 34a/26, 37b/03, 46a/23, 49b/25, 4b/13, 61b/11, 63b/27, 64a/04, 69b/10, 6b/19, 72a/03, 80a/18, 82a/08, 84a/02, 89a/15, 21a/26, 26b/17, 70b/09, 71b/01

hidde <Ar. bk. *hidde*. -4-

h. 109a/21, 32b/16, 69a/08, 98a/22

hiddet <Ar. Öfke, kızgınlık, dargınlık, hışım. -17-

h. 10b/13, 19a/04, 84a/05, 86b/04, 99a/18

h. + dür 51b/03

h. + idür 47b/05

h. + in 83b/05

h. + inde 68a/21

h. + inden olurısa 42b/06

h. olurısa 48a/19

h. vèrüp 37a/07

h. vèrür 22a/16, 29b/03, 33a/21, 37b/12, 99a/12

hiffet <Ar. Hafiflik, rahatlık. -4-

	h. 14b/10, 8a/03		cevz-i h. 19a/03, 19a/24
	h.+ i 89a/18		ķurķum-ı h. 6a/17
	h. olmak 13a/27		millh-i h. 16a/14, 6a/18, 104a/04,
hikk	<Ar. Kazımak, kaşımak. -2-	85a/01	
	h. edesin 32b/06		sādec-i h. 10a/06, 21a/04, 37a/09,
	h. etmek 32b/05	57b/27, 58a/09	
hikke	<Ar. Kaşıntı. -3-		sünbül-i h. 10a/06, 113a/05, 113a/11,
	h. 32b/08, 32a/22		19a/01, 35b/09, 49b/22
	h. olsa 32b/03		şaytarac-ı h. 88a/22, 48b/19
hikmet	<Ar. Bilgi, sır, hikmet. -5-		temr-i h. 104b/15, 105a/02, 109b/07,
	ehl-i h. 1b/04		109b/13, 109b/19, 110b/27, 11a/05, 12b/08,
	ñın-i h.+ ile 33a/17		3b/06, 3b/08, 3b/14, 42b/10, 43a/13, 43a/18,
	h.+ iyiledür 1b/03		44a/06, 45a/23, 45b/18, 46a/22, 48b/09, 48b/11,
	h.+ lerümi 2a/09		51a/02, 60b/03, 72b/11, 75a/15, 79a/12, 79a/26,
	ehl-i h. olanlar 2a/04		79a/27, 82a/15, 89b/21, 8a/23, 8a/24, 8b/16,
hilāf	<Ar. Aykırı, zıt. -5-	8b/18, 8b/26, 90a/07	
	h. 114b/13, 63a/26		temr-i h.+ den 51a/04
	h.-ı şabi' 1b/16		nür'üd-ı h.+ den bir 28a/01
	h.+ ıdur 99b/08		helile-i h.+ dür 62a/14
	cānib-i h.+ ına 36a/03		temr-i h.+ dür 62a/22
hilāl	<Ar. Yeni ay, ilkay, hilal. -1-		temr-i h.+ yile 110a/01, 110a/02,
	h. 47a/13	29b/18, 4a/18	
hile	<Ar. Çare. Aldatacak tarz ve tedbir. -2-		temr-i h.+ yile ola 104b/18
	h. 46a/12		hindibā <Ar. Acıkıcı, acikulak (<i>Cichorium</i>
	h. ederlerise 4b/19		<i>endiva</i>). -98-
himayyāt	<Ar. Korumalar, koruyacak		h. 104b/15, 104b/16, 104b/20,
ilaçlar. -2-			104b/23, 104b/24, 104b/25, 105a/01, 105a/06,
	h.-ı hādde 43b/19		105a/08, 105a/18, 105b/14, 105b/16, 106a/13,
	h.-ı hāddelerde 13a/17		106a/23, 106b/08, 106b/15, 106b/17, 107b/04,
himmet	<Ar. Çaba. -6-		107b/08, 107b/13, 107b/16, 107b/18, 107b/21,
	h. 107b/12, 74a/01, 83a/15, 9b/12		107b/22, 108a/01, 108a/05, 108a/27, 108b/03,
	h.+ e 33a/11		108b/09, 108b/16, 109b/02, 109b/06, 109b/12,
	h.+ i 111b/11		109b/27, 10b/27, 111a/21, 111a/23, 112b/15,
hın	<Ar. An, vakit, zaman, sıra. -1-		112b/16, 112b/26, 112b/27, 113a/09, 113a/26,
	h.-i nebzūlda 71b/25		113b/10, 113b/24, 113b/25, 113b/26, 114a/12,
hind	Hint, Hintli. -1-		114b/18, 115a/21, 115a/23, 115a/25, 115b/08,
	h. 24a/24		115b/12, 115b/17, 115b/19, 116a/03, 12b/11,
hindī	Hintli, Hindistan'a ya da Hintlilere ait,		12b/15, 13a/07, 13b/08, 21a/20, 21b/13, 22a/20,
orayla veya onlarla ilgili. -75-			30a/08, 32b/03, 36b/09, 3b/11, 43a/17, 43a/21,
	h. 20a/11, 24b/06, 30b/02, 37a/03,		46a/15, 46a/18, 53a/14, 54a/24, 57b/26, 59b/11,
88b/16			5a/08, 60a/21, 65a/10, 66a/11, 69a/18, 70a/14,
	'ūd-ı h. 102a/08, 102a/10, 57b/13,		73b/02, 79a/21, 79b/18, 86a/15
58a/11, 80b/02, 80b/11			bezr-i h. 58a/12

- kaşr-ı h. 107a/04
 h.-yı berriye 114a/15
 h.+ dur 61b/23
 h.+ yı 110b/09, 36b/05, 53a/15
 h.+ yıla 106a/21
- hindūstān** Hindistan. -3-
 h. 104b/03, 14b/21, 28a/22
- hiss** <Ar. Duyma kuvveti, duygu. -15-
 h. 24a/06, 65b/16, 83a/25, 83a/26, 83b/03, 9a/06
 h.-i gālibdür 84a/06, 84a/17
 h.+ den 23a/10
 h.+ i 1b/13, 38b/27, 83a/23, 88a/02
 h.+ ile 107a/11, 36a/18
- hişşe** <Ar. Pay, hisse, nasip. -2-
 h. 101b/17, 84a/05
- hiṭāb** <Ar. Bir veya birçok kimselere ağızdan veya yazı ile söyleme. -3-
 h. 2a/14
 h. eyledi 2a/11
 h. oldu 2a/07
- hizmet** <Ar. Hizmet, görev yapma. -3-
 h. edüp 115b/22
 h. eyleyen 115b/22
 h.+ lerinden 2b/27
- hōd** <Far. Kendi. -2-
 h. 47b/15, 71b/12
- horasān** Horasan, İranın doğusunda bir bölge. -1-
 h. 62a/21
- horāsānī** <Far. Horasanla ilgili, Horasana ait. -5-
 h. 104a/22, 104a/25, 104b/04
 ṭīn-i h. 93a/09
 h.+ nūḡ 104a/27
- hōş** <Far. Hoş, iyi, güzel. -34-
 h. 100b/13, 101b/05, 103a/13, 10a/02, 10b/19, 23b/26, 33b/23, 36b/06, 38b/06, 39a/13, 45b/27, 58b/06, 61b/07, 61b/16, 61b/18, 62b/01, 62b/15, 65a/26, 66a/22, 70a/20, 84b/26, 8b/12
 h.-büy ola 59b/20, 64b/25
 h. eyler 44b/26
 h. gele 48b/03
 h. gelmek 75a/20, 9a/07
- h. gelmekdür 9a/12
 h. gelmeyüp 48b/14
 h. ola 39a/11, 65b/14
 h. oldu 25a/22
 h. olurısa 24b/15
- hōşāb** <Far. Hoşaf, komposto. -14-
 h.+ ı 110b/08, 12b/07, 43a/11, 46b/03, 47a/27, 50a/26
 h.+ ıyıla 108a/03, 110a/02, 110a/08, 13a/06, 44a/06, 45a/25, 45b/22, 47a/20
- hūb** <Far. Güzel. -8-
 h. 110b/06
 h.+ dur 116a/15, 22b/20, 22b/21, 92b/23, 95b/15
 h. eyler 75a/08
 h. ola 91a/15
- hubūb** <Ar. Duyu, his. -3-
 h.+ lar 55b/12
 h.+ larıla 11a/11, 9a/24
- hūd** <Far. Allah, tanrı. bk. *ḥudā*. -1-
 emr-i h. 2b/18
- ḥudā** <Far. Allah, tanrı. -3-
 h.+ ya 84b/26, 96b/07, 48b/25
- hudūş** <Ar. Yeniden meydana gelme. Sonradan peyda olma. Yok iken vücuda gelme. -5-
 h. 110a/07, 13a/23, 34a/13, 86a/07
 h.+ ı 36a/16
- hukne** <Ar. Makattan ilaç şırınga etme, lavman. -116-
 h. 100b/15, 103b/07, 11a/14, 13a/13, 14b/11, 20b/16, 23b/06, 24a/27, 24b/06, 24b/09, 70b/16, 86b/04, 89a/15, 99b/14
 şıfat-ı h. 101a/13, 107b/07, 14a/26, 15b/02, 70b/17, 85b/02, 86a/26, 87b/04, 88a/14, 95b/27
 h.-i 12a/15 12a/14, 19b/19 19b/18, 8a/10 8a/09
 h.-i āḥir 85b/08
 h.-i ḥādde edeler 10b/12
 h.-i ḥāddile 11a/13, 24a/21
 h.-i ḥāddlarıla 46b/16
 h.-i leyyin edeler 4a/21

ḥ.-i zırnîḥ 99b/14
 ḥ.+ dür 104a/09
 ḥ. éde 13a/20, 23b/22
 ḥ. édeler 100b/16, 101a/16, 104a/12, 107b/11, 11a/18, 14b/03, 15b/06, 15b/11, 20b/16, 20b/18, 24a/21, 24b/12, 43a/26, 46a/20, 46a/24, 47a/22, 70b/23, 85b/08, 86b/03, 86b/07, 87b/08, 88a/19, 89a/17, 96a/04, 99b/11, 99b/19, 12a/15
 ḥ. eylemek 83b/16
 ḥ.+ ler 100a/05, 103b/06, 108a/15, 15b/22, 43b/06, 98a/25
 ḥ.+ ler édeler 100a/16, 47b/08
 ḥ.+ ler eylemekdür 30a/07
 ḥ.+ lerde 89a/15
 ḥ.+ lerile 100b/09, 13b/04, 13b/20, 16a/09, 1b/19, 21a/11, 43a/10, 47a/21, 70b/02, 93b/27, 94a/12, 96a/17, 99b/09, 9a/25
 ḥ.+ lerüñ 100a/04
 ḥ. olına 8a/14
 ḥ.+ ye 24b/08, 85b/21
 ḥ.+ yi édeler 101a/13, 46b/06
 ḥ.+ yi eyle 24b/08
 ḥ.+ yile 107b/07, 13b/06, 14a/26, 15b/09, 27a/09, 43a/20, 47a/01, 4b/04, 70b/16, 74a/27, 85b/02, 86a/26, 87b/04, 88a/14, 94a/17, 95b/26, 98b/11
ḥukne' <Ar. *bk. ḥukne*. -8-
 sıfat-ı ḥ.-i āḥir 13a/18
 ḥ.-i ḥaddile 18b/08
 ḥ.-i leyyine eyleye 27a/18
 ḥ.-i leyyine olına 46a/17
 sıfat-ı ḥ.-i leyyine 46a/17
 ḥ.-i leyyineyle 20b/16
 ḥ.+ i 13a/17
 ḥ.+ i édeler 24a/27
ḥūlincān <Far. Havlincan otu (*Galanga officinalis*). -4-
 ḥ. 14b/26, 74b/03, 94b/23
 ḥ.+ ı 77b/12
ḥulḳ <Ar *bk. ḥulḳum*. -1-
 ḥ.+ da 56a/16

ḥulḳī <Ar.-Far. Yaratılışla ilgili, doğuştan. -1-
 ḥ. olsa 41b/01
ḥulḳum <Ar. İnsan veya hayvan boğazı. Ağızdan mideye giden yol. -1-
 ḥ. 55b/10
ḥulv <Ar. Tatlı, şirin. -3-
 ḥ. 20a/13, 58b/08
 enār-ı ḥ.+ dür 62a/25
ḥumār <Ar. *bk. ḥumār* -1-
 ḥ.+ uñ 33b/13
ḥumār <Ar. İçkiden sonra gelen baş ağrısı. -2-
 ḥ. 4b/15
 ḥ.+ dan 4b/20
ḥummā <Ar. Başta sıtma olmak üzere ateşli hastalıklara verilen genel ad. -84-
 ḥ. 100a/08, 100a/10, 107b/26, 109a/25, 110a/15, 115b/06, 116a/04, 116a/05, 15a/19, 15a/20, 38a/09, 42a/16, 47b/14, 47b/15, 66a/01, 66a/22, 66a/25, 66b/09, 67a/22, 68b/19, 69b/02, 70b/08, 71a/23, 71b/11, 86a/05, 91b/15, 91b/16, 99a/16, 99a/17
 ḥ.-yī dā'īmdür 70b/25
 ḥ.-yī dīḳ 67a/23
 ḥ.-yī dīḳa 67a/22
 ḥ.-yī muḥarriḳe 69b/11
 ḥ.+ cuḡı 68a/13
 ḥ.+ da 109a/26, 42b/04
 ḥ.+ da olur 43b/23
 ḥ.+ dur 66b/16, 68b/06
 ḥ.+ lar 103a/08, 22a/18, 3a/08, 55b/21
 ḥ.+ lara 5a/24
 ḥ.+ larda 13a/24, 14b/08, 39b/04
 ḥ.+ lardan 21b/08
 ḥ.+ laruñ 21b/09
 ḥ.+ nuñ 14b/08
 ḥ. olmadığı 36a/22
 ḥ. olmak 13b/17, 82a/02
 ḥ. olmakdur 107a/12
 ḥ. olmasa 93a/06
 ḥ. olmaya 96b/17
 ḥ. olsa 36a/23
 ḥ. olur 109a/21

h. olurısa 69a/27
 h.+ sı 104b/17, 107a/08, 110a/10, 28b/16, 3b/05, 3b/06, 4a/15, 54b/22, 70a/02, 70a/06, 70a/23
 h.+ sı olmasa 109b/20
 h.+ sı olmaya 108a/13
 h.+ sı olur 12b/03, 38a/26
 h.+ sı olurısa 104b/16, 110a/09, 4a/15
 h.+ suz olsa 68a/14
 h.+ yı 13a/20
 h.+ yıla 51b/15
 tedbîr-i h.+ yıla 15b/15
 h.+ yıla ola 98a/27
 h.+ yıla olurısa 39b/07
hummaż <Ar. Kuzukulağı otu (*Rumex acetosella*). -8-
 h. 57a/27, 59a/17, 59a/24, 60b/02, 64b/14, 64b/26, 58b/02
 şarâb-ı h. 40b/09
humre <Ar. Şarap, alkollü içkilleri. -1-
 şarib-i h. 13a/23
humret <Ar. Kırmızılık, kızarıklık. -20-
 h. 11a/03, 32a/15, 32a/17, 36a/22, 41b/17, 45a/05, 47a/13, 48b/03, 48b/13, 66b/17, 68b/17
 h.+ i 32a/18, 3b/02
 h.+ i olmaya 28b/16
 h. ola 32a/16, 52b/14
 h. olmak 37b/15, 54b/04, 70a/08
 h. olmamak 5b/27
hunnağ <Ar. Boğmaca. -13-
 h. 46b/25, 47a/23, 47b/26
 h.-i kalbî 23a/15
 h.+ a 46b/21, 47b/17, 47b/20
 h.+ da 46b/07
 h.+ dur 47a/24
 h. eyler 52b/18
 h.+ ı 47b/12
 h.+ ıla 47b/14
 h. olanuğ 47b/03
hurād <Far. İşe yaramayan, kırık ve ufantı şey, hurda. -3-
 h. 97b/16

h.+ a 103a/18, 97b/17
hurāt <Far. bk. *hurād*. -4-
 h. 100a/13, 98a/04, 98b/07
 h.+ a 98a/03
hūrf <Far. Su teresi tohumu, acı tere tohumu (*Nasturtium officinale*). -1-
 h. 62a/21
hurfet <Ar. Mahrumiyet, mahrumluk. Bedbaht oluş. -5-
 h. 25a/24, 42a/03, 46a/27, 8b/01
 h. ola 48a/08
hurka <Ar. Yanmak, hararet. Yanık çıban. -1-
 h.-i 'ayndadır 36b/03
hurkat <Ar. Yangın, yanma, yanıklık. Bir çeşit çıban. -11-
 h. 107a/12, 55a/17, 59a/26, 77b/25, 92b/24, 93b/19, 95a/12, 43a/09, 43a/13, 100a/02
 h.+ ı 81a/13
hurma <Far. bk. *hurma*. -2-
 h. 116a/14, 16a/24
hurma <Far. Hurma (*Phoenix dactylifera*). -7-
 h. 104a/20, 35b/08, 4b/25, 52a/10, 31a/27
 h.+ dur 30a/17
 h.+ yıla 56b/06
hurū' <Ar. Tanelerinden hintyağı çıkartılan ağaç. -1-
 h. 26a/09
hurū' <Ar. Sütliügen otu, yumuşak otu. -3-
 h. 85b/11, 88a/17, 88b/10
hurūc <Ar. Çıkış, ayaklanma. -6-
 h.+ a 84b/12
 h. eden 77a/06
 h. edüp 29a/03
 h. etmeyüp bir 84a/13
 h.+ ı 100a/02
 h.+ ından 78a/24
hurūs <Ar. Hiç, asla böğürmeyen deve. -1-
 h. 64a/16
huşul <Ar. Peyda olma, hasıl olma, meydana gelme. -3-

h. 20b/03
 h.-ı mercū 20b/03
 h.+ ina 2b/11
huşūr <Ar. Soğumak, üşümek. -1-
 h. etmek 75b/18
huşūş <Konu. -1-
 h.+ da 99a/17
huşūšan <Ar. Özellikle, hele ki, ayrıca. -41-
 h. 102b/20, 103a/07, 103b/14, 107a/18, 109a/04, 109a/15, 110b/07, 112a/13, 16b/21, 17b/15, 21b/19, 22b/05, 28b/18, 31a/27, 32b/18, 33b/12, 44b/19, 47b/23, 48a/08, 4b/15, 51a/23, 52a/04, 52a/16, 52b/01, 54a/18, 61a/09, 61b/08, 61b/15, 62a/26, 65b/20, 73a/09, 74a/18, 78b/16, 85a/11, 87b/19, 87b/24, 88b/08, 89b/01, 83b/13
huşūšan <Ar. bk. *huşūšan*. -1-
 h. 30b/06
huşkrīš <Far. bk. *huşkrīš*. -1-
 h. 66b/25
huşkrīš <Far. Kurumuş yara, yara kabuğu. -1-
 h. 67a/13
huşūnet <Ar. Haşinlik, sertlik. -15-
 h. 101b/22, 101b/23, 32a/15, 32a/16, 32a/17, 3a/23, 43b/25, 56a/14, 56a/16
 h.-i lisān 43b/22
 h.+ i 32a/18, 32b/05, 53b/10
 h. olmak ola 53b/10
 h. vērūr 101b/20
huzaž <Ar. bk. *huzaž*. -1-
 h.+ ıla 29b/21
huzaž <Ar. Topalak, kırkboğum bitkisi ve bundan elde edilen bir tür ilaç (*Cyperus rotundus*). -5-
 h. 101a/21, 102b/01, 6a/26, 36b/13
 h.-ı mekkī 30b/01
huzūr <Ar. Rahatlık, gönül ferahlığı, huzur. -6-
 h. 92a/20
 h.+ a 59b/26
 h. eyler 65b/25
 h.+ ı 12b/27
 h.+ larında 2b/25

h. vère 75b/01
hücre <Ar. Oda, odacık, hücre. -1-
 h.+ leri 6a/17
hūdūd <Ar. Çavuşkuşu, ibibik. -1-
 h. 35a/24
hükemā <Ar. Alimler, çok bilgi kimseler. -5-
 h. 111b/06, 17b/19, 22b/15, 22b/23, 23a/04
hükū <Ar. Hüküm, karar, emir. -2-
 h.+ i 62b/11
hūmā <Ar. İkisi de, ikisiyle ilgili. -1-
 'ilāc-ı h. 71b/05
hūzn <Ar. Hüzün, keder, sıkıntı. -4-
 h. 56b/22
 h.+ de olur 61a/02
 h.+ i 61a/27
 h. vērūr 57a/04

I

ibrīk <Ar. İbrik. -7-
 1. 20b/22
 1.+ a 19a/19, 86a/13
 1.+ ıla 22a/07, 35b/23, 6a/25, 83a/08
iccāš <Ar Erik ağacı ve meyvesi (*Prunus domestica*). krş. erük. -2-
 1. 5b/20
 sıfat-ı şarāb-ı 1. 5a/20
ıçkuruk Hıçkırık. -1-
 1. olur 107a/19
ıhžār <Ar. Hazır etmek, hazır kılmak. -1-
 1. 5b/01
ılğun Ilgın ağacı ve yemişi (*Tamarix tetrandia*). -4-
 1. 111b/02, 39a/18, 49a/14, 49b/21
ılca Ilıca, kaplıca. -1-
 1. 116a/24
ılcağ Ilıkça, ılık gibi. -7-
 1. 111a/09, 114a/02, 15a/15, 15b/02, 21a/20, 55b/03
 1.+ ıla 111a/04
ılık Ilık. -1-
 1. 112b/12
ınckur - Hıçkırmak. -1-

- 1.- mak 75b/16
- inçkuruk** Hıçkırık. -2-
- 1.+ dadur 81a/10
- 1.+ uş 81a/26
- 'ineb** <Ar. Tilkiüzümü, itüzümü (*Solanum nigrum*). -1-
- '-i şa'leb 116a/03
- ırak** Uzak. -3-
1. 68b/27
- 1.+ dan 64b/10
1. edeler 46a/12
- 'ırak** <Ar. Saf, safi su. -1-
- ' . 77a/13
- ırmak** Irmak. -3-
- 1.+ larda 67a/03
- 1.+ larda olan 47b/19, 57b/14
- ısbānak** <Gr. *bk. ısfānah*. -1-
- 1.+ ıla 19a/23
- ısfahānī** <Far. İsfahan şehrine ait. -1-
- kehl-i i. 37a/04
- ısfanāh** <Gr. Ispanak. -7-
1. 53b/12
- 1.+ ıla 1b/19, 21b/06, 73a/25
- 1.+ ıla ola 51b/9
1. ola 19b/17, 53b/27
- ısfānah** <Gr. *bk. ısfānah*. -12-
1. 26b/07, 8a/25
- 1.+ ıla 105a/09, 106a/11, 29a/01, 30a/14, 55b/24, 58b/23, 75b/09
- 1.+ ıla ola 29b/17, 75a/15
1. ola 32b/02
- ısfānāh** <Gr. *bk. ısfānah*. -6-
1. 115b/09, 56a/26
- 1.+ ıla 15a/16, 4a/16, 67a/11, 70a/03
- ısıcağ** *bk. ışıcağ*. -2-
1. etmek 39a/21
- 1.+ la 86b/07
- ışıcağ** Sıcak. -45-
1. 109b/01, 111a/09, 114b/04, 12a/14, 15a/16, 19a/24, 20b/20, 21a/23, 21b/11, 21b/22, 22b/12, 24a/25, 37a/02, 40b/05, 41a/05, 41a/25, 50b/24, 98b/12, 9a/12
1. edüp 13b/15, 40a/05
- 1.+ la 100b/11, 100b/13, 107b/11, 111a/08, 28a/21, 30b/15, 38b/23, 39a/15, 40a/26, 53b/18, 55b/07, 59b/25, 5b/13, 60a/09, 6a/25, 72a/07, 7a/26, 81a/06, 85b/08, 88a/19, 94b/10, 9b/02, 93b/17
- ıdır** - Isırmak. -4-
- 1.- duğma 58b/10
- 1.- mak 49b/12
- 1.- ur 103b/14
- ıdırğan** Isırgan otu (*Urtica*). -2-
1. 24b/18, 55a/04
- ışla** - İslamak, ıslatmak. -2-
- 1.- dum 25a/20
- 1.- yup 53a/07
- ışlāh** <Ar. Düzeltme, ıslah etme. -6-
1. 17a/10
1. edeler 96a/20
1. eyler 106a/24, 115a/13
- 1.+ ıla 11a/10
- 1.+ ma 82b/18
- ışlan** - İslanmak. -21-
- 1.- a 113a/01
- 1.- müş 102a/05, 102a/07, 10a/21, 22b/13, 32a/13, 4b/27, 5b/15, 75a/02, 80a/26, 80b/11, 95a/24
- 1.- müş ola 30b/06, 32b/19, 53a/25, 73a/18, 75a/04, 77b/05, 92b/20, 95b/15, 96a/05
- ışlandı** Bir ecza malzemesinin ıslatılmışı veya suyu. -1-
- 1.+ sıyıla 42a/12
- ışlat** - İslatmak. -25-
- 1.- a 33b/04, 34b/23, 50a/09, 7b/04
- 1.- alar 111b/05, 113b/06, 29a/07, 33b/04, 39a/13, 51b/14, 57b/09, 58b/14, 74b/14, 75b/21, 86b/23, 113b/27, 3b/20
- 1.- up 19a/26, 19b/01, 22a/19, 25a/26, 30a/08, 34b/22, 51a/27, 8a/22
- ışmarla** İsmarlamak. -1-
1. 32a/09
- ışmarlan** - İsmarlanmak. -1-
- 1.- a 31b/11
- ıştāmīkūn** Terkip adı. -3-

- ḥabb-ı ı. 38a/21, 39b/15, 40a/23
- ıṣṭanḥikūn** *bk. ıṣṭamḥikūn.* -1-
ḥabb-ı ı. 9b/22
- ıṣṭanḥikūn** *bk. ıṣṭamḥikūn.* -1-
ı. 113a/24
- ıṣṭibḥikūn** *bk. ıṣṭamḥikūn.* -1-
ḥabb-ı ı. 16a/16
- ıtlā'** <Ar. Bir şeye vakıf olmak. -1-
ı. olduğdan 2b/27
- ıtlāk** <Ar. Bırakma, salma. -1-
ı. olduğu 14a/03
- ıtırıl** <Ar. Bir tür macun. -16-
ı. 49a/05, 79a/03, 8b/06
ı.-i kebîr 77b/22, 9a/15
ı.-i şağîr vâreler 45b/10
ı.-i şağîr 53a/20, 77b/22
ı.+ ile 74b/13
ı.+ ler 106a/02, 108a/20, 18b/14,
73b/13, 74b/12, 74b/23, 75b/22
- ıtırıyyet** <Ar. Güzel kokulu olma. -5-
' . 62b/07
' .+ i 62a/10, 62b/18, 62b/27, 63a/16
- ıtırıl** <Ar. *bk. ıtırıl.* -1-
ı. 14b/06
- ıtırıl** <Ar. *bk. ıtırıl.* -1-
ı. 10b/22
- 'ızam** <Ar. Büyüklük, ululuk. -2-
' .+ da 78b/12, 65b/26
- ıztırâb** <Ar. Acı, ızdırıp. -18-
ı. 102a/15, 107a/12, 17a/15, 20a/02,
20a/19, 38a/24, 46b/01, 48b/06, 4b/09, 57a/14,
57a/23, 71b/01, 71b/05, 87b/27, 92a/20, 93b/10
ı.+ dadur 68b/26
ı. olurısa 25a/14

İ

- i -** İ- cevher fiili. -7-
112a/12 i.- di 112a/12
görmemiş i.- di 61b/12
māni' i.- di 67a/07
2b/26 i.- ken 2b/26
gerek i.- miş 2a/19
şer'î i.- miş 2a/17, 2a/21

- i'ānet** <Ar. Yardım. -5-
ı. 1b/26, 2b/12
ı. edeler 1b/22, 1b/25, 92a/24
- 'ibāret** <Ar. İbaret. -1-
' .+ dūr 66b/13
- ibkā'** <Ar. Devamlılık kazandırma. -1-
ı. eyler 33b/13
- ibn** <Ar. Oğul. -12-
ı.-i 55a/06 55a/05
ı.-i baytār 72a/19
ı.-i māsēviye 17b/06, 17b/21, 67b/16
ı.-i māsēviyeden 36b/21
ı.-i serāfiyūn 109a/02, 22a/11, 72a/12
ı.-i telmīd 59b/03
ı.-i zekeriyyā 15a/22, 22a/22
- ibrişim** <Far. İpek, ibrişim. -6-
ı. 21a/02, 57b/15, 59a/03, 58b/13
ı.-i muḥarriḳ 58a/12
ı.+ dūr 63a/21
- ibsim** ? -1-
ı. 57a/24
- ibtāl** <Ar. Geçersiz kılma, kaldırma, bozma.
-3-
ı. 2a/10
ı. ede 88a/02
ı. eyler 38b/27
- ibtidā** <Ar. Başlangıç. -33-
ı.-yı veca'da 68a/08
ı.+ da 108a/07, 108a/25, 112b/02,
30b/05, 30b/18, 31a/03, 32a/02, 33a/03, 33a/10,
33b/16, 44b/01, 4a/05, 51b/12, 67a/24, 68a/21,
68b/18, 69b/06, 69b/14, 6a/07, 71b/17, 86a/10
ı.+ dan 108a/06
ı. ede 92b/16
ı. edeler 43a/04
ı. edüp 43a/04
ı. eylemişdūr 98b/06
ı. eyler 26b/15, 46a/06, 85a/05
ı. eyleye 25a/08
ı.+ sında 108a/04
- ibtidā'** <Ar. *bk. ibtidā.* -2-
ı.-i remedde 30a/21
ı. eyler 26b/19

icāb <Ar. Gerekme, gerek.-1-
i. eden 95b/21

icābet <Ar. Gereklilik. -1-
i. 66a/16

icrāzā <Ar. İnsanın göğsü, ortası. -1-
i.+ sı 68b/14

ictināb <Ar. Uzak durma, kaçınma, çekinme. -11-
i. 88b/08
i. edeler 104a/07, 106b/12, 108b/23, 33a/09, 36b/26, 53a/24, 90b/01
i. etmek 2b/16, 94b/01
i. eylemekdür 18b/24

iç - İçmek. -696-
i.- di 28b/08
i.- diler 89a/02
i.- dükce 4b/08, 82a/12
i.- dükde 76b/22
i.- e 102b/10, 103b/23, 104b/19, 106a/19, 106b/07, 110a/24, 111b/12, 113b/25, 115a/06, 13a/09, 13b/05, 13b/06, 13b/07, 13b/13, 13b/19, 13b/20, 14a/20, 14a/25, 16a/10, 16b/27, 17a/02, 17b/04, 18b/05, 18b/14, 19b/18, 20a/04, 20a/06, 20a/17, 20b/08, 20b/11, 21a/13, 24a/13, 24a/14, 24a/17, 25b/11, 26a/08, 26b/09, 27b/06, 27b/15, 27b/16, 27b/18, 28a/14, 28a/16, 28a/17, 28b/19, 30b/13, 31b/03, 31b/08, 31b/09, 33a/06, 33b/22, 34a/03, 35a/08, 35b/19, 35b/21, 36a/21, 37b/25, 39b/13, 41b/04, 43b/04, 44a/19, 51b/08, 53a/17, 53a/19, 64b/26, 66a/20, 71a/04, 72b/16, 74a/22, 75a/11, 75b/02, 75b/03, 75b/06, 75b/10, 76b/15, 76b/25, 76b/26, 79a/11, 79b/19, 7b/04, 7b/26, 80b/24, 85a/11, 86a/21, 86b/19, 87b/01, 89b/13, 89b/14, 89b/15, 91a/26, 92a/26, 92b/22, 93b/11, 94a/13, 95b/25, 96a/21, 97a/13, 9a/07, 9a/25, 9b/26
i.- ecegi 91b/17
i.- ecek 73a/12
i.- eler 100a/21, 100b/12, 100b/15, 101a/05, 101a/21, 101b/19, 102a/03, 102a/18, 102a/21, 102a/22, 102a/24, 103a/04, 103a/05, 103b/18, 103b/22, 104a/05, 104a/19, 104a/24, 104a/26, 104b/16, 104b/25, 105a/04, 105a/09,

105a/20, 105a/24, 105b/01, 105b/04, 105b/12, 105b/13, 105b/19, 105b/26, 106a/01, 106a/05, 106a/23, 106a/25, 106b/10, 106b/11, 106b/19, 107a/02, 107a/04, 107b/15, 108a/02, 108a/03, 108a/04, 108a/14, 108a/18, 108b/01, 108b/05, 108b/08, 108b/10, 108b/17, 109b/07, 109b/09, 109b/16, 109b/18, 109b/21, 10a/07, 10b/16, 10b/17, 110a/01, 110a/09, 110a/11, 110a/13, 110a/23, 110a/25, 110b/18, 111a/04, 111a/05, 111a/09, 111a/22, 111a/25, 111a/26, 111b/02, 111b/03, 111b/06, 111b/07, 112b/17, 112b/25, 113a/16, 113b/11, 113b/23, 114a/03, 115a/01, 115a/05, 115a/26, 115b/09, 115b/10, 115b/16, 115b/17, 115b/18, 115b/20, 11a/06, 11a/07, 11a/23, 11b/27, 12a/14, 12b/08, 12b/09, 12b/10, 12b/18, 12b/24, 12b/25, 13b/12, 14b/19, 15b/02, 15b/14, 16a/16, 16b/14, 17a/22, 17a/27, 17b/03, 17b/04, 18a/12, 19a/21, 19a/23, 19b/17, 20a/10, 20b/12, 20b/14, 20b/26, 21a/15, 21a/22, 21a/23, 21b/05, 21b/12, 22a/12, 23b/07, 24a/25, 24b/14, 25a/01, 25a/03, 25b/04, 25b/18, 26a/26, 26a/27, 26b/06, 27a/16, 28b/06, 29a/01, 29a/27, 29b/16, 29b/19, 29b/22, 30a/08, 30b/12, 31a/07, 31b/04, 34a/22, 35b/26, 36b/08, 36b/10, 36b/16, 38a/07, 38a/12, 38b/02, 38b/23, 39b/07, 3b/06, 3b/07, 3b/12, 3b/15, 3b/17, 3b/26, 40a/22, 40b/10, 42a/11, 42a/24, 42b/09, 43b/12, 44a/05, 45a/23, 45a/24, 45a/25, 45a/27, 45b/07, 45b/08, 45b/09, 45b/19, 46a/23, 46b/03, 46b/06, 46b/24, 47b/01, 48a/10, 48b/10, 49a/05, 4b/07, 4b/08, 4b/10, 4b/16, 50b/06, 50b/18, 50b/21, 50b/22, 51a/01, 51a/02, 51a/03, 51b/19, 51b/24, 52a/06, 53a/03, 53a/13, 53b/18, 54a/11, 54a/20, 54a/26, 54b/02, 54b/06, 54b/14, 54b/16, 54b/21, 54b/22, 55b/09, 55b/18, 55b/19, 55b/23, 55b/27, 56a/04, 56a/05, 56a/08, 56a/12, 56a/20, 56a/26, 57a/27, 57b/01, 57b/10, 58a/24, 58b/01, 58b/08, 58b/22, 59a/10, 59a/17, 59b/12, 59b/19, 5a/06, 5a/11, 5a/16, 5a/20, 5a/23, 60a/07, 60a/09, 60a/22, 60a/27, 60b/06, 64b/16, 64b/27, 65a/26, 66a/05, 66a/15, 66a/16, 66a/18, 66a/19, 66b/27, 67a/02, 67a/06, 67a/25, 67b/07, 69a/14, 69a/20, 69a/21, 69a/22, 69a/23, 69a/24, 69b/20, 69b/21, 69b/26, 6a/13,

70a/01, 70a/11, 70a/17, 70a/19, 70a/20, 70a/21, 70a/27, 70b/15, 70b/16, 71a/05, 72a/07, 72a/08, 72b/07, 72b/09, 72b/20, 73a/14, 73a/24, 73a/25, 73b/07, 73b/11, 74a/04, 74a/09, 74a/24, 75b/21, 76a/13, 76a/18, 76a/20, 76a/23, 76b/12, 76b/19, 76b/23, 77a/08, 77a/20, 77b/02, 77b/04, 77b/05, 77b/19, 78a/01, 78a/27, 79a/01, 79a/11, 79a/22, 79a/26, 79b/12, 79b/16, 79b/19, 79b/27, 7b/02, 7b/17, 80a/23, 80b/06, 80b/15, 80b/16, 80b/21, 80b/27, 81a/16, 81a/18, 81b/09, 81b/20, 81b/21, 82a/03, 82a/15, 82a/23, 82b/03, 83a/17, 83b/09, 84b/17, 84b/20, 84b/21, 84b/26, 85a/19, 86a/20, 86a/23, 86a/24, 86b/17, 87a/02, 87a/04, 87a/20, 87a/24, 87b/03, 87b/10, 87b/11, 87b/19, 88a/13, 89a/09, 89a/23, 89b/18, 89b/20, 8a/05, 8a/24, 8b/04, 8b/16, 8b/17, 8b/26, 8b/27, 90a/04, 90a/19, 90a/20, 90a/25, 90b/10, 90b/19, 91a/03, 91a/06, 91a/08, 91a/22, 91a/27, 91b/02, 91b/04, 91b/19, 92a/25, 92b/05, 92b/09, 92b/25, 93a/02, 93a/27, 93b/01, 93b/05, 93b/16, 93b/22, 93b/24, 94a/02, 94a/07, 94b/07, 95a/06, 95a/08, 95a/24, 96a/04, 96a/08, 96a/11, 96a/23, 97a/04, 97a/08, 97a/14, 97a/20, 97a/21, 98b/16, 98b/17, 98b/19, 9a/26, 9b/21, 23a/09

i.- erken 2a/19

i.- ıcek 55b/06

i.- mege 107b/07, 28a/13, 28a/25, 28a/26, 2a/20, 43a/10, 83a/02, 89a/14, 5a/25

i.- megi 31a/26, 47a/12, 94a/21

i.- megile 11b/06, 22b/03, 53b/11, 54a/11, 73a/27, 79a/16

i.- mek 100b/09, 100b/10, 100b/13, 100b/26, 10a/01, 110b/08, 110b/15, 115a/12, 11a/01, 11a/02, 11a/05, 11b/07, 12a/25, 13b/05, 14b/23, 15a/15, 21b/14, 22a/21, 22b/02, 24b/24, 25b/05, 26a/23, 29a/05, 30b/22, 35b/04, 38a/02, 42b/18, 47a/11, 4b/25, 55b/03, 56a/25, 57a/26, 68a/19, 72b/10, 74b/12, 74b/21, 75a/20, 75b/05, 77b/24, 79a/02, 79b/15, 7b/03, 81b/08, 88b/15, 89b/13, 8b/14, 92a/03, 99b/04, 9a/10, 9a/11

i.- mekde 59b/23, 75a/27, 7b/25

i.- mekden 112b/03, 18b/12, 26b/22, 28a/26, 33a/09, 43b/18, 4b/15, 56a/23, 69a/26, 81b/04, 83a/03, 93b/17

i.- mekden ola 28a/24, 79b/14

i.- mekden oldıyısı 110a/20, 99b/03

i.- mekdür 110b/05, 112a/17, 11a/13, 12a/08, 13a/07, 16b/20, 21b/26, 23b/20, 27b/25, 28b/10, 42a/19, 42b/08, 50b/02, 53b/26, 55b/22, 56a/18, 64b/02, 83a/05, 8b/15

i.- menüj 80a/09

i.- meye 24a/16, 25b/11

i.- meyeler 23b/12, 5a/06, 81a/09

i.- miş olmağdan 110a/17

i.- mişdür 112a/13

i.- se 102a/16, 102b/10, 25b/07, 72b/14, 80a/03, 80a/04

i.- seler 101a/17, 105b/08, 19a/27, 19b/01, 27a/21, 28b/11, 28b/13, 55a/19, 55a/22, 55a/24, 94b/15

i.- üp 108b/25, 10b/06, 10b/27, 11a/20, 21b/04, 41b/05, 45b/23, 4b/17, 53a/18, 64a/06, 72b/18, 73a/13, 74a/21, 75a/24, 76a/11, 78a/03, 78b/02, 7a/02, 82a/21, 82b/14, 8a/21, 92a/02

ıç İç, insanın ya da herhangi bir şeyin içi. -250-

i. 101b/27, 103a/03, 114b/09, 19b/12, 19b/13, 32a/14, 34a/26, 68a/25, 68b/02, 97b/06

i.-i açulusıyla 3b/15

i.+ i 101a/14, 104a/21, 105a/03, 105a/12, 105a/24, 107b/19, 107b/21, 109b/03, 109b/08, 109b/18, 110a/20, 112b/02, 113a/06, 113a/10, 115a/24, 15a/12, 19b/17, 28b/04, 29b/18, 30b/24, 38a/06, 3b/13, 43a/15, 43b/04, 44a/04, 44a/20, 46a/24, 47a/05, 4a/18, 50b/23, 51b/25, 53b/27, 54a/01, 54a/27, 55a/27, 55b/23, 56a/01, 56a/21, 59b/09, 60a/02, 60b/03, 65a/15, 67b/09, 68a/05, 6a/14, 73b/04, 73b/05, 73b/27, 74b/27, 79b/01, 79b/23, 80a/17, 80a/27, 82a/13, 83a/06, 85a/11, 85a/16, 88b/22, 90b/18, 93b/05, 93b/13, 93b/14, 95a/10, 95b/12, 97a/17, 97b/13

i.+ i geldükde 82b/12

i.+ i ola 43b/12

i.+ i.yile ola 4b/08

i.+ in 111a/04, 25b/08, 43b/26, 5b/15, 72b/22, 86a/22, 94a/06

i.+ inde 102b/14, 105a/03, 106b/18, 10b/07, 111a/09, 112a/13, 18a/27, 20a/09, 23b/02, 24b/11, 27b/19, 34b/05, 35a/24, 37a/26, 49b/27, 53a/05, 58b/01, 64a/15, 70a/16, 73a/23, 76a/07, 76a/16, 76a/20, 78a/09, 7a/03, 7a/05, 84a/04, 84b/21, 86a/19, 89a/08, 93b/03, 97a/17, 20b/25, 41b/02

i.+ inde olsa 39a/10

i.+ inde olur 65b/07

i.+ inden 101b/10, 106a/10, 83b/23, 91a/16

i.+ ine 100a/15, 100b/14, 102a/24, 112b/14, 113a/18, 14b/27, 22b/12, 26a/16, 39a/19, 3b/26, 65b/06, 69b/24, 73b/21, 76a/06, 89b/06, 91a/03, 92b/21, 95b/14

i.+ ini 29a/07

i.+ iyile 101a/08, 102b/03, 104b/17, 104b/18, 105a/10, 105a/15, 105a/16, 108a/15, 108b/17, 110b/13, 114b/19, 115a/27, 115b/09, 11a/01, 12a/09, 19a/13, 19a/23, 21a/24, 21b/06, 23b/22, 26b/07, 27b/18, 28b/20, 29a/01, 29b/22, 30a/14, 30b/14, 31b/03, 35b/06, 35b/20, 36a/24, 36a/27, 36b/11, 37b/26, 39b/08, 41b/05, 41b/23, 42a/11, 42a/20, 42b/10, 44a/05, 45b/09, 45b/19, 45b/20, 48b/11, 4a/16, 51a/04, 51b/9, 53a/03, 53b/12, 53b/19, 54a/21, 56a/13, 57b/02, 58b/23, 60a/22, 65a/02, 67a/11, 70a/03, 72b/11, 73a/15, 73a/16, 73a/25, 73b/11, 75a/14, 75a/15, 78a/27, 79a/13, 79a/19, 82a/17, 86a/16, 87b/03, 89b/21, 8a/24, 91a/17, 91b/02, 92b/01, 93b/16, 93b/25, 97b/02, 98b/23, 9a/27

i.+ iyile ola 10b/17, 115b/19, 27b/16, 38a/08, 3b/13, 3b/14, 46b/24, 52a/08, 7b/02, 8a/25

i.+ mege

içeri İçeri. -2-

i. 23b/06

i.+ den 54b/27

içerü İçeri. -1-

i. 44a/02

içgü İçki. -13-

i. 94b/10

i.+ de 110a/20

i.+ sinde 116a/20

i.+ siyile 109b/08, 13a/06, 29b/18, 38a/06, 43a/15, 44a/04, 46a/24, 4a/16, 82a/13, 90b/18

içlü İçli. -1-

i.+ siyile 8b/27

içme İçme. -1-

i.+ si 24a/16

içün İçin. -21-

i. 107a/02, 111a/14, 18b/18, 31b/10, 40b/20, 45a/02, 48b/01, 55a/01, 55b/12, 56b/20, 57a/17, 59a/18, 5b/01, 60b/04, 62b/09, 63b/22, 99b/19, 89b/03, 68b/18

i.+ dür 102b/18, 2b/05

içür - İçirmek. -24-

i. 64a/24

i.- eler 103a/21, 114a/04, 114b/05, 116a/27, 18a/15, 22b/14, 23b/02, 23b/03, 3b/10, 52b/25, 68a/16, 71b/24, 78b/26, 86b/22, 87a/24, 92a/06, 92b/18, 96b/22, 98b/22

i.- mek 116a/23

i.- meyeler 94a/01

i.- seler 103a/27

i.- ür 18a/04

idrāk <Ar. Anlayış, kavrayış, akıl erdirmeye. -4-

i. eylemeye 88a/02

i.+ ı 51b/23

i.-ı külliyyāt 1b/15

i. olunmasun 88a/08

idrār <Ar. Sidik, bevl. Çokça akıtmak. -13- bevl-i i. 113a/13

i.-ı 75a/08 75a/07

i.-ı bevl eyler 113a/12, 115a/12

i.-ı bevl 107b/12, 87a/11

i.-ı bevlile 114a/27

bevl-i i.+ dur 96b/11

i. eylemekdür 21b/26

i. eyler 105a/26

i.+ ıla 1b/26, 2a/02

bevl-i i. olmak 16b/23

ifrāt <Ar. Aşırılık. -41-

i. 112a/09, 21a/10, 21b/20, 28a/24, 2b/17, 64b/05, 78a/06

i.-ı 'aşa 107b/25, 82a/11

i.-ı 77b/14 77b/13, 87a/08 87a/07

i.-ı ẖarāret 114b/10

i.-ı ẖareket 78a/07

i.-ı ishāl 97a/23

i.-ı marīz 42b/05

i.-ı nesne 35b/16

i.-ı şovuk 14a/14

i.-ı su'ālī 55a/19

i.-ı tab' 40a/03

i.-ı veca' 110a/15, 75a/22

i.-ı yübüset 35b/14, 35b/15

i. eder 28a/13, 92a/21

i. etmek 75a/27

i. eyler 62a/07

i.+ ı 49b/04

i.+ ıla 28a/23, 71a/25

i. ola 90a/13, 95a/05

i. olacak 26a/22

i. olmak 94a/26

i. olsa 30a/08

i. olup 64b/20

i. olur 109b/24, 31b/26

i. olurısa 2a/01, 4b/02, 89b/22

ifsād <Ar. Bozmak. Azdırmak. Karıştırmak. -1-

i. eyler 78b/19

igde İğde. -8-

i. 100a/20, 100b/05, 101a/23, 101a/25, 102b/04, 92b/25, 95b/01, 95b/15

igin - İkinmak. -6-

i.- meğile 99b/25

i.- mek olurısa 100b/20

i.- mekden 100a/25

i.- ür 100a/24, 100b/19, 104b/02

igne İğne. -9-

i. 36a/18

i.+ lerile 78b/25

i.+ yi 114a/22

i.+ yile 114a/21, 35a/12, 35a/16, 65b/15, 68b/07, 68b/10

ignele - İğnelemek. -1-

i.- yüp 114a/22

iḥdās <Ar. Yeniden birşey yapmak, ortaya koymak, meydana koymak. -10-

i. etdüğü 108b/23

i. eyler 102b/09, 108a/24, 15b/21, 4b/23, 61b/23, 76a/09, 7b/22, 82a/09, 94b/20

iḥmāl <Ar. İhmal, gereken önemi vermeme. -7-

i. 35b/11, 6a/07

i. etmege 43a/02

i. etmeye 11a/25, 52a/15

i. olunmaya 47a/23

i. olınsa 14a/23

iḥrāc <Ar. Çıkarmak, dışarı atmak. -4-

i. 116a/07

i. etmekdür 104a/03

i.+ ı 89b/02

i.+ ına 88a/07

iḥrāk <Ar. Yakmak, yandırmak. -2-

i. 79b/02

i. eyler 19b/02

iḥsās <Ar. Hissetme. -5-

i. 21a/08

i. ède 108a/12

i. eder 84a/17

i. eylemek 17a/25

i. eyler 71b/13

iḥtibās <Ar. Tutulma, tutukluk. -3-

i. 83b/24

i. ola 27a/01

i. olmak 84b/13

iḥtikān <Ar. Kan toplanması. Şırınga kullanma. -21-

i. 27a/09, 86a/26

i. edeler 103a/23, 107b/07, 43a/20, 47a/02, 47a/07, 70b/16, 74a/27, 85b/02, 85b/20, 87b/04, 88a/14, 8a/10, 94a/17, 95b/26, 96a/18, 98b/10, 98b/12, 99b/09

i. olına 13a/17

iẖtilāc <Ar. Çarpıntı, çarpma. Etler gevşeyip büzülme. Havale nöbeti. -4-

i. 103b/16, 27b/04

i.+ da 27a/02

i.+ dadur 27a/26

iẖtilāf <Ar. Anlaşmazlık, uyuşmazlık, karışıklık. -5-

i. 32b/22, 59b/03, 65b/27

i.+ a 101b/06

i. ola 19b/08

iẖtilāl <Ar. Ayaklanma, bozukluk, karışıklık, düzensizlik. -1-

i. 5b/26

iẖtilāṭ <Ar. Karışmak. -7-

i.-ı 'aql ola 68b/15

i.-ı 'aql olur 107a/25

i.-ı 'aql 12b/18, 17a/15, 70a/25

i.-ı 13b/18 13b/17

i.+ ından 15a/24

iẖtimāl <Ar. İhtimal, olasılık. -8-

i.-i ba'iddür 69b/16

i.+ dür 4a/20

i.+ i 115b/24, 30a/10, 75a/22

i.+ i olıcaḡ 72a/04

i. ola 39a/23

i. olurısa 88a/01

iẖtināk <Ar. Boğulma. -3-

i. 46a/03, 47a/22

i.+ ından olur 64b/07

iẖtirāk <Ar. Yanmak, tutuşmak. -3-

i. 2b/02

i.+ dan olmuşdur 20a/21

i.+ ından olurısa 20a/01

iẖtirākī <Ar.-Far. Yanmayla ilgili. -1-

sevdā-yı i. ola 79a/15

iẖtirāz <Ar. Sakınmak, çekinmek, kaçınmak. -38-

i. 15a/18, 47a/09, 71b/21, 81a/01, 99b/02

i. êde 104a/06, 31b/01, 36a/15, 43b/05, 97b/14

i. êdeler 106b/14, 108b/22, 10a/03, 111b/26, 112b/21, 19b/23, 38b/10, 43b/13,

45b/13, 48a/13, 49a/18, 4b/03, 67a/26, 67a/27, 69b/02, 72a/08, 76a/25, 77a/22, 90b/02, 93b/17, 96a/23, 96a/24

i. eylemek 27a/18, 50b/01

i. eylemekdür 28b/27, 36a/20

i. eylesin 16a/23, 91b/14

iẖtiyāc <Ar. İhtiyaç, zaruret, gereklilik. -5-

i. 3a/04, 6b/19, 71b/23, 83a/01

i.+ ı olduğda 83a/24

iẖtiyār <Ar. Seçme, seçilme. İhtiyar, yaşlı. -2-

i.+ ıla 99b/23

i.+ larla 22b/19

iẖyaz <Ar. ? -1-

i.+ ma 1b/08

iḵdām <Ar. Gayret ve sebatla çalışma, devamlı çalışma. -5-

i. 9b/12

i. êdeler 36a/03, 88b/09

i. eyleseḡ 14a/12, 14a/22

iki İki, iki sayısı. -396-

i. 100a/03, 100a/14, 102b/10, 103a/07, 103b/12, 104a/11, 104a/23, 104a/24, 108a/09, 108a/14, 10a/18, 111a/02, 111a/24, 111b/06, 112b/15, 113a/04, 113a/05, 113a/16, 113b/15, 114a/08, 114b/01, 116a/20, 11a/12, 11b/18, 11b/20, 12a/08, 12a/11, 12a/27, 13b/01, 13b/10, 14a/19, 14b/02, 14b/18, 15a/27, 15b/02, 17a/21, 17a/27, 17b/07, 18a/08, 18b/06, 18b/18, 19a/01, 20b/14, 23b/10, 23b/16, 24a/25, 24b/03, 24b/22, 24b/24, 25b/24, 26b/14, 26b/16, 26b/19, 26b/20, 29a/24, 2a/27, 31a/06, 31a/12, 31a/14, 31b/06, 31b/19, 32a/12, 32b/14, 33a/05, 33a/20, 34a/23, 34b/21, 34b/22, 34b/26, 35a/01, 36b/03, 37a/08, 37a/09, 37a/11, 37a/12, 37a/15, 37a/16, 37b/02, 37b/22, 37b/23, 38b/16, 39a/06, 3a/18, 3b/17, 40b/15, 40b/18, 43a/24, 43a/26, 43b/22, 44b/18, 45b/05, 45b/07, 45b/27, 46a/05, 46a/10, 47a/03, 47a/04, 47a/10, 47b/04, 47b/08, 48a/01, 49b/24, 4a/02, 50a/01, 50a/09, 50a/23, 50b/21, 51a/06, 51a/07, 52a/02, 52a/17, 53b/05, 55a/20, 55a/26, 55b/06, 55b/07, 57a/05, 57a/11, 57a/13, 57b/06, 57b/14, 58a/02, 58a/03, 59b/10, 5a/13, 5a/26, 5b/03, 60a/01, 60a/04, 60b/06, 61b/01, 62a/20,

62b/12, 65a/01, 65a/14, 65a/15, 65b/04, 65b/07, 65b/24, 66a/21, 66b/09, 66b/10, 66b/22, 67a/15, 67b/04, 67b/06, 67b/09, 67b/10, 67b/11, 67b/15, 67b/17, 68a/10, 6a/13, 6b/03, 6b/09, 6b/14, 6b/15, 6b/16, 70a/19, 71a/11, 71a/14, 71a/17, 71b/02, 71b/08, 72b/25, 73a/02, 73b/18, 73b/20, 73b/21, 74a/04, 74a/14, 75a/06, 76b/14, 77a/02, 77a/25, 77b/01, 79b/21, 79b/25, 7a/07, 7a/10, 7a/11, 7a/27, 7b/02, 7b/05, 80b/25, 82b/06, 83b/26, 84b/19, 85a/01, 85a/10, 85b/16, 85b/17, 85b/24, 87a/01, 87a/25, 87b/17, 88a/21, 88a/22, 88a/23, 88b/07, 88b/25, 88b/26, 89a/01, 89a/07, 8a/13, 8b/04, 8b/26, 90a/04, 90a/06, 90a/09, 91a/13, 91b/24, 92b/08, 93a/01, 93b/23, 94a/04, 94b/25, 94b/26, 95a/02, 95a/06, 96a/07, 96b/01, 97a/14, 97a/18, 97b/10, 98b/03, 98b/04, 98b/10, 98b/25, 99b/12, 9b/07, 9b/20, 9b/27, 71b/03, 33a/17

i.+ nci 113b/12, 114a/26, 23a/10, 25b/27, 31b/27, 32a/14, 32a/16, 36b/03, 3a/08, 42a/15, 51b/01, 52b/03, 57a/06, 57a/09, 61a/18, 61a/23, 61b/02, 61b/14, 61b/25, 61b/26, 62a/03, 62a/04, 62a/09, 62a/11, 62a/14, 62a/18, 62a/22, 62a/26, 62b/04, 62b/07, 62b/13, 62b/22, 62b/26, 63a/04, 63b/15, 66a/01, 68b/24, 68b/25, 71b/11, 77a/15, 80a/15, 81a/03, 93b/08, 97a/21, 9b/08

i.+ ncide 62a/16, 62b/25, 63a/09, 63a/18, 63a/25, 63b/09, 63b/10

i.+ ncidedür 63a/06

i.+ ncisi 57a/12, 57a/15, 84a/03, 84a/23, 84b/06

i. olsa 35a/15

i. olur 99a/21

i.+ si 105a/12, 116a/06, 23a/20, 26b/14, 50a/19, 63b/03, 80a/26, 91b/02, 91b/23, 95a/18

i.+ sin 42b/13, 45b/25, 86b/01, 88b/05

i.+ sinde 109a/03, 12a/27

i.+ sinden 34b/17, 79a/20

i.+ sine 68b/19

i.+ sinün 105a/18, 107b/14, 33a/01, 52a/19, 71b/05

i.+ siyile 55a/07, 95b/08

i.+ şer 101a/11, 102a/01, 102a/02, 102a/08, 102a/10, 105a/27, 10a/06, 10b/16, 113a/26, 114a/06, 114b/26, 115a/04, 13a/20, 14a/24, 14b/01, 15b/13, 16b/07, 17b/24, 19a/12, 20a/15, 21a/02, 24a/14, 24b/27, 28a/15, 28b/19, 29a/07, 30a/27, 30b/25, 34b/12, 35b/25, 36b/20, 38a/11, 39a/07, 41b/11, 50b/16, 54b/01, 57b/21, 58a/08, 58a/14, 59a/04, 60a/02, 67b/05, 6b/05, 6b/11, 74b/03, 77a/27, 80b/10, 82b/11, 88a/16, 88b/18, 88b/27, 89b/25, 90a/08, 91a/14, 91b/06, 91b/11, 93b/11, 95a/07, 95a/19, 98b/27, 99b/16, 9b/24, 10b/05

iklîl <Ar. Taç. Taca benzer bitkilerde taca benzer bazı şeyler için kullanılan tabir. -28-

i. 105b/20, 16b/12, 17b/25, 38b/14, 85b/13, 87b/04, 88b/10, 9a/13

i.-i melik 104a/09, 108b/11, 10b/10, 113b/05, 115a/08, 15b/04, 24b/01, 24b/10, 30b/20, 40a/27, 44a/24, 44b/03, 51b/26, 52a/11, 6a/24, 75b/26, 77a/01, 83a/07, 84b/23, 85b/04

iklîlû'l-melik <Ar. Oğulotu, melisa, kovan otu, tatramba, koçboynuzu (*Melissa officinalis*). -2-

i. 26a/12, 27b/26

iklîmiyâ <Gr. Bakır, gümüş ve altın gibi madenlerin eritilmesi sırasında meydana gelen köpük, çökeklere ve posalara verilen ad. -5-

i.-y1 fızzâ 34b/03, 37a/03

i.-y1 zeheb 31a/11, 37a/04, 37a/08

iktiḥāl <Ar. Göze sürme çekme. -11-

i. edeler 28b/25, 29b/24, 30b/09, 32a/20, 33b/25, 34a/23, 35a/11, 35a/22, 35b/07, 36b/12

i. êtdükden 35a/12

iktiḥālū <Ar. bk. *iktiḥāl*. -1-

i. 37b/11

iktışār <Ar. Sözü kısa kesmek. Kısaltmak. -1-

i. edeler 115b/07

ilā <Ar. Son, nihayet, dek, değin, -A kadar. -3-

i. 1b/02, 36b/06

'ilāc <Ar. İlaç. -513-

'i. 107a/07, 10a/16, 10a/19, 112b/07, 112b/13, 113b/08, 14b/10, 16a/08, 17b/12,

17b/21, 19a/11, 19b/11, 20a/03, 21a/10, 21b/02, 21b/09, 23a/21, 23b/19, 25a/08, 25a/15, 26a/05, 26a/18, 27a/19, 28a/14, 28b/03, 28b/09, 30a/22, 31b/09, 31b/26, 32a/18, 36a/05, 3a/05, 3b/02, 40a/01, 42b/20, 43a/02, 43a/03, 46a/09, 48a/24, 53b/01, 60a/21, 64a/23, 64b/20, 66a/27, 77b/27, 9b/03

°. -i humā 71b/05

°. -i sevdāvī 9b/26

°. + a 112a/26, 13a/03, 64a/26, 67b/17, 68a/21, 69b/10

°. + da 100a/22

°. + dur 100a/22, 114a/18, 53a/15, 59b/01

ķābil-i °. + dur 68a/21

°. ēdeler 14a/01, 1b/18, 27a/07, 27b/07, 37a/24, 48a/14, 65a/04, 72a/16

°. ēderlerise 4b/21

°. ēdüp 99a/19

°. etmek 112b/08

°. etmeyeler 115b/06, 23a/25, 27a/05

°. eyleseler 6a/07

°. + ı 100a/03, 100a/14, 100b/08, 100b/21, 101a/02, 101a/04, 101b/18, 102a/16, 103b/17, 104a/03, 104a/09, 104b/14, 105a/10, 105a/23, 105b/05, 105b/25, 106a/07, 106b/07, 106b/14, 107a/26, 108a/01, 108a/13, 108a/27, 108b/16, 109b/01, 109b/06, 109b/26, 10a/23, 10b/04, 10b/15, 10b/21, 10b/26, 110a/07, 110a/16, 110a/21, 110b/02, 110b/05, 110b/15, 111a/19, 111b/11, 111b/23, 112b/03, 113b/22, 113b/24, 114b/17, 115a/19, 11a/04, 11a/09, 11b/01, 11b/03, 11b/06, 11b/08, 11b/10, 11b/26, 12a/07, 12a/20, 12b/03, 13b/04, 13b/18, 14a/01, 14a/07, 14a/08, 14a/24, 14b/08, 14b/12, 14b/15, 15a/05, 15a/20, 15a/26, 15b/09, 15b/22, 16b/09, 16b/19, 16b/24, 17a/16, 17a/21, 18a/13, 18a/26, 19a/18, 20a/21, 20b/01, 20b/06, 21b/21, 21b/25, 22a/05, 22b/08, 23a/01, 23a/25, 23b/25, 23b/27, 24a/11, 25a/14, 26a/11, 26a/17, 26a/22, 26b/08, 26b/10, 26b/11, 26b/15, 27a/05, 27a/07, 27b/04, 27b/14, 27b/20, 28a/24, 28b/03, 28b/18, 28b/26, 29a/05, 29b/13, 30a/06, 30a/12, 30b/11, 30b/22,

31a/03, 31a/24, 31b/09, 32a/05, 32a/08, 32a/19, 32a/27, 32b/03, 33a/03, 33b/18, 34a/02, 34a/19, 34b/02, 35a/07, 35a/17, 35a/22, 35b/03, 35b/17, 35b/25, 36a/03, 36a/07, 36a/19, 36b/05, 37a/13, 37a/22, 37b/16, 38a/02, 38a/11, 38a/20, 38a/26, 39a/06, 39b/03, 39b/04, 39b/12, 39b/21, 3b/24, 40a/03, 40a/13, 40a/20, 40b/05, 40b/08, 41b/01, 41b/03, 41b/16, 41b/17, 41b/21, 42a/04, 42a/09, 42a/18, 42b/07, 42b/15, 43a/09, 43a/13, 43b/03, 43b/10, 43b/18, 44a/03, 44a/19, 44a/27, 44b/11, 45a/06, 45a/14, 45a/22, 45b/05, 45b/17, 46b/01, 46b/14, 46b/26, 47a/16, 48a/09, 48a/17, 48a/18, 48b/04, 48b/14, 49a/04, 49a/07, 49a/09, 4a/10, 4b/16, 4b/22, 50a/13, 50a/25, 50b/04, 50b/20, 50b/27, 51a/17, 51b/03, 51b/17, 51b/24, 52a/05, 52b/27, 53a/01, 53a/11, 53a/16, 53a/26, 53b/06, 53b/10, 53b/16, 53b/26, 54a/19, 54b/04, 54b/13, 54b/20, 55b/16, 55b/20, 55b/21, 55b/26, 56a/03, 56a/06, 56a/11, 56a/18, 56a/24, 57a/25, 58a/23, 58b/21, 59a/09, 59a/22, 59b/01, 59b/15, 59b/17, 59b/18, 59b/24, 60a/06, 64b/01, 64b/12, 65a/08, 65a/19, 65b/09, 65b/20, 66a/01, 66a/27, 66b/26, 67b/17, 68b/24, 69b/15, 6a/08, 70a/09, 70a/26, 70b/02, 70b/13, 70b/23, 71a/03, 71a/05, 71b/05, 71b/06, 72b/06, 72b/16, 73a/10, 73a/22, 73b/10, 73b/26, 74a/01, 74a/07, 74a/20, 74b/10, 74b/20, 75a/11, 75a/21, 75a/24, 75b/02, 75b/04, 75b/19, 76a/16, 76b/22, 77a/07, 77a/18, 77b/17, 78a/07, 78a/15, 78a/21, 78a/25, 78b/20, 79a/09, 79a/17, 79a/20, 79b/03, 79b/11, 79b/14, 79b/18, 7a/24, 7b/15, 80a/20, 80b/03, 80b/14, 80b/21, 80b/22, 81a/13, 81a/22, 81b/01, 81b/07, 81b/18, 82a/02, 82a/13, 82a/20, 82b/02, 82b/13, 82b/23, 83a/05, 83a/14, 83b/08, 83b/13, 84b/15, 85a/18, 86a/07, 86b/13, 87a/06, 87a/18, 87b/01, 87b/09, 87b/27, 88a/06, 89a/05, 89b/12, 8a/04, 8a/21, 8b/03, 8b/13, 8b/23, 90a/16, 90b/14, 90b/21, 90b/23, 91a/19, 91a/25, 92a/01, 92a/22, 93a/24, 93b/11, 93b/20, 93b/27, 94a/11, 94a/27, 94b/23, 95a/13, 95b/21, 96a/16, 96b/05, 97a/12, 97a/24, 97b/12, 98a/06, 98a/23, 98b/15, 99b/08, 9a/02, 9a/07, 9a/12, 9a/20, 9a/22, 9b/13, 9b/15, 14a/17,

14b/08, 17a/10, 17a/26, 17b/11, 38b/18, 41a/09, 41a/15, 76a/10, 91b/26, 70b/02, 65a/25

‘.+ ı edeler 39a/12

‘.+ ıdur 100a/03, 110b/15, 11b/04, 12a/20, 14a/08, 14b/13, 15b/22, 25a/09, 26a/06, 26b/10, 26b/15, 43b/18, 52b/27, 71a/06, 82a/02, 91b/26, 70b/23, 71b/06

‘.+ ina 4a/10

‘.+ ında 104b/03, 114a/23, 22a/09, 30b/07, 49a/25, 99a/07, 99a/14, 69b/03

‘.+ ından 49b/01

‘.+ lar 37a/23, 42a/08, 51a/22, 68a/24, 9b/02

‘.+ lar ola 18a/02

‘.+ lara 25a/08

‘.+ lardan 47b/23

‘.+ lardandır 41b/08

‘.+ ları 9b/19

‘.+ larıla 27a/17, 85b/02

‘.+ larına 9b/20

‘.+ larıyla 75b/14

‘.+ ları 22a/18

‘. olma 34b/02, 65a/05, 66b/21

‘. olınmaya 24a/11

‘. olınmazısa 24a/06

‘. olur 35a/17

‘.+ u 114a/21

ilādes <Gr. *bk. ilāves*. -1-

i. 83b/24

ilāhī <Ar.-Far. Allah ile ilgili, Allaha dair. -1-

feyz-i i.+ den 61a/08

i‘lām <Ar. Bildirmek, belli etmek, anlatmak. -1-

i. 64a/22

ilāves <Gr. Bir tür kulunç adı. -4-

i. 84a/15, 84a/16, 87b/21

i.+ e 84a/26

ile İle. -37-

i. 101b/20, 103a/04, 10b/06, 113b/08, 18b/07, 23a/04, 24b/20, 25b/17, 27a/07, 28a/09, 28b/10, 29b/18, 2a/02, 30b/09, 33a/07, 35a/22, 38b/03, 39b/05, 3a/05, 43b/06, 48a/12, 48b/17,

4a/19, 53a/10, 59b/17, 61b/09, 64a/21, 64a/22, 64a/23, 64b/03, 72b/19, 78b/01, 99b/01

i. eylemek 99b/01

i. ola 27a/17

i. olsa 72a/15

ilet - İletmek, ulaştırmak. -1-

i.- e 84a/14

ilḥāḥ <Ar. Zorlamak, ısrar etmek. -2-

i. 23a/06

i. eyler 100a/24

ilhak <Ar. İlave etmek, eklemek, katmak. -1-

i. eyledük 3a/04

ilik İlik, kemik iliği. -4-

i.+ i 42a/25, 42b/03, 44b/01

i.+ lerindedür 25a/13

ilk İlk, birinci. -1-

i. 14a/09

‘ilk <Ar. Sakız. -1-

‘.-i buṭm 17b/24

illā <Ar. Olmadığı suretle, mutlaka, illa, meğer, aksi halde, ne olursa olsun, ancak. -43-

i. 100b/07, 100b/13, 101b/05, 102b/10,

104b/17, 109a/08, 113b/18, 115b/23, 116a/24, 23a/14, 25a/04, 26a/17, 26a/18, 26b/14, 2a/22, 2b/02, 37a/22, 38b/06, 39b/07, 3b/04, 40b/23, 43b/23, 48b/26, 52b/13, 56a/11, 63a/09, 65b/14, 65b/15, 66a/22, 66b/06, 66b/24, 69b/04, 6a/08, 70a/21, 78b/08, 84b/26, 95a/05, 96b/07, 98b/13, 99b/24, 2a/26

i. olmuşdur 23a/24

‘illet <Ar. Hastalık. -54-

‘. 103b/06, 103b/07, 103b/08, 23a/13, 23b/13, 24a/12, 25a/13, 25a/14, 28b/07, 28b/08, 65a/20, 69b/04, 85b/18, 89a/03

mādde-i ‘. 71b/22

‘.+ de 20b/15, 25a/19, 25b/20, 25b/21, 71b/21, 86a/08, 25a/18

‘.+ den 55a/07, 15b/07

‘.+ düür 27a/02, 28a/08

‘.+ e 102a/24, 105b/15, 106b/25, 11a/14, 14b/04, 14b/16, 14b/19, 19a/24, 25b/21, 30b/24, 34a/10, 58b/16, 74a/12, 74b/02, 88b/15, 94b/04

- °.+ i 54b/27, 55a/06
°.+ ile 74b/26, 91b/15
°.+ ler 49a/18
°.+ lerinde 106a/19
°.+ üj 103b/03, 23a/20, 31a/04, 44b/02, 86a/21, 88b/07
- 'ilm** <Ar. Bilim. -22-
°. 21b/20, 2a/24, 2b/08
°.i 2b/05 2b/04
°.i tıbb 2a/03, 2a/17
°.i tıbbā 2b/21
°.i tıbbda 26a/03
°.i tıbbıla olur 2b/04
°.i tıbbu 2a/24, 2b/10, 2b/20
°.i şerîf 2a/04, 3a/01
°.+ dür 2a/03, 2a/24, 2b/08
°.+ e 2b/09
°.+ i 1b/03
°.+ üj 2a/04, 2a/25, 2b/07
- 'ilmen** <Ar. Bilimsel olarak. -1-
°. 3a/01
- iltifāt** <Ar. Teveccüh etmek, olumlu yönde ilgi göstermek. -2-
i. etmeyüp 2a/06
i. eylemezem 72a/10
- iltihāb** <Ar. İltihap, enfeksiyon, irin. -22-
i. 10b/23, 110b/06, 17a/15, 29b/24, 38a/01, 38a/24, 46a/26, 4a/04, 7a/21, 87a/15, 89b/11, 93b/09, 95a/12, 96b/20
'atāş-ı i. 13a/18
i.+ ı 13a/20
i.+ ıla 110a/15
i.+ ına 105a/16
i. olmağdur 100a/02
i. olmaya 38a/09, 95b/18, 96a/14
- imdi** Şimdi. -6-
i. 103b/12, 112a/06, 112b/12, 61a/13, 69a/01, 99a/21
- imhāl** <Ar. Zaman tanıma, sonraya kalmasına müsaade etme. -1-
i. etmeyeler 35b/11
- imsāk** <Ar. Kendini tutma, bir şeyden el çekme. Yiyip içmeyen kimsenin hali. -2-
ta'ām-ı i. 83b/08
i. eyler 103a/24
- imtiḥān** <Ar. Denemek, tecrübe etmek, sınamak. -1-
i. 40b/22
- imtilā** 1. Dolgunluk. 2. Kan toplanması, kan durması. -21-
i. 10b/21, 15a/19, 3a/18, 59a/19, 59a/26, 69b/04
i.-y1 bi-ḥesebi'l-ev'İdür 3a/19 3a/18
i.-y1 bi-ḥesebi'l-ev'İnün 'alāmeti 3a/19
i.-y1 bi-ḥesebi'l-ḳuvvedür ammā 3a/19
i.-y1 bi-ḥesebi'l-ḳuvvetün 'alāmeti 3b/01
i.+ dan 15a/20, 33a/02, 33a/08
i.+ dur 82b/21
i. olduğda 76b/21
i. olmak 14b/09, 46a/06
i. olmağdan olur 52b/01
i. olmağdan 36a/14
i.+ sı olduğ 82b/18
i.+ sından 59a/19
- imtilā'ī** <Ar.-Far. İmtıla ile ilgili. bk. *imtilā*. -5-
i. 26b/18
'alāmet-i teşennüc-i i. 26a/04
teşennüc-i i.+ nün 35b/24
i. olsa 26a/05
i.+ si 26b/23
- imtinā'** <Ar. Feragat edip geri durma. Çekinme, istememe, yapmama. -1-
i.-ı kelām 43b/19
- imtişāş** <Ar. Emerek çekilmek, emmek, emilmek. Sindirilmiş maddelerin damarlar tarafından emilmesi. -1-
i. ederleridi 83a/24
- in -** İnnek. -58-
i.- di 114a/21
i.- dügi 33b/11
i.- dükce 84a/10
i.- dükde 71a/19
i.- e 24a/20, 52b/15, 55b/20
i.- en 51b/26, 52a/16, 84a/06, 84a/12

i.- er 19b/13, 25b/16, 27b/09, 31a/24, 32b/24, 45a/12, 45a/17, 45a/18, 52b/17, 53b/01, 66b/19, 83b/19, 87a/02, 98a/23

i.- erise 68a/23

i.- meden 33a/21

i.- mege 33a/01, 34b/01, 52a/27, 9a/20

i.- megi 29b/03, 32b/18, 33b/03, 33b/14, 48a/15, 51a/21, 51a/23, 9b/03

i.- mek 32b/26, 33a/03, 33a/24, 33b/09, 74a/07, 74b/19, 86b/10

i.- mekdedür 32b/19, 45a/04

i.- mekden 68a/22, 9b/02

i.- mekdür 51b/02, 53b/20

i.- memişdür 33b/03

i.- miş olsa 33b/16

i.- se 52b/17

i.- üp 108b/27, 50b/12

in'āş <Ar. Harekete getirme, canlılık kazandırma. Yukarı kaldırma. -3-

i. 38b/24, 28a/10

i.+ ıla 49b/13

'ināyet <Ar. Lütuf, ihsan, iyilik. -2-
'i.+ i 13a/03, 37b/10

inbisāt <Ar. Genişleme, yayılma. -5-

i. 56b/20, 60b/26

i.+ ıla 57a/12

i.+ ına 57a/11

i. vērür 62a/05

ince İnce. -19-

i. 100a/12, 100a/22, 109a/17, 22a/21, 24a/10, 35a/16, 37a/01, 7a/21, 83b/25, 87b/22, 97b/19, 97b/21, 99b/06

i.+ cük 53a/05, 84a/16, 72a/15

i.+ dūr 40a/16

i. olurısa 100a/13

incel - İncelmek. -2-

i.- miş olurısa 24a/10

i.- ür 40a/03

inci - İncimek. -1-

i.- mek 74b/20

incimād <Ar. Donma, buz haline girme. -1-

i. 26b/24

incin - İncinmek. -6-

i.- mez 116a/01, 83b/07

i.- üp 53b/09

i.- ür 59a/18, 68b/16

i.- ürise 59a/19

incit - İncitmek. -8-

i.- en 81a/12

i.- mek 41b/08

i.- ür 102a/13, 76a/08, 76a/09, 82a/01, 99b/27

i.- ürlər 29b/14

incizāb <Ar. Cezbedilme, çekilme. -2-

i.+ dan 107a/16

i. olur 108b/15

incü İnci. -16-

i. 21a/02, 23a/08, 31a/12, 36b/20, 37a/09, 42b/13, 57b/12, 57b/25, 58a/07, 58b/27, 59a/02, 91b/08, 92a/08, 57b/22

i.+ dūr 61a/25

i.+ nūj 61a/26

incük İncik kemiği, dizkapağı ile ayak bileği arasında kalan kemik. -6-

i.+ i 42a/25, 42b/03, 44b/01

i.+ lerde olur 19b/12

i.+ lerden 42a/18, 46a/09

indür - İndirmek. -14-

i.- e 52a/21

i.- eler 111a/03, 113a/02, 20b/14, 35a/01, 54a/25, 66a/13, 70b/20, 73b/22, 76a/07, 82b/08, 90a/09, 90a/11

i.- ür 8a/16

iğen Çok, pek, daha çok, gayet, ziyade. -10-

i. 110b/15, 32a/03, 39a/22, 60b/14, 60b/24, 93a/04, 93a/23, 98a/10

i.+ de 70a/24

i. olmaz 31b/27

infi'al <Ar. Hareketlenme. Harici bir sebep ve etkiyle ortaya çıkan durum, etki veya hareket. -2-

sür'at-i i. 3b/02

i.+ ler 56b/22

ingeç Yengeç. -5-

i. 57b/14, 67b/02, 67b/05, 67b/21

i.+ i 47b/19

inḥilāl <Ar. Çözülüp ayrılma, dağılma, erime. -1-

i.+ ine 23a/20

inḥiṭāṭ <Ar. Düşme, inme. Aşağı inme, bir şişin inmesi. Yaşlanma, kuvvetten düşme. -1-

i. 5b/17

inkar <Ar. *bk. inkār.* -1-

i. ederler 99a/07

inkār <Ar. İnkâr etme, kabul etmeme, reddetme. -1-

i. 2a/15

inḫibāz <Ar. Büzülme, çekilip toplanma. Kabızlık, tutukluluk. -2-

i. 26b/25, 56b/20

inḫiṭā' <Ar. Tükenme, kesilme, arkası gelmeme. -1-

i. ola 91a/19

iṅle - İnlmek. -1-

i.- mekdür 53b/06

inne <Ar. Kesinlik bildiren edat. -1-

i. 2a/20

insān <Ar. İnsan. -8-

i. 10a/24, 19a/04, 98b/15

i.+ da 22b/16

beden-i i.+ da 1b/03

i.+ dur 2a/25

i.+ uṅ 2a/26, 64a/17

insānī <Ar.-Far. İnsanla ilgili, insana ait. -1-
nefs-i i.+ ye 1b/14

inṣudā' <Ar. Baş çatlarmış gibi ağrımak. -1-

i. 91a/19

inṣā'allāh <Ar. İnşallah, Allah izin verirse. -6-

i. 100a/05, 11a/19, 53a/26, 53b/15, 55b/11, 65a/05

inṣā'allāhū <Ar. *bk. inṣā'allāh.* -9-

i. 111a/05, 111a/10, 28b/06, 29a/17, 55b/03, 78a/22, 7a/04, 87a/06, 99b/21

intiḥā <Ar. son, nihayet, uç. -3-

i.+ da 30b/19, 67a/24

i.+ ya 52a/10

intikāl <Ar. Göçmek, geçmek, sirayet, bulaşmak. -20-

i. 109a/12

i. edeler 93a/15

i. eder 24a/05

i. edüp 22a/24

i. etmemek 86b/12

i. etmemekdür 98a/21

i. eylemek 85a/15

i. eylemekdür 7b/14

i. eylemez 23b/19, 86a/07, 53b/14

i. eylemişdür 66b/14

i. eyler 14a/23, 18a/20, 18a/21, 53b/26,

78b/18

sill-i i. eyler 66b/04

i. eylese 109a/12

intiṣār <Ar. Dağılmak, yayılmak, üremek. Yorgunluktan damarlar şişip kabarmak. -2-

i.-ı eşğaruṅ 35a/26

i.+ a 35b/02

inṣāc <Ar. İyice pişirip kıvamını buldurma.

-2-

i.+ ina 82b/18

i. vèrmekde 39a/01

ip İp. -3-

i. 46b/07, 86b/15

ipp *bkz. ip.*

i.+ i 86b/15

iplik İplik. -5-

i. 32b/26, 89a/26

i.+ i 47b/03

i.+ ile 48a/21

i.+ iyile 47b/03

irāde <Ar. Bir şeyi yapmamak veya yapmak için olan iktidar, güç. -1-

i.+ yi 28a/10

irādiyye <Ar. İrade ile ilgili. *bk. irade.* -3-

i. 1b/14

hareket-i i. 28a/09

şebāt-ı i. 28a/10

iri İri, sert, kalın. -42-

i. 97b/07

i.+ ce 107b/08, 10b/16, 111a/21,

112b/16, 113b/06, 113b/10, 115b/03, 115b/13,

13b/08, 25b/22, 27b/21, 31b/06, 34a/21, 34b/22,

40a/21, 43b/11, 4b/06, 50a/21, 54a/04, 54a/05,

55b/07, 5a/04, 70a/13, 72b/17, 72b/18, 74a/21, 74a/22, 76a/21, 78a/26, 7b/01, 7b/16, 83a/08, 85b/11, 86a/27, 87b/05, 94a/13, 96a/07, 9a/26

i.+ ce ola 102a/02

i. olmak 70a/24

iril - İrileşmek, büyümek. -1-

i.- e 84b/11

irin İrin, iltihap. -23-

i. 35b/12, 38a/26, 38b/10, 39a/14, 39a/24, 39a/26, 66b/18, 67b/24, 71b/20, 72a/13, 72a/21, 98b/09, 99b/04, 99b/07

i.+ e 102a/12, 52b/16, 66b/14, 71b/20

i. götürür 67b/22

i.+ i 39a/20

i.+ ini 72a/15

i.+ leri 55b/05

irinlen - İrinlenmek. -2-

i.- miş 66b/12, 99b/05

iriş - Erişmek, yetişmek. -1-

i.- e 112a/17

irkil - İrkilmek. -2-

i.- ür 108a/23, 53b/23

irşād <Ar. Doğru yolu göstermek. -2-

i.+ da 101b/05, 49b/14

isde - *bk. iste-*. -1-

i.- r 116a/05

ise İse. -11-

i. 100a/14, 106b/03, 32a/19, 33a/25, 84a/14, 95a/05, 98a/07, 99b/07, 99b/07, 95a/04, 86a/05

isfidāc <Far. 1. Daha çok boyacılıkta kullanılan zehirli, bazik kurşun karbonat. 2. Helyun, kuşkonmaz bitkisi, tilki kuyruğu (*Asparagus officinalis*). -5-

i. 31a/11, 42a/21, 98a/27, 75b/09

i.-ı mağsül 30b/25

ishāk Hekim adı. *bk. ishāk hekīm*. -1-

i. 41b/12

ishāl <Ar. Hafifleme, azalma, sehl olma, ishal. -174-

i. 100a/26, 102b/17, 103a/06, 103a/10, 103a/11, 103a/26, 103b/23, 105a/21, 105b/05, 115a/22, 15a/26, 21a/19, 22b/11, 26a/03,

40b/22, 43b/13, 63b/05, 64b/19, 69a/16, 74b/10, 77b/04, 77b/20, 7b/26, 88b/20, 92a/27, 93a/05, 95a/11, 95b/06, 95b/16, 95b/18, 96a/12, 96b/03, 96b/14, 96b/17, 96b/19, 97a/05, 97a/06, 97a/09, 97a/11, 97a/14, 97a/16, 98b/19, 102b/15

ifrāt-ı i. 97a/23

nefs-i i. 102b/19

i.-i balgāmīye 96a/04

i.-i dem 99b/19

i.-i merārī olmakdur 107b/27

i.+ de 114a/27, 4a/21, 96b/21

i.+ dedür 95a/03

i.+ den 103b/02, 108b/05, 115b/16, 67a/26, 69a/21, 78a/19

i.+ dūr 10a/15

i.+ e 101a/11, 101b/06, 102b/15, 103a/13

i. ède 113a/23, 13b/07, 13b/12, 13b/20, 26a/07, 76a/23, 85a/03

i. èdeler 101b/20, 106b/17, 114a/14, 19b/14, 23b/11, 25b/19, 36a/25, 46a/16, 48b/05, 50b/09, 51a/05, 58a/27, 72b/19, 74a/26, 77b/20, 82a/04, 94a/03, 114a/15

i. èdesin 22a/14

i. ètdürdüm 114b/03

i. ètdürmege 22a/15

i. ètdürmek 114b/01

i. etmek 115a/05, 14b/11, 18b/08, 4a/12

i. ètmesi 61b/05

i. eylemek 13b/04, 16b/25, 21a/11, 22a/13, 32a/06, 35b/07, 39b/08, 45a/07

i. eylemekdür 110a/07, 115a/20, 15a/26, 30a/07, 31a/25, 36a/07, 63a/12, 7a/24

i. eyler 114b/03, 116a/08, 5a/04, 5a/11, 5a/20, 5b/05, 6b/07, 96b/07

i. eyleye 114b/05, 115a/26, 31a/26

i. eyleyeler 78b/05

i.+ i 102b/24, 75a/06, 92b/07, 97a/08, 97b/11

i.+ ile 100a/10, 103a/15, 103b/03, 111b/09, 114a/26, 1b/24, 2a/02, 32a/19, 40a/12, 40a/13, 72b/15, 82a/03, 92a/17, 96b/02

i.+ ile ola 110b/07
i.+ ile olsun 81b/16
i.+ inde 97a/21, 98a/27
i.+ inüñ 97a/22
i.+ ler 97a/15
i. ola 106b/01, 106b/19, 24a/26, 34b/25, 6a/21, 70a/18, 88a/13
i. olanlara 103a/10
i. oldu 28b/08
i. olına 104b/27, 26a/06, 29b/19, 50a/15
i. olunca 69a/21
i. olınsa 52b/08
i. olmak 104b/13, 28b/01
i. olmağdan 97b/06
i. olur 92a/18
i. olurısa 105a/10, 93b/02
i.+ üñ 95a/03
ishāliyyet <Ar. İshal olma. -1-
i.+ i 62a/24
isim <Ar. İsim, ad. -4-
i. 26b/19
i.+ dür 14a/02
i.+ i 14a/03, 84b/03
iskender Hekim adı. *iskender ḥekīm*. -3-
i. 22a/09, 22a/14, 69b/08
iskenderānī İskender Hekim'in yaptığı bir terkip. -1-
naṭrūn-ı i. 89a/16
iṣnā <Ar. İki. -7-
i. 83b/26, 83b/27, 84a/01, 87b/22, 97b/19, 98a/15
isnān <Ar. Diş çıkarmak. Bir diş hastalığı. -1-
i.+ dadur 48b/02
isrāf <Ar. Lüzumsuz yere harcamak, israf etmek. -4-
i. 92a/23
i. olsa 92a/27, 95b/06
i. olup 92b/14
issi Sıcak. -121-
i. 100b/21, 100b/24, 101a/21, 103a/26, 103b/23, 104b/07, 105b/13, 106b/18, 10a/20,

111b/05, 112a/16, 112b/13, 112b/24, 113a/21, 11a/25, 11b/16, 12b/20, 13a/23, 16a/17, 17b/04, 21b/19, 23b/06, 25a/05, 25a/16, 26a/16, 27a/21, 27b/11, 27b/21, 27b/25, 28a/21, 29a/16, 29a/27, 39b/25, 46a/21, 48a/26, 49b/11, 49b/12, 4b/09, 4b/17, 4b/26, 50b/19, 54b/02, 54b/14, 5b/11, 64a/06, 6a/03, 6a/04, 72b/16, 73a/11, 75a/17, 75a/24, 75b/01, 75b/05, 75b/25, 76a/10, 78a/02, 78a/06, 79a/18, 7a/03, 80b/04, 80b/22, 80b/27, 81a/14, 82a/21, 82b/14, 83a/17, 84b/21, 85a/01, 85a/11, 85b/01, 86a/21, 86a/24, 87a/23, 89a/16, 89a/22, 89b/12, 89b/15, 8a/21, 8b/03, 8b/11, 90b/14, 92a/01, 92a/24, 94a/15, 94b/15, 97a/12
i.+ ce 100b/10, 22a/19, 27b/20, 41a/04, 42b/02, 52b/22, 86a/14
i.+ ce ola 10a/21, 39a/22
i.+ ceyiken 84b/25
i.+ den 10a/03
i.+ dür 29a/18
i. edeler 77a/23
i. edüp 88b/14
i. eyleyüp 75b/24
i.+ le 101b/25
i.+ lerinde 112b/15
i.+ lice 86b/03
i. olmak 10b/26, 11a/04, 19a/18, 38a/02, 51b/16, 8a/19
i. olurısa 108b/04
i.+ si 21b/19, 27b/11, 52b/10, 9a/13
i.+ sinden 4b/21
i.+ yile 77b/04
iste - <Ar. İstemek. -31-
i.- düm 57a/02
i.- mek 82b/02
i.- mez 83a/12
i.- r 116a/05, 116a/06, 116a/07, 16b/22, 1b/04, 23a/06, 47b/15, 53b/09, 81b/05, 83b/03, 83b/15, 98a/18, 99a/20, 27b/04
i.- rise 106a/15, 1b/22, 1b/25
i.- rlerise 65a/18
i.- rseñ 115a/06, 32b/05
i.- rsin 2a/10
i.- se 47a/15, 76b/13, 84b/05, 88b/13

- i.- seņ 22a/13
i.- yücek 68b/04
i.- yüp 1b/25
isti'ānet <Ar. Yardım istemek. Dua etmek. -1-
i. etmek 2a/19
isti'dād <Ar. Kabiliyet. Akıllılık. Anlayışlılık.
-3-
i. 56b/15
i. olınca 103b/11
i. vèrür 57a/19
istidlāl <Ar. Bir delile dayanarak sonuca
varmak. Muhakeme etmek. -4-
i.-i 'aqlīdür 2b/01
i.-i 'aqlīyle 2b/03
i. olunur 26a/02, 64a/19
istifrāğ <Ar. Kusma. -36-
i. 10a/14, 112a/09, 115b/27, 21a/18,
26a/03, 26a/04, 26a/19, 2a/02, 2a/03, 64b/05,
64b/18, 69a/06, 69b/07, 75b/05, 78a/11, 81b/16,
92a/23
i.-ı mādde edeler 5b/18
i.+ a 113a/16, 75a/21, 76b/17
i.+ dan 15a/02, 28b/01, 78a/13
i.+ ı 75b/02
i.+ lar 2a/01, 64b/19
i.+ lar olmuş ola 78a/13
i.+ ları 30a/16
i. ola 113a/17, 70a/18
bi'l-küllīye i. olma 66a/24
i. olunmak 114b/20
i. olmakdan 25b/27, 64b/13
istifrāğī <Ar.-Far. Kusma ile ilgili. *bk. istifrāğ.*
-1-
i. olur 26b/18
istignā <Ar. Nazlanmak, minnet etmemek. -2-
i. 82b/20
i.+ sı 82b/17
istiḥmām <Ar. Hamama girme, yıkanma. -1-
i. 112b/22
istiḥrāc <Ar. Bir şeyin içinden başka birşey
çıkarma. -1-
i. edeler 63b/24

- istikrāh** <Ar. Beğenmemek, neferet etmek. Bir
şeyi kötü görmek. -6-
i. 5a/19
i. edeler 5a/25
i. ederlerise 11b/22
i. eylerise 67a/08, 67a/10
i. eylerse 20a/07
isti'māl <Ar. Kullanmak, faydalanmak. -150-
i. 103a/08, 23a/06, 35b/10, 42b/02,
63b/25, 74b/01, 74b/23, 83a/06, 92a/11, 94b/03,
95a/16
i. ède 32b/01, 41b/22, 7b/04, 93a/02
i. edeler 101b/09, 102a/09, 102a/25,
102b/07, 102b/24, 103a/01, 103b/27, 104b/01,
107b/20, 10b/22, 110b/26, 113a/23, 116a/21,
12a/13, 13b/23, 14b/27, 16b/05, 16b/07, 17b/19,
17b/27, 18b/13, 18b/14, 19a/02, 19a/07, 19a/13,
19b/25, 21a/06, 23a/10, 24b/14, 27a/25, 29a/09,
33a/09, 33a/14, 33b/07, 34b/04, 34b/18, 35a/03,
36b/14, 37a/06, 39a/25, 40a/13, 42a/05, 42a/22,
45a/10, 49a/06, 51a/19, 55a/05, 56b/06, 59b/08,
5a/07, 60a/20, 65a/10, 68a/03, 68a/04, 75a/05,
75a/26, 76a/01, 77a/03, 79b/21, 7b/18, 82b/08,
82b/09, 85a/21, 85a/23, 86a/02, 89a/06, 89b/24,
8a/15, 90b/01, 91a/13, 93a/05, 93b/05, 94b/26,
95a/03, 95a/10, 95b/04, 96b/14, 98a/13, 99a/04,
99b/18
i. ètdürmek 20b/19
i. ètdürmeyeler 108a/07
i. etmekden olur 97a/24
i. etmekden 86a/08
i. ètmeyice 2a/11
i. ètseler 115a/11, 55a/21
i. eyledi 2a/12, 2a/13
i. eyledüm bir 31b/18
i. eyledüm 25a/18
i. eylemek 104b/07, 19b/07, 34b/06,
44b/16, 8b/06
i. eylemekdür 100b/08, 14b/14, 37a/14,
7b/16
i. eyler 31b/15
i. eylese 2b/06
i. eyleye 7a/27

i.+ i 5b/10
i.+ inde 99a/10
i.+ inden 93b/19
i. olına 103b/08, 104a/24, 113b/01, 114a/19, 17b/16, 2a/05, 34b/11, 51a/09, 58b/09, 65b/01, 68a/18, 68a/23, 73b/23, 74a/11, 7b/11, 85b/01, 88b/16, 98b/25
i. olunmaya 98a/10
i. olınsa 21b/15, 33b/11
i. olunur 13a/17, 25b/20, 49a/25, 49b/04
i. olunur 3a/12
istinkāf <Ar. Kabul etmemek, çekimser kalmak. -1-
i. ederler 2b/13
istinşāk <Ar. Şiddetle koklamak, koklatmak. -15-
i. 110b/19, 30a/15, 52a/03
i. éde 10b/09, 79b/08
i. édeler 14b/05, 42b/11, 51b/13
i. etmek 15a/08
i. etmenüñ 80a/09
i. eyledi 25a/21
i. eylemek 110b/12, 6b/24, 8b/07
i. eylese 80a/02
istirāḥat <Ar. Dinlenmek, rahatlanmak. -1-
i. 48b/01
istirḥā <Ar. Gevşeklik, gevşeme. -1-
i.+ sına 83b/16
istiskā <Ar. Siroz hastalığı. -25-
i. 112a/01, 112a/03, 112a/06, 112b/09, 113b/08, 115a/14, 116a/05, 115b/20
i.+ da 115b/06, 115b/25
i.+ dadur 111b/17
i.+ dan 115a/13
i.+ nuñ 111b/23, 112b/13, 113b/17, 114a/23, 115b/03
i. oldu 116a/08
i.+ ya 112b/11, 113a/25, 113b/02, 115b/26, 107a/06
i.+ yı 114a/20
i.+ yıla 116a/04
istūškā <Ar. bk. *istiskā*. -1-
i. olmağ 109a/18

istiskā <Ar. bk. *istiskā*. -13-
i.-i 112a/03 112a/02
i.-i lacī 112a/25
i.-i laḥmī 112a/05
i.-i laḥmīde 115b/24
i.-i ṭabelīdūr 114b/07
i.-i ṭabelīye 112a/01
i.-i zıkkī 113b/12
i.-i zıkkīde 112a/06, 114a/13, 114a/16
i.-i zıkkīye 114a/04, 114a/18
i. oldu 111b/27
istiskī <Ar.-Far. Siroz hastalığı ile ilgili. -1-
i. 112a/01
iş İş. -7-
i. 64a/04
i.+ de 22a/23
i.+ e 22a/22
i.+ ler 100a/02, 110a/04, 31b/12
i.+ lerden 78a/17
işbāḥ <Ar. Karartı, gölge. -1-
i. 32b/21
işbu Bu, işte bu. -75-
i. 102a/24, 104a/09, 104b/26, 105b/01, 106a/02, 107b/07, 107b/17, 109b/10, 110b/16, 111a/26, 114a/04, 114b/23, 114b/27, 115a/07, 115b/07, 115b/10, 115b/17, 16a/12, 20b/26, 24b/08, 28a/05, 2b/24, 36b/21, 45a/08, 47a/01, 47b/12, 48a/01, 48b/27, 53b/27, 54a/21, 58b/26, 59a/14, 5a/07, 5b/18, 60a/22, 65b/02, 66a/10, 69a/16, 6a/15, 70b/16, 73a/16, 74a/02, 74a/11, 74b/14, 79b/22, 80b/09, 80b/17, 81b/02, 84b/26, 85a/21, 85b/02, 85b/26, 86a/17, 87b/04, 88a/14, 88b/01, 8a/09, 90a/01, 90b/05, 90b/10, 91a/08, 91b/03, 91b/18, 92a/06, 92b/06, 93a/02, 93a/07, 93b/05, 94a/03, 94b/03, 94b/23, 95a/23, 96a/08, 98b/24, 9b/22
işe - İşemek, idrarını yapmak. -2-
i.- ridi 72a/21
kan i.- ye 27a/01
işet - İşetmek. -1-
i.- eler 37b/03
işit - İşitmek, duymak. -5-
i.- mek 15a/10

- i.- mez 64b/10
i.- ür 40a/15, 64b/11
i.- ürsin 113b/22
- işle -** İşlemek. Çalışmak, faaliyete geçmek, etki etmek, kullanmak. -4-
i.- megile 31b/12
i.- mekdür 110a/04
i.- meye 64a/04
i.- ye 31b/11
- işlen -** İşlenmek. -1-
i.- miş ola 82a/25
- işte** İşte. -1-
i. 15a/11
- iştigāl** <Ar. Uğraşmak, çalışmak, meşgul olmak. -3-
i.+ de 2b/25
i.+ de olalar 2b/23
i. eylemiş 21b/20
- iştihā** <Ar. İştah, yemek yeme isteği. -35-
i. 107a/13, 10b/25, 111a/18, 3b/01, 4a/05, 59a/08, 59a/20, 72b/05, 74a/16, 74b/05, 77b/14, 78b/14, 7a/20, 82a/10, 83a/14, 83b/04, 83b/17, 94b/22
i. gele 83a/16
i. getirür 82b/25
i. olmamak 84b/13
i. olmaz 83a/27
i.+ sı 104b/10, 106a/27, 111b/10, 73a/09, 73b/09, 74a/06, 78a/13, 8b/02, 96a/14
i.+ sı olmamak 53b/06
i.+ sın 78b/20
- iştiyāk** <Ar. Fazla arzu ve şevk. -2-
i. 66a/26
i. olur 69b/13
- it** İt, köpek. -39-
i. 108a/08, 47a/18, 50a/22, 29a/22, 115b/08, 108a/14, 108b/16, 43a/19, 76a/17, 86a/15, 86a/18, 86b/16, 38b/08, 30a/02, 99a/01, 37b/09, 101a/18, 55a/18, 47b/25, 38b/05, 101b/11, 106b/08, 115a/23, 13a/11, 21a/21, 30a/08, 43b/01, 44b/11, 46a/13, 51a/13, 70a/10, 76a/21, 84b/24, 88b/10, 91b/09, 94a/04, 32b/13, 29b/27, 107b/23
- itdür -** İttirmek. -1-
i.- e 104a/03
- iti** Keskin. -1-
i. eyler 33b/03
- i'tibār** <Ar. Önem vermek. Şeref, haysiyet. -3-
i.+ ıla 1b/05, 1b/06
- i'tidāl** <Ar. Yumuşaklık, uygunluk. Vasat derecede olmak. -9-
i. 56b/27
i.+ e 6a/09
i.+ i 56b/12, 62b/16
i.+ ile 22b/02, 94b/02
i.+ iyiledür 56b/12
i. vērür 63a/27, 63b/01
- i'tikād** <Ar. İnanmak, inanç. -1-
i. eyler 31b/14
- i'tikādū'l-cāhil** <Ar. Cahil kimselerin inancı. -1-
i.-cāhil 31b/14
- i'timād** <Ar. Güvenmek. -4-
i.-ı maṭbūḥ-ı süde etmek 103a/16
i. ederler 69b/10
i. etmeyüp 2a/18
i. eyledūj 2a/16
- itmām** <Ar. Tamamlamak, bitirmek. -2-
i. 95b/24
i. etdükden 1b/15
- ittifāk** <Ar. Beraber hareket etmek için sözleşmek. Anlaşmak. -4-
i. 115b/24
i. ederler 22b/18
i. edüp 22b/19
i. eylediler 49a/25
- ittişāl** <Ar. Ulaşmak, bitişmek. Birbirine dokunmak. Yakınlık. -1-
i.+ den 66b/14
- i'ucāc** <Ar. Eğrilik, çarpıklık. -2-
i. 84a/02, 84a/08
- ıyyel** <Ar. Dağ keçisi. -1-
i. 50a/17
- izā** <Ar. İncitmek, eziyet etmek. -1-
i. eyler 99a/11
- izāle** <Ar. Halsiz bırakma. -3-
i.-i maraḥ 2b/05

i.-i maraža 2b/23
i. étmege 112b/05
'izzet <Ar. Değer, kıymet. Kuvvet. -1-
mağşüd-ı ' .-i 2b/11 2b/10

J

jeyve <Far. Cıva. -8-
j. 86b/21, 86b/24, 86b/27, 87a/03,
87a/04, 87a/05
j.+ yi 86b/21, 86b/23

K

qab Kabuk. -75-
q. 53a/05, 54a/15, 54a/16
q.+ a 24b/22
q.+ dur 46b/14
q.+ ı 102a/09, 102b/01, 105a/18,
110b/27, 111a/21, 111a/23, 112b/16, 112b/27,
113b/26, 17b/17, 20a/13, 20b/21, 20b/27,
21a/04, 30a/27, 31b/05, 39a/26, 43a/18, 43a/22,
50a/18, 53a/06, 54a/04, 54a/13, 58a/11, 58b/11,
58b/18, 59a/03, 59a/16, 63a/17, 63b/10, 68b/03,
77a/01, 82a/07, 88a/20, 90b/07, 90b/11, 93a/17,
95b/03, 95b/27, 96a/27, 96b/25, 97a/19, 5a/27
q.+ ıdur 101b/27, 89b/27
q.+ ın 101a/08, 101a/14, 37a/19,
41b/10, 46b/14, 47b/21, 72b/23, 7b/01, 90a/03,
94b/14, 96b/12, 92b/04
q.+ ına vèreler 34a/25
q.+ ındadur 72b/23
q.+ ından 5a/04
q.+ ını 97a/07
q.+ ınıj 73b/02
q.+ ıyıla 54a/04, 54a/11, 99b/20
qaba Büyük, iri, kocaman. Kaba. -3-
q. 64a/20, 78a/04
qabaq Kabak (*Cucurbita*). -84-
q. 104a/03, 104b/23, 105a/18, 106a/13,
107b/19, 12b/21, 12b/22, 13a/04, 13a/10,
13a/19, 15a/06, 15b/16, 19a/14, 19a/20, 19b/13,
20a/23, 20b/19, 21b/03, 26a/26, 26b/03, 26b/07,
28b/04, 30a/01, 30a/03, 30b/24, 35b/05, 35b/22,
36b/11, 37a/02, 37b/18, 39b/01, 3b/22, 40a/05,

40a/06, 43b/14, 4a/22, 50b/07, 56a/26, 57b/21,
58b/23, 59b/09, 67a/10, 67b/07, 67b/20, 73b/02,
73b/04, 79b/05, 79b/23, 81b/23, 81b/24, 81b/25,
86b/05, 86b/06, 87b/18, 8b/24, 93b/13, 9a/03

q.+ ı 21b/11, 4a/23, 8b/24

q.+ ıla 105a/09, 106a/11, 106a/12,
109b/20, 110a/10, 15a/16, 19a/24, 21a/24,
35b/20, 36a/27, 45b/01, 54b/08, 55b/19, 67a/12,
70a/03, 75a/14, 75b/09, 81a/19, 87b/03, 93b/16

q.+ ıla ola 110b/13, 21b/06

q.+ lu 106a/10

qabalak Gayet büyük ve yassı yaprağı olan bir
ot. -1-

q. 116a/17

qabar- Kabarmak. -1-

q. - ur 80a/14

qabarcuq Kabarcık. -3-

q.+ lar 44b/08

q.+ lar ola 54a/08

q.+ lar olup 14a/05

qabız <Ar. Kabzededen, alan, tutan. -32-

q. 100a/26, 100b/02, 101b/21,
102a/17, 102b/23, 102b/24, 105a/10, 108b/22,
110a/13, 19b/23, 42b/19, 49a/11, 65b/08,
83a/13, 87a/08, 87a/13, 87b/20, 89a/17, 95a/13,
97a/01

q.+ dur 61b/06, 72a/16, 96b/03, 98a/11,
98a/12

q.+ lar 53b/07, 96b/22, 96b/23, 96b/27

q.+ larıla 53b/03, 77a/10

qabîh <Ar. Çirkin, fenai kötü, yakışsız,
ayıp. -1-

q.+ dür 14a/05

qabîl <Ar. İleri gelen, kabul eden. -1-

q.+ indendür 14a/01

qâbil <Ar. Kabul eden. Olabilir, mümkün
olan, önde ve ileride olan. -18-

q. 112a/23, 28b/03, 33a/25, 33a/27,
64a/26, 64b/01, 84a/13

q.-i 'ilâcdur 68a/21

q.+ dür 103b/11, 68a/21, 68b/27

q. ola 5a/23, 67b/17, 96b/13

q. olduğunıj 60b/18

k. olmayan 33a/27
 k. olmaz 60b/14
 k. olur 60b/17
kābīlī Helile (*Terminalia*) türlerinden biri. krş. helīle.
 -17-
 k. 109b/11, 110b/27, 20a/16, 30b/09, 31b/05
 birinc-i k. 103b/19, 104a/04, 104a/20, 17b/01
 ehliīlec-i k. 58a/15, 80b/11
 helīlec-i k. 105a/01, 58b/15, 6b/08, 88a/20, 90a/26
 ehliīlec-i k.+ dūr 62a/14
qābīlī <Ar.-Far. *bk. qābīlī*. -1-
 qadī-ı k. 33a/26
qābīliyyet <Ar. Dıştan gelen etkileri alabilme, kabul edebilme gücü. -5-
 k. 57a/11
 k.+ i 112a/26, 60b/19
 k. vērmez 112a/23
 k. vērūr 56b/15
qabl <Ar. Önce, evvel, ileride, evvelki. -1-
 k.+ e 8b/22
qable't-ta'ām <Ar. Yemekten önce. -2-
 k.-ta'ām 76a/27 76a/26, 9a/16
qable't-tenkiye <Ar. Tenkiyeden önce. *bk. tenkiye*. -2-
 k.-tenkiye 34a/20, 38b/01
qabuq Kabuk. -7-
 k.+ ı 108b/19, 34a/26, 44b/17, 50a/21, 57b/11
 k.+ ın 89b/27
 k.+ ıyıla 39b/10
qabūl <Ar. Kabul. -14-
 k. 65b/24
 k. edegen olur 9a/22
 k. etmek 26a/17, 26a/19
 k. etmeye 11b/05, 13a/05
 k. etmez 26a/18, 9a/20
 k. eylemek 22b/08, 73b/09, 83b/13
 k. eylemez 18a/24
 k. eyler 84a/18, 9b/10

qabz <Ar. Tutma, kabız. -28-
 k. 100b/07, 109a/24, 110b/02, 1b/18, 46a/23, 61b/16, 62b/08, 63a/02, 87a/19
 k. eyler 102b/08, 96b/21
 k.+ ı 63a/09, 75a/02, 80b/27
 k.+ ıla 115a/27, 46a/23
 k.+ ıla olmak 78a/15
 k.+ ıla olmaz 101a/01
 k.+ ına 110a/13
 k.+ ları 63b/04
 k. olmağa 47b/01
 k. olmak 107a/20, 73a/21
 k. olmakdan olur 87b/17
 k. olmakdan 87a/08
 k. olurısa 27b/22, 80b/26
 k. vërdügi 82a/09
qac - Kaçmak. -3-
 k.- a 13a/24
 k.- ar 36a/11
 k.- mak 59b/14
qac Kaç. Herhangi bir şeyin niceliğini sormak için kullanılan soru sıfatı. -1-
 k. 34b/04
qaçan Ne zaman, ne zaman ki. -58-
 k. 102a/12, 103b/01, 106a/15, 109b/16, 10a/08, 10a/11, 112a/19, 112a/27, 114b/15, 115a/06, 115b/25, 11b/17, 12a/02, 13a/24, 17a/20, 17b/19, 1b/16, 22a/11, 22a/13, 22a/17, 27a/04, 29b/02, 29b/03, 31a/22, 32a/04, 32a/09, 32b/14, 33b/10, 37b/08, 39a/01, 39a/03, 39a/25, 52b/06, 55a/16, 55a/17, 60a/10, 63b/25, 67b/01, 71b/04, 72a/12, 75a/01, 76b/02, 76b/26, 77b/21, 79a/08, 7b/22, 81a/16, 88b/12, 89b/16, 8a/15, 90a/24, 94a/17, 94b/14, 95b/23, 96b/02, 99a/16, 9a/16, 37b/09
qaçağan Kaçan. -1-
 k. olur 61a/02
qadaḥ Küçük toprak çanak. -1-
 k. 16b/11
qadar Kadar, dek, değin. -165-
 k. 100a/04, 100a/14, 100b/02, 100b/14, 101a/16, 101a/23, 101b/09, 103a/21, 103a/22, 103a/25, 103b/02, 103b/17, 103b/22,

104a/02, 104b/10, 105b/12, 105b/19, 106a/18, 10a/01, 10b/05, 10b/17, 110a/11, 110b/18, 111a/07, 111a/08, 111a/26, 111b/01, 114a/02, 114a/23, 114b/04, 115a/05, 115b/10, 116a/21, 116a/27, 11b/17, 11b/19, 12a/08, 12b/24, 13b/06, 13b/19, 14a/20, 17a/22, 18a/15, 18a/18, 18b/05, 19a/02, 20a/06, 20a/27, 20b/10, 20b/14, 20b/22, 23a/10, 24a/13, 24b/21, 25b/08, 26b/14, 27a/25, 27b/16, 28a/15, 28b/11, 28b/13, 29a/11, 2a/13, 30b/03, 33a/17, 33b/06, 34b/26, 36b/22, 37b/02, 39b/07, 3b/09, 40b/15, 40b/21, 41b/22, 42a/01, 42b/23, 43b/12, 44a/05, 47b/20, 49a/20, 4a/10, 4a/26, 4b/08, 54a/14, 54b/17, 55a/15, 56a/18, 56b/06, 5a/21, 65b/05, 66a/18, 66b/22, 67b/13, 68a/03, 68a/18, 69a/11, 69a/12, 69b/26, 6a/13, 6a/20, 73a/06, 73a/07, 73a/12, 73a/23, 73b/06, 73b/23, 74a/11, 74a/14, 74a/26, 74b/03, 76a/02, 77a/03, 77b/13, 7b/02, 7b/18, 7b/24, 82a/08, 82a/14, 82a/16, 82b/08, 82b/11, 84b/05, 85a/23, 85b/26, 86b/25, 87a/01, 87a/02, 88a/24, 89a/22, 89b/18, 91a/12, 92a/11, 92b/09, 93b/07, 93b/16, 94b/07, 94b/10, 94b/26, 95a/02, 96a/08, 96b/10, 96b/14, 97a/14, 98b/22, 99a/25, 99b/18, 9b/01

ķ. + ca 68b/03

ķ. + dur 106b/22, 96b/18

ķ. + ıla 93a/04, 93b/01

ķ. ola 101a/25, 23b/21, 89a/17, 92b/10

ķ. olmamakdur 78a/07

ķ. olurlar 104a/08

ķadh <Ar. Men etmek, engel olmak. -5-

ķ. 22a/06

ķ.-ı ķābīlī 33a/26

ķ. etmekden 33a/25

ķ. etmekden 33a/25

ķ. eylemek 33b/11

ķadīd <Ar. Kurutulmuş et. -1-

ķ. + den 19b/21

ķadīm <Ar. Eski. Uzun zamandan beri var olan. -6-

ķ. 106b/21, 25a/22, 44a/24, 49a/24

ķ. + de 25a/03

ķ. olsa 107a/06

ķādir <Ar. Kudreti mutlak olan. İktidar sahibi. -15-

ķ. 46a/16

ķ. ola 61a/05

ķ. olmasa 107b/07

ķ. olmaya 47a/14, 47a/15

ķ. olmaz 114b/12, 31a/22, 66b/06,

71a/25, 71a/27, 99b/23, 9a/18, 9a/19

ķ. olur 66b/07

ķ. olurısa 43a/10

ķafā <Ar. Kafa, baş. -2-

ķ. + dan 7a/01

ķ. + sı 43b/23

ķāfā <Ar. bk. ķafā. -1-

ķ. + dan olsa 11a/03

ķāfī <Ar. Yeterli. -3-

k. 25a/19

k. + dūr 2b/11, 51a/10

ķaftan Genellikle taltif etmek amacıyla giydirilen süslü üst giysisi. Kaftan. -1-

ķ. + ın 56a/10

ķāfūr <Ar. Hindistan bölgesinde yetişen defneye benzer bir küçük ağacın zamkından yapılan beyaz ve güzel sert kokulu bir tıp maddesi. -41-

k. 110a/26, 28a/04, 42b/15, 44a/11,

44a/13, 44a/16, 48b/07, 49b/05, 4a/02, 4a/26,

4b/01, 51b/14, 53a/08, 57b/16, 89b/22, 8b/19,

92b/10, 92b/14, 96b/27, 98b/04, 9a/11, 36b/13,

36b/20

ķurş-ı k. 104b/25, 59b/02, 75a/21,

110a/22

k.-ı 58a/14 58a/13

k.-ı riyālī 58a/02, 105a/05

k. + dan 4b/02, 73b/03

k. + dur 61b/16

k. + ı 44b/20, 49b/19

k. + ıla 43a/01, 45a/01, 65a/01, 77a/09

ķurş-ı k. + ıla 59a/24

k. + uş 49b/18

ķāfūrī <Ar.-Far. Kafurla terkip olunmuş, kafura benzer. bk. ķāfūr. -3-

k. 29b/23

	kurş-ı k. 97a/03		ķ.- a 101a/01, 104a/11, 105a/03,
	zerūr-ı k. 36b/19		105b/04, 107b/09, 109b/14, 111a/03, 111a/24,
kāğd	<Far. Kağıt. -9-		115a/05, 115b/15, 11a/16, 11a/22, 12b/16,
	k. 27b/27, 52a/13, 71a/16, 71a/18,		13a/16, 13b/11, 14b/02, 20a/16, 24b/04, 24b/11,
	96a/03, 98a/26, 99b/13		24b/27, 31b/07, 40b/06, 43a/24, 54a/25, 5a/05,
	k.+ a 6b/04, 9b/17		65b/04, 65b/07, 66a/13, 67b/12, 67b/16, 69a/19,
kağır	- Balgam çıkarmak için öksürmek. -1-		70a/16, 70b/20, 76b/05, 76b/14, 85b/07, 85b/16,
	ķ.- mağıla 53b/02		85b/25, 86a/19, 86b/02, 87a/26, 87b/07, 88a/16,
kāhil	<Ar. Yaşlı, ihtiyar. Tembel. -11-		88a/27, 88b/01, 94a/06, 99b/09, 85b/26
	k. olmak 105b/25, 10b/03, 111a/18,		mısf ķ.- a 5a/10, 5a/22
	13b/16, 20a/02, 23a/17, 51b/23, 58a/20		yakın ķ.- a 48a/27
	k. olup 3a/20		ķ.- an 76a/11
	k. olur 59a/08, 60b/25		ķ.- ayıdı 65a/22
kāhrubā	<Far. <i>bk. kehribā</i> . -1-		ķ.- inca 15b/05, 29a/17, 34b/26,
	k.+ ya 28a/06		47a/05, 73b/18, 8a/13, 90a/08
ka'ide	<Ar. Esas, temel, nizam. -1-		ķ.- madı 3a/05
	ķ. 96b/22		ķ.- maķ 15b/09
ka'im	<Ar. Ayakta duran, mevcut. -2-		ķ.- maķdur 12a/07
	ķ.+ dūr 56b/14		hareketden ķ.- maķdur 23a/11
	ķ. olmakdur 66a/01		ķ.- malu olmaya 41a/23
ka'k	<Ar. Kuru ekmek, peksimet. -1-		ķ.- masa 39a/12
	k. 90a/01		ķ.- maya 102b/22, 86b/27
kaķı	- Sinirlenmek, öfkelenmek. -6-		ķ.- maz 23a/13, 50b/04, 77b/26,
	ķ.- maģa 60b/17		78b/20, 85b/21
	ķ.- maķ 20a/19, 57a/24, 60b/19,		ķ.- mış 108a/25, 115a/18
	70a/25, 86b/10		bāķī ķ.- mış 84a/14
kaķıgan	Sinirli, öfkeli, sinirlenen, öfkelenen. -2-		ķ.- mışdur 41b/21, 42a/04, 94a/08,
	ķ. olur 60b/12, 60b/23		79a/09
kaķiyā	<Gr. <i>bk. kūkiyā</i> . -1-		bāķī ķ.- mışdur 115a/19
	ķ.+ yıla 83b/11		ķ.- sa 103b/25, 110b/19, 79a/09,
kāknec	<Ar. Kanbil otu, güveyi feneri (<i>Phisalis</i>		88b/15
	<i>alkekengi</i>). -2-		baķiyye ķ.- sa 6a/23
	k. 108a/08, 110b/23		ķ.- up 13b/02
kaķule	<Ar. Kakula otu, hil otu (<i>Elettaria</i>		yādigār ķ.- up 3a/05
	<i>cardomomum</i>). -17-		ķ.- ur 108a/23, 109b/25, 112a/08,
	ķ. 102a/08, 115a/10, 20a/14, 21a/04,		112a/19, 112a/27, 112b/07, 12a/03, 20b/04,
	23b/05, 45b/15, 53a/22, 57b/15, 58b/04, 59a/15,		22a/13, 23a/14, 42a/17, 43b/21, 51b/21, 53b/21,
	62b/05, 73b/20, 88a/21, 90b/08, 94b/24, 9a/15		53b/23, 68b/04, 68b/05, 78a/20
	ķ.-i kebīr 58b/11		bāķī ķ.- ur 112a/24
kaķule'	<Ar. <i>bk. kaķule</i> . -1-		mebhūt ķ.- ur 12a/02
	ķ.-i şağīr 88a/22		müncemid ķ.- ur 17a/06
kal	- Kalmak. -110-		ķ.- urısa 38b/14

kal' <Ar. Bir şeyi kökünden çekip koparmak. -4-

ķ. etmek 98a/18

ķ. eyler 34b/09, 34b/12, 41b/14

ķalak <Ar. Can sıkıntısı, rahatsızlık, ızdırap. -7-

ķ. 107b/25, 10b/23, 38a/24, 48b/02, 48b/06, 70b/08, 71b/05

ķalāy Kalay. -1-

ķ.+ ı 97b/07

ķalb <Ar. Kalp, yürek. -92-

ķ. 60b/23, 64b/04, 64b/13, 65a/04

ķa'f-ı ķ. 63b/17, 63b/21

ķ.+ de 56b/22, 61a/20

emrāz-ı ķ.+ de 64a/26

sū'-i mizāc-ı ķ.+ de 65a/04

taķviyyet-i ķ.+ de 62a/11

ķa'f-ı ķ.+ de 64b/12

ķ.+ de olur 80a/01

emrāz-ı ķ.+ dedür 56b/10

rūh-ı ķ.+ den 65a/20

ķa'f-ı ķ.+ den 64b/12

müferrih-ı ķ.+ dür 62a/05

ķ.+ e 107a/23, 23a/03, 28a/03, 57a/05, 57a/20, 59b/02, 60b/01, 61a/06, 61a/11, 61a/14, 61a/26, 61b/13, 61b/27, 62a/08, 62a/15, 62a/16, 62a/18, 62a/22, 62a/23, 62a/25, 62b/03, 62b/06, 62b/10, 62b/12, 62b/14, 62b/17, 62b/18, 62b/19, 62b/20, 62b/21, 62b/23, 62b/24, 62b/26, 62b/27, 63a/03, 63a/20, 63a/26, 63a/27, 63b/01, 63b/04, 63b/07, 63b/08, 63b/09, 63b/12, 63b/14, 64b/07, 65a/03, 65a/07, 78b/15, 80a/05, 80a/08, 80a/09, 97b/26

emrāz-ı ķ.+ e 62a/19

ķ. eyledügi 61a/22

ķ.+ i 23a/07, 57a/13, 62b/08, 63a/14

ķuvvet-i ķ.+ i olup 60b/09

edviyye-i ķ.+ iyye.nüñ 57a/02

edviyye-i ķ.+ iyyeden 63b/18

ķ.+ üñ 57a/21, 58a/25, 59a/02, 59a/06, 59b/18, 64b/06, 65a/02

ķuvvet-i ķ.+ üñ 60b/07

ķa'f-ı ķ.+ üñ 60b/07, 65b/18

ķalbī <Ar.-Far. Kalple ilgili, kalbe dair. -4-

ķ. 62b/22, 63a/12, 63a/23

ķunnāk-ı ķ. 23a/15

ķaldur - Kaldırmak. -5-

ķ.- a 42a/01

ķ.- alar 86b/14, 86b/15

ķ.- mağa 71a/25

ķ.- sa 71a/25

ķaldurabil - Kaldırabilmek. -1-

ķ.- ürise 42a/01

ķalgı - *bk. ķalkı*. -1-

ķ.- ya 41a/16

ķalıñ Sık, yoğun. Kalın. -5-

ķ. 100a/14

ķ.+ dur 98a/06

ķ.+ ısa 31a/15

ķ. olanuñ 32a/07

ķ. olurısa 35a/03

ķalıl <Ar. Az. -4-

ķ.+ dür 69b/07

ķ. olmak 84b/15

ķ. olsa 23b/14, 69b/06

ķalk - Kalkmak. -6-

ķ.- ar 100a/07, 98b/15, 99b/23, 99b/27

ķ.- duğın 21a/08

ķ.- up 112a/17

ķalkadur - Kalkadurmak, kalkıyor olmak. -1-

ķ.- ur 100b/19

ķalkaķār <Gr. Sarı renkli bir tuz, demir sülfatın ısıtılmasıyla meydana gelen kırmızı, kahverengi demir III Oksit. -1-

ķ. 44b/04

ķalkı - Sıçramak, hoplamak, kalkmak. -2-

ķ.- maķ 20a/18, 70a/25

ķalıñ *bk. ķalıñ*. -1-

ķ. 68b/03

ķalye <Ar. Bir tuz çeşidi. -17-

ķ. 34b/17

ķ.-i misk 8b/07

ķ.+ ler 105b/06, 105b/27, 116a/12, 11b/11, 14b/21, 17a/02, 58b/07, 6a/11, 74a/09, 74a/25, 74b/22, 78a/08, 94a/20

ķ.+ ler edeler 114b/06

 . ola 114b/06
 ama  - Kamaşmak. -1-
  . - masın 50a/11
 ama dur- Kama tırmak. -1-
  . - ur 74b/08
 ami  Kami  (*Pharagmites australis*). -5-
  . 35b/08, 41a/18, 50a/16, 95b/09
  .+ ı 67b/15
  mil <Ar. Olgun, eksiksiz, kusursuz. -1-
 k. olmaya 94a/27
 aml <Ar. Bit, kehle. -1-
  .+ ı 36a/13
 amle <Ar. Bir g z hastalığı. G ze bit veya sirke girmesi. *bk.   mil*. -2-
  .+ de 36a/05
  .+ ler 36a/10
 amu B t n, hep. -4-
  . 18b/26, 25b/21, 81b/13
  .+ sindan 13b/03
 an Kan. -212-
  . 100a/10, 101a/17, 101b/10, 101b/11, 102b/18, 106a/07, 107a/26, 107a/27, 107b/01, 108a/12, 10a/18, 111b/18, 111b/21, 112a/09, 112a/11, 11b/02, 16b/17, 16b/19, 19b/02, 19b/12, 23a/14, 23b/17, 23b/20, 26a/03, 28b/02, 32a/19, 37b/16, 39a/14, 3a/26, 3b/03, 3b/04, 3b/24, 42a/19, 42b/15, 42b/16, 43a/01, 43a/10, 44a/07, 46a/10, 46a/12, 47a/16, 47a/17, 47b/05, 47b/09, 48a/17, 50b/27, 52b/26, 53a/11, 53a/12, 55b/14, 55b/17, 59b/21, 59b/23, 60b/08, 60b/11, 60b/12, 60b/16, 60b/21, 60b/22, 60b/24, 60b/26, 60b/27, 61a/01, 64a/09, 64a/23, 66a/02, 66b/15, 66b/25, 67b/01, 67b/24, 69a/08, 69a/09, 69a/11, 70a/09, 70a/22, 70b/13, 70b/14, 71a/03, 72a/17, 72a/21, 72a/23, 86a/05, 90b/21, 90b/22, 91a/18, 91a/24, 91b/26, 92a/04, 96b/17, 97a/18, 97a/21, 97a/22, 97b/04, 97b/18, 97b/24, 98b/07, 98b/09, 99a/01, 116a/07
 i r  -ı  . 98a/27
 nef  -ı  . 10a/22
  .+ a 112a/21, 63b/15, 63b/16, 68a/08, 69b/16

 . alalar 31a/04, 44a/08, 46a/09, 47b/08, 47b/10, 48b/04, 53a/12
  . aldura 31a/26
  . alına 15b/12
  . alma a 15b/12
  . almak 11a/05, 11b/09, 12b/04, 14a/07, 22a/12, 23b/25, 27b/14, 30b/22, 32a/05, 38a/26, 3b/03, 42b/16, 43a/03, 46b/01, 47a/12, 50b/27, 53b/07, 55b/17, 64a/24, 70a/26, 9b/13
  . almak ur 111a/20, 29b/13, 42a/18, 48a/09, 51b/04, 56a/18, 64b/02
  . alup 30b/15, 30b/16
  .  ıkaralar 12b/06
  .+ dan 16b/16, 31a/18, 3a/16, 60b/14
  .+ dan olsa 12b/01, 23b/15, 68b/06
  .+ dan olur 3b/24
  .+ dan olurısa 28b/25, 29b/10, 37b/14, 43a/08, 59a/19, 65b/22
  .+ dandur 47b/06
  .+ dur 12a/27, 30b/10
  . gele 16b/17
  . gelmek 16b/18, 23b/18, 3a/24
  . gel r 12b/03, 16b/18, 91b/25
  .+ ı 101a/25, 112a/10, 33b/19, 39a/07, 42b/24, 69a/10, 91b/25, 99b/12
  ay -ı  .+ ı 21b/25
 reng-i  .+ ı 69a/08
  .+ ıla 23a/15, 3a/17, 47a/11, 64b/24, 98a/03, 98b/06, 98b/14, 99b/24
  .+ ın 101b/12, 35a/25, 46b/08, 46b/09, 75a/07
  ay -ı  .+ ın 21b/25
  .+ ında 57a/24
  .+ ıyıla 35a/13, 35a/15
  . i eye 27a/01
  . olsa 23b/15, 69b/11
  . olurısa 70a/05, 9b/12
  .+ u  42b/06, 60b/07, 60b/08, 60b/17
 an - Kanmak, doymak. -1-
  . - maya 72b/14
 ana - Kanamak. -3-
  . -ma  42b/04
  . -sa 42b/19

ķ. -ya 32b/06
ķanā'at <Ar. Aç gözlü olmayıp hırs göstermemek. -1-
 ķ. 69b/02
ķanat - Kanatmak. -1-
 ķ. - mağa 12b/06
ķanat Kanat. -2-
 ķ. + ından 30b/15, 30b/16
ķanbīl <Ar. Güveyi feneri, kandil otu (*Physalis alkekengi*). -6-
 ķ. 103b/26, 104b/05, 34a/08, 41a/10, 17b/02
 ķ. + ile 26b/13
ķankı Hangi. -57-
 ķ. 42b/16
 ķ. + sı 100b/05, 101b/05, 114b/23, 23b/01, 24b/13, 24b/18, 64b/14, 64b/27, 65a/10, 76a/04, 77b/10, 79b/15, 80b/14
 ķ. + sı olsa 55b/22, 74a/11
 ķ. + sı olurısa 105a/11, 15b/17, 20b/08, 24b/19, 25a/01, 40b/03, 40b/09, 46b/05, 4a/24, 56a/07, 69b/27, 72b/08, 73a/20, 79a/12, 79a/13, 79a/24, 79a/27, 80a/22, 80b/05, 81a/23, 81b/15, 81b/21, 86b/06, 87b/10, 88a/10, 88a/17, 89b/19, 89b/24, 8b/15, 90a/18, 90b/17, 91b/01, 92b/03, 92b/10, 95b/05, 98b/16, 45b/11, 53a/21, 81a/25, 90a/27, 94a/19
ķanṭariyūn <Gr. Yara otu, kılıç otu, koyunkıran, kantaron (*Erythraea centaurium*). -6-
 ķ. -ı raķīķ 23b/06, 11a/14, 24b/03, 47a/03, 85b/12
 ķ. + ıla 47b/10
ķānūn <Ar. Kanun. İbn-i Sina'nın eserinin adı. -3-
 ķ. + da 44b/07, 52b/21, 67a/22
ķapak Kapak. -16-
 ķ. + da 35a/06
 ķ. + da olur 32b/05
 ķ. + ı 35a/23
 ķ. + ın 23a/22, 32a/25, 32b/02, 32b/13
 ķ. + ında 30b/27, 32a/11
 ķ. + ından 35a/20
 ķ. + ınuķ 32a/14

ķ. + larda 31b/26
 ķ. + ları 30a/11, 35b/01
 ķ. + larına 36a/06
 ķ. + larınıuķ 30a/21
ķapat - Kapatmak. -1-
 ķ. - maķda 27a/04
ķapla - Kaplamak. -1-
 ķ. - yuķ 37a/18
ķaplan Kaplan. -1-
 ķ. 25b/12
ķappaķ Kapak. -3-
 ķ. + ları 30a/05
 ķ. + ların 29b/02
 ķ. + larında 111b/23
ķapu Kapı. -1-
 ķ. + larına 2b/16
ķār <Far. İş, güç, amel, kazanç. -1-
 ķ. + ı 39a/12
ķar Kar. -30-
 ķ. 102b/14, 25a/26, 45a/25, 56a/23, 64a/03, 64a/24, 64a/25, 65b/10, 79b/07, 79b/19, 81b/04, 92b/06, 95b/04
 ķ. + ı 48a/27
 ķ. + ıla 110b/05, 30a/03, 42b/11, 45b/02, 4b/14, 72b/09, 79b/04, 79b/12, 79b/14, 81b/22, 92b/11, 92b/25, 95a/08
 ķ. + lu 72b/10, 8b/14, 90b/18
ķar - Karmak, karıştırmak. -1-
 ķ. - alar 7a/14
ķa'r <Ar. Derinlik, dip. Her şeyin dibi. Nihayet. -1-
 ķ. -ı 72b/03 72b/02
ķar' Eti soyulmuş kemik. -1-
 ķ. + ı 63b/24
ķara Kara, siyah. -41-
 ķ. 109b/11, 10b/14, 111a/17, 111a/26, 115b/14, 12a/10, 19b/18, 28a/06, 31b/05, 34b/21, 36b/22, 3b/03, 40b/01, 44b/10, 46a/14, 50a/13, 55b/08, 6a/27, 75a/01, 7a/24, 92b/05, 95a/25, 96a/13
 ķ. + lar ola 19b/09
 ķ. + luğa 111a/19, 69a/08, 46b/26
 lā-bed ķ. + luķ 111a/16

ķ. olmak 70a/23	ķ. - ur 5b/10
ķ. olmakđur 43b/10	ķardař Kardeş. -3-
ķ. olur 109a/05	ķ. 39a/06, 99b/12
ķ. olurısa 66a/03, 71a/03	ķ.+ lara 1b/17
ķ.+ sı 86b/26	ķarġa Karga. -3-
ķ.+ sına 31a/19	ķ. 47b/10, 48b/18, 6b/05
ķ.+ sindan 36a/17	ķarġa <Ar. Yara, sivilce. -29-
ķ.+ sını 31a/01	ķ. 42a/26, 52b/27, 64a/09, 66b/13,
ķ.+ ya 13b/03, 74b/06, 7a/19, 7a/20	67a/13, 67a/14, 98b/06, 98b/07, 98b/08, 99b/05,
ķaraca Bir tür ot. -1-	99b/10
ķ. 24b/20	ķ.+ dan 37a/22
ķarāķar <Ar. Karın gurultusu. -3-	ķ.+ dur 66b/12
ķ.+ da 93a/20	ķ.+ lar 36a/15
ķ.+ dadur 77a/15	ķ.+ lara 67a/06
ķ. etmek 93a/23	ķ.+ lardur 43b/27
ķaral - Kararmak. -1-	ķ. ola 102a/12
ķ.- maġa 44a/26	ķ. olmaġa 99a/20
ķaranfıl <Ar. Karanfil (<i>Eugenia caryophyllata</i>).	ķ. olmakdan 52b/26
-29-	ķ. olmuş 99b/05
ķ. 102a/08, 103a/13, 113b/05, 14b/26,	ķ. olmuşdur 66b/13
18b/18, 20a/13, 20b/26, 21a/04, 23b/05, 27a/15,	ķ. olmuşdı 72a/20
45b/15, 46a/01, 58b/04, 58b/07, 58b/10, 59a/15,	ķ. olsa 67b/25, 68a/11
62b/05, 73b/20, 74b/03, 76b/06, 7a/10, 80b/10,	ķ. olup 34a/14, 37a/21
82b/11, 88b/03, 90b/07, 93a/09, 95a/01, 97a/05,	ķ. olur 71b/21
6b/10	ķ.+ ya 72a/23
ķarānıtıs <? Kişiyi sersem eden dimaġ	ķ.+ yı 67a/15
dolgunluġu. -1-	ķarı Yaşlı, ihtiyar. -1-
ķ.-i ġālıř 12b/27	ķ.+ lıķdan 49a/09
ķaraņu Karanlık. -2-	ķarın Karın. -53-
ķ. 27a/10, 9a/19	ķ. 100b/01, 102b/08, 103a/27,
ķaraņuluk Karanlık. -2-	109a/13, 113b/20, 115a/15, 16b/22, 21a/07,
ķ.+ da 12a/03, 33b/18	21a/10, 21a/15, 74a/06, 77b/08, 89a/04, 93a/23,
ķarar - Kararmak. -6-	94b/21
ķ.- a 40a/08	ķ.+ a 77b/08
ķ.- maķ 23a/17	ķ.+ da 77a/15, 77b/11, 93a/24, 94b/20
ġöz ķ.- maķ 10b/13	ķ.+ daki 103b/01
ġöz ķ.- maķđur 12a/01	ķ.+ ı 16b/23
ķ.- up 44b/03	ķ.+ ın 113b/21, 114b/21, 25a/04,
ġözleri ķ.- ur 12a/03	64a/14, 64a/16, 86b/13, 86b/20, 87a/03, 88a/25,
ķarār <Ar. Karar. -4-	88b/01, 77a/24
ķ. eylemez 21a/26, 21a/27	ķ.+ ına 113a/20, 89a/13, 93b/07,
ķ.+ ı 50b/04, 77b/26	93b/17
ķarart - Karartmak. -1-	

ķ.+ ında 111b/27, 115a/19, 17a/25, 19b/05, 21a/06, 74a/16, 17b/10

ķ.+ ından 114a/26

ķ.+ ını 114b/15, 115b/03, 85b/21, 87b/12

ķ.+ ınıñ 113b/19

ķ.+ uñ 112a/05, 114b/09

ķarınca Karınca. -1-

ķ. 17a/09

ķarış - Karışmak. -11-

ķ.- a 35a/01, 35a/21, 42a/01, 84b/12, 98b/27

ķ.- maķdur 16a/01

ķ.- mamış ola 62b/10

ķ.- mış 110b/26

ķ.- mış ola 17a/01, 30b/21

ķ.- ur 35a/27

ķarışdur- Karıştırmak. -47-

ķ.- a 13a/20, 29a/11, 54a/07, 88b/17, 88b/18, 41a/24

ķ.- alar 102a/11, 102b/03, 104a/17, 104a/26, 105a/07, 105a/14, 106b/25, 107b/23, 113a/07, 114a/13, 11b/16, 11b/18, 11b/20, 33a/18, 35a/21, 41a/27, 41b/10, 55b/01, 66a/13, 73b/16, 76b/09, 88b/06, 89a/12, 90b/25, 91b/12, 92a/11, 93a/19, 95b/02, 106a/04, 41a/22

ķ.- up 105b/18, 105b/21, 11a/23, 30b/17, 42b/09, 42b/13, 57b/04, 7a/16, 29a/25

ķ.- urşañ 113b/21

ķarīb <Ar. Yakın. -20-

ķ. 101a/01, 103b/22, 104a/01, 109a/23, 6a/09, 80a/05, 84a/24

ķ.+ dür 100a/05, 22b/15, 4a/10, 62b/17, 62b/20, 78b/15, 84b/01, 97b/26, 9b/20

ķ. ola 92b/15

ķ. olmaķdur 65b/19

ķ. olsa 47b/07

ķarka *bk. karga.* -1-

ķ. 113b/05

ķarķar Gurultu. -1-

ķ. etmekdür 75b/19

ķarķara <Ar. Karın gurultusu. -11-

ķ. 85a/15, 90a/15, 93b/26, 94a/21, 95b/17, 98a/21

ķ. etmek 80a/19

ķ. eylemek 75b/16

ķ. ola 96a/15

ķ. olmaķ 80a/17, 94b/23

ķarniyye<Ar. Kornea. -4-

ķ.+ de 34a/13, 34a/24, 31b/22

ķ.+ den 36a/17

ķarpuz <Far. Karpuz. -23-

ķ. 104b/20, 109b/17, 110a/08, 110a/24, 12b/24, 26b/06, 43a/15, 45a/24, 45b/02, 50b/05, 55b/22, 59b/08, 73a/24, 75a/12, 79a/25, 79b/11, 79b/15, 81b/20, 86b/05, 87b/02, 8b/15, 8b/27, 9a/03

ķarşu Karşı. -6-

ķ. 29a/16, 39b/21, 57b/07, 79b/08, 92b/13

ķ. olsa 31a/22

ķārüre <Ar. Göz bebeği. Gözün siyah kısmı. -55-

ķ. 104b/11, 105b/24, 106a/07, 107b/26, 109b/05, 10b/02, 10b/14, 112a/27, 12b/02, 13b/03, 14a/16, 16a/07, 19b/09, 24a/07, 24a/08, 24a/17, 3a/24, 51b/17, 55b/15, 56a/06, 57a/22, 58a/18, 58b/20, 59a/07, 59a/21, 59b/01, 66a/01, 68b/15, 69b/14, 6a/01, 70a/06, 71b/01, 72b/15, 74a/19, 74b/07, 7a/22

ķ.+ de 12a/09, 12b/13, 20b/11, 28a/17, 28b/20, 31b/03, 39b/14, 3b/02, 41b/23, 6a/14, 70a/12

ķ.+ nüy 109b/05, 24a/20

ķ.+ si 105a/22, 108a/11, 13a/02, 24a/19, 70b/27

ķ.+ ye 113b/07

ķarv Hayanın derisi inip büyümek. -3-

ķ. 86b/08, 86b/09

ķ.+ ı olsa 87a/06

ķarż <Far. *bk. Ķusť.* -1-

ķ. 102a/01

ķat' <Ar. Kesme, ayırma. -22-

ķ. 28a/03, 90a/12

ķ. ede 98a/09

.  deler 10a/18, 9b/18
 .  derler 35a/20
 .  td rmek 10a/17
 . eyler 102b/15, 102b/24, 103a/26, 39a/20, 42b/24, 43b/24, 75a/07, 90b/05, 90b/10, 96b/14
 . eyleye 42b/26, 43a/01
 .+ ile 31b/26
a'  <Ar. Asla, hibir zaman. -1-
 . 80a/18
a 'if <Ar. Kadayif tatlısı. -2-
 . 106b/13, 111b/26
aab <Ar. Kamy  (*Phragmites australis*). *krş. amy *. -1-
 .-ı zer re 17b/26
a b <Ar. Kasap. -1-
 .+ lar 68b/04
aab 'z-zer r <Ar. E ir otu, azak e iri. (*Acorus calamus*). -1-
 .-zer r 73b/16
abe <Ar. Sırt, b   r, kiriş, bağırsak. -1-
 .-yi 72a/18 72a/17
abe' <Ar. *bk. abe*. -3-
 .-i riyeden 52b/15
 .-i riyeye 48a/17
 .-i riyeye 54a/10
ad <Ar. Bir işi bile bile yapmak. -1-
 mu'avenet-i .  deler 2b/22
aık Kasık. -1-
 .+ da 113b/15
aıl - Kasılmak. -1-
 .- ur 26a/14
aırak Kasılmış, gerilmiş. -1-
 . olduğı-  n 35a/23
 sım <Ar. Göğsün iki kısmından birinin adı. *bk. ic b-ı  sım*. -3-
 ic b-ı . 71a/12, 71a/18
 ic b-ı .+ da olur 71a/06
a r <Kısa, kısa boylu. -2-
 . olup 71b/27
 . olur 64a/03
akatı Kaskatı, sert. -2-
 . olmak 108a/26

. olur 77a/13
am Kadı ağacı, şeytanboku otu ve bundan elde edilen zamk (*Ferula assa-foetida*). -9-
 . 14b/17, 27a/13, 28a/25, 46b/21, 46b/22, 49b/07, 54b/01
 .+ sı 16b/06
 .+ yı 33a/24
a Ka . -2-
 .+ ı 14a/22
 .+ ları 16a/08
aı - Ka ımak. -1-
 .- yalar 65b/17
ar <Ar. Kabuk. -3-
 .-ı hindib  107a/04
 .+ ı 63a/18
 .+ ları 67b/08
ar  <Ar. Kabu u soyulmu , kabuk. -1-
 . 58b/04
auk Ka ık. -7-
 . 15b/02, 24a/25, 40b/18, 55a/05, 55b/09, 7a/05, 97a/14
at - Katmak. -251-
 .- a 14a/26, 27b/16, 27b/19
 .- alar 100b/15, 101a/07, 101a/16, 102a/24, 103a/20, 104b/22, 106a/22, 107b/10, 107b/11, 108b/04, 108b/08, 109b/02, 109b/15, 109b/18, 112b/17, 113a/03, 114a/02, 114b/20, 115b/09, 115b/15, 115b/18, 11a/20, 11b/15, 11b/17, 11b/22, 14b/02, 15b/06, 15b/23, 18a/06, 20a/09, 20a/10, 20b/14, 24b/05, 24b/06, 24b/08, 26a/09, 27a/08, 28a/02, 28a/05, 33a/11, 33b/07, 34b/27, 38b/09, 40a/25, 43a/20, 43a/26, 43b/16, 44a/11, 46b/04, 48a/26, 48b/06, 49a/05, 4b/02, 55b/01, 55b/09, 58b/25, 5a/05, 5a/06, 5a/09, 5a/23, 60a/09, 65a/13, 65a/15, 65a/17, 65b/05, 66a/14, 66b/03, 67a/01, 69a/20, 69a/23, 69b/21, 6a/12, 6a/14, 70b/21, 70b/22, 72b/24, 73a/14, 73a/25, 73b/03, 73b/19, 76b/06, 77a/19, 77a/21, 77b/23, 81a/18, 81b/21, 82a/14, 82b/07, 84b/19, 84b/20, 85b/07, 85b/16, 85b/17, 85b/20, 85b/24, 85b/26, 86a/20, 87a/27, 89a/09, 8a/05, 90a/10, 90a/19, 90a/23, 93a/02, 96b/11, 97a/04, 97a/06, 99b/19, 3b/18, 76b/05, 7b/17

 .- arlar 6a/11, 72b/26
  .- arlarisa 107b/16, 48a/25
  .- mağıla olur 80a/24
  .- mayalar 108b/14, 11b/13, 95a/08
  .- salar 55a/18, 65a/16
  .- up 103a/20, 103b/18, 107b/15, 108a/18, 10b/16, 110a/11, 111a/04, 112b/25, 113b/11, 116a/02, 11a/01, 11a/18, 11a/23, 11a/25, 11b/07, 12b/24, 12b/25, 13a/17, 13b/11, 13b/12, 14b/03, 17a/02, 20a/05, 20a/17, 20b/25, 20b/26, 21a/22, 21b/05, 21b/12, 27a/09, 27a/21, 27b/24, 28b/07, 28b/19, 28b/23, 28b/26, 29a/14, 29a/16, 29a/19, 29a/26, 29b/19, 31b/07, 33a/17, 34a/21, 34b/23, 34b/26, 38a/07, 38a/18, 39b/18, 3b/17, 40b/06, 42b/15, 43a/24, 43b/02, 43b/11, 43b/14, 43b/15, 44a/05, 45a/24, 45a/25, 47b/01, 48b/07, 4b/10, 50a/04, 54a/26, 54b/11, 55a/14, 55a/15, 55a/21, 55a/25, 56a/26, 58b/22, 5a/10, 5a/11, 64b/27, 67a/05, 69a/13, 69a/19, 69a/24, 70a/01, 70a/19, 71a/05, 72b/07, 72b/09, 72b/20, 73a/13, 73a/24, 75b/21, 75b/24, 76a/23, 76b/23, 79b/16, 79b/18, 79b/19, 7b/01, 80b/16, 80b/23, 81a/18, 82a/23, 82b/07, 89b/20, 8b/15, 8b/16, 92a/25, 93b/22, 96b/06, 97a/03, 99b/20, 9a/26, 9b/16, 9b/27, 7a/08, 5b/14, 29a/16, 55a/08
 at  n, nezd, yan. -7-
  . 84a/11
  .+ dur 113b/15, 84a/12
  .+ ında 55b/10, 8b/09
  .+ ında olan 113b/16
  . olur 70b/27
 atı Sert, pek,  ok, oldukça,  iddetli. -152-
  . 101a/13, 103a/08, 104a/02, 104b/08, 106a/07, 107b/26, 109a/06, 109b/05, 10a/03, 10b/15, 110b/25, 113b/17, 114a/22, 116a/20, 11b/08, 12b/02, 12b/03, 14a/05, 14a/06, 15a/10, 15a/25, 16a/17, 16b/24, 18b/20, 1b/20, 23a/06, 26a/03, 29b/10, 29b/11, 29b/12, 29b/23, 2a/02, 30b/10, 30b/11, 32a/08, 33b/17, 35b/01, 36b/27, 38a/02, 38b/18, 39a/12, 39b/02, 39b/24, 40a/11, 40b/26, 42b/05, 43a/01, 43b/10, 45a/06, 47b/06, 47b/15, 48a/06, 48a/08, 48a/13, 48b/02, 48b/20, 4b/03, 50b/03, 50b/18, 52a/01, 52b/10, 54a/16,

56a/13, 56a/15, 56a/23, 56b/01, 57a/22, 57b/05, 5b/11, 5b/26, 60b/23, 62a/12, 63a/15, 63b/03, 65a/23, 65b/12, 65b/23, 66a/01, 66a/25, 68b/17, 69b/02, 69b/04, 6a/09, 70a/23, 70a/24, 70b/09, 70b/25, 71a/23, 71b/05, 72b/13, 72b/25, 73b/17, 74b/08, 77a/12, 77b/04, 78a/04, 79a/15, 79b/10, 7b/15, 82a/19, 83b/23, 83b/24, 85a/06, 85a/11, 85a/15, 86a/04, 86b/10, 89b/02, 8a/18, 8a/19, 8b/11, 8b/22, 90a/08, 91b/11, 91b/12, 91b/13, 92a/18, 92a/19, 96a/24, 97b/11, 98a/10, 98a/27, 98b/09, 99b/13, 9a/11
  .  tmegile 1b/25
  . eylese 75b/10
  .+ lık 64b/23
  .+ luğın 107a/06
  . ola 46b/26
  . olmak 22b/27, 54b/18
  . olmak dur 83a/04
  . olmaya 72b/27, 73b/18, 76b/04, 82b/08, 90a/07
  . olup 37b/27, 38a/04
  . olur 35b/01
 atıl - Katılmak. -6-
  .- maya 80a/23, 87a/22
  .- mı  ola 21b/17, 45b/23
  .- up 57b/24, 81a/16
  tib <Ar. Katip, yazıcı. -1-
 k.+ ler 42b/21
  til <Ar. Katil. -3-
  .+ d r 44b/10
  .+ e 99b/13
  . olur 87a/01
 atıl <Ar. Kesmek,  ld rmek. -6-
  . 36a/12
  .  de 36a/13
  .  d p 78a/21
  .  tmek 104a/03
  . eylemek d r 17a/26
  . eyler 70a/23
 atlan - Katlanmak. -2-
  .- a 81b/12
  .- maz 50b/19

kaṭrab <Ar. Su üzerinde yüzen küçük bir hayvancık. (Metinde *mālīḥūlyā* hastalığının bir çeşidi.) -3-

ķ. 21a/24, 21a/25

ķ.+ a 21a/25

kaṭrān <Ar. Katran. -3-

ķ. 35a/21, 5a/01

ķ.+ ıla 101b/12

kaṭre <Ar. Damla. -8-

ķ. 12b/03, 16b/17, 30b/03, 40b/15, 40b/19

ķ.+ ler 30a/15

kaṭṭāl <Ar. Öldürücü. -3-

ķ.+ dur 109a/02, 13a/22, 96a/16

kaṭul - Katılmak. -1-

ķ.- ur 106b/07

kaṭun *bk. ḥatun.* -1-

ķ. 95a/19

kaṭūnā <Ar. Pireotu, karnıyarık otu ve tohumu (*Plantago psyllium*). -46-

ķ. 66a/21, 91b/07, 91b/23

bezr-i ķ. 102a/26, 102b/19, 105a/19, 110a/23, 113a/11, 12b/26, 29b/25, 43b/07, 48a/11, 4b/01, 53a/03, 54a/02, 54b/11, 54b/20, 56a/07, 56b/02, 66a/07, 66a/17, 66a/19, 69a/22, 70a/18, 79b/25, 81a/17, 81b/18, 86b/05, 87b/07, 90b/24, 92a/11, 93b/12, 93b/13, 93b/14, 93b/23, 95a/07, 95a/20, 96a/21, 96b/24, 97a/25, 98b/03

lu'āb-ı bezr-i ķ. 13a/19, 54b/05

bezr-i ķ.+ dan 91b/23

bezr-i ķ.+ yı 93b/21

bezr-i ķ.+ yıla 3b/20

kaṭ *bk. kab.* -1-

ķ.+ ını 50a/06

kaṭā'id <Ar. Kaideler, esaslar. -2-

ķ.-i ṭıbb 2b/02

ķ.+ ine 2b/20

kaṭī <Ar. Kuvvetli, güçlü, güvenilir, sağlam. -76-

ķ. 110b/02, 114a/19, 16a/09, 18a/02, 22a/14, 23b/22, 30a/15, 33b/21, 38b/25, 39a/03, 47b/07, 49b/07, 5a/25, 60b/23, 61a/20, 61b/17,

62b/15, 63a/02, 63a/22, 63b/02, 63b/04, 65a/08, 69a/10, 75a/08, 82b/16, 83b/12, 86a/04

ķ.+ ce 90a/21

ķ.+ ce olmayacak 94a/24

ķ.+ ce olurisa 90b/23

ķ.+ dür 102b/25, 25b/01, 50a/21, 104a/23, 49b/10

ķ. edeler 82a/05, 90b/16

ķ. eylemek 76a/16

ķ. eyler 116a/16, 23b/27, 29b/02, 30b/05, 32b/18, 38b/26, 49a/11, 49a/17, 61a/23, 63a/16, 63a/24, 68a/17, 73a/01, 76a/27, 76b/02, 82a/04, 98a/09

ķ. eyleye 81a/08

ķ. ola 106b/04, 32a/18

ķ. olıcak 57a/08

ķ. olınca 114a/17

ķ. olmağa 21b/24

ķ. olmak 57a/06

ķ. olmaz 94b/19

ķ. olsa 23a/21, 25a/15

ķ. olup 107a/20, 111b/11, 13a/05, 85b/18, 92a/23

ķ. olur 34b/06, 49b/26

ķ. olurisa 46b/10, 80b/06, 86a/08, 86b/04

kaṭl <Ar. Söz, kelam. -2-

ķ.+ i 61b/26, 99a/14

kaṭm <Ar. İnsan topluluğu. Kavim. -1-

ķ. 69b/10

kaṭruk Kavruk, kavrulmuş. -1-

ķ.+ a 103a/13

kaṭrul - Kavrulmak. -51-

ķ.- miş 101a/06, 101b/25, 102a/21, 102a/22, 102b/03, 102b/05, 105a/15, 80b/11, 91a/12, 95a/24, 96b/24, 96b/27, 97a/06, 97a/12, 97a/27, 97b/02, 97b/13, 98a/11, 98b/18, 98b/23, 102a/05

ķ.- miş ola 101a/07, 102a/05, 102a/06, 102a/07, 102a/23, 102b/14, 102b/19, 102b/27, 105b/06, 50b/23, 56a/01, 74a/02, 91a/07, 91a/21, 91b/02, 91b/21, 91b/23, 95a/18, 95a/27, 96a/09, 96a/22, 98b/21

ķ.- miş olalar 102b/20, 105a/12, 91a/26, 95a/07, 97a/26, 99a/05

ķavud Kavrulmuş tahıl unu. -10-

ķ.+ ı 102a/19, 102b/04, 45a/27, 92b/26, 93a/18, 95a/06, 95b/01

ķ.+ ın 92b/25

ķ.+ lar 102b/20

ķavun Kavun (*Citrullus melo*). -41-

ķ. 101b/19, 107b/13, 107b/19, 107b/21, 113b/26, 11a/21, 45b/06, 49a/04, 55a/27, 57b/11, 59b/08, 60a/08, 67b/09, 72b/17, 74a/21, 80b/24, 81a/15, 82a/22, 89b/13, 89b/14, 8a/04, 90b/15, 94b/01

ķ.+ dan 53a/23

ķ.+ dur 30a/17

ķ.+ ı 17a/19, 20a/13, 20b/27, 21a/04, 58a/11, 58b/11, 58b/18, 59a/03, 59a/15, 59a/17, 62b/02, 76b/03, 77a/08, 90b/07

ķ.+ ıdur 63a/17

ķ.+ muğ 110b/22

ķavur - Kavurmak. -15-

ķ.- alar 101a/12, 102b/22, 106a/22, 30b/02, 50b/24, 75a/04, 95b/25, 97a/04

ķ.- ınca 75a/04

ķ.- ması 53b/01

ķ.- up 101a/02, 40a/10, 7b/09, 91b/03, 105b/08

ķavurıl -Kavrulmak. -1-

ķ.- miş 90b/24

ķavurma Kavrurma. -1-

ķ.+ sı 103a/12

ķavz <Ar. Bina yıkılmak, bina yıkmak. Yıkık, metruk bina. -1-

ķ. 64a/04

ķay' <Ar. Kusma. -1-

ķ. eylemek 76a/10

ķaya <Ar. Kaya. -2-

ķ.+ da 26b/12

ķ.+ larda 44a/23

ķayřer <Ar. Eski Roma ve Bizans imparatorlarının ünvanı. (MetindeTerkip adı.) -1-

ķ. 31a/10

ķayh <Ar. İrin, iltihap. -1-

ķ. olmak 72a/04

ķayķana Çalkamı yağda pişen yumurta, omlet. -2-

ķ.+ edüp 48a/02

ķ.+ ya 48a/03

ķaymak Kaymak. -5-

ķ. 55a/11, 55b/04, 66b/26

ķ.+ ı 103a/04

ķ.+ ıla 87b/14

ķayna - Kaynamak. -37-

ķ.- dum 116a/11

ķ.- mağa 11b/18

ķ.- mağı 20b/14

āhır-i ķ.- maķda 73b/21

ķ.- ması 41a/03

ķ.- miş 116a/26, 15a/07, 48b/18, 67b/10, 7b/26

ķ.- miş ola 100b/11, 100b/13, 100b/25, 18a/27, 35b/23, 39b/10, 47a/01, 48b/17, 75b/03, 75b/07, 80b/23, 81a/16, 82a/07, 92a/02, 98a/26

ķ.- miş olalar 102a/04

ķ.- r 76a/06

ķ.- rken 34b/27

ķ.- sa 41a/02

ķ.- ya 109b/22, 24b/27, 5a/10, 68a/19, 73b/22, 80a/23, 90a/09

ķ.- yup 66b/23

ķaynat - Kaynatmak. -278-

ķ.- a 20a/08, 27b/15, 53a/19, 54a/07, 76b/14, 86a/22

ķ.- alar 100a/21, 101a/15, 101b/02, 101b/19, 102b/14, 103a/17, 103a/20, 104a/11, 105a/03, 105b/04, 105b/09, 106a/23, 106b/18, 107b/09, 108a/17, 108b/04, 109b/14, 111a/02, 111a/07, 111a/24, 113a/02, 113a/03, 113b/10, 114a/01, 114a/02, 115a/05, 115b/08, 115b/15, 11a/16, 11a/22, 12b/16, 14b/01, 14b/25, 15b/05, 15b/11, 17a/21, 19a/23, 20b/13, 20b/22, 24b/04, 24b/10, 31b/06, 32b/15, 34a/07, 34a/21, 34b/27, 37a/05, 3b/12, 40a/07, 40b/06, 43a/23, 43b/01, 43b/11, 44a/25, 45a/16, 45b/24, 46a/15, 46b/04, 46b/15, 47a/08, 48a/15, 48b/21, 49a/23, 49b/02,

49b/24, 50a/22, 50a/23, 50b/06, 52a/12, 54a/05, 54a/15, 54a/25, 54b/16, 55a/15, 55b/09, 56b/05, 58b/01, 5a/05, 5a/22, 65a/13, 65b/04, 65b/05, 65b/06, 65b/07, 66a/13, 66b/03, 67a/01, 67a/06, 67b/11, 67b/12, 67b/15, 68a/16, 69a/13, 69a/18, 6a/12, 6a/25, 70a/15, 70b/20, 72b/27, 73a/03, 73a/12, 73b/18, 73b/19, 74a/21, 74a/23, 75b/20, 76a/06, 76a/22, 76b/04, 76b/06, 77b/03, 77b/08, 78b/02, 7b/01, 7b/17, 82a/22, 82b/03, 82b/07, 83a/08, 84b/25, 85b/06, 85b/15, 85b/24, 85b/25, 85b/26, 86a/19, 86b/02, 87a/26, 88a/11, 88a/16, 88a/26, 88a/27, 88b/05, 88b/10, 8a/05, 8a/07, 8a/12, 90a/07, 90a/11, 90a/18, 93a/01, 93a/26, 94a/05, 96a/02, 96b/13, 99b/18, 9b/01, 9b/21, 90a/23, 13a/16, 76a/05

ķ.- salar 55a/15

ķ.- up 100a/15, 101b/03, 103a/02, 10a/03, 10b/05, 10b/08, 10b/11, 10b/16, 112b/16, 115a/11, 116a/09, 11a/01, 13b/14, 14a/24, 15b/18, 16b/13, 18b/22, 19a/19, 20a/05, 20b/10, 20b/18, 21a/16, 21a/17, 21a/21, 21b/05, 22a/07, 23b/03, 24a/14, 25b/04, 25b/18, 26a/12, 26b/04, 27a/07, 27a/11, 27b/24, 28b/19, 28b/23, 33a/22, 34b/14, 37a/06, 38b/15, 39a/01, 39a/18, 3b/09, 3b/15, 40a/26, 41a/14, 42b/08, 43b/06, 43b/07, 44a/21, 44a/22, 44b/02, 44b/03, 44b/07, 44b/26, 45a/16, 45b/07, 46b/18, 47a/04, 47a/08, 47b/21, 48b/12, 48b/21, 49a/17, 4b/07, 50a/02, 50a/05, 50a/07, 50a/15, 50b/09, 50b/17, 50b/21, 51a/01, 51a/20, 51a/22, 51a/24, 51b/26, 53a/13, 54a/13, 54a/20, 55b/18, 56a/04, 56b/06, 58b/22, 60a/08, 6a/24, 6b/06, 70a/11, 72b/18, 75b/03, 75b/27, 76b/11, 76b/23, 77a/19, 77b/07, 78a/26, 7a/03, 7a/09, 7b/20, 83a/05, 84b/19, 86a/11, 86a/12, 87a/04, 89b/13, 96a/25, 9a/09, 9a/13, 9a/26, 9b/27, 13b/11, 20a/16, 96b/06

ķ.- urısa 96a/15

ķ.- urlar 63b/22, 81a/05, 86b/26

ķaz Kaz. -4-

ķ. 108b/11, 30b/16, 43b/16, 44b/01

ķaž bk. ķaz. -1-

ķ. 53a/09

ķažā <Ar. Beklenmedik musibet, kaza. -2-

ķ. 2b/11

ķ.+ dan 3a/01

ķazdur - Kazdırmak, kazıtmak. -1-

ķ.- alar 5b/09

ķazı - Kazımak. -5-

ķ.- da 19a/14

ķ.- yalar uralar 4a/23

ķ.- yup 21b/10, 8b/24

ķ.- yup uralar 12b/21

ķazın - Kazınmak. -21-

ķ.- mış 111a/21, 12a/11, 13b/08,

20a/05, 31b/06, 33a/05, 34a/20, 40a/21, 5a/13, 6a/16, 70a/13, 72b/17, 74a/22, 76a/21, 78a/26, 88a/23, 94a/04, 21a/01

ķ.- mış ola 84b/22, 88b/02, 94a/13

ķazındı Kazıntı. -3-

ķ.+ sın 13a/11, 37b/18

ķ.+ ya 97b/17

ķazıt - Kazıtmak. -4-

ķ.- alar 23b/04, 54a/05, 7a/15

ķ.- up 7a/12

ķāzib <Ar. Doğru olmayan, sahte, yalancı. -2-

k. 7a/20

'ataş-ı k. 79a/16

ķāziye <Ar. Güzel kokulu bir çiçek. -1-

k. 16b/09

ķāziye <Ar. Karar, hüküm, fikir, irade. -1-

ķ. 56b/27

ķebāb <Ar. Kebap. -4-

k. 114b/06, 98b/11

k. edeler 104a/24

ķ.+ ı 34a/09

ķebābe <Ar. Kebabe, kebabiye, kuyruklu biber (*Piper cubeba*). -8-

k. 111b/04, 45b/10, 46a/01, 53a/06, 58b/04, 58b/10, 59a/15, 93a/09

ķebed <Ar. Ciğer ağrısı. Karaciğer. -11-

k. 14b/15

verem-i k. 110a/16

veca'-ı k.+ de 109a/04

emrāž-ı k.+ dedür 104b/08

mu'ālīķ-i k.+ dedür 70b/11

za'f-ı k.+ dedür 106a/26
 k.+ e 105b/10
 verem-i k.+ e 109a/20
 verem-i k.+ ile 109a/02
 k.+ üñ 104b/26, 114b/02
kebere <Lat. Sürekli yeşil kalan çalı görünümünde bir bitki, kebere, kapari (*Capparis*). -10-
 k. 106a/16, 112b/27, 17b/17, 27a/07, 41a/13, 48b/17, 50a/07, 50a/15, 82b/26, 83a/18
kebîr <Ar. Büyük, ulu. -66-
 k. 108b/08, 32a/08
 ıtrıfîl-i k. 77b/22, 9a/15
 kâkule-i k. 58b/11
 tiryâk-ı k. 23b/01, 24b/12, 25a/02
 k.+ de 107a/06, 17b/17, 43b/19, 65b/17, 68a/20, 83b/16, 89a/24
 hâvî-i k.+ de 100a/10, 100a/19, 103a/15, 103a/26, 106a/20, 108b/24, 109a/18, 114a/18, 116a/22, 17b/27, 18a/07, 18a/19, 19a/27, 21b/14, 22a/09, 22b/02, 22b/06, 22b/11, 26a/13, 26b/01, 27a/24, 36b/20, 39a/25, 40a/10, 40b/16, 40b/20, 40b/23, 41b/12, 41b/16, 43b/22, 45a/01, 45a/17, 47b/03, 56a/14, 56a/27, 60b/04, 64b/02, 66b/05, 68a/01, 68b/18, 71b/08, 75b/10, 77b/06, 77b/11, 92a/13, 94b/13, 96a/24, 96b/18, 98a/27
 k.+ ile 28b/24
 k.+ inde 56b/04
keçe Keçe. -1-
 k. 26a/15
keçi Keçi. -34-
 k. 100a/20, 100b/04, 101a/15, 101b/26, 102a/09, 103a/16, 103a/19, 106a/03, 114a/11, 114b/05, 19b/22, 20b/13, 30a/20, 31a/09, 34a/11, 40a/09, 41a/14, 41a/27, 43b/14, 49a/07, 49b/21, 50a/16, 55b/21, 58b/24, 73a/27, 91a/03, 91b/06, 95a/25, 98b/12
 k.+ si 50a/17, 91b/08, 91b/22, 92a/09
 k.+ sinüñ 98b/20
keder <Far. Kadı ağacı, şeytanboku otu ve bundan elde edilen zamk (*Ferula assa-foetida*). -1-

türâb-ı k. 65b/01
ke'enne <Ar. Sanki, güya. -3-
 k. 109a/16, 109a/17
 k.-hü 17b/21
kef <Far. Köpük. -19-
 k.+ i 59a/05
 k.+ i alınmış ola 74b/16
 k.+ i alınmış 107a/01, 10a/06, 14b/18, 16b/04, 17b/18, 17b/27, 19a/02, 19a/06, 21a/05, 6b/11, 74b/04, 75a/05, 76b/01, 80b/12, 86a/01, 88a/04
 k.+ in alalar 65a/13
kehhâl <Ar. Gözlere sürme çeken kimse. Göz doktoru.
 -1-
 k.+ lar 31b/17
kehl <Ar. Göze sürme çekme, sürme. Metinde terkip adı. -29-
 k. 32a/25, 33a/11, 34b/03, 35a/20, 36b/23, 37a/07, 37a/25, 37b/13, 41b/12, 47b/14, 75a/03
 şan'at-ı k. 36b/12
 sıfat-ı k. 33b/03, 37a/15
 sıfat-ı k.-i 37a/07 37a/06
 k.-i ısfahânî 37a/04
 k.+ dür 33b/03
 k. edeler 35b/10
 k.+ i 37a/03, 37a/14
 k.+ ler 32a/06, 33a/09, 36a/13
 k.+ lerdin 32a/06
 k.+ lerile 34a/23, 35a/10, 35a/12, 36b/11
 k.+ lerüñ 37b/10
kehrübâ <Far. Kehrîbar. -24-
 k. 21a/02, 57b/12, 57b/22, 57b/25, 58a/10, 58b/17, 59a/02, 76b/27, 89b/25, 90b/26, 91a/10, 91b/05, 91b/20, 92a/08, 96a/19, 96b/27, 98b/02
 ırş-ı k. 91a/26, 97b/03
 k.+ dan 61a/26
 ırş-ı k.+ dan 91a/19, 98b/16
 k.+ dur 61a/18
 k.+ ya 61a/26

kekik Kekik. -6-
k. 10b/10, 18a/14, 26a/12, 7b/19, 81b/04, 77a/27

keklik Keklik. -15-
k. 105b/07, 106a/05, 112b/18, 113b/12, 31a/08, 34a/04, 58a/25, 59a/11, 63b/21, 73b/14, 77a/11, 78b/04, 79a/01, 88b/14, 96a/23

kekre Kekre, ekşimsi, buruk tatlı. -1-
k. 52a/10

kelāl <Ar. Zayıflık, yorgunluk. -1-
k. 3a/22

kelām <Ar. Söz, ibare, söyleyiş, nutuk. -5-
hâşıl-ı k. 63b/02, 66b/15, 99a/27
imtinā'-ı k. 43b/19
k.+ ında 25a/14

kelb <Ar. Köpek. -1-
k.+ üñ 47b/26

kelbe <Ar. Köpekle ilgili, köpeğe ait. -1-
'âdet-i k.+ dür 77b/15

kelbetān <Ar. Kerpeten. -1-
k.+ suz 51a/26

kelbiye <Ar. Köpekle ilgili, köpeğe ait. -3-
şehvet-i k. 77b/14, 78b/18
şehve-i k.+ de 77b/13

kelem <Far. Lahana, top lahana, göbek lahana (*Brassica oleracea*). -10-
k. 100a/18, 114a/11, 24b/02, 84b/24, 85b/05, 85b/22, 98b/26, 85b/13
k.+ den 19b/21
k. ola 28a/27

keler Bir çeşit kertenkele, yılanebesi. -1-
k. 83a/02

kelimāt <Ar. Kelimeler. -1-
mühemelāt-ı k. 2b/19

kem <Far. Az, eksik. Kötü, fena. -1-
k. 51b/23

kemā <Ar. Gibi. -4-
'alā-mā-yenbağī k.-kān gelüp 83a/16
k.-kān olsa 103b/02
def'-i k.-kān yemeye 93a/13
k.-yenbağī hażm olmaz 114b/11

kemāderyūs <Gr. Kısacık mahmud otu, dalak otu, yer palamudu (*Teucrium chamaedrys*). -1-
k. 113a/14

kemāfīṭūs <Gr. Yer çamı (*Ajuga chamaepitys*). -1-
k. 113a/14

kemāl <Ar. Olgunluk, yetkinlik. -1-
k.-i beden 1b/06

kemālāt <Ar. Olgunluklar, yetkinlikler. -1-
k.-ı mürekkebāt-ı cāmi'dür 1b/07

kemāliyye Olgunluk ve yetkinlikle ilgili. -1-
k.+ de 45b/24

kem'et <Ar. Domalan, arap mantarı. -1-
k. 29b/01

kemmūn <Ar. Kimyon (*Cuminum cyminum*). -43-
k. 100b/25, 102a/05, 103a/12, 112b/23, 114b/25, 115a/22, 14b/23, 18a/14, 23b/03, 25b/03, 48a/05, 54a/27, 55a/04, 74b/14, 77b/01, 77b/05, 77b/24, 80a/26, 81a/23, 81a/24, 81b/02, 88a/26, 89a/25, 93a/17, 94b/16, 97a/04, 97a/06, 99a/08
cevāriş-i k. 75b/22, 79a/04
k.-ı 96a/05 96a/04
k.-ı kirmān 102a/04, 114b/26
k.-ı kirmānī 113a/19, 114b/19, 115a/03, 115a/08
k.-ı kirmānīyle 112b/20
k.+ ı 74b/14, 74a/26
k.+ ıla 100b/25, 116a/12, 95b/07

kemmūnī <Ar.-Far. Kimyona ait, kimyonla ilgili. -6-
k. 85a/20, 93b/01, 94a/27
cevāriş-i k. 77b/02
k.+ den 93a/27, 94a/20

kemre <Ar. Pul pul kalkmış deri. -1-
k.+ ler 50a/24

kemūdet <Ar. Rengin bozulup solması. -3-
k. 41b/17, 14a/16, 26b/27

kemūk Kemik. -14-
k. 48a/16
k.+ i 23b/24
k.+ inde 72b/01

- k.+ ine 75a/19
k.+ ler 71a/24
k.+ leri 109a/03, 28a/20, 71a/07
k.+ lerinden 25b/22, 26b/15, 26b/19
k.+ lerine 68b/01, 71a/17, 71a/21
- kemürdek** Kıkırdak. -1-
k. ola 70b/05
- kenār** <Far. Kenar. -1-
k.+ ında 89a/20
- kendü** Kendi. -17-
k. 10a/25, 11a/21, 19a/05, 1b/10, 24a/09, 40a/12, 90a/23
k.+ de olduğunı 49b/14
k.+ de olurısa 51b/15
k.+ de olurısadır 49b/14
k.+ dedür 49b/15
k.+ den 53b/09
k.+ nce 106a/16
k.+ nün 94a/16
k.+ si 26b/03, 59b/21
k.+ ye 92b/18
- kene** Kene otu (*Ricinus communis*). -6-
k. 24b/01, 24b/09, 28a/19, 76b/25, 85b/11, 89a/14
- kengen** *bk. kenger.* -1-
k. 16b/24
- kenger** Yabani enginar, eşek diken. -2-
k. 116a/20, 90a/17
- kengerzed** <Far. Kenger sütünden yapılan bir tür sakız, çengel sakızı, kengel sakızı, kenger zamkı, kenger sakızı. -5-
k. 78b/02, 82b/03, 90a/23
k.+ ile 80b/05, 94a/16
- kepçe** Kepçe. -3-
k. 93b/03
k.+ cük edeler 49b/02
k.+ de 40a/07
- kepek** Tane yemlerin öğütüldükten sonra elenerek ununun ayrılması sonrası geriye kalan selülozca zengin kabuk kısmı.
-21-
- k. 11a/15, 13a/13, 15b/03, 15b/10, 20b/16, 43a/22, 46a/18, 55a/17, 85b/05, 85b/15, 86a/27, 87b/05
k.+ i 100b/23, 51b/14, 75b/24, 77a/23
k.+ ile 12b/20, 47a/01, 4b/09, 4b/17, 84b/22
- keppek** *bk. kepek.* -3-
k. 101a/02, 107b/09
k.+ ile 93b/08
- kerāvet** *bk. kerevyā.* -1-
k. 69b/24
- kerb** <Ar. Dar etmek, yakın olmak. Gam, tasa, keder, endişe. -5-
k. 107b/25, 110a/18, 68b/10, 87b/27, 92a/01
- kere** <Ar. Defa, kere, kez. -6-
k. 103a/02, 66a/21, 73b/21, 74b/08, 78a/10, 78a/16
- kereb** <Ar. *bk. kerb.* -1-
k.+ dūr 79a/07
- kerefis** <Ar. Kereviz (*Apium graveolens*). -55-
k. 102a/06, 105b/02, 105b/12, 105b/26, 106a/03, 106a/04, 106b/11, 106b/23, 106b/25, 107b/18, 108a/27, 112b/25, 112b/27, 113a/13, 113a/14, 113b/22, 114b/25, 115a/01, 115b/02, 116a/09, 14b/01, 15a/27, 16a/22, 24b/25, 24b/26, 5a/03, 6b/10, 6b/14, 75b/03, 7b/16, 80b/10, 81b/03, 84b/16, 85a/21, 85b/14, 85b/23, 85b/27, 88a/15, 88a/25, 88a/26, 88b/27, 90b/04, 93a/25, 93b/06, 94b/04, 99a/09, 9b/05, 9b/08, 9b/25
bezr-i k. 105a/26, 10a/05, 96a/07
k.+ inün 115a/03
- kerevyā** <Ar. Karaman kimyonu (*Carum carvi*). -1-
k. 94b/25
- kerevyē** <Ar. *bk. kerevyā.* -1-
k. 76a/01
- kerpic** Pişirilmemiş tuğla, kerpiç. -1-
k. 100b/24
- kerre** <Ar. *bk. kere.* -18-
k. 23b/10, 24b/14, 24b/25, 25a/02, 25a/20, 33a/19, 33a/20, 37a/05, 37a/10, 37a/11,

37b/01, 44a/08, 45b/05, 47a/18, 49b/24, 51a/17, 76a/14

kes - Kesmek. -22-

k.- e 101b/12

k.- eler 28a/03, 67a/04

k.- er 101a/26, 29a/21, 32a/26, 75a/08, 92b/07, 96b/17, 97a/08, 99a/01, 101a/18

k.- erler 9a/19

k.- mek 102b/18, 32a/09

k.- mekde 30a/24, 37a/20, 45a/19, 45a/20

k.- mekdür 31b/10, 32a/08, 41b/16

kesāfet <Ar. Bulanıklık, açık ve berrak olmama. -1-

k. vērūp 52a/24

keşāfet <Ar. Yoğunluk, sıklık. -6-

k. 82b/27

k. vēre 81b/05

k. vērmışdür 77b/16

k. vērūr 100b/17, 17a/07, 34a/01

kesb <Ar. Çalışıp kazanma, edinme. -1-

k. ēdūp 110a/04

kese <Far. Kumaştan ya da örgüden küçük torba. -8-

k. 73a/23

k. ēdūp 18b/19

k.+ leri 52a/04

k.+ ye 100b/23, 77a/24, 86b/01

k.+ yi 73b/22

k.+ yile 115b/03

keşīf <Ar. Yoğun, sık. -2-

k. 60b/19, 83a/04

kesil - Kesilmek. -4-

k.- miş ola 21a/02

ümīd k.- se 49b/01

k.- ür 90b/23

şavt k.- ür 5b/11

kesir <Ar. Kırma, paralama. -1-

k. 14b/13

keşīr <Ar. Çok bulunan, bol. -3-

k. olmak 40a/20

k. olsa 23b/14

k. olur 106b/06

keşīrā <Ar. Geven dikeninden çıkarılan bir tür zamk. -27-

k. 16a/14, 30a/27, 30b/25, 31a/12,

52b/24, 56a/22, 56b/01, 58b/25, 66b/03, 67b/03, 67b/05, 67b/08, 67b/18, 69a/25, 6a/19, 79b/24, 81b/25, 87b/13, 89a/06, 91a/21, 91b/04, 91b/21, 92a/09

k.+ dan 26b/05

k.+ yıla 12a/19, 55a/11, 9b/17

kesr <Ar. Kırma, parçalamak, parçalara ayırmak.

-1-

k. eyler 114b/24

keşret <Ar. Çokluk, bolluk. -6-

k.-i fibr 10b/13

k.-i hemdür 20b/01

k.-i müşāhedesin 22b/22

k.-i sūkūt 10b/13

k.+ ine 23b/14, 69b/05

kestane <Gr. *bk. kestāne*. -2-

k. 102b/05, 91a/03

kestāne <Gr. Kestane. -1-

k. 95b/04

kesük Çiğ süttten yapılan yağsız peynir, çökelek ekşimik. -4-

k.+ i 20b/12, 67a/23

k.+ inūj 59b/03

k.+ iyile 89a/08

keş Yoğurt kurusu, ekşimik. -3-

k. 103b/24, 17b/04

keşk <Ar. 1. Unla beraber dövülmüş et ve buğdaydan yapılan ve ortasına kızdırılmış yağ dökülen bir yemek, keşkek. 2. Yoğurt kurusu, keş, kurut. -1-

k. olmuş ola 66a/21

keşkī <Ar.-Far. Keşkle ilgili, keşk gibi. *bk. keşk*. -1-

k. 75a/25

keşur <Far. *bk. keşūr*. -1-

k.+ unūj 115a/02

keşūr <Far. Havuç (*Daudus carota*). -1-

k. 13b/08

keşüş <Ar. Bağboğan, küsküt (*Cuscuta epythimum*). -6-

k. 105a/02, 107b/16, 107b/21, 112b/26, 113a/26, 115a/21

kettān Keten bitkisi ve bundan elde edilen dokuma, bez (*Linum usitissimum*). -37-

k. 100a/17, 101b/02, 101b/03, 105b/09, 108b/11, 110b/08, 11a/15, 18b/19, 20b/16, 24b/02, 24b/09, 25a/25, 26a/15, 38b/11, 3b/19, 43b/07, 43b/15, 43b/24, 44a/24, 47b/03, 52a/12, 55a/13, 59b/06, 5b/13, 69b/24, 75b/24, 77a/23, 85b/06, 85b/14, 87a/25, 87b/07, 8a/10, 90a/09, 90a/10, 92b/12, 96a/25

k.+ dan 38b/12

key *bk. gey.* -3-

k. edeler 49a/02, 65b/17

k. eylemekdür 37a/23

keyfiyyet <Ar. Nitelik, madde, husus, iş. -14-

k. 17a/07, 97b/14

k.-i devā 61a/10

k.+ i 76a/09, 89b/09, 93b/18, 94a/22, 94a/25

k.+ ile 49b/12, 49b/25, 61a/06, 61a/07

k.+ in 103a/06

k.+ inden olsa ol 76a/14

keylūs <Ar. Hazmı kolay olan gıda. -6-

k. 112a/20, 114b/12, 83b/21

k.+ dan 104b/10, 106b/06

k.+ ı 78a/20

keymūs <Gr. Mide ve karaciğerde sindirim sonu oluşan besin sıvısı. -1-

k. 10a/25

keyūs <Gr. Eğri, eğrilik. -1-

k. 83a/24

kezālik <Ar. Aynı şekilde. -2-

k. 114b/06, 23b/17

kezāz <Far. Tetanoz, kazıklı humma. -6-

k. 26b/18, 26b/20, 26b/22, 27a/01, 26b/15

k.+ dan 26b/23

kezebü'l-ḥumār <Ar. Eşek yalancılar. (MetindeYazar bu ifadeyi sahte hekimleri eleştirmek için kullanmıştır.) -1-

k.-ḥumār 31b/14

kıbel <Ar. Taraf, yön. -2-

ķ.-i bādiyeye 2a/14

ķ.-i bāridin 103b/11

kıbrısī Kıbrıs'a ait, Kıbrıs'la ilgili. -8-

ķ. 91a/27, 91b/18, 98b/21

ṭīn-i ķ. 101a/18, 91a/20, 91b/05, 91b/22, 92a/07

kıbuş - Hareket etmek, kırışmak. -1-

ķ.- maz 35a/23

kıcığla - Gıdıklamak. -2-

ķ.- yalar 65b/16

ķ.- yasin 52b/23

kıcirdat - Gıcirdatmak. -2-

ķ.- maķ 23a/18

ķ.- urlar 50b/10

kıcirdur - Gıcirdamak, gıcirdatmak. -1-

ķ.- ur 103b/14

kıgī <Tr.-Far. Hayvan dışkısı gibi, hayvan dışkısı ile ilgili. -1-

ķ. 54b/16

kıl - Kılmak, yapmak, etmek. -9-

fā'ide ķ.- a 36b/01

ķ.- duķ 3a/07

meşgūl ķ.- maķ 23a/01

mūṭāla'a ķ.- up 2b/26

ķ.- ur 36b/02

bārid ķ.- ur 12a/06

müfid ķ.- ur 57a/17

müsteḥīl ķ.- ur 5b/25

şāfi ķ.- ur 63a/13

kıl Kıl. -12-

ķ. 32b/27, 35a/06, 35a/24, 35a/25,

35a/15

ķ.+ ı 19b/09, 35a/12, 37b/12

ķ.+ lar 35a/19, 78b/26

ķ.+ lara 35a/16

ķ.+ ları 35a/18

ķulā' <Ar. Ağız ağrısı. Bir ağz hastalığı. -12-

ķ. 43b/27, 44a/03, 44a/17, 44a/25, 44b/08, 44b/11, 45a/02	ķ.+ ı 53b/13
ķ.+ a 44a/12, 44b/21	ķıŝŝā <Ar. Eşek hıyarı (<i>Ecballium elaterium</i>). -3-
ķ.+ dadur 43b/27	ķ. 113a/26, 67b/05, 67b/07
ķ.+ ina 44b/19	ķıŝŝā <Ar. <i>bk. ķıŝŝā</i> . -1-
ķ.+ uŋ 44b/10	ķ. 113b/26
ķillet <Ar. Azlık. -2-	ķış Kış, kış mevsimi. -10-
ķ.+ ine 23b/14, 69b/06	ķ. 11b/23, 12a/22, 17b/16, 25b/16, 66a/16, 69a/20, 6a/04, 72a/07
ķımıldat- Kımıldatmak. -2-	ķ.+ ın 82b/19
ķ.- alar 86b/14	ķ.+ larda 18a/10
ķ.- mayalar 23a/25	ķışmıŝ <Far. Kişniş, kuş üzümü. -5-
ķına <Ar. <i>bk. ħinnā</i> . -1-	ķ. 17a/03, 18b/16, 4a/19, 4a/19
ķ.+ yıla 7a/14	ķ.+ ıla 91a/16
ķınye <Ar. İnsan ömrü, hayat. -2-	ķıŝr <Ar. kabuk. -1-
ķ. 111b/18	ķ.-ı enberbārīŝ 58a/11
sū' -i ķ.+ dūr 111b/16	ķıvām <Ar. Tav, çağ, kıvam. -16-
ķırfa <Ar. Amber kabuğu, tarçın ağacına benzeyen bir ağacın kabuğu (<i>Croton eluteria</i>). -7-	ķ. 24a/18, 56b/11, 57a/11, 60b/10
ķ. 14b/26, 18b/27, 20a/13, 20b/27, 73b/20, 88b/04, 94b/24	ķ.+ a 113a/03, 56b/07, 57b/24
ķırķ Kırk, kırk sayısı. -37-	ķ. bula 73a/03, 90a/11
ķ. 101a/15, 103a/21, 107a/03, 109b/17, 113a/03, 11a/18, 11b/15, 20a/15, 20b/13, 42a/08, 42a/15, 42b/03, 43a/07, 43b/27, 44b/14, 45a/04, 45a/20, 46a/03, 48a/16, 58a/16, 58a/17, 65a/11, 65b/04, 66a/03, 66a/18, 67b/13, 69a/11, 69a/12, 70a/16, 71b/20, 76b/15, 7a/23, 82b/07, 86b/25, 88b/05, 97b/11	ķ. bulsa 72b/27
ķ.+ ıncı 41b/19	ķ.+ ın 14b/25
ķırķı Kırpılmış, kesilmiş. -1-	ķ.+ ın bula 114a/02
ķ.+ sı 62b/06	ķ. ola 82b/08, 93a/01
ķırķıl - Kırpılmış. -1-	ķ. olunca 73b/19
ķ.- mış 57b/15	ķ. vërmege 5a/23
ķırlağıç Kırlangıç. -3-	ķız - Kızmak, ısınmak. -12-
ķ. 35a/04, 42b/26	ķ.- a 116a/25, 25b/23
ķ.+ ı 47b/11	ķ.- ar 60b/20
ķıŝaç Kısaç. -1-	ķ.- duķca 10a/26
ķ.+ ların 67a/04	ķ.- ıncı 37a/18
ķısı Kısık, kısılmış. -1-	ķ.- maķ 41b/16
ķ. 23a/23	ķ.- mış 100b/23, 100b/24, 101a/09, 113a/18, 115b/26
ķısım <Ar. Kısım, bölüm. -2-	ķ.- sa 60b/20
ķ.+ dur 71a/11	ķız Kız. -3-
	ķ. 25a/25, 29b/26, 30b/18
	ķızar - Kızarmak, kızıllaŝmak. -12-
	ķ.- a 37a/19, 54a/06
	ķ.- maķ 110a/21, 29b/11, 29b/12, 30a/04
	ķ.- maķdur 44a/01
	ķ.- ması 34b/25

k.- mış ola 92b/21
 k.- sa 35a/02
 k.- ur 31a/19, 35b/01
kızdır- Kızdırmak, aşırı ısıtmak. -15-
 k.- alar 100b/22, 100b/23, 74b/14, 77a/24
 k.- mak 28a/24, 51b/25, 78a/04
 k.- up 51b/05, 52a/03, 81a/04, 95b/14
 âlet k.- up 10a/18
 k.- up uralar 93b/08
 k.- ur 28a/04
kızıl Kızıl, kırmızı. -113-
 k. 102a/25, 104b/22, 104b/27, 105a/05, 105b/03, 105b/11, 105b/17, 106b/27, 107b/18, 108b/27, 109b/11, 111a/01, 111a/06, 111a/11, 111b/05, 111b/14, 113a/04, 113a/10, 113b/04, 115a/04, 115b/12, 12a/14, 12b/02, 16b/18, 17b/23, 20b/26, 24a/08, 25a/26, 31b/05, 32a/05, 32a/11, 34b/10, 37a/09, 37b/16, 38a/25, 3a/20, 3a/25, 3b/03, 43a/18, 43b/01, 44a/10, 44a/12, 44b/05, 44b/27, 45a/08, 45b/25, 46a/13, 48a/07, 50b/26, 53a/06, 54a/23, 54b/15, 55b/15, 57a/22, 57b/09, 57b/16, 57b/19, 57b/27, 58a/07, 58a/13, 58a/27, 59a/21, 60a/24, 65b/24, 67b/09, 67b/20, 68a/07, 6b/15, 70a/15, 71a/09, 73a/17, 73b/01, 73b/05, 76b/14, 77a/10, 77b/24, 79b/22, 80a/25, 82a/05, 84a/01, 85a/25, 85b/04, 85b/17, 89b/25, 8a/06, 90b/08, 91a/09, 92b/05, 92b/07, 93a/03, 93a/08, 93b/06, 94a/02, 94b/05, 96b/24, 99b/11
 şandal-ı k. 59b/05
 k.+ ı 35a/02
 k.+ luğa 109a/22
 k. ola 44b/10, 68b/15, 95a/26
 k. olmak 107a/13, 27b/13, 43a/08, 46a/07, 51b/02, 55b/15, 59a/20
 k. olsa 115b/25
 k. olur 109a/04, 12b/02, 65b/24
ki <Far. Ki, ki edatı. -982-
 k. 100a/01, 100a/04, 100a/07, 100a/08, 100a/11, 100a/12, 100b/06, 100b/10, 100b/12, 100b/18, 100b/25, 100b/27, 101a/07, 101a/09, 101a/13, 101a/21, 101a/25, 101b/05, 101b/14,

101b/22, 101b/23, 101b/25, 101b/27, 102a/04, 102a/05, 102a/06, 102a/07, 102b/02, 102b/03, 102b/19, 103a/08, 103a/14, 103a/19, 103a/22, 103b/01, 103b/04, 103b/07, 103b/14, 103b/15, 103b/16, 103b/27, 104a/04, 104b/05, 104b/13, 104b/16, 104b/24, 104b/26, 105b/08, 105b/09, 105b/10, 106a/15, 106a/27, 106b/13, 106b/25, 106b/26, 107a/09, 107a/17, 107a/18, 107a/24, 107b/06, 107b/12, 107b/15, 107b/20, 108a/15, 108b/23, 109a/06, 109a/08, 109a/09, 109a/13, 109a/15, 109a/18, 109a/23, 109a/24, 109b/18, 109b/20, 10a/18, 10a/19, 10a/24, 10b/09, 10b/19, 10b/20, 10b/27, 110a/04, 110a/05, 110b/03, 110b/05, 110b/07, 110b/14, 110b/20, 110b/25, 111a/05, 111a/06, 111a/13, 111b/11, 111b/21, 112b/04, 112b/06, 113a/13, 113a/14, 113a/23, 113b/01, 113b/09, 113b/25, 114a/18, 114a/21, 114a/24, 114a/26, 114b/05, 114b/20, 115a/03, 115a/14, 115b/05, 115b/20, 115b/21, 115b/23, 116a/02, 116a/17, 116a/22, 116a/23, 116a/26, 116a/27, 11a/11, 11a/25, 11a/27, 11b/02, 11b/0 11b/08, 11b/09, 11b/12, 11b/24, 11b/25, 12a/19, 12a/26, 12b/06, 13a/08, 13a/12, 13a/14, 14b/07, 14b/08, 14b/15, 14b/17, 15a/19, 15a/25, 15a/26, 15b/08, 15b/16, 15b/19, 15b/20, 15b/23, 15b/24, 15b/25, 15b/27, 16a/03, 16a/24, 16a/26, 16a/27, 16b/01, 16b/14, 16b/17, 16b/22, 17a/05, 17a/16, 17a/19, 17a/22, 17a/26, 17b/07, 17b/09, 17b/10, 17b/16, 17b/19, 17b/20, 17b/22, 18a/02, 18a/06, 18a/07, 18a/10, 18a/13, 18a/14, 18a/24, 18b/02, 18b/08, 19a/04, 19a/08, 19a/10, 19a/16, 19b/03, 19b/12, 19b/14, 19b/20, 19b/24, 19b/25, 1b/02, 1b/03, 1b/04, 1b/17, 20a/17, 20a/21, 20b/02, 21a/19, 21a/25, 21b/01, 21b/08, 21b/13, 21b/14, 21b/16, 21b/17, 21b/19, 21b/21, 21b/22, 22a/10, 22a/12, 22a/14, 22a/20, 22a/25, 22b/12, 22b/15, 23a/06, 23a/11, 23a/14, 23a/23, 23a/24, 23b/06, 23b/23, 23b/26, 23b/27, 24a/03, 24a/07, 24a/08, 24a/10, 24a/11, 24a/18, 24a/20, 24a/22, 24b/01, 25a/03, 25a/04, 25a/13, 25b/01, 25b/21, 25b/25, 26a/04, 26a/10, 26a/11, 26a/13, 26a/14, 26a/16, 26a/18, 26a/25, 26a/26, 26b/05, 26b/08, 26b/09, 26b/10, 26b/14, 26b/17, 26b/19,

26b/20, 26b/21, 26b/23, 27a/01, 27a/02, 27a/05, 27a/06, 27a/07, 27b/01, 27b/02, 27b/05, 27b/07, 27b/09, 27b/10, 27b/23, 27b/27, 28a/01, 28a/04, 28a/08, 28a/09, 28a/12, 28a/13, 28a/17, 28a/23, 28a/25, 28b/01, 28b/05, 28b/06, 28b/15, 28b/18, 28b/21, 29a/02, 29a/12, 29b/06, 29b/14, 2a/03, 2a/04, 2a/05, 2a/13, 2a/14, 2a/18, 2b/08, 2b/10, 2b/15, 2b/21, 30a/01, 30a/13, 30a/16, 30a/22, 30a/26, 30b/06, 30b/10, 30b/20, 31a/01, 31a/02, 31a/05, 31a/15, 31a/17, 31a/27, 31b/13, 31b/22, 31b/26, 32a/01, 32a/02, 32a/03, 32a/07, 32a/09, 32a/11, 32a/16, 32a/17, 32a/18, 32a/20, 32a/25, 32b/13, 32b/18, 32b/20, 32b/25, 32b/26, 32b/27, 33a/01, 33a/26, 33b/03, 33b/12, 33b/15, 33b/17, 33b/26, 34a/13, 34a/20, 34a/25, 34a/26, 34b/07, 34b/09, 34b/11, 34b/21, 34b/25, 35a/10, 35a/17, 35a/18, 35b/02, 35b/12, 35b/21, 36a/06, 36a/13, 36a/14, 36b/01, 36b/12, 36b/15, 36b/19, 36b/21, 37a/18, 37a/19, 37b/03, 38a/11, 38a/25, 38b/10, 38b/11, 38b/23, 38b/24, 38b/25, 38b/26, 38b/27, 39a/06, 39a/12, 39a/18, 39b/09, 39b/19, 39b/20, 39b/27, 3a/06, 3a/12, 3a/15, 3a/16, 3a/23, 3a/27, 3b/15, 3b/24, 40a/01, 40a/07, 40a/15, 40a/16, 40a/17, 40b/04, 40b/07, 40b/20, 40b/25, 41a/06, 41a/09, 41a/13, 41a/19, 41b/02, 41b/12, 41b/20, 41b/26, 42a/16, 42b/05, 43a/02, 43b/17, 43b/19, 43b/21, 43b/23, 43b/27, 44a/15, 44a/23, 44b/04, 44b/07, 44b/09, 44b/14, 44b/15, 44b/17, 44b/19, 44b/20, 45a/03, 45a/11, 45a/13, 45a/17, 45a/21, 45b/03, 45b/04, 45b/12, 45b/14, 45b/15, 45b/22, 45b/25, 46a/03, 46a/05, 46a/17, 46b/07, 46b/08, 46b/14, 47a/01, 47a/10, 47a/23, 47a/25, 47a/27, 47b/07, 47b/12, 48a/05, 48a/08, 48a/18, 48a/20, 48a/24, 48b/03, 48b/16, 48b/18, 48b/27, 49a/03, 49a/06, 49a/08, 49a/22, 49b/15, 49b/27, 4a/09, 4a/10, 4a/20, 4a/21, 4a/23, 4a/26, 4b/04, 4b/06, 4b/10, 4b/13, 4b/14, 4b/20, 4b/22, 50a/17, 50a/24, 50b/01, 50b/02, 50b/03, 50b/10, 50b/18, 50b/20, 51a/11, 51a/14, 51a/17, 51a/21, 51a/27, 51b/07, 51b/12, 51b/15, 51b/27, 52a/02, 52a/04, 52a/07, 52a/15, 52a/16, 52a/19, 52a/20, 52b/01, 52b/09, 52b/12, 52b/13, 52b/21, 52b/22, 53a/14, 53a/24, 53a/26, 53b/15, 54a/11, 54a/17, 54a/21,

54b/03, 54b/09, 54b/10, 54b/11, 54b/15, 54b/18, 55a/03, 55a/21, 56a/10, 56a/13, 56a/23, 56b/01, 56b/10, 56b/16, 56b/24, 56b/27, 57a/01, 57a/05, 57a/08, 57a/18, 57a/19, 57b/09, 57b/16, 57b/18, 57b/23, 58b/09, 58b/17, 59a/13, 59b/04, 59b/06, 59b/07, 59b/08, 59b/13, 59b/16, 59b/20, 59b/21, 59b/27, 5a/03, 5a/11, 5a/13, 5a/16, 5a/24, 5a/26, 5b/08, 5b/10, 5b/15, 5b/21, 60a/03, 60a/05, 60b/07, 61a/03, 61a/08, 61a/10, 61a/15, 61a/16, 61a/18, 61b/22, 61b/23, 61b/24, 62a/02, 62a/05, 62a/23, 62b/08, 63a/05, 63a/13, 63a/14, 63a/20, 63a/22, 63b/02, 63b/19, 63b/22, 63b/23, 64a/02, 64a/03, 64a/13, 64a/15, 64a/17, 64a/26, 64a/27, 64b/06, 64b/07, 64b/08, 64b/09, 64b/19, 64b/22, 64b/25, 65a/03, 65a/05, 65a/06, 65a/16, 65a/20, 65a/24, 65b/01, 65b/09, 65b/14, 65b/18, 65b/20, 65b/22, 65b/26, 66a/21, 66b/08, 66b/14, 66b/15, 66b/18, 66b/21, 66b/25, 67a/02, 67a/12, 67a/25, 67b/17, 68a/06, 68a/12, 68a/13, 68a/18, 68a/22, 68a/25, 68a/27, 68b/13, 68b/16, 68b/25, 68b/26, 68b/27, 69a/01, 69a/05, 69a/07, 69a/08, 69a/09, 69a/14, 69a/24, 69b/09, 69b/14, 69b/21, 6a/06, 6a/09, 6a/10, 6a/11, 6b/08, 6b/12, 6b/17, 6b/19, 70b/03, 70b/04, 70b/10, 70b/11, 70b/12, 70b/23, 71a/01, 71a/02, 71a/06, 71a/12, 71a/26, 71b/05, 71b/07, 71b/08, 71b/09, 71b/14, 71b/17, 71b/19, 71b/22, 71b/23, 72a/06, 72a/08, 72a/10, 72a/17, 72a/23, 72a/25, 72b/21, 73a/17, 73a/20, 73b/10, 73b/15, 74a/02, 74a/13, 74a/18, 74b/02, 74b/16, 74b/26, 75a/06, 75b/02, 75b/06, 75b/12, 75b/15, 76a/02, 76a/06, 76a/08, 76a/11, 76a/24, 76b/16, 76b/19, 76b/26, 77b/02, 77b/04, 77b/05, 77b/06, 77b/12, 77b/15, 77b/21, 78a/21, 78b/15, 78b/19, 79b/07, 7a/02, 7a/23, 7b/12, 7b/13, 7b/15, 7b/20, 7b/21, 7b/27, 80a/01, 80a/23, 80a/24, 80b/04, 80b/22, 81a/02, 81a/15, 81b/16, 81b/27, 82a/01, 82b/04, 82b/09, 82b/20, 82b/22, 83a/13, 83a/21, 83a/23, 83b/13, 83b/19, 83b/20, 84b/02, 84b/04, 84b/06, 84b/07, 84b/09, 84b/10, 84b/13, 84b/15, 84b/22, 84b/24, 84b/27, 85a/04, 85a/06, 85a/08, 85a/11, 85a/16, 85a/20, 85b/12, 85b/20, 86a/12, 86a/13, 86b/22, 87a/16, 87a/21, 87a/24, 87b/09, 87b/12, 87b/14, 87b/22, 87b/24, 88a/02,

88b/24, 89a/09, 89a/16, 89a/24, 89b/01, 89b/10, 89b/15, 89b/27, 8a/11, 8a/13, 8a/15, 8a/19, 8b/01, 8b/02, 8b/03, 8b/14, 8b/25, 8b/27, 90a/10, 90a/19, 90b/18, 90b/20, 90b/22, 90b/27, 91a/12, 91a/14, 91a/17, 91b/07, 91b/24, 91b/25, 91b/26, 92a/21, 92b/01, 92b/05, 92b/06, 92b/12, 92b/15, 92b/16, 92b/17, 92b/19, 92b/20, 93a/05, 93a/10, 93a/16, 93b/18, 93b/27, 94a/15, 94b/06, 94b/12, 94b/17, 94b/18, 94b/27, 95a/06, 95a/09, 95a/24, 95a/25, 95a/27, 95b/02, 95b/07, 95b/19, 95b/23, 95b/24, 96a/01, 96a/04, 96a/05, 96a/26, 96b/17, 96b/19, 96b/22, 96b/23, 97a/03, 97a/17, 97a/23, 97a/26, 97b/05, 97b/26, 98a/05, 98a/09, 98a/11, 98a/23, 98a/25, 98a/26, 98a/27, 98b/05, 98b/06, 98b/19, 98b/20, 99a/01, 99a/07, 99a/12, 99a/14, 99a/15, 99a/21, 99a/23, 99a/25, 99a/26, 99a/27, 99b/04, 99b/12, 99b/15, 99b/22, 99b/27, 9a/10, 9a/17, 9a/18, 9a/27, 9b/01, 9b/03, 9b/13, 21b/13, 25b/14, 32a/22, 63b/17, 99a/17, 17a/23, 103b/01, 103b/13, 10a/14, 16a/04, 1b/11, 33b/07, 37a/23, 80b/25, 81a/05, 85b/15, 88b/07, 61b/24, 100a/06, 100b/04, 22a/23, 24b/15, 37b/06, 67a/18, 69a/06, 80b/22, 6a/15

kibrīd <Ar. *bk. kibrit*. -1-

k. 65b/14

kibrīt <Ar. Kibrit, kükürt. -7-

k. 116a/26, 42a/03, 4b/27, 55b/04, 6b/17

k.-i aşferden 55b/06

k.+ ile 116a/25

kibrītī <Ar.-Far. Kibritle ilgili, kibrite ait. -2-

k. 115b/01, 116a/23

kici Küçük. -1-

k.+ sin 104a/19

kiçirek Küçücük, küçükçe, daha küçük, ufacık. -5-

k. 110b/10, 41a/18, 76a/05

k. olmazısa 24a/10

k. olur 40a/02

ķīfāl <Ar. Baş damarı. -25-

ķ. 9b/13

ķ.+ den 12b/04, 14a/07, 15b/12, 23b/19, 29b/13, 30b/22, 32a/05, 36a/19, 37b/16,

3b/03, 41b/03, 42a/18, 42b/16, 43a/09, 44a/07, 46a/09, 47a/16, 48a/09, 48b/04, 4a/01, 50b/27, 51b/04, 55b/16, 68a/23

ķifāyet <Ar. Yeterlik, yararlık. -18-

k. etmekse 44b/12, 64b/21

k. etmeyüp 73a/11

k. etmezise 100b/15

k. etmezse 32b/04

k. eylemez 64a/21

k. eyler 100b/10, 114a/23, 3b/20, 44b/12, 44b/13, 44b/14, 53b/04, 55a/26

k. eylerise 100b/13, 36b/06, 96b/07

ķil Kil, humuslu toprak. -2-

k.-i 42b/13 42b/12

k.-i ermenī 91a/07

ķim Ki, ki edatı. -299-

k. 100a/21, 100b/12, 102a/23, 102b/11, 102b/14, 102b/17, 102b/22, 102b/27, 103a/14, 103a/17, 103a/20, 103b/22, 105a/17, 105a/25, 106a/14, 106a/17, 106b/02, 106b/04, 106b/19, 108b/15, 108b/22, 10b/12, 110a/14, 111a/03, 111a/07, 111a/24, 112b/21, 113a/02, 113a/03, 113a/21, 113a/24, 113b/02, 114a/01, 114a/02, 114b/05, 115a/26, 115b/16, 115b/27, 116a/24, 116a/25, 11a/13, 11b/04, 11b/18, 12a/18, 12b/16, 13a/05, 13a/06, 13b/12, 13b/14, 14b/01, 15b/07, 16b/27, 17b/03, 17b/13, 18a/27, 18b/03, 18b/11, 18b/16, 18b/23, 18b/26, 19a/03, 19b/19, 1b/21, 21a/11, 22a/15, 22b/06, 23a/02, 23a/27, 23b/06, 24a/04, 24a/25, 24b/04, 24b/11, 24b/13, 24b/25, 25a/17, 25b/01, 25b/06, 26a/04, 26b/01, 26b/13, 29a/03, 29a/09, 29a/16, 29a/22, 2a/07, 2a/10, 2a/17, 2a/20, 2a/21, 2a/23, 2a/26, 2b/09, 30a/09, 32b/05, 32b/06, 32b/07, 32b/15, 32b/16, 32b/17, 33a/13, 33a/18, 33a/26, 39a/05, 39a/21, 39b/10, 3b/19, 40a/07, 40b/06, 41a/05, 41a/06, 41a/16, 41a/22, 41a/23, 41a/24, 41b/10, 41b/27, 42a/05, 42b/23, 42b/25, 43a/24, 43b/08, 43b/25, 44a/02, 44a/04, 45a/03, 48a/21, 48a/22, 48a/24, 48a/27, 51a/19, 51a/21, 51b/05, 51b/06, 52a/01, 52b/14, 52b/19, 52b/23, 54a/06, 54a/08, 57a/02, 58b/17, 5a/22, 5a/23, 5b/02, 5b/04, 61a/07, 61a/08, 61a/10, 61a/12, 61b/11, 61b/20,

62b/03, 63b/26, 64a/01, 64a/05, 64b/16, 64b/22, 64b/24, 64b/27, 65a/13, 65a/23, 65a/27, 65b/07, 65b/12, 66b/03, 67a/05, 67a/07, 67a/14, 67b/11, 67b/12, 67b/16, 67b/22, 68a/09, 68a/11, 68b/15, 69a/21, 69a/25, 69b/04, 69b/05, 6a/14, 6a/21, 70a/05, 70a/21, 70a/22, 70b/01, 70b/02, 71a/07, 71a/11, 73a/03, 75a/02, 75a/03, 75b/11, 75b/13, 76a/06, 76a/23, 76b/06, 76b/12, 76b/19, 76b/25, 77b/10, 78b/16, 79b/17, 7b/03, 81a/07, 81a/10, 82b/08, 82b/23, 83a/10, 83a/15, 83b/01, 84a/12, 84a/13, 84b/12, 85a/03, 85b/25, 85b/26, 86a/10, 86b/14, 86b/15, 86b/20, 86b/21, 86b/26, 87a/03, 87a/05, 87b/25, 88a/01, 88a/13, 88a/27, 88b/05, 88b/08, 88b/19, 88b/20, 89a/08, 89a/14, 90a/04, 90a/11, 90a/13, 91a/21, 92a/16, 92a/17, 92a/25, 92a/26, 92b/12, 92b/20, 93a/01, 94b/02, 94b/04, 95a/05, 95b/13, 96b/13, 96b/23, 97a/15, 97a/17, 97b/13, 98b/24, 98b/27, 99b/09, 99b/17, 9a/01, 13a/25, 58b/15, 77b/08, 86b/26, 104a/11, 105a/03, 105b/04, 109b/14, 115a/05, 115b/15, 11a/16, 11a/22, 18a/24, 31b/07, 47a/13, 54a/25, 5a/05, 66a/13, 66a/16, 69a/18, 70a/16, 70b/20, 85b/06, 86b/02, 87a/26, 87b/06, 88a/16, 94a/05, 23a/01

k.+ i 70b/27

k. ola 65a/10

kimād <Ar. Ateşte kızdırılıp yara üzerine konan bez parçası. -3-

k. edeler 93b/08

k.+ lar eylemek 27b/21

k.+ larıla 38a/10

kimāt <Ar. *bk. kimād*. -2-

k.+ larıla 11b/10, 51b/25

kimesne Kimse, herhangi biri. -86-

k. 106a/14, 10a/19, 110b/23, 111a/11, 114a/17, 115b/21, 12a/02, 13a/25, 17b/13, 17b/14, 18a/03, 18a/04, 18a/07, 18b/12, 22b/04, 25a/12, 25b/06, 28b/07, 2a/04, 2b/14, 31a/21, 40b/25, 49b/24, 4a/08, 4b/22, 52a/15, 52b/14, 55a/26, 57a/03, 64b/03, 65a/23, 65a/24, 65a/27, 67b/22, 67b/24, 68a/09, 68a/10, 68a/12, 68a/13, 72a/11, 75b/11, 76b/12, 7a/22, 89a/14

k.+ den 22a/11

k.+ ler 100a/26, 108b/21, 115b/22, 22a/25, 28a/12, 2b/15, 5a/24, 61a/12, 63b/26, 64a/01, 66b/18

k.+ lerde 22b/08, 75b/08, 9a/17

k.+ lere 100b/27, 13a/23, 19b/11, 2b/16, 31b/14, 31b/15, 49a/18, 6a/04, 78b/16

k.+ leri 63b/27, 72a/19, 89a/02

k.+ nün 116a/19, 11b/05, 22b/05, 56b/01, 56b/25, 64a/08, 67b/26, 68a/05

k. olup 3a/26

k.+ ye 110b/02, 17b/13, 33b/09, 36a/14, 67a/12

kimse Kimse, herhangi biri. -2-

k. 17b/16

k.+ lere 6a/05

kīmū *bk. iklīmīyā*. -1-

k.+ dan 58b/17

ķīmūliyā *bk. iklīmīyā*. -1-

ṭīn-i ķ. 44a/15

kir Kir, leke. -5-

k. 39b/20, 39b/23, 41a/06, 99b/09

k.+ i 67a/05

ķīrāṭ <Gr. Miskalın yirmi dörtte birine eşit bir ölçü. -2-

ķ. 49b/10

ķ.+ a 55b/06

kireç <Far. Kireç. -2-

k. 33b/02, 99b/16

kiremūd <Gr. Kiremit. -4-

k. 100b/23, 37a/18, 81a/04

k.+ den 23b/05

kireveyā <Ar. *bk. kerevyā*. -3-

k. 96a/06

k.+ yıla 112b/23, 78b/01

kirmān İran'ın batısında bir şehir. -2-

kemmūn-ı k. 102a/04, 114b/26

kirmānī Kirman şehrine ait. -9-

k. 37a/03, 95b/07, 96a/05

kemmūn-ı k. 113a/19, 114b/19,

115a/03, 115a/08

tūtiyā-yı k. 30a/25

kemmūn-ı k.+ yile 112b/20

kirpi	Kirpi. -1- k. 35a/14	k.-ı rahmetde 37b/10 k.+ da 103a/02, 25b/06, 30b/06, 3a/05,
kirpik	Kirpik. -4- k. 35a/16, 35a/26, 35a/27 k.+ ler 35b/02	51a/26, 5b/06 k.+ ı 3a/06 k.+ ında 32b/12, 33b/08, 34b/18,
ķīrūfī	<Gr. Bağ mumu. -15- ķ. 50a/10, 56a/09, 56a/21, 81b/26, 92a/12 ķ. edeler 42b/02 ķ. edüp 54b/08 ķ.+ ler 71b/07 ķ.+ yı 26b/05 ķ.+ yile 106a/12, 48a/14, 54b/07, 69a/24, 81b/24, 87b/12	49b/18, 50a/06, 97a/08 k.+ larda 67a/17 k.+ larına 2b/25
kīse	<Far. Torba, kese. -5- k.+ de 15b/03 k.+ sine 86b/10 k.+ ye 14b/27, 70b/18, 85b/15	kitābet <Ar. Yazma, yazı yazma. -1- k. 36b/27
kişi	Kişi, insan. -3- k.+ nūj 10a/20 k. olup 3a/26, 51b/04	ķo - Komak, koymak. -18- ķ. 64a/25 ad ķ. - duķ 3a/04 ķ. - maķ 22a/19, 51b/05, 75b/01 ķ. - maķ olmaz 107a/06 tenhā ķ. - maķdan 20a/25 ķ. - maya 54a/08, 84b/12 ķ. - mayalar 115a/27, 46a/23, 47b/01 ķ. - mayup 1b/08 ķ. - maz 103a/07 12a/06 ķ. - maz 12a/06 maħrūn ķ. - mışdur 84a/04 ķ. - salar 15a/13 aşa ķ. - salar 29a/16
kişniç	<Far. <i>bk. kişniç</i> . -1- k. 18a/06	ķoca Koca, büyük. Yaşlı, ihtiyar. -1- ķ. 20b/14
kişniç	<Far. 1. Maydanozgillerden, yaprakları maydanozu andıran, 20-60 cm yükseklikte, tüysüz, bir yıllık ve otsu bir bitki, kişniş otu (<i>Coriandrum sativum</i>). 2. Bu bitkinin baharat olarak kullanılan kurutulmuş meyvesi veya tohumu. krş. küzbere. -49- k. 102b/05, 103a/12, 103b/25, 105a/07, 106a/22, 110a/25, 17a/02, 17b/05, 29b/20, 29b/27, 37b/19, 38b/05, 38b/09, 3b/27, 42b/11, 42b/14, 43b/02, 44a/10, 44a/15, 44b/27, 45a/09, 46a/14, 46a/15, 46a/25, 46b/04, 47a/17, 48b/08, 51b/14, 53a/06, 54b/07, 57b/03, 57b/20, 58a/04, 58a/11, 59a/04, 59b/05, 59b/10, 65a/17, 73a/17, 80a/25, 82a/05, 91b/21, 95a/24 k.-i yābis 104b/04, 91b/08 k.+ dūr 61b/14 k.+ ile 15a/16, 29b/21, 54a/12	ķoç Erkek, yiğit. Yaşlı erkek. -15- ķ.+ lar 14a/17 ķ.+ lara 12a/22, 25b/15, 28a/12, 28b/10, 50b/11, 50b/19, 53a/27, 54a/19, 81b/06 ķ.+ larda 11b/22, 32b/09, 39b/02, 75a/26 ķ.+ larda olurısa 50b/14
kitāb	<Ar. Kitap. -18- k. 68b/03 k.-ı āhire 3a/04	ķoçluk Erkeklik. Yaşlılık. -1- ķ.+ dan 49a/09 ķoħ - Kokmak, koklamak. -2- ķ. - ar 108b/14, 4b/27 ķoħu Koku. -3- ķ. 58b/06 ķ.+ larıla 40b/10 ķ.+ sı 61b/18 ķoħula - Koklamak. -6- ķ. - maķ 4a/02, 4a/27, 5a/03

	ķ.- maķıla 8a/25		ķ.+ a 84a/27
	ķ.- ya 3b/25		ķ.+ da 104a/01, 84a/25, 84b/06, 98a/14
	ķ.- yalar 3b/19		ķ.+ da olana 84a/27
ķokķ -	Kokmak, koklamak. -23-		ķ.+ dur 98a/01
	ķ.- a 15a/09, 18b/04, 26b/01, 34a/06, 45b/27, 72b/16	ķoltuk -	Koltuk, koltuk altı. -2-
	ķ.- alar 16b/11		ķ.+ dan 43a/03
	ķ.- ar 16b/10, 67b/23, 72a/21, 72b/06		ķ.+ ların 65b/16
	ķ.- maķıla 33b/24, 5a/01	ķop -	Kopmak. -1-
	ķ.- maķ 42a/03, 80a/17, 82b/13, 87a/15		ķ.- u 43b/25
	ķ.- maķdur 72b/06	ķopar -	Koparmak. -2-
	ķ.- mış 4b/27		ķ.- duķda 98a/18
	ba'de't-tenķiyye ķ.- salar 6b/27		ķ.- maķ 98a/18
	ķ.- ur 14b/08, 8b/02	ķopp -	bk. kop. -1-
ķokķla -	Koklamak. -1-		ķ.- a 45a/03
	ķ.- yalar 65a/26	ķoppar -	bk. kopar. -2-
ķoku -	Koku. -24-		ķ.- a 48a/22
	ķ. 110a/18, 41b/20		ķ.- ur 22b/21
	ķ.+ lar 64b/25, 65a/26, 65b/14, 66b/24	ķor -	Kor. -1-
	ķ.+ larıla 10a/02, 11b/06, 23b/26		ķ. 66b/23
	ķ.+ lu 14b/24, 33b/24	ķorķu -	Korku. -3-
	ķ.+ sı 45a/22, 45b/04, 45b/15, 61b/07, 61b/16, 62b/01, 62b/15, 66b/24, 82b/12		ķ.+ lu 10a/13, 53b/03
	ķ.+ sın 104a/27, 46a/03		ķ.+ dur 18a/02
	ķ.+ sınadur 42a/09, 45a/20	ķorķ -	Korkmak. -5-
ķoku -	Koklamak, kokmak. -1-		ķ.- maķ 16b/08
	ķ.- sa 10a/11		ķ.- maķdan 18b/23, 28a/14
ķokķula -	Koklamak. -22-		ķ.- maķdur 19b/04
	ķ.- maķıla 8b/06, 9a/23		ķ.- maya 19b/04
	ķ.- maķ 12a/25, 14b/05, 14b/08, 15a/08, 15a/17, 15a/23, 18b/03, 24b/23, 27b/22	ķorķak -	Korkak. -7-
	ķ.- maķıla 10b/20, 11a/03		ķ. 60b/26, 61a/02
	ķ.- salar 8a/16		ķ. ola 58a/22
	ķ.- ya 11b/27, 64b/25, 9a/14		ķ. olmak 13a/27, 59b/14
	ķ.- yalar 11b/27, 12b/22, 51b/27, 64b/25		ķ. olur 60b/13, 60b/25
ķokķut -	Koklatmak, kokutmak. -2-	ķorķu -	Korku. -8-
	ķ.- alar 92b/14, 95b/12		ķ. 15a/14, 27a/06, 27b/01
ķol -	Kol. -2-		ķ.+ dur 27b/01, 52a/02, 9a/17
	ķ.+ ından 47b/08		ķ.+ lu 59b/15
	ķ.+ ların 42b/11		ķ.+ lusu 97b/25
ķolon -	<Gr. Kalın baķırsak. -9-	ķorķulu -	Korkulması gereken, korkulacak şey. -1-
	ķ. 84a/23, 84b/02		ķ.+ dur 53b/07
		ķoruk -	Koruk, olgunlaşmamış üzüm. -35-
			ķ. 30b/01, 33b/25, 36b/05, 37b/22, 42b/18, 53b/07, 72b/08, 73b/06, 75a/21, 77a/08,

79a/13, 79a/23, 79a/27, 82a/16, 82a/23, 89b/19, 89b/23, 8b/17, 90a/04, 90a/05, 90b/16, 98a/08

ķ.+ da 8a/22

ķ.+ dan 79b/19

ķ.+ ıla 45a/27, 79b/13, 93a/14

ķ.+ ıla ola 90b/20

ķ.+ lu 4b/20, 82a/17, 91b/15, 98a/08

ķ.+ u 8b/04

ķoštā Hekim adı. *lūķā oġlı ķoštā*. -1-

ķ. 25a/12

ķoštānīyye <Gr.-Ar. İstanbul'un eski adı. -1-

ķ.+ de 18a/14

ķoštānīyye <Gr.-Ar. *bk. ķoštānīyye*. -1-

ķ.+ de 44a/24

ķoy - Koymak. -114-

ķ.- a 41a/05, 45b/25, 48b/26, 50a/10, 64a/08

ķ.- alar 110b/09, 111a/07, 113a/05, 114a/01, 116a/23, 116a/24, 11b/17, 11b/18, 11b/19, 11b/20, 11b/21, 14b/27, 18b/17, 18b/18, 18b/19, 18b/20, 20b/24, 23a/24, 23b/06, 29a/08, 32b/17, 34b/17, 37a/18, 39a/05, 39a/09, 39a/17, 40a/14, 40b/23, 41a/04, 41a/12, 41a/24, 41b/10, 47a/07, 50a/04, 50a/06, 50a/11, 58a/17, 58b/15, 5a/22, 5b/03, 5b/04, 65a/12, 65a/14, 65a/17, 65b/06, 67b/12, 72b/27, 73b/21, 76a/05, 76a/06, 77a/24, 79b/07, 80b/25, 85b/06, 85b/15, 86a/09, 86a/10, 90a/07, 90a/09, 90a/11, 91a/03, 91b/18, 92b/21, 94a/06, 90a/09, 51a/27, 5b/02, 5b/03

ķ.- ar 39a/01

ķ.- arlar 69b/24, 86b/25, 86b/26

ķ.- asın 32b/06

yapışdırı ķ.- asın 49b/10

ķ.- ıcaķ 37b/13

ķ.- maķdan 27b/19

ķ.- maķdur 101a/01

ķ.- maya 75b/09

ķ.- mayalar 104a/25

ķ.- mış olmaķdur 100b/20

ķ.- sa 78a/03

ķ.- salar 49b/19, 99b/07

ķ.- up 100b/23, 101b/04, 108b/10, 11b/10, 14b/27, 18b/19, 19a/19, 33a/18, 3b/18,

43a/22, 58a/17, 5b/02, 66b/23, 6b/27, 75b/27, 84b/22, 86a/13, 8a/16, 98b/26

ķoyu Koyu, katı kıvamlı. -2-

ķ.+ ca ola 111a/08, 47b/21

ķoyul - Koyulmak, koyulaşmak. -4-

ķ.- a 96b/13

ķ.- maya 5b/04

ķ.- mış 86b/01

ķ.- mış ola 70b/18

ķoyun Koyun. -4-

ķ. 113a/19, 41a/27, 64a/07, 68b/02

ķoz <Far. Ceviz (*Juglans regia*). -29-

ķ. 103a/22, 104a/20, 104b/03, 116a/14, 14b/21, 14b/23, 16a/24, 18a/18, 26a/08, 27a/25, 28a/19, 31a/27, 46b/14, 46b/20, 48b/22, 50b/23, 51b/11, 77b/13, 96b/10, 99a/01

ķ.+ dur 30a/17

ķ.+ ı 104b/03, 14b/21, 28a/22, 77a/02, 94b/08

ķ.+ ıla 55a/02

ķ.+ uş 47b/20

ķozak :Koza, kozalak. -1-

ķ.+ ı 51a/20

ķozlu <Far.-Tr. Cevizli. -1-

ķ. 49a/18

ķöhne <Far. Eski. -1-

k. olup 39a/11

ķök Kök. *krş. dīb*. -50-

k. 115b/04, 115b/05, 47b/20, 93a/22

ķ.+ i 100b/11, 100b/13, 105b/02, 105b/03, 105b/26, 106b/08, 115a/01, 115a/03, 11a/21, 24b/25, 27a/07, 28b/19, 33a/05, 35b/08, 38b/07, 48b/17, 48b/18, 49b/23, 50a/17, 54a/13, 54a/22, 74b/20, 89b/13, 96b/25

ķ.+ ile 18b/13

ķ.+ in 50a/15, 50b/09, 6b/05

ķ.+ ini 49b/24

ķ.+ inüj 111a/21, 111a/23, 112b/16, 112b/26, 112b/27, 17b/17

ķ.+ iyile 23b/21, 26b/12

ķ.+ ler 43b/06

ķ.+ leri 9a/19

ķ.+ lerine 10a/14

kömür Kömür. -1-

k. 44b/10

köppük bk. *köpük*. -9-

k. 100b/21, 15b/27, 16a/06, 17b/21, 23a/19

k.+ i 109b/06, 31a/10

k.+ ile 46a/21

k.+ ine 11b/21

k.+ ini 11b/19

köpük Köpük. -10-

k. 20a/26

k.+ dür 34b/07

k.+ i 14b/23, 16b/09, 34b/16, 34b/18, 50a/19

k.+ idür 34b/09

k.+ ile 17a/19

k.+ in 34b/27

köpür - Köpürmek. -1-

k.- dükte 66b/24

kör Kör, gözleri görmeyen. -2-

k. 109a/09

k. eyler 6a/06

kötü Kötü, iyi olmayan. -1-

k.+ lerüj 25b/13

kötürüm Kötürüm. -2-

k. 25b/14

k.+ lerüj 25b/14

ķudret <Ar. Güç. -3-

ķ. 12b/05, 15b/13

ķ. olurısa 88b/07

ķūkıyā <Gr. Terkip adı. -14-

ķ. 36a/07, 39b/15

ķabb-ı ķ. 16a/15, 29a/05, 9b/06

ķ.+ yıla 50b/15

ķabb-ı ķ.+ yıla 12a/24, 17a/11, 18a/26, 33a/04, 34a/05, 35a/09, 38a/13, 41b/24

ķulak Kulak. -137-

ķ. 101b/26, 102a/26, 102b/06, 10a/16, 10b/03, 14b/09, 37b/14, 38a/19, 38b/15, 38b/22, 39a/02, 39a/04, 39a/10, 39a/11, 39a/14, 39a/19, 39a/21, 39b/02, 39b/22, 40b/09, 40b/16, 41a/01, 57a/27, 59a/25, 64b/11, 93a/02, 95a/17, 95a/26

ķ.+ a 37b/17, 37b/18, 37b/21, 37b/23, 38a/03, 38a/05, 38a/15, 38a/17, 38a/18, 38a/22, 38b/04, 38b/11, 38b/13, 38b/19, 39a/02, 39a/03, 39a/09, 39a/10, 39a/13, 39a/15, 39a/17, 39a/20, 39a/21, 39a/24, 39a/27, 39b/10, 39b/18, 39b/19, 39b/21, 39b/25, 40a/06, 40a/08, 40a/09, 40a/10, 40a/24, 40a/27, 40b/03, 40b/10, 40b/15, 40b/18, 40b/21, 40b/23, 41a/01, 41a/03, 41a/08, 41a/11, 41a/15, 41a/19, 41a/20, 41a/21, 41a/24, 41a/26, 41a/27, 47a/14

ķ.+ da 38a/09, 38a/23, 38b/13, 38b/17, 39a/25, 39b/19, 39b/20, 41a/23, 8b/13

ķ.+ da olan 40b/20

ķ.+ dan 38a/17, 39a/23, 41a/01, 47a/13

ķ.+ ı 11b/01, 17a/18, 38b/13, 38b/21, 39b/22, 41a/05, 41a/06, 41a/07, 41a/15, 50b/09, 57b/02, 57b/19, 59a/17, 59b/09, 91a/09, 91a/16, 91b/20, 92a/06, 95a/18,

96b/26, 97a/01, 98b/03

ķ.+ ın 38b/15, 40a/26

ķ.+ ın urup 39b/25

ķ.+ ma 10a/21, 38a/14, 38b/03, 39a/05, 39b/16, 41a/16, 65b/14, 7b/25, 10a/21

ķ.+ lar 23a/16

ķ.+ larda 4b/03, 7b/14

ķ.+ ların 78b/25

ķ.+ larında 12a/03

ķulķand <Gr. Kırmızı renkli madeni bir tuz. -3-

ķ. 31b/20

ķiyāf-ı ķ. 31b/17

ķiyāf-ı ķ.+ ı 31b/18

ķulķandis <Gr. Beyaz renkli madeni bir tuz. -1-

ķ. 42b/25

ķulübü'l-‘ārifin <Ar. İrfan sahiplerinin kalpleri. -1-

ķabīb-i ķ.-‘ārifin 1b/02 1b/01

ķulunc <Ar. Şiddetli omuz ve sırt ağrısı. -47-

ķ. 102b/09, 102b/11, 108a/15, 110b/15, 52b/18, 83b/18, 83b/23, 84a/15, 84a/25, 84a/26, 84b/03, 85a/04, 87b/15, 87b/16, 87b/22, 89a/03, 89a/14, 94b/20

veca'-ı ķ. 85a/04

ķ.-ı 100b/01 100a/27

.-ı akı olur 84b/02
 .-ı akı 84b/03
 anu- n .-ı ma'de 83b/22
 .-ı rı 84b/08
 .+ a 77b/12, 84b/07, 84b/27, 85b/09,
 87b/21, 90a/22
 env ' -ı .+ a 88b/23
 .+ da 89a/02
 b b -ı .+ da 94a/17
 .+ dadur 83b/18
 .+ dan 83b/24
 .+ dan olurısa 110b/13
 .+ dur 87b/22
 . ola 89b/01
 . olmazdan 84b/14
 .+ u 84b/11, 85a/06, 85a/11, 86a/02,
 87a/07, 88a/07
 lunc  <Ar.-Far. Kuluncla ilgili, kulunca ait.
bk.  lunc. -1-
 . 110b/15
 lunc 't-tav n  <Ar. Bir kulunc eidi. *bk.*
k lunc. -1-
 .-tav n  d rler 84b/11
um Kum. -3-
 . 112b/14, 113a/18
 .+ ıla 85a/08
uma <Ar. Kuma. -1-
 . 44a/16
umum <Ar. Su kabı. -1-
 .+ da 38b/14
unduz Kunduz. -3-
 . 101b/07, 58b/17, 85a/22
ur - Kurmak. -2-
 .- alar 101a/21, 93b/04
urb <Ar. Yakınlık, yakın. -2-
 .+ ında 24a/01
 .+ ından 43a/04
urbaa Kurbaa. -1-
 . 35a/13
urd *bk. urt. -2-*
 . 105b/07
 . olur 49a/07
urdau Kurtuk. -1-

.+ sı 49b/02
urdum n  <Ar. Karaman kimyonu (*Carum carvi*). kr. ker vy . -3-
 . 113b/03, 114a/10, 16b/06
ur  Kuru. -92-
 . 103a/12, 104b/27, 106a/22,
 111b/04, 115a/11, 116a/13, 11a/15, 12a/11,
 12b/15, 13b/08, 14b/17, 19a/17, 20b/17, 20b/21,
 21b/04, 27b/17, 29b/16, 35b/21, 36b/17, 38b/02,
 39b/18, 43a/05, 43a/06, 44a/09, 44a/10, 44a/15,
 45a/09, 48a/07, 4b/11, 53a/06, 54a/05, 54b/14,
 55a/02, 55b/18, 57b/03, 57b/20, 58a/04, 58a/11,
 59a/04, 59b/05, 59b/06, 59b/10, 5a/07, 5a/17,
 61b/14, 65b/04, 65b/11, 66a/25, 69a/12, 69b/09,
 70a/15, 70b/17, 73a/17, 74b/15, 80a/25, 82a/05,
 87b/04, 89a/06, 89b/08, 8b/22, 93a/10, 93a/11,
 94a/03, 95a/24, 95a/25, 97a/11, 98b/01, 55a/18
 .+ ca 17a/13
 .+ ca olurısa 48a/13
 .+ dandur 64b/22
 .+ dur 29a/18
 .+ la 101a/12, 102a/02, 46a/11,
 46a/12, 72a/05, 77b/05, 80b/01, 82b/11, 89b/04,
 93b/02, 93b/03, 99a/01
 . olmak 15a/05, 75b/08
 .+ sı 49a/11, 73a/04, 93a/08
 .+ sından 94b/06
ur  - Kurumak. -9-
 .- duda 113a/21
 .- mı 96a/01
 .- mı ola 75a/04, 80a/26
 .- sa 30a/20
 .- ya 113a/21, 29a/07, 29a/09, 33b/05
uridilic k Kurutucu. -1-
 .+ ıla 39b/22
urit - Kurutmak. -16-
 .- alar 103a/03, 30b/01, 32a/13,
 33a/13, 33b/04, 33b/06, 44b/25, 6b/01, 74b/14,
 79b/26, 95a/21, 99b/17
 .- salar 89a/20
 .- up 33b/08, 94b/14
 .- ur 87a/09

ķurş <Ar. Yuvarlak, hap şeklinde ilaçlar. -91-

ķ. 103a/24, 58b/26, 67b/01, 79b/22, 80b/17

şifat-ı ķ. 105a/16, 105b/09, 105b/15, 107b/20, 113a/03, 67b/01, 91b/04

ķ.-ı āhir 67b/04

şifat-ı ķ.-ı āhir 113a/08, 91b/07

ķ.-ı benefşe 89a/06

ķ.-ı cūlnār 101a/05

ķ.-ı cūlnārdan bir 98b/17

ķ.-ı enberbārīş 113a/08

ķ.-ı enberbārīş-i 108b/08 108b/07

ķ.-ı enberbārīş-i rāvendī 107a/03

ķ.-ı kāfūr bir 110a/22, 104b/25, 59b/02,

75a/21

ķ.-ı kāfūrıla 59a/24

ķ.-ı kāfūrī 97a/03

ķ.-ı kehrübā 97b/03, 91a/26

ķ.-ı kehrübādan 91a/19, 98b/16

ķ.-ı nāfi' 73b/03

ķ.-ı ŧebāşīr 105a/10, 109b/18

ķ.-ı ŧebāşīr-i müleyyin 110a/12

ķ.-ı ŧebāşīr-i mümessik 97b/03,

102a/17, 95a/16

ķ.-ı zırnīhile 98b/09

ķ.+ dan 91a/08, 99b/19, 91b/03, 96a/08

ķ.+ ı 102a/18, 102a/24, 104b/23,

112b/25, 72b/21, 90b/10, 90b/26, 90b/27,

91a/05, 92a/06, 92a/27, 95a/09, 96a/19, 97a/03,

106b/10, 108b/08, 92b/04, 95a/14, 95b/10

ķ.+ ından 114b/02

ķ.+ lar 102a/26, 108a/20, 113a/11,

79b/25

ķ.+ lar édeler 105a/19, 105b/12,

105b/18, 92a/11, 105b/01, 107b/23, 113a/08,

59a/01, 67b/04, 6b/01, 73b/06, 80b/19, 90b/12,

91a/11, 91b/07, 91b/13, 95a/21, 96a/11, 98b/05,

99b/17

ķ.+ lardan 96a/18

ķ.+ larıla 72b/21

ķ.+ larıyıla 17a/17

ķurşum <Ar. Asfur, yalancı safran (*Carthamus tinctorius*). -2-

ķ. 91a/10

ķ.-ı hindī 6a/17

ķurşī Hekim adı. -1-

ķ. 87b/16

ķurşun Kurşun. -1-

ķ. 42a/22

ķurt Kurt. -3-

ķ. 89a/01

ķ.+ ları 38b/18

ķ. olmakdan 38b/17

ķuru Kuru. -3-

ķ. 111a/02, 5a/12, 96b/27

ķuru - Kurumak. -3-

ķ.- r 13b/27, 42b/16

ķ.- sa 11b/17

ķurūh <Ar. Yaralar. krş. karha. -18-

ķ. 42b/01, 51a/17, 30a/10

ķ.-ı 100a/22 100a/21

ķ.-ı em'āya 100a/19

ķ.-ı enfdedür 42a/16

ķ.-ı ħabīşdür 44a/03

ķ.+ a 34a/24, 44b/20

ķ.+ dan 88b/20

ķ. eyler 52b/17, 52b/18, 98a/17

ķ.+ ı 96b/15, 96b/16

ķ.+ ın 68a/04

ķ.+ ma 34b/01

ķ.+ uş 36a/16

ķuruluk Kuruluk. -1-

ķ.+ ı olurısa 104b/21

ķurut - Kurutmak. -2-

ķ.- alar 11b/14, 92b/06

ķus - bk. ķuş-. -19-

ķ.- a 11a/25, 11a/26

ķ.- alar 11a/20, 11a/23

ķ.- dukda 8a/21, 8b/03

ķ.- mağa 29a/05

ķ.- mağıla 10b/21, 14b/10, 8a/09

ķ.- maķ 10b/26, 12a/25, 16b/22,

16b/24, 8a/21

ķ.- maķda 11a/24

 .- ma dur 17b/11, 8b/03
  .- ma ıla 11a/10
 u  - Kusmak. -126-
  .- a 23a/27, 52b/23, 53a/19, 65b/12, 72b/16, 75b/12, 78a/03, 7a/02, 7a/03, 80b/24, 89b/13, 89b/14, 89b/16, 94a/15
  .- aca ı 73a/08, 74a/17, 82b/13, 90b/13
  .- aca ı gelmek 8a/02
  .- alar 101b/19, 48a/23, 49a/05, 60a/10, 72b/18, 73a/13, 74a/21, 76b/24, 78b/02, 80b/05, 80b/22, 80b/23, 80b/24, 81a/15, 81a/16, 82a/23, 82b/03, 83a/20, 8a/06, 8a/08, 90a/19, 90a/20, 90a/23
  .- amasa 72b/17
  .- amazısa 81a/02
  .- ar 92a/18
  .- arısa 88b/02
  .- du ca 81a/13, 89b/11, 89b/12
  .- du da 72a/21, 72b/15, 87b/24
  .- durıca  83a/20
  .- durur 10a/14
  .- ıca  16b/23, 53b/06
  .- ma a 81a/01, 90a/05, 90b/20
  .- ma a ol 89b/05
  .- ma ı 90b/05, 92b/06
  .- ma ıla 110a/06, 111b/09, 113b/01, 45b/06, 49a/04, 50a/26, 53a/18, 53b/04, 60a/08, 72b/16, 74a/20, 74b/10, 75b/12, 78b/02, 81b/02, 82a/02, 82a/20, 82a/21, 82b/02, 90a/16, 91a/24, 92a/16, 94a/12, 73a/16, 79a/18, 101b/18
  .- ma ıla olsun 81b/17
  .- ma u  83a/19
  .- ma  104b/12, 113a/22, 64b/19, 73a/10, 73a/11, 73b/24, 74a/20, 74b/08, 75a/24, 75b/05, 75b/11, 76a/10, 76a/11, 82a/19, 82b/14, 86a/04, 89b/07, 89b/13, 89b/21, 90a/12, 90b/21, 91a/18, 92a/13, 92a/18
  .- ma da 89b/02
  .- ma dur 4b/17, 60a/13, 60a/20, 76b/22, 79a/17, 81a/13, 90b/14, 92a/02, 96b/06
  .- mazısa 73a/12
  .- sa 76a/16

 u dur - Kusturmak. -3-
  .- ıcek 90a/20
  .- ur 1b/26, 27a/21
 u duncu Kusturucu. -1-
  .+ lardan 90b/15
 u t Kıst otu ve bu otun k k nden elde edilen ila  (*Costus*). -25-
  . 105b/21, 113b/04, 114b/25, 14b/17, 18b/02, 24a/27, 24b/15, 25b/21, 26a/09, 26a/26, 27b/08, 28a/21, 38a/15, 40a/25, 9b/24
  .-ı ba r  105a/27, 106b/26
  .-ı m rr 103b/21, 105b/20, 17b/02, 17b/18, 40b/13, 41a/10, 6b/02
  .+ ıla 26b/13
 u  r <Ar. Eksiklik, hata, ihmal. -3-
  . 103b/03
  .-ı 74b/27 74b/26
  .+ dan 108a/25
 u  Ku . -4-
  . 51a/13, 72b/04
  .+ ı 50a/18
  .+ lar 63b/20
 u lu u n Ku luk vaktinde. -2-
  . 108b/05, 69a/21
 u lu  Sabah ile   le arasındaki vakit. -1-
  .+ da 66a/16
 u  r <Ar. Kabuklar. -2-
  . 45a/03
  .+ ı 44b/13
 u  r t <Ar. Damlar, katreler. -1-
  . 42a/05
 uvv  <Ar. G  ler, kuvvetler. -3-
  .-y   ab 'iyyeyi 38b/25, 75a/08
  .+ y  57a/18
 uvvet <Ar. Kuvvet, g  . -155-
  . 103a/15, 106a/20, 107a/21, 108a/19, 113a/27, 114a/17, 116a/01, 11a/12, 11a/27, 12a/17, 12b/04, 19b/12, 1b/05, 1b/21, 28a/09, 29b/03, 2b/18, 39b/27, 3b/04, 43a/02, 47a/19, 51b/03, 58a/20, 61b/06, 61b/07, 61b/19, 61b/20, 61b/27, 62b/10, 62b/14, 62b/24, 62b/26, 63a/26, 63b/04, 69b/01, 78a/03, 78b/14, 79a/08, 87b/26, 88a/01, 90a/10, 90b/23, 92a/21, 92b/15, 94a/09

kündür <Gr. Günlük, buhur (*Boswellia thurifera*). -1-

k.+ dür 61a/23

kündüs <Ar. Voynik otu, ayı otu, ayı kunduzu otu (*Gypsophila struthium*). -8-

k. 10b/09, 18b/01, 23b/04, 6b/03, 6b/27

k.+ i 8a/16

k.+ ile 24b/21, 41b/25

kündüş <Ar. bk. *kündüs*. -3-

k. 13b/22, 23a/27

k.+ ile 34a/06

küp Küp. -2-

k. 18b/15

k.+ e 18b/17

küpp bk. *küp*. -1-

k.+ e 18b/19

kürküm <Ar. Zerdeçal, Hint safranı. -4-

devā'-i k. 113a/24

ma'cün-ı k. 106b/20, 106b/25

devā-yı k. vèreler 108b/09

kürrâş <Ar. Pırasa. -1-

k.+ dan 72a/22

küs - Küsmek. -1-

k.- e 52a/01

kütüb <Ar. Kitaplar. -4-

k.-i mu'teberde 29a/11, 2b/15

k.-i mu'teberden 3a/02

k.-i tıbbı 2b/26

küzbere' < Far. Maydanozgillerden, yaprakları maydanozu andıran, 20-60 cm yükseklikte, tüysüz, bir yıllık ve otsu bir bitki, kişniş otu (*Coriandrum sativum*). -1-

k.-i yābisdür 61b/14

L

lā <Ar. Hayır. Yoktur. -4-

l.-baṭī'en eger 59a/12

l.-bed qaraluḡ 111a/16

l.-serī'en ve 59a/12

l.-şefīk 2a/09 2a/08

laci <? Siroz hastalığının bir çeşidi. -1-

istiskā'-i l. 112a/25

lācverd <Far. Lacivert taşı. Lacivert. -1-

l. 61b/01

lāden <Far. Laden otu ve bundan elde edilen zamk (*Citris creticus*). -1-

l. 108b/12

laḡana <Gr. bk. *lāḡana*. -2-

l. 8a/06

l.+ yıla 70a/04

lāḡana <Gr. Lahana. -1-

l. 52a/07

laḡm <Ar. Et. -16-

l. 33b/23

mā'-i l. 22a/07, 40b/10, 60b/01, 63b/17, 63b/23, 65b/10, 74b/22, 87b/14

mā'-i l.+ ı 63b/22

mā'-i l. ola 49a/06, 64b/16, 79a/01

mā'-i l.+ uḡ 63b/19

laḡmī <Ar.-Far Et ile ilgili, ete ait. (Metinde Sirozun bir türü.) -4-

l. 112a/07

istiskā'-i l. 112a/05

istiskā'-i l.+ de 115b/24

l.+ dür 112a/07

lakin <Ar. Ama, fakat, ancak. -5-

l. 114a/17, 60b/12, 60b/22, 92a/04, 9b/18

laḡlaḡ <Ar. Leylek. -1-

l. 33a/16

laḡva <Ar. Yüz felci. -9-

l. 6a/06

l. bir 27a/02

l.+ dadur 27a/02

l. ola 27b/01

l. olur 23b/13, 23b/14

l.+ ya 14a/23, 27a/22

l.+ yı 27a/24

la'l <Ar. Lal taşı. -2-

l. 37a/09

l.-ı aḡmer 58a/10

laṭīf <Ar. Temiz, hoş, hoşla giden. -14-

1. 23a/03, 27b/05, 34a/02, 42a/17, 4a/07, 6b/20, 72b/04, 93a/13, 98b/10
 1.+ dūr 63b/07, 69b/14
 1.+ inden 56b/17
 1. ola 19b/24
 1. olduğu 57a/11
lāyık <Ar. Uygun, münasip, yakışır. -1-
 1.+ dur 66a/09
lāzım <Ar. Gerekli, lazım. -18-
 1. 29a/03, 68b/06, 71b/09, 86b/12, 94a/10, 98a/21
 1.+ dur 109a/04, 1b/17, 57a/05, 67a/23, 68b/19
 1. gelir 111a/15
 1. olmak 71a/23, 71b/11
 1. olur 57a/08, 57a/11, 57a/13, 95a/06
lāziverd <Far. bk. *lācverd*. -4-
 hacet-i l. 35b/10, 58a/10
 hacet-i l.-i mağsül 60a/24
 1.+ dūr 61b/01
leblāb <Ar. Çadır çiçeği, küçük boru çiçeği, kakhaka çiçeği, çit sarmaşığı (*Convolvulus arvensis*). -1-
 1. 87b/05
leḫālīḫ <Ar. Sefalilik bir ilaç. -3-
 1. 12b/19
 1. edeler 13a/10
 1.+ ler 23b/27
leḫīb <Ar. Alev, alevlenme. Ateşin sıcaklığı. -9-
 1. 107a/12, 107b/25, 109b/26, 43a/12, 45a/05, 64a/19, 90a/14, 93b/19
 1.+ ile olurısa 92b/07
lehv <Ar. Oyun, eğlence, faydasız iş. -1-
 1. 13b/01
leşergās <Ar. Menenjit hastalığı. -1-
 1. 13b/16
levn <Ar. Renk, boya. Bir şeyi diğerinden ayıran alamet. -25-
 1. 105a/21, 16a/06, 3a/20, 43a/13, 4a/04, 55b/15
 1.+ i 101b/17, 106b/01, 109a/05, 109a/21, 10b/24, 111b/22, 112a/26, 14a/15,

16a/02, 19b/07, 22b/25, 46b/26, 50b/26, 58a/21, 74a/18, 74b/06
 1. ola 20a/20
 1. olsa 41b/18
 1.+ üñ 3b/02
levz <Ar. Badem. -1-
 1. 114b/02
levze <Ar. Bademcik. -1-
 1. 46a/05
levzeteyn <Ar. Bademcikler. -1-
 1.+ de 46a/04
leyyin <Ar. Yumuşak, mutedil. -13-
 1. 59a/07, 96a/17
 1.+ ce 13b/17, 21a/11, 30b/02
 1.+ ce ola 88a/27
 1.+ de 68b/14
 ḫuḳne-i l. edeler 4a/21
 1. ola 65b/27, 70b/02
 1. olmak 10b/03, 16b/23
 1. olur 68b/22
leyyine <Ar. Yumuşak, mutedil. -5-
 1. 19b/19
 sıfat-ı ḫuḳne'-i l. 46a/17
 ḫuḳne'-i l. eyleye 27a/18
 ḫuḳne'-i l. olına 46a/17
 ḫuḳne'-i l.+ yile 20b/16
leyyinet <Ar. Yumuşaklık, mutedillik. -3-
 1. 74a/06
 1.+ ile 110a/13
 1. olur 107a/22
lez' <Ar. Yakmak, yanmak. -19-
 1. 104b/02, 108b/27, 44a/26, 51b/02, 84a/05, 86b/03, 93b/10, 96a/13, 98b/11
 1.+ i 94a/01, 98a/11
 veca'-ı l.+ ile 29b/10
 1.+ ine 63b/08
 1. ola 93b/26
 1. olmak 16b/21
 1. vērür 102a/13, 104b/01, 98a/10
 1. vērüridi 83b/02
lezi' <Ar. Yakıcı, can acıtıcı. -1-
 1. ola 29b/12
leziz <Ar. bk. *leziz*. -1-

1. 59a/20
lezziz <Ar. *bk. lezziz*. -2-
 1. 59b/25
 'ūd-ı l. 107a/04
lezziz <Ar. Lezzetli, leziz, tadı güzel. -2-
 1. 19b/24
 1. olmak 65a/18
lezn <Ar. Afyon tentürü. -1-
 1.+ de 108a/08
lezzā' <Ar. Aşırı yakan, yakıcı. krş. lez'. -3-
 1. 81a/12
 1.+ dur 85a/10
 1. olup 101a/03
lezzet <Ar. *bk. lezzet*. -1-
 1.+ i olmaya 19b/24
lezzet <Ar. Lezzet, tat. -1-
 1.+ den 28a/14
līhyetü't-teys <Ar. Tekesakalı bitkisi (*Scorzonera Tragopogon*). -9-
 1.-teys 98b/20, 99a/02, 92a/10 92a/09, 93a/16, 99b/12
 'uşāre'-i 1.-teys 98b/03 98b/02, 101a/18, 91b/05, 91b/09
libās <Ar. Giysi. -5-
 1.+ ı 20a/19
 1.+ ına 64a/10
 1.+ ında 64a/14
 1.+ ların 22a/03
līf <Ar. Her türlü maddeyi oluşturan çok ince ve uzun parça, lif. -1-
 1.+ lerine 26b/23
lihā <Ar. Küçük diller. -1-
 suķūt-ı l.+ dadur 45a/04
līmūn <Gr. Limon (*Citrus limonum*). -8-
 1. 104b/18, 60b/02, 72b/08, 79b/03, 80a/21, 90b/17
 1.+ dan 51a/04
 1.+ ıla 82a/26
lisān <Ar. 1. Dil, konuşma organı. 2. Dil, lisan. -18-
 huşūnet-i l. 43b/22
 1.-ı şevr 14a/24, 20b/09, 20b/25, 21a/15, 44b/19, 57a/26, 57b/17, 57b/26, 58a/23, 60b/05, 67b/19, 73a/14, 54b/10
 1.-ı şevrdür 61b/03
 emrāz-ı l.+ dadur 43a/07
 1.+ uş 43a/08, 43b/09
lisānū's-şevr <Ar. Sığırdili bitkisi (*Anchusa officinalis*).
 -6-
 1.-şevr 23a/08 23a/07, 57b/22 57b/21, 21a/12, 10b/05, 27a/16, 58a/12
lu'āb <Ar. Bitki suyu; salya. -58-
 1. 16b/22, 20a/01, 43a/09, 52b/26, 53a/10
 1.-ı bezr-i kaçūnā 13a/19, 54b/05
 1.+ ı 100b/11, 110a/23, 12b/26, 29b/25, 38b/11, 42a/25, 43b/07, 43b/15, 44a/24, 53a/03, 53a/04, 54b/05, 54b/20, 56a/07, 66a/07, 69a/22, 81a/17, 81b/19, 87b/07, 98a/11
 1.+ ın 100b/14, 54b/10, 54b/11
 1.+ ıyıla 102a/26, 105a/19, 113a/11, 3b/21, 47a/26, 48a/11, 54a/02, 56b/02, 66a/19, 67b/03, 79b/25, 91b/07, 95a/20
 1.+ lar 103b/16
 1.+ lardan 29b/25
 1.+ larıla 43b/24, 43b/25
lūgāzyā <Ar. *bk. lūgāzyā*. -6-
 1. 23b/10, 36a/01
 ḥabb-ı l. 39b/15
 1.+ yıla 17a/12, 18a/27, 74a/27
lūgāzyā <Ar. Bir tür şerbet. Metinde terkip adı.
 -2-
 ayāric-i l. 20b/07
 1.+ yıla 14b/05
lūkā Hekim adı. *lūkā oğlu koştā*. -1-
 1. 25a/12
lūbbān <Ar.-Far. Badem gibi meyveleri içleri.
 -1-
 ma'cūn-ı l. 19a/05
lūffāḥ <Ar. Kokulu, geniş yapraklı bir ot. -1-
 1. 64b/22
lūgāt <Ar. Kelime, söz. Sözlük. -3-
 1.+ de 111b/18, 115a/14, 12a/01

lūk <Ar. Lak ağacı ve bu ağaçtan elde edilen zambak (*Rhus Oxycantha*). -8-

1. 105b/11, 108b/08, 108b/19, 113a/07, 114a/06, 91b/08, 107b/22

1.-i mağsül 105b/15

lu'ūk <Ar. Yalamak şeklinde kullanılmak üzere hazırlanmış bir grup ilaç. -10-

1. 5b/18

1.-ı nāfi' 67b/07

1. edeler 57b/04

1. edüp 47b/17, 66a/08

1. etseler 72a/23

1. eyleyüp 25b/08

1.+ ı 68a/16

1.+ lar 55b/11

1. ola 55a/16

lū'lū <Ar. İnci. -1-

1.+ dur 61a/25

lüzç <Ar. Yapışma. -13-

1. 23a/14, 31a/04, 33b/20, 60a/12, 74a/15, 85b/08, 85b/18, 95b/16, 95b/22, 96b/04, 98a/17

1.+ leri 99a/08

1. ola 75b/12

lüzüçet <Ar. Yapışkanlık, yapışıp uzayan şeyin hali. -3-

1.+ i 62a/02, 63a/05

1. vürür 62b/08

lüzüciyyet <Ar. Kopmayış, çekilip uzayış. -1-

1.+ i 62b/14

M

mā <Ar. Şu nesne, o şey ki. -4-

m. 102b/26, 60b/11

m.- ħalaqatü'l-cinne ve'l-ins illā 2a/26

m.-'ayyenüh fi-isti'māle ħabirī 2a/09

mā' <Ar. Su. -64-

m. 41a/08

m.-i 'asel 10b/07, 14b/24, 18a/27, 18b/14, 23b/02, 25b/11, 53a/18, 90a/16, 24a/17

şifat-ı m.-i 'asel 14b/24

m.-i 'aselde 16b/01, 50a/05, 56a/04

m.-i 'asele 28b/23

m.-i 'aselile 23b/23, 27a/07, 28b/22, 29b/04, 33a/07, 36a/08, 38a/13, 40a/24, 43b/06, 44b/15, 45a/16, 46b/23, 48b/17

m.-i 33b/23 33b/22

m.-i aqı 17b/04

m.-i cübn 20b/12, 20b/13

m.-i fākih 43a/11

m.-i fākiheyile 47a/20

m.-i lahm ola 49a/06, 64b/16, 79a/01

m.-i lahm 22a/07, 40b/10, 60b/01, 63b/17, 63b/23, 65b/10, 74b/22, 87b/14

m.-i lahmı 63b/22

m.-i lahmı 63b/19

m.-i mīrān 33b/05

m.-i süfuf-ı nişā 98b/15

m.-i şa'ir ola 110b/03, 43a/12

m.-i şa'ir 3b/06, 46a/23, 47a/24, 66a/21

m.-i şa'irile 54a/11

m.-i taħallülü 79a/06

m.-i uşul vèreler 113b/08

şifat-ı m.-i uşul 105b/01

m.-i uşulden 114b/27

m.+ dan 1b/10

m.+ yı 112b/06

ma'ācīn <Ar. Macunlar. bk. ma'cūn. -2-

m. 3a/11, 83b/12, 55b/12

ma'a-haza <Ar. Bununla beraber. -1-

m. 114b/10

ma'cūn <Ar. Macun, bir grup ilacın genel adı. -114-

m. 101b/08, 14b/18, 19a/06, 54b/17, 58b/01, 74b/16, 7a/08, 83b/05, 94a/27, 96a/10

şifat-ı m. 25b/03

m.-i 20b/08 20b/07

m.-i a'zam 101b/06

m.-i felāsife 16b/27

m.-i ħabşü'l-ħadīd 74b/27

m.-i ħıyārşenber 16b/25

m.-i ħıyārşenberile 113a/17

m.-i kürküm 106b/20, 106b/25

m.-i lübbān 19a/05

m.-i meşridīūs 24b/12

şifat-ı m.-i müferrih 58b/03

m.-ı necāḥ 20a/09
 m.-ı necāḥıla 20a/22, 58a/26
 m.-ı sīsālīdis 16b/05
 m.-ı şehriyārān 16b/25, 88a/09
 m.+ dan 20b/26, 25b/04, 58b/02
 m. êde 20a/17
 m. êdeler 16b/04, 17b/19, 17b/27, 19a/02, 21a/06, 55a/05, 102b/02, 104a/21, 105b/12, 107a/02, 10a/07, 16b/07, 21a/01, 28a/02, 38b/08, 40b/14, 57b/19, 58a/05, 58a/17, 58b/05, 58b/16, 58b/19, 59a/01, 59a/06, 59a/16, 59b/12, 60a/18, 67b/21, 6b/12, 74a/14, 74b/04, 75a/05, 76b/01, 80b/12, 86a/01, 88a/05, 88a/24, 89a/13, 90b/12, 90b/26, 91a/11, 96b/09
 m. êdüp 104b/05, 104b/07, 111a/11, 14b/20, 18a/18, 25b/03, 27a/25, 39a/27, 39b/19, 40b/18, 49a/20, 50a/06, 5a/18, 77a/03, 77b/12, 80b/19, 85a/02, 91a/04, 49b/09
 m.+ ı 100b/12, 106b/18, 106b/20, 108a/17, 108b/04, 111a/25, 115a/06, 11a/11, 25b/02, 29a/09, 55a/09, 59a/02, 76a/19, 76a/23
 m.+ m 59b/17
 m.+ ıyıla 88a/12
 m.+ lar 108a/19
 m.+ lardan 106a/25
 m.+ larıla 11a/11, 16b/25
ma'd <Ar. *bk. ma'de. -l-*
 m.+ ında 65a/22
ma'de <Ar. Mide. -304-
 m. 103a/06, 103b/16, 104b/02, 104b/09, 107a/15, 112a/19, 113a/22, 113b/09, 11a/08, 11a/23, 16b/20, 49a/10, 50a/25, 60a/10, 68b/02, 71a/10, 72b/01, 72b/03, 73a/09, 74b/05, 75a/18, 75a/23, 75b/01, 75b/13, 75b/27, 76b/25, 76b/26, 77b/16, 77b/21, 78a/22, 78b/06, 78b/08, 78b/14, 78b/15, 79a/03, 79a/06, 79a/09, 79a/14, 79b/21, 80a/13, 80a/14, 80a/15, 80a/19, 81a/16, 81a/21, 82a/05, 82a/19, 82b/04, 83a/22, 83a/24, 83b/01, 83b/02, 83b/06, 83b/07, 83b/22, 84a/20, 85a/08, 87a/14, 89b/06, 89b/16, 8a/01, 8a/18, 8b/01, 90a/20, 90a/24, 91a/15, 92a/26, 92b/22, 92b/24, 97a/10
 kûlunc-ı m. 83b/22

m.+ de 101b/14, 102a/11, 102a/15, 45a/21, 45b/04, 53b/01, 60a/05, 73a/08, 74b/19, 75a/16, 75b/10, 76b/10, 76b/18, 76b/20, 80a/12, 80a/13, 80a/14, 80a/18, 81a/11, 81a/20, 82a/26, 82b/11, 83b/21, 84a/21, 86a/05, 8a/20, 91b/26, 92a/19, 92b/24, 93b/20, 94a/17, 94b/17, 96b/03, 96b/15
 m.+ de olan 78a/20
 m.+ de olsa 52b/19, 80a/04
 m.+ de olur 78b/19, 80a/01
 veca'-ı m.+ dedür 75b/13
 m.+ den 102b/17, 12a/23, 14b/09, 32b/27, 33a/02, 4b/16, 50a/25, 74a/07, 76a/11, 7b/27, 80a/12, 83b/19, 84a/01, 84a/06, 84a/12, 93a/07, 98a/23
 m.+ den olana 45b/01
 m.+ den olsa 11a/07
 m.+ den olur 49a/03
 m.+ nünj 112b/06, 113b/02, 114b/10, 11a/10, 45a/23, 60a/06, 72a/26, 72a/27, 72b/20, 73a/20, 73a/26, 73b/07, 73b/23, 74a/01, 74a/05, 74b/26, 75b/07, 75b/14, 76a/15, 77a/04, 77a/16, 77b/15, 78b/07, 78b/12, 78b/19, 79a/20, 7b/27, 81a/13, 82a/11, 82b/09, 83a/21, 83b/07, 83b/16, 83b/17, 83b/27, 87a/09, 89b/02, 89b/03, 89b/07, 90b/20, 92a/17, 94a/26, 89b/05
 verem-i m. olmışdur 108b/26
 m.+ si 16b/21, 65b/11, 75b/25, 76a/07, 79a/04, 92a/19, 92b/10, 92b/12
 m.+ sin 20a/27, 73b/13, 94b/03
 m.+ sinde 75b/11, 77b/25
 m.+ sine 105a/12, 21a/10, 77a/09, 78b/24, 91a/13, 95b/07
 m.+ sini 76b/12, 78b/24, 81a/04, 81a/08
 m.+ ye 101b/22, 101b/23, 102a/27, 102b/21, 107a/19, 111a/13, 111b/10, 112a/19, 11a/11, 52a/18, 61b/10, 74b/25, 75a/06, 76a/03, 77b/25, 80a/06, 80a/09, 80a/10, 81a/10, 81b/04, 83a/10, 83a/16, 83b/18, 84b/01, 89b/10, 89b/22, 8a/17, 8a/27, 90a/01, 90a/13, 90b/10, 91b/24, 91b/25, 92b/26, 93a/10, 93a/19, 95a/11, 96a/12, 97b/20, 97b/26, 98a/22

m.+ yi 10b/21, 11a/09, 11a/19, 14b/10, 14b/15, 16b/26, 45b/03, 45b/05, 49a/04, 53a/18, 54a/21, 60a/08, 60a/11, 60a/23, 61a/22, 6b/13, 72b/16, 73a/01, 73a/16, 73b/01, 73b/12, 74a/20, 74a/27, 74b/10, 74b/13, 75b/12, 75b/15, 76a/08, 76a/16, 76a/27, 76b/02, 76b/23, 77b/17, 77b/27, 78a/25, 78b/02, 79a/18, 80a/20, 80b/04, 81a/12, 81b/02, 81b/14, 81b/24, 82a/01, 82a/03, 82a/04, 82a/20, 82a/25, 82b/02, 82b/13, 82b/14, 82b/15, 82b/16, 89b/12, 90a/16, 90b/16, 90b/21, 96a/13, 96a/16

m.+ yile 16a/03, 82a/01

mādām <Ar. Madem, böyle olunca. -1-
m. 98b/05

mādde <Ar. Madde, element, öge. -106-
m. 10b/12, 11a/13, 12a/04, 12a/15, 16a/03, 17a/04, 17a/06, 23b/14, 26b/26, 29a/03, 30a/02, 30b/05, 32b/07, 32b/18, 34a/16, 34b/01, 3a/27, 41b/05, 45b/16, 46b/13, 4a/06, 52a/01, 53b/21, 54a/06, 57a/12, 66a/23, 66a/24, 66b/04, 68b/16, 68b/26, 69a/03, 69a/05, 69b/07, 69b/11, 69b/14, 69b/16, 70a/05, 70a/21, 70a/22, 71b/15, 71b/17, 71b/23, 81b/14, 82a/02, 82b/22, 86a/10, 9b/09, 68b/23

naḥs-ı m. 71b/15

m.-i 'illet 71b/22

m.+ den 62a/07

m.+ den olurısa 16a/05

m.+ dendür 65b/22

m.+ dūr 112a/03

istifrāğ-ı m. edeler 5b/18

m.+ lerden olurısa 103a/10

m.+ lerdür 36a/16

m.+ leri 55a/03

m.+ nūḡ 23b/13, 69b/05, 88a/07

m. olmakdan 14a/21

m. olmaya 19a/16, 74a/05, 74b/17,

75a/09

m.+ si 12a/04, 22a/12, 22a/14, 23b/15,

46a/26, 65b/21, 77a/06

m.+ si olmasa 77a/04

m.+ si olmaya 73b/23

m.+ sin 54a/09, 81a/26, 88a/08

m.+ sinden 21b/09

m.+ sine 1b/10

m.+ süz 14a/12, 28a/23, 73a/21, 8b/07

m.+ süz olurısa 72a/27

m.+ ye 55a/09, 7b/21

m.+ yi 116a/07, 11b/09, 12a/16,

13a/05, 24a/12, 27b/14, 46a/12, 54a/03, 54a/16, 69a/06, 71b/23, 72a/06, 97a/09

m.+ yile 103a/11, 27b/04, 28a/11

m.+ yile ola 74b/05

māddī <Ar. Madde ile ilgili, maddeye ait. -8-
m. 83b/14

m. ola 28b/15, 28b/25, 3a/16, 5b/21,

72b/13

ma'den <Ar. Maden. -2-

m.+ i olduğınuy 56b/25

m.+ idür 56b/14

ma'denī <Ar. Madeni. -1-

m. 25a/17

ma'denūs <Ar. Maydanoz. -1-

m. 94b/13

ma'dūd <Ar. Addedilen, hesaba katılan. -1-

m.+ dur 62b/09

mafrūṣ <Ar. Yayılmış. -1-

m. 39b/27

mağāṣ <Ar. Bağırsak ağrısı, bağırsak iltihabı.
-11-

m. 93a/20, 94b/07, 94b/08, 94b/09,

94b/18

m.+ a 102b/19, 94b/13, 94b/14

m.+ dadur 93a/20

m.+ ı 94b/15

m.+ ıla 93b/02

mağlūb <Ar. Yenik, yenilmiş. -1-

m. olmuşdur 68a/06

mağs <Ar. bk. mağāṣ. -1-

m.+ uy 85a/10

mağṣ <Ar. bk. mağāṣ. -2-

m.+ a 85a/10, 97b/11

mağsūl <Ar. Yıkanmış. -10-

m. 107b/22, 108b/19, 113a/06, 34a/24, 37a/08, 76b/27

ḡacer-i lāziverd-i m. 60a/24

- isfīdāc-ı m. 30b/25
lük-i m. 105b/15
m. ola 105b/11
- maḥal** <Ar. *bk. maḥall.* -3-
m.+ i 84b/22
m.+ ler 64b/19
m.+ lerile 64b/20
- maḥal** <Ar. *bk. maḥall.* -1-
m.+ dūr 56b/24
- maḥall** <Ar. Yer, mekan. -2-
m.+ i 84b/23
m.+ inde 2b/06
- maḥbūb** <Ar. Muhabbet edilen, sevilen. -6-
m. 22b/22
m.+ ı 22b/18, 22b/19, 23a/04
m.+ ını 22b/19
m.+ uḡ 22b/24
- maḥbūs** <Ar. Hapsedilmiş olan. -1-
m. 20b/04
- māhir** <Ar. Becerikli, maharetli. -2-
m. 115b/21, 31b/12
- māhīzehre** <Far. Sığır gözü, sığırkuyruğu, labada (*Verbascum sinicatum*). -1-
m. 24a/22
- maḥlūk** <Ar. Yaratık, mahluk. -1-
m. olan 2a/15
- maḥlūkāt** <Ar. Yaratılanlar, mahluklar. -1-
eşref-i m.+ dandur 2a/25
- maḥlūt** <Ar. Karıştırılmış, katılmış, karışık. -5-
m. 97b/25
m.+ ca 99b/25
m.+ dūr 14a/03
m. ola 66b/04
m. olup 97b/18
- maḥmūde** <Ar. Mahmudiye otu, mahmude, bingöz (*Convolvulus scammonia*). -22-
m. 104a/18, 114a/06, 15b/01, 31b/08, 39b/09, 45b/23, 5a/13, 5b/19, 6b/09, 85a/24, 88a/23, 88b/03, 88b/24, 89a/07, 89a/08, 104a/18, 89a/13
m.-i meşvī 28b/21
m.-i meşviyye 5a/19
m.+ yile 110b/03, 60a/15
- m.+ yile ola 10b/27
- maḥmūk** <Ar. Boğulmuş, boğazı sıkılmış, boğuk. Boğmaca hastalığına yakalanmış kimse. -2-
m.+ a 47b/07
m.+ uḡ 46b/26
- maḥrūk** <Ar. Yanan, yanmış. -1-
m. 49a/04
- maḥsūs** <Ar. Duyulmuş, hissedilmiş. -2-
m. 111a/16
m. olur 103b/14
- maḥşūş** <Ar. Hususi olarak, özel. -4-
‘uḡv-ı m.+ a 3a/13
m.+ ca 39b/26, 53a/25
m. olup 16a/04
- maḥşūşī** Mahsus olanla ilgili. *bk. maḥşūş.* -1-
m. 3a/07
- maḥtūm** <Ar. Hatemlenmiş, mühürlenmiş. Limni adasından getirilen tın-i kâhen, tın-i maḥtūm ve leke sabunu da denen tıbbi bir kil. -4-
tın-i m. 58a/08, 91b/05, 98b/02
tın-i m.+ dūr 61b/27
- maḥūf** <Ar. Korkulu, tehlikeli. -16-
m. 11b/23, 14a/10, 32b/10, 53a/27, 53b/04, 75a/17
m.+ dūr 111b/17, 113b/12, 18a/10, 44b/10, 47b/15, 4a/20, 53b/26, 6a/06, 75a/22, 99b/06
- maḥūre** <Far.-Ar. Meyhane, kumarhane. -1-
m. 14a/13
- maḥẓ** <Ar. Sırf, sadece, katıksız. -1-
m.-ı 30b/07 30b/06
- maḥzūn** <Ar. Saklanmış. -1-
m. komışdur 84a/04
- ma‘īde** <Ar. *bk. ma‘de.* -3-
m. 80a/11
m.+ nūḡ 80a/05
m.+ ye 82a/18
- mā‘īl** <Ar. Eğri, eğilimli. -33-
m. 13b/03, 48a/18, 60b/24, 62a/24, 68b/18, 69b/12, 78a/24
m.+ dūr 62b/12, 84a/02, 84a/20, 98a/01

m. ola 46b/26, 6a/11, 72b/07, 94b/03
 m. olmak 111a/19, 19b/07, 44a/26, 5b/27, 66b/01, 74a/17, 74a/18, 74b/07, 9a/06
 m. olmakdur 37a/13, 7a/19, 7a/20
 m. olmaz 83a/27
 m. olup 81a/08
 m. olur 109a/22, 69a/09, 72b/02
maḵṣ'ad <Ar. Anüs, oturak yeri. -3-
 m. 16b/18
 m.+ ı 95a/13
 m.+ ile 100b/18
maḵṣ'ade <Ar. *bk. maḵṣ'ad*. -13-
 m. 100b/22, 104a/08
 m.+ de 100a/02
 m.+ de ola 109a/16
 m.+ ye 100a/05, 100b/17, 100b/20, 101a/01, 101a/02, 104a/01, 98a/02, 99b/22
 m.+ yi 104a/13
maḵāle <Ar. Söylenen söz. Bir konunun kaleme alınmış, makale. -7-
 m. 3a/06, 3a/08, 3a/09, 3a/10, 3a/12
 m.+ de 28b/05
maḵalū'l-ḥavī <Ar. Eserin muhteviyatını oluşturan makaleler. -2-
 m. 12a/21, 11b/12 11b/11
maḵāṣ <Ar. Makas. -1-
 m.+ ıla 21a/02
maḵṣūd <Ar. <Ar. İstek, emel. -11-
 m. 67a/21, 69a/02, 69a/05, 88a/08
 m.-ı 'izzet-i 2b/11 2b/10
 m.+ dur 69b/17, 99b/01
 m.+ ı 2a/27
 m. ola 71b/24
 m. olıncaḵ 103a/05
 m.+ uḡ 2b/11
maḵṣūr <Ar. Bir şeye ayrılmış, kabuḡu çıkarılmış, alıkonulmuş. -1-
 m. 53a/14
maḵtūl <Ar. Öldürölmüş, katledilmiş. -4-
 m. 36a/11, 86b/19, 86b/27
ma'ḵūlāt <Ar. Aklın uygun bulduḡu ve ancak akıl ile bilinir meseleler ve ilimler. -1-
 m. 2b/25

maḵūle <Ar. Söylenmiş, denilmiş. -1-
 m.+ dendür 9a/02
māl <Ar. Bir kimsenin tasarrufunda bulunan kıymetli, lüzumlu şey. -3-
 cem'-i m.+ dur 2b/11
 re'is-i m.+ e 111b/18, 111b/19
mā-lā yes' <Ar. Eski bir tıp kitabının adı. -21-
 m. 25b/06, 50a/06
 m.+ de 110b/23, 19a/26, 22b/04, 24a/01, 25b/13, 27a/22, 28b/11, 29a/23, 29b/04, 30a/19, 37b/08, 55a/10, 55a/14, 89a/19, 94b/06, 94b/14, 96b/12, 10a/08, 6b/22
mā-lā yes'a <Ar. *bk. mā-lā yes'*. -4-
 m. 32b/12, 33b/08, 34b/18, 49b/18
mālīḡ <Ar. Tuzlu. -13-
 m. 32b/10, 52b/18, 93b/25, 95b/22, 98a/16, 99a/07, 99a/18, 99b/26
 ruḡbet-i m. 101a/03
 m.+ dūr 99a/12
 ruḡbet-i m.+ e 98b/14
 m. ola 52a/16
 balḡam-ı m. olsa 52b/16
mālīḡūlyā <Ar. <Gr. *bk. mālīḡūlyā*. -14-
 m. 21b/23, 22b/07
 m.-yı merāḡı 21a/06
 m.+ da 22a/13
 aṣḡāb-ı m.+ da 22a/15
 m.+ dan 18a/20, 21a/24
 m.+ lu 22b/08
 m.+ nuḡ 22a/03, 22a/09, 23a/05
 m. olan 22b/05
 m.+ ya 18a/20, 22b/14
mālīḡūlyā <Ar. <Gr. Melankoli. -6-
 m. 19b/03, 19b/11, 20a/18, 2b/03
 m.+ dadur 19b/03
 m.+ lu 22a/11
ma'lūl <Ar. İletli, hastalıklı, sakat. -2-
 m. 24b/15, 25b/22
ma'lūm <Ar. Bilinen, belli. -26-
 m. 10a/09, 2a/17, 2b/04, 71a/06

m.+ dur 100b/06, 109a/08, 24a/18, 25a/13, 35a/17, 38b/10, 53a/25, 65a/08, 68a/13, 71b/12, 98a/04

m. edindi 103b/04

m. edinüp 61a/04

m. eylemişler 69b/10

m. ola 37b/06, 66b/21

m. oldu 2a/21

m. olmasa 23a/22

m. olur 60a/06, 69b/07, 72a/14, 85a/12

māmīrān <Far. Kırlangıç otu (*Chelodonium majus*). -4-

m. 23a/08, 29a/07, 44a/22

m.-ı çīnī 30a/27

māmīṣā <Far. Kırmızı çiçekli kırlangıç otu (*Glaucium corniculatum*). -7-

m. 108a/05, 30a/21, 30b/19

ṣāf-ı m. 36b/02

ṣiyāf-ı m. 30a/26, 44a/15

m.+ yıla 29b/21

ma'mūl <Ar. Yapılmış, işlenmiş, mamül. -1-

m. 106a/25

ma'na <Ar. *bk. ma'nā*. -1-

m.+ yadur 112a/01

ma'nā <Ar. İç, iç yüz. Anlam, mana. -1-

m.+ sı 111b/27

māni' <Ar. Engel. -5-

m. idi 67a/07

m. ola 52a/25, 86a/11

m. olur 23a/12, 32b/21

ma'nī <Ar. Mana, anlam, akla yakın sebep. -5-

m. 63b/14

m.+ de 1b/06

m.+ ler 83b/04

m.+ lerden 63b/16

m.+ yile 11a/19

manṣūrī Eski bir tıp ve ecza kitabının adı. -36-

m. 17b/16, 22a/21, 37a/20, 56b/04, 65b/17, 68a/20, 89a/23

m.+ de 102b/07, 106a/14, 115b/20, 18a/03, 42b/01, 43a/01, 47b/04, 49a/19, 49a/21, 52b/06, 53b/02, 54b/23, 63b/24, 65a/27, 65b/08,

67b/22, 69b/03, 70b/10, 71b/18, 76b/10, 76b/26, 88b/19, 94b/17, 94b/26, 96b/03, 37a/11, 55a/03

m.+ dendür 25b/06

m.+ dür 6b/17

maraz <Ar. Hastalık. -78-

m. 100a/05, 100a/27, 103b/01, 11b/23, 12a/21, 14a/08, 17b/07, 18a/09, 25b/15, 28b/06, 2a/12, 2a/14, 2b/07, 31b/16, 34a/18, 35a/06, 35b/07, 44b/09, 67b/17, 71b/27, 72a/03, 73b/09, 78b/09, 78b/16, 83b/13, 99a/15, 72a/14

izāle-i m. 2b/05

m.-ı ḥadd 26a/20

m.+ a 115b/23, 14b/22, 24b/12, 31b/16, 78b/18

m.+ da 12b/14

m.+ dan 22a/27, 78b/17

m.+ dur 109a/01, 10a/13, 115b/20, 14a/10, 22b/16, 26a/22, 84a/16

m.+ ı 72a/08, 83a/19, 84a/25

m.+ ıla 29a/08

m.+ ında 50a/12

m.+ lara 28b/12, 28b/14, 51a/07, 68a/19

m.+ larda 35b/02, 39b/03, 66a/09, 76b/10

m.+ lardadır 43a/08

m.+ lardan 27b/01, 40a/11, 7b/07

m.+ lardur 17b/07

m.+ ları 32b/17

m.+ larla 35b/16

m.+ ların 30b/04, 50b/26

m.+ larına 30a/23

m.+ larında 106a/20

m.+ larındadır 50a/12

m.+ larındadır 83b/18

m.+ larını 83b/22

m.+ u 12a/03, 21a/26, 66a/19, 67a/18, 89a/21, 99a/15, 99b/01

marāza <Ar. Hastalıklar. -1-

izāle-i m. 2b/23

mārcūye Hekim adı. *bk. mārcūye ḥekīm*. -1-

m. 110b/24

ma'rifet <Ar. Hüner, üstadlık, marifet. -1-

m. 2a/27
ma'rifetü'l-lâh <Ar. Allahın marifeti. -1-
 m.+ dur 2a/27
marîz <Ar. Marazlı, hasta. -43-
 m. 100a/06, 100a/23, 100b/18, 102a/14, 108b/06, 109a/06, 111b/24, 115b/21, 13a/24, 15b/22, 1b/20, 2a/17, 49a/02, 54b/26, 59a/22, 69a/10, 69b/01, 77b/25, 86a/08, 92a/23, 92b/12, 92b/24, 95b/06, 99b/23, 99b/27
 ifrâî-i m. 42b/05
 m.+ e 10b/08, 2b/22, 91a/17, 96b/05
 m.+ i 14b/06, 72a/26, 76a/24, 78a/09, 93a/05
 m. olduğda 2a/06
 m.+ üj 101b/17, 110a/13, 115a/18, 115b/23, 56a/27, 86b/13, 88b/01
mārmāhūz <?. Avşan otu, habak, koca yarpuz (*Mentha pulegium*). krş. fütenc, merv. -2-
 m. 24b/02, 27a/12
marṭūb <Ar. Eski tıp anlayışına göre rutubetli mizaca sahip kimseler. -2-
 m.+ lara 53a/27, 54a/19
ma'rūf <Ar. Herkesçe bilinen. -2-
 m.+ dur 31b/25, 31b/27
mārūl <Gr. Marul (*Lactuca sativa*). -46-
 m. 104b/25, 110b/09, 13a/11, 15a/07, 15a/08, 15a/22, 15b/18, 18b/12, 20b/22, 21b/12, 22a/20, 26b/02, 27b/18, 29b/27, 33b/08, 33b/21, 37b/19, 44a/13, 44b/11, 46a/15, 46b/05, 48b/08, 4a/23, 54a/05, 54b/07, 55a/17, 57b/11, 59b/08, 5a/27, 5b/01, 64b/21, 66a/11, 70a/04, 73a/26, 73b/02, 85a/13, 9a/02, 9b/17
 m.+ dan 53a/23
 m.+ dur 21b/13, 53a/14
 m.+ ıla 70a/04
mārumāhūz bk. *mārmāhūz*. -1-
 m. 15a/09
marzūz <Ar. İncilmiş, incinmiş. -2-
 m. 113b/10, 115b/13
maş'ad <Ar. Suud yeri, yukarı çıkacak yer. -1-
 m. ola 31b/20

māsārīkā <Gr. Bağışakları yerli yerinde tutan iç yağı zarı. -3-
 m. 83b/20, 84a/13
 m.+ da 107a/09
māsārīkī <Gr.-Far. *māsārīka* ile ilgili. -1-
 m.+ dūr 97b/26
maşdaki <Ar. bk. *maşdaki*. -1-
 m. 7a/07
māseviye Hekim adı. *ibn-i māseviye*. -4-
 ibn-i m. 17b/06, 17b/21, 67b/16
 ibn-i m.+ den 36b/21
māsike <Ar. İnce deri. Yapışkan. Tutan, zapteden. -1-
 kuvvet-i m. 97a/23
maşlahat <Ar. İş, mesele. Fayda, maksat, keyfiyet. -1-
 m. 111a/13
maşrū <Ar. Saralı, sara hastası, sara hastalığına yakalanmış. -7-
 m. 18a/05
 m.+ a 17b/22
 m.+ lara 18a/03
 m. olan 18a/07
 m.+ uş 16a/16, 17b/20, 17b/21
maştakī <Ar. Sakız, sakız ağacından elde edilen bir tür reçine (*Pistacia lentiscus*). -63-
 m. 101a/24, 102a/07, 105a/26, 111b/15, 113b/05, 114a/06, 11a/12, 14b/26, 16a/14, 20a/13, 21a/03, 23b/03, 35a/20, 49a/19, 55a/23, 55b/02, 58b/03, 58b/10, 59a/05, 59a/14, 60a/11, 68a/17, 6a/19, 73a/05, 73b/15, 73b/20, 73b/26, 74a/03, 74a/11, 74a/12, 74b/24, 74b/25, 75b/06, 75b/23, 76a/03, 76a/04, 76b/06, 77a/01, 77b/10, 80b/02, 80b/26, 81a/23, 81a/24, 88b/03, 8a/15, 90a/04, 94a/19, 95a/01, 96a/06, 97a/05, 98b/04, 9b/05, 9b/25
 cevāriş-i m. 16b/26, 49a/05, 53a/21, 74b/23, 76a/12
 m.+ nūj 18b/09
 m.+ yile 10b/23, 36a/07, 7b/26
maşuş <Ar. Sirke ile pişmiş güvercin. -1-
 m. 93a/15

māṣ <Ar. Mürdümük (*Lathyrus sativus*). -58-

m. 108a/15, 10b/17, 115b/18, 14b/13, 19a/13, 20b/11, 21a/23, 21b/06, 26b/07, 27b/18, 27b/25, 28b/04, 29a/01, 29b/17, 30a/14, 30b/13, 31b/03, 32b/02, 35b/06, 35b/19, 36a/24, 36a/27, 36b/11, 37b/26, 38a/08, 39b/07, 3b/12, 40a/06, 41b/05, 42a/11, 42a/24, 44a/05, 45b/09, 45b/19, 48b/11, 4a/16, 50b/07, 51b/9, 53b/18, 53b/26, 56a/12, 60a/22, 67a/11, 70a/02, 73a/25, 81a/19, 86a/16, 86a/25, 87a/20, 8b/17

m.-ı muḳaṣṣer 11a/01, 15a/16

m.+ ıla 23b/22, 42a/20, 4b/08, 9a/27

m. ola 19a/23, 36a/21

māṣrā <Gr. -2-

m. 14a/01, 14a/02

maṭbūḥ <Ar. 1. Pişirilmiş. 2. Kaynatılmış ilaç. -121-

m. 16b/27, 19b/18, 38a/27, 41b/03, 41b/04, 43a/10, 44a/07, 66a/23

şifat-ı m. 104b/27, 109b/10, 115b/11, 31b/04, 66a/10, 86a/17

m.-ı 42a/21 42a/20

m.-ı eṭīmūn 108b/02, 15b/15, 20b/12

m.-ı eṭīmūnıla 12a/10

m.-ı ehlīlecile 38b/01

m.-ı fākiheyile 45a/06, 46a/16, 48b/05

m.-ı helīle-i esved 20b/12

m.-ı helīlec 109b/10

i'timād-ı m.-ı süde etmek 103a/16

m.-ı türbüdile 44a/20

m.+ dan 20a/07, 70a/21

m.+ dur 110b/25

m.+ ı 107b/07, 10b/27, 110b/24, 13b/07, 20b/07, 31b/04, 48b/15, 59b/16, 72b/19, 8b/05, 69a/27

m.+ ı eyledügi 5b/06

m.+ ı vëreler 12b/14

m.+ ı vëresin 69b/01

m.+ ıla 104b/26, 115b/11, 43a/16, 54a/21, 66a/10, 69a/16, 69b/22, 70a/12, 70b/01, 86a/17, 94a/03

m.+ ma 93a/14

m.+ ıyıla 106b/16, 107b/06, 108a/02, 10b/18, 110a/02, 110a/08, 110b/03, 114a/14, 11a/07, 13a/06, 16a/09, 16b/10, 17a/17, 19a/11, 19b/14, 20a/07, 20a/22, 21b/07, 29b/19, 30b/14, 30b/23, 31a/26, 32a/23, 32b/01, 36a/25, 36b/06, 36b/07, 37b/26, 37b/27, 38a/22, 39b/08, 3b/05, 43b/13, 44a/27, 45a/14, 45b/22, 46b/02, 47a/20, 48b/05, 4a/12, 50b/08, 51a/05, 51b/18, 58a/26, 59b/16, 74b/11, 77b/27, 82b/15, 8a/23, 9b/14

m.+ lar 5a/25

m.+ larıla 21a/11, 33a/20, 35a/09

maṭlūb <Ar. İstek, talep edilen şey. -2-

m.-ı emr 20b/03

m.-ı kuvvet olmuştur 20b/03

mā'ül-'asel <Ar. Bal şerbeti (*Aua meli*). -1-

m.+ den 23b/12

mā'ü'-ş-ā'īr <Ar. Arpa suyu. -1-

m.-ş-ā'īr 46b/06

ma'v <Ar. Yumuşak ve kolay hazımlı yemek. -1-

m. edeler 77a/10

māye <Far. Maya. -7-

m. 112a/24

m.+ lerden 102b/25

m.+ si 102b/25

m.+ sin 102b/10, 92a/02

m.+ sinde 92a/03, 92a/04

māyeḥōṣ <Far. Biraz ekşice lezzetli, tatlı. -13-

m. 109b/19, 14a/10, 51a/15, 73a/19, 75a/22, 79a/22, 79b/13, 80a/21, 92b/02, 92b/18, 93b/21, 93b/23, 95b/11

mā-yenbağī <Ar. Gerektiği gibi. Lazım olduğu üzere. -7-

m. 80a/15, 12a/05

m.+ den 109b/24 109b/23, 109b/25, 111a/14 111a/14

māyḥōṣ <Far. bk. māyeḥōṣ. -3-

m. 45a/08, 4b/10

m. ola 5a/23

māzeriyūn <Far. Sütleğengillerden bir bitki, kulapa. Dağ mazeryunu (*Daphne alpina*) ve Hint mazeryunu (*Clitoria ternatea*) olmak üzere iki tür vardır. -1-

şıfat-ı m. 114b/03

maẓīre <Ar. Ayran. -1-
m. 72b/12

maẓmaẓa <Ar. Gargara. -44-
m. 43b/06, 45a/03, 45a/15, 51a/09, 51a/13
m. edeler ol 49b/24
m. edeler 43a/27, 43b/02, 43b/15, 43b/17, 44a/14, 44a/22, 44a/25, 44b/02, 44b/03, 44b/21, 45b/24, 48b/07, 48b/09, 48b/12, 48b/16, 48b/18, 49a/23, 49b/18, 50a/04, 50a/05, 50a/22, 50a/23, 50a/24, 50b/09, 50b/10, 51a/14, 51a/21, 51a/24, 53a/13
m. ederlerise 44b/26
m. edicek 46a/02
m. etseler 49a/17
m. eylemekdür 45a/07
m. eyleseler 50a/02, 50a/07

maẓmūm <Ar. İlave olunmuş, yapışmış. -1-
m. olduğu 83b/27

māzū <Far. Mazı (*Thuja*). -24-
m. 101b/25, 103a/19, 103a/26, 36b/23, 44b/02, 44b/13, 44b/17, 44b/22, 45a/02, 45a/09, 45b/23, 51a/10, 51a/20, 65b/01, 95b/03, 96a/01, 96a/27, 96b/23, 99b/15, 97a/18
m.+ sı 101b/26, 51a/10
m.+ yı 32a/25, 96b/12

mebdā' <Ar. Başlangıç yerleri. Kaynaklar, kökler. -1-
m.+ ına 25b/24

mebde' <Ar. Başlanılan yer, başlangıç noktası. Kaynak, kök. -1-
m. olduğu 1b/05

mebhūt <Ar. Sersem, şaşkın. -4-
m. 13b/17
m. kalur 12a/02
m. olmak 13b/02
m. olup 22b/26

mecāz <Ar. Kendi öz manasıyla kullanılmayıp, benzerlikle, benzetme yolu ile başka bir manada kullanılan söz. -2-
m.+ dur 112a/02, 84a/26

mecārī <Ar. Su yolları, akıntı yerleri, su yatakları. -2-
m. 107a/23, 12a/04

mecma'ū'l-mücerrebāt <Ar. Eserin adı. -1-
m.-mücerrebāt 3a/04

mecmū' <Ar. Bütün, toplam, hepsi. -5-
m.+ ı 11a/16, 43a/23, 66a/12
m.+ ın 38b/08
m.+ ından 114b/04

mecmū'an <Ar. Toptan, birden, toplu olarak. -1-
m. 49a/01

mecmū'aten <Ar. Hep birlikte, toptan. -2-
m. 104b/06, 81b/15

mecrā <Ar. Bir şeyin dolaştığı yer. -5-
m.+ lar 15b/25
m.+ larda 15b/26
m.+ ların 32b/20, 68b/11
m.+ larında 108a/23

medrūr <Ar. İdrar açıcı. -1-
m. 96b/03

meḥḥar <Ar. Zaruret, ihtiyaç. -1-
m.+ ında olsa 106b/05

meḥlūc <Ar. Felç olmuş, felçli. -7-
m.+ a 25a/21
m.+ lara 25b/05
m.+ ları 25a/11
m. olan 25a/12
m.+ uş 24a/09, 25a/16, 25b/02

meḡer <Far. Eğer, o durumda. -21-
m. 103a/14, 109a/27, 111b/21, 115b/21, 115b/23, 18a/02, 25a/04, 25a/11, 25a/17, 28b/06, 2a/04, 2b/20, 39a/22, 42b/05, 52b/13, 69b/01, 69b/04, 71b/09, 88b/20, 90a/13, 95a/05

mehmā-emken Olabildiği kadar. Mümkün mertebe. -2-
m. 2b/17, 2b/22

mehrem <Ar. *bk. merhem*. -1-
m. ola 25b/01

mekān <Ar. Yer, durulan yer, mesken. -2-
m.+ dan olurısa 12b/06
m.+ ında 86b/12

mekḥel <Ar. *bk. keḥl*. -1-

- m. 37b/12
- mekke** <Ar. Mekke, Mekke şehri. -3-
m. 105a/26, 73b/15, 74a/13
- mekkī** <Ar.-Far. Mekke'ya ait, Mekke ile ilgili. -1-
hūzaż-ı m. 30b/01
- mekşūf** <Ar. Keşfedilmiş, açık, belli. -3-
m. 98a/15
m.+ dur 2b/04
m. oldu 2a/17
- me'kūlāt** <Ar. Yiyecekler. -1-
m.+ a 77b/14
- mekzūz** <Ar. Tetanos hastası. -1-
m.+ ūj 26b/26
- meleke** <Ar. Tekrarlaya tekrarlaya meydana gelen alışıklık, yatkınlık, yordam. -1-
m. 31b/10
- melemes** <Ar. (Melmes) Dokunma yeri kontak. -1-
m. 14a/15
- melik** <Ar. *bk. iklīl-1-melik*. -20-
iklīl-i m. 104a/09, 108b/11, 10b/10, 113b/05, 115a/08, 15b/04, 24b/01, 24b/10, 30b/20, 40a/27, 44a/24, 44b/03, 51b/26, 52a/11, 6a/24, 75b/26, 77a/01, 83a/07, 84b/23, 85b/04
- melūl** <Ar. Bıkmış, bezmiş. -1-
m. 26a/21
- meme** Meme. -4-
m.+ den 20b/23
m.+ lerden 17a/04
m.+ lere 46a/11
m.+ nüj 71a/14
- memlū** <Ar. Doldurulmuş, dolu. -2-
m. olmağdan ola 35b/24
m. olup 23b/16
- memnū'** <Ar. Yasak. -1-
m. 112b/03
- memzūc** <Ar. Karışmış, karıştırılmış, karışık. -5-
m. 19b/26, 22a/17, 22b/13
m. edüp 22b/14
m. ola 26a/26
- men** <Far. Kırk astara denk gelen ölçü, batman. -1-
m. 12b/16
- men'** <Ar. Engelleme, engel olma. -35-
m. ede 86a/04
m. edeler 52a/14, 76a/25, 94a/02, 94a/21
m. etmekde 18a/07
m. etmeyeler 1b/20
m. eylemekdür 98a/07
m. eylemeye 32a/03
m. eyler 113b/18, 12a/05, 18a/06, 18a/24, 23a/13, 30b/05, 32a/08, 32b/18, 32b/21, 33b/04, 33b/14, 33b/16, 45a/18, 48a/15, 49b/20, 51a/23, 52a/14, 52b/12, 54a/03, 54a/17
m. eylese 33a/25
m. eyleye 32a/02, 9b/03
m.+ i 63a/15
m.+ ile 112b/03
m. olma 69a/26
- menāfi'** <Ar. Menfaatler, yararlar. -3-
m.+ e 2a/15, 2b/06
m.+ i 2a/10
- menfa'at** <Ar. Menfaat, yarar. -3-
m.+ i 51a/12, 61a/06
m.+ indense 63b/02
- menfez** Nüfuz edecek delik, pencere. Delik, ağız. Girilecek yer. -1-
m.+ leri 113b/18
- menī** Eski bir tıp ve ecza kitabının adı. '*anī*
menī. -2-
m. 5b/06, 6b/17
- menkūl** <Ar. Nakledilmiş, aktarılmış. -2-
m.+ dür 35a/05, 41b/12
- menkūlāt** <Ar. Nakledilenler, aktarılanlar. -1-
m. 2b/25
- menteşe** Aydın ilinin güneyinde kalan bölge. -1-
m. 40b/01
- meñze** - *bk. beñze*. -1-
m.- r 44a/23
- merāk** <Ar. Karın, karnın en nazik yeri. -2-
m. 17b/10
m.+ da 19b/05

merākī <Ar.-Far. Karınla ilgili, karna ait. -1-
mālīhūlyā-yı m. 21a/06

merāren <Ar. Zaman zaman; defalarca. -4-
m. 21b/22, 7a/13, 99a/21
m. eyler 37a/24

merārāt <Ar. Acılar, tadı acı olanlar. -1-
şiyāf-ı m. 33a/09

merāre <Ar. Öd kesesi. -1-
m.+ de 109b/22

merāret <Ar. Acılık. -1-
m. 51b/15

merārī <Ar.-Far. Öd kesesiyle ilgili, öd kesesine ait.-2-
m. 107b/26
ishāl-i m. olmaçdur 107b/27

mercimek <Far. Mercimek (*Lens culinaris*). -29-
m. 108a/09, 109b/18, 111b/07, 16a/23, 36b/26, 3b/26, 40b/15, 40b/20, 42b/18, 42b/23, 43b/01, 44a/09, 44a/10, 44a/15, 46a/13, 46a/14, 46b/04, 47a/18, 50a/21, 53a/06, 53a/08, 54a/14, 93a/17, 95b/27
m.+ den 19b/21
m.+ i 99b/18
m.+ ile 28a/27, 30b/24, 4b/19

mercū <Ar. Ümit edilen, ümit edilmiş. Rica olunan.-2-
hūşūl-ı m. 20b/03
m.+ dur 20b/03

merrev <Far. *bk. merv*. -1-
m. 47a/25

merḥamet <Ar. Merhamet, bağışlama. -1-
m. edeler 2b/23

merḥem <Ar. *bk. merhem*. -1-
m. 39a/04

merhem <Ar. Merhem. -9-
m. 109a/18, 42a/22
şıfat-ı m. 109a/19
m.-i zencār 41b/06
m. edeler 109a/20
m. edüp 45a/01, 6b/20
m.+ i 41b/15
m.+ ler 107a/07

merḥūm <Ar. Rahmetli, ölmüş kimse. -1-

m. 99b/19

merkaşīšā <Gr. Ruşena taşı. Göz hastalıkları tedavisinde kullanılan bir taş. -1-
m. 37a/08

merkūz <Ar. Dikilmiş, saplanmış, batırılmış, sabit kılınmış. -3-
m. 22b/07, 68b/26
m. olmaya 48a/20

mermer <Gr. Mermer. -4-
m. 100b/24, 28a/02, 41a/05
m.+ e 39b/25

mersin <Gr. Mersin ağacı ve yemişi (*Myrtica communis*). -45-
m. 101a/05, 102a/18, 102b/02, 102b/04, 102b/05, 105a/11, 11a/03, 28a/27, 45a/07, 45b/24, 49a/15, 54a/04, 65b/01, 65b/08, 74a/03, 78a/11, 90a/02, 90b/26, 91a/15, 91a/24, 92b/11, 93a/04, 93a/11, 93a/18, 95b/01, 95b/03, 95b/09, 95b/13, 95b/27, 96a/05, 96a/08, 96a/10, 96a/11, 96b/27, 97a/02, 97a/14, 98b/16, 98b/17, 98b/18, 98b/22
rubb-ı m. 95a/16
m.+ dür 63a/08, 95a/22

merv <Far. Avşan otu, habak, koca yarpuz (*Mentha pulegium*). -2-
m. 102a/20
bezr-i m. 101b/07

merzencūš <Far. Mercanköşk çiçeği (*Origanum majorana*). -38-
m. 10a/10, 10a/15, 10b/09, 10b/10, 115a/08, 11b/27, 14b/06, 16b/02, 16b/11, 16b/12, 18b/03, 18b/22, 21a/03, 23a/08, 23b/12, 24b/01, 24b/09, 26a/10, 27a/08, 27a/11, 27b/25, 29a/06, 38a/16, 38b/19, 39b/17, 42a/06, 44a/23, 47a/04, 52a/11, 58b/12, 6a/24, 6b/01, 6b/23, 6b/25, 75b/26, 7b/19, 8b/06, 9a/14

mesālik <Ar. Tutulan yollar. -13-
m. 17a/05, 24a/04, 83a/15
m.+ i 12a/04, 14b/12, 23b/25, 64b/08, 64b/09, 65a/06, 65a/09, 65a/19, 65a/25
m.+ in 24a/04

mesāme <Ar. *bk. mesāmm*. -8-

m.+ ler 112a/15, 116a/10, 53b/24,
54a/06, 82b/27, 83a/10, 86a/10

m.+ leri 52a/24

mesāmm <Ar. İnsan veya hayvan cildi
üzerindeki teneffüse yarayan küçük delikler,
gözenekler. -3-

m.+ lar 30a/18

m.+ lardan 27b/03

m.+ ları 27b/19

meşāne <Ar. Sidik torbası. -2-

m. 100a/09

m.+ ye 106b/04

mesdūd <Ar. Set çekilip kapanmış, kapalı,
tikanmış. -4-

m. olsa 65a/08, 65a/19

m. olur 64b/08, 64b/09

meşel Benzer, örnek. Delil. -1-

m.+ lü 27b/01

meşelā <Ar. Misal olarak, örneğin. -22-

m. 102b/27, 112a/17, 112b/10, 1b/07,
1b/18, 1b/22, 22b/09, 25b/14, 26b/17, 27b/10,
28b/22, 29b/22, 2a/06, 71a/12, 72b/24, 78a/05,
78a/08, 83b/05, 8b/21, 97b/07, 99b/18, 9b/16

mesh <Ar. El sürme, el ile sıvama, el ile yağ
veya başka bir şey sürme. -2-

m. edeler 53a/25

m. olına 65a/19

meshūk <Ar. Dövülmüş, ezilmiş, toz haline
getirilmiş.

-1-

m. 33a/11

meshūkūniyā <Gr. Camı erittikten sonra
üzerinde oluşan ince köpük, sırça suyu. -1-

m. 34b/07

mesken <Ar. Mesken, ikametgah, oturulan yer.
-1-

m.+ i 68a/11

meskūt <Ar. Söylenmemiş, hakkında birşey
söylenmemiş. -1-

m. 23a/22

meslūk <Ar. Kaynamış. -1-

m. 103a/19

meslūl <Ar. Veremli, verem hastası. -5-

m. 66b/20

m.+ e 66b/20

m.+ lara 67b/01, 67b/14, 67b/18

meşridīūs <Gr. İsmi bir Yunan
hükümdarından alan macun, mesir macunu. -7-

m. 16b/05, 17b/14, 23b/01, 25a/02

ma'cūn-ı m. 24b/12

m.+ dur 63a/10

m.+ ıla 16b/13

meşrūdīūs Gr. *bk. meşridīūs*. -1-

m. 65b/20

messānet -1-

m.+ i olur 62b/01

meštūr <Ar. Çizilmiş, yazılmış. -1-

m.+ dur 2b/15

meşakkat <Ar. Güçlük, sıkıntı, meşakkat. -5-

m. 19b/08, 67a/26

m. çekmekden 19b/27

m.+ ile 66b/06

m.+ lu 110a/04

meşāyih <Ar. Şeyhler, pirler. İhtiyarlar. -1-

m.+ e 28a/12

meşgūl <Ar. Bir işle uğraşan, iş görmekte olan,
meşgul. -19-

m. 2a/01

m.+ dür 1b/16

m. kılmak 23a/01

m. ola 22a/24, 28a/13, 82b/24, 83a/15,
89a/14

m. olalar 59b/27

m. olasin 73a/27

m. olduk 3a/02

m. olinsa 99a/20

m. olmak 22a/23

m. olmayup 99a/19

m. olup 15a/02

m. olur 53b/22, 53b/23, 82b/18

m. olurlar 100a/27

meşhūr <Ar. Herkes tarafından bilinen,
meşhur. -11-

m. 116a/19, 84a/10, 84a/23

m.+ dur 114a/10, 116a/22, 30a/25,
35a/05, 48a/03, 6a/18, 77a/14, 47b/27

meşvī <Ar. Pişirmek, ısıtmak. -5-
m. 45b/23, 99a/01
maḥmūde-i m. 28b/21, 15b/01
m. ola 31b/08

meşviyye <Ar. *bk. meşvī*. -1-
maḥmūde-i m. 5a/19

metānet <Ar. Dayanma, metin ve güçlü olma, sağlamlık. -4-
m.+ i 62b/14
m. vērūr 61a/22, 63a/05, 63a/10

metīn <Ar. Dayanıklı, sağlam, güçlü. -1-
m. êtdügi 63a/20

mevālī <Kişi adı. -1-
m. 2b/24

mevāzi <Ar. Mevziler, yerler. -1-
m.-i müşkile-i teftīş 2b/26

mevcī <Ar.-Far. Dalgalı, dalgaya benzer. -3-
m. 65b/26
m. olur 65b/26, 68b/22

mevcūd <Ar. Var olan, bulunan, hazır olan. -1-
bi'l-fi'il m. ola 8b/11

mevīzec <Far. Yabani üzüm (*Delphinium staphisagria*).
-6-
m. 7a/11, 89a/10
m.+ i 50a/09
m.+ ile 36a/09, 36a/13, 46b/19

mevlānā <Ar. "Efendimiz" anlamına gelen bu kelime saygıdeğer kimseler için kullanılan bir ünvan niteliğindedir. Hekim adı. *mevlānā 'arab*, *mevlānā cemāle'd-dīn*, *mevlānā ḥācī ḥalīfe*. -3-
m. 102b/13, 18a/16, 2b/27

mevt <Ar. Ölüm. -3-
m. 62a/08
m.+ e 68a/06, 22b/09

mevzi <Ar. Yer, mahal, mekan. -23-
m.+ de 68b/09, 69a/06, 94a/10
m.+ de olan 69a/09
m.+ den 68b/27, 69a/06, 69b/17
m.+ e 109a/23, 69b/09, 69b/16, 72a/12, 86a/13, 91a/24
āḥir-i m.+ e 86b/12
m.+ i 64a/07, 86a/14

m.+ inde 104b/11, 3a/06
m.+ inden 86a/06
m.+ ine 100a/16, 21a/16, 88b/12
m.+ lerden 17a/08

mevzū <Ar. Konu. -3-
m.+ ı 2a/24, 75b/25
m. olan 2b/06

mey <Far. Bitkilerin özsuğu. -1-
m.-i süsen 78b/22

meybih <Far. Ayva suğu. -2-
m. 73a/01
şıfat-ı m. 73a/02

meyl <Ar. Eğilim, istek, yönelme, arzu. -10-
m. 64b/24, 78b/20
m. edince 69a/08
m. êtdüreler 54a/10
m. etmek 4a/11
m. eylemez 26b/17
m. eylemişdür 87a/12
m. eyler 54a/06, 57a/07
m.+ i 60b/16

meymūn <Ar. Maymun. -1-
m.+ dan eyledüm 64a/13

meyvīzec <Far. *bk. mevīzec*. -1-
m. 114a/10

meyyit <Ar. Ölü, cansız, ölmüş. -1-
m.+ üğ 23a/23

mezheb <Ar. Yol, gidilen yol. -1-
m.+ in 32b/22

mezķūr <Ar. <Ar. Zikr olunmuş, söylenmiş. -131-
m. 100a/01, 102a/24, 104a/13, 108b/09, 110a/05, 112b/04, 116a/10, 13a/10, 13b/20, 14a/15, 14b/03, 19b/18, 1b/09, 1b/13, 1b/14, 20b/24, 24b/05, 24b/14, 24b/17, 2a/01, 31a/26, 32a/07, 33a/13, 33a/20, 36a/27, 36b/08, 38a/03, 39a/08, 39a/10, 39a/12, 39a/16, 3a/27, 44b/15, 46b/06, 47a/21, 51a/18, 51a/21, 55b/12, 57b/04, 58a/16, 58b/05, 58b/14, 58b/16, 59b/01, 5b/17, 60a/11, 60a/19, 61a/03, 63a/14, 63b/23, 65a/03, 66a/21, 66a/23, 68b/12, 69a/27, 69b/22, 70b/15, 70b/23, 71a/05, 75a/25, 75b/22, 7b/23, 7b/26, 81a/27, 82a/25, 83a/20, 87b/22, 8b/11,

93a/23, 94a/11, 96a/17, 96a/18, 97a/04, 99a/17, 99a/25, 99a/26, 99b/18, 9a/05, 9a/11, 9b/10, 9b/12, 9b/14, 101a/07

m.+ dur 110a/16, 17b/17, 18b/08, 19b/19, 21b/22, 26a/21, 27a/01, 28a/25, 29a/12, 2b/07, 31a/17, 37b/04, 42a/08, 52b/27, 53a/01, 64b/12, 68a/24, 72b/21, 75b/15, 81a/09, 99a/23, 108a/16, 10b/20

m.+ ı eyleyeler 42b/23

m.+ lar 21a/18, 25b/05, 2a/24, 34b/08, 39b/04, 46a/20, 61a/11, 81b/13, 8b/22

m.+ lardur 113a/24, 85a/20

m.+ ları 20b/10, 24a/14, 44b/07

m.+ larıla 25b/19, 34b/18, 51b/07

m. olan 27a/09, 27b/07, 94a/17

m. oldu 71a/07

m.+ uş 99a/10

mı Soru edatı. -2-

m.+ dur 100a/12, 99b/07

mışır <Ar. Mısır, Afrika kıtasının kuzey doğusundaki ülke. -10-

m. 18b/02, 19a/12, 19a/14, 40b/02, 50b/16, 73b/12, 74b/01, 78b/23, 81b/14, 88b/11

mışrî <Ar. Mısırla ilgili, mısıra ait. -2-

efyün-ı m. 38b/16, 3b/25

mi Soru edatı. -7-

m. 23a/22

m.+ dür 23a/22, 61a/06, 99b/07

m. etmek 2a/10

m.+ sin 1b/11

mi'â <Ar. Bağırsaklar. -9-

m.-yı müstaķīm 98a/01, 98a/05, 99b/22

m.-yı müstaķīmde olsa 98a/14

m.-yı müstaķīmde 100a/06, 100a/08, 104a/01, 99b/25

m.-yı müstaķīme 99b/27

mī'a <Ar. Kara günlük ağacı ve yağı (*Liuidambar orientalis*). -5-

m. 113b/03, 49b/08, 68a/02

m.-yı sā'iyile 40b/01

m.+ yı 40b/03

mi'a' <Ar. bk. *mī'a*. -1-

m.-ı müstaķīm 98b/12

mī'a' <Ar. bk. *mī'a*. -1-

m.-ı sā'iyile 101b/07

midd <Ar. bk. *midde*. -1-

m. 99b/06

midde <Ar. İrin, iltihap. -8-

m. 67b/01, 68a/13, 72a/12, 99b/04, 99b/07, 99b/13

m.+ dür 66b/22, 66b/24

mikdār <Ar. Miktar. -82-

m. 12b/09, 15b/14, 16a/10, 18a/18, 27a/20, 34b/26, 34b/27, 3b/09, 7a/14, 89b/09, 93a/06, 102a/27

m.-ı 114a/08 114a/07, 59a/17 59a/16, 80b/13 80b/12, 88a/25 88a/24

m.-ı şāf 30b/03

m.-ı şerbet 107b/23, 10a/07, 113a/08, 113a/12, 114b/27, 58b/02, 59a/06, 59b/12, 61b/03, 61b/16, 6b/12, 73b/06, 74b/04, 76b/09, 88a/05, 88b/26, 90b/13, 95a/21, 96a/11, 9b/26, 102b/16, 18a/12, 20a/12, 55b/06, 57b/24, 59a/01, 61b/01, 67b/04, 67b/06, 67b/16, 6b/15, 73a/18, 74a/04, 76b/01, 88b/06, 89a/01, 89a/07, 90a/12, 91b/24, 96b/18

m.-ı şerbetdür 5b/05, 82a/17, 91a/12

m.-ı şerbeti 55a/20, 61b/18, 62b/13, 72a/22, 79b/26, 62a/20

m.+ dan 94a/22

m.+ ı 113b/11, 19a/07, 19b/12, 39a/13, 51a/27, 58a/17, 66a/03, 69b/27, 72b/02, 7a/12, 93a/04, 95b/04

m.+ ın 111b/06

m.+ ından 22a/02

mīl <Ar. Ucu sivri çelik bir alet. -9-

m. 29a/24, 37b/06

m.+ e 37b/07, 38b/21, 41a/23

m.+ ile 33a/15, 33a/19, 33b/12, 35b/10

milh <Ar. Tuz. -8-

m. 85b/08

m.-i 30b/02 30b/01

m.-i enderānī 34b/15

m.-i hindī 104a/04, 85a/01, 16a/14, 6a/18

m.-i naftī 6b/14

mincer <Ar. Üzerinde su ısıtılan kızgın taş. -1-
h. 16a/24

mine'l-kütüb <Ar. Kitaplardan. -1-

m. -kütüb mālā yes' de 10a/08

minna'na' <Ar. Neden. (Metinde Naneli nar şarabını kastedilmiştir.) -1-

m. 89b/19

minnet <Ar. İyiliğe karşı duyulan şükür hissi. Birisine iyilik etmek. -3-

m. 84b/26, 96b/07, 48b/25

mīrān <Far. *bk. māmīrān*. -2-

m. 33a/23

mā'-i m. 33b/05

mīrāş <Ar. Miras. -1-

m.+ dur 31b/16

mirī <Far. Salça. -1-

m. 100a/01

misk <Ar. Misk otu (*Moschiferus*). Bir cins güzel koku. -44-

m. 10a/04, 10a/06, 12a/25, 18b/04, 18b/16, 23a/27, 28a/04, 33b/07, 34a/10, 37a/10, 4b/26, 57b/17, 59a/05, 59a/15, 65b/13, 6a/27, 81a/25, 89b/23, 8a/08, 8b/07, 9a/15, 19a/02, 20b/27, 59a/16, 7b/24

cevāriş-i m. 74a/10

devā-yı m. 14b/04, 80b/07

devā'-i m. 72a/25, 90a/27

devā'-yı m. 59b/21

qalye-i m. 8b/07

m.-i bentī 21a/02

m.-i hālīş 58a/03

m.-i hālīş-ı ceyyed 58b/13

m.-i hālīş-ı tibetī 20a/15

m.-i tibetī 58b/05

m.-i tibī 58a/14

m.+ den 62b/16

m.+ e 28a/02

m.+ i 28a/02

devā-yı m.+ i 58b/09

m.+ ile 24b/20, 41b/25

mişkal <Ar. Yaklaşık 4,5 grama denk gelen bir ağırlık ölçüsü. -161-

m. 101a/05, 101a/06, 101a/07, 102a/03, 102a/18, 102a/21, 102a/27, 102b/06, 102b/23, 103b/26, 104a/04, 104a/14, 104a/16, 104b/24, 104b/25, 105a/10, 105a/19, 105b/12, 105b/19, 106a/04, 106b/10, 106b/18, 107b/22, 108a/17, 108b/04, 108b/07, 108b/08, 109b/18, 110a/12, 110a/22, 110b/23, 111a/25, 112b/25, 114b/04, 114b/27, 115a/06, 12b/24, 14b/19, 14b/26, 16a/13, 16a/14, 16b/04, 16b/07, 17b/19, 19a/02, 19a/07, 19a/26, 19b/01, 20a/10, 20a/17, 20b/25, 21a/03, 21a/06, 23a/09, 23b/02, 24a/22, 24b/13, 25b/06, 27a/20, 33a/11, 40b/17, 45b/11, 53a/21, 57b/13, 57b/16, 58a/03, 58a/10, 58a/14, 58b/02, 58b/04, 58b/08, 58b/13, 59a/06, 59a/14, 59a/17, 59b/12, 5a/12, 5a/16, 5a/17, 5b/19, 65a/25, 67b/21, 6a/16, 74a/26, 74b/04, 75a/05, 75a/06, 76a/19, 76a/22, 77b/10, 7a/04, 81a/25, 84b/19, 84b/20, 84b/21, 85a/22, 85a/23, 86a/01, 86b/18, 86b/24, 88a/10, 88a/12, 89b/23, 90a/27, 90b/25, 91a/04, 91a/06, 91a/08, 91a/12, 91a/20, 91b/03, 91b/18, 92a/11, 92a/27, 92b/01, 92b/04, 93a/27, 93b/01, 93b/04, 93b/16, 94a/19, 94a/20, 95a/09, 95a/15, 95a/20, 95a/23, 95b/10, 95b/25, 96a/08, 97a/26, 97a/27, 97b/03, 97b/04, 98b/17, 98b/18, 98b/22, 9b/26

m.+ den 86b/19

m.+ dür 107b/24, 113a/12, 76b/02, 90b/13, 96a/11

m.+ in 94b/15

m. ola 113a/08, 113a/27, 6b/12, 79b/26, 80b/20, 95a/21, 95b/04

mişkalān <Ar.-Far. Miskaller. *bk. mişkal*. -1-

m. 57b/13

mişl <Ar. Benzer, eş, tıpkı. -5-

m. eylemekdür 1b/11

m.+ i 1b/12, 30a/07, 74b/16, 96b/02

misvāk <Ar. Misvak ağacından dış temizlemek için yapılan fırça. -1-

m. eylemek 50a/27

mişmiş <Ar. Zerdali yemişi, kayısı. -1-

m.+ ile ola 3b/13

mizāc <Ar. Bünye özelliği, mizac, dört ana unsur olan kan, sevda, safra ve balgam

maddelerinden oluşur; bu maddelerin oranları mizaç özelliklerini meydana getirir. -135-

m. 107a/27, 19a/10, 2b/01, 2b/02, 2b/03, 69a/10, 9a/23

sū'-i m. 112a/19, 22a/10, 28b/25, 47b/16, 51b/02, 56a/02, 57a/20, 72b/12, 73a/07, 80b/01, 82a/09

tebdīl-i m. 109b/16

sū'-i m.-ı bārid ola 77b/15

m.-ı bārid 14a/13

sū'-i m.-ı bārid 51b/20

sū'-i m.-ı hārrdur 52a/19

sū'-i m.-ı qalbde 65a/04

sū'-i m.-ı yābis 59b/18

m.+ a 23b/26, 59b/20, 62a/24, 84b/20, 97a/04, 9a/23

m.+ da 21a/18, 36a/22

m.+ dan 26a/01

sū'-i m.+ dan 8b/07

sū'-i m.+ dur 27b/10, 28a/11

m.+ ı 103b/11, 105b/22, 109a/09, 111b/17, 111b/20, 111b/21, 114b/10, 14b/07, 16b/02, 17a/17, 35b/17, 3a/16, 3a/26, 54b/03, 57a/09, 58a/26, 5b/24, 60b/15, 64a/27, 64b/17, 69b/22, 74a/05, 76b/17, 78b/19, 82a/11, 93b/21, 9a/02, 9a/21

sū'-i m.+ ı 104b/08, 104b/26, 105a/20, 106a/06, 52a/23, 57a/21, 58b/19, 59a/06, 72a/27, 73a/20, 73b/07, 73b/23, 78b/15, 90b/20

sū'-i m.+ ı olurisa 75b/14

hārāret-i m.+ ıla 15b/16, 17a/16

hārāret-i m.+ ıla olurisa 25a/06

m.+ ın 109b/27, 111b/19, 112a/19, 14a/17, 15a/05, 18b/01, 21a/19, 21b/03, 22a/05, 23a/03, 25b/02, 33b/19, 36a/26, 40b/05, 58a/06, 5b/23, 61a/05, 65a/02, 72b/20

m.+ ına 60b/07, 77a/04, 93b/18

sū'-i m.+ ına 61a/04

m.+ ında 113b/24, 32b/22, 38a/07, 54b/12, 59a/20

sū'-i m.+ ındadır 72a/26

sū'-i m.+ ından 64b/06, 7b/27

sū'-i m.+ ından oldıyisa 65a/02

m.+ ını 56b/27, 74a/01, 77a/05

m.+ lara 12a/22, 18a/09, 25b/15

m.+ larda 11b/22, 14a/09, 32b/09, 61b/15, 75a/16, 75a/26, 75b/07

m.+ lusını 10a/12

sū'-i m. ola 83b/14

m. olsa 58a/18

m. olup 51b/03

m. olurisa 102a/16

m.+ uş 21b/09

mu'ād <Ar. Hazırlanmış, idad olunmuş. -1-
m.+ ını 1b/07

mu'ādil <Ar. Eşit, denk. -3-
m. 89a/15, 89a/18
m. olmaya 25b/13

mu'ālec <Ar. bk. mu'ālece. -2-
m.+ de 115b/07, 19b/14

mu'ālecāt <Ar. İlaçla tedaviler. -1-
m. 2a/06

mu'ālece <Ar. İlaçla tedavi, sağaltım. -8-
m. 57a/02, 73b/09
m. etmekde 61a/05
m. etmekde 67a/12
m. eyler 61a/12
m. olan 67a/12
m.+ sinde 63b/18, 9b/11

mu'ālīk <Ar. Bent. -2-
m.-i kebeddedür 70b/11
m.-i tūhāldadır 70b/13

mu'allak <Ar. Askıda kalmış. Havada boşta duran. Sürüncemede kalmış iş. -1-
m. 109a/07

mu'arrik <Ar. Terletici ilaç. -1-
m. 2a/01

mu'arrikāt <Ar. Terletici ilaçlar. -1-
m. 1b/23

mu'aṭṭal <Ar. Kullanılmaz olmuş, terkedilmiş. Tembel.
-1-

m. olmakdur 64b/04

mu'aṭṭar <Ar. ıtırılı, kokulu. -7-
m. 50b/15, 58b/07, 94a/20
m. etmek 82b/15

- m. ola 110b/08
m. olduğu 62a/06, 62a/08
mu'aṭṭis <Ar. Aksırtan, aksırtıcı. -2-
m. 6b/27
m.+ larıla 54a/09
mu'aṭṭis <Ar. Susatan, susatıcı. -1-
m. 79b/09
mu'āvenet <Ar. Yardımcılık, yardım. -1-
m.-i kaşd edeler 2b/22
mu'ayyen <Ar. Görülmüş olan, belli. -17-
m. 2a/13
m.+ dür 61a/22, 61b/05, 61b/08, 61b/16, 61b/18, 62a/02, 62a/06, 62a/09, 62a/10, 62a/17, 62b/01, 62b/19, 62b/27, 63a/05, 63a/16
mu'īn <Ar. Yardımcı, muavin. -4-
m. 89b/04
m.+ dür 55a/24, 89b/03
m. olur 84a/08
mu'tād <Ar. Adet, adet edilen iş. Alışılmış olan. -1-
m.+ ndan 101b/15
mu'tādī <Ar.-Far. Alışılmış, her zamanki gibi. -1-
m. olduğu 93a/12
mu'teber <Ar. İtibar gören, inanılır, güvenilir, hatırı sayılır. -3-
kütüb-i m.+ de 29a/11, 2b/15
kütüb-i m.+ den 3a/02
mu'tedil Orta halli. Ne çok, ne de az. Kararında. -16-
m. 23b/21, 59a/11, 60b/08, 67a/20, 81b/01, 88b/08, 90b/02
m.+ dür 61b/27, 62a/25, 63a/01, 63a/22
m. ola 107b/15, 13a/13
m. olmak 8b/13
m. olur 57a/09, 60b/10
mu'temed <Ar. Güvenilir, itimad edilebilir. -3-
m.+ dür 22a/22, 30a/25, 96b/16
mu'terif <Ar. İtiraf eden. -1-
m.+ lerdür 2a/25
mubahhar <Ar. Tütsülenmiş. Buhar haline gelmiş, buharlanmış -4-
m. 36a/04, 38b/09
m.+ lar 51b/11
m.+ lardan 40b/26
mubarnık <Ar. Parlatan, parlaklık veren. -1-
m.+ larıla 33b/25
mubaşşırān <Ar.-Far. Bakıcılar, gözetleyiciler. -1-
m.+ a 32b/20
müciz Eski bir tıp kitabının adı. -11-
m. 54a/09, 6b/25
m.+ de 38b/22, 38b/27, 39b/22, 49b/11, 49b/23, 53a/14, 67a/22, 82a/02, 82a/08
mufaşşalāt <Ar. Uzun uzadıya anlatılanlar. -1-
m.+ da 2b/07
muğalliz <Ar. Galizleştiren, yoğunlaştıran. -1-
m. 54a/12
muğāş <Ar. Yabani nar ağacı kökü. -1-
m. 14b/13
muğāşıl <Ar. *bk. mağāş*. -1-
veca'-ı m.+ a 27a/22
muḥaddeb <Ar. Kamburlu, tümsekli, üstü yumru olan. -4-
m. 107b/20
m.+ dan 106b/04
m.+ ında olurısa 106b/14, 107b/12
muḥaddir <Ar. Uyuşturucu. -1-
m.+ lere 39a/22
muḥakkıkīn <Ar. Gerçeği bulup meydana çıkaranlar. -1-
m. 109b/23
muḥālefet <Ar. Karşı durma, kabul etmeme, muhalefet.
-1-
m. etmeye 115b/23
muḥālif <Ar. Karşı duran, muhalefet eden. -4-
cānib-i m. 69a/04
cānib-i m.+ den 68b/24, 69b/04
m. ola 115b/23
muḥallil <Ar. Eriten. Tahlil eden. -5-
m. 13b/21, 15b/20, 18b/22, 28b/05
m.+ ler 107b/03
muḥammed Hekim adı. *muḥammed bin zekeriyā*. -21-

m. 102b/08, 107a/04, 115b/25, 15a/21, 22a/22, 37a/17, 39a/04, 47b/06, 47b/14, 49a/27, 63b/24, 64a/18, 64a/26, 68a/12, 71b/18, 71b/25, 72a/24, 76b/10, 88b/19, 89a/15, 96b/16

muḥammedi'l-muṣṭafā <Ar. Hz. Muhammed. -1-
m. 1b/02

muḥarrik <Ar. Çok susatan, çok hararet veren. -15-

m. 114b/04, 50a/19, 67b/05, 91b/08, 91b/09

ibrişīm-i m. 58a/12

nuḥās-ı m. 37a/04, 99b/15

şadef-i m. 35a/20

şih-i m. 34a/23

m. ola 35a/18, 44b/19, 57b/14, 67b/02, 98b/20

muḥarrike <Ar. Tahrik eden, harekete getiren. -1-

kuvvat-i m. 28a/09

muḥarrike <Ar. *bk. muḥarrik*. -1-

ḥummā-yı m. 69b/11

muḥātara <Ar. Tehlike. -2-

m.+ dur 103a/09, 114b/01

muḥāṭī <Ar. Sümüğe benzer, sümük gibi. -1-
m. 98b/13

muḥāṭtar <Ar. Tehlikeli. -1-

m.+ dur 81a/01

maḥzā <Ar. Halis, katkısız, tam. -2-

m. 99a/14, 98b/07

muḥkem <Ar. Sıkı, sağlam. -78-

m. 101a/14, 10a/18, 112a/13, 116a/19, 116a/20, 116a/25, 11b/13, 11b/26, 13a/20, 14b/19, 16b/14, 21a/01, 25a/23, 25b/08, 27a/24, 27a/25, 27b/08, 28a/21, 29a/26, 30b/02, 30b/17, 30b/21, 33b/08, 34a/24, 34a/26, 34a/27, 34b/10, 37b/21, 37b/22, 39b/18, 3b/21, 41a/22, 41a/23, 41b/27, 42a/05, 42a/25, 42b/12, 43a/05, 43a/07, 44a/17, 44b/12, 45b/11, 45b/26, 46b/22, 48a/02, 49b/09, 49b/22, 4b/17, 51a/19, 54a/01, 54a/06, 58b/18, 60a/03, 64a/15, 6b/18, 6b/27, 72b/22, 73b/22, 77a/26, 77b/05, 77b/08, 78b/25, 82a/13, 85a/02, 88b/01, 94b/07, 94b/12, 9b/15, 41a/16

m.+ ce 48a/21, 92b/17

m. eyler 25a/18

m.+ lik 62a/06

m. ola 51a/21

m. olduğu 61a/21

m. olsa 31b/09

m. olur 22a/10

muḥtāc <Ar. Muhtaç. -3-

m.+ dur 67a/23

m. olmaya 69b/10

m. olur 78b/06

muḥtācū'l-'avnilāh <Ar. Allah'ın yardımına muhtaç. -1-

m. 2b/24

muḥtaşşa <Ar. Bir şeye veya bir kimseye mahsus olan. -1-

m. 3a/08

muḥtebes <Ar. Hapsedilmiş. -8-

m. 96b/03

m. olan 100b/08

m. olmakdan 21b/25

m. olmuş 112a/12

m. olmuşdur 100a/23

m. olur 51b/21, 87b/24

m. olurısa 85b/18

muḥtekin <Ar. *iḥtikān* eden. *bk. iḥtikān*. -4-

m. 20b/04

m. olan 52b/02, 52b/03, 52b/04

muḥtelif <Ar. Çeşitli. -15-

m. 13b/02, 16a/07, 22b/27, 32b/27,

63a/17, 68b/14, 70b/26, 8b/09, 8b/20, 96b/04

m.+ dür 66b/08, 89b/06

m. ola 65b/26, 68b/14, 9a/04

muḥteliṭ <Ar. Karışmış, karışık, karma. -2-

m.+ dür 29b/09

m. olur 28a/10

muḥterik <Ar. Ateşle yanmış olan, yanan. -4-

m. 36a/16

m. ola 70a/22

m. olsa 20a/18

m. olur 72b/04

muḥābil <Ar. Karşılık olan, bedel. -1-

m.+ den 43a/03

muḳaddem <Ar. Zaman ve mekan bakımından daha önce olan. -2-

m. 12a/23

m.-i rās 3b/24

muḳadder <Ar. Takdir ve tayin olunmuş. Kaza. Beğenilmiş. Yazılmış olan. -2-

m. 68b/26, 71a/04

muḳaddes <Ar. Kutsal. -1-

m.+ i 31b/13

muḳaddime <Ar. Giriş. Önsöz. -1-

m.+ sidür 111b/23

muḳaddimen <Ar. Başlangıç olarak. -2-

m. 109a/25, 85a/14

muḳāhīrī <Ar. Tahkir eden, yok eden, kahreden. -1-

şandal-ı m. 57b/20

muḳarrer <Ar. Kararlaştırılmış, karar verilmiş. -2-

m. oldı 69a/05

m. oldıyısı 61a/11

maḳāşır <Ar. Akşam vakti, karanlık. -1-

şandal-ı m. 58a/13

muḳaşşer <Ar. Kabuğu soyulmuş. -36-

m. 105a/12, 10b/17, 13a/14, 17b/01, 20b/11, 38b/07, 3b/12, 44a/15, 46a/15, 4a/15, 4b/08, 50a/21, 53a/08, 55b/01, 57b/11, 57b/21, 58b/23, 65a/12, 67b/07, 67b/09, 67b/21, 88b/21, 98b/03, 98b/23

māş-ı m. 11a/01, 15a/16

m. ola 103b/20, 104a/04, 104a/20, 9a/27

m. olalar 113a/26, 67b/20

muḳāvemēt <Ar. Karşı durmak, dayanmak. -5-

m. 61a/14

m. eden 38b/26

m. eyler 62a/01

m.+ i olmakda 62a/13

m. olur 35b/16

muḳavvī <Ar. Takviye eden, kuvvetlendiren. -12-

m. 12b/19

m.+ düür 62b/16, 62b/22, 63a/12

m.+ lerdendür 63a/23

m.+ lerile 83b/12

m. ola 110b/03, 28b/22, 36b/15, 59a/13

m. olsa 53a/20

müfrehāt-ı m.+ yile 11b/02

muḳavvim <Ar. Kıvama getiren. -1-

m. 92b/22

muḳavvīye <Ar. *bk. muḳavvīye*. -1-

m. ola 59b/16

muḳayyed <Ar. Serbest olmayan, sınırlı. Bağlı. Kaydedilmiş. -3-

m. 90a/22

m. olmak 39a/22

m. olmayalar 29b/14

muḳdim <Ar. İşine düşkün, gayret ve fedakârlıkla çalışan. -1-

m. olur 60b/09

muḳl <Ar. Günlük ağacı, *muḳl-ı azrak* ve *muḳlū'l-yehūd* olmak üzere başlıca iki türü vardır (*Boswellia carteri*). -16-

m. 111b/15, 113b/03, 14b/01, 16a/14,

24b/06, 6a/19, 85a/27, 88a/15, 9b/23, 60a/17, 88b/25

m.-ı azırak 5b/19, 85a/01

m.+ ı 111b/15, 85a/01, 85a/27

muḳlī <Ar.-Far. Muḳl ile ilgili. *bk. muḳl*. -1-

m. ola 96a/09

muḳlīsā <? *bk. muḳlīsā*. -1-

süfuf-ı m. vèresin 95b/24

muḳlīsā <?. Bir grup sufufun genel adı. -3-

m. 98a/13

süfuf-ı m. 96a/20

m.+ dan 102a/03

muḳliyatā <Ar. *bk. iḳlīmīyā*. -1-

süfuf-ı m. 93b/04

muḳtaẓī <Ar. Luzümlü olduğu anlaşılmış. -1-

m.+ sine 115b/23

mūm <Far. Mum. -21-

m. 109a/19, 12a/18, 18a/24, 26b/05, 27a/05, 42a/24, 42b/01, 42b/03, 45a/01, 58b/25, 66b/03

m.-ı şāfī 108b/11

m.+ ı 7a/17

m.+ ıla 18b/16, 55b/07, 56a/09, 69a/25, 81b/26, 87b/13, 92a/12

m.+ lamağ 18b/16

mūmiyā <Gr. İran'da İstahri şehrinde bir mağaranın damından damlayan berrak ve rengi siyaha yakın tedavi edici özelliği olan doğal bir zamk. -5-

m. 108b/19, 10a/10

m.+ dur 63a/04

m.+ yı 108b/20, 6b/25

munkalib <Ar. Dönen, dönmüş. Değişmiş, değişen. -2-

m. olsa 35a/06

m. olup 52a/27

munşabb <Ar. Dökülen, karışan. -2-

m. olmakdan olurısa 8a/02

m. olmakdur 98b/14

munşarif <Ar. Geri dönen, çekilip giden. -1-

m. olup 1b/15

munṭabi <Ar. Yaradılıştan olan, fitraten. -3-

m. 18a/23

m. olmakdan 32b/21

m. olmaz 19a/08

munṭafī <Ar. Sönen, sönük. -4-

m. olmuş 112a/12

m. olmuşdur 112a/11

m. olur 112a/16, 57a/16

murabbā <Ar. Dört köşeli şekil. Dörde çıkarılmış. Dörtlü. Dört şeyden oluşmuş. -27-

m.+ dur 45b/14

m. edüp 29b/02

m.+ sı 13a/10, 18b/04, 18b/10, 30b/23, 32b/01, 37b/25, 39b/05, 3b/14, 45b/10, 45b/14, 49a/01, 4a/14, 56a/05, 69b/18, 73b/13, 74a/10, 74a/26, 74b/23, 75b/23, 83b/11, 87b/10, 90a/26

m.+ sı ola 27b/17

m.+ sın 19a/07

m.+ sınığ 58b/15

murād <Ar. Arzu edilen, istenen şey, murat. -4-

m. 78a/13, 78b/10

m. olan 75a/01, 86a/13

murādī <Ar. Muratla ilgili, murada dair. *bk. murād*. -1-

m. 98b/14

mūsā Hz. Musa. -3-

m. 2a/09

ḥazret-i m. 2a/06, 2a/11

muşaffā <Ar. Temizlenmiş, süzölmüş. -1-

m. edeler 65b/05

muşāḥabet Sohbet etme, konuşup görüşme. -1-

m. etmek 18b/25

muşammağ <Ar. Zamk özelliği gösteren. -1-

m. 5a/14

muşaykal <Ar. Cilâlı, parlak, yaldızlı. -1-

m. 113b/20

muṭancana <Far. Et suyu, kısık ateşte kaynatılmış. -2-

m.+ ina 112b/23, 90b/03

muṭancī <Far. *bk. muṭancana*. -1-

m.+ ler 116a/12

muṭayyeb Güzel kokular sürünmüş. Gönlü hoş edilmiş, sevindirilmiş, taltif olunmuş. -8-

m. 105b/27, 34a/04

m. edeler 24a/15, 82b/17

m. ola 105b/06, 107a/04, 16a/27, 74a/25

muṭbah <Ar. *bk. maṭbah*. -1-

m.+ ina 14b/22

muṭī <Ar. İtaatli, terbiyeli, isyan etmeyen. Rahat. -3-

m. ola 115b/22, 2b/21

m. oldum 99a/13

muttaşıl <Ar. Bitişik, aralıksız. Hiç durmadan. -25-

m. 20b/23, 27b/03, 36b/25, 57a/17, 67a/16, 67a/17, 68b/05, 77a/11, 84a/03, 99b/02, 99b/22, 84a/27, 97b/20

m.+ dur 100b/18, 83b/19, 84a/01, 84a/11, 84a/23, 97b/27

m. ola 30b/02

m. olıcağ 31a/20

m. olmaya 70b/05

m. olsa 71a/17

m. olur 71a/19, 71a/21

muvāfakat <Ar. Uygunluk, uymak, anlaşmak. -1-

m. eylerise 61a/10

muvāfık <Ar. Uygun, yerinde. Denk. -7-

m. 102b/21, 64b/19, 76a/14

m.+ dur 18b/15, 32a/22, 65a/03, 76b/03

muẓā'af <Ar. İki kat, kat kat, katmerli. -1-

m. 65b/05

muzallık <Ar. Kaygan. -1-

m. 101b/14

muẓāyaka <Ar. Sıkıntı, darlık, zorluk. -1-

m. vèricek 100a/09

mübāheşe <Ar. Bir şeyin bahsini etmek. -1-

m. eylemekdür 18b/24

mübālağa <Ar. Abartma. -3-

m. 16a/16

m. edeler 4a/21, 69b/23

mübārek <Ar. Bereketli, uğurlu, mübarek. -1-

bağla'-i m. 105a/18

müteberride <Ar. Soğuyan. -1-

edviyye'-i m. 14a/13

müberrid <Ar. Soğutan, soğutucu. -9-

m. 10b/25, 110b/15, 38a/10, 67a/06,

67a/21, 98a/12, 105b/27

m.+ lerden 4b/03

m. ola 81a/20

müberridāt <Ar. Soğutucular. -1-

m.+ ıla 82a/24

müberriz <Ar. *bk. müberrid*. -1-

m. 17a/02

mübezzir <Ar. Tohum ekecek alet. -2-

m. 74a/25

m. ola 74b/22

mübtedā' <Ar. Başlangıç, baş. -1-

m. olur 66b/19

mücānis <Ar. Aynı cinsten olan. -1-

m.+ dür 63b/16

mücāveret <Ar. Komşuluk, yakınlık. -1-

m.+ i 80a/06

mücāvir <Ar. Komşu, yakın. -3-

m. 112a/17

m.+ dür 68b/16

m. olmakdan 80a/06

müceffif <Ar. Komşu. -9-

m. 108a/19, 27a/18, 29a/05, 36a/04, 37a/13, 65b/01, 78a/19

m.+ lerden 44b/15

m.+ leri 65b/02

mücerreb <Ar. Denenmiş, tecrübe edilmiş. -62-

m. 102b/08, 38a/16, 49b/20

m.+ dür 101b/12, 102b/16, 10a/12, 110b/07, 110b/24, 111a/06, 116a/19, 17b/16, 18a/12, 19a/27, 24a/02, 25b/07, 25b/09, 27a/25, 28b/12, 28b/13, 28b/14, 29b/01, 30a/25, 32a/10, 32b/14, 32b/17, 33b/14, 34b/20, 34b/24, 35a/04, 39a/04, 39a/12, 39a/17, 39a/18, 39a/19, 42b/22, 42b/24, 44b/24, 44b/26, 47b/23, 48b/01, 49b/20, 50a/07, 51a/26, 55a/11, 55a/19, 55a/22, 55a/26, 55b/02, 55b/09, 5b/13, 75a/09, 77a/14, 7a/10, 7a/13, 7a/15, 7a/18, 89a/23, 92a/03, 96b/16, 96b/17, 97a/08

mücerrebāt <Ar. Denenmiş olanlar, tecrübe edilmişler.

-6-

m. 3a/04, 44b/22

m.+ dan 3a/02

m.+ indandır 37a/17, 55b/08, 7a/06

mücerred <Ar. Yalnız, tek. Halis, saf, katışıksız. -2-

m. 19a/16, 31a/23

mücevvēf <Ar. İçi oyuk, içi boşaltılmış. -1-

m.+ dür 32b/25

müctemī' <Ar. Toplu, topluca. Bir araya gelmiş. -11-

m. 84b/06

m. ola 24a/20

m. oldu 111b/27

m. olmak 112a/02

m. olmakdur 114b/08

m. olmuşdur 108a/22, 78a/23, 82b/21

m. olup 38b/10

m. olur 114b/14, 33b/18

müdahrec <Ar. "zirāvend-i müdahrec" Dişi ziravend (*Aristolochia rotunda*). -4-

zirāvend-i m. 16b/06, 40b/12, 49b/08

zirāvend-i m.+ ile 50b/25

müdāvemēt <Ar. Devamlılık. Aralıksız bir işe devam etmek. -1-

m. etmekdür 32a/24

müdāvim <Ar. Aralıksız devam eden. -1-

m. ola 45b/15

medāhil <Ar. Girilecek yerler, girişler. -1-

m. 63b/18

mü'eddī <Ar. Sebep olan, Meydana gelmesine vesile olan. -4-

m. 53b/08, 9a/20

m. olur 100a/27, 52a/04

mü'eddī' <Ar. *bk. mü'eddī*. -1-

m. 35b/11

mü'eşşir <Ar. Tesir eden, iz bırakan. -1-

m. olduğu 1b/05

mü'ezzi <Ar. Ez,yet veren. Eza çektiren. -2-

m. 81a/11, 95a/04

müferri <Ar. *bk. müferriḥ*. -5-

m. 102a/17, 98a/12, 99b/03

m.+ ler 98b/08

m.+ ler vèrüp 99a/19

müferriḥ <Ar. Ferahlık veren, iç açan, iç açıcı. -23-

m. 20b/26, 57b/10, 57b/24, 58b/02, 63a/12

şifat-ı m. 20b/26, 57b/10

şifat-ı ma'cün-ı m. 58b/03

m.-i āḥir 57b/19

m.-i ḳalbdür 62a/05

m.-i yāḳūtünüḡ 58a/05

m.+ dür 62a/18, 63a/24, 63b/05, 63b/13

m.+ ile 23b/21

m.+ ler 65a/03, 65a/08

m.+ lerdendür 63a/23, 63b/07

m.+ lere 62a/15

m.+ lerile 60a/11

m. olduğu 62b/08

müferriḥāt <Ar. Ferahlık veren ilaçlar. -2-

m.+ dandur 63a/19

m.-ı muḳavvīyile 11b/02

müfetiḥ <Ar. Fethedici, ele geçirici. -4-

m.+ dur 103b/07, 96b/03

m.+ larıla 103b/06

m.+ lerile 65a/09

müfid <Ar. <Ar. Yararlı, faydalı. -4-

m.+ dür 42b/19, 67a/19, 72a/19, 57a/17

müfriḥ <Ar. Ölçüsüz ve taşkın hareket eden. Abartılı.

-1-

'aḫaṣ-ı m. 79a/14

müfred <Ar. Tek, basit. -4-

m. 30b/16, 46b/05, 56b/03

m.+ dür 63a/25

müfredād <Ar. *bk. müfredāt*. -1-

m. 3a/10

müfredāt <Ar. Bir bütünü meydana getiren şeylerin her biri, müfredat. -1-

m.+ ın 57a/02

müfrede <Ar. Basit. -1-

m. 114b/23

müfreden <Ar. Basitçe. Basit olarak. -4-

m. 104b/06, 4a/24, 81b/15, 88b/12

müḡalaḫ <Ar. Yanıltmaca. (Metinde *zātü'l-cenb* hastalığının bir çeşidi.)-1-

zātü'l-cenb-i m. 70b/25

muḡāṣ <Ar. Nar çiçeğinin kökü. 1-

m.+ ıla 91a/23

mühemelāt <Ar. Manasız, boş sözler. -1-

m.-ı kelimāt 2b/19

müherrā <Ar. Kaynama, iyice kaynama. -2-

m. 56b/07, 5a/22

müherri <Ar.-Far. Kaynamış. -3-

m. 101b/02, 98b/25

m. olsa 55a/15

mühl <Ar. Yağ tortusu. -1-

m. vèrmezise 64b/20

mühlet <Ar. Zaman. Bir işi bir zaman için geri bırakmak. -1-

m. vèrmeyüp 47b/25

mühlik <Ar. Helak eden, öldüren, öldürücü. -3-

m.+ dür 52b/20, 99b/06

m. 96a/16

mühmel <Ar. İhmal edilmiş. Bırakılmış. Kıymet verilmemiş. Bakılmamış. -8-

m. 47a/24, 66b/24, 72a/21, 72b/16,

80a/17, 82b/13, 8a/19, 8b/02

mühre <Ar. <Ar. Büyük boncuk, billur topu. -1-

m. 29a/22

mükedder <Ar. Kederli, sıkıntılı. -4-

m. ola 18a/26

m. olmak 16a/05, 6a/02, 9a/06

mülahham <Ar. Etli. -4-

m. 67a/16

m.+ ıla 48a/14

m.+ lar 67a/20

m. vermek 67a/17

mülatıf <Ar. Yumuşatıcı. -11-

m. 100a/15, 100a/17, 10b/11, 14a/18, 16b/12, 17a/12, 27a/11, 34a/06, 35a/11, 40a/26, 4b/04

mülāyemet <Ar. Yumuşaklık, uygunluk. -1-

m.+ de 61b/18

mülayim <Ar. Yumuşak, yavaş, uygun. -1-

m.+ dür 63a/09

mülāzemet <Ar. Devamlı bir işle meşgul olma.

Gidip gelme. Bir işe sınıksız bağlılık. -1-

m. edüp 2b/17

mülāzım <Ar. Bir kimseye veya bir şeye bağlı gibi olan.

-4-

m. 29a/05

m. ola 81a/02

m. olmakdan 28a/26

m. olup 3a/01

mülevvin <Ar. Renk veren, renkli. -1-

m. 71b/09

mülevves <Ar. Kirli, pis, bulaşık. -2-

m. 37b/04, 39a/07

müleyyin <Ar. Yumuşatan, yumuşaklık veren. -22-

m. 100a/15, 100a/17, 100b/08, 100b/15, 107a/07, 110a/13, 115b/01, 17a/17, 1b/18, 1b/19, 32a/22, 46a/24, 47a/21, 56b/03, 98a/23, 99a/23

kurş-ı tebāşir-i m. bir 110a/12

m.+ lerile 26a/14

m. ola 104b/24, 109b/18

mültehim <Ar. Göz akı. -4-

m.+ de 29b/06, 31b/22

m.+ den 36a/17

m.+ e 29b/08

mültehimîye <Ar. *bk. mültehim*. -1-

m. 30b/10

mümessek <Ar. Misk kokulu. -12-

m. 92b/03, 95b/10, 95b/26, 97a/02

kurş-ı tebāşir-i m. 102a/17, 95a/16

tebāşir-i m. 95a/14

kurş-ı tebāşir-i m. bir 97b/03

m.+ ile 28b/24

m. ola bir 92b/01, 95a/09

m. ola 90b/27

mümkün <Ar. Mümkün, olası. -26-

m. 17b/07, 17b/21, 22a/27, 23a/21, 25a/15, 67b/17

m.+ dür 115b/24, 20b/03, 24a/10, 25a/19, 36a/16

m. ola 67a/14

m. oldukça 69a/26, 20a/26, 56b/27, 64b/17, 73a/26, 81b/12

m. olmasa 113b/01, 25a/25, 47a/21, 72a/13

m. olmaz 13a/22, 22a/11, 27a/19, 43a/02

mümlevv <Ar. *bk. memlū*. -2-

m. olmak 11a/04

m. olur 86a/06

mümted <Ar. Uzayan, sürekli, devamlı. -2-

m. olsa 27a/27

m. olur 99a/20

mümtelī <Ar. Dolu, dolgun, dolmuş. Mide dolgunluğuna uğramış. -14-

m. 32a/08, 55b/14

m. olmak 47a/11, 8a/01

m. olmakdur 37a/12

m. olmuş olurısa 59a/12

m. olmuşdur 8a/01

m. olsa 7a/19

m. olup 31a/18, 112a/12, 31a/23, 3a/17

m. olur 31b/24

m. olurısa 51b/9

mümtezic <Ar. Birleşmiş olan, birleşik. -3-

m. edesiz 116a/03
 m. ola 33a/18, 3b/19
münebbih <Ar. Uyandıran, uyarıcı. -2-
 m. 111b/10
 m. olmaya 83a/11
münaffih <Ar. Şişirici, gaz yapıcı. -1-
 m. 94a/27
münakki <Ar. Temizleyici. -2-
 m.+ ler 98b/08
 m. ola 35a/11
mün'akkid <Ar. Bağlanan, bağlanmış, düğümlenmiş. -3-
 m. 88b/05
 m. ola 100a/21, 102b/14
münāsib <Ar. Benzer, uygun, layık, münasip. -17-
 m. 100a/05, 105b/07, 25a/17, 40b/10, 67a/17, 74a/09, 80b/08, 83b/12, 86a/12, 8a/08, 9a/23
 m.+ dür 19b/27, 28b/03, 63b/17, 71b/25, 90b/03
 m. olan 12a/26
münazır <Ar. Misil, denk, eş. -1-
 m.+ da 14a/05
münazzıc <Ar. Yumuşatıcı. Öldürücü. -1-
 m. 100a/17
münbasıt <Ar. Yayılan, genişleyen. -6-
 m. ola 32a/16
 m. olmaz 60b/15
 m. olur 26b/17, 57a/07, 62b/01, 85a/05
müncemid <Ar. Donmuş, buz haline gelmiş. -2-
 m. kalur 17a/06
 m. olmakdan 26b/24
müncezib <Ar. Beriye çekilen, cezbedilen. -5-
 m. 11a/13, 52a/21
 m. ola 10b/12
 m. olup 69b/16
 m. olur 107a/16
mündefi' <Ar. Def olunmuş. Atlatılmış. -2-
 m. ola 81b/14
 m. olur 6a/07
müneffiz <Ar. Nüfuz ettiren. -1-
 m.+ in 110a/14

münevver <Ar. Işıklı, nurlu, parlak. -1-
 m. olup 61a/21
münfa'il <Ar. İnfial eden. Tesir ile harekete geçen. -4-
 m. ola 58b/21
 m. olmakdan 61a/17
 m. olup 59a/09
 m. olur 61a/16
münhafız <Ar. Alçalan. -1-
 m. 70b/27
münhalhal <Ar. Yerinden oynamış, aralıklı. -4-
 m. 78a/04, 87a/10
 m. olıcak 57a/10
 rûh-ı m. olmak 57a/06
münhall <Ar. Çözülmüş, çözülen. Erimiş. -7-
 m. 88a/13
 m. ola 33a/13, 88a/13
 m. olmak 58a/20
 m. olup 47a/26
 m. olur 40a/17
 m. olurısa 84b/25
münhaşır <Ar. Her yanı çevrili. -1-
 m. ola 13a/08
münhazım <Ar. Sinen, hazm olan. -7-
 m. 101b/16, 102a/13, 102a/14, 103b/03, 112a/21, 92a/15
 m. olmayan 84a/21
münkabız <Ar. Çekilmiş, büzülmüş, daralmış. -4-
 m. olur 17a/08, 26b/17, 26b/18, 57a/16
münkasım <Ar. Bölünen, kısım kısım ayrılan. -1-
 m. olıcak 69a/03
münkaṭı' <Ar. Kesilmiş, kesilen. -6-
 m. ola 93a/10
 m. olmak 62a/07
 m. olsa 67b/25
 m. olur 97a/10, 98a/19
 m. olurısa 96a/18
münkesir <Ar. Kırılan, kırılmış, kırık. -1-
 m. olmadan 112a/15
münkir <Ar. İnkâr eden, kabul etmeyen. -1-
 m. 65b/14
münsedd <Ar. Kapanan, tıkanan, tıkalı. -7-

m. ola 111a/14
 m. olduğu 30a/18, 83a/01
 m. olmakdan 110b/14
 m. olur 107a/25, 23b/25, 53b/24
münselik <Ar. Bir yola girip oradan giden. -1-
 m. 2b/13
münşārī <Ar. Dişli, testere, zikzak.
 (MetindeNabzın inişli çıkışlı temposu için
 kullanılmıştır.) -5-
 m. 68b/13
 m. olmak 68b/13, 71b/16
 m. olur 68b/22, 70b/26
müntehī <Ar. Sona eren, biten. -2-
 m. olur 84b/02, 98a/02
müntin <Ar. <Ar. Pis kokan, kokmuş. -2-
 m. 80a/17, 98b/09
müntesibīn <Ar. Alakası, ilgisi olanlar. -1-
 ḥabb-ı m.+ ile 85a/20
müntesir <Ar. Yayılmış, açılmış, dağınmak. -2-
 m.+ dūr 33b/02
 m. olur 43b/27
mürācaʿat <Ar. Baş vurmak. -1-
 m. étmezler 69b/11
mürāḥık <Ar.Bülüğ çağına yani on iki yaşına
 yaklaşmış olan. -1-
 m.+ lara 18a/10
mürdümük <? Mürdümük (*Lathyrus sativus*). -
 28-
 m. 105a/09, 105a/11, 106a/11,
 108a/15, 109b/20, 115b/09, 115b/18, 41b/05,
 50b/07, 53a/03, 53b/11, 54b/08, 55b/19, 55b/23,
 58b/23, 67a/11, 75a/14, 81a/19, 86a/16, 87a/21,
 87b/03, 91b/02, 93b/16, 93b/25
 m.+ dūr 9a/27
 m.+ ile 108b/17, 42a/20, 91a/22
mürekebbi <Ar. *bk. mürekkeb*. -1-
 aʿzā-yı m.+ ye 28a/08
mürekkeb <Ar. Birkaç maddeden yapılmış. -7-
 m. 46b/05
 m.-i 3a/11 3a/10
 m.+ idür 56b/13
 m.+ ile 37b/09
 m.+ ine 42b/21

m. ola 114b/23
 m. olan 61a/09
mürekkabāt <Ar. Bir maddeden yapılmış şeyler.
 -3-
 m. 3a/11
 kemālāt-ı m.-ı cāmiʿdür 1b/07
 m.+ ın 57a/02
mürekkeben <Ar. Terkip olunarak, mürekkep
 halinde. *bk. mürekkeb*. -1-
 m. 4a/25
müreṭṭub <Ar. Rutubet veren. -36-
 m. 111b/25, 15a/07, 15a/08, 15a/13,
 19a/15, 20a/23, 20b/19, 21b/07, 22a/07, 23a/03,
 26a/23, 30a/14, 30a/15, 32b/09, 33b/19, 35b/04,
 35b/05, 35b/17, 35b/21, 36a/27, 36b/08, 40a/04,
 40a/06, 40b/07, 45a/21, 56a/17, 59b/20, 67a/21,
 75a/10, 77a/05
 m.+ dur 67a/24
 m.+ lar 28b/03
 m.+ larla ola 30a/14
 m. olur 67a/06
mürev <Far. *bk. merv*. -1-
 m. 54b/09
mürr <Ar. 1. Mirra adı verilen ve
 Arabistan'da yetişen bir ağaç ve o ağacın zamkı,
 usaresi (*Comiphora myrrha*). 2. Acı. -34-
 m. 101a/27, 107a/01, 10a/06, 114b/02,
 115b/02, 17b/24, 23a/08, 31a/12, 34b/03,
 38b/11, 39a/06, 39a/27, 42a/21, 44b/13, 47b/13,
 80b/07, 91a/23, 58b/08
 kuş-ı m. 103b/21, 105b/20, 17b/02,
 17b/18, 40b/13, 41a/10, 6b/02
 m.-i şāfī 103a/24, 16b/04, 42a/14,
 49b/08, 6a/26, 96a/27
 m.+ i 10a/08, 14b/03
 m. ola 14b/17
mürri <Ar.-Far. Mürr ile ilgili. *bk. mürr*. -20-
 m. 104a/11, 104b/03, 107b/11, 11a/17,
 11a/18, 11b/12, 24b/11, 43a/25, 47a/05, 70b/21,
 85b/07, 85b/17, 88a/18, 46a/19
 m.+ den 104a/06, 24b/05
 m.+ ye 11b/21
 m.+ yile 112b/23, 45a/15, 90b/04

mürtefi' <Ar. Yükselen, yükselmiş. -1-
m. 70b/27

mürür <Ar. Geçmek, gitmek. Bir taraftan girip öteden çıkmak. Sona ermek. -2-
m. 97b/08
m. édüp 97b/08

müsā'ade <Ar. İzin, elverişli bulma. -1-
m. étmeyüp 2b/18

müsāhele <Ar. İşi sıkı tutmayıp gevşeklik göstermek. -1-
m. étmeyeler 6a/07

müsaḥḥan <Ar. Isıtılmış, kızdırılmış. -5-
m. 108a/19, 17a/12, 27b/21, 38a/10
m.+ dur 57a/19

müsebbib <Ar. Yol açan, sebep olan. -2-
m. 99a/15
m.+ e 99b/01

müsekker <Ar. Şekerli. -1-
m.+ lerden 25a/06

müsekkin <Ar. Teskin eden, sükun veren. Ağrı kesici. -1-
m.+ lerile 67a/15

müselşel <Ar. Birbirine bağlı olan, bir sırada devam eden. Zincir halkaları gibi bir sırada olan. -1-
m. 19a/09

müşelşel <Ar. Pişirmek suretiyle yapılan bir tür macun, üçte ikisi azalınca kadar kaynatılarak hazırlanan bir grup macun. -1-
m.+ ile 60b/06

müsemmin <Ar. Semiz, semizleşmeye müessir olan. -2-
m.+ dür 67a/24
m.+ lere 59b/27

müşālāt <Ar. Müshiller. *bk. müşhil*. -1-
m. 47a/12

müşhil <Ar. Müshil, bünyedeki herhangi bir maddeyi hafifletici, sehl edici. -34-
m. 102b/15, 113a/23, 113b/01, 114b/01, 114b/03, 13b/20, 25b/18, 27b/05, 30a/06, 32a/24, 43a/10, 50a/25, 54b/26, 79b/17, 82a/04, 99b/03
şifat-ı m. 115a/23

m.-i seferceli 84b/21, 88a/09
m.+ den 79b/21, 80b/27, 83b/15
m.+ dür 7b/07
m.+ ler 5a/25, 7b/11, 83b/15
m.+ lerile 36a/01, 7b/26
m. vërdüm 116a/09
m. vëreler 12b/12
m. vërmegile 1b/25
te'cîl-i m. vërmek 12b/14
m. vërmekden 69b/02, 81a/01

müstağnık <Ar. Gark olmuş, dalmış, daldırılmış, batmış. -4-
m. 15a/06, 19a/20, 19b/13, 35b/20

müstaḥkim <Ar. Sağlamlaştırıcı. -7-
m. ola 32a/02
m. olmadan 12b/04
m. olmaya 64b/01
m. olmuş olmaya 64a/27
m. olmuşdur 98b/07
m. olsa 33a/24
m. olup 12b/05

müstaḥsen <Ar. Zarif, güzel, uygun. -2-
m. 22b/17, 99a/16

müstaḳil <Ar. Bağımsız. -1-
m. 82b/23

müstaḳīm <Ar. Bağırsağın bir bölümü. -13-
m. 84b/01
mi'ā-yı m. 98a/01, 98a/05, 99b/22
mi'ā'-ı m. 98b/12
mi'ā-yı m.+ de 100a/06, 100a/08, 104a/01, 99b/25
mi'ā-yı m.+ de olsa 98a/14
m.+ dür 84a/02, 84a/08
mi'ā-yı m.+ e 99b/27

müstedīr <Ar. Daire şeklinde olan. -1-
m. 11b/24

müsteḥīl <Ar. Mümkün ve kabil olmayan şey. -4-
m. edemez 112a/21
m. kıılır 5b/25
m. olmak 63b/15
m. olur 103a/09

müstelzim <Ar. Gerektiren, gereken. -2-

m.+ dūr 80a/07, 80a/08
müsterhî <Ar. Gevşek, sarkık. -4-
 m. 45a/13
 m. olmak 24a/03, 12a/24
 m. olur 109b/24
müstesik <Ar. *bk. müsteski*. -1-
 m.+ lere 115a/12
müsteski <Ar. Siroz hastası. -2-
 m.+ lere 116a/23
 m. olmuş 115a/15
müstevî <Ar. Düz, her tarafı bir. -1-
 m. olmamakdur 16a/08
müşābeh <Ar. Benzerlik. -1-
 m. 109a/03
müşābih <Ar. Benzer. -7-
 m.+ dūr 116a/06, 77b/12, 85a/10
 m. olduğu 112a/03, 78b/12
 m. olur 31a/01, 85a/04
müşāhede <Ar. Gözlem. -1-
 keşret-i m.+ sin 22b/22
müşāreket <Ar. Ortaklık. -4-
 m.+ ile 17b/08, 7b/27
 m.+ inden 17b/10
 m.+ iyile 11b/03
müşārik <Ar. Ortak. -7-
 m.+ dūr 104b/09, 107a/15, 107a/23,
 16a/04, 26b/18, 82a/01
 m. olmuş ola 17a/03
müşk <Far. Misk otu (*Moschiferus*). krş.
 misk. -5-
 m. 13b/22, 16b/11, 66a/20, 78b/21
 m.+ ile 34a/06
müşkil <Ar. Müşkül, zor. -15-
 m. 17b/07, 84a/16
 m.+ dūr 19b/16, 21b/24, 24a/11,
 25a/15, 28b/03, 35a/03, 65a/19, 65a/20, 87b/24
 m. olmaya 41a/07
 m. olmuş ola 84b/08
 m. olur 31b/24, 99a/21
müşkilāt <Ar. Güçlükler, zorluklar. -1-
 m. 21b/21
müşkile <Ar. *bk. müşkil*. -1-
 mevāzi'-i m.-i teftiş 2b/26

müşrik <Ar. Duru, berrak, ışık geçirebilir. -1-
 m. olmaya 24a/18
müştaḳ <Ar. Türemiş, türeyen. -1-
 m.+ dur 84b/03
müştaḳ <Ar. Çok isteyen, can atan. -6-
 m. 104b/01
 m. olmak 38a/02, 79b/03, 82a/20,
 82b/01
 m. olur 72b/05
müştedd <Ar. Şiddetlenen, şiddetlenmiş, azan. -10-
 m. 38a/24
 m.+ dūr 85a/06
 m. ola 66a/26
 m. olmak 84b/12
 m. olup 48b/06
 m. olur 70b/09
 m. olurısa 70b/07, 29b/24, 4a/20,
 89a/06
müştaḡil <Ar. İştigal eden, bir işle meşgul olan,
 uğraşan. -1-
 m. olup 22a/26
müşte'il <Ar. Alevli. -2-
 m. olur 60b/12, 60b/15
müşterek <Ar. Ortaklaşa. -2-
 m. 53a/15, 63a/19
müşāla'a <Ar. Bir işi etraflıca düşünmek,
 okumak, tetkik etmek. -1-
 m. kılp 2b/26
müte'addid <Ar. Birçok. -1-
 m. 42b/16
müte'affin <Ar. İltihaplanmış, enfekte. -9-
 m. 42a/09, 45b/04, 51a/19, 82b/12,
 87a/15
 m. ola 100b/27
 m. olanların 51a/17
 m. oluban 44b/03
 m. olur 103b/10
müte'akkıd <Ar. Dügümlenen, karışık, çapraşık
 olan. -2-
 m. ola 76b/06
 m. olan 76b/08
müte'allik <Ar. İlgili, ilişkin. -4-

- m. 29a/04, 61a/05, 61b/24
m. olur 7b/21
- müte'ayyin** <Ar. Belli, meydanda olan. -1-
m. 31b/10
- müte'ellem** <Ar. Elem çeken. -1-
m. olur 71a/02
- müte'ezzi** <Ar. Eziyet çekmiş, eza görmüş. -5-
m. olmaz 83b/07, 97b/09
m. olur 107a/16, 17a/08, 83b/15
- mütefa'ile** <Ar. Yapan, eden. -1-
kuvvet-i m. 56b/21
- müteferriḳ** <Ar. Dağınık. -1-
m. olur 99b/08
- müteferriḳa** <Ar. *bḳ. müteferriḳ.* -1-
fevā'id-i m. 10a/08
- mütefattah** <Ar. Açık, açılmış. -1-
m. olur 112a/15
- mütefāvit** <Ar. Birbirinden farklı, çeşitli, aralarında fark bulunan. -2-
m. olmak 58a/19
m. olur 24a/07
- müteḡayyir** <Ar. Birbirine zıt. -5-
m. olduğdan 30b/04
m. olmak 73a/10, 73b/25
m. olmakdadur 55b/13
m. olur 109a/05
- müteḡaccir** <Ar. Taş haline gelmiş, taşlaşmış, kurumuş.
-7-
m. 100b/08, 87a/24
m. olmuş 100b/07, 108a/25
m. olup 41a/07
m. olur 42a/17
'ārız-ı m. olur 50a/24
- müteḡalḡal** <Ar. Yerinden oynayan, aralıklı. -3-
m. olduğu 110b/05
m. olur 112a/14, 80a/14
- müteḡallil** <Ar. Hallolmuş, erimiş, çözülmüş. -5-
m. 93b/05
m. olduğu 57a/14
m. olmayup 82b/22
m. olmaz 52a/27, 10a/27
- müteḡammil** <Ar. Tahammül eden, dayanan. -3-
m. 15b/09
m. olurısa 92a/23
m. olur 2b/03
- müteḡarrik** <Ar. Hareket eden, kıpırdayan. -2-
m. 49a/13
m. olmak 16a/08
- müteḡayyir** <Ar. Şaşkın, şaşırılmış. -3-
m. olmak 12a/24, 13b/17, 16a/05
- müteḡḡī** ? -1-
m. 84b/04
- müteḡāşif** <Ar. Sıklaşan, koyulaşan, yoğunlaşan. -1-
m. olur 57a/15
- mütekevvin** <Ar. Hasıl olan, var olan. -1-
m. olur 107a/14
m. olduğda 56b/17
- mütelaşī** <Ar. Telaş eden, acele eden, aceleci. -1-
m. olup 1b/08
- mütemekkin** <Ar. Yerleşen, yerleşmiş, oturan. -2-
m. 34a/17
m. olurısa 22b/08
- mütenebbih** <Ar. Uyanan, uyanık, uslanan. -3-
m. olup 64b/24
m. olur 84a/07
m. olurıdı 83a/26
- mütereḡbil** <Ar. Etli, semiz. -1-
m. 112a/07
- müteşennic** <Ar. Kasılan, spazm yapan. -3-
m. olan 26b/01
m. olmak 103b/15
m. olur 15b/27
- mütevassıḡ** <Ar. Orta, ortalayan. -1-
m. 30a/07
- mütevātir** <Ar. Belirgin. -5-
m. 51b/05, 57a/16
m. ola 68b/13
m. olmak 58b/20
m. olur 69b/12
- müteveccih** <Ar. Dönük, yönelik. -3-
m.+dür 21b/01

m. ola 23a/01, 69a/03
mütevellid <Ar. Doğan. İleri gelen, kaynaklanan. -8-

m. 60b/10, 7b/20, 84b/13
 m. eder 110a/04
 m. ola 60b/14
 m. olmaya 8a/15
 m. olur 103b/13, 86a/05

müteverrim <Ar. Veremli, verem hastası. Şişen, şişmiş.

-3-

m. olan 68b/27
 m. olmakdan oldıyısı 112b/05
 m. olsa 30b/21

mütevezza' <Ar. Dağıtılmış, dağılmış. -1-
 m. 69a/03

mütayebbis <Ar. Kuruyan, kuru olan. -1-
 m. 106a/02

müteẓāddān <Ar. Birbirine zıt, birbirinin aksi olanlar. -2-

m.+ dur 116a/04, 116a/06

müteẓāyid <Ar. Artan, çoğalan. -1-
 m. olmaya 86b/13

müvādik <Ar. Yağ, yağlı, semiz et. -1-
 m. 108b/15

müveddī <Ar. *bk. mü'eddī*. -3-
 m. olur 107a/07, 17b/12, 99a/20

müyesser <Ar. Kolayı bulunup yapılan, kolaylıkla olan.

-1-

m. ola 69a/02

müzāvele <Ar. Bir şeyi başka bir şeye yaklaştırmak. Bir şeyi meydana getirmek için çalışma. -1-

m.+ yile 2b/05

müzekkī <Ar. Temizleyen, aklayan. -1-
 m.+ dür 63a/15

müzellik <Ar. Kaygan, kaygan yer. -2-
 m. 100b/09, 48a/20

müzemmin <Ar. Süren, süregelen hastalık. *bk. müzmin*.

-12-

m. 32b/25, 55a/02, 6a/05, 6b/22, 7b/09, 96b/15, 96b/17

m. ola 31a/15, 6b/08

m. olmak 6a/01

m. olsa 53b/25

m. olurısa 40a/11

müzevver <Ar. *bk. müzevvere*. -11-

m. 11a/02, 24a/26, 37b/26, 51a/03, 56a/26, 57b/01, 58b/23, 74b/12, 78a/27

m. ola 25a/07, 93b/25

müzevvere <Ar. Çeşitli sebzelerle yapılan etsiz çorbalar. -83-

m. 105a/10, 19a/13, 21a/24, 28a/17, 31a/07, 33a/06, 36a/24, 3b/12, 41b/05, 42b/10, 43b/12, 45b/19, 51a/04, 60a/08, 73b/11, 74a/24, 75a/14, 75b/21, 77a/20, 77b/19, 77b/22, 78a/02, 79a/12, 79a/27, 86a/16, 8a/24, 97b/13, 9a/08

m. ede 27b/18

m. edeler 40a/23, 42a/20, 53b/19, 55b/19, 73a/25, 79b/20

m. ola 23b/22, 35b/20, 36b/11, 42a/11, 45b/09, 45b/20, 4a/16, 54a/21, 65a/01, 70a/03

m.+ si 105a/15, 105a/16, 21b/06, 26b/07, 27b/25, 28b/10, 29b/22, 30a/14, 30b/14, 31b/03, 36a/27, 38a/08, 39b/07, 44a/05, 48b/11, 50b/07, 51b/9, 53b/12, 53b/27, 54b/08, 56a/12, 59a/25, 60a/22, 60b/02, 60b/03, 67a/11, 72b/11, 73b/27, 76a/18, 81a/19, 82a/17, 83b/09, 86a/25, 89b/20, 93b/16, 94a/03

m.+ si ola 44a/20

müzmin <Ar. Ağırlaşma dönemi, kırkinci günden sonra olan ateşli hastalık; müzmin. -3-

m. 4b/21

m. olsa 32a/27

m. olurısa 35b/11

N

nā <Far. Olumsuzluk ön eki. -2-

n.-bāliḡ oḡlan 111b/06

n.-pāk ola 77b/21

nabk <Ar. Nabk-ı hindi denen bir tür erik ağacı ve meyvesi (*Flacourtia cataphracta*). -4-

n. 102b/04

sevîk-i n. 93a/01, 95b/01
 n.+ dur 63b/12
nabẓ <Ar. Nabız. -52-
 n. 104b/11, 105a/22, 105b/24, 106a/07, 107b/26, 108a/10, 109b/05, 10b/03, 10b/15, 10b/26, 111a/18, 12b/02, 13a/03, 13b/02, 14a/16, 16a/07, 19b/08, 22b/27, 24a/07, 3a/22, 3b/01, 51b/17, 54b/03, 54b/18, 55b/16, 56a/06, 57a/21, 58a/18, 58b/20, 59a/07, 59a/21, 64b/09, 68b/12, 68b/13, 68b/22, 6a/01, 70a/09, 70b/26, 71b/01, 71b/16, 73b/08, 74a/19, 74b/07, 7a/21, 87b/26, 92a/22, 92b/14
 sür'at-ı n. 59a/27
 n.+ ı 4a/05, 65b/25, 69b/12
 sür'at-i n. olmaya 65b/18
nâdir <Ar. Nadir, az bulunur. -7-
 n. 48a/07, 52b/06
 n. olur olunca 30a/11
 n. olur 12a/20, 17a/14, 26a/17, 26a/18
naffâh <Ar. Yel yapıcı, gaz yapıcı gıdalar. -5-
 n. 75b/16, 76a/25, 77a/16, 94a/21
 n. olur 94a/24
naflı <Ar. Yel, gaz. -16-
 n. 74a/06, 77a/21, 77b/16, 80a/14, 80a/16, 90a/15, 93a/23, 94b/22, 95b/17
 n.+ ı 74b/06
 n.+ ıla 77b/04
 n. ola 85a/15
 n. olmak 80a/19
 n. olmakdadur 77a/15
 n. olmakdur 74a/16
 n. olur 77a/18
nâfi' <Ar. Menfaatli, faydalı. -325-
 n. 113b/02, 116a/02, 14b/20, 27a/14, 37b/10, 61a/07, 63b/03, 97b/07, 93a/16
 kûş-ı n. 73b/03
 lu'ûk-ı n. 67b/07
 tılâ'-ı n. 6b/02
 zîmâd-ı n. 113b/02
 n. buldum 18a/16
 n.+ dür 100b/24, 100b/26, 101a/11, 101a/17, 101b/04, 101b/06, 101b/10, 101b/23, 101b/24, 102a/24, 102a/27, 102b/04, 102b/13,

102b/26, 103a/05, 103a/18, 103a/21, 104b/25, 104b/26, 105a/26, 105b/10, 105b/14, 105b/15, 106a/02, 106a/24, 106b/25, 107b/17, 107b/21, 107b/24, 10a/04, 10a/10, 10a/11, 110b/12, 110b/16, 110b/18, 110b/25, 112b/22, 113a/12, 113a/23, 113a/25, 114a/04, 114a/08, 114b/23, 115a/10, 115a/11, 115b/03, 115b/04, 115b/10, 11a/14, 12b/26, 13a/12, 13a/13, 13b/23, 14b/04, 14b/20, 14b/21, 14b/22, 14b/24, 14b/27, 15a/13, 15a/15, 15a/17, 17b/14, 17b/15, 18a/06, 18b/05, 19a/05, 19a/07, 19a/24, 20a/10, 20a/13, 20b/13, 20b/15, 20b/19, 20b/20, 20b/21, 21b/13, 22a/21, 22b/02, 22b/05, 24b/18, 24b/19, 24b/23, 24b/24, 24b/25, 25a/17, 25a/24, 25a/27, 25b/02, 25b/10, 25b/21, 26b/02, 26b/07, 27a/13, 27a/15, 27a/22, 27a/26, 28a/05, 28a/20, 28b/05, 28b/12, 28b/14, 29a/12, 30b/06, 30b/19, 30b/24, 31a/11, 31b/16, 32a/11, 32a/12, 32b/19, 33a/10, 33a/19, 33a/21, 33a/24, 34a/10, 34b/01, 34b/08, 35a/20, 35b/08, 36b/21, 36b/24, 38a/16, 39a/02, 39b/01, 40a/08, 40a/09, 40b/04, 40b/18, 40b/22, 41a/11, 41b/06, 41b/07, 42b/18, 44b/19, 44b/20, 44b/21, 44b/22, 44b/24, 44b/25, 45a/01, 45a/11, 45b/04, 46a/11, 46b/21, 47b/11, 47b/13, 48a/04, 49a/27, 49b/12, 49b/13, 49b/16, 49b/23, 4a/03, 51a/06, 51a/08, 51b/14, 52a/04, 53a/05, 53a/09, 53a/20, 55a/04, 55a/11, 55a/22, 55a/25, 55b/02, 55b/03, 55b/04, 55b/08, 55b/19, 56b/05, 57b/08, 57b/10, 57b/19, 57b/25, 58b/07, 58b/10, 58b/16, 58b/26, 59a/02, 59b/08, 5a/24, 5b/01, 5b/07, 5b/08, 5b/15, 5b/16, 5b/18, 61a/07, 61a/25, 61b/09, 61b/20, 62a/10, 62a/27, 62b/04, 63a/10, 63a/21, 63b/08, 66b/02, 67a/24, 67b/01, 67b/04, 67b/14, 67b/18, 6a/10, 6a/26, 6b/19, 6b/25, 6b/26, 72a/04, 72a/24, 72b/10, 72b/11, 72b/21, 73a/01, 73a/03, 73a/16, 73b/15, 73b/17, 74a/02, 74a/12, 74b/02, 74b/27, 75b/02, 75b/25, 76b/16, 77a/25, 77b/24, 78a/04, 79a/02, 79b/22, 7a/10, 80a/25, 80b/07, 80b/13, 80b/17, 81b/11, 82a/08, 82b/09, 83b/17, 84b/27, 85a/26, 85b/09, 85b/26, 88a/03, 88b/15, 88b/20, 88b/24, 89a/18, 89b/01, 8b/19, 90a/05, 90b/05, 92a/03, 92a/06, 92a/14, 93a/07, 93a/16, 94b/04, 96a/04, 96b/11, 97a/09, 97a/11, 98b/05,

98b/20, 98b/24, 99a/27, 99b/04, 99b/21, 9a/27, 9b/04, 9b/06, 9b/20, 62a/10, 21a/01, 26a/10, 5a/26

n. ola 105b/08, 110b/24, 113a/18, 116a/21, 29a/11, 29a/20, 33b/09, 39a/27, 48a/03, 52b/09, 53a/25, 55a/16, 5a/07, 97a/21

n. olma 61a/08

n. olmadı 2a/17

n. olmayup 10a/16

n. olur 14b/16, 44b/16, 69b/18

naḥīf <Ar. Cılız. -7-

n. 106a/06, 19b/11

n. olmak 106b/01, 58b/20, 78b/13

n. olmakdur 110a/05

n. olur 64a/12

nāḥis <Ar. Uğursuz. -1-

n. olmak 71b/11

nāḥis <Ar. Dürten, rahatsız eden. -2-

veca'-ı n. 68b/09

n.+ dür 68b/06

naḥs <Ar. Birini dürtüp rahatsız etmek. -3-

n. 70b/09, 70b/25

n.-ı mādde 71b/15

naḥs <Ar. Uğursuzluk. -1-

n.+ ıla 71b/14

nā-ḳahr <Far.-Ar. Galip olmayan. -1-

n.+ uḡ 78a/12

nāḳıh <Ar. Hastalık sonrası zayıf düşen kimse. -2-

n.+ lara 11b/01, 40b/08

naḳī <Ar. Temiz, pak. -1-

n. 60b/10

naḳī' <Ar. Kandırılmış, doygun duruma getirilmiş. -4-

n.+ iyile 36b/07, 38a/03, 47a/20, 77b/20

naḳl <Ar. Taşıma, aktarma, anlatma, söyleme. -6-

n. eder 49a/19

n. edüp 22b/07, 36b/21

n. eyler 22a/09, 71b/18

n.+ i 23a/01

naḳş <Ar. Desen, nakış. -1-

n.+ lar olmaya 13a/13

nām <Far. Ad. Adında, adlı. Ün, şöhret. -3-

n. 25b/06, 30b/06, 51a/26

namāzboz <Far.-Tr. Bir tür bağırsak paraziti. -2-

n. 17a/23, 26b/11

na'nā <Ar. Nane (*Mentha piperita*). -3-

n. 104b/04, 77b/01, 90b/08

na'na' <Ar. bk. na'nā. -1-

n.+ dur 62b/18

na'ne <Ar. bk. na'nā. -6-

n. 111a/06, 42b/27, 90b/04

n.+ lü 92b/02

n.+ yile 90b/16, 90b/21

nānḥāh <Far. Anason (*Pimpinella anisum*). -42-

n. 101a/11, 101b/08, 103a/25, 10a/05, 113a/13, 115b/03, 116a/13, 14a/26, 24b/09, 24b/26, 25b/04, 27a/17, 44a/21, 58b/27, 73b/15, 74a/12, 74b/15, 75b/23, 76a/27, 77a/27, 78b/01, 81a/23, 81b/03, 82b/10, 85a/18, 85a/21, 85b/27, 88a/26, 89a/25, 8b/21, 93a/25, 93a/26, 93b/06, 94a/27, 94b/04, 94b/11, 98b/27, 99a/09, 106b/11, 76a/01

devā'-ı n. 96b/08

n.+ ile 114b/19

nār-müşk <Far. Ortasında bir miktar yeşili olan bir Hint narı tohumu, nār-ı hindi, rummān-ı berri (*Mesua ferrea*). -4-

n.-müşk 20a/14, 88a/22, 95a/01

n.+ dür 63b/08

nārdeng <Far. Nar, erik, elma gibi meyvelerden elde edilen bir tür pekmez. -1-

n. 100a/20

nārdīn <Ar. Nerdin (*Nardus stricta*). -7-

n. 105b/21, 17b/25, 24b/15, 27b/08, 38a/15, 40b/21, 81a/09

nārenc <Ar. Turunç (*Citrus aurantium*). -2-

n.+ den 51a/04

n.+ dür 63b/10

nārī <Far. Ateş gibi, ateşle ilgili. -8-

n. 104b/12, 107b/26, 4a/05, 69b/14

n. olmak 10b/25, 13a/02

n. olmakdur 59b/01

- n. olur 71b/02
- nāsūr** <Ar. Basur deliği, basur, hemoroid. -1-
n. olmağa 35b/11
- nāšūr** <Ar. *bk. nāsūr*. -9-
n. 37a/22, 37b/04
n.+ a 37b/05, 37b/06, 37b/08
n.+ ı 37a/26
n.+ ın 39a/13
n. olan 37a/27
n. olmuş olsa 39a/11
- nāšī** <Ar. İleri gelen, kaynaklanan, dolayı. -1-
n. olurdu 15b/26
- naṭrūn** <Ar. Doğal sodyum bikarbonat. -3-
n. 114a/09, 40b/18
n.-ı iskenderānī 89a/16
- naẓar** <Ar. Bakma, bakış. -6-
n. 36a/03
n. ède 27a/10
n. èdüp 33b/13
n. eyledüm 64a/14
n. eyleye 113b/07
n. olına 55b/13
- naẓāret** <Ar. Parlaklık. -1-
n.+ i 58a/21
- nāẓır** <Ar. Bakan. -2-
n. olup 1b/17, 2b/12
- nāzik** <Far. İnce, kibar. -1-
n.+ dür 84a/17
- nāzil** <Ar. İnen, inmiş. -5-
n. olan 84a/22
n. olmaya 54a/10
n. olsa 47b/27
n. olur 53b/25, 80a/12
- nāzile** <Ar. Nezle. İnen, inmiş. *bk. nāzil*. -4-
n. 51a/23, 51b/21, 98a/22
n.+ ler 48a/15
- ne** Ne. -43-
n. 103b/22, 104a/02, 104b/10, 108b/25, 111a/07, 114a/25, 11a/18, 12b/06, 18b/03, 18b/23, 23a/02, 24a/19, 26a/03, 26b/13, 26b/17, 26b/20, 2a/13, 30a/01, 37a/26, 3a/11, 42a/01, 46a/12, 49a/12, 4a/01, 4b/19, 50a/14, 5b/16, 60a/04, 64b/22, 67a/19, 70a/05, 72a/17, 78a/14, 94b/12, 94b/19, 94b/20, 9b/10
n.+ dür 26a/21
n.+ si 41a/04
n.+ sine 67a/18
n.+ yise 23b/07
- nebāt** <Far. Nöbet şekeri. -1-
n. 55b/01
- nebātāt** <Ar. Bitkiler. Botanik. -2-
n.+ uş 1b/09, 1b/13
- nebātī** <Ar.-Far. Bitkisel. -1-
nefs-i n. 1b/12
- nebīz** <Ar. Hurma veya arpadan yapılan bir çeşit içki. Şarap. -2-
n.+ ile 113b/06
n.+ lerden 25a/05
- nebī** <Ar. Koyu yeşil ile kahverengi arasında, siyaha yakın koyu yeşil renk. -2-
n. 106a/03
ḥarnüb-ı n. 96a/06
- necāh** <Ar. Kurtulma. Metinde terkip adı. -8-
n. 108b/04, 111a/25, 58b/01, 59b/17
ma'cūn-ı n. 20a/09
n.+ ıla 20b/08, 58a/26
ma'cūn-ı n.+ ıla 20a/22
- nece** Nice, nasıl. -8-
n. 109a/14, 31b/18, 39a/25, 3a/12, 41a/03, 52b/08, 66a/16
n. olur 65a/08
- necs** <Ar. Dışkı, pislik. -5-
n. 87b/25, 87b/26
n.+ i 34b/06, 34b/07
n.+ üş 78a/24
- ned** <Ar. Güzel kokulu buhar terkipleri. -4-
n. 18b/16, 78b/22, 27b/21
şifat.-ı ned 28a/01
- nef** <Ar. Menfaat, fayda. -20-
n. 41b/09
n. eyler 5a/20
n.+ i 111b/08, 18a/19, 29a/17, 44a/12, 55a/12, 58a/06, 60a/19, 61b/01, 63b/14, 72b/22, 72b/23, 73a/04, 7a/13, 88b/23, 88b/27, 91b/07, 98a/14, 98a/16

nefes <Ar. Soluk, nefes. -32-
 n. 107a/23, 109a/06, 16a/01, 47b/15,
 58a/20, 68b/11, 68b/12, 70a/25, 91a/19
 ‘asr-i n. 68b/19
 ḥabş-ı n. 111a/17
 zîk-ı n. 66b/05, 65b/18, 66a/25
 zîk-ı n.+ e 47b/17
 n. eyler 66b/08
 n.+ i 64a/20
 n.+ in 64a/05
 n.+ in vèrüp 81b/12
 zîk-ı n. ola 47a/16
 zîk-ı n. olmak 107a/23, 109a/03,
 68b/11
 zîk-ı n. olmakdur 71b/16
 zîk-ı n. olur 65b/23, 71a/01
 n. vèrdükce 68b/07
 n. vèrüp 104a/26, 47b/15, 65a/07,
 66b/06
nefis <Ar. Değerli, lezzetli, enfes. -9-
 n. 64b/17, 64b/18, 64b/25, 72b/12
 n.+ de 86b/21
 şerh-i n.+ de 26b/16, 79b/27
 n.+ dūr 92b/22
 n. olur 33b/07
nefisî Hekim adı. -5-
 n. 54a/04, 7b/20, 97b/15, 99a/13,
 78b/10
nefret <Ar. Nefret. -5-
 n. 74b/18
 n. etmek 74b/18, 82a/12
 n. eylemek 90a/16
 n. eyler 78b/07
nefs <Ar. Ruh, can, hayat. -21-
 n. 1b/06, 22a/24, 23a/01
 n.-i dimāğda olsa 19b/06
 n.-i dimāğda olursa 10b/01
 n.-i dimāğda 19b/04, 52a/22, 52a/25
 n.-i emrde 63b/23
 n.-i ḥayvānī 1b/14
 n.-i ḥayvāniyye 56b/20
 n.-i insāniyye 1b/14
 n.-i ishāl 102b/19

n.-i nebātī 1b/12
 n.-i öykenün 54a/17
 n.-i żarūrī 22a/26
 n.+ e 42a/16
 n.+ i 57a/07, 23a/01
 n.+ in 19a/05
 n.+ üñ 57a/14
nefs <Ar. Tükürmek. -2-
 n.-i dem 116a/06
 n.-i deme 116a/05
nefsānī <Ar. Nefisle ilgili. -6-
 n. 112a/14, 12a/05, 78a/18
 rūḥ-ı n. 15b/25, 15b/26, 23a/12
nefsānī’ <Ar. *bk. nefsanī.* -1-
 rūḥ-ı n.+ i 10a/27
nefsāniyye <Ar. *bk. nefsanī.* -9-
 a’rāz-ı n.+ den 57a/18, 64b/06, 91b/13
 a’rāz-ı n.+ den olsa 64b/22
 n.+ nūñ 14b/12
 rūḥ-ı n.+ nūñ 23b/24, 24a/04
 kuvvet-i n. olsun 56b/15
 a’rāz-ı n.+ ye 81b/11
nefsāniyye’ <Ar. *bk. nefsanīyye.* -1-
 rūḥ-ı n.+ ye 17a/07
neft <Ar. Neft yağı. -2-
 n. 24b/17, 41a/18
neftī <Ar. Koyu yeşil ile kahverengi
 arasında, siyaha yakın koyu yeşil renk. -3-
 n. 25b/17, 5b/12
 millḥ-i n. 6b/14
nehār <Ar. Gün, gündüz. -13-
 āḥir-i n.+ a 103b/22, 24a/25, 88a/13
 nısf-ı n.+ a 6a/21
 āḥir-i n.+ da 106b/19, 115a/26, 24a/26,
 66a/18, 69a/23, 70a/19, 78b/04, 66a/21
 evāḥir-i n.+ da 115b/18
nehr <Ar. Irmak, nehir. -1-
 n.-i bedenden 66a/02
nemek <Far. Tuz. -1-
 fistuk-ı n. 92b/04
nemlen- Nemlenmek. -1-
 n.- memiş 62b/10
nemmām <Ar. Keklik otu (*Thymus glaber*). -12-

n. 105b/08, 18b/02, 21a/03, 27a/11, 52a/11, 58b/12, 77a/25, 83a/07, 84b/24, 88b/10, 94b/05

n.+ dur 63a/07

nercis <Ar. Nergiz çiçeği (*Narcissus*). -8-

n. 22a/06, 24b/23, 36a/02, 38a/23, 73b/12, 78b/23, 7a/26, 8b/05

nerd <Far. Tavla, tavla oyunu. (Metinde Bir *ulā* çeşidi.) -1-

n. 38b/04

nére Nere, neresi. -2-

n. 21b/01

n.+ ye 112a/08

nesne Nesne, şey. -411-

n. 100a/23, 100b/19, 100b/21, 102b/08, 104a/03, 104a/24, 108a/07, 108b/15, 108b/22, 109a/06, 109a/07, 110a/17, 110a/20, 116a/22, 14b/11, 15a/03, 15a/23, 17a/09, 18a/13, 18a/23, 19a/03, 1b/03, 1b/16, 21b/20, 22a/17, 23a/13, 23b/06, 25b/11, 27b/26, 28b/01, 29a/02, 30b/10, 31a/24, 32b/23, 32b/24, 34a/27, 37b/03, 37b/13, 38b/14, 39a/21, 41a/09, 41a/23, 43b/08, 43b/18, 44a/27, 46a/16, 46b/12, 47a/14, 48a/08, 49b/27, 51a/10, 52a/02, 52a/14, 52b/15, 53b/20, 55a/01, 57a/05, 64a/17, 64b/07, 64b/08, 64b/16, 65a/04, 66b/06, 66b/07, 66b/08, 68a/07, 68a/10, 68a/18, 68a/22, 68b/17, 68b/18, 69b/12, 69b/13, 6a/24, 70a/08, 70a/24, 71b/09, 72a/01, 76b/11, 76b/22, 77b/26, 78a/14, 78a/18, 78a/23, 80a/16, 81a/11, 83b/23, 84a/13, 85a/16, 87a/24, 88b/08, 88b/15, 89a/19, 89b/08, 90a/14, 90a/20, 90a/21, 90b/15, 94a/22, 95b/17, 96a/13, 96a/15, 98a/19, 98b/13, 99b/03, 99b/06, 99b/24

ifrāt-ı n. 35b/16

n.+ cük 33a/27

n.+ cükdür 21a/25

n.+ cükler 41a/08

n.+ de 11b/14

n.+ den 53b/08, 58b/21, 59a/18

n.+ dür 114a/24, 11a/18, 55a/09, 89a/20, 97b/07

n. edeler 23b/05

n.+ ler 100b/02, 100b/08, 100b/09, 101b/20, 107b/02, 10b/14, 10b/19, 10b/25, 110a/03, 110b/15, 114a/19, 115a/10, 115b/04, 115b/05, 116a/02, 12b/22, 14a/13, 14b/05, 14b/08, 14b/14, 15a/07, 15a/08, 16a/19, 18b/21, 18b/23, 19a/17, 19a/19, 19b/03, 19b/07, 19b/27, 1b/26, 20a/21, 20b/17, 20b/18, 20b/19, 21b/16, 21b/17, 21b/18, 27a/13, 27a/15, 27b/11, 27b/12, 28a/01, 28b/09, 30a/16, 30b/08, 32a/21, 33b/20, 33b/24, 33b/25, 34a/05, 35b/04, 35b/23, 36b/26, 37b/16, 37b/18, 3a/26, 41a/10, 42a/05, 42b/19, 45b/03, 45b/15, 47a/11, 48a/20, 48b/02, 48b/13, 4a/09, 4a/27, 4b/05, 4b/27, 50a/27, 50b/01, 50b/02, 50b/18, 52a/10, 52a/20, 54a/13, 55b/12, 56a/17, 58b/09, 5b/15, 5b/24, 60b/01, 64b/19, 65b/01, 68a/08, 68a/14, 68a/23, 6a/05, 6a/08, 6a/11, 74b/08, 75a/18, 75a/27, 75b/01, 75b/16, 75b/19, 77a/06, 77a/16, 79b/09, 7b/16, 82a/12, 82b/02, 82b/16, 83a/13, 83b/05, 84b/14, 86a/11, 87a/08, 87a/13, 87b/20, 89a/05, 8a/25, 8b/03, 8b/05, 8b/10, 8b/12, 8b/21, 92b/13, 92b/14, 93a/22, 93a/25, 94a/21, 94a/27, 95b/12, 96b/04, 97b/07, 97b/08, 97b/14, 99a/16, 9a/06, 9a/10, 9a/14, 9a/23

n.+ ler ola 15a/09, 29a/05, 29b/22, 36b/18

n.+ ler olur 31b/23

n.+ ler uralar 42b/07

n.+ ler vèreler 107a/07, 67a/14, 67a/16, 96b/07

n.+ ler vèrmege 100a/26

n.+ ler vèrürler 72a/25

n.+ lerile 4b/19

n.+ lerde 49a/25

n.+ lerdin 106b/12, 106b/14, 10b/11, 111b/26, 15a/18, 18b/13, 18b/24, 19a/15, 19b/04, 19b/23, 22a/24, 26b/21, 31a/05, 33a/08, 36a/20, 38b/09, 43b/13, 48a/13, 48b/13, 49a/18, 4b/04, 50b/01, 51b/11, 51b/17, 53a/23, 53b/10, 74b/20, 77a/06, 77a/22, 90b/02, 94a/27, 97b/14

n.+ lerdendür 4b/23, 5a/02, 82b/25

n.+ lerdür 114b/17

n.+ lere 16a/21, 31a/21, 37a/01, 49a/12, 4a/11, 50b/19, 61a/14, 72b/05, 82b/01, 9b/16

n.+ leri 111b/15, 15b/18, 16b/13, 17a/26, 57a/03, 57a/04, 67a/14, 83a/22, 86a/12

n.+ lerile 102b/27, 106a/21, 108b/14, 10b/25, 114b/02, 115b/06, 11a/02, 11b/02, 13b/22, 16b/10, 16b/12, 16b/26, 22a/08, 26a/23, 29a/02, 2a/03, 30a/07, 30a/15, 30b/24, 39b/15, 3b/05, 46a/20, 4b/26, 54a/06, 54a/12, 54b/25, 58b/07, 65b/15, 6a/03, 83a/20, 8b/18, 96b/08, 99b/10

n.+ lerün 49b/23, 93b/19

n.+ nün 89b/02, 89b/03, 89b/04, 89b/08

n. olmaya 68a/04, 107b/06, 25b/12, 32a/25, 40b/20, 49a/22, 49a/26, 4b/13, 55a/17, 56b/04, 96b/02

n. olmayadır 25b/11

n. olmaz 72a/06

n. olsa 77a/12

n. olur 11a/17, 11b/12

n. vèrdüm 116a/08

n. vèresin 116a/02

n. vètürseñ 24a/12

n.+ ye 15a/02, 26a/21, 26a/22, 6b/18, 72a/19, 84b/22

n.+ yi 48a/21, 81a/05

n.+ yile 116a/10, 27b/21, 68b/21, 83a/09

nesne' <Ar. *bk. nesne*. -1-

n.+ i 19a/04

nesrîn <Far. Nesrin çiçeği, yaban gülü. -4-

n. 24b/23, 27a/12, 54b/17, 9a/14

neşâî <Ar. Sevinç. -4-

n. 18b/25, 20b/18, 60b/09

n. vètür 57a/04

neşf <Ar. Suyu veya akışkan bir nesneyi emme, soğurma. -1-

n. olup 34a/27

neşter <Far. Neşter, hekim bıçağı. -2-

n.+ i 51a/08

n.+ ile 71a/02

nev' <Ar. Tür, çeşit. -75-

n. 10a/22, 112a/07, 15b/07, 25b/25, 25b/27, 31b/25, 3a/18, 52b/02, 52b/03, 80a/11, 80a/15, 84b/04, 93a/21, 99b/27

n.-i âhîr 13b/25, 15b/07, 21a/24, 21b/08

n.-i evvel 52b/02

n.-i evvelün 80a/20

n.-i şâlişe 32a/27

n.-i şâlişün 80b/21

n.-i şânî 26a/16

n.-i şânînün 80b/03

n.+ dūr 13b/26, 22b/15, 25a/08, 26b/14, 32a/15, 33b/01, 44b/04, 52a/07, 52b/05, 54b/10, 83b/25

n.+ i 112a/25, 113b/17, 114b/07, 115a/14, 115a/17, 13b/03, 16a/03, 26a/17, 31b/25, 31b/27, 32a/01, 32a/17, 3a/18, 3a/19, 52b/05, 70b/06, 80a/18, 81b/06, 84b/04, 93a/21, 93b/08, 93b/18, 93b/25

n.+ ile 32b/02

n.+ inde 31b/25, 31b/27, 43a/26

n.+ ine 112a/25, 112b/13, 113b/12, 114a/08, 115b/03, 20b/20

n.+ inün 94a/07

şûret-i n.+ iyye.si 1b/07, 61a/15

n.+ ün 100a/03, 28b/02

nev'â <Ar. Türler, çeşitler. -8-

n. 103b/20, 110b/04, 34a/11, 77b/06, 78b/10, 81a/21, 86b/24

n.-y1 38b/05 38b/04

nevâhî <Ar. Yanlar, taraflar. -1-

n.+ sine 51a/22

nevâ'ib <Ar. Musibetler, kazalar, belalar. -1-

n.-i gubâr olur 71b/26

nevâşır <Ar. Basur delikleri. *krş. nevâsîr*. -1-

n. olur 51a/17

nevbet <Ar. Nöbet, sıra, hastalık nöbetleri. -1-
n.- i 71b/27

nezle <Ar. Nezle. -17-

n. 52a/04, 52a/15, 52b/09, 52b/12, 54a/10, 68a/23, 52a/18

n.+ de 52a/15

n.+ dedür 51b/01

- n.+ den 92a/05, 95b/18
n.+ den olurisa 54a/09
n. ola 52b/14
n. olmağı 52b/12
n.+ si olsa 52b/11
n.+ yi 54a/14, 54a/16
- nıṣf** <Ar. Yarım, yarı. -105-
n. 101a/23, 102b/10, 103b/21, 103b/26, 104a/17, 104a/18, 105a/05, 105b/01, 105b/18, 107b/22, 110a/11, 110a/26, 110b/17, 111a/27, 113a/01, 113a/07, 11a/17, 12b/16, 13b/24, 15b/01, 16a/13, 17a/26, 17b/02, 19b/26, 24a/23, 30b/26, 33a/12, 34b/13, 37b/22, 39b/09, 3b/16, 40b/12, 44a/17, 45b/22, 47a/07, 48b/24, 50a/20, 56a/02, 57b/03, 57b/05, 57b/16, 57b/20, 57b/23, 58a/14, 5a/13, 5a/15, 5a/19, 5b/19, 60a/16, 60a/17, 60a/25, 65a/14, 65b/03, 65b/05, 67b/16, 6a/18, 6a/27, 73a/06, 73b/18, 74a/03, 74b/25, 76b/04, 76b/05, 79b/16, 79b/24, 7b/24, 80a/27, 80b/02, 80b/25, 81a/23, 85a/24, 85a/27, 85b/07, 85b/16, 85b/25, 88a/17, 88a/27, 88b/22, 90a/08, 91a/21, 92b/03, 93b/14, 93b/24, 94b/24, 94b/25, 95a/15, 96b/01, 98b/04, 98b/10, 98b/25, 99b/18, 99b/19, 9b/07, 9b/24
n.-ı nehāra 6a/21
n.+ ı 93b/07
n.+ ın 111a/04
n.+ınca 72b/24
n. kıla 5a/10, 5a/22
- nifās** <Ar. Lohusalık hali. -2-
n.-ı kıan 10a/22
n.+ ın 94b/11
- nihāyet** <Ar. Son, nihayet. -7-
n. 71a/07, 89a/21
n. bulduğı 71a/24
n. bulmuşdur 72a/03, 98b/08
n.+ inde 98b/08
n.+ inde bir 3a/03
- nıl** <Ar. Mavi su zambağı. -3-
ḥabb-ı n. 103b/21, 16a/13, 17b/02
- nılüfer** <Far. Nılüfer çiçeğı (*Nymphaea*). -75-
n. 105a/01, 105a/05, 107b/08, 108a/01, 108a/05, 109b/12, 110a/27, 111a/02, 115b/11, 11a/02, 12b/10, 12b/11, 12b/15, 12b/22, 13a/15, 13b/08, 15a/07, 15b/03, 15b/17, 19a/12, 19a/20, 20a/04, 20a/08, 20b/09, 20b/17, 21a/20, 21b/03, 26b/03, 27b/22, 30a/13, 31b/04, 33b/24, 35b/05, 35b/18, 35b/20, 37b/20, 38b/07, 3b/09, 3b/10, 3b/22, 41a/25, 43a/17, 43b/14, 46a/18, 51b/13, 54a/24, 54b/07, 56a/07, 57a/25, 58a/10, 58b/22, 59b/18, 5a/07, 66a/04, 66a/06, 66a/11, 69a/12, 69a/14, 69a/17, 70a/14, 70b/14, 70b/17, 71a/04, 75a/11, 86a/25, 86a/26, 86b/06, 87b/05, 8a/12, 8a/26, 8a/27, 8b/24
şarāb-ı n. 106a/08
n.+ dür 63a/06
n.+ ile 12b/12
- nim** <Far. bk. *nīm*. -1-
n. 5b/19
- nīm** <Far. Yarı, yarım. -1-
n.-reşt ola 64b/16
- nime** Alt kısım. (?) -2-
n.+ de 68b/05
n.+ lerinde 68b/02
- ni'met** <Ar. İyilik. Yiyecek. -3-
n. 6a/04
n.+ dür 66a/22, 84b/26
- nisbet** <Ar. Oran, oranla. -3-
n. 112a/25, 61a/08, 69b/16
- nisyān** <Ar. Bunama, unutkanlık. -14-
n. 18a/22, 18b/11, 18b/21, 19a/08, 19a/16, 19a/25, 19a/27, 19b/19
n.+ dadur 18a/22
n.+ dandur 19a/04
n.+ dur 13b/18
n.+ ı 18b/10, 19a/07
- niṣā** <Far. Nişasta. -1-
süfuf-ı n. 98b/15
- niṣān** <Far. İz, belirti. -2-
n.+ ı 49b/15, 97a/11
- niṣāsta** <Far. Nişasta. -40-
n. 102a/25, 30b/25, 31a/14, 42b/13, 44a/12, 48a/11, 53a/06, 53b/13, 53b/27, 54b/24, 56a/22, 56b/02, 65a/18, 67a/09, 67b/02, 67b/05, 67b/08, 67b/19, 79b/24, 87b/11, 89a/07, 91a/20,

91b/06, 91b/10, 91b/16, 91b/21, 92a/09, 95a/18,
96a/22, 97b/03, 98b/21, 99a/04, 36b/20

süfuf-ı n. 101a/04, 97b/12

n.+ yıla 106b/13, 111b/26, 26a/24,
48a/23, 87b/13

nitekim Nitekim. -13-

n. 112a/06, 114b/16, 11b/01, 14b/07,
35b/16, 39b/03, 40b/08, 61a/17, 67a/17, 77b/15,
78b/11, 80a/06, 99a/16

nohūd <Far. Nohut (*Cicer arietinum*). -138-

n. 100b/01, 101b/09, 103a/25,
103b/18, 105a/24, 105b/27, 106b/16, 108a/18,
108b/06, 108b/17, 108b/19, 112b/19, 113b/11,
114b/19, 115a/26, 116a/27, 11b/27, 12a/09,
13b/06, 14a/20, 14a/25, 14b/22, 15b/14, 16a/11,
16a/26, 17a/01, 17a/22, 17a/27, 18b/07, 19b/17,
20a/06, 20b/11, 21b/27, 22a/07, 23b/09, 23b/22,
24a/15, 25b/18, 26a/08, 26b/09, 27a/17, 27b/06,
27b/25, 28a/16, 28b/10, 31a/07, 34a/03, 35a/08,
35b/26, 36b/16, 38a/12, 39b/13, 40a/22, 41b/22,
43b/04, 43b/12, 44a/20, 45b/09, 48b/15, 4b/08,
50b/18, 50b/22, 53a/17, 54a/13, 54a/21, 54b/02,
55b/27, 58a/24, 59a/10, 60a/01, 60a/07, 60a/22,
65a/12, 6a/11, 6a/20, 74a/09, 74a/24, 76a/18,
77b/19, 77b/22, 78a/02, 78a/27, 78b/04, 7b/02,
81b/09, 83a/06, 83b/09, 84b/05, 85a/19, 86b/17,
87a/21, 88b/13, 90a/19, 90b/02, 93a/27, 94a/03,
94a/14, 95a/02, 96b/18, 9a/08

n.-āb 10b/06, 9b/22, 10a/01, 9a/27,
10b/17, 36a/21, 46b/24, 6a/13, 9a/15

n.-āb ola 34a/22, 7b/18

n.+ dan 45b/26

n.+ ıla 106b/19, 108a/15, 112b/18,
115a/22, 13b/13, 13b/19, 19a/13, 22a/01,
24a/26, 28b/20, 33a/06, 35b/06, 51b/25, 53b/19,
54b/16, 70a/12, 73a/15, 73b/11, 74b/12, 75b/21,
77a/20, 79a/19, 8a/09, 94b/01

n.+ ıla ola 42a/24

nokşān <Ar. Eksik. -3-

n. 25b/26, 26b/25, 83b/20

nöbet <Ar. Nöbet, sıra. *bk. nevbet*. -5-

n. 16b/01

n.+ den 16b/21

n.+ i 18a/10

n.+ ile 63b/26

n.+ ten 18a/18

nuḥās <Ar. Bakır. -3-

n.-ı 114b/04 114b/03

n.-ı muḥarriḳ 37a/04, 99b/15

nuḳūʿ <Ar. Sularından şurup hazırlanan
bitkiler. -2-

n.+ ıyıla 36a/25

n.+ larıla 82a/04

nuʿmān <Ar. Kan. (Metinde *şakāyık-ı nuʿmān*
olarak geçen kelime gelincik anlamına gelir.) -
1-

şakāyık-ı n. 34b/08

nūr <Ar. Işık. -8-

n. 32b/20

n.-ı bāşırayı 36b/25

n.+ ın 29a/14, 29a/19, 29b/05

n.+ ından 33a/26, 33a/27

n.+ ıyıla 33b/18

nūrāniyye <Ar. Aydınlık. -1-

n.+ si olmaḳda 61a/25

nūrāniyyet <Ar. Aydınlık. *bk. nūrāniyye*. -5-

n. 61b/23, 62a/05

n. vērmesi 62a/17

n. vērür 62a/02, 63a/24

nūşādūr <Far. Nişadır. -11-

n. 29a/07, 31a/09, 31b/20, 33a/12,
35a/18, 47b/14, 47b/24, 48b/24, 30a/27

n.+ ı 45a/11

n.+ ıla 24b/20

nużc <Ar. Yumuşaklık, yumuşamak,
sakinleşmek. -50-

n. 12b/13, 15b/15, 28b/20, 41b/05,
41b/23, 5b/17, 69a/15, 6a/14, 6a/15, 70a/12,
71b/27, 9b/27

n.+ a 72a/01, 72a/02

n. bula 54a/21

n. bulduḳda 10a/01, 10b/06, 10b/18,
16a/12, 21a/14, 25b/19, 9b/22

n. bulduḳdaki 12a/09

n. bulduḳdan 21b/04, 36b/18

n. bulıcağ 13b/06, 13b/20, 18b/07, 19b/17, 20a/06, 21b/07, 24a/17, 28a/17, 35b/27
 n. bulınca 7b/03
 n. bulmadan 52b/10
 n. bulmadı 24a/18
 n. bulmaz 52a/26
 n. bulur 19b/16
 n. göricek 20b/11
 n.+ ı 23a/05, 72a/08
 n. olıcağ 31b/03
 n. olmağdır 3b/02
 n. olmuşdur 24a/20
 n. olsa 39b/14
 n. vère 26a/07
 n. vèrelər 10b/06
 n. vèrür 55a/09, 55b/05
nü'ās <Ar. Uyuklama, pinekleme. -1-
 n. 70a/07
nüfüz <Ar. Etki etme, işleme. -6-
 n. ède 86a/13
 n. ètdüğüne 71b/15
 n. ètmekden 23a/13
 n. ètmiş 89b/07
 n. eylemegi 17a/06
 n. eyler 87a/01
nüṭūl <Ar. Çeşitli otların kaynatılarak suyunun başa dökülmesi ya da buharının başa tutulması şeklinde kullanılan bir grup ilaç. -15-
 n. 15b/19, 20b/20, 6a/23
 n. èdeler 16b/12, 19a/15, 19a/19, 35b/23
 n. ètmek 86a/12
 n. ètmekdür 26a/13
 n. eylemekdür 12a/26
 n.+ ı 83a/06
 n.+ lar 13b/21, 18b/01
 n.+ lar èdeler 35b/21
 n.+ lar ètmegile 40a/04
nüṭūlāt <Ar. Nütullar. *bk. nüṭūl.* -1-
 n.-ı bāride 8b/23
nüzūl <Ar. İnme.
 hīn-i n.+ da 71b/25

O

o O. -11-
 o. 115a/06, 11b/19, 15b/06, 17a/06, 21a/26, 29a/08, 65a/24, 71b/23, 86b/14
 o.+ ndan 77b/19
 o.+ nı 99b/08
ocak Ocak. -1-
 o. 89a/20
od Od, ateş. -26-
 o. 30b/02, 30b/08, 33a/18, 4b/24, 67b/12, 85b/24, 8b/09, 90a/10
 o.+ a 29a/12, 62b/09
 o.+ dan 58a/22, 66a/13
 o.+ ı 32b/17, 33a/15, 72b/27, 73b/18, 76b/04, 82b/08, 90a/07
 o.+ ıla 113a/18, 86b/26, 88b/05, 90a/11
 o.+ lar 19a/17, 25a/17, 40a/14
oğlak Oğlak. -16-
 o. 101a/14, 106a/10, 106a/11, 114b/05, 19b/25, 21b/16, 26a/25, 33b/23, 40a/06, 50b/07, 54b/22, 55b/24, 59a/25, 63b/20, 75a/14
oğlan Çocuk. -7-
 o. 29a/18, 30b/18, 94b/11, 111b/06
 o.+ a 36a/03, 96b/01
 o.+ lara 17b/12
oğlanca *bk. oğlan.* -1-
 o.+ larda olsa 50b/13
oğlancuk Küçük çocuk. -25-
 o.+ ı 37b/03
 o.+ lar 18a/06, 22a/05, 34b/02, 44b/18
 o.+ lara 110b/04, 17a/15, 18a/09, 18a/12, 25a/10, 34a/15, 44b/23, 44b/24, 50b/11, 52b/21, 53a/27, 81a/21, 81b/07
 o.+ larda 104a/16, 18a/04, 32b/09, 44b/08
 o.+ larda ola 26a/18
 o.+ ları 34b/07, 53a/24
oğul Çocuk, erkek çocuk. -7-
 o. 10b/04, 73b/10, 7a/27, 81b/08, 8b/03
 o.+ ı 25a/12
 o.+ ı oldu 17b/08
oku - Okumak. -1-
 o.- mağdan 37a/01

ol - Olmak. -4000-

‘aķabince o.- a 79b/17, 85a/15

‘ām o.- a 110a/06

‘ārız o.- a 26a/04, 42b/06, 44a/25, 4b/21, 5b/11, 76a/15, 93b/19, 97b/19

‘ārız olmuş o.- a 61b/22, 81b/05

‘aşaş vērür o.- a 102b/26

‘ilāclar o.- a 18a/02

‘użvda o.- a 86a/03

o.- a 102a/06, 102a/23, 102b/04, 103a/05, 103a/11, 104a/19, 108a/25, 108b/23, 10a/23, 110a/15, 110b/06, 111b/13, 112b/04, 113b/27, 11a/07, 11a/14, 13a/25, 15b/04, 16b/17, 19a/14, 20a/20, 22a/01, 22a/25, 24a/05, 24a/20, 25a/02, 29a/06, 30a/15, 31a/06, 32b/18, 34a/05, 35a/08, 36a/05, 38a/09, 38a/11, 43b/03, 46b/14, 48b/19, 52a/26, 52b/02, 52b/20, 54b/23, 64b/20, 64b/21, 65a/11, 68b/14, 68b/15, 69b/10, 72b/13, 75b/22, 76a/16, 78a/11, 82a/19, 84b/06, 84b/07, 84b/10, 86a/10, 86b/24, 87b/15, 87b/27, 88b/06, 8a/01, 8b/10, 8b/21, 90b/19, 90b/25, 91a/13, 92b/06, 94a/14, 95a/11, 95a/14, 95a/25, 96a/14, 97b/14, 9a/02, 116a/27, 108b/15

olmuş o.- a 109b/21, 24a/23, 33a/12, 9a/26, 84b/05

a‘mā o.- a 9a/17

acı o.- a 72b/14

acla o.- a 37a/17

aç o.- a 16b/22

ağ o.- a 44b/10

ağır o.- a 18a/12

ağırmaķ o.- a 46a/08

aķzar o.- a 26b/27

āķir o.- a 109b/01

aķ o.- a 33a/26, 43b/03, 46b/11

altında o.- a 108a/13

anuķ-ķün o.- a 8a/01

arı o.- a 63a/22

arınmış o.- a 4b/06, 92b/08, 95a/20

aş o.- a 111b/13

ayāric o.- a 35a/10

az o.- a 32a/17, 43b/03, 46b/11, 70a/08,

72a/02

bādrençbüye o.- a 16b/27

bağırsaķda o.- a 84b/03

baķar o.- a 20a/20

balğam o.- a 38a/08, 84b/12

balğamıla o.- a 74a/15

balğamī o.- a 46b/10, 47b/23, 55a/21

bārid eylemiş o.- a 5b/23

bārid o.- a 105a/20, 113b/25, 114b/10, 23b/26, 52a/23, 5b/21, 74a/05, 86a/10, 88b/24, 8b/08

bārit o.- a 102a/12

batında o.- a 88b/19

baī o.- a 19b/08

baī’ o.- a 73b/08

berāber o.- a 53b/19

besfāyic o.- a 94a/01

bēzde o.- a 13a/14

bırağılmış o.- a 101b/25

bi’l-fi’il mevcūd o.- a 8b/11

bile o.- a 107b/07, 4a/19, 4b/04, 52a/22, 69a/15, 95b/10

birle o.- a 103b/24

bişmiş o.- a 103b/19, 104b/17, 106a/11, 106b/09, 106b/16, 109b/19, 109b/20, 110b/20, 112b/20, 13a/09, 15b/20, 19b/25, 23b/09, 33b/23, 54a/11, 54a/12, 56a/27, 5a/13, 60a/16, 66a/06, 67a/03, 74a/25, 79a/19, 81b/24, 82a/26, 82b/06, 8a/09, 95b/12, 97a/17, 89a/08

böyle o.- a 24a/16

bu o.- a 84a/12

bulanuķ o.- a 24a/18

bundan o.- a 96a/17

būraķī o.- a 116a/24

bülüc o.- a 76a/13

bülüce o.- a 79a/02

bürüdetden o.- a 105b/10, 3a/15, 48b/12

bürüdetinden olmuş o.- a 113b/02

büryān o.- a 102b/23

büyücek o.- a 30b/03

cereb o.- a 32b/16

civān o.- a 107a/27

cüllāb o.- a 21a/22

cüllābı o.- a 108a/04	ḥabs o.- a 93a/21
çekeler o.- a 48a/22	ḥabs olmuş o.- a 81a/20, 81a/21, 85a/14
çekmiş o.- a 78b/17, 87a/17	ḥācet o.- a 44a/07, 76b/17
çemlāz o.- a 32b/16	ḥādd o.- a 100a/01, 52a/16
çibānlardan o.- a 88b/20	ḥādde o.- a 71b/23
çıkmaz o.- a 34a/27, 37b/03	ḥādiş o.- a 14a/21, 27a/06, 86a/03,
çıkmış o.- a 45b/25	86b/11, 8b/08, 8b/21, 95a/05
çok o.- a 38a/10, 46a/27, 46b/11,	ḥādiş olmuş o.- a 58b/17
70a/07, 73b/09, 95b/18	gāh o.- a 68b/15
çözülmiş o.- a 41a/21	ḡalebesi o.- a 26a/05, 44a/07
çün-kim münsedd o.- a 111a/14	ḡālib o.- a 51b/20, 53a/11
daḥı o.- a 73b/09, 83a/13	ḡalīz o.- a 24a/18, 56b/05, 59a/21,
dāne o.- a 5a/08	67b/12, 68b/15
demevī o.- a 107a/27	ḡalīzce o.- a 54a/07
direm o.- a 106a/09, 20a/12, 39b/05,	ḥall o.- a 42a/07, 45b/26, 54a/01
47a/27, 55b/23, 56a/07, 58b/03, 67b/04, 69b/21,	ḥarāret o.- a 109b/22, 110a/03, 52a/22,
76b/09, 79a/21, 79b/12, 81b/23, 88a/25, 88b/06,	52b/13
90a/12, 91b/01, 91b/04	ḥarāretten o.- a 30b/05, 3a/15
dögülmüş o.- a 34a/21, 43b/11, 72b/17,	ḥarāretile o.- a 101a/13
91b/17	ḥarāretinden o.- a 79b/01, 79b/02
dökülmekden o.- a 77b/25, 93b/09	ḥarīre o.- a 91b/16
duruşmış o.- a 19b/08	ḥārr o.- a 16a/24, 23b/06, 27b/10,
düzülmüş o.- a 106a/13, 26b/05, 87b/13	32a/20, 62b/04, 8b/08
ekilmiş o.- a 14b/22, 39b/09, 59b/06	ḥāşıl o.- a 18a/13, 29a/03, 38a/24,
ekkāl o.- a 32b/16	84a/14
ekşi o.- a 44b/14	ḡaşy o.- a 64a/21, 87b/27
elenmiş o.- a 20a/17	ḡāyet o.- a 46a/26
emles o.- a 24a/20	ḡayriden o.- a 92a/06
erügi o.- a 51a/23	ḡayrinden o.- a 103b/05
esbāb-ı dāḥilīden o.- a 9a/10	ḡeç o.- a 73b/08, 76a/24
esbāb-ı ḥāricīden o.- a 9a/04	ḡeçmiş o.- a 39a/06, 69a/25, 69b/04,
eti o.- a 83a/18	8b/11
etiyile o.- a 105a/25, 114a/03, 59a/25,	gelmiş o.- a 57b/24
77a/11, 79a/01, 80b/16, 97b/02, 98b/24	geñşek olmakdan o.- a 78a/05
etsüz o.- a 19a/14, 21a/24	germegile o.- a 75b/15
eyü o.- a 47b/04	gey o.- a 10a/18
ezilmiş o.- a 100b/12, 16a/27	gibi o.- a 113b/27, 15a/10, 41b/10,
fā'ideler o.- a 22a/23	41b/27, 42a/06, 44a/18, 45b/13, 4b/20, 98a/27,
faşd o.- a 71b/06	31b/21, 76b/08
ferāḥ o.- a 23a/07	ḡitmiş o.- a 105a/17, 113a/09, 58a/21
ḡā'ib o.- a 45a/22	göre o.- a 62a/24
ḥabbü'r-ruḡmānıla o.- a 8b/18	görmez o.- a 33b/17
ḥabs eylemiş o.- a 52a/25	görür o.- a 35a/25

göyünmiş o.- a 44b/19, 49b/21, 50a/19
 hummāyıla o.- a 98a/27
 humret o.- a 32a/16, 52b/14
 huruf o.- a 48a/08
 gülbeşeker-i 'aselī o.- a 74b/21, 78b/03
 gülbeşekerler o.- a 74b/12
 günleri o.- a 107a/27
 hafīf o.- a 25a/04, 45a/22
 halāş o.- a 100a/07, 17b/20, 18a/02,
 1b/24, 24a/10, 64a/26
 halāş olmuş o.- a 68a/12
 hām o.- a 95a/26
 haşhāşıla o.- a 13b/06
 havfı o.- a 109a/18
 hażm o.- a 75b/11
 helāk o.- a 27a/06
 helvā o.- a 5b/20
 hem o.- a 103a/14
 hıl̄t̄ o.- a 81a/12
 hıl̄tdan o.- a 82b/12, 93b/26
 hıl̄tı o.- a 76b/16
 hōş o.- a 39a/11, 65b/14
 hōş-büy o.- a 59b/20, 64b/25
 hūb o.- a 91a/15
 huşūnet olmak o.- a 53b/10
 ısfanāh̄ o.- a 19b/17, 53b/27
 ısfānah̄ o.- a 32b/02
 ısfanāh̄ıla o.- a 51b/9
 ısfānah̄ıla o.- a 29b/17, 75a/15
 ışlanmış o.- a 30b/06, 32b/19, 53a/25,
 73a/18, 75a/04, 77b/05, 92b/20, 95b/15, 96a/05
 içi o.- a 43b/12
 içiyile o.- a 10b/17, 115b/19, 27b/16,
 38a/08, 3b/13, 3b/14, 46b/24, 4b/08, 52a/08,
 7b/02, 8a/25
 içmekden o.- a 28a/24, 79b/14
 ifrāt̄ o.- a 90a/13, 95a/05
 ihtibās o.- a 27a/01
 ihtimāl o.- a 39a/23
 ihtilāf o.- a 19b/08
 ihtilāt̄-ı 'aql o.- a 68b/15
 ile o.- a 27a/17
 inkıfā' o.- a 91a/19

irice o.- a 102a/02
 ishāl o.- a 106b/01, 106b/19, 24a/26,
 34b/25, 6a/21, 70a/18, 88a/13
 ishālile o.- a 110b/07
 issice o.- a 10a/21, 39a/22
 istifrāğ o.- a 113a/17, 70a/18
 istifrāğlar olmuş o.- a 78a/13
 işlenmiş o.- a 82a/25
 kabağıla o.- a 110b/13, 21b/06
 kabarcuıklar o.- a 54a/08
 kâbil o.- a 5a/23, 67b/17, 96b/13
 kadar o.- a 101a/25, 23b/21, 89a/17,
 92b/10
 kâdir o.- a 61a/05
 kalye o.- a 114b/06
 karālar o.- a 19b/09
 karha o.- a 102a/12
 karışdura o.- a 41a/24
 karışmamış o.- a 62b/10
 karışmış o.- a 17a/01, 30b/21
 karīb o.- a 92b/15
 kar̄kara o.- a 96a/15
 katı o.- a 46b/26
 katılmış o.- a 21b/17, 45b/23
 kavī o.- a 106b/04, 32a/18
 kavrulmuş o.- a 101a/07, 102a/05,
 102a/06, 102a/07, 102a/23, 102b/14, 102b/19,
 102b/27, 105b/06, 50b/23, 56a/01, 74a/02,
 91a/07, 91a/21, 91b/02, 91b/21, 91b/23, 95a/18,
 95a/27, 96a/09, 96a/22, 98b/21
 kavuķıla o.- a 9a/15
 kaynamış o.- a 100b/11, 100b/13,
 100b/25, 18a/27, 35b/23, 39b/10, 47a/01,
 48b/17, 75b/03, 75b/07, 80b/23, 81a/16, 82a/07,
 92a/02, 98a/26
 kazınmış o.- a 84b/22, 88b/02, 94a/13
 kefi alınmış o.- a 74b/16
 kelem o.- a 28a/27
 kemürdek o.- a 70b/05
 kesilmiş o.- a 21a/02
 keşk olmuş o.- a 66a/21
 kıvām o.- a 82b/08, 93a/01
 kızarmış o.- a 92b/21

kızıl o. - a 44b/10, 68b/15, 95a/26	mu'athtar o. - a 110b/08
kim o. - a 65a/10	mu'tedil o. - a 107b/15, 13a/13
korķak o. - a 58a/22	muħarrik o. - a 35a/18, 44b/19, 57b/14,
korukıla o. - a 90b/20	67b/02, 98b/20
ķoyuca o. - a 111a/08, 47b/21	muħkem o. - a 51a/21
ķoyulmıř o. - a 70b/18	muħterik o. - a 70a/22
ķulunc o. - a 89b/01	muħalif o. - a 115b/23
ķurımıř o. - a 75a/04, 80a/26	muħtelif o. - a 65b/26, 68b/14, 9a/04
lakva o. - a 27b/01	muķařser o. - a 103b/20, 104a/04,
laťif o. - a 19b/24	104a/20, 9a/27
levn o. - a 20a/20	muķavvı o. - a 110b/03, 28b/22, 36b/15,
leyyin o. - a 65b/27, 70b/02	59a/13
leyyince o. - a 88a/27	muķavvıye o. - a 59b/16
lez' o. - a 93b/26	muķlı o. - a 96a/09
lezi' o. - a 29b/12	murabbası o. - a 27b/17
lu'uk o. - a 55a/16	muťayyı' o. - a 115b/22, 2b/21
luzc o. - a 75b/12	muťayyıb o. - a 105b/06, 107a/04,
mā'-i laħm o. - a 49a/06, 64b/16, 79a/01	16a/27, 74a/25
mā'-i şa'ır o. - a 110b/03, 43a/12	muttaşıl o. - a 30b/02
mā'ıl o. - a 46b/26, 6a/11, 72b/07,	müberrid o. - a 81a/20
94b/03	mübēzzir o. - a 74b/22
ma'lūm o. - a 37b/06, 66b/21	müctemi' o. - a 24a/20
māddeyle o. - a 74b/05	müdāvim o. - a 45b/15
māddı o. - a 28b/15, 28b/25, 3a/16,	mükedder o. - a 18a/26
5b/21, 72b/13	mülāzım o. - a 81a/02
maħmüdeyle o. - a 10b/27	müleyyin o. - a 104b/24, 109b/18
mağsül o. - a 105b/11	mümessik o. - a 90b/27, 92b/01, 95a/09
maħlūt o. - a 66b/04	mümkin o. - a 67a/14
maķ'adede o. - a 109a/16	mümtezic o. - a 33a/18, 3b/19
maķşūd o. - a 71b/24	mün'aķķid o. - a 100a/21, 102b/14
mālilh o. - a 52a/16	münaķķı o. - a 35a/11
māni' o. - a 52a/25, 86a/11	münbasıt o. - a 32a/16
māř o. - a 19a/23, 36a/21	müncez̄b o. - a 10b/12
māyhōř o. - a 5a/23	mündefi' o. - a 81b/14
mehrem o. - a 25b/01	münfa'il o. - a 58b/21
memlü olmaķdan o. - a 35b/24	münħall o. - a 33a/13, 88a/13
memzuc o. - a 26a/26	münħařır o. - a 13a/08
meşğul o. - a 22a/24, 28a/13, 82b/24,	münķatı' o. - a 93a/10
83a/15, 89a/14	mürekkēb o. - a 114b/23
meşvı o. - a 31b/08	müreťtıblarıla o. - a 30a/14
miřķāl o. - a 113a/08, 113a/27, 6b/12,	mürr o. - a 14b/17
79b/26, 80b/20, 95a/21, 95b/04	müş'ad o. - a 31b/20
mişmişile o. - a 3b/13	müstahkem o. - a 32a/02

müşārik olmuş o.- a 17a/03	rummāneyn o.- a 4a/17
müşkil olmuş o.- a 84b/08	ruḡubetden o.- a 33b/15, 53a/16, 59a/07
müştedd o.- a 66a/26	ṭabīb o.- a 115b/21
müte'affin o.- a 100b/27	ṣāfī o.- a 114a/01, 19b/09, 24a/19
müte'aḳḳıd o.- a 76b/06	ṣafrādan o.- a 17a/14
mütevātir o.- a 68b/13	ṣafrāvī o.- a 107b/24, 46a/26, 52a/16
müteveccih o.- a 23a/01, 69a/03	ṣafrāyıla o.- a 72b/13
mütevellid o.- a 60b/14	ṣaḥīḥü'l-beden-i ḥayvāndan o.- a
müyesser o.- a 69a/02	63b/19
müzemmin o.- a 31a/15, 6b/08	ṣaḡīr o.- a 26a/25, 73b/08
müzevver o.- a 25a/07, 93b/25	saḥḳ olınmış o.- a 57b/16, 77a/26
müzevvere o.- a 23b/22, 35b/20,	ṭaḡlamış o.- a 101a/10
36b/11, 42a/11, 45b/09, 45b/20, 4a/16, 54a/21,	ṭaḡlanmak o.- a 98b/24
65a/01, 70a/03	ṭaḡlanmış o.- a 103a/07, 110b/07
müzevveresi o.- a 44a/20	sākin o.- a 11b/18, 47b/26, 76a/16,
nā-pāk o.- a 77b/21	76b/02, 78a/09, 95b/21
naflı o.- a 85a/15	ṭar o.- a 86a/10
nāfi' o.- a 105b/08, 110b/24, 113a/18,	ṣara' o.- a 27b/01, 17b/13
116a/21, 29a/11, 29a/20, 33b/09, 39a/27,	ṭarafda o.- a 10a/14
48a/03, 52b/09, 53a/25, 55a/16, 5a/07, 97a/21	ṣaru o.- a 104a/02, 66a/01, 72b/14
nesneler o.- a 15a/09, 29a/05, 29b/22,	ṭatlu o.- a 48a/08
36b/18	sebeb o.- a 32b/25
nezle o.- a 52b/14	sebebden o.- a 14b/12, 62b/08, 63a/20,
nīm-reṣt o.- a 64b/16	64b/05, 82b/01, 83a/23
noḥūd-āb o.- a 34a/22, 7b/18	sebebile o.- a 28b/16
noḥūdıla o.- a 42a/24	sebebinden o.- a 8b/10
oḡlancuḳlarda o.- a 26a/18	sebebiyle o.- a 55b/25, 86b/09
otıyıla o.- a 25b/19, 8b/04	sedd eylemiş o.- a 52a/24
ovulmuş o.- a 12a/11, 69a/26, 5a/14,	semīden o.- a 92b/19
6a/16	semüz o.- a 86a/22
pāçesiyle o.- a 55b/25	serī' o.- a 68b/13
pāk o.- a 75b/13, 76a/12, 76b/25,	serī'ü'l-hazm ḡıdālar o.- a 15b/19
92a/25, 92a/26	sevdā o.- a 19b/04, 19b/06
pāzūyıla o.- a 26b/08	sevdā-yı iḥtirākī o.- a 79a/15
rāḥat o.- a 58a/22, 91a/18	sevdādan o.- a 43b/09, 7a/23
raḳīḳ o.- a 113b/07, 24a/19, 33a/26,	sevdāvī o.- a 108a/21, 46b/25
71b/23, 76b/19	ṣıḥḥatinde o.- a 18b/11
raḳb o.- a 30a/09, 73b/23, 74b/17	ṣıḳılınmış o.- a 13a/06
rāzıḳī o.- a 18b/17	ṣıḳılmış o.- a 39b/10, 3b/16, 44a/04,
rıṭl o.- a 57b/10	99b/17
rīḥ o.- a 81a/20	ṣıḳlet o.- a 13a/25
riyāzat étmiş o.- a 59b/22	ṣırf o.- a 38b/23, 76b/19
rufūdan o.- a 56a/23	sibistān o.- a 66a/06

tokunmuş o.- a 14a/14, 108b/15
 tolmakdan o.- a 86b/08
 tolmış o.- a 39b/20
 toalmış o.- a 26b/27
 togra o.- a 46b/16, 54a/18
 tovuğdan o.- a 101a/20
 tovuş o.- a 65b/09, 79b/04, 81b/22
 tū'-i mizāc o.- a 83b/14
 tū'-i mizāc-ı bārid o.- a 77b/15
 su'āl o.- a 52b/20
 su'ālī o.- a 68b/16
 şulanmış o.- a 57b/08, 59b/07, 92b/12
 suyu o.- a 21a/23, 25a/17, 26b/09,
 38a/08, 4a/15
 suyu o.- a 30a/14, 9a/03
 tuzla o.- a 46b/17
 tuzlu o.- a 48a/09
 tuzluğu o.- a 4a/18
 tuzluğuyla o.- a 109b/21, 79a/27
 sükkerī o.- a 38a/11, 73b/10
 sürer o.- a 115b/02
 sürülmüş o.- a 89b/16
 süzülmüş o.- a 95b/13
 şekerden olmuş o.- a 30a/13
 şekerile o.- a 108b/01, 79b/01, 82a/18,
 91b/17
 şekl o.- a 46b/12
 şifā o.- a 110a/13
 şīşe o.- a 46a/11
 ta''a o.- a 19b/24
 taḥallül o.- a 79a/05
 tām o.- a 70a/12
 tāze o.- a 101a/15
 te'sīr eylemiş o.- a 8b/10
 tedricile o.- a 114b/21
 temr-i hindīyle o.- a 104b/18
 tenkiye o.- a 101b/20, 20a/07
 terencübile o.- a 30b/23
 terencübīnile o.- a 4a/17
 terk étmiş o.- a 81b/01
 tīz o.- a 93b/18
 toḥmı o.- a 14a/20, 14a/25, 17a/02,
 17a/22, 20a/06, 24a/15, 35b/26

toḥmıyla o.- a 83a/06
 uyumaḡ o.- a 18a/25
 uzunca o.- a 41b/11
 üzere o.- a 115b/24, 48b/02, 65b/27,
 7b/03
 üzerine o.- a 105b/22, 18a/25, 26b/27
 üzüm o.- a 54a/23
 vāḡı' olmuş o.- a 81b/01
 vāḡtı o.- a 5b/17
 vāşıl o.- a 102a/13
 veca'ı o.- a 107a/08
 veca'ıla o.- a 101a/13
 verem o.- a 100a/06, 86a/02
 verem olmakdan o.- a 14b/14
 verem olmakdan oldıyısı o.- a 110a/14
 verem olmuş o.- a 108a/24
 veremden o.- a 88b/20
 yābis o.- a 106a/06, 108a/21, 73b/07,
 74b/05, 75a/09
 yağı o.- a 60a/03
 yağıyla o.- a 47b/02, 70a/02
 yaramaz o.- a 73b/08
 yaşıca o.- a 54b/01, 56a/02
 yaş o.- a 18a/26, 21b/04
 yaşlıkdan o.- a 36b/01
 yelmeşik o.- a 27b/02
 yemekden o.- a 79b/09, 8b/22
 yemiş o.- a 14a/14, 20a/21, 56a/17
 yereḡān o.- a 110a/15
 yēse o.- a 60a/04
 yeşil o.- a 9b/01
 yıllamış o.- a 33b/12
 yumşak o.- a 102a/09, 103a/03,
 105b/20, 112b/02, 115a/09, 11b/14, 65b/27,
 99a/03
 yübüsetden o.- a 58b/19
 yübüsetile o.- a 56a/05
 yün o.- a 64a/07
 zā'īl o.- a 17b/07, 23a/07, 58b/21,
 99a/15
 za'īf o.- a 42b/06, 52a/05, 69b/01,
 87b/26

zāhir o.- a 16b/17, 18a/19, 22b/06,
28a/18, 29a/17, 47a/13, 97a/12
zālāb vèrmeden o.- a 103b/05
zarūret o.- a 109a/27
zıdd o.- a 33b/26
zīk-ı nefes o.- a 47a/16
zīrbāc o.- a 106a/05, 111a/22, 112b/17,
113b/23, 114a/03, 21a/13, 79a/19
ziyāde o.- a 46b/01, 87b/25, 87b/27,
93b/26
ziyāde olmuş o.- a 87b/09
tākil olmağdan olmuş o.- a 92a/05
‘arız o.- a olmayu olsa 4a/20
ifrāt o.- acağ 26a/22
‘ağabince o.- ağān olur 98a/22
‘arız o.- ağān olur 66b/16
2a/02 o.- alar 2a/02
ardınca o.- alar 114a/24, 114a/27,
22a/10, 74a/01, 82a/25, 99a/22
būy o.- alar 10b/20
çıkmış o.- alar 105a/18
emīn o.- alar 24a/02
hālāş o.- alar 111a/10
iştiğālde o.- alar 2b/23
kavrulmuş o.- alar 102b/20, 105a/12,
91a/26, 95a/07, 97a/26, 99a/05
kaynamış o.- alar 102a/04
meşğūl o.- alar 59b/27
muğāşşer o.- alar 67b/20
şehirlerde o.- alar 64a/02
tedārigile o.- alar 102b/09
muğāşşer o.- alar bir 113a/26
hālāş o.- amasa 27a/18
vākıf o.- amaz 2a/04
‘ağabince o.- an 102b/15
‘ākıl o.- an 2b/15, 52a/14
‘alāmātı o.- an 33b/09
‘arız o.- an 110b/16, 26b/21, 26b/22,
3a/07, 3a/13, 7b/08
‘ağāş o.- an 110b/06
o.- an 109a/15, 10a/25, 18a/06, 18b/12,
34a/25, 34b/15, 56b/15, 57a/03, 62b/16, 69b/08,

70b/04, 85b/09, 94b/13, 94b/17, 96b/16, 98a/06,
99b/26
anda o.- an 52a/21
arasında o.- an 51a/16
aşağda o.- an 113b/16
bağırsakda o.- an 97b/18
bağırsakda o.- an 96b/15
balğamdan o.- an 5b/22
bātında o.- an 72a/06
başda o.- an 27b/12
beyza o.- an 9b/04
boğazında o.- an 47b/22
bürüdetden o.- an 39a/02
cigerde o.- an 62a/26
dilde o.- an 53a/01
dimāğda o.- an 61a/24, 63a/02, 63a/07
duğākda o.- an 84a/26
etlerinde o.- an 51a/07
hālāvetile o.- an 96b/19
ğālib o.- an 15a/26, 65b/16
harāretten o.- an 44b/21
gögüsde o.- an 55a/13, 55b/05
gözde o.- an 110b/22, 36a/15
ırmaklarda o.- an 47b/19, 57b/14
kātında o.- an 113b/16
kulağda o.- an 40b/20
ma’dede o.- an 78a/20
mahlūk o.- an 2a/15
mālīhūlyā o.- an 22b/05
maşrū’ o.- an 18a/07
mevlūc o.- an 25a/12
mevzi’de o.- an 69a/09
mevzū’ o.- an 2b/06
mezkr o.- an 27a/09, 27b/07, 94a/17
mu’ālece o.- an 67a/12
muhtebe o.- an 100b/08
muhteke o.- an 52b/02, 52b/03, 52b/04
murād o.- an 75a/01, 86a/13
münāsib o.- an 12a/26
mürekkeb o.- an 61a/09
müte’akıd o.- an 76b/08
mütesennic o.- an 26b/01
müteverrim o.- an 68b/27

nāşūr o.- an 37a/27
 nāzil o.- an 84a/22
 otlarla o.- an 33a/10
 rīḥden o.- an 68a/19
 sābīḳān o.- an 26a/02
 şafrādan o.- an 5b/12
 sākin o.- an 56b/19
 tarafında o.- an 107b/20, 47b/04
 sebeb o.- an 10a/15
 sevdādan o.- an 7a/18
 sevdāvī o.- an 17b/22
 siḡirde o.- an 83b/03
 sirkede o.- an 104a/08
 şularda o.- an 67a/03
 vācib o.- an 99a/14
 vāḳı' o.- an 3a/09
 vāşıl o.- an 52a/26
 vāşıṭayıla o.- an 112b/12
 veremden o.- an 38b/15
 veremi o.- an 108b/21
 yereḳān o.- an 110b/02
 yerlerde o.- an 63a/24
 yürekde o.- an 61a/24, 94b/15
 yüzinde o.- an 34a/26
 zāhir o.- an 34a/09, 95b/17
 zāt-ı cenb o.- an 68a/05
 bārid o.- ana 82a/06
 ḳolonda o.- ana 84a/27
 ma'deden o.- ana 45b/01
 şıbyānda o.- ana 44b/22
 zalkı-ı em'āsı o.- ana 102b/12
 zerb o.- ana 102b/12
 zorı o.- ana 101a/26
 taḥlīl o.- andan 32b/07
 gitmiş o.- andur 75a/02
 geyreklerde o.- anı 77b/11
 ehl-i ḥikmet o.- anlar 2a/04
 sevdāvī o.- anlar 10b/22
 ishāl o.- anlara 103a/10
 ṭalib o.- anlara 2b/21
 müte'affin o.- anların 51a/17
 96b/20 o.- anların 96b/20
 ḥunnāḳ o.- anuḡ 47b/03

ḳalıḡ o.- anuḡ 32a/07
 raḳīḳ o.- anuḡ 32a/03
 meşḡul o.- asın 73a/27
 fī'l-cümle hażm o.- aydı 112b/01
 fī'l-cümle rengi o.- aydı 112b/02
 'ārız o.- dı 15a/04
 o.- dı 72a/22
 bedter o.- dı 2a/13
 ḥādiş o.- dı 61a/04
 ḥāmīle o.- dı 17b/08
 ḥalāş o.- dı 116a/12, 2a/12, 55a/08,
 64b/03
 ḥiṭāb o.- dı 2a/07
 ḥōş o.- dı 25a/22
 ishāl o.- dı 28b/08
 istiskā o.- dı 116a/08
 istiskā' o.- dı 111b/27
 ki o.- dı 6a/15
 ma'lūm o.- dı 2a/21
 meḳşūf o.- dı 2a/17
 mezkūr o.- dı 71a/07
 muḳarrer o.- dı 69a/05
 müctemi' o.- dı 111b/27
 oḒlı o.- dı 17b/08
 sākin o.- dı 17b/09
 vāḳı' o.- dı 107a/17
 vaḳt o.- dı 100b/07
 zā'īl o.- dı 28b/08, 31b/19
 zāhir o.- dı 41b/09, 69b/05
 berī o.- dılar 55a/07
 ḥalāş o.- dılar 22a/27, 89a/03
 'ārız o.- dıyısı 110a/17, 113a/22,
 65a/05
 o.- dıyısı 52b/27, 53a/01, 95a/12
 ḥādiş o.- dıyısı 108a/26
 ḥareketden o.- dıyısı 87b/09
 içmekden o.- dıyısı 110a/20, 99b/03
 muḳarrer o.- dıyısı 61a/11
 müteverrim olmaḳdan o.- dıyısı
 112b/05
 sebebinden o.- dıyısı 87a/16
 sū'-i mizācından o.- dıyısı 65a/02
 telyīn o.- dıyısı 89a/11

tenkîye o.- dıyısı 70a/20
vākı' o.- dıyısı 97a/25
verem olmakdan o.- dıyısı ola 110a/14
'arız o.- duğı 107a/20
o.- duğı 107a/18, 22b/12, 35b/15,
69b/16, 82b/01, 97a/24
anuñıla o.- duğı 1b/06
az o.- duğı 60b/27, 81b/07, 9b/09
bārid o.- duğı 50b/20
bāıl o.- duğı 83a/23
belīd o.- duğı 60b/26
cārī o.- duğı 109a/23
ciger o.- duğı 107a/12
cū'ı o.- duğı 78b/07
cūfāf o.- duğı 43b/19
çok o.- duğı 46b/13, 76a/08
fāsīd o.- duğı 92a/16
ferah o.- duğı 60b/27
hādīş o.- duğı 84a/25
ğālīz o.- duğı 27b/03, 60b/20, 94a/09
ıflāk o.- duğı 14a/03
imtilāsı o.- duğı 82b/18
laīf o.- duğı 57a/11
maẓmūm o.- duğı 83b/27
mebde' o.- duğı 1b/05
mu'aṭṭar o.- duğı 62a/06, 62a/08
mu'tādī o.- duğı 93a/12
muḥkem o.- duğı 61a/21
mü'eşşir o.- duğı 1b/05
müferriḥ o.- duğı 62b/08
münsedd o.- duğı 30a/18, 83a/01
müşābih o.- duğı 112a/03, 78b/12
müteḥallil o.- duğı 57a/14
müteḥalḥal o.- duğı 110b/05
raḳīḳ o.- duğı 4a/07
ruṭūbet o.- duğı 45b/16
şāfī o.- duğı 60b/27
sākin o.- duğı 80a/06
sāmi' o.- duğı 39b/27
sedde o.- duğı 21a/07, 39b/20
sinjirler o.- duğı 65b/15
şi'ā'ī o.- duğı 61a/21
taḥallül o.- duğı 64b/05

teşennüc o.- duğı 43b/20
üzere o.- duğı 5b/26
üzerine o.- duğı 82b/27
veca' o.- duğı 84b/21, 86a/09
verem o.- duğı 14a/04, 24a/09, 71b/12
za'īf o.- duğı 64b/04, 94a/09
ziyāde o.- duğı 49b/04
o.- duğı-çün 35a/23, 9b/11
o.- duğı-çündür 80a/07
bulanuḳ o.- duğıdur 60b/18
ḥālī o.- duğına 84a/09
şer'ī o.- duğına 2a/24
za'īf o.- duğına 64a/15
ḳābil o.- duğınuḡ 60b/18
kendüde o.- duğınuḡ 49b/14
ma'deni o.- duğınuḡ 56b/25
meşğül o.- duḡ 3a/02
mümkin o.- duḡca 69a/26
'ömri o.- duḡca 35a/24
mümkin o.- duḡca 20a/26, 56b/27,
64b/17, 73a/26, 81b/12
'arız o.- duḡda 2a/14, 2a/16, 84a/22
o.- duḡda 104b/03, 10a/09, 87b/21,
101b/04
bālīg o.- duḡda 25a/10
ḥācet o.- duḡda 112a/22
ḥālī o.- duḡda 73a/10
haẓm o.- duḡda 84a/14
ihtiyācı o.- duḡda 83a/24
imtilā o.- duḡda 76b/21
marīz o.- duḡda 2a/06
mütekevvin o.- duḡda 56b/17
ri'āyet o.- duḡda 67a/16
şafrā o.- duḡda 99a/24
tuḥme o.- duḡda 28b/18
o.- duḡda olsa 12b/06
o.- duḡdan 69a/22
fāriḡ o.- duḡdan 115b/16
ıflā' o.- duḡdan 2b/27
müteğayyir o.- duḡdan 30b/04
şahīḥ o.- duḡdan 112b/08
taḥlīl o.- duḡdan 28b/02

tenkıye o.- dukdan 32b/06, 35b/04,
39b/09

tuħme o.- dukdan 33a/02
muṭī' o.- dum 99a/13
'āciz o.- ıcaķ 112a/18, 1b/17
o.- ıcaķ 28b/21, 51a/24, 59a/14, 87a/01
bāṭıl o.- ıcaķ 83a/26
ḥādiş o.- ıcaķ 52b/12
ih̄timālī o.- ıcaķ 72a/04
ķavī o.- ıcaķ 57a/08
muttaşıl o.- ıcaķ 31a/20
münḥalḥal o.- ıcaķ 57a/10
münķısım o.- ıcaķ 69a/03
nużc o.- ıcaķ 31b/03
rakīķ o.- ıcaķ 53b/21
sākin o.- ıcaķ 11b/19
tamām o.- ıcaķ 17b/01, 33a/07, 33b/05,

36b/11, 69b/22

tenkıye o.- ıcaķ 41b/24
verem o.- ıcaķ 82a/01
yakın o.- ıcaķ 14b/25
zā'ıl o.- ıcaķ 112b/12
zāhir o.- ıcaķ 41b/23
ishāl o.- inca 69a/21
ķıvām o.- inca 73b/19
sākin o.- inca 84b/18
zāhir o.- inca 6a/14
bāṭıl o.- incaķ 83b/04
fāriğ o.- incaķ 108b/06
ḥārr o.- incaķ 104b/12
isti'dād o.- incaķ 103b/11
ķavī o.- incaķ 114a/17
nādir olur o.- incaķ 30a/11
yumşak o.- ma 93a/04
münkesir o.- madan 112a/15
müstahkem o.- madan 12b/04
za'ıf o.- madan 12b/04, 66a/02
o.- madan olur 23a/15
o.- madı 68b/27
nāfi' o.- madı 2a/17
sebeb o.- madın 16a/02
'ām o.- maduğı 9b/09
ḥummā o.- maduğı 36a/22

hażm o.- maduķ 17b/11

'użv o.- mağa 112a/23

o.- mağa 42a/08

a'mā o.- mağa 9a/20

çok o.- mağa 71b/15

dūd o.- mağa 103b/11

fāsıd o.- mağa 111b/17

ḥāşıl o.- mağa 2b/01

ğaşy o.- mağa 65b/19

ğıdā o.- mağa 84a/13

ķabż o.- mağa 47b/01

ķarḥa o.- mağa 99a/20

ķavī o.- mağa 21b/24

nāsūr o.- mağa 35b/11

rāḥat o.- mağa 59b/26

sāķıṭ o.- mağa 92b/15

sekte o.- mağa 18b/11

şış o.- mağa 29b/08

tahlıl o.- mağa 52a/25

za'ıf o.- mağa 83b/17

nezle o.- mağı 52b/12

'ufūnet o.- mağıla 73b/25

'aķabince o.- maķ 86b/10

'ārız o.- maķ 94b/22

'ataş o.- maķ 108a/26, 51b/16, 74b/09,
78a/15, 82b/01, 86a/04

'azīm o.- maķ 113b/20, 3a/22, 55b/16,
59a/21

o.- maķ 104b/09, 105a/22, 105a/23,
107a/14, 109a/26, 110a/19, 111b/11, 12a/07,
16a/08, 19b/10, 23b/17, 25b/27, 2b/14, 34a/19,
39a/23, 39b/12, 3b/02, 44a/27, 54b/04, 54b/20,
57a/17, 57a/23, 59a/08, 59b/01, 68b/13, 73a/22,
74b/06, 75a/10, 75b/18, 7b/21, 82b/22, 84b/14,
8b/12, 90a/13, 93b/27, 96a/15

acı o.- maķ 104b/09, 109b/05, 4a/05,
59a/27, 75a/23, 82a/20, 89b/10, 95a/12

āfet o.- maķ 22a/04

ağ o.- maķ 14a/16, 45a/12, 58b/20

ağır o.- maķ 113b/20

aḥmer o.- maķ 104b/12

aķ o.- maķ 105a/22, 112a/27, 44a/18,
51b/17, 58a/18, 58a/21, 6a/01, 70a/06, 70a/08

aruk o.- maḵ 111a/18, 75a/09, 78b/14,
89a/04

aşfer o.- maḵ 22b/25, 4a/04

az o.- maḵ 104b/10, 105a/22, 106a/07,
106a/27, 108a/11, 10b/03, 10b/14, 111a/18,
12b/27, 20a/03, 33b/17, 3b/02, 44a/18, 46b/25,
54b/12, 59a/08, 59a/20, 70a/07, 72b/03, 73a/09,
73b/07, 74a/16, 74a/17, 74a/19, 74b/09, 74b/18,
75a/10, 75b/01, 76b/21, 77b/16, 77b/26, 78a/23,
81b/06, 82b/01, 8b/12, 90a/14, 94a/10, 96b/05

balgam o.- maḵ 79a/14

bārid o.- maḵ 14a/15, 5b/27, 64b/11,
64b/12

bāṭıl o.- maḵ 24a/06, 78b/14, 82a/10,
82a/11

baṭī o.- maḵ 105b/24, 14a/16, 16a/07,
58a/19, 58a/20, 59a/07, 66b/11, 70a/09

baṭī' o.- maḵ 105a/22, 6a/01

bed-hū o.- maḵ 13a/02

bed-nefes o.- maḵ 59b/14

berāber o.- maḵ 45b/05

bevl-i idrār o.- maḵ 16b/23

bile o.- maḵ 100a/22

bulanuk o.- maḵ 10b/15, 6a/01

buru o.- maḵ 8a/20

büyük o.- maḵ 74b/09

çok o.- maḵ 10b/02, 16a/06, 23a/19,
30a/05, 45a/13, 70a/07, 73a/09, 74a/07, 74a/18,
74b/17, 77b/27, 81b/06, 8a/03, 8a/18, 94a/10

dā'im o.- maḵ 100b/01, 10b/04, 40a/19

def'-i zarar o.- maḵ 99b/03

ebyaz o.- maḵ 108a/11, 16a/06

ekşi o.- maḵ 16b/09, 46b/25, 74b/06,
78a/23

ekşilik o.- maḵ 75b/04, 96a/14

eyü o.- maḵ 8a/21

fāriğ o.- maḵ 28a/26

fāsid o.- maḵ 106b/01, 15b/08

hādiş o.- maḵ 109b/26, 111a/19,
17a/21, 76a/10, 79b/10

hālet o.- maḵ 14a/17, 22a/05

ğalib o.- maḵ 77b/14, 94a/26

ğalīz o.- maḵ 105b/24, 13b/03, 16a/07,
57a/22, 70a/06

ğam-g'īn o.- maḵ 68b/11, 110a/18,
48a/17, 78a/06, 79b/02

ḥarāret o.- maḵ 104b/11, 3a/21, 43a/09,
57a/24, 59a/20, 75a/16, 75a/19, 79a/05, 93b/20

ḥarīş o.- maḵ 77b/14

ḥārr o.- maḵ 18b/20, 66a/26

ğaşy o.- maḵ 65a/27, 75a/24, 78b/15,
91b/27, 92b/16

ğāyet o.- maḵ 82b/13

geñşek o.- maḵ 105b/24

gergin o.- maḵ 13b/02, 14a/16

gerilmiş o.- maḵ 56a/06

gibi o.- maḵ 113b/20, 113b/21, 68b/07,
87a/07

ḥummā o.- maḵ 13b/17, 82a/02

ḥumret o.- maḵ 37b/15, 54b/04, 70a/08

ğuzūb o.- maḵ 13a/02

güç o.- maḵ 70a/24

günlerinde o.- maḵ 109a/25

güvüldi o.- maḵ 8b/13

ḥabiş o.- maḵ 70a/25

ḥafet o.- maḵ 13a/27

ḥafif o.- maḵ 15a/04

ḥām o.- maḵ 74a/19

ḥaşin o.- maḵ 66b/11

ḥaşīn o.- maḵ 104b/09

ḥılı o.- maḵ 79a/15

ictibās o.- maḵ 84b/13

ifrāṭ o.- maḵ 94a/26

imtilā o.- maḵ 14b/09, 46a/06

iri o.- maḵ 70a/24

ishāl o.- maḵ 104b/13, 28b/01

issi o.- maḵ 10b/26, 11a/04, 19a/18,
38a/02, 51b/16, 8a/19

istīşkā o.- maḵ 109a/18

ḵabz o.- maḵ 107a/20, 73a/21

ḵabzıla o.- maḵ 78a/15

kāhil o.- maḵ 105b/25, 10b/03,
111a/18, 13b/16, 20a/02, 23a/17, 51b/23, 58a/20

ḵalīl o.- maḵ 84b/15

ḵara o.- maḵ 70a/23

karkara o.- maḵ 80a/17, 94b/23
 kaṣṣatı o.- maḵ 108a/26
 katı o.- maḵ 22b/27, 54b/18
 kavī o.- maḵ 57a/06
 kayh o.- maḵ 72a/04
 keṣīr o.- maḵ 40a/20
 kızıl o.- maḵ 107a/13, 27b/13, 43a/08,
 46a/07, 51b/02, 55b/15, 59a/20
 korḵaḵ o.- maḵ 13a/27, 59b/14
 kurı o.- maḵ 15a/05, 75b/08
 lāzım o.- maḵ 71a/23, 71b/11
 leyyin o.- maḵ 10b/03, 16b/23
 lez' o.- maḵ 16b/21
 lezīz o.- maḵ 65a/18
 mā'il o.- maḵ 111a/19, 19b/07, 44a/26,
 5b/27, 66b/01, 74a/17, 74a/18, 74b/07, 9a/06
 mebhūt o.- maḵ 13b/02
 meṣḡul o.- maḵ 22a/23
 mu'tedil o.- maḵ 8b/13
 muḵayyed o.- maḵ 39a/22
 müctemi' o.- maḵ 112a/02
 mükedder o.- maḵ 16a/05, 6a/02, 9a/06
 mümlevv o.- maḵ 11a/04
 mümtelī o.- maḵ 47a/11, 8a/01
 münḥall o.- maḵ 58a/20
 münḵatı' o.- maḵ 62a/07
 münṣārī o.- maḵ 68b/13, 71b/16
 müsteḥlil o.- maḵ 63b/15
 müsterḥī o.- maḵ 24a/03
 müsteczḥī o.- maḵ 12a/24
 müstāk o.- maḵ 38a/02, 79b/03, 82a/20,
 82b/01
 müstedd o.- maḵ 84b/12
 mütefāvit o.- maḵ 58a/19
 müteḥarrik o.- maḵ 16a/08
 müteḡayyir o.- maḵ 73a/10, 73b/25
 müteḥayyir o.- maḵ 12a/24, 13b/17,
 16a/05
 müteṣennic o.- maḵ 103b/15
 mütevātir o.- maḵ 58b/20
 müzemmin o.- maḵ 6a/01
 nafḥ o.- maḵ 80a/19
 naḥīf o.- maḵ 106b/01, 58b/20, 78b/13

nāḥis o.- maḵ 71b/11
 nārī o.- maḵ 10b/25, 13a/02
 pelīd o.- maḵ 105b/25, 10b/02, 12a/06,
 16a/05
 rāḥat o.- maḵ 10b/26, 22a/18, 40b/22,
 51b/17, 54b/13, 57a/23, 6a/03, 82a/13
 raḵīḵ o.- maḵ 106a/07, 106b/03,
 108a/12, 112b/01, 33b/18, 42b/07, 4a/06, 7a/22
 rūḥ-ı münḥalḥal o.- maḵ 57a/06
 ruṭubet o.- maḵ 6a/02
 sābıḵ o.- maḵ 9a/05
 ṣābit o.- maḵ 86b/12, 94a/10
 ṣāfī o.- maḵ 56a/06
 ṣafrat o.- maḵ 107b/27
 ṣaḡīr o.- maḵ 13b/02, 22b/27, 58a/19,
 74b/07
 sāḵıṭ o.- maḵ 10b/25, 4a/05, 88a/01,
 94b/22
 ṣaḵīl o.- maḵ 100b/01, 11a/04, 16a/02,
 23a/16, 37b/15, 39b/11, 5b/26, 80a/19
 sākin o.- maḵ 10b/04, 11a/09, 16b/23,
 20a/02, 38a/10, 75b/18, 80a/05, 8a/20, 93a/24
 sākit o.- maḵ 13b/18
 ṭar o.- maḵ 21a/08
 ṣara' o.- maḵ 16b/24
 ṣaru o.- maḵ 104b/13, 109b/05,
 109b/06, 10b/24, 112a/26, 12b/27, 16a/02,
 17a/15, 17a/24, 38a/01, 58a/21, 72b/15, 8a/20
 ṭatlu o.- maḵ 46a/08, 55b/16, 90a/15
 seher o.- maḵ 10b/14, 13a/01, 19a/09,
 8b/23
 serī' o.- maḵ 104b/11, 109b/05, 13a/03,
 51b/17, 57a/22, 68b/12
 sıḵlet o.- maḵ 30a/05, 40a/17
 ṭolu o.- maḵ 23a/18
 ṣovuḵ o.- maḵ 23a/18
 su'āl o.- maḵ 107a/15
 ṭuzlu o.- maḵ 82a/20, 90a/15
 sümük o.- maḵ 16a/07
 ṣeḥīn o.- maḵ 105a/23
 ṣış o.- maḵ 105b/23, 111b/23
 ṣışkinlik o.- maḵ 105a/21
 teḥeyyüc o.- maḵ 105b/23

tuḥme o.- maḵ 11a/08, 80a/18, 81a/22, 84b/13, 8a/03
 üzere o.- maḵ 109a/25, 13b/01, 59a/08, 99b/02
 üzerine o.- maḵ 14a/16, 39b/12, 74a/06, 9a/12
 vāḵı' o.- maḵ 109a/25, 14a/15, 15a/20, 86b/11, 87a/14, 87a/17, 8b/22, 93a/23
 veca' o.- maḵ 17a/25, 30a/04, 71a/24, 71b/03, 85a/16, 86a/04
 yābis o.- maḵ 104b/10, 108a/26, 10b/14, 110a/06, 13a/01, 13a/27, 19a/09, 43b/10, 4b/25, 54b/04, 71b/17, 72b/01, 73a/22, 74b/09, 75a/10, 78a/15, 79a/07, 8b/12
 yaramaz o.- maḵ 11a/08, 16a/01
 yoğun o.- maḵ 66b/11
 yufḵa o.- maḵ 89a/04
 yumşak o.- maḵ 21a/08, 74a/19, 74b/10, 77b/17
 zā'īl o.- maḵ 10b/24, 13a/27, 13b/01, 59a/09
 za'īf o.- maḵ 10b/15, 11a/08, 21a/10, 28b/15, 58a/20, 64b/10, 74a/05, 74b/06, 78b/14
 zāhir o.- maḵ 3a/21, 46a/07, 77a/07
 zātū'l-cenb o.- maḵ 71b/09
 žīḵ-ı nefes o.- maḵ 107a/23, 109a/03, 68b/11
 ziyāde o.- maḵ 10b/24, 110a/18, 13a/02, 17a/15, 38a/01, 38a/24, 48b/14, 54b/04, 54b/19, 70a/09, 73b/24, 74a/06, 75b/17, 77a/06, 89b/11, 8a/20
 zulmet o.- maḵ 39b/12
 huşūnet o.- maḵ ola 53b/10
 rāḥat o.- maḵ olur 51b/23
 muḵāvemeti o.- maḵda 62a/13
 nūrāniyyesi o.- maḵda 61a/25
 şu'lesi o.- maḵda 61a/26
 yukarı o.- maḵda 68b/14
 eksük o.- maḵdadur 82a/10
 ḥādiş o.- maḵdadur 36b/04
 ḡaşy o.- maḵdadur 64b/03
 müteḡayyir o.- maḵdadur 55b/13
 nafḥ o.- maḵdadur 77a/15

o.- maḵdan 18a/24, 18b/27, 23b/24, 26b/10, 27b/20, 55b/15, 85a/13, 96b/04
 balḡam o.- maḵdan 45b/04
 büşreler o.- maḵdan 38a/23
 cem' o.- maḵdan 113b/13, 113b/14
 cünün o.- maḵdan 15a/14
 çok o.- maḵdan 17a/23, 26b/11
 evrām o.- maḵdan 64a/18
 faşd o.- maḵdan 69a/05
 fesād o.- maḵdan 32b/11
 fitıḵ o.- maḵdan 86b/11
 ḥarāret o.- maḵdan 45a/21
 ḥārr o.- maḵdan 54b/03
 içmiş o.- maḵdan 110a/17
 imtilā o.- maḵdan 36a/14
 ishāl o.- maḵdan 97b/06
 istifrāḡ o.- maḵdan 25b/27, 64b/13
 ḵabż o.- maḵdan 87a/08
 ḵarḥa o.- maḵdan 52b/26
 ḵurt o.- maḵdan 38b/17
 mādde o.- maḵdan 14a/21
 muḥtebes o.- maḵdan 21b/25
 munṭabi' o.- maḵdan 32b/21
 mücāvir o.- maḵdan 80a/06
 mülāzım o.- maḵdan 28a/26
 müncemid o.- maḵdan 26b/24
 münfa'il o.- maḵdan 61a/17
 münsedd o.- maḵdan 110b/14
 ṭabi'ī o.- maḵdan 36a/06
 sedde o.- maḵdan 106b/03, 23a/11
 seḥc o.- maḵdan 79b/20
 seher o.- maḵdan 20a/24
 tuḥme o.- maḵdan 85a/12
 verem o.- maḵdan 81b/27
 za'īf o.- maḵdan 111b/08
 zaḥīr o.- maḵdan 24b/07
 ziyāde o.- maḵdan 54a/17, 9b/02
 geñsek o.- maḵdan ola 78a/05
 memlū o.- maḵdan ola 35b/24
 verem o.- maḵdan ola 14b/14
 verem o.- maḵdan oldıyısı ola 110a/14
 müteverrim o.- maḵdan oldıyısı 112b/05

tākil o.- maḳdan olmuş ola ol 92a/05	ḳā'īm o.- maḳdur 66a/01
çok o.- maḳdan olur 32b/11	ḳara o.- maḳdur 43b/10
ḳılıṭ o.- maḳdan olur 60a/06	ḳarīb o.- maḳdur 65b/19
imtilā o.- maḳdan olur 52b/01	ḳatı o.- maḳdur 83a/04
ḳabẓ o.- maḳdan olur 87b/17	kicik o.- maḳdur 110a/05
rīḥ o.- maḳdan olur 7b/13	ḳoymıř o.- maḳdur 100b/20
sāḳıṭ o.- maḳdan olur 11a/27	mā'īl o.- maḳdur 37a/13, 7a/19, 7a/20
verem o.- maḳdan olur 53b/15	mu'aṭṭal o.- maḳdur 64b/04
zaḥmet o.- maḳdan olur 17b/10	muḥtelī o.- maḳdur 37a/12
ḥārr o.- maḳdan olurısa 82a/11	munṣabb o.- maḳdur 98b/14
münṣab o.- maḳdan olurısa 8a/02	müctemi' o.- maḳdur 114b/08
pas o.- maḳdan olurısa 39b/23	naḥḥ o.- maḳdur 74a/16
yābis o.- maḳdan olurısa 87a/18	naḥīf o.- maḳdur 110a/05
sedde o.- maḳdan olurmuş 103b/05	nārī o.- maḳdur 59b/01
'aḳabince o.- maḳdur 55b/21	nuẓc o.- maḳdur 3b/02
'aṭař o.- maḳdur 89a/05	raḳīḳ o.- maḳdur 77a/07
o.- maḳdur 112a/08, 16b/19, 26a/22,	rengīn o.- maḳdur 98a/20
46a/05, 55b/16, 56a/17, 65b/19, 7a/22, 8b/02	sābıḳ o.- maḳdur 78a/05, 9a/11
aḥlāṭ o.- maḳdur 42a/09	şādir o.- maḳdur 1b/14
aḳ o.- maḳdur 111b/22	sākin o.- maḳdur 8b/20, 9a/07
ardınca o.- maḳdur 73a/11	seḥc o.- maḳdur 97a/23
aruḳ o.- maḳdur 101b/17, 73a/21	şıḳlet o.- maḳdur 38a/25
az o.- maḳdur 110a/07, 111b/10, 7a/21	teşennüic o.- maḳdur 35b/14
bārid o.- maḳdur 112a/09	tīzcek o.- maḳdur 56a/24
belādet o.- maḳdur 20a/01	tuḥme o.- maḳdur 74a/16
cem' o.- maḳdur 15a/24	üzere o.- maḳdur 3a/23
çok o.- maḳdur 105b/23, 98a/21	üzerine o.- maḳdur 113b/19, 3a/25
daḥı o.- maḳdur 44a/01	vāḳı' o.- maḳdur 110a/05, 23b/25,
ekşi o.- maḳdur 60a/13	27b/20, 39b/04, 42b/05
ḥādiř o.- maḳdur 52b/04, 93a/20	veca' o.- maḳdur 107a/13
ḥālet o.- maḳdur 65b/19	yaramaz o.- maḳdur 60a/13
ḡālib o.- maḳdur 52b/03, 52b/04,	zā'īl o.- maḳdur 4a/07
52b/05, 7a/20	ẓa'f o.- maḳdur 79a/05
ḡalīẓ o.- maḳdur 7a/22	ẓa'īf o.- maḳdur 77a/17, 7b/09
ḥārr o.- maḳdur 51b/02	ẓāhir o.- maḳdur 107a/11, 34a/13
ḡāyet o.- maḳdur 26a/19	ẓīḳ-ı nefes o.- maḳdur 71b/16
ḥummā o.- maḳdur 107a/12	ziyāde o.- maḳdur 70a/23, 76b/22,
güvüldi o.- maḳdur 7b/14	8a/04
ḥafif o.- maḳdur 40b/05, 7b/14	yaramaz o.- maḳlıḡına 111b/19
ḥarḥara o.- maḳdur 54a/18	o.- mamaḳ 70a/07
ḥavāss kelāl üzere o.- maḳdur 3a/22	āfet o.- mamaḳ 78a/07
iltihāb o.- maḳdur 100a/02	göyünmek o.- mamaḳ 45a/13
ishāl-i merārī o.- maḳdur 107b/27	ḥumret o.- mamaḳ 5b/27

iştihā o.- mamağ 84b/13
 iştihāsı o.- mamağ 53b/06
 rāyihāsı o.- mamağ 80a/20
 sākin o.- mamağ 93b/11
 şıklet o.- mamağ 93a/24
 żarbān o.- mamağ 48b/13
 kadar o.- mamağdur 78a/07
 müstevī o.- mamağdur 16a/08
 veca' o.- mamağdur 98a/22
 hażm o.- mamasına 80a/18
 tuħme o.- manuğ 80b/22
 o.- masa 46a/17, 93a/07
 ağrısı o.- masa 47b/06
 bulanuğ o.- masa 60b/22, 60b/24
 çäre o.- masa 47b/09, 48b/27, 54a/07,
 64a/03, 8a/09
 dalı o.- masa 72a/03
 ħummā o.- masa 93a/06
 ħummāsı o.- masa 109b/20
 ħalāş o.- masa 36b/14, 6a/23
 kâdir o.- masa 107b/07
 ma'lûm o.- masa 23a/22
 māddeşi o.- masa 77a/04
 mümkin o.- masa 113b/01, 25a/25,
 47a/21, 72a/13
 pāk o.- masa 90a/20
 sākin o.- masa 66a/23
 sirke o.- masa 3b/18
 vāşıl o.- masa 103b/07
 zāhir o.- masa 12b/13
 cem' o.- masadur 15b/15
 ħarāret o.- masıdur 21a/18
 bāţıl o.- masındadur 80a/11
 cem' o.- masından 15b/21
 ġāfil o.- masınlar 88a/07
 serĥōş o.- masun 16a/20
 'arz-ı dünyeviye o.- maya 2b/22
 'ufūnet o.- maya 109a/23
 o.- maya 102a/02, 107a/09, 23b/23,
 29b/13, 52a/23
 ağır o.- maya 41a/07
 dalı o.- maya 24a/02, 56a/18, 65a/23,
 6a/10

fāriğ o.- maya 19b/15
 ħādd o.- maya 21a/11, 70b/02
 ħarāret o.- maya 46b/11
 ħarāreti o.- maya 113b/07
 ħummā o.- maya 96b/17
 ħummāsı o.- maya 108a/13
 ħumreti o.- maya 28b/16
 hażm o.- maya 96a/15
 iltihāb o.- maya 38a/09, 95b/18, 96a/14
 kâdir o.- maya 47a/14, 47a/15
 kâlmalu o.- maya 41a/23
 kāmıl o.- maya 94a/27
 katı o.- maya 72b/27, 73b/18, 76b/04,
 82b/08, 90a/07
 lezzeti o.- maya 19b/24
 mādde o.- maya 19a/16, 74a/05,
 74b/17, 75a/09
 māddeşi o.- maya 73b/23
 merkūz o.- maya 48a/20
 mu'ādil o.- maya 25b/13
 muttaşıl o.- maya 70b/05
 münabet o.- maya 83a/11
 müstahkem o.- maya 64b/01
 müstahkem olmuş o.- maya 64a/27
 müşkil o.- maya 41a/07
 müşrik o.- maya 24a/18
 mütevellid o.- maya 8a/15
 mütezāyid o.- maya 86b/13
 nağşlar o.- maya 13a/13
 nāzil o.- maya 54a/10
 nesne o.- maya 107b/06, 25b/12,
 32a/25, 40b/20, 49a/22, 49a/26, 4b/13, 55a/17,
 56b/04,
 96b/02
 rengin o.- maya 95b/17
 renglü o.- maya 95b/17
 şabī o.- maya 44a/07
 şabī'ī o.- maya 19b/03
 sākıt o.- maya 1b/21
 sākin o.- maya 79a/16
 sür'at-i nabz o.- maya 65b/18
 şiş o.- maya 49b/15
 veremi o.- maya 107a/09

yumşak o.- maya 46b/26, 95b/02	komak o.- maz 107a/06
zâhir o.- maya 26a/05, 65a/24	mā-yenbağī haẓm o.- maz 80a/15
zararı o.- maya 69b/23	mā'īl o.- maz 83a/27
ziyāde o.- maya 86b/19, 9b/03	munṭabī' o.- maz 19a/08
muḥtāc o.- maya bir 69b/10	mutaḥallil o.- maz 10a/27
nesne o.- maya bir 68a/04	mümkin o.- maz 13a/22, 22a/11,
nesne o.- mayadur 25b/11	27a/19, 43a/02
ğāfil o.- mayalar 20a/27	münbasıt o.- maz 60b/15
muḳayyed o.- mayalar 29b/14	müte'ezẓī o.- maz 83b/07, 97b/09
üzerine o.- mayalar 99b/02	müteḥallil o.- maz 52a/27
ķābil o.- mayan 33a/27	nesne o.- maz 72a/06
münhaẓm o.- mayan 84a/21	rāḫat o.- maz 21b/01
ķavīce o.- mayıcaķ 94a/24	sāķıt o.- maz 116a/01
zu'afā o.- mayıcaķ 2b/12	şıklet o.- maz 114b/16, 38a/20
verem o.- mayınca 113b/18	şifā o.- maz 2a/11
'arız ola o.- mayu olsa 4a/20	taḫallül o.- maz 112a/24
o.- mayup 83a/04	taḫlīl o.- maz 34a/17
meşğül o.- mayup 99a/19	veca' o.- maz 107a/05, 41b/18
müteḫallil o.- mayup 82b/22	zā'īl o.- maz 18a/02, 60b/17, 9b/03
nāfi' o.- mayup 10a/16	zâhir o.- maz 109a/15, 36a/18
'alāmet o.- maz 33a/01	zārbānī o.- maz 68b/08
'arız o.- maz 28b/06	ziyāde o.- maz 69b/07
o.- maz 104a/02, 109a/21, 55a/02	ķülunc o.- mazdan 84b/14
acımaķ o.- maz 41b/08	o.- mazısa 22b/01, 88a/14
ārām o.- maz 70b/08	derecesinde o.- mazısa 110a/21
böyle o.- maz 64a/20	eger o.- mazısa 101a/12
daḫı o.- maz 26b/25, 5a/12, 83b/04	ḫarāret o.- mazısa 7b/18
fāsıd o.- maz 72b/05	ķiçirek o.- mazısa 24a/10
ḫādiş o.- maz 113b/17, 37a/22	pāk o.- mazısa 71b/20, 78b/05
gāh o.- maz 15a/26	rāẓī o.- mazısa 35a/23
ğam-gīn o.- maz 60b/10, 60b/24	15b/10 o.- mazısa bir 15b/10
ḫāşıl o.- maz 31a/24	sākin o.- mazısa ol 10a/16
ḫalāş o.- maz 81b/26	'arız o.- mış 28b/07
ḫālī o.- maz 103b/03, 29b/07	cem' o.- mış 84b/08
haẓm o.- maz 100b/04	fāsıd o.- mış 111b/21
iñen o.- maz 31b/27	ḫādiş o.- mış 9a/05
iştiḫā o.- maz 83a/27	ḫāşıl o.- mış 59b/23
ķābil o.- maz 60b/14	ķarḫa o.- mış 99b/05
ķabzıla o.- maz 101a/01	muḫtebes o.- mış 112a/12
ķādir o.- maz 114b/12, 31a/22, 66b/06,	münṭağī o.- mış 112a/12
71a/25, 71a/27, 99b/23, 9a/18, 9a/19	müstesķī o.- mış 115a/15
ķavī o.- maz 94b/19	müteḫaccir o.- mış 100b/07, 108a/25
kemā-yenbağī haẓm o.- maz 114b/11	şāfī o.- mış 88b/04

sū'ü'l-finyesi o.- miş 111b/20
tahlîl o.- miş 115a/17
vâkı' o.- miş 38a/10
verem o.- miş 84b/09
yufka o.- miş 31b/19
za'îf o.- miş 111b/21, 67b/14
tâkil olmakdan o.- miş ola ol 92a/05
'arız o.- miş ola 61b/22, 81b/05
o.- miş ola 109b/21, 24a/23, 33a/12,
84b/05, 9a/26
bürüdetinden o.- miş ola 113b/02
habs o.- miş ola 81a/20, 81a/21, 85a/14
hâdiş o.- miş ola 58b/17
halâş o.- miş ola 68a/12
istifrâğlar o.- miş ola 78a/13
keşk o.- miş ola 66a/21
müşârik o.- miş ola 17a/03
müşkil o.- miş ola 84b/08
şekerden o.- miş ola 30a/13
vâkı' o.- miş ola 81b/01
verem o.- miş ola 108a/24
ziyâde o.- miş ola 87b/09
müstahkem o.- miş olmaya 64a/27
nâşür o.- miş olsa 39a/11
mümtelî o.- miş olurisa 59a/12
o.- mişdur 4a/10, 59b/24, 65b/01,
68a/14, 77a/05, 78a/12
cem' o.- mişdur 11b/24, 41b/20,
63b/14, 82b/22
çok o.- mişdur 26a/21
halâş o.- mişdur 17b/16, 22b/04
haşîn-vârî o.- mişdur 54b/27
ihtirâkdan o.- mişdur 20a/21
illâ o.- mişdur 23a/24
karha o.- mişdur 66b/13
mağlûb o.- mişdur 68a/06
mağlûb-ı kuvvet o.- mişdur 20b/03
muhtebes o.- mişdur 100a/23
müctemi' o.- mişdur 108a/22, 78a/23,
82b/21
mümtelî o.- mişdur 8a/01
münṭağî o.- mişdur 112a/11
müstahkem o.- mişdur 98b/07

nuzc o.- mişdur 24a/20
sedde o.- mişdur 107a/09, 108a/22
sersâm o.- mişdur 13a/25
tahlîl o.- mişdur 79b/17
tamâm o.- mişdur 72a/03
verem o.- mişdur 99b/05
verem-i ma'de o.- mişdur 108b/26
zâtü'r-riyye o.- mişdur 66b/13
karha o.- mişdı 72a/20
bâliğ o.- mişken 18a/01
'aciz o.- sa 107a/22
'amîk o.- sa 44a/02
'arız o.- sa 100a/10, 110b/02, 110b/04,
111b/09, 112a/20, 113b/08, 12b/19, 13a/22,
17a/16, 18a/01, 18a/02, 1b/16, 21b/24, 25a/10,
27b/20, 28a/26, 30b/08, 39b/11, 42a/04, 42b/20,
55b/15, 56b/03, 65a/06, 89a/04, 8b/08, 91b/17,
92a/13, 96b/02, 99a/16
'arız ola olmayu o.- sa 4a/20
'ataş o.- sa 115b/06
'avratda o.- sa 115a/16
12b/06 olduğda o.- sa 12b/06
o.- sa 16b/24, 18a/05, 19a/10, 22a/13,
25a/16, 39b/03, 43b/10, 44a/18, 47b/15, 4b/22,
4b/23, 50a/05, 54b/26, 56b/24, 60b/25, 64a/12,
68a/08, 6a/06, 76b/19, 87a/14, 87a/15, 87a/25,
94a/23, 95b/07, 97b/22, 10b/13
a'râz-ı nefsâniyyeden o.- sa 64b/22
aḥmer o.- sa 41b/19
ağrı o.- sa 94b/12
aşağda o.- sa 103b/06
bâdıncânî o.- sa 19a/10
bağırsaklarda o.- sa 52b/18
balğam o.- sa 98a/17
balğam-ı mâliḥ o.- sa 52b/16
balğamdan o.- sa 97a/11
balğamî o.- sa 93a/07
bârid o.- sa 11a/13, 51b/20, 52a/26,
76b/17, 80b/01
bedende o.- sa 19b/06
böyle o.- sa 33a/01, 95b/19
bulanuḥ o.- sa 60b/16
bürüdet o.- sa 7a/10

bürüdetden o.- sa 10a/11, 76b/20	imtilā'ī o.- sa 26a/05
büşreyile o.- sa 32a/22	inmiş o.- sa 33b/16
cereb o.- sa 32a/14	isrāf o.- sa 92a/27, 95b/06
çok o.- sa 32a/19, 35a/07, 35a/19,	kađīm o.- sa 107a/06
72a/13	kaşadan o.- sa 11a/03
dā'im o.- sa 52a/04	kařālīl o.- sa 23b/14, 69b/06
dāfi' o.- sa 104a/16	kaçan o.- sa 23b/15, 69b/11
dağı o.- sa 22b/10, 27b/17, 32a/21,	kaşandan o.- sa 12b/01, 23b/15, 68b/06
68a/13, 77b/04, 7a/23, 93a/05	kaşankısı o.- sa 55b/22, 74a/11
de o.- sa 14a/04	kaşarha o.- sa 67b/25, 68a/11
dökülmesinden o.- sa 95b/16	kařarīb o.- sa 47b/07
dökülmüş o.- sa 89b/06, 30a/02	kaşarşu o.- sa 31a/22
dukağda o.- sa 98a/15	kaşarvı o.- sa 87a/06
em'ada o.- sa 103b/08	kařavī o.- sa 23a/21, 25a/15
eski o.- sa 39a/04, 42a/26, 68a/20	kemā-kān o.- sa 103b/02
esved o.- sa 111a/12	keşir o.- sa 23b/14
fālik o.- sa 34b/11	keyfiyyetinden o.- sa 76a/14
fāsid o.- sa 109a/09	kızıl o.- sa 115b/25
fevt o.- sa 72a/11	kuvveti o.- sa 116a/20
hādiş o.- sa 109b/04, 20b/01, 22b/10,	levn o.- sa 41b/18
22b/12, 32a/15, 34a/18, 8b/01, 96b/04, 12a/02	ma'dede o.- sa 52b/19, 80a/04
ğalīz o.- sa 31b/09, 53b/05, 54b/23,	ma'deden o.- sa 11a/07
60b/22, 60b/24, 63b/25, 68b/17, 72a/03	meşkarında o.- sa 106b/05
ğalīzce o.- sa 72a/01	mesdūd o.- sa 65a/08, 65a/19
harāret o.- sa 21a/18	mi'ā-yı müstaķīmde o.- sa 98a/14
harāretten o.- sa 97a/07	mizāc o.- sa 58a/18
harāretinden o.- sa 87b/01	muħkem o.- sa 31b/09
hārr o.- sa 39b/01, 50b/26, 57a/21,	muħtariķ o.- sa 20a/18
64a/11, 77a/04, 9a/23	muķavvī o.- sa 53a/20
ğaşy o.- sa 65a/23	munķalıb o.- sa 35a/06
gibi o.- sa 103a/17	muttaşıl o.- sa 71a/17
gider o.- sa 23b/18	müherri o.- sa 55a/15
ħikke o.- sa 32b/03	mümted o.- sa 27a/27
göyünmiş o.- sa 49b/26	mümtelī o.- sa 7a/19
gülbeşeker-i sükkerī o.- sa 11a/24	münkaş' o.- sa 67b/25
ħummā o.- sa 36a/23	müstaħkem o.- sa 33a/24
ħummāsuz o.- sa 68a/14	müteverrim o.- sa 30b/21
ħalaķī o.- sa 39b/02	müzemmin o.- sa 53b/25
ħulķī o.- sa 41b/01	müzmin o.- sa 32a/27
içinde o.- sa 39a/10	nāşūr olmuş o.- sa 39a/11
ifrāř o.- sa 30a/08	nāzil o.- sa 47b/27
iki o.- sa 35a/15	nefs-i dimāğda o.- sa 19b/06
ile o.- sa 72a/15	nesne o.- sa 77a/12

nezlesi o.- sa 52b/11
 nużc o.- sa 39b/14
 oğlancalarda o.- sa 50b/13
 öñürdi o.- sa 52b/20
 pāk o.- sa 60a/10, 81a/17, 90a/24,
 94a/18
 rakīķ o.- sa 31a/03, 54b/24, 60b/21,
 68b/17
 raṭb o.- sa 68a/03
 reng o.- sa 50a/13
 ruṭubetden o.- sa 26a/05
 şāfī o.- sa 60b/08
 şafrā o.- sa 75b/10
 şafrādan o.- sa 29b/17, 39b/03, 43a/12
 şafrāwī o.- sa 60b/21, 72b/13, 73a/04,
 82a/04, 82a/06
 şafrāyıla o.- sa 75a/22
 sākin o.- sa 115a/07, 25a/07
 şara' o.- sa 17b/12
 ṭarafda o.- sa 68a/27
 ṭaraflarında o.- sa 103b/07
 ṭavīl o.- sa 45a/19
 sebebden o.- sa 64b/18
 sebebiyle o.- sa 40a/12
 sedde o.- sa 107a/05, 109a/20, 27b/26
 seher o.- sa 55a/17
 sersām o.- sa 12b/26, 67b/26
 sevdādan o.- sa 13a/26
 sihrī o.- sa 12b/25
 sill o.- sa 68a/09
 ṭokla o.- sa 33a/02
 şolumaķ o.- sa 23a/19
 şovukdan o.- sa 52b/10
 su'ālile o.- sa 53b/07
 şudā' o.- sa 8a/17
 südde o.- sa 52b/07
 süddeden o.- sa 76b/18
 sümüklü o.- sa 18a/05
 şiş o.- sa 51a/25, 67b/27
 tamām o.- sa 109b/16
 tükürür o.- sa 68a/14
 uyuz o.- sa 32a/11
 üzerine o.- sa 109a/01

vāķı' o.- sa 109a/26, 15b/16, 27a/19,
 27a/27, 3a/27, 40a/12, 98a/13
 veca' o.- sa 47b/06, 67b/26, 71b/08
 verem o.- sa 107a/05, 67b/27, 68a/26,
 68b/05, 71a/20, 71a/22
 vesvās o.- sa 22a/18
 yābis o.- sa 30a/09, 42b/01, 55a/16,
 55a/27, 76b/17
 yaṇa o.- sa 7a/01
 yaramaz o.- sa 94a/25
 yaşşı o.- sa 32a/09
 yēr o.- sa 68a/11
 yübüsetden o.- sa 56a/15
 zā'īl o.- sa 95b/23, 7b/22
 za'findan o.- sa 113b/09
 za'īf o.- sa 103a/15, 113a/27, 1b/20,
 23a/21, 54b/26, 95b/06, 9b/10
 zaḥmet o.- sa 47b/27
 zāhir o.- sa 108b/26, 108b/27, 111a/16,
 15b/15, 22b/09, 68a/07, 68a/10, 7a/13
 ziyāde o.- sa 113b/01, 56a/11, 60b/16,
 60b/23, 93a/05, 9a/16
 çok o.- sadur 12a/16
 balğam o.- sun 99a/22
 bürüdeti o.- sun 105b/14
 dāḥilden o.- sun 26b/24
 ḥādış o.- sun 34b/20
 ḥarāreti o.- sun 105b/14
 gerekse o.- sun 26b/21, 76a/04, 78a/14
 ishālile o.- sun 81b/16
 kuşmağıla o.- sun 81b/17
 kuvvet-i nefsāniyye o.- sun 56b/15
 kuvvet-i ṭabī'iyye o.- sun 56b/16
 rāḥat o.- sun 91b/14
 raṭb o.- sun 13b/10
 rīḥī o.- sun 38b/23
 sādec o.- sun 103a/11
 şafrā o.- sun 99a/22
 ṭarafı o.- sun 48a/01
 seddeden o.- sun 77a/12
 sükkerī o.- sun 89a/23
 toḥm o.- sun 25b/07
 toḥmı o.- sun 28b/13

o.- sun 108a/08	maḥlūṭ o.- up 97b/18
müte' affin o.- uban 44b/03	maḥşūş o.- up 16a/04
'ubūs o.- uca 21b/02	mebhūt o.- up 22b/26
taḫṭīb o.- uca 21b/02	memlū o.- up 23b/16
	meşğūl o.- up 15a/02
'ālim o.- up 2b/06, 2b/20	mizāc o.- up 51b/03
'ārız o.- up 25a/24, 5b/23	müctemi' o.- up 38b/10
o.- up 107a/22, 24b/15, 2a/14, 32a/03,	mülāzım o.- up 3a/01
39a/26, 3b/04, 4a/08, 52a/22, 71b/20, 7a/21	mümtelī o.- up 112a/12, 31a/23, 3a/17
az o.- up 105b/22, 83a/01	müncezb o.- up 69b/16
bahār o.- up 3a/25	münevver o.- up 61a/21
balgām o.- up 18a/23	münfa'il o.- up 59a/09
bārid o.- up 60b/26	münḥall o.- up 47a/26
buḥār o.- up 4b/02	münḫalīb o.- up 52a/27
bulanuḫ o.- up 10b/02	münşarıf o.- up 1b/15
büyük o.- up 100a/09	müstahkem o.- up 12b/05
cem' o.- up 49a/24	müştedd o.- up 48b/06
çok o.- up 55b/14	müşteğil o.- up 22a/26
daḥı o.- up 4a/08	müteḥaccir o.- up 41a/07
ḥādd o.- up 66b/04	mütelāşī o.- up 1b/08
ḥādiş o.- up 17a/20	mütenebbe o.- up 64b/24
ğālib o.- up 77a/16, 77a/17	nāzır o.- up 1b/17, 2b/12
ğalīz o.- up 61a/01	neşf o.- up 34a/27
ḥall o.- up 49b/05	rāḫat o.- up 82b/21
ḥāşıl o.- up 50b/02	renginde o.- up 24a/09
ğaşy o.- up 88b/02	şābit o.- up 60b/19, 98a/21
ḥabs o.- up 17a/05	şāfī o.- up 77a/07
ḥafaḫān o.- up 11a/27	şafrāvī o.- up 95a/13
ifrāṭ o.- up 64b/20	şaḫīl o.- up 107a/15
isrāf o.- up 92b/14	sākin o.- up 12a/07, 84b/25
ḫabarcuḫlar o.- up 14a/05	sākit o.- up 19b/10
kāhil o.- up 3a/20	şalb o.- up 26b/26
ḫarḫa o.- up 34a/14, 37a/21	şāmit o.- up 16b/08
ḫaşīr o.- up 71b/27	ṭar o.- up 82b/27
ḫatı o.- up 37b/27, 38a/04	taḫfīf-i beden o.- up 4a/08
ḫavī o.- up 107a/20, 111b/11, 13a/05,	üzerine o.- up 114b/10
85b/18, 92a/23	vācibü'd-def'-i ḫulṭ o.- up 1b/21
kimesne o.- up 3a/26	vāfir o.- up 60b/08
kişi o.- up 3a/26, 51b/04	vāḫı' o.- up 1b/18, 2b/02, 2b/19,
köhne o.- up 39a/11	79b/10
ḫuvvet-i ḫalbi o.- up 60b/09	veca' o.- up 88a/01
lezzā' o.- up 101a/03	yābis o.- up 87b/17
mā'īl o.- up 81a/08	yaramaz o.- up 89b/09

yübüset o.- up 44a/26
yübüseti o.- up 30a/11
ẓa'īf o.- up 112a/18, 4b/15, 50b/12, 64a/13, 9a/21
zaḥmet o.- up 47b/07
ẓāhir o.- up 5b/17
ziyāde o.- up 7a/23, 87a/05, 88b/02, 8b/02
mümtelī o.- up ol 31a/18
'āciz o.- ur 112a/20, 27a/04, 94a/25
'aḳabince o.- ur 81a/22, 97a/23
'aḳabince olağan o.- ur 98a/22
'ārīz o.- ur 100a/08, 100a/09, 100b/27, 106a/27, 107a/24, 108b/16, 10a/23, 110b/04, 112b/09, 11b/01, 11b/03, 11b/10, 13a/24, 14a/13, 17a/08, 19b/11, 21b/08, 22b/11, 25b/27, 26a/01, 27b/10, 28a/09, 28a/11, 28a/12, 28a/13, 28a/14, 28b/09, 28b/11, 2b/03, 31a/18, 31b/15, 34a/14, 34a/15, 35b/16, 36a/06, 38b/17, 39b/04, 40a/01, 40a/02, 40b/08, 43b/18, 44b/08, 44b/09, 45a/21, 45b/04, 47b/16, 48a/05, 4b/15, 50b/01, 50b/03, 50b/11, 50b/19, 50b/20, 52a/19, 52b/21, 53a/27, 54a/19, 54b/12, 54b/18, 57a/20, 59b/13, 59b/21, 64a/11, 64b/06, 6a/05, 70b/04, 74b/27, 78b/09, 78b/16, 78b/18, 81a/27, 81b/06, 81b/07, 81b/17, 87b/16, 89b/07, 95b/19, 22b/25, 18a/13, 30a/16, 31a/21
'ārīz olağan o.- ur 66b/16
'ārīz-ı müteḥaccir o.- ur 50a/24
'arīz o.- ur 103b/27
'aṭaş o.- ur 97b/25
'asīr o.- ur 22b/08, 26b/25, 4b/22, 6a/08
'aşıklar o.- ur 22b/23
'aẓelede o.- ur 70b/11
'aẓīm o.- ur 64a/20
'ilāc o.- ur 35a/17
'ilm-i ṭıbbıla o.- ur 2b/04
'uẓvdan o.- ur 16a/04
'uẓvlarda o.- ur 47a/10
o.- ur 100a/25, 100b/03, 103b/11, 103b/17, 104b/02, 107a/23, 107a/24, 108a/24, 110a/20, 111a/17, 112b/11, 12a/23, 15a/26,

16a/01, 17a/07, 25a/11, 25b/15, 28a/11, 29b/11, 2b/03, 31a/03, 31b/23, 32b/12, 33a/03, 34a/18, 35b/03, 35b/12, 43a/08, 45a/12, 45a/14, 50b/20, 56a/11, 56b/23, 60b/08, 62a/08, 64a/06, 64a/19, 64a/20, 68b/02, 70b/11, 70b/25, 70b/26, 70b/27, 71a/03, 71a/11, 71a/16, 72b/05, 80a/03, 80a/13, 81a/22, 82a/01, 85a/04, 87b/16, 87b/18, 89b/08, 99b/06, 9a/21, 109a/10
23a/15 olmadan o.- ur 23a/15
ağızda o.- ur 44a/02
ağırmaḳ o.- ur 48b/04
ağrısıyıla o.- ur 30a/12
aḥṣā o.- ur 68b/02
aḳ o.- ur 24a/07
aḳmaḳdan o.- ur 59b/22
aḳvā o.- ur 101a/11
ardınca o.- ur 102a/14
aşağda o.- ur 98a/03
aşağıca o.- ur 72b/02
aşırı o.- ur 71b/26
az o.- ur 106b/05, 24a/08, 34a/19, 52a/04, 53b/25, 63b/15, 69b/08, 72b/06, 80a/05, 83a/01, 86a/07
ba'zı o.- ur 16a/04
bağırsaḳda o.- ur 84a/25
bağırsaḳda o.- ur 98a/05
bağırsaḳlarda o.- ur 83b/23, 84a/17
bağırsaḳlarda o.- ur 104a/01, 83b/25
bahādır o.- ur 60b/23
balğamdan o.- ur 7a/02
balğamī o.- ur 68b/23
bārid o.- ur 112b/07, 17a/06, 60b/15, 92a/22
bārit o.- ur 42a/17
bāṭıl o.- ur 78b/18
bekārda o.- ur 30b/27
belīd o.- ur 60b/26, 61a/02
benādīḳ o.- ur 103a/22
bile o.- ur 109a/24, 12a/27, 51b/15
bulanuḳ o.- ur 12b/02
büşreler o.- ur 43a/12, 48a/06
büyük o.- ur 107b/03, 46b/13
cānibde o.- ur 71a/09

cāyi' o.- ur 78b/06
cem' o.- ur 113b/17, 64b/05
cüllāb o.- ur 106a/01, 107b/15,
108a/02, 112b/17
çağıрмаğdan o.- ur 56a/16
çıkmagıla o.- ur 33a/01
çıkmagdan o.- ur 14b/07, 14b/09
çıkamaz o.- ur 10a/20
çiçeği o.- ur 6a/17
çok o.- ur 104b/12, 24a/07, 43a/13,
71b/13, 76b/19, 78b/19, 87a/11, 94b/17
çok olmagdan o.- ur 32b/11
dağı o.- ur 107a/19
def' o.- ur 92a/17
degirmi o.- ur 31a/03
demden o.- ur 48a/06
demek o.- ur 115a/14, 84a/16
dişlerde o.- ur 49a/07
dīvārında o.- ur 34b/21
dökülmekden o.- ur 34a/16
dürlü o.- ur 34a/23, 50a/01
ebyaz o.- ur 41b/17
ecliden o.- ur 43b/20
ecsāmda o.- ur 61a/09
em'ā-yı duḡāḡda o.- ur 83b/25
em'āda o.- ur 100a/11
eyü o.- ur 30b/09
fāhiş o.- ur 109a/22
fālic o.- ur 23b/14, 24a/06
fāsīd o.- ur 109a/10, 17a/06, 53b/22
ferahda o.- ur 60b/22
fevt o.- ur 65a/23, 65a/24, 68a/09,
68a/10
feyz o.- ur 103b/12
ḡabs o.- ur 85a/07, 16a/01
ḡādd o.- ur 48a/06
ḡādiş o.- ur 10a/26, 10b/21, 110b/15,
11b/08, 12a/20, 14a/09, 15b/21, 17a/05, 17a/16,
17a/23, 18a/10, 19a/16, 21b/18, 21b/25, 22b/16,
25b/26, 26a/01, 26b/08, 26b/10, 26b/11, 27b/04,
28a/08, 30a/18, 30b/11, 31a/23, 31a/24, 35a/07,
37a/22, 40a/18, 45a/18, 51b/22, 51b/23, 53b/16,
54a/17, 54b/03, 70b/03, 71a/25, 71a/26, 71b/05,

71b/14, 77a/18, 7b/23, 7b/27, 84a/15, 89b/09,
94a/24, 94a/25, 94b/18
ḡāh o.- ur 100a/08, 100a/25, 100b/10,
102b/09, 103a/22, 103b/13, 103b/14, 103b/15,
103b/16, 103b/27, 104b/13, 107a/24, 109a/15,
109a/23, 10a/19, 10b/20, 116a/22, 11a/27,
11b/02, 11b/05, 11b/08, 11b/09, 12a/19, 14b/07,
14b/08, 15a/19, 15a/25, 15b/20, 15b/27, 17a/19,
17a/22, 17b/09, 17b/10, 19a/08, 19a/16, 21b/08,
21b/16, 21b/19, 23a/14, 23b/23, 24a/07, 24a/08,
26a/13, 26a/14, 26b/08, 26b/09, 26b/10, 26b/20,
26b/21, 27a/01, 28a/04, 28a/13, 28b/01, 31a/01,
32b/25, 32b/27, 33b/07, 34a/14, 34a/15, 35b/02,
35b/12, 38a/25, 39b/19, 39b/27, 40a/01, 40b/04,
40b/07, 41b/02, 43b/17, 43b/21, 44a/02, 44b/07,
44b/14, 44b/15, 45a/11, 45a/13, 45a/17, 45a/21,
45b/04, 45b/14, 45b/15, 47a/13, 48a/05, 48b/03,
49a/03, 49a/06, 49a/08, 4b/14, 50a/24, 50b/01,
50b/10, 50b/18, 51a/17, 51b/07, 51b/15, 52b/21,
53b/15, 54a/17, 54b/03, 54b/11, 54b/18, 56a/10,
56a/13, 56a/23, 59b/13, 59b/21, 5b/10, 60a/05,
60b/07, 64b/06, 64b/07, 64b/08, 66b/25, 70b/23,
71a/01, 71a/02, 71a/06, 71b/14, 71b/17, 73a/20,
74b/26, 78a/21, 7b/12, 81b/16, 81b/27, 85a/06,
85a/08, 85a/16, 85b/20, 90b/20, 90b/22, 91b/24,
91b/26, 92a/21, 97a/23, 99b/04, 9a/17, 64b/09
ḡālīz o.- ur 34a/15, 51b/21, 7b/22
ḡam-ḡīn o.- ur 61a/01
ḡāmil o.- ur 28a/08
ḡarāretten o.- ur 64b/01
ḡarr o.- ur 68b/10
ḡārr o.- ur 11b/05
ḡāşıl o.- ur 111b/19, 113b/13, 113b/15,
13b/03, 15a/24, 1b/12, 20b/01, 25b/26, 2a/27,
31a/22, 35a/27, 80a/14, 84b/14, 68b/09
ḡaşy o.- ur 79a/08, 79a/09, 85a/06,
92a/21
ḡayib o.- ur 23a/23
ḡazer o.- ur 24a/05
ḡeç o.- ur 60b/16
ḡidā o.- ur 64b/17, 67a/06
ḡış o.- ur 71b/01
ḡışyān o.- ur 104b/02

gibi o.- ur 114b/17, 22a/11, 32a/01,
44b/10, 66b/20

hicāb-ı kāsımda o.- ur 71a/06

hummā o.- ur 109a/21

hummāda o.- ur 43b/23

hummāsı o.- ur 12b/03, 38a/26

güç o.- ur 20b/01

güleğen o.- ur 12b/01

güvüldi o.- ur 12a/03

hüznde o.- ur 61a/02

halāş o.- ur 114a/17, 18a/04, 51b/07,
68a/21

hām o.- ur 24a/07

hāne o.- ur 71a/17

haşın o.- ur 12b/01

hażm o.- ur 64b/17, 84a/21

helāk o.- ur 56b/24, 64a/08, 64a/10,
64a/11, 64a/12

hılı o.- ur 105a/23

hılı olmağdan o.- ur 60a/06

ıçkuruğ o.- ur 107a/19

içinde o.- ur 65b/07

ifrāt o.- ur 109b/24, 31b/26

ihtilāt-ı 'aql o.- ur 107a/25

ihtināğından o.- ur 64b/07

iki o.- ur 99a/21

imtilā olmağdan o.- ur 52b/01

incizāb o.- ur 108b/15

incüklerde o.- ur 19b/12

ishāl o.- ur 92a/18

isti'māl etmekden o.- ur 97a/24

istifrāğī o.- ur 26b/18

iştinyāk o.- ur 69b/13

ķābil o.- ur 60b/17

ķabūl edegen o.- ur 9a/22

ķabż olmağdan o.- ur 87b/17

ķaçığan o.- ur 61a/02

ķādir o.- ur 66b/07

ķāhil o.- ur 59a/08, 60b/25

ķakığan o.- ur 60b/12, 60b/23

ķalbd o.- ur 80a/01

ķandan o.- ur 3b/24

ķapağda o.- ur 32b/05

ķara o.- ur 109a/05

ķarha o.- ur 71b/21

ķaşır o.- ur 64a/03

ķaşkatı o.- ur 77a/13

ķat o.- ur 70b/27

ķatı o.- ur 35b/01

ķātil o.- ur 87a/01

ķatmağıla o.- ur 80a/24

ķavī o.- ur 34b/06, 49b/26

ķeşır o.- ur 106b/06

ķızıl o.- ur 109a/04, 12b/02, 65b/24

ķiçirek o.- ur 40a/02

ķorkağ o.- ur 60b/13, 60b/25

ķūlunc-ı ģaķīķī o.- ur 84b/02

ķurd o.- ur 49a/07

ķuvvetele o.- ur 43a/03

lakva o.- ur 23b/13, 23b/14

lāzım o.- ur 57a/08, 57a/11, 57a/13,

95a/06

leyyin o.- ur 68b/22

leyyinet o.- ur 107a/22

mā'ıl o.- ur 109a/22, 69a/09, 72b/02

ma'dede o.- ur 78b/19, 80a/01

ma'deden o.- ur 49a/03

ma'lūm o.- ur 60a/06, 69b/07, 72a/14,

85a/12

maḥsūs o.- ur 103b/14

māni' o.- ur 23a/12, 32b/21

mesdūd o.- ur 64b/08, 64b/09

messāneti o.- ur 62b/01

meşğūl o.- ur 53b/22, 53b/23, 82b/18

metkūn o.- ur 107a/14

mevcī o.- ur 65b/26

mu'īn o.- ur 84a/08

mu'tedil o.- ur 57a/09, 60b/10

muḥkem o.- ur 22a/10

muḥtāc o.- ur 78b/06

muḥtarik o.- ur 72b/04

muḥtebes o.- ur 51b/21, 87b/24

muḥteliğ o.- ur 28a/10

muķāvemetele o.- ur 35b/16

muķdim o.- ur 60b/09

muttaşıl o.- ur 71a/21, 71a/19

	mü'eddī o.- ur 100a/27, 52a/04	mütenebbe o.- ur 84a/07
	müctemi' o.- ur 114b/14, 33b/18	müteşennic o.- ur 15b/27
	mümlevv o.- ur 86a/06	mütevâtir o.- ur 69b/12
	mümted o.- ur 99a/20	mütevellid o.- ur 103b/13, 86a/05
	mümtelī o.- ur 31b/24	müveddī o.- ur 107a/07, 17b/12, 99a/20
	münbasıt o.- ur 26b/17, 57a/07, 62b/01,	nādir o.- ur 12a/20, 17a/14, 26a/17,
85a/05		26a/18, 30a/11
	müncezb o.- ur 107a/16	nafl o.- ur 77a/18
	mündefi' o.- ur 6a/07	nāfi' o.- ur 14b/16, 44b/16, 69b/18
	münfa'il o.- ur 61a/16	naḥīf o.- ur 64a/12
	münḥall o.- ur 40a/17	nārī o.- ur 71b/02
	münḳabız o.- ur 17a/08, 26b/17,	nāzil o.- ur 53b/25, 80a/12
26b/18, 57a/16		nece o.- ur 65a/08
	münḳaṭ' o.- ur 97a/10	nefis o.- ur 33b/07
	münṭaġī o.- ur 112a/16, 57a/16	nesne o.- ur 11a/17, 11b/12
	münsedd o.- ur 107a/25, 23b/25,	nesneler o.- ur 31b/23
53b/24		nevālb-i ġubār o.- ur 71b/26
	münşārī o.- ur 68b/22, 70b/26	nevāsır o.- ur 51a/17
	müntehī o.- ur 84b/02, 98a/02	nüffāḥ o.- ur 94a/24
	münteşir o.- ur 43b/27	oṅurgada o.- ur 48a/07
	müreṭṭıb o.- ur 67a/06	öykende o.- ur 80a/01
	müsteḥıl o.- ur 103a/09	pāk o.- ur 18a/05
	müsterḥī o.- ur 109b/24	perde o.- ur 31a/20
	müşābih o.- ur 31a/01, 85a/04	peydā o.- ur 114b/14
	müşkil o.- ur 31b/24, 99a/21	rāḥat o.- ur 71b/02
	müşṭāk o.- ur 72b/05	rāḥat olmak o.- ur 51b/23
	müşte'il o.- ur 60b/12, 60b/15	raḳīḳ o.- ur 106b/06, 34a/02
	müştedd o.- ur 70b/09	reng o.- ur 69b/14
	mütā'llem o.- ur 71a/02	rīḥ olmakdan o.- ur 7b/13
	müte'ezzi o.- ur 107a/16, 17a/08,	riyede o.- ur 65b/21
83b/15		şābit o.- ur 60b/17
	müte'affin o.- ur 103b/10	şādır o.- ur 103b/15, 114b/14, 1b/03,
	müte'allik o.- ur 7b/21	1b/15, 56b/21, 61a/16
	mütebeddā' o.- ur 66b/19	şadr o.- ur 72a/23
	mütefarriḳ o.- ur 99b/08	şafrādan o.- ur 109a/27, 3a/17
	mütefattih o.- ur 112a/15	şafrāvī o.- ur 68b/23
	mütefāvit o.- ur 24a/07	şafrāvīde o.- ur 35b/17
	müteḥaccir o.- ur 42a/17	şaġir o.- ur 71b/01
	müteḥammil o.- ur 2b/03	şaġir o.- ur 40a/02
	müteġayyir o.- ur 109a/05	sāḳıṭ o.- ur 43a/02, 79a/08, 92a/22
	müteḥalḥal o.- ur 112a/14, 80a/14	sāḳıṭ olmakdan o.- ur 11a/27
	müteḳalli' o.- ur 98a/19	şakīl o.- ur 12b/03
	müteḳāşif o.- ur 57a/15	

sākin o.- ur 103a/24, 3b/25, 41a/09,
61a/03, 79a/17, 80a/03, 80a/04
şālih o.- ur 32a/21
ţarafda o.- ur 70b/06, 72b/03
ţarafında o.- ur 62b/02
şaru o.- ur 104b/13, 24a/08, 70b/27
sebeb o.- ur 112b/10, 112b/11, 84a/06,
87b/21, 89b/05, 99a/12
sebebdən o.- ur 39b/20, 60b/27, 8b/09
sebebiyle o.- ur 40b/04
sedde o.- ur 15b/26
seferden o.- ur 15a/03
seher o.- ur 15a/25
serī' o.- ur 61a/10, 71b/01
sevdādan o.- ur 19a/08, 35b/01
şıklet o.- ur 29b/07, 29b/11
su'ūflarılā o.- ur 40a/13
şiba'ı o.- ur 78b/07
şiş o.- ur 21a/06, 48b/03
tahlīl o.- ur 42a/17, 54a/07, 69b/08
tecvīflerinde o.- ur 16a/03
teşerrüb êtdükde o.- ur 107a/21
tīz o.- ur 61a/07
uzun o.- ur 109a/17
üzere o.- ur 60b/11, 60b/25, 69a/04,
31b/25
üzerinde o.- ur 114b/09
üzerine o.- ur 60b/09
üzümiyle o.- ur 38b/05
vākı' o.- ur 10a/13, 11b/23, 21b/24,
23a/13, 27a/27, 32b/10, 43b/19, 48a/17, 52b/06,
75a/17, 75b/08, 82b/19, 87a/13, 97b/22
veca' o.- ur 107a/05, 14a/06, 41b/19,
66b/07
verem o.- ur 23b/24, 56a/14
verem olmağdan o.- ur 53b/15
vereminden o.- ur 17b/09
yābis o.- ur 38a/20, 65b/25, 73a/20
yakın o.- ur 14a/06
yaluqlanmağ o.- ur 60a/21
yaña o.- ur 71a/18
yanında o.- ur 68b/20
yél o.- ur 94b/17

yèlden o.- ur 87b/17
yemekden o.- ur 110a/03, 56a/16,
64b/08, 87b/18
yèrlerde o.- ur 25b/16, 75a/27
yeşil o.- ur 104a/22
yeşilce o.- ur 108a/09
yoğun o.- ur 109a/17
yoğurddan o.- ur 103b/24
yufkacuk o.- ur 44b/09
yuğarda o.- ur 97b/24
yübüsetden o.- ur 56a/15
yüzlü o.- ur 21b/02
zā'īl o.- ur 109a/10, 109b/01, 110b/21,
17a/14, 19b/16, 26a/11, 2b/07, 30a/09, 4b/21,
50b/13
za'fı o.- ur 90b/20
za'īf o.- ur 109b/24, 57a/13, 64a/12
za'īfū'l-ğalb o.- ur 60b/13
zağmet olmağdan o.- ur 17b/10
zāhir o.- ur 102b/09, 109a/15, 114b/15,
17b/23, 19b/13, 24a/06, 39b/21, 3a/06, 51a/11,
61a/17, 71a/01, 71b/14, 78a/21, 81b/11, 91b/08
zamāmıla o.- ur 26a/18
zārbān o.- ur 86a/06
zātū'l-cenb o.- ur 71b/10
zātū'r-riyyede mevcī o.- ur 68b/22
zātū'r-riyyede şadrında o.- ur 68b/20
zātū'r-riyyede şıklet o.- ur 68b/21
zīğ-ı nefes o.- ur 65b/23, 71a/01
zirā' o.- ur 103b/13
ziyāde o.- ur 100a/27, 106b/05,
115b/27, 24a/12, 28b/18, 53b/22, 53b/24,
57a/09, 57a/14, 66b/06, 68a/27, 69b/13, 71a/27,
71b/22, 99a/17, 9a/17
'ārız o.- urdı 40b/08
zıkkīde o.- urdı 114b/16
nāşī o.- urdı 15b/26
mütenebbe o.- urdı 83a/26
'āciz o.- urısa 1b/22, 1b/25
'alevlenmek o.- urısa 92b/24
'āmm o.- urısa 4a/01
'ārız o.- urısa 42a/03, 64b/12, 64b/13
'aẓīm o.- urısa 107a/19

o.- urisa 101a/04, 108b/07, 15a/21, 16b/21, 29b/12, 30a/04, 3b/24, 41b/18, 48a/19, 4a/15, 51b/27, 55b/21, 72b/26, 79b/16, 80b/15

aķmıř o.- urisa 51b/13

artuķ o.- urisa 48b/07

aruķ o.- urisa 69a/11

bağırsaklarda o.- urisa 94a/12, 97b/19

bağırsaklarda o.- urisa 97b/27

bağırsaklardan o.- urisa 102b/17

bāķī o.- urisa 70a/02

balġam o.- urisa 98a/16

balġam-ı sevdāyla o.- urisa 75b/04

balġamdan o.- urisa 13b/16, 23a/16,

58a/26

balġamī o.- urisa 18a/21, 82a/02

bārid o.- urisa 108b/05, 49a/23, 61a/01

ber-ķarār-ı dā'īm o.- urisa 33a/03

bile o.- urisa 4b/13

birle o.- urisa 5a/06

bürüdetden o.- urisa 28a/23, 49b/17

cihetinden o.- urisa 109a/24

çıķmıř o.- urisa 17a/04

çok o.- urisa 85b/19

çokluġından o.- urisa 42b/15

daħı o.- urisa 105b/05, 1b/21, 3b/06,

54b/22, 83b/14, 91a/25, 96b/15

demevī o.- urisa 107a/11

dökülmekden o.- urisa 96a/12

esved o.- urisa 45a/20

hācet o.- urisa 113a/17, 18b/20, 44b/16,

7b/26

hādiř o.- urisa 35b/06

ġalebesinden o.- urisa 37b/27

ġālib o.- urisa 29b/24

ġalīř o.- urisa 45a/19

ħammāmı o.- urisa 116a/24

ħarāret o.- urisa 113b/24, 114a/13,

38a/07, 9a/03

ħarāret-i mizācıla o.- urisa 25a/06

ħarāretten o.- urisa 104b/08, 3a/15,

48b/02, 50a/03

ħarāreti o.- urisa 60b/11

ħarāretile o.- urisa 113a/25, 49b/17, 72a/27

ħarāretinden o.- urisa 79b/22

ħārr o.- urisa 8b/08

ħārr olmaķdan o.- urisa 82a/11

ħāřıl o.- urisa 98b/11

gelmiş o.- urisa 28b/02

ħiddet o.- urisa 48a/19

ħiddetinden o.- urisa 42b/06

girmiş o.- urisa 89b/07

ġitmiř o.- urisa 70a/02

ħummā o.- urisa 69a/27

ħummāsı o.- urisa 104b/16, 110a/09,

4a/15

ħummāyla o.- urisa 39b/07

ġüni o.- urisa 66a/15, 66a/16, 69a/20,

69a/21, 81a/07

ġünleri o.- urisa 51b/04

ġünlük o.- urisa 81a/01

ġüvülmek o.- urisa 4b/03

ħalaķī o.- urisa 40a/11

ħalāř o.- urisa 93a/12

ħılıř o.- urisa 101b/15, 54b/25, 80b/13

ħılıřdan o.- urisa 50a/14

ħılıřlardan o.- urisa 80b/04

ħōř o.- urisa 24b/15

ıřıřırāb o.- urisa 25a/14

ıfrāř o.- urisa 2a/01, 4b/02, 89b/22

ıġinmek o.- urisa 100b/20

ıřtimāl o.- urisa 88a/01

ıřtirāķından o.- urisa 20a/01

ince o.- urisa 100a/13

incelmiş o.- urisa 24a/10

ıřhāl o.- urisa 105a/10, 93b/02

ışsi o.- urisa 108b/04

ķabż o.- urisa 27b/22, 80b/26

ķādir o.- urisa 43a/10

ķalıġ o.- urisa 35a/03

ķan o.- urisa 70a/05, 9b/12

ķandan o.- urisa 28b/25, 29b/10,

37b/14, 43a/08, 59a/19, 65b/22

ķanķısı o.- urisa 105a/11, 15b/17,

20b/08, 24b/19, 25a/01, 40b/03, 40b/09, 46b/05,

4a/24, 56a/07, 69b/27, 72b/08, 73a/20, 79a/12, 79a/13, 79a/24, 79a/27, 80a/22, 80b/05, 81a/23, 81b/15, 81b/21, 86b/06, 87b/10, 88a/10, 88a/17, 89b/19, 89b/24, 8b/15, 90a/18, 90b/17, 91b/01, 92b/03, 92b/10, 95b/05, 98b/16

ķara o.- urisa 66a/03, 71a/03

ķavī o.- urisa 46b/10, 80b/06, 86a/08, 86b/04

ķavīce o.- urisa 90b/23

kendüde o.- urisa 51b/15

ķoçlarda o.- urisa 50b/14

ķudret o.- urisa 88b/07

ķüluncdan o.- urisa 110b/13

ķurica o.- urisa 48a/13

ķuruluğı o.- urisa 104b/21

lehibile o.- urisa 92b/07

māddeden o.- urisa 16a/05

māddelerden o.- urisa 103a/10

māddesüz o.- urisa 72a/27

mekāndan o.- urisa 12b/06

mizāc o.- urisa 102a/16

muḥaddabında o.- urisa 106b/14, 107b/12

muḥtebes o.- urisa 85b/18

muḥtemmil o.- urisa 92a/23

mümtelī o.- urisa 51b/9

mümtelī olmuş o.- urisa 59a/12

münḥall o.- urisa 84b/25

münḳaṭ' o.- urisa 96a/18

münṣab olmağdan o.- urisa 8a/02

müştedd o.- urisa 29b/24, 4a/20, 89a/06

mütemekkin o.- urisa 22b/08

müzemmin o.- urisa 40a/11

müzmin o.- urisa 35b/11

nezleden o.- urisa 54a/09

öykende o.- urisa 80a/02

pas olmağdan o.- urisa 39b/23

rāyihası o.- urisa 99b/13

rāzī o.- urisa 35a/22

ruṭūbāt-ı fāsideden o.- urisa 35b/03

ruṭubet o.- urisa 99a/07

ruṭūbet o.- urisa 73a/08, 75a/26, 99b/26

ruṭūbetden o.- urisa 103a/11, 29a/04, 53a/10, 56a/17

şafra o.- urisa 60a/20, 97b/17

şafrağan o.- urisa 59a/26, 66a/24

şafraṭī o.- urisa 89b/10

şafraṭīyyeden o.- urisa 10b/23

şafraṭıla o.- urisa 104b/26

sākin o.- urisa 38b/06, 48b/25, 88a/06

şaru o.- urisa 4b/09

ṭavīl o.- urisa 103b/12, 22a/10

sebebden o.- urisa 42b/04, 90a/12

sebebinden o.- urisa 49a/11, 87a/19, 97b/04

seddeden o.- urisa 106b/07

seddeyle o.- urisa 106a/24

seher o.- urisa 27b/18

sevdā o.- urisa 60a/12

sevdādan o.- urisa 16b/08, 30a/10, 38a/19

sevdāṭī o.- urisa 18a/20, 90a/14

şovukđan o.- urisa 97a/05

sū'-i mizācı o.- urisa 75b/14

su'āl o.- urisa 105a/07, 91b/16

şulu o.- urisa 60b/13

ṭurı o.- urisa 66a/03

ṭuzlu o.- urisa 91b/12

süst etmekden o.- urisa 49a/10

teşennücden o.- urisa 18a/11

vācib o.- urisa 15b/12

vāḳı' o.- urisa 107a/08

yābis o.- urisa 42a/23

yābis olmağdan o.- urisa 87a/18

yaramazlığından o.- urisa 15a/21

yaş o.- urisa 42a/18

yelden o.- urisa 75b/15

yemek o.- urisa 4a/09

yemekden o.- urisa 90b/14

yerde o.- urisa 114a/25

yigid o.- urisa 81a/07

zā'īl o.- urisa 66a/22

za'f o.- urisa 104b/19

za'īf o.- urisa 108a/19, 111a/04, 92b/15

zāhir o.- urisa 108b/25, 60a/19, 69a/16

zarbânula o.- urisa 36b/08
 ziyâde o.- urisa 47a/22, 57b/05, 69b/02,
 89b/09, 99a/15
 kaçkısı o.- urisa bir 45b/11, 53a/21,
 81a/25, 90a/27, 94a/19
 müstedd o.- urisa bir 70b/07
 kendüde o.- urisadur 49b/14
 kadar o.- urlar 104a/08
 meşgûl o.- urlar 100a/27
 selîm o.- urlar 18a/05
 vâkıf o.- urlar 2b/09
 diyârında o.- urmuş 62a/21
 sedde olmakdan o.- urmuş 103b/05
 nefs-i dimâğda o.- urisa 10b/01
ol O. -249-
 o. 91b/25, 31a/21, 2a/13, 14a/17,
 14b/08, 17a/10, 17a/26, 17b/11, 38b/18, 41a/09,
 41a/15, 76a/10, 91b/26, 100a/17, 102a/13,
 21a/11, 40b/25, 72a/12, 81a/12, 84b/23, 91a/03,
 99a/23, 19a/26, 49b/03, 71a/11, 89a/26, 89b/09,
 5b/04, 69b/09, 70b/04, 83b/03, 25a/25, 47b/03,
 87b/22, 92a/20, 29a/08, 69b/25, 92a/17, 10a/23,
 21a/27, 26b/10, 32a/10, 32b/16, 83b/01, 22b/22,
 113b/16, 23b/16, 28a/09, 111a/10, 42a/16,
 41b/07, 39a/17, 7a/22, 95b/08, 83a/22, 97b/15,
 2a/12, 106b/22, 12a/02, 2a/10, 96b/23, 34a/01,
 68b/09, 17b/14, 42b/17, 81b/16, 76b/08, 41a/19,
 50a/15, 35a/02, 35a/18, 39a/08, 91a/24, 2a/11,
 48b/23, 5b/13, 83b/13, 89b/03, 33a/17, 68b/04,
 100b/08, 79a/09, 40a/08, 41a/22, 29a/25,
 76a/05, 76a/14, 100a/06, 100b/04, 22a/23,
 24b/15, 37b/06, 67a/18, 69a/06, 80b/22, 13a/25,
 58b/15, 77b/08, 51a/27, 10a/21, 89b/05,
 101b/18, 49b/24, 113b/18, 103a/09, 31a/18,
 15b/26, 52a/18, 71a/09, 50a/11, 87a/11, 97b/17,
 89a/22, 10a/16, 17b/13, 92a/16, 31b/23, 32b/15,
 35a/12, 37b/07, 43a/05, 86b/23, 5b/07, 39a/09,
 32b/24, 24a/04, 25b/04, 106a/16, 24a/12,
 10a/27, 83a/25, 92a/05, 35b/03, 11b/17, 21a/15,
 3a/06, 10a/17, 37b/04, 68a/26, 44a/02, 83b/21,
 110b/14, 100a/02, 10a/15, 16a/02, 23a/04,
 27b/07, 39a/05, 50a/04, 53b/03, 59b/26, 71a/09,
 75a/20, 86a/09, 97b/24, 99a/11, 108b/25,

24a/05, 71b/14, 86a/14, 77a/14, 71a/18, 7a/17,
 15b/09, 11b/03, 11b/04, 11b/19, 77b/07, 18a/19,
 64a/07, 7b/22, 9b/10, 31b/11, 69a/08, 71a/27,
 4a/01, 24a/10

o.+ dur 100a/12, 101a/25, 101b/14,
 114a/24, 114a/26, 116a/23, 11b/12, 11b/25,
 14b/15, 16b/17, 18a/24, 19b/03, 20b/02, 23a/24,
 26a/04, 26b/23, 31a/02, 32a/02, 32a/03, 32a/07,
 32a/16, 32a/17, 32a/18, 32b/26, 33a/01, 33a/26,
 33a/27, 33b/12, 33b/17, 33b/26, 34a/13, 37b/06,
 39a/06, 40a/16, 41a/09, 45a/21, 46a/03, 46a/05,
 48a/18, 49b/15, 49b/27, 4a/23, 51a/27, 55b/20,
 63a/22, 63b/19, 63b/23, 64a/27, 65a/06, 65a/20,
 65b/26, 68a/27, 68b/13, 69a/05, 72a/17, 7b/21,
 80a/01, 80a/23, 81a/05, 84b/04, 84b/06, 84b/07,
 84b/09, 84b/10, 86a/12, 86b/22, 95b/19, 97b/05,
 99a/14, 99b/22, 9b/15

olduğu-çün <Tr.-Far. Olduğu için. -1-

o.+ dūr 56b/27 56b/26

olın - Olunmak. -145-

o.- a 35b/07, 110a/13, 49b/18, 63b/26

‘aḳd o.- a 85a/25

‘ilāc o.- a 34b/02, 65a/05, 66b/21

bi’l-küllîyye istifrāğ o.- a 66a/24

bürüdetden o.- a 49b/12

cezb o.- a 68b/27

def o.- a 1b/20, 99a/15

faşd o.- a 68a/23, 68b/24, 68b/25,
 69a/02, 69a/07

ḥabs o.- a 54a/10, 84b/15

ḥacāmat o.- a 15b/12

ḥarāretten o.- a 49b/13

ḥıfz o.- a 68a/22

ḥukne o.- a 8a/14

ḥukne’-i leyyine o.- a 46a/17

ḥalt o.- a 44b/13, 49b/17, 77a/08,
 85b/01, 8a/14

iḥtikān o.- a 13a/17

ishāl o.- a 104b/27, 26a/06, 29b/19,
 50a/15

isti’māl o.- a 103b/08, 104a/24,
 113b/01, 114a/19, 17b/16, 2a/05, 34b/11,

51a/09, 58b/09, 65b/01, 68a/18, 68a/23, 73b/23,
74a/11, 7b/11, 85b/01, 88b/16, 98b/25

men' o.- a 69a/26

mesh o.- a 65a/19

nāfi' o.- a 61a/08

naẓar o.- a 55b/13

saḥḥ o.- a 41b/26, 44b/13

ṭaleb o.- a 57a/01

taḳviyyet o.- a 64b/13, 64b/14

teb'īd o.- a 69a/01

tebrīd o.- a 106a/21

telyīn o.- a 107b/06, 110b/02, 29b/15,
43a/16, 51b/27, 66a/10, 69b/22, 70a/13, 70b/01,
84b/18, 86a/17

tenḳiye o.- a 60a/14

terk o.- a 35b/07, 75b/02

teskīn o.- a 68a/22

zīkr o.- a 100a/05, 28b/06

2a/11 o.- an 2a/11

70a/20 o.- an 70a/20

tenāvūl o.- an 89b/08

maḳṣūd o.- caḳ 103a/05

ziyāde o.- caḳ 101b/01

'add o.- dı 63b/18

rivāyet o.- dı 61b/11

zīkr o.- dı 70b/01, 97a/03

112a/10 o.- duḡı 112a/10

tevzī' o.- duḡda 111a/14

zīkr o.- ır 24b/25

ḥabs o.- maḳ 95a/05

istifrāḡ o.- maḳ 114b/20

terk o.- maḳ 21a/19

terṭīb o.- maḳdur 35b/17

ḥalāṣ o.- masa 85b/02

ṣabr o.- masa 38a/04

idrāk o.- masun 88a/08

'ilāc o.- maya 24a/11

o.- maya 59b/02

faṣd o.- maya 66a/27

ihmāl o.- maya 47a/23

isti'māl o.- maya 98a/10

te'ḥīr o.- maya 69a/16

tedārik o.- mayup 22b/07

o.- maz 94a/09

feyẓ o.- maz 65a/21

taḥlīl o.- maz 51b/21

'ilāc o.- mazısa 24a/06

o.- mış 32a/25, 92b/08

saḥḥ o.- mış ola 57b/16, 77a/26

o.- mışdur 111a/12

ḥabs o.- mışdur 76b/21

tecirib o.- mışdur 101b/13, 47b/27

zīkr o.- mışdur 65a/04

faṣd o.- sa 69b/08

ḥabs o.- sa 109a/08

ḥulṭ o.- sa 106a/19

ihmāl o.- sa 14a/23

ishāl o.- sa 52b/08

isti'māl o.- sa 21b/15, 33b/11

meṣḡul o.- sa 99a/20

ṭaleb o.- sa 22a/12

tekmīd o.- sa 6a/03

zīkr o.- sa 26a/03

saḥḥ o.- up 94b/11

o.- ur 5b/02, 85b/21

ḥalāṣ o.- ur 32b/08

ḥalḳ o.- ur 56b/18

isti'māl o.- ur 13a/17, 25b/20, 49a/25,

49b/04

istidlāl o.- ur 26a/02, 64a/19

ṣabr o.- ur 83a/27

olun - bk. *olın-* -2-

isti'māl o.- ur 3a/12

terkīb o.- ur 3a/11

on On, on sayısı. -673-

o. 100b/10, 100b/14, 101a/04,

101a/05, 102a/18, 102a/26, 103b/17, 103b/23,

104a/06, 104a/10, 104a/11, 104a/12, 104b/15,

104b/19, 104b/20, 104b/21, 104b/24, 105a/03,

105a/08, 105a/09, 105a/11, 105a/17, 105a/20,

105a/24, 105b/13, 105b/19, 105b/26, 106a/01,

106a/05, 106a/09, 106b/09, 106b/10, 106b/12,

106b/15, 106b/17, 107b/10, 107b/11, 107b/13,

107b/15, 108a/03, 108a/14, 108a/17, 108b/03,

108b/07, 108b/08, 108b/10, 108b/17, 109b/02,

109b/06, 109b/13, 109b/14, 109b/15, 109b/16,

109b/27, 10a/07, 10b/05, 10b/16, 110a/01, 110a/09, 110a/12, 110a/25, 111a/01, 111a/03, 111a/22, 111a/23, 111a/24, 111b/01, 111b/03, 111b/06, 112b/16, 112b/24, 113a/09, 113a/16, 113b/06, 113b/11, 113b/23, 113b/25, 114a/02, 114b/18, 115a/05, 115a/22, 115a/24, 115b/09, 115b/12, 115b/15, 115b/18, 115b/19, 116a/11, 11a/01, 11a/05, 11a/17, 11a/23, 12a/08, 12b/12, 12b/24, 13a/16, 13a/20, 13b/05, 13b/09, 13b/11, 13b/12, 13b/19, 14a/19, 14a/24, 14b/03, 15a/15, 15b/05, 15b/06, 15b/11, 15b/13, 16a/11, 17a/21, 17a/27, 17b/04, 17b/24, 18b/06, 19a/12, 19b/02, 20a/05, 20a/08, 20b/10, 20b/14, 20b/25, 21a/12, 21a/14, 21a/15, 21a/22, 21b/05, 21b/12, 21b/27, 23a/10, 23b/08, 23b/21, 24a/03, 24b/05, 24b/11, 25a/01, 25a/02, 25b/23, 26a/07, 27a/02, 27a/16, 27b/15, 27b/24, 28a/07, 28a/15, 28b/14, 28b/19, 28b/27, 29b/05, 29b/15, 29b/16, 29b/18, 30b/09, 30b/13, 30b/25, 31a/07, 31b/02, 32b/14, 33a/06, 33a/11, 34a/03, 34a/21, 35a/07, 35b/26, 36b/02, 36b/10, 36b/16, 37a/08, 37a/15, 37b/24, 38a/06, 38a/12, 38b/01, 38b/02, 39b/13, 3b/06, 3b/07, 3b/09, 3b/14, 3b/16, 40a/21, 40b/10, 41b/21, 42a/10, 42a/23, 42b/08, 42b/09, 43a/13, 43a/18, 43a/19, 43a/24, 43a/25, 43b/04, 43b/11, 44a/04, 45a/26, 45b/08, 45b/18, 46b/24, 47a/03, 47a/05, 47a/06, 47a/27, 47b/01, 48a/09, 48b/10, 4b/07, 50b/05, 50b/17, 51a/01, 51b/08, 51b/19, 51b/24, 53a/02, 53a/12, 53a/17, 53b/11, 53b/17, 53b/18, 54a/20, 54a/22, 54a/23, 54a/25, 54a/26, 54b/02, 54b/05, 54b/06, 54b/13, 54b/14, 54b/15, 54b/20, 54b/21, 54b/22, 55b/01, 55b/06, 55b/10, 55b/19, 55b/26, 56a/03, 56a/05, 56a/07, 56a/08, 56a/11, 56a/18, 56a/19, 56a/20, 56a/25, 56a/26, 57a/25, 57a/26, 57a/27, 57b/01, 57b/03, 57b/06, 57b/08, 57b/24, 57b/26, 58a/03, 58a/04, 58a/23, 58a/27, 58b/03, 58b/08, 58b/22, 59a/10, 59a/23, 59b/12, 59b/19, 5a/04, 5a/06, 5a/10, 60a/01, 60a/02, 60a/04, 60a/05, 60a/07, 60a/21, 60b/06, 64b/15, 64b/27, 65a/10, 65a/15, 66a/14, 66a/17, 66a/23, 66b/27, 67a/01, 67a/02, 67b/02, 67b/09, 67b/10, 67b/13, 67b/16, 69a/13, 69a/19, 69a/23, 69a/24, 69b/18, 69b/19, 69b/26, 6a/12, 6a/13, 70a/01,

70a/10, 70a/15, 70a/18, 70a/26, 70a/27, 70b/05, 70b/20, 70b/21, 71b/19, 72b/07, 72b/08, 72b/09, 73a/04, 73a/12, 73a/13, 73a/17, 73a/20, 73a/23, 73b/10, 73b/26, 74a/02, 74a/04, 74a/08, 74a/10, 74b/02, 74b/03, 74b/11, 74b/15, 74b/21, 74b/24, 75a/02, 75a/03, 75a/11, 75a/12, 75a/13, 75b/21, 76a/18, 76a/20, 76a/21, 76b/07, 76b/27, 77a/01, 77a/02, 77a/19, 77b/03, 77b/18, 78a/01, 78a/26, 78b/03, 78b/26, 78b/27, 79a/10, 79a/11, 79a/23, 79a/24, 79a/25, 79a/26, 79b/11, 79b/18, 79b/19, 7b/01, 7b/02, 7b/17, 80a/22, 80b/02, 80b/06, 80b/15, 80b/25, 81a/22, 81b/07, 81b/08, 81b/21, 81b/22, 82a/14, 82a/15, 82a/16, 82b/04, 82b/08, 83a/17, 83b/09, 83b/26, 84b/17, 85a/18, 85b/03, 85b/04, 85b/07, 85b/09, 85b/16, 85b/17, 86a/15, 86a/16, 86a/19, 86a/20, 86b/02, 86b/03, 86b/06, 86b/16, 87a/01, 87a/19, 87a/20, 87a/22, 87a/23, 87a/26, 87a/27, 87b/02, 87b/10, 87b/11, 88a/11, 88a/17, 88a/18, 88a/23, 88b/03, 88b/24, 89a/06, 89a/21, 89b/18, 89b/19, 89b/20, 89b/24, 8b/04, 8b/16, 90a/12, 90a/25, 90b/17, 90b/18, 90b/19, 90b/21, 90b/27, 91b/01, 91b/22, 92b/01, 92b/03, 93a/10, 93a/26, 93b/12, 93b/23, 93b/24, 94a/02, 94a/06, 94a/07, 95a/02, 95a/06, 95a/08, 95a/10, 95a/14, 95a/21, 95b/22, 95b/27, 96a/05, 96a/11, 96b/14, 98b/16, 98b/17, 98b/22, 9a/08, 9a/26, 9b/21, 9b/23, 9b/27, 65a/25, 90b/06, 96a/06

o.+ ar 105b/02, 106b/23, 106b/26, 107b/05, 107b/14, 107b/19, 108a/02, 108b/01, 108b/09, 108b/11, 109b/07, 109b/09, 110b/27, 113b/03, 115a/01, 115a/08, 115a/24, 115b/17, 11a/06, 11a/21, 12b/09, 12b/17, 13a/15, 14b/17, 15b/04, 16b/06, 19a/01, 19a/05, 19a/21, 19a/22, 19a/23, 19b/16, 20a/11, 21a/21, 24b/03, 24b/11, 28b/27, 30a/26, 31a/12, 31b/07, 32b/01, 34b/17, 35b/09, 35b/19, 36b/09, 37a/04, 37b/25, 38b/07, 39b/05, 39b/06, 3b/11, 43a/16, 43a/25, 43b/01, 44a/13, 45b/18, 46a/22, 48b/09, 50b/06, 50b/27, 51a/01, 51a/03, 52a/06, 54a/24, 55b/17, 55b/23, 57b/25, 58b/13, 59a/03, 60a/02, 60a/26, 66a/04, 66a/05, 66a/08, 66a/20, 67b/08, 67b/21, 69a/13, 69a/18, 69b/20, 69b/21, 70a/11, 70a/16, 70b/15, 70b/22, 71a/04, 73a/14, 73a/17, 73a/24, 79a/21,

80a/23, 81b/19, 81b/23, 85b/10, 86a/23, 86a/24, 86a/25, 87a/25, 87b/08, 88a/03, 88a/15, 88a/20, 88b/04, 8a/10, 8a/14, 8a/24, 90a/25, 90b/07, 91a/05, 91a/07, 93b/14, 94a/05, 95a/01, 95a/16, 95a/23, 95b/01, 95b/02, 96a/01, 96a/06

o.+ unci 18a/21, 69a/27, 72a/09

oñad İyice, adamakıllı. -8-

o. 25a/12, 64b/10, 73b/22, 83a/13, 96a/02, 98b/27, 9a/26, 10a/22

oñar - Onarmak, iyileştirmek. -1-

o.- a 39a/09

oñat - Onarmak, iyileştirmek. -1-

o.- ur 18b/17

oñul - İyileşmek. -4-

o.- mağa 54a/08, 67a/07

o.- mağ 67a/14

o.- ur 98a/06

oñult - Tedavi etmek, iyileştirmek. -2-

o.- ur 67a/16, 99b/10

oñurğa Omurga, omurga kemiği. -9-

o. 25a/13, 25b/22, 28a/20, 48a/07, 68b/01, 71a/16, 71a/21

o.+ da olur 48a/07

o.+ ları 26a/15

orta Orta, ara, mutedil. -4-

o. 75b/08

o.+ dadur 107a/18

o.+ sından 10a/18, 71a/14

ot 1. Ot, bitki. 2. İlaç, deva. -233-

o. 101a/19, 102a/20, 102b/18, 105a/14, 24b/20, 37b/17, 44b/23, 48a/03, 48b/08, 49a/04, 50a/01, 60a/01, 80b/18, 90b/24, 91a/05, 91a/08, 91a/26, 91b/01, 91b/12, 91b/23, 92a/07, 92a/10, 93b/12, 93b/13, 93b/24, 95a/07, 96a/21, 96b/25, 97a/01, 98a/24, 98b/04, 99a/03, 99a/05, 99b/11, 99b/17

o.+ dur 116a/18, 44a/23

o.+ ı 101a/06, 101a/19, 101a/27, 101b/01, 101b/19, 102a/23, 102b/02, 102b/27, 103a/01, 103a/18, 104b/23, 105a/06, 105a/19, 106a/08, 108a/10, 109b/17, 10b/04, 10b/08, 10b/09, 112b/20, 113a/06, 113a/10, 113a/27, 114b/22, 11a/21, 11b/12, 11b/15, 13b/13,

13b/22, 14a/18, 14a/26, 14b/06, 14b/16, 14b/20, 14b/23, 15a/11, 15b/18, 16b/11, 16b/12, 16b/24, 18b/01, 21a/16, 21b/12, 23b/01, 23b/04, 24b/01, 24b/02, 24b/09, 24b/16, 24b/27, 25b/03, 25b/04, 25b/21, 26a/12, 26b/07, 27a/12, 27b/26, 28a/19, 29a/06, 29b/27, 34a/07, 36a/02, 37b/19, 38b/14, 40a/27, 41b/26, 42a/05, 43b/07, 44a/12, 44a/15, 44a/21, 44b/03, 44b/12, 45a/15, 45b/06, 47a/03, 47a/07, 48b/16, 4b/05, 51a/24, 51b/26, 51b/27, 53a/06, 53a/19, 54b/06, 56a/24, 57a/27, 57b/09, 57b/12, 57b/21, 59b/09, 72b/18, 73a/22, 73b/01, 73b/05, 73b/10, 75a/13, 75b/26, 76b/23, 77a/27, 77b/06, 77b/09, 78b/01, 79a/24, 79b/12, 79b/24, 79b/27, 81b/04, 81b/08, 81b/20, 81b/25, 82a/22, 83a/07, 84b/23, 85b/05, 85b/10, 85b/11, 85b/19, 87a/04, 88a/14, 88b/09, 88b/11, 89a/10, 89a/11, 89a/14, 8a/04, 8a/12, 90a/16, 90b/15, 91a/12, 91a/21, 91b/03, 91b/04, 91b/10, 91b/19, 91b/21, 92a/01, 92a/12, 94a/16, 94b/24, 96a/25, 96b/11, 98b/19, 98b/22, 99a/04, 9a/14, 6b/16

o.+ ıdur 21b/13, 8b/14

o.+ ın 48b/25, 56a/04, 60a/08, 7a/02, 96b/06, 15a/13

o.+ ından 7a/27

o.+ ını 25a/23, 25a/20

o.+ ınuñ 41a/17, 76b/24, 76b/25, 80b/23

o.+ ıyıla 41b/25, 43b/08, 50b/25, 67a/11, 70a/03, 81a/14, 83b/16, 98a/26

o.+ ıyıla ola 25b/19, 8b/04

o.+ lar 100a/17, 10a/03, 18b/22, 22a/07, 27a/11, 27a/13, 27b/25, 40a/26, 4b/27, 9a/09, 9a/13

o.+ lardan 75b/27, 7b/19

o.+ ları 39a/08, 39a/10, 39a/16

o.+ larıla 105b/07, 9a/09

o.+ larıla olan 33a/10

otur - Oturmak. -46-

o.- a 110b/08, 111a/09, 115b/26, 26b/04, 27a/10, 28a/22, 48a/26, 59b/06, 64a/04, 78a/09, 79b/07, 84b/23, 91a/17, 91b/14

o.- alar 100a/15, 100b/23, 100b/24, 100b/25, 101b/02, 115b/01, 84b/25, 87b/15, 88b/11, 92b/13

o.- duğı 12b/23

o.- duğdan 26b/04

o.- mağ 100b/21, 112b/14, 4b/24, 78a/06, 88b/09, 96a/25

o.- mağda 20a/02

o.- mağdan 30b/08

o.- mağdur 101a/03

o.- masun 16a/18, 16a/19

o.- mış 21b/18

o.- sun 64a/24

o.- up 112b/15, 7a/03

o.- ur 61a/03

o.- urken 14a/11

oturt - Oturtmak. -2-

o.- alar 101b/04, 22b/13

otuz Otuz, otuz sayısı. -73-

o. 102a/23, 103b/17, 104b/20, 105b/04, 106a/08, 109b/08, 109b/11, 109b/17, 110a/08, 110a/11, 110a/22, 110a/24, 111a/24, 111a/25, 111b/02, 111b/03, 115b/10, 11b/12, 18b/17, 20a/16, 22b/02, 29a/10, 36a/15, 36b/03, 36b/24, 37b/13, 39b/01, 40a/14, 40b/24, 41a/07, 41b/01, 44a/03, 50b/05, 51a/03, 54b/06, 54b/21, 55b/22, 56a/24, 56a/25, 60a/01, 60a/03, 65a/14, 65a/15, 69a/23, 75a/12, 75a/13, 76a/04, 79a/22, 79a/25, 79b/11, 79b/12, 79b/16, 82a/14, 85b/04, 85b/10, 85b/22, 85b/26, 88a/24, 88b/03, 89b/17, 8b/16, 90a/06, 90b/19, 91a/01, 91a/12, 91b/04, 92b/10, 93b/23, 94b/25

o.+ unci 36a/05

ov - Ovmak. -68-

o.- a 33b/12

o.- ala 92b/17

o.- alar 102a/22, 113a/02, 114b/21, 116a/25, 11b/26, 17a/19, 26a/15, 26a/27, 27b/08, 27b/09, 29a/27, 32b/02, 34b/15, 43b/08, 43b/09, 43b/16, 43b/24, 45a/02, 46a/21, 48b/17, 4b/17, 50a/17, 50b/25, 51a/17, 51a/19, 54a/06, 54b/07, 65a/26, 65b/11, 67a/10, 67a/21, 73b/12, 73b/13, 74b/01, 74b/26, 75b/25, 78a/10, 78a/11,

78b/25, 7b/06, 81a/08, 81a/09, 81b/15, 83a/09, 84b/23, 86a/14, 86b/23, 87b/12, 90a/10, 93a/12, 93b/15, 94b/03, 95b/26, 97b/01

o.- duğdan 65b/02

o.- mağ 15a/09, 28b/05, 78b/23

o.- mağdan 48a/19

o.- mağdur 100b/21, 47a/01

o.- mağıla 17a/14

ovul - Ovulmak. -4-

o.- mış ola 5a/14, 6a/16, 12a/11, 69a/26

oyna - Oynamak, yerinden hareket etmek. -2-

o.- mağdur 59a/18

o.- r 9b/17

Ö

öd Öd maddesi. krş. řafrā. -35-

ö. 84a/04

ö.+ de 109b/22, 109b/24

ö.+ den 110b/14

ö.+ i 104a/13, 115b/02, 31a/10, 33a/11, 34a/10, 34a/11, 39b/18, 41a/14, 85a/26, 89a/10, 103b/26, 13b/23

ö.+ ile 33a/13

ö.+ in 23b/11, 27a/09, 27a/23, 35a/14, 38a/18, 40a/08, 40a/09, 41a/27, 42b/26

ö.+ inden 33a/16

ö.+ iyile 103b/26, 40b/14, 47b/10, 89a/12

ögken bk. öyken. -1-

ö.+ dedür 108b/27

ögür - Böğürmek, bağırarak, yüksek sesle haykırmak.

-3-

ö.- mek 73b/24

ö.- mekdür 89b/04

ö.- ür 89b/08

öksür - Öksürmek. -27-

ö.- dükce 66b/17

ö.- dükde 66b/15, 67b/01, 71b/09, 71b/13

ö.- mege 55a/23

ö.- megi 71b/22

ö.- megile 52b/15, 72a/13, 71b/19

ö.- mek 109a/03, 54b/26, 66a/25
 ö.- mekde 72a/01
 ö.- se 66b/21, 67b/25, 71b/04
 ö.- üp 66b/23, 91a/25, 66b/07
 ö.- ür 103b/16, 66b/19, 67b/22, 68a/13,
 69b/11, 68b/17, 109a/05
öksürük Öksürtük. -2-
 ö.+ de 55a/12
 ö.+ e 55b/04
öküz Öküz, erkek sığır. -1-
 ö. 15a/11
öl - Ölmek. -3-
 ö.- di 64a/14
 ö.- mek 64a/18
 ö.- meyince 17b/14
öldür - Öldürmek. -3-
 ö.- mek 26b/11, 38b/18
 ö.- üci 41a/10
ölü Ölü. -1-
 ö. 23a/22
'ömr <Ar. Ömür. -4-
 āḥir-i '.+ de 56b/19
 āḥir-i '.+ e 37a/24
 '.+ i oldukça 35a/24
 '.+ leri 64a/02
øj Ön, önce. -6-
 ö.+ ince 53b/21
 ö.+ lerinde 32b/26
 ö.+ ü 55a/26
 ö.+ ünde 6a/17
 ö.+ üne 26b/16, 26b/20
øjürdi Önce, ilk önce, daha önce, ileri. -12-
 ö. 109a/26, 16b/21, 44b/06, 64a/21,
 72b/10, 75a/25, 75b/06, 76a/27, 78b/17, 90a/19,
 98a/03
 ö. olsa 52b/20
ördek Ördek. -3-
 ö. 30b/16, 33a/16, 63b/21
ören Virane, harabe. -1-
 ö. 41a/12
ört - Örtmek, kapatmak, kaplamak. -2-
 ö.- e 64a/07
 ö.- er 31a/01

örümce bk. örümcek. -1-
 ö. 32a/05
örümcek Örümcek. -1-
 ö. 42b/20
öt - Ötmek. -4-
 ö.- er 114b/16, 72a/15, 89a/19, 89a/20
ötürü Dolayı, sebebiyle. -1-
 ö. 63b/16
öyken Akciğer. -37-
 ö. 53b/09, 54b/03, 54b/27, 55b/10,
 55b/14, 55b/20, 68b/01, 68b/16, 79b/01, 53b/08,
 71a/09
 ö.+ de 53b/14, 72a/23, 92a/05, 66b/12
 ö.+ de olur 80a/01
 ö.+ de olurısa 80a/02
 ö.+ den 65a/07, 68a/17, 71a/21
 ö.+ e 107a/16, 107a/18, 46a/04, 52a/18,
 53b/25, 68b/16, 71a/19, 80a/03
 ö.+ inde 67b/24, 67b/26, 67b/27,
 68a/11
 ö.+ leri 52a/05
 ö.+ lerinde 72a/20
 ö.+ üj 54b/12
 nefsi-i ö.+ üj 54a/17
öyle Ögle. -4-
 ö.+ den 108a/18
 ö.+ ye 55b/08, 60a/19, 60a/26
öyleyin Ögle vaktinde. -1-
 ö. 11b/16
öz Öz, iç. -2-
 ö.+ inden 106a/09
 ö.+ iyile 55b/24
özge Başka, gayrı. -1-
 ö. 22a/17

P

pāçe <Far. Kasaplık hayvanların kesilmiş
 ayağı. -10-
 p. 100b/16, 103a/22, 33b/20, 33b/23,
 67a/08, 78a/08, 8a/08
 p.+ si 106a/10
 p.+ siyile 54b/22
 p.+ siyile ola 55b/25

pāk <Far. Pak, temiz. -72-

p. 14b/10, 18b/15, 36b/17, 59a/13, 60a/05, 63a/22, 6b/23, 71b/19, 76a/20, 94b/11, 9a/25

p. éde 45b/06, 7a/03, 90a/16

p. édeler 11a/19, 14b/05, 38a/13, 39b/22, 41a/02, 41a/06, 50b/08, 5a/21, 65b/03, 73a/16, 79a/18, 80b/04, 82a/03

p. éder 110b/21

p. étükdén 78b/03, 82b/14

p. étmegile 41a/01

p. étmek 76b/13, 81b/02

p. étmekdür 10b/27, 72b/16, 82a/21

p. eylemek 20b/06, 59b/15, 77b/27, 82b/02, 96a/17

p. eylemekdür 101b/18, 17a/11, 50a/26, 74a/20, 74b/10, 78a/25, 89b/12, 9a/24

p. eyler 106a/18, 47b/18, 50a/16, 5a/12, 67a/14, 6b/07, 6b/13, 7a/01, 7b/07, 8a/17

p. ola 75b/13, 76a/12, 76b/25, 92a/25, 92a/26

p. olmasa 90a/20

p. olmazısa 71b/20, 78b/05

p. olsa 60a/10, 81a/17, 90a/24, 94a/18

p. olur 18a/05

pālūz <Far. *bk. bālūze*. -1-

p.+ lar 19b/25

panbucuk <Far.-Tr. Az miktarda pamuk. *bk. panbuk*. -1-

p.+ ıla 49b/11

panbuğ <Far. *bk. panbuk*. -1-

p. 23a/23

panbuk <Far. Ebegümecigillerden, koza biçimindeki meyvesi üç, dört, beş dilimli olan, sıcak bölgelerde yetişen tarım bitkisi, pamuk (*Gossypium*). -14-

p. 41a/18, 41a/23

p.+ a 50a/09

p.+ dan 41a/23, 41a/21

p.+ ı 104a/15, 20b/24, 41a/20, 50a/11

p.+ ıla 104a/14, 22a/19, 37b/23, 41a/19, 50a/04

panbük <Far. *bk. panbuk*. -1-

p. 37b/07

parala - <Far.-Tr. Parçalamak. -1-

p.- mak 20a/19

pāre <Far. Parça, cüz. -52-

p. 100b/22, 11a/20, 11a/22, 11a/23, 18b/19, 24a/15, 26b/01, 28a/01, 28a/02, 28a/04, 32b/15, 38a/18, 39b/10, 3b/19, 43a/01, 43b/14, 43b/16, 46a/19, 48a/27, 48b/16, 48b/26, 49b/09, 50a/03, 50a/09, 50a/11, 51a/25, 52b/25, 56b/02, 5b/13, 60a/09, 6b/01, 6b/04, 6b/18, 6b/27, 7a/17, 82a/23, 89a/26, 89a/27, 89b/23, 96b/06, 48a/21

p. eyleseler 29a/24

p.+ leri 103a/17, 103a/20

p.+ si 101b/04, 68b/03, 68b/04

p.+siyile 81a/04

pārecuk <Far.-Tr. Küçük parça. -1-

p.+ ları 65a/12

pārecük <Far.-Tr. *bk. pārecuk*. -1-

p. 77a/21

parsama *bk. verseme*. -1-

p. 63a/07

pārsī <Far.-Ar. Farslara ait, Farslara özgü. -1-

p.+ ce 29a/18

pas Su içinde ve nemli havada metallerin, özellikle demirin yüzeyinde oksitlenme sonucu oluşan madde, pas. -4-

p. 39b/20, 99b/09

p.+ ı 67a/05

p. olmakdan olurısa 39b/23

paş *bk. pas*. -1-

p. 41a/06

pāšā Hekim adı. *ḥācī pāšā*. -1-

p. 49b/06

pāzī Ispanakgillerden, yaprakları sebze olarak kullanılan bir bitki, yaban pancarı, yabani ıspanak (*Beta vulgaris varicla*). -6-

p. 15b/10, 24b/09, 27a/23, 85b/05, 85b/13, 1b/18

pāzū *bk. pazı*. -11-

p. 104a/10, 26b/04, 42a/06, 43a/23, 46a/18, 70b/19, 86b/01, 8a/06, 96b/05

p.+ ya 37b/09
p.+ yıla ola 26b/08
pelīd (1) <Ar. Meşe, pelit (*Uercus*). -1-
p. 25b/09
pelīd (2) <Far. Kirli. -4-
p. olmağ 105b/25, 10b/02, 12a/06, 16a/05
pelīn <Gr. Birleşikgillerden, yapraklarında ve öteki bölümlerinde çok acı, kokulu bir madde bulunan, hekimlikte kullanılan çok yıllık ve otsu bir bitki, pelin otu, acı pelin, akpelin (*Artemisia absinthium*). -4-
p. 105b/10, 111b/14, 114a/05, 41a/12
penbe <Far. *bk. panbuğ*. -6-
p. 10a/21, 49b/06, 23a/24
p.+ yile 41a/02, 49b/09, 50a/06
penīr <Far. Peynir. -8-
p. 102b/22, 107b/24, 111a/25, 115b/10, 52b/24
p.+ de 104a/08
p.+ den 19b/22
p.+ i 103a/02
perde <Far. Perde. -5-
p.+ dür 31a/18, 31b/22
p. olur 31a/20
p.+ si 32a/01, 32a/04
perhīz <Far. Perhiz, diyet. -3-
p. edeler 115b/05, 36a/04, 51a/15
persiyavşan <Far. <Gr. *bk. persiyāvşān*. -4-
p. 18b/04, 27a/12, 7b/19, 104a/16
persiyāvşān <Far. <Gr. Baldırıkara (*Aspelinum adianthum*). -10-
p. 109b/15, 111a/06, 21b/26, 27b/23, 53b/17, 54b/15, 55b/26, 85b/12, 86a/18, 87b/06
pes <Far. Şimdi, o halde. -9-
p. 112a/23, 15b/27, 24b/15, 47b/16, 60a/13, 66b/20, 67a/23, 71b/25, 95a/05
peydā <Far. Ortada, açıkta. -1-
p. olur 114b/14
peynir <Far. *bk. penīr*. -1-
p. 96b/27
pīr <Far. Yaşlı, ihtiyar. -1-
p.+ lere 6a/03

piş - Pişmek. -1-
p.- e 89b/21
poğ Bok, dışkı. -4-
p.+ ı 47b/25, 89a/01
p.+ ını 39a/12
p.+ ıyıla 47b/26
poyrāz <Gr. Kuzeydoğudan esen soğuk rüzgâr. -1-
p.+ a 92b/13
pür <Far. Dolu. Çok. -1-
p. 78a/24

R

rabb <Ar. Tanrı, Allah. Efendi. -1-
r. 84a/16
rabbi'l-'ālemīn <Ar. Alemlerin tanrısı. Allah. -1-
r. 1b/01
rābi' <Ar. Dördüncü. -1-
hażm-ı r. 5b/25
rādi' <Ar. Reddeden, reddedici, karşı, bir grup ilaca verilen genel ad. -6-
r. 107b/02
r.+ ler 107b/01, 30b/19
r.+ lardan 108a/06, 14b/13
r.+ lerile 46a/13
rāğib <Ar. Rağbet eden, ilgi duyan. -1-
r.+ lar 2b/09
rāhat <Ar. Rahat. -17-
r. 6a/04
r. ola 58a/22, 91a/18
r. olmağa 59b/26
r. olmağ olur 51b/23
r. olmağ 10b/26, 22a/18, 40b/22, 51b/17, 54b/13, 57a/23, 6a/03, 82a/13
r. olmaz 21b/01
r. olsun 91b/14
r. olup 82b/21
r. olur 71b/02
rahim <Ar. *bk. raḥm*. -1-
r.+ de 10a/22
raḥm <Ar. Rahim, döl yatağı. -4-
r.+ den 17a/04
r.+ e 17b/08, 85a/08

- r.+ üñ 64b/07
- rahmet** Eski bir tıp ve ecza kitabı. *kitāb-ı rahmet*. -1-
kitāb-ı r.+ de 37b/10
- rahmetühü** <Ar. Onun rahmeti. -1-
r. 2b/24
- rā'ib** <Ar. Kuşkulu, şüpheli. (MetindeSüt kesığının suyu.) -1-
r. 59b/02
- raķık** <Ar. İnce, berrak. -46-
r. 115a/17, 19b/24, 21b/20, 22a/20, 26a/26, 26b/26, 31b/18, 34a/14, 48a/16, 51b/26, 53b/20, 59b/23, 60b/13, 61b/05, 66a/03, 85a/16, 87b/19
kañtariyün-ı r. 11a/14, 24b/03, 47a/03, 85b/12
r.+ dür 33b/02, 84a/18
r. ola 113b/07, 24a/19, 33a/26, 71b/23, 76b/19
r. olanuñ 32a/03
r. olduğı 4a/07
r. olıcaķ 53b/21
r. olmaķ 106a/07, 106b/03, 108a/12, 112b/01, 33b/18, 42b/07, 4a/06, 7a/22
r. olmaķdur 77a/07
r. olsa 31a/03, 54b/24, 60b/21, 68b/17
r. olur 106b/06, 34a/02
- rāmek** <Far. Zāc-ı aħmer, mazı, nar kabuğı zamk-ı arabī ve pekmezle yapılan bir macun. -9-
r. 101b/26, 102a/27, 105a/13, 110a/26, 49a/15, 73a/06, 91a/13, 95b/08
r.+ ile 78b/24
- rās** <Far. Yol. -1-
muķaddem-i r. 3b/24
- raš** Sağlam, sağlam bilgi. -1-
r. 37a/11
- rāstuh** <Far. Göz damlası olarak kullanılan antimon trisülfür. -1-
r. 99b/15
- rāstūh** <Far. *bk. rāstūh*. -2-
r. 31a/09, 31a/12
- rāstuk** <Far. *bk. rāstūh*. -1-
r. 31b/19
- rāstūķ** <Far. *bk. rāstūh*. -1-
r. 29a/19
- ra'se** <Ar. Titreme. -1-
r. 25a/09
- raṭb** <Ar. Rutubetli, nemli özelliğē sahip. -33-
r. 10a/02, 10b/19, 12a/22, 13b/14, 19a/19, 22a/05, 25b/15, 25b/16, 29b/22, 29b/25, 33a/08, 38a/20, 43b/05, 4a/11, 6a/05, 74a/15, 7a/26, 8b/05
füzül-ı r. 52a/17
sebel-i r. 31b/25
tekmīd-i r. 81a/05
r.+ dur 14a/13, 56a/02, 61b/04, 62b/05, 63a/06
füzül-ı r.+ e 52a/18
r. ola 30a/09, 73b/23, 74b/17
r. olsa 68a/03
r. olsun 13b/10
- rāvend** <Far. Karabuğdaygiller familyasından, büyük yapraklı, çok yıllık bir bitki ve bu bitkinin kökü, ışgın, ravend-i çini, ravend-i rûmî, ravendiye. (*Rheum ribes*). -8-
r. 113b/05
r.-i çini 105b/10, 105b/17, 17b/17, 88b/21, 89b/25, 91b/20
r.-i şini 5b/19
- rāvendī** <Far. Rāvendle ilgili, rāvende ait. *bk. rāvend*. -1-
ķurş-ı enberbārīş-i r. 107a/03
- rāyih** <Ar. *bk. rāyīha*. -2-
r.+ ler 44b/04
r.+ lu 92b/13
- rayihā** <Ar. *bk. rāyīha*. -1-
r.+ sı 4a/27
- rāyihā** <Ar. Koku. -6-
r. 8a/19
r.+ lar 83b/12
r.+ lu 14b/05
r.+ sı 61a/19
r.+ sı olmamaķ 80a/20
r.+ sı olurısa 99b/13

rāzīkī <Ar. Razaki üzüm. -5-
r. 13b/09, 18a/18, 19a/24, 54a/20
r. ola 18b/17

rāzī Hekim adı; *ebū bekir rāzī*. -2-
r. 5b/12, 7a/01

rāzī <Ar. Razi, kabul eden. -2-
r. olmazısa 35a/23
r. olurısa 35a/22

rāziyāne <Far. Rezene otu (*Foeniculum vulgare*). -127-
r. 105a/23, 105b/02, 105b/17, 105b/18, 105b/25, 106a/01, 106a/03, 106a/04, 106b/08, 106b/11, 106b/15, 106b/24, 106b/25, 107b/18, 108a/14, 108a/16, 108a/27, 108b/03, 108b/09, 111b/07, 112b/15, 112b/26, 113a/13, 113a/15, 113b/10, 113b/22, 114a/07, 114a/12, 114b/17, 114b/25, 115a/01, 115a/02, 115a/21, 11a/12, 11b/15, 12a/13, 14a/27, 15a/27, 15b/01, 16a/10, 16a/15, 17a/21, 18b/05, 24a/13, 24a/24, 24b/25, 24b/26, 27a/15, 27b/06, 28a/14, 28b/18, 28b/22, 29a/08, 29a/10, 29a/14, 29a/15, 31a/06, 33a/05, 33a/14, 33a/17, 33a/22, 33b/04, 33b/06, 34a/02, 34a/07, 34a/12, 34b/13, 35b/25, 37a/05, 38a/11, 39b/13, 40a/20, 41b/21, 43b/17, 44a/19, 45a/16, 46b/23, 50a/15, 50b/17, 50b/21, 54a/23, 54a/27, 56a/01, 56a/03, 58b/12, 60a/17, 60a/25, 6a/20, 74a/08, 74a/22, 74b/13, 74b/21, 75b/20, 76a/01, 77a/18, 77b/18, 78b/03, 7a/14, 7b/06, 7b/16, 7b/19, 80b/05, 81b/08, 82b/04, 82b/10, 84b/16, 84b/19, 85a/18, 85b/14, 85b/27, 88a/11, 88a/15, 93a/25, 93a/26, 93b/01, 93b/05, 94a/04, 94a/13, 94b/04, 96b/10, 9a/07, 9b/20, 9b/21
r.+ nüj 41a/17
r.+ yi 28b/23

rebv <Ar. Astım hastalığı. -2-
r.+ den 52b/20
r. eyler 52b/18

redd <Ar. Reddetme, geri çevirme. -1-
r. eyledi 78b/13

reddiye <Ar. *bk. redd*. -4-
r. 3a/09
aḥlāt-ı r. 106a/17, 10a/13
r.+ den 50b/08

ref'et <Ar. Merhamet etme, acıma, esirgeme. Yükselme. -1-
r. 22a/02

reḥāvet <Ar. Gevşeklik, tembellik. -4-
r. 38b/27
r. vèrmegile 93b/22
r. vèrmeye 81a/10
r. vèrür 103a/14

re'is <Ar. Baş, başkan, reis. -5-
a'žā'-i r.+ lere 46b/16
a'žā'-yı r.+ lerüj 56b/11
r.-i küldür 56b/24
r.-i mäle 111b/18, 111b/19

re'isü'l-eṭibbā <Ar. Tabiplerin reisi. -1-
r. 18a/16 18a/15

remād <Ar. Kül. -1-
r.+ ıla 34a/25

remed <Ar. Göz ağrısı. -14-
r. 29b/06, 29b/10, 30a/09, 30a/16, 30a/18, 32a/21
ibtidā'-i r.+ de 30a/21
r.+ dedür 29b/06
r.+ den 34a/15
r.+ e 30a/20, 32a/21
r.+ üj 30a/03, 30a/10, 32b/11

rendelet Rendelemek. -2-
r.- yüp 21b/10, 21b/11

reng <Far. Renk. -22-
r.-i kāmı 69a/08
r.+ i 109a/10, 109a/11, 110b/19, 111a/18, 30b/04, 38a/01, 45a/12, 46b/11, 50a/13, 50a/14, 7a/19
r.+ i olaydı 112b/02
r.+ inde olup 24a/09
r.+ ine 109a/11
r.+ ini 75a/07
r.+ lü 108a/12, 68a/07
r.+ lü olmaya 95b/17
r. olsa 50a/13
r. olur 69b/14

rengīn <Far. Renkli. -5-
r. 19a/16

- r.+ ce 99b/25
 r. édeler 65a/18
 r. olmağdur 98a/20
 r. olmaya 95b/17
- resül** <Ar. Resul, Hz. Muhammed. -5-
 r. 2a/19
 hazret-i r. 37b/11, 61b/11, 61b/13
 hazret-i r.+ e 61b/12
- reşād** <Ar. Su teresi tohumu, acı tere tohumu
 (*Semen nasturtium officinale*). -2-
 bezr-i r. 105b/05
 habb-ı r. 77b/04
- revā** <Ar. Uygun, layık. -1-
 r. 51a/21
- revğan** <Far. Yağ. Cila, vernik. -1-
 r. eyleyüp 55b/07
- reyhān** <Ar. Reyhan (*Ocimum basilicum*). -15-
 r. 10a/11, 10b/10, 18b/15, 40a/10,
 60a/27, 70a/19, 93b/03, 93b/12, 96a/21, 97a/26,
 98a/24
 r.+ dan 93b/15
 r.+ ı 13b/14
 şarāb-ı r.+ ı 79a/02
 r.+ lardan 24b/23
- reyhānī** <Ar.-Far. Reyhanla ilgili, reyhana ait. -1-
 şıfat-ı şarāb-ı r. 18b/15
- rezene** <Far. *bk. rāziyāne*. -1-
 r. 23b/08
- rıfık** <Ar. Tatlılık, yavaşlık. -9-
 r.+ ıla 114b/03, 114b/05, 114b/21,
 26a/06, 5a/05, 5a/16, 5b/05, 6b/07, 86b/20
- rıtl** <Ar. *bk. rıtl*. -1-
 r. 65b/03
- rıtl** <Ar. Litre. -126-
 r. 104a/11, 105a/02, 105a/03, 105b/04,
 107b/09, 109b/14, 111a/02, 113a/01, 113a/02,
 113a/03, 113b/27, 114a/01, 114a/11, 115a/04,
 115a/05, 115b/14, 115b/15, 11a/16, 11a/18,
 11a/22, 11b/13, 11b/15, 12b/16, 13a/16, 13b/11,
 14b/01, 14b/02, 14b/25, 15a/13, 15b/04, 15b/05,
 15b/10, 17a/26, 17b/02, 18b/17, 18b/18, 20a/16,
 20b/13, 24b/04, 24b/10, 24b/27, 31b/06, 31b/07,
 3b/16, 43a/23, 43a/24, 47a/04, 47a/05, 54a/25,
 57b/05, 57b/10, 58b/14, 5a/05, 5a/09, 65a/14,
 65b/04, 66a/12, 66a/13, 67b/11, 67b/12, 67b/13,
 67b/14, 67b/15, 69a/11, 69a/18, 6a/25, 70a/15,
 70a/16, 70b/20, 73b/17, 73b/18, 73b/19, 76b/04,
 76b/05, 76b/06, 76b/14, 76b/15, 85b/06, 85b/07,
 85b/15, 85b/16, 86a/19, 86b/01, 86b/02, 87a/26,
 87b/06, 87b/07, 88a/16, 88a/27, 8a/12, 8a/13,
 90a/10, 94a/05, 65a/11
 r.+ ı 88a/16
 r.+ ın 85b/16
 r. ola 57b/10
- ri'āyet** <Ar. Gütme, gözetme. -3-
 r. édüp 99a/25
 r. eyleye 67a/13
 r. olduğda 67a/16
- rībağī** <Ar. Bolluk, bir şey çok olmak. İnce
 Toprak. -1-
 r.+ dür 33b/01
- ribāṭ** <Ar. Konak, han. -1-
 r.+ lardan 71b/13
- rībās** <Far. Hekimlikte kullanılan ilaç, bir
rāvend türü (*Rheum ribes*). -6-
 r. 57b/03, 59a/23, 64b/26, 77a/09,
 98a/08
 r.+ dur 62b/02
- ribv** <Ar. *bk. rebv*. -3-
 r.+ e 55a/16, 55b/05, 56b/08
- rīh** <Ar. Yel, rüzgār. Romatizma, yel, ağrı.
 -25-
 r. 114b/14, 17a/05, 40a/18, 40b/20,
 52b/06, 7b/22, 80a/14, 93b/10, 94a/25
 r.-i bevāsīr 94b/21
 r.-i ġalīz 7b/20
 r.-i şıbyān 18a/12
 r.+ den 39a/02, 75b/15, 87b/16
 r.+ den olan 68a/19
 r.+ dür 85a/13
 r.+ ile 16a/01, 77b/04
 r.+ ler 10a/26
 r.+ lerden 40b/26
 r.+ leri 38b/23

r. ola 81a/20
r. olmakdan olur 7b/13
rîhî <Ar. *rîh* ile ilgili. *bk. rîh*. -4-
r. 84b/07, 89b/01
kûlunc-ı r. 84b/08
r. olsun 38b/23
rikkat <Ar. Yufkalık, incelik, rakiklik. -2-
r. 106b/05
r. vürür 84a/07
rivāyet <Ar. Rivayet, söylenti. -2-
r. eyler 49a/24
r. olındı 61b/11
riyāh <Ar. Rüzgârlar. Yeller, ağrılar, romatizmalar.
-3-
r.+ dan 115a/17
r. eyler 27b/02
r.+ ı 114b/24
riyāhî <Ar.-Far. “kâfûr-ı riyāhî” Beyaz kafur.
-3-
r. 58a/14
kâfûr-ı r. 58a/02, 105a/05
riyāzat Nefsinin isteklerine boyun eğmeden yaşama. Perhiz. -3-
r. etmekdür 82b/24
r. etmiş ola 59b/22
r. eyleye 94b/02
riye <Ar. *bk. riyye*. -3-
r.+ de olur 65b/21
kaşbe`-i r.+ den 52b/15
kaşbe`-i r.+ ye 48a/17
riyvend <Far. *bk. rāvend*. -11-
r. 114b/26, 116a/04
r.-i çinî 107b/17, 107a/01, 107b/22, 108b/19, 110b/16, 113a/07, 113a/10, 113a/25
r.+ ile 105b/08
riyye <Ar. Göğüs, gerdan. -5-
r. 68a/03
zāt-ı r. 68a/05
zāt-ı r.+ dedür 65b/21
r.+ den 72a/18
kaşbe`-i r.+ ye 54a/10
ru`āf <Ar. Burun kanaması. -5-

r. 42b/19, 42b/26
r.+ dadur 42b/04
r.+ ıla 1b/26, 2a/02
ru`ūnet <Ar. Bönlük, sünepelik. İnsana ağır gelecek hallerde bulunma. -1-
r. 22a/01
rub` <Ar. Dörtte bir, çeyrek. -23-
r. 114a/01, 11b/15, 13b/01, 16a/14, 34b/10, 37a/26, 3b/17, 40b/14, 40b/17, 41b/15, 47a/07, 49b/22, 57b/04, 65a/14, 65b/04, 80b/15, 85a/01, 85a/22, 85a/25, 88b/22
r.+ ı 113a/02
r.+ınca 72b/24
rubb <Ar. İç, öz, meyve ve sebzelerin özü. -73-
r. 43a/26, 44b/14, 80a/23
r.-ı āsıla 95a/22
r.-ı āsile 90b/26
r.-ı hısnım 22b/13
r.-ı mersin 95a/16
r.-ı sefercel 95a/14, 95a/22
r.-ı sūs 106a/19
r.-ı tūt 44b/14
r.-ı tūffāh 95a/16
r.+ ı 17a/18, 17a/19, 46a/14, 53b/04, 60b/02, 64b/26, 65b/10, 72b/08, 75a/21, 80a/21, 82a/16, 82a/23, 95a/10, 96b/19
r.+ ıyıla 101a/05, 102a/18, 102a/19, 105a/11, 45a/08, 46b/02, 46b/20, 47a/17, 4a/13, 58b/02, 58b/05, 89b/23, 90b/26, 90b/27, 95a/24, 96a/08, 96a/10, 96a/11, 98b/16, 98b/18, 98b/22, 47b/25
r.+ ıyıla vèreler 92b/01
r.+ lar 95a/13
r.+ larıla 102b/23, 17a/18, 58a/17, 72b/20, 80a/21, 98a/08
rūfes Hekim adı. *rūfes`hekīm*. -3-
r. 18b/10, 22b/06
ayāric-i r. 20b/07
rufūdun <Ar. Kaynar suda kabuğu ile beraber az pişirilmiş (yumurta). -2-
r. 55b/03
r. ola 56a/23

rūfudun <Ar. *bk. rufūdan*. -5-

r. 103a/03, 116a/21, 97a/20

r.+ ıla 59b/25, 55b/06

ruh <Ar. *bk. rūḥ*. -1-

r.+ a 63a/02

rūḥ <Ar. Can, nefes, ruh. -70-

r. 112a/10, 14b/12, 20b/02, 20b/04, 57a/10, 57a/15, 60b/10, 60b/14, 60b/18, 62b/01, 65a/21

r.-ı 12a/05 12a/04, 14b/12 14b/11, 56b/17 56b/16

r.-ı başare 33b/17

r.-ı başareye 33b/27

r.-ı başareyi 29b/02

r.-ı bāşıra 32b/20

r.-ı ḥayvānī 17a/05, 23a/11, 56b/12, 57a/06

r.-ı ḥayvānīyle 56b/13

r.-ı ḥayvāniyyenūḡ 56b/12, 63a/06

r.-ı ḳalbden 65a/20

r.-ı münḥalḥal olmak 57a/06

r.-ı nefṣānī 15b/25, 15b/26, 23a/12

r.-ı nefṣānī'i 10a/27

r.-ı nefṣāniyye'ye 17a/07

r.-ı nefṣāniyyenūḡ 23b/24, 24a/04

r.+ a 56b/22, 57a/12, 61a/24, 61b/08, 62a/02, 62a/05, 62a/17, 62a/25, 62a/26, 63a/09, 63a/10, 63a/24

cevher-i r.+ a 61a/22, 61b/17

r.+ da 61b/22

taḳviyyet-i r.+ da 62b/05

r.+ dan 61b/19

r.+ ı 57a/10, 57a/17, 57a/19, 62a/06, 63a/08, 63a/16, 65a/21

cevher-i r.+ ı 62a/04, 63a/20

r.+ ıla 64b/24

r.+ lar 64b/04

r.+ ları 62b/16

r.+ larıḡ 63a/04

r.+ uḡ 57a/09, 57a/11, 63a/13

rūm <Ar. Rum. -1-

r.+ ca 42b/25

rūmanī <Ar.-Far. Arap illeri dışından olan yerlere ait, Anadolu'ya ait. -1-

ṭīn-i r. 92b/27

rūmī <Ar.-Far. Arap illeri dışından olan yerlere ait, Anadolu'ya ait. -13-

afsentīm-i r. 10a/05, 110b/17, 111b/14, 76b/13

çmṭıyānā-yı r. 16b/03

fulūniyā-yı r. 48b/26, 64b/21

serḥas-ı r. 26b/12, 103b/20

şıfat-ı fulūniyā-yı r. 88a/02

ṭīn-i r. 67b/02

sünbül-i r. 17b/25

fulūniyā-yı r. vèreler 88a/01

rummān <Ar. Nar ağacı, nar. (*Punica granatum*). -11-

r. 98a/26

ḥabb-ı r. 73b/27, 89b/26, 95a/09, 95a/27

sevīḳ-i r. 93a/02

şıfat-ı ḥabb-ı r. 74a/02

süfuf-ı ḥabb-ı r. 96a/19

şarāb-ı r. 89b/18

ḥabb-ı r.+ ıla 104b/18, 4a/18

rummāneyn <Ar. İki nar. Ekşi ve tatlı nar. -3-

r. 109b/07, 11b/06

r. ola 4a/17

rumānī <Ar.-Far. *bk. rūmānī*. -1-

yāḳūt-ı r. 58a/07

rummāniye <Ar. 1. Nara ait, nar ile ilgili. 2. Nar rengi, kızıl. -1-

r. 48b/11

rūšen <Far. Aydınlik. Açık, aşık. -3-

r. eyler 29a/21

r.+ lük 12b/03

rūšenā <Far. Ruşena taşı. Göz hastalıkları tedavisinde kullanılan bir taş. -1-

r.-yı 28b/24 28b/23

rūšenāyī <Far. *bk. rūšenā*. -4-

r. 31a/10, 31b/17, 32a/20, 35a/11

ruṭbāt <Ar. Nemler. -7-

r. 35b/03, 76b/16, 79b/17, 87a/10, 99a/08

r.-ı fâsideden olurısa 35b/03
 r.+ ıla 32b/25
ruṭubet <Ar. *bk. ruṭūbet*. -1-
 r. olurısa 99a/07
ruṭūbet <Ar. Nem, nemli özellikte. -90-
 r. 100a/01, 100a/25, 101b/16, 103a/14,
 104b/11, 105b/22, 113b/01, 16a/01, 18a/25,
 20a/01, 21a/09, 25b/25, 28b/15, 31b/26, 31b/27,
 32b/08, 32b/19, 35a/07, 36a/06, 38a/10, 38a/17,
 38a/26, 45a/17, 49a/09, 49a/10, 52a/13, 54a/18,
 64a/15, 6a/02, 73a/10, 94a/23, 99b/24
 r.-i 35b/01 35a/27
 r.-i balgamiyye 44a/17, 66b/19
 r.-i balgamiyyedür 27b/02
 r.-i fâsidiye 35a/27
 r.-i gâlib 68a/01
 r.-i ḥultıyyedür 27b/09
 r.-i mālîḥ 101a/03
 r.-i mālîḥe 98b/14
 r.+ den 35b/24, 56a/15
 r.+ den ola 33b/15, 53a/16, 59a/07
 r.+ den olsa 26a/05
 r.+ den olurısa 103a/11, 29a/04,
 53a/10, 56a/17
 r.+ dendür 26a/10
 r.+ dür 103b/09, 32b/10, 35a/26,
 53b/01
 r.+ e 78a/24
 r.+ i 107a/21, 112b/07, 31b/14, 54a/17,
 74b/26
 r.+ in 113a/21
 r.+ iyile 29a/25
 r.+ ler 26b/23, 45b/17, 51b/22, 67a/07,
 97b/06, 97b/18, 97b/24, 99a/12
 r.+ lerden 101b/18, 115a/17, 9a/24
 r.+ lere 56b/05
 r.+ leri 107a/20, 114a/26, 49a/26,
 87a/11
 r.+ lerin 75a/06
 r.+ lerün 87a/12
 r. olduğı 45b/16
 r. olmağ 6a/02
 r. olurısa 73a/08, 75a/26, 99b/26

r. vèrüp 18a/23
 r. vèür 20b/21, 59b/20
rüsüb <Ar. Tortu, çöküntü. -1-
 r.+ ı 24a/19

S

sā'at <Ar. Saat, bir günün yirmi dörtte biri. -
 27-
 s. 104a/15, 21a/26, 30b/09, 32a/26,
 34b/22, 37b/01, 37b/02, 3b/25, 3b/27, 47b/12,
 47b/26, 49b/03, 54b/11, 56b/26, 5b/13, 5b/14,
 66b/22, 6b/20, 7a/03, 7a/05, 7a/12, 94b/07
 s.+ de 102b/08, 42b/25, 5a/26
 s.+ den 116a/27, 85a/11
şabāḥ <Ar. Sabah, sabah vakti. -205-
 ş. 101a/04, 101a/21, 101b/18, 102a/09,
 102a/17, 103a/03, 103b/17, 104b/14, 104b/19,
 105a/07, 105a/10, 105a/23, 105b/25, 106a/01,
 106a/08, 106b/07, 106b/10, 106b/11, 106b/15,
 107b/03, 107b/13, 107b/20, 108a/01, 108a/13,
 108a/27, 108b/16, 109b/02, 109b/06, 109b/16,
 109b/27, 110a/21, 111a/20, 111b/12, 112b/15,
 112b/24, 113b/09, 113b/22, 114b/17, 115a/21,
 115b/19, 11b/16, 11b/18, 11b/20, 12a/08,
 12b/08, 12b/09, 13b/05, 15a/15, 15b/13, 16a/10,
 17a/26, 19a/12, 19a/21, 19b/16, 20b/08, 20b/10,
 20b/25, 21b/05, 23b/07, 26a/07, 27a/16, 27b/15,
 28b/18, 29a/01, 29a/27, 29b/15, 31a/06, 31b/01,
 32b/02, 33a/04, 33b/22, 34a/02, 34a/20, 35a/07,
 35b/25, 36b/09, 37b/24, 38a/05, 38a/11, 38b/01,
 40b/09, 41a/04, 41b/04, 41b/22, 42a/09, 42a/26,
 43a/13, 43b/03, 43b/11, 44a/05, 45a/26, 45b/08,
 45b/27, 46a/21, 46b/23, 47a/27, 48a/09, 48b/09,
 50b/04, 50b/16, 50b/21, 50b/27, 51b/08, 51b/19,
 51b/24, 52a/05, 53a/02, 53a/12, 53a/15, 53a/17,
 53b/16, 53b/26, 54a/19, 54b/05, 54b/13, 54b/20,
 56a/03, 57a/25, 58a/23, 58b/21, 59a/09, 59a/23,
 59b/18, 60a/04, 60a/06, 60a/21, 66b/26, 69a/12,
 69b/18, 6a/13, 70a/10, 70a/17, 70a/26, 70b/14,
 72b/06, 73a/13, 73a/22, 73b/10, 73b/26, 74a/07,
 74a/21, 74b/11, 74b/20, 75a/11, 75b/20, 76a/12,
 76a/17, 77a/18, 77b/12, 77b/18, 78a/01, 78a/25,
 79a/10, 79a/20, 79b/03, 80b/01, 80b/05, 80b/14,

81b/18, 82a/13, 83a/16, 83a/18, 83b/08, 85a/18, 86a/15, 86a/23, 86b/16, 87a/19, 87b/01, 87b/10, 89b/17, 90a/24, 90b/24, 91a/19, 91a/25, 93a/25, 93b/11, 93b/22, 94a/02, 94a/13, 94a/18, 95b/10, 95b/22, 96a/20, 96b/09, 97a/07, 97a/25, 98b/15, 102a/03, 55b/09, 77b/21

ş.+ a 49a/16

ş.+ da 102a/02

ş.+ dan 55b/08

ş.+ ıla 5a/16

ş.+ larda 13a/07, 41b/13, 42b/02, 45b/03, 6a/12, 73a/07, 76a/02, 7b/18, 80b/25, 95a/23

şabāvet <Ar. Çocukluk, sabilik. -1-

ş. 22a/04

sābık <Ar. Geçmiş, önceki. Zamanca veya rütbece ilerde olan. -12-

s. 112b/10, 11a/08, 14b/09

sebeb-i s. 112b/04, 112b/12

s.+ da 19b/09, 41a/14, 46a/08

s. olmak 9a/05

s. olmakdur 78a/05, 9a/11

sābıkān <Ar. Bundan önce, evvelce. -24-

s. 100b/02, 100b/20, 108a/24, 14a/15, 16b/09, 19b/07, 20a/20, 23b/25, 3a/26, 4a/08, 56a/15, 56a/17, 78b/16, 79b/10, 81b/01, 84b/13, 84b/14, 84b/15, 85a/12, 87a/14, 87a/17, 98a/20, 2b/24

s. olan 26a/02

şabī <Ar. Çocuk. Ergenlik çağına gelmemiş çocuk. -3-

ş. 52b/19

ş.+ lere 44b/09

ş. olmaya 44a/07

şābit <Ar. Sabit, yerinde duran, hareket etmeyen. -12-

ş. 22a/16, 25b/05, 30a/17, 49a/24, 55a/02, 85a/07

ş.+ den 49a/24

ş. olmak 86b/12, 94a/10

ş. olup 60b/19, 98a/21

ş. olur 60b/17

şabr <Ar. 1. Sabır, tahammül. 2. Sabırlık otu, öd ağacı ve bu bitkiden elde edilen tıbbi zamk (*Aloe vera*). -81-

ş. 10a/05, 10b/07, 113b/03, 16a/13, 26a/06, 34b/03, 36b/02, 37a/15, 37a/25, 39a/06, 39a/16, 4b/27, 50b/14, 6b/02, 76b/15, 88b/24, 91a/23, 96b/07, 9b/23, 77b/20

şıfat-ı ḥabb-ı ş. 24a/21, 6a/15

ş.-ı uskūṭurī 9b/04, 9b/07, 104a/17, 6a/15

ş.-ı uskūṭurī 24a/21

ş.+ dan 45b/07

ş. ede 66a/16, 81b/13

ş. edeler 103b/22, 106b/19, 115a/26, 115b/16, 17b/03, 24a/25, 35a/03, 60a/19, 60a/26, 69a/21, 6a/21, 70a/17, 76a/23, 77b/11, 7a/12, 80b/26, 85a/03, 88a/13, 88b/07

ş. edemezise 81a/03

ş. edüp 37b/23

ş. etmek 79a/17

ş. etmek 87b/20, 87b/21

ş. etmekdür 83a/04

ş. eylemeye 39a/23

ş. eyler 83a/11

ş. eylerler 83a/02, 83a/03

ş. eylesin 35a/24

ş.+ ı 104a/14, 25a/23, 30a/08, 41a/11, 50b/04, 77b/26, 7b/04

ḥabb-ı ş.+ ı vèreler 6a/15

ş.+ ıla 36a/09, 48b/15

ḥabb-ı ş.+ ıla 11b/26, 16a/09, 28a/18, 78b/05, 7b/03, 83b/10, 10b/07

ş. olunmasa 38a/04

ş. olunur 83a/27

ş.+ uş 77b/20

ḥabb-ı ş. vèreler 24a/21

şābūn <Ar. Sabun. -2-

ş. 88b/18

ş.+ ıla 77a/13

şaç - Saçmak. -10-

ş.- alar 103a/04, 11b/17, 17b/03, 57b/07, 64b/23, 64b/24, 92b/16

ş.- up 12b/23, 13a/12

- şaç** Saç. -2-
ş.+ ın 109a/17
ş.+ ından 78b/26
- şadā** <Ar. Seda, ses, avaz, savt. -1-
ş. 40a/19
- sāde** <Far. Saf, sade. -3-
s. 100b/16, 60a/03, 94b/10
- sādec** <Far. Hint sümbülü (*Nardustachys jatamansi*).
-43-
s. 103a/23, 109b/17, 110a/09, 115b/19, 14b/24, 28a/11, 28a/23, 45a/25, 4a/13, 4b/18, 50b/04, 58b/26, 72a/27, 72b/06, 73a/01, 73a/13, 73a/19, 75b/14, 82a/16, 83b/14
sikencübīn-i s. 109b/02, 110a/12, 11a/06, 59a/23, 59b/02, 73b/26, 79a/10, 79a/21, 79b/11, 80b/14, 8b/27
s.-i hindī 10a/06, 21a/04, 37a/09, 57b/27, 58a/09
s.+ ile 79a/18
sikencübīn-i s.+ ile 105a/20, 110b/18, 25a/07, 42b/08, 79b/26
s. olsun 103a/11
- şadef** <Ar. Deniz böceklerinin kıymetli kabuğu ve onlardan yapılan şeyler. İnci kabuğu. Sedefotu. -3-
ş. 24b/02, 36b/19
ş.-i muharriḳ 35a/20
- şādefū'l-berd** Bir inci türü. -1-
ş. 79b/15 79b/14
- sādenc** <Far. Daha çok göz hastalıkları için hazırlanan edviyelerde kullanılan ve Hindistan'dan getirilen bir çeşit taş, kan taşı. -2-
s.-i maḡsūl 34a/24 34a/23
s.+ dūr 62b/25
- şādır** <Ar. Çıkan, meydana gelen. -7-
ş. olmaḳdur 1b/14
ş. olur 103b/15, 114b/14, 1b/03, 1b/15, 56b/21, 61a/16
- şadīd** <Ar. Yaradan akan sarı su, irin. -1-
ş. 67a/13
- sādis** <Ar. Altıncı. -1-
s.+ de 66a/09
- şadr** <Ar. Her şeyin önü, başı, ilerisi. -11-
ş. 68a/03
ş.+ da 66b/07, 66b/09, 72a/13, 80a/01, 80a/02
ş.+ ı 57a/22
ş.+ ında 22b/09
ş.+ ında olur 68b/20
ş. olur 72a/23
ş.+ uḡ 72a/18
- şafāk** <Ar. Kılı derinin altında olan ince deri. -5-
ş. 113b/15, 113b/16, 114b/09
ş.+ ıla 113b/14, 114b/07
- şāfi** <Ar. Safi, saf, katışıksız. -73-
ş. 106a/13, 18b/16, 25b/05, 33a/26, 34a/21, 39a/01, 42a/24, 56a/09, 58b/25, 59b/04, 60b/11, 67b/23, 69a/25, 6b/06, 81b/26, 86b/23, 96b/21
mūm-ı ş. 108b/11
mūrr-i ş. 103a/24, 16b/04, 42a/14, 49b/08, 6a/26, 96a/27
ş. éde 20a/09, 76b/14
ş. édeler 11a/22, 101a/15, 105b/04, 107b/10, 108a/17, 108b/04, 111a/25, 11b/19, 19a/23, 25a/01, 37a/05, 43b/01, 47a/06, 58b/01, 76a/22, 85b/25, 87b/01, 87b/07, 88a/12, 8a/13, 94a/07, 96a/02
ş. édüp 105a/04, 11a/16, 11b/20, 12b/17, 14b/02, 20a/05, 20a/16, 20b/10, 55a/19, 58b/14, 5a/22
ş. eyler 18b/23, 56b/07, 56b/09, 75a/08
ş. kıılır 63a/13
ş. ola 114a/01, 19b/09, 24a/19
ş. olduḡı 60b/27
ş. olmaḳ 56a/06
ş. olmuş 88b/04
ş. olsa 60b/08
ş. olup 77a/07
ş.+ si 106b/06
- safī** <Ar. bk. sāfī. -2-
s. 21b/21
s. étmek 101b/22

şāfin <Ar. Diz kapağı ile topuk arasında bulunan topuğun iç tarafında belirginleşen damar. -4-

ş. 19b/11, 19b/12

ş.+ den 20a/03, 59a/22

şafra <Ar. Dört ana öğeden biri olan öd maddesi. -83-

ş. 100a/01, 104b/12, 104b/13, 109a/22, 110a/04, 110a/06, 110b/14, 11b/24, 14a/03, 19a/18, 37b/27, 39b/04, 4a/03, 4a/09, 52b/02, 5b/15, 60a/20, 62a/25, 69b/16, 72b/15, 75a/23, 75b/11, 81a/13, 84a/07, 84a/10, 86a/04, 86a/05, 88b/02, 89b/11, 8a/17, 8a/21, 93b/09, 93b/10, 93b/20, 97b/10, 98a/07, 98a/16, 97b/17

şıklet-i ş. 93b/26

ş.+ dan 110a/01, 12b/26, 20a/18, 29b/11, 35b/01, 48a/06, 89b/12, 89b/16, 84a/05

ş.+ dan ola 17a/14

ş.+ dan olan 5b/12

ş.+ dan olsa 29b/17, 39b/03, 43a/12

ş.+ dan olur 109a/27, 3a/17

ş.+ dan olurisa 59a/26, 66a/24

ş.+ dur 12a/27

ş.+ nuş 110a/14, 100a/02

ş. olduğda 99a/24

ş. olsa 75b/10

ş. olsun 99a/22

ş. olurisa 60a/20, 97b/17

ş.+ yı 109b/22, 10b/27, 110a/07, 17a/16, 27a/21, 5a/03, 5a/11, 5a/16, 5a/20, 84a/04, 98a/09

ş.+ yıla 15a/24, 98b/05

ş.+ yıla ola 72b/13

ş.+ yıla olsa 75a/22

ş.+ yıla olurisa 104b/26

şafra <Ar. Öd maddesiyle ilgili, öd maddesinin ağır bastığı bünye ve nesneler. -46-

ş. 100a/03, 101a/03, 108a/07, 13a/21, 13b/26, 14a/01, 17b/06, 35b/04, 36b/04, 39b/03, 42b/04, 46a/06, 46b/07, 4a/08, 55b/21, 69b/11, 76b/10, 82a/18, 90a/05, 92a/18, 95a/11, 98a/20, 98a/21, 98b/14, 9b/14, 9b/15

ş.+ de 4a/11, 69b/15

ş.+ de olur 35b/17

‘urūḳ-ı ş.+ den 110b/21

ş.+ dūr 65b/22, 92a/16

ş.+ nūḡ 100a/03

şudā’-ı ş.+ nūḡ 4a/03

ş. ola 107b/24, 46a/26, 52a/16

ş. olsa 60b/21, 72b/13, 73a/04, 82a/04, 82a/06

ş. olup 95a/13

ş. olur 68b/23

ş. olurisa 89b/10

şafra <Ar. Öd maddesinin ağır basması. -1-

ş.+ den olurisa 10b/23

şafra <Ar. bk. şafra. -1-

ş.+ e 62a/23

şag Sağlam, sağ, bozulmamış. -15-

ş. 106a/15, 106b/02, 107a/26, 109a/04, 69a/01, 70b/06, 71a/17, 71b/04, 72b/02, 72b/03, 7a/15, 84a/24, 42b/16

ş.+ dan 85a/05

ş.+ dayısa 69a/02

şag - Sağmak. -9-

ş.- alar 43b/20

süd ş.- alar 20b/23

südin ş.- alar 19b/20

ş.- mağıla 15a/06

süd ş.- mağıla 21a/20, 21b/10

süd ş.- mak 21b/22

ş.- şalar 38b/04

ş.- up 27b/24

şıga- Sıvamak, okşamak, mesh etmek. -4-

ş.- yalar 86b/13, 86b/20, 86b/21, 87a/03

şagıl - Sağılmak. -1-

ş.- mış 4a/17

şagır <Ar. bk. şagır. -1-

s.+ ler 5b/01

şagırlık Sağırlık. -9-

ş. 39b/02, 39b/11, 40a/01, 40a/11

ş.+ ı 40a/08, 40a/09

ş.+ ın 40a/09, 40a/10

ş.+ ındadır 39b/02

şagış Sayı, adet, miktar, hesap. -1-

- ş.+ da 89a/22
- şagîr** <Ar. *bk. saġîr*. -3-
ş. 44b/17
‘urûk-ı ş. 30a/26
ş.+ de 65b/26
- şagîr** <Ar. Küçük. -16-
ş. 113a/09, 58b/11, 58b/20, 64b/10
ıtrnîl-i ş. 53a/20, 77b/22
kâkule’-i ş. 88a/22
ş. ola 26a/25, 73b/08
ş. olmak 13b/02, 22b/27, 58a/19, 74b/07
ş. olur 71b/01
hâvî-i ş.+ i 3a/03
ıtrnîl-i ş. vâreler 45b/10
- şagîr** <Ar. Zelil ve aşağılık kimse. -1-
ş. olur 40a/02
- şahâbe** <Ar. Hz. Muhammed’i görmüş ve sohbetine katılmış kimse, sahabe. -1-
ş.+ lerden 61b/12
- şahîb** <Ar. Sahip. -20-
ş. 21b/14, 60b/23, 61a/01
ş.-i 59b/04 59b/03
ş.-i hâvî 28b/07
ş.+ i 21a/26, 2b/16, 60b/08, 60b/11, 60b/13, 60b/17, 60b/25, 64a/11, 64a/12, 83b/23, 86a/21, 97b/14, 97b/15
ş.+ in 31a/04
ş.+ ine 88b/07
- şahîbü’l-esbâb** <Ar. Sebep sahipleri. -2-
ş. 99a/10 99a/09
ş.-ı cumhûr 99a/06
- şahîbü’l-irşâd** <Ar. Doğru yolu gösterenler, irşad sahipleri. -1-
ş. 49b/04
- şahîh** <Ar. Halis, kusursuz, ayıpsız, doğru, içinde hile olmayan, şüphesiz. -8-
ş. 2b/02, 32a/01, 76b/20, 82b/06
ş.+ dür 83b/08
ş. eyler 49b/20
ş.+ ler 115a/19
ş. olduktan 112b/08
- şahîhü’l-beden** <Ar. Kusursuz beden. -1-
ş.-i hayvândan 63b/19
- saġk** <Ar. Dövme, ezme. -62-
s. 16b/14, 31b/20, 32a/12, 32a/25, 34b/10, 92b/07
s. edecek 36b/22
s. edeler 37a/19, 106a/18, 18a/15, 25b/01, 28a/02, 30b/26, 31a/15, 33b/06, 34a/12, 35a/21, 36b/23, 37a/10, 42b/14, 52b/07, 5a/27, 76b/08, 89a/10, 92b/06
s. edüp 14b/26, 6b/27, 7b/24, 8a/16, 94b/15, 10a/08, 13b/25, 14b/19, 23b/01, 25a/23, 29a/26, 35a/14, 36a/11, 37b/08, 41b/13, 42a/13, 44b/12, 45a/11, 47b/24, 48b/20, 5b/01, 65b/02, 6b/18, 89a/22, 94b/07, 94b/08, 96b/13
s. etseler 30a/19
s. eyledüm 25a/20, 25a/22
s. eyleyüp 25a/26, 25a/27
s. olma 41b/26, 44b/13
s. olunmuş ola 57b/16, 77a/26
s. olunup 94b/11
- şa’îd** <Ar. Yüksek, yukarı çıkan. -1-
ş.+ dür 23a/06
- sâ’île** “mî’a-ı sâ’île” <Ar. Kara günlük ağacı ve yağı (*Liuidambar orientalis*). -2-
mî’a’-ı s. 101b/07
mî’a-yı s. 40b/01
- şâ’îm** <Ar. İnce bağışağın bir bölümü. -8-
ş. 84a/03, 84a/05, 84a/08, 97b/20, 98a/15
ş.+ dür 87b/23
ş.+ e 84a/11
- sâ’îr** <Ar. Başka, diğer. -8-
s. 2b/10, 35a/16, 36a/16, 3a/04, 56b/23, 66b/10, 83b/07
s.+ ine 112a/25
- şakâlet** <Ar. Yumuşak ve parlak olmak. -1-
ş. 113b/19
- saķat** <Ar. Bir tarafı hasta veya ewksik olan, sakat. -1-
s. 14b/13
- şakın** - Sakınmak. -18-
ş. 22a/15, 43a/02
ş.- a 49a/06, 52a/02

ş.- alar 16a/24, 31a/05, 37a/01, 40b/26, 48a/20, 67a/27, 77a/22, 78a/18, 78a/19, 7b/12, 86a/09

ş.- maḵ 16a/17

ş.- sun 16a/22

sākıt <Ar. Düşmüş, düşen. -17-

s. 107a/13, 3b/01, 85a/12, 87b/26

s. eyler 78b/20

s. olmağa 92b/15

s. olmaḵ 10b/25, 4a/05, 88a/01, 94b/22

s. olmaḵdan olur 11a/27

s. olmaya 1b/21

s. olmaz 116a/01

s. olur 43a/02, 79a/08, 92a/22

şakız Sakız. -55-

ş. 101b/11, 101b/24, 115a/10, 12a/25, 27a/13, 35a/21, 45b/14, 46a/01, 65b/08, 68b/11, 75b/02, 75b/03, 76a/06, 76b/07, 77a/27, 80b/02, 80b/03, 80b/09, 81a/08, 81a/25, 82b/10, 90a/08, 90b/06, 90b/11

ş.+ ı 101a/24, 111b/15, 17b/24, 28b/26, 55b/02, 55b/03, 59a/05, 59a/14, 68a/17, 74a/03, 74a/12, 74b/24, 75b/23, 76a/03, 7a/07, 80b/26, 81a/23, 88b/03, 90a/04, 9b/05, 73a/05, 76a/04, 9b/25

ş.+ ıla 24b/19, 53b/02, 68a/18, 75b/06, 78b/03

ş.+ ın 55a/25

ş.+ ıyıla 8a/15

ş.+ lu 76a/06

şakī <Ar. İstiska hastalığına yakalanmış kimse. *bk. istiskā*. -1-

s. 112a/01

şakīl <Ar. Ağır, can sıkıcı, çirkinç -17-

ş. 109a/07, 12a/06, 14a/11, 18a/25, 3a/20, 3b/01, 9a/06

ş. olmaḵ 100b/01, 11a/04, 16a/02, 23a/16, 37b/15, 39b/11, 5b/26, 80a/19

ş. olup 107a/15

ş. olur 12b/03

sākin <Ar. Sakin, dindirilmiş. -66-

s. 100a/19, 54b/19, 80a/02, 82b/21, 94b/07

s. éde 48b/23

s. éder 39a/19

s. éderise 40b/23

s. eyler 100b/17, 38b/16, 38b/25, 3b/27, 47b/12, 49a/21, 49a/26, 49b/01, 49b/03, 49b/11, 50a/03, 5a/26, 63b/13, 6b/21, 73a/01, 94b/08, 94b/17, 40b/19

s. ola 11b/18, 47b/26, 76a/16, 76b/02, 78a/09, 95b/21

s. olan 56b/19

s. oldı 17b/09

s. olduğu 80a/06

s. olıcaḵ 11b/19

s. olunca 84b/18

s. olmaḵ 10b/04, 11a/09, 16b/23, 20a/02, 38a/10, 75b/18, 80a/05, 8a/20, 93a/24

s. olmaḵdur 8b/20, 9a/07

s. olmamaḵ 93b/11

s. olmasa 66a/23

s. olmaya 79a/16

s. olmazısa ol 10a/16

s. olsa 115a/07, 25a/07

s. olup 12a/07, 84b/25

s. olur 103a/24, 3b/25, 41a/09, 61a/03, 79a/17, 80a/03, 80a/04

s. olurısa 38b/06, 48b/25, 88a/06

sākit <Ar. Susan, ses çıkarmayan. -2-

s. olmaḵ 13b/18

s. olup 19b/10

şakla - Saklamak. -7-

ş.- maḵda 49b/18

ş.- sun 71b/25

ş.- ya 57a/01, 71b/24

ş.- yalar 47b/21, 76a/07

ş.- yup 29a/17

saḵmūniyā <Ar. <Gr. Bingöz otu, mahmudiye otu (*Convolvulus scammonia*). krş. maḵmūde. -1-

s. 95a/02

saḵmūniyyā <Ar. <Gr. *bk. saḵmūniyā*. -1-

s. 9b/07

şakşı Saksı. -1-

ş.+ ya 66b/23

şalābet <Ar. Metanet, katılık, peklik, dayanma, sağlamlık. -10-

ş. 107b/02, 109a/01, 115a/19, 26b/24, 82b/27

ş.+ de 68b/14

ş.+ i 77a/14

ş.+ idür 17b/09

ş.+ ine 109a/18

ş.+ lere 77a/13

şalahā <Ar. Salihler, iyi durumda olan kimseler. -1-

ş.+ ya 2b/21

şalb <Ar. Gerilmiş. -5-

ş. 19b/08, 68b/22

verem-i ş. 114a/25

ş.+ ı 114a/26

ş. olup 26b/26

şa'leb <Ar. Tilki. -1-

'meb-i ş. 116a/03

şālih <Ar. İşe yarar, elverişli, uygun, iyi. -10-

ş. 106b/19, 115a/26, 13b/12, 24a/25, 69a/21, 6a/21, 76a/23

ş.+ dür 18b/04

'alāmāt-ı ş.+ e 3a/08

ş. olur 32a/21

sālim <Ar. Sağlam, sağlıklı, eksiksiz. -1-

s. bula 76b/20

şāliš <Üçüncü. -4-

hazm-ı ş. 5b/25

ş.+ de 63b/06

yebes-i ş.+ dedür 62b/25

nev'-i ş.+ üñ 80b/21

şāliš <Ar. bk. *şāliš*. -1-

nev'-i ş. 32a/27

sām <Ar. Sersemlik hastlığı. -1-

s.+ dur 70b/10

sāmi'a <Ar. İşitme kuvveti. -2-

kuvvet-i s.+ nuñ 40b/08

kuvvet-i s.+ ya 40b/25

şamem <Ar. Sağırılık. -3-

ş. 39b/19

ş.+ dedür 39b/02

sami' <Ar. bk. *şami'*. -3-

s. 39b/23

s.+ üñ 40b/11

hıfz-ı s.+ dedür 40b/24

şamğ <Ar. Zamk, çeşitli bitkilerden elde edilen tıbbi reçine. -40-

ş. 102a/24, 47b/17, 58b/03, 91a/02, 91b/11

ş.-ı 'arabī 101a/24, 102a/21, 102a/22, 102a/25, 105b/05, 52b/24, 67b/08, 6b/03, 79b/24, 91a/07, 91a/21, 91a/26, 91b/21, 95a/17, 95b/25, 96a/09, 96a/21, 96b/27, 97a/27, 98b/01, 98b/21, 99a/05, 99b/20, 9b/16

ş.-ı 'arabīyle 36a/13

ş.-ı 67b/19 67b/18

ş.+ dur 28a/06

ş.+ ı 90b/24, 90b/25, 97a/27

ş.+ ıla 32a/13, 99b/11

ş.+ m 48b/22

ş.+ ları 113b/06

sāmi' <Ar. Sertlik, katılık kuruluk. -1-

s. olduğu 39b/27

şāmit <Ar. Sessiz, ses çıkarmayan. -1-

ş. olup 16b/08

şamm <Ar. 1. Sağır olmak. 2. Katı sağlam ve sert madde. 3. Vurmak. -1-

ş. 91a/17

san Şöhret, ün. -1-

s.+ ma 64a/01

şan - Sanmak. -6-

ş.- ur 100a/06, 100b/18, 9a/18

ş.- urlar 100a/26, 63b/22, 72a/25

şan'at <Ar. İlaç yapma formülü, ilacı terkip etme şekli.

-26-

ş. 41b/09, 41b/14

ş.-ı kehl 36b/12

ş.-ı şiyāf-ı dīnārçūn 31a/11

ş.-ı zīrbāc 65a/11

ehl-i ş. 86b/24

ş.+ dur 32a/09

ş.+ ı 106a/12, 10a/04, 11b/12, 12a/10,

13b/07, 17b/17, 30b/25, 31b/19, 32a/12, 34b/02,

38b/06, 43a/16, 43a/20, 73a/04, 81a/09, 99b/14, 9b/06, 9b/23, 20b/13

şanavber <Gr. Yer çamı, çam fıstığı (*Ajuga chamaepitys*). -1-

ḥabb-ı ş. 25b/08

şanc - *bk. şanç*. -1-

ş.- a 48b/03

şancı Sancı. -1-

ş.+ sını 101a/26

şanç - <Ar. Saplamak, batırmak. -23-

ş.- a 100a/08, 107b/26, 36a/19, 38a/01, 46a/08, 48b/03, 48b/04, 50b/26, 68b/07, 70b/26, 71a/23

ş.- mak 70a/24

ş.- sa 36a/26

ş.- ur 68b/21

sandal <Ar. Sandal ağacı, ak sandal (*Santalum album*), kızıl sandal (*Pterocarpus santalinus*), sarı sandal (*Fringilla spinus*) olmak üzere üç türü vardır. -50-

ş. 104b/22, 108a/09, 110a/25, 12b/19, 13a/12, 14b/13, 29b/20, 37b/19, 4a/26, 4b/01, 53a/08, 57b/07, 57b/13, 58a/08, 59b/06, 59b/10, 65a/01, 73b/01, 73b/04, 77a/09, 79b/03, 79b/04, 79b/22, 80b/18, 89b/22, 8b/26, 90a/01, 91a/09, 91a/13, 92b/10, 92b/13, 93a/17, 97a/01

ş.-ı ahmer 51b/14, 92b/26

ş.-ı ebyaz 102a/27, 105a/04, 105a/13, 108a/05, 110a/27, 49a/15

ş.-ı kızıl 59b/05

ş.-ı muḫāhirī 57b/20

ş.-ı muḫāşır 58a/13

ş.+ dur 62a/26

ş.+ ıla 79b/06

ş.+ ile 110b/08

ş.+ uş 95b/07

sandaleyn <Ar. İki sandal. *bk. şandal*. -5-

ş. 44a/13, 57b/06, 57b/25, 8a/26, 38b/05

şanī <Ar. İkinci. -7-

ş. 71b/27

nev'-i ş. 26a/16

ş.+ de 62b/02, 63a/11, 63b/03, 63b/06

nev'-i ş.+ nūş 80b/03

şar - Sarmak. -5-

ş.- alar 41a/23, 43a/04, 43a/05

ş.- salar 116a/19

ş.- up 50a/09

şar Zar, yufka, deri. -1-

ş.+ dur 114b/09

şar'ı <Ar. *bk. şara'*. -1-

vaḫt-ı ş.+ da 16a/25

şara' <Ar. Sara hastalığı. -32-

ş. 14a/23, 16b/23, 17a/19, 17a/23, 17b/06, 17b/09, 17b/12, 18a/19, 18a/21, 18b/11, 25a/10, 67b/16, 6a/06

ş.+ a 103b/15, 17b/15, 18a/20, 18a/21, 6b/26, 18a/17

ş.+ da 16b/15, 18b/08

ş.+ dadur 15b/24

ş.+ dan 18a/04, 18a/05

ş.+ ı 16a/22, 17b/08

ş. ola 17b/13, 27b/01

ş. olmak 16b/24

ş. olsa 17b/12

ş. ūtduḫda 16a/06

şarar - Sararmak. -1-

ş.- ur 13b/27

şarb <Ar. Keskin, güçlü. -11-

ş. 25a/20, 48b/07, 48b/12, 50a/22, 50b/10, 51a/08, 51a/13, 51a/27, 72b/25, 96b/13
sirke-i ş. 3b/17

şarf <Ar. Harcama, kullanma. Men etme. -3-

ş. edesin 107b/12

ş. etmek 13a/03

ş. etmekdür 111b/11

şarıl - Sarılmak. -1-

ş.- u 26b/01

şarī <Far. Süren, sürücü, devam eden. -1-
s.+ dūr 31b/16

sarmaḫ Lahana. -1-

s. 52a/07

şarmaşuḫ Sarmaşık (*Hedera helix*). -1-

ş.+ dur 6a/17

sarmusaḫ *bk. şarmusaḫ*. -1-

s. 27b/12

şarmusak Sarımsak (*Allium sativum*). -14-
 ş. 103b/24, 16a/19, 21b/17, 24b/21, 39a/01, 4b/25, 79b/09, 82b/26, 90b/04
 ş.+ ı 106b/27, 48a/25, 48b/20
 ş.+ ıla 17b/05, 49a/07

şarr <Ar. Çınlama, ses. -1-
 ş.+ a 19a/08

saru *bk. şaru*. -1-
 s.+ luğ 109b/04

şaru Sarı. -79-
 ş. 101b/17, 102a/14, 10b/25, 110b/27, 111a/26, 111b/22, 111b/27, 112a/02, 113a/23, 113b/13, 113b/14, 113b/17, 114a/20, 114a/22, 114a/23, 116a/02, 116a/08, 13a/02, 19b/18, 29b/19, 30a/27, 31b/05, 35b/12, 37b/26, 39a/23, 43a/18, 44b/04, 4a/12, 50a/13, 54a/08, 55b/07, 59a/27, 59b/04, 5a/04, 5a/14, 5b/19, 60a/24, 64b/09, 68a/15, 68a/25, 68b/15, 74b/06, 75a/01, 7a/17
 ş.+ luğa 109a/22
 ş.+ luğı 110b/21
 ş. ola 104a/02, 66a/01, 72b/14
 ş. olmak 104b/13, 109b/05, 109b/06, 10b/24, 112a/26, 12b/27, 16a/02, 17a/15, 17a/24, 38a/01, 58a/21, 72b/15, 8a/20
 ş. olur 104b/13, 24a/08, 70b/27
 ş. olurısa 4b/09
 ş.+ sı 30b/20, 49b/12, 50b/23, 56a/22, 64b/16, 97a/17, 98b/26
 ş.+ sıdur 63b/13
 ş.+ sın 97a/21
 ş.+ sıyla 101a/23, 116a/13, 7a/16
 ş.+ ya 69b/12

şaruḥān Manisa ve civarı. -1-
 ş. 39b/23

sārūn <Gr. *bk. āsārūn*. -1-
 s. 105b/11

sat - Satmak. -1-
 s.- arlar 48a/04

sa'ter <Ar. Güveyiotu (*Origanum vulgare*). -3-
 s. 18a/14

s.-i fārisī 103b/18, 23a/08

şa'ter <Ar. *bk. sa'ter*. -6-
 ş. 6a/27, 88b/10, 93a/26, 93b/06
 ş.-i fāris 94b/24
 ş.+ ile 8a/09

şavāb <Ar. Doğruluk. Doğru, dürüst. -1-
 ş.+ dur 99a/14

şavt <Ar. Ses, bağırarak. -7-
 ş. 40a/19, 55b/13
 ş.+ dur 40a/15
 ş.+ ı 40a/16, 56b/07, 75a/08
 ş. kesilür 5b/11

şavur - Savurmak. -3-
 ş.- a 79a/06
 ş.- mağa 79a/06

sāyağı Sade yağ, tereyağı. -1-
 s. 111b/25

şayd <Ar. Av, avlanmak. -2-
 ş. 19b/21, 23a/02

sāzende <Far. Çalgıcı, saz çalan kimse. -1-
 s.+ ler 22b/01

şebāt <Ar. Dayanmak, kararlı olmak, yerinden oynamamak, sabit olmak. -1-
 ş.-ı irādiyye 28a/10

sebeb Sebep. -274-
 s. 101a/01, 102a/11, 109b/01, 10a/13, 10a/25, 10b/12, 112b/09, 112b/10, 11b/23, 14a/12, 16a/01, 19b/04, 21a/27, 23a/14, 26a/05, 32b/10, 33b/17, 33b/27, 35b/13, 45a/05, 47b/05, 50a/24, 50b/11, 53b/09, 55b/14, 64a/16, 78b/10, 84a/09, 86b/11, 8b/11, 90b/20, 92a/23, 93b/25, 96a/18, 99a/24, 9b/12
 s.-i sābık 112b/04, 112b/12
 s.-i vāşıl 112b/08
 s.-i vāşıla 112b/08
 s.+ de 26b/18
 s.+ den 107a/20, 109a/23, 10a/20, 10a/22, 110b/05, 112a/03, 112a/10, 17a/04, 17a/06, 17a/24, 21a/07, 21a/10, 22b/12, 24a/09, 26b/26, 27b/03, 28b/10, 35b/15, 42a/04, 42b/06, 43b/20, 44a/17, 45b/16, 46b/13, 4a/07, 4a/09, 50b/20, 54b/12, 57a/12, 57a/14, 57a/15, 5b/26, 61a/04, 63b/06, 63b/18, 64b/04, 69a/07, 76a/08,

78b/07, 78b/13, 81b/07, 82b/18, 82b/27, 83a/01, 84a/25, 86a/05, 94a/09, 97a/24, 92a/16

s.+ den ola 14b/12, 62b/08, 63a/20, 64b/05, 82b/01, 83a/23

s.+ den olsa 64b/18

s.+ den olur 39b/20, 60b/27, 8b/09

s.+ den olurısa 42b/04, 90a/12

s.+ dendür 14a/04, 60b/20, 9b/09

s.+ e 112b/11, 112b/12

s.+ i 101a/20, 101b/14, 103b/09, 106a/26, 108a/21, 10a/09, 110a/03, 110b/19, 111a/12, 112a/03, 112a/09, 114b/09, 12a/04, 12a/23, 12a/27, 15a/01, 15a/23, 15b/07, 18a/11, 18a/23, 21b/09, 21b/24, 22a/04, 24a/04, 25b/16, 26a/19, 27b/02, 27b/10, 27b/19, 28a/11, 28a/23, 28b/15, 29a/04, 30a/03, 30a/10, 32b/22, 35a/26, 35b/24, 36a/16, 36b/04, 37a/12, 37b/14, 3a/17, 40a/16, 41b/20, 42a/09, 42a/16, 46a/04, 47a/11, 4a/03, 50b/01, 51b/02, 52a/19, 53b/01, 53b/14, 53b/16, 53b/19, 55b/14, 55b/20, 5b/22, 60b/18, 64b/18, 65a/23, 65a/24, 75a/17, 75a/23, 75a/27, 75b/13, 76b/20, 77a/04, 77a/15, 77b/15, 79a/14, 7a/18, 7b/21, 80b/03, 80b/13, 81a/20, 82a/11, 84b/11, 85a/13, 86a/02, 87a/07, 87a/08, 87b/17, 90b/13, 93a/22, 94a/08, 94b/18, 95a/04, 95b/21, 97a/22, 98b/14, 99a/07, 99a/15, 99b/01, 99b/03, 99b/04, 99b/26, 9b/10, 15b/24, 31b/23

s.+ idür 9b/11

s.+ ile 23b/18, 31a/01, 3a/24, 5b/11

s.+ ile ola 28b/16

s.+ in 98a/23, 99a/22, 99b/01

s.+ inde 103b/04, 78b/08

s.+ inden 17a/05, 57a/15, 74b/26, 77a/17, 83b/24

s.+ inden ola 8b/10

s.+ inden oldıysa 87a/16

s.+ inden olurısa 49a/11, 87a/19, 97b/04

s.+ indendür 25b/25

s.+ iyile 103b/10, 104b/10, 107a/25, 111a/10, 22a/26, 22a/27, 22b/11, 2a/09, 54a/06, 54a/16, 69a/09

s.+ iyile ola 55b/25, 86b/09

s.+ iyile olsa 40a/12

s.+ iyile olur 40b/04

s.+ ler 14a/15, 15a/20, 27b/20, 93a/23, 9a/05, 9a/11

s.+ lerde 61a/03

s.+ lerden 110a/05, 57a/20, 60b/09

s.+ lere 112b/07

s.+ leri 112b/04, 15a/24, 59b/26, 60b/07

s.+ leriyle 15a/24

s. ola 32b/25

s. olan 10a/15

s. olmadın 16a/02

s. olur 112b/10, 112b/11, 84a/06, 87b/21, 89b/05, 99a/12

sebel <Ar. Göze inen perde, bulanık görme hastalığı. -11-

s. 31b/09, 31b/14, 32a/09, 31b/22

s.-i raftb 31b/25

s.-i yabis 31b/27

s.+ de 31a/02, 31b/18

s.+ dedür 31a/17

s.+ dür 32a/01

s.+ ile 32a/11

sedd <Ar. Kapanma, göz kararması. -7-

s. 108b/23

s. éde 41b/02

s. édüp 27b/19

s. étmiş 110a/14

s. eylemiş ola 52a/24

s. eyler 113b/19, 71b/22

sedef <Ar. Sedef, inci kabuğu. -11-

s. 104a/10, 104a/15, 106b/24, 33a/14, 39b/16, 74b/15, 77a/27, 85b/13, 85b/22, 93b/06

s.+ i 49b/27

seder <Ar. Bir göz hastalığı, göz kararması. -3-

s. 12a/01, 12a/16, 12a/19

sedîd Hekim adı. -9-

s. 19a/25, 47b/16, 49b/20, 50a/07, 55a/08, 55a/12, 6b/25, 72a/16, 78b/17

sedîdî Hekim adı. -13-

s. 100b/27, 102b/11, 102b/17, 104a/18, 10a/10, 110b/22, 39a/01, 39a/23, 40a/07, 44b/18, 46a/02, 78b/09, 87b/15

sedr <Ar. *bk. seder*. -1-

s.+ de 18a/08

sedre <Ar. *bk. seder*. -1-

s.+ dedür 12a/01

sefer <Ar. Yolculuk. -4-

s. 23a/02

s.+ den olur 15a/03

s. eden 78b/16

s.+ ler 22a/23

sefercel <Ar. Ayva (*Cydonia oblonga*). -9-

s. 79a/13, 95a/10, 95a/23, 96b/19

cevāriş-i s. 11a/11

rubb-ı s. 95a/14, 95a/22

şarāb-ı s. 58a/15

s.+ dūr 61b/09

sefercelī <Ar.-Far. Ayvayla ilgili, ayvaya ait. -11-

s. 80b/26, 82a/24

cevāriş-i s. 85a/20

müşil-i s. 84b/21, 88a/09

sikencübīn-i s. 72b/21, 80a/22, 80b/14,

82b/05

cevāriş-i s.+ yi 88b/01

sikencübīn-i s.+ yile 73a/19

segir - Koşmak. Hafif kılmamak, kıpırdamak, seğirmek. -4-

s.- mek 14a/22, 16a/08, 27a/26, 27a/27

segir Titreme. -1-

s. vürür 38b/25

segirt- <Koşmak, koşturmak, yürütmek. -1-

s.- ür 21a/26

segriş- Koşuşmak. -1-

s.- mek 16b/22

sehc <Ar. Bağırsakların karın boşluğu içinde birbirine yapışması hastalığı, kolorektal kanser. -41-

s. 100a/03, 24b/07, 97b/04, 97b/05, 97b/19, 97b/21, 97b/27, 98a/05, 98a/06, 98a/13, 98b/19, 99a/11, 96b/15

s.+ dedür 97a/21

s.+ e 101b/06, 102b/26, 98a/10, 99a/12, 99a/19, 99a/23, 99a/26

s. eyler 97b/10, 97b/11, 98a/17, 99a/11, 99a/12, 99a/24

s.+ i 99a/24

s. olmakdan 79b/20

s. olmakdur 97a/23

s.+ üj 97b/25, 99a/07, 99a/22, 99a/25, 99b/03

s. vören 98a/16

s. vürmez 97b/09

seher <Ar. Uykusuzluk, gece uyuyamama hastalığı. -20-

s. 13a/27, 15a/19, 15a/24, 15b/16, 20a/18, 40a/03, 4b/12

vaqt-ı s.+ de 24a/24

s.+ dedür 15a/01

s.+ den 37a/01

s.+ dūr 26a/19

s.+ le 36b/07

s. olmak 10b/14, 13a/01, 19a/09, 8b/23

s. olmakdan 20a/24

s. olsa 55a/17

s. olur 15a/25

s. olurisa 27b/18

seher <Ar. Tan yeri ağarmadan biraz önceki vakit. -25-

s. 103b/22, 105a/04, 106b/19, 108a/18, 108b/05, 109b/15, 115a/25, 115b/16, 12a/13, 15b/02, 31b/08, 60a/18, 60a/26, 66a/15, 69a/20, 6a/21, 76a/20, 76a/23, 80b/01, 80b/07, 85a/03, 88a/12, 94a/07, 20a/10

s.+ den 5a/18

seherī <Ar. Uykusuzluk hastalığıyla ilgili. *bk. seher*. -3-

s. olsa 12b/25

sübāt-ı s. 15b/21

sübāt-ı s.+ dedür 15a/23

sehīn <Ar. Kalın ve sımsıkı şey. Dayanıklı insan. -1-

ş. olmak 105a/23
sehl <Ar. Kelay. -1-
 s.+ ce 39b/17
sekānāt <Ar. Durma, sakinlik. -1-
 s.+ a 1b/05
sekbīnc <Ar. Hıyara benzer bir ot, sek beni otu
 (*Ferula scowitziana*). -13-
 s. 105b/20, 113a/15, 14b/01, 17b/25,
 34b/12, 84b/26, 88a/15, 88b/17, 9b/23, 33a/12,
 85a/27
 s.+ i 85b/01
 s.+ ile 16b/07
sekiz Sekiz, sekiz sayısı. -19-
 s. 101a/15, 107a/03, 24a/16, 37a/07,
 58a/01, 89a/16
 s.+ er 57b/26
 s.+ inci 109a/21, 12b/13, 15a/23,
 29b/05, 35a/25, 41a/07, 46a/03, 65b/20, 66a/08,
 66a/23, 69a/27, 89b/01
şekl <Ar. Ağırlık, yük. Sıkıntı.
 Bağırsaklarda kurumuş dışkı. -14-
 s. 100a/06, 100a/23, 100b/07, 100b/18,
 84b/04, 84b/15, 86a/03, 87a/07, 87a/19, 87b/17,
 87b/24, 87b/25
 s. getürmek 84b/05
 s.+ i 100b/08
şekliye <Ar. şekil ile ilgili. *bk. şekl.* -1-
 s.+ nüj 100b/01
seksen Seksen, seksen sayısı. -1-
 s. 89a/16
sekte <Ar. Felç, inme. -13-
 s. 14a/23, 23a/10, 23a/20, 23b/15,
 23b/23, 27a/06, 27b/01
 s.+ de 23a/19
 s.+ dedür 23a/10
 s.+ den 24a/02
 s. eyler 6a/06
 s. olmağa 18b/11
 s.+ ye 23a/15
selāk <Ar. Biraz yumulu, yarı kapalı, kıpık. -1-
 s. 32b/16

selāmet <Ar. Kurtuluş, tehlikeden salim olmak.
 -2-
 s. 69a/04
 s.+ in 1b/04
selemā <Ar. Cıva bileşikli zehir. -1-
 s. 21a/14
seleme <Ar. Sahabe adı; *ümmü seleme*. -1-
 s. 2a/19
selīhe <Ar. Tarçın ağacı, kurfa ağacı, yalancı
 tarçın ağacı, burçak (*Cinnamomum zeylanicum*,
C. cassia). -2-
 s. 106b/26
 s.+ dūr 62b/23
selīm <Ar. Sağlam, kusursuz. -3-
 s.+ dūr 30a/09, 53b/13
 s. olurlar 18a/05
selīšā <Ar. Terkip adı. -1-
 s. 106b/20
selme <Ar. Bir dağ adı. (MetindeBaşın üst
 kısmı, başın tepesi.) -1-
 s.+ si 5b/27
şemāniye <Ar. Sekiz. -2-
 tiryāk-ı s. 17b/15, 17b/17
semirt - *bk. semürt*. -1-
 s.- ür 63a/27
semiz *bk. semüz*. -1-
 s. 11b/12
semmī <Ar. Zehirli. -4-
 s. 110a/17, 17a/06, 17a/07, 97a/24
semüm <Ar. Zehirli şey. -2-
 s. 43b/18
 s.+ a 58b/09
semürt - Semirtmek. -4-
 s.- mekdür 59b/24
 s.- mesi 67a/25
 s.- ür 19b/27, 59b/27
semüz Semiz. -65-
 s. 101a/06, 101a/19, 102a/23, 102b/27,
 103a/01, 103a/18, 104b/23, 105a/06, 105a/19,
 106a/08, 109b/17, 113a/06, 113a/10, 113a/27,
 19b/26, 21b/12, 21b/13, 26a/24, 26b/07, 29b/27,
 37b/19, 44a/12, 44a/15, 44b/12, 51a/24, 53a/06,
 54b/06, 56a/24, 57b/09, 57b/12, 57b/21, 59b/09,

60a/01, 73a/22, 73b/01, 73b/05, 75a/13, 77b/23, 79a/24, 79b/12, 79b/24, 79b/26, 80b/18, 81b/20, 86b/08, 87a/04, 87a/21, 8b/14, 91a/12, 91a/21, 91a/26, 91b/03, 91b/04, 91b/10, 91b/19, 91b/21, 92a/12, 93b/24, 98b/18, 98b/22, 99a/04, 87a/21, 87b/12

s.+ lik 37b/17

s. ola 86a/22

semüzlük Semiz otu. Semiz, yağlı, şişman. -3-

s. 48b/08, 67a/11, 70a/03

sen Sen. -3-

s. 22b/18, 84a/16

s.+ üj 7b/10

senderüs <Gr. Kehribara benzeyen bir tür tıbbi zamk. -8-

s. 101a/22, 28a/06, 34b/27, 50a/08,

52a/12, 59a/03, 97a/15

s.+ ı 29b/03

senin <Ar. Taşı kazıyıp yonttuklarında dökülen parçaları. -1-

s.+ den 26a/01

şerā <Ar. Toprak. (Metinde Mezar veya ölüm anlamında kullanılmıştır.). -1-

ş.+ dan 114a/17

serāfiyūn Hekim adı. *ibn-i serāfiyūn*. -5-

s. 103a/27, 55a/06

ibn-i s. 109a/02, 22a/11, 72a/12

serāseme <Far. Sersem. -1-

s. 35b/17

serçe Serçe. -5-

s. 112b/18, 114b/06, 23b/09, 24a/26

s.+ nūj 34b/06

şereb <Ar. 1. İç yağı. -6-

ş. 113b/13, 113b/14, 113b/16,

114b/07, 114b/08

ş.+ ile 114b/08

seretān <Ar. 1. Yengeç. 2. İyileşmez bir tür çıban, kanser. -1-

s. 50a/19

serḥas <Ar. Eyrelti otu (*Nephrodium filix-mas*). -3-

s. 17b/02

s.-ı rūmī 26b/12, 103b/20

serḥōş <Far. Sarhoş. -1-

s. olmasun 16a/20

serī' <Ar. Çabuk, hızlı. -16-

s. 107b/26, 10b/26, 22b/27, 4a/05,

54b/03, 59a/21, 69b/12

s. ola 68b/13

s. olmak 104b/11, 109b/05, 13a/03,

51b/17, 57a/22, 68b/12

s. olur 61a/10, 71b/01

serī'ü'l-hazm <Ar. Çabuk hazmedilen. -1-

s. 15b/19

sermedī <Ar.-Far. Daimi, ebedi, sürekli. -1-

s.+ den 61a/09

sersām <Far. Menenjit hastalığı. -14-

s. 13a/21, 13a/26, 14a/01, 14a/08,

4a/20

s.+ da 12b/18

s.+ dadur 12a/26

s.+ dan 43b/21, 13b/26

s. olmuşdur 13a/25

s. olsa 12b/26, 67b/26

s.+ uş 13a/22, 14a/04

serv <Far. Selvi ağacı (*Cupressus sempervirens*). -4-

s. 44b/06, 51a/10, 51a/20, 77a/02

sesil - Ses almaya başlamak, kendisine ses gelmek. -1-

s.- mek 70a/25

setr <Ar. Örtme, kapama, gizleme. -1-

s. eylemişdür 29b/09

sev - Sevmek. -4-

s. 22b/18

s.- er 9a/19

s.- eyin 22b/19

s.- mez 12b/03

şevāb <Ar. Hayır, hayırlı iş. Sevap. -1-

ş. 2b/12

sevād <Ar. Karaltı. Uzakta karaltı halinde görülen kalabalık. Ekseri insanlar. Şehir, kasaba, köy. Yazı karalama.

-3-

s.+ a 19b/07, 69a/09, 74b/07

sevdā <Ar. Dört ana öğeden kara safra maddesi. -62-

s. 108a/22, 109a/22, 111a/13, 111a/15, 111b/09, 112a/18, 19b/05, 19b/07, 19b/23, 20b/01, 21a/10, 21a/27, 21b/15, 43b/13, 60a/13, 77b/25, 7a/18, 7b/12, 81a/13, 83a/10, 83a/13, 83a/15, 83b/01, 8b/03, 90a/21, 97b/11

s.-yı ihtirākī ola 79a/15

s.+ dan 108a/25, 18a/11, 43b/09, 58a/26, 77b/27, 7b/08

s.+ dan ola 43b/09, 7a/23

s.+ dan olan 7a/18

s.+ dan olsa 13a/26

s.+ dan olur 19a/08, 35b/01

s.+ dan olurisa 16b/08, 30a/10, 38a/19

s.+ dandur 19a/10, 5b/21

s.+ dur 15b/07

s.+ nuş 23a/05

s. ola 19b/04, 19b/06

s. olurisa 60a/12

s.+ yı 111b/11, 13b/04, 21a/11, 61b/05, 63a/12, 63b/05, 7a/24, 90b/10, 19b/15

s.+ yıldı 83a/12

balğam-ı s.+ yıla olurisa 75b/04

sevdāvi <Ar. Kara safra maddesiyle ilgili. -35-

s. 10a/04, 16b/15, 21b/14, 38a/19, 44a/25, 52b/05, 59b/13, 59b/15, 70a/22, 74b/05, 7b/07, 7b/09, 7b/11, 8a/27, 8b/02, 90a/24, 96a/17, 9b/19

'ilāc-ı s. 9b/26

aḥlāt-ı s. 108a/21, 77b/21

hıl-ı s. 96a/12

s.+ de 38a/20

aḥlāt-ı s.+ den 20b/06

s.+ dür 12a/04, 35b/04, 61b/20

s. ola 108a/21, 46b/25

s. olan 17b/22

s. olanlar 10b/22

s. olurisa 18a/20, 90a/14

s.+ ye 58b/26

sevdāviye <Ar. bk. *sevdāvi*. -1-

aḥlāt-ı s. 10b/12

severān <Ar. Tozun, dumanın kalkması. -1-

ş. vērür 81b/14

sevik <Ar. bk. *sevik*. -1-

s.+ i 37a/14

sevik <Ar. Kavut, kavrulmuş un. -11-

s.-i 'ades 93a/17

s.-i nabk 93a/01, 95b/01

s.-i rummān 93a/02

s.-i şa'ir 45a/26, 45b/02

s.-i tüffāh 95b/01

s.+ i 93a/18, 95b/15

s.+ in 92b/25

sevindür Sevindirmek. -1-

s.-ür 13a/18

sevık <Ar. Önüne katıp sürme, ileri sürme. -2-

s.-i ālihī 3a/01

s. eyler 114a/20

şevr <Ar. Öküz, boğa, sığır. -14-

lisān-ı ş. 14a/24, 20b/09, 20b/25, 21a/15, 44b/19, 57a/26, 57b/17, 57b/26, 58a/23, 60b/05, 67b/19, 73a/14

lisān-ı ş.+ den 54b/10

lisān-ı ş.+ dür 61b/03

seyelān <Ar. Akma, akıntı. -2-

s.+ a 84a/07

s.+ dan 54a/03

seylānū'l-lu'āb <Ar. Salya akıntısı. -1-

s.-lu'āb 53a/10 53a/09

seyr <Ar. Seyir, izleme. -1-

s. edeler 90b/02

seyrek Seyrek. -4-

s. 13a/13, 43a/22, 85b/06, 8a/16

sezāb <Ar. Sedefotu (*Ruta graveolens*). -24-

s. 114b/21, 115a/09, 14b/17, 14b/21, 24b/17, 28b/11, 33a/22, 34b/13, 40a/13, 65a/17, 6a/22, 77b/07, 7a/14, 85b/22, 85b/23, 88a/25, 89a/24, 90b/04, 93b/02, 9a/27, 9b/01

s.+ dan 25b/06, 28b/13

şıbyān <Ar. Çocuklar. -6-

ş. 17a/16, 34b/02

rīḥ-i ş. 18a/12

ş.+ da 14a/09

ş.+ da olana 44b/22

ş.+ uş 34b/06

sıcak Sıcak. -1-
s. 98b/10

şıcan Şıcan. -1-
ş. 34b/06

şifat < Ar. İlaç terkip etme tarzı. -169-
ş. 102a/03, 102a/25, 103a/24, 105a/13, 106a/02, 110b/16, 110b/26, 111a/26, 111b/14, 115a/01, 23a/07, 28a/05, 33a/11, 37a/24, 46b/21, 47a/02, 48a/01, 48b/23, 48b/27, 50a/17, 53b/27, 54a/22, 54a/27, 55a/04, 55b/27, 58b/26, 59a/14, 59b/08, 66a/22, 69a/17, 70a/13, 70b/16, 71a/05, 72b/22, 73a/17, 74a/12, 74b/02, 74b/14, 75a/01, 76a/01, 76a/03, 76a/27, 76b/03, 79b/22, 80a/25, 80b/09, 80b/17, 81b/02, 82b/06, 82b/09, 83a/07, 84b/27, 85a/24, 87a/25, 88a/20, 88b/02, 88b/27, 90a/01, 90b/05, 90b/11, 92a/06, 94b/04, 94b/27, 95a/17, 96a/08, 96b/08
ş.-ı 115b/08 115b/07, 9b/04 9b/03
ş.-ı ayāric-i faykārā 16a/12
ş.-ı devā 105a/25, 113a/13, 14b/15, 17b/22, 18b/26, 41b/25, 67b/18, 85b/27, 92b/07
ş.-ı devā-yı āhīr 34b/15
ş.-ı devā' 98b/19
ş.-ı dūhn 65b/03, 85b/21
ş.-ı fulūniyā-yı rūmī 88a/02
ş.-ı ḥabb 114a/04, 15a/26, 5b/01, 60a/14, 60a/23, 7b/04, 88b/20
ş.-ı ḥabb-ı rummān 74a/02
ş.-ı ḥabb-ı şabr 24a/21, 6a/15
ş.-ı ḥabb-ı uşūḥikūni'l-kebīr 6b/07
6b/06
ş.-ı ḥuḳne 101a/13, 107b/07, 14a/26, 15b/02, 70b/17, 85b/02, 86a/26, 87b/04, 88a/14, 95b/27
ş.-ı ḥuḳne'-i āhīr 13a/18
ş.-ı ḥuḳne'-i leyyine 46a/17
ş.-ı kehl 33b/03, 37a/15
ş.-ı kehl-i 37a/07 37a/06
ş.-ı ḳurş 105a/16, 105b/09, 105b/15, 107b/20, 113a/03, 67b/01, 91b/04
ş.-ı ḳurş-ı āhīr 113a/08, 91b/07
ş.-ı mā'-i 'asel 14b/24

ş.-ı mā'-i uşūl 105b/01
ş.-ı ma'cūn 25b/03
ş.-ı ma'cūn-ı müferriḥ 58b/03
ş.-ı maṭbūḥ 104b/27, 109b/10, 115b/11, 31b/04, 66a/10, 86a/17
ş.-ı māzeriyūn 114b/03
ş.-ı merhem 109a/19
ş.-ı meybiḥ 73a/02
ş.-ı müferriḥ 20b/26, 57b/10
ş.-ı müshil 115a/23
ş.-ı ned 28a/01
ş.-ı ṭilā' 5a/25
ş.-ı sikencübīn-i bezūrī 112b/25, 113b/25
ş.-ı sīsālīdis 16b/05
ş.-ı sūfūf 107b/17, 113a/24, 114b/24, 89b/24, 91b/19, 95a/24
ş.-ı šāf 34a/10, 98b/25, 99a/01
ş.-ı šarāb 111a/05, 90a/04
ş.-ı šarāb-ı iccāş 5a/20
ş.-ı šarāb-ı reyḥānī 18b/15
ş.-ı şiyāf 88b/16
ş.-ı şiyāfat 40b/11
ş.-ı tiryāk 16b/03
ş.-ı zerūr 34b/09
ş.-ı zīmād 108a/07, 108b/10, 108b/18, 113a/18, 114a/09, 115a/07
ş.+ ı 20a/13, 30a/25, 36b/22, 45a/09, 47b/13, 58a/07, 85a/21

şığār <Ar. Küçükler. -1-
ş. 57b/15

şığır Şığır. -40-
ş. 100b/16, 102a/20, 103b/26, 104a/13, 107a/03, 110a/10, 110b/11, 113a/19, 114a/11, 115b/02, 115b/17, 13b/23, 16a/23, 19b/21, 23b/08, 24a/22, 40b/14, 42a/25, 42b/03, 44b/01, 47b/10, 57b/01, 57b/17, 60a/03, 60a/25, 60a/27, 61b/03, 74a/08, 77a/02, 80b/20, 85a/26, 89a/10, 89a/12, 92a/14, 92b/20, 94b/10, 95b/13, 98b/24
ş.+ ı 94a/25

şıḥḥat <Ar. Sağlık, sıhhat. -10-
ş. 2b/04, 2b/06
ḥıfz-ı ş. 2b/05

	ş.-ı beden 2b/04		ş. olmamak 93a/24
	ş. bulunduğu 23a/05		ş. olmaz 114b/16, 38a/20
	ş.+ in 1b/04, 33b/13, 36b/25		ş. olur 29b/07, 29b/11, 68b/21
	ş.+ inde ola 18b/11	şınıf	<Ar. Sınıf. -1-
	ş. vürür 37a/23		ş.+ dur 102a/20
şık -	Sıkamak. -27-	şınur	<Gr. Sınır. -3-
	ş.- a 34b/22, 34b/23, 86a/03		ş. 71a/14
	ş.- alar 37a/26, 40b/13, 43a/15, 46a/25,		ş.+ da 71a/15
	72b/24, 75b/21, 76b/03, 96a/02, 113a/02		ş.+ dan 71a/16
	ş.- ar 82a/01	şırāra	<Ar. Sessiz, sakın, bomboş, ıssız. -1-
	ş.- arlar 69b/25		ş. 89a/19
	ş.- arlar uralar 69b/25	şırça	Cam, camdan yapılmış eşya. -5-
	ş.- salar 37b/03		ş. 111a/19, 34b/07, 34b/16
	ş.- up 12b/25, 24b/08, 29b/18, 33b/14,		ş.+ dan 37b/13
	38a/06, 38a/16, 40a/25, 4b/10, 73a/02, 82a/13,	şurf	<Ar. Sadece, saf, katışıksız. -7-
	8b/27		ş. 28b/06, 4b/15, 4b/25
şıkāl	<Ar. Ağırlık, yük. <i>bk. eşkāl.</i> -1-		ş.+ ca 88b/14
	ş.+ den 84a/13		ğidā-yı ş.+ dur 63b/17
şıkıl -	Sıkılmak. -11-		ş. ola 38b/23, 76b/19
	ş.- mak 107a/19	şıva -	Sıvamak. -2-
	ş.- miş 109b/08, 115a/25, 81a/15,		ş.- yalar 18b/19
	90b/18		ş.- yup 33a/17
	ş.- miş ola 39b/10, 3b/16, 44a/04,	şıyır -	Sıyırmak. -1-
	99b/17		ş.- up 97b/16
	ş.- ur 57a/15	şıyırıl -	Sıyırılmış. -2-
	ş.- urlar 104a/27		ş.- a 97b/05, 97b/06
şıkılın -	Sıkılmak. -1-	şıyırındı	Kazıntı, sıyrıntı. -6-
	ş.- miş ola 13a/06		ş.+ sı 100a/13, 100a/26, 98a/03, 98b/06
şıkındı	Sıkılarak çıkarılan bitki suyu. -3-		ş.+ sın 97b/16
	ş.+ sı 30a/02, 99b/12		ş.+ ya 97b/17
	ş.+ sın 41a/12	şız -	Sızmak. -1-
şıkış -	Sıkışmak. -1-		ş.- up 68a/08
	ş.- ur 71a/27	sibistān	<Far. Sibistan ağacı ve meyvesi
şıklet	<Ar. Ağırlık, sıkıntı. -31-		(<i>Cordia myxa</i>). -39-
	ş. 106a/15, 106a/16, 107a/08, 107a/13,		s. 107b/04, 115b/14, 12b/11, 12b/16,
	111a/17, 14a/21, 20a/01, 38a/09, 3a/20, 40a/18,		13a/08, 13a/15, 15b/04, 19a/22, 3b/08, 42a/10,
	43b/21, 51b/23, 66b/09, 77b/16, 80a/12, 93b/10,		43a/17, 43a/21, 43b/26, 46a/18, 53b/17, 54a/15,
	94b/22, 97b/24, 98a/21		54a/24, 55b/18, 56a/19, 5a/08, 66a/04, 66a/12,
	ş.-i şafrā 93b/26		66b/01, 67a/01, 69a/13, 69a/15, 69a/17, 70a/10,
	ş.+ in 40b/11		70a/26, 70b/19, 85b/04, 85b/10, 86a/18, 86b/04,
	ş. ola 13a/25		8a/11, 94a/05
	ş. olmak 30a/05, 40a/17		s.+ dan 30a/13
	ş. olmakdur 38a/25		s.+ ıla 12b/10

- s. ola 66a/06
- sidik** *bk. sidük.* -1-
s.+ ünde 42a/07
- sidük** Sidik, idrar. -3-
s.+ de 32a/10
s.+ i 111b/06
s.+ üyile 42a/14
- sifistān** <Far. *bk. sibistān.* -2-
s. 54b/09, 94a/01
- sigil** Deride, özellikle ellerde oluşan zararsız, pürüklü küçük ur, siğil. -1-
s. 32b/26
- sihir** <Ar. Sihir, büyü. -2-
s. 102b/09, 3a/06
- sikbāc** <Far. Sirkeli çorba. -2-
s. 109b/03, 110b/12
- sikencübīn** <Far. *bk. sikencübīn.* -1-
s. 8b/14
- sikencübīn** <Far. Bal, şeker ve türlü meyvelerin öz suyundan yapılan bir grup şuruba verilen ad. -92-
s. 104b/19, 104b/24, 106a/24, 110a/09, 110b/20, 115b/19, 11a/25, 11b/27, 20b/14, 21b/12, 21b/14, 24b/24, 38a/14, 45b/08, 46b/18, 48a/10, 4b/16, 4b/18, 50b/05, 5b/16, 64b/26, 72a/07, 72b/06, 72b/16, 73a/14, 75a/24, 75b/05, 78a/02, 82a/16, 82a/21, 83a/16, 89b/12, 89b/13, 89b/14, 89b/15, 8a/21, 90b/14
s.-i 'aselī 18b/05, 76b/23
s.-i 'unşulī 105b/13, 108b/08, 65a/09
s.-i 109b/17 109b/16, 4a/13 4a/12, 79a/18 79a/17, 82a/24 82a/23
s.-i bezūrī 107b/15, 108b/07, 111b/12, 112b/24, 113b/24
şifat-ı s.-i bezūrī 112b/25, 113b/25
s.-i bezūriyile 105b/19, 106a/05, 106b/10, 113a/16
s.-i sādec 109b/02, 110a/12, 11a/06, 59a/23, 59b/02, 73b/26, 79a/10, 79a/21, 79b/11, 80b/14, 8b/27
s.-i sādecile 105a/20, 110b/18, 25a/07, 42b/08, 79b/26
- s.-i sefercelī 72b/21, 80a/22, 80b/14, 82b/05
- s.-i sefercelīyile 73a/19
s.+ e 45a/25
s.+ i 80b/23
s.+ ile 106a/18, 107b/24, 109b/20, 12a/24, 42a/12, 54b/25, 73a/11, 73a/19, 7a/02, 80b/21, 81a/14, 82b/14
- sil** - Silmek. -1-
s.- eler 72b/22
- sill** <Ar. Verem, tüberküloz. -20-
s. 17b/07, 52a/15, 66b/16, 67b/16, 68a/13, 68a/14, 68a/20, 66b/12
s.-i intikāl eyler 66b/04
s.+ de 66b/25
s.+ den 68a/12
s.+e 52a/04, 53b/13, 67a/12, 66b/14
s. eyler 52b/16, 52b/18
s.+ ile 53b/25, 67a/22
s. olsa 68a/09
- simīd** <Ar. Simit. -1-
s. 95b/15
s.+ den ola 92b/19
- simsim** <Ar. Susam (*Sesamum indicum*). -1-
s.+ dür 27b/27
- sināmekī** <Ar. Sinameki (*Cassia acutifolia*). -44-
s. 104b/27, 106a/18, 106b/17, 107b/08, 108a/16, 108b/02, 109b/10, 111a/23, 115a/23, 115b/11, 11a/14, 12b/14, 13a/15, 13b/07, 14a/27, 15b/03, 20a/08, 27b/22, 2a/20, 31b/04, 43a/16, 43a/21, 46a/17, 47a/02, 54a/22, 58a/01, 58a/27, 59b/17, 60a/23, 66a/10, 69a/17, 70a/13, 70b/17, 76a/20, 7a/06, 84b/18, 85b/03, 85b/09, 86a/17, 86a/27, 88a/10, 8a/10, 94a/02, 94a/03
- sinī** ? -1-
s. 19a/10
- şinī** <Ar. *bk. şīnī.* -1-
rāvend-i ş. 5b/19
- şīnī** <Ar. Çin işi, Çinli. -1-
ş. 27a/10
- sinn** <Ar. Yaş, ömrün derecesi. -1-
s. 3b/04
- sinnī** <Ar. Yaşla ilgili. *bk. sinn.* -1-

s. 46a/09

siğ - Sinmek, hazm edilmek. -3-
s.- dükdən 75b/17
s.- e 15b/19, 58b/15

siğir Sinir. -36-
s. 26b/09, 30b/27, 32b/25, 83a/21
s.+ de 15b/25, 42a/04
s.+ de olan 83b/03
s.+ den 36b/25, 71b/12
s.+ e 25b/16
s.+ i 49a/10
s.+ idür 83a/22
s.+ ler 17a/10, 17a/20, 25b/10, 25b/24, 26b/14, 28a/20, 7b/15, 83a/25
s.+ ler olduğu 65b/15
s.+ lerde 24a/04
s.+ lerden 17a/07
s.+ lere 25b/27, 28a/11, 39b/27
s.+ leri 25b/25, 50b/12
s.+ lerinden 25b/22
s.+ lerüj 26b/23
s.+ lüce 44b/23
s.+ mek 73b/08
s.+ üj 26b/16, 27b/07, 83a/23, 83b/13

siğir - Sindirmek, hazm etmek. -6-
s.- dükde 15a/18
s.- mek 16b/21, 23a/17, 77b/17
s.- memek 105b/25, 15a/19

siğirlüce Sinirli, sinirlice. -27-
s. 101a/19, 102a/20, 102b/18, 105a/14, 107a/09, 50a/01, 90b/24, 91a/05, 91a/08, 91b/01, 91b/12, 91b/23, 92a/07, 92a/10, 93b/12, 93b/13, 95a/07, 96a/21, 96b/24, 97a/01, 97a/26, 98a/24, 98b/04, 99a/03, 99a/04, 99b/11, 99b/16

siğirseği Sinirimsi. -1-
s. 46a/05

siğird <Far. Sepîd, beyaz, ak. -1-
s. 29a/22

siğiret <Ar. Bulaşma, geçme. -2-
s. 65a/21
s. eyler 78b/15

siğiret <Ar. *bk. siğiret*. -1-
s. éde 109b/23

sirke Sirke. -136-
s. 103b/23, 106b/09, 108b/01, 108b/14, 112b/19, 11a/03, 11b/06, 12b/20, 13b/20, 16b/20, 17b/04, 21b/15, 36a/05, 3b/20, 3b/21, 44a/08, 44b/06, 45a/10, 46b/04, 47a/24, 48b/06, 48b/07, 48b/08, 4b/10, 4b/18, 5a/02, 65a/14, 72b/24, 72b/25, 82b/07, 8a/26, 8b/19, 91a/14, 97a/17, 37b/22, 40b/06
s.-i şarb 3b/17
s.+ de 102a/05, 102a/07, 102b/12, 102b/20, 113b/27, 25a/20, 39a/13, 44b/01, 45a/07, 45b/23, 46b/14, 48b/12, 48b/21, 49a/22, 50b/09, 51a/20, 51b/13, 5b/15, 73a/18, 75a/03, 77b/05, 80a/26, 8a/21, 95a/24, 96a/05, 113a/01, 51a/27, 74b/14
s.+ de olan 104a/08
s.+ lü 111b/13
s.+ nüj 49b/16, 72b/26
s. olmasa 3b/18
s. uralar 3b/21
s.+ ye 101b/25, 41a/02, 48a/25, 48a/26
s.+ yi 13a/04
s.+ yile 103a/19, 108b/24, 109b/03, 10a/08, 110b/10, 110b/11, 110b/19, 111a/22, 112b/23, 113a/20, 21a/13, 22a/01, 25a/20, 27a/25, 35a/18, 38b/20, 39a/27, 40b/18, 42a/27, 42b/13, 42b/22, 44a/14, 44a/22, 44b/26, 45a/03, 46a/24, 47b/11, 48a/24, 48b/16, 48b/21, 49a/01, 49a/17, 49a/25, 49b/16, 4a/25, 4b/03, 50a/06, 50a/22, 50a/23, 50b/10, 50b/24, 51a/08, 51a/09, 51a/13, 51a/14, 51a/24, 52a/03, 65a/16, 73a/15, 79a/19, 82a/24, 83a/18, 86a/09, 8b/25, 90b/04, 96b/13, 97a/20

sirken *bk. sirke*. -1-
s.+ den 52a/07

sīsālīdis <Sür. Baldıran otu (*Conium maculatum*). -2-
ma'cün-ı s. 16b/05
şifat-ı s. 16b/05

sīsālūs <Gr. Dağ havucu, yaban kerevizi, horoz gözü (*Sesbania aculeata*). -1-
s. 113b/04

siyek Kırık, çıkık tahtası. -2-

s.+ i 32b/13, 55a/18

şoğan Soğan. -11-

ş. 16a/19, 21b/17, 27b/12, 33b/14, 4b/25, 52a/10, 79b/09, 82b/25, 90b/04

ş.+ ı 41b/07, 50b/24

şoğulcan Solucan, tenya. -10-

ş. 103b/25, 17a/23, 26b/11

ş.+ dandur 53a/26

ş.+ lar 103b/09, 103b/12, 78a/19, 85a/09

ş.+ ları 104a/22, 26b/11

şok - Sokmak. -34-

ş.- a 89b/16

ş.- alar 23a/27, 37b/05, 37b/07, 38b/13, 39b/19, 41a/19, 41b/11, 41b/15, 42a/26, 42b/12, 65b/12, 89a/26, 89a/27

ş.- arlar 37b/06

ş.- duğına 58b/09

ş.- duğında 28b/09

ş.- duğda 17a/20

ş.- makdan 110a/17, 17a/19, 26b/08, 28b/08, 42b/19, 64b/07, 65a/04

ş.- şa 17a/20

ş.- salar 39a/24, 56b/26

ş.- şağ 71a/16

ş.- up 11a/26, 29a/25, 37b/06, 41a/24, 60a/10

şokulda- Zonklamak. -1-

ş.- mağıla 65b/23

şol Sol, sol taraf. -16-

ş. 111a/17, 111a/19, 27a/19, 29a/24, 64a/09, 64b/02, 70b/06, 71a/18, 71b/04, 72b/02, 75b/17, 84a/24

ş.- a 85a/05

ş.+ dan 69a/02

ş.+ dayısa 69a/01

şolu - Solumak, nefes almak. -5-

ş.- mağa 47a/22

ş.- mağ 22b/26

ş.- mağ olsa 23a/19

ş.- maşı 23b/18

ş.- r 64a/20

şonra bk. *şonra*. -1-

s. 28b/02

şonra Sonra. -263-

ş. 100a/10, 101b/20, 103a/03, 103a/21, 103b/04, 103b/19, 107b/01, 107b/09, 108a/18, 108a/19, 108b/01, 108b/07, 108b/26, 109b/14, 10b/07, 110a/08, 111a/08, 112b/04, 112b/08, 112b/21, 113a/01, 113a/02, 113a/21, 114a/01, 115a/22, 115a/26, 115b/16, 116a/08, 116a/11, 116a/26, 116a/27, 11a/16, 11a/22, 11a/23, 11b/13, 13a/21, 13b/13, 13b/21, 13b/22, 14a/26, 15b/05, 16b/25, 17b/05, 18a/01, 18b/01, 18b/16, 18b/18, 19b/23, 1b/09, 1b/13, 1b/15, 20a/16, 20b/23, 21b/04, 21b/08, 23b/22, 23b/23, 23b/26, 24a/05, 24a/06, 24a/27, 24b/04, 25a/08, 25a/20, 25b/17, 26b/04, 27a/07, 27a/10, 28a/17, 28a/18, 28b/18, 28b/20, 29a/09, 29a/17, 2b/27, 30a/20, 30b/04, 30b/12, 30b/14, 31a/16, 31b/18, 31b/21, 32a/26, 32b/06, 33a/02, 33a/13, 33a/19, 34a/15, 34a/27, 34b/05, 34b/24, 34b/25, 35a/01, 35a/02, 35a/09, 35a/10, 35a/13, 35b/04, 36a/08, 36a/09, 36b/18, 37a/06, 37a/22, 37a/26, 37a/27, 37b/01, 38a/14, 38b/21, 39a/15, 39b/09, 40a/12, 40a/23, 40b/07, 41a/24, 41b/06, 41b/27, 42a/01, 42a/02, 42a/06, 42b/12, 42b/23, 43a/03, 43b/21, 43b/25, 44a/14, 44b/07, 46b/23, 47a/05, 47a/19, 47b/21, 48a/22, 49b/06, 51a/20, 51b/12, 52b/23, 54a/21, 54a/25, 55a/15, 56b/07, 58b/01, 58b/14, 58b/15, 5a/10, 5a/21, 5a/23, 5b/03, 60a/08, 60a/26, 60b/01, 61a/16, 64a/12, 64a/16, 65a/13, 65a/14, 65a/17, 65b/02, 65b/05, 66a/13, 66a/17, 66b/13, 67a/05, 67a/20, 67a/21, 67b/17, 67b/24, 67b/25, 67b/26, 68a/10, 68b/25, 69a/22, 69b/21, 69b/22, 6b/06, 70a/18, 70b/20, 72a/02, 72a/05, 72a/10, 72a/16, 72b/15, 72b/19, 72b/20, 72b/23, 72b/27, 73b/18, 73b/19, 73b/22, 75a/03, 75a/04, 75b/17, 76a/07, 76b/05, 76b/06, 76b/14, 76b/24, 76b/25, 77b/19, 78a/11, 78b/03, 79a/03, 79b/21, 7a/02, 7a/17, 7b/03, 7b/06, 82a/05, 82b/08, 82b/14, 82b/15, 83b/10, 83b/11, 87a/03, 87a/04, 87a/26, 87b/16, 88a/16, 88b/01, 88b/06, 8a/07, 90a/08, 90a/11, 90a/20, 90b/15, 94a/06, 94b/22, 95b/19, 95b/20, 96a/02, 96b/06, 97b/18, 97b/24, 98a/04, 98a/10, 98a/17, 98a/23, 99a/22, 99b/10, 9a/23,

9b/01, 102b/23, 111a/09, 26b/02, 39a/07, 48a/27, 65a/17, 76a/05, 77b/10, 65a/16, 32b/15, 35a/12, 37b/07, 43a/05, 86b/23

ş. edeler 32b/07

ş.+ larda 69a/04

ş. ola 46b/16, 54a/18

şor - Sormak. -1-

ş.- arlarıdı 83a/25

şovu - Soğumak. -15-

ş.- du 116a/11

ş.- maḵ 92a/20, 92b/15

ş.- muş 110b/05, 86a/09, 92b/11, 92b/16, 92b/25, 95a/08

ş.- mış ola 65b/09, 79b/04, 81b/22

ş.- r 60b/20

ş.- sa 60b/20

ş.- ya 92b/12

şovucak Soğucak, soğukça. -1-

ş. 72b/10

sovuḵ *bk. şovuḵ.* -2-

s. 28a/24, 51b/16

şovuḵ Soğuk. -75-

ş. 100b/17, 100b/20, 101a/01, 102a/03, 102a/16, 110a/12, 11b/09, 16a/17, 18b/12, 25a/17, 27b/19, 28a/23, 38a/02, 42b/10, 42b/12, 42b/17, 48a/13, 48b/02, 48b/13, 50b/19, 51a/14, 51b/16, 52a/23, 55a/01, 55b/25, 56a/23, 57b/07, 59b/06, 59b/07, 64a/24, 64b/23, 65b/09, 68a/20, 72a/08, 73a/07, 74b/19, 75a/20, 75a/27, 78a/09, 79a/11, 80a/03, 80a/08, 80a/09, 80a/10, 81b/04, 82a/12, 82a/15, 82a/19, 85a/06, 86a/09, 8b/13, 90b/18, 91b/27, 93a/06, 93b/04, 94a/21, 94b/18, 95b/24, 96a/22, 9a/04, 9a/11

ifrāt-ı ş. 14a/14

ş.+ dan 10a/03, 76b/18

ş.+ dan ola 101a/20

ş.+ dan olsa 52b/10

ş.+ dan olurısa 97a/05

ş.+ larda 78b/16

ş.+ luḡı 4a/26

ş. olmak 23a/18

şovut - Soğutmak. -8-

ş.- a 79b/14

ş.- alar 51a/15

ş.- up 42b/11, 4b/14, 68a/19, 72b/09,

79b/12

ş.- ur 87a/09

şoy - Soymak. -3-

ş.- alar 31a/16

ş.- maḵ 31a/16

ş.- mayalar 72b/23

soyın - Soyunmak. -1-

s.- ur 57a/16

soyıt - Soymak. -1-

s.- alar 55a/26

şoyulın- Soyunmak. -1-

ş.- maḵ 92a/21

sög - Sövmek, küfür etmek. -1-

s.- mek 20a/19

sögüd *bk. sögüt.* -1-

s. 110b/01

sögüt Sögüt ağacı (*Salix caprea*). -14-

s. 110b/09, 12b/23, 13a/11, 20a/25, 28a/27, 35b/22, 3b/22, 4a/22, 4a/24, 4b/01, 73b/02, 78a/11, 79b/06, 8b/25

söndür- Söndürmek. -1-

s.- mez 27a/05

söyle - Söylemek. -16-

s.- mege 47a/15

s.- mek 13a/01, 20a/18

hezeyān s.- mek 13a/26

s.- mekden 31b/01, 47a/09, 67a/27

s.- mesinde 25a/13

herze s.- r 69b/13

hezeyān s.- r 12b/01

s.- rise 47a/16

s.- se 54b/26

s.- ye 47a/16, 5b/12, 91a/18

s.- yüp 25a/13

söyün - Sönmek. -1-

s.- medük 99b/16

söz Söz. -6-

s.+ de 111a/16

s.+ den 69b/05

s.+ e 103b/05

s.+ ler 22a/21

s.+ lerdür 22a/22
s.+ lerine 72a/10
su *bk. su. -1-*
s.+ dan 55a/01
şu Su. -1056-
ş. 100b/10, 102a/14, 102a/16, 103a/05, 103a/20, 10a/20, 111a/07, 111a/09, 111b/27, 112a/02, 112a/13, 112a/15, 112a/17, 112b/03, 113a/23, 113b/13, 113b/14, 113b/17, 113b/18, 113b/22, 114a/23, 116a/02, 116a/08, 11b/17, 11b/19, 11b/21, 12b/16, 14a/21, 14b/25, 15a/10, 15a/16, 15b/02, 18b/12, 18b/14, 19a/24, 20b/20, 21a/20, 21a/25, 21b/11, 21b/22, 22b/12, 24a/16, 24a/17, 24a/25, 25a/05, 25a/16, 25a/17, 25b/05, 26a/25, 26b/22, 28a/13, 29b/03, 32b/19, 32b/26, 33a/01, 33a/03, 33a/21, 33a/24, 33b/03, 33b/09, 33b/11, 33b/14, 33b/15, 34a/26, 34b/05, 34b/26, 35a/01, 35b/12, 37a/02, 39a/23, 41a/08, 41a/14, 41a/15, 41a/26, 41b/10, 42b/10, 42b/18, 43b/09, 4a/25, 4b/10, 56a/23, 5a/05, 5a/09, 5a/21, 5b/11, 64b/23, 65a/13, 65b/06, 66b/26, 68a/18, 68a/20, 69a/26, 72b/10, 72b/13, 75a/20, 75b/05, 76a/05, 76a/06, 76a/20, 77b/08, 78a/09, 79a/16, 79b/15, 7a/03, 7b/25, 7b/26, 80a/03, 80a/04, 80a/09, 80b/04, 80b/22, 81a/09, 81b/04, 82a/12, 84b/21, 85a/11, 85b/22, 85b/24, 86a/21, 86b/25, 86b/26, 87b/19, 88b/01, 90b/14, 94a/01, 94a/21, 94a/25, 95b/08, 9a/11, 9a/20, 9b/02, 9b/03, 5b/07
ş.+ da 100b/25, 105a/02, 105b/04, 106b/18, 107b/09, 109b/14, 110a/12, 111a/02, 111a/24, 111b/05, 112b/24, 113a/01, 113b/27, 115a/04, 115b/14, 11a/22, 12b/16, 12b/17, 13a/16, 13b/11, 14b/01, 15b/05, 19a/26, 19b/01, 20a/16, 24b/04, 24b/10, 24b/27, 32b/15, 34b/22, 40b/19, 41a/11, 41a/15, 43a/23, 44b/20, 47a/04, 47b/18, 54a/25, 58b/14, 63b/22, 65b/04, 66a/13, 67b/11, 69a/18, 70a/15, 70b/20, 73a/12, 76b/14, 80b/27, 82b/10, 85a/01, 85b/06, 85b/15, 86a/19, 86b/01, 87a/26, 87b/06, 88a/16, 8a/12, 86b/23
ş.+ dan 19a/26, 34a/09, 51a/14, 6b/06, 72a/08, 74b/19
ş.+ dur 4b/11, 59b/04
ş. kıyalar 5b/02, 5b/03

ş.+ lar 15a/07, 25a/17, 28a/24, 40b/05, 54a/08
ş.+ lara 34a/06, 9a/05
ş.+ larda 115b/01
ş.+ larda olan 67a/03
ş.+ lardan 48a/13
ş.+ ları 4b/11
ş.+ ların 7a/17
ş.+ lu 108a/08, 53a/23, 58b/24
ş.+ lu olurısa 60b/13
ş.+ luca 22b/01
ş.+ nuş 65b/06, 80a/08
ş.+ suz 4b/16
ş. uralar 65b/09
ş. vurmaş 75a/20, 78b/21
ş.+ ya 100b/21, 15b/06, 16a/18, 22a/25, 28b/07, 32b/15, 42b/12, 66b/22, 69b/25, 79a/17, 7b/01, 81a/07, 82a/14, 82a/20, 86b/27, 91b/17, 92a/24, 93a/06, 99b/07, 32b/15
ş.+ yı 103a/21, 103b/24, 104a/15, 104b/20, 104b/21, 104b/23, 104b/24, 105a/24, 105b/14, 105b/27, 106a/01, 106a/22, 106b/16, 107b/16, 108b/06, 108b/09, 109b/01, 109b/02, 109b/17, 109b/20, 110a/09, 110a/21, 110a/22, 110a/24, 110b/08, 111a/25, 111b/01, 111b/02, 111b/03, 111b/07, 113b/11, 113b/24, 114a/20, 114a/21, 114a/22, 114b/19, 115a/26, 115b/10, 115b/17, 116a/16, 116a/17, 116a/23, 11a/03, 11b/06, 11b/27, 12b/09, 12b/12, 12b/18, 12b/19, 12b/23, 13a/08, 13a/19, 13b/06, 13b/13, 14a/10, 14a/25, 14b/22, 15a/09, 15b/10, 16a/11, 16a/26, 16b/20, 17a/22, 17a/27, 18b/07, 19b/17, 1b/18, 20a/06, 20b/11, 20b/17, 21b/15, 21b/27, 22a/07, 22a/19, 23b/09, 24a/15, 24a/17, 24b/25, 26a/08, 26a/24, 26b/06, 27a/17, 27b/06, 28a/16, 28b/08, 29a/10, 29b/20, 32b/04, 34a/03, 34a/27, 36a/24, 36b/17, 37b/22, 38a/02, 38a/12, 38b/03, 39b/01, 39b/07, 39b/10, 3b/08, 40a/14, 40a/22, 41a/10, 41a/13, 41a/20, 41a/22, 41b/22, 42b/11, 43a/15, 43a/16, 43b/02, 43b/03, 43b/12, 44a/04, 44b/11, 44b/12, 45b/06, 46a/13, 46a/14, 46a/25, 46b/02, 46b/03, 46b/04, 46b/05, 46b/19, 47a/18, 47b/01, 48a/10, 48b/05, 48b/08, 48b/15, 49a/05, 50a/26,

50b/05, 50b/18, 50b/22, 51b/20, 52a/07, 52b/22, 53b/04, 54b/02, 54b/06, 54b/21, 54b/22, 55a/09, 55b/22, 56a/24, 56a/25, 57a/26, 57b/05, 58a/16, 58a/24, 58b/15, 58b/23, 59a/10, 59a/24, 59b/02, 5b/04, 60a/27, 64a/06, 66a/18, 67a/02, 67a/23, 67b/14, 67b/15, 68a/16, 69a/14, 69b/20, 69b/25, 69b/27, 70a/01, 70a/12, 70a/20, 70b/01, 70b/15, 71a/05, 72b/25, 73a/12, 73b/02, 73b/17, 73b/24, 75a/12, 75a/13, 75a/25, 75b/02, 75b/06, 76b/04, 77b/07, 77b/19, 79a/13, 79a/21, 79a/23, 79a/24, 79a/25, 79b/05, 79b/06, 79b/11, 79b/12, 79b/15, 79b/18, 79b/19, 7a/04, 80b/04, 81a/18, 81b/09, 81b/20, 81b/21, 81b/22, 82b/03, 83a/06, 85b/22, 86a/26, 86b/04, 86b/05, 86b/26, 87b/02, 88a/25, 88a/26, 88b/13, 8a/25, 8a/26, 8b/04, 8b/15, 8b/27, 90a/05, 90a/06, 90a/22, 90a/23, 90b/03, 91a/03, 91a/05, 91a/06, 91a/22, 91b/01, 92a/12, 92b/02, 92b/11, 93a/01, 93a/27, 93b/23, 94a/14, 94a/16, 96b/21, 99b/09, 99b/17, 33a/17

ş.+ yı ola 21a/23, 25a/17, 26b/09, 38a/08, 4a/15

ş.+ yı uralar 8b/26

ş.+ yı vërdüm 116a/10

ş.+ yıdur 59b/03

ş.+ yıla 100b/12, 101a/17, 101a/19, 101a/21, 102a/03, 102a/11, 102b/01, 102b/02, 103a/01, 103b/23, 104a/11, 104a/17, 104b/07, 104b/18, 104b/21, 104b/23, 104b/25, 105a/06, 105a/07, 105a/14, 105b/01, 105b/12, 105b/13, 105b/18, 106a/04, 106a/13, 106b/24, 107a/02, 107a/03, 107b/23, 107b/24, 108a/05, 108a/06, 108a/10, 10a/10, 10a/15, 110a/02, 110b/01, 112b/19, 112b/22, 113a/22, 113b/20, 114a/03, 114a/07, 114a/12, 114a/13, 114a/14, 114a/15, 114b/04, 115a/06, 115a/09, 115b/20, 116a/26, 116a/27, 11a/06, 11a/07, 11a/16, 11a/25, 12a/13, 12a/14, 12b/07, 12b/20, 13a/05, 14a/07, 14a/20, 15a/15, 15b/02, 15b/14, 16a/15, 16b/07, 17a/02, 17b/04, 19b/26, 21a/23, 21b/12, 22b/14, 23a/09, 24a/24, 24b/21, 25b/18, 25b/19, 27a/21, 27a/23, 29a/06, 29a/08, 29a/27, 29b/15, 30a/02, 30a/03, 30a/08, 30b/01, 30b/14, 30b/23, 31a/07, 31b/06, 32a/27, 33a/14, 33a/22, 33a/23, 33b/04,

33b/06, 34a/12, 34b/04, 34b/13, 35a/08, 35b/26, 36a/08, 36a/12, 36a/25, 36b/06, 37a/05, 37b/01, 38a/27, 38b/05, 38b/08, 38b/19, 39b/01, 39b/08, 39b/13, 39b/17, 3b/08, 40a/09, 41a/04, 42a/01, 42a/12, 42a/14, 42b/02, 42b/11, 42b/22, 42b/25, 43a/26, 43a/27, 43b/04, 43b/15, 43b/17, 44a/06, 44a/20, 44a/21, 44a/22, 44a/25, 44b/21, 45a/06, 45a/08, 45a/10, 45a/17, 45a/23, 45a/24, 45b/03, 46a/16, 46a/21, 46b/01, 47a/08, 47a/24, 47b/10, 48b/07, 49a/04, 49b/17, 4a/21, 4b/09, 4b/17, 50a/09, 51a/09, 51a/14, 51a/25, 51b/18, 54a/15, 54a/16, 54b/02, 54b/07, 54b/14, 55b/03, 57b/07, 59a/01, 59b/07, 5a/15, 5a/27, 5b/01, 5b/18, 60a/17, 60a/18, 60a/25, 60b/05, 65a/10, 66a/05, 67a/08, 67b/07, 69b/24, 6a/20, 6a/25, 6b/01, 6b/04, 6b/05, 6b/26, 72b/16, 72b/19, 73a/07, 73a/11, 73a/19, 73a/22, 73b/01, 73b/05, 73b/06, 73b/16, 75a/24, 75b/25, 76a/11, 76b/25, 77a/03, 77a/08, 77a/09, 77b/01, 77b/02, 77b/07, 78a/02, 78b/21, 79a/11, 79a/17, 79a/18, 79a/26, 7b/02, 7b/06, 80a/06, 80b/19, 81a/14, 81a/15, 81b/24, 82a/15, 82a/21, 82b/14, 83a/08, 83a/17, 85a/02, 85b/01, 86a/24, 86b/23, 87a/21, 87a/24, 89a/13, 89a/15, 89a/16, 89a/22, 89b/12, 89b/14, 89b/15, 8a/04, 8a/21, 8b/03, 8b/13, 8b/14, 8b/17, 90a/18, 90b/12, 90b/18, 91a/04, 91a/11, 91a/14, 91a/15, 91a/24, 91b/04, 91b/11, 91b/12, 91b/19, 92a/01, 92a/02, 92a/10, 92a/11, 92b/09, 92b/10, 92b/11, 92b/25, 92b/27, 93a/12, 93a/18, 93a/19, 93b/01, 93b/04, 93b/21, 94a/05, 94a/15, 94b/15, 95a/08, 95b/04, 95b/08, 95b/09, 95b/10, 95b/11, 95b/24, 96a/22, 97a/07, 97a/19, 97b/04, 98b/10, 98b/23, 99a/03, 99a/04, 99b/20, 9a/01, 9b/05, 9b/08, 9b/13, 9b/26, 99a/03, 103a/26

ş.+ yıla ola 30a/14, 9a/03

ş.+ yıla vëreler 92b/06

ş.+ yın 100b/11, 101a/06, 101b/19, 103a/01, 103a/02, 104a/25, 107b/16, 10b/16, 114a/16, 115a/12, 115a/25, 115b/08, 11a/06, 12b/25, 13b/14, 15b/18, 16b/20, 17b/04, 18b/16, 20b/22, 24b/08, 26a/12, 27a/08, 28b/23, 29a/03, 29a/16, 30b/05, 32b/18, 33a/22, 33b/14, 34a/21, 34b/19, 34b/22, 37b/17, 38a/16, 38a/17, 38b/20,

38b/21, 39a/20, 40a/25, 40b/13, 41a/14, 41a/24, 41a/27, 42b/27, 44b/23, 45b/07, 45b/24, 46a/15, 47a/08, 47b/21, 50a/22, 51b/26, 53a/19, 54a/20, 55a/18, 55b/09, 56b/09, 60a/09, 63b/22, 64a/24, 68a/16, 6b/23, 6b/24, 72b/18, 72b/24, 73a/02, 73a/14, 73a/24, 74a/21, 74a/23, 75b/03, 75b/20, 76b/23, 77b/07, 78b/02, 7a/02, 7a/03, 7b/04, 7b/17, 81a/24, 82a/14, 82b/06, 86a/12, 87a/04, 88b/04, 89b/17, 8b/06, 8b/14, 90a/02, 90a/19, 91a/01, 99b/11, 9a/13, 9b/27

ş.+ yın vërdüm 116a/09

ş.+ yına 101b/02, 106a/23, 106b/01, 10b/11, 112b/16, 113b/10, 11a/01, 12b/24, 20a/05, 20a/09, 20b/25, 21a/21, 24b/04, 26b/04, 27b/15, 27b/24, 29a/14, 34a/08, 40a/26, 41a/27, 42a/06, 42a/07, 42b/14, 45a/24, 58b/14, 6a/12, 77a/19, 79a/02, 81a/06, 84b/25, 88b/10, 8a/05, 92b/19, 96a/25, 99b/18, 9b/21, 82a/22

ş.+ yına tırmağ 27a/13

ş.+ yında 103a/01, 104a/14, 16b/02, 20b/10, 21a/15, 23b/03, 24a/14, 34b/14, 37a/06, 42a/15, 44b/06, 45b/07, 57b/09, 76b/11, 82a/06, 82b/03, 92b/19, 25b/04

ş.+ yından 101a/16, 107b/05, 107b/16, 109b/08, 111a/08, 32b/12, 51a/03, 67a/10, 67b/15,

76b/03, 77b/22, 81b/24, 81b/25, 86b/17

ş.+ yını 25b/09, 35b/23

ş.+ yıyla 8b/04

sū' <Ar. Kötü. -44-

s.-i 14a/13 14a/12, 3a/16 3a/15, 58a/26 58a/25

s.-i finyedür 111b/16

s.-i mizāc ola 83b/14

s.-i mizāc 112a/19, 22a/10, 28b/25, 47b/16, 51b/02, 56a/02, 57a/20, 72b/12, 73a/07, 80b/01, 82a/09

s.-i mizāc-ı bārid ola 77b/15

s.-i mizāc-ı bārid 51b/20

s.-i mizāc-ı hārrdur 52a/19

s.-i mizāc-ı qalbde 65a/04

s.-i mizāc-ı yābis 59b/18

s.-i mizācdan 8b/07

s.-i mizācdur 27b/10, 28a/11

s.-i mizācı olurisa 75b/14

s.-i mizācı 104b/08, 104b/26, 105a/20, 106a/06, 52a/23, 57a/21, 58b/19, 59a/06, 72a/27, 73a/20, 73b/07, 73b/23, 78b/15, 90b/20

s.-i mizācına 61a/04

s.-i mizācındadır 72a/26

s.-i mizācından oldıyisa 65a/02

s.-i mizācından 64b/06, 7b/27

su'al <Ar. Öksürük. -60-

s. 107a/17, 27b/17, 4a/14, 4a/16, 52b/21, 53b/08, 53b/15, 53b/25, 54a/09, 54a/17, 54b/03, 54b/04, 54b/12, 54b/18, 55a/01, 55a/02, 55a/16, 55a/26, 55a/27, 5a/06, 66a/01, 67a/15, 68a/22, 68b/19, 71b/17, 91a/25, 91b/11

def'-i s. 55b/12

s.+ dedür 53b/08

s.+ dūr 52a/05, 53b/20

s.+ e 107a/17, 55a/11, 55a/12, 55a/16, 55a/21, 55a/25, 56b/08, 56b/09, 66b/19, 68a/01

s.+ i 12b/10, 3b/06, 55a/14, 55a/24

ifrāṭ-ı s.+ i 55a/19

s.+ i ola 68b/16

s.+ ile 54b/23, 68a/17, 71b/17, 91b/12

s.+ ile olsa 53b/07

s.+ in 67a/14

s. ola 52b/20

s. olmak 107a/15

s. olurisa 105a/07, 91b/16

s.+ üj 53b/13, 53b/14, 66b/20

su'd <Ar. Topalak, kırkboğum bitkisi ve bundan elde edilen bir tür ilaç (*Cyperus rotundus*). -3-

s. 17b/25, 28a/06, 62b/22

şudā' <Ar. Baş ağrısı. -70-

ş. 10a/19, 3a/16, 3b/23, 4a/01, 4a/06, 4a/09, 4a/19, 4b/02, 4b/20, 4b/22, 5b/08, 5b/11, 5b/21, 6a/03, 6a/05, 7a/23, 7b/12, 7b/14, 7b/27, 8b/01, 8b/07, 94b/22, 9a/01, 9a/16, 9a/17, 9a/20, 9a/21, 9b/10, 9b/12, 9b/15, 9b/19

ş.-ı 4b/15 4b/14, 5b/17 5b/16, 6b/08 6b/07

ş.-ı bārid 12a/20

ş.-ı bāride 6b/02, 6b/15
 ş.-ı demevīnūj 3a/17
 ş.-ı ḥārr 12a/20
 ş.-ı şafrāvīnūj 4a/03
 ş.+ a 4a/02, 5a/24, 5a/26, 62a/27, 6a/26, 6b/21, 6b/26, 9a/21, 9b/04
 ş.+ da 5b/12, 7b/09, 7b/11
 ş.+ dadur 3a/14
 ş.+ dan 12a/19, 6a/23, 10a/22
 ş.+ ı 4b/23, 6b/21, 6b/22, 7a/04
 ş.+ ıla 4b/09, 4b/12
 ş.+ isa 5b/09
 ş. olsa 8a/17
 ş.+ uş 5b/22, 7a/18, 7b/08
 ş. vērūr 19b/02, 5a/01
sūde <Far. Sürmüş, sürülmüş. -1-
 i'timād-ı maṭbūḥ-ı s. etmek 103a/16
şufret <Ar. Sarı, sarılık. -3-
 ş. 3a/25, 43a/13
 ş. olmak 107b/27
şūhte <Far. Yanmış, yakılmış. -1-
 ş.+ ler 22b/17
sukūṭ <Ar. *bk. sukūṭ*. -1-
 s. 23b/25
sukūṭ <Ar. Düşüş, düşme. -1-
 s.-ı lihādadur 45a/04
şulan - Sulanmak. -4-
 ş.- mış 79b/07
 ş.- mış ola 57b/08, 59b/07, 92b/12
şulbe <Ar. Katı, sağlam. *bk. şalābet*. -1-
 ş. 35b/14
sulṭānū'l-'ulemā <Ar. Alimlerin sultanı. -1-
 s. 2b/27
summak <Ar. Sumak ağacı ve tohumu (*Rhus coriaria*).
 -65-
 s. 100a/20, 102a/01, 102a/11, 103a/10, 103a/12, 103a/19, 105a/15, 30b/05, 32a/12, 32b/14, 32b/18, 39a/19, 42b/19, 43a/26, 44a/09, 44a/10, 44a/12, 44b/02, 44b/05, 44b/17, 44b/27, 45a/07, 45a/10, 46a/25, 49a/12, 49a/13, 50a/03, 51a/09, 51a/11, 51a/14, 51a/20, 53a/07, 53a/08, 53b/04, 53b/07, 73a/05, 73a/17, 89b/26, 91a/02,

91a/09, 91a/11, 91b/05, 91b/10, 91b/11, 92b/08, 93a/14, 93a/16, 95a/19, 95b/01, 95b/03, 96a/09, 96b/23, 97a/12, 97a/18, 98b/02, 99b/09
 s.+ ıla 91a/16, 92b/01, 92b/23, 95a/10, 95b/05
 s.+ lu 101b/21, 4b/20, 91b/15
şūret <Ar. 1. Biçim, görünüş. 2. Tarz, yol. -9-
 ş. 1b/13
 ş.-i dūdiyye 103b/12
 ş.-i nev'iyesi 1b/07, 61a/15
 ş.+ e 1b/12
 ş.+ i 18a/24, 1b/09
 ş.+ ler 13a/13
 ş.+ lere 22b/16
sūs <Ar. Meyan kökü. -1-
 rubb-ı s. 106a/19
şuşa - Susamak. -5-
 ş.- maḥ 43a/13, 45a/06, 72b/13, 8b/11
 ş.- maḥdur 72b/01
şuşalık Susama, susuzluk. -1-
 ş.+ ı 72b/14
sūsam <Ar. *bk. şuşam*. -1-
 s. 6a/22
şuşam <Ar. Susam (*Sesamum indicum*). -1-
 ş.+ dur 27b/27
sūsen <Ar. Susam (*Sesamum indicum*). -19-
 s. 105b/21, 114a/09, 21a/17, 23a/26, 24b/16, 24b/23, 40a/24, 40b/02, 43b/16, 50b/15, 54b/17, 73b/12, 74b/01, 78b/22, 81b/14, 83a/09, 9a/15
 mey-i s. 78b/22
 s.+ dūr 62b/19
şusuzluk Susuzluk, susama. -4-
 ş.+ a 77b/11, 81b/13
 ş.+ dan 20a/24
 ş.+ lar 112b/13
su'ūd *bk. su'ūt*. -1-
 s. edeler 7b/25
şu'ūdan <Ar. Burun çekerek. -1-
 ş. 17a/25
su'ūt <Ar. Enfiye, buruna çekilmek suretiyle alınan ilaçlara verilen genel ad. -28-

s. 20b/24, 25a/24, 6a/25, 6b/15, 6b/16,
8b/06

s. édeler 16a/27, 25a/25, 27a/09, 3b/23,
42a/15, 4a/22, 4b/14, 6b/02

s. étmekdür 10a/16

s. étseleler 27a/23, 6b/23, 6b/26

s. eyledüm 25a/21, 25a/22

s. eylemek 21b/23, 25a/24, 8a/27

s. eyleseler 10a/10

s.+ ıla 10b/20

s.+ lar 23b/26

s.+ larıla 11b/06

s.+ larıla olur 40a/13

sū'ū'l-kınye <Ar. Genel halsizliğe yol açan,
ishal ve benzerleri gibi hastalık. -4-

s. 111b/20 111b/19, 111b/17

s. dërler 111b/18

s.+ si olmuş 111b/20

sū'ū'l-mizāc<Ar. Mizaç yorgunluğu,
hoşnutsuzluk, mutsuzluk, duygularına kapılma
durumu. -2-

s.-mizāc-ı bārid 9a/04

s.-mizāc-ı hārr 8b/09, 8b/20

sübāt <Ar. Dalgınlık, hastanın dalması,
koma. Uyku, hafif uyku. -8-

s. 14a/11, 14b/07, 15a/23, 15b/22,
19b/19, 24a/02

s.-ı seherī 15b/21

s.-ı seherīdedür 15a/23

sübne ? -1-

s. 26a/01

süci Şarap. -1-

s. 28a/26

süd Süt. -89-

s. 103b/17, 103b/21, 104a/05, 104a/06,
104a/24, 111b/25, 17a/27, 17b/03, 19b/20,
20a/24, 20b/12, 31a/05, 31a/27, 31b/15, 35b/21,
38a/22, 40a/04, 43b/20, 45b/13, 59b/03, 60a/05,
67a/23, 75b/10, 89a/08, 90b/01

s.+ e 104a/26, 25a/25, 56a/08, 69b/25

s.+ i 107b/14, 109b/17, 12b/20, 13b/15,
21b/23, 22a/19, 26a/23, 37b/17, 39b/22, 48b/27,
54b/20, 55b/21, 58b/24, 8a/26

s.+ i.yile 7b/25

s.+ ile 104a/19, 20b/24, 47a/08, 47a/25,

52b/25

s.+ in 102a/23, 103a/16, 15a/05,
20b/13, 25a/25, 26a/23, 29b/20, 30b/18, 38b/03,
38b/04, 42b/24, 4b/13, 73a/23, 73a/27, 92a/14

s.+ in şağalar 19b/20

s.+ inden 107b/14

s.+ iyile 26a/27, 29b/26, 30a/20,
35a/13, 38b/11, 38b/17, 4a/22, 79b/27, 98b/19,
43b/14

s.+ ler 40b/06, 5a/02

s.+ lerden 115b/04

s.+ lü 49b/23

s. şağalar 20b/23

s. şağmağıla 21a/20, 21b/10

s. şağmağ 21b/22

südde <Ar. Peklik; mide dolgunluğu; çeşitli
organlarda görülen tutkunluk. -38-

s. 106b/04, 106b/05, 106b/14, 75a/02

tuḥām-ı s. 15b/24

s.+ den 106b/06, 110b/16, 99a/16

s.+ den olsa 76b/18

s.+ den olsun 77a/12

s.+ den olurısa 106b/07

s.+ dür 106a/26, 111a/12, 15b/24,

18a/11

s.+ lerin 83a/15

s.+ nün 107a/04

s. olduğu 21a/07, 39b/20

s. olmağdan olurmış 103b/05

s. olmağdan 106b/03, 23a/11

s. olmuşdur 107a/09, 108a/22

s. olsa 107a/05, 109a/20, 27b/26,

52b/07

s. olur 15b/26

s.+ sin 107a/07, 107a/10, 114b/02

s. vërür 106b/12

s.+ yi 28a/01, 99a/16

fī'l-ḥāl s.+ yi 28a/07

s.+ yile 109a/20

s.+ yile olurısa 106a/24

südedî <Ar. Kapılarla, eşiklerle ilgili. (MetindeKuluñç hastalığının bir çeşidi.) -1-

s. 84b/07

süddî <Ar. Mide dolgunluğu ve çeşitli organların tutukluğuyla ilgili. *bk. südde*. -1-

yerekân-ı s. 111a/12

südlügen Sütleğen otu (*Euphorbia peplis*). -2-

s. 2a/19, 88b/24

süfuf <Ar. Toz halinde ilaç, toz şeklindeki ilaçlar. -50-

s. 101b/22, 107b/17, 73a/16, 74a/02, 80a/25, 90b/05, 93b/07, 94b/03, 94b/23, 95b/02
şifat-ı s. 107b/17, 113a/24, 114b/24, 89b/24, 91b/19, 95a/24

mā`-i s.- nişā 98b/15

s.-ı 102a/03 102a/02, 98a/13 98a/12

s.-ı āhîr 98b/27

s.-ı ḥabb-ı rummān 96a/19

s.-ı muḳlīsā vēresin 95b/24

s.-ı muḳlīṣā 96a/20

s.-ı muḳliyatā 93b/04

s.-ı nişāsta 101a/04, 97b/12

s.-ı ṭīn 96a/19, 98b/15

s.-ı ṭīn-i ermenī 101a/04, 97b/12

s.+ dan 114b/24, 89b/23, 93a/02, 96a/04, 91b/18, 93b/01, 95a/23

s. edeler 89b/27

s. edüp 53a/15, 81b/03

s.+ ı 75b/27, 81b/02, 82b/09, 92a/27, 93b/05, 95a/09, 97b/03

s.+ ıla 111a/26, 73a/07

s.+ lar 101b/21

s.+ lar edüp 99a/06

süg İtkasarı, tilkitaşağı (*Orchis hircina*). -9-

s. 102a/10, 58b/06, 59a/02, 78b/24, 90a/01, 90b/09, 90b/12, 91a/13, 93a/09

sühület <Ar. Kolaylık. -1-

s.+ ile 48a/24

sühünet <Ar. Sıcaklık. -3-

s. vēre 98a/25

s. vērür 28a/04, 58b/06

sükker <Far. Şeker -17-

s. 110a/25, 34b/10, 37b/24, 43a/14, 43b/26, 77a/03, 81a/17

s.-i aḥmer 94a/07

s.+ i 50a/10

s.+ ile 19b/25, 51a/02, 51a/03, 55a/11, 56a/12, 79a/19, 81a/20

s.+ üñ 76b/08

sükkerī <Far. Şekerle ilgili, şekere ait. -23-

s. 106a/18, 114b/18, 14a/24, 16a/11, 18b/13, 20a/05, 20b/09, 36b/16, 44a/19, 45b/08, 53a/17, 57b/23, 58a/23, 5a/19, 77a/09

gülbeşeker-i s. 21a/12, 26a/07, 9a/08

s. ola 38a/11, 73b/10

gülbeşeker-i s. olsa 11a/24

s. olsun 89a/23

sükün <Ar. Sakinlik, hareketsizlik. -3-

s. 58a/19

s. buldı 69a/06

s. bulmak 48b/13

süküt <Ar. Sessizlik. -3-

s. 40b/22

keşret-i s. 10b/13

s. bulur 102a/16

sülḥafāt <Ar. Kaplumbağalar. -1-

s. 46b/08

sülük <Ar. Yola girme. -6-

s. edüp 15b/25

s. etmedüğü 14b/12

mā-yenbağı s. etmekden 12a/05

s. eylemez 65a/22

s. eyler 65a/07, 65a/21

süluki *bk. sülük*. -1-

s.+ de 2b/02

sülük <Ar. *bk. sülük*. -1-

s.+ inde 2b/13

sülük Tatlı suda yaşayan, bir defada ağırlığının sekiz katı kadar kan emebilen, halk arasında bazı hastalıkların tedavisinde kullanılan solucana benzer hayvan. -4-

s. 48a/16, 48a/24, 48b/01, 68a/04

şülüş <Ar. Üçte bir. -1-

ş. 88a/27

şümün <Toplamak, toplanmak. (?) -1-

- ş. éder 26a/14
- sümük** Sümük. -9-
s. 100a/01, 10b/13, 23a/19, 98b/13
hulüt-ı s. 19b/10, 20b/06
s.+ e 99b/24
s.+ lü olsa 18a/05
s. olmak 16a/07
- sünbāde** <Far. Zımpara. -1-
s. 50a/20
- sünbül** <Ar. Sünbül otu (*Hyacinthus orientalis*). -39-
s. 102a/08, 105a/26, 105b/16, 105b/20, 113b/03, 114b/26, 116a/04, 18b/27, 36b/13, 58b/04, 58b/06, 58b/10, 59a/15, 73b/15, 76b/01, 76b/27, 77a/25, 80b/09, 81a/09, 82b/10, 90b/09, 93a/09, 96a/05
s.-i 'aşāfir 60b/04
s.-i hindī 10a/06, 113a/05, 113a/11, 19a/01, 35b/09, 49b/22
s.-i rūmī 17b/25
s.-i ṭabīb 49b/21
s.-i ṭīb 101b/24, 105b/11, 106a/03, 106b/23, 106b/26, 113a/15
s.+ dür 62b/21
- sünger** <Gr. Sünger. -2-
s. 48a/21, 81a/06
- sünün** <Ar. Diş fırçası. (MetindeDişleri güçlendirip keskinleştiren edviyenin genel adı.) -1-
s.+ lardandur 49b/20
- süngü** Süngü, kargı, mızrak. -1-
s.+ yile 68b/10
- sünük** Kemik. -2-
s.+ ini 18a/03
s.+ ler 96a/16
- sür -** Sürmek. -82-
s. 6b/05
s.- düm 116a/10, 116a/11
s.- e 35b/20, 46a/01, 54a/08, 96b/08
s.- eler 113a/20, 15b/23, 20a/23, 22b/06, 25b/23, 28a/21, 36a/12, 38b/08, 3b/19, 3b/26, 42b/03, 42b/13, 44b/01, 44b/13, 45a/01, 45a/03, 48b/20, 49a/11, 49a/13, 49a/16, 49b/23, 4b/01, 4b/18, 50a/20, 53a/04, 53a/07, 53a/08, 54b/08, 56a/10, 56a/22, 58b/25, 59b/05, 69a/26, 6b/20, 75b/25, 76a/03, 76a/07, 77b/08, 79b/06, 81b/26, 88b/01, 88b/12
s.- er 114b/17, 115b/04, 50b/04, 75b/19, 84a/10, 89a/24, 5a/16
s.- er ola 115b/02
s.- erüm 7b/10
s.- ıcek 49b/01
s.- me 52a/20
s.- megile 14a/18
s.- mek 115b/03, 22b/05, 25b/10, 26a/10, 27b/11, 27b/21, 49b/26, 50a/27, 53a/09, 5b/14
s.- mekdür 19b/14, 7a/26
s.- seler 10a/09, 44b/24
s.- üp 32b/04, 65b/11, 6b/04, 6b/18
s.- üp ursalar 5b/13
- sür'at** <Ar. Sürat, hız. -4-
s.-ı nabż 59a/27
s.-i infi'al 3b/02
s.-i nabż olmaya 65b/18
s.+ de 65b/27
- sür'atü'l-infi'al** <Ar. Çok çabuk gücenen, çabuk darılan. -1-
s. 59a/27
- sürme** Sürme. -2-
s. 35a/02
s. çekeler 31a/09
- sürür** <Ar. Sevinç. -2-
s. 18b/25
s. vürür 20b/18
- sürül -** Sürülmek. -1-
s.- miş ola 89b/16
- süst** <Far. Gevşek. Tembel, uyuşuk. -2-
s. 108a/10
s. étmekden olurısa 49a/10
- süstlük** <Far. Tr. Gevşeklik. -1-
s.+ ına 110b/25
- süz -** Süzmek. -53-
s.- e 76b/14, 87b/08

s.- eler 101a/15, 105b/04, 106b/18, 107b/10, 108b/04, 109b/15, 111a/03, 111a/04, 111a/24, 113a/02, 114a/01, 115b/16, 11b/19, 12b/17, 13b/12, 21a/15, 24b/04, 24b/27, 31b/07, 3b/12, 3b/15, 47a/06, 54a/26, 55b/09, 58b/01, 5a/05, 5a/11, 5a/22, 5b/03, 66a/15, 69a/20, 70a/17, 74a/24, 76a/22, 7b/01, 82a/22, 84b/19, 85b/25, 86b/02, 87a/27, 87b/07, 88a/12, 8a/05, 92b/21, 94a/07

s.- seler 47b/19, 55a/15

s.- üp 111a/08, 20b/14, 82a/15, 85b/16

süzül - Süzölmek. -4-

s.- miş 103a/04, 64b/02, 92b/20

s.- miş ola 95b/13

Ş

şāb <Ar. Şap. -1-

ş. 36a/11

şādenc <Far. Daha çok göz hastalıkları için hazırlanan edviyelerde kullanılan ve Hindistan'dan getirilen bir çeşit taş, kan taşı. -2-

ş. 37a/04, 92a/07

şāf <Ar. *bk. şiyāf*. -44-

ş. 100a/16, 32a/11, 33a/10, 88b/18, 98b/24

mikdār-ı ş. 30b/03

şıfat-ı ş. 34a/10, 98b/25, 99a/01

ş.-ı 'alā'ī 30a/22

ş.-ı āhır 101a/21, 101a/24, 101a/26, 85a/26

ş.-ı māmīšā 36b/02

ş.+ dur 30a/23, 89a/24

ş. eylemek 100a/16

ş.+ ı 25a/19, 85a/23, 96b/11

ş.+ lar 100a/05, 101a/25, 101b/01, 1b/19, 85a/25

ş.+ lar edeler 101a/20, 101a/23, 101a/25, 101a/27, 103b/27, 115b/01, 13b/25, 31a/15, 32a/13, 40b/14, 46b/17, 88b/17, 88b/19, 98b/27

ş.+ ları 13b/23

ş.+ larla 85b/20, 9a/25

ş.+ ları 100a/04

şāfī <Ar. Hastaya şifa veren (Allah). Yeter görünen, kifayet eden. -1-

ş. 51a/10

şahm <Ar. İçyağı, iç, öz. -36-

ş.-ı 13b/24 13b/23, 30a/07 30a/06, 96b/08 96b/07

ş.-ı hanzal 104a/13, 113b/05, 16a/14, 17b/06, 23b/07, 24a/23, 24b/03, 24b/17, 25b/17, 33a/11, 39b/17, 40b/11, 41a/13, 46b/17, 47a/07, 48b/21, 60a/15, 85a/01, 85a/24, 85a/26, 88b/16, 88b/25, 89a/12, 9b/07, 9b/25, 103b/25, 104a/05, 104a/12, 15b/11, 6a/18

ş.-ı hanzalı 49a/22, 88b/17

ş.-ı hanzalıla 52b/08

şāh <Far. Padişah. -2-

ş. 23b/15

şahādet <Ar. Şahitlik, tanıklık etme. -1-

ş. eylemişdür 99a/21

şāhid <Ar. Şahit, tanık. -3-

ş.+ dür 20a/21, 3a/27, 4a/09

şahin Şahin. -1-

ş. 40a/08

şāhter <Far. *bk. şāhtere*. -1-

ş. 60a/18

şāhtere <Far. Şahtere otu (*Fumaria officinalis*). -1-

ş. 114a/14, 109b/13

şāhterrec <Far. *bk. şāhtere*. -1-

ş. 60a/23

şa'ir <Ar. Arpa. -9-

mā'-i ş. 3b/06, 46a/23, 47a/24, 66a/21

sevīk-i ş. 45a/26, 45b/02

mā'-i ş.+ ile 54a/11

mā'-i ş. ola 110b/03, 43a/12

şakāyık <Ar. Ayıgülü, şakayık. (*Paeonia officinalis*). -1-

ş.-ı nu'mān 34b/08

şakīka <Ar. Migren, yarım baş ağrısı. -9-

ş. 10a/11, 10a/12, 9b/08, 9b/09, 9b/11

ş.-i balğamiyyeye 9b/20

ş.+ lar 10a/09

ş.+ nu 9b/14

ş.+ ya 10a/04

şalgām <Far. Şalgām (*Brassica rapa*). -2-

ş. 82b/26

ş.+ ı 29a/12

şām Şam, Şam şehri. -4-

ş. 55a/25, 55b/02, 76a/02

ş.+ dan 61b/12

şāmī Şam şehrine ait. -3-

ş. 67b/15, 70a/04, 95a/25

şān <Ar. Şan, şöhet, ün. -1-

ş.+ ıdur 100b/04

şarāb <Ar. Şurup. -206-

ş. 14b/23, 22b/01, 26a/26, 27b/05, 28a/12, 4b/15, 4b/25, 65b/10, 67b/14, 79b/14, 80a/24, 87b/19, 96b/22, 97a/02

şıfat-ı ş. 111a/05, 90a/04

ş.-ı 'ūd 12a/25

ş.-ı 'unnābıla 46b/02

ş.-ı 107a/04 107a/03, 18b/15 18b/14, 54a/11 54a/10, 58a/16 58a/15

ş.-ı bādrenbūye 14b/04, 16b/13, 78b/27

ş.-ı benefşe 13a/09

ş.-ı hummāz 40b/09

ş.-ı huşrım 4b/18

ş.-ı haşhāş 106a/08, 13a/09, 14a/10, 36a/26, 69b/19

ş.-ı haşhāşıla 13a/10, 53b/11

şıfat-ı ş.-ı iccāş 5a/20

ş.-ı nīlūfer 106a/08

ş.-ı reyhānı 79a/02

şıfat-ı ş.-ı reyhānı 18b/15

ş.-ı rummān 89b/18

ş.-ı sefercel 58a/15

ş.-ı tūt 46b/05

ş.-ı tüffāh 42b/09, 59a/23, 79a/10, 79a/11, 79b/03

ş.-ı ütrüc 11b/01

ş.-ı verdīrī 97a/02

ş.+ da 49a/23, 49b/24

ş.+ dan 22a/17

ş.+ ı 100b/10, 11b/01, 11b/02, 13a/07, 15a/15, 19a/21, 19b/16, 21a/22, 26a/27, 26b/06, 26b/07, 27b/18, 28b/03, 28b/04, 28b/09, 35b/18,

36b/08, 39b/05, 40b/09, 42a/23, 43b/02, 48a/09, 48a/10, 4a/13, 4a/14, 4b/16, 51b/19, 53a/12, 53b/11, 53b/26, 54b/02, 54b/13, 55b/19, 56a/07, 56a/18, 57a/26, 57a/27, 57b/01, 57b/03, 59a/24, 5a/21, 5b/20, 64b/14, 66b/27, 69b/18, 70a/05, 71a/04, 74b/11, 78b/22, 79a/24, 79b/04, 80b/15, 81b/08, 82a/16, 82a/24, 86a/23, 86a/24, 87a/20, 87a/22, 87b/10, 87b/11, 89b/19, 8b/17, 90b/16, 90b/17, 92b/02, 92b/03, 92b/18, 93a/10, 96b/02, 97a/01, 97a/02

ş.+ ıla 30a/13, 48a/15, 51a/22, 51a/24

ş.+ ın 27b/05, 3b/26, 64b/26

ş.+ ın vèrmekden 71b/21

ş.+ ına 71b/23

ş.+ ında 24b/13

ş.+ ıyıla 12b/07, 21a/01, 25a/03, 25a/07, 30a/12, 44b/15, 51b/51b/010, 57b/01, 57b/04, 57b/18, 57b/19, 58a/05, 58b/08, 58b/19, 59a/16, 59a/17, 59b/12, 5a/19, 65a/26, 66a/06, 69a/15, 69a/23, 69b/21, 70b/01, 72b/19, 74a/04, 81b/23, 8a/23, 90a/04, 91a/27, 91b/19, 92b/05, 97a/14, 98b/17

ş.+ lar 3a/27, 65a/03

ş.+ ları 75a/25

şārib <Ar. İçen, içmiş. -1-

ş.-i humre 13a/23

şāriḥ <Ar. Açıklayan, şerh eden. -2-

ş. 99a/13

ş.+ i 97b/15

şası Şası. -1-

ş. 35b/13

şatranc <Ar. Satranç oyunu. -2-

ş. 22b/01, 23a/02

şaytarac <Ar. Serkile otu ve bu otun kökünden elde edilen bir ilaç (*Plumbago zeylanica*). -2-

ş.-ı hindī 88a/22, 48b/19

şeb <Ar. Alüminyum ve potasyum sülfatından veya amonyum alüminyum sülfatından oluşan, sıcak suda eriyen, tadı buruk, antiseptik bir madde, şap. -14-

ş. 115a/08, 37a/25, 39a/26, 44b/25, 45a/02, 49a/17, 68a/02, 92a/09

ş.-i yemānī 44b/05, 44b/18, 49a/14, 91a/10, 99b/15
 ş.+ lü 112b/22
şebîh <Ar. Benzer, benzeyen. -1-
 ş. 65b/19
şebş Tere otu, durak otu, yabancı durak otu (*Anethum graveolens*). -1-
 ş. 6a/24
şebüt <Far. Kalkan balığı. -1-
 ş. 34a/11
şebyār <Far. Terkip adı. -3-
 ḥabb-ı ş.+ ıla 10b/07
 ḥabb-ı ş.+ larıla 51a/18, 9a/25
şefkat <Ar. Şefkat. -1-
 ş. 2b/22
şeftālū <Far. Şeftali (*Persica vulgaris*). -7-
 ş. 104a/10, 104a/15, 104a/17, 38b/20, 41a/10, 45b/02, 51a/16
şehir <Far. Şehir, kent. -4-
 ş.+ e 22b/18, 64a/03
 ş.+ lerde olalar 64a/02
 ş.+ lere 64a/02
şehriyārān <Far. Hükümdarlar, iktidar sahipleri. -5-
 ş. 77b/02, 81a/02
 ma'cün-ı ş. 16b/25, 88a/09
 cevāriş-i ş.+ uñ 88a/19
şehve <Ar. *bk. şehvet*. -1-
 ş.-i kelbiyede 77b/13
şehvet <Ar. Şehvet, cinsel istek. -5-
 ş. 78b/18
 ş.-i kelbiye 77b/14, 78b/18
 ş.-i ṭā'ām 85a/12
 ş.-i ṭā'āma 83a/11
şe'īṣā <Ar. Bir şey dağınık olmak. -1-
 ş. 96b/17
şekākūl <Ar. Bir Hint ağacının dalları. -1-
 ş.+ dur 62b/04
şeker <Far. Şeker. -262-
 ş. 103b/18, 104b/15, 104b/20, 105a/09, 105a/15, 106b/09, 106b/12, 106b/15, 106b/17, 107b/05, 107b/10, 107b/13, 108a/01, 108a/17, 108a/27, 108b/03, 108b/10, 109b/07, 109b/09,

10a/07, 10b/16, 111a/22, 111a/24, 111b/03, 112b/17, 113a/03, 113b/11, 113b/23, 114a/02, 115a/21, 115a/24, 115b/08, 115b/18, 11a/01, 12a/14, 12b/08, 12b/11, 12b/24, 12b/25, 13a/16, 15b/11, 18b/18, 18b/20, 19a/13, 19a/22, 20a/08, 20b/25, 21a/21, 21b/05, 21b/27, 24b/11, 26b/09, 27b/15, 27b/17, 27b/23, 28b/19, 28b/27, 29a/26, 29b/19, 30b/13, 31b/02, 33b/22, 35b/19, 36a/23, 36b/10, 37b/05, 38a/07, 38b/02, 3b/11, 3b/14, 3b/16, 43a/24, 43b/11, 44a/04, 45a/23, 45a/24, 45a/26, 48b/09, 48b/10, 4a/17, 4a/18, 4b/06, 51b/08, 51b/24, 52a/09, 52b/24, 53b/18, 54b/21, 55b/09, 55b/23, 56a/19, 58a/27, 58b/22, 59b/19, 5a/05, 5a/10, 5a/23, 60a/03, 60a/27, 65a/16, 66a/05, 66a/20, 67b/12, 67b/15, 69a/13, 69a/23, 69b/20, 70a/01, 70a/11, 70a/18, 70a/27, 70b/15, 70b/21, 72b/24, 72b/25, 72b/27, 73a/03, 73a/06, 73a/23, 73a/24, 74b/03, 76a/02, 76a/22, 76b/05, 76b/27, 79a/25, 79a/26, 79b/18, 7a/07, 7b/01, 7b/17, 80a/23, 80a/24, 81b/21, 82a/14, 82a/15, 84b/19, 85a/25, 85b/17, 85b/20, 86a/15, 86b/02, 87b/02, 88a/11, 88a/24, 89b/18, 8b/15, 8b/16, 90a/10, 93a/01, 93b/07, 93b/23, 94b/05, 95a/06, 95a/08, 95b/22, 9a/26, 9b/27
 ş.-i 'uşer 54b/09
 ş.-i ṭabarzad 52a/13, 58a/15, 94b/25
 ş.-i ṭaberī 31a/13
 ş.+ den 106a/10, 42a/19, 7a/08, 94b/09
 ş.+ den olmuş ola 30a/13
 ş.+ i 13b/24, 27b/15, 27b/24, 55b/01, 72b/26
 ş.+ ile 104b/17, 104b/21, 106a/09, 106b/09, 108a/14, 108b/17, 111b/01, 112b/19, 11a/06, 11b/07, 12a/08, 13b/05, 13b/19, 17a/27, 19a/22, 21a/13, 22a/01, 23b/21, 26b/06, 27b/17, 28b/04, 29b/16, 29b/18, 29b/22, 32b/02, 36a/21, 41b/04, 41b/22, 42a/10, 43b/04, 44a/06, 45a/23, 46b/03, 46b/24, 48b/11, 50b/05, 50b/06, 51a/01, 51a/04, 53a/02, 53b/12, 53b/13, 54b/06, 54b/21, 55b/04, 56a/08, 56a/21, 56a/25, 57a/25, 59b/20, 60a/05, 60a/07, 60a/22, 60b/03, 64b/15, 65a/02, 66a/08, 66a/18, 67a/02, 69b/26, 72b/12, 75a/11, 75a/12, 75a/13, 76a/18, 76b/15, 78a/01, 79a/23,

79b/12, 83a/05, 83a/18, 86b/16, 87b/14, 8a/23, 8b/04, 8b/16, 90b/19, 93b/12, 93b/25, 94a/02
 ş.+ ile ola 108b/01, 79b/01, 82a/18, 91b/17
 ş.+ lü 111b/13
şekil <Ar. Biçim, dış görünüş, şekil. -3-
 ş. 109a/16, 70b/09
 ş.+ de 47a/13
şekl <Ar. *bk. şekil*. -1-
 ş. ola 46b/12
şelîşâ Terkip adı. -1-
 ş. 16b/01
şemm <Ar. Koku hissetmek, koklamak. -1-
 fiḳdân-ı ş.+ dedür 41b/19
şems <Ar. Güneş. -2-
 ş.+ üñ 33b/18, 52a/20
şemse'd-dîn Hekim adı. *aḳ şemse'd-dîn*. -5-
 ş.-dîn 29a/22, 101b/10, 29a/13, 7a/06, 35a/05
şen <Far. *bk. şenḥuyâr*. -1-
 ş. 38a/05
şenḥuyâr <Far. Acır (*Cucumis anguria*). -4-
 ş. 107b/14, 73b/04, 79b/23, 80a/27
şerâ'in <Ar. Nabız damarları, atar damarlar. -2-
 ş. 23a/15
 ş.+ den 64a/23
şerbet <Ar. Şurup. -97-
 ş. 103b/06, 114a/02, 114a/08, 88a/25, 90b/09, 97a/16, 59a/17, 67b/21, 80b/13
 miḳdâr-ı ş. 102b/16, 18a/12, 20a/12, 55b/06, 57b/24, 59a/01, 61b/01, 67b/04, 67b/06, 67b/16, 6b/15, 73a/18, 74a/04, 76b/01, 88b/06, 89a/01, 89a/07, 90a/12, 91b/24, 96b/18, 107b/23, 10a/07, 113a/08, 113a/12, 114b/27, 58b/02, 59a/06, 59b/12, 61b/03, 61b/16, 6b/12, 73b/06, 74b/04, 76b/09, 88a/05, 88b/26, 90b/13, 95a/21, 96a/11, 9b/26
 ş.+ dūr 102a/11, 12a/13, 16a/15, 16b/04, 5a/16, 5a/18, 61b/25, 6a/20, 7b/07, 85a/03, 9b/06, 9b/08
 miḳdâr-ı ş.+ dūr 5b/05, 82a/17, 91a/12
 ş. édüp 100a/21, 55a/22, 89b/20

ş.+ i 62b/12, 69a/22, 88b/23
 miḳdâr-ı ş.+ i 62a/20, 55a/20, 61b/18, 62b/13, 72a/22, 79b/26
 ş.+ i 113a/27
 ş.+ in 39a/14
 ş.+ inde 39a/10
 ş.+ iyile 55a/24
 ş.+ ler 38a/21, 5b/17, 96b/19, 97a/01
 ş.+ lerden 25b/05, 43b/05, 92b/22
 ş.+ lere 97a/02, 97a/04, 97a/05
 ş.+ lerile 102b/24, 104b/14, 35b/18, 64b/18, 69b/23, 80a/20
 ş.+ lerüñ 98a/15
şereb <Ar. *bk. şereb*. -1-
 ş. 113b/12
şerḥ <Ar. Açıklama, açıklanmış makale veya herhangi bir mensur eser. -8-
 ş.-i nefîsde 26b/16, 79b/27
 ş.+ inde 54a/03, 54a/09, 6b/25, 78b/10, 86b/21
 ş.+ lerinde 38b/22
şer'î <Ar. Şeriata uygun, İslami kaidelerce makbul olan. -3-
 ş. imiş 2a/17, 2a/21
 ş. olduğına 2a/24
şerîf <Ar. Ar. Şerefli, mübarek, kutsal. -6-
 ş. 2a/24, 6b/08
 ş.+ dūr 2a/05
 devâ-yı ş.+ dūr 33b/11
 'ilm-i ş.+ üñ 2a/04, 3a/01
şerr <Ar. Kötü iş, kötülük, fenalık. -2-
 ş.+ dūr 67b/26, 68a/06
şevket <Ar. Ululuk. -1-
 'azamet-i ş. 2b/16
şevşat <Ar. Karın içinde olan yel. -3-
 ş. 70b/03, 70b/10
şey <Ar. Nesne, şey. -1-
 ş.+ ler 42b/16
şeyḥ <Ar. Yaşlı adam, şeyh. -4-
 ş. 109a/13, 18a/12, 71b/10, 84b/02
şeyḥühet <Ar. İhtiyarlık, yaşlılık. -1-
 ş. 64a/01
şey' <Ar. *bk. şey*. -1-

ş. 107a/17	ş.+ e 57b/07, 79b/07
şî'â'î <Ar. Yardımcı, taraftar. -1-	şimdi Şimdi, şu anda. -2-
ş. olduğu 61a/21	ş.+ ki 2b/10, 31b/11
şî'a'ıyyet <Ar. Yardımcılık, taraftarlık. -1-	şîr <Far. Süt, özsu. -3-
ş.+ i 61a/19	ş.-i emlec 58a/14, 75a/01
şiba' Tokluk, karnı tok olan kimseler. -3-	şîrâz Şiraz. İran'm kuzey batısında bir kent. -1-
ş.+ dur 78b/08	ş. 62b/03
ş.+ ı 78b/12	şîre <Far. Süt, sıra, usâre. -4-
ş.+ ı olur 78b/07	ş. 11a/17
şifâ <Ar. İyileşme, sağalma. -27-	ş.+ si 47b/02, 73a/02
ş. 52b/23, 41a/27	ş.+ siyile 49a/20
ş. bula 68a/11	şîrhuşt <Far. Cavşir otu ve bundan elde edilen tıbbî zamk (<i>Ferula alaeochytris</i>). -24-
ş.+ da 104a/20, 106a/19, 107a/02, 25b/10, 25b/26, 26a/17, 28a/05, 29b/01, 3b/27, 42b/20, 47b/19, 49b/06, 49b/10, 52a/17, 55b/04, 5b/16, 68a/16, 72a/22, 7b/23, 96b/01	ş. 104b/22, 107b/05, 107b/06, 108a/03, 12b/17, 38a/27, 39b/06, 3b/07, 43a/19, 46a/22, 47b/01, 66a/14, 69a/19, 72b/20, 86a/24, 87a/23, 5a/17
ş.+ dur 107b/01	ş.+ ıla 9a/01, 38a/04
ş. ola 110a/13	ş.+ ile 43a/11, 51b/18, 51b/51b/010
ş. olmaz 2a/11	şîrîn <Far. Tatlı. -4-
ş. vèrmekde 62a/19	enâr-ı ş. 38a/05, 56a/25, 67b/14, 75a/12
şîh <Far. <i>bk. şîh</i> . -10-	şirket <Ar. Ortaklık. -1-
ş. 103b/19, 104a/04, 104a/09, 35b/09, 38b/19, 40a/27, 50a/19, 52a/11	ş.+ inden 16b/20
ş.-i ermenî 104a/16	şiryân <Ar. Kırmızı kan damarı, atar damar. -14-
ş.-i muhharrik 34a/23	ş. 10a/16, 64b/08, 65a/06, 68b/09, 9b/15
şîh <Far. Sarı yavşan otu (<i>Artemisia</i>). -4-	ş.-ı 65a/25 65a/24
ş. 104b/06, 49b/08	ş.+ da 10a/17
ş.-i ermenî 17b/01, 9a/14	ş.+ dan 64a/25, 65a/07
şîhüş <Ar. Bir göz hastalığı. -2-	ş.+ ı 65a/08, 9b/18
ş. 15b/07, 15b/08	ş.+ lar 86a/06
şılğun <i>bk. şırlığan</i> . -2-	ş.+ uş 68b/08
ş. 11a/26, 13b/15	şiş Şiş, ur. -14-
şırlığan Şırlağan, susam yağı. -12-	ş. 115a/07, 46b/12
ş. 92a/25, 41a/25, 108b/20, 111b/25, 15b/05, 15b/10, 40a/07, 60a/10, 73a/13, 88a/17, 89b/15, 90a/18	ş.+ i 46b/26
şırlığun <i>bk. şırlığan</i> . -18-	ş.+ in 116a/19
ş. 19a/11, 8a/14, 15b/20, 40a/05, 43a/25, 46a/19, 65a/13, 70b/22, 76a/03, 76a/11, 80b/24, 82a/21, 85b/16, 85b/19, 85b/25, 86b/17, 87a/27, 88a/27	ş.+ ler 116a/18
şimâl <Ar. Sol, sol taraf. Kuzey. -3-	ş.+ lerini 51a/12
ş. 91b/14	ş. olmağa 29b/08
	ş. olmak 105b/23, 111b/23

	ş. olmaya 49b/15		ş.-ı kulkand 31b/17
	ş. olsa 51a/25, 67b/27		ş.-ı kulkandı 31b/18
	ş. olur 21a/06, 48b/03		ş.-ı māmīšā 30a/26, 44a/15
şış -	Şişmek. -9-		ş.-ı merārāş 33a/09
	ş.- er 31b/23		ş.-ı zaḥīr 101a/17
	ş.- mege 112a/25, 112b/03		ş.+ dan 34b/14, 37a/27
	ş.- mek 112a/27, 21a/08, 45b/17		ş. édeler 31b/21, 33a/14, 34a/12,
	ş.- mekden 112b/05	34b/04	
	ş.- mekdür 30a/04		ş. édüp 30b/01
	ş.- mesin 77b/08		ş.+ ı 32a/12
şış	<Far. <i>bk. şīše</i> . -1-		ş.+ ıla 29b/23, 34b/02
	ş.+ ler urmāğıla 17a/13		ş.+ lar édeler 30b/26
şışe	<Far. <i>Şīše</i> . -15-	şiyāfat	<Far.-Ar. Fitiller. -1-
	ş. 46a/10		şifat-ı ş. 40b/11
	ş.+ ler 43a/05, 65b/11	şol	Şu. -65-
	ş.+ ler uralar 42b/17, 72a/05, 93a/10,		ş. 100b/12, 102b/17, 103a/07, 103b/07,
93a/11			104a/07, 106a/17, 109a/13, 110b/20, 113b/13,
	ş. ola 46a/11		113b/15, 116a/26, 116a/27, 18b/11, 18b/23,
	ş. uralar 46a/11, 69b/09, 97a/11		19a/03, 19a/04, 19b/24, 21b/16, 23a/06, 25b/06,
	ş. ururlar 43a/06		26b/19, 28a/12, 28a/22, 30a/16, 32a/20, 3a/16,
	ş.+ ye 29a/16, 33a/17, 3b/18		46b/07, 48b/16, 4a/26, 4b/04, 4b/20, 4b/22,
şışek	İki yaşında koyun. -1-		51a/10, 52b/14, 59b/04, 5a/24, 5b/08, 5b/21,
	ş. 63b/19		61a/07, 61b/21, 63b/26, 64a/01, 64a/05, 65a/27,
şışkin	Şişkin, şişmiş. -3-		65b/07, 67a/07, 68a/09, 68a/10, 68a/18, 68a/25,
	ş. 14a/05, 15a/25, 44a/18		69a/08, 69b/23, 70b/01, 70b/03, 70b/11, 75a/02,
şışkinlik	Şişkinlik. -1-		75b/11, 76b/16, 7b/27, 81a/15, 83a/20, 87b/25,
	ş. olmak 105a/21		97a/03, 99a/27, 9b/01
şışür -	Şişirmek. -3-	şorbā	<Far. Çorba. -16-
	ş.- mişdür 112a/04, 112a/05		ş. 104b/17, 28a/17, 77a/20
şive	<Ar. Şive, ağız, söyleyiş. -1-		ş. édüp 11a/02, 45b/01
	ş. 22b/22		ş.+ lar 103a/13, 11b/08, 86b/07
şiyāf	<Far. Fitil. -35-		ş.+ sı 106a/10, 110a/10, 56a/08, 70a/03
	ş. 30b/24, 31b/16, 33a/10, 34b/11,		ş.+ sıdur 19a/04
34b/13, 88b/15			ş.+ sını 20b/15, 3b/26
	şifat-ı ş. 88b/16		ş.+ sını vèreler 5b/18
	ş.-ı 32a/12 32a/11	şöhret	<Ar. Şöhret, ün. -1-
	ş.-ı 32b/05 32b/04		ş. 22a/02
	ş.-ı ābārūdirc 32b/05	şöyle	Şöyle. -23-
	ş.-ı aḥmer 32a/20		ş. 107a/06, 10a/24, 12a/02, 12a/07,
	ş.-ı aḥzar 32a/21, 35a/11		15b/22, 22b/21, 26a/13, 2b/18, 2b/21, 32b/06,
	ş.-ı dīnārçün 31a/10		33a/26, 37b/03, 41a/23, 48a/27, 50b/03, 54a/06,
	şan'at-ı ş.-ı dīnārçün 31a/11		61a/15, 61a/17, 65a/24, 71b/04, 80b/01, 88b/14,
	ş.-ı ebyazıla 29b/23, 38b/03		9b/03

- şu** Şu. -1-
ş. 101a/13
- şu'le** <Ar. Ateş, ışıık. -5-
ş.+ ler 32b/27, 34a/17
ş.+ lere 9a/19
ş.+ lü 31a/21
ş.+ si olmakda 61a/26
- şünîz** <Far. Çörek otu (*Semen Niggelle*). -1-
ş. 77b/06
- şurū'** <Ar. Başlama. -2-
ş. edeler 90a/21
ş. etmeyeler 42b/05
- şuy** *bk. şey.* (?) -1-
ş. 78b/10
- şübhe** <Ar. Şüphe. -2-
ş. 23a/22, 2b/08

T

- tā** <Far. Ta, bir şeye, bir yere doğru. -168-
t. 100a/21, 102b/11, 102b/14, 102b/22, 103a/17, 103a/20, 103b/22, 104a/11, 105a/03, 105b/04, 106b/19, 109b/14, 10b/12, 111a/03, 111a/07, 111a/24, 112b/21, 113a/02, 113a/03, 113a/21, 114a/02, 114b/05, 115a/05, 115a/26, 115b/15, 115b/27, 116a/24, 116a/25, 11a/13, 11a/16, 11a/22, 11b/04, 11b/18, 12a/18, 12b/16, 13a/05, 13b/12, 13b/14, 14b/01, 17a/09, 17b/03, 1b/21, 23a/27, 24a/25, 24b/04, 24b/11, 25b/01, 26b/01, 29a/16, 31b/07, 32b/07, 32b/15, 33a/13, 33a/18, 37a/18, 3b/19, 40a/07, 40b/06, 41a/05, 41a/06, 41a/16, 41b/10, 41b/27, 42b/23, 43a/05, 43a/24, 43b/25, 45a/03, 48a/21, 48a/24, 48a/27, 49a/16, 51a/19, 51a/21, 51b/05, 51b/06, 52a/01, 52b/23, 54a/08, 54a/25, 57a/02, 58b/15, 5a/05, 5a/22, 5a/23, 5b/02, 5b/04, 61a/12, 64b/24, 65a/13, 65b/12, 66a/13, 66a/16, 66b/03, 67a/05, 67a/14, 67b/11, 67b/12, 67b/16, 68b/01, 69a/18, 69a/21, 6a/14, 6a/21, 70a/16, 70a/21, 70b/20, 71a/23, 73a/03, 73b/18, 75a/04, 75b/11, 75b/13, 76a/06, 76a/23, 76b/04, 76b/06, 76b/25, 77b/08, 79a/06, 7b/03, 7b/20, 81a/07, 81a/10, 82b/23, 83a/10, 83a/15, 84a/13, 84a/24, 84b/18, 85a/03, 85b/06, 85b/25, 85b/26, 86a/10, 86b/02, 86b/14,

86b/15, 86b/21, 86b/26, 87a/03, 87a/05, 87a/26, 87b/06, 88a/01, 88a/13, 88a/16, 88a/27, 88b/05, 8a/13, 90a/07, 90a/11, 92a/25, 92b/12, 93a/01, 94a/05, 94b/02, 96b/13, 98b/27, 99b/09, 9a/13, 92a/26, 107b/09, 15b/05, 47a/04, 76b/14, 106a/16

ta''a <Ar. Tatsız, lezzetsiz. (?) -1-
t. ola 19b/24

ta'abbüd <Ar. İbadet etme, tapınma. (Metinde: Oruç tutmak.) -1-
t. 20a/25

ta'affun <Ar. Çürüyüp kokuşma, pis koku. -2-
t.+ a 99b/14
t.+ dan 110a/19

ta'aḳḳul <Ar. Hatırlama, akıl etme. -1-
t. etmezler 67a/19

ta'am <Ar. Yemek, yiyecek. -111-

t. 101b/14, 101b/15, 101b/16, 102a/15, 103b/01, 103b/02, 103b/04, 103b/06, 104b/09, 106a/15, 108b/24, 108b/25, 108b/27, 114b/11, 15a/18, 15a/19, 17b/11, 45a/22, 45b/01, 49a/03, 73a/10, 73b/07, 73b/24, 75b/10, 76a/08, 76a/09, 76a/11, 76a/15, 77b/23, 80a/12, 80a/13, 80a/15, 80b/22, 81a/27, 83a/12, 83a/14, 83b/19, 87a/08, 88b/07, 94a/24, 94b/21, 94b/27, 97b/23, 98b/11

hażm-ı t. 74a/05

şehvet-i t. 85a/12

t.-ı imsāk 83b/08

t.+ a 107a/13, 72b/05, 73a/08, 74a/06, 74a/16, 74b/05, 78b/20, 7a/20, 82a/10, 83a/27, 83b/04, 83b/16, 84b/13, 8b/02, 96a/14

şehvet-i t.+ a 83a/11

t.+ dan 101b/17, 104b/02, 28b/17, 72b/09, 73a/09, 75b/10, 76a/27, 77b/10, 78a/11, 78b/06, 84a/04, 89a/05

t.+ dur 102b/12

t.+ ı 74a/07, 74b/19, 76a/10, 76a/14, 78a/07, 80b/22, 81a/27

t.+ ıla 101b/16, 102a/14

t.+ ina 96b/10

t.+ lar 103b/07, 116a/12, 19b/24, 21b/17, 40a/06, 40b/07, 56a/16, 56b/03, 59b/24, 76a/24, 78a/08, 98a/08

- ı.+ lara 74a/17
 ı.+ lardan 104a/07, 33a/08, 43b/12,
 45b/12, 64b/25, 76a/25, 77a/21, 96a/23
 ı.+ lardur 94b/18
 ı.+ uı 76a/14, 80a/18
ta'b <Ar. Yorgunluk, sıkıntı, zahmet. -5-
 t. 110a/04, 64a/04, 75a/18
 t. vürür 96b/20
 ifrāt-ı t. 40a/03
tabağ <Ar. *bk. tabağa*. -1-
 ı. 71a/16
tabaka <Ar. Kat. Sınıf, topluluk. Bir veya iki
 yapraklı kağıt. Tabaka. -3-
 ı.+ larda 36a/16
 ı.+ larında 85a/14
 ı.+ sına 29b/08
tabakāt <Ar. Tabakalar. *bk. tabağa*. -2-
 ı.+ da 81a/20
 ı.+ ına 36b/04
taban Taban. -4-
 ı.+ ı 5b/14, 65b/17, 7a/14
 ı.+ larına 65b/10
tabar zad <Far. 1. Halis şeker, nebat şeker, nöbet
 şeker, teberzed. 2. Beyaz ve şeffaf tuz, kaya
 tuzu. -7-
 ı. 73a/06, 76b/05, 88a/23
 'asel-i ı. 88a/18
 şeker-i ı. 52a/13, 58a/15, 94b/25
tabelī <Ar. Davul, davulla ilgili.
 (Metinde Siroz hastalığının bir çeşidi.) -5-
 ı.+ de 112a/06
 ı.+ dür 112a/07, 115a/17
 istiskā'-i ı.+ dür 114b/07
 istiskā'-i ı.+ ye 112a/01
taberī <Far. *bk. tabar zad*. -1-
 şeker-i ı. 31a/13
tābi' <Ar. Arkası sıra giden, uyan. -1-
 t. 60b/07
tab' <Ar. *bk. tabī'at*. -1-
 hilāf-ı ı. 1b/16
tabī'at <Ar. *bk. tabī'at*. -1-
 ı.+ a 35b/14

tabī'at <Ar. Mizaç özelliği; eski tıpta
 bünyenin kan, kara safra, safra ve balgamdan
 meydana geldiği kabul edilmiştir. Bu dört
 ögenin her biri soğuk-nemli, sıcak-kuru olmak
 üzere iki özelliğe sahiptir. Bütün nesneler buna
 bağlı olarak soğuk-nemli (yaş), sıcak-kuru
 özelliklerine sahiptir. Nesnelerin bu
 özelliklerine "tabiat" denmiştir. -103-

ı. 103b/10, 107a/17, 109a/24, 1b/03,
 1b/05, 1b/16, 1b/21, 1b/24, 29b/19, 36a/06,
 39b/26, 4b/25, 64b/24, 73a/21, 81a/11, 82b/18,
 82b/23, 84b/25, 85b/18, 87a/08, 88a/13, 93b/05,
 94b/19, 95a/04, 98a/18

ı.+ a 1b/22, 92a/24

ı.+ da 107a/22

ı.+ dur 1b/07, 61a/08

ı.+ ı 104b/22, 106b/16, 107b/06,
 108a/02, 108b/02, 108b/18, 109b/09, 110a/16,
 110b/02, 112b/02, 115a/27, 11a/13, 12b/07,
 13a/07, 13b/20, 16b/22, 18b/08, 1b/07, 1b/09,
 1b/13, 29b/15, 30b/12, 30b/23, 36a/07, 36a/24,
 36b/07, 38a/03, 38a/27, 39b/08, 3b/05, 3b/08,
 42a/11, 43a/16, 44a/06, 45a/14, 45b/21, 46a/15,
 46b/01, 46b/16, 47a/20, 47b/01, 4a/12, 4b/04,
 51a/05, 51b/17, 51b/27, 51b/51b/010, 62b/19,
 66a/08, 70a/12, 70b/01, 74a/05, 74a/26, 74b/10,
 77b/04, 77b/17, 78a/15, 78a/19, 79a/07, 84b/18,
 85a/11, 85a/19, 86a/17, 88b/21, 89a/09, 8a/23,
 94b/27, 95b/02, 9a/01, 9b/14

ı.+ uı 1b/17

tabīb <Ar. *bk. tabīb*. -1-

ı.+ ler 13a/21

tabīb <Ar. Tabip, hekim. -17-

ı. 115b/21, 1b/06, 2a/18, 2b/05, 2b/13,
 31b/11, 31b/12

ol-ıcağ ı. 1b/17

sünbül-i ı. 49b/21

ı.-i kulübü'l-'arīfīn 1b/01

ı.+ e 61a/03

ı. geçer 31b/13

ı.+ ler 49a/24, 51a/21, 72a/24

ı. ola 115b/21

ı.+ üı 115b/22

- ṭabīḥ** <Ar. Suda haşlanmış. -4-
ṭ. 17b/15, 68a/15, 82a/05
ṭ. urmağdan 30b/11
- ṭabī'ī** <Ar. Tabiat icabı, doğal, normal. -10-
ṭ. 106a/14, 114b/12, 114b/14, 22a/11, 58a/19, 84b/12
ṭ.+ den 80a/17, 82b/12
ṭ. olmağdan 36a/06
ṭ. olmaya 19b/03
- ṭabī'yye** <Ar. Doğallık, normallik. -7-
ṭ. 57a/08
kuvvet-i ṭ. 57a/06, 57a/13, 68a/06
kuvvet-i ṭ. olsun 56b/16
kuvvā-yı ṭ.+ yi 38b/25, 75a/08
- ta'bīr** <Ar. Tabir, ifade. -1-
t. ederler 78a/25
- ṭabl** <Ar. Davul. Kulak zarı. -3-
ṭ. 114b/16, 40b/27, 65b/14
- ta'cīl** <Ar. Acele ettirme, hızlandırma. -3-
t.-i 22a/10 22a/09
t.-i müşhil vèrmek 12b/14
t. eylemek 27a/18
- ta'dīl** <Ar. Aslına zarar vermeden değiştirmek. Hafifletmek. Doğrulaştırmak. -7-
t. 16b/02, 63a/26, 65a/02
t. eyler 61b/09, 62a/02, 62a/24, 65a/21
- tafşīl** <Ar. Etraflı olarak bildirmek, açıklamak. -4-
t. 110a/16, 57a/01
t.+ den 69b/05
t.-i bābında 53b/15
- ṭağ** Dağ. -28-
ṭ. 109b/11, 109b/19, 111b/01, 111b/07, 18b/03, 3b/13, 43a/14, 44a/05, 45b/20, 4a/17, 50a/17, 51a/03, 51a/23, 68a/15, 72b/11, 75b/03, 77a/26, 77b/01, 79a/12, 81a/22, 91b/08, 91b/22, 92a/09, 94b/05, 98b/20
ṭ.+ da 39b/24
ṭ.+ larda 106b/21
ṭ.+ larında 62b/03
- tağalluz** <Ar. Yoğunlaşmak, galizleşmek. -1-
t. eder 27b/14
- ṭağıl** - Dağılmak. -3-
ṭ.- mağ 49b/03
ṭ.- ur 33b/18, 99b/08
- ṭağıt** - Dağıtmak. -9-
ṭ.- a 48b/27, 49a/01, 49a/02
ṭ.- ıca 49a/02
ṭ.- ur 114b/24, 115b/01, 77b/09, 77b/11, 94b/27
- tağīrū'n-nefes** <Ar. Nefesin sürekli ve düzenli olarak değişmesi. -1-
t. 68b/19
- ṭağla** - Dağlamak. -5-
ṭ.- mış ola 101a/10
ṭ.- yalar 35a/12, 50a/10, 92b/21, 95b/14
- ṭağlan** - Dağlanmak. -3-
ṭ.- mağ ola 98b/24
ṭ.- mış ola 103a/07, 110b/07
- tağlīz** <Ar. Kabalaştırma, yoğunlaştırma. -6-
t. 54b/24
t. ètmeye 6a/10
t. eylemek 42b/07
t. eylemekdür 33b/19
t. eyler 54a/03, 54a/16
- tağziye** <Ar. Besleme, gıdalandırma. -1-
t. 1b/10
- taḥalḥul** <Ar. Bir cismin hacminin büyümesi, şişmesi. Hava cereyanı olması. -1-
t.+ uş 78a/05
- taḥallül** <Ar. Bozulmuş, sirke haline gelmiş sıvı. -1-
mā'-i t.+ i 79a/06
- taḥallül** <Ar. Hall olmak. Eczası birbirinden ayrılmak. -6-
t. 87a/11, 87a/16
t.+ den 57a/10
t. ola 79a/05
t. olduğu 64b/05
t. olmaz 112a/24
- taḥammül** <Ar. Yüklenmek. Sabretmek, katlanmak, kaldırmak. -13-
t. 25a/24
t. èdebildükce 39a/21
t. èdemez 24b/08

- t.      87b/21
t.   mese 49a/02
t.   tmeye 69b/01
t. eylemez 50b/19, 56b/23, 71b/05
t. eylemezler 56b/26
t. eylerise 69a/10, 107b/01, 59a/22
ta  ayy  l <Ar. Hayal etmek. Fikir kurmak. -7-
t.+ de 18a/22
t. eylemek 10b/14, 10b/25, 19a/17
t. eyler 10a/24
t.+ ler eylemek 20b/05, 22a/03
ta  ayy  r <Ar. Be enip se mek. -1-
t.+ ine 12a/01
ta  f  f <Ar. Hafifletmek. -3-
t.-i beden olup 4a/08
t.   td  rtmek 74a/01
t.   tmekde 68a/04
ta  l  l <Ar. Halletmek, ge irmek, da  tmak. -36-
t. 26a/21, 31b/24, 38b/23, 53b/24, 83a/01, 84b/08, 87b/09, 93a/24
t.+ den 57a/09
t.   der 39a/19
t. eyler 27b/02, 34a/17, 38b/24, 39a/03, 57a/18, 78a/18, 7b/16, 87a/10, 93b/08, 94b/12
t.+ i 115a/18, 11b/25, 23a/06, 87a/13
t.+ ine 94a/23, 94b/19
t. olandan 32b/07
t. oldu  dan 28b/02
t. olunmaz 51b/21
t. olma  a 52a/25
t. olmaz 34a/17
t. olmu   115a/17
t. olmu  dur 79b/17
t. olur 42a/17, 54a/07, 69b/08
ta  r  k <Ar. Hareket ettirme, k  m  ldatma. Tahrik. -18-
t. 27a/05, 81b/09, 8a/05
t.   de 89b/16
t.   deler 23a/27, 65a/26, 65b/13, 86b/13, 86b/15
t.   deyidi 15b/27
t.     p 24a/12
- t.   tmekde 62a/07
t. eyler 10a/27, 16a/22, 28a/10, 57a/19
t.+ ile 99b/08
ta     l <Ar.   lim    renmek. A  kar etmek. -4-
t. 22b/17
t.+ den 2b/10
t.+ i 2a/05
t.+ ine 3a/02
ta     r <Ar. Korkutmak. -1-
t. 88a/08
ta    - Takmak. -1-
  .-   alar 47b/04
ta  kat <Ar. G   , kuvvet, iktidar. -7-
  . 7a/16, 87b/25, 87b/27
  .+ e 66a/17
  . get  rmese 12b/05, 9a/17
  .+ ine 27b/14
ta  kaz   <Ar. Ba   kakmak, s  k  şt  rmak. -1-
t.+ s  n 83a/25
ta  kaz  i <Ar. *bk. ta  kaz  *. -1-
t.   derleridi 83a/25
te'ekk  l <Ar. Yaran  n, yenik gibi a  ılıp b  y  mesi, oyulup a  ılması. Yenme, yemek yeme. -1-
t. olmak  dan olmu   ola 92a/05
ta  kiyye <Ar. Takke. -1-
t. 23b/05
ta  kl  l <Ar. Azaltma, indirme. -1-
t. 94a/27
ta      <Ar. Kesme. -3-
t. 99a/11
t. eyler 99a/08
t. eyleye 54b/25
ta     b <Ar. Ka     at  p y  z ek  itme. -1-
t. oluca 21b/02
ta     m <Ar. B  lme, par  alara ayırma. -1-
t.   tmey  p 82b/23
ta  v   m Eski bir t  p ve ecza kitabının adı.
ta  v   m-i ebd   n. -14-
t.-i ebd   nda 104b/01, 10a/12, 11b/22, 12a/21, 14a/08, 18a/09, 25b/15, 32b/08, 44b/27, 46a/01, 50a/03, 53a/26, 55b/03, 75a/16

taḳviyyet <Ar. Kuvvetlendirmek, kuvvetlendirilmek. -59-
 t. 23b/26, 59b/02, 62b/23, 63a/04, 63a/14, 83b/11
 bi'l-hāṣiyye t.-i 61a/22 61a/21
 t.-i ḳalbde 62a/11
 t.-i rūḥda 62b/05
 t.+ de 58a/06, 62b/01
 t. edeler 102b/07, 10a/02, 16b/10, 1b/20, 20a/27, 60a/12, 73b/01, 8a/25
 t. edüp 62a/15, 65a/08, 82b/15
 t. etmegile 11a/10, 11b/01
 t. etmek 82a/25, 8b/05
 t. etmekde 62a/04, 62b/18, 62b/20, 63a/03, 63a/08
 t. etmekdür 10b/19, 11a/02, 11b/09, 16b/20, 9a/22
 t. eylediği 63a/20
 t. eylemek 16b/26, 17a/10, 23a/04, 40b/10, 80a/20
 t. eylemekdür 11b/04, 17b/11, 28a/27, 33b/19
 t. eyler 17a/18, 63b/13
 t.+ i 61a/20, 61b/11, 62b/17, 63a/02
 t.+ inde 63a/07
 t.+ ine 111b/11, 73a/27
 t. olına 64b/13, 64b/14
 t. vèrmekde 62b/19, 63b/14
ta'la <Ar. Hicaz ve Horasan dağlarında yetişen bir ağacın yaprağından elde edilen şeker. -1-
 t. 54b/09
ṭalak Dalak. -28-
 ṭ. 108a/22, 112a/18, 112b/04, 42b/16, 71a/10, 75b/17, 75b/18
 ṭ.+ a 107a/10, 108a/22, 109a/12, 111a/13, 113b/08
 ṭ.+ dadur 114a/25
 ṭ.+ dan 111a/13, 83a/10, 83b/01
 ṭ.+ ı 74b/09
 ṭ.+ uḡ 109a/12, 111b/08, 111b/11, 112b/05, 112b/10, 113b/08, 17b/09, 70b/13, 78a/04, 83a/15, 96a/20

ṭaldur - <Ar. Daldırmak. -2-
 ṭ.- alar 81a/07, 93a/06
ṭaleb <Ar. Talep, isteme. -8-
 ṭ. 83a/04
 ṭ. ede 83a/14
 ṭ. eylemek 22a/02, 77b/15
 ṭ. eylemeye 57a/03
 ṭ. eyler 78a/12
 ṭ. olına 57a/01
 ṭ. olınsa 22a/12
ṭalebe <Ar. Öğrenci, talebe. İsteyenler. -1-
 ṭ. 6a/17
ṭalīb <Ar. Talep eden, isteyen. -1-
 'ūd-ı ṭ.+ dūr 63a/01
ṭālib <Ar. Talip, isteyen. -2-
 ṭ.+ ler 2b/09
 ṭ. olanlara 2b/21
ṭaltīf <Ar. Yumuşatmak. -7-
 t. 16a/17, 21b/25, 99a/07
 t. eyler 6a/09
 t. eyleye 54b/24
 t.+ ile 63a/09, 63b/04
tām <Ar. Tam, eksiksiz. -2-
 t. 69a/15
 t. ola 70a/12
ṭamak Damak. -1-
 ṭ.+ dan 53b/03
tamām <Ar. Tamam, bütünüyle. -45-
 t. 103b/11, 108b/27, 10a/01, 10b/06, 10b/17, 18b/07, 19b/17, 20a/06, 20b/11, 21a/14, 21b/07, 23a/11, 24a/17, 27a/10, 30a/20, 31b/03, 33a/25, 33b/03, 34a/18, 35b/27, 37a/22, 37b/02, 39a/08, 39b/09, 39b/14, 41b/24, 45b/26, 68a/21, 68b/26, 72a/02, 9b/03, 9b/22, 85a/03
 t.-ı esrārına 2a/04
 t.+ ca 102b/22
 t. etdükden 1b/09, 1b/13
 t. eyler 83b/20
 t. olıcaḳ 17b/01, 33a/07, 33b/05, 36b/11, 69b/22
 t. olmuşdur 72a/03
 t. olsa 109b/16
ṭamar Damar. -63-

111a/20, 43b/22, 51a/06, 51a/07,
 97a/22, 97a/24, 97a/25
 1. + dur 19b/12
 1. + ı 10a/17
 1. + ıdur 20a/04, 9b/13
 1. + ından 11a/05, 12b/04, 19b/11,
 27b/14
 1. + lar 11a/04, 11b/24, 23b/16, 23b/17,
 31a/19, 31a/20, 31b/23, 32a/05, 3a/20, 3a/21,
 42b/23, 46a/07, 72a/18, 79a/06, 7b/14, 83a/23,
 86a/06, 97b/26, 98a/12, 98a/24, 9b/17
 1. + lara 31b/23
 1. + lardan 90b/22
 1. + lardur 83b/20
 1. + ları 23a/18, 23b/16, 31a/18, 31b/22,
 32a/07, 3a/17, 7b/15
 1. + ların 9b/15
 1. + larma 10a/26, 12a/05, 4a/03,
 59b/13, 5b/22, 7a/18
 1. + ları 31a/23, 83b/21, 99b/26
 1. + u 23b/15, 90b/22
1. + ama'un <Ar. Tamah etmek, istek. -1-
 1. eylememek 34a/18
1. + amla- Damlamak. -2-
 1. - ma 23b/17
 1. - r 83b/01
1. + amzur- Damlatmak. -87-
 1. 41a/26
 1. - a 32a/10, 33b/12, 34b/23, 38a/16
 1. - alar 10a/21, 16b/02, 23b/11, 24b/22,
 29b/20, 29b/25, 29b/26, 30b/16, 30b/17, 30b/18,
 32a/14, 33a/15, 34a/12, 37b/01, 37b/02, 37b/23,
 38a/05, 38a/15, 38a/17, 38a/18, 38a/22, 38b/03,
 38b/12, 38b/17, 39a/11, 39a/13, 39a/15, 39a/21,
 39b/10, 39b/11, 39b/17, 39b/18, 39b/22, 39b/25,
 40a/06, 40a/08, 40a/26, 40b/02, 40b/03, 40b/07,
 40b/11, 40b/16, 40b/18, 40b/19, 40b/21, 41a/02,
 41a/14, 41a/26, 41a/27, 42a/03, 42a/07, 42b/15,
 42b/26, 5b/12, 7b/25, 93b/17, 37b/01
 1. - ma 40a/05
 1. - ma 37b/17, 37b/18, 38a/03, 38b/20,
 38b/21, 39b/01, 41a/10, 42a/05
 1. - ma 37b/21, 38b/19

1. - sa 40a/09
 1. - salar 29b/04, 34b/19, 39a/02,
 39a/03, 39a/20, 39a/27, 40a/09, 40a/10, 42b/24
 1. - up 30b/04
1. + ane <Far. Tane. -3-
 1. 101b/11, 104a/09, 104b/06
1. + anin <Ar. ınlamak, tınlamak. -5-
 1. 40a/16
 1. + dedür 40a/14
 1. + e 40b/17, 40b/24
 1. + ü 40a/15
1. + anfil <Ar. Hasta olan uzuv üstüne sıcak su
 veya yağ dökmek. -1-
 1. edeler 86a/12
1. + ar Dar, yeterince geniş olmayan. -4-
 1. 22a/12
 1. ola 86a/10
 1. olmak 21a/08
 1. olup 82b/27
1. + arab <Ar. Sevinçlilik, şenlik. -1-
 1. 13b/01
1. + aracuk Daracık. -1-
 1. + dur 84a/02
1. + araf <Ar. Taraf, yan. -74-
 1. 109a/17, 9b/10
 1. + a 113b/21, 26b/17, 26b/20, 42b/16,
 42b/17, 71b/01, 72b/02, 84a/24, 87a/11
 1. + da 109a/04, 111a/19, 24a/05, 4a/01,
 64b/02, 70b/06, 75b/17
 1. + da ola 10a/14
 1. + da oldu 9b/11
 1. + da olsa 68a/27
 1. + da olur 70b/06, 72b/03
 1. + dan 107a/26, 10a/16, 43a/05, 4a/01,
 69a/01, 84a/24, 72a/14
 1. + ı 24a/03, 41a/21, 84b/02, 9b/09,
 9b/10
 1. + ı olsun 48a/01
 1. + ın 10a/18, 19a/25, 29a/24, 41a/19
 1. + ına 114a/20, 31a/01, 37a/27,
 41a/15, 5b/27, 71b/04, 84a/20, 98a/01, 9a/06
 1. + ında 106a/15, 106b/02, 111a/17,
 46a/05, 47a/10, 71a/21, 71a/13

t.+ ında olan 107b/20, 47b/04
 t.+ ında olur 62b/02
 t.+ ından 101b/07, 24a/10, 27a/04, 3b/23, 64a/09, 69a/05, 69a/07, 71a/19, 76a/02, 113b/21
 t.+ larında olsa 103b/07
tarafeyn <Ar. İki taraf. -1-
 t. 69a/03
taral - Daralmak. -4-
 t.- mak 13a/26, 46a/26, 8a/18, 92a/18
tarāṣṣ <Ar. Kalkan diken, kolgan diken, Hint ayvası (*Aegle marmelos*). -4-
 t. 102a/01, 49a/14, 51a/11, 74a/02
tarāvet <Ar. Tazelik, körpelik. -1-
 t.+ i 58a/21
tarf <Ar. Bir göz hastalığı. Gözde kan tolanması. -2-
 t. 30b/09
 t.+ dadur 30b/09
tarḥaṣṣūk <Ar. Hindiba (*Cichorium pumulum*; *Cichorium endivia*). -3-
 t. 114a/15, 114a/16
 t.+ dur 61b/23
tarıl - Daralmak, kederlenmek, muzdarip olmak. -1-
 t.- mak 4b/09
tarılğan - Kederlenmek, bunalmak. Nefret etmek. -11-
 t.- a 72b/14
 t.- mak 102a/15, 109b/26, 110a/15, 48a/17, 57a/23, 66a/25, 70b/08, 79a/07, 93b/10, 97b/25
tarī <Far. Taze, yaş. -2-
 şarāb-ı verd-i t. 96b/22, 97a/02
tarīk <Ar. Yol, usul. -13-
 t. 107a/18, 107a/25, 110b/14, 116a/23
 t.-i enfa 54a/10
 t.+ den 110a/06, 2a/27
 t.+ i 49b/26, 51a/26, 86b/22
 t.+ ile 75b/18, 78a/14
 t.+ lerde 103b/04
tarṭīb <Ar. Islatma, nemlendirme. -24-
 t. 20a/26, 22a/16

t.+ de 69b/23
 t.+ dür 67a/21
 t.+ e 66a/27
 t. edeler 19a/18, 21a/19, 64b/17
 t. etmege 13a/03
 t. etmekde 22a/17
 t. eylemek 23a/03, 26a/23, 30a/12, 36b/08, 40a/04
 t. eylemekdür 15a/05, 21b/03, 21b/10, 22a/05, 36a/27, 40b/05, 9a/02
 t.+ ine 73a/27
 t. olunmağdur 35b/17
tarṭībiye <Ar. bk. tarṭīb. -1-
 t.+ ye 67a/23
taru Darı, mısır. -14-
 t. 101a/02, 101a/07, 101a/10, 75b/23, 98b/23
 t.+ nuş 101a/08
 t.+ yı 101a/14, 77a/23
 t.+ yıla 102b/03, 51b/06, 84b/22, 93b/08, 97b/02, 97b/13
taṣarruf <Ar. Arttırma. -1-
 t. eyler 103b/10
taṣavvur <Ar. Bir şeyi zihinde şekillendirmek, tasarlamak. -1-
 t. 67a/19
ta'ayyuc <Ar. Hoşnut olma. -1-
 t.-i bedene 1b/16
taṣdīk <Ar. Onaylamak. -1-
 t. edüp 89a/02
taṣfiye <Ar. Saflaştırma, temizleme. -1-
 t.+ yile 2b/01
taṣfiyet <Ar. bk. taṣfiye. -1-
 t.-i bāṭın 2b/01
taş Taş. -17-
 t. 63a/17, 89b/27, 90a/03, 92b/04, 95b/14
 t.+ dan 72b/23
 t.+ dur 92a/07
 t.+ ı 31a/09, 31a/12, 31b/19, 34b/17, 50a/20, 52a/03
 t.+ ıdur 99b/15
 t.+ ın 29a/19

1. + lar 101a/09, 92b/20
taş - Taşmak. -1-
 1. - a 109b/23
taşra Dışarı, dış, taşra. -7-
 1. 80a/13, 94a/22
 1. + da 71a/01
 1. + dağı 46b/14
 1. + dan 46b/09, 47a/23, 71a/02
ṭātār <Gr. Oğulotu, kovanotu (*Meissa officinalis*). (?) -1-
 1. 95b/02
ṭatlu Tatlı. -60-
 1. 104b/03, 106b/12, 109b/08, 110a/03, 110a/22, 113a/01, 11a/03, 13a/06, 13a/19, 19a/24, 20b/20, 26a/25, 26b/05, 29b/17, 30a/17, 34b/22, 35b/05, 36a/19, 38a/23, 39b/21, 3a/23, 43a/15, 43a/27, 44a/03, 46b/03, 46b/04, 47a/11, 47b/19, 51a/02, 56a/22, 58a/16, 58b/24, 5a/08, 65a/15, 66b/02, 67a/03, 70b/22, 80b/24, 81b/19, 82a/13, 83a/08, 89b/17, 8b/27, 92b/27, 93b/15, 95b/26, 97b/14
 1. + lar 31b/15, 45b/20, 51b/11, 79b/10
 1. + lardan 48a/12, 51a/15, 96a/24
 1. + ları 31a/26
 1. + lığına 72b/26
 1. ola 48a/08
 1. olmağ 46a/08, 55b/16, 90a/15
ṭā'ūn <Ar. Veba. -1-
 1. + a 62b/04
tava <Far. Tava. -1-
 1. + ya 34b/17
tāvelī <Lat. Tavla oyunu. -1-
 1. 22b/01
ṭavīl <Ar. Uzun. "zirāvend-i ṭavīl" Boru elması (*Aristolochia longa*). -8-
 1. 109a/01, 14a/11
 zirāvend-i 1. 16b/03, 17b/17, 94b/25
 1. olsa 45a/19
 1. olurısa 103b/12, 22a/10
ṭavşan Tavşan. -5-
 1. 102b/10, 102b/25, 28a/22, 92a/02, 92a/04
tavuk Tavuk. -58-
 1. 105a/12, 106b/20, 111b/13, 112b/17, 114a/03, 115a/11, 115a/27, 11a/26, 16a/26, 17a/03, 19a/03, 19b/26, 22a/07, 22b/05, 23a/26, 31a/08, 34a/04, 38a/12, 42b/01, 43b/16, 51b/25, 53a/09, 53a/18, 56a/08, 59a/11, 60a/09, 63b/20, 65a/11, 73b/14, 73b/27, 74b/22, 78b/04, 79a/01, 80b/08, 80b/16, 81a/03, 83a/18, 86a/22, 87a/21, 89b/15, 89b/21, 90b/03, 91b/02, 91b/15, 91b/16, 92b/23, 95b/05, 97b/02
 1. + ı 86a/22
 1. + ıla 108a/19, 108b/06, 21a/13, 65a/10, 86b/08, 91a/16, 95a/10, 95b/12
ta'yīn <Ar. Yerini belli etmek. ayırmak. -2-
 1. 22b/19, 2a/10
ṭayrın - Kaymak, sürçmek. -3-
 1. - a 48a/20
 1. - ur 101b/15, 97b/09
ṭayrıncağ Kaygan. -3-
 1. 100b/09, 101b/15
 1. ède 48a/23
tāz <Far. bk. tāze. -1-
 1. + ıla 106b/02
tāze <Far. Taze, yeni, körpe. -32-
 1. 103b/17, 104a/05, 104a/19, 104b/27, 108a/09, 111b/25, 17a/27, 17b/02, 19b/20, 20a/24, 20b/24, 22a/19, 26a/25, 30b/10, 35b/21, 38a/22, 40a/04, 40b/06, 43b/20, 47a/08, 47a/25, 52b/25, 55b/04, 56a/08, 60a/04, 60a/05, 75b/09, 89b/14, 92a/13, 94b/10
 1. ola 101a/15
 1. + yle 53a/14
tazyīl <Ar. Daraltma, sıkıştırma. Zorlama, baskı. Basınç. -1-
 1. eyler 12a/04
te'ālā <Ar. Yüksek olsun. Allah adıyla birlikte kullanılır. -26-
 1. 111a/05, 111a/10, 1b/04, 28b/06, 29a/17, 2a/05, 2a/22, 2a/26, 55b/03, 78a/22, 7a/04, 84a/04, 84a/12, 87a/06, 99b/21
 bi-'avni'l-lāhi 1. 69a/02
 bi-'avnullahü 1. 2b/23
 bi-izni'l-lāhi 1. 69a/04, 83b/01
 bi-izni'llahi 1. 35a/04

- bi-izni'llāhü t. 107b/01, 110a/13
bi-iznullāhi t. 56b/18
t.+ dur 1b/02
t.+ ya 2a/15
t.+ yı 2a/16
- tebāşīr** <Far. Bambu şekeri, hintkamışı şekeri. -68-
t. 102b/18, 104b/23, 105a/17, 107b/21, 110a/11, 113a/06, 116a/16, 14a/10, 17a/17, 44a/09, 44a/10, 44a/13, 44b/19, 44b/24, 51a/11, 53a/05, 57b/04, 57b/08, 57b/15, 57b/20, 58a/01, 58a/13, 59b/10, 67b/03, 67b/05, 72b/21, 73a/05, 73a/17, 73b/05, 79b/16, 79b/25, 80a/27, 80b/15, 80b/18, 82a/07, 89b/25, 90b/26, 91b/10, 91b/18, 91b/20, 92a/08, 92a/27, 92b/03, 92b/04, 92b/08, 93a/03, 93b/14, 93b/24, 95a/09, 95b/10, 96a/19, 96b/24, 97a/03, 98b/02, 110a/22
kırş-ı t. 109b/18, 105a/10
t.-i 95a/27 95a/26
t.-i ebyaz 95a/17, 102a/25
kırş-ı t.-i müleyyin 110a/12
kırş-ı t.-i mümessik 97b/03, 102a/17, 95a/16
t.-i mümessik 95a/14
t.+ dür 61b/20
t.+ e 44a/16
t.+ ile 77a/10
- tebdīl** <Ar. Değiştirmek. -12-
t.-i mizāc 109b/16
t.+ dür 64a/27
t. edeler 17a/17, 72b/20
t. etmekde 58a/06
t. eylemek 109b/27, 14b/07, 18b/02, 93b/21
t. eylemekdür 14a/18
t. eyler 25b/02, 77a/05
- teb'īd** <Ar. Uzaklaştırma, kovma. -1-
t. olına 69a/01
- tebrīd** <Ar. Soğutma, soğutulma. -19-
t. 116a/05, 13a/03, 20a/26, 45b/03, 74a/01
t.+ e 66a/27, 69b/22
t. edeler 27b/14, 3b/05, 59b/02
- t. etmek 104b/14
t. eylemek 109b/27, 42b/07
t. eylemekdür 8b/18, 8b/23
t. eyler 112a/19
t.+ ile 62a/24
t.+ ine 73a/26
t. olına 106a/21
- tebsīr** <Ar. Aşı yaptırmak. -2-
t.+ de 32a/09
t. eylemekdür 29a/02
- tecāvüz** <Ar. Geçme, haddini aşma, zorlama. -6-
t. 23b/12, 6a/14
t. edicek 24a/13
t. etmeye 115b/23
t. eylemez 63b/27
t. eylerise 108a/06
- tecerru'** <Ar. Yudum yudum içme. -1-
t. ede 86a/21
- tecffīf** <Ar. Kurutma, kurutulma. -1-
t. etmekde 18b/09
- tecribe** <Ar. Tecrübe, deneme. -11-
t. 111a/11, 99a/21
t. eyledüm bir 41b/09
t. eyledüm 101b/09, 18a/16, 25a/19, 55a/07
t. olunmuşdur 101b/13, 47b/27
t.+ yile 2b/05, 69b/10
- tecvīf** <Ar. Oyma, oyuk yapma. Oyuk yer. -3-
t. 63a/02
t.+ lerinde olur 16a/03
t.+ lerine 10a/25
- tedārik** <Ar. Ele geçirme, edinme. Hazırlama. -4-
t. 64a/21
t. edeler 102b/26
t.+ ile olalar 102b/09
t. olunmayup 22b/07
- tedāvī** <Ar. Tedavi. -1-
t. 2a/23
- tedbīr** <Ar. Tedbir, önlem. -29-
t. 12a/15, 36a/02, 7b/03
t.-i āhīr 11b/27

- t.-i ħummāyıla 15b/15
t.+ de 108a/25, 17a/12
t.+ den 6a/14
t. ède 103b/19
t. èdeler 25a/11
t. èdüp 27b/05
t. ètmemiş 59b/23
t. ètseler 68a/11
t.+ i 23a/24, 46a/08, 4a/08, 70b/23
t.+ i èdeler 23b/13
t.+ ile 12a/14, 38b/10, 77b/02, 78b/05,
90a/20
t.+ inde 16a/16, 32b/11
t.+ ler 38a/10
t.+ lerile 24b/14, 38b/06, 6a/22
tedhîn <Ar. Yağlamak. -1-
t. 37a/02
tedrîc <Ar. Tedricen, derece derece, yavaş
yavaş. -13-
t.+ den 26a/02
t.+ ile 102b/10, 109a/11, 110a/07,
15b/18, 19a/19, 26a/01, 41b/08, 84b/15, 86a/07,
93a/15, 95b/21
t.+ ile ola 114b/21
tedrîs <Ar. Öğretmek, ders vermek. -2-
t. 2b/11
t.+ den 3a/01
te'emmül <Ar. İyice, etraflıca düşünmek. Derin
derin düşünmek. -3-
t. 99a/12
t. eyledüm 99a/13
t. eyleye 61a/03
tefahħuş <Ar. İnceden inceye araştırma. -1-
t. èdüp 2b/27
teferruk <Ar. Dağılma, ayrılma. -1-
t.-ı 66b/14 66b/13
tefrîh <Ar. Ferahlatma, gönül açma. -5-
t.+ de 58a/06, 62a/27
t. ètmekde 62a/03
t.+ i 61b/10, 62a/12
teftîh <Ar. Açmak, bırakmak. Yarmak,
yardırmak. Geçirmek. -2-
t. èdeler 114b/02
t. ètmekdür 65a/09
teftîş <Ar. Sorup araştırma. -1-
mevâzi' -i müşkile-i t. 2b/26
taħaddür <Ar. Yukardan aşağıya akıp gitme. -1-
t. 29b/11
tehevvu' <Ar. Kusma, istifrağ etme. -3-
t. 89b/03, 89b/07
t.+ da 89b/02
teheyvüc <Ar. Heyecanlanma. -3-
t. 105a/21
t.-i eṭrāfdur 111b/22
t. olmak 105b/23
te'ḥîr <Ar. Geciktirme, erteleme. -4-
t. ètmeyüp 18a/08
t. eylemek 84b/17
t. eylese 103b/23
t. olunmaya 69a/16
tekāsül <Ar. Üşenmek, gevşeklik, tembellik. -1-
t. 43a/02
teke Teke, erkek keçi. -5-
t. 16a/23, 33a/11, 33a/16, 34a/09,
76a/24
tekebbür <Ar. Kibirilenmek, kendini büyük
görmek. -1-
t.+ lenmek 22a/03
tegek Asma filizi, asma kütüğü, asma dalı. -3-
t.+ i 92b/27, 93a/19, 91a/14
tekeḥḥül <Ar. Göze sürme çekme. -1-
t. èdeler 28b/24
tegel *bk. tegek.* -1-
t.+ i 91a/06
tekellüm <Ar. Konuşmak, söylemek. -1-
t. eylemez 19a/09
tekmîd <Ar. Pansuman. -20-
t. 100b/22, 100b/26
t.-i raṭb 81a/05
t.-i yābis 81a/05
t. ède 48b/26
t. èdeler 25b/22, 26a/11, 32b/17,
41a/04, 50b/23, 50b/24, 51b/06, 75b/24, 77a/23,
81a/04, 84b/22

t. eylemek 9a/09
 t. eyleseler 6b/21
 t.+ lerile 27b/07
 t. olınsa 6a/03
tekrār <Ar. Tekrar, bir kez daha. -37-
 t. 100b/22, 101b/13, 102b/20, 102b/22, 110b/12, 111a/11, 114a/15, 18a/16, 19b/15, 20b/08, 22b/06, 23b/02, 25a/19, 26b/02, 2b/05, 33b/04, 35a/12, 37a/13, 41a/22, 41a/26, 47a/21, 47b/27, 49b/05, 66b/01, 73a/16, 77a/24, 79a/18, 7a/18, 7b/11, 83b/14, 86a/21, 88a/06, 89a/27, 92a/26
 t. êde 34b/23, 41a/05
 t. êdeler 7a/13
telmîd Hekim adı. *ibn-i telmîd*. -1-
 ibn-i t. 59b/03
telyîn <Ar. Yumuşatmak, eritmek. İç i yumuşatmak, kabızlıktan kurtarmak. -51-
 t. 30b/14, 66a/08
 t.-i evvelî 66a/09
 t.+ den 67a/26
 t. êdeler 108b/02, 108b/18, 115b/11, 12b/07, 14a/07, 1b/19, 30b/12, 36b/07, 38b/01, 3b/05, 3b/08, 44a/06, 46b/17, 47a/21, 4b/04, 51b/51b/010
 t. eyledükden 82b/15
 t. eylemek 104b/22, 109b/10, 110a/16, 38a/04, 42a/11, 46b/01, 9a/01
 t. eylemekdür 13a/07, 30b/23, 38a/27, 43a/10, 45a/14, 45b/23, 51b/18, 9b/14
 t. eyler 88b/21, 89a/09, 94b/27
 t. oldıyısı 89a/11
 t. olına 107b/06, 110b/02, 29b/15, 43a/16, 51b/27, 66a/10, 69b/22, 70a/13, 70b/01, 84b/18, 86a/17
temdîd <Ar. Devam ettirmek, uzatmak, uzatılmak. -2-
 t. 26b/13, 3a/17
temeddîd <Ar. Çekilmek, uzamak, gerinmek. -13-
 t. 100b/18, 107a/08, 26b/14, 26b/16, 27b/01, 40a/19, 71b/14, 80a/12, 80a/16, 99b/25
 esbâb-ı t. 27a/01

t.+ e 26b/20, 26b/21
temm <Ar. Son. -2-
 bi-ḥesebi'l-vācib t. 12a/21
 bi'ş-şevāb t.-i māḳālū'l-ḥāvī 11b/12
 11b/11
temme'l-ḥāvī <Ar. Bütünün sonu. -5-
 t.-ḥāvī 14a/08, 15a/21, 17b/27, 19a/25, 22a/08
temme's-su'ūt <Ar. *su'ūt*un sonu. *bk. su'ūt*. -1-
 t.-su'ūt ez-zarūr 2a/23
temr <Ar. Hurma. -43-
 cevāriş-i t. 88a/09
 t.-i hindī 104b/15, 105a/02, 109b/07, 109b/13, 109b/19, 110b/27, 11a/05, 12b/08, 3b/06, 3b/08, 3b/14, 42b/10, 43a/13, 43a/18, 44a/06, 45a/23, 45b/18, 46a/22, 48b/09, 48b/11, 51a/02, 60b/03, 72b/11, 75a/15, 79a/12, 79a/26, 79a/27, 82a/15, 89b/21, 8a/23, 8a/24, 8b/16, 8b/18, 8b/26, 90a/07
 t.-i hindîden 51a/04
 t.-i hindîdür 62a/22
 t.-i hindîyle ola 104b/18
 t.-i hindîyle 110a/01, 110a/02, 29b/18, 4a/18
ten <Far. Beden, vücut; vücudun dış yüzü. -2-
 t. 24a/04
 t.+ den 110b/26
tenāvül <Ar. Yeme, içme. -40-
 t. 60b/01, 75b/22, 77b/02, 82b/04
 t. êde 74a/10, 77b/22, 80b/08, 81a/02, 81a/03
 t. êdeler 104a/21, 114b/24, 25b/02, 33a/23, 33a/24, 59a/14, 60b/01, 74a/14, 74b/13, 74b/25, 75a/06, 76a/26, 76b/02, 77a/05, 82b/05, 85a/23, 88a/10, 88b/02, 90a/26, 91a/01, 91a/04, 93b/07, 94a/20, 94b/06, 95a/15, 95a/22, 96b/10
 t. êdüp 15b/02
 t. eyler 6a/05
 t. olınan 89b/08
tenbîh <Ar. Uyandırma, uyarma, uyarı. -1-
 t. êden 83a/12
teneffüs <Ar. Nefes, soluk alma. Dinlenme. -3-

t. 23a/14
 t.  tmeye 23b/18
 t.+ i 45a/18
tenh  <Far. Yalnız, ıssız, boş. -1-
 t.  oma dan 20a/25
ten ıye <Ar. Ba ırsa a  ıringa ile ila  verme, lavman.
 -109-
 t. 109b/16, 11b/26, 12a/24, 17b/22, 21b/07, 25b/23, 29a/03, 31a/17, 33a/07, 36a/20, 36b/11, 38a/21, 51a/18, 69a/07, 69b/22, 9b/22, 20b/08
 t.+ den 19b/15, 28a/18, 31a/16, 34b/25, 38a/14, 46b/16, 51b/12, 58b/01, 72a/05
 t.+ d r 41b/04, 44a/27, 37a/13
 t.  de 14a/26, 19b/18, 37b/26, 40b/27
 t.  deler 10a/02, 16a/12, 20a/23, 21b/04, 23b/10, 28a/18, 28b/22, 29a/01, 31a/04, 31a/08, 32a/23, 32b/01, 34a/05, 34a/19, 34a/20, 35a/09, 35b/27, 36b/15, 36b/18, 39b/15, 40a/23, 41b/24, 43b/06, 44a/21, 49a/04, 50b/23, 58a/25, 59a/13, 59b/17, 7a/25, 7b/04, 83b/10, 35b/03
 t.  d p 82a/21
 t.  td kden 27a/10
 t.  tmegile 11a/10
 t.  tmekd r 10b/19, 15b/09, 16a/09
 t. eylemek 110a/01, 19a/11, 32a/19, 32a/23, 33a/20, 50b/14, 60a/23, 94a/11, 19b/15
 t. eylemekd r 115a/20, 16b/09, 18a/27, 23b/20, 26a/06, 30a/06, 33a/04, 42a/21, 45b/21, 48b/15, 50a/14, 6a/08
 t. eyler 24b/20, 63a/10, 6b/13, 93b/27
 t. eyleye 12a/09, 54a/22
 t.+ ler 19b/15
 t. ola 101b/20, 20a/07
 t. oldıyısı 70a/20
 t. oldu dan 32b/06, 35b/04, 39b/09
 t. olıca  41b/24
 t. olına 60a/14
 t.+ yile 32b/07
tenmiye <Ar. B y tmek, yeti tirmek. Arttırmak, bereketlenmek. -1-
 t. 1b/11

tenn r <Ar. Tandır. -1-
 t.+ da 37a/18
ter <Far. Taze. -2-
 t.  deler 97b/03, 97b/04
 t.+ d rler ibtid ' eyler 26b/19
terbiyet <Ar. Terbiye. -3-
 t.  deler 37a/05, 37a/06
 t.  d p 30b/01
terc me <Ar. Terc me, eviri. -1-
 t.  d p 3a/03
tere <Far. Turpgillerden, yaprakları salata olarak yenen baharlı bir bitki, tere (*Lepidium*). -14-
 t. 101a/21, 105b/05, 109b/13, 42a/27, 48a/25, 77b/03, 87a/25, 94b/04, 95b/23, 95b/25, 97a/12
 t.+ si 113a/19, 42b/27
 t.+ siyile 51a/13
terekk b <Ar. Birle mek, karı mak. Bir  eyin birkaç par adan meydana gelmesi. -1-
 t.+ i 4b/26
terenc b <Far. *bk. terenc b n*. -3-
 t.+ ile 30b/13, 45a/24
 t.+ ile ola 30b/23
terenc b n <Far. Devedikeni bitkisi  zerine gece d  en tatlı madde, bir t r kudret helvası, Basra balı. -97-
 t. 104b/22, 105a/03, 105a/08, 107b/05, 107b/06, 108a/01, 108a/03, 108a/27, 109b/07, 109b/09, 109b/15, 113a/07, 115a/24, 115b/15, 12b/09, 12b/17, 13b/04, 13b/12, 19a/21, 19a/22, 19b/16, 21a/21, 27b/24, 28b/27, 31b/07, 32b/01, 35b/19, 36b/10, 37b/24, 37b/25, 38a/03, 38a/06, 39b/05, 39b/06, 3b/07, 3b/09, 3b/11, 3b/15, 3b/16, 43a/19, 43a/25, 44a/04, 45a/23, 46a/19, 46a/22, 47a/27, 4b/07, 51a/02, 51a/03, 51b/19, 51b/51b/010, 52a/06, 54a/26, 54b/22, 56a/26, 5a/06, 66a/05, 66a/14, 66b/27, 67a/02, 69a/19, 70a/01, 70a/11, 70a/17, 70b/15, 70b/21, 72b/19, 73a/25, 86a/16, 86a/20, 86a/23, 86b/02, 87a/20, 87a/22, 87a/26, 87b/02, 87b/08, 88b/18, 89a/07, 8a/23, 94a/07, 9a/01
 t.+ i 27b/24

t.+ ile 31b/02, 36a/23, 38a/27, 42a/23, 43a/11, 46b/03, 51b/18, 55b/23, 69b/19, 69b/20, 70a/27

t.+ ile ola 4a/17

tereşşüh <Ar. Terlemek. Sızmak, sızıntı. -1-

t.+ ile 68b/16

terhūn <Ar. Tarhun otu (*Artemisia dracunculus*). -1-

t.+ ı 44b/25

terk <Ar. Bırakma, vazgeçme. -15-

t. 4a/11

t. éde 76a/14

t. édeler 30a/16

t. étmege 99b/23

t. étmiş ola 81b/01

t. eylemek 100a/15

t. eylemekden 30a/18

t. eylemekdür 45b/21, 47a/12, 59b/26

t. eyleye 31a/27

t. olına 35b/07, 75b/02

t. olunmak 21a/19

terkīb <Ar. Birkaç şeyi birleştirip bir şey meydana getirme; terkip, ilaç terkibi. -2-

t. 3a/11

t. édüp 1b/08

teshīn <Ar. Isıtmak, kızdırmak. -10-

t. 100b/26, 116a/05

t.+ dür 77b/18

t. etseler 10b/04

t. eylemek 11b/10, 17a/13, 28a/24

t. eyler 14b/16

t. eylerdi 27b/07

t. eyleseler 16a/25

te'sīr <Ar. Tesir, etki, etkileme. -28-

t. 61a/07, 61a/10, 61a/18

t.+ de 34b/06

t. etmekden 11b/10

t. eylemek 52a/23

t. eylemiş ola 8b/10

t. eylemiş 100b/17

t.+ i 100a/04, 27a/14, 54a/14, 61a/15,

63a/03, 80a/05, 80a/08, 80a/09, 81a/26, 83a/20, 8b/19, 96a/26, 98b/01

t.+ in 106a/20, 99a/23, 99a/26, 99a/27

t.+ inden 80a/10, 99b/02

teskīn <Ar. Rahatlatma, yatıştırma. -13-

t. 39a/03, 49a/23, 67a/14

t.-i harāret 25a/06

t. eylemekde 88b/21

t. eyler 101b/01, 101b/09, 38b/04, 38b/27, 50a/10, 94a/01, 96a/26

t. olına 68a/22

teslīm <Ar. Bir emaneti verme. Kabul etme.

Teslim. -1-

t. eyler 31b/13

teşbīh <Ar. Benzetmek, benzetilmek. -2-

t. etmekdür 78b/11

t. eyledi 111b/19

teşennūc <Ar. Spazm, büzüşme. -28-

t. 17a/08, 22b/11, 22b/12, 25b/24, 26a/10, 26a/13, 26b/08, 26b/09, 26b/15, 26b/18, 27b/01, 28b/12, 42a/08

'alāmet-i t.-i imtilā'ī 26a/04

t.-i imtilā'īnūn 35b/24

t.-i yābis 26a/02, 81b/17

t.-i yābisdür 26a/16

t.+ de 27a/01

t.+ dedür 25b/24

t.+ den 26b/14

t.+ den olurısa 18a/11

t.+ dür 26b/15, 26b/19

t.+ ile 26b/17

t.+ ine 26b/16

t. olduğu 43b/20

t. olmakdur 35b/14

teşerrüb <Ar. Suyu kendine çekme, içme. -2-

t. étükde olur 107a/21

t. étmedügi 26b/26

teşmīr <Ar. Sıvama, sıvanma. -3-

t. 35a/19

t.+ dür 35a/22

t.+ e 35a/23

teşvīş <Ar. Karıştırma, bulandırma. -1-

t. çekmekdür 26a/22

tevābil <Ar. Baharat. -1-

t.+ ile 74b/22

tevahhuş <Ar. Korku, ürkmek. -1-

t.+ da 63b/01

tevakkuş <Ar. Durma, duraklama. -2-

t. 66a/09

t. etmeyeler 69a/16

tevâtür <Ar. Bir şeyin ağızdan ağıza söylenmesi. Müteddid şeyler birbirine ardınca zahir olmak. -2-

t.+ i 59a/27

t.+ ile 47a/22

teveccüh <Ar. Bir şeye doğru yönelme, bir tarafa dönme. Hoşlanmak, sevgi, alaka. -2-

t. eyledi 2a/14

t. eylemez 107a/14

tevek *bk. tegek.* -4-

t.+ i 102b/01, 105a/14, 95b/08

t.+ iyile 110b/01

tevekkül <Ar. İşi başkasına ısmarlama, tevekkül. -2-

t. 2a/09

t. edüp 2a/15

tevellüd <Ar. Doğma, doğum. Ortaya çıkma, belirme. -1-

t.+ i 103b/27

tevlîd <Ar. Doğurmak, doğurtmak. -4-

t. 1b/11

t. edemez 111b/21

t. eyler 21b/15, 3a/26

tevzî' <Ar. Dağıtmak. Pay ederek dağıtmak. -2-

t. 82b/23

t. olunduğda 111a/14

tez <Far. *bk. tîz.* -1-

t.+ inde 4a/06

tezebbür <Ar. Denizin köpürüp taşması. (Metinde: Hastalık adı.) -2-

t.+ e 98b/19

t. eyler 100a/07

tıbb <Ar. Tıp. -13-

ş. 2b/05

'ilm-i ş. 2a/03, 2a/17

ķavā'id-i ş. 2b/02

ş.-i ķadîmde 25a/03

'ilm-i ş.+ a 2b/21

esrār-ı ş.+ a 2b/27

kütüb-i ş.+ a 2b/26

'ilm-i ş.+ da 26a/03

'ilm-i ş.+ ıla olur 2b/04

'ilm-i ş.+ uş 2a/24, 2b/10, 2b/20

tıhāl <Ar. Dalak. -1-

mu'ālîķ-i ş.+ dadur 70b/13

tık - Tıkmak. -2-

ş.- alar 41a/22, 46b/08

tılā <Ar. Sürülerek kullanılan ilaçlar, merhem. -13-

ş. 104a/17, 30b/07, 36a/09, 38b/05

ş. edeler 23b/05, 27a/26, 35a/15,

36a/14, 38b/05, 47b/11

ş. eyledüm 116a/11

ş.+ lar 59b/05

ş.+ yı edeler 90a/01

tılā' <Ar. *bk. tılā.* -9-

şıfat-ı ş. 5a/25

ş.-ı nāfi' 6b/02

ş. edeler 4b/01, 4b/04, 5a/27, 5b/01,

5b/10

ş.+ ıla 5b/09

tılā'ü'z-zehab <Ar. Altın merhem. Terkip adı. -1-

ş. 58a/09 58a/08

tın- Ses çıkarmak, söz söylemek. -1-

ş.- mamaķ 16b/08

tırnaķ Tırnak. -1-

ş.+ ları 66b/17

tış Dış. -1-

ş. 47a/13

ţib <Ar.-<Far. "sünbül-i ţib" Hint sünbülü, sünbül-i hindi (*Nardostachys jatamansi*). -6-

sünbül-i ş. 101b/24, 105b/11, 106a/03,

106b/23, 106b/26, 113a/15

tibetî <Tr.-Far. Tibete ait, tibetle ilgili. -2-

misk-i ķālîş-ı t. 20a/15

misk-i t. 58b/05

tibî *bk. tibetî.* -1-

misk-i t. 58a/14

tîn <Ar. *bk. tîn.* -1-

t.-i ermenî 73b/04

t̃in <Ar. Kil, çamur. -57-
 t̃. 102a/24, 65a/15
 süfuf-ı t̃. 96a/19, 98b/15
 t̃.-i 91a/27 91a/26, 91b/18 91b/17,
 98b/21 98b/20, 99b/12 99b/11
 t̃.-i ermenî 96a/03, 98b/18, 101a/06,
 101a/16, 102a/22, 102b/01, 30b/19, 44b/21,
 58a/04, 65b/01, 67b/02, 67b/19, 77a/02, 80b/18,
 90b/24, 90b/25, 91a/02, 91a/23, 91b/09, 91b/18,
 92b/08, 92b/11, 93a/17, 93b/14, 95a/15, 95a/20,
 95b/09, 96a/21, 99a/02
 süfuf-ı t̃.-i ermenî 101a/04, 97b/12
 t̃.-i ermenîyi 101a/07
 t̃.-i ermenîyle 30b/17, 93a/12, 95b/07
 t̃.-i hikmetile 33a/17
 t̃.-i ħorāsānî 93a/09
 t̃.-i kıbrısî 101a/18, 91a/20, 91b/05,
 91b/22, 92a/07
 t̃.-i ķīmūliyā 44a/15
 t̃.-i maĥtūm 58a/08, 91b/05, 98b/02
 t̃.-i maĥtūmdur 61b/27
 t̃.-i rūmanî 92b/27
 t̃.-i rūmî 67b/02
t̃irād <Ar. Birkaç şey birbirinin ardına
 düzenlice gelmek. -1-
 t̃.-ı 'asel 73b/19
tiryāk <Ar. (<Gr. Theria) Vahşi hayvanların,
 yılanların, kızgın memeli hayvanların ve kuduz
 köpeklerin ısırmalarından sonra kullanılan ve
 zehirin etkisini paralyze ettiğine inanılan
 panzehirlere verilen ad. -21-
 t. 116a/23, 116a/27
 sıfat-ı t. 16b/03
 t.-ı 17a/22 17a/21, 27b/06 27b/05,
 9a/16 9a/15
 t.-ı a'zamdur 63b/07
 t.-ı erba'a 26b/08, 28b/10
 t.-ı erba'aila 16b/02
 t.-ı erba'ayıla 16b/13
 t.-ı ermenî 80b/07
 t.-ı kebîr 23b/01, 24b/12, 25a/02
 t.-ı şemāniye 17b/15, 17b/17
 t.+ dur 49b/07, 63a/19

t.+ lar 65a/05
 t.+ lardan 62b/09
tiryākīyyet <Ar. Panzehir olma özelliği. *bk.*
tiryāk. -5-
 t.+ i 61b/24, 62a/01, 62a/09, 62a/13,
 63a/19
t̃iz <Far. 1. Çabuk. 2. Keskin. -88-
 t. 109b/01, 110a/03, 15a/18, 16a/25,
 16b/17, 17a/14, 17a/25, 17b/23, 18a/10, 19b/23,
 24b/12, 26a/11, 27b/11, 30a/09, 31a/09, 47a/22,
 47b/16, 50b/01, 50b/08, 54b/25, 55b/05, 57a/24,
 59a/09, 59b/27, 60b/12, 60b/15, 60b/17, 60b/21,
 60b/22, 63b/15, 64a/11, 64b/16, 64b/17, 69b/09,
 69b/14, 69b/17, 70a/23, 71b/27, 74a/16, 74b/08,
 74b/19, 77b/14, 80a/02, 80a/03, 80a/04, 82b/02,
 83a/22, 83b/04, 84a/09, 84a/10, 84a/18, 85a/11,
 98a/06, 9a/22
 t.+ ce 45b/01, 78b/05, 98b/12
 t.+ cek 101b/15, 101b/16, 10b/24,
 46a/09, 47b/25, 48a/22, 49a/23, 4a/06, 4b/21,
 4b/23, 52a/15, 5b/12, 63b/16, 70b/13, 73a/11,
 87a/02, 89a/23
 t.+ cek olmakdur 56a/24
 t.+ dūr 8b/19
 t. eyler 29a/09, 29a/14
 t. ola 93b/18
 t. olur 61a/07
toğ- Doğmak. -2-
 t̃.- ma 7a/08
 t̃.- mış 94b/11
toğra- Doğramak. -13-
 t̃.- rlarısa 101a/10
 t̃.- ya 56a/08, 79a/03, 79a/14, 86a/22
 t̃.- yalar 100a/21, 65a/12, 72b/23
 t̃.- yup 101a/10, 103a/05, 57b/06,
 5b/07, 8a/22
toğran- Doğranmak. -1-
 t̃.- maķ 110a/20
toğrı Doğru. -2-
 t̃. 87a/02, 71a/14
toĥm <Ar. Tohum. -515-
 t.+ dur 101b/08

t.+ ı 100a/17, 100a/18, 100b/05, 101a/27, 101b/02, 101b/19, 101b/26, 102a/06, 102a/20, 102a/21, 102a/23, 102a/26, 102b/06, 102b/14, 102b/27, 103b/18, 104b/15, 105a/01, 105a/02, 105a/08, 105a/18, 105a/19, 105a/24, 105b/02, 105b/05, 105b/16, 105b/17, 105b/26, 106a/03, 106b/08, 106b/11, 106b/15, 106b/17, 106b/23, 106b/25, 106b/26, 107b/04, 107b/08, 107b/13, 107b/18, 107b/19, 107b/21, 108a/01, 108a/14, 108a/16, 108a/27, 108b/03, 108b/06, 108b/11, 108b/16, 109b/06, 109b/12, 109b/14, 109b/27, 10b/06, 10b/08, 10b/27, 111a/21, 111a/23, 112b/15, 112b/25, 112b/26, 113a/04, 113a/06, 113a/09, 113a/10, 113a/13, 113a/15, 113a/26, 113a/27, 113b/10, 113b/22, 113b/26, 114a/11, 114b/17, 114b/18, 114b/25, 115a/01, 115a/02, 115a/21, 115a/22, 115a/23, 115b/02, 115b/08, 115b/12, 11a/15, 11a/21, 12b/11, 12b/15, 13a/07, 13a/14, 13b/08, 14a/27, 14b/01, 15a/27, 15b/14, 15b/18, 16a/10, 17a/21, 18b/07, 20a/15, 20b/16, 20b/22, 20b/27, 21a/03, 21a/05, 21a/21, 23b/08, 24a/13, 24b/01, 24b/02, 24b/09, 24b/10, 24b/19, 24b/26, 26a/08, 26a/15, 27a/15, 27a/17, 27b/19, 28a/14, 28a/16, 28b/19, 31a/06, 33a/05, 34a/02, 34a/04, 35a/08, 35b/25, 36b/09, 38a/11, 38a/12, 38b/11, 39b/13, 39b/14, 3b/11, 40a/21, 42a/27, 43a/17, 43a/21, 43b/07, 43b/15, 44a/15, 44a/21, 44a/22, 44a/24, 45a/15, 45a/16, 45b/06, 46a/15, 46a/18, 46b/21, 46b/22, 47a/03, 47b/13, 48a/25, 49a/04, 49a/14, 49a/15, 4b/05, 4b/26, 50b/17, 50b/18, 52b/07, 53a/06, 53a/18, 53a/19, 54a/05, 54a/13, 54a/23, 54a/24, 54a/27, 54b/09, 54b/16, 55a/05, 55a/14, 55a/27, 56a/01, 56a/03, 56a/19, 57b/09, 57b/11, 57b/12, 57b/21, 57b/27, 58a/02, 58a/11, 58a/24, 58b/12, 58b/18, 59b/08, 59b/09, 59b/10, 59b/11, 5a/08, 5a/09, 60a/01, 60a/21, 60a/27, 64b/21, 64b/22, 66a/11, 66a/12, 67b/04, 67b/05, 67b/07, 67b/08, 67b/09, 67b/20, 68a/16, 69a/18, 6b/11, 6b/14, 70a/14, 70a/19, 72b/18, 73a/12, 73a/22, 73b/05, 73b/11, 74a/03, 74a/08, 74a/20, 75b/03, 75b/20, 76a/01, 77a/18, 77a/25, 77a/26, 78a/03, 78b/01, 78b/02, 79b/12, 79b/24, 79b/27, 7a/14, 7b/02, 7b/16,

80b/05, 80b/10, 80b/18, 81b/03, 81b/08, 81b/21, 82a/22, 82b/02, 82b/10, 84b/16, 84b/17, 84b/19, 85a/21, 85b/11, 85b/14, 85b/15, 85b/23, 85b/27, 86a/15, 86a/18, 87a/25, 87b/05, 87b/07, 88a/15, 88a/26, 88b/13, 88b/27, 8a/06, 8a/10, 8b/04, 90a/17, 90a/22, 90a/23, 90b/03, 90b/15, 90b/24, 91a/09, 91a/21, 91a/26, 91b/04, 91b/10, 91b/20, 91b/21, 91b/23, 92a/06, 92a/07, 93a/03, 93a/04, 93a/25, 93b/03, 93b/06, 93b/12, 93b/13, 93b/24, 94a/04, 94a/13, 94a/16, 94b/04, 94b/13, 95a/07, 95a/18, 95a/26, 95b/03, 96a/05, 96a/21, 96a/25, 96b/25, 96b/26, 96b/27, 97a/12, 97a/26, 98a/24, 98a/25, 98b/03, 99a/05, 99a/09, 9a/07, 9a/08, 9b/17, 9b/20, 15b/04, 18b/06, 77b/03, 91a/08

t.+ ı ola 14a/20, 14a/25, 17a/02, 17a/22, 20a/06, 24a/15, 35b/26

t.+ ı olsun 28b/13

t.+ ıdur 101a/21, 115a/02, 115a/03

t.+ ıdur bir 95b/23

t.+ ın 101a/06, 101b/03, 116a/20, 40a/10, 50b/21, 55a/13, 56b/06, 5a/27, 77b/18, 91b/03

t.+ ından 46b/23, 54a/11, 76b/24

t.+ ını 9b/21

t.+ ınu 106a/08, 109b/17, 69b/23, 69b/24, 6a/14, 79a/24, 80a/27, 98b/19, 98b/23, 80b/19

t.+ ıyıla 101b/03, 102a/19, 104b/16, 105b/27, 106b/16, 108a/19, 112b/20, 113b/11, 115a/27, 11a/13, 16a/11, 17b/01, 20b/11, 21b/27, 23b/09, 24a/26, 27b/06, 31a/07, 33a/06, 34a/22, 41b/23, 46b/19, 48b/15, 49a/08, 50b/22, 55b/27, 59a/11, 60a/07, 74a/09, 74a/24, 74b/12, 76a/19, 77b/19, 78a/02, 78b/04, 81a/14, 81b/09, 82b/04, 83b/10, 85a/19, 91a/12, 93a/27, 94a/14, 95b/25, 97a/13, 9b/22, 77a/20

t.+ ıyıla ola 83a/06

t.+ lar 1b/12, 43b/06, 98a/11, 98a/23, 99a/26

t.+ ları 113b/26, 67b/11, 97a/04, 97a/27

t.+ larıla 105b/07, 99a/23, 99a/25

t. olsun 25b/07

tok Tok. -4-

	ı.+ dur 78b/08 ı.+ la 25a/04, 36a/14 ı.+ la olsa 33a/02	
tok	<i>bk. tok.</i> -2- t. 115b/05, 16b/23	
toklık	<i>bk. tokluk.</i> -1- ı.+ da 8a/20	
tokluk	Tokluk. -5- ı.+ da 40a/20, 40b/04, 45b/05, 8a/04 ı.+ dan 49a/06	
tokluk	<i>bk. tokluk.</i> -1- t.+ dan 28b/26	
tokmak	Tokmak. -1- t.+ ıla 9a/18	
toksan	Doksan, doksan sayısı. -1- ı. 86b/24	
tokun-	Dokunmak, etki etmek. -14- ı.- an 13a/23 ı.- mak 28a/23, 32b/23, 55b/25, 9a/04 ı.- makdan 14b/11, 30b/10, 39b/27, 40b/27, 9a/05 ı.- maya 16a/17 ı.- miş ola 108b/15, 14a/14 ı.- sa 76b/26	
tokuz	Dokuz, dokuz sayısı. -10- ı. 17b/26, 99b/21 ı.+ unci 30b/09, 35b/13, 68a/24, 92a/15, 111b/16, 15b/24, 41b/01, 48a/16	
tol -	Dolmak. -17- ı.- a 19b/05, 26b/20, 55b/20 ı.- anda 25b/26 ı.- ar 25b/25, 31b/24, 32b/25 ı.- mak 7b/15 ı.- makdan 23a/15, 59b/13 ı.- makdan ola 86b/08 ı.- makdur 4a/03, 5b/22 ı.- miş 113b/20 ı.- miş ola 39b/20 ı.- sa 84b/10 ı.- up 26b/23	
tolat -	Dolamak. -2- ı.- yup 37b/07, 38b/21	
tolab	<Ar. Dönerek çalışan ve özellikle kuyudan su çekmeye yarayan düzenek, dolap. -1- ı. 16a/21	
tolas-	Dolaşmak. -2- ı.- ur 31a/19, 31b/23	
tolasdur-	<Ar. Dolaştırmak. -1- ı.- up 41a/18	
toludur-	Doldurmak. -8- ı.- a 42a/01 ı.- alar 37b/07, 41a/11, 48b/24, 48b/25 ı.- ur 25b/25, 34a/25, 41b/02	
tolış-	Doluşmak. -1- ı.- ur 26a/14	
toltur-	<i>bk. toldur.</i> -1- ı.- alar 42b/22	
tolu	Dolu. -2- ı.+ da 26b/25 ı. olmak 23a/18	
toma-	<i>bk. tomal.</i> -1- t.- mak 57a/24	
tomal-	Domalmak, yumrulaşmak. -5- ı.- a 47a/15 ı.- mak 15b/08 ı.- miş ola 26b/27 ı.- ur 114b/15, 71a/01	
tomalan	Arapmantarı, keme. -1- ı.+ dur 29b/01	
tomul	Tomul, tombul. -1- ı.+ dur 14a/06	
ton	Don, giysi. -1- ı.+ un 48b/01	
tonj -	Donmak, canlılığını kaybetmek. -2- ı.- ar 50a/25, 91b/26	
tonuzlan	Bokböceği. -1- ı. 29a/24	
topalak	Yer miski, havlican denilen kök. -17- ı. 102a/08, 113a/19, 19a/05, 20b/26, 45b/11, 46a/01, 49a/14, 49b/21, 58b/06, 58b/11, 62b/22, 73b/16, 76b/01, 78b/24, 90a/02, 90b/08, 74a/03	
toppalak	<i>bk. topalak.</i> -3- ı. 113b/03, 18b/21, 58b/26	

topuk Topuk. -3-

‡.+ lara 19b/12, 43a/05

‡.+ uş 19b/13

torak Tere otu, durak otu, yabani durak otu (*Anethum graveolens*). -69-

‡. 101a/27, 101b/01, 101b/19, 112b/20, 114b/22, 11a/21, 13b/13, 13b/21, 14a/18, 14a/26, 14b/23, 15a/11, 15a/13, 15b/17, 16b/12, 16b/24, 21a/16, 24b/02, 24b/09, 25b/04, 25b/19, 26a/12, 27b/26, 34a/07, 36a/02, 38b/14, 40a/27, 41a/17, 43b/07, 44a/21, 44b/02, 45a/15, 45b/06, 47a/03, 47a/07, 4b/05, 50b/25, 51b/26, 53a/19, 60a/08, 72b/18, 75b/26, 76b/23, 76b/24, 78b/01, 7a/02, 80b/22, 81a/14, 82a/22, 83a/07, 83b/16, 84b/23, 85b/05, 85b/10, 85b/19, 88a/14, 88b/09, 88b/11, 8a/04, 8a/11, 90a/16, 90b/15, 92a/01, 94a/15, 96a/25, 96b/06, 96b/10, 98a/26

toy - Doymak. -1-

‡.- maya 104a/02

toz Toz. -7-

t. 36b/27

‡.+ da 32b/10

‡.+ dan 12a/17, 31a/27, 53b/10

‡.+ m 42b/21, 65b/13

tübāl <Far. Bakır, gümüş, altın vb. madenlerin eğıntisi, tozu. -1-

‡.+ i 49a/01

tübāt <Ar. İyilik, güzellik. -1-

‡.-ı bedenden 35b/15

tüder <Ar. Turpgiller familyasından beyaz ve kırmızı türleri olan bir bitki, kuş etmeğı, karahasan otu, çoban dağarcığı (*Capsella bursa-pastoris*). -1-

t.-i ağımer 60a/02

tuğaleb <Ar. Su mercimeğı (*Lemna minor*). -1-

‡. 108a/08

tuğām <Ar.-Far. “tuğām-ı südde” bk. *südde*. -1-

t.-ı südde 15b/24

tuğme <Ar. Mide dolgunluğu, hazımsızlık. -18-

t. 16b/23, 19b/09, 36a/14, 73b/09,

80a/18

t.+ den 74b/27

t.+ ler 14b/09

t.+ lere 102b/17

t. olduğıda 28b/18

t. olduğıdan 33a/02

t. olmak 11a/08, 80a/18, 81a/22, 84b/13, 8a/03

t. olmakdan 85a/12

t. olmakdur 74a/16

t. olmanuğ 80b/22

tuğmugān <Far. Semiz otu (*Portulaca oleracea*). -2-

t. 8b/14, 69b/23

tuğum Tulum. -4-

‡. 113b/21, 114b/16

‡.+ da 103a/04

‡.+ ı 72a/15

tuğuş Şakak. -6-

‡.+ da 9b/17

‡.+ ma 14b/11

‡.+ lara 10a/09

‡.+ ları 29b/10

‡.+ larına 3b/26, 4a/27

tuğ - Durmak. -70-

‡.- a 10a/18, 113a/20, 11b/16, 11b/18, 11b/20, 18b/20, 26b/01, 27a/11, 31b/21, 32a/26, 34a/06, 37b/01, 41a/05, 41a/24, 41b/11, 41b/12, 49a/16, 52b/15, 54a/08, 58a/18, 7a/16, 7a/17, 84a/13, 89a/27, 93a/06, 39a/09

‡.- alar 39a/19

buğārına ‡.- alar 51b/14

büriyüp ‡.- alar 34a/08

‡.- an 48a/21

‡.- arağ 108a/23, 41a/06, 42a/17, 52a/27

‡.- dı 69a/06

‡.- duğı 26a/01, 60b/19

‡.- duğıda 2a/07

‡.- mcağ 80a/13

‡.- mağ 22b/26, 33b/13

buğārına ‡.- mağ 27b/25

şuyına ‡.- mağ 27a/13

‡.- mağıda 20a/02

̇.- maḳdadur 48a/16
 ̇.- maḳdan 26b/23, 34a/16
 ̇.- maḳdur 9a/10
 ̇.- miş 8b/09
 ̇.- salar 24a/01, 7a/09
 ̇.- up 66b/22
 ̇.- ur 103b/10, 109a/07, 10a/26, 10b/01, 112a/24, 114b/11, 11b/25, 26b/25, 32b/20, 50a/25, 77a/13, 85a/07, 94b/20, 98a/07, 32b/24
 derceḡir ̇.- ur 1b/23
 güle ̇.- ur 26b/27
 ̇.- uriken 112a/21
̇ürac <Ar. *bk. dürrāc*. -1-
 ̇. 16a/26
̇ürāc <Ar. *bk. dürrāc*. -1-
 ̇. 53b/01
̇ürb <Far. *bk. turb*. -1-
 ̇. 72b/18
turb <Far. Turp (*Raphanus sativus*). -19-
 t. 104b/04, 11a/20, 19b/22, 21b/17, 29a/05, 45b/06, 49a/04, 49a/08, 73a/12, 74a/20, 75b/06, 78b/02, 81a/14, 94a/16
 t.+ ı 41a/26
 t.+ ıla 26b/13
 t.+ uı 90a/22
türb <Far. *bk. turb*. -25-
 t. 115a/13, 11a/19, 38a/15, 38a/17, 40a/09, 40a/25, 40b/01, 44a/22, 45a/15, 46b/18, 46b/19, 46b/21, 47b/13, 51b/11, 53a/18, 75b/12, 78a/02, 79a/17, 7a/02, 80b/04, 81a/14, 82b/02, 8a/07, 90a/17, 90a/22
̇urı Duru. -2-
 ̇. 53b/20
 ̇. olurısa 66a/03
̇urna Turna. -7-
 ̇. 23b/11, 27a/08, 27a/23, 33a/16, 34a/10, 38a/18, 39b/18
turşı <Far. Turşu. -8-
 t. 82b/25
 t.+ sı 82b/26, 83a/18, 83a/19, 90b/04
 t.+ sın 106a/16
turunc <Far. Turunç (*Citrus aurantium*). -12-

t. 57b/01, 57b/02, 58b/04, 64b/14, 72b/08, 73a/15, 80a/21, 90b/17, 94b/14, 96b/26
 t.+ dan 79b/20
 t.+ dur 63b/10
türunc <Far. *bk. turunc*. -1-
 t. 29b/22
̇usüc <? Bir şeyi iki kaba koyma. (?) -1-
 ̇. 24b/21
̇ut - Tutmak, kaplamak, kapatmak. -45-
 ̇.- a 10b/11, 112b/03, 34b/05, 38b/15, 41a/16, 53b/27, 55b/27, 66b/02, 84b/23, 66b/01
 gözin ̇.- a 27a/11
 ̇.- alar 29a/20, 43a/27, 43b/24, 43b/26, 44a/09, 45b/12, 48a/27, 48b/06, 52a/12, 54a/03, 54a/26, 54b/09, 35a/02, 40a/27
 ̇.- ar 32b/20, 33b/11, 49b/03, 63b/26, 97a/14, 97a/15, 97a/16, 98a/12
 şara' ̇.- duḡda 16a/06
 ̇.- maḡa 42b/05
 ̇.- maḡ 27a/15, 27b/20, 9a/12
 ̇.- maḳdur ol 24a/04
 ̇.- maya 64a/05
 54b/27 ̇.- sa 54b/27
 burnın ̇.- salar 52a/13
 ̇.- up 81b/12
tüt <Far. Dut. (*Fructus mori nigri*). -14-
 t. 34b/21, 43b/02, 45a/08, 46a/14, 46b/02, 47a/17, 47b/25, 53b/04, 92b/05, 95a/26, 99b/11
 rubb-ı t. 44b/14
 şarāb-ı t. 46b/05
 t.+ ıla 43a/26
̇utaḡ Dudak. -7-
 ̇.+ da 51a/06
 ̇.+ dadur 51a/07
 ̇.+ ı 105a/22
 ̇.+ lar 13b/27, 16b/22
 ̇.+ larınuḡ 109a/09
 ̇.+ laruḡ 109a/11
̇utam Tutam. -13-
 ̇. 104a/10, 107b/09, 108b/12, 11a/15, 24b/10, 47a/03, 6a/25, 70b/19, 83a/08, 85b/05, 86b/01, 87b/06, 8a/12

ıtul - Tutulmak. -12-

ıt.- madan 107a/23

ıt.- maḵ 56a/11, 56a/15

ıt.- maḵdan 65a/06

ıt.- maḵdur 65a/25

ıt.- mıṣdur 47b/16

ıt.- sa 27b/26, 41a/26

ıt.- up 14b/12

ıt.- ur 10a/20, 52b/09, 56a/14

ıtıṣ - Tutuşmak. -1-

ıt.- ur 26a/13

tūtiyā <Far. Göz hastalıklarının tedavisinde kullanılan toz haline getirilmiş sürme taşı. -8-

t. 37a/03, 37a/15

t.-yī kirmānī 30a/25

t.+ lar 29a/03

t.+ nuḡ 33b/06

t.+ ya 29a/19

t.+ yī 33b/04

ıtumac Yoğurtlu erişte çorbası. -1-

ıt. 106b/13

ıtuy - Duymak, hissetmek. -3-

ıt.- a 83a/14

ıt.- arlar 104a/27

ıt.- mamaḵ 41b/20

ıtuz Tuz. -73-

ıt. 101a/02, 103a/04, 104a/24, 11a/20, 11a/22, 11b/13, 15b/06, 20a/11, 28b/07, 43a/25, 45b/06, 48a/25, 49a/05, 49b/16, 53a/19, 74a/21, 78a/02, 78b/02, 80b/23, 81a/16, 82a/23, 88b/16, 8a/05, 8a/13, 90a/16, 90a/23, 92a/01, 96b/06

ıt.+ dan 24b/07, 49a/26

ıt.+ ı 102b/22, 103a/02, 14b/02, 15b/01, 24a/24, 24b/06, 25a/26, 30a/26, 30b/02, 34b/16, 46a/20, 48b/06, 49b/22, 49b/25, 49b/27, 60a/09, 7a/15, 88a/18, 8a/06, 90a/17, 60a/16, 70b/22

ıt.+ ıla 11b/15, 12b/21, 16b/24, 17a/19, 25b/17, 26a/11, 34a/25, 36a/12, 50a/05, 51b/06, 53a/14, 53a/15, 75b/05, 75b/24, 77a/23, 84b/22, 93b/08, 94a/16

ıt.+ ıla ola 46b/17

ıt.+ ından 11a/16

ıt. ıatup 5b/14

ıtuzla - Tuzlamak. -1-

ıt.- ya 67a/04

ıtuzlu Tuzlu. -23-

ıt. 112b/22, 15a/18, 19b/20, 19b/22, 19b/23, 28b/08, 36a/08, 36a/12, 36b/26, 79a/14, 79b/09, 82a/18, 8a/07, 8a/08, 90a/19, 91b/11, 96b/05, 97b/10

ıt.+ lar 52a/09

ıt. ola 48a/09

ıt. olmaḵ 82a/20, 90a/15

ıt. olurısa 91b/12

ıtuzluḵ -40-

ıt.+ ı 105a/17, 105b/17, 107b/18, 110a/10, 116a/17, 11b/07, 45b/19, 4b/19, 57b/01, 59a/25, 59b/11, 60b/03, 65a/01, 72b/11, 73b/03, 73b/27, 79a/12, 79b/13, 80b/17, 82a/17, 82a/24, 90a/06, 90b/19, 91a/17, 93a/03, 95a/19, 95a/27, 95b/11, 96b/26

ıt.+ ı ola 4a/18

ıt.+ ından 79b/20

ıt.+ ınuḡ 113a/05

ıt.+ ıyıla 103a/10, 104b/17, 42b/10, 45a/27, 89b/21, 93a/14

ıt.+ ıyıla ola 109b/21, 79a/27

ıtuzluluḵ Tuzluluk. -1-

ıt. 46b/13

tüffāḥ <Ar. Elma. (*Pirus malus*). -13-

t. 15a/09, 54a/13, 58a/16, 79a/13, 89b/24

rubb-ı t. 95a/16

sevīḵ-i t. 95b/01

şarāb-ı t. 42b/09, 59a/23, 79a/10, 79a/11, 79b/03

t.+ dur 61b/06

tükrük Tükürük. -20-

t. 105b/23, 10b/02, 10b/14, 45a/13, 70a/09, 73a/09, 74a/07, 74a/17, 74b/17, 77b/27, 81b/06, 8a/03, 8b/12, 94a/10

t.+ i 23a/19, 24a/07, 44a/26, 46b/25, 74b/09, 75a/10

tüktür - Tükürmek. -20-

t.- e 79a/06

t.- mege 72a/23

t.- megi 71b/22
 t.- megile 71b/19, 72a/13
 t.- mek 48a/17, 59a/08, 70a/24, 90b/22,
 92a/04
 t.- mekdür 52a/05
 t.- se 67b/25, 72a/02, 66b/22
 t.- seler 66b/23
 t.- ür 69b/12
 t.- ür olsa 68a/14
 t.- ürise 67b/24, 91a/25
tür Tür, çeşit. -1-
 t.+ ler 94b/02
türāb <Ar. Toprak. -1-
 t.-ı keder 65b/01
türbūd <Far. Türbit otu (*Convolvulus turpethum*). -34-
 t. 103b/21, 12a/11, 16a/09, 16a/12,
 16b/27, 17b/01, 24a/22, 25b/17, 28b/21, 30a/06,
 31b/06, 35a/10, 36b/15, 45a/14, 47a/04, 5a/13,
 60a/14, 60a/23, 6a/16, 6b/10, 6b/13, 7b/05,
 84b/27, 88a/23, 88b/02, 88b/27, 93b/27, 94a/04,
 104a/05, 104a/18, 15a/27
 t.+ ile 10b/19, 48b/15
 maṭbūḥ-ı t.+ ile 44a/20
türki <Tr.-Far. Türkçe, Türklere ait,
 Türklerle ilgili.
 -6-
 t. 27b/27, 3a/03
 t.+ ce 29b/01
 t.+ de 12a/01, 41a/12
 t.+ dür 103b/24
türmüs <Ar. Acı bakla, yabani bakla, Mısır
 baklası, türmüs-i şamı (*Lupinus termis*). -5-
 t. 103b/20, 104b/05, 40a/27, 41a/13
tütün bk. *tütün*. -1-
 t. 113a/14
tütün Duman. -12-
 t. 12a/02, 21a/09, 32b/26, 36b/27,
 72b/04, 80a/16, 82a/12
 t.+ de 32b/10
 t.+ den 31b/01, 53b/10
 t.+ ine 29a/20
 t.+ lü 4b/24

U

ubhel -1-
 u. 40a/07
'ubūs <Ar. Ekşi yüzü, asık suratlı. -1-
 ' . oluca 21b/02
uç - Uçmak. -1-
 u.- a 58b/15
uç Uç. -4-
 u.+ ı 72a/20
 u.+ ında 68b/03
 u.+ ları 70b/04
 u.+ larında 70b/05
'ūd <Ar. Öd ağacı (*Auilaria agallocha*). -
 48-
 ' . 101b/24, 11a/12, 19a/01, 23a/08,
 46a/01, 49a/06, 58a/03, 58b/03, 59a/15, 65a/17,
 74b/26, 75b/02, 75b/06, 76b/07, 77b/09, 79a/04,
 80b/02, 82b/05, 82b/16, 90a/08, 90a/27, 90b/06,
 90b/11, 93a/09, 96b/27
 cevāriş-i ' . 16b/26, 53a/21, 60a/11,
 76a/12, 94a/18
 şarāb-ı ' . 12a/25
 ' .-ı hām bir 90a/03
 ' .-ı hām 45b/11, 74a/13, 74b/24,
 89b/25
 ' .-ı hindī 102a/08, 102a/10, 57b/13,
 58a/11, 80b/02, 80b/11
 ' .-ı lezīz 107a/04
 ' .-ı ṭalībdür 63a/01
 ' .+ a 28a/02
 ' .+ dur 62b/17
 ' .+ ıla 76b/09
 ' .+ ım 58b/11
'ūdū'ş-şalīb <Ar. Şakayık kökü. bk. *fāvāniyā*.
 -1-
 ' . dērler 16b/14
'ufūnet <Ar. Çıban veya yaranın çürüyüp fena
 kokması. Pis koku, çürük kokusu. -5-
 ' . 103a/08, 109a/23, 98b/09
 ' . olmağıla 73b/25
 ' . olmaya 109a/23
uğra - Uğramak. -1-

- u.- r 71a/19
- uḫrevī** <Ar. Ahiret ile ilgili. -1-
u. 2b/11
- ‘uḫalā** <Ar. Akıllılar. Halk dilinde; akıllılık iddia edenler. -2-
‘. 2a/25, 2b/08
- ulaş -** Ulaşmak. -3-
u.- ur 31a/19
u.- masından 31a/23
- ‘ulemā** <Ar. Alimler. -3-
‘. 2a/04, 2b/08
‘.+ dan 2b/09
- ‘ulūm** <Ar. Bilimler, bilgiler. -1-
‘.+ uḡ 2b/10
- ‘ulvī** <Ar. Yüksek, yüce. Manevi ve göğe mensup. -1-
‘ālim-i ‘.+ den 61a/09
- ‘umḵ** <Ar. Derinlik. Dibi derin. -1-
‘.+ ından 106a/17
- umūr** <Ar. İşler. -1-
u.+ ında 60b/25
- ‘umūr** <Ar. Ara. İki veya daha fazla şeyin arası. -1-
‘.+ ı 51a/16
- un** Un. -21-
u.+ ı 105a/05, 113a/19, 114a/11, 11b/13, 15a/22, 50a/18, 51a/25, 55b/24, 60a/01, 78b/04, 86a/11
u.+ ıla 19a/21
u.+ ından 56a/20, 56a/21
u.+ ıyıla 47b/02, 48a/11, 48a/22, 52a/08, 53b/12
- ‘unnāb** <Ar. Kızıliğde, üvez ağacı (*Sorbus aucuparis*). -78-
‘. 105a/02, 107b/03, 109b/11, 111a/01, 115b/14, 11b/22, 12b/08, 12b/10, 12b/11, 12b/15, 13a/08, 13a/15, 15b/04, 19a/22, 21b/05, 27b/15, 28b/27, 29b/16, 29b/18, 30b/12, 30b/22, 31b/02, 36a/23, 36b/09, 37b/24, 38b/01, 39b/06, 3b/08, 3b/26, 41b/04, 42a/10, 42b/08, 43a/14, 43a/17, 43a/21, 43b/01, 45a/26, 46a/13, 46a/14, 46a/18, 46a/21, 46b/04, 48a/09, 48b/10, 4a/13, 50b/06, 51a/01, 53a/02, 54a/15, 54a/24, 55b/17, 56a/12, 5a/08, 66a/04, 66a/06, 66a/12, 67a/01, 69a/13, 69a/15, 69a/18, 69b/19, 70b/19, 85b/03, 85b/10, 86a/17, 86a/24, 86b/04, 8a/11, 91a/27, 91b/19, 94a/05
‘.+ dan 45b/18
‘.+ ı 27b/15
‘.+ ıla 33b/22, 42a/19, 51b/08
şarāb-ı ‘.+ ıla 46b/02
- ‘unşul** <Ar. Adasoğanı (*Scilla maritima*). -5-
başal-ı ‘. 16b/07
ḫall-i ‘. 16b/16, 18b/05, 46a/02
‘.-ı zūfā-yı yābisile 24b/24
- ‘unşulī** <Ar. Adasoğanıyla ilgili, adasoğanına ait. -3-
sikencübīn-i ‘. 105b/13, 108b/08, 65a/09
- unut -** Unutmak. -2-
u.- ur 19a/05
- ur -** Vurmak, ilaç sürmek; sokmak, ısırarak. -72-
dişine u.- a 48b/21
yere u.- a 7a/17
u.- alar 32b/14, 43a/06, 48b/22, 8b/25, 8b/26, 65b/12, 65b/11
édeler u.- alar 92a/13
almına u.- alar 6b/18
arasına u.- alar 71b/08
başa u.- alar 8b/25
başına u.- alar 13a/11, 25a/26, 7a/16
bēzin u.- alar 92b/12
cigerine u.- alar 105b/09
çölmek u.- alar 43a/06
çömlek u.- alar 97a/10
dişine u.- alar 48b/20, 48b/22
dişlere u.- alar 49a/01
eḡsedan u.- alar 48a/19
göbegine u.- alar 89a/12
göze u.- alar 30b/18
gülāb u.- alar 65b/09
ḫaltı édüp u.- alar 3b/21
ışıcakla u.- alar 93b/17
ışladalar u.- alar 3b/20
ḫarnun u.- alar 77a/24

	kazıyalar u.- alar 4a/23 kazıyup u.- alar 12b/21 kızdurup u.- alar 93b/08 nesneler u.- alar 42b/07 şıkarlar u.- alar 69b/25 sirke u.- alar 3b/21 şu u.- alar 65b/09 şuyı u.- alar 8b/26 şışe u.- alar 46a/11, 69b/09, 97a/11 şışeler u.- alar 42b/17, 72a/05, 93a/10,	
93a/11	ümügine u.- alar 48a/03 üzerine u.- alar 48b/23 yağın u.- alar 26b/01 yağu édeler u.- alar 92b/11 yağu édüp u.- alar 12a/19 yağular u.- alar 15b/20, 47a/23 yèlpazeler u.- alar 65b/12 yene u.- alar 77a/24 gögsine u.- alar 71b/07 şışler u.- māğıla 17a/13 başına u.- maḵ 21b/11 ṭabīḥ u.- maḵdan 30b/11 ve u.- masından 68b/09 ziyāde u.- mayalar 114a/22 116a/19 u.- salar 116a/19 başa u.- salar 7a/09 elile u.- salar 114b/15 ḥalṭ édüp u.- salar 94b/16 sürüp u.- salar 5b/13 ümügine u.- salar 48a/04 gülāba u.- up 93b/24 gülābıla u.- up 93b/21 kulağın u.- up 39b/25 yèrlere u.- up 43a/06 şışe u.- urlar 43a/06 u.- urum 7b/10	
urıl -	Vurulmak, sürülmek. -1- u.- miş 114b/16	
‘urūḵ	<Ar. Irklar. Kökler, damarlar. -5- ‘. 17b/18 ‘.-ı 44b/17 44b/16 ‘.-ı şafrāvīden 110b/21	‘.-ı şağır 30a/26 ‘.+ a 87a/01 uruz Kaya koruğu (<i>Rhodiola rosea</i>). -5- u. 102b/02, 105a/06, 108a/09, 37b/19, 81b/25 ‘urūz <Ar. Zahir olmak, görünmek. Gelme, arız olma. -2- ‘.+ a 57a/19 ‘.+ ina 57a/17 ‘usālī <Ar. Et suyuna benzer bir ishal çeşidi. -1- ‘. 106b/01 ‘uşāre <Ar. Özsu, sıkılan şeylerden çıkan su. -19- ‘.-i afsentīn 40b/13 ‘.+ leri 30a/01 ‘.+ lerile 102b/24, 29b/26 ‘.+ si 105a/27, 105b/16, 114a/05, 29b/27, 30a/01, 92a/10 līḥyetü’t-teys ‘.+ si 98b/20, 99a/02 ‘.+ sin 82a/03 ‘.+ sin vèricek 22b/03 ‘.+ sinden 32b/13 ‘.+ siyile 98b/04 ‘uşāre bk. ‘uşāre. -12- ‘.-i 114a/05 114a/04 ‘.-i afsentīn 9b/06 ‘.-i ġāfiş 106b/27, 110b/17, 113a/06, 113a/25 ‘.-i ḥayūfestīdās 91a/10, 91a/20 ‘.-i līḥyetü’t-teys 98b/03 98b/02 ‘.-i līḥyetü’t-teys ve 101a/18, 91b/05, 91b/09 usbāsim <? Serçe parmakla yüzük parmağı arasında bulunan bir damar. -1- u. 111a/20 ‘uşfur <Ar. Yalancı safran, uspur (<i>Carthamus</i> <i>tinctoriun</i>). krş. ḵurṭum. -70- ‘. 103b/18, 105a/24, 105b/27, 106b/16, 108a/18, 108b/06, 112b/20, 113b/11, 115a/22, 115a/27, 14a/20, 14a/25, 15b/14, 16a/11, 17a/02, 17a/22, 17b/01, 18b/07, 20a/06, 20b/11, 21b/27, 23b/09, 24a/15, 24a/26, 24b/10, 26a/08,

27a/17, 28a/16, 31a/07, 33a/06, 34a/04, 34a/22, 35a/08, 35b/26, 38a/12, 39b/14, 41b/23, 48b/15, 50b/18, 50b/22, 53a/17, 54b/16, 55b/27, 58a/24, 59a/10, 60a/07, 6a/13, 73b/11, 74a/09, 74a/24, 74b/12, 76a/19, 77a/20, 77b/19, 78b/01, 78b/04, 7b/02, 81b/09, 83a/06, 83b/10, 85a/19, 85b/11, 88b/13, 8b/04, 90b/03, 93a/27, 94a/14, 9a/08

noḥūd-āb '. 10b/06, 9b/22

'uṣfūr bk. 'uṣfūr. -1-

'. 78a/02

uṣḫūṭūrī <Gr. bk. uṣḫūṭūrī. -4-

şabr-ı u. 104a/17, 9b/04, 9b/07, 6a/15

uṣḫūṭūrī <Gr. Sabır otunun bir türü. -1-

şabr-ı u. 24a/21

uṣ Akıl, us. -1-

u.+ şı 48a/27

uṣṭūḥīḫūnī'l-kebīr Terkip adı. -1-

şıfat-ı ḥabb-ı u.-kebīr 6b/07 6b/06

uṣṭūḥūdus bk. uṣṭūḥūdus. -2-

u. 13b/09, 16b/06

uṣṭūḥūdus <? Karabaş otu (*Lavandula stoechas*).

-6-

u. 12a/11, 18a/17, 20a/12, 60a/16,

7a/24, 7b/05

uṣul <Ar. bk. uṣūl. -1-

u.+ lere 81a/05

uṣūl <Ar. 1. Kökler, ilaç yapımında kullanılan çeşitli bitki kökleri. 2. Yöntem, yol yordam, metod. -12-

u. 105b/01, 107a/02, 115a/06, 24a/17,

24b/25, 2b/25, 76b/25, 89a/14

emr-i u. 2a/20

şıfat-ı mā'-i u. 105b/01

mā'-i u.+ den 114b/27

mā'-i u. vèreler 113b/08

uṣaḫ Çadırışağı otu ve bundan elde edilen zamk (*Dorema ammoniacum*). -7-

u. 109a/19, 113b/03, 14b/01, 34b/08,

34b/12, 47b/16, 37b/05

'uṣer <Ar. Sütleşen cinsinden dikenli, yassı yapraklı ağaç. -1-

şeker-i '. 54b/09

uṣne <Ar. Ağaç yosunu, ketencik (*Mescus aboreus*).

-1-

u. 58b/27

uṣucuḫ Ufacık. -1-

u. 104a/07

'uṭās <Ar. Aksırma, aksırtma. -1-

'. 24b/21

uvacuḫ Ufacık. -11-

u. 107b/27, 31a/20, 32a/05, 39b/24,

65a/12, 83b/20, 85a/17, 88b/25, 92b/20, 95b/14

uvaḫ Ufak. -1-

u. 109b/03

uvreṣṭ ? -1-

u. 97a/12

uyan - Uyanmak. -5-

u.- a 14a/23

u.- duḫda 53b/23, 76b/20, 95b/20

u.- maḫ 16b/09

uyanuk Uyanık. -1-

u.+ luḫ 34a/01

uyḥu Uyku. -3-

u.+ da 50b/10, 6a/02

u.+ ya 53b/22

uyḫu Uyku. -2-

u.+ dan 28b/18, 54a/18

uyḫusuzluḫ Uykusuzluk. -1-

u.+ dan 31b/01

uyluḫ Kalçadan dize kadar olan bacak bölümü, uyluk.

-1-

u.+ a 84a/24

uyu - Uyumak. -42-

u.- duḫda 30a/05, 74a/18

u.- dur 15a/08, 4b/18

u.- madı 15a/04

u.- maḡa 59b/26

u.- maḫ 105b/24, 10b/02, 13b/17,

14a/11, 23a/18, 3a/21, 58a/21, 9a/02

u.- maḫ ola 18a/25

u.- maḫdan 52a/01

u.- mamaḫ 15a/01, 22b/27, 70b/08,

78a/06, 78a/15

u.- mamağdan 15a/03
u.- maya 43b/23, 46a/27
u.- mayasın 25a/04, 25a/05
u.- maz 70b/09, 71b/04
u.- r 15a/25, 3a/21, 72a/04
u.- sa 71b/02, 95b/19
u.- ya 12b/24, 32a/26, 37a/27, 37b/02,
39b/26, 48a/27, 4b/19, 79b/08
u.- yalar 76b/19
'uyüb <Ar. Ayıplar, kusurlar. -1-
'. 22b/24
uyuhū Uyku. -1-
u. 4b/22
uyuk Uyku. -13-
u. 15a/09, 15a/11, 15a/12, 15a/13,
15a/14, 15a/17, 15a/23, 24a/08, 39b/11, 53b/22
u.+ da 103b/14, 103b/16, 104a/02
uyukū Uyku. -1-
u.+ sı 36a/26
uyuş - Uyuşmak. -3-
u.- mış 53b/05
u.- ur 12a/06, 91b/26
uyuşukluk Uyuşukluk. -1-
u. 24a/05
uyut - Uyutmak. -4-
u.- alar 22b/14
u.- mağ 22a/18
u.- mağda 36a/03
u.- ur 49a/21
uyuz Uyuz hastalığı. -1-
u. olsa 32a/11
uza - Uzmak. -2-
u.- sa 53b/25
u.- yup 35b/11
uzan - Uzanmak. -2-
u.- ur 31a/01, 45a/18
uzat - Uzatmak. -1-
u.- ur 72a/08
uzluk Yumuşaklık, ihtiyat. Uсталık, maharet,
hüner. Kusursuz iş. -1-
u.+ ıla 86b/13
uzun Uzun. -3-
u. 71a/24

u.+ ca ola 41b/11
u. olur 109a/17
'uzv <Ar. Uzu, organ. -27-
'. 17a/03, 26b/25, 28a/08
'.-ı mahşüşa 3a/13
'.+ a 24a/12, 3a/07, 71b/14, 71b/15
'. bir 26b/01
'.+ da 17a/06, 26b/20, 29b/07
'.+ da ola 86a/03
'.+ dan olur 16a/04
'.+ ı 17a/10, 17a/13, 24a/09
'.+ lar 11b/03
'.+ larda 27a/27
'.+ larda olur 47a/10
'.+ lardan 10b/01
'.+ ları 25b/22
'.+ ları 80a/07
'. olmağa 112a/23
'.+ uş 11b/04, 91b/25, 91b/26

Ü

ü <Far. Ve, ile. -1-
ü. 2a/10
ücrā -2-
ü.-yı dimāğa 18a/23
ü.+ sın 29b/09
üç Üç, üç sayısı. -438-
ü. 100a/14, 101a/12, 102a/08, 102b/14,
102b/16, 103a/07, 104b/06, 104b/14, 104b/16,
105a/02, 105a/08, 105a/23, 105b/04, 106a/18,
106b/17, 106b/23, 107b/04, 107b/09, 107b/13,
108a/01, 108a/13, 108b/16, 108b/19, 109b/06,
109b/12, 109b/13, 109b/14, 109b/15, 109b/27,
110b/17, 111a/02, 111a/03, 111a/23, 111b/01,
111b/05, 112a/07, 112b/15, 113a/01, 113b/09,
113b/10, 113b/27, 114a/10, 114a/23, 114b/17,
114b/18, 115a/09, 115a/24, 115b/08, 115b/14,
116a/08, 116a/09, 116a/20, 116a/21, 11a/14,
11a/16, 11a/22, 11b/16, 12b/15, 13a/07, 13b/11,
14a/01, 14a/27, 15b/02, 15b/03, 15b/04, 17a/01,
17b/01, 18a/15, 18b/06, 19a/01, 20a/11, 20a/12,
20a/16, 22b/06, 23b/21, 24a/25, 24a/27, 24b/10,
24b/27, 25b/08, 26a/07, 27a/23, 27b/23, 29a/15,

30b/01, 30b/25, 31a/06, 31b/06, 31b/25, 32a/15, 33a/04, 33a/05, 33b/05, 34b/23, 34b/26, 36b/10, 36b/16, 37a/05, 37a/09, 37a/15, 37b/01, 37b/02, 37b/23, 38b/07, 3b/11, 40b/02, 40b/06, 41b/21, 42a/02, 42b/17, 43a/23, 43b/03, 43b/10, 44a/08, 44a/19, 45a/26, 46b/23, 47a/02, 47a/04, 47a/19, 4b/06, 50a/09, 51b/24, 52a/02, 53a/02, 53b/16, 53b/17, 54a/19, 54a/22, 54a/25, 54b/15, 54b/17, 55a/20, 55a/27, 55b/01, 55b/02, 55b/18, 56a/04, 57a/08, 57a/25, 57b/09, 57b/10, 57b/12, 57b/22, 57b/27, 58a/27, 58b/18, 58b/27, 59a/01, 59a/04, 59a/05, 59a/09, 59b/10, 5a/05, 5a/09, 5a/21, 60a/07, 60a/21, 60a/27, 62a/20, 63b/14, 66a/12, 66a/17, 67b/03, 69a/18, 6a/12, 6b/09, 6b/14, 70a/14, 70a/15, 70a/26, 70b/20, 72b/02, 72b/26, 73a/07, 73a/17, 73a/19, 73b/10, 73b/26, 74a/03, 74a/23, 74b/20, 74b/21, 75a/11, 76a/13, 76a/18, 76a/21, 76a/26, 76b/07, 76b/27, 77a/02, 77a/18, 77b/18, 78a/01, 78a/16, 78a/25, 78a/26, 78b/03, 78b/27, 7a/11, 7a/27, 80a/11, 80b/06, 82b/04, 83b/08, 84b/16, 84b/18, 85b/06, 86a/15, 86a/18, 86a/19, 86b/01, 87b/06, 87b/22, 88a/03, 88a/05, 88a/21, 88a/25, 88b/06, 88b/17, 88b/25, 89a/01, 89a/07, 89a/20, 8a/05, 90a/03, 90a/25, 90b/09, 90b/21, 92b/09, 93a/04, 93a/08, 93b/03, 93b/07, 94a/05, 94a/14, 94b/07, 95a/27, 95b/04, 97a/13, 97a/27, 97b/21, 97b/27, 98b/21, 98b/27, 99a/04, 9b/27, 93b/03

ü.+ dür 83b/26, 84a/19

ü.+ er 101a/19, 105a/01, 105a/05, 105a/14, 105a/19, 105b/10, 105b/17, 105b/20, 105b/26, 106a/03, 106b/08, 106b/11, 106b/15, 107a/01, 107b/19, 107b/20, 107b/21, 108a/16, 108a/27, 108b/03, 108b/12, 111a/22, 111a/26, 111b/15, 112b/26, 113a/10, 113a/15, 113a/20, 113a/27, 113b/06, 113b/22, 113b/26, 114b/26, 115a/03, 115a/21, 115b/12, 12b/11, 13b/05, 13b/08, 13b/18, 13b/24, 16a/10, 17b/26, 18b/18, 20a/05, 20a/08, 20b/09, 20b/27, 21a/20, 21b/27, 23b/08, 24b/26, 27b/22, 34a/03, 39b/13, 40a/20, 43a/17, 43a/21, 44a/16, 49a/15, 50a/20, 54a/24, 55b/26, 56a/01, 56a/19, 57b/15, 58a/12, 58a/23, 58b/21, 58b/27, 59b/10, 59b/19, 66a/11, 67b/19,

69a/13, 6b/03, 70a/11, 70a/14, 70b/14, 70b/17, 73a/05, 73b/16, 74a/08, 74a/13, 74a/22, 74b/02, 74b/03, 75b/20, 76a/01, 76b/01, 76b/07, 77a/25, 77b/05, 79b/24, 7b/16, 80a/26, 81b/08, 85a/18, 85a/26, 85b/12, 85b/14, 85b/15, 85b/23, 85b/27, 86a/18, 86a/25, 86a/27, 88a/11, 88a/21, 8a/04, 8a/07, 8a/12, 90b/11, 91a/02, 91a/04, 91a/09, 91a/23, 91b/05, 91b/21, 91b/23, 92a/07, 93a/04, 93a/09, 93a/26, 93b/06, 93b/13, 94a/04, 94a/14, 94b/05, 99a/02, 99a/05, 9a/07, 9a/26, 27a/16

ü.+ i 115b/24

ü.+ inden 18a/14

ü.+ ünci 101b/13, 10a/24, 114b/06, 24a/03, 32a/01, 32a/17, 32b/19, 36b/24, 3a/09, 42b/03, 52b/25, 57a/10, 61b/14, 61b/17, 62a/27, 62b/24, 63b/11, 63b/15, 66a/01, 68b/24, 68b/25, 71b/16, 77b/13, 80a/18, 84a/15, 87b/23, 93b/17

ü.+ üncide 63a/18

ü.+ üncisi 52b/04, 84a/10, 84b/07

ü.+ ünüj 62b/06

üfür - Üflemek, üfürmek. -21-

ü.- eler 16b/15, 23b/01, 42a/13, 42a/27, 42b/14, 45a/11, 46b/20, 46b/21, 46b/23, 47b/12, 47b/14, 48a/26, 52b/07, 65b/13

ü.- se 27a/04, 27a/05

ü.- seler 17b/20, 41b/13, 42b/27, 47b/24

ü.- üp 65b/13

ümid <Far. Umut, umma. -4-

ü. 17b/20, 64a/22

ü.+ i 115b/25

ü. kesilse 49b/01

ümiz <Far. *bk. ümid.* -1-

ü.+ dür 47a/25

ümmü Sahabe adı; *ümmü seleme hatun.* -1-

ü. 2a/19

ümük Ümük, boğaz deliğinin başladığı yer. -4-

ü.+ i 7a/15

ü.+ ine 48a/01

ü.+ ine uralar 48a/03

ü.+ ine ursalar 48a/04

ün Ses, avaz. -1-

ü.+ i 10a/20
ünük *bk. ümük.* -3-
 ü.+ den 84a/02
 ü.+ ine 56a/09
 ü.+ lerine 56a/21
üsküre <Far. Kirpi. (Metinde Ölçü birimi.) -1-
 ü. 47b/20
üşmüd <Ar. Sürme taşı, antimon. -3-
 ü. 37b/12
 ü.+ dür 37b/11
 ü.+ i 29b/02
üst Üst. -3-
 ü.+ in 51a/06
 ü.+ inde 24a/01
 ü.+ üni 28a/20
üstäd <Far. Üstat, bir bilimde yetkin kimse. -4-
 ü. 10a/19, 31b/13, 31b/17
 ü.+ ımuz 18a/15
üstübeç *bk. isfīdāc.* -1-
 ü. 42a/21
üşen - Üşenmek. -2-
 ü.- mek 13b/17, 23a/05
ütrüc <Ar. *bk. turunc.* -1-
 şarāb-ı ü. 11b/01
ütrünc <Ar. *bk. turunc.* -2-
 ü.+ dür 63a/16, 63b/12
üzere Üzere, gibi. -24-
 ü. 43b/23, 51b/07, 66b/10, 70a/20,
 71a/05, 73a/10, 75a/05, 92a/23
 ü.+ dür 52b/02
 ü. ola 115b/24, 48b/02, 65b/27, 7b/03
 ü. olduğu 5b/26
 ü. olmak 109a/25, 13b/01, 59a/08,
 99b/02
 ü. olmağdur 3a/23
 ḥavāss kelāl ü. olmağdur 3a/22
 ü. olur 31b/25, 60b/11, 60b/25, 69a/04
üzeri Üzeri. -2-
 ü.+ n 17a/20
 ü.+ ni 75b/25
üzerinde Üzerinde, üstünde. -19-

ü. 109b/05, 113b/13, 21a/25, 26b/09,
 30b/02, 32a/04, 33a/18, 37a/18, 66b/25, 67a/05,
 67b/12, 70b/03, 72b/01, 75b/17, 85b/24
 ü.+ dür 80a/11, 8b/01
 ü. olur 114b/09
üzeline Üzerine, üstüne. -133-
 ü. 100b/22, 100b/23, 100b/24,
 101a/02, 101b/04, 103b/01, 103b/21, 104a/05,
 105b/21, 106a/14, 10a/25, 113b/23, 115b/07,
 116a/18, 11b/17, 12b/23, 13a/11, 13a/12,
 13b/25, 14b/02, 15a/05, 15b/02, 15b/09, 17b/03,
 17b/04, 20a/17, 20b/13, 20b/23, 21a/19, 21b/10,
 21b/20, 22a/25, 23b/05, 26a/12, 26a/16, 26b/25,
 28a/03, 2a/20, 32b/22, 34a/09, 34a/26, 34b/17,
 36a/10, 39a/05, 39b/09, 3a/06, 41a/05, 41a/16,
 41b/17, 42b/21, 44a/14, 44b/05, 45a/09, 47a/09,
 47b/11, 48a/02, 4b/10, 50a/04, 50a/10, 50a/11,
 50a/24, 51a/25, 51a/27, 52a/01, 52a/03, 57b/05,
 59a/24, 59b/04, 5a/21, 5b/02, 5b/03, 5b/07,
 64a/19, 64a/23, 65a/13, 65a/16, 65a/22, 65b/03,
 65b/11, 66a/22, 66b/10, 70b/09, 70b/16, 71b/02,
 71b/03, 75b/27, 76a/07, 76b/08, 76b/26, 7a/12,
 82a/07, 82b/27, 85a/25, 89b/14, 89b/15, 90a/11,
 91a/15, 92b/11, 96a/02, 97a/10, 98b/26, 9b/17,
 30b/03, 37b/03, 48b/26
 ü.+ dür 112a/07, 37b/14, 3a/14, 84b/04,
 3a/18, 93a/21, 11b/17, 21a/15
 ü. ola 105b/22, 18a/25, 26b/27
 ü. olduğu 82b/27
 ü. olmak 14a/16, 39b/12, 74a/06, 9a/12
 ü. olmağdur 113b/19, 3a/25
 ü. olmayalar 99b/02
 ü. olsa 109a/01
 ü. olup 114b/10
 ü. olur 60b/09
 ü. uralar 48b/23
üzeline Senin üzerine. -1-
 ü. 7b/10
üzerleri :Üzerleri. -1-
 ü.+ n 75b/19
üzerlik Üzerlik otu (*Peganum harmala*). -4-
 ü. 24b/09, 46b/22, 47b/13, 52b/07
üzün <Ar. Kulak. -2-

evcā'-ı ü.+ e 40b/22
 veca'-ı ü.+ e 40b/24
üzüm Üzüüm (*Vitis vinifera*). -65-
 ü. 101b/27, 105b/03, 111a/01, 111b/05, 115a/04, 115b/12, 116a/14, 13b/09, 14b/21, 17b/23, 18b/16, 19a/24, 33b/20, 36b/17, 36b/18, 45b/25, 47b/21, 49a/20, 54a/20, 54b/15, 67b/09, 68a/15, 70a/15, 73a/02, 85b/04, 93a/03, 94b/01
 ü.+ dür 30a/17, 4a/19
 ü.+ i 106b/08, 107b/23, 108a/08, 108a/14, 108b/16, 115a/23, 115b/08, 13a/11, 21a/21, 30a/01, 30a/02, 30a/08, 38b/08, 43a/19, 43b/01, 44b/11, 46a/14, 47a/18, 50a/22, 67b/11, 70a/10, 76a/17, 76a/21, 84b/24, 86a/15, 86a/18, 86b/16, 88b/10, 94a/04
 ü.+ ile 18a/18, 74a/14, 96b/09
 ü.+ in 37b/09
 ü.+ iyile 51a/13
 ü.+ iyile olur 38b/05
 ü. ola 54a/23

V

vācib <Ar. Yapılması gerekli olan. -20-
 v. 32a/19
 v.+ dür 2a/05, 2b/04, 39a/20, 46a/17, 47a/23, 47b/07, 4a/21, 56b/27, 60a/13, 64a/02, 67a/12, 68a/22, 69a/07, 69a/09, 7b/11, 92b/16, 99a/21
 v. olan 99a/14
 v. olurısa 15b/12
vācibü'd-def <Ar. Defedilmesi uygun. -1-
 v.-def'-i hıl̄t̄ 1b/21
vāfi <Ar. Yeter, tam, elverir. -2-
 v. 2b/11
 v.+ dür 99a/26
vāfir <Ar. Bol. -14-
 v. 114b/01, 20a/23, 20a/24, 21b/03, 21b/22, 37b/20, 58a/22, 92a/25
 v.+ cedür 1b/23
 v. dökmekdür 13a/04
 v. dürte 13b/21
 v. dürtmekdür 13a/05

v. eylemişdür 21b/21
 v. olup 60b/08
vāfire <Ar. bk. vāfir. -1-
 v.+ lerüj 63b/08
vāhid <Ar. Tek, bir tane. -1-
 v.+ de 114b/01
vahşet <Ar. Vahşilik. Korku. -1-
 v. 60b/03
vahşizek <Far. Yavşan türünden bir bitki (*Artemisia cina*). -1-
 v. 104a/21
vahyan <Ar. Anında. -1-
 v. 89a/23
vākı' <Ar. Olan, olma. -47-
 v. 19b/04, 23b/23, 3a/06
 v. olan 3a/09
 v. oldu 107a/17
 v. oldıyısı 97a/25
 v. olmağ 109a/25, 14a/15, 15a/20, 86b/11, 87a/14, 87a/17, 8b/22, 93a/23
 v. olmağdur 110a/05, 23b/25, 27b/20, 39b/04, 42b/05
 v. olmuş ola 81b/01
 v. olmuş 38a/10
 v. olsa 109a/26, 15b/16, 27a/19, 27a/27, 3a/27, 40a/12, 98a/13
 v. olup 1b/18, 2b/02, 2b/19, 79b/10
 v. olur 10a/13, 11b/23, 21b/24, 23a/13, 27a/27, 32b/10, 43b/19, 48a/17, 52b/06, 75a/17, 75b/08, 82b/19, 87a/13, 97b/22
 v. olurısa 107a/08
vākıf <Ar. Anlayan, bilen. Vakfeden. -2-
 v. olamaz 2a/04
 v. olurlar 2b/09
vakt <Ar. Vakit, zaman. -60-
 v. 104a/21, 33b/12, 3a/25, 73a/12
 v.-ı 2a/01 1b/26, 4a/06 4a/05
 v.-ı āhırde 2a/12
 v.-ı hācetde 100b/06, 28a/07
 v.-ı heyecānda 11b/26
 v.-ı şar'ıda 16a/25
 v.-ı scherde 24a/24
 v.+ da 48b/23, 51a/27, 67a/19

v.+ dadur 71b/23
v.+ ı ola 5b/17
v.+ in 32b/04
v.+ ında 103b/13, 103b/22, 105a/04, 106b/19, 108a/18, 108b/05, 109b/15, 115a/25, 115b/16, 12a/13, 15b/02, 16b/01, 20a/10, 25b/11, 31b/08, 34b/14, 36b/14, 40b/15, 45b/27, 47b/22, 54b/19, 56b/21, 56b/22, 60a/18, 60a/26, 66a/15, 69a/20, 6a/21, 76a/20, 76a/23, 80b/01, 80b/08, 80b/20, 85a/03, 88a/12, 94a/07, 6b/01, 86a/01, 97a/20
v.+ larda 49b/04
v. oldu 100b/07
vaktā <Ar.-Far. -dİğl zaman. -2-
v. 61a/10, 92b/17
vallahü <Ar. Vallahi. -1-
v. 11b/11
var Var, mevcut. -203-
v. 18b/23, 26b/14, 2b/15, 64a/15, 64b/22, 70a/05, 72a/24, 80a/08, 80a/09, 116a/07
v.+ dı 111a/15, 17b/08
v.+ dur 100a/04, 100a/06, 100b/18, 103a/08, 103b/01, 109a/03, 109a/14, 110b/10, 111a/13, 111a/20, 111b/02, 111b/04, 111b/08, 113b/15, 115a/14, 116a/18, 11b/24, 15a/14, 15b/07, 15b/25, 16a/03, 16b/15, 17b/20, 18b/10, 19a/04, 19b/05, 1b/24, 1b/26, 20b/16, 23b/16, 25b/20, 27a/03, 27a/06, 27a/14, 27a/20, 27b/01, 28a/09, 30a/10, 31b/10, 32a/01, 34b/21, 37a/23, 38b/05, 38b/24, 40a/18, 43b/22, 45a/20, 46b/08, 46b/15, 47b/17, 48a/04, 49b/17, 49b/19, 4a/10, 51a/08, 51a/12, 53a/05, 54a/14, 55a/03, 55a/06, 55a/12, 55b/11, 55b/12, 56b/20, 56b/21, 58a/06, 59b/03, 60b/19, 61a/15, 61a/19, 61a/21, 61a/27, 61b/01, 61b/02, 61b/04, 61b/17, 61b/21, 61b/22, 61b/24, 62a/01, 62a/03, 62a/05, 62a/09, 62a/12, 62a/14, 62a/15, 62a/19, 62a/22, 62a/24, 62b/01, 62b/05, 62b/06, 62b/10, 62b/14, 62b/15, 62b/17, 62b/18, 62b/21, 62b/23, 63a/02, 63a/03, 63a/05, 63a/07, 63a/08, 63a/09, 63a/14, 63a/15, 63a/17, 63a/19, 63b/04, 63b/14, 63b/18, 64a/01, 64a/22, 66b/18, 67a/22, 68a/01, 68a/05, 68a/25, 68b/03, 6b/08, 70b/12, 70b/24, 71a/08, 71a/12, 71a/13,

71a/14, 71a/15, 71b/10, 72b/12, 75a/23, 76b/18, 78a/20, 81a/11, 81a/26, 82b/17, 82b/20, 83a/20, 83b/05, 84a/27, 88a/20, 88b/27, 89a/18, 92a/04, 94a/23, 94b/27, 96a/26, 96b/22, 96b/23, 97b/07, 98a/11, 98a/24, 98b/01, 99a/10, 99a/11, 99a/25, 99b/14, 99b/26, 10a/17, 37b/04, 68a/26, 39b/26
v.+ ımuş 100b/07
v.+ ında 6a/21
v.+ ısa 100a/18, 103b/22, 104b/11, 12b/10, 18b/03, 19a/18, 23a/02, 26b/13, 30a/01, 37a/26, 46a/23, 49a/12, 4b/05, 5b/16, 66b/24, 76a/17, 76a/19, 83b/20
v.+ ıken 78b/12
var - Varmak, ulaşmak. -55-
v.- a 43a/05, 47a/14, 52a/11, 86b/14, 86b/16, 95b/20
v.- alar 64a/02, 64a/03
v.- an 114b/12, 5b/25
v.- ıkda 114b/11, 2b/18, 65a/07
v.- ında 27a/05, 55a/20, 71a/24, 98b/10, 71a/08
v.- ımadı 64a/01
v.- ımağa 108a/23, 12a/05, 32b/20
v.- ımağı 113b/18
v.- ıkda 46a/04
v.- ıkdur 101b/18
v.- masa 86b/18
v.- maya 112b/22
v.- maz 104a/27, 111b/10
v.- mazısa 96a/16
v.- ışıdır 110a/19
v.- ışıdı 72a/20
v.- up 22b/18
v.- ur 100a/23, 106b/04, 112a/15, 112a/21, 114b/12, 63b/16, 64b/07, 68b/17, 71a/15, 71a/19, 71a/21, 80a/03, 84a/25, 85a/05, 94b/18, 94b/21, 111a/13, 68b/01, 44a/02, 83b/21
v.- urdı 110b/14
varak <Ar. Yaprak. -1-
v. 28b/13
vaşf <Ar. Nitelik, özellik. -2-
v. eyledi 41b/26, 67b/18

vāşıl <Ar. Erişen, ulaşan, kavuşan. -6-
 sebab-i v. 112b/08
 sebab-i v.+ a 112b/08
 v.+ durlar 112b/11
 v. ola 102a/13
 v. olan 52a/26
 v. olmasa 103b/07

vāşıt <Ar. *bk. vāşıta*. -1-
 v.+ ile 112b/10

vāşıta <Ar. Aracı. Araç, alet. -3-
 v.+ suz 112b/11
 v.+ yıla 30a/19, 112b/12

vāşı' <Ar. Geniş. Yaygın. Kapsamlı. Bol. -3-
 v. 84a/20
 v.+ ce 22a/12
 v. eyler 67a/15

vāż' <Ar. Koyma, konulma. Bırakma.
 Durum, konum.
 -3-
 v. 15b/08, 15b/09, 70b/09

ve <Ar. Ve, ile. -8205-
 v. 100a/02, 100a/04, 100a/05, 100a/11,
 100a/13, 100a/15, 100a/16, 100a/17, 100a/18,
 100a/20, 100a/21, 100b/01, 100b/02, 100b/05,
 100b/07, 100b/08, 100b/09, 100b/10, 100b/11,
 100b/13, 100b/14, 100b/18, 100b/20, 100b/21,
 100b/22, 100b/24, 100b/25, 100b/26, 100b/27,
 101a/01, 101a/02, 101a/08, 101a/09, 101a/11,
 101a/12, 101a/13, 101a/14, 101a/16, 101a/17,
 101a/18, 101a/22, 101a/24, 101a/26, 101a/27,
 101b/01, 101b/02, 101b/03, 101b/05, 101b/06,
 101b/07, 101b/08, 101b/11, 101b/12, 101b/16,
 101b/17, 101b/19, 101b/21, 101b/22, 101b/23,
 101b/24, 101b/25, 101b/26, 101b/27, 102a/01,
 102a/02, 102a/03, 102a/04, 102a/05, 102a/06,
 102a/07, 102a/08, 102a/09, 102a/10, 102a/15,
 102a/17, 102a/20, 102a/21, 102a/22, 102a/24,
 102a/25, 102a/26, 102a/27, 102b/01, 102b/03,
 102b/04, 102b/05, 102b/06, 102b/07, 102b/10,
 102b/11, 102b/12, 102b/13, 102b/15, 102b/16,
 102b/18, 102b/19, 102b/25, 103a/03, 103a/04,
 103a/06, 103a/08, 103a/10, 103a/11, 103a/12,
 103a/13, 103a/14, 103a/18, 103a/19, 103a/20,

103a/21, 103a/23, 103a/24, 103a/25, 103a/27,
 103b/01, 103b/08, 103b/14, 103b/15, 103b/16,
 103b/17, 103b/18, 103b/19, 103b/20, 103b/21,
 103b/23, 103b/25, 103b/26, 104a/01, 104a/02,
 104a/03, 104a/04, 104a/05, 104a/06, 104a/08,
 104a/09, 104a/10, 104a/11, 104a/12, 104a/13,
 104a/14, 104a/17, 104a/18, 104a/19, 104a/20,
 104a/21, 104a/23, 104a/27, 104b/01, 104b/02,
 104b/03, 104b/04, 104b/05, 104b/06, 104b/09,
 104b/10, 104b/11, 104b/12, 104b/13, 104b/14,
 104b/15, 104b/16, 104b/17, 104b/19, 104b/20,
 104b/22, 104b/23, 104b/24, 104b/25, 104b/26,
 105a/01, 105a/02, 105a/03, 105a/04, 105a/05,
 105a/08, 105a/09, 105a/11, 105a/12, 105a/13,
 105a/15, 105a/16, 105a/17, 105a/18, 105a/21,
 105a/22, 105a/23, 105a/24, 105a/25, 105a/26,
 105a/27, 105b/02, 105b/03, 105b/04, 105b/05,
 105b/06, 105b/07, 105b/09, 105b/10, 105b/11,
 105b/13, 105b/14, 105b/15, 105b/16, 105b/17,
 105b/18, 105b/19, 105b/20, 105b/21, 105b/22,
 105b/23, 105b/24, 105b/25, 105b/26, 105b/27,
 106a/01, 106a/02, 106a/03, 106a/05, 106a/06,
 106a/07, 106a/08, 106a/09, 106a/10, 106a/12,
 106a/13, 106a/20, 106a/21, 106a/22, 106a/23,
 106a/24, 106a/25, 106b/01, 106b/02, 106b/03,
 106b/05, 106b/06, 106b/08, 106b/09, 106b/10,
 106b/11, 106b/12, 106b/13, 106b/15, 106b/16,
 106b/17, 106b/19, 106b/21, 106b/23, 106b/24,
 106b/25, 106b/26, 106b/27, 107a/01, 107a/04,
 107a/07, 107a/08, 107a/09, 107a/10, 107a/11,
 107a/12, 107a/13, 107a/14, 107a/15, 107a/19,
 107a/20, 107a/21, 107a/22, 107a/23, 107a/25,
 107a/27, 107b/01, 107b/03, 107b/04, 107b/05,
 107b/06, 107b/08, 107b/09, 107b/10, 107b/11,
 107b/13, 107b/14, 107b/17, 107b/18, 107b/19,
 107b/21, 107b/22, 107b/24, 107b/25, 107b/26,
 107b/27, 108a/01, 108a/02, 108a/03, 108a/04,
 108a/05, 108a/08, 108a/09, 108a/10, 108a/11,
 108a/12, 108a/13, 108a/14, 108a/15, 108a/16,
 108a/17, 108a/18, 108a/19, 108a/20, 108a/21,
 108a/26, 108a/27, 108b/01, 108b/03, 108b/06,
 108b/08, 108b/09, 108b/10, 108b/11, 108b/12,
 108b/13, 108b/16, 108b/17, 108b/18, 108b/19,

108b/20, 108b/21, 108b/22, 108b/24, 108b/27,	114a/17, 114a/19, 114a/25, 114a/26, 114b/02,
109a/01, 109a/03, 109a/05, 109a/07, 109a/08,	114b/04, 114b/05, 114b/06, 114b/10, 114b/11,
109a/09, 109a/10, 109a/11, 109a/15, 109a/16,	114b/12, 114b/16, 114b/17, 114b/18, 114b/19,
109a/19, 109a/20, 109a/21, 109a/25, 109b/01,	114b/20, 114b/21, 114b/22, 114b/24, 114b/25,
109b/02, 109b/03, 109b/05, 109b/06, 109b/07,	114b/26, 115a/01, 115a/02, 115a/03, 115a/06,
109b/08, 109b/09, 109b/10, 109b/11, 109b/12,	115a/08, 115a/09, 115a/10, 115a/11, 115a/12,
109b/13, 109b/15, 109b/17, 109b/18, 109b/19,	115a/13, 115a/15, 115a/17, 115a/20, 115a/21,
109b/21, 109b/24, 109b/26, 109b/27, 10a/02,	115a/22, 115a/23, 115a/24, 115a/25, 115a/27,
10a/03, 10a/04, 10a/05, 10a/06, 10a/09, 10a/10,	115b/01, 115b/02, 115b/03, 115b/04, 115b/05,
10a/12, 10a/13, 10a/14, 10a/15, 10a/16, 10a/19,	115b/06, 115b/07, 115b/08, 115b/09, 115b/10,
10a/20, 10a/21, 10a/26, 10b/02, 10b/03, 10b/04,	115b/11, 115b/12, 115b/13, 115b/14, 115b/15,
10b/05, 10b/07, 10b/08, 10b/09, 10b/10, 10b/11,	115b/17, 115b/18, 115b/19, 115b/21, 115b/22,
10b/12, 10b/13, 10b/14, 10b/15, 10b/18, 10b/19,	115b/26, 116a/01, 116a/03, 116a/04, 116a/05,
10b/20, 10b/21, 10b/22, 10b/23, 10b/24, 10b/25,	116a/06, 116a/07, 116a/09, 116a/10, 116a/11,
10b/26, 10b/27, 110a/01, 110a/02, 110a/03,	116a/12, 116a/13, 116a/14, 116a/15, 116a/16,
110a/04, 110a/05, 110a/06, 110a/07, 110a/09,	116a/17, 116a/24, 116a/25, 116a/26, 11a/01,
110a/10, 110a/11, 110a/12, 110a/13, 110a/15,	11a/02, 11a/03, 11a/04, 11a/05, 11a/08, 11a/10,
110a/16, 110a/18, 110a/19, 110a/20, 110a/22,	11a/11, 11a/12, 11a/13, 11a/14, 11a/15, 11a/17,
110a/23, 110a/25, 110a/26, 110a/27, 110b/03,	11a/21, 11a/27, 11b/01, 11b/02, 11b/03, 11b/04,
110b/04, 110b/05, 110b/06, 110b/07, 110b/08,	11b/06, 11b/07, 11b/08, 11b/11, 11b/12, 11b/13,
110b/09, 110b/11, 110b/12, 110b/13, 110b/16,	11b/14, 11b/15, 11b/18, 11b/23, 11b/26, 11b/27,
110b/17, 110b/19, 110b/20, 110b/25, 110b/27,	12a/03, 12a/04, 12a/05, 12a/06, 12a/07, 12a/10,
111a/01, 111a/02, 111a/06, 111a/07, 111a/11,	12a/11, 12a/12, 12a/13, 12a/15, 12a/17, 12a/18,
111a/13, 111a/16, 111a/17, 111a/18, 111a/19,	12a/19, 12a/20, 12a/22, 12a/23, 12a/24, 12a/25,
111a/20, 111a/21, 111a/22, 111a/23, 111a/26,	12b/01, 12b/02, 12b/03, 12b/04, 12b/07, 12b/08,
111a/27, 111b/01, 111b/03, 111b/04, 111b/05,	12b/09, 12b/10, 12b/11, 12b/17, 12b/18, 12b/19,
111b/07, 111b/10, 111b/12, 111b/14, 111b/15,	12b/20, 12b/21, 12b/22, 12b/23, 12b/24, 12b/25,
111b/16, 111b/22, 111b/23, 111b/24, 111b/25,	12b/26, 12b/27, 13a/01, 13a/02, 13a/03, 13a/04,
111b/26, 112a/01, 112a/06, 112a/07, 112a/09,	13a/05, 13a/06, 13a/07, 13a/08, 13a/09, 13a/10,
112a/10, 112a/19, 112a/24, 112a/26, 112a/27,	13a/11, 13a/12, 13a/13, 13a/14, 13a/15, 13a/16,
112b/01, 112b/02, 112b/05, 112b/06, 112b/07,	13a/18, 13a/19, 13a/20, 13a/23, 13a/24, 13a/25,
112b/10, 112b/11, 112b/13, 112b/14, 112b/15,	13a/26, 13a/27, 13b/01, 13b/02, 13b/03, 13b/04,
112b/16, 112b/17, 112b/18, 112b/19, 112b/20,	13b/05, 13b/06, 13b/07, 13b/08, 13b/09, 13b/10,
112b/22, 112b/23, 112b/26, 112b/27, 113a/01,	13b/12, 13b/13, 13b/14, 13b/15, 13b/16, 13b/17,
113a/05, 113a/06, 113a/07, 113a/09, 113a/10,	13b/18, 13b/19, 13b/20, 13b/21, 13b/22, 13b/23,
113a/11, 113a/12, 113a/13, 113a/14, 113a/15,	13b/27, 14a/05, 14a/07, 14a/09, 14a/10, 14a/11,
113a/17, 113a/18, 113a/19, 113a/20, 113a/22,	14a/13, 14a/14, 14a/15, 14a/16, 14a/18, 14a/19,
113a/23, 113a/24, 113a/25, 113a/26, 113b/01,	14a/21, 14a/22, 14a/24, 14a/25, 14a/26, 14a/27,
113b/02, 113b/03, 113b/04, 113b/05, 113b/06,	14b/01, 14b/02, 14b/03, 14b/04, 14b/05, 14b/06,
113b/07, 113b/09, 113b/10, 113b/11, 113b/12,	14b/07, 14b/09, 14b/10, 14b/11, 14b/13, 14b/15,
113b/20, 113b/21, 113b/22, 113b/23, 113b/24,	14b/16, 14b/17, 14b/18, 14b/19, 14b/20, 14b/21,
113b/26, 113b/27, 114a/02, 114a/03, 114a/05,	14b/22, 14b/23, 15a/04, 15a/06, 15a/07, 15a/08,
114a/06, 114a/08, 114a/09, 114a/10, 114a/11,	15a/09, 15a/10, 15a/11, 15a/12, 15a/13, 15a/14,

15a/16, 15a/17, 15a/18, 15a/20, 15a/21, 15a/22,
 15b/04, 15b/06, 15b/08, 15b/10, 15b/12, 15b/13,
 15b/14, 15b/16, 15b/17, 15b/18, 15b/19, 15b/20,
 15b/22, 15b/23, 16a/01, 16a/02, 16a/04, 16a/05,
 16a/06, 16a/07, 16a/08, 16a/09, 16a/10, 16a/11,
 16a/12, 16a/13, 16a/14, 16a/16, 16a/17, 16a/18,
 16a/19, 16a/20, 16a/21, 16a/22, 16a/23, 16a/24,
 16a/25, 16a/26, 16a/27, 16b/02, 16b/03, 16b/04,
 16b/05, 16b/07, 16b/08, 16b/09, 16b/10, 16b/11,
 16b/12, 16b/13, 16b/14, 16b/15, 16b/16, 16b/17,
 16b/18, 16b/19, 16b/20, 16b/21, 16b/22, 16b/23,
 16b/24, 16b/25, 16b/26, 16b/27, 17a/01, 17a/02,
 17a/03, 17a/06, 17a/10, 17a/11, 17a/12, 17a/13,
 17a/14, 17a/15, 17a/17, 17a/18, 17a/19, 17a/21,
 17a/23, 17a/25, 17a/26, 17a/27, 17b/01, 17b/02,
 17b/06, 17b/07, 17b/11, 17b/14, 17b/15, 17b/18,
 17b/22, 17b/24, 17b/25, 18a/01, 18a/04, 18a/05,
 18a/08, 18a/09, 18a/10, 18a/11, 18a/14, 18a/17,
 18a/20, 18a/21, 18a/25, 18a/26, 18a/27, 18b/01,
 18b/02, 18b/03, 18b/04, 18b/05, 18b/06, 18b/07,
 18b/08, 18b/09, 18b/10, 18b/11, 18b/12, 18b/13,
 18b/14, 18b/16, 18b/17, 18b/20, 18b/21, 18b/22,
 18b/23, 18b/24, 18b/25, 18b/26, 18b/27, 19a/01,
 19a/02, 19a/03, 19a/04, 19a/05, 19a/07, 19a/09,
 19a/10, 19a/11, 19a/12, 19a/13, 19a/14, 19a/15,
 19a/17, 19a/18, 19a/20, 19a/21, 19a/22, 19a/23,
 19a/24, 19a/27, 19b/01, 19b/03, 19b/07, 19b/08,
 19b/09, 19b/10, 19b/13, 19b/14, 19b/16, 19b/17,
 19b/18, 19b/19, 19b/20, 19b/21, 19b/22, 19b/23,
 19b/24, 19b/25, 19b/26, 1b/02, 1b/03, 1b/04,
 1b/05, 1b/06, 1b/07, 1b/09, 1b/10, 1b/11, 1b/12,
 1b/13, 1b/14, 1b/19, 20a/01, 20a/02, 20a/03,
 20a/04, 20a/06, 20a/07, 20a/08, 20a/11, 20a/12,
 20a/13, 20a/14, 20a/15, 20a/16, 20a/17, 20a/18,
 20a/19, 20a/20, 20a/21, 20a/23, 20a/24, 20a/25,
 20a/26, 20a/27, 20b/01, 20b/03, 20b/04, 20b/05,
 20b/06, 20b/07, 20b/08, 20b/09, 20b/11, 20b/14,
 20b/15, 20b/16, 20b/17, 20b/18, 20b/19, 20b/20,
 20b/21, 20b/22, 20b/24, 20b/25, 20b/26, 20b/27,
 21a/02, 21a/03, 21a/04, 21a/05, 21a/08, 21a/09,
 21a/10, 21a/11, 21a/12, 21a/13, 21a/15, 21a/16,
 21a/17, 21a/19, 21a/20, 21a/21, 21b/02, 21b/03,
 21b/05, 21b/07, 21b/10, 21b/11, 21b/12, 21b/13,

21b/16, 21b/17, 21b/22, 21b/23, 21b/26, 21b/27,
 22a/01, 22a/02, 22a/03, 22a/04, 22a/05, 22a/06,
 22a/07, 22a/08, 22a/16, 22a/17, 22a/18, 22a/19,
 22a/20, 22a/23, 22a/25, 22a/26, 22a/27, 22b/01,
 22b/03, 22b/04, 22b/08, 22b/09, 22b/10, 22b/11,
 22b/13, 22b/14, 22b/17, 22b/24, 22b/26, 22b/27,
 23a/01, 23a/02, 23a/03, 23a/04, 23a/06, 23a/07,
 23a/08, 23a/09, 23a/11, 23a/12, 23a/15, 23a/16,
 23a/17, 23a/18, 23a/19, 23a/20, 23a/24, 23a/27,
 23b/01, 23b/03, 23b/04, 23b/05, 23b/06, 23b/07,
 23b/08, 23b/09, 23b/10, 23b/11, 23b/12, 23b/17,
 23b/19, 23b/20, 23b/22, 23b/26, 23b/27, 24a/02,
 24a/03, 24a/06, 24a/07, 24a/08, 24a/13, 24a/15,
 24a/18, 24a/19, 24a/20, 24a/21, 24a/22, 24a/23,
 24a/26, 24a/27, 24b/01, 24b/02, 24b/03, 24b/05,
 24b/06, 24b/07, 24b/08, 24b/09, 24b/10, 24b/11,
 24b/12, 24b/15, 24b/16, 24b/17, 24b/18, 24b/19,
 24b/20, 24b/21, 24b/22, 24b/23, 24b/24, 24b/25,
 24b/26, 24b/27, 25a/02, 25a/03, 25a/05, 25a/06,
 25a/07, 25a/10, 25a/16, 25a/22, 25a/23, 25a/25,
 25a/26, 25a/27, 25b/02, 25b/03, 25b/04, 25b/05,
 25b/07, 25b/09, 25b/10, 25b/12, 25b/14, 25b/15,
 25b/16, 25b/17, 25b/18, 25b/19, 25b/20, 25b/21,
 25b/22, 25b/24, 25b/27, 26a/01, 26a/02, 26a/03,
 26a/06, 26a/07, 26a/08, 26a/09, 26a/10, 26a/11,
 26a/12, 26a/13, 26a/14, 26a/15, 26a/16, 26a/21,
 26a/22, 26a/23, 26a/24, 26a/25, 26a/26, 26a/27,
 26b/02, 26b/03, 26b/04, 26b/05, 26b/06, 26b/07,
 26b/08, 26b/09, 26b/11, 26b/12, 26b/13, 26b/15,
 26b/16, 26b/18, 26b/22, 26b/24, 26b/26, 26b/27,
 27a/01, 27a/02, 27a/03, 27a/05, 27a/07, 27a/08,
 27a/09, 27a/10, 27a/12, 27a/13, 27a/14, 27a/15,
 27a/16, 27a/17, 27a/19, 27a/20, 27a/21, 27a/22,
 27a/25, 27a/27, 27b/01, 27b/02, 27b/05, 27b/06,
 27b/07, 27b/08, 27b/12, 27b/13, 27b/17, 27b/18,
 27b/21, 27b/22, 27b/23, 27b/24, 27b/25, 27b/26,
 27b/27, 28a/02, 28a/03, 28a/04, 28a/06, 28a/10,
 28a/12, 28a/14, 28a/15, 28a/16, 28a/18, 28a/19,
 28a/20, 28a/21, 28a/22, 28a/26, 28a/27, 28b/02,
 28b/04, 28b/05, 28b/06, 28b/08, 28b/09, 28b/10,
 28b/12, 28b/13, 28b/14, 28b/15, 28b/16, 28b/17,
 28b/19, 28b/21, 28b/22, 28b/23, 28b/24, 28b/26,
 28b/27, 29a/01, 29a/02, 29a/05, 29a/06, 29a/07,

29a/09, 29a/10, 29a/11, 29a/12, 29a/13, 29a/14,
 29a/15, 29a/18, 29a/19, 29a/21, 29a/26, 29a/27,
 29b/01, 29b/02, 29b/03, 29b/07, 29b/10, 29b/11,
 29b/12, 29b/15, 29b/16, 29b/17, 29b/18, 29b/19,
 29b/20, 29b/21, 29b/22, 29b/23, 29b/24, 29b/25,
 29b/26, 29b/27, 2a/01, 2a/02, 2a/03, 2a/04,
 2a/12, 2a/17, 2a/19, 2a/21, 2a/23, 2a/25, 2a/26,
 2b/01, 2b/02, 2b/03, 2b/04, 2b/05, 2b/07, 2b/08,
 2b/09, 2b/11, 2b/12, 2b/13, 2b/14, 2b/15, 2b/16,
 2b/19, 2b/21, 2b/23, 2b/24, 2b/25, 2b/26,
 30a/01, 30a/02, 30a/03, 30a/04, 30a/05, 30a/06,
 30a/07, 30a/12, 30a/13, 30a/14, 30a/15, 30a/17,
 30a/21, 30a/22, 30a/23, 30a/24, 30a/26, 30a/27,
 30b/01, 30b/04, 30b/05, 30b/08, 30b/12, 30b/13,
 30b/15, 30b/17, 30b/18, 30b/20, 30b/22, 30b/23,
 30b/24, 30b/25, 31a/04, 31a/05, 31a/06, 31a/07,
 31a/08, 31a/09, 31a/10, 31a/11, 31a/12, 31a/13,
 31a/15, 31a/17, 31a/19, 31a/21, 31a/25, 31a/26,
 31a/27, 31b/01, 31b/02, 31b/03, 31b/05, 31b/07,
 31b/15, 31b/16, 31b/17, 31b/19, 31b/20, 31b/22,
 31b/23, 31b/24, 31b/26, 31b/27, 32a/02, 32a/05,
 32a/06, 32a/07, 32a/08, 32a/09, 32a/11, 32a/15,
 32a/16, 32a/17, 32a/18, 32a/20, 32a/21, 32a/22,
 32a/24, 32b/01, 32b/02, 32b/05, 32b/06, 32b/08,
 32b/09, 32b/10, 32b/11, 32b/14, 32b/17, 32b/18,
 32b/20, 32b/21, 32b/26, 32b/27, 33a/02, 33a/04,
 33a/05, 33a/06, 33a/07, 33a/08, 33a/09, 33a/10,
 33a/12, 33a/15, 33a/19, 33a/20, 33a/21, 33a/22,
 33a/23, 33a/24, 33a/26, 33b/01, 33b/02, 33b/05,
 33b/10, 33b/13, 33b/14, 33b/15, 33b/17, 33b/19,
 33b/20, 33b/21, 33b/22, 33b/23, 33b/24, 33b/25,
 33b/27, 34a/01, 34a/02, 34a/03, 34a/04, 34a/05,
 34a/06, 34a/07, 34a/08, 34a/09, 34a/10, 34a/11,
 34a/15, 34a/16, 34a/19, 34a/20, 34a/23, 34a/25,
 34b/01, 34b/03, 34b/06, 34b/07, 34b/08, 34b/09,
 34b/10, 34b/12, 34b/13, 34b/14, 34b/15, 34b/16,
 34b/21, 35a/04, 35a/06, 35a/08, 35a/09, 35a/10,
 35a/11, 35a/13, 35a/17, 35a/18, 35a/20, 35a/21,
 35a/22, 35a/27, 35b/05, 35b/06, 35b/07, 35b/08,
 35b/09, 35b/11, 35b/12, 35b/18, 35b/19, 35b/20,
 35b/21, 35b/22, 35b/25, 35b/27, 36a/01, 36a/02,
 36a/03, 36a/04, 36a/05, 36a/06, 36a/07, 36a/08,
 36a/09, 36a/12, 36a/14, 36a/15, 36a/17, 36a/18,

36a/19, 36a/20, 36a/21, 36a/22, 36a/23, 36a/24,
 36a/26, 36a/27, 36b/01, 36b/02, 36b/05, 36b/06,
 36b/07, 36b/08, 36b/09, 36b/10, 36b/11, 36b/12,
 36b/15, 36b/17, 36b/18, 36b/19, 36b/22, 36b/23,
 36b/24, 36b/25, 36b/26, 36b/27, 37a/01, 37a/02,
 37a/03, 37a/04, 37a/07, 37a/08, 37a/09, 37a/10,
 37a/12, 37a/13, 37a/14, 37a/16, 37a/17, 37a/20,
 37a/25, 37b/03, 37b/05, 37b/06, 37b/08, 37b/09,
 37b/10, 37b/11, 37b/12, 37b/15, 37b/16, 37b/17,
 37b/18, 37b/19, 37b/20, 37b/21, 37b/22, 37b/23,
 37b/24, 37b/25, 37b/26, 38a/01, 38a/02, 38a/03,
 38a/04, 38a/05, 38a/06, 38a/08, 38a/09, 38a/10,
 38a/11, 38a/12, 38a/13, 38a/15, 38a/16, 38a/20,
 38a/21, 38a/22, 38a/23, 38a/24, 38a/25, 38a/26,
 38a/27, 38b/01, 38b/02, 38b/03, 38b/04, 38b/05,
 38b/06, 38b/07, 38b/08, 38b/09, 38b/11, 38b/12,
 38b/13, 38b/14, 38b/15, 38b/16, 38b/18, 38b/19,
 38b/22, 38b/23, 38b/24, 38b/25, 38b/26, 38b/27,
 39a/01, 39a/02, 39a/03, 39a/06, 39a/14, 39a/15,
 39a/16, 39a/17, 39a/18, 39a/19, 39a/22, 39a/24,
 39a/26, 39a/27, 39b/01, 39b/03, 39b/06, 39b/07,
 39b/08, 39b/11, 39b/12, 39b/13, 39b/14, 39b/15,
 39b/16, 39b/17, 39b/20, 39b/21, 39b/22, 39b/25,
 3a/01, 3a/08, 3a/09, 3a/10, 3a/11, 3a/12, 3a/20,
 3a/21, 3a/22, 3a/23, 3a/24, 3a/25, 3a/26, 3a/27,
 3b/01, 3b/02, 3b/03, 3b/04, 3b/05, 3b/06, 3b/07,
 3b/08, 3b/09, 3b/10, 3b/11, 3b/12, 3b/13, 3b/14,
 3b/16, 3b/17, 3b/20, 3b/25, 3b/26, 40a/02,
 40a/03, 40a/04, 40a/05, 40a/06, 40a/08, 40a/09,
 40a/10, 40a/13, 40a/14, 40a/16, 40a/19, 40a/20,
 40a/21, 40a/22, 40a/24, 40a/26, 40a/27, 40b/01,
 40b/03, 40b/04, 40b/06, 40b/07, 40b/10, 40b/11,
 40b/12, 40b/14, 40b/16, 40b/17, 40b/21, 40b/22,
 40b/23, 40b/24, 40b/26, 40b/27, 41a/01, 41a/06,
 41a/08, 41a/10, 41a/11, 41a/25, 41b/03, 41b/04,
 41b/05, 41b/07, 41b/08, 41b/11, 41b/14, 41b/15,
 41b/16, 41b/21, 41b/24, 41b/25, 42a/02, 42a/03,
 42a/07, 42a/10, 42a/11, 42a/12, 42a/13, 42a/16,
 42a/18, 42a/19, 42a/20, 42a/21, 42a/22, 42a/23,
 42a/24, 42a/25, 42a/27, 42b/01, 42b/02, 42b/03,
 42b/07, 42b/10, 42b/11, 42b/12, 42b/13, 42b/14,
 42b/17, 42b/18, 42b/19, 42b/22, 42b/23, 42b/24,
 42b/27, 43a/02, 43a/04, 43a/09, 43a/10, 43a/11,

43a/12, 43a/13, 43a/14, 43a/15, 43a/16, 43a/17, 43a/18, 43a/19, 43a/20, 43a/21, 43a/22, 43a/24, 43a/25, 43a/27, 43b/01, 43b/02, 43b/03, 43b/04, 43b/05, 43b/06, 43b/07, 43b/08, 43b/10, 43b/12, 43b/13, 43b/14, 43b/16, 43b/20, 43b/24, 43b/25, 44a/01, 44a/02, 44a/04, 44a/05, 44a/06, 44a/07, 44a/08, 44a/09, 44a/10, 44a/13, 44a/15, 44a/16, 44a/18, 44a/19, 44a/20, 44a/21, 44a/22, 44a/23, 44a/24, 44a/26, 44a/27, 44b/01, 44b/02, 44b/03, 44b/04, 44b/05, 44b/06, 44b/08, 44b/09, 44b/12, 44b/13, 44b/17, 44b/18, 44b/19, 44b/20, 44b/21, 44b/22, 44b/24, 44b/26, 44b/27, 45a/01, 45a/02, 45a/05, 45a/06, 45a/07, 45a/08, 45a/09, 45a/10, 45a/11, 45a/12, 45a/13, 45a/14, 45a/15, 45a/16, 45a/19, 45a/23, 45a/24, 45a/26, 45a/27, 45b/01, 45b/02, 45b/03, 45b/06, 45b/07, 45b/08, 45b/09, 45b/10, 45b/11, 45b/12, 45b/13, 45b/14, 45b/15, 45b/17, 45b/18, 45b/19, 45b/20, 45b/21, 45b/22, 45b/23, 45b/24, 46a/01, 46a/03, 46a/04, 46a/06, 46a/07, 46a/08, 46a/09, 46a/10, 46a/11, 46a/13, 46a/14, 46a/15, 46a/17, 46a/18, 46a/19, 46a/20, 46a/21, 46a/22, 46a/23, 46a/24, 46a/25, 46a/26, 46a/27, 46b/01, 46b/02, 46b/03, 46b/04, 46b/05, 46b/06, 46b/07, 46b/11, 46b/12, 46b/13, 46b/16, 46b/17, 46b/18, 46b/19, 46b/20, 46b/21, 46b/22, 46b/24, 46b/25, 46b/26, 46b/27, 47a/01, 47a/02, 47a/03, 47a/04, 47a/05, 47a/06, 47a/07, 47a/08, 47a/09, 47a/11, 47a/12, 47a/14, 47a/15, 47a/17, 47a/18, 47a/20, 47a/24, 47a/25, 47a/27, 47b/01, 47b/02, 47b/04, 47b/06, 47b/07, 47b/08, 47b/09, 47b/10, 47b/11, 47b/12, 47b/13, 47b/14, 47b/15, 47b/17, 47b/18, 47b/19, 47b/20, 47b/22, 47b/23, 47b/24, 47b/25, 48a/05, 48a/07, 48a/08, 48a/09, 48a/12, 48a/13, 48a/14, 48a/15, 48a/16, 48a/17, 48a/20, 48a/22, 48a/23, 48a/25, 48b/03, 48b/04, 48b/05, 48b/06, 48b/07, 48b/08, 48b/09, 48b/10, 48b/11, 48b/13, 48b/14, 48b/15, 48b/16, 48b/17, 48b/18, 48b/19, 48b/20, 48b/22, 48b/24, 48b/25, 48b/26, 49a/01, 49a/04, 49a/05, 49a/06, 49a/07, 49a/08, 49a/10, 49a/12, 49a/13, 49a/14, 49a/15, 49a/16, 49a/17, 49a/18, 49a/19, 49a/21, 49a/23, 49a/24, 49a/26, 49a/27, 49b/01, 49b/07, 49b/08, 49b/10, 49b/11, 49b/13, 49b/15, 49b/16, 49b/21,

49b/22, 49b/23, 49b/25, 4a/02, 4a/04, 4a/05, 4a/06, 4a/07, 4a/11, 4a/12, 4a/13, 4a/14, 4a/15, 4a/16, 4a/17, 4a/18, 4a/21, 4a/22, 4a/23, 4a/24, 4a/25, 4a/26, 4a/27, 4b/01, 4b/04, 4b/05, 4b/06, 4b/07, 4b/08, 4b/09, 4b/10, 4b/11, 4b/12, 4b/14, 4b/17, 4b/18, 4b/19, 4b/20, 4b/22, 4b/23, 4b/24, 4b/25, 4b/26, 4b/27, 50a/01, 50a/05, 50a/07, 50a/11, 50a/12, 50a/14, 50a/15, 50a/16, 50a/17, 50a/18, 50a/19, 50a/22, 50a/23, 50a/26, 50a/27, 50b/01, 50b/02, 50b/06, 50b/07, 50b/08, 50b/09, 50b/11, 50b/12, 50b/14, 50b/15, 50b/16, 50b/17, 50b/18, 50b/19, 50b/22, 50b/23, 50b/24, 50b/25, 50b/26, 50b/27, 51a/01, 51a/02, 51a/03, 51a/05, 51a/07, 51a/08, 51a/10, 51a/11, 51a/13, 51a/14, 51a/15, 51a/16, 51a/17, 51a/18, 51a/19, 51a/20, 51a/23, 51b/01, 51b/02, 51b/03, 51b/04, 51b/06, 51b/07, 51b/08, 51b/11, 51b/12, 51b/13, 51b/14, 51b/16, 51b/17, 51b/18, 51b/19, 51b/22, 51b/23, 51b/24, 51b/25, 51b/26, 51b/27, 51b/51b/010, 51b/9, 52a/01, 52a/05, 52a/06, 52a/07, 52a/08, 52a/09, 52a/10, 52a/11, 52a/12, 52a/14, 52a/15, 52a/18, 52a/20, 52a/26, 52b/01, 52b/07, 52b/08, 52b/09, 52b/11, 52b/12, 52b/14, 52b/16, 52b/17, 52b/18, 52b/21, 52b/22, 52b/24, 52b/26, 53a/01, 53a/02, 53a/03, 53a/04, 53a/05, 53a/06, 53a/08, 53a/09, 53a/11, 53a/12, 53a/14, 53a/17, 53a/18, 53a/19, 53a/22, 53a/23, 53a/27, 53b/02, 53b/03, 53b/04, 53b/05, 53b/06, 53b/07, 53b/10, 53b/13, 53b/14, 53b/17, 53b/18, 53b/22, 53b/23, 53b/26, 53b/27, 54a/01, 54a/03, 54a/04, 54a/05, 54a/06, 54a/10, 54a/12, 54a/13, 54a/14, 54a/15, 54a/16, 54a/18, 54a/19, 54a/20, 54a/21, 54a/22, 54a/23, 54a/24, 54a/26, 54a/27, 54b/04, 54b/05, 54b/06, 54b/07, 54b/08, 54b/10, 54b/11, 54b/13, 54b/14, 54b/15, 54b/16, 54b/17, 54b/19, 54b/20, 54b/22, 54b/24, 54b/25, 55a/02, 55a/03, 55a/04, 55a/05, 55a/06, 55a/10, 55a/11, 55a/12, 55a/14, 55a/16, 55a/17, 55a/23, 55a/25, 55b/02, 55b/05, 55b/06, 55b/07, 55b/10, 55b/11, 55b/12, 55b/13, 55b/15, 55b/16, 55b/17, 55b/18, 55b/22, 55b/23, 55b/24, 55b/26, 55b/27, 56a/01, 56a/03, 56a/06, 56a/08, 56a/09, 56a/11, 56a/12, 56a/13, 56a/14, 56a/16, 56a/18, 56a/19, 56a/20, 56a/21, 56a/22, 56a/25,

56a/26, 56b/01, 56b/02, 56b/03, 56b/06, 56b/07, 56b/08, 56b/09, 56b/10, 56b/11, 56b/12, 56b/13, 56b/14, 56b/15, 56b/16, 56b/18, 56b/19, 56b/20, 56b/21, 56b/22, 56b/23, 56b/24, 56b/27, 57a/02, 57a/03, 57a/04, 57a/06, 57a/07, 57a/10, 57a/13, 57a/14, 57a/15, 57a/16, 57a/17, 57a/18, 57a/19, 57a/20, 57a/21, 57a/22, 57a/23, 57a/24, 57b/01, 57b/02, 57b/03, 57b/06, 57b/07, 57b/08, 57b/09, 57b/10, 57b/11, 57b/12, 57b/13, 57b/14, 57b/15, 57b/17, 57b/21, 57b/22, 57b/23, 57b/25, 57b/27, 58a/01, 58a/04, 58a/05, 58a/06, 58a/07, 58a/08, 58a/09, 58a/10, 58a/11, 58a/12, 58a/13, 58a/14, 58a/15, 58a/16, 58a/18, 58a/19, 58a/20, 58a/21, 58a/22, 58a/23, 58a/24, 58a/25, 58a/27, 58b/03, 58b/04, 58b/05, 58b/06, 58b/07, 58b/09, 58b/10, 58b/11, 58b/12, 58b/13, 58b/17, 58b/20, 58b/21, 58b/23, 58b/24, 58b/25, 58b/26, 58b/27, 59a/01, 59a/02, 59a/03, 59a/04, 59a/05, 59a/07, 59a/08, 59a/09, 59a/10, 59a/11, 59a/13, 59a/15, 59a/16, 59a/17, 59a/20, 59a/21, 59a/22, 59a/26, 59a/27, 59b/01, 59b/02, 59b/03, 59b/04, 59b/05, 59b/06, 59b/07, 59b/08, 59b/09, 59b/14, 59b/18, 59b/19, 59b/20, 59b/21, 59b/23, 59b/24, 59b/25, 59b/26, 59b/27, 5a/01, 5a/02, 5a/03, 5a/07, 5a/08, 5a/09, 5a/10, 5a/12, 5a/13, 5a/14, 5a/15, 5a/17, 5a/23, 5a/24, 5a/25, 5a/26, 5b/01, 5b/07, 5b/10, 5b/11, 5b/14, 5b/15, 5b/16, 5b/17, 5b/18, 5b/19, 5b/20, 5b/21, 5b/25, 5b/26, 5b/27, 60a/01, 60a/02, 60a/03, 60a/04, 60a/05, 60a/07, 60a/08, 60a/11, 60a/12, 60a/13, 60a/14, 60a/15, 60a/21, 60a/22, 60a/23, 60a/24, 60a/27, 60b/01, 60b/02, 60b/03, 60b/04, 60b/05, 60b/07, 60b/08, 60b/09, 60b/10, 60b/11, 60b/12, 60b/14, 60b/15, 60b/16, 60b/17, 60b/18, 60b/20, 60b/21, 60b/22, 60b/24, 60b/25, 60b/26, 61a/02, 61a/04, 61a/05, 61a/06, 61a/07, 61a/09, 61a/12, 61a/14, 61a/15, 61a/18, 61a/19, 61a/20, 61a/21, 61a/22, 61a/23, 61a/24, 61a/25, 61a/26, 61b/01, 61b/03, 61b/05, 61b/06, 61b/07, 61b/09, 61b/13, 61b/15, 61b/16, 61b/18, 61b/19, 61b/20, 61b/21, 61b/24, 61b/25, 61b/27, 62a/01, 62a/02, 62a/05, 62a/06, 62a/07, 62a/12, 62a/13, 62a/14, 62a/17, 62a/18, 62a/19, 62a/24, 62a/25, 62a/27, 62b/01, 62b/03, 62b/05, 62b/06, 62b/07,

62b/08, 62b/10, 62b/11, 62b/13, 62b/14, 62b/16, 62b/17, 62b/18, 62b/20, 62b/22, 62b/23, 62b/24, 62b/26, 62b/27, 63a/02, 63a/03, 63a/09, 63a/10, 63a/12, 63a/13, 63a/15, 63a/18, 63a/19, 63a/21, 63a/23, 63a/26, 63a/27, 63b/02, 63b/04, 63b/07, 63b/08, 63b/10, 63b/11, 63b/20, 63b/21, 63b/26, 64a/01, 64a/04, 64a/05, 64a/06, 64a/08, 64a/10, 64a/13, 64a/15, 64a/16, 64a/18, 64a/19, 64a/27, 64b/01, 64b/02, 64b/05, 64b/08, 64b/09, 64b/10, 64b/11, 64b/13, 64b/15, 64b/16, 64b/17, 64b/18, 64b/19, 64b/21, 64b/22, 64b/23, 64b/24, 64b/25, 64b/26, 64b/27, 65a/01, 65a/02, 65a/03, 65a/04, 65a/05, 65a/09, 65a/10, 65a/12, 65a/14, 65a/15, 65a/16, 65a/17, 65a/18, 65a/19, 65a/21, 65a/26, 65b/01, 65b/02, 65b/04, 65b/08, 65b/10, 65b/11, 65b/12, 65b/13, 65b/14, 65b/15, 65b/16, 65b/17, 65b/18, 65b/19, 65b/23, 65b/24, 65b/25, 65b/26, 65b/27, 66a/01, 66a/03, 66a/04, 66a/05, 66a/06, 66a/07, 66a/09, 66a/11, 66a/12, 66a/14, 66a/17, 66a/18, 66a/19, 66a/20, 66a/21, 66a/22, 66a/25, 66a/26, 66a/27, 66b/02, 66b/03, 66b/07, 66b/08, 66b/09, 66b/10, 66b/11, 66b/16, 66b/17, 66b/23, 66b/24, 66b/25, 66b/26, 67a/02, 67a/03, 67a/04, 67a/06, 67a/09, 67a/10, 67a/11, 67a/12, 67a/13, 67a/14, 67a/15, 67a/16, 67a/18, 67a/19, 67a/20, 67a/22, 67a/23, 67a/24, 67a/25, 67a/26, 67a/27, 67b/01, 67b/02, 67b/03, 67b/05, 67b/07, 67b/08, 67b/09, 67b/11, 67b/13, 67b/15, 67b/16, 67b/19, 67b/20, 67b/21, 67b/23, 67b/24, 67b/26, 67b/27, 68a/01, 68a/02, 68a/03, 68a/04, 68a/05, 68a/06, 68a/07, 68a/08, 68a/10, 68a/11, 68a/14, 68a/15, 68a/16, 68a/17, 68a/18, 68a/19, 68a/21, 68a/22, 68a/27, 68b/01, 68b/02, 68b/03, 68b/05, 68b/09, 68b/10, 68b/11, 68b/12, 68b/13, 68b/14, 68b/15, 68b/16, 68b/19, 68b/20, 68b/21, 68b/22, 68b/23, 68b/24, 68b/26, 69a/03, 69a/04, 69a/05, 69a/08, 69a/09, 69a/10, 69a/11, 69a/12, 69a/13, 69a/14, 69a/15, 69a/16, 69a/17, 69a/18, 69a/19, 69a/22, 69a/23, 69a/24, 69a/25, 69a/27, 69b/01, 69b/04, 69b/05, 69b/06, 69b/08, 69b/11, 69b/12, 69b/13, 69b/14, 69b/18, 69b/20, 69b/21, 69b/23, 6a/01, 6a/02, 6a/03, 6a/04, 6a/05, 6a/06, 6a/07, 6a/09, 6a/10, 6a/11, 6a/13, 6a/16, 6a/18, 6a/19, 6a/22,

6a/24, 6a/26, 6a/27, 6b/02, 6b/03, 6b/05, 6b/09, 6b/10, 6b/11, 6b/13, 6b/14, 6b/16, 6b/17, 6b/21, 6b/22, 6b/24, 6b/26, 70a/04, 70a/05, 70a/06, 70a/07, 70a/08, 70a/09, 70a/10, 70a/11, 70a/13, 70a/14, 70a/16, 70a/17, 70a/18, 70a/19, 70a/21, 70a/23, 70a/24, 70a/25, 70a/26, 70a/27, 70b/01, 70b/02, 70b/06, 70b/08, 70b/09, 70b/10, 70b/12, 70b/14, 70b/15, 70b/16, 70b/17, 70b/19, 70b/21, 70b/22, 70b/23, 70b/26, 70b/27, 71a/01, 71a/03, 71a/04, 71a/05, 71a/06, 71a/09, 71a/10, 71a/17, 71a/20, 71a/23, 71a/26, 71b/01, 71b/02, 71b/03, 71b/04, 71b/05, 71b/06, 71b/07, 71b/11, 71b/13, 71b/15, 71b/16, 71b/21, 71b/25, 72a/01, 72a/02, 72a/04, 72a/05, 72a/07, 72a/08, 72a/11, 72a/12, 72a/17, 72a/19, 72a/21, 72a/23, 72a/24, 72a/25, 72b/01, 72b/03, 72b/04, 72b/05, 72b/06, 72b/09, 72b/10, 72b/11, 72b/14, 72b/15, 72b/17, 72b/18, 72b/20, 72b/21, 72b/24, 72b/25, 73a/01, 73a/02, 73a/03, 73a/04, 73a/05, 73a/06, 73a/08, 73a/09, 73a/10, 73a/11, 73a/13, 73a/14, 73a/15, 73a/16, 73a/17, 73a/21, 73a/22, 73a/25, 73a/27, 73b/01, 73b/02, 73b/04, 73b/07, 73b/08, 73b/09, 73b/11, 73b/12, 73b/13, 73b/14, 73b/15, 73b/16, 73b/17, 73b/24, 73b/25, 73b/26, 73b/27, 74a/01, 74a/02, 74a/03, 74a/04, 74a/05, 74a/06, 74a/07, 74a/08, 74a/09, 74a/10, 74a/11, 74a/12, 74a/13, 74a/16, 74a/17, 74a/18, 74a/19, 74a/20, 74a/21, 74a/22, 74a/23, 74a/24, 74a/25, 74a/26, 74a/27, 74b/02, 74b/03, 74b/05, 74b/06, 74b/07, 74b/08, 74b/09, 74b/10, 74b/11, 74b/12, 74b/13, 74b/15, 74b/17, 74b/18, 74b/19, 74b/20, 74b/21, 74b/22, 74b/23, 74b/24, 74b/25, 74b/26, 74b/27, 75a/01, 75a/03, 75a/06, 75a/07, 75a/08, 75a/09, 75a/10, 75a/14, 75a/16, 75a/17, 75a/18, 75a/20, 75a/21, 75a/22, 75a/23, 75a/24, 75a/25, 75a/26, 75a/27, 75b/01, 75b/02, 75b/03, 75b/05, 75b/06, 75b/07, 75b/08, 75b/09, 75b/11, 75b/14, 75b/16, 75b/17, 75b/18, 75b/19, 75b/20, 75b/21, 75b/22, 75b/23, 75b/25, 75b/26, 75b/27, 76a/01, 76a/02, 76a/03, 76a/04, 76a/10, 76a/11, 76a/12, 76a/13, 76a/14, 76a/16, 76a/17, 76a/18, 76a/21, 76a/22, 76a/23, 76a/24, 76a/25, 76a/26, 76a/27, 76b/01, 76b/03, 76b/04, 76b/05, 76b/06, 76b/08, 76b/12, 76b/13, 76b/18,

76b/19, 76b/20, 76b/21, 76b/22, 76b/24, 76b/27, 77a/01, 77a/02, 77a/03, 77a/05, 77a/06, 77a/07, 77a/09, 77a/10, 77a/11, 77a/12, 77a/15, 77a/20, 77a/21, 77a/22, 77a/23, 77a/24, 77a/25, 77a/26, 77a/27, 77b/03, 77b/04, 77b/05, 77b/06, 77b/07, 77b/09, 77b/11, 77b/12, 77b/13, 77b/16, 77b/17, 77b/18, 77b/19, 77b/21, 77b/22, 77b/23, 77b/24, 77b/25, 77b/26, 77b/27, 78a/01, 78a/02, 78a/03, 78a/04, 78a/06, 78a/07, 78a/08, 78a/09, 78a/10, 78a/11, 78a/15, 78a/17, 78a/18, 78a/19, 78a/21, 78a/23, 78a/24, 78a/26, 78a/27, 78b/01, 78b/02, 78b/04, 78b/05, 78b/08, 78b/13, 78b/14, 78b/15, 78b/18, 78b/21, 78b/22, 78b/23, 78b/24, 78b/25, 78b/26, 78b/27, 79a/01, 79a/02, 79a/03, 79a/04, 79a/05, 79a/07, 79a/10, 79a/11, 79a/12, 79a/17, 79a/18, 79a/19, 79a/21, 79a/22, 79a/23, 79a/26, 79a/27, 79b/01, 79b/02, 79b/03, 79b/04, 79b/05, 79b/06, 79b/07, 79b/08, 79b/09, 79b/11, 79b/13, 79b/15, 79b/16, 79b/18, 79b/19, 79b/22, 79b/23, 79b/24, 79b/27, 7a/02, 7a/04, 7a/06, 7a/07, 7a/09, 7a/10, 7a/11, 7a/13, 7a/14, 7a/15, 7a/19, 7a/20, 7a/21, 7a/22, 7a/24, 7a/25, 7a/26, 7a/27, 7b/02, 7b/05, 7b/10, 7b/11, 7b/12, 7b/14, 7b/15, 7b/16, 7b/18, 7b/19, 7b/23, 7b/24, 7b/25, 7b/26, 7b/27, 80a/01, 80a/02, 80a/03, 80a/04, 80a/06, 80a/08, 80a/11, 80a/12, 80a/14, 80a/15, 80a/16, 80a/17, 80a/19, 80a/20, 80a/21, 80a/22, 80a/24, 80a/25, 80a/27, 80b/02, 80b/04, 80b/05, 80b/06, 80b/08, 80b/09, 80b/10, 80b/16, 80b/17, 80b/18, 80b/23, 80b/24, 80b/25, 80b/26, 81a/01, 81a/02, 81a/04, 81a/06, 81a/07, 81a/08, 81a/09, 81a/13, 81a/14, 81a/15, 81a/16, 81a/17, 81a/22, 81a/24, 81a/25, 81a/26, 81b/01, 81b/02, 81b/03, 81b/04, 81b/06, 81b/07, 81b/08, 81b/09, 81b/10, 81b/11, 81b/12, 81b/13, 81b/14, 81b/15, 81b/18, 81b/19, 81b/21, 81b/22, 81b/24, 81b/25, 81b/26, 82a/02, 82a/03, 82a/05, 82a/06, 82a/07, 82a/09, 82a/12, 82a/13, 82a/15, 82a/17, 82a/19, 82a/20, 82a/21, 82a/22, 82a/23, 82a/24, 82a/25, 82a/26, 82b/02, 82b/07, 82b/09, 82b/10, 82b/11, 82b/12, 82b/13, 82b/16, 82b/17, 82b/18, 82b/19, 82b/20, 82b/21, 82b/23, 82b/24, 82b/25, 82b/26, 82b/27, 83a/01, 83a/02, 83a/04, 83a/06, 83a/07, 83a/09, 83a/10,

83a/13, 83a/17, 83a/18, 83a/22, 83a/26, 83b/01, 83b/06, 83b/08, 83b/09, 83b/10, 83b/11, 83b/12, 83b/14, 83b/16, 83b/17, 83b/21, 83b/27, 84a/02, 84a/03, 84a/05, 84a/07, 84a/08, 84a/10, 84a/11, 84a/20, 84a/23, 84a/27, 84b/09, 84b/13, 84b/14, 84b/15, 84b/16, 84b/17, 84b/18, 84b/19, 84b/20, 84b/21, 84b/22, 84b/23, 84b/24, 84b/26, 84b/27, 85a/01, 85a/06, 85a/08, 85a/09, 85a/10, 85a/11, 85a/12, 85a/13, 85a/15, 85a/16, 85a/17, 85a/18, 85a/19, 85a/21, 85a/24, 85a/26, 85a/27, 85b/01, 85b/03, 85b/04, 85b/05, 85b/06, 85b/07, 85b/08, 85b/09, 85b/10, 85b/11, 85b/12, 85b/13, 85b/14, 85b/15, 85b/16, 85b/17, 85b/18, 85b/20, 85b/21, 85b/22, 85b/23, 85b/26, 85b/27, 86a/03, 86a/04, 86a/05, 86a/06, 86a/07, 86a/09, 86a/10, 86a/11, 86a/13, 86a/14, 86a/15, 86a/16, 86a/18, 86a/19, 86a/20, 86a/21, 86a/23, 86a/24, 86a/25, 86a/26, 86a/27, 86b/01, 86b/02, 86b/03, 86b/04, 86b/05, 86b/06, 86b/07, 86b/08, 86b/09, 86b/12, 86b/13, 86b/16, 86b/17, 86b/20, 86b/21, 86b/22, 86b/24, 86b/27, 87a/06, 87a/10, 87a/15, 87a/18, 87a/19, 87a/20, 87a/21, 87a/22, 87a/23, 87a/25, 87a/27, 87b/02, 87b/03, 87b/05, 87b/06, 87b/07, 87b/08, 87b/09, 87b/12, 87b/13, 87b/15, 87b/16, 87b/17, 87b/18, 87b/20, 87b/23, 87b/25, 87b/26, 87b/27, 88a/03, 88a/04, 88a/11, 88a/14, 88a/15, 88a/16, 88a/18, 88a/19, 88a/20, 88a/21, 88a/22, 88a/23, 88a/25, 88a/26, 88b/03, 88b/04, 88b/07, 88b/08, 88b/09, 88b/10, 88b/11, 88b/13, 88b/14, 88b/16, 88b/17, 88b/18, 88b/20, 88b/21, 88b/22, 88b/23, 88b/24, 88b/25, 88b/26, 88b/27, 89a/01, 89a/04, 89a/05, 89a/07, 89a/10, 89a/11, 89a/13, 89a/16, 89a/18, 89a/20, 89a/21, 89a/22, 89a/25, 89a/27, 89b/02, 89b/06, 89b/10, 89b/11, 89b/13, 89b/17, 89b/20, 89b/21, 89b/22, 89b/23, 89b/24, 89b/25, 89b/26, 89b/27, 8a/02, 8a/03, 8a/04, 8a/05, 8a/06, 8a/08, 8a/09, 8a/10, 8a/11, 8a/12, 8a/13, 8a/14, 8a/18, 8a/19, 8a/20, 8a/21, 8a/23, 8a/24, 8a/25, 8a/26, 8a/27, 8b/01, 8b/02, 8b/03, 8b/04, 8b/05, 8b/06, 8b/07, 8b/11, 8b/12, 8b/13, 8b/18, 8b/19, 8b/20, 8b/21, 8b/22, 8b/23, 8b/24, 8b/25, 8b/26, 8b/27, 90a/01, 90a/02, 90a/05, 90a/06, 90a/07, 90a/08, 90a/14, 90a/15, 90a/16, 90a/17,

90a/18, 90a/21, 90a/22, 90a/23, 90a/24, 90a/25, 90a/26, 90b/01, 90b/02, 90b/03, 90b/04, 90b/05, 90b/06, 90b/07, 90b/08, 90b/09, 90b/10, 90b/11, 90b/12, 90b/14, 90b/15, 90b/17, 90b/19, 90b/20, 90b/22, 90b/23, 90b/24, 90b/25, 90b/26, 91a/01, 91a/02, 91a/03, 91a/05, 91a/06, 91a/07, 91a/08, 91a/09, 91a/10, 91a/13, 91a/15, 91a/16, 91a/17, 91a/20, 91a/21, 91a/22, 91a/23, 91a/25, 91a/26, 91b/02, 91b/03, 91b/04, 91b/05, 91b/06, 91b/07, 91b/08, 91b/09, 91b/10, 91b/13, 91b/14, 91b/15, 91b/16, 91b/20, 91b/21, 91b/22, 91b/23, 91b/27, 92a/01, 92a/02, 92a/04, 92a/05, 92a/06, 92a/07, 92a/08, 92a/09, 92a/12, 92a/18, 92a/19, 92a/20, 92a/21, 92a/22, 92a/23, 92a/27, 92b/01, 92b/02, 92b/03, 92b/07, 92b/08, 92b/10, 92b/11, 92b/12, 92b/13, 92b/14, 92b/15, 92b/16, 92b/17, 92b/18, 92b/23, 92b/24, 92b/26, 92b/27, 93a/01, 93a/03, 93a/04, 93a/05, 93a/06, 93a/07, 93a/08, 93a/09, 93a/11, 93a/12, 93a/13, 93a/14, 93a/16, 93a/17, 93a/18, 93a/19, 93a/20, 93a/22, 93a/23, 93a/24, 93a/25, 93a/26, 93a/27, 93b/02, 93b/03, 93b/06, 93b/07, 93b/09, 93b/10, 93b/12, 93b/13, 93b/14, 93b/16, 93b/17, 93b/18, 93b/19, 93b/20, 93b/22, 93b/23, 93b/24, 93b/25, 93b/26, 93b/27, 94a/01, 94a/02, 94a/03, 94a/04, 94a/05, 94a/06, 94a/07, 94a/09, 94a/10, 94a/13, 94a/14, 94a/15, 94a/16, 94a/17, 94a/18, 94a/20, 94a/24, 94a/25, 94a/27, 94b/01, 94b/02, 94b/03, 94b/04, 94b/05, 94b/08, 94b/09, 94b/10, 94b/11, 94b/12, 94b/13, 94b/14, 94b/16, 94b/21, 94b/22, 94b/23, 94b/24, 94b/25, 94b/27, 95a/01, 95a/02, 95a/06, 95a/07, 95a/08, 95a/09, 95a/10, 95a/11, 95a/12, 95a/13, 95a/14, 95a/15, 95a/17, 95a/18, 95a/19, 95a/20, 95a/25, 95a/26, 95a/27, 95b/01, 95b/03, 95b/05, 95b/06, 95b/07, 95b/08, 95b/11, 95b/12, 95b/13, 95b/15, 95b/17, 95b/18, 95b/22, 95b/27, 96a/01, 96a/02, 96a/03, 96a/05, 96a/06, 96a/07, 96a/09, 96a/10, 96a/12, 96a/13, 96a/14, 96a/15, 96a/16, 96a/19, 96a/20, 96a/21, 96a/22, 96a/23, 96a/24, 96a/25, 96a/27, 96b/01, 96b/03, 96b/04, 96b/05, 96b/06, 96b/07, 96b/08, 96b/10, 96b/12, 96b/15, 96b/17, 96b/19, 96b/20, 96b/21, 96b/22, 96b/23, 96b/24, 96b/25, 96b/26, 96b/27, 97a/01, 97a/02, 97a/03,

97a/04, 97a/05, 97a/06, 97a/07, 97a/10, 97a/12, 97a/14, 97a/15, 97a/16, 97a/18, 97a/20, 97a/21, 97a/22, 97a/26, 97a/27, 97b/01, 97b/02, 97b/03, 97b/07, 97b/08, 97b/10, 97b/11, 97b/12, 97b/13, 97b/14, 97b/15, 97b/16, 97b/17, 97b/20, 97b/23, 97b/24, 97b/25, 97b/26, 97b/27, 98a/01, 98a/03, 98a/04, 98a/08, 98a/09, 98a/12, 98a/13, 98a/15, 98a/17, 98a/20, 98a/21, 98a/22, 98a/24, 98a/25, 98a/26, 98a/27, 98b/01, 98b/02, 98b/03, 98b/05, 98b/07, 98b/09, 98b/19, 98b/20, 98b/21, 98b/23, 98b/24, 98b/25, 98b/27, 99a/02, 99a/04, 99a/05, 99a/07, 99a/08, 99a/09, 99a/11, 99a/14, 99a/15, 99a/18, 99a/23, 99a/24, 99a/25, 99a/27, 99b/09, 99b/10, 99b/11, 99b/12, 99b/14, 99b/15, 99b/16, 99b/18, 99b/25, 9a/01, 9a/02, 9a/03, 9a/05, 9a/06, 9a/07, 9a/08, 9a/09, 9a/11, 9a/12, 9a/13, 9a/14, 9a/15, 9a/19, 9a/20, 9a/22, 9a/24, 9a/25, 9a/27, 9b/01, 9b/02, 9b/03, 9b/11, 9b/12, 9b/13, 9b/14, 9b/15, 9b/16, 9b/17, 9b/19, 9b/24, 9b/25, 22a/14, 101a/18, 91b/05, 91b/09, 60b/13, 17b/25, 86a/22, 54a/04, 64b/21, 37a/25, 65b/10, 65b/20, 2a/08, 68a/09, 9b/24, 17b/18, 50a/08, 9a/16, 1b/02, 59a/12, 93a/16, 58a/12, 2b/24, 95a/01, 10b/17, 36a/21, 46b/24, 6a/13, 9a/15, 59a/27, 68b/19, 2a/23, 53b/14, 34b/07, 37a/04, 103a/02, 108b/07, 109a/17, 114a/01, 11a/20, 11a/23, 11b/15, 14b/01, 15b/10, 16a/03, 16b/07, 22a/23, 24a/15, 25a/21, 27a/20, 28a/02, 37a/05, 37b/01, 39b/17, 3a/19, 3b/17, 3b/19, 40b/18, 43a/23, 48b/16, 55a/23, 56b/02, 57b/10, 58b/21, 60a/09, 65b/06, 66b/01, 67b/12, 67b/15, 70a/24, 70b/09, 70b/18, 78b/03, 7a/14, 82a/23, 86b/19, 89a/14, 89b/22, 93b/01, 96a/26, 96b/17, 98b/26, 31a/27, 45b/20, 101b/11, 106b/08, 115a/23, 13a/11, 21a/21, 30a/08, 43b/01, 44b/11, 46a/13, 51a/13, 70a/10, 76a/21, 84b/24, 88b/10, 91b/09, 94a/04, 100a/02, 10a/15, 16a/02, 23a/04, 27b/07, 39a/05, 50a/04, 53b/03, 59b/26, 71a/09, 75a/20, 86a/09, 97b/24, 99a/11, 68b/09

vebā <Ar. Veba hastalığı. -1-

v.+ ya 61a/25

veca' <Ar. Ağrı. -173-

v. 100a/24, 100b/01, 101b/01, 101b/09, 102a/15, 108b/25, 108b/26, 108b/27, 109a/14, 109a/15, 109a/20, 109a/21, 10a/14, 15a/19, 15a/20, 29b/24, 30a/07, 36a/19, 37b/14, 38a/08, 38a/10, 38a/24, 38b/04, 38b/06, 39a/23, 39a/25, 42a/02, 44a/18, 45a/06, 45a/13, 46b/11, 48b/06, 49b/04, 49b/13, 49b/14, 54a/06, 56a/16, 56a/17, 64b/18, 64b/20, 66b/09, 66b/10, 67b/27, 68b/06, 68b/10, 68b/25, 69a/01, 69a/04, 69a/07, 69a/27, 70b/08, 71a/25, 71a/26, 71a/27, 71b/11, 71b/13, 72a/03, 72a/23, 75b/17, 76a/09, 76a/15, 76b/02, 76b/18, 76b/20, 76b/21, 77a/04, 7a/20, 83b/24, 84b/12, 84b/18, 84b/25, 85a/08, 85a/15, 85a/17, 86a/05, 86b/11, 87a/05, 87b/25, 88a/08, 88b/02, 88b/12, 88b/19, 88b/21, 93a/24, 97b/19, 97b/23, 98a/03, 9b/11, 68b/08, 68b/20, 7b/13, 94a/10

cānib-i v. 69a/04

ifrāt-ı v. 110a/15, 75a/22

v.-ı 105b/10 105b/09

v.-ı baķarīde 77b/13

v.-ı kebedde 109a/04

v.-ı ķūlunc 85a/04

v.-ı lez'ile 29b/10

v.-ı ma'dededür 75b/13

v.-ı muķaşşıla 27a/22

v.-ı nāķis 68b/09

v.-ı ūzne 40b/24

v.-ı zāhere 27a/22

cānib-i v.+ da 3b/27

ibtidā-yı v.+ da 68a/08

v.+ dan 108b/15, 69a/01, 83b/23

v.+ dur 65b/23, 68b/07

v.+ ı 100b/17, 108a/13, 38b/25, 38b/27, 49a/21, 49a/23, 49a/26, 66b/08, 72a/02, 84a/17, 85a/04, 85a/06, 85a/10, 85a/12, 85a/16, 88a/02, 93b/22, 98a/10, 85a/07

v.+ ı ola 107a/08

v.+ ıla 38a/17, 38b/26

v.+ ıla ola 101a/13

v.+ ın 96a/26

v.+ ına 103a/27, 85a/04, 85a/08, 85a/09

- cānib-i v.+ ından 69b/03, 69b/06, 69b/07
- cānib-i v.+ ından eylemek 69b/15
- v.+ lar 103a/23
- v.+ lara 68a/19
- v.+ ları 94b/17
- v. olduğu 84b/21, 86a/09
- v. olmak 17a/25, 30a/04, 71a/24, 71b/03, 85a/16, 86a/04
- v. olmağdur 107a/13
- v. olmamağdur 98a/22
- v. olmaz 107a/05, 41b/18
- v. olsa 47b/06, 67b/26, 71b/08
- v. olup 88a/01
- v. olur 107a/05, 14a/06, 41b/19, 66b/07
- v. vürür 93a/22
- v. vürürdi 99a/26
- vech** <Ar. Yüz, şekil. -10-
- v.-i a'rāzları 2b/09
- v.+ ile 100b/22, 111a/10, 23a/01, 25a/12, 30a/22, 38a/04, 3a/11, 9a/18
- v.+ lerden 63a/14
- vechū't-tedric** <Ar. Derecelendirme şeklinde. -1-
- v.-tedric hıkkne edeler 12a/15
- veda'** <Ar. Katır boncuğu denen bir sedef türü. -1-
- v. 29a/22
- vefā** <Ar. Vefa. -5-
- v. edüp 51b/03
- v. etmese 1b/19
- v. etmezise 102b/10
- v. eylerise 3b/04, 47a/19
- velī** <Far. Ama, fakat. -1-
- v. 59b/01
- vér -** Vermek. -279-
- 'aleyhi's-selāma v.- di 61b/13
- ķabz v.- dügi 82a/09
- nefes v.- dükce 68b/07
- cālīler v.- dükden 67a/19
- direm v.- düm 55a/08
- müşhil v.- düm 116a/09
- nesne v.- düm 116a/08
- şuyı v.- düm 116a/10
- şuyın v.- düm 116a/09
- v.- e 109a/07
- cilā v.- e 32a/20
- fā'ide v.- e 30a/20
- huzūr v.- e 75b/01
- keşāfet v.- e 81b/05
- nuzc v.- e 26a/07
- sühūnet v.- e 98a/25
- v.- eler 110a/14, 69b/01, 97a/13, 99a/17, 80b/09
- dağı v.- eler 69a/27
- devā-yı kürküm v.- eler 108b/09
- devālar v.- eler 102a/17
- devāyı v.- eler 92b/06
- direm v.- eler 87b/01
- fulūniyā-yı rümī v.- eler 88a/01
- ħabb-ı ayāric v.- eler 6a/23
- ħabb-ı şabr v.- eler 24a/21
- ħabb-ı şabrı v.- eler 6a/15
- ħabbın v.- eler 84b/26
- gece v.- eler 103a/25
- ğidālar v.- eler 101b/21
- gülbeşekerler v.- eler 108a/20
- gün v.- eler 12b/13
- ħalt edüp v.- eler 103a/19
- ıtrıfīl-i şağır v.- eler 45b/10
- ķabına v.- eler 34a/25
- ķuvvet v.- eler 33b/24
- mā'-i uşul v.- eler 113b/08
- maṭbūhı v.- eler 12b/14
- müşhil v.- eler 12b/12
- nesneler v.- eler 107a/07, 67a/14, 67a/16, 96b/07
- nuzc v.- eler 10b/06
- rubbiyıla v.- eler 92b/01
- şuyıla v.- eler 92b/06
- şorbāsın v.- eler 5b/18
- devādan v.- eler bir 59a/14
- v.- en 98a/07
- cilā v.- en 99a/23
- seħc v.- en 98a/16
- zaħmet v.- en 95b/23
- maṭbūhı v.- esin 69b/01

nesne v.- esin 116a/02	ķābiliyyet v.- mez 112a/23
sūfūf-ı muķlīsā v.- esin 95b/24	seļç v.- mez 97b/09
‘uşāresin v.- ıcek 22b/03	fā’ide v.- mezise 46b/06
mużāyıkā v.- ıcek 100a/09	mühl v.- mezise 64b/20
żalab v.- meden ola 103b/05	keşāfet v.- mişdür 77b/16
ķıvām v.- mege 5a/23	yübüset v.- mişdür 21b/19
nesneler v.- mege 100a/26	zaļmet v.- se 87a/05
v.- megile 65a/09	ferah v.- üp 61a/14
müşhil v.- megile 1b/25	ķarāret v.- üp 52a/21
reķāvet v.- megile 93b/22	ġidā v.- üp 67a/25
v.- mek 67a/17, 81b/11	ķiddet v.- üp 37a/07
daļı v.- mek 67a/20	kesāfet v.- üp 52a/24
ferah v.- mek 61b/06, 62b/24	ķuvvet v.- üp 61a/14, 61b/02, 61b/04,
ķicālat v.- mek 81b/10	62b/06
hicālat v.- mek 81b/10	müferrīler v.- üp 99a/19
ķuvvet v.- mek 62a/23, 62a/26, 62b/13	nefes v.- üp 104a/26, 47b/15, 65a/07,
mūlahķham v.- mek 67a/17	66b/06
te’cīl-i müşhil v.- mek 12b/14	nefesin v.- üp 81b/12
cevāb v.- mekde 10b/03, 13b/16	ruķūbet v.- üp 18a/23
ferah v.- mekde 61a/20, 61b/02,	‘aķaş v.- ür 103a/15
61b/04, 61b/21, 61b/27, 62a/15, 62b/06, 62b/10,	v.- ür 100b/19, 106a/21, 111a/06,
62b/14, 62b/18, 62b/20, 62b/21, 62b/23	20b/19, 33b/22, 38b/25, 42a/17, 5a/02, 63b/05,
ifżāc v.- mekde 39a/01	67a/07, 84a/06
ķuvvet v.- mekde 30a/25, 61a/27	bi’l-ķāşşā şudā’ v.- ür 5a/01
şifā v.- mekde 62a/19	buķār v.- ür 16a/19, 21b/17
taķviyyet v.- mekde 62b/19, 63b/14	bürüdet v.- ür 29a/02
cilā v.- mekdedür 36b/24	cerācat v.- ür 98a/19
cevāb v.- mekden 20a/02	cilā v.- ür 29a/23, 29b/04, 37a/07,
müşhil v.- mekden 69b/02, 81a/01	50a/16, 50a/27, 67a/13, 99a/07, 99a/18, 99b/08
şarābm v.- mekden 71b/21	cüfāf v.- ür 101b/23
fā’ide v.- mekdür 75a/20	cümüda v.- ür 26b/21
ferah v.- mekdür 63a/26	daļı v.- ür 62a/06
ķuvvet v.- mekdür 61b/15	fā’ide v.- ür 17b/23, 25b/09, 28a/03,
fā’ide v.- mese 31b/09, 41b/16	30a/22, 30a/23, 32b/17, 55b/05, 61b/08, 62a/12,
ferah v.- mesi 62a/22	62a/20, 63b/02, 67a/19
ķuvvet v.- mesi 63b/01	fā’ideyi v.- ür 5b/06
nūrāniyyet v.- mesi 62a/17	ferah v.- ür 61b/07, 61b/19, 62a/08,
ķuvvet v.- mesine 61b/08	62a/17, 62b/26, 65a/03
bürüdet v.- meye 98a/25	ķarāret v.- ür 105a/25, 115b/06, 99a/18
ķarāret v.- meye 96b/18	ġidā v.- ür 57a/12, 62a/07, 67a/08,
reķāvet v.- meye 81a/10	78a/16
ġün v.- meyeler 12b/13	ķiddet v.- ür 22a/16, 29b/03, 33a/21,
mühlet v.- meyüp 47b/25	37b/12, 99a/12

hūzn v.- ür 57a/04
 haber v.- ür 103b/01
 huşūnet v.- ür 101b/20
 i'tidāl v.- ür 63a/27, 63b/01
 inbisāṭ v.- ür 62a/05
 isti'dād v.- ür 57a/19
 kābiliyyet v.- ür 56b/15
 keşāfet v.- ür 100b/17, 17a/07, 34a/01
 kuvvet v.- ür 103a/16, 108b/14, 28a/03,
 29a/25, 30a/23, 33b/21, 37a/07, 46a/02, 55a/23,
 57a/03, 57a/05, 60b/01, 61a/11, 61a/13, 61a/24,
 61b/10, 61b/13, 62a/16, 62a/18, 62a/25, 62b/03,
 62b/27, 63a/21, 63a/27, 63b/07, 63b/09, 63b/12,
 75a/06, 90b/10
 lez' v.- ür 102a/13, 104b/01, 98a/10
 lüzūcet v.- ür 62b/08
 metānet v.- ür 61a/22, 63a/05, 63a/10
 neşāṭ v.- ür 57a/04
 nūrāniyyet v.- ür 62a/02, 63a/24
 nużc v.- ür 55a/09, 55b/05
 rehāvet v.- ür 103a/14
 rikḫat v.- ür 84a/07
 ruṭūbet v.- ür 20b/21, 59b/20
 sedde v.- ür 106b/12
 segir v.- ür 38b/25
 severān v.- ür 81b/14
 şihḫat v.- ür 37a/23
 şudā' v.- ür 19b/02
 sūhūnet v.- ür 28a/04, 58b/06
 sürūr v.- ür 20b/18
 ta'b v.- ür 96b/20
 veca' v.- ür 93a/22
 yübūset v.- ür 81b/17
 za'f v.- ür 112a/11, 57a/20
 zarar v.- ür 29b/23, 9a/10
 'aşaş v.- ür ola 102b/26
 veca' v.- ür 99a/26
 lez' v.- ür 83b/02
 zarar v.- ür 99b/01
 nesneler v.- ür 72a/25
 nesne v.- ür 24a/12
verd <Ar. Gül, çiçek. -3-
 v.-i aḫmerdür 62a/09

şarāb-ı v.-i ṭarī 96b/22, 97a/02
verem <Ar. Şişkinlik, şiş. Verem, tüberküloz.
 -125-
 v. 100a/09, 100a/11, 107a/11, 107a/19,
 107a/25, 107b/03, 107b/12, 107b/24, 108a/07,
 108a/12, 108a/24, 108b/15, 108b/27, 109a/01,
 109a/08, 109a/09, 113b/19, 21a/16, 29b/07,
 29b/10, 30a/11, 38a/23, 38b/10, 43b/18, 45a/18,
 46a/04, 46b/12, 47a/26, 48b/03, 50b/26, 56b/23,
 64a/11, 64a/14, 68b/11, 69b/15, 70b/24, 71a/01,
 71a/06, 71a/26, 71b/11, 82a/02, 86a/02, 86a/06,
 86a/07, 108b/25
 v.-i 114a/26 114a/25
 v.-i kebed 110a/16
 v.-i kebede 109a/20
 v.-i kebedile 109a/02
 v.-i ma'de olmuşdur 108b/26
 v.-i şalb 114a/25
 v.+ de 71a/27
 v.+ den 30a/23, 77a/12
 v.+ den ola 88b/20
 v.+ den olan 38b/15
 v.+ dür 109a/08, 12a/26, 14a/02,
 29b/06, 47a/10, 47b/05, 65b/21, 68a/25, 70b/03,
 70b/10
 v.+ e 100a/11, 107b/02, 107b/21,
 71a/20, 71a/22
 v.+ i 107a/11, 108a/10, 108a/21,
 108b/23, 109a/12, 109a/15, 109a/16, 112b/10,
 114a/24, 43a/08, 43b/09, 47b/04
 v.+ ile 107a/04
 v.+ inde 109a/08
 v.+ inden olur 17b/09
 v.+ ine 83b/17
 v.+ ini 51a/12
 v.+ iyile 109a/13
 v.+ lerde 72a/06
 v.+ lere 47b/22, 68a/17
 v.+ leri 46b/15, 47b/24
 v. ola 100a/06, 86a/02
 v.+ i olan 108b/21
 v. olduğu 14a/04, 24a/09, 71b/12
 v. olıcaḫ 82a/01

v. olmakdan ola 14b/14
v. olmakdan oldıyısı ola 110a/14
v. olmakdan olur 53b/15
v. olmakdan 81b/27
v.+ i olmaya 107a/09
v. olmayınca 113b/18
v. olmuş ola 108a/24
v. olmuş 84b/09
v. olmuşdur 99b/05
v. olsa 107a/05, 67b/27, 68a/26, 68b/05, 71a/20, 71a/22
v. olur 23b/24, 56a/14
v.+ ü 108a/04, 112b/05, 17b/09
veremî <Ar.-Far. Veremle ilgili. *bk. verem.* -1-
v. 84b/10
verid <Ar. *bk. verîd.* -1-
v.+ i 65a/06
verîd <Ar. Toplardamar. -2-
v.+ inü 64b/08, 65a/06
vêril - Verilmek. -5-
v.- e 108a/20, 66a/23
yübüset v.- e 101b/22
v.- se 107b/02, 107b/03
versem *bk. verseme.* -1-
v.+ i 47a/08
verseme Yaprakları nane gibi güzel kokulu olup kimi yemeklere konan bir bitki, barsama. -10-
v. 105b/09, 10b/10, 14b/06, 18b/02, 26a/09, 75b/26, 77a/26, 84b/24, 9a/13
v.+ yile 78b/24
vesah <Ar. Kir pas. -1-
v.+ dan 39b/23
vesâ'îr <Ar. Başka, diğer. *bk. sâ'îr.* -18-
v. 103a/18, 111a/16, 111b/18, 11a/11, 1b/10, 1b/19, 26a/10, 35a/09, 3a/02, 3a/11, 50a/14, 64a/20, 68a/23, 68b/02, 71a/10, 82a/24, 85a/02, 94b/02
vesvās <Ar. Şüphe, kuruntu, işkil. -6-
v. 10b/13, 15a/14, 21b/08, 22b/15, 8b/23
v. olsa 22a/18
veyā <Ar.-Far. Veya, yahut. -28-

v. 106a/26, 112b/18, 13a/09, 17a/04, 24b/07, 33a/22, 42a/20, 42a/22, 45a/20, 46a/16, 4a/23, 4a/24, 54b/17, 63a/18, 64b/19, 67a/17, 74a/10, 77b/20, 7a/22, 80a/26, 85a/15, 86b/17, 87a/12, 8b/09, 8b/10, 90b/22, 95a/16
veyāhūd <Ar.-Far. *bk. veya.* -9-
v. 101a/09, 102b/05, 23a/08, 28b/01, 40a/25, 46b/03, 75a/14, 81a/21, 87a/08
vidāc <Ar. Boyun damarlarından biri. -1-
v.+ dur 7b/15
vur - Vurmak, sokmak, ısırma. -2-
şu v.- ma 75a/20, 78b/21
vücūb <Ar. Gerekliklik. -1-
v.+ a 2a/21
vücūd 1. Varlık. 2. Beden. -1-
v.-i 61a/09 61a/08

Y

ya <Far. *bk. yā.* -4-
y. 100b/02, 28b/18, 65b/21, 92b/24
yā <Far. Ya, veya. <Ar. Ey, seslenme ünlemi. -593-
y. 100b/23, 100b/24, 101a/03, 101a/04, 102a/12, 102b/02, 102b/17, 102b/23, 102b/24, 103a/01, 103a/12, 103b/05, 104a/23, 104b/05, 104b/06, 104b/18, 105a/06, 105a/09, 105a/11, 105b/21, 106a/08, 106a/10, 106a/11, 106b/20, 106b/24, 108a/02, 108b/02, 108b/20, 108b/26, 109a/22, 109b/19, 10a/27, 10b/08, 10b/18, 10b/19, 10b/22, 110a/02, 110a/08, 110a/17, 110b/01, 111a/09, 111b/09, 111b/13, 111b/22, 112a/04, 112a/10, 112a/20, 112a/26, 112b/22, 113a/17, 113a/21, 113b/21, 114a/25, 114b/05, 114b/06, 116a/24, 11a/06, 11a/07, 11a/25, 11a/26, 11b/24, 11b/25, 12a/16, 12a/27, 13a/10, 13a/21, 13b/25, 14a/23, 14b/11, 15a/01, 15a/02, 15a/03, 15a/15, 15a/19, 15b/15, 16a/15, 16b/10, 16b/13, 16b/16, 17a/04, 18a/11, 18a/22, 18a/26, 18b/14, 18b/17, 19a/11, 19b/06, 19b/07, 19b/14, 1b/19, 20a/03, 20a/07, 20a/22, 21a/22, 21b/03, 21b/10, 21b/20, 23a/26, 23b/01, 23b/10, 23b/25, 24a/01, 24a/05, 24a/08, 24a/09, 24a/17, 24b/22, 25a/01, 25a/02, 26a/08, 26a/20, 26a/27,

26b/20, 26b/27, 27b/02, 28a/11, 28a/21, 28a/24, 29b/18, 29b/21, 29b/27, 2a/09, 30a/01, 30a/19, 30a/20, 30b/02, 30b/10, 30b/11, 30b/12, 30b/16, 30b/23, 31b/08, 32a/23, 32b/01, 32b/16, 32b/23, 32b/26, 32b/27, 33a/16, 33a/20, 33a/23, 33a/27, 33b/17, 34b/13, 35a/15, 35b/01, 36a/12, 36a/25, 36b/07, 37a/11, 38a/27, 38b/01, 39a/14, 39b/08, 39b/27, 3a/15, 3a/16, 3a/25, 3b/03, 3b/07, 3b/20, 3b/22, 3b/24, 40a/11, 40b/09, 41a/13, 41a/15, 41a/17, 41a/25, 41a/27, 41b/17, 41b/19, 41b/23, 42a/06, 42a/07, 42b/04, 42b/10, 42b/16, 42b/21, 43a/11, 43a/15, 43b/13, 43b/14, 43b/16, 43b/17, 43b/27, 44a/06, 44a/07, 44a/08, 44a/11, 44a/27, 44b/10, 45a/06, 45a/19, 45a/22, 45a/23, 45a/27, 45b/01, 45b/05, 45b/16, 45b/20, 46a/25, 46b/21, 48a/06, 48a/09, 48a/11, 48a/12, 48b/15, 49a/05, 49a/09, 49a/27, 49b/12, 4a/07, 4a/13, 4a/18, 4b/01, 4b/20, 50a/13, 50b/19, 50b/22, 50b/23, 51a/04, 51a/05, 51a/24, 51b/02, 51b/20, 51b/9, 52a/12, 52a/13, 52a/22, 53a/12, 53a/13, 53a/20, 53a/21, 53a/22, 53b/03, 53b/11, 53b/15, 54b/07, 54b/09, 54b/17, 54b/26, 55b/21, 55b/22, 56a/07, 56a/15, 56a/20, 56a/23, 57a/24, 57b/18, 58a/26, 58b/02, 58b/24, 59a/17, 59a/23, 59a/24, 59a/25, 59b/16, 59b/21, 59b/23, 5a/04, 5a/13, 5b/21, 60a/15, 60a/16, 60a/25, 61a/18, 64b/14, 64b/19, 64b/22, 65a/11, 65b/22, 66a/01, 66a/08, 66b/13, 66b/27, 67a/01, 68a/26, 68b/15, 69a/27, 69b/27, 6a/22, 6b/12, 70a/03, 70a/04, 72b/08, 72b/09, 72b/11, 72b/15, 72b/19, 72b/26, 73a/19, 74a/27, 74b/01, 74b/11, 74b/26, 75a/06, 75a/14, 75b/18, 76a/03, 76a/08, 76b/15, 76b/17, 76b/18, 77a/08, 77a/16, 77b/01, 77b/02, 77b/09, 77b/10, 77b/15, 77b/20, 77b/22, 77b/23, 78a/12, 78b/25, 79a/01, 79a/13, 79a/15, 79a/20, 79a/23, 79a/26, 79a/27, 79b/01, 79b/02, 79b/03, 79b/13, 79b/15, 79b/19, 79b/20, 79b/21, 7b/03, 7b/27, 80a/23, 80a/24, 80b/16, 80b/25, 81a/12, 81a/13, 81a/20, 81a/23, 81a/24, 81a/25, 81b/04, 81b/10, 81b/20, 81b/22, 81b/23, 81b/24, 82a/05, 82a/16, 82a/20, 82b/01, 82b/05, 82b/15, 83a/19, 84a/16, 84b/05, 85a/20, 85b/03, 85b/09, 85b/19, 85b/25, 86b/10, 87a/01, 87a/09, 87a/12, 87a/13, 87a/14, 87a/21,

87b/04, 87b/10, 87b/19, 88a/09, 88a/10, 88a/17, 88a/27, 88b/11, 89a/21, 89b/15, 89b/19, 89b/21, 8a/22, 8b/08, 8b/11, 8b/14, 8b/15, 8b/17, 8b/18, 90a/14, 90a/15, 90a/18, 90a/26, 90a/27, 90b/16, 90b/20, 90b/23, 91a/11, 91a/17, 91a/18, 91a/19, 91a/27, 91b/15, 91b/18, 91b/19, 92a/05, 92b/02, 92b/03, 92b/05, 92b/09, 92b/18, 92b/19, 92b/20, 92b/25, 93a/14, 93a/22, 93a/26, 93b/08, 93b/15, 94a/18, 94a/19, 94a/26, 95a/02, 95b/09, 95b/11, 95b/14, 95b/16, 95b/26, 96b/14, 97a/03, 97a/12, 97a/14, 97a/22, 97a/23, 97a/25, 97b/06, 97b/12, 97b/21, 98a/14, 98b/05, 98b/14, 98b/22, 99a/03, 99b/21, 9a/03, 9a/04, 9a/08, 9b/19, 101b/04, 108b/15, 3b/19, 48a/21, 81a/06, 86b/18

yabān <Far. İnsan yaşamayan kıraç yer. -3-
y. 106b/27, 115a/02, 115a/03

yabanī <Far. Yabanla ilgili. *bk. yabān*. -1-
y.+ sin 28a/22

yabca Yavaş, yavaşça, sessizce. -2-
y. 64a/06

yābis <Ar. Kuru, kuru özelliğe sahip nesne. -136-

y. 100a/23, 100b/02, 103a/15, 104b/27, 105a/05, 105a/07, 105a/08, 107a/15, 107a/17, 107b/04, 107b/08, 108a/20, 109a/05, 10a/12, 10a/13, 112b/14, 113b/06, 115b/11, 116a/12, 116a/13, 12b/22, 13a/14, 13b/10, 17b/05, 19a/10, 25a/11, 28b/13, 30a/01, 3b/27, 53b/18, 53b/20, 54a/12, 55a/01, 55a/11, 55a/16, 58a/03, 66a/11, 68a/11, 6a/10, 75b/07, 79a/15, 82a/09, 87a/07, 87a/19, 95b/12, 29b/27

benefşe-i y. 20b/09

benefşe'-i y. 27b/17

farāsiyūn-ı y. 55a/18

kişnīc-i y. 104b/04, 91b/08

sebel-i y. 31b/27

sū'-i mizāc-ı y. 59b/18

tekmīd-i y. 81a/05

teşennūc-i y. 26a/02, 81b/17

zūfā'-yı y. 17b/15

y.+ dür 104a/22, 61a/19, 61a/23, 61a/27, 61b/10, 61b/15, 61b/17, 61b/25, 61b/26, 62a/03, 62a/04, 62a/09, 62a/11, 62a/16, 62a/18,

62a/21, 62a/23, 62a/27, 62b/02, 62b/12, 62b/14, 62b/19, 62b/22, 62b/24, 62b/25, 62b/26, 63a/04, 63a/09, 63a/11, 63a/16, 63a/17, 63a/18, 63b/03, 63b/06, 63b/07, 63b/09, 63b/10, 63b/11, 63b/12
 küzbere'-i y.+ dūr 61b/14
 teşennüç-i y.+ dūr 26a/16
 'unşul-ı zūfā-yı y.+ ile 24b/24
 y.+ iniñ 62a/20
 y.+ lerdür 62a/14
 y. ola 106a/06, 108a/21, 73b/07, 74b/05, 75a/09
 y. olmak 104b/10, 108a/26, 10b/14, 110a/06, 13a/01, 13a/27, 19a/09, 43b/10, 4b/25, 54b/04, 71b/17, 72b/01, 73a/22, 74b/09, 75a/10, 78a/15, 79a/07, 8b/12
 y. olmağdan olurısa 87a/18
 y. olsa 30a/09, 42b/01, 55a/16, 55a/27, 76b/17
 y. olup 87b/17
 y. olur 38a/20, 65b/25, 73a/20
 y. olurısa 42a/23
yād <Far. Anma, hatırlama. -2-
 y. edeler 3a/05
 y. etmeyüp 2a/16
yādigār <Far. Hatıra, anı. -1-
 y. kalup 3a/05
yağ Yağ. -505-
 y. 104a/13, 40b/06, 43b/21, 76a/07, 85b/26, 88b/01, 89a/05
 y.+ da 77b/07
 y.+ dan 40a/08
 y.+ ı 100b/15, 101a/14, 101a/15, 103a/03, 104a/12, 106a/13, 107b/11, 108b/11, 109a/19, 10a/15, 10a/21, 110a/23, 110a/24, 111b/25, 114b/22, 11a/26, 11b/07, 12a/18, 12a/19, 12b/20, 13a/04, 13a/17, 13a/19, 13b/15, 13b/21, 14a/19, 14b/03, 14b/23, 15a/06, 15a/08, 15b/05, 15b/11, 15b/16, 15b/17, 16b/19, 18b/02, 19a/12, 19b/13, 20a/23, 20b/19, 21a/17, 21b/03, 21b/23, 22a/06, 23a/26, 24b/05, 24b/11, 24b/15, 24b/16, 24b/17, 25b/12, 25b/20, 25b/21, 25b/23, 26a/08, 26a/15, 26b/05, 27b/08, 28a/19, 28a/25, 28b/05, 29b/05, 35b/05, 36a/01, 36a/02, 37a/02,

37b/20, 37b/22, 38a/15, 38a/23, 38b/08, 38b/27, 39b/10, 39b/16, 39b/17, 39b/21, 3b/17, 3b/22, 3b/23, 40a/05, 40a/24, 40a/25, 40b/02, 40b/06, 40b/07, 40b/23, 40b/24, 41a/04, 41a/25, 42a/03, 42a/24, 42b/01, 43a/25, 43b/14, 44b/01, 44b/27, 46a/19, 47a/06, 48b/08, 4a/22, 50b/15, 50b/16, 51b/13, 52a/09, 53a/09, 53b/13, 54b/07, 54b/17, 54b/18, 55a/09, 56a/09, 56a/22, 5b/20, 60a/03, 65a/13, 65b/05, 65b/07, 65b/08, 66a/07, 66b/02, 66b/03, 67a/09, 67a/10, 69a/24, 6a/22, 6b/22, 70b/22, 73a/13, 73b/12, 73b/13, 76a/03, 76a/11, 77b/09, 7a/26, 81a/18, 81b/19, 81b/25, 85b/07, 85b/25, 86a/14, 86b/03, 86b/06, 87a/27, 87b/08, 87b/13, 88a/17, 88a/27, 89b/16, 8a/14, 8a/26, 8a/27, 8b/24, 93b/22, 98b/26, 9b/01, 67a/09
 y.+ ı ola 60a/03
 y.+ ıdur 114b/08
 y.+ ıla 103a/23, 10a/21, 40a/10, 48a/02, 65b/02, 6b/20, 77b/07, 85b/21, 88a/25, 98b/12
 y.+ in 103a/16, 16a/27, 33b/10, 39a/03, 40b/11, 41a/01, 43b/16, 54b/11, 55a/10, 55b/07, 5b/12, 76b/25, 7b/10, 85b/19, 85b/20, 88b/10, 88b/11, 88b/12, 89a/14, 90a/19, 92a/25, 92a/26, 93b/17
 y.+ in uralar 26b/01
 y.+ ina 25b/09, 38a/18, 41a/18, 41b/27, 45a/03, 49b/06, 94b/16
 y.+ ında 24b/22, 25b/01, 39a/01, 39a/05, 40a/07, 40b/21, 49b/10, 67b/10
 y.+ ından 19a/15, 28b/11, 39b/24
 y.+ ını 22b/05, 49b/02, 77b/08
 y.+ ısına 5b/14
 y.+ ıyla 100b/10, 100b/16, 101a/02, 102a/04, 102a/21, 103a/22, 104a/13, 105b/21, 108b/13, 108b/20, 10a/01, 114b/21, 12a/11, 13a/04, 13b/25, 15b/19, 15b/20, 19a/20, 19b/25, 24a/22, 25a/22, 25a/23, 25a/26, 25b/14, 26a/09, 26a/24, 26a/26, 26a/27, 27a/08, 28a/21, 28a/27, 28b/04, 29a/27, 30b/17, 30b/21, 32b/04, 35b/20, 36a/09, 36b/05, 37b/17, 37b/18, 37b/21, 38a/05, 38a/17, 40b/15, 42a/22, 42b/01, 42b/03, 43b/16, 44a/08, 44a/14, 47b/02, 48a/10, 48a/12, 48a/23,

49a/07, 4b/01, 4b/03, 4b/13, 4b/18, 52a/07, 52a/09, 53a/04, 56a/09, 58b/24, 58b/25, 5a/14, 66a/07, 66a/19, 69a/15, 69a/24, 69a/25, 69b/21, 6a/16, 6b/18, 74b/01, 74b/26, 78a/10, 78a/11, 78b/23, 79b/05, 7b/06, 80b/24, 81a/08, 81a/09, 81a/19, 81b/14, 81b/15, 81b/22, 83a/09, 86a/21, 86b/08, 86b/17, 86b/18, 87a/21, 87b/11, 87b/14, 89a/16, 92a/12, 93b/15, 94b/10, 95b/26, 97b/01, 97b/13, 98b/12, 9b/01, 43b/16

y.+ ıyıla ola 47b/02, 70a/02

y.+ lar 14a/18, 14b/05, 17a/13, 20b/19, 21b/21, 22a/06, 25b/20, 26a/16, 27b/11, 28a/19, 28a/20, 35b/05, 36a/01, 38a/14, 38a/22, 40a/05, 52a/20, 8b/19

y.+ lardan 20a/23, 24b/17, 25b/21, 37b/20, 38a/03, 39b/16, 3b/22, 3b/23, 7a/26

y.+ ları 13b/14, 59b/20, 70b/12

y.+ larıla 100b/21, 114b/22, 18b/01, 20b/24, 22a/06, 23a/03, 27b/08, 28a/25, 28b/05, 36a/27, 36b/09, 37a/02, 4a/22, 50b/15, 51b/12, 59b/25, 65b/08, 67a/10, 67a/21, 73b/12, 73b/13, 81b/15, 86a/14

y.+ ların 26a/10

y.+ lı 78a/03

y.+ lıdur 29b/09

yağla - Yağlamak. -8-

y.- mak 59b/25

y.- makdur 21b/22, 50b/15

y.- yalar 104a/13, 19a/20, 85b/21, 88a/25

y.- yup 65b/12

yağlu Yağlı. -6-

y. 110a/03, 113b/14, 31a/05, 41a/19, 98a/04

y.+ lar 5a/02

yağrın Sırt, sırtın yukarı kürek kısmı. -6-

y. 66b/10

y.+ a 71a/16

y.+ ı 26a/14, 71b/03, 71b/08, 92b/17

yāhūd <Far. Yahut, ya da. -666-

y. 100a/01, 100a/06, 100a/12, 100a/22, 100b/12, 100b/16, 100b/17, 100b/23, 100b/25, 101a/11, 101a/15, 101a/17, 101a/19, 101b/19,

102a/02, 102a/09, 102a/11, 102a/18, 102a/19, 102a/22, 102a/24, 102b/02, 102b/04, 103a/01, 103a/12, 103a/23, 103b/25, 104a/06, 104a/07, 104a/12, 104a/13, 104a/15, 104b/05, 104b/19, 104b/20, 105a/06, 105a/07, 105a/14, 105a/15, 105a/20, 105b/08, 105b/12, 105b/22, 105b/27, 106a/04, 106a/06, 106a/10, 106a/11, 106a/12, 106a/22, 106a/23, 106a/26, 106b/09, 106b/11, 106b/17, 106b/20, 107b/15, 107b/24, 108a/03, 108a/06, 108a/10, 108a/16, 108a/20, 108b/02, 108b/08, 108b/09, 108b/14, 109b/03, 109b/07, 109b/18, 109b/20, 109b/21, 10a/22, 10a/23, 10a/26, 10b/01, 10b/08, 110a/02, 110a/03, 110a/10, 110a/11, 110a/22, 110a/23, 110a/24, 111a/09, 111a/23, 111a/25, 111b/02, 111b/04, 112a/05, 112a/11, 112a/13, 112a/16, 112a/17, 112b/19, 112b/24, 113b/14, 114a/04, 114a/12, 114a/14, 114b/07, 114b/23, 114b/27, 11a/06, 11a/19, 11a/20, 11a/21, 12b/05, 14a/14, 14a/20, 14b/11, 14b/14, 15b/20, 15b/23, 16a/16, 16b/01, 16b/16, 17a/09, 18b/14, 19a/22, 19b/05, 20a/09, 20b/12, 20b/17, 20b/23, 21a/23, 21b/04, 21b/11, 21b/15, 21b/18, 23a/02, 23a/23, 23b/13, 23b/21, 24a/16, 24b/01, 24b/21, 25a/17, 25b/17, 25b/22, 26a/08, 26a/19, 26a/20, 26a/27, 27a/06, 27b/06, 27b/11, 27b/17, 28a/11, 28a/12, 28b/21, 28b/25, 29b/07, 29b/18, 30b/14, 30b/16, 30b/17, 30b/21, 31b/08, 32a/22, 32b/10, 32b/11, 32b/21, 32b/22, 32b/27, 33a/14, 34b/05, 35a/01, 35a/13, 35a/14, 35a/16, 35a/20, 35b/16, 35b/23, 36a/02, 36a/04, 36a/10, 36a/11, 36a/13, 36a/24, 36b/07, 37b/05, 37b/18, 38a/08, 38a/14, 38a/15, 38a/16, 38a/19, 38a/23, 38a/27, 38b/17, 38b/19, 38b/20, 39b/02, 39b/05, 39b/06, 39b/17, 39b/18, 39b/26, 3b/07, 3b/10, 3b/13, 3b/14, 3b/15, 3b/17, 3b/21, 3b/22, 3b/25, 3b/26, 40a/12, 40b/01, 40b/02, 41a/02, 41a/03, 41a/04, 41a/11, 41a/13, 41a/14, 41a/17, 41a/18, 41a/21, 42a/06, 42a/14, 42a/25, 42b/03, 42b/06, 42b/09, 43a/06, 43a/11, 43a/14, 43a/15, 43a/19, 43a/26, 43a/27, 43b/02, 43b/05, 43b/07, 43b/09, 43b/15, 43b/26, 44a/14, 44a/22, 44a/25, 44b/15, 45a/15, 45a/16, 45a/22, 45a/24, 45a/25, 45a/26, 45b/10, 45b/19, 46a/14, 46a/26, 46b/08,

46b/09, 46b/10, 46b/18, 46b/19, 46b/25, 47b/02, 48a/10, 48a/11, 48a/20, 48a/25, 48a/26, 48b/07, 48b/10, 48b/11, 48b/12, 48b/20, 48b/21, 48b/22, 48b/24, 48b/26, 49a/02, 49a/10, 49a/20, 50a/10, 50a/13, 50b/05, 50b/06, 50b/07, 50b/09, 50b/24, 51a/01, 51a/02, 51a/04, 51a/09, 51a/13, 51a/14, 51b/04, 51b/20, 52a/08, 52a/09, 52a/22, 52a/23, 52a/25, 52b/01, 52b/09, 52b/11, 52b/20, 52b/24, 53a/04, 53a/07, 53a/13, 53a/16, 53a/18, 53a/21, 53b/01, 53b/12, 53b/13, 53b/14, 53b/19, 54a/02, 54b/02, 54b/06, 54b/09, 54b/14, 54b/16, 54b/21, 55a/01, 55a/10, 55b/04, 55b/19, 55b/20, 55b/24, 55b/25, 56a/02, 56a/04, 56a/05, 56a/09, 56a/19, 56a/25, 56a/27, 56b/01, 57a/26, 57a/27, 57b/01, 57b/02, 57b/18, 58a/18, 58a/21, 58b/09, 58b/19, 59a/06, 59a/23, 59a/24, 59b/16, 59b/22, 5a/06, 5a/27, 5b/22, 5b/23, 5b/24, 60a/03, 60a/18, 60b/06, 61a/06, 64b/05, 65a/11, 65b/07, 65b/09, 66a/02, 66a/14, 66a/15, 66a/19, 66b/14, 67a/01, 67a/08, 67b/07, 69b/18, 69b/19, 69b/26, 6a/08, 70a/01, 70a/03, 70a/19, 70b/11, 70b/12, 72b/07, 72b/12, 72b/19, 73a/15, 73a/24, 73a/26, 73b/07, 73b/23, 73b/27, 74a/04, 74a/10, 74a/14, 74a/26, 74a/27, 74b/01, 74b/04, 74b/17, 74b/22, 74b/24, 75a/09, 75a/11, 75a/12, 75a/13, 75a/15, 75b/26, 76a/08, 76a/15, 76a/20, 77a/17, 77b/03, 77b/09, 77b/24, 78a/02, 78a/04, 78a/11, 78a/19, 78a/22, 78a/27, 79a/04, 79a/11, 79a/13, 79a/15, 79a/19, 79a/22, 79a/23, 79a/24, 79a/25, 79b/01, 79b/08, 79b/11, 79b/14, 79b/16, 79b/19, 79b/26, 7b/04, 7b/25, 80a/22, 80b/07, 80b/08, 80b/09, 80b/14, 80b/15, 80b/21, 80b/23, 80b/24, 81a/04, 81a/15, 81a/19, 81a/20, 81a/26, 81b/04, 81b/08, 81b/20, 81b/23, 82a/10, 82a/14, 82a/15, 82a/18, 82a/22, 82a/26, 82b/02, 82b/03, 82b/05, 82b/09, 82b/11, 82b/17, 82b/26, 83a/10, 83a/18, 83a/20, 84b/06, 84b/09, 84b/19, 84b/20, 84b/26, 85a/07, 85a/13, 85a/20, 85a/23, 86a/02, 86a/03, 86a/20, 86a/23, 86a/24, 86a/26, 86b/08, 86b/11, 86b/15, 87a/07, 87a/09, 87a/10, 87a/11, 87a/22, 87a/24, 87b/03, 87b/11, 87b/12, 87b/13, 87b/14, 88a/10, 88b/01, 89a/08, 89a/21, 89a/22, 89b/09, 89b/13, 89b/14, 89b/18, 89b/23, 8a/01, 8a/06, 8a/07, 8a/24,

8b/14, 8b/15, 8b/16, 8b/17, 8b/20, 8b/25, 90a/01, 90a/03, 90a/25, 90a/26, 90a/27, 90b/09, 90b/18, 90b/26, 91a/01, 91a/03, 91a/04, 91a/06, 91a/08, 91a/14, 91a/16, 91b/01, 91b/03, 91b/15, 91b/18, 92a/10, 92a/26, 92b/02, 92b/03, 92b/04, 92b/05, 92b/06, 92b/19, 92b/20, 92b/23, 92b/26, 92b/27, 93a/02, 93a/11, 93a/27, 93b/01, 93b/12, 93b/23, 93b/24, 94a/20, 94a/21, 94a/22, 94a/26, 94b/03, 95a/04, 95a/07, 95a/08, 95a/15, 95a/16, 95a/22, 95a/23, 95b/09, 95b/10, 95b/13, 95b/25, 96a/04, 96a/08, 97a/13, 97a/24, 97b/01, 97b/02, 98b/16, 98b/17, 98b/18, 98b/24, 99a/04, 99b/07, 9a/04, 9a/10, 9a/18, 9b/18, 101a/05, 101a/06, 104a/14, 104b/25, 15a/02, 39b/10, 41a/23, 41b/06, 65b/22, 76a/08, 93b/04, 107b/23

yak - Yakmak, karartmak, yakı yakmak. -11-

y.- a 95a/13

y.- alar 33b/09, 41a/20, 49b/27, 7a/15

y.- ar 29b/10, 29b/13, 99b/27

y.- masın 83b/06

y.- up 67a/04

yakın Yakın. -18-

y. 103b/24, 108b/05, 12b/18, 13b/13,

24a/26, 26b/19, 41a/20, 46a/10, 65b/14, 71a/24, 75a/19, 96a/16

y.+ dur 71b/11, 84a/21, 97b/26

y. kıla 48a/27

y. olıcağ 14b/25

y. olur 14a/06

yakıya - Yakı yakmak. -1-

y.- lar 59b/05

yakı Yakı. -89-

y. 105b/19, 113b/02, 36b/05, 51a/25,

61b/25, 73b/15, 89a/13

y.+ dur 89a/09, 93a/16

y. edeler uralar 92b/11

y. edeler 102b/03, 105a/15, 105b/22,

106a/12, 106b/21, 106b/25, 108a/06, 108a/10,

108b/13, 108b/18, 108b/21, 110a/27, 110b/01,

111b/14, 111b/16, 113b/07, 114a/08, 114a/13,

115a/09, 29b/21, 29b/26, 30a/02, 30b/20,

32b/13, 35a/19, 38b/09, 46b/10, 47b/11, 4a/25,

57b/07, 58b/06, 58b/07, 65a/01, 6b/06, 73b/03,

73b/17, 77a/09, 78b/25, 79b/04, 79b/06, 81b/24, 89a/10, 89b/22, 90a/03, 91a/13, 91a/15, 91a/24, 92b/26, 93a/19, 95b/08

y. ödüp uralar 12a/19
y. ödüp 30a/03
y. etmek 72a/04
y. etseler 101b/12
y. eylemek 115a/13, 37b/19
y. eyleseler 94b/08
y. eyleseler 77a/14, 25b/14, 37b/10
y. eyleser 37b/08
y.+ lar 13b/21, 30a/15, 46b/09, 59b/05,

71b/07

y.+ lar uralar 15b/20, 47a/23
y.+ larıla 11b/11, 27b/07
y.+ larında 108b/13
y.+ yı edeler 108b/10, 12a/18, 48a/01,

92a/12

y.+ yıla 30b/19, 38b/06, 73b/01

yākūt <Ar. Yakut taşı. -7-

y. 61a/13, 62b/11
y.-ı rummānī 58a/07
y.+ dan 62b/11
y.+ uñ 61a/14, 61a/15, 61a/17

yākūtī <Ar.-Far Yakuta ait, yakutla ilgili.

Metinde terkip adı. -1-

müferrih-i y.+ nūñ 58a/05

yala - Yalamak. -6-

y.- maş 55a/12
y.- şalar 56b/07
y.- yalar 66a/08, 67b/13, 90b/26,

54b/11

yalat - Yalatmak. -1-

y.- alar 97a/03

yalınlan- Parlamak, ışıldamak, ışık saçmak, alevlenmek. -1-

y.- maş 51b/16

yaluqlan - *bk. yalıqlan-*. -3-

y.- maş 68b/11, 70b/08

y.- maş olur 60a/21

yaluqla- *bk. yalıqlan-*. -1-

y.- ya 72b/14

yaluqlan- *bk. yalıqlan-*. -7-

y.- a 41a/20

y.- maş 45a/05, 66a/24, 79a/07, 79b/02, 89b/11, 92a/19

yaluqluz Yalnız, tek başına. -10-

y. 101b/03, 14b/19, 33a/15, 3b/20, 44b/14, 4a/25, 4b/03, 90a/18, 94a/01

y.+ ca 111a/11

yan - Yanmak. -6-

y.- a 41a/20
y.- ar 4b/24, 82b/08
y.- maşdan 22a/25
y.- mış 49a/01, 42a/22

yan 1. Yan, taraf. 2. Kalça kemiğinin üst bölümü.

-11-

y. 22b/09
y.+ a 39b/25
y.+ ına 30b/08, 72a/14
y.+ ında 32a/15, 66b/10, 71b/02,

97b/24

y.+ ında bir 64a/17
y.+ ında olur 68b/20
y.+ ındadır 66b/08

yandaş Devedikeni, yabani enginar. -1-

y.+ ı 55b/08

yangun Yangın, hararet, ateş. -1-

y.+ ın 92b/23

yañ *bk. yan.* -12-

y.+ a 107b/25, 10a/15, 21a/26, 30b/27, 71a/17, 86b/14, 92a/20

y.+ a olsa 7a/01

y.+ a olur 71a/18

yaña *bk. yağ.* -4-

y. 41a/22
y.+ da 27a/19
y.+ lardan 53b/03

yañak Yanak. -1-

y.+ ları 65b/24

ya'nī <Ar. Yani. -333-

y. 100a/08, 100a/13, 100b/09, 101b/07, 101b/15, 102a/12, 103b/19, 103b/20, 104a/04, 104a/16, 104a/22, 104b/21, 105a/19,

105a/21, 105a/26, 105b/05, 105b/10, 105b/23, 107a/19, 108a/15, 108b/01, 108b/27, 109b/08, 109b/15, 109b/21, 109b/22, 110a/18, 111b/02, 111b/13, 111b/14, 111b/20, 111b/22, 112a/24, 112b/04, 113a/04, 113a/09, 113b/02, 113b/10, 113b/19, 113b/27, 114a/05, 114a/16, 115a/15, 115b/13, 115b/18, 14a/11, 15b/08, 15b/24, 16b/12, 17a/27, 17b/04, 17b/10, 17b/24, 19a/14, 19a/19, 19b/05, 20b/12, 20b/13, 21a/24, 21b/02, 22a/02, 22a/04, 22a/06, 23b/15, 24a/26, 24b/21, 24b/22, 25a/04, 25b/13, 26a/05, 26b/18, 27b/26, 28a/12, 28a/17, 28a/24, 28a/26, 28b/01, 28b/15, 29a/02, 29b/06, 29b/10, 29b/12, 2a/09, 30a/01, 30a/10, 31a/09, 31a/16, 31b/22, 31b/26, 32a/04, 32a/10, 32a/12, 32a/14, 32a/19, 32b/03, 32b/16, 32b/17, 33a/02, 33a/10, 33b/26, 34a/07, 34a/26, 34b/02, 34b/07, 34b/15, 35a/06, 35a/19, 35b/13, 35b/23, 36a/05, 36a/11, 36a/17, 36a/18, 36b/04, 37a/05, 37b/12, 37b/14, 39b/02, 39b/23, 3a/14, 3b/12, 40a/03, 40a/19, 40b/09, 40b/13, 41a/08, 41b/05, 41b/19, 42a/05, 42a/20, 42a/21, 43a/07, 44b/08, 44b/19, 45a/04, 45a/05, 45a/26, 46b/08, 46b/09, 47a/20, 47a/22, 47b/25, 48a/06, 48a/14, 48b/03, 49b/21, 4a/04, 4b/01, 50a/21, 50b/07, 51a/10, 51a/16, 52a/05, 55a/11, 55a/18, 57a/27, 57b/05, 57b/11, 57b/17, 58a/19, 59a/17, 5a/20, 61a/23, 61a/25, 61b/01, 61b/03, 61b/05, 61b/07, 61b/09, 61b/14, 61b/23, 62b/09, 62b/22, 63a/08, 63a/17, 63b/10, 64a/09, 64a/20, 64b/11, 64b/19, 65a/01, 65a/11, 65a/14, 65a/22, 65b/03, 65b/05, 65b/23, 65b/27, 66a/11, 66b/12, 66b/25, 67a/11, 67b/27, 68a/25, 68b/06, 68b/10, 69a/03, 69a/11, 69b/24, 6a/09, 6a/24, 70a/07, 70a/16, 70a/18, 70b/05, 70b/08, 70b/12, 70b/13, 70b/24, 70b/26, 71b/05, 71b/26, 72a/14, 72a/17, 72a/22, 72a/27, 72b/13, 73a/26, 73b/08, 73b/10, 73b/14, 74a/15, 74a/17, 74b/22, 75a/19, 75b/08, 75b/09, 75b/15, 75b/24, 76a/10, 76a/27, 77a/20, 77a/23, 77a/26, 78a/04, 78b/22, 78b/24, 80a/13, 80a/14, 80a/16, 80a/17, 80b/17, 80b/21, 81a/09, 81a/10, 81a/19, 81b/25, 82a/16, 83a/18, 83b/25, 84a/19, 84b/04, 84b/24, 85a/22, 85b/11, 85b/22, 86a/16, 87a/21, 87b/24, 89a/19, 89a/22, 89b/05, 89b/08, 8a/02,

8a/24, 90a/01, 90b/26, 90b/27, 91b/09, 91b/27, 92b/25, 93a/17, 93b/05, 93b/10, 94b/02, 95a/14, 95a/19, 95b/17, 95b/21, 95b/25, 96a/09, 96b/04, 97a/11, 97b/11, 97b/16, 97b/17, 97b/19, 97b/23, 98a/03, 98a/04, 98a/07, 98a/12, 98a/14, 98b/06, 98b/08, 98b/13, 98b/14, 99b/04, 99b/07, 99b/22, 51a/13, 80b/18, 90b/13, 2a/22, 50a/12, 35a/26, 74a/03, 74a/13, 104a/23, 77b/03, 94b/04, 100a/20, 105a/06, 28b/17, 37b/12, 107b/25, 11a/24, 84b/22, 89a/09, 106b/01, 32b/13, 24a/05, 71b/14

yapış - Yapışmak. -7-

y.- mağa 48a/24

y.- mak 30a/05, 98a/24

y.- mamağdur 30a/11

y.- sa 39a/09

y.- ur 49a/18, 9b/16

yapışdur - Yapıştırmak. -8-

y.- a 9b/18

y.- alar 35a/16, 49b/06, 49b/11, 53a/05

y.- ı koyasın 49b/10

y.- mak 49b/06

y.- up 9b/17

yapışuk Yapışık. -1-

y. 74a/15

yaprak Yaprak. -99-

y. 85b/05

y.+ ı 100a/18, 104a/10, 104a/15, 104a/17, 104b/27, 105b/11, 106b/22, 107b/18, 108a/08, 10b/11, 110b/09, 111a/01, 113a/04, 116a/18, 12b/23, 13a/11, 13b/10, 14b/17, 20a/25, 24a/27, 24b/01, 24b/09, 25b/07, 25b/13, 26b/02, 26b/03, 26b/04, 27a/23, 35b/22, 38b/20, 40a/27, 40b/01, 41a/10, 43a/18, 43a/23, 44a/23, 44b/06, 44b/26, 46a/19, 48b/12, 4a/24, 51a/11, 51a/24, 53a/07, 53a/13, 54a/05, 65b/02, 73b/02, 74b/15, 77a/27, 79b/06, 82b/02, 83a/07, 84b/24, 85b/05, 85b/13, 85b/22, 85b/23, 86b/01, 87b/05, 89a/25, 8b/25, 90a/18, 90a/22, 93a/08, 93a/18, 93b/06, 94a/16, 96a/01, 96b/24, 96b/25, 98b/26, 70b/19

y.+ ın 33b/08, 34b/19, 45b/25, 48a/14, 51a/22, 8b/25, 90a/02

y.+ ınu 111b/03
y.+ ıyıla 50a/07, 55b/24, 56a/27,
81a/14, 11a/20
yar Salya. -13-
y.+ ı 16a/06, 16b/22, 17a/24, 46a/08,
46b/11, 47a/14, 55b/16, 72b/03, 72b/06, 74a/18,
74b/18, 77b/17, 81b/06
yar - Yarmak. -6-
y.- alar 72b/22
y.- arlar 68b/04
y.- dum 64a/14, 64a/17
y.- salar 56b/25
y.- up 114a/16
yara - Yaramak, fayda vermek. -35-
y.- maz 110b/26, 17a/11, 17a/24,
20b/05, 25a/11, 36a/02, 4b/27, 59b/14, 64b/07,
67b/23, 76a/16, 76a/19, 81a/16, 81b/10, 94a/22,
99b/13, 9a/24
y.- maz ola 73b/08
y.- maz olmak 11a/08, 16a/01
y.- maz olmağdır 60a/13
y.- maz olmağına 111b/19
y.- maz olsa 94a/25
y.- maz olup 89b/09
y.- mazdur 100a/10, 21b/14, 52b/17
y.- mazi 44b/10, 97b/25
y.- mazıdır 113b/17, 70b/07
y.- mazlığında 80a/10
y.- mazlığından olurısa 15a/21
yārān <Far. Dostlar, arkadaşlar.
(Metindeterkip adı.)
-1-
y.+ ıla 18b/25
yardım Yardım. -1-
y. edeler 92a/24
yarı Yarı, yarım. -5-
y. 106b/04, 28b/03, 71b/08
y.+ sı 24b/11, 76b/04
yarıl - Yarılmak. -4-
y.- mağı 84a/18
y.- mağdır 97a/22
y.- ur 23b/24, 90b/22
yarım Yarım. -7-

y. 113b/27, 17b/06, 31b/08, 37a/10,
44a/13, 67b/11, 73b/03
yarında Ertesi, ertesi gün. -1-
y.+ sı 37b/02
yarpuz Yarpuz (*Mentha pulegium*). -30-
y. 11b/12, 18a/27, 41a/13, 42a/06,
42a/14, 42a/15, 44b/05, 44b/06, 48b/18, 52a/11,
55a/04, 69b/27, 82b/10, 8a/06, 92a/01, 9a/14
y.-ı cebelī 104b/06
y.+ ı 111b/01, 111b/07, 11b/14,
18b/03, 42a/13, 68a/15, 75b/03, 77a/27, 77b/01,
81a/22, 94b/05
y.+ ıla 43b/08, 54b/24
yaruk Yarık. -2-
y.+ lardan 53a/01
y.+ larına 53a/09
yāsemīn <Far. Yasemin (*Jasminum officinale*). -
7-
y. 114b/22, 14a/18, 22a/06, 24b/23,
47a/06, 6a/22, 8b/06
yaşşı Yassı. -9-
y. 102a/05, 116a/18, 54a/27, 55a/04,
81b/02
y.+ ca eyleye 7a/17
y.+ ca ola 54b/01, 56a/02
y. olsa 32a/09
yaş Yaş, nemli, taze, ıslak. Yaş, yıl. -117-
y. 102b/02, 102b/04, 105a/08,
105a/09, 106a/01, 106a/22, 107b/04, 108a/09,
108b/09, 109b/13, 109b/20, 110a/10, 110b/13,
115b/05, 116a/14, 11a/19, 12b/21, 13a/11,
15a/08, 15a/12, 15a/16, 20b/17, 20b/21, 21b/06,
21b/11, 22b/09, 24b/02, 26b/03, 27b/16, 28b/04,
29a/06, 29a/08, 29a/21, 29b/16, 29b/20, 30a/17,
33a/08, 33a/14, 33a/17, 33b/04, 33b/20, 35b/22,
36b/05, 36b/17, 37a/12, 38b/02, 38b/05, 38b/08,
38b/19, 39b/01, 41b/06, 42b/11, 42b/14, 43b/01,
45b/02, 45b/24, 46a/14, 46b/04, 46b/14, 47a/17,
47b/20, 48b/08, 4a/23, 51a/15, 51b/01, 53a/23,
54b/08, 55b/18, 55b/19, 58b/23, 64a/09, 66a/11,
69a/12, 6a/20, 6b/05, 73b/02, 74b/18, 74b/20,
75a/14, 77a/16, 81b/23, 85a/13, 87b/03, 87b/04,

89a/24, 8b/24, 90a/02, 90a/15, 93a/22, 93b/16,
94b/01, 94b/02, 94b/08, 95b/09, 9a/27, 109b/13
y.+ ca édeler 105b/06
y.+ dan 17b/14, 63b/27
y. édeler 104a/15, 93b/04, 97b/01
y. gelmek 11a/04
y.+ ı 32a/01
y.+ ından 7a/23
y.+ ını 62a/20
y.+ lar 31a/21
y. ola 18a/26, 21b/04
y. olurısa 42a/18
yaşar - Yaşarmak, ıslanmak. -13-
y.- mağa 34b/01, 36b/21
y.- mağ 28b/16, 29a/03, 29b/11,
29b/12, 31b/26, 36a/18, 37a/12, 37b/15, 51b/22
y.- mağda 30a/24
y.- ur 38a/25
yaşart - Yaşartmak, ıslatmak. -3-
y.- a 29a/02
y.- ur 36b/11, 36b/12
yaşlık - Islaklık. -1-
y.+ dan ola 36b/01
yaşlu - Yaşlı. -1-
y. 75b/08
yaşugur - Kuruca, kuru gibi. (?) -1-
y.+ ısa 48a/14
yat - Yatmak. -30-
y.- a 17a/01, 23a/25, 39b/25
y.- acağ 104a/21, 32b/04
y.- alar 13a/12, 57b/08, 76b/19
y.- amaz 71b/01
y.- an 26b/12
y.- duğı 13a/12
y.- mağ 112b/14
y.- mağda 65b/26, 65b/27
y.- mağdan 35b/02, 36a/14, 47a/09,
51b/07
y.- mamağ 66b/11
y.- maya 52a/01
y.- sa 71b/02, 15b/09
y.- up 12b/24, 37a/27, 66b/10, 70b/09,
71b/04

y.- ur 15b/22
y.- uriken 112a/16
yatış - Yatışmak. -1-
y.- mağ 70a/08
yatur - Yatırmak. -2-
y.- a 32a/10
y.- mayalar 46b/07
yavru - Yavru. -4-
y.+ lar 5a/02
y.+ sı 30b/16
y.+ sın 30b/15
y.+ sını 35a/15
yavş - *bk. yavşan.* -1-
y. 41a/10
yavşan - Yavşan otu (*Artemisia*). -4-
y. 103b/19, 104a/04
y.+ ı 41a/12
y.+ ıla 26b/12
yavuncut - Kötülük ettirme, kötü davrandırma,
zarar verdirmeye. -1-
y.- uridi 83b/02
yavunç - Kötü olma, kötü davranma, zarar
görme, zarar verme. -1-
y.- dı 83b/03
yay - Yay. -1-
y. 109a/16
yayıl - Yayılma. -3-
y.- mağ 78b/21
y.- up 44a/01
y.- ur 57a/07
yayın - Dağılmak, yayılmak. -1-
y.- mağ 107a/12
yayışdur - *bk. yayuşdur.* -1-
y.- mağ 49b/05
yayuşdur - Yayıştırmak. -1-
y.- mağdur 9b/16
yaz - Yaz mevsimi. -11-
y. 110b/03, 4a/07, 51b/04, 66a/15,
69a/20, 72a/07, 75a/17, 81a/06, 93a/05
y.+ da 82b/20
y.+ ın 14a/09
yaz - Yazmak. -1-
y.- alar 28a/03

yazı	Yazı. -1- y.+ lar 37a/01		
yazı -	Yaymak, bulamak, bulaştırmak. -1- y.- yup 41a/18		y.- mekdür 11b/11, 12a/09, 59b/24, 81b/02, 82b/23, 8a/23, 93a/22, 9a/03, 9a/09
yè -	Yemek. -337- y.- dügi 103b/02, 75b/11 y.- dügin 75b/12 y.- dükce 49a/03, 75b/10, 75b/16 y.- dükde 53a/11, 83b/05, 83b/06 y.- dükden 112b/21, 72b/15, 94b/21 y.- dürmek 96b/06 y.- mege 53b/06, 83a/02, 88b/07 y.- megı 31a/27, 84b/17 y.- megile 33b/20, 59b/17, 79a/03, 79a/04, 98a/09 y.- mek 100b/02, 102b/04, 102b/12, 102b/13, 103a/18, 104b/03, 104b/04, 104b/05, 104b/26, 110b/09, 110b/10, 111a/11, 112b/21, 11b/08, 14b/07, 14b/20, 14b/21, 15a/12, 16b/19, 17a/13, 19a/07, 19b/27, 21b/13, 22a/20, 25a/03, 27b/12, 28a/20, 28a/22, 28a/25, 29a/12, 33a/24, 33b/21, 33b/22, 35b/04, 3a/26, 40a/06, 40b/07, 42b/24, 45b/20, 47a/11, 47b/11, 4b/23, 50a/26, 50b/01, 53b/02, 53b/07, 54a/14, 55a/02, 55a/10, 55a/11, 56a/13, 5a/02, 5a/03, 5b/01, 5b/08, 5b/15, 60a/04, 67a/12, 74a/26, 75a/18, 75a/25, 75a/27, 75b/01, 75b/19, 76a/09, 77a/16, 78a/08, 78a/09, 79a/08, 7b/03, 81a/27, 81b/02, 82a/08, 82b/02, 83a/11, 83b/03, 84b/14, 85a/15, 87a/08, 87b/20, 88b/13, 89a/05, 8a/22, 92a/14, 93a/25, 94a/27, 94b/09, 98b/11, 9a/15 y.- mek olurısa 4a/09 y.- mekde 59b/23, 75a/27, 91a/18 y.- mekden 108b/22, 110a/03, 111b/24, 16a/22, 18b/12, 21b/16, 21b/18, 25a/03, 26b/22, 32b/23, 36b/26, 56a/23, 65a/05, 81a/27, 81b/04, 83a/03, 87a/08, 87a/13, 88b/08, 8a/07, 8b/21, 90a/15, 94a/21, 94a/22 zarb y.- mekden 12a/16 y.- mekden ola 79b/09, 8b/22 y.- mekden olur 110a/03, 56a/16, 64b/08, 87b/18 y.- mekden olurısa 90b/14		y.- meklerden 74b/18 y.- mesi 94b/12 y.- mesinler 88a/06 y.- mesün 16a/19 y.- meye 104a/06, 28b/20 def'-i kemā-kān y.- meye 93a/13 y.- meyeler 51b/11, 52a/10 y.- meyince 77b/26 y.- mezden 45b/03, 79b/15 y.- mezler 83a/03 y.- miş ola 56a/17 y.- mişdür 5b/24, 76a/08 y.- nse 94a/24 y.- nür 18b/13, 48b/24, 91a/04 y.- r 106a/16 y.- se 103b/01, 104a/02, 45a/22, 55a/17, 55a/25, 72b/04, 72b/05, 76a/15, 77a/06, 83a/13 y.- se ola 60a/04 y.- seler 116a/21, 25b/08, 47b/17, 55a/13, 55a/14, 62a/06, 94b/10 y.- sün 106a/16, 106a/17 y.- ye 17a/03, 22a/01, 28a/19, 29a/09, 29a/11, 4b/23, 51a/20, 53a/20, 56a/09, 59b/21, 6a/09, 6a/10, 75b/02, 75b/06, 76a/13, 76a/14, 78a/03, 79a/14, 79b/13, 79b/14, 81a/03, 83a/19, 86a/22, 89b/14, 89b/15 y.- ye ol 18a/19 y.- yeler 101a/09, 101a/10, 101a/12, 103a/06, 103a/13, 103b/25, 106a/11, 106b/20, 106b/21, 109b/04, 10b/22, 111b/13, 112b/24, 15b/20, 16a/27, 17a/02, 17b/05, 19a/24, 26a/25, 3b/27, 45b/01, 45b/03, 45b/14, 48a/12, 48a/20, 50b/07, 51a/16, 51b/51b/010, 52a/09, 53a/14, 53a/15, 53a/22, 53b/19, 54b/17, 55b/02, 55b/04, 56b/02, 57b/06, 58b/02, 59a/02, 59b/07, 5b/21, 67a/26, 69a/15, 73a/07, 73b/13, 73b/14, 75b/22, 75b/23, 76a/03, 76a/27, 77b/10, 77b/13, 78a/10, 7a/08, 80b/01, 80b/03, 81b/03, 82b/11, 87b/14, 87b/15, 88b/14, 91b/16, 92b/19, 92b/20, 92b/24,

92b/25, 93a/13, 93b/01, 93b/08, 96a/24, 97a/06, 99a/01, 99a/06, 9a/16

y.- yüp 15a/18, 15a/19, 17a/01, 29a/05, 75b/12, 76b/22, 78b/17, 80b/22, 80b/24, 8a/08

yebes <Ar. Kuru. -1-

y.-i şālīşdedür 62b/25

yebnetü's-şu'r <Ar. Sürme taşı, antimon. *krş. üşmūd.* -1-

y.-şu'r 37b/12

yebrüh <Ar. Çok yıllık, rozet yapraklı, kazık köklü ve mavi çiçekli bir bitki, kankurutan, adam otu, at elması (*Mandragora autumnalis*). -2-

y. 15a/17, 15a/22

yēdi Yedi, yedi sayısı. -69-

y. 107b/08, 108b/02, 108b/04, 108b/11, 109a/26, 109b/11, 111a/01, 114a/11, 115a/23, 115b/13, 11a/14, 12b/14, 13b/07, 20a/08, 20a/09, 20a/12, 23a/25, 24b/27, 25b/18, 27a/05, 31a/14, 34b/19, 43a/16, 58a/13, 58a/27, 58b/01, 5b/05, 66a/10, 69a/17, 6b/10, 70b/17, 73b/03, 75a/05, 76a/20, 84b/18, 84b/19, 85b/03, 85b/09, 86a/27, 88a/10, 88a/12, 89a/21, 90b/06, 95b/03, 96a/07, 99b/21, 9b/23

y.+ den 27a/06

y.+ nci 107a/10, 109a/27, 15a/01, 25b/17, 28b/14, 35a/05, 40b/24, 45a/20, 64b/03, 66a/20, 83b/18

y.+ şer 102a/06, 108b/19, 14a/27, 15b/04, 24b/26, 31b/05, 67b/08, 85b/11

yēdür - Yedirmek. -8-

y.- eler 112b/18, 22b/13, 23b/02, 98b/11

y.- mekdür 78a/16

y.- seler 103a/18, 108b/24

yegrek Daha iyi. -1-

y. 55a/01

yehūd Hekim adı. *yehūd.ḥekīm.* -2-

y. 25a/11, 55a/01

yehūdī Hekim adı. *bk. yehūd.* -1-

y. 18a/19

yekbunī <Far. Bir çeşit fesleğen. -3-

y. 102a/19, 105b/05, 78b/22

yēl Yel; mide ve bağırsak gazı; romatizma, hastalık etkenlerinden. -39-

y. 100a/24, 101a/01, 114b/08, 114b/17, 115b/01, 11b/09, 15a/10, 16a/18, 27a/04, 53b/21, 72a/24, 75b/18, 75b/19, 77b/09, 86a/03, 93a/21, 93a/24, 93b/11, 94a/24, 98a/20

y.+ de 40b/27

y.+ den 76b/18, 94b/16

y.+ den olur 87b/17

y.+ den olurısa 75b/15

y.+ dür 40a/17

y. eyler 115b/05, 93a/22

y. geldükde 87b/20

y.+ i 75b/22, 7b/16, 93a/24

y.+ lenden 115a/20

y.+ leri 89a/24, 91b/14, 94b/27

y.+ lerin 77b/08

y. olur 94b/17

yelek Kuş kanadındaki kalemlü tüy. -1-

y.+ iyile 89b/15

yelmeşik Yapışkan. -19-

y. 100a/25, 104a/07, 110b/14, 33b/20, 53b/16, 54b/25, 66b/19, 74a/15, 82a/26, 85a/16, 85b/18, 94a/08, 96b/04, 97b/06, 97b/18, 97b/24, 98a/12, 98a/17

y. ola 27b/02

yēlpaze <Tr. Yēlpaze. -1-

y.+ ler uralar 65b/12

yemānī <Ar. Yemene ait. -6-

'aḳīḳ-i y. 58a/09

şeb-i y. 44b/05, 44b/18, 49a/14, 91a/10, 99b/15

yemāniye <Ar. *bk. yemānī.* -1-

baḳla-yı y. 52a/07

yēme Yeme, beslenme. -1-

y.+ si 24a/16

yēmek Yemek, aş. -8-

y. 75b/17, 77b/15

y.+ i 105b/25, 76a/13

y.+ ile 106a/02

y.+ ler 78a/03, 78a/16

y.+ lenden 31a/05

yemīn <Ar. Sağ, sağ taraf. -1-

cānib-i y.+ inde 107a/08
yēmiş Yemiş, meyve. -57-
 y. 101b/27, 102a/10, 116a/14
 y.+ i 102b/04, 102b/05, 105a/27, 106b/26, 109a/19, 16b/03, 21b/27, 24b/02, 34b/21, 44b/06, 49a/15, 49b/21, 74a/13, 77b/07, 89a/11
 y.+ idür 40a/07, 94b/06
 y.+ iyile 50b/25
 y.+ ler 108b/22, 115b/05, 16b/20, 17a/17, 30b/14, 30b/23, 32a/27, 37b/26, 38a/03, 38a/27, 39b/08, 45b/22, 46b/01, 4a/13, 51b/17, 64b/26, 77a/16, 79b/13, 85a/13, 85a/15, 87b/18, 93a/22
 y.+ lerden 115b/04, 116a/13, 116a/15, 33a/08, 36b/17, 53a/23, 59b/07, 70a/04, 74b/20, 90b/01
 y. ola 14a/14, 20a/21
yenbağī <Ar. Mūnasip, lazımgelir. -1-
 y. 2b/19
yene Yine, tekrar. -75-
 y. 100b/04, 102a/07, 109a/10, 111a/04, 112a/08, 116a/09, 116a/11, 11a/09, 11b/17, 11b/19, 11b/20, 11b/21, 12a/20, 14a/12, 1b/12, 29a/09, 29a/16, 2a/14, 30a/20, 30b/02, 32a/26, 33b/04, 33b/05, 34b/22, 34b/23, 35b/08, 37a/21, 37a/23, 37a/24, 37b/01, 37b/02, 37b/12, 37b/23, 41a/02, 41a/03, 42a/02, 47a/19, 49b/05, 50b/13, 51b/06, 55b/20, 56b/19, 59a/09, 5b/03, 60b/11, 66a/23, 69b/15, 69b/25, 71a/14, 73a/23, 73b/19, 75a/04, 75b/12, 76a/11, 76a/16, 80a/26, 86b/26, 89a/03, 89a/27, 90a/10, 92b/21, 93b/20, 94a/24, 95b/20, 2a/12, 11b/03, 11b/04, 11b/19, 77b/07
 y. uralar 77a/24
yengeç Yengeç. -1-
 y.+ den 67a/08
yēnil - Yenilmek, yenmek. -1-
 y.- en 89b/08
yeneç Yengeç. -1-
 y.+ ler 67a/03
yēr Yer, bölge. -115-
 y. 13a/12, 19b/10, 71a/13, 71a/15, 71b/12, 94b/19

y.+ de 100a/06, 101a/01, 104a/25, 107a/12, 110b/06, 25a/19, 27a/10, 29a/12, 46a/10, 4b/24, 65b/14, 68a/25, 75a/19, 77a/11, 85a/07, 86a/02, 94b/12
 y.+ de olurısa 114a/25
 y.+ dedür 108b/25, 36a/22
 y.+ den 21a/11, 26a/01, 71a/07, 72a/17, 91b/24, 22a/24, 7b/13
 y.+ e 108b/25, 12b/23, 22a/24, 23a/01, 28a/20, 42a/16, 55b/01, 71a/24, 7b/13, 86a/09, 86a/13, 93a/10
 y.+ e ura 7a/17
 y.+ i 112a/08, 112a/27, 22b/20, 34b/15, 48a/07, 96a/15
 y.+ in 33b/11
 y.+ inde 106b/03, 108b/26, 53b/21
 y.+ inden 84b/11, 98a/18
 y.+ ine 103a/04, 103a/05, 18b/14, 18b/20, 24a/17, 35a/19, 69b/08, 85b/19, 85b/20, 86b/14, 86b/16, 86b/18, 7a/17
 y.+ ini 35a/12, 91a/22
 y.+ ler 31b/12, 65b/16, 9a/19
 y.+ lerde 10a/13, 110b/07, 11b/23, 12a/22, 16a/18, 18a/10, 28a/21, 32b/09, 36a/17, 4b/24, 57b/07, 59b/06, 64a/04, 64a/24, 6a/03, 75a/17, 76b/16, 78a/09, 79b/07, 87b/15, 8b/20, 91b/14, 92b/12, 92b/13, 99a/27
 y.+ lerde olan 63a/24
 y.+ lerde olur 25b/16, 75a/27
 y.+ lerden 16a/20, 16b/18
 y.+ lere 68b/27, 6b/05
 y.+ lere urup 43a/06
 y.+ leri 65b/16
 y.+ lerinde 112b/14
 y.+ lü 50a/02
 y. olsa 68a/11
yerbū' <Ar. Tarla fareleri. -1-
 y. 35a/14
yerekān <Ar. Sarılık hastalığı. -27-
 y. 109a/26, 110a/14, 110a/17, 110b/03, 110b/04, 110b/10, 110b/13, 110b/22, 111a/12, 111a/17, 111b/04
 y.-ı 111b/09 111b/08

y.-ı esvede 111b/07
 y.-ı seddī 111a/12
 y.+ a 110b/16, 110b/24, 110b/25, 111a/05, 5a/24
 y.+ da 110b/15
 y.+ dadur 109a/21
 y. eyler 110a/21
 y.+ ı 111a/11
 y. ola 110a/15
 y. olan 110b/02
 y.+ uş 109b/01, 110b/18
yêrleş - Yerleşmek. -1-
 y.- dükdên 108b/26
yes' Eski bir tıp ve ecza kitabı; *mā-lā yes'*. -21-
 mā-lā y. 25b/06, 50a/06
 mā-lā y.+ de 110b/23, 19a/26, 22b/04, 24a/01, 25b/13, 27a/22, 28b/11, 29a/23, 29b/04, 30a/19, 37b/08, 55a/10, 55a/14, 89a/19, 94b/06, 94b/14, 96b/12, 10a/08, 6b/22
yes'a *bk. yes'*. -4-
 mā-lā y. 32b/12, 33b/08, 34b/18, 49b/18
yeşb <Ar. Açık yeşil ve pembe renkli, kolay işlenen, değerli bir taş, yeşim taşı. -1-
 hacet-i y. 58a/09
yeşil Yeşil. -8-
 y. 11b/14, 11b/19, 42b/25, 50a/13, 68a/07
 y.+ ce olur 108a/09
 y. ola 9b/01
 y. olur 104a/22
yêt - Yetmek, yeterli olmak. -5-
 y.- dükçe 12b/05, 14a/07, 16b/19, 7a/16
 y.- erise 12a/17
yêtiş - Yetişmek, ulaşmak. -10-
 y.- e 42b/23, 9a/13
 y.- mek 94b/23
 y.- mekdür 10a/14
 y.- mezise 100a/16
 y.- mişdür 55a/01
 y.- ür 107a/16, 17a/07, 40a/01, 30a/22

yêtişdür- Yetiştirmek, ulaştırmak. -1-
 y.- ür 22a/16
yêtmiş Yetmiş, yetmiş sayısı. -17-
 y. 101b/13, 103b/08, 104b/07, 106a/25, 107a/10, 109a/21, 111a/08, 111b/16, 17a/27, 32b/14, 57b/06, 65a/14, 65b/03, 93a/01, 95a/03, 97a/21
 y.+ inci 93a/19
yevmen <Ar. Günden güne; *yevmen fî yevmā*. -1-
 y. 1b/11
yıkıl - Yıkılmak. -1-
 y.- maşdan 22a/25
yıl Yıl, sene. -1-
 y.+ da 33a/19
yılan Yılan. -5-
 y. 42b/19, 46b/07, 50a/06, 83a/02
 y.+ ı 47b/03
yılğun Ilgın ağacı (*Tamarix tetrandra*). -2-
 y. 101b/26, 65b/02
yılla - Yıllanmak. -4-
 y.- miş 25a/23, 29b/05, 41b/27
 y.- miş ola 33b/12
yırtıcı Yırtıcı. -1-
 y. 20a/20
yırtıl - Yırtılmak. -3-
 y.- mağı 84a/18
 y.- maşdan 97a/25
 y.- ur 30b/10
yıyla - Koklamak. -5-
 y.- mağıla 16b/20
 y.- maş 78b/22
 y.- maşıla 11b/06
yıylat - Koklatmak. -1-
 y.- alar 65b/14
yigid Yiğit, genç. -6-
 y. 3a/26, 51b/04
 y.+ lerde 75a/16
 y.+ lere 28b/06, 50b/20
 y. olurisa 81a/07
yigirmi Yirmi, yirmi sayısı. -91-
 y. 104b/19, 104b/21, 104b/24, 104b/25, 105a/02, 105a/03, 105b/03, 106a/18,

107b/16, 109b/02, 111b/05, 113b/24, 115a/04, 115b/19, 11b/15, 13a/18, 17b/05, 17b/13, 17b/24, 20a/10, 23b/12, 24b/05, 25a/01, 29a/06, 29a/10, 30b/12, 31a/17, 32a/14, 32b/19, 33b/16, 33b/26, 34a/12, 35a/05, 35a/25, 35b/10, 35b/12, 38a/06, 3a/13, 43a/14, 43a/20, 43a/27, 50b/05, 52b/15, 5a/04, 5a/05, 5a/10, 66a/14, 67b/06, 69a/19, 69b/26, 69b/27, 73a/23, 73a/24, 73b/06, 73b/22, 74b/15, 76b/13, 79b/18, 7a/06, 81b/21, 85b/03, 85b/10, 86b/07, 87a/01, 87a/22, 87b/01, 87b/02, 88a/15, 8a/05, 94b/05, 94b/09, 9b/23

y.+ nci 30b/26

y.+ şer 105a/02, 107b/04, 108a/03, 109b/12, 115b/14, 12b/08, 12b/11, 12b/16, 13a/08, 43a/21, 58a/15, 5a/08, 66a/12, 70b/19, 86a/18, 8a/11

yinme İnme, felç. -1-

y. 24a/03

yiğ - İnmek. -1-

y.- er 52b/13

yoğun Yoğun, şişkin, kalın. -12-

y. 104a/01, 84a/18, 84a/19, 84a/23, 97b/27, 98a/05, 98a/13, 99b/05

y.+ dur 40a/16, 98a/02

y. olmak 66b/11

y. olur 109a/17

yoğur - Yoğurmak. -28-

y.- alar 101a/20, 101a/23, 113a/11, 114a/07, 11b/13, 11b/14, 32b/03, 34b/04, 38b/09, 51a/25, 54a/02, 54b/01, 67b/06, 73b/06, 74b/25, 79b/25, 90a/03, 91b/07, 97a/19, 99b/17, 99b/20

y.- duğdan 11b/13

y.- up 15a/22, 32a/13, 45b/12, 6a/20, 77a/13

yoğurd Yoğurt. -31-

y. 101a/09, 103a/04, 110b/06, 16a/24, 31a/05, 31a/27, 31b/15, 45b/13, 4b/10, 57b/09, 5b/06, 5b/07, 72a/14, 72b/10, 77a/08, 79b/13

y.+ a 5b/07

y.+ da 8a/22

y.+ dan olur 103b/24

y.+ ı 110a/11, 110b/11, 42b/18, 92b/20, 95b/13, 98b/24

y.+ ıla 80b/16

y.+ ina 103a/19

y.+ inuğ 80b/20

y.+ lu 110b/12

y.+ uğ 57b/05, 59a/24

yoğurt bk. *yoğurd*. -1-

y.+ lu 59a/25

yok Yok, mevcut değil. -48-

y.+ dur 100b/07, 103b/03, 107a/18, 112a/02, 22a/17, 23a/22, 26b/17, 2a/22, 2a/23, 2b/08, 2b/09, 30a/22, 31a/16, 32a/04, 33a/25, 36a/05, 39a/22, 39b/03, 40a/01, 40a/11, 41b/01, 42b/20, 45a/19, 49a/09, 50a/08, 61a/18, 63a/26, 68b/09, 6b/07, 6b/20, 75a/21, 76b/12, 7b/08, 84a/03, 84a/09, 89a/15, 89a/19

y.+ ısa 104b/17, 110a/10, 15b/13, 25a/13, 38a/07, 3b/06, 4a/15, 4a/16, 77b/20, 79b/20, 91b/15

yokla - Yoklamak. -2-

y.- mağdur 101a/02

y.- yalar 52a/02

yol Yol. -17-

y. 108a/23, 15b/26

y.+ da 100b/06

y.+ dandur 78a/13

y.+ ı 47b/15

y.+ ina 100a/07, 100a/23, 100b/19, 87b/20, 95b/20, 98b/15, 99b/23, 99b/27

y.+ lar 111a/13

y.+ larda 14a/09

y.+ larında 91a/19

y.+ uğ 64b/09

yol - Yolmak. -3-

y.- alar 35a/12

y.- duğdan 35a/13

y.- up 35a/18

yolın - Yolunmak. -3-

y.- mağ 35a/26

y.- miş 101a/14

y.- ur 35b/02

yolma <Ar. Kasık bölgesi derisinin zarlarından biri. (?) -2-
y. 113b/15

yonca Yonca. -4-
y. 85b/13, 85b/14, 85b/23, 85b/27

yorgun Yorgun. -1-
y. 3a/23

yosun <Ar. Ağaç yosunu, ketencik (*Mescus aboreus*).
-1-
y. 108a/08

yöre Yöre. -1-
y.+ sinden 35a/16

yu - Yıkamak. -25-
y.- mak 18b/15, 30a/03, 75b/26
y.- salar 33b/10, 47b/19
y.- ya 36a/08
y.- yalar 106b/02, 113a/22, 116a/26, 20a/26, 34a/26, 36a/12, 42a/14, 42b/02, 42b/22, 44a/09, 44b/07, 49a/17, 4b/09, 4b/17, 67a/05, 86b/22, 102b/22
y.- yup 42a/27, 44b/15

yudgun- Yutkunmak. -1-
y.- mağa 47a/26

yudun - Yutkunmak. -1-
y.- makda 46b/12

yufka İnce. -4-
y. 100a/13
y.+ cuğ olur 44b/09
y. olmak 89a/04
y. olmuş 31b/19

yukarda Yukarıda, üstte. -5-
y. 45a/17, 70a/19, 71a/06, 75a/25
y. olur 97b/24

yukardan Yukarıdan, üstten. -3-
y. 103b/08, 86a/13, 94b/19

yukarı bk. *yukaru*. -1-
y.+ dur 8a/19

yukaru Yukarı. -25-
y. 108b/26, 110a/16, 114b/15, 17a/09, 42a/08, 68b/01, 69b/05, 71a/07, 71a/11, 71a/12, 71a/14, 71a/25, 75a/19, 77a/11, 84a/01, 85a/05, 86b/14, 94a/11, 97a/10, 98a/15, 99b/06

y. olmakda 68b/14
y.+ sına 71a/08
y.+ ya 48a/18, 54a/06

yum - Yummak. -3-
y.- ar 14a/12
y.- makdan 34a/14

yumşacık Yumuşacık. -3-
y. 33a/18, 67b/12, 86b/25

yumşak Yumuşak, hafif. -88-
y. 101a/19, 101a/27, 101b/12, 102a/01, 102a/10, 102a/26, 102b/23, 107b/22, 108a/12, 110b/05, 110b/17, 113a/20, 114a/07, 114a/12, 17b/19, 23a/09, 28a/01, 29a/06, 29a/09, 29a/13, 31a/14, 32a/12, 34a/09, 34b/04, 36a/10, 36a/11, 36b/03, 36b/13, 37a/16, 37a/19, 38b/08, 39a/07, 39a/16, 39a/17, 39b/18, 40a/16, 41b/10, 42b/26, 44b/13, 48a/04, 48b/24, 57b/18, 59b/11, 5a/14, 64a/06, 64a/07, 70b/27, 75a/03, 77b/12, 7a/07, 7a/15, 7b/06, 80b/03, 82b/11, 83a/03, 85a/22, 85a/25, 85a/27, 85b/24, 88b/05, 88b/06, 89b/27, 90a/08, 91a/11, 91a/14, 91b/11, 91b/24, 92a/10, 93a/08, 94b/07, 94b/15, 96b/12, 97a/13
y. ola 102a/09, 103a/03, 105b/20, 112b/02, 115a/09, 11b/14, 65b/27, 99a/03
y. olma 93a/04
y. olmak 21a/08, 74a/19, 74b/10, 77b/17
y. olmaya 46b/26, 95b/02

yumşan- Yumuşamak. -1-
y.- a 116a/24

yumşat- Yumuşatmak. -3-
y.- a 48a/23
y.- up 49b/22
y.- ur 56b/08

yumurda Yumurta. -30-
y. 101a/23, 101a/24, 103a/03, 103a/19, 116a/13, 29b/20, 30a/19, 30b/17, 30b/20, 34a/25, 37b/21, 49b/12, 50b/23, 55b/03, 56a/22, 59b/25, 63b/13, 64b/16, 7a/16, 97a/16, 97a/20
y.+ nuğ 102b/20, 53a/04, 98b/26
y.+ sı 50a/18
y.+ ya 116a/21, 55a/26
y.+ yı 102b/11, 48a/02, 55b/06

yumuşgak bk. *yumşak*. -1-

y. 28a/19

yun - Yıkanmış. -1-

y.- mamış 115a/25

yünān Yunan, Rum. -1-

y. 84a/15

yünānī Yunanlılar, Yunanlılara ait. -1-

y. 14a/02

yūnus Hekim adı. *yūnus ḥekīm*. -3-

y. 4b/12, 64a/05, 7b/08

yut - Yutmak. -34-

y.- alar 100b/04, 100b/06, 102a/02, 104a/25, 105b/06, 24a/25, 48a/21, 49a/21, 5a/18, 5b/05, 60a/19, 60a/26, 6a/21, 80b/26, 81a/24, 85a/03, 86b/24, 88a/05, 93b/02, 93b/04, 95b/26, 97b/01, 97b/04, 99b/21

y.- arken 48a/08

y.- mağa 46a/16, 47a/14

y.- maḡ 47a/15, 47a/21

y.- sa 110b/23

y.- salar 110b/10, 56b/09

y.- sun 45b/27

yübüset <Ar. Kuruluk. -30-

y. 15a/01, 19a/17, 22a/16, 22b/11, 25b/27, 28b/02, 40a/02, 40b/04, 46a/27, 89b/11, 96a/13

ifrāt-ı y. 35b/14, 35b/15

y.+ den 19a/08, 54b/18

y.+ den ola 58b/19

y.+ den olsa 56a/15

y.+ den olur 56a/15

y.+ e 58b/25

y.+ i 63a/25, 75b/07

y.+ i olup 30a/11

y.+ ile ola 56a/05

y.+ inden 79a/20, 89a/04

y.+ leri 62b/07

y. olup 44a/26

y. vèrile 101b/22

y. vèrmişdür 21b/19

y. vètür 81b/17

yüce Yüce, yüksek. -2-

y. 16a/20, 65b/26

yüklü Yüklü, gebe, hamile. -3-

y. 115a/15

y.+ dür 115a/16

y.+ lere 50b/11

yüñ Yün. -8-

y. 38b/21, 64a/07

y.+ i 64a/07, 65b/12

y.+ ine 11a/26, 23a/26, 60a/09

y. ola 64a/07

yürek Yürek, kalp. -66-

y. 11a/27, 56b/14, 56b/23, 59a/18, 59b/13, 61b/22, 63b/15, 68b/01, 71a/09, 79b/02, 79b/21

y.+ de 56b/17, 56b/22, 64a/09, 64a/18, 80a/02

y.+ de olan 61a/24, 94b/15

y.+ den 23a/12, 63a/12, 63a/13, 63b/06

y.+ dür 56b/11, 56b/19

y.+ e 46a/04, 47b/16, 57a/03, 57a/12, 60b/01, 61a/05, 61a/12, 61a/13, 61b/02, 61b/04, 61b/06, 61b/07, 61b/10, 61b/15, 61b/19, 61b/20, 63a/21, 63b/03, 63b/16, 63b/17, 71b/11, 80a/03

y.+ i 11b/01, 16b/08, 56b/27, 60a/12, 64a/17, 83b/02

y.+ in 20a/27, 56b/25

y.+ ine 64a/14

y.+ inün 64a/08, 64a/14

y.+ lere 63b/01

y.+ üm 83b/03

y.+ ün 58a/06, 58b/19, 61a/04, 64a/10, 80a/06

yürü - Yürümek. -21-

y.- mege 84a/06, 88b/09, 99a/19

y.- mek 15a/10, 78a/06

y.- mekten 15a/02, 2b/12, 30b/07, 78a/17, 87b/09, 97b/05

y.- miş 21b/18, 87a/16

y.- r 17a/09, 84a/10

y.- riken 102a/15

y.- se 54b/19

y.- sün 64a/06

y.- ye 86b/19, 87a/03, 94b/02

yüz 1. Yüz, yüz sayısı. 2. Yüz, surat. -80-

y. 113a/03, 11a/18, 14a/05, 18b/17, 20b/13, 26b/26, 27a/27, 27b/13, 29a/15, 29a/16, 3a/13, 65a/11, 67b/13, 68b/03, 69a/11, 70a/16, 72b/24, 72b/25, 72b/26, 73a/02, 73a/03, 74b/15, 76b/15, 82b/06, 82b/07, 85b/24, 85b/25, 86b/25, 88b/05, 90a/06

y.+ de 111a/16, 19b/12, 27a/03, 46b/11, 5b/27, 68a/25

y.+ i 107a/13, 108a/11, 110a/20, 12b/02, 12b/27, 15a/25, 16b/18, 17a/14, 30a/03, 38a/25, 40a/02, 46a/07, 59a/27, 66b/26, 92a/21

y.+ in 10b/11, 27a/11, 34a/08, 49b/03

y.+ inde 105b/23, 107b/27, 114b/09, 19b/13, 37b/15, 3a/20, 47a/13, 54b/04, 66b/16, 97b/06

y.+ inde olan 34a/26

y.+ inden 112b/03

y.+ ine 64b/23, 65b/09, 78b/21, 92b/16

y.+ inün 38a/01

y.+ lü 21b/02

y.+ lü olur 21b/02

y.+ ün 111a/18, 75a/07

yüz - Yüzmek. -2-

y.- er 21a/25

y.- mek 41a/15

Z

zāc <Far. “zāc-ı kefişgiran” Bir çeşit tuz. -9-

z. 41b/14, 44b/04

z.-ı aḥzarı 41b/12

z.+ dan 68a/03, 44b/04

z.+ dur 44b/04

z.+ ı 42b/25, 48a/26

z.+ ıla 35a/21

ẓaʿf <Ar. Zaaf, zayıflık. -38-

ẓ. 106b/02, 28a/09, 33b/21, 57a/04

ẓ.-ı 65a/04 65a/03

ẓ.-ı başa 29a/04, 31a/22

ẓ.-ı başa 29a/04, 33a/21

ẓ.-ı başardadır 28b/14

ẓ.-ı başarı 29a/15, 29a/27

ẓ.-ı kalb 63b/17, 63b/21

ẓ.-ı kalbde 64b/12

ẓ.-ı kalbden 64b/12

ẓ.-ı kalbün 60b/07, 65b/18

ẓ.-ı kebeddedür 106a/26

ẓ.+ ı 107a/02

ẓ.+ ı olur 90b/20

ẓ.+ ın 29a/14, 29a/25, 90b/10

ẓ.+ ına 112b/10, 82b/09, 89a/21

ẓ.+ ındadır 80a/12

ẓ.+ ından 112b/06, 113a/22, 113b/08, 40b/08, 76a/15

ẓ.+ ından olsa 113b/09

ẓ. olmakdur 79a/05

ẓ. olurısa 104b/19

ẓ. vürür 112a/11, 57a/20

zaʿferān <Ar. Safran (*Crocus sativus*). -52-

z. 101a/22, 101a/27, 101b/08, 105b/18, 10a/05, 112b/19, 114b/20, 15a/11, 19a/01, 20a/14, 22a/01, 28a/16, 30a/27, 30b/20, 31a/14, 34a/10, 36b/02, 36b/12, 37a/09, 39a/26, 44a/16, 56a/01, 57b/16, 58a/02, 5a/01, 65a/18, 6a/26, 6b/03, 73b/20, 74a/25, 76b/06, 77a/02, 77a/21, 77b/23, 79a/02, 88a/03, 88a/23, 88b/22, 97a/15, 98a/26, 98b/01, 99b/16, 9b/24, 107a/01, 17b/26

z.+ a 62b/20

z.+ dan 62b/20

z.+ dur 62a/03

z.+ ıla 37a/19, 40a/22, 65a/18, 94a/15

ẓaḥer <Ar. Sırt, arka. -1-

vecaʿ-ı ẓ.+ e 27a/22

ẓaḥīr <Ar. Bağırsak iltihaplanması. -19-

z. 100b/27, 101a/01, 101a/13, 99b/22

şiyāf-ı z. 101a/17

z.-i bāṭıl 100b/03

z.-i bāṭılıla 100b/03

z.-i ḥaf 100b/19

z.+ de 100a/04

z.+ dedür 97a/22

z.+ e 100b/03, 101a/17, 101b/06

z. olmakdan 24b/07

z.+ ün 100b/03, 100b/26, 101a/20, 101b/02, 96a/25

zāhir <Ar. Açık, görünür durumda. -71-
 z. 112a/04, 16a/02, 23b/16, 25b/02,
 29b/10, 57b/25, 65a/23, 68b/26, 88a/20, 97a/09
 z.-i bedende 22b/10
 z.+ dūr 107a/09, 28b/25, 29a/10,
 44a/12, 80a/05, 85a/09, 98a/15
 z.+ e 14b/12
 'ažā-i z.+ e 3a/09
 z.+ mdağı 29b/08
 z. ola 16b/17, 18a/19, 22b/06, 28a/18,
 29a/17, 47a/13, 97a/12
 z. olan 34a/09, 95b/17
 z. oldı 41b/09, 69b/05
 z. olıcağ 41b/23
 z. olunca 6a/14
 z. olmak 3a/21, 46a/07, 77a/07
 z. olmakdur 107a/11, 34a/13
 z. olmasa 12b/13
 z. olmaya 26a/05, 65a/24
 z. olmaz 109a/15, 36a/18
 z. olsa 108b/26, 108b/27, 111a/16,
 15b/15, 22b/09, 68a/07, 68a/10, 7a/13
 z. olup 5b/17
 z. olur 102b/09, 109a/15, 114b/15,
 17b/23, 19b/13, 24a/06, 39b/21, 3a/06, 51a/11,
 61a/17, 71a/01, 71b/14, 78a/21, 81b/11, 91b/08
 z. olurısa 108b/25, 60a/19, 69a/16
zahire Eser adı. -1-
 z. 59b/04
zahmet <Ar. Ağrı, acı, zorluk. -37-
 z. 19b/08, 19b/26, 23b/18, 42a/04,
 46a/04, 61a/12, 67a/26, 69b/07, 75a/18, 83b/24,
 87a/12, 87a/17
 z. çeke 46b/12
 z. çekmek 15a/11, 40a/03
 z. çeküp 11a/24, 57a/03
 z.+ den 51a/25
 z.+ e 80b/13
 z. gelür 83b/15
 z.+ i 11b/03, 84a/22, 89a/18
 z.+ ile 14a/22, 84b/05, 90a/21
 z.+ in 25a/04, 25b/07
 z.+ leri 10a/23

z.+ lü 36a/14, 64a/04, 78a/17
 z. olmakdan olur 17b/10
 z. olsa 47b/27
 z. olup 47b/07
 z. vèren 95b/23
 z. vèrse 87a/05
zā'id <Ar. Artık, gereksiz. -3-
 z. 49a/26, 41b/17
 z.+ dūr 75a/06
za'if <Ar. Zayıf, güçsüz, kuvvetsiz, takatsiz,
 kansız; gevşek; tembel. -67-
 z. 107a/21, 108b/06, 112a/09, 112b/07,
 11a/27, 12b/05, 13b/02, 24a/09, 24a/12, 25a/15,
 33b/21, 3b/01, 64a/27, 69a/11, 73a/01, 76a/27,
 76b/02, 7b/21, 97a/23, 98a/09
 z.+ dūr 112b/01, 61b/10
 z. eyler 57a/13, 78b/20, 88a/06
 z. ola 42b/06, 52a/05, 69b/01, 87b/26
 z. olduğu 64b/04, 94a/09
 z. olduğına 64a/15
 z. olmadan 12b/04, 66a/02
 z. olmağa 83b/17
 z. olmak 10b/15, 11a/08, 21a/10,
 28b/15, 58a/20, 64b/10, 74a/05, 74b/06, 78b/14
 z. olmakdan 111b/08
 z. olmakdur 77a/17, 7b/09
 z. olmuş 111b/21, 67b/14
 z. olsa 9b/10, 103a/15, 113a/27, 1b/20,
 23a/21, 54b/26, 95b/06
 z. olup 112a/18, 4b/15, 50b/12, 64a/13,
 9a/21
 z. olur 109b/24, 57a/13, 64a/12
 z. olurısa 108a/19, 111a/04, 92b/15
za'ifu'l-kalb <Ar. Kalbi zaafiyeti. -1-
 z. -kalb olur 60b/13
zā'il <Ar. Sona erdirme, bitirme. -56-
 z. 25a/10, 36b/01, 61a/27
 z. edeler 64b/18
 z. etmekde 111b/04, 61a/20, 83a/19
 z. eylemek 98a/23
 z. eylemekdür 10a/23, 112b/04, 95b/21
 z. eyler 110b/26, 111a/06, 18b/10,
 18b/21, 19a/27, 25b/07, 29b/04, 32b/14, 41b/08,

46a/03, 47b/24, 49a/27, 51a/12, 6a/08, 77a/14, 94b/09, 99a/18

z. ola 17b/07, 23a/07, 58b/21, 99a/15

z. oldu 28b/08, 31b/19

z. olıcağ 112b/12

z. olmak 10b/24, 13a/27, 13b/01,

59a/09

z. olmakdur 4a/07

z. olmaz 18a/02, 60b/17, 9b/03

z. olsa 7b/22, 95b/23

z. olur 109a/10, 109b/01, 110b/21, 17a/14, 19b/16, 26a/11, 2b/07, 30a/09, 4b/21, 50b/13

z. olurısa 66a/22

zāīrā *bk. zīrā*. -1-

z. 84a/16

zakğ <Ar. Deri, cilt. -1-

z.+ ın 44a/08

zālab <Ar. Şiddet, ateş. -1-

z. vèrmeden ola 103b/05

zalk <Ar. Uzaklaştırmak, ayırmak. (Metinde Bir bağırsak hastalığı; *zalk-ı em 'ā*) -4-

z.-ı em 'ā 101b/13

z.-ı em 'ādudur 101b/13

z.-ı em 'ası olana 102b/12

z.-ı em 'āya 102b/13

zamān <Ar. Zaman. -51-

z. 107a/27, 108b/04, 108b/05, 10a/20, 111a/09, 112a/27, 12a/07, 15a/02, 15a/03, 16b/08, 17b/23, 19a/09, 19b/10, 21b/01, 26a/20, 26b/04, 30a/18, 34a/16, 34a/17, 35b/06, 37b/01, 39a/05, 44b/04, 4a/07, 51b/13, 54a/08, 59b/22, 5b/08, 64a/12, 66a/15, 78a/12, 82b/19, 82b/21, 83a/02, 83a/03, 84a/13, 8b/09, 97b/05, 97b/10, 99a/20

z.+ da 2b/10, 32b/09, 47b/16, 55b/05, 65a/27, 75a/27, 31b/11

z.+ ı 58a/19, 69a/10

z.+ ıla olur 26a/18

z.+ ında 22b/17

zanbakğ <Ar. Zambak (*Lilium candidum*). -23-

z. 114b/21, 14a/18, 16a/27, 18b/02, 21a/17, 24b/16, 24b/22, 25b/01, 26a/09, 27b/08,

28a/21, 35a/13, 36a/02, 38a/15, 39b/17, 41a/01, 50b/16, 73b/13, 74b/01, 78b/23, 85b/19, 85b/25

dühn-i z. 15b/23

zann <Ar. Zan, sanı. -2-

z. 19b/03

z.+ ı 19b/03

zarar <Ar. Zarar, ziyan. -19-

z. 102b/25, 97b/08, 5a/01

z.+ dur 115b/05, 14b/23, 25a/16, 5a/03

z.+ ı 5a/12, 68a/20, 6b/07, 76b/18,

7b/08

z.+ ı olmaya 69b/23

z.+ ın 102b/27, 14a/17

def'-i z. olmak 99b/03

z. vèrür 29b/23, 9a/10

z. vèrürise 99b/01

zarb <Ar. Darbe, vuruş. -11-

z. 23b/23, 32b/23, 39b/27, 76b/26,

91a/18, 91a/22

z.+ dan 30b/21

z. èdüp 37b/22, 42a/25

z.+ ından 68b/08

z. yèmekden 12a/16

zarba <Ar. *bk. zarb*. -2-

z. 14b/13, 23b/25

zārbān <Ar.-Far. Darbeler, vuruşlar. -7-

z. 48b/03, 68b/08

z.+ dur 100a/07

z.+ ıla 65b/23

z.+ ıla olurısa 36b/08

z. olmamak 48b/13

z. olur 86a/06

zārbānī <Ar.-Far. Darbelerle ilgili. -1-

z. olmaz 68b/08

zārf <Ar. Kap, kılıf, mahfaza. -3-

z.+ a 11b/19, 58a/17, 5b/02

zarūr <Ar. *bk. zārūrī*. -4-

z. 99b/27

z.+ dur 102b/21

z.+ ı 109b/25, 114b/13

zārūret <Ar. Zaruret, zorunluluk. -1-

z. ola 109a/27

zārūrī <Ar.-Far. Zorunlu. -9-

z. 22a/22, 25b/25, 2b/13, 71a/26, 80a/14, 98b/14, 99b/23
 nefis-i z. 22a/26
 z.+ dūr 40a/18
zāt-ı cenb <Ar.-Far. <Ar. *bk. zātü'l-cenb.* -3-
 z. olan 68a/05
 z. 68a/25
 z.+ den 72a/11
zāt-ı riyye <Ar. *bk. zātü'r-riyye.* -2-
 z. 68a/05
 z.+ dedür 65b/21
zātü'r-riyye <Ar. *bk. zātü'r-riyye.* -1-
 z.+ ye 53b/14
zātü'l-cenb <Ar. Akciğer zarı iltihabı. -34-
 z. 14b/15 14b/14, 70b/23, 116a/07 116a/06, 71a/06 71a/05, 109a/02, 70b/10
 z.+ de 68b/21 68b/20, 68b/22 68b/21, 71b/26, 68b/23, 72a/09, 71b/19, 66b/07, 109a/05, 68b/08, 68b/20
 z. dērler 68b/06
 z.+ dūr 72a/26 72a/25, 66b/14
 z.+ e intikāl eyemez 53b/14
 z.-i hālîş 68a/26
 z.-i müfaliş 70b/25
 z.+ ile 116a/05, 68b/18, 66b/05
 z. olmağ 71b/09
 z. olur 71b/10
 z.+ üñ 70b/02, 71b/06, 69b/03, 70a/06 70a/05, 70b/07 70b/06, 71b/10, 70a/22
zātü'l-maraz <Ar. Bir enfeksiyon hastalığı. (?) -3-
 z. 71b/03
 z.+ da 71b/08 71b/07
 z.-maraz dērler 71a/22
zātü'r-riyye <Ar. Akciğer iltihabı, yangısı, batar, zatürre. -10-
 z. 65b/21, 68b/18
 z.+ de 66b/09, 68b/23, 68b/22, 68b/20, 68b/21, 66b/05
 z.+ nūñ 66b/05
 z. olmuştur 66b/13
zātü's-şadr <Ar. Göğüs iltihaplanması. (?) -3-
 z.-şadr dērler 71a/20

z.+ da 71b/07
 z.+ uñ 71a/22
zav <Ar. Işık. -1-
 z.+ dan 13a/24
zebed <Ar. *bk. zebedü'l-baħr.* -3-
 z. 55a/11
 z.-i baħr 34b/09, 34b/12
zebedü'l-baħr <Ar. Deniz köpüğü denen ve suda batmayan süngere benzer bir tür taş, suya batmaz taşı. -2-
 z.-baħr 34b/07, 37a/04
zebül <Ar. Gübre, dışkı. -1-
 z. bula 9b/01
zeheb <Ar. Altın. Metinde terkip adı. -5-
 iklîmiyâ-yı z. 31a/11, 37a/04, 37a/08
 z.+ dūr 62b/09
 ħabb-ı z.+ ile 75b/05
zehr <Far. Zehir, ağı. -1-
 z. 65a/04
zekeriyâ Hekim adı. *ibn-i zekeriyâ.* -21-
 z. 102b/08, 107a/05, 115b/25, 37a/17, 39a/04, 47b/06, 47b/14, 49a/27, 63b/25, 64a/18, 64a/26, 68a/12, 71b/18, 71b/25, 72a/24, 76b/10, 88b/19, 89a/15, 96b/16
 ibn-i z. 15a/22, 22a/22
zekiyü'l-ħiss <Ar. Hassas. -1-
 z.+ dūr 29b/14
zencâr <Far. Tıpta kullanılan bir tür pas, bakır pası. -8-
 z. 31b/19, 34b/08, 34b/13, 37a/26, 37b/05, 41b/15
 merhem-i z. 41b/06
zencebîl <Ar. Zencefil (*Zingiber officinale*). -43-
 z. 105a/27, 14b/16, 14b/20, 14b/26, 18b/04, 18b/21, 19a/06, 21b/16, 23b/04, 25b/03, 27a/24, 29a/07, 29a/10, 29a/21, 30a/26, 33b/05, 34a/04, 45b/10, 45b/11, 46a/02, 48b/19, 49a/01, 49b/08, 55b/02, 56a/05, 58b/13, 74a/10, 74a/25, 74b/03, 74b/15, 74b/23, 75b/23, 77a/25, 7a/11, 81a/23, 83b/11, 88a/21, 88b/03, 8a/15, 8b/21, 90a/26, 95a/01, 73b/20
zerb <Ar. Boşalma, akma. -1-

z. olına 102b/12

zerdālū <Far. Kayısı, zerdali (*Armeniaca vulgaris*). -21-

z. 104a/11, 104a/12, 108a/02, 110a/02, 110a/08, 110b/08, 12b/07, 13a/06, 36a/09, 39a/03, 39b/16, 42a/12, 43a/11, 44a/06, 45a/25, 45b/02, 46b/03, 47a/27, 4b/11, 50a/05, 50a/26

zerdālū <Far. *zerdālū*. -1-

z. 51a/15

zerdeçüb <Far. Zerdeçal (*Cucurma longa*). -2-

z. 30a/26

z.+ dur 44b/17

zerdeçüb <Far. *bk. zerdeçüb*. -2-

z. 31a/13

z.+ ıla 33a/23

zerīre *bk. kaçabū'z-zerīr*. -1-

kaçab-ı z. 17b/26

zerrīn <Far. Altın, altından. -2-

z. 16b/10, 22a/06

zerūr <Ar. Özellikle göz hastalıklarının tedavisinde kullanılan bir grup ilaca verilen genel ad. -6-

şifat-ı z. 34b/09

z.+ dur 34b/09, 36b/19

z.+ ı 44a/10, 45a/08, 45a/09

zerūr <Ar. *zerūr*. -2-

z.-ı aşfer 36b/01

z.-ı kâfūrī bir 36b/19

zeyt <Ar. Zeytin (*Olea europea*). -33-

z. 102a/04, 109a/19, 14b/03, 14b/22, 23a/26, 24b/05, 24b/11, 24b/22, 25a/22, 25a/23, 25a/26, 25b/09, 25b/14, 29b/05, 33b/10, 33b/12, 39a/01, 41b/27, 45a/03, 47a/06, 49b/02, 76a/03, 85b/07, 88a/17, 88a/27, 89a/16, 94b/16, 9b/01

dühn-i z. 26a/08

z.+ ile 116a/25, 25a/27, 6b/05

zeytūn <Ar. Zeytin (*Olea europea*). -3-

z. 44a/23, 44b/26, 83a/19

zeyve <Far. Cıva. -3-

z. 33b/01, 86b/20, 86b/18

zıdd <Ar. Zıt, karşıt. -1-

z. ola 33b/26

zıkkī <Ar. Vereme ait, veremle ilgili. -9-

istiskā'-i z. 113b/12

istiskā'-i z.+ de 112a/06, 114a/13, 114a/16

z.+ de olurdu 114b/16

z.+ dūr 112a/07

z.+ ye 112a/03

istiskā'-i z.+ ye 114a/04, 114a/18

zıll <Ar. Gölge. -1-

z. 32b/21

zımād <Ar. Merhem, yakı. -37-

z. 102a/27, 105b/19, 106b/21, 108b/18, 110a/25, 26a/15, 6b/05, 73b/14, 89a/09, 89a/11, 89a/12, 93a/15

şifat-ı z. 108a/07, 108b/10, 108b/18, 113a/18, 114a/09, 115a/07

z.-ı āhīr 110a/27

z.-ı nāfi' 113b/02

z. edeler 104b/23, 105a/04, 105a/07, 110a/25, 115a/07, 38b/06, 78b/24, 9b/02

z. eyleseler 19a/25

z.+ ı 105a/12

z.+ ı edeler 113a/18

z.+ ıla 105b/19, 111b/14, 114a/08, 114a/27, 46b/09

z.+ lar edeler 115b/01

zırnīh <Far. Zırnık, arsenik. -7-

z. 31b/20

hukne-i z. 99b/14

z.-i aḥmer 31a/13, 36a/13, 99b/15

z.-i aşfer 99b/15

kurş-ı z.+ ile 98b/09

zift <Ar. Zift. -1-

z.+ i 29a/20

zihin <Ar. Zihin, hafıza. -6-

z. 18b/23

z.+ de 19a/08

z.+ e 63b/02

z.+ i 18b/26, 19b/01

zīk <Ar. Darlık. -11-

z.-ı nefes ola 47a/16

z.-ı nefes olmak 107a/23, 109a/03, 68b/11

z.-ı nefes olmakdur 71b/16

ž.-ı nefes olur 65b/23, 71a/01
 ž.-ı nefes 65b/18, 66a/25
 žātü'r-riyyede ž.-ı nefes 66b/05
 ž.-ı nefese 47b/17
žikir <Ar. *bḵ. žikr.* -1-
 ž.+ de 18a/22
žikr <Ar. Anma, bahsetme, zikretme. -14-
 ž. 61a/11, 70a/19
 ž. edelüm 11a/19, 18a/13
 ž. eyleyem 57a/02, 57a/04
 ž. olına 100a/05, 28b/06
 ž. olındı 70b/01, 97a/03
 ž. olmur 24b/25
 ž. olmmışdur 65a/04
 ž. olınsa 26a/03
žirā <Far. Zira, çünkü. -153-
 ž. 100a/04, 100a/11, 100b/18, 101b/17,
 103a/14, 104a/26, 104b/09, 104b/10, 104b/12,
 105a/23, 106a/23, 106b/03, 106b/06, 107a/14,
 107a/15, 107a/18, 107a/23, 107a/24, 107a/25,
 108b/23, 109a/03, 109a/26, 110a/19, 110b/21,
 111a/12, 111b/10, 112a/02, 112a/14, 112a/23,
 112b/01, 112b/09, 113b/17, 114a/19, 114a/20,
 114b/12, 115b/05, 115b/27, 116a/01, 116a/04,
 116a/06, 14a/02, 16a/22, 19b/15, 20b/02,
 21b/14, 22a/12, 22a/14, 23a/05, 24a/11, 25a/18,
 27a/06, 29b/14, 29b/23, 2a/05, 2b/04, 2b/16,
 32a/03, 35a/22, 36a/10, 37b/11, 38b/24, 38b/25,
 38b/27, 40a/17, 41b/18, 44b/09, 46b/12, 47b/15,
 49a/26, 4a/06, 52a/15, 52a/26, 52b/12, 53b/03,
 53b/07, 53b/20, 53b/22, 53b/24, 56b/11, 56b/24,
 57a/05, 57a/06, 57a/16, 57a/19, 60b/10, 60b/12,
 60b/14, 60b/18, 60b/19, 60b/20, 61a/08, 61a/16,
 62a/05, 62a/24, 63a/12, 63a/14, 63b/02, 65a/20,
 65b/24, 66a/09, 66b/17, 67a/15, 67a/22, 67a/24,
 68a/06, 68b/08, 68b/11, 68b/16, 68b/25, 69a/03,
 69b/14, 69b/15, 69b/17, 71a/26, 71b/11, 71b/12,
 72a/06, 72a/08, 72b/03, 73b/25, 78b/08, 78b/11,
 78b/15, 79a/09, 7b/11, 80a/03, 80a/05, 80a/13,
 81b/13, 83a/12, 83b/07, 83b/19, 86a/05, 86a/06,
 86a/07, 86b/27, 87a/02, 88a/06, 90a/21, 90a/22,
 96b/02, 97a/09, 97b/22, 97b/26, 98a/06, 98a/10,
 99a/10, 99a/11, 99a/14, 56b/25, 69a/08, 71a/27

žirā' <Ar. Dirsek ile orta parmak ucu arasındaki uzaklık. 75-90 cm.lik bir uzunluk ölçüsü birimi. -1-
 ž. olur 103b/13
žirāvend <Ar. 1. Ziravend (*Aristolochia rotunda*). 2. Boru elması (*Aristolochia longa*). -8-
 ž. 24b/26
 ž.-i müdahrec 16b/06, 40b/12, 49b/08
 ž.-i müdahrecile 50b/25
 ž.-i řavıl 16b/03, 17b/17, 94b/25
žirbāc <Far. Et suyu, çorba, paça. -21-
 ž. 105b/13, 106b/09, 108b/01,
 111b/12, 112b/19, 22a/01, 22a/08, 59b/19,
 65a/10, 73a/14, 80a/25, 83a/17
 řan'at-ı ž. 65a/11
 ž.+ ıla 25a/07
 ž. ola 106a/05, 111a/22, 112b/17,
 113b/23, 114a/03, 21a/13, 79a/19
žirve <Far. Cıva. -1-
 r. 36a/11
žiyā <Ar. Işık. -1-
 ž.+ sıyıla 34a/01
žiyāde <Ar. Artma, çoğalma; fazla. -216-
 ž. 100a/24, 100a/25, 100b/20, 102a/15,
 102b/11, 107a/05, 107b/03, 107b/25, 107b/26,
 109b/04, 109b/22, 109b/25, 109b/26, 10a/19,
 110a/04, 110b/03, 110b/06, 111a/15, 114b/13,
 114b/15, 116a/07, 116a/26, 11b/10, 14a/22,
 15a/01, 15a/19, 18b/26, 19a/08, 22a/02, 22a/15,
 24a/08, 24a/19, 28a/13, 28a/14, 28b/01, 29b/12,
 29b/14, 29b/24, 30a/04, 31a/15, 32a/03, 32a/08,
 32a/17, 32a/18, 35a/03, 36a/26, 36b/04, 36b/07,
 38b/24, 40a/01, 40a/03, 40b/04, 42b/17, 44a/26,
 45a/06, 46a/27, 46b/12, 47b/07, 47b/15, 48a/20,
 49a/03, 49a/06, 49b/19, 4a/04, 4a/11, 52b/01,
 53b/20, 53b/25, 56b/26, 57a/10, 57a/14, 57a/15,
 57a/19, 57a/21, 57a/24, 60b/11, 62a/04, 62b/15,
 63a/15, 64a/19, 64b/18, 66b/01, 69b/04, 69b/13,
 6a/05, 6a/10, 70a/06, 71a/02, 73a/21, 74b/05,
 75a/02, 77b/25, 78a/15, 79a/05, 79b/17, 7b/22,
 80a/17, 82b/21, 86a/05, 86b/03, 87a/09, 87a/15,
 87b/09, 88a/01, 88a/08, 89a/04, 89a/09, 8b/11,

91a/25, 93b/10, 95a/12, 96a/14, 96b/14, 96b/17, 97b/12, 97b/25, 98a/14, 98b/11, 99a/12, 99a/18, 99b/25, 109b/25

z.+ ce 3b/18

z.+ dūr 62a/26, 87a/11, 92a/04, 98a/16

z. edeler 102b/11

z. etmekde 18b/09

z. eyler 108b/23, 11b/02, 18b/26, 19a/03, 19b/02, 29a/19, 29b/03, 29b/05, 4a/09, 62b/16, 88a/08, 96b/20, 98a/10, 99a/11, 99a/24

z. ola 46b/01, 87b/25, 87b/27, 93b/26

z. olduğu 49b/04

z. olınca 101b/01

z. olmak 10b/24, 110a/18, 13a/02, 17a/15, 38a/01, 38a/24, 48b/14, 54b/04, 54b/19, 70a/09, 73b/24, 74a/06, 75b/17, 77a/06, 89b/11, 8a/20

z. olmakdan 54a/17, 9b/02

z. olmakdur 70a/23, 76b/22, 8a/04

z. olmaya 86b/19, 9b/03

z. olmaz 69b/07

z. olmuş ola 87b/09

z. olsa 113b/01, 56a/11, 60b/16, 60b/23, 93a/05, 9a/16

z. olup 7a/23, 87a/05, 88b/02, 8b/02

z. olur 100a/27, 106b/05, 115b/27, 24a/12, 28b/18, 53b/22, 53b/24, 57a/09, 57a/14, 66b/06, 68a/27, 69b/13, 71a/27, 71b/22, 99a/17, 9a/17

z. olurisa 47a/22, 57b/05, 69b/02, 89b/09, 99a/15

z. urmayalar 114a/22

z.+ yise 4a/01

ziyān <Far. Zarar, ziyan. -1-

z. 102b/25

zor <Ar. Zor. -3-

z.+ a 101a/11, 101a/17

z.+ ı olana 101a/26

zū <Ar. Aydınlik, ışıık. -1-

z.+ ına 31a/22

zu'afā <Ar. Zayıflar, güçsüzler. -2-

z. olmayıca 2b/12

z.+ ya 2b/22

zubūl <Ar. Islah olmak. -1-

derece-i z.+ e 72a/20

zūfā <Ar. Çördükotu, zufa otu (*Hyssopus officinalis*). -9-

z. 48b/17, 48b/18, 50a/05, 53b/18, 54b/02, 54b/13, 68a/15

'unşul-ı z.-yı yābisile 24b/24

z.+ yıla 54b/24

zūfā' <Ar. bk. zūfā. -1-

z.-yı yābis 17b/15

zūfre <Ar. Göz kapağında çıkan kist. -4-

z. 31a/15, 30b/27

z.+ de 31a/02

z.+ dedür 30b/27

zūlmet <Ar. Karanlık. -4-

z.+ in 29a/13, 29a/27, 33b/15

z. olmak 39b/12

zurunbād <Ar. Yabani zencefil (*Zingiber zerumbet*). -6-

z. 20a/14, 57b/13, 58a/01, 58a/09, 60b/05

z.+ dur 62a/02

zūcācī <Far.-Ar. "zūcāc-ı fir'avnī" Zümrüte benzer yeşil renkli sert bir taş. -3-

z. 78b/19, 84b/11, 94a/08

zūkām <Ar. Nezle. -17-

z. 27b/09, 42a/07, 51b/01, 52a/10, 52a/15, 52a/17, 52b/09, 52b/14, 52b/21, 53b/16, 98a/22

z.+ a 28a/05

z.+ da 52a/15

z.+ dadur 27a/02, 27b/09

z.+ dan 95b/18

z.+ uş 52a/14

zūnūn <Ar. Zanlar, sanılar. -1-

z. 16b/09

Toplam Kelime Sayısı 81164

Toplam Madde Başı Sayısı 4296

SONUÇ

Metnin imlâ özellikleri değerlendirildiğinde dikkat çeken bazı hususlar şöyle sıralanabilir:

Çoğunluğu Arapça ve Farsça olan bazı alıntı kelimelerin imlâsında tutarlılık olmadığı görülmüştür. Bu tutarsızlıklar; uzun ~ kısa ünlü tercihi; z (ز) ve ẓ (ذ) harflerinin birbirinin yerine kullanılması; yine aynı kelimenin ḥ (ح), ḥ̣ (خ) ve h (ه) harfleriyle yazılması; /d/ (د) sesinin yerine bazı örneklerde t (ت) harfinin kullanılması; s (س), ṣ (ص) ve ṣ̣ (ض) harflerinin birbirinin yerine kullanılması ve sürekli ḥ (خ) harfinin yerine bazı örneklerde süreksiz ḳ (ق) harfinin tercih edilmesi olarak sıralanabilir.

İmlâ hususunda dikkat çeken başka özellikler de mevcuttur. Eski Oğuz Türkçesi imlâsında ç (چ) harfi yerine c (ج), p (پ) harfi yerine de b (ب) harflerinin kullanıldığı bilinmektedir. Ancak metinde ç (چ) ~ c (ج) ve p (پ) ~ b (ب) düzensiz kullanımlarına rastlanmıştır. Metnin 16. yüzyılda yazıldığı ve 16. yüzyılın da Eski Oğuz Türkçesinden Osmanlı Türkçesine geçiş dönemi özellikleri gösteren bir dönem olduğu göz önüne alındığında bu durum, daha sonra standartlaşacak olan bu harflerin imlâsının standartlaşma sürecinin başlamış olduğuna delil olarak kabul edilebilir.

Yine metnin imlâ özellikleri göz önüne alındığında söz sonundaki /-// sesinin birçok örnekte harekeyle de harfle de gösterilmediği dikkat çekmiştir.

Dikkat çeken bir diğer husus da p harfinin durumuyla ilgilidir. Metinde p harfinin bazı örneklerde şedde (ّ) ile yazıldığı görülmüştür (kepek ~ keppek vb.).

Eserdeki ses değişimleri ele alındığında yuvarlak ünlülerde, metin Türkçesinden Türkiye Türkçesine doğru bir düzleşme eğilimi görülmüştür. Yine metinde, düzleşme ile ilgili Eski Türkçe ile metin Türkçesi arasında yapılan denklik taramasında diğer ses

olaylarına oranla fazla sayıda örnek mevcuttur. Aynı durum genişleme, yuvarlaklaşma, ön damaksıllaşma olayları için de geçerlidir.

Ünsüzlerle ilgili olarak metin Türkçesinden Türkiye Türkçesine bir ünsüz tekleşmesi eğilimi olduğu görülmüştür. Bu durumun saptandığı kelimelerin tamamı alıntı kelimelerdir. Buna mukabil Eski Türkçe ile metin Türkçesi arasında yapılan denklik taramalarında Eski Türkçeden metin Türkçesine doğru özellikle /p/ sesinde bir ünsüz ikizleşmesi eğilimi olduğu saptanmıştır.

Yine ünsüzlerle ilgili olarak metin Türkçesinden Türkiye Türkçesine doğru söz başı /t/ (ط) sesinde bir ötümlüleşme eğilimi görülmüştür. Buna mukabil Eski Türkçe ile metin Türkçesi arasında yapılan denklik taramalarında söz başı ve söz içi /t/ ve söz başı /k/ seslerinde de bir ötümlüleşme eğilimi tespit edilmiştir.

Ötümsüzleşme olayı incelendiğinde metin Türkçesinden Türkiye Türkçesine doğru söz başı /b/, /d/ ve çoğunluğu alıntı kelimelerde olan /c/ seslerinde bir ötümsüzleşme eğilimi vardır. Eski Türkçe ile metin Türkçesi arasında yapılan denklik taramalarında ötümsüzleşme olayıyla ilgili kayda değer örnek bulunamamıştır.

Gerek alıntı, gerek Türkçe kelimelerde metin Türkçesinden Türkiye Türkçesine doğru özellikle sürekli-sızıcı /h/ sesinde bir süreksizleşme-patlayıcılaşma eğilimi saptanmıştır.

Her ne kadar nöbetleşme teriminin tanımı eklenmeye bağlı olarak hem ses olayına uğramış hem de uğramamış biçimlerin dilde aynı anda kullanılıyor olması olarak yapılsa da metinde, eklenmeye bağlı olmaksızın doğrudan kelimelerin kök ve gövdeleriyle ilgili nöbetleşmeler de mevcuttur.

Eski Oğuz Türkçesinde görülen geçmiş zaman ekinin ünlüsü, 3. teklik ve çokluk kişi çekimlerinde daima /-dI/ şeklinde, yani düz ünlülüdür (bk. Türk, Doğan ve Şerifoğlu 2012). Ancak metinde ekin söz konusu çekimlerde yuvarlak ünlülü biçimine de rastlanmıştır: şovudu (116a/11) (صودو).

Aslında bu ekin ünlüsünün söz konusu çekimde ünlü uyumuna girip yerine göre yuvarlaklaşması 17. yüzyılda rastlanan bir hadisedir (bk. Kartallıoğlu 2011). Metinde bu duruma örnek teşkil edebilecek bir kullanımın bulunması; bu ekin ünlüsünün, en azından 3. teklik kişi ekinde ses uyumuna girip yerine göre yuvarlaklaşmaya 16. yüzyılda başladığına kanıt olabilir.

Eski Oğuz Türkçesinde sadece yuvarlak ünlülü eklerden olan /-GU/ fiilden isim yapım ekinin (bk. Türk, Doğan ve Şerifoğlu 2012) düz ünlülü şekilleri 17. yüzyılda görülmeye başlamıştır (bk. Kartallıoğlu 2011). Ancak 16. yüzyılda yazılmış olan metinde bu ek genel olarak yuvarlak ünlülü yazılmış olmakla beraber ekin düz ünlülü biçimi de tespit edilmiştir: burğı-y-ıla (85a/16-17) (بورغیله).

Tablo 1: Kullanılan çeviri yazı (transkripsiyon) işaretleri

ا	a, e, i, ā	ط	ṭ
ب	b, p	ظ	ẓ
پ	p	ع	ʿ
ت	t	غ	ġ
ث	s	ف	f
ج	c	ق	ḳ
چ	ç	ك	k, g, ŋ
ح	ḥ	ك	ŋ
خ	ḫ	ل	l
د	d	م	m
ذ	ẓ	ن	n
ر	r	و	v, o, ō, ō, u, ū, ū
ز	z	ه - ه	h, e
ژ	j	ی	y, ı, i, ī, ā, è
س	s	ء	ʾ
ش	š		
ص	ṣ		
ض	ẓ		

KAYNAKLAR

- Adıvar, A. Adnan (1991), **Osmanlı Türklerinde İlim**, Remzi yayınları, İstanbul.
- Ahterî Mustafa Efendi (2009), **Ahterî-i Kebir** (Haz. Ahmet Kırkkılıç, Yusuf Sancak), TDK yay. Ankara.
- Bayat, Ali Haydar (2003), **Tıp Tarihi**, I. Baskı, Sade Matbaa, İzmir.
- Boz, Erdoğan (2012), **Türk Dili Araştırmaları (Makaleler- Bildiriler)**, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Bursalı Mehmet Tahir Efendi (1975), **Osmanlı Müellifleri**, c.II, İstanbul.
- Caferoğlu, Ahmet (2011), **Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü**, TDK yay. Ankara.
- Canpolat, Mustafa, Zafer Önler (2007), **İshâk bin Murâd, Edviye-i Müfrede**, TDK yayınları, Ankara.
- Coşkun, Volkan (2010), **Türkçenin Ses Bilgisi**, IQ Kültür Sanat yayıncılık, İstanbul.
- Demir, Nurettin ve Yılmaz, Emine (2011), **Türkçe Ses Bilgisi**, Anadolu Üniversitesi yayınları, Eskişehir.
- Demircan, Ömer (2013), **Türkçenin Sessizimi**, Der yayınları, İstanbul.
- Develi, Hayati (2006), **Osmanlı Türkçesi Kılavuzu**, İstanbul.
- Devellioğlu, Ferit (2005), **Osmanlıca- Türkçe Lûgat**, Aydın yayınları, Ankara.
- Dilçin, Cem (1983), **Yeni Tarama Sözlüğü**, TDK yayınları, Ankara.
- Doğan, Şaban (2009), **Terceme-i Akribâddîn Sabuncuoğlu (Giriş-İnceleme-Metin-Dizinler)**, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Sakarya.
- Doğan, Şaban (2010), *“16. ve 17. Yüzyıl Başlıca Türkçe Tıp Yazmaları ve Bulundukları Kütüphaneler”*, *Journal of Medical Ethics Law and History*, s. 162-177.

Doğan, Şaban (2012), **Ebulfeyz Mustafa Efendi, Risâle-i Feyziyye fî Lügâti'l-Müfredâti't-Tıbbiye**, Değişim yayınları, İstanbul.

Duman, Musa (1995), **Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17. Yüzyılda Ses Değişimleri**, Türk Dil Kurumu yayınları, Ankara.

Eckmann, Janos (1953), *“Kelime Ortasında Anorganik, b, p ve m'nin Türemesi”*, TM cilt.10, 1951-1953, s. 313-320, İstanbul.

Eckmann, Janos (1955), *“Türkçede D, T ve N Seslerinin Türemesi”*, TDAY Belleten, s. 11-22, Ankara.

Ercilasun, Ahmet Bican (2012), **Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi**, Akçağ yayınları, Ankara.

Güleç, İsmail (2001), *“Gelibolulu Musluhiddin Sürûri, Hayatı, Kişiliği, Eserleri ve Bahrü'l-Maârif İsimli Eseri”*, Osmanlı Araştırmaları: The Journal of Ottoman Studies, XXI, s. 211-236.

Gülsevin, Gürer ve Boz Erdoğan (2004), **Eski Anadolu Türkçesi**, Gazi Kitabevi, Ankara.

İhsanoğlu, Ekmeleddin (ed.) (2008), **Osmanlı Tıbbî Bilimler Literatürü Tarihi**, (Haz. İhsanoğlu E, Şeşen R, Bekar MS, Gündüz G, Bulut V), İslâm Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi yayınları, İstanbul.

İşler, Emrullah ve Özay, İbrahim (2012), **Türkçe Arapça Kapsamlı Sözlük**, Fecr Yayınları, Ankara.

Karaağaç, Günay (2010), **Türkçenin Ses Bilgisi**, Kesit yayınları, İstanbul.

Kartallıoğlu, Yavuz (2011), **Klasik Osmanlı Türkçesinde Eklerin Ses Düzeni (16, 17 ve 18. Yüzyıllar)**, Türk Dil Kurumu yayınları, Ankara.

Korkmaz, Zeynep (1992), **Gramer Terimleri Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu yayınları, Ankara.

Korkmaz, Zeynep (2003), **Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)**, TDK yayınları Ankara.

Korkmaz, Zeynep (2005a), “Eski Anadolu Türkçesinde İmlâ-Fonoloji Bağlantısı Üzerine Notlar”, **Türk Dili Üzerine Araştırmalar I**, s.491-505, TDK yayınları Ankara.

Korkmaz, Zeynep (2005b), “Eski Anadolu Türkçesinde Aslî Ünlü (Vokal) Uzunlukları”, **Türk Dili Üzerine Araştırmalar I**, s.443-474, TDK yayınları Ankara.

Korkmaz, Zeynep (2005c), “Eski Anadolu Türkçesindeki -van/-ven, -vuz/-vüz Şahıs ve Bildirme Eklerinin Anadolu Ağızlarındaki Kalıntıları”, **Türk Dili Üzerine Araştırmalar I**, s.110-127, TDK yayınları Ankara.

Korkmaz, Zeynep (2007), **Gramer Terimleri Sözlüğü**, TDK yayınları Ankara.

Kulaç, Yalçın (2014), **Terceme-i Tezkireti'l-Kehhâlîn (Giriş-İnceleme-Metin-Dizin)**, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu.

Mütercim Asım Efendi (2000), **Burhân-ı Katı** (Haz. M. Öztürk, D. Örs), TDK yayınları, Ankara.

Önler, Zafer (1999), **Müntehâb-ı Şifâ II (Sözlük)**, Hacı Paşa Simurg yay. İstanbul.

Redhouse Sözlüğü Türkçe/Osmanlıca – İngilizce, Sev Matbaacılık ve Yayıncılık, İstanbul 1999.

Sarı, Mevlüt (1984), **El-Mevârid, Arapça Türkçe Lügat**, İpek yayınları, İstanbul.

Steingass, F. (1998), **Persian- English Dictionary. Including The Arabic Words And Phrases To Be Met With In Persian Literature**, Librairie du Liban.

Şahin, Hatice (2003), **Eski Anadolu Türkçesi**, Akçağ yayınları, Ankara.

Şemseddin Sami (2010), **Kamus-ı Türkî** (Haz. Paşa Yavuzarslan), TDK Yay. Ankara.

TDK (1993), **Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü**, TDK yayınları, Ankara.

TDK (2005), **Türkçe Sözlük**, TDK yayınları, Ankara.

Tekin, Talat (1995), **Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler**, Simurg yayınları, Ankara.

Tekin, Talat (2005), “*Türkçede Morfofonemik Değişmeler Dar Ünlü ~ Ø Nöbetleşmesi*”, **Makaleler 3, Çağdaş Türk Dilleri**, Grafiker yayınları, Ankara.

Tekin, Talat (2006), **Orhon Yazıtları**, TDK yayınları, Ankara.

Timurtaş, Faruk Kadri (1976), “*Küçük Eski Anadolu Türkçesi Grameri*”, **Türkiyat Mecmuası Cilt.18**, s. 331-368, İstanbul.

Timurtaş, Faruk Kadri (2005), **Eski Türkiye Türkçesi (XV. Yüzyıl Gramer-Metin-Sözlük)**, Akçağ yayınları, Ankara.

Topaloğlu, Ahmet (1989), **Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü**, Ötüken neşriyat, İstanbul.

Tuna, Osman Nedim (1986), **Türk Dil Bilgisi (Fonetik ve Morfoloji)**, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü Ders Notları, Malatya.

Türk, Vahit, Doğan, Şaban ve Şerifoğlu, Yasin (2012), **Eski Anadolu Türkçesi Dersleri**, Kesit yayınları, İstanbul.

Uzun, N. Engin (2006), **Biçimbilim, Temel Kavramlar**, Papatya yayıncılık, İstanbul.

Üçok, Necip (1951), **Genel Fonetik (Ana Çizgileri)**, İstanbul.